CIRCA Prohemiuz primi libri sententiaz. Queritur primo Utrū primū principiū complexum possit formari in Theologia. Ui/detur q̄ non, q2 ƀ Beatis Dyoñ. qui de deo recte sentiunt. omia sibi attribuunt. ⁊ omnia remouēt. ergo ꝛc.

Contra. q2 idem Dyonisius dicit, q̄ duplex est ꝓcessus in sacra scriptura. Unus ab affirmationib⁹ ad negationes. Alius a negationibus ad affirmatiões. ❡ In ista q̄one duo sunt principal'r facienda. Primū est istud principiuz declarare. 2ᵐ est istud defensare. ❡ Quantū ad primuz duo faciam. Primo declarabo ipm in se. 2° in cōparacone ad theologiā. ❡ Quantū ad primū primo declarabo ipm in gñali. 2° in spe/ciali. ❡ Quantū ad primū. s. ad declaratio/nem primi principii in se ⁊ in gñali p̄mit/tuntur quattuor p̄ambula. Primū est q̄ pri/muz principiū cōplexum formatur de sbie/cto primo. Et hoc ꝓbatur sic. qualiscūqz est ordo aliquoꝝ totoꝝ. talis ē ordo suaꝝ par/tiuz eēntialium. q2 ordo totoꝝ ex ordine par/tium oritur. s3 ꝓpōnes sunt quedā tota re/spectu ꝭminoꝝ. ergo qualis est ordo inꝭ ꝓ/posicōes. talis erit inꝭ termios ex q̄bus ꝓ/pōnes formātur. Ordo enī3 ꝓpōnuz inde/tur ꝯsurgere ex ordine ꝭminoꝝ. cū3 igitur inꝭ ꝯplexa istud ꝯplexum supponatur pri/mū. ⁊ prim⁹ termin⁹ est primū sbiectuz. seq/tur q̄ est de prio sbiecto. ❡ 2ᵐ preambu/lum ē. q̄ primū principiuz ꝯplexum ingre/ditur primā demonstrationē. Et hoc ꝓbaꝭ sic. qualis ē ordo inꝭ tota. talis est ordo inꝭ ptes eēntiales sicut pri⁹. s3 demonstratiões sunt quedam tota respcū ꝓpōnuz que sunt carꝫ ptes. ergo prima demōstratio hēbit in/tra se pro pte eēntiali primā ꝓpōnez. hoc est primū principiū ꝯplexum. ergo ꝛc. ❡ 3ᵐ p̄/ambulum est. q̄ ꝑ primū principiuz ꝯcludi/tur simpl'r prima ꝯclusio. Hoc ꝓbatur sic. Prim⁹ effect⁹ est a prima cā. ꝯclusio aūt sci/entifica est effectus pricipioꝝ. ergo prima ꝯclusio est a primo pricipio. ❡ 4ᵐ p̄ambu/lum ē. q̄ primū principiū formaꝭ in prima scia. Hoc ꝓbatur sic. q2 sicut scie hñt distin/ctionē ex sbiectis. ita ⁊ ordinē ꝯsequentem. ⁊ ideo cum prima scientia sit de primo sbo. ⁊ de primo sbiecto formatur primū princi/piuz. ut iam patuit. seq̄tur q̄ in prima scia formatur illud primū principiū. sic intelli/gendo q̄ ab eo incipit ꝓcessus talis scie.

❡ Ex his pōt uideri que sint ꝓprietates p̄mi principii ꝯplexi. Prima ē q̄ sit cōissimū. q2 ex primis termis ut patuit cōstat ⁊ ex uni/uersalissimis. q̄a primi ꝭmini ⁊ ul'issimi cō/stituunt principiū ul'issimuz. ergo ꝛc. ❡ 2ᵃ ꝓprietas ē. q̄ primū principiū est omnib⁹ intimū ⁊ intrinsicū. q̄a uniuersalia sunt in/trinsica suis inferiorib⁹ ad que se extendūt S3 illud principiuz ꝯstat ex uniuersalissi/mis termis qui extendūt se ad oia. ergo ꝛc. ❡ 3ᵃ ꝓprietas est. q̄ ipm est in se uerissimū. q̄a cuꝫ regule eꝭne sint incōmutabiles ⁊ ue/rissime ƀ Augus. de uera religione. ⁊ istud principiū est inter regulas illas potissimū leq̄tur q̄ ipm est uerissimū. ❡ 4ᵃ ꝓprietas est. q̄ ipm est in se notissimū. q̄a cui⁹ termi/ni sunt notissimi illud ē notissimū. Omīs enī noticia est aut ab euidentia ꝓpōnis. aut ab euidentia termioꝝ. s3 termi primi pricipii sūt notissimi. cū sint uniuersalissimi ⁊ sim/plicissimi. ergo illud principiuz est in se no/tissimū. ❡ Istis aūt ꝓprietatib⁹ declara/tis inducunꭍ quattuor ꝯclusiōes ad decla/rationē primi pricipii facientes. ❡ Prima cō/clusio ē. q̄ in toto ordine principioꝝ est da/re unum primū principiuz ꝯplexum. hoc ꝓ/batur sic. quia sic in gñe causaꝝ ⁊ causato/ruꝫ necāario est dare primū. Alioq̄n eēt ꝓces/sus in infinituz. ita oportet in principiis ⁊ principiatis. Sic enī3 omne cātum h3 cau/sam. ita omne principiatū h3 principiuz.

❡ Confirmatur. q2 in eēntialiꭍ ordinatis ne/cesse est dare primū. ❡ 2ᵃ ꝯclusio ē. q̄ istud pricipium est unicū. q2 sic impossibile ē in/uenire in entibus simplicib⁹ duo simpliciꭍ prima. ⁊ ꝑ hoc inuestigamus unitatē primi principii. ita impossibile ē in cōplexionibus inuenire duas simpl'r p̄mas. ❡ Confirmaꭍ

q2 omnis ordo eēntialis est in habitudine ad aliquod primū. ꝛ p ꝯñs oȝ in omni ordi ne dare unicum primū. sed inter ꝯplexiões est ordo eentialis ut patuit. ergo oȝ ꝙ inter eas unica sit prima ¶ 3ª ꝯclusio est ꝙ istud principiū se extendit ad oīa ad que se extē/ dit ratio formalis suoꝝ termioꝝ. q2 im/ possibile est extrema eē sine hītudine intrī sica. Sed ista hītudo in qua ꝯsistit ueritas primi principii est intrinsica. cuȝ ꝯsurgat im mediate ex rōnibus termīoꝝ. cuȝ p̄tum eiꝰ includatur in sbiecto. ubicūq3 igitur ē sbm eiꝰ oȝ ꝙ ibi sit totum istud primū princip/ ium. cū ibi sit sbm ꝛ p̄tum eiꝰ. ꝛ p ꝯñs habi tudo ¶ 4ª ꝯclusio est. ꝙ ueritas istiꝰ prin/ cipii non pōt inueniri nisi ubi inueniūtur sui termī. Hoc ꝓbatur primo. q2 impossi/ bile est inuenire hītudineȝ inter extrema si ne illis extremis. sȝ ueritas istius principii ꝯsistit in hītudine que est īter t̄minos. igit non potest inueniri sine t̄mis. ¶ 2º. q2 to/ tum ꝯstitutuȝ ex ptibus non pōt inueniri sine ptibus. sed illud principiū ꝯstituitur si cut quoddā totum ex suis termīs. g̃ ꝛc.

¶ Nunc 2º uidendum est de isto principio primo magis in pticulari. Et q̄tum ad hº ui dendū est. qd est illud primum principiū. ꝛ dico ꝙ est istud De quolibet ē affirmatio ul' negatio uera. ꝛ de nullo eoꝝ ambo simul. istud ꝯceditur ꝯiter primū pricipiū. ¶ Ad cuiꝰ euidētiam introducūtur quattuor ꝯclu siones. Prima est. ꝙ totum istud principiū est una ꝓpō ypotetica ꝛ copulatiua que ꝯti net duas cathegoricas. quaꝝ prima est de p̄to disiūcto. 2ª est de p̄to copulato. ita ꝙ pª est uniuersalis affirmatiua. 2ª uniuersal' ne/ gatiua. Prima enīȝ ps dicit. ꝙ de quolibet ente affirmatio uel negatio p̄tur. 2ª ps dic ꝙ de nullo ente siue sbiecto affirmatio ꝛ ne gatio simul p̄ntur. ¶ 2ª ꝯclo est. ꝙ iste par tes ꝓpōnis ypotetice ita sunt ordinate sicut cōiter ꝓferunꝰ. ita ꝙ uniuersalis affirmati ua ē prior ul'i negatiua. Hoc ꝓbatur. quia q̄ncunq3 affirmatio ꝛ negatio sūt circa eos dem t̄minos. semꝑ prior ē affirmatiua q̄ ne gatiua. q2 omnis negatio de aliquo t̄mino reducitur in affirmationē de eodem t̄mino Sȝ ita est i ꝓposito. q2 ꝓpō cathegorica dis iunctiua est affirmatiua. copulatiua aūt ne gatiua. ergo ꝛc. ¶ Confirmat. q2 ille ꝓpō nes quaꝝ una est añs ꝛ alia ꝯñs. una ē pri or alia. sȝ sic est in ꝓposito. Nam copulatiua de eisdem termis est semꝑ añs ad disiūncti uaȝ de eisdem. ꝛ nō ecōuerso. ergo prior alia est illa affirmatiua ¶ 3ª ꝯclusio ē. ꝙ sbm pri mi principii ꝯplexi ē ens. Hoc ꝓbatur. q2 cōissime ꝯplexionis est cōissimuȝ sbm. sȝ il/ lud principium ē cōmunissimū. ꝛ ens est sb iectuȝ cōissimuȝ. ergo ꝛc ¶ Confirmatur. q2 impossibile est eē adiectiuū sine sbstanti uo posito uel sbintellecto. in isto aūt princi pio sunt duo adiectiua. s. de quolibet ꝛ de nullo. que sbstantiuant in neutrogñe. sȝ in omibꝰ talibus ītelligitur res uel ens. ergo ꝛc. ¶ 4ª ꝯclusio est. ꝙ p̄tum istiꝰ principii est affirmatio ul' negatio sicut passio disiun cta in prima pte. quemadmodū par ul' im/ par sunt passiões disiūncte nūeri. In 2ª au tem pte ptum istiꝰ principii est affirmatio ꝛ negatio copulatiue. Hoc ꝓbatur. q2 in de/ mōstratione potissima semꝑ ꝯcludit passio de sbo. ꝛ sic passio ponitur in p̄to. ergo ne/ gatio ꝛ affirmatio erunt p̄ta de ente in isto prio principio. ¶ Sȝ ꝯtra ista instatur 4º. Prio ꝯ primā ꝯclōnē sic. Illa sūt pricipia plura ex q̄bus ꝯclusiones opposite inferū/ tur. sȝ ita est de isto principio. quia affirma tiua ꝛ negatiua ꝯclusio pōt inferri. que sūt opposite. ergo ꝛc. ¶ 2º ꝯtra scdām. ubicūȝ sunt due ueritates eētial'r ordinate ꝙ priꝰ ꝛ posteriꝰ. semꝑ uidet posterior posse dedu ci ex priori ꝛ ex ea declarari. sȝ negatiua de ducitur ex affirmatiua. ꝛ p ꝯñs non erit ꝑ se nota. nec primū principiuȝ. ¶ 3º ꝯtra ter ciā sic. Nam illud principiū uerificat ꝛ ex/ tenditur ad simpl'r simplicia ꝛ ad primo di uersa. ad que tñ non extenditur ens. eo ꝙ i eis non includit. ergo ens nō est eiꝰ sbm

¶ 4º ꝯtra quartā. affirmatio ꝛ negatio uiden tur ad logicū ptinere. sȝ p̄tum istiꝰ principii ad logicum nō ptinet sȝ ad methaphicum. ad quem ptinet totum principiū. ergo p̄tuȝ non est affirmatio ꝛ negatio. ¶ Ad primū dico. ꝙ primū principiū est unuȝ non unita te simplicitatis. sed unitate cuiusdā integri tatis ad moduȝ ꝓpōnis ypotetice. ¶ Ad 2m

dico ꝙ uera assumit. qñ una illaꝝ ueritatū
sic ordinataꝝ sumitur sb alia ut ɔclusio sb
pmissis. Sꝫ hoc non põt eē qñ utraqꝫ illa
rum ꝓpõnum ē ex eisdē termis. tunc enim
non põt una sb alia assumi. Sic ēm ꝓposi
to. qꝛ non differūt nisi in signis uariatis. ⁊
qꝛ ꝑcopulationē ⁊ disiunctionē. ¶ Ad 3ᵐ
dico. ꝙ in simplicit̃ simplicibus ⁊ pmo di
uersꝭ includitur ens denoiatiue. ꝭ ꝙ est ad/
iectiuū ⁊ non quidditatiue. ⁊ iõ istud pricipi
um de eis simplr̃ uerificat̃. sed non eodem
mõ quo de aliis. qꝛ non quidditatiue. Nec
oportet ad uerificandū pmuꝫ principium
ꝙ dicatur q̇dditatiue. sic ista ē uera Homo
est albus uel non albus simplr̃. sꝫ tñ q̇ddi
tatiue non ē necesse sic pꝫ. ¶ Ad 4ᵐ dico
ꝙ 2ᵉ intentiones aliqñ supponunt p pmis
sicut qñ dicim⁹ ꝙ diffinitio p̄eur de diffini
to Affirmatio ḡ ⁊ negatio nõ sūt p̄dicatuꝫ
pmi principii. nisi ingrum supponūt pro
pmis. s. p eē ⁊ non esse. ¶ Sꝫ ɔ ista insta
tur. Pmo qꝛ istud principium se extendit
ad puationes ⁊ ad figmēta. de quolibet eni
põt dici. ꝙ est cecitas uel non cecitas. chime/
ra uel non chimera. ⁊ tñ de istis non ðꝛ ens
¶ Hic põt dici ꝙ puationes ⁊ figmēta nõ
omo effugiunt rõnem entis. qꝛ sunt entia
rõnis. Uel põt dici ⁊ melius. ꝙ sic ista sunt
solum entia non simplicit̃ sed ꝭ q̇d. ita istõ
principiū inuenitur in eis non simplr̃. sꝫ ꝭ
quid ⁊ quasi fictiue. ¶ 2ᵒ instatur ɔ eo qõ
dictum ē ad 3ᵐ. ꝙ de pmo diuersꝭ ðꝛ ens ð/
nomiatiue ⁊ non q̇dditatiue. ut de aliis pas
siomb⁹ entis. ⁊ hoc sufficit ad saluandū pᵐ
principii in eis ¶ Lõtra istud instatur 4ᵒʳ
Pmo. qꝛ accipio rõnem boni. aut ē quid/
ditatiue boni aut non. Si sic. hēo ꝓpositū.
qꝛ de bono ðꝛ aliquid q̇dditiue. ⁊ sic de ali
is passiomb⁹ entis. Si non. ḡ boni erit bo/
niuꝫ. ⁊ sic in infinitū. hoc tenet eque forma/
liter cū quidditatiue sic alibi. ergo istud pri
cipium se extendit ad simplr̃ simplicia ⁊ ad
pmo diuersa. alr̃ ꝙ p solam denoiationē
entis realem ¶ 2ᵒ. qꝛ ista rõ formalis bo/
ni aut est p⁹ diuersa q̇dditatiue aut nõ. Ista
disiunctiua ptinet ad istud principiū ¶ 3ᵒ.
qꝛ ista ratio boni aut ē simplr̃ simplex q̇d/
ditatiue aut non. ¶ 4ᵒ. qꝛ ista rõ formalis
boni aut est ens q̇dditatiue. aut nõ ens q̇d
ditatiue. ¶ Ad pᵐ dico. ꝙ altera istaꝝ est cõ
cedenda. s. ista ꝙ bonū est bonuꝫ q̇ddıtati/
ue. ⁊ p ɔñs tota disiunctiua. tñ nulla ɔple/
xio est ibi q̇dditatiue nisi ab aia ficta. eo ꝙ
non sit ibi nisi unicus t̃minus formalis. ⁊
iõ ꝓprie hic non hꝫ locum illud pᵐ principi
um. ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ non ē quidditatiue p⁹
diuersa. qꝛ diuersitas dicit respectū. qui nõ
est ð q̇dditate alicui⁹ absoluti. Eodem⁹ dico
de simplicitate que forte est quedā negaciõ.
qꝛ dicit carentiā ɔponibilitatis que non ðꝛ
de aliquo positiuo q̇dditatiue. ¶ Ad 4ᵐ di
co. ꝙ disiunctiua ē ɔcedenda. tñ non ptinet
ad pmū principiuꝫ ɔplexum. ¶ Ex istis
sequunt̃ due regule. Pma ex pma parte
principii. ꝙ cuiuslibet ɔdictionis necessario
altera ps est uera. Ista seq̇tur ex pte pma
de disiunctio p̄dicato. ¶ 2ᵃ. ꝙ ɔdictoria nõ
pñt esse simul uera. ista seq̇tur ex pte alia.

¶ Postq̃ uisum est de pmo principio
in se. uidenõ est de eo. in bitudine ad theolo
giā. ⁊ p⁹ applicando pmā regulam que se/
q̇tur ex pᵃ pte. 2ᵒ applicam⁹ scðaꝫ que sequi/
tur ex 2ᵃ de p̄dicato copulato. Et q̄tum ad
hoc introducunt̃ quattuor ɔclusiões. Pri/
ma ē. ꝙ illud principiuꝫ uel ei⁹ ueritas inue
nitur formalr̃ in creaturis. Hoc ꝓbat̃. q̇a
ubicūꝫ fuerit ɔclusio deducta ex pᵒ princi/
pio ibi inuenit̃ primū principiuꝫ. sꝫ in crea
turis inuenit̃ hoc. ergo ⁊c. Maior pꝫ. quia
in eēntialiter ordinatis ubi ē posteri⁹ ibi ē
prius. sꝫ ɔclo ē posterior pᵒ principio. quia
e effectus eius. Minor ꝓbatur. nam ista ē
uera in creaturis. creatura uel ē necessaria ł
non nccaria. ɔtingens uel non ɔtingens.
Iste ɔclusiones deducūtur ex pᵒ principio.
¶ 2ᵃ ɔclusio ē. ꝙ ueritas alli⁹ principii for
malr̃ inuenitur ⁊ tenet in deo. q̇a ubi ɔclo
ibi pricipium sic pri⁹. In deo inuenit̃ uera
tas istius. s. ꝙ ðs ē etern⁹ uel non eternus.
que sunt ɔcloneſ primi principii ¶ 3ᵃ ɔclu
sio ē. ꝙ sb eadem rõe inuenit̃ in deo ⁊ i crea
turis. Hoc ꝓbatur. q̇a ꝓpõ cuius sbm in/
cludit icompossibilia non potest esse uera.
Nulla enim ꝓpõ uera põt formari de hoie
irrõnali. sꝫ ꝓpõ istius ɔclonis. deus ē eter/
nus uel non eternus. necessario includit istā.

de quolibet ente affirmatio uel negatio ue ra. Et tunc ſic. aut iſtud ſignuꝫ de quolibet additur ẗmino uniuerſali. ⁊ hētur ꝓpoſitū qꝛ iſtud non dꝛ ſolum de deo ſed de alio. ſi ẗmino ꝑticulari ⁊ ſingulari. tunc includit icōpoſſibilia. ſicut qn̄ dꝛ omnia fortes. ſigᵐ enīꝫ uniuerſale repugnat termīo ꝑticulari. ex ea nihil ſeqtur. quod ē falſuꝫ. ꝑꝫ. qn̄/ cūqꝫ termi ſb eadem rōne formali ſe exten dunt ad aliqua. ⁊ principiū ꝯplexum ex ilꝛ ſʒ affirmatio ⁊ negatio utpote eꝛnum ⁊ nō eternū ſb disiunctione accepta dicunꝛ de dō ⁊ de creatura. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſbm cui additur ſigᵐ ſeqtur ergo ꝙ pricipiuꝫ ꝯplexum dicetur d̄ illis. hꝰ eſt pᵐ principium. ergo ꝛc. Cōfir maꝛ. ꝓtum primi principii ē ſbo adequatū. ſed omnis affirmatio ⁊ negatio ſb disiun/ ctione accepta de deo dꝛ ⁊ de creatura. igiꝛ ⁊ ſbm. ſʒ ubi ꝓtū ⁊ ſbm ſūt ide. ibi ꝓpō ē ea/ dem. igitur pᵐ principiuꝫ ꝯplexum idem in uenitur in deo ⁊ creatura. 4ᵃ ꝯclusio ſeq tur ex 3ᵃ. ex quo ſb eadem rōne formali in uenitur in deo ⁊ creatura. ſeqtur ꝙ unuꝫ ⁊ idem inuenꝛ in deo ⁊ creatura. Confir matur. qꝛ de quocūꝫ uerificaꝛ una pars ꝯdi ctionis. ambe ꝑtes uerificanꝛ ſb disiunctiōe Sʒ uniuſcuiꝫ ꝯdictionis ꝗtumcūꝫ ꝑticularis utpote album et nō album. ſiue ꝗtumcūqꝫ uniuerſalꝛ altera ꝑs uerificaꝛ de deo. ⁊ ſimi liꝛ de creatura. ergo utraqꝫ ſb disiunctiōe accepta de deo ⁊ creatura dꝛ. Et ſic ꝑꝫ ꝙ pᵐ principiū in eis inuenꝛ idem. Iſta omīs ꝯfirmanꝛ ꝑ Auguſ. pᵒ de trinitate. ꝗ dicit ꝙ alique regule uerificantur tn̄ in deo. alique tn̄ in creaturis. alique utrobiqꝫ. ſic iſta. ni hil gn̄at ſe. ⁊ ꝑ ꝯn̄s multomagis pᵐ princi/ piuꝫ ꝯplexum. 2ᵒ uidenꝺ eſt de 2ᵃ reglꝛa ſcꝫ ꝙ impoſſibile eſt ꝯdictoria uerificari de eodem que ſeqtur ex 2ᵃ ꝑte primi principii. que eſt negatiua de ꝓto copulato. ſ. de nul/ lo ambo ſimul. Et ꝗtum ad hoc aliꝗ dixe/ rūt iſtud principiū non tenere in diuīs ꝓpꝛ infinitatē terminoꝝ. ꝓpter enīꝫ infinitatem diuine eēntie pōt eſſe idem cōicabile ⁊ incō municabile. Et ꝯfirmaꝛ ꝑ dictuꝫ dyoniſii ad principale adductū. 2ᵒ ꝑ illud cōe dictū theologoꝝ. ꝙ eidem oīno attribuiꝛ aliꝗd ⁊ remouetur diſtincta rōne. Sʒ ꝯ hoc ar/

guitur 4ᵉ. Primo. qꝛ euidētiſſima ueritas ꝯplexa non repugnat prime ueritati incō/ plexe. cum ſit ꝯformitas inter eas. Nam ꝑ ordinē terminoꝝ erit ordo ꝓpōnum. ſʒ ueri tas primi principii ꝯplexi ē euidētiſſima ue ritas ꝯplexa. ueritas diuia eſt pᵃ incōplexa ergo ꝛc. Cōfirmatur. qꝛ amoto illo qō omne aliud ꝑſupponit. amouetur oē aliud. ſʒ omnis noſtra cognitio naturalꝛ ꝑſuppo/ nit ueritatē primi principii ꝯplexi. ergo ea amota a deo. nullam cognitionē de deo na turalꝛ hic poterim⁹. 2ᵒ ſic. quecūꝫ ꝑ ſu as rōes formales ſunt incōpoſſibilia. rema nentib⁹ eoꝝ rōnibus formalib⁹ remanet ī compoſſibilitas eoꝝ ad quodcūꝫ ſbm appli cenꝛ. extrema aūt ꝯdictiōis ex ſuis rōnibus formalib⁹ ſunt incōpoſſibilia. ergo ad qō cūqꝫ applicanꝛ remanet incōpoſſibilitas eo ruꝫ. 3ᵒ. qm̄ aliqua hn̄t ex ſe aliquā repu/ gnantiaꝫ ꝗtomagis intendūtur. tantoma gis intēditur eoꝝ repugnātia. ſed extrema ꝯdictionis hn̄t ex ſe repugnātiam. ꝗ in na tura ꝑfectiſſima ubi ſūt inteſiſſima. erunt ſumme repugnātia. 4ᵒ. qꝛ ſi infinitas ſbi amouet aliquā repugnātiā. tunc eodem ⁊ omnē. ⁊ ſic ōm ee eternuꝫ ⁊ non eꝛnuꝫ nō repugnāt. ſimilꝛ ōm eē infinitum ⁊ non in finitū. ⁊ ſic nullus hereticꝰ ꝯuinceretꝛ ꝯcedē do utrāqꝫ ꝑtem ꝯdictionis. Apparet igiꝛ ꝙ ꝓpter infinitateꝫ ⁊ diſtinctione rationis non pōt ſaluari ꝯdictio que in deo reꝑitur. cū ubi ꝯdictoria ex natura rei reꝑperiam⁹.

Sʒ tn̄ un⁹ ſocius excellens uolēs prin/ cipiū ſaluare ſine diſtinctiōe ex natura rei in diuīs aliter dicit. Dicit enīꝫ ꝙ ſic actio ⁊ paſſio ſunt idem mot⁹ realꝛ. ⁊ tn̄ cum ſint in ꝑtīs diuerſis. hn̄t diuerſas rōnes diſti ctas. Et ſimilꝛ cum relatio non differt a fū damēto. ſeqtur ꝙ ſilitudo ⁊ diſſimilitudo ſunt res un⁹ albedinis. hn̄tes tn̄ diſtīctas rōnes ſiue diffinitiōes tanꝗ diſtincte ſpēs de ꝑdicamēto relatiōis. ergo pōt dici ꝙ eēn na ⁊ relatio ſunt una res. Hoc tn̄ non ob/ ſtante hn̄t diſtinctas diffinitiones ex qbꝰ ſaluatur ꝯdictio. Ex iſtis dictis ualde gratioſis ſequunꝛ quattuor ꝯclōnes. in qui bus ſcola noſtra ꝯſueuit forꝛ impugna/ ri. Prima eſt. ꝙ eſt dare aliquā diſtinctionē

mediam inter distinctiones rationis fabri
catam ab aia. et illam que est realis. qa illa
que data est. s. p distinctas diffinicões ab
aia non fabricatas se hz ad utraqz p abne
gationē. Nec enī ē realis nec rōnis fabri/
cate ab aima. ¶ 2ª ꝯclusio est. ꝙ aliqua est
distinctio ex natura rei que non est realis.
qz illud qd ꝯuenit aliqbus ex suis rōnib⁹
diffinitiuis ꝯueit eis ex natura rei. Ista au
tem distinctio ꝯpetit istis extremis ex suis
rōnibus diffinitiuis non fabricatis. ergo ꝛc.
¶ 3ª ꝯclō est. ꝙ plures formalitates pnt es
se in eadē re penit⁹ indiuisa. qz formalitas
p descriptionē eoꝝ q ponunt eas est rō dif
finitiua uniuscuiusqz. Hic aūt ut patuit
ponunt plures rōnes diffinitiue. ¶ Sz tamē
aliq̄ dicunt. ꝙ ꝓpter hoc non debet poni ꝙ
sint plures formalitates. nec debz ꝯcedi di
stinctio. sz oz dici ꝙ sunt nō idem referēdo
istam nō identitatē non ad extrema. sz ma
gis ad ꝯpōnem extremoꝝ. ¶ Sz istud nō
intelligo ꝙ sit distinctio uł nō identitas. et
cum h⁹ non sint extrema tal' non identitatis
uel distinctiōis. Uidet enīz mihi ꝙ sit impli
catio ꝯdictionis. ¶ Ad declarationē aūt hu
ius dicti est sciendū. ꝙ ille q sic primo dixit
uidetur itelligere ꝙ distinctio non ē feren
da ad extrema simplr. sz semꝑ cum determina
tione. qz scz sb mō tali qz non sūt idez q̄ddi
tatiue et in p⁹ mō dicendi p se. Uñ aduertēn
dū est. ꝙ distinctio pōt mihi dicere realez re
lationē inter distincta. et sic reqrit realez di
stinctionē in extremis. Et istomō non debz
admitti in diuis inter eēntiam et relatiōem
cum sint realr idem. ¶ Aliomō distinctio
accipitur ut est passio entis. et uł sic non req
rit extrema realr distincta. sz tm̄ aliquomō
et sic est in diuis. ¶ 4ª ꝯclō est. ꝙ cū ista di/
stinctione q̄dditatiua stat sūma simplicitas.
Probat. qz que inueniunt in summo sim
plici stant cum sūma simplicitate. sz in ꝑso/
na diuina que est ita simplex sic eēntia. inue/
nitur talis distinctio. ergo stat cuz summa
simplicitate. ¶ Ex istis apparet q̄d est dicē
dum ꝯsequent ad p^m dictum. oz ꝙ pax sit i
ter opiones int quas prio uidebatur eē ꝯtē
tio. sz non eēt ꝯtentio aimoꝝ. ¶ Cuz istis
adduntur duo alia dicta que non itelligo.

Primū est. ꝙ diuina ꝓprietas relatiua ita ē
p totam suaz q̄dditatez ad terminū. ꝙ nul/
lo mō pōt ꝯpari ut distincta ad fundamen
tū. et p hoc uolunt euadere distinctionē for
malem int ꝓprietatē et eēntiaz. ¶ Sz ꝯtra
hoc arguo 4ᵒ. Prio. qz eēntia est ita res ad
se sic relatio ad aliud. et eque p suam q̄ddi
tatem. Sz h⁹ non obstante eēntia pōt ad ali
ud ꝯpari penes idētitatem et diuersitatem.
ergo relatio q̄uis sit ad aliud poterit ad a/
liud q̄ ad illō ꝯpari. ¶ 2ᵒ. qz si ex h⁹ ꝙ pē/
nitas p totam q̄dditatez est ad aliud. qz ad
filiationē. non pōt ad aliud ꝯpari penes idē
titatez et diuersitatē. ergo non poterit ꝯpa/
rari ad spirationē actiuaz et spirationē pas
siuam. ad quas non ꝯpatur penes idētita/
tem uel distinctionē. quod ē falsum. ¶ 3ᵒ.
qz eodem⁹ ꝓbaretur ꝙ pēnitas diuia et cre/
ata eēnt penit⁹ idistincta. qd falsum est 4ᵒ
ꝑ idem mediū ꝓbaretur ꝙ nulla eēt distin
ctio int spēs de p̄dto relatiōis pterq̄ int op
positas. et sic nulla inter disparatas. ¶ Ideo
apparet mihi dicendū. ꝙ lz q̄dditas relatōis
p se totam sit ad aliud. s. ad terminū. tamē p
aliam passionē cōem in ea fundatā utpote
identitatis uł diuersitatis que inuenitur i
quolibz ꝯcēto sb ente. sicut passio superior in
inferiorib⁹ pōt ad aliud ꝯpari. ¶ Et ꝯfir/
matur ista sentētia p p^m principiuz ꝯplexū.
qz accipien⁹ istam q̄dditatem relationis ut
ad t̄minū. tunc ipsa q̄dditatiue ut sic ē ens
et de quolibet ente affirmatio uel negatio.
tunc accipio istam. eē idem cū eēntia. et non
eē idem cuz eēntia. d̄ tali ente sic ad t̄minuz
ꝯpato necessario altera ps ē uera. Sz nō po
test dari ꝙ sit id. qz p ipōs relatio ꝯpata ad
terminū non est idem cuz eēntia. ergo sunt
non id. et si non idem ergo diuersū. eo ꝙ id
et diuersum ponitur ꝯtria immediata. et ne/
gationē uniul semꝑ ꝯcomitatur affirmatio
alteri⁹. Alioq̄n non eēnt immediata. ¶ 2^m
dictū fuit. ꝙ relatio ut ꝯpatur ad eēntia est
totalr idem cū ea. et ut ꝯpatur ad terminū
est distincta ab ea. ¶ Cōtra ista arguo 4ᵒ.
Et prio. qz qd inest alicui p suam q̄dditatē
impossibile est q̄n sibi ꝯueniat ad quodcū
qz ꝯpetur. qz diffinitio non pōt a diffinito
amitti. relatio aūt p suam q̄dditatez ut est

ad aliud non est idem cū essentia. imo p hoc
distinguitur ab ea. ergo quacūq3 ꝯparatione
facta dummō maneat eadem ꝗdditas. ma
nebit eadem distinctiō. ¶ 2° sic. extrema ꝯ/
dictionis non pñt eadem oīno applicari. rela
tioni aūt ꝯpate ad eēntiam. ⁊ relatiōi ꝯpate
ad ꝭminum extrema ꝯdictionis applicanꝭ. s.
distingui ⁊ non distingui. ꝗ non sunt oīno
idem. ¶ 3°. qꝛ si relatio ꝯpata ad eēntiam ē
ipsa oīno eēntia. ⁊ tunc alteꝝ illoꝝ duoꝝ
ꝯdictorioꝝ fundaꝭ sup eēntiam sic sup re/
latione ad ipsā ꝯpatam. ⁊ alteꝝ sup relatio
nē ad ꝭminum ꝯpatam. ⁊ tunc hēmus ex/
trema ꝯdictionis in ꝗdditate eēntie ⁊ rela/
tionis. ꝑ aliud ⁊ aliud necāriō. ¶ 4°. qꝛ ista
alia ⁊ alia ꝯpatio. aut nihil addit ad relatiō
nem. ⁊ tunc ꝑ eandē rōnem insunt illa extre
ma. aut addunt respectū rationis. ⁊ h° non
qꝛ ꝑ tales respect⁹ non saluātur ꝯdictoria.
aut reales. ⁊ tunc hēmus tres respectus in
una ꝑsona. aut absoluta. ⁊ tunc peius.

¶ Ista ego ꝯfirmo in duplici forma silogis/
mi. ut hēant ad quid rñdeant. uel ad maio
rem. uel ad minorē. Prim⁹ est iste. oīs ꝓprietas
relatia ꝯpata ad eēntiam ē ꝯicabilis. nulla
ꝓprietas relatiua ꝯpata ad ꝭminum est ꝯica
bilis. ergo nulla ꝓprietas relatia ꝯpata ad
ꝭminum est ꝓprietas relatiua ꝯpata ad eēn/
tiam. ¶ 2° est iste. nulla ꝓprietas relatiua
ꝯpata ad eēntiam est distinctia ꝑsonaꝝ. sed
omnis ꝓprietas relatiua ꝯpata ad terminū
est distinctiua ꝑsonaꝝ. ergo nulla ꝓprietas
relatiua ꝯpata ad terminū est ꝓprietas re/
latiua ꝯpata ad eēntiam. forma silogismi
est bona. rñdeant ad ꝓmissas. ¶ Sunt aliꝗ
qui ꝓdicta uolunt ꝑ indiuisiōes saluare

¶ Isti aūt dicūt quattuor dicta uerissima. p^m
est. ꝙ quedam sunt indiuisiōes absolute. si
cut ille ꝗbus res quelibet est in se indiuisa.
Alie respectiue sicut ille ꝗbus res ē eadem re
aliter alteri a qua realr non distinguiꝭ.

¶ 2^m dictum ē. ꝙ iste indiuisiōes nihil dicunt
positiuū. s3 sunt mere priuatiōes. sic ⁊ uni/
tates que uidenꝭ quedam indiuisiōes. ¶ 3^m
dictū est. ꝙ in qualibet ꝑsona diuīa sūt due
indiuisiones absolute. quaꝝ una est eēntie
alia relationis. qꝛ quodlibet istoꝝ ē i se in/
diuisum. ¶ 4^m dictū est. ꝙ in qualibet ꝑsōa

diuina est una alia indiuisio relatiua ꝑ quā
eēntia est indiuisa a relatione ⁊ econuerso.
qꝛ sunt realiꝭ idem. ꝙ aūt sint ibi due in
diuisiōes ꝓme. ꝓbatur ꝑ primū principium
ꝯplexum. qꝛ indiuisio qua eēntia diuīa ē in
diuisa in se est in trib⁹ ꝑsonis. et non indiui
sio relationis. ¶ ꝙ aūt ꝓter istas sit alia 3^a
ꝓbatur. qꝛ iste sunt ad se. ⁊ alia tertia est ad
aliud. iō necessario distinguiꝭ. ¶ Ista dicta
sunt necessaria ⁊ demōstrabilia. Sz tñ qꝛ
aliqui sūt qui uolunt istas indiuisiōes re/
ducere in priorē non idētitatem ⁊ plurali/
tem aliquā se tenentē ex pte sbstrat. uel fun
damēti illaꝝ indiuisionū. Ideo arguo 4^r ꝯ
eos. Prio sic. Qñcunq3 est aliqua passio ad
equata alicui sbo. multiplicata tali passiōe.
multiplicatur sbm. rō autē unitatis ē entis
adequata passio. ergo multe unitates non
erūt sine multis entib⁹. ¶ Confirmaꝭ. qꝛ
rō priuatiua eiusdē non multiplicaꝭ in eodē
¶ 2° sic. qñcunq3 est aliqua priuatio que in
est formalr alicui sbo uel fundamēto. ubi/
cūq3 inueniꝭ illud fundamentū inueniꝭ illa
priuatio. cū nō sit simplr sepata ab eo. ali/
oqn ei⁹ oppositū ineēt. cū sint imediata. na/
tura aūt diuina inueniꝭ in filio sine priua
tione indiuisiōis pñitatis. ꝗ sbstratum illi
us indiuisiōis non ē diuīa eēntia seu natu/
ra in pre. s3 aliud. ¶ 3°. qꝛ impossibile ē. ꝙ
aliqua priuatio repugnet fundamēto suo.
indiuisio aūt incōicabilis repugnat diuine
nature. ergo cū indiuisio relatiōis sit talis.
non fundabiꝭ in diuitate. nec indiuisio eēn
tie eadē ratiōe in relatione. ⁊ ꝑ ꝯñs in alio et
alio sbstrato. ¶ 4°. qꝛ in ꝗbus includūtur
extrema incōpossibilia. illa nō pñt eē in eo/
dem penit⁹ sbstrato. alioqn se ꝯpaterenꝭ. in
diuisio aūt pñitatis ⁊ indiuisio eēntie inclu
dunt extrema ꝯdictionis que sunt incōpos
sibilia. utpote ꝯicabile ⁊ incōicabile. ¶ Ista
oīa ꝯfirmanꝭ. qꝛ uidetur eē ꝯtradictio po/
nere indiuisionē relatiuā cum aliquo ⁊ ne/
gare illud esse ad aliud. ⁊ tñ omnis relatio
priuatiua est ad aliud. ut hētur ex pssie 5° ꝯ
trum. ¶ Applico igiꝭ duos silogismos i de
bita forma. ut possint ad maiorē uł mino
rem rñdere. Prim⁹ est talꝭ. Nulla ꝓprietas
ꝑsonalis ē indiuisa indiuisiōe ꝯmunicabli.

omnis natura ē indiuisa indiuisiōe ꝯmuni
cabili. ergo nulla natura ē ꝓprietas ꝑsona
lis. ¶ 2ᵒ est iste. omnis natura fundat indi
uisionē ꝯmunicabilē. nulla ꝓprietas ꝑsona
lis fūdat indiuisionē ꝯicalem. ergo nulla ꝓ
prietas ꝑsonalis ē natura. ¶ Apparet igit̄
mihi ꝙ opīo de indiuisiōib⁹ sit bona ꝛ vera.
sed nō sufficiens. nisi reducat̄ ad distinctio
nē in ſbstrato. Habita ḡ distinctiōe aliqua
li inter eēntiam ꝛ ꝓprietatē. apparet euidē/
ter ꝙ d̄s de potentia absoluta facere posset
ꝙ aliq̄s frueret̄ eēntia ꝛ ñ ꝑsōa. etiā clare eā
uidendo. ¶ Unus tñ grauiosus socī⁹ opposi
tū dixit. Possunt aūt dicta sua reduci ad
4. que mihi uident̄ dubia. ¶ Primū dictū
ei⁹ fuit. ꝙ ideo non uidetur eentia sine ꝑso
na. q2 sic eētia est quo. ita ꝑsona est quod
in tali uisiōe. Potest ergo sua rō reduci ad
talem formā. qñcūq3 est aliqua natura q⁹
respectu alicui⁹ realis opationis. suppositū
in quo est illa natura. necessario ē qd. s3 ita
est in ꝓposito. ergo si maior ē falsa. tunc ar
gumētū nihil ualet. ¶ Arguo igit̄ ꝯtra illā
maiorē 4ᵒʳ in actib⁹ immanētibus. Primo
q2 t̄min⁹ formalis quo ꝯsideratiōis ꝑhoꝝ
fuit diuia infinitas ꝛ eēnitas que sunt in
trib⁹ ꝑsonis. ꝛ tñ ipsas ꝑsonas non cogno
uerūt. ¶ 2ᵒ. q2 naturali dilectiōe dilexerūt
pagani d̄m intelligētes naturā primam. et
tñ non dilexerūt illas tres ꝑsonas i q̄bus
est illa natura prima. ¶ 3ᵒ q2 in ueteri testa
mēto omnes credebāt explicite unū d̄m. et
tñ nō nouerāt oēs explicite ꝑ fidē trinitatē
¶ 4ᵒ. q2 tales non in errore s3 in grā existē
tes diligebāt unū d̄m ex caritate. ꝛ tñ eoꝝ
dilectio non t̄minabatur ad trinitatē. sicut
nec intellectio. ¶ Confirmat̄ istud. q2 de/
mones intuitiue nouerūt hūanitatem xpi.
ꝛ non suppositū cui insistebat. ¶ Ex istis
apparet. ꝙ l3 rō adducta a socio hēat ueritа
tem de actionib⁹ trāseūtib⁹. non tñ h3 ueri
tem de immanētib⁹. ¶ Et tunc format̄ rō
ad ꝓpositū. q2 qñ est aliqua opatio que po
test t̄minari ad naturā absq3 eo ꝙ t̄minet̄
ad suppositū. d̄s pōt facere primā terminacō
nem sine 2ᵃ. sic aūt est de actōne immanēte.
Nec ualet si dicatur. ꝙ respcū opationū ꝑ/
fectaꝝ ꝓpō tñ est uera. qualis ē intuitia no

ticia. q2 cum illa regula applicetur ad actio
nes trāseuntes. ita bñ tenet ꝛ eadem rōne in
imꝑfectis creaturis sicut in ꝑfectis. ꝛ ita utro
biq3. q2 est hec eadē rō. aut illa regula non
est sufficiens ¶ 2ᵐ dictum ei⁹ fuit. ꝙ q2 ꝑ/
or ē hitudo nature ad suppositū ꝙ ad opa
tionē. ꝛ natura diuina supposita̓ ꝑ ḡnatio
nem actiuā in p̄re. hinc ē ꝙ act⁹ ḡnandi p̄ce/
dit actum intelligēdi in diuis. ꝛ ꝑ ꝯñs eēn/
tia pri⁹ est in supposito ꝙ beatificet. ¶ S3
istud argūt̄ dupl'r. p̄rio sic. q2 dicit Dyoñ.
ꝙ illa que ꝑtinent ad unicā theologiā p̄ce/
cedunt illa que ꝑtinent ad discretā. ꝛ io eēn
tialia p̄cedunt notionalia. actus aūt intelli
gendi ē essentiał. ꝛ act⁹ ḡnandi ꝑsonalis. ḡ
ꝛc. ¶ 2ᵒ. q2 qñ aliqua duo ita se hñt ꝙ uni
repugnat eē sine alio ꝛ non ecōuerso. illud
cui sine alio eē repugnat est posteri⁹. cū ab
eo non ꝯuertatur ꝯña. Pr̄nitati aūt diuine
repugt̄ esse sine actu itelligendi ꝛ non ecō/
uerso. ut p3 in filio ꝛ spūsācto. ergo ꝛc.

¶ Tertiū dictū fuit qñ orguit̄ ab aliis ꝯ op
posita opione. p3 in p⁹ signo originis itel/
lexit eēntiam suā in qua est perfecte beat⁹.
ꝛ in illo priori nōdū uidetur cōicatꝰ filio.
dicunt isti ꝙ in diuia non ē pri⁹ in quo. sed
tñ a quo principiatie. ¶ S3 ꝯ istud argui
tur 4ᵒʳ. p̄rio sic. In quocū est formal'r ori/
go in eo ē signū origis. cum origo sit hoc
eē ab hoc. ꝛ istud ꝑ te est signū originis. sed
in filio ē formal'r origo ḡnationis passiue
ergo in eo ē formal'r signū origis. ꝛ sic est
signum in quo. ¶ 2ᵒ. q2 omis distinctio ē
formalit̄ in suo p̄ncipio distinctiuo. sic pas
sio in sbo. principia aūt distinctiua ꝑsonarū
sūt signa origis. cū sint ꝑ te ipse origines.
ergo distinctio ꝑsonaꝝ fundat̄ in eis. ꝛ sic
sunt signa in q̄bus est aliq̄d ¶ 3ᵒ. qñcūq3
aliqd̄ fūdamentū inē alicui supposito. q̄cq̄d
inest illi fundamēto inest illi supposito in il
lo fundamēto. sicut sapia inest homi. q2 est
in aia. ordo aūt origis inest signis origin̄
sic hitudo suis extremis. ergo inerit ordo
ꝑsonis diuinis in illis signis. ¶ 4ᵒ. q2 ois
relatio inest alicui fundamēto. ꝛ omis rela
tio h3 in se aliquā passionē ¶ Ex his sequitur
ꝙ ois relatio est in alio. ꝛ omni relationi
inest aliq̄d. ꝛ sic est in quo ꝛ in quo aliq̄d

ēēt.ideo dico q̄ lȝ signū originis sit p̄ suam
q̇dditatem hoc ab hoc ⁊ a quo aliud. pōt tñ
ex ꝯñti eē in aliquo. ⁊ aliq̄d in eo. ¶ Et h°
ꝯfirmatur dupl'r. Prīo q̄ lȝ tota quantitas
siue q̇dditas qualitatis sit ad se. tñ ex ꝯñti
ad aliud ꝯparatur. ¶ 2°. q2 lȝ eēntia uel q̇ddi
tas relationis sit ad aliud in creaturis. tamē
ipsa est etiā in alio. Sȝ tñ ad h° applicat̄ p^m
principiū ꝯplexū. q2 aut pr̄ est pfecte beat⁹
in primo signo originis. aut non est pfecte
beat⁹ in p° signo ꝑ p^m principiuȝ ꝯplexū. si
detur primū. hēō ppositū. si 2^m. tunc pr̄ non
eēt beatus a se. cum primū signuȝ originis
sit eē a se sicut eē ab alio ē signuȝ 2^m. Et tūc
rō doctoris hȝ euidentiā. q2 in p° signo ī q°
pr̄ p̄cedit filium ē beat⁹. ⁊ in illo signo eēn
tia non est ꝯmunicata. ¶ p̄. sicut pr̄ in prīo
signo origis hȝ eē. ita hēt eē beatus. ¶ 4^m
dictum est. q̄ ꝓprietas ut p̄scindit ab eēntia
est adorāda. ⁊ ideo arguit q̄ ꝑtinet ad ob/
iectuȝ beatitudinis. ¶ Cōtra. q2 rō adora
bilitatis non multiplicabit̄. rō aūt ꝓprieta/
tis sic. ¶ p̄. tu ꝯcedis distinctionē. q2 precisi
oneȝ. ¶ p̄. Abraham tres uidit. ⁊ unuȝ ad/
orauit. ¶ p̄. talis uidetur ponere bonitatē
ꝑsonalē. ꝑsōal' aūt ꝓpetas ut p̄scidit ab eēn
tia non ē ōs. Nihil aūt est adorandū nisi ōs.
ergo ipsa non ē adoranda ut sic. ¶ Argum
ta aūt isti⁹ socii non ꝯcludunt ut apparet.
Primuȝ non. q2 ꝓpō accepta nō est uera de
actione imanente. ut patuit. ¶ 2^m etiā non
ualet. q2 beatitudo in pr̄e p̄cedit pr̄nitatem
lȝ non ut in pr̄e. ¶ 3^m sil'r non. q2 prius est
beat⁹ pr̄. ⁊ in illo priori nō intelligitur hr̄e
filium. ¶ Siml'r nec 4^m. q2 ut ꝯsiuȝ ē re/
latio non est de ratiōe obiecti beatifici.
Ad argumentū pȝ ꝑ predicta.

UTrū obiectum p̄mi pricipii cō/
plexi dictū de ōo ⁊ creatura ha
beat eundē ꝯceptum. q̄ non. ꝑ
beatū Dyon. de diuis nomib⁹
De deo non ē uox neqȝ nomen. ergo ⁊c.
¶ Cōtra. idem 2° ca° dic. nomia diuia attribu
untur creaturis. ¶ Circa istam qōneȝ pono
quattuor p̄ambula. Primū q̄ non accipit̄
hic ꝯcept⁹ ꝑ actu intelligēdi. q2 tunc non est
difficultas aliqua. ¶ 2^m est. q̄ non accipit̄
ꝑ ente rōnis. q2 querit̄ de p̄to eēntiali. Ens
aūt rōnis non est p̄tum eēntiale. q2 nec ōs
nec creatura est ens rōis q̇dditatiue. Que/
rim⁹ aūt hic ꝯceptum q̇dditatiuū. ¶ 3^m. q̄
non pōt ꝯgrue accipi ꝑ obiecto in eē cogni/
to. q2 q̇cquid ꝯstituit̄ ex ente reali ⁊ ex ente
rōnis. totum ꝯstitutū est ens rōnis. ꝯcept⁹
ergo si eēt de obiecto quod ē ens reale ⁊ de
obiecto q̄ē est cognitū. cum hoc sit ens rōis
illud qō fieret ex istis eēt ens rōnis. ¶ 4^m.
q̄ accipitur hic ꝯceptus ꝑ q̇dditate cognita
ad quam t̄minatur actus intellect⁹. uel pro
rōne q̇dditatiua ad quam t̄minatur act⁹ in
telligendi. ¶ Dico ergo istis suppositis. q̄
obiectum p̄mi pricipii quod est ens hȝ ꝯcep
tum unū ⁊ uniuocū deo ⁊ creature. Et hoc
ꝓbo sic. primo supponitur una regula do/
ctoris que ē talis. q̄ñcunqȝ aliq̄s intellect⁹
est cert⁹ de uno ꝯceptu ⁊ dubius de duob⁹.
hȝ ꝯceptum unū de quo est cert⁹. aliuȝ a du/
obus de q̄bus ē dubi⁹. ¶ Hec regula qua
druplr' declarat̄. Primo sic. supposito eni q̄
omne nomē ꝯmune est uniuocū uel ē equiuo/
cum. Hoc ꝓbo. q2 quoꝝ diffinitoꝝ sūt dif
finitōnes ꝑ contraria immediata. illa sunt
immediata. sȝ tales sunt diffinitiōes uniuo
ci ⁊ equiuoci. ergo ⁊c. Probatio mioris. q2 i/
ter hr̄e unaȝ rōnem formalē ⁊ non hr̄e unā
rōnem formaleȝ nō est mediuȝ. ¶ 2°. quia
equiuocuȝ cadit imediate in equiuocata, nō una
rōne mediāte sȝ multiplici rōe. uniuocū aūt
una mediante rōne. ergo ⁊c. ¶ 2° declarat̄
sic. ille ꝯceptus non pōt ꝯcipi ab intellectu
nisi ut inferior uel equalis uel superior aliis
ꝯceptib⁹ dubiis. sed nō ut inferior nec equa
lis. igitur ut superior alus ꝯceptib⁹. Maior
pȝ ꝑ sufficientē diuisionē. Minor etiaȝ pȝ.
sed omis superior ꝯcept⁹ ꝑdicabilis ut sic ē uni
uocus. ergo ⁊c. ¶ 3° sic. Omis ītellect⁹ qui
hēt unum ꝯceptū certum ꝯpossibilē duob⁹.
ꝯcipit illum ut ꝑdicabilem illis. sed ois ꝯcep
tus ꝑdicabilis ut sic ē uniuoc⁹. ergo ⁊c. ¶ 4°
sic. q2 intellect⁹ hñs ꝯceptum indetminatū
respectu aliquoꝝ detminatoꝝ hēt ꝯceptuȝ
uniuocū respectu illoꝝ. sȝ intellect⁹ cert⁹ de
uno ꝯceptu ⁊ dubi⁹ de duob⁹ est huiusmōi.
ergo ⁊c. ¶ Reducitur ḡ ratio sic. omis ītel
lect⁹ cert⁹ de uno ꝯceptu ⁊ dubi⁹ de duobus.

hz ɔceptum illum de quo ē certus. alium et uniuocū respectu illoꝝ de quibus est dubi9. Sz multi fuerūt ꝛ sūt certi ꝙ d̄s est ens. et dubitauerūt utꝝ primū uel non pm. finitū uel non finitū. ergo ɔceptus entis ē uniuocus respectu illoꝝ. ¶ Sz ɔ̄ istam regulā instatur 4r. Et primo impediendo ea logicalit. qz eque uidetur ɔcludere de equiuoco sicut d̄ uniuoco. qz possum eē cert9 ꝙ canis currit. ꝛ tñ dubitare utꝝ de latrabili uel de alio. ¶ Item aliqs pōt esse cert9 de sanitate ꝙ i/est. ꝛ tñ dubitare utꝝ insit urine uel aiali. ¶ 2o impeditur phisice. qz phī certi fuerūt ꝙ aia informat corpus. ꝛ ꝙ corp9 est aiatum. ꝛ tñ dubitauerūt utꝝ aia eēt corp9 uel spiritus. qbus tñ nihil est cōe. ¶ Item fuerūt certi ꝙ d̄s ē necesse eē. ꝛ dubitauerunt utꝝ finitum uel infinitū. ꝛ tñ necesse eē nō est uniuocū respectu finiti uel infiniti.

¶ 3o impeditur methaphice. qz phī certi fuerūt de eēnitate mundi. dubitauerūt aūt de finitate uel infinitate. ꝛ tñ eternitas non ē uniuoca finito et infinito. ¶ Item phī fuerunt certi d̄m esse cām primā. dubitauerūt aūt de finitate uel īfinitate. ꝛ tñ prima causa non uniuocat finito ꝛ infinito. ¶ 4o per ɔcept9 aliquoꝝ theologoꝝ. Cōuenīūt enī ꝙ aia hz potēnas. ꝛ tñ dubitant utrū sint sba uel accñs. qbus tñ potentia non est cōe uniuocū. Similr oēs dicunt ꝙ psone diuie ɔstituunē p ppriētates. ꝛ tñ dubitauerunt multi utꝝ p absolutas uel respectiuaē. ꝛ tñ pprietas non est cōe uniuocū ad absolutū et respectiuū. ¶ Ad ista. Ad primū breuiē dico ꝙ de equiuoco sicut de cane ꝛ sanitate nulla ē certitudo nisi de uoce. nō aūt de aliquo ɔceptu. Phī aūt non solum fuerūt certi ꝙ d̄s est ens. s. d̄ illa uoce. sz de ɔceptu uno correspōndente isti uoci. que est imposita ad significandū ad placitū. ɔceptus aūt idem ē apd̄ omēs. ¶ Ad aliud de aia dico ꝙ non fuerūt certi de aliquo ɔceptu specifico. sed solū de ɔceptu quem habuerūt de aia. ꝛ ille ɔcept9 erat cōis omib9. ꝛ ut sic forte erat uniuoc9.

¶ Ad aliud de necesse eē est notandū. ꝙ regula illa de ɔceptu certo ꝛ dubio accipit talem ordinē eēntialem ut ille ɔcept9 qui ē certus. sit sic cert9 exn̄tibus aliis dubius. ꝙ impossibile sit ipm eē dubiū. aliis exn̄tib9 certis. ꝛ non ecōuerso. ¶ Hoc uiso pz quid ad illam instantiā sit dicend̄. qz non sic se hz necesse eē ad finitū uel infinitū. qz ita pōt hēri certitudo de infinito. ꝛ dubitari de necesse eē uel possibile. sic pz de celo. Et eodem9 de eēno possunt eē certi ꝛ dubitare d̄ infinito ꝛ ecōuerso. Et sic pz ad illud. ¶ Ad aliud de cōceptibus theologoꝝ. dico. ꝙ non sunt certi nisi de ɔceptib9 cōibus. s. de potentia. ꝛ sic potentia hz ɔceptuz principii pductiui. ꝛ illud pōt eē cōe abstractū a ɔceptu absoluti ꝛ respectiui. ¶ Eodem9 de pprietatib9.

¶ Nunc 2o uidendū est de solutione aliquoꝝ ad totaz rationez. d̄z eni ad miorem ɔcessa maiore. ꝙ non sunt distincti ɔcept9. sz unde sunt duo. ¶ Sz ɔ̄. qz naturales phī d̄monstratiue pcesserūt p istum ɔceptum ¶ Et p̄. impossibile ē uerificari de eodem ɔ̄dictoria q̄ nec certū ꝛ incertuz. Dicitē aūt ab aliis ꝙ intellect9 est cert9 de disiuncto ꝛ indeēminato. sz de uno deēminato ē dubitatio. ¶ Cōtra qz ita fuissent phī certi ꝙ d̄s est trin9. sicut ꝙ d̄s est ens. qz certi fuerūt ꝙ d̄s est trinus uel non trin9. sic ꝙ est creatū uel non creatuz. primū uel nō primū. Eodem9 ꝛ eēnt certi de incarnatiōe. qz fuerūt certi ꝙ d̄s est incarnat9 uel non incarnat9 ¶ Ex quo pz ꝙ cum certitudinez hēant de ente aliam q̄ de istis. ꝙ ens hēat unum ɔceptū de quo est intellect9 certus. ¶ Alii aūt dicere uoluerūt ꝙ ille ɔceptus est mixtus. qd̄ stare non pōt. qz ɔceptus entis est simplr simplex. ¶ Ad argumentū in oppositū pz. ꝙ non est de d̄o nomē pprium nec uox. sic nec conceptus. cum sit quid commune. ꛰c.

Utrum obiectū primi principii ɔplexi hēat eandem rōnez formalem in d̄o ꝛ in creatura sm̄ scias sermotionales. ꝙ non. qa dicē beat9 Dyoñ. ꙗ laudatur d̄s a nobis p remotionē oim rōnum. ¶ Cōtra. p eundez ca9 4o. sicē sol cōicat lucem suam. sic d̄s suam entitatem. ¶ Circa istam qōnem sciend̄. ꝙ in aia nostra est quattuor p ordinē inuenire. s. potentiā. actū. hītum. ꝛ spēm siue repñtatiuū. ex qbus oibus declaratē ppositum.

iiij p ordinem sunt in anima. Actus, potentia, habitus, Spes sive Representatiui.

Et primo ex pte potentie arguo sic. Unius potentie est unuȝ obiectū p^m̄ ꝛ adequatum. sed intellectiua potētia est una. ergo ꝛc.
¶ 2° ex pte hitus sic. supposito q̄ ens sit s̄bm hitus methaphici. arguo sic. nulla scia pōt demonstrare aliq̄d de aliquo nisi p s̄bm ꝓ priuum uel p rōem ꝓpriam s̄biecti sui. ſȝ methaphica aliqua demōstrat de deo ꝛ creatura. ergo ꝛc. ¶ Hic nō est euasio nisi p illud q̄ due sūt methaphice. Una in se. Alia quo ad nos. Sȝ non ualet hoc. qȝ quōcunqȝ ponatur scia non pōt excedere suum s̄bm. Similiť methaphica quo ad nos ita se hȝ q̄ ꝓbat aliq̄d de deo p ens. ergo seqtur ꝓpositū q̄ nos hēmus aliquem ꝯceptum cōem.
¶ 3° ex pte actus intelligendi arguitur sic. Nullius act^9 intelligendi pōt ex se ducere ī noticiā alic^9 ť̄mi in quo rō sui obiecti primi non ꝯtineatur. sed phi habuerūt noticiam de deo. ergo ꝛc. ¶ 4° ex pte repn̄tatiui sic. q̄ncunqȝ aliq̄d cāt ꝯceptum alicui^9 uel ītellectionē. oȝ q̄ ip̄m ꝯtineat uel uirtualr̄ uel formalr̄. ſȝ repn̄tatiuuȝ cāt in nobis ꝯceptum de deo. ergo ꝛc. ¶ Cōstat aūt q̄ repn̄tatiuuȝ in nobis non pōt ꝯtinere aliq̄d qō sit in deo uirtualr̄ cum sit ig nobili^9. ergo ꝯtinet formaliť. quod ē ꝓpositum ¶ His suppositis arguitur ḡmaticalr̄ sic. q̄n est aliqua ꝯpatio grad^9 cōpatiui in aliq^9 obiecto. oȝ q̄ in eo sit eadem rō formal' in positiuo. qui p̄supponitur ꝯpatiuo. Ptȝ de albedine. q̄n unum dr̄ albi^9 alio. oȝ q̄ albe^9 sit ī utroqȝ formalr̄. ſȝ dš est magis ens q̄ creatura ergo oȝ ens in utroqȝ formalr̄ repiri. ¶ p̄. sic ꝯpatiuus p̄supponit positiuū. sic suplatiuus ꝯpatiuuȝ. ꝛ s̄b eadem rōne. ſȝ dš ē supmuȝ ens. ergo ꝛc. ¶ p̄. oia que ꝯueniūt soli deo ꝯueniunt sibi sine ḡdu ꝯpatiuo l' suplatiuo. ḡ p oppositū que ꝯueniunt sibi ī gradu ꝯpatiuo uel suplatiuo. non ꝯueniunt sibi soli. sed ens ē huiusmōi. ideo formalr̄ cōuenit deo ꝛ creature. ¶ p̄ rōnem reduplicationis arguo sic. q̄n aliqua sic se hn̄t q̄ q̄cquid ꝯuenit uni inq̄tum tale. ꝯuenit alteri inq̄tum tale. ꝯuenit eis ꝯ unam rōnem formalem in eis reptam. reduplicatio enim fit ꝯ rōnem formalem. Si eniȝ q̄cquid huic cōuenit inq̄tum tale. ꝯueniat alteri inq̄tuȝ tale. ꝛ non p eandem rōnem formalē. idem cōueniret eidem rōni formali. ꝛ non ꝯueniret. ſȝ q̄cquid ꝯuenit deo inq̄tum ens. ꝯueit creature. ꝛ ecōuerso. ergo ꝛc. ¶ 2° sic. ex natura reduplicatiōis q̄n aliqua sic se hn̄t q̄ q̄cquid repugnat uni inq̄tum tale. repugnat alteri inq̄tum tale. illa necario sūt eiusdeȝ rōnis formal'. sed ita est de deo ꝛ creatura. qȝ q̄cquid repugnat deo inq̄tum ens. repugnat creature ꝛ ecōuerso. ergo ꝛc. Probo minorē. qȝ eis non repugn̄t uesic nisi nihil.
¶ p̄. ex rōne diuisiōis sic. q̄n aliq̄d diuidiť ꝑ rōnes ul' ꝯrn̄tias diuisiuas. illud hȝ unā rōnem formalem. ſȝ ens diuidiť in deum ꝛ creaturam. p limitatuȝ ꝛ illimitatū. ḡ ꝛc.
¶ Si dicatur. q̄ est diuisio uocis in significata. ¶ Cōtra. omis diuisio uocis in significata est ad placitū ꝛ imediata. sed ista nō. sed mediata. ergo ꝛc. ¶ p̄. p naturā diffinitionis arguo sic. q̄n aliq̄d diffiniť p ꝯmune ꝛ p ꝯ̄hens. necessario illud cōe ꝯuenit alicui cui non ꝯuenit ꝯ̄hens. ſȝ creatura diffiniť p ens ꝛ aliquid ꝯ̄hens. ergo ens ꝯuenit alicui cui repugnat ꝯ̄hens. ꝯ̄hens aūt n̄ repugnat nisi deo. ergo ens ꝯuenit deo. ¶ p̄. p naturā distributiōis arguiť sic. null^9 termin^9 equiuocus ē distribuibiľ. ptȝ qȝ incōueniens ē dr̄ oīs canis currit. ſȝ ens ē distribuibile. ḡ ꝛc. ¶ p̄. p naturam ꝯ̄dictionis arguo sic. In equiocis non est ꝯ̄dictio. nam isti ꝓpōni Omis canis currit. non ꝯ̄dicit ista. hic canis non currit. Cōstat aūt q̄ isti ꝓpōni. omē ens est limitatuȝ. ꝯ̄dicit ista. hoc ens qō est dš nō est limitatū. ergo ꝛc. ¶ p̄. p naturam silogismi arguo sic. ꝛ ꝓbo ꝓpositum. Nam iste est bon^9 silogism^9. Omne ens ē bonuȝ. dš est ens. ḡ dš est bon^9. Similr̄ iste. omne ens ē bonuȝ. creatura est ens. ergo ꝛc. Tunc arguo sic. aut est idem mediū in utroqȝ silogismo. aut aliud ꝛ aliud. Si idem. cum dicať de deo ꝛ creatura. ergo ꝯ eandem rōneȝ idem dicetur ď deo ꝛ creatura. si aliud ꝛ aliud mediuȝ. tūc necessario maioȝ in utroqȝ silogismo ē distinguenda. qō pȝ eē falsum. qȝ ē demōstratio methaphica. ¶ Ad argumentū in oppositū dico q̄ uerȝ est ꝯ rōnes ꝓprias creaturaȝ. non ḡnales.

V Trum ſbm primi principij cō
plexi hēat eandem rōnem for/
malez in deo ⁊ creatura ƀ ſcias
reales. ꝙ non. Beat⁹ Dyoniſi⁹
dicit. ꝙ negatiōes de deo ſunt vere. affirma
tiones vero ſūt incōpacte. ¶ Cōtra. p eūdē
q̇ dicit ꝙ creature ſunt quedaz pticipatiōes
dei. ¶ Hic introducunt quattuor ordines
fundamentoꝝ ad pbandū ppoſitum. Pri
mū fundamentū eſt ex natura diſtinctiōis.
Ex quo arguitur ſic. qñ aliqua diſtinguū
tur p ſua priora. illa non ſūt eiuſdez rōnis
formalis. Hoc pbatur. q2 priora ſūt diffi/
nientia. que ergo diſtinguunt p diffinientia
pz ꝙ non ſunt eiuſdem rōnis formal'. Pz
etiam ex alio. q2 que diſtinguūtur p ea que
ſunt de p'o mō dicendi p ſe, diſtinguūtur
p rōnes formales. ſola aūt illa de p° modo
ſunt priora. Patet ꝙ illa ppō accepta. ergo
ſb illa acipiatur alia nota ex pma. q2 que di
ſtinguunt ſolis poſterioribus ſunt eiuſdez
rōnis formalis. hoc pz. q2 ſi non ſūt eiuſdē
rōnis formalis. oz ꝙ diſtinguant p aliqua
diffinientia. ⁊ p aliqua de p° mō dicendi p
ſe. q2 diſtinctio formaliū rōnum non pōt
eē ſine diſtinctione illoꝝ de p° mō dicendi p
ſe. ſed que diſtinguunt p talia. ſolis poſteri
orib⁹ non diſtinguūtur. ergo que ſolis po/
ſterioribus diſtinguūtur ꝯueniunt in priori/
bus. ⁊ p ꝯñs hñt eaſdem rōnes formales.
ſed ds ⁊ creatura vel entitas in deo ⁊ crea/
tura diſtinguitur ſ̄ſe p poſteriora. Pro/
batur. q2 p dependēs ⁊ independēs. neceſſe
eē ⁊ poſſibile eē. finitum ⁊ infinitū. illa oia
ſunt poſteriora deo ⁊ creature ſue entitate
in quolibet eoꝝ. Probo. nam pro quocūqꝫ
ſigno creatura ē dependens. de⁹ eſt indepen
dens. ſꝫ creatura pri⁹ eſt talis entitas ꝙ ha
beat talem dependentiā. q2 abſolutū prece/
dit relationē. ergo de⁹ eſt pri⁹ talis entitas
ꝙ ſit independens. Patet ergo reſumendo
totam rōnez. q2 que ſolum diſtinguūtur p
acñs ⁊ a poſteriori. ſunt eiuſdem rōis for
malis. ſed ens in deo ⁊ in creatura ē huiuſ
mōi. q2 diſtinguitur p illa que ſequūtur rō
nem formalez. q2 p poſteriora. pz etiaz q2
finitū ⁊ infinitum ſūt poſteriora. q2 gra/
dus eſt poſterior q̇dditate. Siml'r ꝯtingēs
⁊ neceſſariū qui ſunt mōi q̇dditatis. ꝙ ⁊c.
¶ p̄. que diſtinguūtur ſolis ońtis diuiſi
uis. ſunt eiuſdem rōnis formalis. ds ⁊ cre/
atura ſunt huiuſmōi. ergo ⁊c. ¶ 2m fun/
damentū radicatur in natura oppōis. ⁊ p°
in relatiue oppoſitis. Et arguit ſic. In qui
buſcūqꝫ fundatur relatio ſimilitudinis. illa
ſunt unū in aliqua rōne. ds et creatura ſūt
huiuſmōi. q2 creatura eſt ſilis deo ƀ imagi
nem. ergo ⁊c. Maior pz. q2 relationes pri/
mi modi ſunt relationes uni⁹ ratiōis. ſimi
litudo eſt relatio primi mōi. ergo ⁊c. ¶ 2°
arguitur in ꝯrie oppoſitis ſic. Contraria ſp
reducunt ad aliquod cōe quod p° ꝓſuppoi
tur. ſed deo ⁊ creature ꝯpetunt ꝯria. ergo ⁊c.
¶ 3° arguitur in priuatiue oppoſitis ſic. qñ/
cūqꝫ alique priuationes ſunt eiuſdem rōis
⁊ poſitiua ſimil'r ſunt eiuſdez rationis vel
poſſunt eſſe. Hoc patz. q2 priuatio ⁊ hītus
ſūt eēntial'r ordinata ƀ pri⁹ ⁊ poſteri⁹. ſꝫ in
quocūqꝫ eſt illud qđ eſt poſteri⁹ eēntial'r. in
illo pōt eē vel eſt pri⁹. ſed ita eſt in ꝓpoſito.
q2 deo ⁊ creature ꝯpetunt priuatiōes eiuſdē
rōis. Vbi grā. incorruptibilitas ꝯuī ds ⁊ i
aia intellectiua. vel in celo. Incorruptibili/
tas enī eſt priuatio corruptibilitatis ſ̄ñ ap
titudine. hoc ꝯpetit ds ⁊ creature ut dictū
eſt. ergo ⁊c. ¶ 4° arguitur eodem⁹ in ꝯdi/
ctione oppoſitis. q2 ds ⁊ creatura ſiue ange
lus ſunt non albi. Illa aūt negatio eſt eiuſ
dem ratiōis. ¶ 3m fundamentū radicatur
in natura pluralitatis. Et ex hoc arguitur
ſic. qñ aliqua dicūtur plura ƀ aliquid unūz
numerata. hñt rōnem unam cōem. Et h° pz
q2 homo ⁊ bos non nūantur. ſed ꝓprius eis.
q2 non dicūtur duo boues vel duo hoīes.
ſed duo aialia. ſed ds ⁊ creatura dicūtur
duo entia. ergo ens in eis dicit unaz rōnem
cōem. ¶ 2° ex eodem argño ſic. nullū equi
uocum nūatur in equocatis. ſicut canis nō
nūatur in illis de q̇bus dr. ſed ſolum acci/
pitur ƀ plures acceptiōes eiuſdem vocis vl'
ſignificatiōes. ſed ens pluraficat in deo ⁊ ī
creatura. ſunt enim plura entia. igit ⁊c.
¶ 3° ſic. qñ aliqua ſic ſe hñt ꝙ circūſcripto om
ni alio quod nō eſt de q̇dditate ipſoꝝ. illa
ſunt penitus idem, talia ſunt eiuſdē rōnis
formalis. ſed pluralitas non eſt de ratiōe

quiddiatatiua dei. nec creature nec entis. qa
circũscripta pluralitate ab eis. eẽnt idẽ ens.
ergo sunt eiusdem rõnis formalis in ente.
¶ 4° ex eodem arguit sic. Illa sunt eiusdẽ
rõnis formalis q̄bus aduẽnit omis plura
litas. sꝫ ds ꝛ creatura sunt huiusmõi. ꝑ Au
gus. 8° li° de trini. ¶ 4m fundamentũ radi
catur in natura ꝑfcõnis. Ex quo arguitur
sic. omis ꝑfectio simplr̃ que inuenit in crea
tura. inuenitur in deo ꝑ eandem rõnez for
malem. sꝫ ens est ꝑfectio simplr̃. ergo ens ẽ
in deo ꝛ creatura eiusdem rõnis formalis.
Maior ꝑbatur. qꝛ in ente ꝑfectissimo oꝫ i
uenire oẽm ꝑfectionem simplr̃. ¶ ꝑ. ds est
illud quo mai⁹ excogitari non põt. hoc aũt
non eẽt. nisi in eo eẽt omis ꝑfectio simplr̃.
Minor ꝑbatur. qꝛ in ꝑfectione simplr̃ nõ
includitur nisi ꝑfectio simplr̃. Hoc ptꝫ. qa
ꝑfectio põt eẽ sine omni impfectiõe. sed ens
includitur in multis ꝑfectionib⁹ simplr̃. g̃
ꝛc. ¶ Probatur ex alio mior. ꝑfectio sim
plicit non ẽ limitata nec illimitata. sꝫ ens ẽ
huiusmõi. ergo ꝛc. ¶ ꝑ. q̄d est meli⁹ quocũꝫ
sibi incõpossibili. est ꝑfectio simplr̃. sꝫ ita ẽ
de ente. qꝛ nihil est sibi incõpossibile nisi ni
hil. ergo ꝛc. ¶ ꝑ. in eẽntial'r ordiatis si po/
steri⁹ dicit ꝑfectionẽ simplr̃. ꝛ illud quod ẽ
pri⁹. sꝫ ens est pri⁹ passionib⁹ suis. quarũ
aliq̄ue dicũt ꝑfectionez simplr̃. ergo ꝛ ens.
Maior ptꝫ. qꝛ ꝑfectio simplr̃ nihil impfcm̃
includit uel ꝑsupponit. ¶ Ad argumentuꝫ
Dyoñ. dico q ipse loq̄tur de affirmatiõib⁹
trãsumptiuis ul' methaforicis.

Utrum repugnet diuine ꝑfectiõi
una ratio formalis dicta ĩ q̄d
de deo ꝛ creatura. q non. quia
ꝑ. Dyoñ. ds est oia eminenter.
¶ Cõtra. ꝑ eminentiã deuenim⁹ in cogni/
tionẽ dei sibi attribuendo omnẽ ꝑfectionẽ.
ergo ꝛc. ¶ Circa istam q̄ōnem sunt. 4. dif
ficultates logicales. Prima est. qꝛ uidetur
ꝑ hoc q ens eẽt gen⁹. qꝛ eẽt in plurib⁹ ꝛ ꝑdi
caretur in quid. ¶ 2°. q̄a deo repugnat ha
bere rõnem ꝑtis. ꝑ dyoñ. ergo ꝛ rõnem sbi
cibilis. ¶ 3°. qꝛ tunc uideret q aliqua ratio
formalis eẽt prior deitate. ¶ 4°. qꝛ tũc ens
uideret simplici⁹ deo. ꝛ sic eẽt ex intellectuꝫ
aliquid simplici⁹ deo. ¶ Confirmatur. qꝛ
pri⁹ est. a quo non ꝯuertitur sbsistendi ꝯña.
in eẽntial'r ordinatis ordine nature. posi/
ta aũt uniuocatiõe entis. tũc non ꝯuertitur
ꝯña ab ente simplr̃ ad ens diuinũ. ꝛ sic di/
uitas non est p°. ¶ Ad pm̃ dr̃ q ens ꝯhitur
ꝑ mõs intrinsicos. iõ non est gen⁹. ¶ Po/
test al'r dici ꝛ meli⁹. supponeñ aliqua que i/
feri⁹ declarabunt. uidelꝫ q ens non ꝑ̄tur in
quid directe. nec sicut ꝑs eẽntialis. ita q ꝑ/
dicatio entis magis reducatur ad illaꝫ qua
ꝑ̄tur gen⁹ de ꝯña. q̄ ad illam qua ꝑ̄tur ge
nus de spẽ. Hoc supposito q inferi⁹ decla/
rabo. ptꝫ q̄d dicenõ sit ad difficultates.
¶ Ad primã ptꝫ. q si ens eẽt gen⁹. eẽt ꝑs essen
tialis. hoc aũt sibi non ꝯuenit. ¶ Ad scdãꝫ
dico. q in trãscendentib⁹ non ẽ pars sbiecti/
ua ꝑprie. ¶ Ad 3m dico. q dītas est omino
prior illo. q̄a ens non ꝑ̄tur in q̄d. nec est ꝑs
eẽntialis. ¶ Ad quartã ꝯfirmationẽ dico.
q regula non ẽ uera in ꝯsequẽtib⁹ que non
sunt de q̄dditate. sic ꝑfectius lapide est ꝯña
isto° ad eẽ hominis. ꝛ tñ pri⁹ intelligit eẽ ho/
mo q̄ esse ꝑfectior lapide. Et iterũ dr̃. q nõ
in quocũꝫ signo ẽ deitas est entitas. qꝛ nõ ꝑ
illo signo ꝑ quo diuĩa eẽntia intelligit ra/
dix omniũ ꝑfectionũ diuinaꝝ. ꝯña aũt q̄d
est prius natura ꝯseq̄tur ꝑ omni signo.
¶ 2° mouentur difficultates naturales.
Prima est. q̄a uidetur tollere creationẽ. q̄a
illud quod ꝑexistit non põt creari. sꝫ rõ en/
tis est huiusmõi. ergo ꝛc. ¶ Eodem° ponit
q non põt adnihilari. ꝛ tñ totũ q̄d ponit ĩ
creatura adnihilatur. ¶ Ad ista dico. q q̄c/
quid ẽ in creatura creatur ꝛ adnihilat. h° est
idem nũo. sꝫ non oꝫ q adnihiletur q̄cq̄d est
eiusdem rõnis formalis cum illo. Exm de
creatura specifica que aliquã unitatem hẽt
in duobus. quoꝝ unuꝫ põt adnihilari. alte
ro toto remanẽte. Sic pōt eẽ multo fortius
de istis transcendentibus. ¶ Ulteri⁹ posset
dici q q̄ditas non ꝑducitur de nihilo. n° ad
nihilatur. sꝫ ut sic abstrahit ab omib⁹ istis.
¶ Nunc 3° mouẽtur difficultates metha/
phisice. q̄a omne q̄d est. uel est depẽdens. ul'
independens. Si igitur rõ entis est depen/
dens. non erit in deo. si independẽs. nõ erit
in creatura. ¶ Rñdeo ꝛ dico. q rõ formal'

entis nec est dependens nec independens. si cut rō formalis sbe nec est corporea nec in/corporea. sed ut in spū est incorporea. ut in homie corporea. Eodemmodo rō entis in deo est independēs. ⁊ in creatura est depen/dens. lȝ ꝑ se sit nec hᵒ nec illud. ſȝ abstrahit ab utroqȝ. ¶ 4ᵒ introducūtur difficultates theologice. pⁱmo sic. creator siue ōs distat in īfinitum a creatura. ḡ nō pñt in aliqua una racōe ꝯuenire. ¶ 2ᵒ sic. qcquid est de se formalit̄ hoc. nō potest eē ꝯmune multis. ſȝ omē quod ē in deo ē de se formalit̄ hᵒ. ergo ⁊c. ¶ Item 3ᵒ. a simplicit̄ simplicibꝰ nō potest abstrahi unꝰ ꝯceptus cōis nec a pᵒ diuersis. ſȝ ōs ⁊ creatura sūt huiusmōi. ergo ⁊c ¶ 4ᵒ sic. ab extremis ꝯdictōis nō potest abstrahi unꝰ ꝯceptus cōis. ſȝ ōs ⁊ creatura sūt huiusmōi. ergo ⁊c. Minor ꝓbatur q̄a ens a se ⁊ nō a se. ab alio ⁊ nō ab alio. ergo ⁊c ¶ Ad ista Ad pᵐ dico ꝙ distātia non acci/pitur nisi ꝑ q̄ntitate uirtutis. Uñ infinita distātia bñ arguit excessum ī uirtute. ſȝ nō difformitatez in ratōe q̇dditatiua. ¶ Ad aliud dico. ꝙ in deo sūt quedā ratōes ꝯica biles. ⁊ nulla illaꝝ est de se. hec. ⁊ huiusmo di est ens. Quedam aūt sunt incōicabiles. sic̄ infinitas. ⁊ ista forte est de se hec. ¶ Ad aliud dico. ꝙ si ens eēt ꝑs eēntialis ⁊ q̇ddi/tatiua. argumentū eēt difficile. Sȝ dico. ut postea declarabitur ꝙ ens nō est ꝑs eēntial' nec q̇dditatiua. Et ideo ꝯ me argumentum non ualet. ¶ Ad aliud dico. ꝙ lȝ ōs q̄tum ad rōnem deitatis forte sit pⁱo diuersus a creatura. forte tñ q̄tuȝ ad omēs ꝑfectiōes simpl'r que sunt in deo. non ē a creatura pᵒ diuersus. ¶ Ad aliud dico. ꝙ ab extremis ꝯdictionis posse abstrahi aliq̇d. pōt accipi dupl'r. Uel ꝑ se ⁊ formal'r. ⁊ sic nihil potest abstrahi. Uel fundamental'r. ⁊ sic bñ pōt abstrahi. Mō ōs ⁊ creatura fundamētalit̄ sunt ꝯdictoria. ⁊ non formal'r. sic̄ albedo ⁊ nigredo. ⁊ oīa opposita. ¶ Ad rōnem in op positū dico. ꝙ ōs eminent̄ est omis creatu/ra. ⁊ ꝑfectior mō q̄ sit in se ipsa ꝑm rōnem specificam. q2 oīs talis ꝯtinetur eminēciꝰ in deo q̄ in seipsa.

UIso de uniuocatiōe entis. Nūc uidendū est de mō uniuocatiōis. Et q̄tum ad hᵒ Quero quattuor qōes. Prima. utꝝ dicatur ens q̇dditatiue de diuisa eēntia ulti mate ꝑcisa. ꝙ non. ꝑ Ansel. in liᵒ de ueritate Qualis ē ꝯparatio lucentis ad lucem. tal' es/sentie ad ens. ſȝ ibi lux tm̄ denoīatiue ōr ō lucente. ergo ⁊c. ¶ Cōtra. augus 5ᵒ de trini tate dic̄. ꝙ eēntia ꝓprissime ōr de deo.

¶ Circa istam qōnem ponam. 4. ꝯclusiōes doctoris. Prima. ꝙ ens non ōr q̇dditatiue de aliquo simpl'r simplici. ¶ 2ᵃ. ꝙ nec ō pᵒ diuersꝭ. ¶ 3ᵃ. ꝙ nec de passionibꝰ. 4ᵃ. ꝙ nec de ultimis ꝺr̄ntiis. ¶ De pᵒ sciendū. ꝙ uoco ꝯceptum simpliceȝ simpl'r. q̇ non est resolu bilis in alios ꝯceptus. sic̄ in q̄ntitate illud ē simpl'r indiuisibile quod nō est ampliꝰ di/uisibile. quod pȝ de pūcto q̇ non resoluit̄. ꝙ aūt aliqs talis sit. ꝓbatur sic. q2 si non. oportebit ꝓcedere in infinitū in ꝯceptibus ⁊ rōnibꝰ q̇dditatiuis. inter quos ē ordo es/sentialis. qd̄ est falsum. Hoc supposito pro bo ꝓpositū euident̄ sic. qñ aliq̇d cōe inclu ditur q̇dditatiue in aliquo inferiori. illud in quo includitur tale cōe est resolubile in ratioñé ꝯmune ⁊ ꝓpriam hoc pȝ. ſȝ nullum simpl'r simplex ē resolubile. ergo ⁊c. ¶ 2ᵃ ꝯclusio ē. ꝙ de pᵒ diuersis nihil p̄tur in q̇d. Et pᵒ exponitur q̇d sit pᵒ diuersum. ¶ Ubi sciendū. ꝙ qñ aliqua ꝯueniūt ⁊ differūt. neccā est deuenire ad aliqua ī illis inclusa. que ita differūt ꝙ in nullo ꝯueniūt. Alioq̇n esset ꝓ/cessus in infinitū. tale aūt ultimū uocat̄ pᵒ diuersum. ¶ Tunc arguitur ꝓ 2ᵃ ꝯclōe sic. In quibuscūȝ includitur rō entis. illa in aliquo ꝯueniūt. ſȝ pᵒ diuersa in nullo ꝯueni unt. ergo ⁊c. ¶ 3ᵃ ꝯclusio de passiōibꝰ ꝓba tur sic. Nulla ꝓpria passio est ꝑfectior suo subiecto. ſȝ si ens includeretur in suis passio nibꝰ. passio eēt ꝑfectior ente ex addicōe sue ꝓprie rōnis ad rōnem entis. q2 q̇cquid in/cludit aliud ⁊ ampliꝰ. est ꝑfectius ꝑcise illo alio. ¶ 4ᵃ ꝯclō de ultimis differētiis ꝓbat̄ sic. Ultime ꝺr̄ne sunt pᵒ diuerse. pᵒ diuersis nihil est cōe. ergo ⁊c ¶ Probat̄ etiaȝ ꝙ non includit̄ in pⁱmis ꝺr̄ntiis. q2 qd̄ diuiditur immediate in aliqua. nō includitur q̇ddita tiue in eis. Hoc pȝ. q2 tunc eēt nugatio ad/dere diuidēs diuiso. ſȝ ēs diuidit̄ imediate

Quid sit primo diuers[…] & est ultima differ[…] in resolutione.

in differētias primas uel p eas. ergo 7c. ¶ Sȝ ꝯ ista militatur 4ᵒʳ. Primo sic. omē cognitū resoluit̄ in rōnem entis. q2 qđ non ē ens non pōt cognosci. sȝ simplr̄ simplex pōt cognosci. ergo est ens. ¶ 2ᵒ sic. p2io diuersuȝ aut est ens q̇dditatiue. aut nihil q̇dditatiue Non nihil. ergo ens. ¶ 3ᵒ sic. nulla p̄tio in abstracto est uera nisi q̇dditatiua. sȝ in abstracto ueritas recipit p̄tionem entis. ergo 7c. ¶ 4ᵒ sic. Ultime dr̄ñe sunt specifice dr̄e sȝ iste includūt ens. Nam rōnale est ens. ḡ 7c. ¶ Ad ista. Ad pᵐ dico. ꝙ duplex est resolutio. Una in ptes ēēntiales. Et ista est in linea p̄dicamētali. 7 illa in que resoluuntur aliqua isto° dicūtur de eis in q̇d. Alia autem est resolutio in p̄ora que non sunt ptes ēēntiales. Et talia p2ioza non oȝ ꝙ dicantur de eis que resoluūtur isto° in quid. sȝ resoluunt̄ in ea. ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ p° diuersa sūt ens. sȝ non q̇dditatiue ens. tñ nō sūt nihil q̇dditatiue. Cōtradictoria aūt circa aliq̇d cum additione uel determinatiōe aliqua ꝯtunt naturā ꝯtradictiōis. sic album 7 non albuȝ sunt ꝯdictoria. 7 nō absolute de quolibet dr̄ alteȝ. sȝ tñ homo cum ista additiōe ꝑ se uel q̇dditatiue. nec ē albus. nec non alb°. ¶ Ad 3ᵐ argumentū dico. ꝙ non soluȝ in abstractis inuenitur p̄tio q̇dditatiua uera. sȝ etiaȝ idētica. sic pȝ in diuis. Sȝ alr̄ hic 7 aliter in diuinis. q2 in diuis ꝯceditur p̄tio identica ꝑpter infinitatē. sed hic ꝯceditur ꝑpter cōītatem alteri° extremi excedētis. sic est ens. ¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ prime dr̄ñe dicuntur ille ꝑ quas p2īo diuidit̄ ens. sic absolutum 7 respectiuū. 7 in talibus non includitur ens q̇dditatiue. Alie sunt ultime. 7 ille dicūtur indiuiduales ꝓprietates uel dr̄ñe specifice. non tñ omnes. nisi breuit̄ ille que accipiunt̄ ab ultima realitate. 7 ult̄ omnes dr̄ñe ad quas stat ultima resolutio ꝯceptuum q̇dditatiuo°. oēs tales uoco ultimas. Et in istis non includitur ens q̇dditatiue. Rōnale aūt non accipitur ab ultima realitate. nec stat in ea resolutio. sȝ ip̄m resoluit̄. ¶ Alie sunt quattuor ꝯclōnes cuiusdam doctoris Thome anglici. que nō uidentur p̄dictis opposite. Prima est. ꝙ ens non includitur q̇dditatiue in aliquo p̄nto. ¶ 2ᵃ. ꝙ ens non includitur quiddītatiue in aliquo gn̄e sbalterno. ¶ 3ᵃ. ꝙ nec in aliqua spē specialissima. ¶ 4ᵃ. ꝙ non in aliquo indiuiduo cuiuslibet p̄nn. ¶ Prima ꝯclō ꝓbat̄ sic. q2 p̄nta sūt prima irresolubilia. que igitur sunt simplr̄ pᵃ. nō resoluūtur in aliqᵃ p2ioza q̇dditatiue. Si aūt ens includeretur in istis q̇dditatiue. sequeret̄ ꝙ eēnt resolubilia. ergo 7c. ¶ 2ᵃ ꝯclō ꝓbatur. q2 qñ due rōnes formales includūtur in aliquo q̇dditatiue. oȝ illas sbordinari. ita ꝙ una icludatur in alia. sȝ in gn̄e sbalterno icluditur gen° p̄dicamtale. Certū aūt est ꝙ ens illud non includit ut ꝓbatum ē. nec ecōuerso. ergo 7c. ¶ 3ᵃ ꝯclō ꝓbatur. q2 rō diffinitia cōstat ex genere 7 dr̄a. rō dio diffinitiua spēi specialissime. sȝ ens non ē gen° nec dr̄a. nec in eis includitur. ergo 7c. ¶ 4ᵃ ꝯclō de indiuiduo ꝓbatur. q2 tota q̇ddītas indiuiduorū est spēs. sȝ in spē non icluditur ens. ergo nec in aliquo indiuiduo. ¶ Sȝ occurrūt. 4ᵒʳ diffi. Prima de p2ioz 7 posterioz. q2 que non dicunt̄ in quid de aliquibus non sunt p2ioza eis. sȝ ens non dr̄ in quid de p̄dictis. ergo nō est p2i°. qđ est manifeste falsuȝ. ¶ 2ᵃ. q2 omē p̄tum. uel ē ꝑ se uel ꝑ accñs. ens non ptur ꝑ accñs. ḡ ꝑ se. Si sic. uel in p2iomō. uel in 2°. Si in primo. hēo ꝓpositum. ḡ in quid. Si in 2°. cum p̄tio de 2ᵒᵒ sit ꝑ accñs 7 posteri°. ergo ens est tale. qđ est falsum. ¶ 3ᵃ diffi. q2 uidetur ꝙ p̄dicatio generis de dr̄ña sit ꝑ accñs. Si igitur p̄tio entis reducitur ad illam erit ꝑ accñs. ¶ Quarta ē de p̄tione uniuoca. Nam certuȝ ē ꝙ ens p̄dicat̄ uniuoce. sȝ qđ predicat̄ denomiatiue. non p̄dicatur uniuoce. ḡ 7c. ¶ Ad ista. Ad pᵐ nego illud qđ assumit̄. s. ꝙ illud qđ non p̄dicatur q̇dditatiue non pōt esse p2i°. Nam certū est ꝙ gen° non p̄dicatur q̇dditatiue ō dr̄ña. 7 tamē est p2i°. Cōcedo ergo ꝙ illud quod p̄dicatur in q̇d est p2i°. sȝ non ecōuerso. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ p̄dicatur non ut p̄dicatū de 2° mō. sȝ de p2io. non tñ directe ē de p°. sȝ tñ idirecte reductie. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ gen° non p̄dicatur de dr̄a ꝑ accñs sȝ ꝑ se. quia ēēntialis ordo ē inter gen° 7 differentiā. ḡ et ille ordo ē p2ioz ordine generis ad spēm q2 ordo generis ad spēm est per differentiā

Si ergo

Si ergo p̄dicatur de specie p se. ergo de differentia non p accñs. s3 p se. τ ille ordo ē essentialis. sicut qñ una ps eēntialis de alia p̄dicatur. Et reducit̃ ista p̄tio ad primũ modum. ¶ Ad 4m dico. q duplex est p̄dicatio denoīatiua. Una que accipitur a posteriori τ ab accñte. τ nunq̃ ista est uniuoca. sic a iusticia dr iustus. Alia ē que accipitur ab eēntialiter priori. Et ista pōt eē uniuoca, quia reducibilis ad pm modum. sic predicatio generis de drña. τ sicut p̄dicatio trāscendentium que est uere uniuoca. ¶ Ad qōnem igit̃ dico. q ens non dr in q̄d de diuia essentia. sicut ps eēntialis uel sic gen9 de spē. s3 dr tali mō de diuia eēntia sicut d͛ genus de drā. ¶ Hoc probo p̄io sic. q̃ñcunq3 aliq̄d includitur in q̄dditate alicui9 sic ps essentialis. illud ē pri9 illo. s3 nihil est pri9 diuinitate. igitur nihil includitur in q̄dditate ei9 in p° mō. sic ps eēntialis. ¶ 2° sic. diuia eēntia est pfectio simpl'r simplex. s3 pfectio que est simpl'r simplex nō includit aliquid tanq̃ ptem sui. ergo τc. ¶ 3° sic. In nullo p° diuerso includitur rō q̄dditatiua alicui9 cōis. s3 eēntia diuia est p° diuersa. ut postea uidebitur. ergo τc. ¶ 4° sic. sic dicit Dyoñ. eēntia diuia est sic radix oim pfectionũ diuinarũ. s3 nihil pōt eē radix illi9 quod est de ei9 q̄dditate. ergo τc. ¶ S3 hic sũt. 4. difficultates. Prima ē. quid dicenõ est affirmatiue de ente. quare non p̄dicatur q̄dditatiue sic alia supiora. ¶ Ad istud dico. q pbatũ est euident. q ens non dr q̄dditatiue s3 denoiatiue de diuia eēntia. Si aũt poneretur includi in aliquo alio q̄dditatiue. illud eēt intimi9 ens q̃ d͛s. ¶ Sz ɔ̄ arguitur. q2 racō entis dr q̄dditatiue de hoc ente. s. de indiuiduo entis. ergo saltē illud erit intimi9 ens q̃ d͛s. ¶ p. aial dr quidditatiue de homie. ğ homo erit aial intimi9 q̃ d͛s est ens. ¶ Ad primũ negatur illa ɔ̄ña. s. ğ hoc ens ē mai9 ens q̃ d͛s. q2 magis τ mi9 attendunt̃ ſm q̃titatem uirtutis. rō autez dei rōne entis ē p se prior. ¶ S3 dices. q saltē hoc ens ē intimi9 ens q̃ d͛s. sicut arguebatur. ¶ Dico q non oz ponere tantā identitatē uel oimodam int d͛m τ ens. sic inter idem τ seipm. ¶ Ad aliud ɔ̄ceditur. q potiori mō quo ad nos. homo est animal q̃ d͛s sit ens. q2 in p° mō dicendi p se. tñ ille mod9 idētitatis ē potior τ pfectior simpl'r. ¶ 2a diffi. q licet supi9 diuisum p drās non sit d͛ q̄dditate earũ. uidetur eñ q sit de q̄dditate ɔ̄stituti. ğ ē. quare ens diuisũ p absolutũ τ respectiuũ non ē de q̄dditate illoꝝ ɔ̄stitutoꝝ. ¶ Rñō. dico q alit̃ est de diuisiōe transcēdentium τ al'r de diuisiōe generũ. q2 ꝑpter limitationē generis τ drñaꝝ. pōt ɔ̄stitui unu3 ex eis p ɔ̄pōnem. s3 ꝑpter illimitationē transcendentiũ τ coꝝ drñaꝝ. nullum 3m ɔ̄stituũt. q2 transcendetia simpl'r simplicia sunt cu3 inueniantur in d͛o. ¶ 3a diffi. est de mōis intrinsicis. τ de p̄tione eius de eis. Uidetur enī3 q sit q̄dditatiua p̄tio entis d͛ ente finito. q2 mod9 intrinsic9 non uariat rōnem q̄dditatiuam. ¶ Dicenõ est. q p̄tio entis de ente finito est quidditatiua. non tñ. intelligendo q ex ente τ mō fiat unum qd hēat unam rōem formalem que recipiat p̄tionē3 entis. q2 nullum tale ɔ̄stituũt. sed ita debet itelligi. q ens quod est finitu3 ē ens. non tñ ens dr de finitate. s3 de ipso determinato p finitatē. Non eni eodem° p̄tur quo homo p̄tur de hoie. uel aial de homie. q2 aial dr q̄ddītatiue de rōne formali que fit ex aiali τ rōnali. Non sic ens ptur de ente finito q̄dditatiue. s3 comō quo aial p̄dicatur de homie albo. h° est de hoie qui ē albus. Sic est de ente τ ente finito. ¶ 4a difficul. est. si in diuinis inuenitur prim9 mod9 dicendi p se. Dico q non. q2 non ē ibi ꝑprie diffinibile nec diffinitiuu. ex q̄bus resultat prim9 mod9 dicendi p se. tñ ibi est prim9 modus dicēdi p se p reductionē. non q sit sic ps eēntialis. s3 sic gen9 de drña. ¶ Ad argumentũ in oppositũ dico. q lucens est pricipiũ. τ ideo dr denoiatiue. τ eodem° ens ē pricipium. sed ut ē nomen acceptum ab eēntia uel quidditate. non sic dicitur.

Utrũ ratio entis sit p̄cisa ab alijs rōibus formalib9 que sũt in d͛o. q non. q2 dic̄ Hyla. q diuersitas non ē admittenda i diuinis. p̄cisio aũt est diuersitas. ergo τc.

¶ Cōtra. Dyoñ. de diuis nomibus dicit.

ꝙ in diuis est aliqua alteritas ⁊ diuersitas ergo ꝛc. ¶ Hic excludūtur due ꝯdictiones duoꝝ doctoꝝ. Jo. ⁊ Pe. Unus enim dic. ꝙ ens hꝫ unuꝫ obiectū uel ꝯceptum. non autē unam rōnem. ⁊ ille ꝯceptus est impcisus ab aliis. ¶ Ali⁹ dic. ꝙ hꝫ unam rōnem forma/lem impcisam. non tn̄ in q̄d dictam d̄ omnib⁹. ¶ Cōtra p^m impositū prio doctori i/ducitur quadruplex ꝯdictio. Prima ē. ꝙ rō ꝯcept⁹ erit ꝯmunis ⁊ non cōis. ꝓpri⁹ ⁊ non ꝓprius. Et arguitur sic. ꝯcept⁹ entis certus est ꝯmunis. ꝯceptus cuiuslibet dubioꝝ est nō ꝯis. ergo idem ē ꝯis ⁊ non ꝯis. ꝓpriuſ ⁊ non ꝓpri⁹ ¶ Uel sic ꝯcept⁹ cert⁹ de duob⁹ est cōis illis duob⁹. sed si idem cert⁹ ꝯceptus de duob⁹ eēt dubius. non eēt ꝯmunis eis. ⁊ sic eēt ꝓprius ⁊ non ꝓpriuſ. ꝯmunis ⁊ non ꝯis. ¶ 2^a. qꝛ idem ꝯcept⁹ eēt repugnans et non repugnās. qꝛ ꝯcept⁹ entis ē ꝯpossibilis omnib⁹. ⁊ ꝑ ꝯn̄s non repugnās. ꝯceptuſ alioꝝ ut homis non ē ꝯpossibil' omnib⁹. ⁊ ꝑ ꝯn̄s repugnans. Idem igit ꝯcept⁹ erit repu/gnans ⁊ non repugnās. ¶ 3^a ꝯdictio ē. qꝛ idem erit transcēdens ⁊ non trāscendēs. qꝛ ꝯceptus entis ē trāscendēs. ꝯcept⁹ aūt alioꝝ puta homis non transcendēs. ergo ꝛc.

¶ 4^a. qꝛ idē eēt abstract⁹ ⁊ non abstractus. qꝛ ꝯcept⁹ entis ē abstract⁹. ꝯcept⁹ aūt inferioꝝ non ē abstractuſ. ḡ ¶ Si dicatur ꝙ unitas entis est unitas indetermiationis. ¶ Cōtra. eodem⁹ arguitur. qꝛ ꝯcept⁹ entiſ est un⁹ unitate indetermiatōis. alii non. ergo ꝛc.

¶ Item. x. p̄ntā hn̄t ꝯceptus determinatos. rō aūt entis hꝫ rōnem uel ꝯceptum indetmia/tum. De eodem aūt ꝰ idem non pn̄t dici ꝯ dictoria. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec idetermiatuꝫ ⁊ determinatū. ergo ꝛc. ¶ Sic ergo imponitur istis doctorib⁹ multiplex ꝯdictio. imponendo eiſ ꝙ prio dicūt. ꝙ ens hꝫ unum ꝯceptū imprecisum ab aliis. 2° ꝙ ens hꝫ unam rōneꝫ imprecisā ab aliis. ¶ Ideo dico. ꝙ ista non possūt intelligi ut sonāt. qꝛ eodem⁹ ridui possunt argumēta ⁊ ꝯdictiones facte ꝯ primū ⁊ ꝯ 2^m. qꝛ eadem ratio non pōt eē ꝯmunis ⁊ non ꝯis. Credo eni ꝙ isti doctores non sic itellexerūt. Pabo enim istum intellectū esse falsū. ⁊ ꝙ ratio siue ꝯcept⁹ entis sit p̄cisa ab omibus aliis rōnib⁹ siue ꝯceptib⁹. Et h° p/bo prio sic. qꝛ q̄ncunqꝫ uni rōi formali cō/petit aliqd ꝰ le qō non ꝯpetit alteri. ille rōnes sunt distincte ⁊ p̄cise. hoc pꝫ ꝑ p^m principium ꝯplexuꝫ. sed deo inq̄tuꝫ d̄s ꝯpetit beatificare. enti aūt inq̄tum ensſ non. qꝛ si sic. ꝯpeteret omni enti. ergo ꝛc. ¶ Si dicatur ꝙ uerū est de rōne entis in gn̄ali. Et ego dico ꝙ de illa loquor que inuenit in omnib⁹. ⁊ de illa probo ꝙ distinguit a diuitate.

¶ 2° sic. qn̄ ita est ꝙ aliq̄d real'r repugnat alicui ex aliqua rōne formali. ⁊ nō repugt sibi ex alia. ille rōnes sunt aliqual'r distincte. sꝫ repugnat deo ex rōne diuitatis finitas. sed ex rōne entitatis non. qꝛ tūc repugnaret oi enti. ergo ꝛc ¶ 3° arguo sic. Impossibile ē ꝙ idem intellect⁹ sit cert⁹ ⁊ dubius de eadeꝫ rōne formali. sed certi sumus de diuia entitate. dubitam⁹ tn̄ de rōne ꝓpria deitatis. ḡ ꝛc ¶ 4° sic. eadem rō uniuoce non pōt esse cognoscibilis ⁊ non cognoscibilis ꝑ natu/ram. sꝫ diuitatis rō non ē cognoscibil' ꝑ naturaꝫ. rō aūt entitatis sic ergo ꝛc. ¶ Sed ꝯ ista argūt 4^r. p° sic. qn̄ ita est ꝙ una rō aliq°rum est altera. una illaꝝ non est precisa ab altera uel distincta. sꝫ rō entitatis ⁊ diuitatis ita se hn̄t ꝙ una est altera. ergo ꝛc ¶ 2° sic. diuina eēntia ē aliquid in sua p̄cisione. aut ergo aliq̄d positiuū aut non. Si non. ḡ nihil. Si sic. ergo ens. ¶ 3° sic. rō formalis diuitatis aut est aliq̄d. aut nihil. Non nihil ergo ens. ¶ 4° sic. illa nō est precisa rō que est omis ratio nullo sibi addito. sꝫ talis est rō entis. ergo ꝛc. Maior ē nota ꝑ p^m prin/cipiū. Minor ꝓbatur. qꝛ si aliq̄d addatur. aut est ens. aut nihil. Si ens. ergo ens ad/ditur ad ens. Non nihil. ut pꝫ. ¶ Ad ista. Ad primū dico. ꝙ lꝫ una rō sit alia absolute ⁊ aliquomō. tn̄ non omnib⁹ mōis. Si eiꝫ eēt omnibus mōis. tūc ꝯcluderet rō. Tn̄ dico ꝙ rō diuitatis non ē omnib⁹ mōis eadē cum rōne entitatis. ¶ Si dicatur. ꝙ oꝫ illam nō identitatē reducere ad aliqua extrema. Dico ꝙ duplex abstractio inuenitur. Una que fit ꝑ nota prime itentionis. ⁊ in ista sp̄ una d̄r de alia. ⁊ una semꝑ p̄tur de altera. Alia fit ꝑ nomia 2^e intentiōis. ⁊ in ista nō est uera. ꝙ unuꝫ semꝑ de altero p̄dicetur. Un̄ ista non ē uera. diffinitū est diffinitio i genere

Abstractio duplex

scđaꝝ intentionū. sꝫ ista est uera homo est animal rõnale. in gñe primaꝝ intentionū. Diffinitio eni entis non est diffinitio deitatis. sꝫ enim deitas sit entitas. qꝛ adhuc stat in prima abstractiõe. tñ ista non ē uera. deitas est formal'r entitas. qꝛ ꝑ ly formaliter intelligitur 2ª abstractio. ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ sicut oꝛña ut p̄scindit a genere, ē illud dnominatiue ꝛ non q̇dditatiue. sic eēntia diuina ut p̄scindit ab entitate ē entitas denoiatiue Non tñ q̇dditatiue est illud positiuū qđ est formalit̄ entitas ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ ē aliq̇d ꝑpria aliq̇tate. sed non seq̇tur ꝙ sit formaliter entitas. ¶ Si dicat̄. ubi diffinitio p̄tur uidetur formalis p̄tio. sꝫ diffinitio entis p̄dicatur de deitate. ¶ Rñō. ꝙ soluꝫ coō modo quo ens diffinit̄. eodem° diffinitio p̄/dicatur. sꝫ ens p̄cise diffinit̄ ꝑ scđam inten/tionē. ꝛ nullomō ꝑ primā. ergo eodem° quo ōꝛ de ente illa 2ª intētio. dicetur de deo. sed de ente ōꝛ denoiatiue ꝛ nō q̇dditatiue. Sic ergo dicetur illa 2ª intētio de deo p̄cise de/noiatiue, ꝛ non q̇dditatiue. ¶ Sꝫ si dicat̄. ꝙ ista ratio formalis q̇d est. Potest dici ꝙ est 2ª intentio. ꝟ ꝙ hic accipitur formal' rō entitatis. ¶ Sꝫ intelligendō est tñ ꝙ qñ rō formalis est 2ª intētio, supponit ꝑ prima.

2ª intentio q. supponit cu[m] est 2ª intētio rō formalis.

¶ Ad 2ᵐ dico ad maiorem. ꝙ aliqua rō sit omis rō nullo sibi addito. pōt intelligi dupliciť. Uel ut sit omnis rō quidditatiue uel solum identice ꝛ denoiatiue. Prio mōīmaioꝛ est uera ꝛ minoꝛ falsa. ¶ Potest ergo eē ōis ratio denomiatiue. sꝫ non q̇dditatiue. Si aūt accipiatur sic ꝙ est denoiatiue omis rō. non tñ q̇dditatiue. maioꝛ ē falsa. Et tūc ad minorem. si accipiatur omni mō est alia nullo addito. non est uera. qꝛ est omis alia rō non q̇dditatiue sꝫ denoiatiue. sic rōnale est aial denomiatiue. non tñ quidditatiue. imo q̇dditatiue addit ad aimal. ut pꝫ in exemplo. illud qđ addit sbā uel aial ad ens. lꝫ sit ens denoiatiue. nō tñ ē ens q̇dditatie ¶ Istis p̄suppositis sic arguit̄ deducendo rōnem ad oppositū. qñcunqꝫ aliqua rō uel ꝯceptus non ē idem omibus mōis nullo sibi addito, ille ꝯceptus siue illa racō est p̄cisa ab omnib⁹ alius. ꝛ non oīno sibi eadem. sꝫ rō entis non ē omnib⁹ mōis omēs rōes a/liorꝫ nullo sibi addito ¶ Quēd probo p̄ sic. qꝛ omis ꝯceptus q̇ sic est idem alius. nullo sibi addito est mere equocus. qꝛ equocū non addit ad equocata nisi nomē. sed per te ꝯceptus entis non addit ad illa de q̇bus ōꝛ. nisi solum nomen. ergo ꝛc. ¶ 2° sic. ille ꝯceptus q̇ est omnis ꝯceptus nō transcen/dens nullo sibi addito. non ē transcendēs. sꝫ ꝟ te ꝯceptus entis est ꝯcept⁹. x. p̄dicamentoꝝ nullo sibi addito. ergo ꝛc ¶ 3° sic. ille ꝯceptus q̇ est singularis ꝯceptus nullo sibi addito non est u'lis. sed ꝑ te ꝯceptus entis est huiusmōi ergo ꝛc ¶ 4° sic. Iste ꝯceptus qui est oēs alii indifferēter. non hꝫ maioꝛẽ unitatem illis. sꝫ ꝯceptus singulares nō habent nisi unitatē aggregatiōis uel oꝛdis. ḡ ꝯcept⁹ entis non ē unus nisi unitate aggre/gatiōis uel ordinis. quod ē manifeste falsū ¶ Item istud redit in dictū āliquoꝝ do/ctoꝝ. qui dicūt ꝙ intellecī° est cert⁹ de alter/utro duoꝝ indeterminate. ꝛ dubi⁹ de alte/ro determiate. ¶ Sꝫ ꝯtra hoc arguo sic. intellecī° aut hꝫ certitudinē de neutro. aut de altero. aut de utroqꝫ simul. aut de altero i/distincte ꝛ indeterminate. ¶ Si dicas. ꝙ ē neuter. hētur ꝑpositum. qꝛ omis ꝯcept⁹ neuter ad duos determinatos est p̄cisus ab illis

¶ Si aūt est alter. uel erit finit⁹ uel ifinitus. non finit⁹. qꝛ ōs non est finit⁹. Nec infinitus. qꝛ de hoc dubitam⁹. Nec potes dicere. ꝙ de utroqꝫ est cert⁹. qꝛ de falso nullus pōt eē certus. falsū aūt est ꝙ ōs est finit⁹ ꝛ infinit⁹. Si aūt dicas ꝙ de alterutro sit. Cōtra h° est illud argumentū qđ pri⁹ factuꝫ ē, sicut ꝯ alios. Tunc eni tantā certitudinem hēo. ꝙ ōs est trin⁹. incarnatus. mortuus. sic ꝙ ōs est ens. qꝛ sum cert⁹ eque bñ ꝙ est trinus uel non trin⁹. sic ꝙ est primū uel non primū. sed ille ꝑ te erit ꝯcept⁹ entis. ergo ꝛc. Et sic de alius. ¶ Ad argumentū in opposi tū de Hyla. dicendō ꝙ ipse loq̇tur de diuersitate in natura.

Utrum a ꝯceptibus simpl'r simplicib⁹ ꝛ p° diuersis pōt abstrahi aliq̇s ꝯceptus ꝯmunis eis. Sine argumtis Rñdeo. ꝙ nō. qđ tñ est intelligendō de ꝯceptu q̇dditatiuo.

Intelligendum tñ q̄ ꝯceptus sunt in qua/
druplici genere. ¶ Primi ꝯceptus sunt scõa
rum intentionũ. ¶ Alii ꝯceptus sunt cõsi/
marũ passionũ. ¶ Alii sunt ꝯcept⁹ biduuꝫ
transcendentiũ. ¶ Alii priuationũ. ¶ Ex^m
primi sic a Petro ꝛ Martino abstrahitur
spẽs. sic ab ultimis differẽtiis. hoc qδ dico
drñā ultima. ꝛ appꝛietatib⁹ indiuidualib⁹
h⁹ qδ dico ꝓpꝛietas indiuidualis. ꝛ ita uni/
uoce p̄tur de eis. sic homo de Petro ꝛ mar
tino. ¶ Ex^m scõi. omia que sunt ultime oĩe
sunt intelligibiles ꝛ uolibiles. ꝛ sic uere et
bone. Ueritas ergo ꝛ bonitas de omib⁹ p̄/
dicatur ꝛ uniuoce. ¶ Ex^m tertii. q̄ꝛ sũt que
dam ralatiões trãscendentes que oia circu
unt. sic identitas diuersitas ꝛ distinctio. et
que etiã de ultimis differentiis p̄ntur.
¶ Ex^m quarti. sic sũt unitas ꝛ siplicitas. que
priuatiões impoꝛtare uidẽtur. que de mul
tis etiam p⁹ diuersis uniuoce p̄ntur. ¶ Sꝫ
hic est tñ una difficultas. q̄ꝛ qñ aliqua pas/
sio ꝯuenit plurib⁹. ꝑ aliquã rõnem ꝯmunẽ
eis ꝯuenire uidetur. Si ergo iste passiones
plurib⁹ ꝛ p⁹ diuersis ꝯueniũt. uidetur q̄ per
rõnem unam cõem eis ꝯueniant. ꝛ sic nõ es/
sent p⁹ diuersa que dicuntur p⁹ diuersa.
¶ Rñō. dico q̄ ista regula ẽ uera in non trã/
scendentib⁹. falsa tñ est in trãscendẽtibus.
Non eñ oꝫ q̄ trãscendentia insint omib⁹
mediante aliqua rõne cõi. nisi forte mediã/
te rõne entis que inest omib⁹. sed non q̇ddi
tatiue sꝫ denoiatiue. aliq̇b⁹ aliis q̇dditatiue.

Utrũ ab omnib⁹ que excludũt
rõnem ul'is. possit abstrahi ali
quis ꝯcept⁹ ꝯmunis. ¶ Rñō.
dico q̄ quattuoꝛ uidẽt esse a
q̇bus non abstrahitur ꝯcept⁹ ꝯmunis q̇ddi
tatiu⁹. ¶ Pꝛimo rões trãscendentes. ¶ 2°
pfectiones simpl'r. ¶ 3°. simpl'r simplicia.
4°. drñe ultime. ¶ De primis pꝫ. q̄ꝛ tũc il/
le rões uel illi ꝯcept⁹ non ẽrunt trãscendẽ
tes que dicũtur transcendentes. ¶ De scõis
pꝫ. q̄ꝛ illud qδ includeretur in eis. ꝯponerꝫ
cum rõnib⁹ ꝓpꝛiis. hoc aũt falsuꝫ est ꝛ im/
possibile. q̄ꝛ inueniunt in deo. ¶ De terciis
pꝫ. q̄ꝛ non eẽnt simpl'r simplicia. sꝫ ꝯceptus
eoꝝ eẽnt resolubiles. ¶ De ultimis diffe/
rentiis etiã pꝫ. q̄ꝛ non eẽt ultime. ¶ Sꝫ h
põt moueri una diffi. s. si distinctio omniũ
formaliuꝫ rõnum p̄cedat actum intellect⁹.
uel ista distinctio sit solum ꝑ intellectũ fa/
bricata. ¶ Ad h⁹ dico. q̄ sic. s. q̄ p̄cedit. quia
impossibile ẽ eundem actũ intelligendi ter
minari ad eandeꝫ rõneꝫ formalẽ ꝛ non ter/
miari. sꝫ actus intelligẽdi põt termiari ad
eandẽ rõem formaleꝫ illi⁹ a quo abstrahit
ꝛ nõ ad abstractũ. ergo aliqua est distinctiõ
ex natura rei.

Utrum ens ꝑ eandeꝫ rõem foꝛ
malem dicatur de omnib⁹ crea
turis. q̄ sic. Johis p⁹ Omnia ꝑ
ipsũ facta sunt. omẽ aũt ut acci
pitur hic est signũ distributiuuꝫ. sꝫ distribu
tio non ẽ nisi de uniuoco. ergo h⁹ non esset
ueꝝ. nisi ens eẽt uniuocum. Probo. q̄ꝛ ter
min⁹ equocus nunq̄ distribuit. sꝫ uniuocus
solum. ergo ꝛc. ¶ Cõtra. d̄ꝛ ibidem. Sĩ ipo
factuꝫ est nihil. ¶ Hic sunt quattuoꝛ uidẽ
da. ¶ Pꝛio. Utꝝ ꝑ eandem rõnem formalẽ
dicatur de ente reali ꝛ rõnis. siue de ente in
anima ꝛ ex̄ aiam. ¶ 2° utꝝ ꝑ eandeꝫ rõem
formalem dicatur de absoluto ꝛ respectiuo.
¶ 3° utꝝ de sbã ꝛ etiam accñte. ¶ 4°. utruꝫ
de ente in potentia, ꝛ in actu. ¶ Circa
primũ est intelligendũ. q̄ ens in aia dupliciť
accipitur. Uno mõ ꝓ illo qδ ꝑm se totuꝫ est
cãtum ab aia. ¶ Alio mõ ꝓ illo qδ ꝑm eẽ co
gnitum ẽ ꝓductuꝫ ab aia. Et ꝑ istam distin
ctionẽ sunt due ꝯclõnes. ¶ Prima ꝯclusio
est. q̄ ens non d̄ꝛ uniuoce de ente in aima ꝛ
ex̄ aiam. accipien⁹ ens in aia p⁹ mõ. Et istud
ꝓbo 4^r. Pꝛio sic. qñ est aliq̇d ꝯmune qδ d̄ꝛ
de aliq̇bus. de uno simpl'r. ꝛ de alio ꝑ q̇d.
illud non d̄ꝛ de eis uniuoce. nec ꝑ ratioñeꝫ
eandem formalẽ. sꝫ sic est de ente respcũ en
tis in anima ꝛ ex̄ aiam. q̄ꝛ ens in aima d̄ꝛ
ens ꝑm q̇d. ꝛ ens ex̄ animã d̄ꝛ ens simpl'r.
ergo ꝛc. ¶ Maioꝛ uidetur manifesta. q̄ꝛ qñ
aliqua rõ formalis d̄ꝛ de duob⁹ uniuoce et
in p^mo mõ dicendi ꝑse. d̄ꝛ de eis simpl'r. ꝛ non
ꝑm q̇d. Minoꝛ pꝫ. ¶ 2° sic. rõ entis ñ põt
dici de aliquo qδ includit incõpossibilia. sꝫ
multa sunt entia rõnis que sunt huiusmõi
sic figmẽta ꝛ huiusmõi. que uere sũt entia

Ens [in] aĩa dupl'r accipitur

Cõclusio

rōnis.ḡ ꝛc. ¶ 3° sic.ĩpossibile est ꝙ rō entis dicat̃ uniuoce de ente ꝛ de opposito entis ꝯ/dictorie.sed ꝯdictorium entis ē ens rōnis. q2 nihil est ens rōnis.ergo ꝛc. ¶ 4° sic. Ab extremis ꝯdictonis for̃r sumptis non potest abstrahi ꝯmunis ꝯceptus uniuoc°.quia tunc inter ꝯdictoria simpl'r ꝛ formal'r sumpta eēt medium.ſ3 alterũ ꝯdictorium est ens rōnis.ergo ꝛc. ¶ S3 ꝯtra istud īstatur 4°. Primo sic. unus ꝛ idem ꝯceptus nō potest eē certus ꝛ dubius.ſ3 multi sunt certi ꝙ relatio est ens.ꝛ ꝙ nũs est ens.ꝛ dꝛ multis similibus.dubitant tñ utrũ sit ens rōnis uel ens reale.ergo ens de eis ōꝛ uniuoce ¶ 2° sic.qñ aliqua numerantur in aliquo in illo uniuocant̃.sed ens reale ꝛ ens rōnis numerātur in ente.q2 dicim° ꝙ sunt plura entia ergo ꝛc. ¶ 3° sic.signum distributiuũ non uidetur posse addi nisi uniuoco. sed ens distribuitur pro ente reali ꝛ ente rōnis.quia ista est uera. Omne ens est intelligibile ut ens ꝓ utroq3 distribuit̃.ergo ꝛc. ¶ 4° sic. diuisio entis in anima ꝛ extra aīam. nō solum est diuisio uocis in significata.quia est ꝑ immediata.ergo est uniuoci diuisio.ergo ꝛc. ¶ Cōfirmatur ꝓpositum ꝙ ens nō sit uniuocum his nō3 obstantib°.q2 illa ratio entis que eēt predicabil' de eis.aut eēt realis.aut facta ꝑ intellectũ Si realis.ergo aliquod reale p̄dicaretur in quid de ente rōnis. Si facta ꝑ intellectum.ergo ens rōnis p̄dicaretur de ente reali in q̇d.uel oporter3 dare medium.ſ.aliquam rōnem que nec esset ens in aīa.nec ens ex̄ aīam.quod est impossibile. ¶ Ad illa que sunt in oppositu3 ꝑ ordinem r̃ndeo. Ad primũ dico. ꝙ tales sunt certi de uocabulo ꝛ non de aliqua re. nec de aliqua rōne formali una. ¶ Ad 2m dico.ꝙ ꝓprie non numerātur. nisi q2 sunt diuerse acceptiones entis. sicut homo non numerat̃ in homīe uero ꝛ picto.ꝛ tñ dicuntur duo homīes.hoc ē due acceptiones hominis. ¶ Ad aliud dico.ꝙ non ē ꝓprie diuisio. ¶ Et ad aliud.ꝙ nō est ꝓprie distributio.loquendo sic de ente rōnis. ¶ Sed hic est una difficultas. q2 primũ principiu3 cōplexum nō uidetur saluari nisi in illis ad que se extendit ratio formalis sui subiecti.

sed ipsum saluatur in omnib° rōnib° entis. ergo eius sbiectu3 uel ratio sbiecti se extendit ad entia rōnis. ¶ Ad istud dico. ꝙ eodē modo quo sbiectu3 primi principii se extēdit ad ens rōnis, eodem° saluatur primu3 principium.sed sbiectũ non se extendit nisi ꝑ quid ꝛ diminute ut rō aīalis saluatur ī animali picto. Eodem° primũ principium applicatur istis diminute. ¶ 2a ꝯclusio.ꝙ accipiendo ens rōnis 2° mō pro ente in anima solum ꝓducto in eē cognito. Dico ꝙ illo modo uniuoce ōꝛ ens de ente extra anima3 ꝛ de ente in anima.isto mō accipien° ens in aīa. Hoc probo 4°. Primo sic. q2 qñ aliqua determinatio additur alicui t̃mino.et non diminuit de rōne formali q̇dditatis. ibi remanet eadem rō.ſ3 eē cognitum nō diminuit de rōne formali ei° qd̄ cognoscitur. q2 tunc per cognosci dñi omia adnihilari. etiam que ōs facit.ergo ꝛc. ¶ 2° sic. Nulla relatio destruit ꝓprium fundamentum. sed tñ ibi ponit suu3 effectũ formalem. ſ3 eē cognitum est respect° rōnis in obiecto.ḡ non destruit rōnem formalem obiecti. sed tñ ponit in eo suum effectũ formalem.

¶ 3° sic.quecūq3 sunt idem numero uident̃ eē idem spē.ꝛ hīe eandem rōnem formalem. sed illud idem numero qd̄ est in re ē cognitum.igitur illud quod est in re ꝛ illud qd̄ ē cognitum sunt eiusdem rōnis formalis

¶ 4° sic.qñ aliquid trāsit de potentia ad actũ nunq̄ ꝑ hoc uariatur ei° ratio formalis. ſ3 sic est de re que est intelligibilis in potentia ꝛ postea reducitur ad actu per actum intelligendi.ergo ꝛc. ¶ Cōfirmatur .quia aut actus intelligendi t̃minatur ad rem que est extra.aut non. Si sic.cum t̃minare actũ intelligendi non sit aliud q̄ accipere eē cognitum.seq̄tur ꝙ idem erit ꝛ eiusdem racōnis formalis. Si aūt non t̃minatur ad rem.ſ3 ad spēm.nihil tunc intelligitur de re.

¶ Sed ꝯtra istud arguitur 4°. Primo sic. q2 cause alteri° rōnis uidentur effectus alterius rōnis ꝓducere.ita intelligendo.ꝙ omnē effectum eiusdem racōnis non possunt hīe Uidetur enim ꝙ si ꝯueniant in aliq̄bus, saltem in aliquos effectos poterit una racō in quos non poterit altera. potentia autē de i

Conclusio 2ª.

⁊ nostra sunt alteri⁹ rationis.ut ptꝫ.igitur omne illud qđ pducitur a deo in eē reali.nō poterit cognosci ab intellectu nostro.quia tunc hēret eosdeꝫ effect⁹.qꝛ qcquid illa pduceret.⁊ ista. Sꝫ ꝯstat ꝙ istud est falsuꝫ.ꝙ qcquid ds pōt pducere ⁊ nos intelligere/ qđ est idem ꝙ sic pducere in eē cognito. ¶ p. qcquid in eē cognito pducit cognoscitur. ſꝫ in cognitione abstractiua non pducitur nisi spēs ut videtur.igitur nō cognoscit nisi spēs quod est falsū.⁊ etiam hētur ppositū. qꝛ ipsa est alteri⁹ rōnis ab obiecto. ¶ p. in cognitione intuitiua aliqđ cognoscitur. ſꝫ nihil pducitur nisi act⁹ intelligendi.igitur solus actus intelligendi cognoscit. act⁹ autem intelligendi est oino alterius rōnis ab obiecto extra. ¶ p. per te enti simplr ⁊ enti diminuto ſm qđ nihil videtur eē ꝯmūe. ut patet in prima ꝯclusiōe. Sꝫ eē reale ē eē simpliciter. eē autem cognitū est esse ſm qđ nihil est eis ꝯmune. ¶ Ad ista rńdeo. Ad primū dico.ꝙ due cause alteri⁹ rationis nō pñt omino habere eosdem effectus. q̄tum ad eē simplr.sed tn̄ q̄tum ad esse simpliciter ſm unam.⁊ ſm qđ q̄tum ad aliam. nō est inconueniens. Sic deus pduxit lunaꝫ q̄tum ad eē simpliciter. sol autem ꝯtinue eaꝫ pducit q̄tum ad eē lucidum.quod ē ſꝫ quid. respectu primi esse. ¶ Ad 2ᵐ dico.ꝙ in cognitione abstractiua ſꝫ nihil pducatur q̄tum ad eē simplr nisi actus vel spēs. tamen q̄tum ad esse cognitū ipsa spēs non pducit. sed qdditas. Primū autem pduci non ē rē cognosci.ſꝫ scđm. ¶ Ad 3ᵐ dico.ꝙ in cognitione intuitiua aliquid producit aliud ab actu intelligendi.qꝛ esse cognitum.⁊ illud formalit est in obiecto.pducitur autem per actum.⁊ per ꝯñs est actus qui pducit solū ſm eē reale. ¶ Ad 4ᵐ dico.ꝙ duplex est eē ſm quid. Unuꝫ quod diminuit de rōne determinati. Et illud est de quo dixi ꝯclusionē negatiuaꝫ pri⁹ in prima ꝯclōne. Aliud est eē ſm quid qđ non diminuit ſꝫ dimittit. et huiusmōi est eē cognitum. Non enꝫ diminuit rōneꝫ cui⁹ est.ſꝫ non ponat eam in esse q̄tum ad esse existere.quia nō seqtur. ē cognitum,ergo est.tn̄ rōnem formalem non diminuit.sed dimittit. ¶ Aliter pōt dici.ꝙ eē cognitum pōt accipi duplr.uel formaliter.⁊ sic dico.ꝙ forte non ē nisi ens rōnis ⁊ diminutū. Aliomō fundamentalr.i.p subiecto uel obiecto. Et istomō est eadem qđditas que est in re. ¶ 2ᵃ ꝯclusio principal' q̄tum ad aliud dubiuꝫ. utꝫ.s.dicatur ſm eandem rōnem de absoluto ⁊ respectiuo.

¶ Dico ꝙ sic. Et ad hoc multe rōnes prius facte uadunt.maxime ratio fundamentalis. Arguo enꝫ sic. De eodem ⁊ sb eadē ratiōe formali impossibile est intellectum esse certum ⁊ dubium.sed intellect⁹ est certus ō diuina psona ꝙ sit ens.dubitat tamē utrū sit absoluta l' respectiua.ergo videtur ꝙ aliū ꝯceptum hēat ens q̄ de absoluto ⁊ respectiuo. ¶ Sꝫ hic est una difficultas.quia tunc erit dare aliquam rem que non erit ad se. nec ad aliud quod est ꝯdictio. ¶ Ad hº dico sicut dicendū est de qbusdam diuidentibus aliquid ꝯmune q̄tumcūqꝫ sint immediata. q.s.non est dare mediam rōnem aliquam. ſꝫ est dare solam rationem abstrahentē ab utroqꝫ diuidentium.sic numer⁹ uel est par uel impar. Nec est possibile imaginari unū numeꝝ qui nec est par nec impar. ⁊ tamen rō formalis numeri abstrahit ab utroqꝫ. Similr de animali respectu rōnalis ⁊ irrationalis.qꝛ ab utroqꝫ abstrahit. ¶ Sꝫ contra.quia omne quod est,uel est ad se.uel nō ad se.hec sunt extrema ꝯtradictiōis. ens ḡ p te nō est ad se.qꝛ abstrahit ⁊ ab eē ad se.et ab esse ad aliud.ergo non est ad se. sed omne quod non ē ad se.est ad aliud. ergo ens est ad aliud. ¶ Rńdeo. qńcunqꝫ extrema ꝯtradictionis applicantur ad aliqua immediata ꝯtraria.oꝫ semp illa distinguere.quia unuꝫ ꝯtradictorioꝝ ōꝫ de uno ꝯtrarioꝝ ad que applicātur ꝯtradictoria.⁊ ōꝫ de ꝯmuni abstracto ab illis ꝯtrariis.⁊ diuiso per contraria.sed aliter ⁊ alit. Sic non ad se ul' n̄ ad aliud aliter ōꝫ de respectiuo. qꝛ non est ad se.de absoluto.qꝛ non est ad aliud.⁊ aliter de cōi diuiso. ¶ 3ᵃ ꝯclō principalis ē q̄tum ad 3ᵐ dubiuꝫ.i.utꝫ ſm rōnem eandē formalem dicatur de sba ⁊ accn̄te. ¶ Et h breuiter dico.⁊ hoc p easdem rōes quas feci super⁹.maxime p rōnem fundamentalem de ꝯceptu certo ⁊ dubio. ¶ Sic est una

difficultas. quia quādo aliqua duo sic se habent q̄ tota entitas unius est in attributione ad aliud, de illis non videtur dici ens s̄ eandem rationem formalem. sed huiusmodi sunt substantia ⁊ accidens. igitur ꝛc.

¶ Respondeo ⁊ dico. q̄ ratio est ad oppositum. quia quando aliqua duo ita se habent q̄ tota entitas unius est per attributionem ad aliud. ens dicitur de eis s̄m eandem rationem formalem. huiusmodi sunt substantia ⁊ accidens. ergo ꝛc. ¶ Maiorem acceptam ego probo. quia s̄m intentionem augustini. v°. de trinitate. omne quod relatiue dicitur est aliquid ad se. igitur quod est aliquid in attributione ad alterum. est aliquid ad se. ergo ⁊ ita sequitur q̄ erit ens formaliter. ¶ Quarta conclusio principalis est de ente in potētia ⁊ de ente in actu. utrū dicatur ens univoce de ipsis. ¶ Respondeo ⁊ dico. q̄ duplex est potentia ad presens consideranda. scilꝫ potentia subiectiua ⁊ potentia obiectiua. ¶ De potentia subiectiua .s. de materia non est difficultas magna. quia eedem rationes que facte sunt prius probarent hoc. ¶ Sed de potentia obiectiua de qua maior est difficultas. dico q̄ sic. Quod probo Primo sic. Actus ⁊ potentia non diuersificant essentiam. Nam eadem est diffinitio hominis in potētia ⁊ in actu. ergo ꝛc.

¶ Secundo sic differentie diuisiue non variant rationem formalem diuisi. sed ens diuiditur per potentiam ⁊ actum. ergo ꝛc.

¶ Tertio sic. que sunt idem numero habēt eandem rationem formalem. sed granum uel aliquid tale est idem numero in potentia ⁊ in actu. ergo ꝛc. Et sic patet de omnibus. ¶ Quarto sic. Modus intrinsecus non videtur variare rationem formalē illius cuius est modus. Hoc patet. quia ratio quidditatiua abstrahit a modo. sed act⁹ et potentia sunt modi intrinseci. ergo ꝛc.

¶ Hic occurrunt quedam difficultates. Prima. Utrum hec diuisio qua ens diuiditur in potentiam ⁊ actum. sit quidditatiua ¶ Dico q̄ non. intelligendo de potētia subiectiua. Et ratio est. quia diuisio quidditatiua videtur euacuare totum diuisum. quid autem est. non est tm̄ uel in potentia subiectiua. uel in actu. Sed intelligendo de potentia obiectiua ⁊ de actu sibi opposito. potest dici q̄ sic. ut diuisio quidditatiua potest extendi ad diuisionem per modos intrinsecos quidditatis. Omnis enim quidditas uel est in actu uel ī potentia. sic intelligendo potentiam. ¶ Secunda difficultas est. si sit formalis ista diuisio. intelligendo per formalem diuisionē illam qua diuiditur aliqua ratio formalis manens eadem in utroqꝫ diuidentium. ¶ Dico q̄ sic. quia ens s̄ eandē rationem formalem dicitur d̄ ente in actu ⁊ de ente in potentia. ¶ Sed cōtra. quando aliqua ratio formal' dicitur de duobus. de uno simpliciter ⁊ de alio s̄m quid. illa non dicitur de eis s̄m eandem rationem formalem. sed sic est de ente in potentia ⁊ de ente in actu. quia de ente in actu dicitur q̄ est ens simpliciter. non autem de ente in potentia. ergo ꝛc. ¶ Ad istud dico. concedendo maiorem. sed nego minorem. ¶ Ad quod intelligendum est sciendum. q̄ aliud est dicere de aliquo q̄ sit. prout esse dicit secundum adiacens. ⁊ aliud est dicere q̄ sit ens uel substantia. prout dic̄ tertium adiacens. ¶ Dico igitur. q̄ licet de ente in potentia dicatur q̄ non sit ens simpliciter. ⁊ de ente in actu q̄ sit ens simpliciter. s̄m q̄ ly esse dicit secūdum adiacens. tamen aliomodo accipiendo esse prout dicit tertium adiacens. ut sic dicitur s̄m q̄ est copula respectu entis uel substantie uel aliorum predicamentorum essentialium. ¶ Unde dico. q̄ ens in potētia est simpliciter ens ⁊ simpliciter substantia. sicut ens in actu. Et ista est uera Homo in potentia est simpliciter homo. ⁊ ista est falsa Homo in potentia s̄ quid est homo. Et sic de aliis. ¶ Ad rationem in oppositum patet per iam dicta.

UTRUM ratio entis sit racō generis. q̄ sic, quia s̄m Boecium duo predicamenta manent in diuinis. scilicet substantia et

relatio. ergo a simili poterit ratio entis eē genus. ⁊ sic cum predicetur ut ad se erit ꝑdicatio sb̄stantie. ¶ Contra. Augustin⁹ dicit ꝙ deus non est in genere. ergo ⁊c.

¶ Circa istam questionē sunt due ueritates declarande ¶ Prima est. ꝙ ens non est genus. ¶ Ad hoc autem inducuntur multe rationes ¶ Prima est illimitatio. sed ista non ualet. quia si essent infinita uel infinite species animalis. adhuc animal esset genus. ¶ Si dicas ꝙ intelligis illimitationem. quia ad rationem generis requiritur ꝙ non predicetur in quid de differentia. sed ens dicitur in quid de omnibus. Hoc non ualet. quia ostensum est superius esse falsum. ¶ Ideo adducitur alia ratio. quia distinguitur uel diuiditur per modos intrinsecos. scilicet per finitum ⁊ infinitum.

¶ Sed istud non impedit. quia talia non impediunt p̄dicationem quidditatiuam.

¶ Dico igitur ꝙ tota ratio quare ens non est genus est. quia non predicatur in quid. sicut pars essentialis. Illud igitur quod ꝑmo respicit ratio generis. est predicatio per modum partis eēntialis. sed istud non est in ente. ergo ens non est genus ¶ Maior fuit probata superius. ¶ Secunda ueritas declaranda est. ꝙ deus non est in genere ¶ Quod declaratur ab aliquibus sic. quia nullum infinitum potest esse in genere. Ab aliis autem quia actus purus non potest esse in genere. Et ab aliis. quia deus esset compositus. ¶ Sed prima ratio non concludit. quia non saluat quin paternitas poterit esse in genere. quia ipsa non est formaliter infinita. ¶ Nec secunda ualet. quia prius repugnat quidditati esse in genere uel conuenit. anteꝗ̄ intelligatur eē act⁹ uel potentia. ¶ Nec tertia ualet. quia non oportet ꝙ sit compositum illud quod est in genere. sꝫ sufficit ꝙ habeat plures rationes formales. licet non componantur.

¶ Dico ergo ꝙ deus non est in genere. q̄a omne illud quod est in genere includit genus tanꝗ̄ partem essentialem. sed deo repugnat includere aliquid superius tanꝗ̄ partem essentialem. quia est simpliciter simplex. ⁊ per consequens irresolubilis. ergo ⁊c. ¶ Sed hic sunt quattuor difficultates ¶ Prima est. cum ens predicetur ut superius. cuius proprietatem magis habet. uel generis. uel speciei. ¶ Dico ad hoc. ꝙ magis assimilatur speciei. Et ratio est ista. quia genus predicatur in quid de eo quod addit species supra genus. sic intelligendo ꝙ predicatur de specie que habꝫ unam rationem formalem constitutam ex genere ⁊ ex addito quod est differentia sicut ratio formalis. Species autem non sic. Non enim indiuiduum addit ad sb̄stantiam uel speciem. nisi proprietatē indiuidualem. Similiter nec illud de quo predicatur in quid. ens non addit tunc ad ens nisi proprietatem indiuidualem. quia ens non predicatur in quid proprie. nisi de hoc ente quod non addit rationem formalē ad ens

¶ Secunda difficultas. utrum ens in quolibet habeat suum indiuiduum ¶ Dico ꝙ sic. Et non solum ens. sed etiam omnia trāscendentia. scilicet unum. uerum. bonum. Et hoc probatur sic. Quecunqꝫ habent distinctas rationes formales ex se. ubicunqꝫ inueniuntur ille rationes formales: eodeꝫ modo distinguuntur in inferioribus. sed transcendentia sunt huiusmodi. ergo sicut in abstracto distinguuntur. ita in quolibet indiuiduo distinguuntur. Nam quecunqꝫ in superioribus s̄m rationes formales distinguuntur. ⁊ in inferioribus similiter distinguuntur. ¶ Tertia difficultas. utrum ens dicatur immediate de suis inferiorib⁹.

¶ Respondeo. ⁊ ad hoc dico ꝙ sic. quia inferius ad ens non uidetur addere ad ens. nisi modum intrinsecum. sed prior est comparatio rationis formalis ad modum suum intrinsecum. ꝗ̄ ad quamcunqꝫ rationē formalem aliam ¶ Maior patet. quia hecceitas nihil uidetur esse nisi modus intrinsecus illius cuius est hecceitas. uel illius q̄d dicitur hoc esse. ¶ Quarta difficultas. Utrum tale indiuiduum entis sit in aliq⁹ predicamento. Dico ꝙ non. quia omne q̄d est in genere. genus dicitur in primo modo dicendi per se de illo. Si ergo hoc ens esset

in genere. cum ens ⁊ hoc ens sint eiusdem rationis formalis. ergo diceretur in quid per se de illo. Hoc autem est falsum. ergo ⁊c. Et probo. quia quando aliqua sunt eiusdem rationis formalis. quicquid dicitur per se primo modo de uno. ⁊ de reliquo. sed ens ⁊ hoc ens sunt eiusdem rationis formalis. ergo si genus diceretur in quid in primo modo de hoc ente. ⁊ similiter de ente. Hoc autem est falsum. ergo ⁊c. ¶ Sed hic est unum dubium. Utrum omnia que sunt in linea predicamentali habeant propria individua. ¶ Dico quod sic. Et hoc probatur per istam eandem rationem per quam probatum est de ente. scilicet quecunque distinguuntur. ⁊c.

¶ Et ex hoc apparet unum dictum logicorum. quod unumquodque quando predicatur de suo individuo. magis habet rationem speciei quam generis. ¶ Ad illud quod in principio inductum fuit ad oppositum dico. quod nam quam Boecius dixit quod in deo sunt duo genera uel predicamenta. sed solum quod sunt duo modi predicandi. ⁊ non duo predicamenta. ergo ⁊c.

UTRUM ens analogice dicatur de illis de quibus dicitur.

¶ Dico quod sunt quattuor modi dicendi. Quidam dicunt quod uniuoce dicitur. quia secundum unam rationem. ¶ Alii dicunt quod equiuoce. quia secundum diuersas rationes. ¶ Alii dicunt quod analogice. quia per prius de uno. et per posterius de aliis. ¶ Alii dicunt. quod ambigue. Distinguunt autem de analogo. quia quoddam est quod secundum rationem unam dicitur de duobus. perfectius tamen de uno quam de reliquo. ¶ Aliud analogum est quod dicitur de uno proprie. ⁊ de aliis per attributionem ad illud. Et istud reducitur ad equiuocum. ¶ Istis autem premissis dicitur quod omnis terminus. uel est equiuocus uel uniuocus. quia quando aliquorum dantur diffinitiones per contraria immediata. ipsa sunt contraria immediata. sed huiusmodi sunt equiuocum ⁊ uniuocum. ergo ⁊c. ¶ Sed hic est difficultas una. si ens dicatur equaliter de suis inferioribus uel inequaliter.

¶ Ad istud respondetur per quattuor conclusiones. ¶ Prima est. quod ens non predicatur secundum magis ⁊ minus. ¶ Secunda. quod non predicatur secundum prius ⁊ posterius. ¶ Tercia. quod non predicatur inequaliter. ¶ Quarta. quod non predicatur dissimiliter. ¶ Omnes iste conclusiones una ratione probantur. quia quando est aliqua predicatio essentialis non potest variari per posterius. sed quantitas uirtutis secundum quam attenditur magis ⁊ minus. prius ⁊ posterius. equale ⁊ inequale. simile ⁊ dissimile. Hec omnia sunt posteriora ente. ⁊ etiam illis de quibus predicatur ens. ergo non uariant predicationem entis que est essentialis. Quando igitur aliquid dicitur perfectius ens. illud est per aliquid posterius ente. ⁊ per consequens in illo priori in quo fit predicatio entis. ipsa erit uniformis.

UTRUM sit aliqua ratio transcendens communior ente.

¶ Circa istam questionem duo sunt que faciunt difficultatem.

¶ Primum est distributio. Omne enim quod distribuitur pro aliquibus est communius eis. sed hoc quod dico positiuum distribuitur pro ente ⁊ pro aliis ab ente. scilicet pro ueritate. bonitate. Dicimus enim quod omne positiuum distribuitur pro ente ⁊ pro aliis ab ente predictis. ergo ⁊c. ¶ Secundum faciens difficultatem est numeratio. Omnia enim illa que numerantur in aliquo termino. oportet quod terminus ille communis sit eis. sed nos numeramus rationem boni ⁊ ueri ⁊ entis. dicendo quod tres sunt rationes. ergo ⁊c. ¶ Pono igitur quattuor conclusiones. ¶ Prima est. quod licet nulla ratio intentionis prime sit communior ente. tamen ratio aliqua secunde intentionis est communior ente. Hoc probo. Accipio enim perfectionem simpliciter ⁊ diffinitionem

entis. Et tunc arguo sic. Ille conceptus uel illa racõ est communior ente ⁊ ueritate que dicitur de ente ⁊ ueritate ꝑm idem nomen ⁊ eandem diffinitionem. sed perfectio simpliciter est huiusmodi. ergo ⁊c. Quodlibet enim illorum in quolibet est melius ipsum ꝙ non ipsum. Ista est diffinitio perfectionis simpliciter que cõuenit enti ⁊ ueritati. ¶ Similiter nomen conuenit eis. quia ens est perfectio simpliciter. similiter ⁊ ueritas. ¶ Secundo probo idem sic. quecunq; distinguuntur formaliter. quodlibet illorum habet rationem formalem. sed entitas ⁊ ueritas sunt huiusmodi. ergo racõ formalis dicitur de eis. ¶ Item tertio. quod dicitur de duobus ꝑm eandem rationem formalem. est cõmunius quolibet illorum. sed uniuersale dicitur de ente ⁊ ueritate ꝑm eandem rationem formalem. ergo ⁊ similiter secunda intentio. Et sic de multis aliis. ¶ Secunda conclusio. ꝙ in respectibus transcendentibus aliquid est communius ente. quia quecunq; sunt distincta. distinctio est eis communis. ⁊ communior quolibet illorum. Quecunq; etiam sunt ordinata. ordinatio est eis communis et communior quolibet illorum. Huiusmodi sunt ista. ens et uerum ⁊ bonum. Omnia enim ista sunt ordinata. ergo ⁊c. ¶ Tertia conclusio est. ꝙ in aptitudinibus est aliquid communius ente. Nam quod dicitur de ente. ⁊ de aliis ab ente est communius ente. Huiusmodi sunt aptitudines. scilicet intelligibilitas. uolibilitas. ¶ Quarta conclusio est. ꝙ in priuatiuis est aliquid communius ente. Nam illa priuatio est communior ente que dicitur de ente. ⁊ de aliis ab ente. sed non solum ens. sed et alia ab ente. scilicet passiones. quodlibet istorum est unum. Unitas enim est una. bonitas est una. Et sic de aliis. ergo ⁊c. ¶ Contra ista arguitur quadrupliciter. Primo sic. Omnis ratio communior est prior. sed secunde intentiones non sunt priores ente. ergo ⁊c. ¶ Secundo sic. Omne diuisum per aliqua est communius quolibet illorum. sed ens diuiditur per absolutum ⁊ respectiuum. ergo nec absolutum nec respectiuum. cuiusmõi sunt distinctio ⁊ ordo. nullum illorũ erit cõmunius ente. ¶ Tertio sic. nulla passio adequata suo subiecto excedit eum. Uerum ⁊ bonum sunt passiones adquate entis. ergo ⁊c. ¶ Quarto sic. quando aliquid prescindit ab aliquo uel distinguitur formaliter ab eo. illud est unum ut sic prescindit. sed bonitas prescindit et distinguitur formaliter ab ente. ergo ut sic una est. sed unitas dicitur d̃ ente. igitur communior est ente. ¶ Ad primum illorum dico. ꝙ in communioribus quidditatiuis uerum est ꝙ ipsa sunt priora. sed in aliis talibus non simpliciter. immo communiora sunt posteriora. sicut apparet manifeste. quia genus quod est secũda intentio est communius ꝙ animal. non tamen est prius. ¶ Ad secundum dico. ꝙ animal non diuiditur per rationabilitatem. sed per rationale. Non sic autem animalitas diuiditur. Ita dicitur in proposito. ꝙ ens in sua communitate acceptum. denominatiue accipitur. ⁊ diuiditur in absolutum ⁊ respectiuum. Sicut animal in rationale ⁊ in irrationale. Entitas autem uel ratio formalis entis precisa est magis artata. ⁊ non sic diuiditur. sicut nec animalitas. ¶ Ad aliud de aptitudinibus et unitate dico. ꝙ iste non sunt passiones entis adequate. uel entitatis sͣb sua precisione accepte. sed entis simpliciter accepti. ¶ Sed hic est unum dubium. quomodo ens ꝑm totam suam latitudinem accipiatur. Aut enim accipitur pro ratione entis precisa. Et hoc non. quia non est concretum ut sic. Nec de omnibus dicitur ut sic. s; sub ratione precisa. ¶ Aut accipitur pro sͣbstratis. Et hoc non. quia illa non habent unitatem. sicut diuinitas ⁊ humanitas que habent unitatem alicuius rationis. ut ab eis prescindit ratio entis. Oportet ergo dicere ꝙ accipiatur pro aggregato. Sed hoc non ualet. quia nunꝙ talis aggregati pars predicatur in quid de toto. Et sic ens non diceretur in quid de illis aggregatis.

¶ Ad istud respondeo ⁊ dico. ꝙ ens supponit pro substratis. nõ sic intelligendo. ꝙ

ratio entis non itelligatur cum ratione illa ut prima. In ordine.n.ad rōem entitatis ens predicatur sic albū supponit p substrat̄s in ordine tamen ad albedinē.

¶ Sed hic est unum dubium. quia in essentialiter ordinatis ubicunq̄ invenitur posterius. ꝛ prius. Exemplum. ubicunq̄ invenitur album quod est posterius. invenitur albedo que est prior. sed ratio entis est prior ente. ergo ubi invenitur ens. invenitur ratio entitatis.

¶ Preterea. effectus formalis non videtur esse maioris latitudinis ꝙ̄ sit forma. sed ens est effectus formalis entitatis. ergo ꝛc. ¶ Item ubicunq̄ invenitur ens. invenitur entitas ¶ Dico ad istud. ꝙ licet in essentialiter ordinatis. ibi invenitur prius ubi invenitur posterius. non tamen de omnibus predicatur prius de quibus predicatur posterius ¶ Exemplum. ubi est album. ibi est albedo. ꝛ tamen de ligno dicitur albū ꝛ non dicitur albedo ¶ Eodemmodo in proposito. ꝙ ubi est ens ibi est entitas. Sed ens de aliquibus predicatur de q̄bus non predicatur entitas. ¶ Eodemmodo dicendum est de formali effectu.

UTRUM Theologia sit scientia. Videtur ꝙ non. Augustin⁹ de trinitate duodecimo. Ad scientiam pertinet actio. ad sapientiam ꝯtemplatio. sed Theologia non est habitus activ⁹. ergo ꝛc.

¶ Contra. idem dicit. ꝙ huic scientie tribuitur ꝛc. ¶ Circa istam questionem primo insistendum est circa verborum significationem ¶ Secundo circa veritatis inquisitionem. ¶ Quantum ad primum. Primo dicendum est de isto termino Theologia. ¶ Potest enim accipi theologia quattuor modis.

¶ Unomodo pro habitu quē habuerunt illi quibus revelata est. ut prophete ꝛ sancti. ꝛ de istis dicit Dyonisius ꝙ isti docuerunt nos laudare deum in omnibus creaturis. ¶ Aliomodo accipitur pro illo habitu qui adgeneratur in nobis ex studio ꝛ sacra scriptura. ¶ Tertio modo accipitur pro illo habitu qui deducitur ex veritatibus cōtentis in sacra scriptura. ¶ Quarto modo pro habitu declarativo ꝛ defensivo fidei. Et de isto loquitur Ieronimus ad Eugenium. ¶ Si primo modo accipitur. scilicet pro revelata. dico ꝙ fuit evidens ꝛ certa. ¶ Sed dubium est magnum. Quomodo habuerunt certitudinem de eis ¶ Dicitur ꝙ ex una regula p maiori. scilicet ex ista Deus non potest mentiri. Minor est accepta sub ea. scilicet ꝙ deus ita dixit. ergo ꝛc. ¶ Sed contra. dato ꝙ maior sit vera. minor non est evidens. scilicet ꝙ deus ita dixerit. ¶ Nec videtur quomodo potuerunt esse certi de ea.

¶ Quod probo sic. Nulla veritas contingens potest intuitive cognosci. nisi utrumq̄ extremorum. vel saltem alterum intuitive cognoscatur. ¶ Probo istam. quia abstractiva fit per speciem que representat rem equaliter. sive existat sive non existat. Nullum autem contingens potest certitudinaliter cognosci per illud quod indifferenter

representat rem siue existat siue non
existat. Sed nullus eorum cognouit
deum intuitiue. nec eius loquelam.
ergo etc. ¶ Ideo dicunt alii quod habu
erunt ex aliquo lumine supernatura
li. quod est maius lumine fidei et mi
nus lumine glorie. ¶ Sed contra.
quandocunque aliqua habitudo sequi
tur ex rationibus formalibus termi
norum in quocunque lumine cogno /
scantur termini et habitudo. sed ter /
minos propositionum theologie quos
habuerunt illi. et nos habemus. igi /
tur per idem lumen per quod termi /
nos cognoscimus. cognosceremus ha
bitudinem terminorum. ergo pone /
re tertium lumen nihil valet. ¶ Ideo
dicitur quod habuerunt alios terminos
¶ Sed contra illud idem quod illi
dixerunt. alii scilicet philosophi ne /
gauerunt. et per consequens eosdem
terminos habuit philosophus negans
et theologus affirmans. ¶ Ideo di /
citur quod habuerunt noticiam abstra /
ctiuam quam alii non habuerunt.
¶ Sed licet istud posset sufficere pro
necessariis. tamen pro contingenti /
bus locum non habet. quia per cogni
tionem abstractiuam non possumus
certificari de contingentibus. ex quo
abstrahit ab existentia. ¶ Ideo
finaliter dicitur quod modus certitudi /
nis et euidentie quem habuerunt
non est nobis notus. licet sit aliquis
tamen quis sit ignoramus. Si au /
tem secundomodo accipiatur etiam
non est scientia theologica. sed fides.
Si tertiomodo accipiatur etiam nõ
est sciẽtia. quia aut deducitur ex utra
que credita. et tũc conclusio tantum erit
credita. Aut ex una per se nota et alia
credita. et tunc conclusio tantum erit
credita. quia conclusio sequitur con /
ditionem premisse debilioris. Si au
tem accipiatur quarto modo. sic est
una propositio nobilissima et summa
methaphisice. quia methaphisica ac /
cipitur dupliciter. Unomodo ut tra
ctat de ente ut ens est. et tunc istomo
do nihil cognoscitur de deo nisi pre /
cise ea que sequuntur eius inquantum
ens. ¶ Aliomodo ut considerat de
aliis contentis sub ente. et istomodo
considerat de deo. Et quia deus in /
ter cetera que continentur sub ente ẽ
quid nobilissimum. Hinc est quod me /
thaphisica que considerat de deo est
summa et nobilissima. Unde augusti
nus uocat platonicos philosophos
theologos. ¶ Nota etiam quod septem
conditiones requiruntur ad scientiam.
Quarum prima est. quod sit notissima. ad
differentiam uirtutum moralium.
¶ 2a. quod sit uera. ad differentiam opini
onis. cui potest subesse falsum. ¶ 3a.
quod sit euidens. ad differentiam fidei.
que est enigmatica. ¶ 4a. quod sit habi /
tualis. ad differentiam actus intelli
gendi. ¶ Quinta quod sit necessaria. ad
differentiã artis et prudentie. que sũt
de possibilibus aliter se habere. Se /
xta. quod sit habita per discursum silogi
sticum. ad differentiam intellectus q
est principiorum. ¶ 7a. quod sit cãta a prin
cipiis per se notis. ¶ Ex quibus se /
quũtur due conclusiones. ¶ Prima. quod
noticia quã concludimus ex principiis
traditis non est scia. quia impossibile ẽ
cõclusionẽ eẽ notiorẽ principiis. ¶ 2a quod age
lus nõ hz sciaz. supposito quod ñ discurrat.
¶ Sed hic est

¶ Sed hic est dubium utrum theologus p istum
bitum poterit satisfacere pho. dr qp non.
¶ Sed contra. q2 aut ro facta a pho est peccans i ma
teria aut in forma. si in forma: forma e si
bi no. si i materia g una ppo est falsa: r ita
saltē pōt se defendere 9 eam. ¶ 2° termi° est
scia. et de isto accipien° pprie sciam dico 4or
9clões ¶ Prima e qp est bitus ver° r euidēs
Et p hoc distingui° ab opione. r fide. ¶ 2a
9clo qp ē cognitio necessaria. r p hoc distin/
guitur a prudētia r arte ¶ 3a 9clo qp ē de ali
quo nō p se euidente uel ñ de noto p se. r p
hoc distingui° ab intellectu q est bitus pn/
cipioz ¶ 4a qp est p discursū silogisticū. b° p3
¶ Sed 9 ista instatur 4or ¶ Primo q2 i an/
gelis r demonib° non eēt scia. q2 ex magis
notis pcedit sciam ut dicis. sed demōes nō de
monstrāt. nec sbe sepate. ¶ 2° sic Substan
tie sepate non discurrūt. q2 anima separa
non h3 fantasma g non pōt discurrere ab
eis. s3 9stat qp h3 sciam. g rc. ¶ 3°. q2 angeli
r beati pfectaz hnt sciam de diuina eēntia.
r tñ non discurrūt. q2 fortassis hnt sciam
sine discursu. ¶ 4° q2 tūc in deo nō erit scia
q2 certū est qp ipse ñ discurrit a magis noto
in min° notu. ¶ Ad ista rndeo. Ad pm di
co qp accidit scie qb eatur p discursuz factū
in tempe. s3 i instāti pōt fieri; Et ita fac in/
tellect° separ° discurren° s ordinē nature. ñ
tm tempis. ¶ Ad 2m dicenō qp discursus p
fantasmata accidit scie. 9ueit tñ aic p statu
isto. ¶ Ad 3m qp ñ est incōueniens qp ange/
li r beati ex aliqbus prioribus. s. ex eēntia
diuia 9cludant infinitatē r alia posteriora
¶ Ad 4m uidetur intētio aliquoz qp aliquo
mō s rōem in deo pōt esse discursus. q2 ibi
est obiectū primariū r 9ariuz. r p pmariuz
cognoscit 9ariuz. Ubi gra p diuina essentia
pōt cognoscē qp ipsa est cōicabilis trib° p so/
nis. simil'r de alijs ueritatib°. r ita pōt hēe
sciam. in cognoscen° etiā quiditates creatu/
raz. videl3 qp ex rōibus talib° seqtur talis
9clo g rc ¶ Contra 4or. Primo sic Intelle
ctus hns pprie sciā discurrit a magis notis
ad min° nota. s3 h est incōueniens i deo g rc
¶ 2° q2 nulla noticia intuitia ē discursiua.
cognitio beatoz ē intuitia g nō discurrit.

¶ 3° q2 in omi discursu sunt plres act°. sed i
deo nec in angelis respcū dei non ē nisi so/
lus un° act° g rc. ¶ 4° q2 oē intuitie cogni/
tū est p se notū. s3 intellect° diuin° r itellcūs
beat° cognoscit intuitie diuinā essentiam. g
rc. Naz p se notū non pōt demōstrari. g rc
¶ Ad ista. Ad pm dico qp magis notū pōt
intelligi du°. uel discursus a magis noto. L
q2 illud sit p se cerci° qp aliud. r h° non ē in
pposito. Alio mō qō pricipali° r. q. p prius
Et isto mō non ē incōueniens. nā sic de° pōt
discurrē a sua eēntia tanq3 a pricipali° no/
to ad alia que sunt quasi 9ario nō Ad 2m
dico qp intuitiua notitia est aliquando dis
cursiua. uel pōt esse. naz aug° dicit sup gen.
qp beati cognoscēdo deū ex 9nti cognoscūt
creaturā. r isto mō pnt dici aliqual'r discur
rere. ¶ Ad 3m dico qp spūs separi pnt uno
9ctu totū discursū cognoscē. sed pnunc nō
ēst ita in nobis. ¶ Ad 4m 9cedo qp illō est p
se notū qō est intuitie cognitū. r non pōt ō
monstrari stando pcise in illa notitia. s3 rōe
alteri° rōnis formalis hn. sicut uiden° solē
uideo illū esse rotundū. r ut sic nō demon/
stratur. sed demonstratōez de ei° rotūditate
accipio uel habeo p aliaz notitiā abstracti/
uā. ¶ His pmissis rndeo ad qōnem distin
guen° de theologia uel ut ē in se uel quo ad
nos. in se p illo hitu quem pōt facere obie
ctū in intellcū pportionato. Alio mō p illo
quē intellect° uiatoris pōt pcipe. primo mō
est scia ut p3. 2° non. q2 nō possum° hēe cer/
tam notitiā de obiecto ut sciamus ueritates
scie theologice ut theologice sunt. r de istis
ita ē qp non pōt haberi scia pprie. alie sūt ue
ritates methaphisicales. r nō pprie r stricte
theologice. r de istis bene pōt haberi scia.
Ad argumentū: nō distinguit ibi scia 9tra
sapiam. sed uocat ibi sapiaz sciam de eēntia.

Utrū uiatori poterit cōicari notitia
abstractia diuine eēntie r ñ de ei°
existētia. qp nō s dion. Ueritates diui
ne nō sunt cognoscabiles. Sed in oppositū
est p° ca° q2 bonuz ñ est incōicabile. ¶ Cir
ca istā qōnem uidenō est de finis. p° de noti
tia abstractia in se qd est. 2° si pōt cōicari.

¶ Quantum ad p^m dz q notitia abstractiua est
illa que e de re i aliquo repsentario qn res
pns non pot haberi. ¶ Sed zobiectu ut
in repsentado non distinguit a repsentati
uo. nec e aliud ab eo ut dic aug^9. s3 notitia
non tinatur ad silitudinem rez. siue ad re
psentatiui g nec ad rem ut in repsentatiuo.
¶ 2° qz obiectu non dz ee in spe nisi qz spe
cies supplet uice obiecti. sed spes non sup/
plet uice obiecti nisi ingtu3 ad uirtute mo
tiua. 7 ad eam no terminatur act^9 ut sic. g rc
¶ 3° qz spes aut se habz tm in rone moue
tis. 7 tuc betur ppositu. aut in roe terminan
tis 7 tunc intelligef uel falte nihil intellige
tur nisi qd est in itellcu qd est falsu ¶ 4° qz
obiectu ut sic non hz ibi ee nisi intentiona
le g precise s^m illud ee intelligitur. 7 p pns
non intellige^r s ee reale ex. sed intellige^r tm
ut in spe uel ipa spes tmmodo intelligetur
¶ Dico igi^r q illa notitia est de re p aliqd
representatim. sed terminatur ad quiditatez
obiecti in se 7 ad illa que insut obiecto p se
Per se aut non iest rei aliqd ut ex. nec ut i
aia sed ut est in se abstracta ¶ Sed 3 argu
itur 4° qz cognoscim^9 abstractiue spes g per
aliqd representatim. 7 illud per aliud. 7 ita
uel erit pcessus infinitu. uel stabit ad aliqd
qd cognoscitur sn repsentatio ¶ 2° sic. p il
lud non diffinit ppue abstractie qd 3petit
intuitie. sed uisio oculi que est ppue intui/
tiua fit p spem g abstractie non e hoc ppri
um ut p hoc diffiniat. ¶ 3° sic. uidens se in
speculo. aut se uidet abstractie. aut intuitie.
Si abstractie g sensus exterior poterit co/
gnoscere aliqd abstractie qd falsu est. Si i
tuitie 7 uidet se p spem. g rc ¶ 4° sic. deus
uidet futura 3tingetia no in se. qz non sut.
g in repsentatio. 7 tn intuitiue uidet. Sil^r
beati in cognitoe matutina. s. in ubo uidet
creaturas. 7 p aliud g. ¶ Ad ista. Ad p^m di
co q spes ppue loquedo non cognoscit ni/
si arguitie. 7 isto mo pcise 7 non p repsenta
tiui. incipiendo. n. a cognitoe intuitia expe/
rior me intelligere. 3stat aut q non nisi p a
liqd pns in aia. non aut est illud res. quia
res non e in aia g spes rei. g isto mo cogno
sco spez mihi inex. ¶ Ad 2^m dico q i uisione
oculi spes 7 ipsa uisio sunt duo effcus ece
ntal^r ordinati. sic illuminare 7 calefacere. et
ista sunt ab eadem ca qz un^9 non cat alius
Un tam spes in oculo q uisio catur ab ob
iecto. 7 uisio non catur a spe. ¶ Ad 3^m di/
co q uidens se in speculo imediate intue^r se
ipm p actu reflexu l3 sensus exterior iudi/
cet esse ibi spes. qz sensus exterior 3suet^9 est
sic uidere. s. p lineam recta. Ad 4^m dz ab ali
quib^9 q ds cognoscit abstractie ea que co/
gnoscit p essentia sed ipsam eentiam cogno
scit intuitie. Istud tn no apparet mihi uez
qz notitia abstractia dicit impfcoem. s. mo/
dus talis cognoscendi. Alii dicut q notitia
denoiatur a p° obiecto 7 specificat. 7 qz a/
ctus diuini intellcu^9 est solu intuitiu^9 qui
terminatur p° ad eentiam intuitie. ideo dz to
tus intuitiu^9 licet forte non rce alioz.
¶ Ali^9 uero doctor nr dicit q i° est abstractia
que est in aliquo deimate repntatiuo 7 no
supeminent. diuina aut eentia est repntans
eminent. qz ueri^9 rntat rem q sit in se ipsa.
ideo intuitie 3tigentia cogscunt. Ad qoez
igit qd est 2^m pricipale de possibilitate 3ia
tiois: dico q est intellcu^9 un^9 3iunct^9 aliu
sepatus. 7 isti duo accipiutur in puris natu
ralib^9. 3^9 3iunct^9 fiue sepatus citra tn be/
atitudine eleuat^9 ¶ 4° eleuat^9 oino supnatu
ral^r. 7 s h duo quatuor 3clones ¶ Prima
est q intellcus p° mo. s. n z 3iunctiul non pot
hre notitiam ppria 7 specifica diuitatis na
tural^r. ¶ Hanc 3clonem pbo 4°. Prio sic
quacu3 intellcus pot cognoscere ppria 7 spe
cifica3 ratone3 alicu^9 quiditatis pot cogno
scere aptitudines que 3sequutur illa quidi
tate. qz talis aptitudo e ei^9 passio. sed apti/
tudo que e passio diuie essentie e q ipsa sit
3icabilis tribus. g posset ab intellcu nro
cognosci q ipsa e 3icabilis trib^9. hoc aut e
falsu g rc ¶ 2° sic. ois intellcus cognosces
ppriam 7 specifica ratonem alicu^9 pot co/
gnosce uim ei^9 actiam naturale. uis aut ei^9
actia natural^r est posse creare. 7 sic possem^9
ex naturalib^9 cognoscere creatoem ee possi
bilem Et sic de incarnatoe 7 de aliis. 3° ar
guit sic. nos no possum^9 quiditates cogno
scere multaz rez creataz p pprias 3ditiones

sed p pegrinas ergo multo min⁹ poterit de
diuina eēntia talem cognitōem hēe. ¶ 4°
potens cognoscere naturalr aliq̄ quiddita/
tem pōt cognoscē illud qđ est realr idez illi
q̇dditati naturalr. Sz q̇dditati diuie sunt realr
idem ꝓprietates psonales siue ipe psone ḡ
ipsas cognoscerem⁹ naturalr qđ est f ¶ F
ꝯclusio est φ intellect⁹ noster supnaturalr
eleuat⁹ citra beatitudinē pōt p aliquā spēm
infusā cognoscere diuinā essentiā sub ꝓpia
rōne ꝛ specifica. ¶ Et hoc ꝓbo 4ᵒʳ rōnib⁹.
Primo q̄ñcunq; sunt alique potentie ade
quate. q̇cquid pōt una pōt ꝛ alia. Sz mēoria
et intelligētia ꝛ uoluntas sūt potentie ade
quate. in mēoria aūt pauli fuit act⁹ recorda
tiōis ḡ hoc fuit p aliq̄ spēz ḡ eo mō intel
lectus si carēt in eo talis sp̄s pcsset cogno
scere distincte sic mēoria recordabat ḡ ꝛc.
¶ Dicit ad hoc φ lz paul⁹ uideret distīcte.
tn̄ recordabat indistincte. ¶ Contra ꝯcep/
tus indistict⁹ est ꝯcept⁹ diffiniti. ꝛ ꝯcept⁹ dif
finitiōis ē ꝯceptus distinct⁹. Tunc argu⁹ sic
Omis intellect⁹ hn̄s ꝯceptū indistinctū de
aliquo pōt acq̇rere ꝯceptum distinctū. Sed
paulus habuit ꝯceptum indistinctū ḡ ꝛc.
Maior pz. q₂ q̇cunq; hz ꝯceptū diffiniti pōt
hēe ꝯceptū diffinitiōis. ꝓbabo. q₂ hn̄s ꝯcep/
tum sbiecti ꝓpōnis p se note. pōt hēe ꝯcep/
tum p̄dicati. sed ex diffinito tanq̄ ex sbo. et
ex diffinitiōe tanq̄ ex p̄to fit ꝓpō p se nota
ḡ hn̄s ꝯceptum diffiniti pōt hēe ꝯceptū dif/
finitiōis. ꝛ p ꝯn̄s hn̄s ꝯceptum indistinctuz
diuie eēntie potest hēe distinctū. sed paulus
habuit indistictum ḡ ꝛc ¶ Similr pōt ar
gui de obscuro ꝛ claro Nam si dicatur φ co
gnoscit illud tō obscure ꝛ postea clare ha/
be⁹ ꝓpositū. Si dicas φ aliud. s. ꝯfuse. Con
tra q₂ paul⁹ cognouit eēntias ꝛ nō aliqđ a
liud ¶ 2° sic arguo. quicq̇d de⁹ pōt media/
te cā 2ª pōt p se. sed pōt p cām 2ām ḡ ꝛ p se
ꝛ p essentiā pōt. Ista rō non ē ponderis ma
gni nec doctoris. sed fuit inserta ab aliis.
¶ 3° arguo sic. q₂ q̄ñ sunt alique due pfcō
nes si maior non repugnat creatuē nec mior
Sz si hēe mille ḡdus non repugnat creatu
re nec hēe decē. sed attingē obiectū p actum
intelligendi ē pfecti⁹ q̄ repñtari p spēm. q₂
pfecti⁹ actus repñtat obiectū q̄ spēs. nō re/
pugnat aūt create attingere obiectū p actū
intelligendi. ḡ nec p spēm. ¶ 4° sic. q̄ñ sūt
aliqua duo equalr infinita si unū istoꝝ nō
repugnat repñtari p spēm nec alteri. sed ita
est entitas diuina infinita sicut deitas. enti
tas aūt diuina pōt repñtari p spēm ergo ꝛ
deitas. ꝓbatio assūpti. s. φ entitas sit eque
infinita q₂ nulla alia entitas ē infinita ni/
si entitas diuina. ergo ꝛc. ¶ 3ª ꝯclo est φ i/
tellectūs sepatus in puris naturalib⁹ ꝯstitu/
tus pōt deuenire i ꝓpriam notitiā diuine
eēntie. ꝓbatur p° sic. suppono. n. φ talis in/
tellectūs sepatus pōt se extendere ad omē ens
limitatū. ꝛ sic itelligere omē tale. Ex hoc ar/
guo sic Omnis itellect⁹ potens itelligē spe
ciem pōt intelligē obiectū repñtatū p spēz.
sed oīs pōt spēm repñtantez eēntiam diui/
nam carē in intellectu alicui⁹ beati. ꝛ sic talis
intellectūs pōt eam itelligere q₂ limitata est.
ꝛ p ꝯn̄s p ꝓpōnem assumptā poterit obiec
tum p eam repñsentatū cognoscere. ¶ 2° sic.
q̇cunq; intellect⁹ pōt intelligē actum ꝯple/
xum int̄ termios: pōt t̄inos illi⁹ ꝯplexiōis
cognoscere. sed intellect⁹ pōt intelligē actuz
ꝯplexū cui⁹ essentia diuia est sbiectū. hoc pz.
Nam beat⁹ formare pōt istā. de⁹ est infini/
tus sb ꝓpria rōne dei. Et iste intellect⁹. s. se
patus ex suppōne pōt intelligere actuz ꝯple
xum cū sit act⁹ limitat⁹. ergo ꝛ diuinitatē.
¶ 3° sic Iste intellect⁹ qui pōt intelligere ꝛ
cognoscere hitum scialem q̇ est de aliquo sb
iecto sb rōne ꝓpria pōt cognoscere illud sb
iectuz. sed talis intellect⁹ pōt hēe notitiā de
isto hitu quem hn̄t de deo beati q̇ est de di
uina eēntia ergo ꝛc ¶ 4° sic. quicūq; itel/
lect⁹ pōt cognoscere aliq̄ relatōez pōt cogno
scere t̄inos ei⁹. sed talis itellect⁹ pōt cogno/
scere oēs relatōes creature ad dm̄ ergo pōt
cognoscere deū qui est t̄inus relatōis. ¶ Si
dicat φ hn̄ cognoscit de⁹ inq̄tuz t̄minat ta
lem relatōez. t̄inat aūt respectū sb rōne ge/
nerali. uel sb alia rōe q̄ diuinitatis. ꝛ sic co
gnoscitur ꝛc ¶ Cōtra q̄ñ aliqs itellectus
pōt intelligē relatōez aliq̄ pōt intelligē ter
minū illius ut t̄in⁹ est illi⁹. sz talis itellectūs
pōt intelligē relatōem creature ad dm̄ que

terminatur ad deū sb ratiōe ꝓpria deitatis.
Hanc ꝓbo.qꝛ creatio hꝫ relatōem ad deuꝫ
sb ratione ꝓpria ultimi finis ⁊ inq̄tuꝫ be/
atificat. sed eē ultimū finem uel beatifica/
re non ꝯuenīut sibi nisi sb rōne deitatis.
Et io mihi apparet ꝙ non pōt bene rn̄deri
nisi negan⁹ suppōnem. Jdeo cū ꝓbo.s.ꝙ oē
limitatū poterit a tali intellectu cognosci.⁊
h̄ ꝓbo sic. Q̄ñ aliqua sūt ordinata eēnalr
circa aliqđ sbiectū si posteriora sūt ꝑ se no/
ta ⁊ priora.sed intellectui sepato intuitiue co
gnoscenti creaturas sunt ꝑ se nota ista que
insūt sibi ꝑ accn̄s. ḡ relatōes ad dm̄ que in
sunt ꝑ se sibi. Nam nō uidetur rō quare co
gnoscen⁹ petrū intuitiue ex hoc ꝙ cognosco
ꝙ est i tali loco.quare non possu⁹ rem illaꝫ
cognoscere que immediat⁹ ⁊ eēntialr⁹ inē pe/
tro ꝙ̄ locus.⁊ huiusmōi est relatio ipsi⁹ ad
deū. ¶ 4ª ꝯclō ꝙ intellect⁹ sepat⁹ ⁊ eleuat⁹
potest. Et hoc ꝓbatur p° auctoritate aug⁹ⁿ
q̄ dicit ꝙ angelo du'x est notitia ipressa. qꝛ
matutina in ꝟbo.uespertina aūt a sua crea/
tōe. 2° ꝑ origenē sup ysaiaꝫ q̄ dicit ꝙ uidi
esaiā qui dixit se uidisse deū serrauerūt. cō
stat aūt ꝙ non intuitiue.nec solū ꝑ fideꝫ ḡ ⁊c.
¶ 3° qꝛ cuicūqꝫ reuelat notitia eiudēs alic⁹
ꝓpōis sibi reuelatur notitia eiudēs tinoꝝ.
sed beato iohi in reuelatōe euāgelii fuerūt
sibi multe reuelate ꝓpōnes quaꝝ sbiectum
uel p̄tm erat ds sb ꝓpria rōe.ḡ fuit reue/
lata notitia hui⁹ termi qui ds est. ¶ 4° bea
tus gregori⁹ in dyalogo dic̄ ꝙ adam recor
dabat̄ de multis que uiderat in sopore. ar
guitur ḡ sic supius erat argutū de paulo.
¶ Sed ꝯ predca instatur du'. Primo sic. qꝛ
btūs dyon̄. dicit ꝙ ꝑ spēs inferioris ordis
non pn̄t repn̄tari ista que sūt supiors ordi
nis. Hoc dico ꝙ repn̄tare non ē in se for/
malr illud hr̄e.sed solū mouere ad actum
q̄ est ꝑfecta silr̄tudo in repn̄tando non i es
sendo.qꝛ mouē ad actū qui est de diuia eēn
tia est aliqđ limitatū cognitōis re⁹ eēntie di
uine.⁊ h̄ ipfect⁹ non bn̄ pōt facere. Si di
catur ꝙ sicut excedit res rem. ita similitu
do similitudinem.sed res infinita in infi/
nitū excedit finitā ergo ⁊ silr̄tudo silr̄tudi
nem. ¶ Primo dico ꝙ istud argumentū hꝫ
solui a quolibet.qꝛ oēs ponēt ꝙ̄ act⁹ in/
telligendi quem hꝫ beat⁹ de diuina eēntia ē
silr̄tudo ꝑfecta diuie eēntie. Jdeo dico ꝙ n̄
reqritur ibi adequatio.⁊ sicut nec inter res
ita nec iter silr̄tudines.sed solū est quedā ꝓ
portio.sed repn̄tatim qđ aliqn̄ est accn̄s ad
sbam representatā. ¶ 2° arguitur ꝯ predca
sic.qn̄ aliqua sunt equalr infinita si unum
non ē naturalr cognoscibile nec alteꝝ. sed
entitas diuina ē eque infinita sic deitas.de
itas aūt non pōt cognosci ḡ ⁊c. ¶ Rn̄o di
co ꝙ hic accipitur non eā ut eā. Non.n.dico
ꝙ eā quare non pōt cognosci diuitas sit in
finitas.qꝛ tunc bn̄ ꝯcluderet argumentū.
sed qꝛ rōes specifice uel ꝯe sūt nobis igno
te.ergo multo magis ista.

Utꝝ de diuina eēntia possit ha
beri notitia abstractiua ex pte
obiecti non cognoscen⁹ dm̄ eē.
sine existentia ei⁹. ¶ Hic dr̄ ꝙ
cognitio abstractiua abstrahit ab eē ⁊ nō eē.
a pn̄tia ⁊ non pn̄tia.⁊ sic a multis extreis
ꝯdictōis. Sed hic sunt difficultates alique
¶ Prima.utꝝ abstrahat a t̄minatōe uel n̄ ter
minatione obiecti ita.s.ꝙ possit eē ⁊ ꝙ obie/
ctū non t̄inet. ¶ Hic dicunt aliq̄ ꝙ sic.qꝛ n̄
uidetur ꝙ sit necessariū ponere nisi respēm
fundamentalē act⁹ ad obiectum qui non ē.
¶ Alii dicūt ꝙ non uidet̄ bn̄ intelligibile
ꝙ sit intellectio ⁊ ꝙ nihil intelligat̄. qđ tn̄
seqtur.⁊ tn̄ sicut ipsi dicunt non oportet ꝙ
actualr̄ existat. ¶ 2ª difficultas ē.utꝝ ab/
strahat a ꝑ se ⁊ ꝑ accn̄s. Dico ꝙ lꝫ pn̄t cog
sci abstractiue ista que insunt ꝑ se.non tn̄ i⁹
que insunt ꝑ accn̄s Et rō est ista.qꝛ cogni/
tio abstractiua fit ꝑ repn̄tatim qđ semꝑ uni
formir̄ repn̄tat lꝫ accn̄a uarient̄. Et io non
pōt cognosci cognitōne abstractiua utꝝ hō
sit albus uel nō alb⁹.⁊ sic de aliis.qꝛ accn̄a
pn̄t uariari manēte cognitōe uniformi.
¶ Sed difficultas est de astrologia que uidet̄
eē abstractiua.⁊ tn̄ ꝑ repn̄tatim cognoscit ex
istentiā eclipsis. ¶ Dico ꝙ nunꝙ̄ ꝑ demon
stratōem cogscit existentiaꝫ ul' eclipsim eē.
Hoc ꝓbo sic.qꝛ de ꝯtingentib⁹ ut ꝯtingētia
sunt non pōt esse demonstratio. sꝫ ꝙ eclipsis

sit tali tempe hoc ē ꝯtingens. pbo: tuȝ qꝛ an
gelus mouet ꝯtingent̄ ⁊ ōs pōt impedire
eum. tū qꝛ de facto fuit tempe iosue qñ ste
tit sol. ⁊ tunc potuit astrologus face demō
stratōem ⁊ tñ tunc fuiss̄ 1 ꝯclusio falsa. Si
milit̄ añ diem iudicii ipsi possent eoō mō ō
monstrare ⁊ tñ oēs demonstratōes false ꝯō
cluderent. ¶ Dico ḡ ꝓ maiorē certitudineȝ
non hȝ astrolog⁹ de suis ꝯclōib⁹ q̄ȝ geome/
ter q̄ etiaȝ abstrahit Jdō dico ꝙ non demō
strat nisi aptitudinē ⁊ nō existentiā. s. ꝙ ita
est aptum natū euenire. ¶ Sed ꝯ qꝛ tūc ui
deretur naturalis phs deficere. ꝓ ꝯtingētes
etiȝ ꝓpōnes demonstrat p^m mouēs immobi
le. Nam ut ꝓbant oīa ꝯtingent̄ mouentur.
ex motu aūt fuit ista demonstratio 8° phi/
coꝝ. Dico ꝙ non ē demonstratie sed quasi
arguitie. que q̄dem argutio lȝ incipiat a cō
tingentib᷒. s. a motu incipit ab eo ut intuitie
natus ē demonstrari. ⁊ qꝛ ois ꝓpō lȝ q̄tum
cunq̄ȝ ꝯtingens si intuitie cognoscat̄ est ꝑ
se nota. hinc ē ꝙ ex tali sic cognito pōt na/
turalis phs demonstrare ꝙ ē aliq̄s motoꝛ
imobilis. qꝛ enīȝ uidet ꝙ aliq̄d mouet̄ pōt
arguere. qꝛ mouet̄ uel a se uel ab alio: ⁊ sic
ultra quousq̄ȝ ueiat ad aliq̄d imobile. qꝛ i
libus non ē ꝓcessus in infinitū. ¶ Ad que
stionē ergo accedendo dicit̄ aliq̄ ꝙ diuia es
sentia non pōt cognosci q̄ditatie abstrahē/
do ipām ab eē ⁊ non eē. Hoc ꝓbant sic Ni/
hil pōt cognosci sm̄ hoc q̄ō est de intellcū e/
i. 19. sȝ existentia ē de intellcū diuie eēntie qꝛ ē
n necesse eē ⁊ actus purus. ⁊ sic ñ est indiffs
ad eē ⁊ ad non eē. ¶ Doctoꝛ noster dic̄ cō/
trariuȝ ꝙ. s. possum⁹ hēe notitiā de diuina
eēntia abstrahen⁹ ab eē ꝑ aliq̄ō rn̄tatim. ⁊ ꝓ
ba^r h̄ sic. qualē ordinē hn̄t aliqua ubi disti
guntur ꝑ rem talis ordo manet ubi distiguū
tur ꝑ rōem. sed ubi distinguunt̄ realr̄ q̄ditas
⁊ eē ut in creaturis unum pōt intelligi sine
alio ꝓpter ordinē. ergo ⁊ in deo cū ibi sit ꝯ
similis ordo. ¶ 2° sic, q̄ō est p̄mum q̄ditati
ue de aliquo illud ē ꝑ se notū de eo. sȝ non
est ꝑ se notū dm esse qꝛ demonstrat̄ ergo ⁊c̄.
¶ Hanc ꝯclōem teneo tñ ꝓpter alias rō/
nes non solum ꝓpter istas. Et p° arguit̄ sic
Q̄ñ est aliq̄d simplr̄ simplex nullū cōe est
de q̄ditate ei⁹. sed diuia eēntia ē simplicit̄
simplex ḡ esse cum sit cōe non ē de ei⁹ q̄dita
te. sed hoc hite hētur ꝓpositū. ¶ 2° qñ ali/
qua sunt eiusdē rōnis formalis si hn̄t ordi
nem eēntialem ub icunq̄ȝ remanēt remanet
ordo int̄ ea. sed q̄titas uirtutis ⁊ existētia
sūt eiusdē rōnis formalis in deo ⁊ creatu/
ra que sunt eēntialr̄ ordiata in creatura qꝛ
q̄titas uirtutis p̄cedit existētiaȝ ḡ ⁊ in deo.
sed q̄titas uirtutis que est p̄oꝛ non dr̄ ī q̄d
de diuia eēntia ḡ nec existētia que ē posteri
or. ¶ 3° sic Q̄ñ sunt aliqua eiusdē rōis for
malis quicq̄d dr̄ in q̄d de uno ⁊ de reliquo
sed intellect⁹ diuin⁹ ⁊ nr̄ sunt eiusdeȝ rōnis
formalis. si ergo eē dr̄ in quid de diuio itel
lectu ḡ ⁊ de nostro. q̄ō est manifeste falsuȝ.
ꝑ accipiendo eē existētie. ¶ 4° sic. multipli
cato aliquo multiplicant̄ quecūq̄ȝ sūt de in
tellectu ei⁹ quidditatio. sed plures rōnes for
males sunt in deo ḡ ⁊ plures existētie eēnt.
q̄ō est falsū. qꝛ una ex ñ ia solum ē oim ꝑso
naꝝ ⁊ notionaliū. ¶ Ad argumentū dicē ꝙ
sunt modi intrinseci.

Tꝛ. homi uiatori poterit ꝯica
ri notitia intuitia de diuia eēn
tia. uidetur ꝙ non. qꝛ dr̄ moisi
nō uidebit me hō ⁊ uiuet. Cō
tra Jacob uidit dn̄m facie ad faciem. ¶ Cir
ca istaȝ q̄ōnem oportet p° uidere q̄d est noti
tia intuitia. Deinde ad q̄ōem. ¶ Quantū
ad p^m dr̄ ꝙ notitia intuitiua est que ē de re
ꝑ se ipsā. Abstractia que ē de re ꝑ repn̄tati
uuȝ. ¶ Sed ꝯtra istud p° arguit̄ sic Q̄ñ ali
que due notitie sic se hn̄t ꝙ ordināt ſpē impos
sibile ē ꝙ ordiā ꝯstitutia uni⁹ ꝯuemat alti. sȝ
ut p̄dictum ē abstractie ꝯuenit tinari ad rē
non in alio sed i se ipsa. ḡ ꝑ hoc non distin
guit̄ intuitia tanq̄ȝ ꝑ sibi ꝓpriū ab al stra/
ctiua. ¶ Dici^r ad hoc ꝙ lȝ in h ꝯueniāt. s. in
termiando qꝛ utraq̄ȝ tinatur ad rem in se.
tñ differūt sic. qꝛ abstractia tinatur ad reȝ
ꝙ res non cāt eam nec mouet sed repn̄tati/
uuȝ. intuitia aūt tmiatur ad rem in se ⁊ cā/
tur a re in se ipsa. ¶ Cōtra istud instat̄ 4°.
Primo de aīa que se ipsā itelligit ⁊ abstra
ctiue ⁊ tñ non ꝑ aliq̄ repn̄tatim sed ꝑ suaȝ

essentias. ¶ 2° sic qn̄ sūt aliqua obiecta qb⁹
repugnat mouē uel cāre: notitia respcū illo
ru ita finatur ad ea ꝙ tn̄ non cātur ab eis
Sed multa sunt obiecta intelligibilia intu
itiue qbus repugnat cāre. sic relatiōes. ma/
teria p^a. ꝛ multa alia. ¶ 3° sic. qcqd pōt
de⁹ mediante cā 2^a pōt immediate. sed medi/
ante cā 1^a. s. obiecto pōt cāre noticiam intui
tiuā in gn̄e cause efficientis. g̃ ꝛ sine obiecto
Et sic nō causabit ab obiecto ꝛ tn̄ finiabit
ad obiectū. ¶ 4° sic. certū ꝙ ds̄ uidet essenti
am suā ꝛ in ea creaturas nō in se sed in re
p̄sentatiuo g̃ non intuitiue. ¶ Simil'r uidēt
beati diuinā eēntiam non tn̄ ipsa mouet. q2
diuina eēntia non ē p̄rincipiū p̄ductiuum
ad ex. ergo nō mouet ad cognitiōem. sui. et
tn̄ intuitiue uidetur. ¶ Ad ista dico. Ad
p^m ꝙ aia non cognoscit se ipsā nec intuitiue.
nec abstractiue. s3 arguitie ex obiecto intui
tiue cognito. s. actu intelligendi. ¶ Ad 2^m
dico ꝙ intuitiua ē illa que cātur a re p̄ seipsā
uel ē talis qualem cāret ipsa res si hīet uir
tutem ꝛ posset eam cāre. ¶ Ad 3^m cōcedo
maiorē. ꝛ p̄cedo ꝙ ds̄ pōt supplere uicē cau/
santis. non aūt uiuantis. q2 iste act⁹ reqrit
existentiā terminātis. Uel pōt dici sic dcm̄
est ad 2^m. s. ꝙ si ds̄ suppleat uicē causantis
tn̄ talem cāt qualem res eēt apta nata cāre.
¶ Ad 4^m dico ꝙ sic supi⁹ di. 1 ꝙ quecūq3 no
titia specificaf a suo p° obiecto. ꝛ q2 noticia
dei respectu eēntie sue ē intuitia. hinc ē ꝙ re
spectu alioꝝ obiectoꝝ dr̄ esse intuitiua. ita ꝙ
cum creature sūt obiecta 2^a adhuc ē no/
titia intuitiua. sic est de deo. Simil'r etiā ad
illud de beatis. ¶ Intelligend̄ tn̄ ꝙ noti/
cia intuitiua p̄cernit 4^or ex trēa p̄tradictōis.
a qbus abstrahit notitia abstractiua. ¶ Pri
mū est actualis existētia. q2 si cognoscāt nō
ut actual'r existēs sed tn̄ q̄ditas tūc cogno
scitur abstractiue tn̄ ꝛ non intuitiue. naз ab
stractiua p̄cernit tn̄ quiditatem. ¶ 2^m est
ꝙ intuitiua p̄cernit p̄ntiam de cōi lege. l3 n.
forte ds̄ posset facere obiectū nō p̄ns tn̄ de
cōi lege ita est. ¶ 3^m est causatio. q2 de cōi le
ge cātur a re ad quā non finatur. ¶ 4^m est
motio q2 de lege cōi oз ꝙ obiectum moueat.
¶ Quātum ad 2^m oз diuersimode dicē hm

ꝙ diuersimode ē de felicitate. ¶ Sūt aūt
quatuor opiones de felicitate. Quidam eīz
ponūt eam eē actum intellect⁹. ꝛ sic dicētes
hn̄t dicere ad q̄ōnem ꝙ non. q2 impossibile
est ponē illud qd̄ est eēntial'r beatitudo i a/
nima qn̄ ipsa sit beata. s3 uisio diuie eēntie
est ꝑ istos eēntial'r beatitudo g̃ formaliter
ipsa ē beata. supponit aūt ꝙ maneat uiator
¶ Alij aūt sunt qui ponūt ꝙ felicitas p̄e
cise p̄sistit in actu uolūtatis Et isti hn̄t dicē
ꝙ sic. cui⁹ rō est q2 qn̄ sunt duo act⁹ eēntia
liter ordinati ꝛ realit' distincti p̄or pōt poni
sine posteriori. s3 act⁹ intuitiu⁹ se tenēs ex
p̄te intellect⁹ est p̄rior eēntial'r actu uolūta
tis g̃ poterit p̄cari sine alio. sed oē illud qd̄
p̄catur uiatori sine beatitudie nō ponit ui
atorem ex uiam g̃ ꝛc. ¶ Alij sūt qui dicūt
ꝙ beatitudo integrat ex istis duob⁹ actib⁹
s. iz actu itellect⁹ ꝛ uolūtatis. nec in aliquo
eoꝝ p̄cise p̄sistit. Isti p̄nt dicere ꝙ sic. cui⁹
rō est q2 totū non ponit p̄cise dēpta qua/
cunq3 p̄te ei⁹ integrali. sed p̄ te beatitudo i
tegratur ex istis duob⁹ actib⁹ g̃ non posito
actu uolūtatis: posito tn̄ actu intellect⁹ nō
poneret beatitudo. g̃ ꝛc. ¶ Alij aūt sūt qui
dicūt ꝙ beatitudo ē quoddā gen⁹ ad actum
intellect⁹ ꝛ uolūtatis. ꝛ ꝙ isti duo actus sūt
sicut due spēs beatitudis. ꝛ isti hn̄t dicē cū
p̄mis ꝙ non. q2 posita spē necessario ponit
genus g̃ posito actu intellect⁹ necessario po
nit beatitudo. Beatitudo aūt repugnat ui
atori manēti uiatori. g̃ ꝛc. ¶ Sed hic po/
nūtur 4^or difficultates. Prima ē Si intuiti
ua ꝛ abstractiua differant spē. Dico ꝙ sic. ꝛ p̄/
bo q2 qn̄ aliqua cā uniuersalis p̄ducit du/
os effectus eēntial'r ordiatos p̄ duas cās p̄
ticulares uariata cā p̄ticulari uariaf effect⁹
sed intellect⁹ est cā uis p̄ductiua utriusq3
notitie. p̄ducit aūt intuitiuā p̄currēte re ipa
Abstractiuā aūt p̄currēte rep̄ntatiuo g̃ ab
stractiua ꝛ intuitiua differūt spē. ¶ 2^a difficul/
tas Utrū sint dr̄ie eēntiales notitie in cōi.
Dico ꝙ non. q2 qn̄ sunt due dr̄ie eēntiales
p̄se diuise quicquid cadit sb̄ una dr̄iaꝝ il/
laꝝ est nobili⁹ omi eo qd̄ cadit sb̄ dr̄ia alia
ignobiliori. sed nō omne qd̄ cadit sb̄ intui/
tiua ē nobili⁹ quocūq3 cadēte sb̄ abstractiua.

uec econuerso Et patet q: abstractiua dei est
nobilior intuitiua a beatis. ergo zc. ¶ 3ª dif
ficultas Utrum sint ꝯpossibiles in eod obie/
cto. dico q sic. Hoc ꝓbo. q: de eisdem hñt an
geli cognitõem in ỽbo ⁊ in gñe ꝓprio. co/
gnitio aũt futuri in ỽbo est intuitiua. i ge/
nere aũt ꝓprio est abstractiua g zc. ¶ 4ª dif
ficultas Utrum eadem notitia possit ee intuitiua
⁊ abstractiua. Posset dici q sic ꝑ respcm ad
diuersa obiecta nisi aliud ipediret. sed ꝓbo
q non. q: si aliqua eet talis uideref 1ª que
est in deo ⁊ etiã in beatis respcũ nõ exñtis
Sed ꝓbo q ista solũ sit intuitiua. nulla eiꝫ
cognitio ẽ abstractiua ꝑ quã cognoscat de ali
quo aliqd accñs ꝑ accñs. sed ds ⁊ beati co/
gnoscũt accña ꝑ accñs que insunt illis que
cognoscũt. igit' ista nõ est abstractia sed in
tuitia. ¶ Ad rõem dr ꝓ intelligit ex puris
naturalibus.

U Trum ꝑ potentiã diuinã de non
exñte possit ee notitia intuitiua
Qd non. gẽñ. 6° uidit ds cũcta
que fecerat. ¶ Cõtra Ambro.
angeli cognouerũt res anteq̃ eent. ¶ Circa
istã qõnez sunt due opiones ꝯdictorie. una
dicit q sic Et ꝓbat magr. p° sic. Quicqd ds
põt mediãte cã 2ª põt ꝑ se. sed mediãte obie/
cto qd est cã 2ª põt causare intuitiuã g sine
obiecto. ¶ 2° sic ꝫm te intuitiua ⁊ abstractiua
ꝯueniunt in rõne ẽtinandi ⁊ dñt in rõe mo
uendi. sed oẽm rõem mouendi põt ds sup/
plere sic pꝫ ꝑ ꝓpõnem pri° acceptã g zc.
¶ 3° sic Oĩa absoluta disꝑata pot ds separe.
sed act° est quoddã absolutũ aliud ab obie
cto. g poterit eund ab obiecto separe. ¶ 4°
sic. Act° ille põt ab intellcũ separi. ergo ab
obiecto. ꝯña pꝫ q: plures ⁊ maiores hitu
dines hꝫ act° realis ad itellectũ q: hꝫ hitudi
nem effcũs dependẽtis ad cãm ⁊ inherẽtis
ad illud cui inheret q̃ hẽat ad obiectũ. añs
pꝫ q: accñs realr distinctũ a subiecto põt ds
separe ab illo. Dicũt g isti q põt ds intuiti/
uam caere sñ obiecto ⁊ remanebit ꝫ oẽm cõ
ditõem intuitie absente obiecto. q: ita uidẽ
tur rõnes iste ꝓbare de omi ꝯditõe act° sic
de ipso actu. ¶ Alii isti° uie dicũt q rema/

nꝫt illa qualitas. relatio aũt illa ad obiectũ
non remanet. Alii dicũt q remanebit illd ab
solutũ. sed nõ erit notitia intuitiua ꝓpter ab
sentiã obiecti. nec abstractia q: non hẽtur ꝑ
aliqd repñtatiũ. ¶ Alii dicũt q bene rema
nebit notitia non tñ intuitiua sed abstracti
ua q: hẽtur ꝑ aliud. ¶ Nullã aũt istaꝝ te/
neo. Ideo arguo ꝯ pmaꝫ ꝓpter absentiã ob
iecti q: isti dicũt q ds põt ꝫ oẽm ꝯditõnem
caere notitiã sine obiecto qua hꝫ qñ obiectũ
causat. ¶ Contra q: ꝫ augus. intellect° di/
uin° nihil ꝓducit uel dicit ad ex. g non põt
in nobis dicere ỽbum. sed notitia cãta ab
obiecto ẽ ỽbum. ergo zc. ¶ Simlr põt ar
gui de actu spirandi. q: ds nihil spirat ab
ex. g amorẽ spirandi non põt ꝓducẽ in aĩa
nrã. licet n. ds possit caere oẽ absolutũ nõ tñ
põt ꝫ omi ꝯditõe q: saltẽ non ꝫ respcũ. nã
lꝫ ds possit actũ amoris in nobis ꝓducere
non tñ cum oibus ꝯditionib° suis actũ spirãdi
põt ꝓducere in nobis. q: nihil spirat ad ex.
¶ Contra 2ᵐ modũ q: actus intelligẽdi et
notitia sunt duo act°. act° aũt intelligendi
est qualitas ⁊ non dicit ꝑfcõem simplr. no/
titia aũt dicit respcm ad obiectũ. ⁊ est pfcõ
simplr Si g maneret 1ª qualitas nõ diceret
notitia que ẽ ꝑfcõ simplr. nec aliqd ipa in
telligeret. ¶ Contra 3ᵐ q: uariatio non fit
ꝑ se ꝑ respcm. remoto g respcũ nõ sic uaria
bitur. ¶ Cõtra 4ᵐ q: tũc 1ª regula p° quic/
qd ds põt accipit 4or terminos. Nã tu accipis
in minori notitiã intuitiuã põt facẽ cũ obie/
cto in ꝯclone g aliam. s. abstractiuã. ¶ Ideo
ad rões in oppositũ. Ad primã ꝯcedo q ds
põt sine obiecto se hñte in rõe causantis. sꝫ
tñ non sine obiecto se hñte in rõe ẽtinantis
Ponit exᵐ de radio solis hñte respcm gñã
tõis passiue ad solem. Si aũt fieret a do es
set qdem radi° sed non hẽet respcm gñatio
nis passiue ad solem. ita dico de actu q nõ
hꝫ respcm ꝓductõis ad obiectũ. ¶ Ad 2ᵐ di
co q dñt in rõe ẽtinantis q: una ꝯcernit ex
istentiã puta intuitia. Alia aũt. s. abstractia
nõ. q: terminatur ad qditatẽ ut abstrahit ab
exñtia. ¶ Ad 3ᵐ dico q qñ sunt accña l' res
disꝑate ỽm est q ds põt separe unũ ab a
lio. sed non ẽ sic in ꝓposito. Nam act° non

se habet ut quid disputatus respcu obiecti, io no ualet. ¶ Ad aliud dico q notitia hẽt duos respect⁹. unum intrīsecum accñs. 7 iste respicit subiectum. Alium intrīsecum notitie. 7 iste respicit obiectū. scđs aūt est sit i eentialior q pm⁹. ¶ Alia aūt opio ɔ̄tra dic q nō pōt fieri notitia intuitia sine reali p̄ntia obiecti. Non eis p̄nt intelligere isti q aliqs aliquid uideat 7 nihil uideat. Arguunt. n. sic. supposito q notitia intuitia sit alic⁹ singularis qñcunqz aliqua notitia terminatur ad aliqđ obiectu actuatū ultimata actualitate necessario fert in ipm ut in aliqđ exñs. sed notitia intuitia terminat uel fertur in rem singularez. singularitas aūt est actualitas ultimata. g necessario tminatur ad exñs. ñ uidetur ultimate actuatū nisi sit exñs. ¶ z° sic Impossibile ē q alicui exñti i potentia ɔueniat illud qđ ɔuenit sibi p accñs sed intuitie cognoscunt illa que insūt p accidens rei ut sic. g ⁊c. Maior pbatur. quia qñ res ē in potentia res i isto eē est necessaria. Nec ōs facit q res sint possibiles q2 cor̄uz eē possibile e necessariū. 7 ideo nihil p accidēs ɔuenit ei in isto eē. ¶ Minor pz q2 qđ ɔuenit alicui p accñs ab alio sibi ɔuenit. illud aūt eē in potentia non hz res aliunde possz etiā i pbari ma⁰ʳ satis euident sic qñ sunt aliqua eentialr ordinata ꝑ prius 7 posterius impossibile ē q posteri⁹ insit nisi p prius. sed in quocūqz eē existere ē pri⁹ eentialr quodcūqz accñs in subiecto. uel in illo in quo est. g accñs non pōt inee nisi existē prius insit. ens aūt in potentia non hz eē existe ut sic ergo ei nō ɔuenit in tali eē aliqđ p accñs. ¶ 3° sic. 7 redit in idē. impossibile ē q aliqđ adueniat ɔungēter alicui enti in potentia. sed intuitia cognoscit sic ē ɔungēs. g nō pōt eē respectu entis in potentia. ¶ 4° sic. In eentialiter ordinatis impossibile est dare posteri⁹ sīn prio. sz exñtia est prior eentialiter ordine his que insunt p accñs. g impossibile ē q ista cognoscat inee rei nisi hēat actu eē. ¶ Eliciunt ergo ex dictis 4ᵒʳ ɔclōes Prima q cognitio intuitia cāntur ab obiecto. ¶ z° q terminatur ad ipm. ¶ 3° q ōs potest supplere uicē obiecti in rōne mouētis ¶ 4° q non in rōne finatis. Iste ɔclōes patent ex predictis. ¶ Sed hic sunt due difficultates. Prima ē q qñ sunt aliqua eentialr ordinata 7 realr distīcta de⁹ pōt facere unū sine alio sed relatio notitie differt realit ab actu 7 ē posterior eentialr g ⁊c. ¶ z° omne qđ dependet ab aliquo in aliquo gñe cause dependet. sed act⁹ dependet ab obiecto ergo in aliquo gñe est dependēs. dic in quo.

¶ Ad pᵐ. qñ sunt aliqua duo que separi nō p̄nt ista sunt idē realr. Et tunc dico q notitia 7 sui relatio ad obiectū sunt idem realiter lz aliquo mō distinguātur. ¶ Ad zᵐ dico q dependentia si dicat preexigere sic nō reducit ad aliqđ genus cause necessario. Nā actio ꝑsupponit approximationem agētis ad passum. 7 tñ illa approximatio nō est causa. Simlr ꝑ aliquos act⁹ uolūtatis ꝑsupponit actū intellect⁹. non tñ ut cāmatia in ꝓposito de actu 7 obiecto.

Utrum potentia siue sensitiua siue intellectiua possit cognoscere naturalr non exñs. Et arguo q sic. In liᵒ regū de puero belisei scribitur q uidebat currū 7 alia que nō erāt. ¶ Contra io. p. qui uidit testimoniū phibuit. quod nō eēt si posset eē falsū. ¶ Circa istā questiōez pono duas ɔclusiōes. Una q potētia itellectiua non pōt intuitie cogscere non exñs. Hoc pbo dupl'r. Prio sic. 1ᵃ notitia non potest eē falsa a qua depēdz certitudo ois notitie nre. h pbatur q2 i eentialr ordiatis ablato prio aufert posteri⁹. si g falsa ē 1ᵃ notitia a qua dependet ois nrā certitudo auferatur ois alia ɔ̄trā. sed a notitia intuitia dependet ois certitudo nre cognitōis. g ⁊c. ¶ z° sic Illa notitia non pōt eē dubia ex qua arguit illud quod nulli ē dubiū lz oio certū. sz p actū intelligendi cognitū intuitie argui' illud in nobis qđ nulli ē dubiū 7 scimus nos eē certos g cognitio intuitia itellectiua non pōt eē dubia. ¶ zᵃ ɔclō est qᵐ ad sensitiuaz. Et dico q sensitiua non pōt eē falsa. Et pbo p° sic Nulla ꝓpō in qua ē ueritas p se nota pōt eē falsa. cu ex p se notis deducatur ɔclō demōstratiua. sed talis est g

Quod nō esset si posset esse falsum [illegible] testimonium non esse in iohanne [illegible] [illegible] et non falsum [illegible] [illegible] Quod nō esset i iohes nō p[illegible] testimonium si posset esse falsum [illegible] [illegible] ē falsa [illegible] est [illegible] non [illegible]

se nota.s.noticia intuitiua sensitiua. B pbo sic
scilz q ueritas sensitiua apprehensa p sēsus
intuitiue cognoscētes est p se nota. Arguo
sic Sic se hīt principia ad ɔclones ita t'mi
ad principia.sed oꝫ principia eē notiora cō/
clusione.ergo oꝫ q termi sint notiores pri
cipiis.sed termios cognoscim⁹ p sensus. g
ꝛc. ¶ 2° sic qꝛ in naturali phīa non deue/
nitur ad ɔclonem demonstratiuā nisi p sē
sus ergo ɔclo non ē certior nec notior illis
que apprehendunt p sensum cum ɔitas cō
clusionis ab illo dependeat. Assumptū de
naturali phīa est manifestum. Ex hoc.n.q
uideo aliqd moueri arguo eē mouēs imo/
mobile,aliqd aūt actu moueri pcipitur a sē
su ꝛ p sensum. ¶ 3° sic.scia certissima non
psupponit aliquid incertū uel dubiū. sed
scie methaphice sūt certissime. presupponūt
aūt notitiam t'mino2 que hētur p sensum.ꝛ
p termios intelligit principiū ergo notitia
termio2 est eque certa sic notitia principii
¶ Confirma' p illa.n regulam Propter
unūquodqꝫ tale ꝛ illō magis. sed pp̄ter no
titiam hītam p sensus cognoscim⁹ termios
quib⁹ cognitis cognoscim⁹ principia.g t'mi/
nos ipsos magis cognoscim⁹. ¶ 4° lu.In a
strologia uidētur eē demonstratōes.sed ta
les non pñt eē nisi p termios hitos p sen/
sus ergo oꝫ q iste ɔitates accepte p sensus
sint p se note.Omēs iste rōnes hñt istā uim
Certum non presupponit icertū. sed omis
certa cognitio in predictis scietus psuppo/
nit notitiā sensitiuā.ergo ꝛc. ¶ Sed ɔ pre
dicta sunt multa expimenta. Primo de au
ditu.nam sonus uidetur audiri ubi incipit
multiplicari.multiplicatur aūt successiue ꝛ
p motum. Cuꝫ g ē ad aures desinit eē ubi
auditur.uidetur g non eē. ¶ 2° de odora/
tu.aliqui.n.delectātur in uno obiecto.aliq
tristātur in eō.unus.n.apprehendit ut tri
stabile.ali⁹ ut delectabile. g necessario ali/
qs illo2 hēt odoratū respcū alicui⁹ non ex
istētis. ¶ Simlr de gustu oino iō est uni a
ma2.alteri dulce ¶ Simlr de tactu respcū
calidi.unum ꝛ iō calidum unus iudicat ma
gis,ali⁹ uero min⁹ calidū. Simlr de motu
corpis inter duos digitos. ¶ Hic intelligen
du est q b hīn augus.2° ō tri.ca°.xi.due sūt

maneries uel mōi falsitatis. Una ē simili
tudo qꝛ pp̄ter silitudinem non possumus
distinguē unum ab alio. ꝛ ideo unum iudi
cam⁹ eē aliud. ¶ 2ª aūt est ɔiunctio. qꝛ pp̄
ɔiunctionez sepe non pōt unū discerni ab
alio.sicut pꝫ de actu fantasiandi ꝛ actu in/
telligendi.inter quos pp̄ter ɔiunctiōem dis
tinguere nescim⁹.ꝛ sepe attribuim⁹ non at
tribuenda.Et ideo qꝛ actus sensuū ptcu/
larium sunt similes multū cum actu sens⁹
cōis ꝛ sibi inuicē multū ɔiungūtur ibi de
ceptio ex impotentia distiguēdi ¶ Sunt g
hic quatuo2 regule. Prima q obiectū imu
tat potentiā.s.realr ꝛ intentionalr sicut sol
uisum.sed intentionalis sit in instāti,realis
aūt non sed in tempe.qꝛ est mot⁹ ꝛ trāsmu/
tatō. ¶ 2ª regula est q lꝫ sensus ptculares
apprehendant obiecta sensus cōis.s.sensibi
lia cōia p se,in illa tñ non p⁹ ferunt sensus
ptculares sed tñ cōis ¶ 3ª regula est q ali
ter iudicat fantasia qñ obiectum est pñs ꝛ
mouet sensum ptcularem. qꝛ tūc ɔformat
sibi. ꝛ iudicat rem eē qualis est. alr aūt qñ
obiectum ē absens. ¶ Quarta regula est
q qñ aliqua potentia ē ɔsueta iudicare fm
unum modū illo mō uariato semp unifo2/
miter iudicat nisi pcepta uariatōe. Exem/
pliū si qs ɔsuetus ē surgere de lecto uersus
o2iens si uertatur lect⁹ adhuc diu ꝛ sepius
iudicabit se surgere sic sic pri⁹ ¶ Ad insta
tias p ordinem. Ad pmaꝫ dico q null⁹ au/
dit sonum nisi illum q est imediat⁹.nō aūt
est in organo sed debite approximatus Si
uero dicas q sensus uidet iudicare eē sonū
ubi incipit.dico q iudiciū est sensus cōis.nā
ex ordine isti⁹ ad illum qui ē admibilat⁹ iu/
dicat sensus ɔis adh⁹ illū p⁹ eē.ꝛ imutatio in
tētional fit in instān sic son⁹ ¶ Ad aliud
de delectabili ꝛ tristabili dico q iudiciū de
istis non est sēsus ptcularis sed sensus cōis
ꝛ ad eum ptinet.sensus aūt ptcularis app
hendit illud qō est ibi pñse ꝛ nihil aliud.
¶ Ad aliud de amaro dico q ibi ē realis a
maritudo que est ex pmixtiōe reali alicui⁹
amari huo2is ¶ Ad aliud de tactu dico q
sensus ptcularis pcipit calidū .sed sensus
cōis iudicat de intensione ꝛ remissiōe calidi.
¶ Ad aliud de motu dico q illud iudicans

est sensus cōis. ¶ Sȝ nūc ꝯcurrūt aliqua ex
ꝑimēta de uisu que uident̄ difficilia. Pᵐ ē
augus. xi. de tri. cum uideo corp⁹ lūinosum
multū apparet postea colores lucidi. ¶ Ad
illud dico ꝙ obiectū aliqd̄ imutat realr̄. ali
quid intentionalr̄. Intentionalr̄ q̄dem ad
actū uidendi. ⁊ huiusmōi imutatio ē instā/
tanea ⁊ mīsit. Realr̄ aūt immutat spūs per
quos fit delatio spēꝝ de loco ad locū. ⁊ sic
illi spūs accipiūt ueros colores. et isti sunt
q̇ postea abeunte ꝓ obiecto uidētur. ¶ 2ᵐ
experimentū est de colorib⁹ diuersis apparenti
bus in collo colūbe. qui tn̄ ꝫ ꝙ dr̄ non sunt
ibi. Et similr̄ de q̇busdam uestimētis que nūc
uidētur uni⁹ coloris. nunc aūt alteri⁹ ¶ Nec
ualet ad hoc quod aliq̇ dicūt de diuersitate
ptium. qꝛ in eadē pte est uariatio coloris: lu
minoso uariato. Si poneret̄ opio auicē. que
forte posset defendi: tūc facilis eēt euasio. s.
ꝙ colores nō sunt ibi nisi p̄nte luce. ita ꝙ ꝫ
eū color cātur a luce. ita ꝙ qñ lux non ē co
lor non hꝫ esse actu. sicut pꝫ de radio solis
trāseunte ꝑ uitꝝ. ⁊ ꝫ approximatōem diuersaꝝ
Nā si p⁹ attigat̄ a radio est p̄m⁹ color. s. ru
be⁹. si rēoti⁹ cābitur ali⁹ color q̇ nō tm̄ attin
git ad naturā lucidi. ⁊ ita qñ maior est di/
stantia cābuntur alii colores ⁊ multo plu
res Nam ꝫ auic. corp⁹ lumiosū uariat suū
situ̅ ex dispositōe obiecti ⁊ cāt aliū ⁊ alium
colorē. nam ꝫ pᵐ radium rubeū. ⁊ in 2ᵒ ui/
ridem. ⁊ in 3ᵒ liuidū. ⁊ in quarto nigrū. qꝛ
iste radi⁹ min⁹ claret. ¶ 3ᵐ est de istis pictu
ris ꝓminētib⁹. Ad h̄ dico ꝙ sensus cōis iu
dicat. hoc pꝫ. qꝛ min⁹ assuefacti iudicāt. ⁊ iō
h̄ non ē ex sensu ꝑticulari. ¶ Quartū ē de
his que in somnis uidētur. Ad qđ dico ꝙ
op⁹ imaginatōis ē. iō non ē difficile qꝛ ima
ginatio bn̄ hꝫ cognitōez abstractiuā. pōt et
dici ꝙ aliqui sensus exteriores non sūt liga
ti. ⁊ ibi est uera sensatio qđ apparet de illis
qui ordinate in somnis arguūt uel agunt
ac si uigilarēt. ¶ Ad illud de illusiōib⁹ po
test dici ꝙ si fiat in re ex ꝑ artem demonicā
tunc iō omnib⁹ apparet equalr̄. si fiat nō in
obiecto uel ī medio sed in organo. tunc pōt
dici ꝙ iudiciū ⁊ immutatio ē in fantasia. et
ꝓpter hoc ꝙ sensus exteriores ipediuntur.
¶ 5ᵐ est de speculo. Ad qđ dico ꝙ sensus ꝑti
cularis uidet se ipm̄ ⁊ non imaginē in spe/
culo. ⁊ sic non decipitur sensus ꝑticl'aris. sꝫ
quō falsē iudicat. Dico ꝙ iudiciū non ē sen
sus ꝑticularis nec deceptio. sꝫ cōis qui fal
litur ꝑ illā regulaꝫ qꝛ sensus ꝑticularis cō
suet⁹ est uidere rem ꝫ lineā rectaꝫ Ideo dico
ꝙ sensus ꝑticularis non iudicat nisi de co/
lore. sensus aūt cōis iudicat ō situ ⁊ ō distā
tia. ⁊ iō ibi ꝯcurrit sens⁹ ꝑticularis q̇ iudicat
obiectū eē ubi non ē. ꝓ eo ꝙ in actu suo cō/
sueuit iudicare de obiecto in se. ut dictū est.
¶ Ad illud de iride qđ est 6ᵐ dico ꝙ in iri/
de sunt ueri colores. ¶ Ad 7ᵐ de motu scin
tille que ꝓpter motū uidetur hēre formā cir
culi Dico ꝙ decipit̄ ibi sensus cōis. iudicat
eiꝫ ꝯtinuitateꝫ ꝓpter uelocē successiōeꝫ par
tis ad partē. uel scintille in illo situ ad aliū
situm. ⁊ non ꝓpter aliud ¶ Ad 8ᵐ qđ est ō
motu arborꝫ ⁊ ripe iudicato ꝑ existentem i na
ui dico ꝙ sensus cōis hoc iudicat. sensus. n.
ꝑticularis non uidet nisi colorē. ⁊ de eo iu/
dicat. ¶ Ad 9ᵐ de ꝑuatiōe dico ꝙ priuatio
nunꝙ̄ sentitur: ⁊ iō negandū est ꝙ priuatio
uideat̄. ¶ Ad decīᵐ de fractiōe baculi in a/
qua dico ꝙ est iudiciū sensus cōis īterioris
q̇ iudicat erronee fractiōeꝫ baculi ꝓpter di/
uersā immutatōeꝫ ꝫ aliud ⁊ aliud dyapha/
nū scđm diuersam mutatōeꝫ uisus. ¶ Ad
illud de speculo fracto ⁊ oculo ꝯpsso. Dico
ꝙ illā dualitatē non ꝑcipit uisus sed ē iudi/
cium sensus cōis qꝛ obiectuꝫ quale est in se
uidet uisus. sed ē iudiciū sensus ꝯis q̇ iudi
cat dualitatē esse quēadmođ in speculi frac
tōe. ¶ Ad ultīᵐ de actu uidendi motū. Xᵐ
est ꝙ act⁹ uidendi nō manet nisi ꝑ instās. ⁊
iō sicut radi⁹ solis in distincto instāti est di
stinct⁹. ita eodem mō de actu uidendi. ⁊ ita
act⁹ uidendi nouus hētur in quolibet instā
ti. rō est qꝛ in quolibet instāti ul' actu uide⁹
uidetur alia ⁊ aᵃ solis distāntia ⁊ non ꝑcipi⁹
Nam oīa sensibilia ꝯphendunt̄ ꝑ sensuꝫ cō
munē. ⁊ non ꝑ sensus ꝑticulares cū coꝝ nō
sunt ꝓprie obiecta. sed qꝛ ꝑ ipsos ꝯphendit
ea sensus cōis. quō ergo uidetur mot⁹ cuᵃ
nulla ps est. dico ꝙ illud iudiciū non ē sen/
sus ꝑticularis sꝫ sensus cōis q̇ solus ꝯphen
dit motū ⁊ iudicat ō eo. ⁊ imutatur successi
ue. ¶ Ad aliud de luna dr̄ ꝙ uisus lunam

uidet. sz sensus cõis iudicat eius motum. p/pter aliaz 7 alii ad nubem distantiam. ¶ Nunc uidendũ eẽt de mõ istoz quib⁹ iste in stanti 9cludit. Dicit. n. q̃ obiectũ in eẽ ap parẽti pducit 7 in eẽ uiso. et in eẽ cognito. quere p. au. sed lz ego 9cedam q̃ obiectũ in quolibet actu apprehensiuo pducat in aliq⁹ eẽ tñ pductio illi⁹ eẽ in quo pducitur p actũ uisiõis. 7 illud eẽ pductũ necessario psupponit aliud eẽ in obiecto. Et pbo h̃ multipl'r Primo sic. qñ aliqua definatio nõ diminuens additur alicui defiato nõ uariat rõem determiati. sed eẽ uisum ẽ definatio nõ di/minuẽs. qz si sic omia possent destrui p ac/tum uisiõis. g̃ 7c. ¶ z⁹ sic Omne qõ est ad aliud pri⁹ est ad se. sz eẽ uisum ẽ ad aliud qz respcõ uidentis g̃ pri⁹ est ad se. ergo eẽ uisũ psupponit aliqd aliud eẽ in obiecto g̃ 7c. ¶ 3⁹ sic. qñ est aliqd simul natura cũ aliquo quiddã est pri⁹ uno illoz 7 altero, sed pducere in eẽ cognito est simul natura cũ pducu actuu uidendi est pri⁹ natura ipso pducere g̃ 7 ipso pduci. sed p quocũqz instãti act⁹ uidendi est p illo hz finuum g̃ in illo signo quo act⁹ uidendi pcedit pduci hz finuz. sed non pductũ in eẽ uiso qz illud nõ pcedit p duci g̃ necessario obiectũ hẽt aliud eẽ prius illo. ¶ Quarto sic Omne eẽ ẽ qd fundat i, eẽ simpli'r. sed illud eẽ. s. eẽ uisuz est eẽ ẽ qd. 7 fundatur in obiecto g̃ in obiecto ẽ aliqõ eẽ simpli'r in quo illud eẽ ẽm qd. s. eẽ uisum fundatur. ¶ Dico g̃ q̃ oz q̃ obiectũ hẽat aliud eẽ. non eẽ eẽntie qz tũc cognoscetur abstractie tñ. sed eẽ exñtie actualis. ¶ Ad rõnem in oppositũ dico q̃ erat motus fanta/sie in uiden⁹. cui⁹ est pcipe motũ 7 talia.

Tz in uia intellect⁹ possit ali/qd cognoscere intuitie. q̃ nõ qz uidem⁹ nunc p speculũ in enig mate 7c. ¶ Cõtra ad coz. 7 q̃s nouit que sunt in hoie nisi spũs ei⁹. ¶ Lir. ca istaz q̃onem pmo ponã unam distĩcõez. de notina, z⁹ rñdeo ad q̃onem ¶ Lirca pm⁹ sciendũ q̃ q̃ uaoru⁹ est notitia Prima ẽ in tuitia que. s. ẽ de re p se ipsam. ¶ z⁹ est ab/stractia que ẽ p aliqõ repñtatiuũ ¶ Notitia discursiua p intuitiuã que. s. incipit ab intui/tiua 7 finatur ad aliqd qõ non uidet intui tiue. ¶ Abstractia discursiua que incipit ab abstractia 7 finatur ad illa que insunt si/bi p se. Hoc uiso dico quatuor 9clones. Prima ẽ q̃ cognoscim⁹ intuitie actuz intelli gendi in uia. Hoc pbo p⁹ sic Omis noticia expimẽtalis est intuitia. naz p abstractiuã nihil expimur de singularib⁹ sz notitia ac/tus intelligendi ẽ expimental. expimur. n. nos intelligere g̃ ipse cognoscit intuitiue ¶ z⁹ sic Omnis 1ª cognitio qua cognoscit ali qd quod ẽ in obiecto p accñs illa ẽ intuiti/ua qz non põt eẽ abstractiua. qz repñtatim uniformit repñtat q̃tumcũz illa que insũt p accñs uarient. sz notitia qua cognosco ac/tum intelligẽdi cognosco qõ nunc inest per accñs ¶ 3⁹ sic Nulla 9itas 9tingẽs põt co gnosci p repñtatim qz semp repñtat eodez mõ q̃tumcunqz 9tigentia uarient. sed ueri tas qua cognosco actũ intelligẽdi existere est 9tingẽs. s. q̃ existit que ẽ pª 9tingẽs de eo. ergo cognoscet intuitie. ¶ quarto sic Nul la ueritas 9tigẽs põt eẽ p se nota nisi intui tiue. qz ex tmis non ẽ p se nota. sed act⁹ exi stit 7 istaz cognoscim⁹ ut p se notã g̃ intui/tiue qz 9tingẽs ¶ zª 9clo est q̃ in aia nihil cognoscit intuitie nisi actus. qõ pbo de eẽn tia aie qz arguim⁹ aiam eẽ p act⁹ ¶ Eodẽ mõ arguim⁹ potentias eẽ p act⁹ eos. Eodẽ mõ 5 bitibus p signa que uidem⁹ in actib⁹. qz fa ciliter nũc opamur 7 non pus. Eodem mõ de spẽ qz cognoscim⁹ actũ existere 7 scimus obiectũ non esse pñs arguim⁹ repñtatim eẽ ¶ Omnes iste 9clones pbant unico medio Nihil qõ cognoscitur p se p discursus cog̃ scitur intuitie. sed oia illa cognoscim⁹ pacci se p discursuz sic pz de singulis g̃ 7c. ¶ 3ª 9clo est q̃ aliqd cognoscim⁹ abstractie Hoc pz qz omẽ illud qõ directe 7 imediate cog̃/scitur 7 nõ existit cognoscit abstractie. sz ro sa non exñs immediate 7 directe cognoscit ergo. ¶ quarta 9clo q̃ aliqua cognoscim⁹ discursiue. h̃ patet qz cognoscim⁹ eẽntiam a nime 7 ei⁹ potẽtias 7 non nisi discursiue. ut dic zª 9clo g̃ 7c. ¶ Sed hic sũt quatuor dif ficultates. Prima qz aia nrã est ita pfecte sibi pñs sic act⁹ cognoscẽdi. ergo uidet q̃ e/que debeat intuitiue cognosci. ¶ Dico ad

istud ꝙ in causis formalib⁹ non uidet pos/
se assignari cā. s. quare hoc nō cognoscitur
q᷑ cognoscitur ꝑ cām extrinsecā quā aug⁹
assignat quare nō cognoscim⁹ sbam aīe. s.
ppter penam pctī. ꝗ ex hoc non pōt intelle
ctus itelligere nec se nec aīam nec alia app
hensibilia. ¶ 2ᵃ diffi. Utrꝫ act⁹ aliaꝝ poten
tiaꝝ cognoscātur intuitiue Dico ꝙ sic. q᷑ nō
possum uidere ꝙ si non uideret intuitiue ꝙ
aliqua ꝟitas ꝯtingēs de his que ex nos sūt
puta de motu solis ⁊ de multis aliis certā
notitiā possem⁹ hēe. Ex hoc n. cognosco ce
lum moueri q᷑ cognosco intuitiue actum po
tentie ꝟsitiue ad hanc ꝟitatē terminatuꝫ.
3ᵃ diffi. cum cognitio itutiua sit pfecta: cur
tot ignorātur de actu. uam infinite qōnes
formant de eo ⁊ uarie opiones haben᷑ utrꝫ
sit aliqd relatiū uel absolutū. ⁊ sic de aliis
Dico ꝙ ꝗuis intuitiue uideat non tñ ꝗtum
ad oēm moō cognitōnis sue. uidet. n. uisus
totaꝫ albedinē tñ ñ discerni⁹ oēaꝫ spētu ā
ei⁹. eodem mō hic. ¶ 4ᵃ diffi. qñ sūt aliqua
ēētialr ordinata ꝗ posteri⁹ cognoscatur ⁊
pri⁹. sed multa ignorātur de actu priora
ipsa exñtia que est eis posterior. ꝗ magis
illa cognoscim⁹. Dico ꝙ actū non cognosci/
m⁹ ꝗtum ad suaꝫ ppriam rōem. nec etiaꝫ
exñtiam act⁹. sed solū in gñali ꝙ existit Si
mūt ppriā ei⁹ naturā hēemus hn carēt ar/
gumentū ¶ Ad argumentū in oppositum
dico ꝙ loqtur de articulis.

Queritur Utrꝫ theologia sit su
pnaturalr reuelata. ꝙ non p/
batur p rōnes phicas. Prio sic
Potentia hñs aliqō obiectum
adequatū pōt in oē illud qō ꝯtinetur sb ip
so. sed ens ē obiectū adequatū potentie itel
lectiue. ergo ¶ 2ᵒ sic Sensus nō indiget a
liquo reuelāte ꝗ nec intellect⁹. ¶ 3ᵒ sic q᷑ si
respcū alicui⁹ obiecti fieret potētia nrā itel/
lectiua pportiōta, hoc eēt p aliqō supnatu/
rale. ⁊ tunc eēt qō eadem que pri⁹ ¶ 4ᵒ sic.
intellect⁹ nr est in potentia ad illā cognitō
nē passiua naturali. ꝗ erit actiuā naturale.
uel potētia naturalis erit frustra. ¶ 5ᵒ sic.
posito actio ⁊ passiuo sufficiētī pōt seq actō
Sed intellect⁹ agēs ⁊ possibilis sūt huius/
mōi. ¶ 6ᵒ sic Quatꝫ ppōnum termi ꝯphen
dunt p naturā ipse pñt cognosci p naturā.
q᷑ si sint imediate hētur ppositū si media/
te cognoscēs extrēa pōt cognoscere mediū.
Cōstat aūt ꝙ tīm theologie apphendunt ⁊c.
¶ 7ᵒ qcunqꝫ intellect⁹ pōt cognoscere sbalt
nantē ⁊ sbalternatā, sed naturalr possū⁹
cognoscere methaphicā que ē sbalternās ꝗ
theologiā que ē sbalternata ¶ 8ᵒ sic. qcun
qꝫ itellect⁹ pōt cognoscere pncipium pōt co
gnoscere oia elicibilia ex eo. sed intellectus
nr pōt hēe cognitōem naturalē pmi princi
pii. ꝗ ⁊c. Maior ꝑꝫ q᷑ pᵐ principiū ꝯtinet
uirtualr oia cognoscibilia. ¶ Ad ista. Ad
pᵐ dicunt q̄ tenēt equocatōem entis ꝙ ratō
pmi obiecti adequati non ē una rō. ⁊ sic eua
dunt diffi. Sed maior difficultas restat. q᷑
tunc nihil pōt cognosci de deo qō est icon/
uenienis. ¶ Dico ꝙ licet negeᵗ ab aliqb⁹ mi
nor: pcessa tñ maiori. s. ꝙ pōt in oē illud qō
ꝯtinetur sb eo. ꝯcedo illo mō ꝙ pōt in omne
ꝯtentū sb ente inqꝗtum hꝫ rōnez entis. ꝗ ō di
co ꝙ oia possum⁹ cognoscere inqꝗtum entia
¶ Si dicas. qō pōt in aliqꝗ rōem pōt in omē
illud qō ꝯtinetur sb illa rōe. Dico ꝙ assūp/
ptum nō est uerꝫ. q᷑ uisus pōt in albedineꝫ
⁊ tñ non pōt in oēam indiuidualē que ꝯtie
tur aliquo mō sb albedie. sic dico de deo re
spcū entis. ¶ Ad 2ᵐ negaᵗ ꝯña de uisu cō/
pato ad intellectū. Ad pbatōem ꝙ natura
non deficit. Dico ꝙ natura nō deficit in ne
cessariis ubi pōt. sed certū est ꝙ aliqꝗ ñ po
test. sic pꝫ de aīa intellectiā quaꝫ non pōt in
ducere ad corp⁹, ad quā tñ disponit. ¶ Ad
3ᵐ dico ꝙ du᷑ est pportio. attingētie. ⁊ ꝯmē/
suratōis. pma est in pposito. sed non 2ᵃ. q᷑
illud supnaturale attingiᵗ ab itellectu. sed
intellect⁹ non pōt sibi ꝯmēsurari. iō est ibi
pportio attigentie sed non ꝯmensuratōis.
pᵃ aūt fit p aliqd creatuꝫ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ
illa potētia est frustra que p nullū agēs uł
pncipiū pōt deduci ad actu. sꝫ si p aliqō a
gēs siue nāle siue supnaturale possit. non
est frustra. sic pꝫ de aīa intellectiā. ¶ Ad
5ᵐ dico ꝙ intellect⁹ agēs non ē sufficiēs actī
uū respcū omis illi⁹ respectu cui⁹ intellect⁹
possibilr ē passiuū. sed reqritur obiectuꝫ. ⁊
multa que tenēt uicem obiecti sūt reuelata.

¶ Ad 6m dico q̄ licet termini cogn̄oscant̄ ta
li tn̄ mō non cognoscunt̄ q̄ possint facere
euidentiā de veritate ppōis. qd̄ p3 q2 iō sim̄i
ɔcipiūtur a fideli ⁊ infideli. ⁊ tn̄ ppō uera
est uni ⁊ alteri neutra. ¶ Ad septimū3 di/
co q̄ l3 ex sbalternante eodem mō quo me
thaphisica est sbalternās possint demōstra/
ri rōnes cōes. non tn̄ pticulares. ⁊ hoc ē qd̄
ɔcluditur. ¶ Ad 8m dico q̄ pm principiū cō
tinet uirtualr̄ oēs uirtutes q̄tum ad ptu3
cōe qd̄ in eo exprimit̄. s. affirmatio uł nega
tio uera. sed non ɔtinet pta multa pticulari
a. ¶ Sed hic sunt 4or diffi. Prima q2 cog̃/
scens effectū pōt cognoscere cām. sed possu
mus multos effect9 cognoscere. ḡ ⁊ cām qui
est cā. ¶ 2a q2 cognoscēs naturā aīme pōt
naturalr̄ cognoscere oēs ei9 aptitudīes. sed
ei9 aptitudo est beatitudo uel appetit9 beati
tudis. ḡ ⁊c. ¶ 3a Ois potentia hn̄s obiec/
tum adequatū pōt in illud in quo inuenit̄
vissime rō sui obiecti adequati. sed huius/
mōi est ōs ergo ⁊c. ¶ 4a q2 omis ppō uel ē
mediata uel imediata. Si imediata pōt co
gnosci. si mediata cognoscens extrema pōt
cognoscere ⁊ media. ¶ Ad ista. Ad pm di/
co q̄ eo mō quo cognoscitur effect9 cognosci
tur ⁊ cā. sed effect9 dei non cognoscit̄ nisi i
cōi. ⁊ iō nec cām nisi p rōne3 cōem cognosci/
mus. ¶ Ad 2m eodē mō q2 non cognoscim9
nisi naturā aīe in cōi. nec etiā beatitudinem
nisi in ɔi. nō aūt pprie dictā. ¶ Ad 3m dico
q̄ hn̄s obiectum adequatum pōt in omne
illud in quo inuenit̄ vissime rō sui primi ob
iecti ingn̄tu3 tale. ⁊ sic ɔcedo q̄ itellectus nr̄
pōt in ōm ingn̄tum ens. l3 non p rōne3 spe/
cialem deitatis. ¶ Ad 4m dico q̄ mediū pōt
eē aliqua rō formalis eēntialr̄ ordinata in
ter extrēa. ⁊ tunc ɔcedo q̄ cognoscēs extrēa
pōt cognoscere mediū. sed qn̄ eēt rō dispata
nō. ¶ Questionē aliam fecit magr̄ de uni
tate ⁊ distixit de unitate. simplicitatis ⁊ inte
gritatis. Primā unitatē h3 scia ex obiecto.
sed 2am nō. nec plus dixit de illa qōne.

¶ Explicit plogus. Seqtur pa questio pe
distinctiōis.

Queritur Utrum ens aliqd̄ cāt̄u3
possit eē obiectū fruitōis ordi/
nate. q̄ sic in ecclīastic. 5o cao. bo
nū ē ut fruatur hō labore suo
¶ Contra augus. Reb9 quib9 fruendū est
sunt pr̄ ⁊ filī9 ⁊ spūs scūs. ¶ In ista qōne
sunt 4or inqrenda. Primū est si aliqd̄ bo
nū creatū possit eē sufficiēs quietatim appe
titus nr̄i. 2o si malus act9 fruēdi sit peior
malo utendi. ¶ 3o quid sit sūme act9 intio/
sus circa fruitōe3. ¶ 4o qd̄ hētur p obiecto
fruitōis in pr̄ia. ¶ Quantū ad pm fuit o/
pio phoꝝ aliꝝ hereticoꝝ q̄ aīe nr̄e non
sunt imediate create a deo s3 ab aliis intel/
ligētiis. ⁊ q2 fruitio ē debito mō uniri suo
creatori uel principio pductio dixerunt q̄ ul
timata pfectio fruitōis ē in illo a quo crea
tu3 est. ¶ Contra hoc arguitur 4r Primo
sic. nulla potētia pōt pfectissime q̄etari nisi
in eo in quo inuenit̄ pfectissime rō sui obie
cti. sed potētia uolitiua ē hn̄s ens p obiecto
q2 bonū cum ente ɔuertitur. rō aūt entis in
nullo saluatur pfectissime nisi in deo ḡ in
deo solummō pōt pfecte q̄etari ¶ 2o sic. qn̄
aliqua potentia fertur in pla bona. nō pōt
pfecte q̄etari in uno nisi illud eminent̄ ɔti/
neat oia illa. sed tale est infinitū. ⁊ h solus
de9. ¶ 3o sic. q̄tocūq3 finito bono intellcū
pōt magis itelligere. ⁊ p ɔn̄s uolūtas uelle
ḡ uoluntas non q̄etatur nisi in aliquo infi
nito. q2 non q̄etatur in aliquo quo maius
pōt uelle. sed nihil est quo mai9 non possit
appeti nec itelligi nisi solus ds̄. ergo ⁊c.
¶ 4o sic. ⁊ satis euidēter sic intellect9 vus ⁊ re
gulatus sine rect9 est q̄ intelligit rē sicut ē.
sic est appetitus bon9 ⁊ regular9 qui appetit
rem sic est appetibilis ⁊ ut bona ē. sed omnia
bona alia a deo sunt solum bona in ordie
ad aliud. s. ad dm̄ ḡ o3 q̄ uolūtas ordinata
diligat ea ut ordinata ad deū. sed talis dile
ctio ē usus ḡ non fruitio. relinquitur ḡ si nō
poterit uti nisi re creata q̄ solo dō fruatur
¶ Sed hic sunt due difficultates. Prima
q2 capacitas uolūtatis finita est. ḡ uidetur
q̄ possit q̄etari in finito uel hn̄te bonitatē
finitam. ¶ 2a q2 ubi magis ⁊ min9 ibi e/
quale. est aūt dare bonū excedēs appetitum
⁊ bonum deficiēs ab eo. ḡ necessario ē dare

equale. ¶ Ad p^m dico q capacitas formal
hoc est capacitas que est respcu illi^9 qd for/
malit recipit siue capitur e finita. Sed capa/
citas obiectiua re^u illi^9 qd obiectiue recipi
tur est infinita ¶ Ad 2^m dico q nihil e qd
excedit rōem uel capacitatē uoluntatis i rō
ne obiecti. nullū enim ita uolibile est qn uo
lutas poterit ultra uelle si e finitum. sed i en
titatia z formali capacitate excedit a mul/
tis ¶ De 2^a pte inqrendo dicūt aliq q frui
utendis est peior act^9. Et pbatur sic Defe/
ctus circa nobiliorē actum est peior. sed fru
itio e actus nobilior g error circa eā peior e
¶ Sed ꝯ Nam deordinatio circa ulti^m finē
peior e z maior q deordinatio circa ea que
sunt ad ultimū finem. sꝫ frui utendis e de
ordinatio circa ea que sunt ad finē. g pma
peior est. ¶ 2° sic Ex his aug^9 de ciui. dei dic
q duo autores fecerūt sibi duas ciuitates.
unā que incipit ab amore sui ipsi^9 usqꝫ ad
ꝯtēptu dei. z pcedit usqꝫ ad pei^9. g ꝯtempt^9
dei e peior amore sui. g uti fruendis e pei^9
¶ Sed intelligenō e. q s ambro. 4^or gna
uirtutū sunt in aia nrā. Quedā sunt ad re
gulandū sicut prudentia. quedā ad actum
remittenō sicut tempantia. quedā ad intē/
dendū sicut fortitudo. quedā ad utrūqꝫ. sic
iustitia cui^9 una ps e renumeratia. z ista est
ad intendenō. alia punitiua. z ista e ad rem
tenō. Nunc aūt qn uirtus datur ad actū in
tendendū tunc defect^9 uel uiciū ma^9 est in
deficiendo q in supabundando. Sic timi
ditas plus uitupatur q audatia. Econuerso
aūt est in ea que datur ad remittenō sic tē/
pantia. Mō ad ppositū uir^9 amicicie z ca
ritatis datur ad actū intendendū Et ideo illo
rum uiciū qui min^9 diligūt ma^9 est z magis
uitupātur q q magis amāt. qui aūt utunt
fruendis magis deficiūt ab amore qꝛ non
tm diligūt qntum debent. Qui aūt fruitur
utendis supabundāt qꝛ plus diligunt q
debeāt. Et hinc e q maior defect^9 est z ma/
ius uiciū uti fruedis q frui utendis. ¶ De
3° inqrendo qd sit act^9 sūme uiciosus circa
fruitionē. Dicūt aliq q diligere deū est pei
or act^9 q odire dm. ¶ Sed ꝯtra sūma puer
sitas p august. est uti fruendis ¶ 2° qꝛ act^9
caritatis e sūme meritori^9. g act^9 ei opposi
tus e sūme demeritori^9. s. act^9 odii. ¶ Item
pctm ex malitia magis uitupat q ex igno
rātia. sꝫ odire e ex malitia. nō crede aūt ma
gis uidet se tenē ex pte ignorātie Item pec
catū in spm sanctū est grauī^9 peccatū. sꝫ ta/
le est in uoluntate. g zc. ¶ Rñdeo q ista e
uera supposita fide. ¶ Sed ꝯ hoc e dictū sal
uatoris. Si non uenissē z locut^9 non fuis/
sem peccatū non hrent ¶ Dico g q act^9 sū
me meritori^9 est act^9 diuinē dilectiōis. z ꝯri^9
summe demeritori^9 ¶ 2° dico q hitus e no
bilior. s. caritas. 3° q uolūtas e nobilior po
tentia. qꝛ nobilior pfectio moralis e in ea
q in aliis potentiis. z p ꝯns ipsa e pfectior
¶ De 4° inquirendo an actus fruitionis
beat in pria p obiecto uisionē claram ¶ Di
cūt qdam q sic. qꝛ debet appetē sibi bonum
qd pōt hrē. hoc aūt est act^9 uisiōis clare z nō
ōs. qꝛ hoc eēt frustra. ¶ Contra. qꝛ aug^9 di
cit q nulla creatura e fruendū. sed act^9 uisi
onis est creatura. ergo zc. ¶ Si dicas q at
tingit obiectum beatificū ¶ Contra h. qꝛ aut
ut sic e dicend^9 creatus aut nō creatus. si sic
currit argumentū sic pri^9. si non hēo ppo/
situ q actu non est fruenō qꝛ solo icreato.
actus aūt non e huiusmōi. g zc ¶ 2° arguo
sic. in illo actu e beatitudo z fruitio que est
nobilior. sed act^9 quo appeto actū non e no
bilior ergo. pbatio minoris. qꝛ actū diligo a
more ꝯcupiscētie. ōm aut amore amicicie. g
act^9 quo diligo actū non est ita nobilis sic
act^9 quo diligo ōm. z p ꝯns non erit ideo fru
itio. ¶ 3° actus sequēs hitum respicit illud
p obiecto qd z hitum. sed fruitio e actus se
quēs caritatem. caritas aūt respicit ōm p ob
iecto. qꝛ eiusdem rōnis est caritas uie z prie.
ꝯstat aūt q in uia caritas hꝫ p obiecto ōm.
g z in patria. z p ꝯns actus fruitōis nō ha
bebit p obiecto ipm actū uisiōis. sed deum
¶ 4° sic Nulla potentia qetatur nisi ubi i/
uenitur rō pfectissima sui pmi obiecti. sed
rō primi z pfectissimi obiecti non inenit nisi
in ōo. ergo in actu non qetabitur sed pcise
in deo. ¶ Apparet g quid e obiectū fruitio
nis debitum i pria. qꝛ ipse ōs sb rōe deita/
tis z non sb alia. ¶ Ad argumentū in op
positū ps q acquit frui large.

Utrum fruitio et delectatio sint idem. Quod sic. ecclesiastes Non prohibui corpus meum ut omni uoluptate frueretur ¶ Contra ad textum. Deus dat frui omnibus quibus est bene agere. delectatio autem est passio. Circa istam questionem inducuntur 4or signa per que manifeste apparet quod ista distinguuntur. ¶ Primum in hominibus de intemperato et incontinente. intemperatus. n. operatur malum sine delectatione. sed ex propria malitia. sicut ebriosus qui inebriari uult dato quod non delectetur. incontinens autem uincitur delectatione. Si autem delectatio esset dilectio. tunc isti sic eque diligunt uel odiunt ita eque delectarentur uel tristarentur. ¶ 2m patet per oppositum. temperatus operatur bonum delectabiliter quia non habet passiones resistentes. continens autem cum tristitia propter pugnam magnam passionum. uterque autem odit malum Sed temperatus non tristatur in illo. ergo tristitia et odium non sunt idem. ergo nec delectatio et dilectio. ¶ 3m signum est de demonibus. quia demones se diligunt intensiue et tamen non delectantur saltem intensiue. ¶ Si dicas quod eo modo quo se diligunt delectantur. ¶ Contra magna tristitia non solum est incompossibilis uel opponitur delectationi. sed etiam displicentia. sed angeli mali habent summam displicentiam ergo etc. ¶ Item summa tristitia non solum expellit oppositam delectationem sed etiam contingentem Item angeli boni odiunt malos et tamen non tristantur. quia tristitia est pena que non inest eis ¶ 4m signum est quia certum est quod deus non tristatur et tamen deus odit peccatores. ¶ Sed sciendum est hic quod sicut ex parte intellectus est distinguere notitiam intuitiuam et abstractiuam. sic ex parte uoluntatis est distinguere actum amatiuum qui uidetur equipollere intuitiue et actum desideratiuum qui equipollet abstractiue. Et isti duo actus o. n. r. quia primus habet oppositum actum s. odiendi. secundus autem habet oppositum. s. actum renuendi. ¶ Similiter sciendum quod in quolibet istorum actuum est iste ordo Primo. n. a potentia et obiecto causatur actus ¶ 2o concurrunt ad causandum delectationem. 3o ad causandum dispositionem ad habitum ¶ 4o ad causandum habitum. Et iste ordo est communis non solum actum amatio et optatio. sed etiam actum odii et renuitionis. ita quod in omni actu primo causatur actus ipse operatiuus. 2o inde passio. sic in actu amoris delectatio. et in actu odii tristitia. 3o dispositio 4o habitus. ¶ Sed contra ista instatur 4or. Primo quia fruitio est ultima quietatio potentie in obiecto. sed delectatio est quietatio potentie in obiecto ergo ultima delectatio est ultima quietatio potentie in obiecto. et per consequens fruitio. ¶ 2o sic. nullum inuoluntarium potest causari a uoluntate quia omne quod causatur a uoluntate habet rationem uoluntarii. sed actus nolendi est inuoluntarius. ergo non potest causari a uoluntate. ¶ 3o sic Nulla potentia uidetur causare illud quod sibi disconueniens est. maxime libera. tristitia autem est disconueniens uoluntati ergo etc. ¶ 4o sic Omne causatum a uoluntate potest non causari. sed tristitia causatur a uoluntate per te. ergo potest non causari. quod est falsum quia tristitia non est in potestate nostra. ¶ Ad primum dico quod esse ultimum quietatiuum est commune delectationi et fruitioni. sed felicitas consistit in ultima quietatione operatiua. non autem in ultima quietatione per modum passionis. cuiusmodi est illud. ¶ Ad 2m dico quod inuoluntarium potest accipi dupliciter. Uno modo pro nolento uel naturali. et isto modo non causatur a uoluntate inuoluntarium. ¶ Alio modo accipitur illud inuoluntarium quod non est actus amatiuus nec eum consequitur. sed magis est ei oppositus Et isto modo multa inuoluntaria possunt causari a uoluntate sicut actus odiendi et talia que dicuntur inuoluntaria isto modo accipiendo ¶ Ad 3m dico quod disconueniens uoluntati bene potest causari ab ea. sicut actus demeritorius est magis disconueniens quam pena uel tristicia. et tamen causatur a uoluntate. Eodem modo dolor in sensitiua causatur ab ea. et tamen est sibi disconueniens. ¶ Ad 4m dico quod uoluntas. respectu aliquorum causatorum ab ea est contingens sicut respectu actus uolendi. sed respectu aliorum est causa necessario. sicut sunt illa que causat post actum causato. sicut habitum et tristiciam. et eodem modo de actibus ipsatis. ¶ Sed hic adhuc occurrunt 4or dubia. Primum quod omne agens causans necessario causat semper ita intense sicut potest. si ergo tristitia causatur a uoluntate necessario semper intensiuam notitiam causabit. cuius oppositum experimur. ¶ Ad istud dico quod quando sunt effectus essentialiter ordinati non potest intendi posterior nisi etiam prior intendatur. et quia actus odiendi uel actus primo causatus prior est essentialiter passione. hinc est quod non potest passio intendi nisi actus intendatur. ¶ 2m dubium. Utrum causalitas uoluntatis respectu

causatoꝝ necessario sit liberaꝫ ꝙ sic qꝛ liberus abitrabit a ꝯtingēte ⁊ necessario. ⁊ ideo dato ꝙ necessario causet pōt stare ꝙ libere. ex.ᵐ de spū scō ¶ 3ᵃ distī. utrū possit cāri actus sine passione. ⁊ tñ bitus cātur. Dico ꝙ sic Nam actu cāto pōt esse ita uehemēs passio opposita sic ꝙ nullā passionē cāabit. ⁊ tñ hitum cābit Ex.ᵐ in demonib⁹ ¶ 4ᵃ utruꝫ de⁹ sit obiectū delectatōis. Dico ꝙ non. qꝛ tunc eēnt tres ac⁹ beatifici. s. uisio. fruitio. delectatio. Dico ḡ ꝙ hꝫ actū fruendi ꝓ obiecto. s; aūt ōꝛ delectabilis. qꝛ cāt delectatōēꝫ ¶ Ad rōem dico ꝙ accipit fruitōēꝫ large.

Queritur utrū ac⁹ fruendi ⁊ utendi sint eēntialr distincti. ꝙ nō. ad thimo. itaqꝫ Et ego te fruar in dño. ¶ In ꝯrium ē aug⁹ de doctrina xpiana. ubi distīguit actū fruēdi ꝯ actum utendi ꝑ oppositas diffinitōēs siue oꝛñas. s. Uni grā ⁊ alterius grā ¶ Circa istam qōnem dicūt aliqui ꝙ sunt distincti. qō ꝓbant sic. Illi ac⁹ sunt distincti quoꝛum⁹ Je hꝫ circa finem. ⁊ alt circa ea que sūt ad finem. sed isti sunt huiusmōi. ꝓbatio. qꝛ fruitio est circa fineꝫ. usus circa ea que sunt ad finem. ¶ Sed ꝯ istud arguo 4ᵒ. Primo sic De⁹ non hꝫ nisi unū actum uolendi. ⁊ tamē fruitur aliqbus. ⁊ utitur aliis. ḡ non necessario sunt distīcti. 2ᵒ sic. Beati eodē actu uident dm̄ ⁊ creaturā. ergo eodeꝫ actu pñt diligere. sed non inordinate ḡ ordinate. Dis aūt actus circa dm̄ ordinat⁹ est fruitio. circa creaturas est usus. ḡ ⁊c̄. ¶ 3ᵒ sic. quecūqꝫ absolute distincta realr ꝑ potentiā diuinā pñt ab inuicem separi. sed ac⁹ utendi ⁊ fruendi sunt inseꝑabiles ḡ non realr distīguūtur. sed sunt unus ac⁹. ¶ 4ᵒ sic ⁊ difficilius Qñcunqꝫ aliqs diligit aliqd ꝓpter aliud īpossibile ē ꝙ non diligat illud aliud. imo magis. qꝛ ꝓpter unūquodqꝫ tale. sed usus est dilectio ꝓpter aliud ḡ diligit illud ¶ Cōfirmat. qꝛ intellcūs non pōt intelligere aliqd ꝓpter aliud nisi itelligen⁹ illud aliud ḡ a simili uolūtas non pōt diligere aliqd ꝓpter aliud nisi diligat illā. sed dilectio illi⁹ ē fruitio. ergo ⁊c̄. ¶ Dico ḡ ꝙ separi nō possunt. iꝫ eniꝫ possum diligere aliqd ꝓpt se ñ diligēdo aliqd ꝓpter aliud. tñ impossibile uidetur ꝙ diliga aliqd ꝓpter aliud qō est uti non diligendo illud qō est frui. ¶ Ideo dico ꝙ bñ ꝯtingit aliqñ actū fruendi eē sine actu utendi. ut qñ ordinate diligo deus Aliqñ aūt actus utendi sine fruitōē. sic qñ diligo creaturā unam ꝓpter aliā. tunc eniꝫ non est fruitio. qꝛ ipsa solū est circa dm̄. ¶ Aliqñ aūt idē est ac⁹ utendi ⁊ fruēdi sic qñ diligo creaturā ꝓpter dm̄ ¶ Aliqñ pōt esse ꝙ nec est ac⁹ utendi nec fruendi actualr. ꝫ sit hitualis. sic qñ diligo creaturā nihil cogitando de deo actualr nec referēdo. ⁊ iste est ac⁹ neuter. h̄ est ꝙ neqꝫ est usus nꝫ fruitio ¶ Sed hic ē una diffi. qꝛ idem ac⁹ non uidetur posse hr̄e duo ꝑse obiecta eque pᵃ oportet ḡ dare unum qō sit obiectum ut finis. ⁊ si sit in moꝛalibus finis nō erit circūstātia sed obiectū ꝑincipale ¶ 2ᵒ qꝛ ois actus specificatur a suo pᵒ obiecto. cum ḡ de⁹ sit primū obiectū isti⁹ actus erit actus fruendi ⁊ non utendi. ¶ Si aūt tu dicas ꝙ aliud a deo sit pᵐ obiectū. ¶ Cōtra qꝛ tūc ꝓus fertur in illud qō est ad finem ꝙ ad ipsū finem. qō est incōueniēs. qꝛ ipse finis uidetur diligi magis. ¶ Si dicaf ꝙ illud est pᵐ qō refert. ꝯ qꝛ tunc magis diligeref. ¶ Dico ḡ ad illud qō dicebat in argumēto ꝙ finis ē obiectū in moꝛalib⁹ nō tñ sb rōe finis. qꝛ sb rōe finis ē circūstantia i moꝛalib⁹ Sed qño distinguit. ⁊ ꝙ est obiectū primū ¶ Dico ad pᵐ ꝙ unicus ac⁹ ut intelligitur trāsire sup obiectū primariū. s. deum ōꝛ fruitio. ut aūt actus intelligit trāsire sup obiectum barum ōꝛ usus ¶ Dico aūt ad aliud ꝙ ꝯ est obiectū primariū. ¶ Ad rōem in oppositū dico ꝙ accipit fruitōem large.

Queritur utrū obiectū fruitōis hēt plures rōnes uisibilitatis ꝙ non Aug⁹. oēm nostrā sciāꝫ uno intuitu hēbim⁹ ¶ Cōtra ꝯpoñ. de di. no. pᵒ caᵒ. dic ꝙ eēntialia ꝑcedūt notionalia. ¶ Circa istam qōem pᵒ inuestigabo de obiecto ꝑ ꝯparatōem ad extrīseca 2ᵒ ꝑ ꝯparatōem ad intrīseca ¶ Quantū ad pᵐ fuit opio un⁹ doc. ꝙ qñ uidet eēntiam ꝙ creaturas oēs uidet ¶ Et ꝓbat sic. qñeꝫ

est aliqđ obiectū necessario represētans ali/
qua. videns illud obiectū necessario videt
illa. lʒ enim possit videre vl non videre pᵐ
obiectū tñ po ita visiõe circa pᵐ obiectum:
necessario fert visio circa repntata p pᵐ. sʒ
eēntia diuina necessario repntat q̄cquid re
p̄sentat. ergo videns eam videt oia repñta
ta p eam. ¶ Cõtra istā opionem arguo 4ᵒʳ.
Primo q₂ periret reuelatões. nec d̄s possʒ
alicui scõ aliqđ nouum reuelare. q₂ ex quo
eēt beatus omia uideret que d̄s videt vidē
do eēntiam. ⁊ sic nunq̄ d̄s posset aliqd re/
uelare. ¶ 2ᵒ ista positio auferret illumina/
tiões angelo₂. ¶ 3ᵒ scō₂ q₂ ñam in vidēdo
plura. qđ est inconueniens. ¶ 4ᵒ priuilegiuʒ
x̄pi. ¶ Ideo cõiter tenet̃ oppositū. ¶ Sed
de mõ est difficultas. ⁊ ē via 4ˣ ad saluandū
modū. ¶ Prima via est q̄ nulla mutatõe fa
cta circa actum põt deᵘ reuelare cognitõeʒ
eiᵘ quam priᵘ non habuit. ¶ Sed ꝯ q₂ im/
possibile est trāsire de ꝯdictorio in ꝯdicto/
rium nulla mutatõe facta in altero extre/
mo₂. sed hic ē transitᵘ q₂ priᵘ non nouit il
lud qđ postea nouit. ḡ oʒ q̄ in deo sit mu/
tatio uel in uidente. ¶ 2ᵒ extrēa ꝯdictionis
non p̄nt dici de eodem ꝫ rō. sed de isto actu
dicunt̃ ꝯtradictoria ꝫ ideʒ. q₂ cognoscē ob/
iectū ⁊ non cognoscere illud. ḡ ¶ Ideo di/
cunt aliū q̄ hoc fit p alium actū. ¶ Contra
aug.ᵘ de noticia matutina ⁊ uespertina dic̄ q̄
eodem actu cognoscitur ꝟbum ⁊ cognita i
ꝟbo ¶ Ideo est 3ᵘ modᵘ q₂ p gđum additū
actui beatifico. ¶ Cõtra q₂ augmentatio
fit p gradᵘ eiusdē rõis ⁊ p ꝯns obiectū sı nõ
cognoscitur p unum gđum, nec p aliū. lʒ
eni addito 2ᵒ gradu actᵘ fiat intēsior. ⁊ per
ꝯns qđ priᵘ cognoscebaᵗ nunc pfectiᵘ cogno
scitur: tñ qđ priᵘ p priorē gradus non fuit
cognitū nec cognoscet̃ nunc p gđum adue/
nientē ¶ 2ᵒ q₂ tunc deᵘ non posset reuela/
re aliq̄ ueritatē nisi augmētaret beatitudi
nem. ⁊ p ꝯns nec posset lino unaʒ ueritatē
petro non reuelatā reuelare. nisi beatitudo
lini eēt intensior beatitudine petri que oia
videt̃ incõuenientia. ¶ Ideo dicūt aliı 4ᵒ
q̄ primᵘ actus destruit̃ ⁊ cātur nouᵘ. ¶ Cõ
tra hoc. q₂ iste actᵘ nouᵘ aut ē eiusdeʒ rõnis
cū prio. aut non. Et si sic ergo nõ cog̃scimᵘ

aliqd aliud plus q̄ priᵘ. ¶ Si aūt dicas q̄
alterius. tunc deus non posset aliqd de no
uo reuelare nisi diminueret uel augmēta/
ret beatitudineʒ. q₂ spēs diuerse necessario
hñt se ꝫ ordinē excedētis ⁊ excessi. ¶ Ideo
dic̄ robca q̄ fit p respcūs nouos nõ necessa
rios ad 2ᵃ obiecta. Nam actᵘ hʒ necessariaʒ
⁊ eēntialē dependentiā ad pᵐ obiectū. ad alia
aūt obiecta. s. ꝟaria non. q₂ põt eē actus sine
tali respcū. ¶ Dicit ḡ q̄ p aduentū noui re
spcūs ad obiectū ꝟarium itelligit̃ illud ob
iectū qđ priᵘ non intelligebat̃. ⁊ hoc p prio
rem actū cui aduenit respcūs. ¶ Sed hic sūt
alique difficultates. Prima ē de illo respcū
q₂ aut ē intrinsecᵘ adueiens. ⁊ ꝫ non. q₂ tal̃
oritur ex natura extrēo₂. Aut est extrinse
cus adueniens. ⁊ ꝫ non. q₂ tunc quero ad
qđ genᵘ reducit̃. ¶ Dicitur ab aliq̄bus q̄ ē
intrinsecᵘ aduenies. nec seq̄tur incõueniens
q̄ deᵘ cāret extrēa sine relatõe. ut duo alba
sine silitudine q̄uis hoc nõ posset naturali
ter fieri. Ita in ꝓposito ¶ Sed tūc oʒ dicere
q̄ visa diuina eēntia necessario videnᵗ oia.
⁊ q̄ est miraculū q̄ non videant̃ oia. que di
cta viderent̃ nimis extnea. ¶ Ideo põt dici
q̄ non ē intrinsecᵘ sed extrinsecᵘ adueniens
¶ Et qñ dicitur. ad qđ genᵘ reducit̃ põt. di
ci q̄ multi sunt respcūs extrīseci in trīscen/
dentibᵘ qui nõ sunt ꝓprie in aliquo gñe.
2ᵒ videndū est q̄ntuʒ ad intrīseca. Et pᵒ q̄ᵐ
ad attributa. ⁊ hoc doc. ipse p̄misit. ¶ Opi/
nio aūt cõis est q̄ non. ꝟ aūt p̄ncipia istius
do. supposita aliqua distinctõe que inferiᵘ
declarabit̃ inter attributa diuia dicendū es
set q̄ sic. q₂ qñ aliq̄s actᵘ hʒ duo obiecta u/
nū primariū ⁊ aliud ꝟarium põt ferri in
primariū absq₃ hoc q̄ in ꝟarium feratur. ꝫ
pʒ alibi sed eēntia est obiectū primariū, at
tributa vero sūt obiecta ꝟaria. ḡ unᵘ actus
poterit ferri in eēntiā absq₃ hoc q̄ ferat̃ in
attributa ¶ 2ᵒ sic qñ aliqua se hñt sic ad i
uiceʒ sic q̄ditas ⁊ passio uel p̄ptum de 2ᵒ mõ
actᵘ intellegendi põt saltē p potentiā diui/
nam ferri in quiditatē dato q̄ non ferat̃ in
alia. sed eēntia diuina est sic q̄ditas attri
buta sicut p̄ta de 2ᵒ mõ ergo ⁊c. ¶ Tenēdo
ergo p̄ncipia istiᵘ doc. posset dici q̄ sic. lʒ ipse

mon afferat. Et hec opio uidet concordare cū opione doctoꝝ antiquoꝝ. qui ponebant infinitas pfcōes in dō. ⁊ una poterat cognoscī alia nō cognita. ¶ 2° uidendū est de eēntia ⁊ psonis. Et ad hoc dr̄ ꝙ non. qꝛ uisio est existētis ut exñs est. sed eēntia diuīa existit in tribus psonis. ergo ⁊c. ¶ Confirmatur qꝛ qñ aliqd est formal'r quo. illud in quo est formal'r illud quo est necessario qd̄. sed diuina eēntia est formal'r in psonis. ⁊ ēq° respcū actus. g̃ ⁊ psone erunt qd̄. sed illud qd̄ est quod est hoc qd̄ uidet. ergo ⁊c. ¶ Sꝫ ꝯ arguit 4°. Prio sic qñcunꝫ aliqd est quo respcū opatōis. illud in quo ē necessario est qd̄. sed infinitas fuit intellecta a phis. que est formal'r in psonis g̃ psone fuerūt qd̄. ⁊ sic intellexerūt tres psonas. qd̄ ē fm̄. ¶ Aliter arguo Simplices crediderūt ab antiquo ditatē que est formal'r in trib⁹ psois. ⁊ tres personas non intellexerūt. ¶ 3° arguo de actu caritatis qui fuit i multis ad quos nō puenit articul⁹ trinitatis. sic in ueteri testamēto. termiabat aūt ad ditatē. g̃ ad psonas g̃ non intellexerūt tres psonas. qd̄ falsū est. ¶ Simil'r 4° arguit de multis hereticis q̇ non crediderūt tres psonas ⁊ tñ amicicie acqsite dilexerūt ꝯm. sequitur ergo ꝙ dilexerūt tres psonas. non. ¶ Ideo dico ꝙ ista regl'a de q°⁊ qd̄ nunꝙ ꝯꝫ intelligi ult' uera. saltē in actōibus imanentib⁹. ¶ Ex hoc arguit sic. qñ est talis act⁹ qui pōt tminari ad aliqd quod ē formal'r in aliquo absqꝫ eo ꝙ tinetur ad ip̄m in quo est formal'r illō pōt termiare ut qd̄ ⁊ ut quo; absqꝫ eo ꝙ illud in quo est termiet ut quod. sed uisio ⁊ malte opatōes imanentes sunt huiusmōi. ergo pōt uideri eēntia absqꝫ h° ꝙ uideātur psone. non obstāte ꝙ eēntia sit i psonis formalit. ¶ Confirmat qꝛ uimo naturaꝝ in xp̄o b̄ dyoñ. fuit ignorata a sūmo seraphin ⁊ tñ ditatē christi uidebat ⁊ hūanitatē uidere non potuit ¶ 3° diffi. est de psois utꝝ possit uideri una psona alia nō uisa. Et dr̄ ꝯiter ꝙ non. qꝛ relatiā sunt simul natura ⁊ naturali itelligēntia. mꝫ ergo psone relatiue sunt una nō poterit uideri sñ alia. ¶ Cōtra dato ꝙ ista rō ꝯcludat de pr̄e respcū filii. ñ ꝯcludit tñ de pr̄e nec filio respcū sp̄us sācti

qꝛ q°cuꝫqꝫ in rōnibus formalibus ꝯstitutiuis aliquoꝝ nō includit relatio ad tinuꝫ a. non ē ꝯdictio illa uidere sine a. ex rōne simultatis relatiuoꝝ. Hoc pꝫ. quāꝙ̄. n. albuꝫ sit sīle alteri albo. tñ qꝛ silitudo non ꝯstituit albū in eē albi. poterit intelligi unū albū sine alto. sed pr̄ ⁊ fili⁹ non ꝯstituūtur ex relatiōe ad sp̄m scm̄ ergo poterūt uideri non uiso sp̄u scō. g̃ ⁊c. ¶ 2° arguo de pr̄e ⁊ filio qꝛ non reqritur ꝙ eo mō quo unum cognosco ⁊ aliud cognoscā. dato. n. ꝙ intuitiue uiderē dependētiam creature ad deū non ppt' hoc intuitie uiderē deū. Eodem mō dato ꝙ intuitie uiderē prēm. nō uideo necessitatē ꝙ intuitie uideam filiū. Declaratū aūt est sup⁹ ꝙ intellcūs sepatus pōt uidere relatōem creatuꝛe ad deū sine deo. sed ōm arguitiue tm̄. ¶ 4° diffi. est de ydeis. Dico ꝙ sic. quia certū est ꝙ eēntia pōt uideri sine creaturis. sed ydee nō sunt sñ creaturis. g̃ eēntia sine ydeis pōt uideri. Minoꝛ pꝫ qꝛ ydea est exēplar ⁊ ymago creaturaꝝ. h° aūt dicit respcm̄ ¶ 2° qñ sunt aliqua duo ordinata respcū alicui⁹ tercii. si 3m̄ pōt cognosci sine sibi immediato g̃ ⁊ sine mediato. sed imediati⁹ se hñt attributa ad eēntiaꝫ diuinā ꝙ ydee. essentia aūt pōt cognosci sñ attributis g̃ sñ ydeis. ¶ Sed hic est una diffi. si eēntia cognita non cognoscātur ydee: ꝯꝫ dicere ꝙ ꝯm unā uiam que supius posita est ꝙ si postea cognoscātur ꝙ ꝑ respcūā supuenientē cognoscantur. ¶ 2° difficultas est de ydeis ⁊ creaturis sil. qꝛ ydee aūt ponūtur ipsemet ds. ⁊ tunc iposibile est ꝙ cognita diuina eēn'a ipse non cognoscātur ¶ Si aūt dicas ꝙ sūt creature cognite cū non hēant eē nisi diminutū. tunc re°us nō hēbit nisi eē diminutuꝫ. ⁊ tunc non poterit dici de nouo aducire nisi aliqd̄ ens simpl'r accipiat eē. quod tñ nō uidetur. Uel ꝯꝫ dicē ꝙ ens diminutū preci se sine alio accipit eē. Uel ꝙ ydee sunt formalit' in deo. sed non formal'r ds. Et de h° alias. ¶ Est aūt hic una difficultas. utꝝ essentia diuina sit obiectū beatificū ut in tribus. ¶ Ad hoc dico ꝙ de facto nulli dubiū eē debet. qꝛ res que nos beatos faciāt sūt pr̄. ⁊ fili⁹ ⁊ sp̄us scūs. ¶ Sed dubiū est utꝝ eēntie ex se repugnet beatificare nisi ut in

nibus. Et ad hoc dicitur q̄ non est rōem sic git Iero. q2 pr in illo prioris originis quo p̄/ cepit filius. aut ē btūs et tunc hētur ppositū. cū ēentia ut sic non intelligat in trib⁹ psonis. ¶ Si aūt dicas q̄ non ē beat⁹ g̃ non a se. s3 a psona pducta h3 suā beatitudinē.
Ad illud dupl'r d2. Primo q̄ non sūt signa originis pcedūt tn̄ illi p⁹. 2ᵐ. 1 5ᵐ. sed hoc tn̄ ualet ōtum ad argumentū pᵐ ōtum 2 ms. ¶ Reduco ei3 sic. Aut in illo priori est beat⁹ aut non. si sic g̃ sic pri⁹ ꝛc. ¶ Alio mō solnit sic. pcedendo sigᵐ a quo. non tn̄ in q° ¶ Sed 2 d̄m est. q̄ hoc sigᵐ originis in q° ponim⁹ priem eē est qditatie a quo. tn̄ necessario 7 ex 2ñti erit in aliquo. Et h̄ pbo q2 signum origis ē rō origins g̃ necessario ē in aliqua psona. ¶ Et tūc arguo in illo p̄/ ori. aut est beat⁹ 7 tunc hētur ppositū. aut non. 7 tunc p aliud. 7 sic nō a se. ¶ Ex h̄ dico q̄ eēntia diuina s̄ rōne sua absoluta est obiectū beatifi. 7 non ingitum in trib⁹ et duplicatie accipiēdo. quia semp sit in trib⁹. ¶ Ad rōnem principalem pōt dici q̄ augus. intelligit uno idmum. hoc ē uno actu ꝛc.

Q Uaritur utrum act⁹ fruitiōis sit formal'r liber. q̄ sic. p illud ps. delectare in dn̄o. nihil impatur nisi liberum g̃ ꝛc. ¶ Cōtra Aug. de ꝯceptu uirginali. p⁹ libertas ē in uolūta/ te g̃ non in actu uolūtatis. ¶ Et hic p° in/ dendū est q̄ liberum d2 quatuor mōis. Uno mō put liberum distinguit 2 seruum. Un̄ s̄ b⁹ ptās peccandi non ē libertas. nec ps libertatis. q2 posse peccare ē posse se face seruū. ¶ Alio mō accipit liberum put distinguitur 2 necessariū. Et isto mō distinguit libertas arbitrii 2 liberum simpl'r. ¶ 3ᵐ mō distinguit 2 naturale. 7 hoc mō dic aug. q̄ sp̄us scūs n̄ pcedit q̄ñ nat⁹ s̄ q̄ñ datus. ¶ 4° accipit liberum put distinguit 2tra coactiōem. 7 isto mō oēs potentie aie pñt dici libere q2 nulla pōt cogi. ¶ Primo mō nec ultio mō ptz q̄ non intelligit aliq̇ qui q̄ōnem pponit. Si mil'r nec 2° mō ut distinguitur 2 necessariū. q2 isto mō non possem⁹ saluare q̄ pductio sp̄us scī eēt formal'r libera. q2 omē quod ē in diuinis est sūme necessariū. ¶ Accipit g̃ 3° modo ut distinguit 2 naturale. 7 sic omne uoluntariū d2 eo mō esse liberum. Un̄ sic pōt ius dictū est q̄ potentia. actus. passio. habitus. dispō. uoluntaria sūt. hinc ē q̄ libera erūt.
¶ Sed tunc stat difficultas cui 2uēiat p° libertas. Ad hoc d2 p° negatie. q̄ non opatōni. q2 postq̄ est ēcq̇d ab ea ē natural'r est. Nec habitui q2 cāt natural'r sic ignis. ¶ Nec passioni. q2 necessario natural'r inclinat ex quo cāta est. ¶ Primo g̃ rō libertatis uolūtati 2uenit. uel est in potētia uolitiua. Nam oia alia non hūt rōnes uolūtarii nisi p principatōem uolūtatis. Un̄ dicit Ans. de 2cordia liberi arbitrii. Libertas p° 2uenit uolūtati. ¶ Sed 2 instatur 4ᵒ. Primo sic. Nam in hoc 2sistit libertas p q̄d pōt quis d̄nari actibus suis. sed h⁹ est act⁹ 2placētie. g̃ ꝛc. p̄bo minorem. Nā oia alia reducunt in actum illius. ¶ 2° sic. In illo 2sistit libertas i quo est totalis 7 finalis cā que redditur p omibus sed tal' est act⁹ 2placentie. Nam si quératur quare h⁹ fecisti. Rndetur q̄ placet 7 ibi cessat ois questio. ¶ 3° sic. Liberum est q̄d ē grāsum. sed act⁹ 2placētie est huiusmōi q2 ē grāsum alia grā ei⁹ sicut p3 in pcedenti argumēto. ergo ꝛc. ¶ 4° sic. Rō libertatis ē ratō spōtanea. sed illa 2sistit in actu 2placētie g̃ ꝛc. ¶ Iste rōes reducuntur ad oppositū. Primo sic. Id p q̄d d̄natur aliq̇s actibus suis h3 rōnem p'mā libertatis h̄ est manifesta. sed uolūtas est huiusmōi 7 non act⁹ 2placētie. Nam actui 2placētie d̄natur p uoluntatē 7 pōt elicere actū 2placendi. ¶ Item d̄natur uidet h̄c tm̄ pductiuā 7 cāliuam. Sed hoc 2uenit uoluntati non solū respcū aliorum actuū sed actus re⁹ actus 2placētie. ¶ 2° sic. Illud q̄d ultiate reddit pro cā finali h3 rōem libertatis hec est tua. sed uoluntas ē huiusmōi. Nā si queras quare h̄ fecisti q2 placet. Quare placet q2 h̄o uoluntatē que est cā isti⁹ 2placētie. ¶ Item q̄ñ queritur de effectu forme ppter q̄d 2uenit ei rndetur p formā sicut dicens quare iste disgregat rndetur q2 est alb⁹. Quare est alb⁹ q2 h3 albedinē. Sed act⁹ 2placentie est act⁹ uolūtatis sicut disgregatio ē act⁹ albedis. ergo si querēti quare disgregat rndetur q2 albus

sic querēti quare hoc facit. ꝯuenienter rńde/
tur q2 uult Sed ultra sic querēti quare est
albus ꝯuenienter rńdetur q2 hꝫ albedinem.
Eodē modo quare uult ꝯuenienter rńdetur.
q2 hēt uolūtatem. que est cā uel forma. uel
saltē illud quo mediante hētur uolitio.
¶ 3° reducunt sic Liberū est qđ est sui grā. sed
uoluntas est huiusmōi ⁊ non act⁹ ꝯplacētie
Nam ipse act⁹ est accńs. accńa aūt reducunt᷑
⁊ referuntur ad sbāȝ sicut ad finē. magis aūt
ē finis sui grā ꝙ illud qđ est ad finē. sīm
etiā magis sui grā ꝙ accńs ꝗ ⁊c. ¶ 4° redu
cunt sic Libertas ē spōtaneitas. sꝫ potētia ma
gis hꝫ rōem spōtanei ꝙ act⁹ ꝗ ⁊c. Pbatio
minoris. nam act⁹ pōt a deo cāri ⁊ tūc erit cō
placentia ⁊ non spōtaneitas. Simil'r qñ ali
qua duo ita se hñt ꝙ unum ab alio cātur.
magis hꝫ rōnem spōtanei cā ꝙ cātum ⁊ sic
est hic. ¶ Ad rōnem dico ꝙ qñ duo effectus
sunt eēntial'r ordinati. si prior cadit sb im/
perio ⁊ 2° ita ꝙ si impuꝫ cadat sup añs ca
dit etiam sup ꝯñs.

Queritur Utꝝ in deo sint plures rōnes fruibilitatis. ꝙ nō Ma
thei 34. acceperūt singuli singu
los. d. unam rōem mercedis.
¶ Cōtra eccl'iastes. Stabilita sūt bona il/
li⁹ in dño. ¶ Circa istam qōem sunt 4^or cō
clusiōes declarāde ꝓ dicta in ꝑcedenti qōne.
¶ Prima ꝙ aliqs pōt frui eēntia sīn attri
buto. qđ pbo. q2 uel est saltem in uia. q2 in
pria nō est ita certū sicut fuit dēm pri⁹. h⁹
pbo sic. Qñcunqȝ ē aliqđ obiectū quod hꝫ
in se rōem fruitōis ⁊ pōt cognosci aliis igͣ/
ratis. pōt uoluntas seq̄ illam cognitōem ⁊
frui illo obiecto cognito. nō fruēdo aliis igͣ
ratis. sed certū est ꝙ possum⁹ deū in uia co/
gnoscere. ⁊ tñ multas ꝑfcōes attributales
ignorare. ergo pōt uolūtas frui deo ⁊ non
frui illis attributis. ¶ Hoc ꝯfirmat᷑ q2 dō
cognito in uia dubitam⁹ de multis utꝝ sit
attributa uel nō. ⁊ etiā utꝝ sint in deo. sic
natural'r cognoscēs deū ignorat utꝝ sit in
finit⁹ uel nō quia infinitas a multis poni
tur attributū. Cum ꝗ iste sit cognoscēs de
um ⁊ non necessario hēat actū uoluntatis
inordinatū circa dm̄ sequitur ꝙ actū fruitōis
habebit circa dm̄. ⁊ nō circa aliud qđ est attri/
butum. ¶ 2ª ꝯclo est ꝙ pōt frui eēntia non
fruendo ꝑsonis saltē in uia. Hoc pbo ma/
nifeste. nam ex naturalib⁹ possum⁹ cogno/
scere unū deum. ⁊ tñ non ꝑsonas. q2 nō pñt
cognosci natural'r. hñs ꝗ talem cognitōem
hꝫ actum uolūtatis circa dm̄ nō necessario
inordinatū ꝗ ordinatū. sed talis ē fruitio.
¶ Pꝰ distincti sunt articuli fidei de unitate
⁊ oipotentia ⁊ de ꝑsonis. sed de articul' dis
tinctis hētur distincta cognitio ꝗ pōt haberi
distincta dilectio de uno nō hñdo de alio nō
necessario inordinata. ꝗ ⁊c. ¶ 3^a ꝯclo est ꝙ
pōt frui una ꝑsona nō fruēdo alia. sic pře
⁊ filio non fruēdo spū scō. q2 distincti ar/
ticuli sūt de pře ⁊ filio ⁊ spū scō. ergo nō oꝫ
actual'r frui istis. lꝫ fruatur uirtual'r uel
hitual'r. alioqn eēt pctm̄. ¶ Simil'r arguo
de pře et filio. q2 lꝫ non posset cognoscere
unum alio nō cognito. tñ pōt diligere unū
alio nō dilecto de potētia absoluta lꝫ de po
tētia ordinata oꝫ ꝙ uirtual'r. ꝓbatio assū/
pti q2 possum⁹ diligere in creaturis unū al
ium ⁊ odire aliud uel nō diligere qđ ē sibi
sile. ¶ Simil'r diligere pře creatū ⁊ odire
filium. ⁊ sic de multis aliis. ꝗ ⁊c. ¶ Sed ꝯ
hoc est argutū q2 relatiua sunt sil' natura
Dico sicut prius ꝙ ꝓpter hoc nō impedit᷑ qn
posset přem ⁊ filium diligē ⁊ cognoscere ⁊
nō spm scm. nec impedit illa simultas qn pos
sumus diligere tm̄ unum aliū actual'r nō
diligen⁹. sic intuitiue possum⁹ cognoscē unū
alio nō cognito intuitiue. Et ita possuꝫ frui
uno. alio nō. non eīꝫ oꝫ ꝙ eo mō inꝗtum
relatiua sūt ꝙ cognoscatur sic dictū est pri
us. q2 itellect⁹ separ⁹ nō beat⁹ posset forte
cognoscere relatōem creature ad dm̄ intui/
tiue. ⁊ tñ non terminꝫ. scꝫ eēntiam diuinā. ¶ Si
milit᷑ magis apparet in dilectōe. q2 possum
deo frui inꝗtum creator. ⁊ tñ non frui cre
atura. ¶ Ex istis apparet ꝙ nō oꝫ ꝙ eo mō
quo cognosco uel diligo unū relatiuoꝝ ꝙ
cognoscam uel diligā aliud. ¶ Sed adhuc
stat dubiū. q2 in qōne querit᷑ utꝝ sint i dō
plures rōnes fruibilitatis. Dico ꝙ nō nisi
una rō fruibilitatis. scꝫ ipsa diuitas. ꝑ quaꝫ
hñt oīa que sūt in deo ꝙ sint fruibilia. unū
fruor ꝑnitate inquantū diuina solū. sil'r
bonitate inquantum diuina. ⁊ sic de aliis

que sunt in deo. Unde imaginanda sunt 4^{or} signa in ista fruitōe ⁊ in isto actu beatifico. ¶ Primū est in quo t̄minatur fruitio. ad p^{m} obiectū ⁊ ad ea que sunt in deo in p^{o} mō dicendi p se. sicut accipit in diuinis mod^{o} p se ut eēntia. spūs. sb̄a. ¶ 2^{m} signuꝫ i quo t̄minatur ad illa que sūt de 2° mō. sicut sunt attributa ¶ 3^{m} signū in quo t̄minatur ad ea que sunt illi quasi p accn̄s. non ꝓprie. sed sicut inferi^{us} accidit supiori sic ad psonas. uel ad relatōes psonales. ¶ 4^{m} signū in quo t̄minatur ad obiecta uaria repn̄tata. sicut ad creaturas uel ut in se uel ut in dō. ¶ Sed de isto ultimo signo uidet̄ diffi. s. de t̄minatōe ad obiectū uariuꝫ qn̄ fit reuelatio de futuro ↄtingēti ad qd̄ t̄minatur iste respcūs q̇ aduenit actui. non ad creaturā q2 ista non est nec ad dm̄. nec ad attributa. q2 tūc non intelligeretur nisi ds̄ uel attributa. Et hec oia tam eēntia ꝙ psone ꝙ attributa ptinent ad obiectū primariū. ¶ Ad istud q̇ uellet dicere ꝙ relatio nō req̇rit t̄minum facil'r se expediret. Sed h̄ non dico pn̄tīc. ¶ Tenendo ergo aliam uiaꝫ dicūt aliqui ꝙ t̄minatur ad creaturā. no ut in se sed ut in deo relucet ¶ Sed ↄ̄ hoc. q2 creatura ut sic. uel ē q̇d creatuꝫ. ⁊ hoc nō. uel increatum. ⁊ sic non nisi obiectum p^{m}. ¶ Ideo pōt dici. sed de h̄ alias: ꝙ idem sunt in dō formal'r non solū obiectiue. ⁊ ad eas iste respcūs t̄minatur. futura aūt ↄtingēta cognoscunt̄ p cognitōem determinatōis uoluntatis diuie. sed de h^{o} alias. ſꝫ h^{o} tm̄ dictum sit ad euadendū diffi. illam Ex hoc pꝫ ꝙ unica rō fruibilitatis ē in deo. s. ipsa diuitas. ¶ Ad rōem pꝫ.

Queritur Utꝝ apphenso ultio fine p intellectū possit uolūtas nō frui. ¶ Circa istā qōem sūt quattuor difficilia declaráda. Primū est si fine in gn̄ali apphenso p intellectū necessario fruitur uolūtas. ¶ 2^{m} si in pticulari apphenso ⁊ in enigmate. ¶ 3^{m} de ultio fine clare uiso in habēte uoluntatem supnatural'r eleuatā. ¶ 4^{m} de fine clare uiso in nō hn̄te uoluntatem supnatural'r eleuatam. ¶ Dic ōr q̇tum ad p^{m} ꝙ uoluntas non pōt non frui ultio fine in gn̄ali apphēso. Et rō hui^{us} est q2 finis ut sic hꝫ rōem ōis boni. natural'r aūt uoluntas inclinat̄ ad illud. g̃ necessario tendit in illud. ¶ Contra istam opionem arguo 4^{or} Primo sic. qn̄cūꝫ aliq̇d mouēs mouet̄ ad aliquē terminū de necessitate. eadē necessitate remouet impedimentū. hoc pꝫ de g̃ui. sed appetitus nr̄ nō de necessitate rēouet oē ꝓhibens. incōsideratio aūt finis ē ꝓhibens. potētia aūt intellectiua sbiacet ipio uoluntatis. uidem^{us} eiꝫ ꝙ nō rēouet illud ꝓhibens g̃ non de necessitate mouetur. ¶ 2° sic Qn̄cūꝫ aliq̇d mobile mouetur ad aliquē t̄minuꝫ eadeꝫ necessitate qua mouet̄ quiescit in illo. q2 eadeꝫ uirtute Hoc pꝫ de g̃ui. ſꝫ appetit^{us} siue uolūtas nrā nō de necessitate naturali detinet se in appetitu finis. q2 funi^{s} faceret q̇cquid posset in detinēdo se ibi. ⁊ sic teneret intellectū in cōtinua ↄsideratōe finis qd̄ non facit. g̃ ⁊c. ¶ 3° sic. qn̄cūꝫ aliq̇s appetit^{us} fertur naturali necessitate in aliq̇d obiectū. eadeꝫ necessitate fertur in media necessaria. huiusmōi est ↄsideratio finis. g̃ ⁊c. ¶ Cōfirmatur. q2 si miori necessitate respiceret mediū ꝙ extrēū. magis necessariū dependet a minus necessario. ¶ 4° sic Qd̄ mouetur necessario ad aliquē terminū mouet̄ inq̄tum pōt cū agat ꝑ totū suū conatū. ſꝫ uoluntas nrā non semp diligit finem inquantū pōt. ergo ⁊c. ¶ Hic r̄ndetur ad istas rōes occ. quantū ad id qd̄ tangit̄ de ↄsideratōe finis. ōr ꝙ auersio intellect^{us} non fit p uoluntatem nec uoluntas pōt detinere intellectū qn̄ mouatur a fantasmatib^{us} diuersis occurrentib^{us}. ⁊ p ↄn̄s auertit̄ uelit nolit uolūtas a ↄsideratōe finis ¶ Aut ōr ꝙ iste rōes uerum assumūt de eo qd̄ naturali necessitate mouetur ⁊ agit. sed nō de eo qd̄ libera necessitate mouet̄ ⁊ agit. ¶ Cōtra ista. ⁊ p̄io ↄ̄ primū ꝙ non sufficiat. Sic eni act^{us} intelligendi sbiacet ipio uoluntatis. ita ⁊ act^{us} fātasiandi. Poterit g̃ argui de illo. sic argutum ē de actu intelligēdi. ⁊ tunc eodem mō currūt rōes. Potest eꝫ uoluntas amouere fantasias oppositas ⁊ detinere eas in uno actu ↄformi actui ↄsideratōis de ultīo fine. ¶ Nec 2^{m} satisfacit. q2 rēouere ꝓhibens ne

ceſſario nō ꝯuenit agēti inquantū naturale
ſed inquantū neceſſariū. ꝛ ꝓpter hoc agens
quantūcūqꝫ liberū ſi neceſſario agat ita ex
impetu agit ſicut naturale ergo ꝛc. ¶ Sed
hic ſunt due difficultates. ¶ Prima ē qꝛ ui/
detur ꝙ ſic poſſumus nō diligere ultimū finē
ita poſſum odire. ex quo non de neceſſitate
appetitur. hoc aūt eſt falſū. ergo ꝛc. ¶ Dicit
hic ꝙ qñ aliqd eſt in potētia ad duo oppoſi
ta ꝯtīe ſi utrūqꝫ eſt poſſibile pōt in illa du
o. Sꝫ ſi ſit inteſinatū ad duo ꝯtria quoꝝ u/
nuꝫ ē impoſſibile lꝫ poſſet in unū ꝛ in pri
uatōem eiꝰ. non tñ pōt in aliud ꝯtrium.
¶ Exᵐ. ꝯial ē in potētia ad rōnale ꝛ irrōnale.
ideo pōt hēre utrūqꝫ. Aer aūt eſt in potētia
ad lucem ꝛ ad oppoſitū. ſed qꝛ ꝯtrium oppo/
ſitū luci non ē poſſibile. hinc ē ꝙ ſolū pōt
hēre lucem ꝑ priuatōem lucis. Sic ē in ꝓpoſi
to. Nam odiū dei qđ eſt oppoſitū ꝯtīe ai.e
ctiōi finis nō eſt poſſibile. Ideo appetitꝰ lꝫ
poſſit in dilectionem ꝛ in ſuū oppoſitū pri
uatiue. non tñ pōt in ſuū oppoſitū ꝯtīe.
¶ 2ᵃ difficultas ē de dictis auguſ. 13. de trini.
ꝙ oēs uolunt naturalr̄ beatitudinē. Et ibi
dem de illo ioculatore q̇ dixit falſū dicen
do ꝙ oēs uolunt care uendere ꝛc. ſed omēs
uolunt beatitudinē ꝫ auguſ. ¶ Dico ad hᵒ
ꝙ augꝰ intellexit de appetitu naturali ul' i
clinatōe naturali in habitu. non aūt de appeti
tu naturali actuali. Nam ꝯſtat ꝙ oēs nō co
gitabāt actualr̄ de beatitudie. ꝛ ꝑ ꝯñs nec
actualr̄ appetebāt. Sed itellexit ꝙ uolūtas
ex natura ſua inclinat ad beatitudinē.
¶ 3ᵐ difficile ē ꝗtum ad queſitū pricipale eſt
utrū in ꝑticulari appꝛeh. ſoꝛ obſcure ultimo
fine neceſſario fruat. ¶ Dicūt ab eiſdē de ꝑ
ma opione ꝙ non. ſicut pꝫ in peccāte mortali
ter. ¶ Sed ꝯ eos arguo ſic ꝑmo. quicqđ cō
petit pꝰ ꝛ ꝑ ſe neceſſario ſuperiori ꝯpetit ꝑ ſe ꝛ
neceſſario inferiori. hoc pꝫ ꝑ inductiōe. ſꝫ ulti
mo fini in gñali apphenſo q̇ ſe hꝫ ſicut ſu
perꝰ ꝯpetit ꝑ ſe neceſſitare appetitū. ergo e/
adem rōne in ꝑticulari apphenſo qđ ſe hēt
ſicut inferꝰ. Minor ē nota. ꝗ ꝛc. ¶ 2º ſic. qñ
cūqꝫ in aliquo ē uirtꝰ motiua neceſſitandi
aliqd neceſſario in quocūqꝫ inuenit illa rō
formalis que ē ratio illiꝰ uirtutis inuenitur
eadē neceſſitas ꝛ illud i quo inuenit hēbit e/
andem uim motiuā. cum ergo finis in ꝑti
culari apphenſus oēm rōem icludat quā i
cludit finis in gñali. ꝛ aliqd addat ita ha/
bebit eandē uim neceſſitandi unus ſicut ali
us. Ideo dico ꝙ ſicut unꝰ mouet appetitū
ita ꝛ altꝰ. Sed dico ꝙ neuter neceſſitat. 3ᵐ
difficile eſt. ¶ Si finis clare uiſus neceſſitat
uoluntatē in natura ſupnaturalr̄ eleuata.
¶ Ad qđ uidendū eſt de ca actꝰ fruēdi. Et
hic ſunt quatuor mōi dicēdi. ¶ Primꝰ ꝙ ac/
tus beatificus ꝑaſſe ꝛ totalr̄ caūr ab obie/
cto. ¶ 2ᵒ ꝙ ꝑaſſe ꝛ totalr̄ a uolūtate diuina
Et iſti hñt dicere ꝙ i poteſtate uolūtatis nō
eſt frui. qꝛ nō eſt in ꝑtāte paciētis pati. uo/
luntas aūt creata paſſiue. ꝛ ſūmō recepti/
ue ſe hēt ꝫ iſtos duos mōs ultios. ¶ Alii
aūt dicunt ꝙ potētia uolitiua ꝛ obiectū cō/
currunt ſil'. ¶ Alii aūt dicūt ꝙ in potētia uo
litiua ꝑaſſe. Et iſti q̇ tenēt iſtos duos ulti
mos mōs hñt dicē ꝙ finis clare uiſus non
neceſſitat uoluntatē. qꝛ qñcunqꝫ aliqs effe
ctus cāur a totali cā ꝯtingēter uel ſaltē ali
qua cā ad eam ꝯcurrēs ꝯtingent cāt. ꝛ totꝰ
effectus ſimplr̄ ꝯtingēter cāur. qꝛ ſi alīa cau
ſa eſt ꝯtingēs ꝛ altera neceſſaria effectꝰ eſt
ꝯtingēs. ſic apparet i ꝯclonibꝰ. Sed ꝫ iſtos
duos mōs ꝯcurrit uolūtas ꝯtigenter cāns
uel ſicut cā totalis. ſic dicit ultimꝰ modꝰ. uel ſi
cut ꝑtialis. ſic primꝰ modꝰ. ꝗ fruitio ul' uo
litio ultimi finis ꝯtingent cābitur. ꝛ poſita
poſſit non poni. ¶ Sed ſi ponat alter iſtoꝝ
duoꝝ mōꝝ occurrit diffi. quō ſaluat obſti/
natio demonū. ꝛ certitudo beatoꝝ. ¶ Quā/
tum ad pᵐ. ſ. ꝗtum ad obſtinatōꝫ demonū
dico ꝙ in duobꝰ uidet ſtare. Primꝰ eſt actꝰ
elicitus malꝰ. ꝛ de iſto dico ꝙ non uideo nē
ceſſitatē ad ponendū ꝙ dyabolꝰ ſemꝑ neceſſi
tet ad actū malum. Verū eſt enī ꝙ dēs nō con
currit ad actū bonū. ſed illud nō obſtat qn
ipſi poſſunt ſuſpendē actum malū. qꝛ tam
dēs non coopat ad actum bonū. totaꝫ facul
tatē ſuam ponunt ꝛ expēdunt in malum.
¶ Aliud autē in quo ſtat pena ꝛ triſticia. Et
ꝗtum ad hᵒ dico ꝙ ſemꝑ neceſſitant ad tri
ſticiam. nec pñt non triſtari quantūcunqꝫ
forte ab eis cauſet. ¶ Quātum ad 2ᵐ. ſ. dē
certitudine btōꝝ eſt mihi maiꝰ dubium. Di
cunt eñ q̇dam ꝙ dēs imprimit quandā formā

què necessitat eos ¶ Sed 9trā q2 uel cum
illa forma uolūtas sua naturali uirtute cō
currit uel nō. si sic uideret idem dubius qđ
ante. q2 semp uoluntas 9tingēter cāt. ⁊ q̄/
tūcūq3 mille agentia 9currant necessario. si
una 9tingent agat. totus effectus erit conti/
gens. Si non tūc uoluntas nihil cāt. Di
cunt aliq̄ q̄ q̄tum ē ex se pōt dimittere. sed
ōs pseruat eā. q2 uidet q̄ si dimittēt opor/
teret eum cāre talem actū. ¶ Sed h° nihil
est q2 hoc posito uolūtas nihil ageret. Nec
uidet̄ sufficere q2 certitudo nō solum habe
tur a beatis de beatitudie sed etiā de mō.
hec aūt certitudo l3 eēt de beatitudine. n̄ tñ
de mō. ¶ Alii dicūt q̄ iō certi sunt q2 ōs n̄
9currit ad actū malum oppositū ¶ Sed 9
q2 pōr est habitudo ad 9tingentiā 9dictio
nis q̄ ad 9tingentiā cuiuscu3 alteri° opp̄ ōie.
q2 i quacu3 alia oppōne saluatur 9dictio q2
posita certitudie de 9tingētia 9rietatis nō
ponit̄ certitudo de 9tingētia 9dictōis. dato
ei3 q̄ eēm cert° q̄ non odire ō.u. tñ q2 dilcō
dei hs aliud oppositū l3 non positiui. s. non
dilectio. ⁊ ad huc icertitudo stabit de alia p
te 9dictōis. ¶ Cōfirmat̄ q2 uoluntas pōt
suspendē actū nullo actu posito mediante
eu suspendere actum sit non cāre. al'r eēt p
cessus in infinitū ¶ Et ultra l3 uoluntas
beati nō possit odire ōm tñ pōt non dilige
re. ⁊ sic eēt non beat°. ¶ Et iō pter istud
⁊ alia dicta uidet̄ mihi dicendō q̄ ōs est to
talis cā respectu beatitudis ⁊ sic pōt salua/
ri certitudo. ¶ 4ᵐ difficile quantū ad prin
cipale quesitū est Utrū̄ fine i pticulari ⁊ cla
re uiso. dato q̄ uoluntas nō sit supnatura
lit̄ eleuata utrū̄ possit frui. ¶ Di q̄ non q2 a
gere supnaturale p̄supponit eē supnatura/
le. eē aūt supnaturale dat̄ p aliquem actum
eleuan. ē. ¶ Lōtra ois potētia pōt ferri in
quodcūq3 in quo inuenit̄ pfectissime rō sui
obiecti. sed i deo pfectissime inuenit̄ boni/
tas que est rō obiecti uolūtatis. g̃ ⁊c. ¶ Itē
2° de aīa int̄ intellectū ⁊ ūsum est dña. q2 ex
cellēs sensibile corrūpit ūsum. s3 excelles in
telligibile roborat intellectū ⁊ non corrū/
pit. ⁊ eodem mō de uoluntate q̄ q̄tumcūq3
ōs sit excellens uolibile uolūtas poterit in
ipm ferri. ¶ 3ᵐ q2 tunc ōs n̄ posset aliqui su

pnaturale aliqđ reuelare nisi cāret necessa/
rio aliqđ aliud prius qđ potentiā eleuaret. q̄
est falsū. ¶ Ideo uidet̄ mihi dicendō q̄ uolū
tas pōt. ex quo eis obiectū hs bonitatē na/
turalem. apparet mihi q̄ uoluntas possit si
ne habitu eleuāte in ipm. ⁊ in quodcū q3 obie/
ctum psentatū. ¶ Sed tunc eēt dubiū utrū
talis act° eēt beatific°. pōt dici q̄ non. q2 cū
habitu posset haberi actio pfectior. ¶ Ad rō
nem patet.

Q Ueritur utrū uoluntas possit
ab aliqua cā necessitari. ¶ Di/
co q̄ uoluntas pōt 4ʳ 9siderari
scil3 ut passiua. ut actiua. ut re
ceptiua. ut pductiua. si uoluntas accipiat̄ pri
mis duobus mōis sic dico q̄ uoluntas pōt
necessitari. q2 pati non ē precise in ptāte pa
tientis. Si aūt uoluntas accipiat̄ duob° mo
dis ultis. sic dico q̄ non pōt. q2 sic semp ipa
ut cā actiua 9currit. cālitas aūt sua naturalit̄
est 9tingēs. iō ab aliquo non pōt necessita/
ri. Nullū. n. actiuū pōt necessitari ad agen/
dū nisi suo mō naturali ¶ Sed hic est una
magna diffi. accipitur. n. talis regula. Q̄n
cunq3 aliqua entitas posita in aliquo g̃du
aufert aliqđ de facilitate potētie. si magis
⁊ magis aucta fuerit facit maiorē difficul/
tatem. tñ posit intēdi q̄ auferet totā facili
tatem. ⁊ ponet necessitatem. ¶ Ista regula
ps in ponderib° ⁊ i multis aliis. sed delecta
tio de aliquo bono q̄n est magna. non pōt
uoluntas ita facil'r resilire. ⁊ ita facit diffi
cultatē ad resiliciō. ⁊ maior maiorē. ergo si
intendat̄ in infinitu3 non posit resilire.
¶ Eode mō arguit̄ ō habitu qui in aliquo g̃du
appositus diminuit facilitatē potētie, tñ po/
terit augeri q̄ totalit̄ necessitabit. ¶ Eodē
mō de repñtatio. sed magis pricipali° ō ob
iectio q̄to ipm ē pfecti°. ¶ Ad istud rñdeo.
Primo do unam regulā Q̄ncunq3 est ali/
qua potētia imaterialis ⁊ infatigabilis qc/
quid sibi est difficile ē sibi impossibile. Ex
quo p3 ista re° in potētia Angeli mouete
celum. si eni esset sibi in aliquo difficile. tūc
uirtus illa eēt fatigabilis. Na3 difficultas
inducit fatigatōem. que aūt nō est fatigabi
lis nihil est sibi difficile. q̄n sit sibi ipossibile

uoluntas aūt est potentia immaterialis ⁊ infatigabilis. ⁊ iō qcquid ē sibi difficile est sibi impossibile. ¶ Sed nūc querit unde ꝑueniat diffi. in nobis Dico φ diffi. ꝑuenit in nobis ex ꝯiunctōne uoluntatis cū appetitu sensitiuo. Nam bitus in appetitu sensitiuo exñs sm̄ inclinat ad talia delectabilia. ⁊ iō q hūt bitum de difficili resiliūt ꝑpter orgam.

¶ Sed dices. ad qd bitus ponit in uoluntate Rñdeo φ uoluntas ē ꝯiuncta appetitui sensitiuo semꝑ ad gñatōez bitus in uoluntate. seqtur gñatio bitus ꝑ portiōis in appetitu sensitiuo. ¶ Sed hic ē diffi. qꝛ bitus uidetur dari potentie uolūtē ad aliqd delectabit̄r opandum ac ꝑmpte ꝑ illū bitum. ⁊ si non. da mihi cām quare ponit bitus in uoluntate. ¶ Ad hoc dico φ ꝑpter 4or datur bitus. Primū est ꝑpter pceem actū. 2m ē ꝑpter delectatōem. Nam pfectiorē actū sequit maior delectatio. Ista duo inueniunt in potentiis sepatis. sed alia duo que sūt opari facil'r. ⁊ ueloci sine ꝑpmte facit bitus in potentiis organicis ꝯiunctis. in potētiis aūt sepatis nihil est difficile uel tardū. sed operant in instanti.

¶ Distinctio 3a

Circa distinctiōem 3am queritur Utrū dm̄ eē sit ꝑ se notum: φ sic dic Ans. in ꝑslogino. ii° p°. ca° p°. φ cognitio ex̄ndi deū naturalr̄ e inserta. non sūt aūt nobis inserta nisi pa principia que sunt ꝑ se nota. ergo. ¶ Cōtra Nullū ꝑ sē notū pōt negari. sed dixit insipiens in corde suo. non ē ds. ergo ⁊c. ¶ Circa istā qōnem prio uidendū est qd est ꝑ se notum ¶ Ad qd̄ qdam dicūt ꝑppo ꝑ se nota ē que hʒ euidentiā ex rōnib9 formalib9 terminorū ut tm̄ eius sut. Sed qꝛ hoc ūm est solum in notitia abstractiua ⁊ nō in intuitiua qꝛ in sensu ꝑ se notū est φ ni. ē alba. non tm̄ hoc est euidens ex rōibus formalib9 terminoꝝ. Iō illa descriptio nō sufficit. ¶ Iōo ali9 dicit φ illa ꝑpō est ꝑ se nota quā necesse est hīc quelibet docentē in scia. Sed nec ista sufficit. qꝛ lʒ hoc sit bn̄ in scietiis sbā. ⁊ ꝑmtib9 non tn̄ ūm est in sbaltnatis. in quibus sumunt ꝑpōnes que sunt demonstrate in scia sbaltnante. ¶ Dico ḡ φ illa ꝑpō est ꝑ se nota que hʒ euidentiā ex se ⁊ non ex alia ꝑpōne. Et hoc oñdo sic. omē pfectibile aut hʒ pfectōem a se aut ab alio. si a se: ḡ pfecte hʒ ⁊ ꝑ se ipm. ¶ Si ab alio non hʒ pfecte ⁊ ꝑ se illud, nec est ꝑ se tale. Euidentia aūt est pfectio ꝑpōis. ḡ si hʒ ab alio euidētiam no est ꝑ se euidēs. ¶ Confirmat qꝛ euidentia ūitatis ꝑpōis uidet esse ex ꝯformitate cognitōis ⁊ cognoscibil'. ¶ Et tunc arguo sic pʒ pri9. Istam ꝯformitatem aut hʒ a se. ⁊ sic hēt euidentiā. ⁊ ꝑ ꝯñs est ꝑ se nota. Si aūt istam ꝯformitatē ab alio hʒ. sic non ē ꝑ se nota. ¶ Sed nōndum φ ꝑpō ꝑ se nota pōt dici dupl'r. aut formal'r. uel originalit. si aūt intelligat formal'r sic nō intelligit ad ꝯñs. Nam si ly ꝑ se dicēt circumstātia cause formalis quelibet ꝑpō ūm cuiqʒ sit ꝯclō eēt ꝑ se nota. qa in se ꝯcludit formal'r euidentiam ⁊ illud ꝑ qd cognosci pōt. Debet ḡ originalr̄ intelligi. illa ḡ ꝑpō que non hʒ originalr̄ ab alio euidentia est ꝑ se nota. ⁊ que hēt ab alio non ē ꝑ se nota.

¶ Contra hoc arguit 4or. Primo sic. qꝛ ꝑ hoc pm principiū non est ꝑ se notum. qꝛ omis ꝑpō in qua ꝑtur passio de sbiecto illa pōt demonstrari. sed in p° principio ē hoc. qꝛ in eo ꝑtur affirmatio uł negatio que sūt passiones: maior ē de se nota. qꝛ illa passio pōt ꝑ diffinitōem sbi pbari. ¶ 2° Ista ē ꝑ se nota Omne totū est mai9 sua pte. ⁊ tn̄ est demōstrabilis. qꝛ oē quod ꝯtinet multitudinē ptium excedit qōlibet illi9 multitudis. qꝛ ꝯtinet eandem ⁊ adhuc ampli9. sed totū est huiusmōi respcu ptis ḡ totum ē mai9 sua pte. ¶ 3° qꝛ ꝯstat φ aliqua sunt ꝑ se nota. quoꝝ tn̄ notitia hetur ꝑ inductiōem sic illa. Dis nix est alba ḡ non hʒ euidentiā a se. ¶ 4° qꝛ hec ē ꝑ se nota. sol ē mobilis ⁊ tn̄ pōt demōstrari. qꝛ omē corpus spericū est mobile. sol est huiusmōi. ergo ⁊c. ¶ Ad ista.

¶ Ad pm dico φ non pōt pbari pm principiū Ad pbatōez qn̄ dr̄ φ ois passio pōt demōstrari ꝑ diffinitōem sbi. ūm est qn̄ sbm̄ hēt diffinitōem. mō in ꝑposito non ē sic. qꝛ ens qd est sbm̄ non hʒ diffinitōem qꝛ est simpliciter simplex. si aūt hēret diffinitōem. dico φ

uere posset demonstrari. ¶ Ad 2m dico q illa ppō D nē ⁊c. non est p se nota sed demōstrabilis. silogismo tn̄ impceptibili, ⁊ in instanti. ⁊ iō apparet p se nota. non tn̄ est sic.
¶ Ad 3m dico q non ē ppō p se nota Ois nix est alba. q aūt hec nix sit alba ē p se notum per sensum sed qz ds pōt ꝯseruare niuem destruendo albedinē Ideo ulīs illa nō est per se nota ¶ Ad 4m dico q non est incōueniens q aliqua ppō que ē p se nota intuitiue sit demōstrabilis in notitia abstractiua Et ita de ista ppōne. sol est mobilis. qz ipa cognita p notitiā intuitiuā est p se nota. in abstractiua aūt ipsa ē demōstrabilis. ¶ 2m aūt faciendū est uidere Utrz ōm esse sit p se notum. ¶ Et circa hoc sūt quatuor difficilia ptractāda ¶ Primū est utrz apud intellectū intuitie uidentē deū sit p se nota ista. ds est. ¶ Et ad h dico q sic. Et hoc pbo 4r. Primo sic Omis ppō est p se nota illi intellectui simplr apud quē non ꝯtingit dubitare. sed intellectui hn̄ti notitiā intuitiuaz de eēntia diuia non ꝯuenenit dubitare. naz notitia intuitia uerā exn̄tiam reqrit. ¶ 2o sic Ois notitia expimētalis est p se nota cū ex ea experior me intelligē. sed intelligēdo ōm intuitie experior me intelligere ōm intuitie. g est p se notum. ¶ 3o sic Qn̄cunqz aliqd ꝯpetit alicui per accn̄s: si intuitie cognscitur illud est p se notū. hoc pz in creaturis qz cognitō intuitia qua cognoscit q creatura existit ista ē per se nota. g multo magis illa est per se nota qua intuitie cognoscitur q ds existit. cuz exn̄tia magis sit intriseca deo q creature. ¶ 4o sic Illud quo supposito multa alia demōstratie inducūtur est per se notū. sed cognita exn̄tia dei intuitie multas alias ueritates ꝯcludunt sci de deo demōstratie. ergo exn̄tia dei ē eis p se nota. ul' ōn eē est eis per se notū. ¶ 2m difficile ptractandum est Utrz intellectui hn̄ti spēm intelligabilē dīnitatis repn̄tantem eēntiam diuinā esset hec ppō per se nota Deus ē. Dicit un9doc. q sic. ⁊ pbat ppositū sic. Ois ppositio in qua pdicatur aliqd de aliquo in primo mō dicendi p se ē per se nota. sed eē dr ō deo q̇ditatiue ⁊ in po mō dicēdi per se ergo ē per se nota. g ⁊c. Maior ē manifesta. minor pbatur. qz pdicatio in abstracto uidet esse de po mō. sed eē dei dr de deo in abstracto. qz de9 est suuz eē ergo ⁊c. ¶ 2o sic Illud qd ex sua rōne formali ē necesse eē includit existentiā in po mō dicendi per se. sz ds ē hui9mōi. ergo ⁊c. ¶ 3o sic. illud qd ex sua rōne formali ē act9 purus eē dr de deo in po mō dicēdi per se. ds ē huiusmodi. ergo ⁊c. ¶ 4o sic Omne qd non icludit aliqd in po mō dicendi per se est prius illo. sed eēntia diuina n̄ includit eē in pmo mō per se. ergo ē pior ipso eē. sed qd est pri9 ipso eē p aliquo priori hz eēntiam pro quo nō hz eē. g eēntia diuina p aliquo priori hz eēntiam quo nō hz necesse esse. ergo eēntia diuina pro aliquo priori nō debit eē. sed omē qd precedit aliqd ex se nō determinat sibi illud ergo eēntia diuia nō determinaret sibi simplr eē quod ē falsuz. ¶ Ali9 doc. dicit q ōm eē non est per se notum tali intellectui hn̄ti speciem. Et hoc pbat assumendo oppositū ei9 quod accipit alt9doc dicens q illud qd non pdicatur de aliquo in primo mō sed in 2o non ē per se notū de illo. sz eē est huiusmōi respcu dei ergo ⁊c. Probat aūt assumptū po sic Nulla rō p9 diuersa includit aliqd cōe ut in po mō. sed deitas ē rō p9io diuersa. ergo nō icludit eē quod ē sibi cōe ⁊ aliis. ¶ 2o sic. Nullus simplr simplex recipit aliqd pdicatum eēntiale cōe. sed deitas ē huiusmōi. eē autem ē cōe. g ⁊c. ¶ 3o sic. si eē includeret quiditatie in diuitate. maxie ppter istas rōnes que adducte sunt de abstractiōe de necesse eē. de puro actu. eque sapia intellect9 ⁊ oia attributa includerēt eē. hoc aūt ē falsuz. qz qn̄cunqz aliqua sunt eiusdē rōis formalis: quicqd dr quiditatie de uno ⁊ dr altero. hec ē manifesta. sed itellect9 diuinus ⁊ hūanus sunt eiusdē ratōis formalis. eē ut per te dr de intellcū diuino q̇ditatie. ergo ⁊ de hūano q̇ditatiue. quod ē falsuz.
¶ Item si eēt ita attributa in dō distinguerētur h exn̄tiam sic distinguunt formalr
¶ Dico g q actualr exn̄tia uel eē est mod9 intrinsec9. quod pbo sic. Qn̄cunqz aliqd adueniēs alicui non uariat ei9 rōem formalē. illud ē mod9 intrisec9. sed exn̄tia adueniēs alicui nō uariat ei9 rōem formalem. Nam

hẽt in potentia. ⁊ idem postea in actu ẽ idem
hõ formaliter: nec variatur eius rõ formalis
ꝗ exñtia vel eẽ est modus intrinsec⁹. ¶ Ad
rones alteri⁹ doc. Ad primã dico ꝙ qñ ali/
qđ ꝑtur de aliquo in abstracto ⁊ nullũ eo/
rum ẽ infinitũ, semꝑ ẽ vera illa ꝓpõ in pri
mo mõ dicendi ꝑ se. si aũt alter vel ambo es
sent infinita non ẽ vera, sicut ẽ hic. De quo/
cũqȝ enĩ ꝑtur eẽ in abstracto, ipm est in/
finitũ vel illud quod ꝑtur de eo, ⁊ sic ẽ so/
la idẽptica ⁊ non formalis ꝑdio. ¶ Ad 2ᵐ ⁊
3ᵐ dico ꝙ necessitas ⁊ actualitas sũt mõi in
trinseci. sic exñtia. iõ non tenẽt. Nam 1ᵃ de⁹
est pur⁹ actus vel necesse eẽ ꝑtinẽt ad pᵐ mo
dum. sic ista De⁹ est vel õs ẽ suum eẽ. ¶ Ad
4ᵐ ꝯcedo ꝙ ẽ ibi prioritas ꝑ intellectũ, sȝ tñ
posteri⁹ non adueniẽt priori ꝑ aliam ꝓductiõ
nẽ, nec ẽ ꝓfluxus realis ab illo qđ est pri⁹
ad illud quod ẽ posteri⁹. ¶ 3ᵐ difficile decla
randũ est. Utrũ apud intellectũ creatuȝ ha
bentẽ notitiã intuitiuã de oibus creaturis
sit ista ꝓpõ ꝑ se nota De⁹ est. ¶ Et hic dico
ꝙ sic. ⁊ pot demõstrari. h ꝓbo 4ᵒ. pᵒ sic Ois
intellect⁹ hñs notitiã intuitiuã õ aliquo hȝ
notitiam ꝑ se notã de oibus que includun
tur in q̇ditate illius. sȝ tal' intellect⁹ cogno
scit intuitiue relatõem creature ad õm. ꝗ oia
que includunt in rõne relatiõis sunt ei ꝑ se
nota. sed de⁹ est huiusmõi. unũ n. relatiuũ
ꝑ aliud diffinit. de⁹ etiã est tũus relatõis il/
li⁹. ¶ 2ᵒ sic ⁊ ꝯfirmat pᵐ. uel cognosco rela
tõem sine discursu vel cũ discursu. si sñ dis/
cursu tunc cognita relatõe cognosco deum.
⁊ sic hẽo ꝓpositũ. si solũ cũ discursu tũc ꝑ
aliquo signo hẽbo notitiã intuitiuã ꝑfcã. n
de aliquo. ⁊ tñ non cognoscã illud qđ inclu
ditur in rõe ei⁹ formali. ¶ 2ᵐ quod sequtur
est eque incõueniẽs ꝙ ꝑ aliquo signo cogno
scam relatiõem sũ termio. q2 adhuc ignoro
finum eẽ. ¶ 2ᵒ arguo sic Ois intellect⁹ co/
gnoscẽs hitudinẽ int' aliqua extrẽa ꝑus co
gnoscit extrẽa. q2 in eẽntial' ordinatis nõ
solũ quoad esse. sed etiã quo ad cognosci co
gnoscẽs posteri⁹ necessario. vel pri⁹ vel sil'
cognoscit ipm pri⁹. hitudo aũt int' extrẽa or
dine eẽntiali est posterior extremis. sed tal'
intellect⁹ cognoscit relatõem creature ad de
um. ꝗ ⁊c. ¶ 3ᵒ sic Ista que sũt sil' naturali i

telligentia cuicũqȝ intellectui si unuȝ ẽ per
se notũ ⁊ reliquũ. sed relatia ut relatia sunt
sil' naturali itelligẽtia. ꝗ cum unũ sit tali i/
tellectui ꝑ se notũ ergo ⁊ reliquũ. ꝯstat ꝙ i/
tellectui tali hec ẽ ꝑ se nota. creatura ẽ depẽ
dens ad õm ꝗ ⁊ deum eẽ. Maior ẽ manife
sta. q2 da oppositum. iam non sũt sil' tali si
multate. ¶ 4ᵒ sic. ipossibile ẽ intellectũ intel
ligere relatõem sine tũio. si ꝗ intellectui co/
gnoscenti relatõem ẽ ꝑ se notum deũ eẽ ha
bet ꝓpositũ. si non tũc erit notũ sibi ꝙ rela
tio ẽ ⁊ ignorabit utrũ termin⁹ ei⁹ sit. ¶ 4ᵐ
difficile uidendũ est de intellectu nrõ. Utrũ ei
sit ꝑ se notum deũ esse. Et hic dico ꝙ nõ. q2
qđ a multis ꝯcipientib⁹ termios negat nõ
est ꝑ se notũ. deũ esse ẽ huiusmõi. ergo ⁊c.
¶ 2ᵒ sic. quod ꝓbatur ab aliquo illud nõ est
ꝑ se notũ. sed sancti conati sũt ꝓbare deum
eẽ. ergo ⁊c. ¶ 3ᵒ sic Nulla ꝓpõ in qua poni
tur sbm non simpl'r simplex. sȝ includens
ptes quas non ẽ ꝑ se notũ uniri. nulla talis
ꝓpõ est ꝑ se nota. hoc pȝ q2 ex notitia tũo/
ruȝ dependet notitia ꝓpõnis. ꝗ si tũni sunt
dubii ꝓpõ erit dubia. 2ᵒ pȝ mi'r. q2 sbm i/
cludẽs ptes uere repugnãtes nõ recipit pre
dicatõȝ alicui⁹. eodem mõ sbm includẽs du
bia non ẽ ꝑ se notũ uniri ꝑdo. de⁹ aũt sm ꝙ
hic ꝯcipit a nobis nõ hȝ ꝯceptũ simpl'r sim
plicẽ. sed icludit ptes quaȝ unio non ẽ ꝑ se
nota. q2 includit entitatẽ ⁊ infinitatẽ. quarũ
unionẽ multi conant demõstrare. ¶ 4ᵒ
sic. primã cãm eẽ non ẽ ꝑ se notum. ꝗ nec de
um eẽ. añs ꝓbatur ex mouẽtib⁹ em ⁊ motis
ꝓbatur primã cãm esse. ꝯña pȝ q2 ab omi/
bus ꝯcedit ꝙ pᵃ cã sit de⁹. ex ante pot etiã
iferri ꝙ non ẽ ꝑ se notũ infinitũ esse. ¶ Sȝ
ꝯ h est illud qđ dic Ans ꝙ de⁹ est illud quo
mai⁹ excogitari non põt. Et ex hoc arguit
sic Ois 1ᵃ ꝓpõ est ꝑ se nota. qñ oppositu pre
dicati repugt sbo. sed si deũ esse non eẽt ꝑ se
notũ aliq̇d magis ens ⁊ noti⁹ eẽt cogitare
tur quod repugt deo. ¶ Item Boeci⁹ dicit
ꝙ est de primis ꝯceptiõib⁹ ¶ Item ꝑ se no/
tum ẽ effectũ esse i un rex natura. ꝗ ꝑ se no/
tu est cãm eẽ illi⁹ effect⁹. de⁹ aũt est talis cã. ꝗ
ꝑ se notum ẽ deũ esse. ¶ Item in scia mora
li ꝑ se notũ est deuȝ eẽ colendũ. ¶ Ad pᵐ di
co ꝙ est ad oppositũ. nam ꝑ illam diffinitõȝ

Auic. nititur pbare et demonstrare deum esse
q est demostrabilis. sed nullum demonstra/
bile e p se notum. ¶ Eodem mo ad argum
tum de boecio dico q intelligit q deu ee est
de numero illorum pponum uel zceptioni que
coiter zceduntur. ¶ Ad aliud q deus sit colen
dus no est p se notu sic nec mod' colendi.
¶ Ad 4m dico q si eet p se notum aliquos
effect' ee de ubi curret tunc argumentu. s
hoc non e uerum. Dato. n. q res sint note p se
ee. non tn ut effectie a deo. ¶ Ad auic. pz.

Q Ueritur utrum deum ee sit demon
strabile ppter qd. q sic pbatur
p diffinitioem dei qua dat auic.
pot deum ee demostrari. g zc.
¶ Cotra. dyo. dicit q de deo nec est ro nec ima
ginatio. ¶ Circa ista qonem p declarabo
termos. 2o quid sit demostratio ppter qd.
Et p de pmis. Ad qd intelligend sciend est
q tres pmi ponunt in demonstratoe. s. sbm
diffi' et passio. ¶ Ex his elicio 4or zclones.
P 2a q diffinitio no differt formalr a diffi
nito. Hec zclo p pbatur sic. qncunq aliqua
sic se hnt q unum dr de alio in p mo dicen
di p se. ista non dant formalr maxie si ade
quate dicant. s diffi' dr d diffinito in p'io
mo dicendi p se et adequate. ¶ Cotra istam
zclonem instat 4r. P'rio sic. posita tota qdi
tate alicui': circuscripto quocuq alio quod
non est de qditate illius: ponitur necessa/
rio qditas ei' tota. sed posito gne et dria quo
cuq alio circuscripto no ponit quiditas ei'
tota. g dicit aliam roem formale q gen' et
dia simul supta: sicut zpositu dic realr ali
ud a materia et forma. ¶ Minor pbat. qa
posito p impossibile q color separetur a dia
zstituete albedine. si albedo nihil aliud eet
q color et talis dia. tunc istis positis qtum
cuq separatis maneret albedo qd falsu est
¶ 2o sic et euidecter ponen' plures formas. ac
cipio. n. corpus aiatum. aiatum e sepabile a
corporeo. ponat separatio. et tuc remanebit to
ta qditas corpis aiati. et tn no remanebit ip
sum corp' aiatum. et sic reanebit corp' qd e
genus. et aiatum quod e dia. et tn non ma/
net diffinitu quod e corp' aiatum. ¶ 3o sic.
sensibile distinguit a rroali. separet ergo re
manebit gen' et dria et tn non manebit qd
ditas speciei. ¶ 4o qz explicatiu et explica/
bile dnt formalr. diffinitio e explicatiu.
¶ Ad ista oia posset dici q non remanent
unita. io non reanet qditas. ¶ Contra aut
ista unione scd aliqd aliud ab unioe et uni
us zsequitur ptinens ad spem. aut ipsa psa
unio ptinet. aut nihil plus q an. Si primu
tunc hetur ppositu. qa diffi' non expmat ni
si ptes diffiniti. diffinitu aut addet illud a
liud ad diffinitioem. ¶ Si 2m illud e falsu
qz unio e respecti'. g non ptinet ad qditate
Et etia hoc dato hetur ppositum. qz i' non
exprimitur p diffinitioem ¶ Si des 3m tunc e
rit arguend de ptib' separatis sic de unitis.
et ita si ptes separate non sunt ipm diffinitum
seqtur etia q nec ptes unite. ¶ 2o instatur
g p'm principiu zplexum. et h sic. spes eis zpo
nitur ex gne et dria. Ex h arguo sic De eo
de oio ipossibile e uerificari zdictoria salte
de eadem roe formali. sed si spes sit oio
idem cum gne et dia simul suptis de eodem
oibus modis dicerent ztradictoria qz ge/
nus et dia sil' sumpta zstituut spez. spes au
tem n zstituunt spem. qz io non zstituit se ip
sum. g zc. ¶ 3o sic Impossibile e q unitas
formalis fundet in duob' formalr distin
ctis. unitas aut specifica e formalis gen' et
dia formalr distinguuntur g non fundat i
ipsis. ergo oz dare 3m indistinctu formalr
in se ipso qd erit fundametum isti' unita/
tis. Et illud addit diffinitum sup diffinitoem
ergo zc. ¶ Sed dices q sunt unum realr.
¶ Cotra illud no ualet. qz sic unitas real'
reqrit unum reale qd sit fundamentum illi
us. ita uidet q unitas formal' non pot ha
beri nisi ubi e una simplex formalitas. Et
sic unitas realis non pot fundari in diuers
rebus. ita nec unitas formalis in distinctis
formalitatib' ut sic. ¶ 4o arguo sic Idem
sil' et semel non pot ee cognitum et n cogni
tum. sed diffinitum cognoscit sine diffinitioe.
per diffinitoem n. distincte cognoscit res. p
diffinitum aute indistincte. zstat aute q res
pot cognosci idistincte absq hoc q cogno/
scatur distincte. ¶ Si dicat q non e inconue/
niens eand rem cognosci duob' mois. Co
tra. qui cognoscit indistincte non cognoscit

ptes ẽentiales.ſed qui cognoſcit diſticte co
gnoſcit ptes ẽentiales.g̃ aliq̃d cognoſcit co
gnitiõe diſticta quod ñ cognoſcitur cogni/
tiõe indiſtincta. ¶ Sed dices ↄcedo maiorẽ
ꝙ indiſtincte cognoſcẽs non cognoſcit ptes
diſticte.ſed tñ bñ indiſtincte cognoſcit.
¶ Cõtra inueniaꝫ aliqđ ↄpoſitũ ex ptib⁹ ſim
pliciter ſimplicib⁹. illud põt cognoſci diſticte
ꝛ indiſtincte.quero ſi cognitiõe indiſtincta
aliqual'r cognoſco ptes uel nõ.ſi non hẽo ꝑ
poſitũ.ſi ſic ꝛ diſtincte eodem mõ hẽo ↄpoſi
tũ.Si indiſticte. ¶ Ↄ q꜡ ſimpl'r ſimplex uel
diſtincte cognoſcit uel nullo mõ cognoſcit.
Partes aũt ille ſũt ſimpl'r ſimplices ꝑ ſup
poſitũ ergo diſticte cognoſcitur. uel nullo
modo. ¶ Videt g̃ dicenđ ꝙ ſic ↄpoſitũ natu/
rale addit ad ptes ſimul ſumptas.ita etiaꝫ
ↄpoſitũ methaꝑicum.ſic diſſinitũ uel ſpẽs ad
dit ſup gen⁹ ꝛ dr̃iam ſimul ſumpta. ¶ Et ſi
dicas ergo diſtinguunt formal'r.dico ꝙ non
diſtinguunt formal'r q꜡ iſta.ſ.ſpẽs includit
illa.ſ.genus ꝛ dr̃iam.ſic entitas ↄpoſiti in/
cludit ptes,ĩõ non diſtinguunt. ¶ 2° ↄcl'o ẽ.
ꝙ paſſio differt formal'r a ſbõ. Nam omẽ
qđ dr̃ de aliquo in 2° mõ dicendi ꝑ ſe differt
ab eo ſaltẽ formal'r.ſed paſſio dr̃ de ſbõ in
2° mõ g̃ ꝛc. Ma. ꝓba⁹ q꜡ qñ aliqua ſũt oib⁹
mõis idem q̇cquid dr̃ in p° mõ dicendi ꝑ ſe
de uno ꝛ de alio.ſed diffinitio ſbi dr̃ de ſbõ
in p° mõ dicendi ꝑ ſe.g̃ ꝛ de ipſa paſſiõe.qđ
eſt falſum. ¶ 2° arguit ſic Nullũ poſteri⁹
põt eẽ omnibus mõis idem cũ priori.ſed paſ
ſio ẽ poſterior ſbõ.ergo ꝛc. ¶ 3°.diffinitio ẽ
ꝑ ſe nota de ſbõ.non aũt paſſio.g̃ paſſio ꝛ
diffi⁹ non ſunt oibus mõis idem. ¶ 4° Qñ
aliqua ita ſe hñt ꝙ unũ eſt ꝑ ſe notũ aliud
non.neceſſario eſt inter ea aliqua nõ idẽpti/
tas.ſed ſbm de ſe ipo dictũ eſt ꝑ ſe notũ.paſ
ſio aũt de ſbõ non q꜡ demõſtratur.ergo ꝛc.
¶ Dico g̃ ꝙ paſſio non ẽ idem oibus mõis
cũ ſbõ.ſꝫ tñ non dico ꝙ ſemꝑ diſtinguitur
formal'r a ſbõ ſed aliqñ diſtinguit ſolum
ſicut mod⁹ intriſec⁹.ſic finitas ſe hꝫ ad an
gulũ.nam ipſa põt demõſtrari de ipſo.ꝛ ta
mẽ ſolum ẽ mod⁹ intrinſec⁹.ꝛ tñ ſe hꝫ ꝑ mo
dũ paſſiõis non tñ formal'r differẽtis. Ali
qñ aũt differt formal'r a ſbõ, ſic qñ ꝓbat
ꝙ angelus ẽ natura intellectualis. ¶ 3° cõ
cluſio eſt ꝙ paſſio non differt real'r a ſbõ.
Et h̃ ꝓbo ſic Qñ aliqua ſic ſe hñt ꝙ unuꝫ
diſtinguit real'r ab alio.ꝛ ẽ pri⁹ eo ẽential'r
illud qđ eſt pri⁹ põt fieri ſñ eo quod ẽ po/
ſteri⁹.ſed ſi ſbm differt real'r a paſſiõe.ꝛ eſt
pri⁹ ẽential'r ea.ergo põt fieri ſine ea. Ma
ior ꝓbatur 4°.primo ſic.qñ aliqua ſunt eſ
ſential'r ordinata ꝛ real'r diſticta.pri⁹ nõ de
pẽdet a poſteriori.ſed que ita ſe hñt ꝙ unũ
non dependet ab alio.unum põt ab alio ſe
pari.g̃ ſbm poterit eẽ ſine paſſiõe. ¶ Sed di
ces ꝙ inſeꝑabilitas non ſolũ ꝓuenit ex de/
pendentia.ſed ex coexigẽtia. ¶ Cõtra Ni/
hil neceſſario coexigit ad eẽ aliud⁹ qđ nõ fa
cit ad eẽ illi⁹.ſed poſteri⁹ nihil facit ad eſſe
prioris ergo ꝛc. ¶ 2° ſic Qua lẽ teneũꝫ ordi
nem hñt aliqua in ↄditatib⁹ talem hñt i ex
iſtẽtiis.ſed rõ ↄditatis ſbi ꝛ cuiuſcũqꝫ prio
ris prior eſt ẽential'r ꝙ rõ ↄditatis paſſiois ꝛ
cu⁹cũꝫ poſterioris g̃ in exñdo ẽ prior.g̃ põt eẽ
ſñ poſteriori. ¶ 3° ſic i ẽential'r ordinatis ñ
põt eſſe circulatio.ſi g̃ pri⁹ non põt eẽ ſine
poſteriori.ꝛ h̃ non põt eẽ ꝑpter dependẽti/
am.ſed ꝑpter coexigentiam,poſteri⁹ aũt e/
que coexigit pri⁹ ſic ẽ cõuerſo.ergo circulatõ
erit. ¶ 4° ſic.ꝛ iſta rõ me cõuincit. Dẽ agẽs
contingent ꝓducens duo ẽential'r ordiata
ita ꝙ ab aliquo non põt neceſſitari.ſi ꝓdu/
cat pri⁹ ẽential'r non ẽ neceſſe ꝙ poſteri⁹ ꝓ/
ducat.ſed dẽ ẽ huiuſmõi agens.ꝛ pri⁹ ꝓdu/
cit ſbm q̃ paſſiõem.ꝛ pri⁹ ẽential'r q̃ poſte
ri⁹.g̃ ꝛc. ¶ Sꝫ dices ꝙ lꝫ dẽs non neceſſitet
abſolute.tñ aliquo ſuppoſito bñ põt dici ne
ceſſitari.ſ.poſito ſbõ ad ꝓducendũ paſſio/
neꝫ. ¶ Cõtra Nam icõueniẽs uidet ꝙ ſbm
ꝓductũ neceſſitet dẽm ad ꝓducendũ paſſio/
nẽ.cum ꝓductio paſſiõis ſit diſtincta a ꝓ/
ductiõe ſbi Poſita g̃ ꝓductiõe ſbi quare dẽs
non põt ſbtrahere illã.Si dicat ꝙ eque ↄclu
dit argumentũ in formal'r diſtictis. ¶ Cõ
tra Quecũꝫ una ꝓductiõe ꝓducunt unũ ñ
põt ꝓduci ſñ altero.ſic eſt de formalit diſti
ctis realiter tñ eiſdem.ſed realiter diſtincta
diuerſ ꝓductiõibus ꝓducũtur ſiue cauſant.
Non uidet ergo rõ ſi ſbm ſit realiter diſtin
ctũ a paſſione ꝛ pri⁹ ẽnaliter ea cũ diſtictis
ꝓductiõibus ꝓducant quare nõ poſſet fie/
ri unum ſine alio.ꝛ q꜡ non põt ↄuicitur ꝙ

funt eadem res. ¶ 4ª conclusio est quod omnis non pōt facere s̄bm sine passiōe demonstrabili ō co ¶ Istā pbo 4°. p° sic nulla veritas p se nō potest eē dubia: sȝ si subiectū separetur a passiōe, veritas p se nota fieret dubia ergo ⁊c. Mīa pȝ: qꝛ illud a quo dependet tota certitudo scibilis non pōt hic dubitatōem. Miorem pbo qꝛ in una p̄missaꝝ passio p̄tur de diffinitōe. Constat aūt quod ista p̄missa ē per se nota. Cōstat aūt quod si separetur passio a subiecto non eēt p se nota illa p̄missa sȝ eēt falsa vel dubia ergo relinquitur quod passio p divinā potentiā non pōt a subiecto separi ¶ 2° sic Impossibile ē conclōnem demōstratam eē cōtingētem sȝ si passio posset a s̄bo separi cōclusio demonstrata eēt contingēs Patet qꝛ cōclusio nihil aliud ē nisi ppō in qua passio p̄dicatur de s̄bo ergo ⁊c. quod aūt conclusio demōstrata non pōt eē contingens. pbo qꝛ illud quod quōd rei exn̄ in potentia sic ⁊ in actu exn̄tis non pōt eē contingens. Hoc pȝ. sȝ de reb' in potentia sunt demōstratōes ergo ⁊c. ¶ 3° sic Cōclusiōe demonstratiaꝝ ipossibile ē eē falsā sȝ si passio separatur a s̄bo conclusio demonstratōis eēt falsa. ista vero est conclō demonstratōis. Hō est risibilis. sed si deus separet risibilitatē ipsa eēt falsa. ergo ⁊c. ¶ 4° sic. quod est risibilitas. non ē nisi quedā mobilitas faciei. Tunc arguo sic A quocūqȝ pōt moveri mobilitas mobilis: ab eo pōt destrui motivitas moventis. imo si mobilitas mobilis destrueretur, statim motivitas moventis destrueretur. qꝛ mobile non ē mobile nisi ab aliquo motivo. nec motivum non ē motivum nisi respectu alicui' mobilis. si ergo deus pōt auferre mobilitatē faciei, illam. s. quam dicit risibilitas, vel mobilitatē celi. non curo de h' pari rōne poterit auferre quamcunqȝ motivitatē in quocūqȝ agēte. qꝛ si unam solam dimittit stati illa erit motiva alicui' mobil' ⁊ aliquod mobile erit ab ea mobile. cum deus ergo ipse hēat virtutē motivā respcū hui' mobilis. si faciat istud non eē mobile: necessario faciet se ipm non eē motivū quod est incōveniens. faceret eīȝ se impotentē. qꝛ non potentē movē faciē hois. ¶ Nunc 2° pricipaliter videndum est de conplexiōe. ⁊ circa hoc p° videnď est ordo cognitōis t'inoꝝ in demōstratōe. ¶ Ad quod dico quod prim' conceptus est cōceptus q̄ditativ' s̄bi qui ē prim' qui nobis advenit ⁊ indistinct'. 2' conceptus ē diffinitōis. prius enim cognoscit res indistincte quam distincte. qꝛ procedim' ab imperfecto ad pfectū.

¶ 3° conceptus ē passiōis. qꝛ concept' scōi mōi sūt posteriores aliis. ¶ 2° videndum est de mō formandi demōstratōem. ¶ Ad quod intelligēdum p° necessario accipitur una regula. qualis ē ordo t'inoꝝ talis ē ordo conplexionū. si ergo p̄m' t'in' est diffinitū. ⁊ 2' est diffi°. ⁊ 3' est passio. simplr p' ppō est formalis in qua p̄tur diffi° de diffinito. nam hec sequitur naturam t'inoꝝ ¶ 2ª autē erit in qua p̄tur passio de diffinitōe. ut dicat sic Omnis hō est aial rōnale. omē aial rōnale est risibile. ergo omis hō est risibilis ¶ Iste ordo ē congruus qꝛ p̄dicatio de primo mō precedit p̄dicatōem de 2° mō ¶ Sȝ tunc hic ē unum dubiū. qꝛ sic ordinādo potissima demonstratio n̄ erit in pª figura. nec in 2ª. nec in 3ª. In qua ergo. Aliq̄ volūt dicere quod in 4ª. de h non curo. tempori ſ istū ordinē videtur quod debeāt sumi ppōnes. ⁊ ita forte logica non tradēs istum ordinē erravit ¶ Sed tunc occurrūt duo difficulta. primū quod mediū virtute cui' fit totum n̄ ponetur in pricipio. Ad quod dico quod magis movet ad oppositū. nam mediū ē cā conexiōis illud aūt quod ē cā conexiōis rōnabili' collocatur in medio quam in pricipio. ergo ⁊c.

¶ 2m difficile ē. qꝛ videt quod minor extremitas p̄dicabit de maiori in conclone. ⁊ sic erit conclusio indirecta. ¶ Ad quod ego dico quod naturaliter loquēdo forte posset dici quod conclo quas dic indirectā est directa. ¶ Nunc videndū est de illo Utrū. s. omī eē sit demōstratio ppter quod. ¶ Ad quod dico quod non. qꝛ in demonstratōe ppter quod diffinitio s̄bi debet eē mediū. sed deus non ē diffinibil'. qꝛ simplr simplex. ¶ Sȝ contra arguitur dupl'r. p° qꝛ i dignissima scīa debet eē nobilissime demonstrationes. sȝ theologia ē nobilissima scīa ⁊ demonstratio ppter quod ē nobilissimā demōstratio ¶ 2° qꝛ in pª scīa. s. methaphīca ē demōstratio ppter quod ⁊ potissima. sȝ s̄bm p' scie scīls ens ē ita simpl'r simplex sic de' est simplicit' simplex. ergo ⁊c. Non valet ergo 1ª rō de simplicitate dei. ¶ Ad ista dico. Ad pm̄.

ꝙ demonstratio ꝓpter qd non ē in theologia. Dico tñ ꝙ theologia ē nobilissima scia qꝫ ueritates non sunt note ꝑ discursuꝫ sed ꝑ se sunt note. ⁊ istud ꝓuenit ex dignitate scie. qꝫ passio ē ꝑ se nota de subiecto. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ꝓprie passiones entis sūt ꝑ se note de ente nec pñt demōstrari de ēte loquēᵒ de ente ⁊ de rōe pcisa eiᵒ. lꝫ possent demonstrari de eo quod ē ens denoiatiue.

Q Ueritur utꝝ dm̄ eē sit demonstrabile demonstratione quia. ꝙ non. dyo. Nullam hēmᵒ uiā ad ōndenduꝫ aliq̄d de deo. ¶ Cōtra qꝫ ex effectibᵒ hēmus uiam ad laudandū dm̄. sñe edocemur laudare dm̄ ꝑ eundem dyon. ¶ Ad istam q̄ōem pᵒ intelligenō est ꝙ duplici mō inuestigamᵒ deuꝫ eē. scilꝫ mō phico. ⁊ mō methaphico. Phice eiꝫ inuestigamᵒ deū eē ꝑ motū. qꝫ h mouetur ergo ab aliquo ⁊ h ab alio. ⁊ sic iret in infinitū. uel pᵐ stabitur. Et ista uia maiorē euidentiam hꝫ dimittenᵒ motū ⁊ accipienᵒ creatū ğ ab aliquo. Methaphice aūt inuestigamus ꝑ uiā eminētie. dato eiꝫ ꝙ nihil moueretur uel crearet in entibᵒ adhuc in ordie reperto in entibᵒ int ea que sunt alteriᵒ rōnis ōnderet ꝙ eēt deueīre ad pᵐ eminens. ⁊ ita hēo duos ꝯceptᵒ de deo. unuꝫ entis prime. ⁊ aliū cause pᵉ. Tunc istis hitis dico ꝙ demōstratōe qꝫ poterimᵒ demonstrare dm̄ eē.

¶ Sed ē intelligenō ꝑ duplex ē demonstratō qꝫ. Una a priori. ⁊ alia a posteriori. h est cōmune oī demonstratiōe qꝫ ꝙ fiat ꝑ passiones ꝯceptā ꝑ medio. ꝯtingit aūt h dupl'r. aliqñ eñi ꝯtingit ꝙ passio posterior ē ꝯclusa a priori sic ꝑ mediū. ⁊ sic ē demōstratō qꝫ a priori. Exᵐ oē ens infinitū existit actual'r. deus ē ens infinitū. ergo ⁊c. Hic eiꝫ posterior passio demonstraᵗ ꝑ priorē passioneꝫ tanq̄ ꝑ mediū. Infinitas aūt est passio prior existētia. sic patebit. 8ᵃ. di. ¶ Aliqñ aūt accidit ꝙ passio posterior ē mediū ad ꝯcludendum priorē. ⁊ tunc demōstratio qꝫ ē a posteriori Exᵐ Omnis pᵒcā existit. ds est huiusmōi ğ existit. existētia eiꝫ dei prior est ꝙ cālitas que cāaꝫ. Ideo ōꝫ demonstratio qꝫ a posteriori ¶ Sꝫ hic ē una difficultas. qꝫ dictū est prius

ꝙ omnes tmi in demonstratōe sunt ideꝫ realiter. nihil aūt ē in creatura ꝙ sit idem realiter ei qō est in deo. illud aūt quod ē in creatura accipiᵗ ꝑ medio ad dēmonstranō illō qō est in deo. ¶ Hic dico ꝙ nihil quod ē i creatura ē mediuꝫ ad demonstrandū aliq̄d de deo. sed ꝑ̄ cāse ꝑ illud qō est in deo demōstramus. ¶ Sed q̄ñ ergo demonstranō est de illo ꝑ effectū. ¶ Rñdeo ⁊ dico ꝙ non ē ꝑ effectū. sed ꝑ hitudinē ad effectum. ¶ Sed ꝯ. Ois hitudo dei ad creaturā est ꝯtigens. sed ꝯtingēs non pōt eē mediuꝫ i demonstratōe ¶ Dico ꝙ intelligendū est qñ dꝫ ꝙ hitudo dei ad creaturā est mediū de hitudine aptitudinali. que ē necessaria. nō aūt de actuali que ē ꝯtingēs. ¶ Ad dyoñ. dico ꝙ nullū hēmus manuductū ad ondenō aliq̄d de deo ꝑ rōem ꝓpriam ⁊ specificam.

Q Ueritur utꝝ deū esse unum sit demōstrabile. dicunt aliq̄ ꝙ sic Et nitūtur demōstrare sic. deᵒ non hꝫ materiā ergo ē unus.

¶ Sed ꝯ. isti nituntᵗ demōstrare magis notū ꝑ minus notū. certum ē aūt apud oēs ꝙ ds est unus. dubium aūt utꝝ plurificatio fiat per materiā. ⁊ sic ꝙ multi credūt ⁊ dicunt eē falsū. sic angeli plurificanᵗ ⁊ tñ in eis ñ est materia. ¶ Alii dicūt ꝙ supposita rōe ans̄ s. ꝙ deus est quo maiᵒ excogitari non pōt demonstrari pōt. ¶ Ad uidenō q̄ñ sciendū ꝙ 4ᵒʳ uie pñt imaginari ad ponendum plures deos ⁊ nulla alia. Pria est ponere eos pᵒ diuersos. 2ᵃ ponē eos ꝯtios. 3ᵃ ponere eos eē dispatos. 4ᵃ ponē eos eiusdem rōis. Cōtra primū arguiᵗ 4ᵉ Prio sic. Illa que dicunt impfcōem non sūt ponēda in primis entibus. sed diuersitas ponit ipfectōem ꝑ pictagoricos q̄ eam collocabāt ad ptem sinistrā cū aliis pfcōnibus. ¶ 2ᵒ Omne ens pfcissimū includit oēm pfectōem simpl'r. sed deᵒ est pfectissimᵒ. ergo ⁊c. Alia ğ deitas que esset in alio eēt pfectio simpl'r ergo eēt in pᵒ. ⁊ sic non eēm pᵒ diuersi. ¶ 3ᵒ sic. unᵒ intelligeret aliuꝫ alioq̄n non eēt summe pfectus Tunc aūt ꝑ eēntiam alteriᵒ. ⁊ hoc nō. qꝫ tūc moueretᵗ ab illo. Aut ꝑ eēntiam ꝓpriā. ⁊ tūc non pfecte intelligeret sic esset intelligibil'

¶ 4° sic. unitas habet aliquem actum volun
tatis circa aliud, aut usu, aut fruitionem. si u/
sum uteretur fruendis. si fruitione̅m tunc di
ligeret tamen eam quantum se, quod est inconveniens
¶ Contra secundam viam de contrarietate arguitur sic.
Primo quia nihil mali est in primis entibus sed contrari
etas est mala et litigiosa. ergo etc. ¶ 2° quia ubi contrari
etas et inclinatio ad contraria. et sic contraria agerent
secundum contrarias inclinationes. ¶ 3° sic quia impossibile est
quod aliquis contrarietur sibi ipsi. sed hoc posito idem
contrariaretur sibi. sicut illud in quo convenirent.
¶ 4° nulla perfectio repugnat enti perfectissimo.
tamen ergo illa quibus distinguuntur sunt perfectiones
unius non esset alteri incompossibilis. et sic esset
in eo. quia quicquid est ibi possibile est ibi necessa/
rio. ergo essent contraria in eodem quod est falsum. ¶ Ab
aliquibus autem adducitur ratio avic. que est de ne/
cesse esse et de compositione. sed apparet mihi quod eque
concludant contra divinarum personarum pluralitatem sicut
contra pluralitatem deorum. Ideo eas dimitto. ¶ Ar
guo autem sic aliter Nulla potentia ponitur frustra
in universo. ergo multo minus in deo. sed ita
esset Nam prima ratio in qua convenirent esset in potentia
ad illa quibus distinguuntur. Exemplum de animalita/
te respectu rationalis et irrationalis. ¶ Item per/
fectio simpliciter est melior quocumque sibi impossibi
li. sed ratio formalis qua iste distinguitur ab il
lo est perfectio simpliciter. quia deitas. ergo est melior
quocumque sibi incompossibili. sed est incompossibilis
alteri opposite ergo melior ea. ergo etc. ¶ Con/
tra 3am viam arguo sic. primo per rationem que fit con
ter de compositione. quia in aliquo differrent et in aliquo
convenirent. et sic esset compositio similiter de necesse
esse. nam utraque illarum rationum esset necesse esse
¶ Et quia ista concludunt contra divinas personas. Ideo a
liter arguo 4or ¶ Primo sic. quicquid est in deo
possibile necessario totum est in actu. sed rationi
formali in qua conveniunt non repugnat habere al/
teram rationem qua oritur. ergo potest eam habere ergo habet.
et sic rationes quibus distinguuntur erunt in quoli
bet ¶ 2° sic In deo non est aliquid frustra. sed
in deo illa potentia que est in illa ratione que est
communis esset frustra. ergo etc. ¶ 3° sic Nullum ens
perfectissimum caret aliqua perfectione. sed rationes
distinguentes sunt perfectiones simpliciter. ergo etc.
¶ 4° sic Nulla perfectio simpliciter est alteri in
compossibilis. sed rationes quibus distinguuntur sunt
perfectiones simpliciter. ergo erunt compossibiles. ergo essent simul.
et per consequens non erunt distincti. ¶ Contra viam
quartam arguo sic. Primo. quandocumque aliquod in
dividuum adequat sibi totam naturam speci
ficam. sub illa specie non possunt esse plura individua
sed individuum divinum est huiusmodi quia infi/
nitum. Maior patet. minorem probo. quia infinitum
est quo maius cogitari non potest. cum ergo deus
sit infinitus. sed si essent in una specie duo quo/
libet illorum maius cogitari posset. ergo non
esset infinitum. ¶ 2° sic Quandocumque aliqua sunt
eiusdem rationis. maior perfectio est in duobus quam
in uno. sed individuo divino repugnat intelli/
gi maiorem perfectionem. ergo etc. ¶ Licet iste rationes
videantur apparentes. una tamen regula destruit e
as. quia maius et minus et equale et inequale sunt
passiones entis finiti et repugnant infinito. Ideo
adducitur alia ratio petri Omnis natura que est
abstracta a materia et a conditionibus materi/
alibus est tantum una Hoc patet. quia pluralitas numera
lis non invenitur nisi cum conditionibus materi
alibus. Hecceitates enim sunt conditiones materia/
les. sed deitas est abstracta a materia et ab omni
bus conditionibus materialibus ergo etc. ¶ Hec
ratio demonstrat tenentibus eius principia. sed quia
intendo ponere quod deus est summe singularis. per
consequens non abstrahit a singularitate. ideo mihi
non concludit ¶ Adduco igitur alias rationes. et
arguo 4or Primo sic Nulla ratio que est de se
hec potest plurificari. sed deitas est huiusmodi. ergo
etc. Maior patet Minor probatur. quia illud quod est
actuatum ultimata actualitate est de se hoc. ta
lis est deitas ergo etc. ¶ Sed dices Tu non
probas quod hecceitas conveniat deitati nisi in 2° modo
Et ex hoc arguo sic. quia isto posito habetur pro/
positum. Nam quando aliquid convenit alicui in 2°
modo dicendi per se subiectum illud semper invenitur e
rat passio. sed hecceitas dicitur de natura divina per
se in 2° modo dicendi per se ergo etc. sed si ponantur
duos deos in quolibet est una hecceitas et eadem
alii. et sic idem deus ¶ 2° sic Omnis natura cui
non accidit hecceitas est implurificabilis. sed na
tura divina est huiusmodi ergo etc. Maior patet
in opposito. Ideo enim natura humana pluri
ficabilis est quia sibi accidit hecceitas quia hecce/
itates sunt incompossibiles mutuo sicut omnes
specifice suo modo. et opposita non possunt conveni/
re eidem. Minor patet quia si deitati accideret
hecceitas ipsa esset in potentia ad illas. ¶ 3° sic

Omnis natura hñs tīinum adequatum nō pōt se extendere ad aliud. sʒ natura diuina hʒ terminū adequatū. i. hecceitatē adequataʒ q̄ ē illimitata sicͤ ꝛ natura cuiꝰ est. ergo nō pōt aliam hēre. ¶ Confirmat̄ in opposito. iō eni natura hūana ē plurificabilis ꝛ multiplicabilis. q̄ non hʒ aliq̄ hecceitatē adequatā. cū ergo in deo oppositū repiatur. ergo ꝛc. ¶ 4° sic Omis pfectio simplr̄ ē in deo. sed hecceitas est pfectio simplr̄. ergo ꝛc. Maior pʒ. miorem pbo. q̄ quāto natura ē nobilior tanto eius singl'aritas ē nobilior. sʒ natura diuia est natura infinita ergo eiꝰ singularitas erit infinita. infinitū est pfectio simplr̄. Si autē hecceitas eēt in quocūʒ deo. ergo hecceitas unius eēt in alio. ꝛ sic eēt unꝰ deꝰ. Adduco aūt rōnem que magis ꝯuincit. s. Johis scoti. Ois natura que de se non ē determinata ad unū indiuiduū. sʒ ē indeterminata ad plura eiusdē ratōis. non determinatur ex se ad certuʒ numeꝝ indiuiduoꝝ. illiꝰ rōnis. ¶ Istaʒ rōem ondo 4or. Pmo. q̄ lʒ antiq̄ negarūt dm posse plures mūdos pducere. tñ ꝯcesso de duobꝰ nullus pōt negare d' tribꝰ aut de 4or. ꝛ sic i infinitū. ꝛ rō est q̄ i hiis que sūt eiusdē rōis nō pōt dari maior rō de uno nūero q̄ de alio. ¶ 2° q̄ lʒ aliq̄ moderni negēt deum posse pducere plures angelos in eadē spē. ꝯcesso tñ de duobꝰ ꝯcedunt de quocūʒ nūero ppt̄ ueritatem pdicte ppōis eis indite. ¶ 3° ꝯcesso q̄ duo corpa pñt eē in eodē loco. statim infert q̄ mille. Et 4° simlr̄ de uno corpe in duobꝰ locis. ¶ Ista ppōne sic declarata accepta pro maiori: assumit̄ minor. Sʒ si ponant̄ plures dii: natura diuina non eet ex se determinata ad unū. ergo qua rōe est in duobꝰ ꝛ in tribꝰ. ꝛ sic in infinitū. ergo cum in dō nō differt eē ꝛ posse. cū posita dualitate ponat̄ possibilitas ad infinitatē statim pʒ q̄ erūt infiniti dei. ¶ Cōtra tñ istam rōem instat̄ 4or. Pmo Accepta illa ppōne pro maiore accipio ergo minorem. cū natura angelica uel hūana non sūt determinate ad unuʒ. ergo pñt eē infiniti hoies ꝛ infiniti angeli. ¶ 2° sic. sʒ faber non ē determinatꝰ ad faciendū unum cultelluʒ ergo poterit facere infinitos ¶ 3° sic. sed ego i determinatꝰ sum ad portandū duo pondera uel tria ergo potero portare infinita. ¶ 4° sic. sed pater in diuinis non ē determinatus ad unum suppositū ergo nec ad duo. hoc ē falsum. q̄ non pōt nisi duo. ¶ Ad pm dico q̄ natura hūana siue angelica non ē de se determinata ad finitum nūeꝝ. datum. alicq̄n deꝰ non posset mundū ppetuare. tñ determinatur ab extrinseco. s. a uoluntate diuina ꝯtingent̄ sed si diuina natura posset plurificari ꝗtū eēt ex se in infinita indiuidua. cū quodlibet ubi possibile eēt necessariū sequeret̄ q̄ eēnt infiniti dii. ¶ Ad 2m dico q̄ determinatio fabri ē a materia. q̄ si uiueret in infinitum. ꝛ hēret ferꝝ infinitū posset multiplicare cultellos in infinitū. Hoc non cadit in pposito. ¶ Ad 3m dico q̄ ē repugnātia ex pte subiecti. nam successiue possem portare infinita. si in infinitū uiuerē uel durarem. que tñ impossibilia eēnt in simlr̄. ¶ Ad 4m dico q̄ si eēnt productiōes eiusdē rōis oʒ dare q̄ non eēt nūerꝰ certus eaꝝ. sed sūt alteriꝰ rōis. Determinat̄ aūt a pricipus diuersaꝝ. rerum ad certum nūerum p intellectū ꝛ uoluntatem.

Queritur utꝝ deus sb rōne infinita posset esse obiectū alicuius scie create. q̄ non apl's dic̄ q̄ deus inhitat lucem inaccessibilē. hoc aūt non ē nisi rōne infinitatis ergo ꝛc. ¶ Cōtra Jo. in canonica sua. uidebimꝰ eū sicuti ē. ergo poterimꝰ suam infinitatē cogscere. ¶ Hic sūt duo facienda. Pmo est indere in quo ꝯsistit rō infinitatis. 2° ad q̄ōes ¶ Quantū ad primum sciendū q̄ sunt 4or m̄oi dicendi de infinito. Aliq̄ eni dicūt q̄ infinitas idem est q̄ deitas. ꝛ idē est ꝯ pius utriusqʒ. Et h' pbant q̄ Ans' dic̄ q̄ deꝰ est quo maiꝰ cogitari non pōt. hoc aūt sibi nō ꝯpetit nisi rōne infinitatis. ergo ꝛc. ¶ Alii dicunt q̄ ē quoddā attributū. sicut eni eternitas dicit q̄dam ꝗtitatem extensiuā duratōis. ita infinitas intensiuā. ꝛ ideo sic̄ eternitas est attributū. ita ꝛ infinitas. ¶ Alii dicunt q̄ est rō priuatia ꝛ rō est. q̄ de quocūqʒ enim affirmatio negatio p pm pricipiū. sed affirmatio finitatis non dr̄ de deo ergo negatio finitatis dr̄ de deo. ¶ P̄ caētia finis dic̄ aliq̄d priuatim sed ifinitū dic̄ carentiā finis. ergo ꝛc. ¶ Cōtra oēs istos mōs ego

arguo. Et primo ꝯ primū sic. Impossibile
est de eadem rōne formali eē certum ꝯceptū
ꝛ dubium. sed de deitate ꝑ ꝙ eam ꝯcipim⁹
nunc hēmus ꝯceptum certum. dubitam⁹ au
tem de infinitate. ergo ꝛc. ¶ 2° sic. Impos/
sibile est ꝙ una ꝛ eadem rō sit cognoscibil'
ꝑ naturā ꝛ non cognoscibilis. hoc pꝫ ꝑ p^m
principiū. sed ꝑ naturā possum⁹ cognoscere
infinitatē. sed ꝑ naturaꝫ non possum⁹ cog/
scere q̇ditatem ꝓpriam deitatis. ergo ꝛc.
¶ 3° sic. Si deitas ꝛ infinitas eēnt una rō
formalis. sicut gñatio uerbi ōr diuina a dei/
tate. ita diceretur infinita ab infinitate. quod
est falsum. ¶ Cōtra 2^m arguo ꝙ non sit at
tributū illud quod intelligitur ī eēntia ut
abstrahit ab oibus attributis non ē attri/
butum. sed infinitas ē huiusmōi. g ꝛc. ꝓba
tio minoris. qꝛ in illo priori quo intelligit^r es
sentia prior attributis itelligit^r ōs pfectissi
m⁹. sed h non ē nisi ꝑ q̇titatē uirtutis ergo
ꝛc. ¶ Cōtra 3^m non arguo. qꝛ in pte dicit ue
rum licꝫ non in toto. ¶ Dico ergo ꝙ infini/
tas non ē omnibus mōis idem cū eēntia. sicut
dictū est ꝯ primū moduꝫ. nec ōr in p° mō di
cendi ꝑ se de eēntia. cui⁹ rō esse pōt qꝛ nullā
distinctā aliquo mō a simplicit simplici in
cluditur in eo formal'r. sed infinitas sic di
ctus ē aliquo mō non ē eadem deitati. g ꝛc.
Nec etiā ista infinitas distinguit^r formalit^r
a diuinitate. qđ ꝓbo sic. Nam illud quo ad/
ueniente uel recedente non uariatur rō for
malis. non distinguit^r formal'r. uel non hēt
formalitatē distinctā ab eo. infinitas ꝛ oīs
quātitas ē huiusmōi. pꝫ de albedine inten/
sa ꝛ remissa. ergo ꝛc. ¶ dico g sicut dicit Sco
tus ꝙ infinitas differt ab eēntia sicut mod⁹
eius intrinsec⁹. ꝛ ista distinctio modi est mi
nor ꝙ distinctio formalis. dicit ergo infini/
tas modū intrinsecū. s. quātitatem uirtutis
deitatis uel ulterius illi⁹ cui applicatur. nō enī
uariat rōnem formalē. Infinitū tñ posset
accipi dupl'r. Uno mō fundamental'r ꝛ pri
marie. Alio mō formal'r ꝛ ultiate. Ex^m pri
mi duo alba dicuntur silia fundamental'r ꝛ
primarie albedie. sed formal'r ꝛ ultiate di/
cunt^r sil'ia similitudinib⁹. Sic dico de infini
tate ꝙ primarie ꝛ fundamental'r dicit quan
titatem uirtutis. formal'r aūt ꝛ ultiate dicit

carentiam finis. Et istis duob⁹ mōis itel/
lexerunt duo ultimi mōi dicendi. ꝯ quos nō
fuit argutū nisi de p° articulo. s. de rōne infi
niti. ¶ Quantū ad 2^m intelligen⁹ de q̇tita
te uirtutis uidelꝫ de infinitate ē una opio
ꝙ sb rōne infiniti ōs non pōt esse obiectuꝫ
notitie create. ꝛ rō eoꝝ est qꝛ notitia specifi
catur ab obiecto. sed ois scia creata est fini/
ta ergo non pōt eē de obiecto ifinito. sed il/
lud non cogit qꝛ nō oꝫ sciam eē talem qua
le est obiectū formal'r. alioq̇n scia de lapide
eēt lapidea. ꝛ sic de multis aliis. sufficit enī
ꝙ sibi assimilet^r ꝑm aliquā attributōem.
¶ Item dico hic quatuor ꝯclōnes. Prima est
ꝙ de⁹ sb rōne infiniti ē obiectū intellectus
nostri in puris naturalib⁹ exñtis. Et ꝓba
tur dupl'r. Primo sic omē illud qđ de deo
ꝓbatur ab aliquo intellectu. ab illo eodem
cognoscitur. sed infinitas ꝓbabilit^r uel de/
monstratiue ꝓbatur a nrō intellectu de deo.
ergo cognoscit^r ab intellectu nrō. Nā demō
strare eēt impossibile nisi tm ꝯcipentur
¶ 2° sic omē creditum est aliquo mō cognitū
sed nos credim⁹ ꝙ ōs ē immensus ꝛ infini
tus. ergo ꝛc. ¶ 2ª ꝯclō est ꝙ hñs cognitōꝫ
abstractiuā de deo cognoscit infinitateꝫ dei.
Hoc ꝓbo sic. hñs q̇ditatem eīs tancie cogni/
tā po est demōstrare de ea qđ inest sibi ꝑ se.
infinitas aūt ꝯuenit deitati ꝑ se 2° mō. ꝛ per
ꝯñs hñs notitiaꝫ abstractiuā poterit demō
strare illam de deo. ꝛ sic cognoscere. ¶ 2° sic
cognoscens q̇ditateꝫ diuie eēntie pōt cogno
scere ꝙ est cōicabilis trib⁹. ꝛ ita ꝙ est infini
ta. qꝛ cōicabilitas que sibi ꝯpetit ꝯuenit ex
plenitudine pfcōnis infinite. ¶ 3ª ꝯclō est ꝙ
intellect⁹ cognoscēs intuitiue relatōem crea/
ture ad ōm cognoscit infinitatē dei. ꝓbat^r.
qꝛ cognoscēs respectuꝫ cognoscit t'inum. sꝫ
rōne qua terminat. sed cognoscēs creaturā
cognoscit ꝙ est improportional'r ōo. relatō
aūt improportionalitatis t'inatur ad deū. in
ꝗtum infinit⁹ est. qꝛ aliter non eēt creatura im
proportionalis sibi. ¶ Item cognoscēs di
stantiaꝫ dei a creatura necessario cognoscit
ōm ut ifinitum. qꝛ al'r nō cognosceret distā
tiam qꝛ est quedam relatio. g cognoscit ifi
nitatem dei. ¶ 4ª ꝯclusio ē ꝙ intuitiue uidēs
deuꝫ ꝑ ꝙ beati uidēt deum i ꝑria talis intḡ

cognoscit infinitatem dei. Hoc pbo sic. quicunqz cognoscit intuitive aliqd cognoscit ea que insunt sibi p accñs. ergo multo magis que insunt sibi p se. sed infinitas inest p se eentie divie. ergo intuitive videns eentiaz divinam videt infinitaté. ¶ Cõfirmatur. quicunqz intellect⁹ cognoscit posteri⁹ in eentia liter ordinatis cognoscit pri⁹. sed intuitive videns eentiam videt relatões que sunt posteriores ipsa infinitate. ergo multo magis videt infinitaté. ¶ Sed ɔ̃ ista instatur 4ᵒʳ.

¶ Primo sic. Ex ɔpatõe potentie ad obiectuz qñcunqz aliqui tñi ɔpantur ad invicem et excessus in uno arguit excessũ i alio. si unũ sit infinitũ et alterũ simil'r erit infinitũ. ubi eni tñi simul augmẽtant si unum crescit i infinitum et alterũ. sed maior pfectio in obiecto arguit maiorem pfcõem potẽnaz. sicut lux que est obiectuz visus arguit visum eé nobilitaté tactu. qz ipsa est nobilior caliditate que é obiectum tact⁹. sed obiectuz qd' é d3 potissime sñ rõne infinitatis excedit in pfectiõe omnia alia obiecta in infinitũ. g et potentia intellectiua i infinitũ excedit omnes alias potentias. ¶ Simil'r bo arguo sic de bitu. qz obiectuz pfecti⁹ arguit vel cãt pfectiorem bitum. ergo infinitas in obiecto arguit infinitatem in bitu ¶ 3ᵒ eodẽ mõ arguitur de actu. qz nobilioris obiecti é nobilior actus. ¶ 4ᵒ ɔfirmat de spẽ. Nobilioris eni obiecti é nobilior spẽs. ergo seqtur q potentia. bitus. actus. et spẽs erũt pfectõis infinite si õs sñ rõe infinitatis sui obiectũ eoz. ¶ Rñdeo et dico q ista maior que accpta é pro regula. s. q ubi excessus i uno arguit excessum in alio et infinitas arguit infinitaté Illa inquam maior bz veritaté qñ augmentũ fit in utroqz s ptes eiusdẽ quãtitatis. Si aũt in uno fiat s ptes eiusdẽ qñtitatis et in alio s ptes eiusdem pportiõis tunc regula non é vera. Exᵐ de prio. si duo cubiti eẽnt qui se ɔsequerent in augmentãdo et fieret eis augmentũ p monocubitos si unum crescẽt in infinitũ et alterũ. Exᵐ sñi. si linea recta cadat sup angulũ rectuz dividẽs eos in duos acutos. dividas aũt angulũ acutum in infinitũ et apponas alteri acuto ɔdiviso sibi nunqz attinget sive ptinget ad angulum rectum. ¶ Simil'r apparet si accipias bicubitum et tricubitũ. dividas bicubitum in infinitũ et addas tricubito nunqz pveniet ad qñtitatem qnqz cubitoz. ¶ Posset aũt dici q hic fit augmẽtatio in obiecto s ptes eiusdem quãtitatis In actu aũt et potentia et alus pdictis s ptes eiusdem pportionis. ¶ Sed ɔ̃. qñ fit augmentũ p eandé quãtitatem si augmentũ in uno arguit excessum et in altero. et infinitas infinitaté. s3 ita é hic. ergo zc. ¶ Probatio mioris. qz cuz fit ɔpatio p maiorem excessuz ita q supius magis excedit suum imediate inferius q illud inferi⁹ excedit omé inferi⁹ cotunc fit p eandem quantitaté. sed ita é hic ergo zc.

¶ Maior p3. qz qñ fit s eandem pportiõem semp inferi⁹ magis excedit q excedatur. minor etiã p3. qz act⁹ videndi õm ut infinitus est magis excedit actũ quo video illud qd est imediate sñ deo q quicũz alius act⁹ aliũ actum. ¶ Dico q in spẽbus s ordinez eminentie est pcessus 4ˣ. Prim⁹ est sine oĩ quãtitate virtutis sicut in gñe relatõis. qz relatõ nec est finita nec ĩfinita. nullã eni bz quantitatem. sed solum é excessus i eis s pricipale et minus principale. sic p3 in auctoritate et sñauctoritate. et talib⁹ relatõib⁹ disquiparantie. ¶ 2ᵒ gradus é qñ spẽs excedunt se sm equalem gradũ quãtitatis. sicut spẽs numeroz semp excedunt se equalit loquẽdo de bis spẽbus que imediate ordinant. una eni non excedit aliaz nisi in unitate. Istud etiã p3 in quãtitate ɔtinua. qz tantũ excedit quadrangul⁹ triangulũ qñtuz pentagon⁹ quadrangulũ. ¶ 3ᵒ pcessus é s eandem quãtitatem virtutis itelligendo sic q magis excedit superi⁹ suũ imediate inferi⁹ q illud inferi⁹ oia inferiora. et ille est i gñe sbe. bõ eni magis excedit asinuz q asin⁹ excedat quãcũz aliam spẽm aialis. sive oẽs spẽs inferiores. et angel⁹ hoiem quaz bõ quamcũz aliã spẽm sive oẽs spẽs inferiores. et in istis videtur regula vera. ¶ 4ᵒ pcessus est s equalem pportioné. et iste é in actib⁹ itelligendi plus. n. excedit homo lapidé quaz actus intelligendi respcũ bomis actum intelligendi respcũ lapidis. imo obiectum aliqñ magis excedit obiectũ quam supremus actus

infinitus. ¶ Dico ergo q̄ i illis spēbus que
sunt spēs minus pricipales in uniuerso sic
sūt spēs intelligibiles ꝛ actus itelligendi ñ
tenet ista regula. q꞉ in istis non ē excessus ꝑ
eandem q̄titatem sicut ē in obiectis ¶ Sed
hic ē unum dubiū cum genus diuidatur ꝑ
duas oīnas. ꝛ una semꝑ sit nobilioꝛ altera
tunc adhuc uidetur difficultas semꝑ rema
nere. q꞉ excessus erit ꝑ eandem q̄titatem si
cut in obiectis. Nam act⁹ ꝯstitutus ꝑ diffe/
rentiā nobilioꝛem plus excedit in ꝑfectiōe
actum ꝯstitutū ꝑ oīam ignobilioꝛem q̄ ille
oēs alios inferioꝛes. ¶ Dico q̄ forte gen⁹
non semꝑ diuiditur ꝑ duo sed ꝑ mltas spe
cies. ꝛ forte actus itelligendi oēs sunt eius
dem generis imediati. ita q̄ non sunt in eis
genera sbalterna. ꝛ ita licet sit in eis aliqs
excessus non tn̄ talis. q꞉ excessus i eis ē de/
ficiendo. ꝛ iō non tenet regula. ¶ Ad pau/
lum dico q̄ loqtur de ꝓpria rōne deitatis.

Utr̄ ꝯceptus entis infiniti sit ꝯce
ptus nobilissim⁹ in uia. ¶ Hic di
cunt aliq̄ q̄ ꝯceptus deitatis ē ꝑfe
ctissimus. q꞉ iste est ꝑfectissim⁹ ꝯceptus q̄
ꝯtinet fundamentalr̄ ꝛ radicalr̄ oēs ꝑfcō/
nes diuinas. iste est huiusmōi ergo ꝛc. ¶ Cō
tra hoc uolo arguere. non q̄n hoc sit uez. si
cum possem⁹ hēe in uia. sed ondo q̄ cuz na
turalr̄ pro isto statu hēe possum⁹. Et hoc o
stendo quadruplr̄ Pꝛio sic. Ista rō non est
a nobis cognoscibilis naturalr̄ in qua uir
tualr̄ ꝯtinent oēs ueritates supnaturales ꝛ
supnaturalr̄ reuelate. Hoc de se ꝑꝫ. q꞉ co/
gnita q̇ditate ꝯtinente uirtualr̄ naturalr̄
possum⁹ cognoscere ūitates ꝯtentas. Nunc
accipio minoꝛem. sed deitas ē huiusmōi. ratō
em deitatis oēs ueritates tales ꝯtinet. ergo
naturalr̄ eam non possum⁹ cognoscere pro
statu isto. ¶ 2° sic Ista rō non ē cognoscibi
lis ꝑ naturā qua cognita oia cognoscunt.
sed huiusmōi est rō deitatis ergo ꝛc. Ma/
ioꝛ ꝑꝫ. nā impossibile ē nobis oia in uia co
gnoscere. Minoꝛ etiā ꝑꝫ q꞉ rō deitatis est
sufficiens repn̄tatiua oim aliaꝝ ueritatū co
gnoscibilius. ¶ Confirmat. q꞉ cognoscēs
ꝑ se q̇ditatem pōt cognoscere oia que infūt

sibi ꝑ se. ꝛ tunc cognosceret naturalr̄ trinitas
ꝛ potentia creatiua ꝛc. ¶ 3° sic Alique sūt
ueritates supnaturales ꝛ supnaturalr̄ ꝯgni
te. ergo rō deitatis precomil⁹ a liis. q꞉ ꝑ z oꝛ
eēntialr̄ omibus. ꝛ q꞉ infinita p̄eminet us
ꝛ q꞉ magis intellectū excedit. ¶ 4° sic q̄to
entia ꝑfectioꝛa sunt tanto ut exꝑimur eoꝝ
q̇ditates sunt nobis magis ignote. sed de⁹
est ꝑfectissimū ens ꝛ supꝛemū. ergo ꝛc. ma
ioꝛ ꝑꝫ in cognitōe sbaꝝ seꝑataꝝ. ¶ Dico ḡ
q̄ ꝯceptus ꝑfectioꝛ q̄ possit hēi a quocunqꝫ
intellectu pro quocūqꝫ statu est ꝯcept⁹ deita
tis. sed ad eum nō possum⁹ attingere in uia
¶ Ideo dico q̄ ꝯceptus nobilioꝛ in uia est
ꝯceptus entis infiniti. Hoc ꝓbo 4r Pꝛimo
sic Oppositus modus ꝓcedendi ē in natura
naturata ꝛ in natura naturāte. natura eīn
naturata ꝓcedit ab ipfectis ꝛ minus prīci/
palibus ad ꝑfectioꝛa. natura aūt natuāns
ecōuerso. ꝯceptus aūt infiniti ē ultim⁹ quez
de deo inuestigamus. ḡ est ꝑfectioꝛ ¶ 2° sic
ꝯceptus iste ē perfectioꝛ q̄ magis ē uicin⁹
ꝑfectissimo ꝯceptui. s. deitatis. sed ꝯcept⁹ in
finitatis ē huiusmōi. Nam iste ꝯcept⁹ ē mo
dus siue gradus intrīsecus qui imediate in
est deitati nec a deitate distinguit formalr̄
ut aliqualr̄ uisum ē. non. n. uariat rōnem
formalem cuiuscūqꝫ cui aduenit ¶ 3° sic ille
ꝯceptus ē persectissim⁹ de deo ꝑ quem oēs
rōes diuine alia excedunt sed huiusmōi ē in
finitas. Dicimus. n. q̄ ōs excedit oia entia.
quare. q꞉ infinitū ens. Eodem mō de sapi
entia ꝛ aliis ꝑfcōnibus. ¶ 4° sic Illa rō co
gnita est principalissima in qua resoluunt
oēs ueritates supnaturales. Hoc ꝑꝫ q꞉ re/
solutio stat ad primū. sed infinitas ē huius
mōi. Querēti enī quare deitas ē in tribus
Rn̄detur q꞉ infinita quare creat q꞉ infini
ta. ꝛ sic de omnib⁹ aliis ¶ Sed ꝯ istud insta
tur 4r. Pꝛimo sic. omnis ꝯceptus q̇ditati/
uus ē prior ꝛ ꝑncipalior quaꝫ non q̇ditati
tatiu⁹. sed ꝯcept⁹ infinitatis non ē quidita
tiu⁹. ꝯceptus aūt entis ē quidditatiu⁹. ḡ ꝯcep
tus infinitatis nō est prior ꝛ principalior.
¶ 2° sic. ꝯceptus prior est nobilior. sed ꝯce
ptus infiniti non ē prior. nam pri⁹ est ꝛ cō
cipitur hñs ḡdum quaꝫ grad⁹ ¶ 3° sic qn̄/
cunque alique rōnes formales se inuicem

excedunt infinitatē utriusq3 addita adhuc
excedunt se.sed intellectꝰ ⁊ ens ita se hñt ꝙ
ↄceptus intellectꝰ est pfectioꝛ ↄceptu entis.
q2 ipm includit ⁊ aliquid plus.g ↄceptꝰ in
finiti intellectus necessario ē pfectioꝛ ↄcep/
tu ifiniti entis. ¶ 4° sic Ↄceptus modi nō
pōt eē pfectioꝛ ↄceptu illiꝰ cuius ē modꝰ.sed
infinitas ē modus ergo ⁊c. ¶ Ad pᵐ dico
ꝙ ↄceptus q̇ditatiuꝰ ppriꝰ est nobilioꝛ ↄcep
tu non q̇diatiuo.sed ↄceptus gn̄alis q̄rum
cūq3 quiditatiuꝰ non oꝫ ꝙ sit nobilioꝛ quo
cunq3 non q̇ditatiuo.de deitate aūt non ha
bemus nisi ↄceptū gn̄alem. ¶ Ad 2ᵐ dico
ꝙ ↄceptus infiniti ē prioꝛ in deo q̄ ↄceptus
exn̄tie.Nam creatura in potētia recipit pre
dicationē finitatis.non aūt exn̄tie. ¶ Ad
3ᵐ dico ꝙ si q̄n intelligimꝰ deum sb rōne in
tellectꝰ infiniti includatur rō entis.tunc est
nobilioꝛ ↄceptus q̄ ↄceptꝰ entis infiniti.cō
pando aūt inter se dico ꝙ ↄceptus intelle/
ctus infiniti non est nobilioꝛ q̄ conceptus
entis infiniti. ¶ Ad quartū dico ꝙ licet
sit modus eēntie ⁊ uario aliaꝝ pfectionuꝫ.
tñ sic eēntia est prioꝛ.ita iste modꝰ ut essen
tie prioꝛ. ¶ Sed hic ē una diffi.q2 ubi non
est excessus ex pte obiectoꝝ non uidetur es
se excessus ex pte actuum.int̄ deitatem aūt
⁊ infinitatē non uidet̄ esse excessus.q2 cir/
cūscripta q̄titate uirtutis ab aliquo qui est
cā excessus ⁊ actiē ⁊ passiue: iam non rema
net in illo unde posset ↄpari ꝑ excessuꝫ ⁊ de
fectuꝫ.Rn̄deo ꝙ aliq̄n non ē excessus i ob
iectis ⁊ tñ est excessus i actibus. sicͭ q̄n in/
telligo duas relatōes spēcifice disticțas.ibi
non ē excessus in obiectis.q2 non ē ibi q̄/
tuas uirtutis.est tñ ibi excessus i actibus
¶ Dico ergo ꝙ excessus pōt eē in actibꝰ ex
sola pricipalitate in obiectis.sic pfectioꝛ ac
tus ē respcū pīnitatis q2 principalioꝛ respe
ctu filiatōis.Et sic pꝫ ad q̄ōnem.

Utrū infinitas sit dē rōne formali
deitatis. ¶ Hic primo ōndam ꝙ in
deo non ē nisi una infinitas. 2°
ex hoc ōndā3 ꝙ infinitas non ē de rōe for
mali pfcōnum simplr. ¶ Primū pbo 4ᵉ.p°
sic.Q̄ñcunq3 aliq̇d repugnat aliq̇bus p ali
quam rōnem formalem. magis repugnat
illi rōi.sed ꝙ sint plura entia infinita i uni
uerso repugnat.⁊ non nisi p rōem infinita
tis.q2 ꝙ sint plura entia non repugnat. er
go ipsi infiniti magis repugt̄ pluralitas.i/
possibile ē ergo ponere multas infinitates
in uniuerso siue in deo. ¶ Ↄfirmatur q2
tm̄ repugt̄ infinitas formal'r ifinitati for
mali:q̄tum infinitas realit̄ infinitati rea
liter..sed plures infinitates real'r non pn̄t
eē in deo ergo nec plures ifinitates forma
liter. ¶ Confirmat̄ 2° q2 Anb̄ negauit plu
res deos.q2 deꝰ est illud quo maius excogi
tari non pōt.s3 si eēnt plures ifinitates for
maliter:eēnt plura talia quibꝰ aliqō maiꝰ
excogitari non posset.multiplicata aūt dif
finitōe:multiplicat̄ diffinitū ergo eēnt plu
res dii. ¶ 2° arguo sic.si eēnt plures ifini/
tates.uel eēnt eiusdē3 rōis.uel alterꝰ.nō e/
iusdem.q2 nulluꝫ tale multiplicat̄ in diuis
Nam tūc non eēt certꝰ nūerus talium.sic o
stendetur de pluralitate filiatōis in diuis.
Et ōnsum est in q̄ōne de unitate dei.non ḡ
sunt unius rōis.Si alterꝰ ratiōis.ergo ne
cessario hēnt ordineꝫ. ubi aūt est ordo ibi
necessario ē inequalitas.ergo infinitates es
sent inequales quod ē impossibile:q2.s. una
illaꝝ aliam excedat.g ⁊c.Nam ubi ē aliq̇d
minus ibi necessario ē aliq̇d impfectū.⁊ sic
īter infinita eēt aliq̇d impfectū. ¶ 3° sic.s
eēntialit̄ ordinatis multiplicato priori mł
tiplicatur posterꝰ.sed infinitas ⁊ exn̄tia es
sential'r ordinant̄.⁊ infinitas ē prioꝛ existē
tia eēntial'r. ḡ multiplicata ifinitate mul/
tiplicat̄ exn̄tia.⁊ sic erūt multe exn̄tie in di
uinis.quod ē falsum. ¶ 4° quecunq3 sunt
idem in posteriori eēntialiter sunt idem in
priori eēntial'r.oīa aūt que sunt in diuinis
sunt realia eadē realitate que ē posterior in/
finitate.ergo erūt infinita eadē3 infinita/
te.Probo aūt illud.s.ꝙ realitas sit posteri
or infinitate.nam de creatura in potētia fi
nitas pōt demonstrari. realitas nō.ergo fi
nitas ⁊ infinitas ⁊ infinitas dicunt̄ p se de
eo cuiꝰ sunt.sed omne p̄tum p se ē prius nō
per se.Ex ista ↄclōne sic pbata sequit̄ 2ᵃ.s.
ꝙ infinitas non sit de rōne deitatis.nec ali
cuius pfcōnis.de rōne dico formali.⁊ pba

quadrupl'r. Primo sic. Nullum posterius
dr in quid de priori ut ostensu e. ro infiniti e
posterior diuina essentia ergo rc. ¶ Minor
pz qr modus semp e posterior eo cui' est mo
dus. infinitas aut est mod' deitatis. ¶ 2°
sic Quecuqz sunt eiusdem rois formalis qc
quid dr in quid de uno r de alio. sed itelle/
ctus noster r diuin' sunt eiusde ratois for
malis ut patebit. g si infinitas dr formali
ter de itellectu diuino seqtur q dicetur de in
tellectu nro. ¶ 3° sic Illud qd de se non dic
aliquam roem formalez non dr in qd de a
liquo. sed infinitas non dicit aliqua ratoes
formalez de se. g de nullo dr qditatiue. r p
pris non e eadem formalit' alicui roni for/
mali. ¶ 4° qr uiderent frustra poi ibi tot i
finitates q sunt ibi infinita atributa. cuz
tota possit saluari p unam. Si aut eent ide
formal'r multiplicans pfcoibus multipli
catur infinitas. ¶ Ideo dico q non est nisi
una infinitas sic nec una deitas. ¶ Sz dif
ficultas e quo possunt ee pfcoes infinite ni
si quelibet heat infinitate ppriam. non eni
uidetur quo. ¶ Rndeo q sicut p unam ro
nem deitatis oia dicunt diuina r eentialia.
ita omnes pfcones diuine dicunt infite p e
andem infitatem ipsi' deitatis sic oia accna
dicitur qta unica qtitate.

Utrz deu esse infinitum sit demo/
strabile. q sic In ps° Magnus
dns rc. ¶ Cotra ps. Quis no
uit ptatem ire sue. ¶ Circa ista
qonem ex omibus que dicta sunt de infini
tate elicit una pclo. q ifinitas sit ppria pas
sio diuie eentie. nam sic ostensum e non dr de
ea in p° mo. certu est aut q dicitur p se. quod
pbo Nam no min' dicit infinitas p se o di
uina eentia q finitas de creatura. sed fini/
tas dr de creatura in 2° mo p se r non p acci
dens. Probo. nam nullum p accns pot co/
gnosci inesse enti exnti in potentia. finitas
aut dicit de re exnti in potetia. Nam ex ro
ne bois exntis in potentia demostrat ipsuz
ee finitum. ¶ p illud non inest alicui p acci
des quod cognoscitur sibi inee eadeter co
gnitoe abstractiua. sed finitas cognoscit in/
ecuiuscuqz creature cognitione abstractia er

go rc. ¶ Dico ergo q infinitas est passio
deitatis. Hoc posito uado ad qonem. Cir
ca quam intelligendu est q dyon. de di. no. r
angelica ierar. r in plurib' aliis locis ondit
quatuor mos deueniedi in cognitoez diui
nor. s. p uiam caliatatis effectie pceden' in i
quisitoe causaz. donec ueniam' ad p^m effici
ens. ¶ 2° p uiam caliatatis finalis. eodez mo
pceden'. ¶ 3° p uiam eminetie. ¶ 4° p uiam re
motois. qn ab ente pfectissimo remouetur
oes impfectioes. ¶ Quantu ad prima uia
arguit ab aliqbus dicetibus se posse demo
strare ex ista uia sic Finita uirt' non potest
mouere i infinito tempe. ds pot. ergo rc
¶ 2° sic Nulla ca pot caire infinitos effect' ni
si sit infinita. de' pot ergo rc. ¶ 3° pbatur
p uiam intellectualitatis sic Potes intelli/
gere plura e maioris pfcois q potes intel/
ligere pauciora. g potens itell gere infinita
est ifinite pfcois. ds est huiusmoi. ergo rc.
¶ Confirmatur ro sic. qncunqz aliqua ca
est que ptinet infinitos eff. ca' simul. ipa est
infinita. sed ds e huiusmoi. ptinet. n. infini/
tos reuolutioes simul ac si eas simul pone
ret in ee licz eis repugnet. ¶ Simil'r posset
argui de ifinitis effectibus pmanentibus.
quos de' ptinet in uirtute sua simul. lz no
possit eos simul pducere ppter incopossibi
litate illoz effectuuz. ¶ Sz platonici rnde/
re possent negando illud qd supponit. s. q i
finiti effect' ptinetur i deo. sz pcise tot quot
in magno anno sunt. sed eo pleto in idem
numero redeut. ergo ppter h non oz ponere
dm infinitum. cum. n. i illo anno puentu fue
rit ad situm puctualem qui nuc est. tuc idem
effect' erit. s. q ego legam hanc lectura. Sed
istud lz sit hereticu tn ptra roem naturalez
est. nam ipossibile est de eod h idem ueri/
ficari pdictoria. sed tota reuolutio celi que
est in pnti anno e prior illa que erit i seque
ti. r est una r eadem p te. ergo una r ead est
prior se ipsa r posterior. r sic prior r no pri
or. ¶ 2° sic arguo demostran' duo ut duo
necessario hnt principia distincta. sed illa re
uolutio r ista sut due. alioqn non eet nisi u
nus anus. ergo hnt pricipia distincta. sed ne
gat. g n sunt duo. g duo r no duo ¶ Pari
patetici forte rnderent al'r. qr spes sunt in

determiato numero nec crescit in infinitum. sed multiplicatio indiuiduorum. bñ uadit i infinitum. et ista pluralitas non arguit pfectionem maiorē in causa. ¶ Sz ꝯ si infinita indiuidua eēnt in actu eēnt infinite pfcōnis. sed ista cā equiuoca simul ꝯtinet oia illa et ea ex suis rōnibus formalibus sil' ꝯtinent in causa. g et infinite pfectōis. ¶ Sed dices q ꝯtinentur solum successiue. q2 pōt eos pducere successiue solum. ¶ Sed ꝯ. certum ē q nihil uirtutis aduenit causeicato p° effectu. ergo dum cābat p^m effectū ita ꝯtinebat sm sic postea. et ita de alus. ¶ Simil'r successio extra rōem formalem ipsorum est. ergo nō obstāte successiōe adhuc ꝯtinet sil'; nō uidetur ergo uia bona ad soluendū istas rōnes.
¶ Uerūtamen instatur ꝯ eas fortiter. p° sic. intelligētia mouet celum in infinito tempe. g est infinita sic tu arguis. ¶ z° sol et celum si durarēt in infitum cārent infinitos effectus. cum g eque hēant totam uirtutē suaz simul ꝯtinebunt effcūs infinitos. et sic eēnt infinite uirtutis. ¶ Si dicas q dependenciam hñt. ¶ Cōtra. dependētia arguit finitatem. sic nec independētia infitatem. Naz relatōes diuine non sūt dependētes. et tamen eis formal'r repugnat infinitas ¶ Alia instātia de intellectu q simul habet potentiā ad infinitas itellectiōes. non apparet uia fugiendi istas instantias. nisi forte opio ista poneretur quā ponit ali° in uno loco q. s. i oi instanti res accipiat nouā uirtutem pducēdi a deo. Et tūc leuiter pñt solui instātie. s. q iste cause nō ꝯtinēt infinita uirtual'r. q2 nouuz effectum ꝯtinet noua uirt°. ¶ Quātuz ad tertiam uiam. s. p caām finalem dicūt aliqui q pōt inuestigari infinitas. Primo sic Appetitus q quocūz infito dato pōt aliqd plus appetē: non quietat nisi in aliquo ifinito. sed appetitus hūanus ē huiusmodi. q2 naturalit' sicut ad suum qetatim ordinat i ultimū finem. ergo ultim° finis erit infinitas. Assumptum aūt de appetitu pbatur. q2 intellect° potest aliqd uoluntati repñtare mai° quocūz finito dato. ergo ꝛc. ¶ z° arguitur p eandē uiam sic Finis ē pfectior hiis que sunt ad finez. sed oia que sunt in ūiuerso ordinantur in ultimū finem. ergo

ipm omnia excedit. infinita aūt sunt ordinabilia. g ipsuz ultimū est infinitū. ¶ Cōtra primā ratōem instat sic. et etiam ꝯ sam simul. sic uidem° q homo ponit finis oim corporaliū lz homo aliqual'r ea excedat. tñ non ē infinit°. ita uidetur q pportionalit' aliquid excedens oīa creata et hoiem et alia. qd tñ sit finitū sit finis ultim° oim. ¶ Et p hoc pz ad rōnem sam. q2 ex hoc q oia ordinant ad deum nō ꝯcluditur euidēter q ipse sit infinit°. ¶ Ad primā aūt rōnez de uoluntate posset dici q ipsa ē aliqñ impossibilium. sic apparet de ipso lucifero qui appecit equalitatez diuinā. et ideo dato q uolūtas plus et plus appetat non ppter h seqtur q illud sit in rez natura. ¶ Quantu ad tertiam uiaz. s. eminētie arguitur sic. naturaliter ē certum q uniuersuz ē dispositū optime. sed meli° est dispositū si ponatur i uniuerso unum ens infitum q si non ponat. g ꝛc. ¶ z° sic Omis pfectio simpl'r est ꝯpossibilis alteri pfectiōi simpl'r. infinitas aūt est pfectio simpl'r; q2 in quolibet melior est ipsa q non ipsa. ergo ē ꝯpossibilis deitati. sed omne cui ꝯpossibile ē infinitas necessario ē infitum. ergo ꝛc. ¶ 3° sic In nulla pfectione simpl'r includitur impfectō. sed finitas ē impfectio. q2 limitatio. ergo ꝛc. Probatio mioris. q2 q̄to aliqd est limitati° tanto est impfecti° ergo ꝛc. ¶ 4° sic Nullus ens pbitum potest eē pfecti° ente non pbito. pz de chimera et de multis aliis. sed ens infinitū si eēt esset pfecti° ente finito. ergo ens infinituz non e ens pbitum. ¶ Sed oñdo q p uiam eminētie. s. excedens et excessiuum infinitas non posset demōstrari. q2 nō deuenitur ad aliqd nisi qd est pfecti° omib° existentib° et hoc pōt ꝯpetere enti finito. simil'r p uiam eminētie deuenit in quolibet genere ad unum sūmum qd tñ est finituz Et sic posset dici q in gñe entiuz ascēdendo est deuenire ad unuz supremū quod tñ est finitum. ¶ Uerūtamen supposito q ens infinitū est possibile. supposito etiaz q si eēt aliquod ens infinitū eēt pfecti° ente finito. rōnes facie hñent euidentiaz. et forte aliquē demonstrarēt ¶ Quantuz ad quartā uiā. s. uiaz remotōis arguit p talem rōem Nulla

impfectio est ponenda in deo. sed finitas ē imperfectio ergo a deo amouenda. sed omne non finitū est infinitum. g̃ r̄c. ¶ Maior in ista uia supponit tanq̃ nota. si eni negaretur nullā ,pbabilitatē hūent rōes p ista uia. Sed miorem probo 4ᵒʳ. primo sic. q̃to res aliqua est limitatior tanto ē mior ꝛ imꝑfectior. sed omne ad cui⁹ augmentū seq̇tur augmentū impfcōis est impfectū. uel non est sine pfcōne. ¶ 2ᵒ sic. quāto aliq̇d est ,ppinqui⁹ non enti tanto ē impfecti⁹. hoc pꝫ ex ordine entium. sed q̃to aliq̇d est limitatius tanto ,ppinqui⁹ est non enti· ergo limitatio dicit impfcōem ¶ 3ᵒ sic. q̃to nature sūt uiciniores materie. tanto sūt impfcōres. hᵒ pꝫ qꝛ forme materiales qꝛ magis ,ppique materie sunt impfectiores i materialib⁹. sed si primū ponatur finitū ꝑparatōem ꝛ certaꝫ distantiam hēbit ad materiā. g̃ ꝛ impfectuꝫ erit. ꝛ non nisi qꝛ finitum. g̃ finitas dic̄ impfectōem. ¶ 4ᵒ sic Dimīs carētia pfcōnis dic̄ impfcōem. sed ōis finitas dicit carentiam ulterioris pfectiōis ſm illud gen⁹ cui additur ergo finitas dicit impfcōnem.

¶ Sed hic oritur diffi. qꝛ posset aliq̇s dicere ꝙ iste rōnes satis ,pbant si eēt certuꝫ ꝙ ōis impfectio sit amouenda a deo, sed hᵒ non est ,pbatum ¶ Dico ꝙ sufficit arguere ex his que sunt nobis naturalr̄ inserta Istud autē ē sic. qꝛ entia non ꝑfecte bn̄ disponerentur. quare r̄c.

Queritur utꝝ in diuinis sint 3ᵉˢ ꝑsone. ꝙ non. In ꝑs. Tu es de⁹ solus. ¶ Cōtra io. tres sunt q̇ testimonium dant in celo. ¶ Ad ꝯclonem isti⁹ q̄ōnis que certa fide tenetur. adducunt quatuor fundamēta ꝑ que antiqui doctores conati sunt ꝑsuadere istā trinitateꝫ. ¶ Primū radicatū erat in natura ꝑfectōnis ꝛ nature. Ex ui nature arguebāt sic Natura ē qua pululans pululat. natura diuina est quedam natura. ergo natura diuia pululat ¶ Ex pfcōne arguit sic. unū quodqꝫ est ꝑfectum qn̄ non pōt sibi simile gn̄are. sed natura diuia ē ꝑfectissima g̃ generatio ē in diuinis. ꝛ ꝑ ꝯn̄s pluralitas.

¶ 2ᵐ fundamentū erat radicatuꝫ in natura actualitatis. qꝛ q̃to aliqua natura ē actualior tanto actiuior. sed natura diuia ē infinite actualitatis. ergo erit infinite actiuitatis. non aūt ad ex̄ ergo ad intra. ¶ 3ᵐ fundamentū radicatuꝫ ē in natura bonitatis. qꝛ omne bonū est naturalr̄ cōicatiuum sui ipsi⁹. bonitas aūt diuia est infinita. ergo ē infinite sui ipsi⁹ cōicatiua. n̄ aūt ad ex̄ g̃ ad intra. ¶ 4ᵐ erat radicatū in natura felicitatis. qꝛ ſm Ric. de tri. null⁹ solitari⁹ pōt esse beat⁹. nec amor uni⁹ ad se potest eē iocund⁹ oꝫ ergo ꝙ sit ad aliud. ergo pluralitas.

¶ Cōtra istas rōnes instaſ eo ordine quo sūt posite ¶ Cōtra pᵐ de natura pululāte non capit intellect⁹ ꝙ natura pululans ꝛ pululata sit una g̃ plures ¶ ꝑ. natura non ē ibi pululans. ergo r̄c. ¶ Cōtra fundamentū illud de pfectiōe. certum ē ꝙ natura angelica est pfectior q̃ asinina. ꝛ tn̄ asin⁹ gn̄at et non angelus. Et rō est qꝛ angelus nō indiget ꝯseruatōe speciei in alio a se. asin⁹ autē sic. ¶ Contra 2ᵐ de actualitate. certū est ꝙ actualior ē aia ratōnalis q̃ corpus organicum uel forma asini. ꝛ tn̄ non ē actiuior qꝛ corpus gn̄at copus. ꝛ asin⁹ asinū ꝛ non aia aiam. ¶ Cōtra 3ᵐ de bonitate Nulli dubium ē ꝙ angel⁹ ē nobilior celo. ꝛ tn̄ celuꝫ ꝑ icat se qꝛ multas formas sb̄ales ,pducit. angelus aut non nec unā pōt ,pducere. ¶ Cōtra quartā de felicitate arguo sic. Felicitas siue beatitudo ē pfectio simplr̄. qꝛ in quolibet ipse e melior quaꝫ non ipsa. ideo etiam ponitur in deo. Sed accipio tūc sic. q̇cquid pfcōis est in trib⁹ ꝑsonis ē in una eaꝝ. seorsum accepta. sic dicit dyo. de unica ꝛ discreta theologia ꝛ de di. no. ergo beatitudini n̄ ꝑueīt aliqua perfcō ex pluralitate. ¶ Nūc adduco rōes doc. modernoꝝ. Et est prima que fundaſ in ,pducto intētionali talis ubicūqꝫ inuenit operatio ꝑ quā ,pducitur obiectuꝫ in eē cognito pōt esse tale ,pductū in eē cognito. sed obiectū ,pductū in eē cognito ē uerbum g̃ ibi pōt eē uerbū. sed in diuis talis operatio inuenit. ergo in diuis pōt esse uerbuꝫ. ꝛ per ꝯn̄s est. Maior uidet manifesta Minoreꝫ ōndo qꝛ in deo ē actus intelligēdi q̇ est huiusmōi operatio. Eodē modo arguī pōt de spū s. Sꝫ qꝛ pōt dici ꝙ ,pductio

in esse cognito quam videmus in creatura
est intentionalis .vnde alterius arguitur sic.
¶ Quicquid aliqd inuenit in creaturis qd est
pfectionis et nō tñ aliqua impfcōe: illud ꝯʒ at
tribui deo tñ sublata oi impfcōne. sed posse
pducere obiectum ē pfcōnis in creatura. ꝙ
aūt pducatur in eē ꝯ quid hoc ē impfcōnis
ergo attribuetur deo pducere non in eē ꝯᵐ
quid. ꝛ p ꝯñs in eē reali. quod ē ppositum.
¶ Contra istā rōnem insto 4ᵒʳ Primo sic.
Illi repugnat pduci in eē reali cognito cui
repugnat pduci realr. sed eēntie diuine re
pugnat pduci realr ergo eēntie diuie repugnat
pduci in esse reali cognito. ¶ Confirmat.
qz illud qd est pᵒcognitum ē prio pductum
in eē reali cognito. sed eēntia diuia ab intel
lectu diuino est pᵒcognita. ergo ipsa ē prio p
ducta in eē reali cognito. quod tñ sibi repu
gnat. ¶ 2ᵒ sic Eodem mō quo psona pdu
cens itelligit se, pducit se in eē reali cogni/
to. sed pr intelligit se totum saltē ꝯ rōnem. er/
go pr pducit se ipm in eē reali quod ē falsum
ꝛ impossibile. ¶ 3ᵒ sic Filiꝰ intelligit eēntiā
ꝛ se ipm sic pater. cum ḡ pr intelligenᵒ eēn/
tiam pducat uerbū sequitur ꝙ filiꝰ similr in
telligenᵒ eēntiam pducat Vbum. Etiam sic
pr pducit se ipm ita ꝛ filiꝰ. cum itelligat se
ipm sic pater. ¶ Confirmat. qz ꝙ diuia es
sentia sit cognita hꝫ ex cognitiōe ut in pr̄e.
cum ḡ filio ꝯueniat ista cognitio p quam fit
ista pductio sequitur ꝙ se pducat realr.
¶ 4ᵒ sic Nam spūi scō eque ꝯuenit opatio in
telligendi ꝛ uolendi sic ꝛ pr̄i. si ergo pr ex
eo ꝙ hꝫ talem opatiōem pducit: similr spūs
scūs pducet filium ꝛ spm scm. ¶ Ideo dr ꝙ
iste doctor non itendit demōstrare nisi ꝙ i
deo sunt psone saltē ꝯ rōnem ꝛ in eē rōnis
pducte. ¶ Sed ꝯ hoc arguo Illud quod nō
est possibile non ē demōstrabile. sed non ē
possibile ꝙ sit psona rōnis. ergo non ē de/
monstrabile. ¶ Cōfirmatur qz eē rōnis ē
incōpossibile psone diuine. qz ipsa ē necessa
rium ꝛ reale ꝛ non rōis. ¶ Dico ḡ ꝙ doctor
puto non itendit demōstrare simplr. nec eᵒ
intendo negare qn psona pducatur in esse
cognito. sed illud eē presupponit aliud esse.
qz ens rōnis non pōt eē pᵐ eē psone diuie.
¶ Ideo adducitur rō 3ᵃ. que fundat in na

tura pductionis. ꝛ est talis Vtrūqꝫ est in
uenire pricipia pductiua aliquorū in impfe
ctōne illa supposita in qbus inueniunt pñt
talia pducere quorū hñt pncipia pductia.
cū non pñt impediri ppter impfcōem. sꝫ in
diuino supposito ē inuenire principiū pducti
uum notitie genite. s. mēoriam fecundā que
est obiectū cum intellectu. ꝛ pricipium pdu
ctiuū amoris spirati. quod ē obiectū cuꝫ uo
luntate. ergo suppositū diuinum hñs ista
duo pricipia pductia pfectissime poterit p
ducere notitiam genitā ꝛ amorē spiratum.
talia aūt in diuis non pñt eē nisi sbsistētia.
cuꝫ inherentia dicat pfcōeꝫ. ergo in diuinis
sūt duo sbsistentia pducta. ꝛ unū pducēs re
alr distinctū ab eis. ¶ Sed ꝯ istam rōem ar
guo 4ʳ. Prio sic. potentia itellectiua ꝛ uo/
litia sunt potētie actiue ꝛ non factie. ut ha
bet. ix. metha ᶜᵉ. ut. s. eaꝝ actio trāseat in aliō
suppositū. qz eaꝝ actōes sunt immanētes so
lum ꝛ non trāseuntes. cum ḡ nihil pñt pdu/
cere nisi eaꝝ. actio trāseat in aliud supposi/
tuꝫ ḡ non pñt aliqd pducere. ¶ 2ᵒ sic Qñ
cuiqꝫ potētie hñt actus adequatos non pñt
ultra pducere. ut pꝫ de intellcū ꝛ uoluntate
qñ perfcē nituntur ad unuꝫ. sed potētia itel/
lectiua ꝛ uolitia pbent actᵒ adequatos itelli
gendi ꝛ uolendi ꝛ infinitos añ illam pdu/
ctōem ḡ nihil ultra pducēt. ¶ 3ᵒ sic intelle
ctus agēs ꝛ obiectū in nobis lꝫ sint princi
pia pductia nihil tñ pñt pducere nisi hñt
sufficiens receptiuuꝫ. ḡ eodem mō in deo si
non hñt sufficiens receptiū non pducent.
¶ 4ᵒ sic Phi posuerūt ꝙ intelligētie nō ha
bent notitiā genitam in itellcū. ꝛ h rōnabi
liter. qz ponebāt in angelis notitiaꝫ ꝯnatu/
ralem. cum ḡ notitia intuitia diuia sit sibi
magis ꝯnaturalis. ergo ꝛc. ¶ Confirmat
qz multi uidētur ponē uerbuꝫ eēntiale. qua
re ḡ ponitur Vbum personale ꝛ notiona/
le. ¶ Ad ista rñdeo ut magis declaretur
rō. Ad primū dicō ꝙ iste potētie sūt opera/
tiue ꝛ productie. operatie qdē sunt inquā
tum intelligūt ꝛ uolunt. ꝛ ut sic non habēt
nisi opatōes immanētes. sūt aūt pductiue
ut dicūt ꝛ spirāt. ꝛ ut sic hñt actōes trāseun
tes. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ non hñt illos actᵒ inqā
tum sunt pncipia pductiua. s. intelligere ꝛ

intelle. sed ingenitum sunt principia opatiua. Jō
argumentū uidetur eē ad oppositū. qꝛ intel
lect⁹ uidetur eē principiū pductiuū. ergo re/
spcū alic⁹ termi. lꝫ h̄ ū⁹ nō est intelligē diui
nū qꝛ ē iproductuꝫ. ḡ necessario erit respcū
alterius termini. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ lꝫ in no
bis reqratur susceptiū ad pductōem. non
tn̄ ibi. Intellect⁹ enis agens ꝙ reqrat susce/
ptiū ad pductiōem. hoc nō ē nisi impfcōnis
ideo ponendū est ibi solum illud qđ est pfe
ctionis. ut pote ꝙ ibi sit principiū pductī/
uuꝫ. sed non oꝫ ibi ponē illud qđ est impfe
ctōis. s. ꝙ ibi sit aliqđ susceptiū. ¶ Ad 4ᵐ
dico ꝙ phi respexerūt potentiā tn̄ ut opati
uam. ꝛ ꝑ ꝯñs ut receptiuā. non aūt ut secun
dam rōe ut pductiuam. Si aūt ad h̄ respexis
sent forte posuissent ꝟbum ꝛ notitiā pdu
ctam. ¶ Ad ꝯfirmatōem ꝙ si ponat illud
ꝟbum ponit quasi pductuꝫ ꝛ non simpl'r.
sed ubi ē principiuꝫ simpl'r pductiū ibi n̄
sufficit quasi pductio. sed oꝫ ꝙ ibi sit uera
pductio. ¶ Sed adhuc dicūt aliq̄ ad rōem
ꝙ non ꝯcludit. nam lꝫ ibi sit mēoria que est
principiū pductiū ꝟbi ꝛ uoluntas fecūda
que ē principiuꝫ pductiū amoris spirati. n̄
tn̄ seq̄tur ꝙ ꝟbum in diuis sit pducibile.
nec amor. qꝛ hec sunt infinita ¶ Exᵐ. lꝫ i dō
sit infinita uis creatiua non pōt creare infi/
nitam creaturam. qꝛ repugnāt infinitas crea
ture. ꝛ ita in ꝑposito dicunt ipsi ꝙ lꝫ sit ibi
mēoria ut pricipium pductiū tn̄ uerbuꝫ n̄
est pducibile. ꝛ ita dicerent de amore spira
to. ¶ Cōtra istud arguo 4ᵒʳ Primo sic Si
cut omē pducens necessario aliqđ pducit.
sic omne pductiū necessario ē respcū alic⁹
uis pducibil'. sed tu ꝯcedis in diuis eē prin/
cipiū pductiū ad intra. ergo necessario erit
aliquid producibile ad intra. ḡ ꝟbum ul' a
mor spiratus. qꝛ aliqđ aliud non pōt eē re
spcū talium principioꝝ. ¶ 2ᵒ sic Nulla po
tentia pōt eē respectu alicui⁹ incōpossibilis
sed tu ꝯcedis in diuis potentiā productiuā
ꝟbi. ḡ uerbum nō erit impossibile produci
ꝛ ꝑ ꝯñs est pducibile ¶ 3ᵒ sic Omis poten
tia frustra ponit que non pōt reduci ad ac
tum. sed tu ponis eam in deo. ḡ frustra. qđ
etiam ē falsuꝫ in natura. ¶ 4ᵒ sic Nulla po
tentia ē in deo que sit respcū pbitū. sed uer/
bum improducibile ē ens pbitum ḡ nulla
potētia ē in deo respcū uerbi quod tn̄ tu ne
gas. non uidetur ḡ ratio euacuata. sed ma
gis ꝯfirmata. ¶ Confirmo ḡ rōem dcā. p⁹
sic. qñcunqꝫ aliqua sūt eiusdem rōnis for/
malis qcquid p se p⁹ uel 2ᵒ mō ꝯuenit uni. ꝛ
reliquo. sed mēoria eiusdem rōis formalis
est in deo ꝛ in creatura ergo ꝛc̄ Tunc ultra
Productiū dr̄ de mēoria in creaturis in 2ᵒ
mō dicendi ꝑ se. ḡ ꝛ in deo. Maior apparet
uera. nam que sūt eiusdem rōnis formalis
hn̄t easdem diffīs. ꝛ simil'r easdem passiōes.
Nam diffinitio ē mediū. ubi ḡ eadem diffī⁹
semp eedeꝫ passiōes ¶ Minor. s. ꝙ mēoria
sit eiusdeꝫ rōnis formalis supponit. sed ꝙ p
ductiū dica' de ea in 2ᵒ mō apparet. qꝛ ē na
turalis aptitudo ei⁹. ¶ Confirmat. qꝛ qñ
aliqua sunt eiusde ratōis formalis qcquid
pōt demōstrari de uno ꝛ de alio. sed de mēo
ria in nobis pōt demōstrari ꝙ ipsa sit pdu
ctiua ꝟbi. ḡ ꝛ de memoria in diuis. ¶ Jteꝫ
arguo sic. ꝛ ē ꝯfirmatio predcōꝝ. Intellect⁹
eniꝫ ni est principiū productiū uerbi. tunc
arguo Aut ingenitum finit⁹. ꝛ sic uolūtas qꝛ
finita eet pductiua uerbi. Aut ingenitum itel/
lectus hic. ꝛ sic nullus ali⁹. aut ingenitum cre
atus. ꝛ sic respect⁹ eēt pricipiū ꝛ cā absoluti
Aut ingenitum intellect⁹ simpl'r. ꝛ sic hētur
ꝑpositū. qcquid eniꝫ ꝯuenit intellectui ut i
tellect⁹ est ꝯuenit omni itellectui. ꝛ sic intelle
ctui diuino. quod ē ꝑpositum. ¶ Sed ꝯ in
statur quadrupl'r. p⁹ sic Quecuꝫ sunt eius/
dem rōnis formalis qcquid ꝑ se in p⁹ uel i
2ᵒ mō ꝯueit uni ꝛ reliquo. lꝫ eē factiuū ꝟbi
ꝯuenit in 2ᵒ mō intellectui creato ergo ꝛ in
tellectui diuino. ¶ Item eē factiuuꝫ ꝟbi n̄
ꝯuenit intellectui qꝛ finit⁹. qꝛ sic uoluntati
nec qꝛ hic. qꝛ tunc nulli alteri. nec qꝛ creat⁹
qꝛ respect⁹ nō est factiu⁹. ergo rōe intellcus
simpl'r. ergo ꝯuenit creato ꝛ diuino. ¶ 5ᵒ
sic Esse receptiuū est passio ꝑ se ꝯueniens 2ᵒ
mō intellectui nrō. cuꝫ ergo sit eiusdem rō/
nis formalis cum intellectu diuino hebit e
asdem passiōes. ꝛ sic erit receptiu⁹. ¶ 4ᵒ eo
dem mō pōt argui. qa intellect⁹ ni non reci
pit ꝟbum qꝛ finit⁹. nec ꝙ hic. nec qꝛ creat⁹
ꝑ easdem rōes quas pri⁹ adduxi. ergo qꝛ in
tellect⁹ simpl'r. ergo intellectui diuino ꝯue

nit. ¶ Sed posset rñderi ad ista: q2 sic pducere vo a i ibsistẽs non ꝯuenit intellectui diuino. nec inꝗ̃tum intellectus. q2 sic omni intellectui. nec q2 infinitus. q2 sic ꝯpeteret voluntati que ifinita est. sz inꝗ̃tum itellcus ifinit᷒. sic posset dici ꝙ pducẽ v᷒ᵐ iberẽs ñ ꝯpetit intellectui creato inquantũ intellcus nec inquantũ finitus sed inꝗ̃tum intellcus finitus. licet inquaꝫ posset sic dicutñ q2 eodem mõ possent pcedẽtia solui. Dico tñ ꝙ trinitas naturalr non ẽ demonstrabilis. nec p istam rõem nec p aliam ꝑ ꝓla ᵐ de tri. p totum. ¶ Ad auctoritatẽ dico ꝙ solitudo excludit pluralitatem naturaꝝ solum.

Utrũ trinitas ꝑsonaꝝ sit demonstrabilis ꝓpter q̃d. ꝙ sic. q2 ric. de tri. circa principium dic ꝙ ad hoc in lucuns non soluz rõnes ꝓbabiles sed necessarie. ¶ Cõtra dyoñ. in ca° deo unica ꝛ discreta theologia dicit ꝙ emanatõis diuiaꝝ ꝑsonaꝝ nec dicere nec cogitare ẽ possibile. nec p ꝯñs demõstrabile. ¶ Circa istam q̃õnem occurrit 4ᵘ mod᷒ inq̃rendi ꝓpositũ. Primum᷒ est quantũ ad intellectum glorificatũ. 2° quantũ ad intellectũ non glorificatũ. sed supnaturalr eleuatuz. sic positum ẽ in q̃õne de cognitõe notitie abstractie 3° quantũ ad intellectũ sepatum in puris naturalib᷒ ꝯstitutum. ¶ 4° quantuꝫ ad intellectũ nunc̃tũ supnaturalr non adiũctum. ¶ Quantũ ad pᵐ dico quatuor cõclusiões. ¶ Pria est ꝙ de fcõ intuitie cognoscenti diuini ẽẽntiaz ẽ p se nota trinitas ꝑsonaꝝ. sed quod ẽ p se notũ alicui non ẽ demõstrabile. ergo tali cognoscẽti nõ ẽ trinitas demõstrabilis. Maior ꝓbatur q2 intuitiue cognoscẽti aliq̃d obiectũ sunt p se nota illa que p accñs inũt illi obiecto etiaꝫ sepabilr. ergo multo magis que insũt insepabiliter. sed trinitas insepabilr inest diuine ẽẽntie. ergo ꝛc. ¶ Minor assũpta apparet. q2 quod ẽ p se notũ hꝫ euidentiã a se. q̃d ñ p se notũ ñ nõ hꝫ euidentiã a se sz ab alio. impossibile aũt est ꝙ idem hẽat euidẽtiaꝫ a se ꝛ non a se. ab alio ꝛ non ab alio. ¶ 2ᵃ ꝯclusio ꝙ si p ipossibile oñderetur alicui diuia ẽẽntia intuitiue ꝛ non tria supposita. si cõicabilitas non oñderetur illi intuitiue posset tali intellectui demõstrari ꝙ diuia ẽẽntia ẽ ꝯicabilis. Et hoc ꝓbatur sic. Omis p se passio non nota de sbiecto euidenter cognito: põt tali intellectui de isto sbiecto demõstrari. sz cõicabilitas ẽ passio diuine ẽẽntie ꝛ non cognoscitur a tali intellcũ ergo ꝛc. naturalis eni aptitudo est. ¶ 3ᵃ ꝯclo ẽ ꝙ nulla relatõnum uel diuinaꝝ ꝑsonaꝝ posset de diuia essentia tali intellectui de isto sbo demõstrari. Et h̃ ꝓbo sic. Ois p se passio demõstrabilis de sbo ꝯcõitatur ipm sbm ubicũqꝫ reperiaꝛ. q2 p se inest ei. diuia aũt ẽẽntia inuenitur in una ꝑsona sine relatõe alteri᷒ ꝑsone ꝯstitutiua. ¶ Et ꝑ nullũ inferi᷒ uel ꝓpriũ de cõi uel de supiori põt demõstrari. cuꝫ sit inadequata. ista aũt quoꝝ unuꝫ de alio demonstraꝛ sunt adequata. ergo ꝛc. ¶ 4ᵃ ꝯclusio ꝙ trinitas formalr ꝛ actualr nunꝗ̃ põt demonstrari. q2 ꝯstat ex relatõib᷒ ex quibus demonstrari non ꝯtingit. ¶ Cõtra. qcquid in diuis est aptum ẽẽ: totum inest d̃ fcõ cum non sit ibi potentia distãs ab actu. Si ꝑ de diuia natura demõstratur ꝙ est cõicabilis tribus suppositis infert ꝙ de facto sit cõicata. ¶ Ideo dico ꝙ due ultie ꝯclões ñ sunt oĩno certe. Nam si hõ esset pure necesse esse: q̃cunqꝫ demõstraret hoiem ẽẽ risibilem: demõstraret eũ esse actu ridentẽ ex ꝯsequẽti. tñ dicere possum ꝙ iste due ꝯclusiões ꝟificantur quantũ ad primã demonstratõnez. sꝫ p aliam posset demõstrari quelibet illaꝝ. ¶ Quantũ ad 2ᵐ intellectu dico 4ᵒʳ ꝯclões. Prima ẽ ꝙ hñs notitiaꝫ abstractiuaꝫ de diuia ẽẽntia sb rõe sua ꝓpria: põt demonstrare ꝙ ipsa est cõicabilis trib᷒ suppositis. Hoc ꝓbo sic. Omis intellect᷒ hñs speciem alic᷒ obiecti ei᷒ quiditatẽ specificã repñtantem: põt demonstrare p se passionẽ ei᷒. talis ẽ ꝯicabilitas. ergo ꝛc. Si dicas. maior est uera si sbm est diffinibile. ẽẽntia aũt nõ est huiusmodi. q2 est simplr simplex.

¶ Ad hoc dico ꝙ ꝯclo est dubia. uel potest dici ꝙ q̃ñ cognoscitur aliq̃d q̃d mediat int̃ sbm ꝛ passionẽ non ẽ incõueniens. infinitas autem mediat int̃ ẽẽntiam diuinã ꝛ trinitatem. ꝛ ideo per infinitatem posset demonstrari ꝙ

diuina ẽẽntia sit cõicabilis trib⁹ psonis.
¶ 2ᵃ ɔclõ ꝙ talis itellectus põt demonstrare
lꝫ non pᵃ demonstratõe ꝙ ẽ actu ɔicata. q̃a
quicũꝫ intellect⁹ cognoscat aptitudinẽ in ali
quo obiecto sũme necessario cognoscere po
test actuꝫ ad quẽ est illa aptitudo. ꝗs anteꝫ
est summe necessari⁹. ꝛ iõ cognoscẽs cõicabi
litatẽ diuine ẽẽntie põt demostrare ulterius
ꝙ ipsa sit actu cõicata. sicꝰ si homo eẽt neces
se esse cognito ꝙ eẽt risibilis posset cogno
sci ꝙ actu rideret. ¶ 3ᵃ ɔclõ est ꝙ ꝓprietas
cuiuslibet psone ẽ demonstrabilis de diuina
ẽẽntia Nam de quocũqꝫ summe necessario
põt demonstrari aptitudo naturalis ad a/
liq̃d existendũ. in eo de eo põt demõstrari ac
tus illi⁹ aptitudinis. sed cõicabilitas põt de
monstrari. ergo ꝛc. ¶ 4ᵃ ɔclõ est ꝙ tota tri
nitas põt demõstrari cũ ipsa ɔsistet ex rela/
tõib⁹ que ut dictũ est põt demõstrari. ¶ Cõ
tra Medium cõe nunq̃ demonstrat aliq̃d
sine quo reperiri põt sbm. diuina aũt ẽẽntia
ut patuit reperiri põt sine singulis relõnib⁹.
ꝛ ideo falsa eẽt ɔclusio demõstrata. ¶ Di/
co ad hꝰ ꝙ ꝗ nunq̃ inuenit ẽẽntia sine quacũꝫ
relatõe. nec ecõuerso. tñ ẽẽntia que ẽ in pr̃e
hꝫ filiatõeꝫ lꝫ ut in pr̃e reduplicatiue non ha
beat filiatõem. sicꝰ lꝫ homo semp sit risibil'.
non tñ in pᵒ signo ẽ risibilis uel q̃ditatiue.
Et sic dico de diuina ẽẽntia ꝙ ubiqꝫ hꝫ rela
tionẽ simpl'r. ¶ Quantũ ad 3ᵘᵐ intellectũ
dicũt aliqui ꝙ non ẽ demonstrabilis ex pu
ris naturalibus tali intellectui. qꝛ obiectũ
supnaturale ꝛ trãscendẽs oia creata ẽ trini/
tas psonaꝝ sicꝰ hyla⁹ docet de tri. diffuse
¶ Sed ɔ̃. suppono ꝙ intellect⁹ talis intelligat
oia que sunt in creatura formal'r que sũt
limitata. cum g̃ in creatura reluceat uestigi
um trinitatis ex ipso poterit cognoscẽ tri/
nitatẽ. sicut docet au⁹ sup geñ. ad lrãm. Si
aũt dicat ꝙ est maior dissimilitudo q̃ ɔfor
mitas hẽtur ꝓpositũ. qꝛ sicꝰ respcũs simitudi
nis non cognoscit nec ɔcipitur sine t̃mĩno ita
nec respcũs dissil'tudinis. ¶ 2ᵒ. ꝙ ꝓductio
amoris spirati in nobis hꝫ ɔformitatẽ que
est formal'r in nobis ad ꝓductiõem spũs. s.
Cum g̃ ɔformitas sit q̃d limitatũ ꝛ possit
cognosci. ergo ꝛ t̃minus. ¶ 3ᵒ eodeꝫ mõ ꝓba
tur de ɔformitate verbi nři ad verbum diuinᵘᵐ
ergo ꝛc. ¶ 4ᵒ. qꝛ anima nostra facta est ad
imaginẽ trinitatis. sicut dicit au⁹. ix. ꝛ. x. ɗ
tri. Intellect⁹ aũt talis cognoscit aĩam no
straꝫ. non solũ illud q̃d est in aĩa. sed insup/
tum ad imaginẽ trinitatis. cũ talis respect⁹
sit limitatus g̃ cognoscat ipsã trinitateꝫ ar
guitiue. ¶ Posset ergo dici ꝙ demõstratiue
ꝓpter istas rõnes que facte sunt nõ cogno/
scent t̃mĩũ. Nam hoc non ɔcludunt sed ma
gis oppositũ. omẽs. n. fundant in una radi
ce. s. ꝙ cognoscẽs relatõeꝫ aliquã necessario
pri⁹ natura uel simul cognoscat t̃minum.
¶ Tunc posset argui Oĩs intellect⁹ cogno/
scens relatõem aliquã necessario uel priua
natura uel sil' cognoscat t̃minum. qꝛ si poste/
ri⁹ in illo priori eẽt cognita relatio sñ ter/
mĩo. sꝫ ꝑ te talis intellect⁹ cognoscit relatio
nẽ que est ad t̃minuꝫ g̃ pri⁹ uel simul cogno/
scit t̃minatem. ¶ Tunc arguo ultra Omis co
gnoscẽs demonstratiue aliq̃d per aliud pri⁹
cognoscit illud aliud. sed intellect⁹ talis nõ
pri⁹ cognoscit relatõem q̃ trinitatẽ. ergo ꝑ
relatõem non cognoscit demonstratiue t̃minũ
¶ Sed quid. cognosceret ne intellect⁹ ali/
quo mõ sb ratione specifica t̃minuꝫ. ¶ Dico
ꝙ supposito ꝙ illas relatões cognosceret nesci
rem euadere q̃n cognosceret necessario tri/
nitatẽ. ¶ Dico g̃ ꝙ autoritates scõꝝ maxi
me dyonisii uident eẽ ad hoc ꝙ ex puris na
turalib⁹ trinitas non possit cognosci. Ideo
ɔcl'oem istã quantũ ad istuꝫ intellectũ non
assero. ¶ Quantũ ad 4ᵘᵐ dicũt oẽs theolo
gi ꝙ ista beata trinitas non ẽ nobis demõ/
strabilis. qꝛ intellect⁹ non cognoscẽs distin
ctiõe ꝛ q̃ditatiue rationẽ aliquam specificam
non põt demonstratiue cognoscere ꝓpter q̃d
passionẽ ꝓpriam illi⁹ q̃ditatis ꝛ ratiois. ta
lis ẽ intellect⁹ nř in uia. ergo ꝛc. ¶ Sꝫ ɔ̃. qꝛ
plato posuit d̃m ꝛ natum de deo. ut recitat
aug⁹ de ci. 2ᵒ porphiri⁹ posuit prẽm ꝛ filiuꝫ
ꝛ boꝝ mediũ. ut hẽtur ibidem. ¶ 3ᵒ arĩs. pᵒ
ce. ꝛ mũ nũero t̃nario exhibuit se ipm ma
gnificare unum d̃m. ¶ 4ᵒ ali⁹ phs dic mo
nas gignit monadem. ꝛ in se ipso reflectit
suum amorẽ ꝛ ardorem ¶ Dico ꝙ multa
ꝓbabilia ꝛ ꝓbabil'r annũciata ꝛ ꝓpter nos
multa ꝑ reuelationẽ habuerũt ut recitat au
gus. ¶ Sed hic sunt due difficultates. pᵃ

cum intellectus noster possit cognoscere re spectum creaturarum ad deum, omnis autem creatura habet respectum posterioritatis ad deum. ergo cognoscit illam relationem posteriorem cognoscendo ¶ 2° quia omnis cognoscens quiditatem aliquam potest cognoscere aptitudinem illius quiditatis que est propria passio eius in 2° modo dicendi per se. Ex hoc enim quod habet talem quiditatem habet talem aptitudinem. sed intellectus noster cognoscit talem quiditatem que est formaliter in deo s. intellectum et voluntatem ergo cognoscere poterit tales aptitudines intellectus et voluntatis. sed tales sunt productivitas et huiusmodi. ergo etc.

¶ Ad primum dico quod posito quod cognosceremus tales respectus bene sequeretur talis conclusio. Sed dico quod tales respectus sunt nobis penitus et totaliter ignorati. ¶ Ad aliud dico quod bene probatur quod intellectus est plurificabilis pluribus suppositis et communicabilis. sed quod idem numeraliter sit communicabilis et communicatus non probatur. ¶ Ad auctoritatem dico quod ille rationes sunt necessarie supposita fide.

Utrum trinitas sit demonstrabilis demonstratione quia. ¶ Hic breviter pono quatuor conclusiones secundum distinctionem tactam in precedenti questione. Prima quod intellectui separato glorificato non est demonstrabilis. Et ratio est eadem que prius. quia intellectui cui per se nota est aliqua propositio non potest demonstrari. trinitas autem est tali intellectui per se nota. ¶ 2a conclusio quod intellectui separato elevato vel in unitate videnti divinam essentiam sicut prius. ¶ 3a quod intellectui habenti speciem de divina essentia potest demonstrari. quia habens distinctam notitiam de aliqua propria ratione potest habere notitiam de passione vel quasi passione illius rationis. sed habens notitiam de passione immediata potest per illam de quiditate demonstrare mediatam. cum ergo possit talis intellectus habens distinctam cognitionem notitiam deitatis cognoscere eam esse infinitam: poterit per infinitatem tanquam per medium demonstrare trinitatem. ¶ 4a conclusio de intellectu nostro coniuncto dico quod non quia intellectus noster non cognoscit aliquid de deo nisi per creaturas. tunc arguo sic. per illud non potest cognosci demonstrative trinitas quod ducit indifferenter in unitatem et pluralitatem. sed omnes effectus creati quos cognoscimus ducunt indifferenter in unitatem et pluralitatem. ergo etc. ¶ Probatio per illud non cognoscitur determinate pluralitas quod est commune uni et pluribus. sed omnia que naturaliter cognoscimus de deo sunt communia uni et pluribus. equaliter enim omnia conveniunt uni persone et pluribus. Patet ergo quod demonstrari non potest nec demonstratione quia nec demonstratione propter quid trinitas personarum quantum ad intellectum nostrum pro statu isto.

Utrum distinctio prior que est in divinis sit distinctio personarum. Circa istam questionem est intelligendum propter sequentia quod in divinis est 4x distinctio essentialiter ordinata. incipiendo ab ultima essentialiter que omnes alias presupponit. tamen quo ad nos est prima et magis vulgata. ¶ Prima secundum istum ordinem est distinctio personarum et illa exprimitur in fide catholica. ¶ Ex 1a tanquam certa arguimus per fidem distinctionem relationum. et hoc sic Omnis distinctio constitutorum necessario presupponit distinctionem constituentium vel diversorum. sed persone constituuntur in esse personali et distinguuntur per relationes constitutivas et distinctivas ergo ille relationes differunt. Hoc confirmo sic Quecunque aliquid convenit alicui per aliud. prius convenit illi per quod convenit sibi. sed distinctio convenit persone propter proprietates. ergo magis et prius competit illi proprietati. ¶ Ista autem presupponit 3am que est attributorum. et hoc probo 4or. Primo sic Omnis relatio distincta ab alia relatione oportet quod distinguatur per fundamentum vel per terminum vel per relationem aliam. sed emanationes que sunt relationes distinguuntur. non autem distinguuntur per alias relationes. quia si sic hoc maxime videretur per oppositas. sed hoc est impossibile. quia pari ratione iste distinguuntur per istas: et ita esset circulatio in distinctis et distinguentibus. oportet ergo quod distinguantur vel a termino vel a fundamento. vel a principio. non a termino. nec a fundamento. quia terminus et fundamentum est divina essentia. ergo oportet quod distinguantur a principiis. ergo principia essent distincta. hec autem esset intellectus et voluntas que sunt attributa. ¶ 2° arguitur sic et videtur idem. Omnis relatio sic maior prius rationis. sed emanationes personarum non distinguuntur a fundamento. quia fundamentum est idem s. essentia

diuina que fundat generationē ⁊ spiratio
nem intelligen⁹ de passiuis. ergo oꝫ ꝙ disti
guant termīs. tūn aūt sunt absoluti. ḡ di/
stictio aliqua ē inter absoluta. ¶ 3° sic. iter
fundamentū ⁊ tiruꝫ eiusdem rationis nō
oritur nisi relatio eiusdem rōnis. si ergo in
absolutis non sit aliqua distinctio. cuꝫ ab
solutuꝫ fundet ⁊ termiet emanatōes ipse ꝑ
hoc non erunt distincte. hoc aūt est falsum.
cum sint relatōes dispate ⁊ alterius rōnis.
Maior est manifesta qꝛ cause oēs eiusdeꝫ
rationis non causant nisi effectū eiusdem
rationis. ¶ 4°. ⁊ est idem Relatōes dispa/
te non pñt oriri nisi ab extremis dispatis ⁊
alteri⁹ rationis. relationes diuine sunt dis/
pate. ergo inter absoluta ē aliqua alteritas
Ma. pꝫ. qꝛ dato ꝙ relatōes dispate oriātur
ab extremis eiusō rationis ingitum eiusdē
rationis. tunc eadem ingitum eadem non e
runt eadem. quod ē oppositū in adiecto.
¶ 4° aūt distinctio arguitur ex ista. s. attribu
toꝝ ab eēntia. qꝛ quecunqꝫ uni ⁊ eideꝫ sūt
eadem inter se sunt eadem ꝑ ꝙ sunt eadem
illi. ꝑ ꝙ cōiter ꝯceditur istud principiuꝫ. Si
ergo attributa sunt omnib⁹ modis ideꝫ cū
diuina eēntia. erunt omnib⁹ modis ideꝫ in
ter se. quod ē falsum. ergo distinctio diuine
eēntie ab attributis ꝓsupponit a distinctōe
attributoꝝ int͛ se. Sꝫ posset aliqͣs dicere ꝙ
rationes facte ꝓbantes ꝙ attributa distin
guant qꝛ relationes distincte sunt. licet ra/
tiones iste ueꝝ assumāt in creaturis ⁊ limi
tatis. non tñ in natura illimitata. qꝛ eadeꝫ
natura illimitata pōt fundare ⁊ tīnare di/
uersas relationes. ¶ Contra Ideꝫ manēs
idem semꝑ in naturalib⁹ agentibus natum
est facere idem. Ex hoc principio ꝓbatur ꝙ
memoria diuina semꝑ ꝓducit ꝟbum. si er/
go eēntia diuina eēt termīn⁹ ⁊ fundamen/
tum eēt eadem relatio. cum ipsa necessario
causet illam. ergo ⁊c. ¶ Ideo ad qōnem di
co ꝙ distinctio ꝑsonaꝝ non ē prima distin/
ctio sed magis ultima qꝛ ista negata nō ne
gantur alie. ⁊ cōuerso aūt sic. tñ quantū ad
cognitionē nrām ⁊ fidei ipsa est pria ⁊ ma
nifestioꝛ.

U
Tꝝ trinitas diuinaꝝ ꝑsonaꝝ
possit stare cum omnimoda idemptitate eoꝝ
que sunt in eaō persona diuina. ꝙ sic. qꝛ p°
de trinitate dicit aug⁹ ꝙ non est aliud ꝟbū
⁊ quod uerbum hꝫ. ¶ Cōtra Ideꝫ augus.
non eo de⁹ quo pr̄. ergo ⁊c. ¶ Hic introdu
cuntur duo dicta cōia. primū est ueꝝ ⁊ credi
tum. s. ꝙ 3ᵉˢ ꝑsone sunt ideꝫ real͛r in eēntia.
⁊ differant in ꝑsonis real͛r. ¶ 2ᵐ dictum est
dubiuꝫ. s. ꝙ cum ista distinctione reali ꝑso/
narum in eēntia stat omnīmoda idemptitas
oīm eoꝝ que sunt in ꝑsona. ¶ Sꝫ ꝯtra
istud arguo 4ᵒʳ ꝑm quatuoꝛ leges oppōnis.
Primo ex natura relatiuoꝝ. sic. idem non
pōt ad se ipsum referri relationib⁹ dispatis
sed ea que sunt in eadem ꝑsona referuntur
relationibus disperatis. ¶ Probo. Essen/
tia eniꝫ dicitur excedens respectu relatio/
nis. relatio aūt excessa. ergo eēntia diuina ⁊
relatio non erunt omnino idē. ¶ 2° arguo
ex natura ꝯrietatis Impossibile est ꝯria ei
dem ꝯuenire ꝑ idem. sed idēptitas ⁊ diuersi
tas sunt ꝯria ⁊ ꝯueniunt eidem ꝑsone. ergo
illa ꝑ que ꝯueniunt non sūt omnino idem.
sed ista sunt eēntia ⁊ relatio. Nam ꝑsona ē
eadem alteri ꝑsona in eēntia. ⁊ differt ab al
tera ꝑsona in relatiōe. ergo ⁊c. ¶ 3° arguo
ex natura priuatiue oppositoꝝ. sic. unitas ⁊
pluralitas sunt priuatiue opposita. ꝯueniūt
aūt diuinis ꝑsonis unitas in eēntia. ⁊ plu/
ralitas in relationib⁹ ⁊ ꝓprietatibus. ergo
relatio ⁊ essentia non sunt idem. cum non
ꝯueniant priuatiue opposita eidem ꝑ ideꝫ
¶ 4° ex natura ꝯdictionis 4ᵒʳ. Prima est ꝙ ꝓ/
prietas formal͛r ꝯstituit ꝑsonam. eēntia nō
formal͛r sed fundamental͛r. ¶ 2° qꝛ ꝓpri
etas distinguit. essentia uero non. ¶ 3° qꝛ
relatio refertur eēntia uero non. ¶ 4° qꝛ re
latio opponit alteri relationi. eēntia uero ñ
ergo uidetur ex istis oppositionib⁹ ꝙ rela/
tio ⁊ eēntia non sunt omino idem ex natu/
ra. sed ē ibi aliqua non idemptitas quod ꝓ
bo adhuc ꝑ quatuoꝛ rōnes deducentes ad
quatuoꝛ impossibilia Primo ꝙ ꝑsone diui
ne eēnt prio diuerse. 2° ꝙ eēnt primo idem
3° ꝙ non eēnt nisi una persona. ¶ 4° ꝙ eēnt
plures dii. ¶ Primū ostenden⁹. aut ꝑsone
se totis distinguunt. aut non Si sic ḡ sunt
primo diuerse. si non ḡ ꝯueniunt in uno: ⁊

in alio differunt. ergo illa que sunt in eadē
persona non sunt omnino idem. ¶ 2m sic probat.
Illa que se totis sunt idem sunt prio idem
sed psone diuine per te se totis sunt idez. q2
si non. constat aūt q2 sunt idem. ergo sunt idē
in aliquo ꝛ in aliquo nō. ergo erit aliud ꝛ
aliud. ꝛ ista non sunt omnino idem in psona.
¶ 3m sic probatur. aut eodem pr̄ quo ōs. aut
non. si non sic oꝫ dicere ꝯ august. habetur pro
positū. q2 alio pr̄ ꝛ alio ōs. si sic. cum illud
quo ōs sit penitꝰ unū. ergo illud quo psona.
ꝛ sic est una psona tm̄. ¶ 4m probatur sic. q2a
ꝯ augum pr̄ non eo deꝰ quo pr̄. ꝛ si hoc ꝯcedis
habetur ppositum. si aūt dicis q2 non sed eodē
ergo cuꝫ eo quo pr̄ distinguet a filio. ergo
eo quo ōs. ꝛ sic eēnt distincti dii. ¶ Posset
aūt aliqs dicē q2 adhuc non habetur ppositū
lꝫ premisse non negent q2 credite sunt.
¶ Ad istos oꝫ dicere q2 rn̄deant ad formas ar
gumentoꝝ. siue sillogismoꝝ. ¶ Ideo ꝯ eos
facio in tribus figuris tres sillos. Primꝰ
est in ferio in pria figura. Nulla pprietas
relatiua ē ad se. diuina eēntia ē ad se. ergo diui
na eēntia non ē pprietas relatiua. ¶ 2ꝰ si/
logismꝰ est in baroco in 2a figura. Omnis
pprietas relatiua distinguit psonā a psona
in diuinis. diuina aūt eēntia non distiguit p/
sonam a psona. ergo diuina eēntia non ē p
prietas relatiua. ¶ 3ꝰ est in bocardo in 3a fi/
gura sic. quedā pprietas relatiua non est fili
atio. sed omnis pprietas relatiua est eēntia.
ergo filiatio non ē eēntia. ¶ Conclusiones
istaꝝ. rōnuꝫ si ꝯcedāt habetur ppositū. si non
solue. ¶ Si dicas sic quidaꝫ dicūt q2 sill'us
est actus rōnis. ex actibꝰ aūt rōnis non ue/
rificatur distinctio ex natura rei. ¶ Cōtra
q2 tūc nulla realis distinctio posset demon
strari nec aliqua realis unitas. cum ois de/
monstratio sit sillogismꝰ. ꝛ p ꝯn̄s ens rōis
¶ Ideo dicunt alii q2 lꝫ premisse sint uere
ex natura rei. sufficit tn̄ q2 ꝯcl'o ꝯcedatur. s.
distinctio. non tn̄ ex natura rei sed soluꝫ rō
nis. ¶ Contra si ueritas ꝯcl'onis esset p ac
tum intellectꝰ tunc eo circūscripto eēt falsa
ꝛ tunc premisse ex natura rei hn̄tes oēs ue/
ritatis in re eēnt uere ꝛ ꝯclusio falsa. sic ex
ueris sequeretur falsū. ¶ Ideo ppter rōnes
adductas ꝛ multas alias que adducuntur

quē tn̄ in uirtute ad istas reducunt. dicunt
alii ꝛ ego cum eis q2 oꝫ ponere int̄ eēntiam
ꝛ relatōem aliquā non idēptitatez ex natu/
ra rei. Nec uideo etiam q2 rōnes possint sol
ui. Ut aūt eaꝝ efficatia magis appareat i/
sto ꝯ eas 4r. ꝛ postea ꝯfirmabo. ¶ Primo
sic. Omnes rōnes pdicte innitunt repugnā
tie oppositoꝝ. tunc arguo sic. diuina eēntia
ut in pr̄e pducit ꝟbum. sed ut in filio non
pducit. ergo eēntia ut i pr̄e ꝛ filio ē alia ꝛ alia
¶ 2o sic eēntia ut in filio est ꝯicata gn̄atio
ne. ꝛ in spū scō non. ergo ꝛc. ¶ 3o sic. eēntia
ut in spū scō hꝫ finum adequatū. ut in pr̄e
ꝛ in filio nō hꝫ. ergo aliquo mō distiguunt
¶ 4o sic Essentia ut in filio ē unita hūani
tati. ut in pr̄e ꝛ spū scō non. ergo ꝛc. ¶ Ad
ista dicit qdam doc. nr̄ q2 eēntia in omnibus
istis instanciis accipitur cū pprietate. eēntia
aūt ut cum pprietate accepta est iō q2 perso
na. ꝛ iō distinguit sicut psona a psona. sꝫ p
se sumpta ē omnino indistincta. ¶ Sed ꝯ di/
uina eēntia est principiū quo ut i psona pa/
tris. ꝛ non ut in filio. ꝛ ut sic non est psona
q2 psona nō est pricipiuꝫ quo sed qō. ¶ Hic
dicitur q2 eēntia nō accipitur simpl'r cuꝫ ōr
eēntia ut in pr̄e est pricipium quo. sꝫ accipit
in hitudine ad psonam uel pprietatē. ¶ Cō
tra q2 tunc eēt relatio int̄ eēntiam ꝛ relatō
nem uel psonā. Dico q2 nō est relatio sꝫ hitu
do. hitudo aūt abstrahit a relatōe. Naꝫ sūt
multe hitudines que nō sunt relatiōes
¶ Sed hic est una diffi. ꝯ istas rōnes q2 omēs
uident ꝯcludere ꝯ incōpossibilitatez oppōis
sed iꝰ opponūtur real'r ergo non pn̄t real'r cō/
uenire eidem lic̄ nec formal'r opposita pn̄t
eē idem formal'r. ¶ Ad istud ē intelligendū
prio q2 lꝫ regule oēs de oppositis sint uere ō
simplicibꝰ termis sine detinatiōe tn̄ cum de
tinatione nō sunt uere sed fallunt Sic ois
relatiua dicunt ad ꝯuertentiā nō tn̄ eodem
mō Simil'r eodem mō in ꝯriis immediatis
remoto uno oꝫ alteꝝ inē. sꝫ si apponat mo
dus scilꝫ eēnnal'r nō oꝫ q2 alteꝝ insit. sicut
simpl'r omē aial uel est sanum uel egꝝ. eēn
tialiter tn̄ n̄ est sanū uel egꝝ. Simil'r de pri
uatiue oppositis ꝛ ꝯdictorijs ¶ Dico ergo ad
ppositum q2 lꝫ opposita simpl'r n̄ insint ei/
dem si appōitur modꝰ scilꝫ real'r nunquaꝫ

tenebit ꝯclusio nec forme rõnis predicatoꝝ sicut asserunt. ¶ Cum ergo queritur utrum omia que sunt in eadẽ psona sunt idem realr. Dico ꝙ sicut saluatur ꝑ se trinitas rerum in diui nis. si eni poneret distinctio rerum tũc non es sent ꝑ se tres res. sed plures. Nota etiam ꝙ non oia que sunt in diuinis psonis distinc/ ta sunt distincta

Utrum cũ unitate diuine eẽntie sta re possit pluralitas psonarum. ꝙ non. deutro. 32. uidete ꝙ ego sum solus. ¶ Cõtra aplus ad cor. Gra dñi nostri ihu xpi ⁊ caritas dei ⁊ ꝯicatio. s. spũs ¶ Hic occurrũt quatuor dif ficul. prima ẽ de uno pricipio ꝑ se noto: que cunqꝫ uni ⁊ eidem ⁊c. 2ª de sillogismo ex positorio: 3ª de sillogismo in pticulari. ¶ Quarta de sillogismo in uniuersali.

Circa primũ occurrit principiũ notissimũ. quecũqꝫ uni ⁊c. sed psone diuine sunt idem eiꝫ eẽntia ergo inter se. ¶ Ad istud dr̃ 4r. Primo ꝙ illud principiũ non tenet in ter/ mis illimitatis. ideo cũ diuina eẽntia sit il/ limitata. ad eam non oꝫ applicari. ¶ Alii dicunt ꝙ illud pricipium nõ tenet in nõ ad equatis. sic idem corpꝰ uirtute diuia adest. duobus locis. ⁊ tñ unus illoꝝ locoꝝ nõ ad est alteri. ¶ Alii dicunt ꝙ nõ tenet in fimis improportionatis sic idem põt eẽ in diuersis qñqꝫ tñ non simul fũt. ¶ Alii dicũt ꝙ nõ tenet in fimis non ꝯuertibilibꝰ quales sunt diuina eẽntia ⁊ relatio. sic lꝫ sortes sit hõ ⁊ plato sit hõ. tñ sor. non plo. ⁊ ꝓpter h in 2ª figura ex puris affirmatiuis non põt fieri sills. ¶ Sꝫ nulla istaꝝ solutionuꝫ ualet. Pria non. qr cum forma sillogistica tene/ at in uirtute istꝰ principii. eo eiꝫ ꝙ extrema uniuntur in medio in ꝓmissis uniũtur int̃ se in ꝯclone. si istud principiuꝫ non tenet in t̃inis illimitatis. tunc forma sillogistica nũ ꝙ tenet in diuis. ¶ Nec 2ª ualet. qr ꝯiũctio extrinseca nunꝙ arguit intrinsecã sꝫ intri seca bñ arguit intrinseci. Si eni corpꝰ eẽt lo cus ⁊ eẽt in duobꝰ locis: tñ ualeret ꝙ tuꝫ eẽ duo loca. ⁊ tunc bñ sequeret ꝙ eẽnt duo lo ca unus locus. ¶ Nec 3ª ualet qr nõ est idẽ cum re tempali. ⁊ ꝑ ꝯñs nec ipa qñ ad uni/ cem sicut de 2ª dictũ est. ¶ Nec 4ª ualet. nã oia indiuidua que sũt eiusdẽ speciei sunt e adem iter se specifice. ⁊ ita stat illud princi/ piuꝫ. ¶ Ideo dico ꝙ illud principiũ nulla/ tenꝰ est negandũ cum ꝑ ipm teneat omis for ma sillogistica ꝑfcã que ẽ ꝑ se nota. ⁊ si fal lat in aliqua materia. tunc ẽ inutil' ꝯiuga/ tio ⁊ non sill's ꝑfectꝰ. ¶ Et tunc dico ad ar gumentũ quod fit ꝯ psonas diuias assum pto illo principio ꝙ cum psone diuine sint idem cũ eẽntia diuia necessario sunt ideꝫ in ter se. sꝫ tñ aliter. nam sũt iõ cum diuia es sentia idemptice ⁊ eẽntial'r. non tñ sunt idẽ int̃ se idẽptice sꝫ eẽntial'r. sic dicit hyla. de tri. ꝙ pr̃ est illud qõ filiꝰ. ¶ Cõtra quecũqꝫ uni ⁊ eidem sunt eadẽ eodem mõ quo sũt ea dem illi. sunt eadeꝫ int̃ se. sed diuine psone sunt iõ idemptice cũ eẽntia ergo sunt idẽpti ce idem inter se. ⁊ simil'r real'r. nam pr̃ est iõ realiter. qõ eẽntia filiꝰ est idem real'r ꝙ eẽn tia. ergo pr̃ ⁊ filiꝰ sunt idem real'r int̃ se

¶ Ad istua dico ꝙ simpl'r sumptũ ⁊ in t̃inis simplicibꝰ istud principiũ est necessarium ⁊ uerissime tenet. suptum tñ cuꝫ determinatione nõ tenet. Probo. nam genꝰ ⁊ dr̃ña sunt idẽ in pº mõ dicendi ꝑ seipsi speciei. ⁊ tñ nõ sũt eo mõ idem int̃ se. ¶ Siml'r 2º de differẽcia/ is ꝯsbal'tnis. nam rõnale ⁊ ꝑsibile sũt iõ spe ciei in pº mõ dicendi ꝑ se. int̃ se aũt non sunt idem eẽntial'r. ¶ Similiter 3º celum ẽ mo/ bile in 2º mõ dicendi ꝑ se. ⁊ celum ẽ mutabi le in 2ºº. ⁊ tñ mobile ẽ mutabile in pº mõ

¶ Similiter 4º accipio duo dicta ꝑ accñs dẽ a/ liquo sic albedo ⁊ color. utrũqꝫ dr̃ ꝑ accñs de priete, paries eni ꝑ accñs ẽ coloratꝰ. ⁊ per accñs albus. sed album ẽ coloratũ in pº mõ dicendi ꝑ se. siml'r albũ ⁊ dulce sunt iõ qua litati ꝑ se. ⁊ tñ int̃ se ꝑ accñs. ¶ Dico ergo ꝙ lꝫ regula illa simplicit̃ teneat non tñ ai additiõe modi. Idcirco non seq̃tur ꝙ si ali/ quid ꝯueniat relatõi realiter qõ non ꝯueniat eẽntie realiter uel eꝯuerso ꝙ ꝓpter h distin guitur realit̃. licet seq̃tur simplicit̃ ꝙ disti/ guitur si aliq̃d ꝯueniat uni qõ non alteri. pricipia eni que simplicit̃ sunt ꝑ se nota ꝑ additionẽ modi corrũpuntur. ut patet i re/ gula illa ꝯrioꝝ imediatoꝝ. si unum nõ in est alteꝝ inest. ⁊ econuerso. Hec ẽ notissima

simpl'r accepta. sed tñ cum additione modi scilz q̇ditatiue non tenet. ¶ 2° diffi. ē de sil logismo expositorio ꝯ trinitatem psõaꝶ ꝛ unitatez eēntie. Unde arguit sic Hic pr̄ est hec eēntia. hic fili⁹ ē hec eentia ergo hic fili⁹ est hic pr̄. Dicit ꝙ iste sillogism⁹ nõ ualet. q2 est ex puris affirmatis in 2ª figura. iõ formo ea aliter sic in pª figura. hec eēntia est hic pr̄. hic fili⁹ est hec eēntia. g̃ hic fili⁹ est hic pr̄. Aut in 3ª figura Hec eentia ē hic pr̄ hec eēntia ē hic fili⁹ ergo hic pr̄ est hic filius ¶ Istud soluitur 4ʳ. primo ꝙ iste sill'us ñ tenet ni i in tinis ꝯuertibilib⁹. lz eni hic hõ sit aial ꝛ hic asin⁹ sit aial. non tñ hic hõ est hic asin⁹ q2 termi non sunt ꝯuertibiles. Eodem mõ dicūt ei in diuis ¶ 2° dicūt aliq̇ ꝙ est fallatia figure dcõis. mutatur eni quale quid in hoc aliq̇d. eēntia enīz se hz ut quale quid. psona ut hoc aliq̇d ¶ 3° dicunt alii ꝙ medius uariatur. ꝛ ita ē fallatia accñtis. quia eēntia ħ hitudines ad diuersas psonas ¶ 4° dicunt alii ꝙ ex pticularib⁹. indiffinitis. uel singularib⁹ nihil sequitur ¶ Pria solutio non ualet. q3 tunc sill's expositori⁹ esset inutilis ꝯiugatio non tenēs nisi in determiata materia cum tñ omnis uer⁹ sillogismus teneat in omi materia ¶ Et itez si hic homo eēt hoc aial. ꝛ hic asin⁹ eēt hoc aial scilicet idem aial nũero tunc hic hõ necessario eēt hic asinus. ¶ Nec 2ª ualet q2 essentia diuina ut singularissima ꝛ significata ꝛ ħ aliquid ē in qualibet psona diuia Et ṗ in uero sillogismo expositorio nunq̃ talis fallatia fieri põt. ¶ Nec 3ª ualet. q2 mediũ ħ totum suuz ambitum iõ ꝛ eodem mõ acceptũ penitus ꝯpatur ad utriq3 extremoꝶ. ꝛ sp in fallatia figure dictiõis ꝛ accñtis uariat medius ꝛ sunt quatuor tmi. hic aũt accipit eēntia pro medio ħ unam ꝛ eandez rõnem formalem. ꝛ iõ non uariat. nec sunt plures ꝙ tres termi. cum mediũ ħ eandem rõnem omo dicatur ꝛ accipiat. ¶ Nec 4ª ualet. q2 lz ex pticularib⁹ non fiat bon⁹ sill'us. tñ ex singularib⁹ uerissim⁹ sillogism⁹ fit. pro eo ꝙ termi sign indiuidual'r uariari non pñt ꝯit eniz ex singularib⁹ sillogism⁹ expositorius q̇ est Darapti⁹ p eo ꝙ termi sunt signicati eo ꝛ certi. nec in eis fit distributio.

¶ Dico ergo ꝙ cum forma sillogismi facti sit bona. ꝛ utraq3 premissaꝶ est uera oꝫ aliquo mõ ꝯcedere ꝯcl'oem. ¶ Intelligendũ est tñ ħ augus. ꝛ hyla. de tri. ꝙ in diuis formant quatuor ꝯplexiones siue quatuor genera ppõnuz. Quedā dicunt quiditatiue sicut ds est sba uel spũs. Isti eni ꝯceptus uidētur al'r dicē sbam ꝙ iustitia uel bonitas. dicūtur enim p se in pᵒ mõ de deo. ¶ Quedā sunt denomiatiue sicut quãdo dr de⁹ est iustus uel bonus. q2 lz ista significent sbam. tñ intelligunt modo qualitatis. spũs autē intelligitur mõ sbe ħ augus. 3° de trini. ¶ Quedam sunt idēptice ut qñ unum dr de alio in abstracto. pter infinitatē utriusq3 uel alterius extremoꝶ. sicut sapia est bonitas. sapia est pñitas. ¶ Alie sunt eēntiales. non accipiendo eēntialiter p q̇ditatiue sed eo mõ quo dicim⁹ ꝙ tres psone sunt idē in eēntia. Istas aũt ppões docēt formare au⁹ ꝛ hyla. dē trin. in plurib⁹ locis. ¶ Ex istis ppõnibus formant quatuor gña sill'oꝶ. Primũ est de puris q̇ditatiuis sic hic. Ds spũs est sba. deus ē spũs ergo ꝛc. ¶ 2ᵐ est de puris denoiatiuis. ut omne necessarium est etnum. ds est huiusmõi ergo ꝛc ¶ 3ᵐ est de puris idempticis. ut hic. hec sapia est scia hec iusticia ē hec sapiētia g̃ hec iustitia ē hec scientia. ¶ 4ª forma est de puris eēntialibus. ut hic fili⁹ est illud quod pr̄. spũs scũs est illud quod fili⁹. ergo spũs scũs est illud quod pr̄. ¶ Et est notanã ꝙ sic in q̇busdaz generibus ppõnum formatis in creaturis fit mixtio. ita in istis p quam mixtionē soluuntur multe diffi. que sunt ꝯ theologos. sicut eniz ex duab⁹ ꝯtingentib⁹ põt sequi ꝯclusio necessaria ita ex duabus idēpticis sequitur ꝯcl'o eēntialis ¶ Et p hoc rñdetur ad pmuz argumentũ. q2 utraq3 pmissaꝶ est ūa idemptice. ꝯclusio aũt est simpl'r uera scilicz eēntialiter. non eniz oꝫ ꝙ ꝯcl'o sit eoᵭ mõ uera sicut pmisse sed sufficit ꝙ simpl'r sit ūa q̃uiunq3 alio ꝛ alio mõ ¶ 3ᵐ difficile ē de sill'o pticulari formantur eniz quatuor sillogismi pticulares qui afferũt diffi. in pposito Prim⁹ sic Omnis ppietas filii est eēntia quedā ppietas filii repugñ pr̄i ergo eēntia repugnat pr̄i ¶ 2ᵒ sic nulla relatio

filii est sp̄s sanctus sed diuina eēntia ē relatio filii. ergo diuina eēntia non est. s. s. ¶ 3° sic. Diuinis ꝓprietas ꝑsonalis ē ad aliud in diuinis. sed diuina eēntia est ꝓprietas ꝑsonalis. ergo eēntia diuina est ad aliud. ¶ 4° sic. nulla ꝓprietas ꝑsonalis ē cōicabilis. diuina essentia ē ꝓprietas ꝑsonalis. ergo non ē cōicabilis. ¶ Ad primū dico ꝙ ex maiori idēptica ⁊ minori formali, sicut erāt ille sequitur ꝯclusio formalis uel denoiatiua. nam hec ē uera ꝙ eēntia nec formal'r nec denoiatiue est pr̄. ¶ Ad 2m dico ꝙ ex duobus idempticis sequitur ꝯcl'o q̇ditatiua. Nam eēntia diuina quiditatiue non ē nec pōt eē sp̄us sc̄tus. Ad 3m dico ꝙ ex maiori q̇ditatiua. ⁊ minori idēptica sequitur ista ꝯclusio que est eēntialis .s. ꝙ eēntia diuina est oīno id qḋ est ad aliud. ¶ Ad 4m ꝯceditur ꝯcl'o sic. s. ꝙ eēntia non ē quiditatiue cōicabilis. Ex maiori enī denominatiua ⁊ ex minori idemptica affirmatia sequitur ꝯcl'o q̇ditatiua negatiue sumen⁹

¶ 4m difficile est de sillogismo ul'i. Formo autē duos tales. Primo sic. oīs natura ē cōicabilis. nullū suppositū est cōicabile. nullum suppositū est natura. ⁊ tūc tria supposita n̄ essent una natura. ¶ 2° sit talis. nullū suppositū realit' est cōicabile. omnis natura realit' est cōicabilis. ergo nullum suppositū est natura. ¶ Ad primū dico ꝙ ex duob⁹ denominatīs sequitur concl'o q̇ditatiua q2 q̇ditatiue nullū suppositū diuinū est natura. natura eni in abstractio. non d2 nisi idēptice de supposito. Ad 2m dico ꝙ mod⁹ realitatis adueniens forme silogistice corrūpit eā. Vbi grā. Omne corpus īmediate est sba. oē corp⁹ aiatum ē immediate corpus. ergo oē corp⁹ aiatum immediate ē sba. ꝯclusio ē falsa. ¶ Item omnis hō q̇ditatiue est aīal. omis homo q̇ditatiue ē rationalis. ergo omne rōnale q̇ditatiue ē aīal. ꝯclusio est falsa. ¶ Similr' Omnis hō ꝯtingent' est uirtuosus oīs homo ꝯtingent' est iustus non tñ sequitur ꝙ omnis hō iustus ꝯtīgēter sit uirtuosus. Simil'r celum ē uolubile in 2° mō dicendi p se. celum ē mobile in 2° mō dicendi p se. non tñ sequtur ergo uolubile ē mobile in 2° mō sed in p° mō. ¶ Ex omib⁹ istis apparet illud qḋ sup⁹ dicebat ꝙ licet forma silogistica teneat in finis simpl'r q̇l'⁹ non tñ tenet cū omni modo apposito. Cōtra. q2 si mod⁹ uariatur pōt illi ibi assignari fallacia accidētis ex alteritate medii uel alicui⁹ termi.

¶ Dico ꝙ ex alia hitudie medii ad premissas non sit fallatia accn̄tis. q2 tunc in oī mixtione esset fallatia accn̄tis. ⁊ etiam in demonstratione eēt fallatia. q2 maior extremitas ⁊ mediū ꝯiunguntur in 2° mō. Mediū autē ⁊ minor extremitas in p° mō. Ex diuersitate ergo medii ꝑ aliā rōem formalem sūpti fit fallacia accidētis. ⁊ non ex diuersitate hitudinis medii ad extrēa. Patet ergo ad omnes istas difficultates de sillogismo ex positiuo ⁊ uli ⁊ pticulari. ¶ Ad auctoritatē ꝙ loqtur de solitudine nature non ꝑsone.

¶ Sequitur distinctio 3a

¶ Distinctio tertia.

Circa distinctionē tertiā queritur Vtrum deus sit cognoscibilis a creatura. Et uidetur ꝙ nō Jo. 1. d2. deum nemo uidit unq̄. Omnis aūt intellectualis noticia d2 uisio ꝑ augus. de trini. ḡ ⁊c. ¶ Contra xp̄s loquens de notitia pr̄is dicit. Et uidistis eū. Jo 4°. ¶ Circa istā qōnem ꝑmissa una distinctiōe damas. in p° senten. s. ꝙ de deo ꝯgnoscere possum⁹ q2 ē ⁊ nō q̇d ē; rō autē ꝑmissiōis est ꝑ eo ꝙ null⁹ pōt affirmare eē de aliquo nisi pri⁹ cōcipiat illud ⁊ iste ꝯcept⁹ ē q̇d eiū ꝑsuppōatur a q2 ē. Et ꝑmissa 1a distictiōe quā ponit Dyo⁹ de āgelica ierar. ꝙ de deo possumus ꝯgnoscere q̇d nō ē neg. ue ⁊ n̄ q̇d ē affirmatiue. ⁊ rō ꝑmissiōis ē q2 ois ꝯcept⁹ negatiu⁹ qui attribuitur alicui ꝑsuppōit affirmatione. alioqn nō pl⁹ ꝯgn. scerem⁹ de deo ꝑ ei⁹ ifinitate ⁊ imūtabilitatē ꝙ de nihilo. ¶ Hec eiā due distictiōes itelligūtur de ꝯceptu ultimato diuie eēntie. ¶ Istis autē ꝑmissis ponūt 4or dicta modernoꝝ. ¶ Primū est ꝙ deus n̄ ꝯgnoscitur a nobis distīcte sed idistīcte.

¶ 2m ē ꝙ ꝯgnoscit a nobis obscure ⁊ n̄ clare.

¶ 3m ꝙ ꝯgnoscitur a nobis i ꝯceptu cōi ⁊ non ꝓprio. 4m ꝙ ꝯgnoscit a nobis in conceptu

attributali ꝛ non q̄ditatiuo seu speciali.
¶ Prima non ualet q2 quecunq3 rō forma
lis habens ɔceptū simplr simplicē necessa/
rio si cognoscatur distincte cognoscit. s3 rō
deitatis h3 ɔceptū simplr simplicē3. ergo ñ
pōt cognosci indistincte. sed si cognoscitur
distincte cognoscit. ¶ 2ᵐ ɔceptus diffiniti ē
indistinct⁹. ɔceptus diffinitōis distinct⁹. ha
bemus aūt p te ɔceptum diffinitū q2 indisti
ctum. ergo possum⁹ hēe ɔceptum diffinitio
nis. pbatio ɔñe Omnis cognoscens ɔceptū
sbiectū in ppōne p se nota pōt cognoscere p̄
dicatum. q2 hñs ɔceptum ɔnnentez forma
maliter aliū3 pōt hēe alium. sed ɔceptus dif
finiti ɔtinet formalit ɔceptum diffinitōis.
¶ 2ᵐ de⁹ non est diffinibilis q2 simplr sim
plex. ergo non ē sic cognoscibilis. ¶ 2ᵐ eci
am non ualet. Nulla eni notitia scientifica
ē2 obscura sed euidens. s3 de deo hēmus no
titiam scientificā. q2 de deo aliquid demon
stramus. ꝛ p ɔñs aliquā notitiam euidentē
hēmus de aliqua ppōne sic de creaturis.
¶ 2ᵐ q̄ñcunq3 euidenter cognoscim⁹ aliquid
inesse alicui non hēmus de eo solum notiti
am obscuraz. s3 de deo cognoscim⁹ inee pfe
ctiones simplr. ergo de deo nō habem⁹ pci/
se notitiam obscuram. ¶ 3ᵐ nō ualet q2 de
illo hēmus ɔceptum pprium ꝛ non solu3 cō
munē de quo habemus ɔceptus omibus a
liis ab eo repugnātes. sed multos tales hē/
mus de deo. q2 quod ē ens infinitū. prima
causa. ꝛ mltos tales. ergo ꝛc. ¶ 4ᵐ non ua
let. q2 q̄ñcunq3 intellect⁹ attribuit aliq̄d a/
licui cognoscit illud cui attribuit. sed oēs ɔ
ceptus attributales deo attribuimus. ergo
cognoscim⁹ ꝛ preintelligim⁹ deu3. ¶ Et p.
cognoscens passionē ut passio ē cognitōem
h3 aliquā de sbiecto ut sbiectū est. ¶ Hic sūt
quatuor ostendēda ¶ Primū est Si sit ali/
qua rō formalis in deo ad quā3 attingere
possum⁹ naturalr. ¶ 2ᵐ est que sunt illa
que sūt nobis d̄ dō cognoscibilia. 3ᵐ est que
sunt incognoscibilia. ¶ 4ᵐ. q̄ñō deuen m⁹
in notitiam diuinoꝝ. ¶ Quantū ad primū
dicunt aliq̄ q̄ non. dēs eni a nobis no est co
gnoscibilis q̄tum ad aliq̄d qd̄ sit formalit
in eo naturalr. sed tm̄ ut relucet in creatu/
ra. in se aūt sicut est sbm supnaturale. ita rō
potest cognosci nisi supnaturalr tm̄. ¶ Cō
tra istud arguo 4ᵒ. pmo sic. q̄cunq3 intellec/
tus cognoscit ex uno obiecto aliud necessa
rio cognoscit utrūq3. sed ex creatura cogno
scim⁹ dm̄ sicut obiectū ex obiecto p te. ergo
cognoscim⁹ utrūq3. ḡ cognoscim⁹ aliq̄d qd̄
est formaliter i de. ¶ 2ᵒ sic. De⁹ ut relucet
in creatura. uel illa entitas ad quā termia
tur intellect⁹ uel est creata uel increata. Si
dicas q̄ est entitas creata. ergo tm̄ creatura
cognoscit. Si increata hētur ppositū ¶ Cō
firmat. ꝛ ōñdo illud non eē ens creatū sed
increatum. q2 intellectus hñs ɔceptū cui at
tribuit incōpnssibilia enti creato. nō h3 illū
ɔceptum de ente creato. sed ɔceptui quē ha/
bemus de deo attribuim⁹ multa repugnā/
tia toti enti creato. q2 infinitatē. ꝛ primita/
tatem ergo ꝛc. ¶ 3ᵒ sic Nulla ppō uera po
test formari de eo quod includit icompossi
bilia ɔdictoria. s3 si cognitio tm̄ termiat ad
creaturā. ꝛ ois talis entitas ēmans intelle
ctū nostꝝ eēt formalr in creatura: oēs ppō
nes in quib⁹ ponam p sbiecto eos primu3.
ens necessariū. ens infinitū. omnes erūt fal
se ꝛ ɔdictione3 icludentes. Na3 ɔitas ppo
sitiōis psupponit ēinos. ēini aūt istaꝝ ppō
num hñt int se repugnantiā. creatura enī3
omnis h3 oppositas ɔditiōes. ¶ Cōfirmat
enim ɔclusionē istaꝝ rōnum magī. Prio
sic Q̄ñcunq3 sunt aliqui ordines eēntialr
ordinati p magis nobile ꝛ min⁹ nobile or
do nobilior pfecti⁹ respicit primū illi⁹ ordi
nis q̄ ordo ignobilior. sed ordo attingētie
ꝛ ordo dependētie sunt taliter ordinati. q2
ordo attingentie p opationē est nobilior q̄
ordo dependētie Patet q2 p attingētia3 be
atificamur. cū ergo ordo min⁹ nobilis tine
tur ad illud qd̄ formalr est in prio. s. in dō
ꝛ ordo magis nobilis. s. attingētie tinabit
ad dm̄ imediate uel ad aliquid qd̄ est for/
maliter in dō. ¶ 2ᵒ sic Nullum obiectum
potest esse obiectum fruitionis ordinate
nisi illud sit deus uel formaliter in deo.
sed illo eodem quod intelligimus de deo
ordinate fruimr. ergo illud saltē forma /
liter ē in dō. Nam magnū incōueniens ui/
detur eē q̄ nos ponam⁹ nihil cognosci na/
turalr in uia quo frui possim⁹. ¶ Ex istis

apparet euidenter q aliqualis distinctio ex natura rei est inter pfectiões diuinas. et hoc oñdo sic. Idem non põt eẽ cognitũ p naturã et incognitũ p naturã. sed aliquas pfectões diuinas p naturam cognoscim⁹. cõstat autẽ q non oẽs ergo aliqua distinctio ex natura rei ẽ inter eas. ¶ 2° sic intellectus ex puris naturalib⁹ saltem gñaliter põt cognoscere depẽdentiã creature ad deũ. sz oĩs cognoscẽs relatõem cognoscit t̃minum illi⁹ relatiõis

¶ Tunc arguo. aut dependẽtia 1° cognita terminat ad oia que sunt in deo. et sic oia eẽt cognita. aut ad nihil. et tunc non dependebit a deo aut ad aliquã pfectionẽ et aliq nõ Tunc sic. Impossibile ẽ q si aliqua sint oĩbus modis idẽtinum illoꝝ terminare relationẽ aliquam et reliquũ non. ergo int᷑ ista est aliqua distinctio uel non idemptitas

¶ Circa 2ᵐ quesitũ est sciendũ q cũ diuina essentia non possit a nobis cognosci sb rõne ppria et q̇ditatiua. ɔcipim⁹ tñ de deo pfectões sb quadruplicẽ diuisiõem collocatas. Primo q̇dem qꝛ non solum positiuas sz etiaz priuatiuas. sicut immortalitatẽ et silia. ¶ 2° ñ sol' absolutas qual' ẽ infĩtas sz ẽt relatias qualis ẽ causalitas que q̇dem nõ est respectiuus formalis sz fũdamentalis. ¶ 3° non solum primarias quales sũt intellcũs et uoluntas. sed etiam s'darias ut ẽ intelligere et uelle. ¶ 4° non solum cõẽs sibi et creaturis sicut sapia et bonitas. sz etiam pprias passiones. sic eẽtitas et necessitas. ¶ Sed tunc oritur diffi. qꝛ cum oia 1° intellect⁹ alicui attribuatioꝫ illud p̃intelligere. cum intellcũs nunq̃ attribuat aliq̇d alicui q̇n illud prius cognoscat. ¶ Idcirco dico q oꝫ hẽe pri⁹ aliquẽ ɔceptũ quiditatim. cum oia ista attribuantur sibi sicut fundamẽto. ¶ Ad itelligendũ tñ quẽ ɔceptum q̇ditatiũ de deo habemus est sciendũ q in creaturis quatuoꝛ ɔceptus q̇ditatiuos hẽmus de re. ¶ Prim⁹ est trãscendentis. sicut ɔcept⁹ entis. ¶ 2⁹ est ɔceptus gñalissimi. ¶ 3⁹ est ɔcept⁹ generis sbalterni. ¶ 4⁹ est ɔceptus speciei spẽalissime

¶ Simili mõ habemus de deo quatuoꝛ cõceptus q̇ditatiuos. ¶ Primo enim ɔcipim⁹ q est ens. et iste ɔcept⁹ se hꝫ p moduꝫ trãscendẽtis. ¶ 2° ɔcipimus q ẽ sba. et iste se habꝫ p moduũ generis gñalissimi. ¶ 3° q est spũs. et iste se hꝫ ad modũ generis sbalterni. spũs⁹ enim est quid infer⁹ ad sbam. ¶ 4ᵐ ɔceptuꝫ qui est specific⁹ hẽe non possum⁹ qꝛ rõ ppa deitatis a nobis non põt attingi. si. n. specificas differẽtias creaturaꝝ tñ non possum⁹ cognoscere multo min⁹ rõnem pprĩã deitatis

¶ Intelligendũ tñ ulteri⁹ q p istos quatuoꝛ ɔceptus q̇ditatiuos hitos de deo demõstramus de deo quatuoꝛ gña passionũ. Per ẽs q sit bonus. p sbam q sit sbsistens uel psona. p spũ q sit incorpore⁹. p 4ᵐ aũt nullas possum⁹ demonstrare cũ sit ignot⁹. ¶ Sed tunc occurrũt duo dubia. Primũ est cũ infinitas et necessitas sint passiones ɔsequentes istum 4ᵐ ɔceptum. s. specificum q̃o de deo possum⁹ cognoscere ipsas cum istuꝫ ɔceptum non possum⁹ hẽe. Dico q huiusmõi passiões non sũt note ppter quid sed qꝛ. et ita põt cognosci q tale sbm sbicitur qꝛ tal' passio p̃tur. ¶ Sed tũc stat dubiuꝫ qꝛ diuina eẽntia sb ppriam rõnem est sbm eaꝝ. et p ɔñs attribuẽs illas sibi cognoscit illud. cui attribuit. ¶ Posset dici ad hoc q intellectus nr̃ non itelligit ista sbo mõẽ p moduꝫ passionũ. sed adiacere alicui ɔi p modũ differentiaꝝ. sicut si cognoscerem⁹ aial et non rõnale. cognoscem⁹ risibile non cognoscerem⁹ nisi sic quoddã determinans aial. ¶ Eodẽ mõ nihil precognoscim⁹ infinitati q̇d sit ei⁹ sbiectuꝫ nisi arguitiue. de quo mõ non loquoꝛ sz tñmodo cognoscim⁹ ipsã infinitatẽ adiũ spũ. et sic fit unũ cui cetera attribuimus

¶ Ex istis oĩbus põt euidenter patere queꝫ ɔceptum hẽmus de deo. et q̇s est pfectioꝛ cõceptus. qꝛ spũs infinit⁹. uel ens infinitũ sicut supra dictũ est. ¶ 2ᵐ dubiuꝫ ẽ qꝛ dictũ est nunc q istos ɔceptus q̇ditatiuos hẽmus de deo. dictum aũt fuit sup̃ q nihil q̇ditatiuꝫ cognoscerem⁹ de diuina eẽntia. ¶ Dico sicut sepe dictũ est q accipio hic q̇ditatiuum nõ pprie. sz reductiue eo mõ quo dicimus q genus q̇ditatiue p̃tur de differẽtia. non pprie sed p reductõem. Eo mõ dicim⁹ q p̃tur ens et sba et spũs et oia superioꝛa. et ñ aliter. ¶ Circa 3ᵐ apparet que sunt nobis ĩcognoscibilia. s. rõ deitatis ppria et ei⁹ passiones ut sunt eius licet a posterioꝛi. et q̇a eas

cognoscimus saltem aliquas ¶ Sed est sciendum q aliq dicere uoluerūt q de deo possum⁹ hēre cōceptuȝ quiditatiū ꝓprie dictuȝ Nam cōceptus qditatiuus est prior aliis. cōceptus autē posteriores p̄supponunt priores. multos aūt posteriores hēmus. g̃ ⁊ priorē. scilȝ qditatiū. ¶ Sed ꝯ hoc arguit̄ tripl'r. p° sic De nullo simpl'r simplici pōt hēri nisi cōceptus ꝓpri⁹ ⁊ adequatus. sed supius ostēsum ē q diuina eēntia est simpl'r simplex. g̃ non pōt haberi nisi cōcept⁹ ꝓprius. iste nō habetur. ergo ⁊c. ¶ 2° sic. de nullo p° diuerso pōt haberi cōceptus qui nō sit idem qd ipm. sed eēntia diuina ē primo diuersa ab aliis. ergo ⁊c. ¶ 3° sic Quod ē in qd de aliquo est pri⁹ ordine eēntiali illo. nō. n. possumus imaginari q aliquid dicat̄ in qd de aliquo uel qditatiue qn sit ps ei⁹ eēntialis. ps autē eēntialis ē prior toto eēntial'r; sed nihil nec aliqua ratio formalis ē prior deitate. g̃ sibi repugnat hēre cōceptuȝ qditatiū aliuȝ a suo ꝓprio adequato. ¶ Sȝ ꝯtra. cognoscēs posteriorē cōceptum eēntial'r cognoscit priorē ex quo cognoscit illum eē posteriorē q2 posteri⁹ ut posteri⁹ non pōt cognosci s̄n priori sed multos cōceptus posteriores hēmus. ergo ⁊c. ¶ Rñdeo ⁊ dico q cognoscēs posterius inq̄tuȝ posteri⁹ est bñ cognoscit pri⁹. sȝ nego sic intelligendo minorē. non. n. est notus ordo rōnum formaliuȝ ad diuinā eēntiam naturalit̄ nisi indistincte ⁊ ꝯfuse.

¶ Circa 4m sciendū est q dyoñ. docet quatuor uias deueniendi in cognitōem dei. s. p uiaȝ cāltatis effectiue. p uiam finis. p uiā eminētie. ⁊ p uiam remotōis. ¶ Sed ē sciendū q quatuor mōis deuenim⁹ i cognitiōem alic⁹ aut immediate p se ipm sicut actum itelligēdi expimur p se ipm nos cognoscere. aut p spēm ꝓpriam sic quiditates reȝ sensibiliū. quaȝ spēs imprimunt̄ in aīa. ut docet au⁹ xi. de tri. Aut arguitiue per rōem cognoscēdi sicut p spēm accidētiū augumētamur sbstantiā. Aut arguitiue p obiectuȝ cognitū. sicut arguim⁹ p actum intelligendi cognituȝ nobis ineē potentiā intellectiuā. ¶ Prio mō a nobis ds. p statu isto non cognoscit̄. q2 sic ut supra patuit ē notitia intuitiua. ¶ Nec 2° de eo lege. q2 spēm nullam hēmus naturaliter nisi a sensib⁹ cātam. a sensib⁹ aūt non imprimit̄ nobis aliqua spēs que sic posset dm repñtare. Sed 3° mō q2 p actum cognoscendi arguim⁹ potentiam. ⁊ p potentiā arguim⁹ eēntiam. ⁊ p istam cognoscim⁹ ueraȝ exñtiam. ⁊ isto mō incipit ⁊ ꝓcedit uia efficiētis q̃ finis s̄ dyo. ¶ 4° mō etiaȝ cognoscim⁹. q2 p qditates uel spēs sensibiles cognoscimus sbam corpalem ⁊ p istam spūalem. ⁊ sic summā uel primā cām. Tenēt g̃ uie dionisi p istos duos ultimos mōs. q2 qñ aliqd cātum cognoscim⁹ querim⁹ de cā efficiente ⁊ finali usqȝ ad primā in utroqȝ gñe

¶ Simil'r s̄ uiam eminētie. q2 uidem⁹ has res deficientes. iō arguim⁹ aliqd indeficiens.

¶ Ex ista seqtur uia remotōis. q2 pm efficiens ⁊ ultimus finis eminēs est. Iō ab eo remouem⁹ omēs impfcōes. ¶ Sȝ quis istorum mōȝ dionisii est prior simpl'r dic̄ doc q uia efficiētie. q2 eniȝ uidem⁹ aliqd moueri ⁊ cāri arguimus pm. ⁊ in isto fundat̄ uia finis. nunq eni finis cognosceret̄ nisi p effectū efficiētis. ⁊ i istis fundat̄ uia eminētie q2 finis necessario nobilior ē hiis que sunt ad finem. ⁊ sic arguim⁹ ipm eē nobilissimū Et exinde amouemus ab eo oēm impfectionē. ¶ Sed hic occurrit difficultas. q2 p istum modū possumus arguere diuinā eēntiam inferendo q oēs cōceptus quos de deo hēmus alicui p° attribuim⁹ tanq̄ radicali fundamēto. ¶ Pōt dici q cognoscit̄ sb rōe primi fundamenti ꝯiungen⁹ rōnem primitatis cum fundamēto. ⁊ p istam circuloquimur diuinā eēntiam. ¶ Sed ꝯ q2 eque argumētamur rōem fundamētalitatis ⁊ primitatis ineē alicui. sic de aliis rōnibus formalibus attributalibus. Et sic semp attribuendo ⁊ arguitiue ꝓcedendo ꝓcedemus in infinituȝ. Aut deueniemus ad illud qd in se ē primū. ⁊ illud est deitas. ¶ Posset aliqs dicere q rōem ꝓpriam diuie eēntie arguitiue possumus cognoscē. ⁊ etiaȝ cuiuslibet creature multo magis. ¶ Ad auctoritatem in pricipio dico q loqtur de notitia intuitiua.

Utrum ds sit a nobis p° cognitus q sic qa est illud p quod cetera

cognoscuntur. ergo &c. ¶ Añs pꝫ. quia ipse est lux uera ⁊ eťna ꝑ augus. de uera religione. ¶ Contra Nihil possumus cognoscere nisi ea que sensu discernimus. ¶ Circa istã qõnem supposito ꝙ õs est pᵐ obiectum intellectus nostri primitate pfcõnis cum in ipso saluctur pfecte rõ obiectiua intellect⁹ nr̃i. sicut in sole uel in aliquo alio pfecto uisibili rõ obiectiua uisus. Hoc inquã supposito duo sunt in qõne ista principal'r inqrenda. de quibus est dubiũ. ¶ Primũ est q̇d est primus obiectũ intellect⁹ nostri. ordine gñationis l' execucõis. zᵐ q̇d ordine uel primitate adequacõis. ¶ Ad uidenð aũt pᵐ quatuor ꝑambula oꝫ uidere pri⁹. ¶ Primũ est ꝙ nõ est idem ɔceptus simplex. ⁊ simplicit' simplex. ⁊ oĩmode simplex. Ille. n. õr simplex qui lꝫ posset attingi uno actu simplici est tñ resolubilis in plures ptiales ɔceptus. sicut ẽ ɔceptus speciei. ⁊ iste õr simplex ut distinguitur ɔ̃ ɔplexum. Simplicit' simplex õr ille qui non põt resolui sꝫ ad ipm stat ultimata resolutio sicut ɔcept⁹ primi ul'is. Nã tale primũ oꝫ necessario dare ad qõ tal' resolutio stet. alioqñ eẽt pcessus in infitũ in eẽntial'r ordinatis. Omnimode aũt simplex est qõ non ẽ resolubile actu nec potẽtia nec cũ aliquo alio compõibile. sicut est diuina eẽntia. ¶ zᵐ preambulũ est ꝙ aliud ẽ ɔcipe ɔfuse siue indistīcte ⁊ aliud ɔcipe discrete ⁊ distincte. ¶ Cõfusus enĩ ɔceptus ẽ ille q̇ est resolubilis in ptes eẽntiales sicut ɔceptus diffiniti. sed ɔceptus distinct⁹ est ille q̇ resoluit ei⁹ ɔceptum in ptes eẽntiales ⁊ iste explicatur noie diffinitiõis. ¶ 3ᵐ preambulũ est ꝙ nullũ simpl'r simplex põt cognosci indistincte. imo si cognoscat' distincte cognoscit' qꝛ ad ipm stat ultimata resolutio ꝑ quã fit distincta cognitio. ¶ 4ᵐ preambulũ est ꝙ simpl'r simplex non põt cognosci nisi totaliter cũ non hẽat in se aliud ⁊ aliud. tunc eẽt resolubile in plures ɔcept⁹ simpl'r.

¶ Ex isto seq̇tur unũ ꝑ modo correlariũ. s. ꝙ qñ de uno obiecto unus intellect⁹ ɔcipit ꝙ non ali⁹: impossibile ẽ ꝙ illud obiectũ sit simpl'r simplex. ¶ Istis ꝑmissis pono duo dicta scoti. Primũ est ꝙ inter ɔceptus indistinctos quos hẽmus prim⁹ est ɔcept⁹ spẽi spãlissime. ¶ Et pbatur sic. Qñcunqꝫ sunt aliqua natural'r agẽtia approximata eque alicui passo illud qõ est pfecti⁹ ⁊ efficatius ꝑuenit aliud in mouendo. sꝫ inter oẽs rõnes formales repñtatas itellectui pfectior ⁊ efficatior est rõ speciei specialissime. Hanc pbo qꝛ qñcunqꝫ aliqua ordinant' in aliquo gñe ꝑ sꝫ ⁊ sup illud quod est posteri⁹ semp est pfecti⁹ qꝛ oĩa alia aliquo mõ includit ⁊ ultra addit. ⁊ iõ cum rõ specifica sit talis erit pfectior. ⁊ eque approxĩata acti⁹ aget et prius. ¶ zᵐ dictũ est ꝙ in ordine distinctorum ɔceptuũ ɔcept⁹ entis ẽ prim⁹. Et hoc pbatur sic. Illud ẽ p° cognitum distincte ad quod ultimate stat resolutio oĩm resolubiliũ. sed ens est huiusmõi. nam incipien⁹ resoluere a spẽ spãlissima ultᵐ ad qõ terminatur resolutio est ɔcept⁹ entis. ğ ɔceptus entis est ꝑmus in ordine distincte cognitoꝝ.

¶ 3° uidenð est de ordine istoꝝ ad inuicem. Et dico ꝙ ordo indistincte cognoscẽdi uia generatõis est simpl'r prior. qꝛ intellectus nr̃ pcedit ab imꝑfecto ad pfectũ. cognitio autẽ indistincta est imꝑfectior cognitõe distincta. ergo &c. sed primũ in ordine p° est simplicit' pᵐ. in ordine aũt isto spẽs est pᵐ cognitum. ğ simpl'r spẽs est pᵐ cognitum. ¶ Sꝫ ɔtra istã instatur 4ʳ. p° sic. qꝛ talis ordo uidetur eẽ cognitoꝝ apud intellectũ qualis est apud sensum. qꝛ cognitio nr̃a ortũ hꝫ a sensu. p.i. õ tri. sed in cognitõe sensitiua p° cognoscitur rõ generis sbalterni ꝙ rõ speci sicut pꝫ in uidente a remotis. pri⁹. n. dicit eẽ aial ꝙ hoiem ergo sic erit in cognitiõe itellectiua. ¶ z° qꝛ pueri natural'r p° cognoscunt uniuersaliora. qꝛ appellãt oẽs mulieres matres ⁊ oẽs homies pr̃es. postea determinãt unũquodqꝫ. tanꝙ uia gñatiõis a cõmũibus ad ꝑpria pcedẽtes. ¶ 3° qualemcũqꝫ ordinẽ hñt aliqua in eẽndo talem uidẽtur hẽre in mouendo. sꝫ in eẽndo rõ generis sbalterni ꝑcedit rõem spẽi. ergo etiã in mouendo ꝙ̃tum ad cognitõem. qꝛ sic res se hꝫ ad eẽ ita ad cognosci. ¶ Minor pꝫ qꝛ talem ordinẽ hñt rõ generis ⁊ spẽi in hituali cognitione uel in spẽ qualem hñt in natura. natural'r aũt cõia precedũt ꝑpria. ¶ 4° qꝛ qui cognoscit inferi⁹ cognoscit superi⁹. per

locum a pte sbiectiua. ⁊ non ecōuerso .pptē
ɔñs. sed illud a quo non ɔuertitur ɔña est
priꝰ in ordine illo. ergo ⁊c. ¶ Ad ista. Ad
primū dico q ideo sensus cognoscit pꝰ ma
gis ɔfuse aīa. q2 nō ē obiectū debite appro/
ximatū. ⁊ tunc rō spēi puenitur a rōne gene/
ris in mouendo. quod non cōtingēt si esset
debita approximatio. ¶ Cōtra q2 q̄to agens
est pfectiꝰ tanto a remotiori pōt agere. s3 rō
specifica p te ē pfectior. ergo ⁊c. ¶ Rñdeo
q ppō accepta uera est in agentibꝰ eiusdem
rōnis. ut si calidū in tanta distātia calefacit
magis calidū in maiori. s3 in agentibꝰ alte
rius rōnis non ē uera. sic ratio qua ignis
ignit ē pfectior q̄ illa rō qua ignis calefa/
cit. q2 illa sba ⁊ ista accñs. ⁊ tñ calefacere po
test in illa distātia in qua non pōt ignire.
¶ Ad 2m dico q est ad oppositū. nā ibi est p
cessus a spē ad indiuiduū. ⁊ sic spēs pꝰ cog
scitur. q2 forte indiuiduū ut indiuiduum
nō mouet sensū. ¶ Ad 3m dico q in hituali
cognitiōe priꝰ cognoscit ule q̄ pticulare. tñ
non sequitur q in actuali qñ dicis q illa sūt
priora. dico q non est necesse q illa que pri
us insunt priꝰ agant. alteratio enī3 puenit
formā sbalem in agenꝰ. ⁊ tñ forma sbalis
prior est. ¶ Ad 4m dico q in p̄tis ɔcernēti/
bus actū intelligendi nō tenet locꝰ a pte sb
iectiua. Vbi grā Sortes ē indiuiduū3 ergo
hō. uel homo non ē singularis g̃ nec sortes
In ex̃ntia aūt bñ tenet. nam bñ seq̃tur hō
est g̃ aial est. sed non seq̃tur intelligit hō g̃
intelligitur aimal. ¶ Sed hic occurrit una
diffi. diffinituꝰ eni ɔceptus uidet eē distin
ctꝰ ergo oportebit oēm diffinientē resoluere
usq3 ad ens. ¶ Dico q aliqs ɔceptꝰ est qui
totalr est indistinctꝰ ⁊ ɔfusus. ⁊ hic ē ɔceptꝰ
spāalīqs ei3 tñ est distinctꝰ. ⁊ hic ē ɔceptꝰ
entis qñ fit resolutio usq3 ad ens. ⁊ huius
mōi sunt omnes ɔceptꝰ drāz ultimaz quia
sunt simplr simplices. Quidā3 aūt est mi/
xtus q non ē totalr indistinctꝰ nec distin/
ctus totalr. resoluitur eni in aliquos ⁊ i a/
liquos non. Et isti sunt ɔceptus diffinitiui
spēz. sic ɔiter diffiniunt. ¶ Circa 3am pte
est intelligendū. s. de adequatiōe q omē obie
ctum adequatū potest itelligi 4o. Primo d
adequatiōe formali uel eēntiali. sic passio

adequatur sbo. ita q ubi sit potētia ibi sit
obiectū ⁊ ecōuerso. sic posuerunt phi diui/
nam eēntiam eē obiectū adequatū3 itellcūs
diui. ut nihil aliud possit intelligere ne for
te uilescat eiꝰ intellectus. ⁊ forte isto modo
credo q nulla potentia opatiua hēat obie
tum adequatū. ¶ 2o mō accipit obiectū ad
equatū pro adequatiōe uirtuali. sic dicūt the
ologi q diuia eēntia ē sic obiectū adequatū
intellectꝰ diuini uirtualr ut non possit itel
ligere nisi illam aut ea que repñtantur i ea
supeminēter ɔtenta. ¶ 3o mō p adequatiōe
qditatiua. sicut dr de potentia uisiua q2 eiꝰ
obiectū adequatum sic dr eē color ut nō pos
sit nisi ad illa attingere in quibꝰ color iclu/
ditur qditatiue pꝰ attingētia. ¶ 4o pro ade
quatione denoiatiua co mō quo dicimus q
corpus ē obiectū adequatū3 uisus. q2 omē
coloratū est corpus. ⁊ omne corpꝰ est colora
tum. ⁊ p ɔñs uisibile. Scōm igi' istam qua
druplicem acceptōem obiecti adequati ē in
quisitio facienda. ¶ Quantū ad pm modū
p3 de se q nullu3 pōt poni obiectū adequa
tum intellectus nri. aia enim nra priꝰ intel
ligit alia q̄ se ipsam. Augꝰ eni naturā aīme
p naturam sensibiliū rez in lio de tri. inue/
stigat. ¶ Quantū ad 2m p3 etiā q intellcūs
nr nullum h3 obiectū adequatū. non. n. in/
telligit salte in uia aliqd in cuiꝰ uirtute om
nia alia intelligat, non se ipam. q2 se p alia
intelligit. hēret etiā unum actu3 respcu oim
intelligibiliū si huiusmōi obiectum hēret.
¶ Quantū ad 3m ⁊ 4m modū est di. De 3o
dico q impossibile ē q intellcūs nr aliquod
obiectū adequatum hēat. q2 de simplr sim
plici ⁊ pꝰ diuerso nihil dr uel in eis includi
qditatiue. multa aūt talia intelligit intelle
ctus nr. ¶ Quantū ad quartū modu3 dico
q ens ē obiectū adequatum intellcūs nri.
accipiendo ens p totam latitudinē sue denoia
tiōis. Nam ad oia que sunt ens denoiatiue
pōt attingere intellcūs nr. ⁊ non nisi ad il/
la ergo est obiectū adequatu3. q̄uismcunq3
eni simplr simplicia ⁊ po diuersa ens qdita
tiue non includat: recipiunt tñ denoiatiōe
entis. Omne. n. quod ē citra nihil ens dr. s3
aliqd dr qditatie ens. aliqd aūt denoiatiue
¶ Sed ɔ̄ istud instatur 4or. primo sic. illud

uidetur esse obiectum uirtualr̄ adequatū eo mō quo theologi ponūt eēntiam diuinā obiectū intellcūs sui quod ɔtinet oīa formalr̄ uel uirtualr̄. sʒ ens est huiusmodi. qꝛ q̇ditatiue ɔtinet oīa uel uirtualr̄. sic̄ passiones ꝛ ɔꝛn̄tias ꝛ pᵒdiuersa. ¶ 2ᵒ sic. Non uidetur rō quare nō posset dari aliq̇d qđ q̇dditatiue p̄dicetur đ omnibꝰ intelligibilibus ab intellectu nostro sic̄ uidemꝰ in sensibilibꝰ. qꝛ datur unum qđ q̇ditatiue p̄tur siue icluditur in omnibus p̄ se uisibilibꝰ ¶ 3ᵒ sic. Illud non ē obiectū adequatum denoiatiue illiꝰ potentie que pōt attīgere aliqua ut precidunt ab illo ꝛ distinguunt. sed itellectus pōt intelligere simplr̄ simplicia ꝛ pᵒdiuersa ut p̄scidunt ab ente. ergo ꝛc. ¶ 4ᵒ sic. Illđ non ē obiectū adequatū đnoīatiue qđ non đꝫ de oibus itelligiblibus. uel non denoīat omnia alia intelligibilia. sed ens est huiusmōi. ergo ꝛc. Maioꝛ pꝫ. Minoꝛ pbatur. Nam figmēta ꝛ ꝓhita ꝛ entia rōis sūt intelligibilia. ğ ꝛc. ¶ Ad ista. Ad pᵐ dico ꝙ ɔcesso ꝙ uerꝫ sit de passiōibꝰ ꝙ ɔtineātur uirtualr̄ in ente. ꝛ q̄tum ad illa currēt argumentū. tn̄ quantū ad ultīas ɔꝛn̄as spērum que sunt simpliciter simplices non est uerum. Qđ ꝓbo qꝛ intellectꝰ bn̄s pfectam nonnā alicꝰ quidditatis pōt cognoscere uirtualr̄ oīa ɔtenta in ea. cū ğ intellcūs nr̄ habeat pfectam ꝛ distinctā nonitiaꝫ entis possēt p rōnem entis oēs ɔꝛn̄tias cognoscē qđ est falsum. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ non ē sile ꝓpter nimiā latitudinē potētie intellectie. ꝛ propter hoc n̄ pōt sibi dari aliqđ obiectuꝫ qđ ita adequat ꝙ potētia non possit in alia. sensꝰ aūt pticularis nō est tante latitudis. ¶ Dico etiam alr̄ ꝙ illud qđ accipit de sensu est falsū. s. ꝙ coloꝛ includatur q̇ditatiue in oībus que uisus pōt uidere. Et hoc ꝓbo sic. Certū est ꝙ in ɔꝛn̄tiis coloꝛis non includitur q̇ditatiue coloꝛ. sed uisus pōt in eas. ğ in aliquid pōt in quo nō includit q̇ditatiue coloꝛ. ꝙ aūt uisus possit in ɔꝛn̄tias coloris ꝓbo. Ois potentia distinguēs int̄ a. ꝛ b cognoscit illud i quo a differt a b qꝛ alr̄ nō distingueēt. sed uisus distinguit int̄ albedines ꝛ nigredinē. ergo attingit ad illa quibꝰ distinguntur albedo ꝛ nigredo. hꝫ sunt differentie diuiside coloꝛis. ergo coloꝛ nō icluditur q̇ditatiue in oibꝰ uisibilibꝰ ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ nō pōt simplr̄ simplex. nec aliq̇d aliud ita p̄scidi ab ente q̇n de eo dicat̄ ens denoiatiue. Et hoc sufficit ad illā adequatōēꝫ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ 1ᵃ non sūt p̄ se intelligibilia ergo ꝛc. ¶ Sed hic ē una diffi. de intellectu ꝛ uolūtate. si hēant diuersa obiecta cū sint diuerse potentie. distinctaꝝ. aūt potentiarum distincta sunt obiecta. ¶ Dico ad hoc ꝙ distinctaꝝ potentiaꝝ. disparaꝝ. sunt hn̄ distincta obiecta. sʒ distinctaꝝ s̄bordinataꝝ. non ē uerꝫ. imo hn̄t idem obiectū s̄b eadē ratione formali. s̄b eađ enīꝫ rōne qua sēsus sentit obiectū suum. intellcūs intelligē pōt ipm. intelligenᵒ de rōne se tenēte ex pte obiecti. Isto mō se hn̄t intellcūs ꝛ uolūtas potentie. n. s̄boꝛdinate sunt. ꝛ sic hn̄t idem obiectū ꝛ s̄b eađ ratiōe formali. qđ ꝓbo. q̇a da oppositū tunc sequeret̄ ꝙ uoluntas possit hr̄e actuꝫ circa aliquid s̄b rōe aliqua formali s̄b qua intellectꝰ non intelligēt. ꝛ sic icognita diligeret qđ est impossibile Dico ğ ꝙ idem obiectuꝫ hn̄t. Sʒ q̄uo distinguuntur potētie hn̄tes iđ obiectum. dico ꝙ distinguntur suis rōibus formalibꝰ ¶ Ex dictis excludunt̄ quattuoꝛ opiōes circa obiectū adequatū intellectꝰ nr̄i. Prima ē que dicit ꝙ rō entis ē sic obiectum adequatum ꝙ nihil pōt cognoscē itellectꝰ nr̄ nisi priꝰ rōē entis intellcā que prīa impssiōe imprimit̄ in aīa nostra. Sʒ istud non pōt stare qꝛ experientia docet oppositū. Nam tūc opoꝛteret nos p̄ oia discurrē ꝛ oēs ɔꝛīas que sunt int̄ ens ꝛ spēm spālissimaꝫ cognoscere anteq̄ eam cognoscēmus cuꝰ oppositū experimur. ¶ 2ᵃ excluditur illa que dicit ꝙ x̄m est obiectū adequatum itellectꝰ nr̄i. qꝛ sic̄ bonuꝫ ad uolūtatē ita x̄m ad intellcm̄. ɔstat aūt ꝙ bonum est obiectū adequatū uoluntatis. igr̄ ꝛ x̄m erit obiectum adequatū intellcūs nr̄i. ¶ Sʒ illud non pōt stare qꝛ s̄bm semp p̄riꝰ cognoscatur suis passionibꝰ. x̄m aūt ꝛ bonuꝫ sūt passiōes entis. ğ ens priꝰ cognoscat̄. ğ cuꝫ in illo prioꝛi non cognoscat̄ uerꝫ. x̄m nō erit obiectum adequatū. ¶ Sʒ hic ē dubiū. qꝛ cōiter đꝫ ꝙ x̄m est obiectū adequatū intellectus nostri. dico ꝙ x̄m est passio ɔsequens

obiectum intellectus nostri.s.ipsa intelligi
bilitas que est naturalis aptitudo in obie
cto ut dic aug᷒ 3° de trinitate.ubi ponit veritatem
ee rectitudine obiecti ad intellectu.eo mo
de bono respcu uolutatis. ¶ 3° excluditur
opio que ponit obiectum intellect⁹ ee ens in
actu qz obiectu mouet potētiam.nihil autē
pōt mouere nisi sit ens in actu.g̃ obiectum
adequatū intellect⁹ nr̄i ē ens in actu. ¶ Sz
illud non pōt stare.qz multa in potētia intel
ligimus ergo ens i actu non est obiectū ad
equatum.Simil'r rōe eoz non mouet qz mul'
ta intelligim⁹ que non mouēt.s. sbas sepa
tas.sufficit.n.qꝫ tinēt ¶ 4° excluditur opio
que dicit qꝫ q̇ditas rei materialis ē obiectū
adequatū intellect⁹ nr̄i.qz omis nr̄a cogni/
tio oritur a sensu.nihil aūt est ꝓprie sensi/
bile nisi talis q̇ditas.ergo ipsa ē obiectum
adequatū intellect⁹ nr̄i. ¶ Sz istud nō po/
test stare.p° qz multa arguitie cognoscim⁹
ex ipsis sensibilib⁹ que tn̄ non ꝯtinent sub
q̇ditate tali. ¶ 2° qz nulla potētia quocūqz
supnaturali sibi dato pōt excedē suuz obie
ctum adequatū.necessario.n.illud in qō fer
tur potētia uel ē obiectū adequatum uel ꝯti
netur sb eo.Si eni ista negaret non uideo
quare uisus sonuz ꝯgregare non posset.qz
non ꝯtinetur sb colore ¶ Intelligenō tam
ꝓpter istas tres opiones ultie improbatas
qꝫ magna drn̄a est inter rōem mouētis ⁊ rō
nem terminantis.Nam aliqua se hn̄t ad po
tentiā in rōne mouētis tm̄.⁊ non tinantis.
sicut spēs itelligibilis qz q̄uis ipsa moueat
itellectū nīs ad itelligenō obiec᷑ abstractiue
ipsa tn̄ non itelligit a nobis nisi arguitiue.
post actum ab ea causatum ¶ Alia aūt sūt que
se hn̄t ad potentiā in rōne mouētis ⁊ tinan
tis.sic in notitia intuitia obiectū pn̄s cāt et
terminat. ¶ Alia sut que tm̄ tinant nec mo/
uere pn̄t.sicut entia in potētia obiectia ⁊ p'
materia. ¶ Alia sunt que nec mouēt nec ti
nant sic entia ꝓhita.Et ita pz qꝫ cum mul/
ta sunt tinantia que non pn̄t mouere ratio
mouētis distinguit a rōne tinantis in quo
cūqz sint. ¶ Ad argumentū in pricipio dz
qꝫ rō cognoscendi non semp pri⁹ cognoscit
sicut pz de spē intelligibili ex dictis.

Utrum in creaturis sit uestigium
trinitatis. ¶ Rn̄deo.uestigiū
ponit diuersimōe a multis.po
nitur.n.ab aliq̇bus in triplici
bitudine.s.efficientis final' ⁊ exēplaris.
¶ Sed si hoc est verum ostendo manifeste dis/
tinctōem int ꝑsōnes attributales aliqua/
lem ¶ Et hoc sic.Ois relatio distinguit ab a
lia relatiōe uel a fundamēto uel a tino uel
ab extremis.sed iste tres bitudines nō pn̄t
ab inuicē distingui ex extremis. qz eadē sūt
scilz ds ⁊ creatura.nec ꝑ fundamēta .qz in
quocūqz qō ē i creatura fundat ista 3ᵉ depen
dentia.ergo oz qꝫ a tinis distinguātur.
¶ Cōfirmatur.qz ubicūqz ē termi⁹ ⁊ funda
mentū eiusdez rōis ut eiusdē sunt nunqꝫ in
nascit nisi relatio eiusdem rōis. sz fundam
tum est eiusdem rōnis.ergo nisi tim distin
guātur oz qꝫ sint eiusdē rōnis.sz hoc est fal
sum ergo ⁊c. ¶ Dependētia g̃ efficiētis ad
uoluntatē terminatur. Exēplaris ad intelle
ctum. sz finalis ad eēntiaz.g̃ ista tria ex na
tura rei distinguunt.

Utrum imago trinitatis sit in aia
Dō non.qz quod ē ꝓpriū uer
bi non ꝯpetit creature.sed esse
imaginē est ꝓprium verbi.g̃ ⁊c.
¶ Dic dz ꝯiter qꝫ ꝑ tres potētias que sunt
in anima nr̄a intelligitur imago trinitatis
qꝫ idgo eni est inter ista.nam meoria ē intel/
lect⁹ agens cū spē que sil' iuncta ꝓducit ver
bum.⁊ hec.s. mēoria approp'iat pr̄i.Intel
ligētia aūt que appropriat filio dic actū in
telligendi in itellectu possibili.non qꝫ itel/
lect⁹ sic ꝓductus sz intellcūs ut sb actu.uel
le aūt in uolūtate ē ab utroqz.sic spūs scūs
¶ Notanō aūt qꝫ Aug⁹ ꝑ quattuor uocabu
la istas potētias noiat. Prio qz sunt una
eēntia. ¶ 2° qz sunt ꝓprietates aie. 3° qz sūt
inseꝑabiles. 4° qz sunt in meliori qō est in
nobis. ¶ Ex istis excluduntur opioes diuer
se que hntur de istis potētiis.Per p^m eniz
pz qꝫ non sūt accn̄a.nam qō est eēntial'r sb/
stātia non pōt esse accn̄s.sed ex p° dicto ha/
bem⁹ qꝫ sunt eēntia ¶ Per 2^m pz qꝫ non sunt
idem oibus modis cum eēntia.qz quod dz
de eēntia in 2° dicendi ꝑ se nō est q̇ditatiue

idem cū ēēntia.sed potentie sunt huiusmōi q3 ꝭ augus.sunt ꝓprietates. ¶ Per 3ᵐ p3 ꝙ non sunt realr̄ distincte:q3 que realr̄ distiguunt̄ uident̄ posse separi.s3 potētie ñ pñt separi ab īuicē ꝭ augᵐ. ꝑ 4ᵐ apparet ꝙ sūt idem cū ēēntia q3 omni eo qđ est in aīa distinctū ab ea est aliq̄d in aīa meliꝰ.s3 potentiis nihil ē in aīa meliꝰ.ꝭ augus.ergo ꝛc

¶ Sed sunt ne idem cū ēēntia oīno. ¶ Dico ꝙ non.q3 ꝑ eadem argumēta ꝑ que ꝓbat̄ distinctio intellecꝰ a uolūtate in diuis.s:ꝑ 3/dictōes.sic patebit de.8.potest ꝓbari distinctio intellectus in anima a uoluntate.et ꝑ ꝯñs utriusq3 ab ēēntia. ¶ S3 dices sufficit ꝙ dicant respcūs diuersos. ¶ Cōtra q3 maiorē entitatē reqrit principiū actōis ꝙ terminꝰ.sed ꝓpter entitatē modicā respectuum negat̄ ab eis ꝙ possunt t̄inare actōem. ergo nec poterūt principiare. Nec ualz falsare ꝯdictōes ꝛ oīa talia ꝑ ꝯnotatōes.cum ꝑ istum modū nihil posset ꝓbari,diceres ei ꝙ ēēntia lactis ut ꝯnotat disgregare ē albedo.ꝛ sic de aliis. ¶ Ex dictis aūt pōt accipi una rō ꝙ non sunt accñā nec eē pñt.qñcunq3 aūt sunt alique due imitatōes ēēntialr̄ ordinate ꝭ magis ꝛ minꝰ nobile:si iª que est minꝰ nobilis est imitatio ꝭ s̄bam:ꝛ nobilior erit ꝭ s̄bam.s3 imitatio ꝭ imaginē est nobilior q̄ imitatio ꝭ uestigiū.imitatio aūt ꝭ uestigiū est ꝭ s̄bam ꝭ augᵐ qui dic̄ sup genes̄.ꝙ uestigiū est s̄ba.ergo ꝛ imago erit in s̄ba.ꝯstat aūt ꝙ est in potētiis.ergo potentie sunt s̄be. ¶ Potest etiā ex dictis ꝓbari etiā dēter aliqual̄ distinctio int̄ ꝑfcōes attributales.supposito ꝙ in quolibet ente creato ꝭ augus.sit rō uestigii.tūc accipio rōem uestigii que fundatur i illo eođ in quo imago. Et quero. Aut t̄inantur iste due imitatōes ad oīno idem in deo.aut nō.si non.tunc in deo aliqua erunt non iđ quoꝝ unu3 t̄inat relatōem uestigii ꝛ aliud relatōem imagis qđ est ꝓpositū. Si aūt dicat̄ ꝙ ad oīno iđ tunc nulla đrñā est int̄ uestigiū ꝛ imaginē nec una ē ꝑfectior alia.ꝯñs p3 q3 fundamētum idem ꝛ t̄inus idem.

Utꝝ lux et̄na sit intellectui nostro rō cognoscēdi.ꝙ sic.q3 augus.adducit ad hoc i.l.ad Jo.i.Erat lux uera que illuminat ꝛc. ¶ Cōtra augꝰ dicit ꝙ tenebre.i.infideles eam nō ꝯprehenderut.

Hic itroducunt̄ quatuor rōes augus.quas idem augꝰ adducit ad ꝯclōem affirmatiuā ex q̄bus opiati sunt aliq̄ ꝙ opio eēt augus. ¶ Prima rō est ista Impossibile est ꝙ aliqua uirtus uirtute ꝓpria attingat ad naturā uel uirtutē prestantiorē se.s3 si attingat hoc ē in uirtute p̄stantioris se.s3 intellectus nō attingit ad aliqua p̄stantiora se.q3 ad et̄nas regulas.ḡ hoc erit in uirtute aliꝰ p̄stantioris se. ¶ 2ᵃ rō est iª Omne iudicās de aliquo p̄est illi de quo iudicat.sed intellectꝰ nō iudicat de supnaturalibꝰ ꝛ incōmutabilibus.ergo eis p̄sidet.non a se.ḡ a luce increata.hec augꝰ de uera religiōe. ¶ 3ª sic. impossibile est ꝙ in luce ꝯmutabili iudicet q̄s uere de re incōmutabili.sed intellectꝰ nō iudicat uere de re incōmutabili.ḡ incōmutabili luce ꝛ ꝑ ꝯñs et̄na. ¶ 2ᵒ sic Impossibile ē ꝙ idem nūo repiatur in pluribus sine aliquo cōi repto in illis.s3 plures intellectꝰ ueritatem eanđ intelligunt.ꝛ ꝑ ꝯñs eadem ūitas in pluribꝰ est.ḡ ꝑ aliq̄d cō..h est lux. ¶ Istō cōuer non tenet̄.maxie ꝓpter regulam augus.Sic ōs res quas ꝯdidit admistrat ut eas agere ꝓprios motꝰ sinat.cum ḡ ōs dederit intellectum sicut aliis entibꝰ inferioribus sufficientia pricipia respectu opatōis sue:uidetur ꝙ intellcūs pōt in ꝓpriam opationē sine tali luce. Introducunt̄ tñ aliqua dicta antiquoꝝ doctoꝝ.ad que dicenda moti sūt ꝓpter ūba augus. ¶ Primū est ꝙ augus. ponit istam luce3 et̄nam intellectū agente3 Intellecꝰ eni agens ē queđā lux in qua ꝑspicimus ūitates cognoscibiles in nobis. ¶ 2ᵐ dictu3 est ꝙ in luce creata intellcūs nō possumꝰ cernere quod ūm est sed non ipa3 ūitatem q3 ꝭ se ē incōmutabilis ¶ 3ᵐ est ꝙ l3 in nobis luce creata possumꝰ ꝯcipe t̄inos regulaꝝ incōmutabiliū.ut totū ꝛ ptes que sunt mutabilia:non tñ illoꝝ h̄itudines.q̄a illa ē incōmutabilis. ¶ 4ᵐ dictum augꝰ uidet̄ expsse ꝯcedere ꝯclōem illaꝝ rōnum.est ei tale ꝙ.s.i ñ speciali illustratōe diuia nullum pricipiū incōmutabile cognoscē possimus.q3 nulla potētia ꝯmutabilis ad talia

q̄ se attingit. ¶ Sed ut mihi apparet ista dicta stare non possunt. Primū non. nō enim uerisimile est q̄ tantus doctor uellet ponē unū intellectū agentem in omibus. sic ille sarracen⁹ fecit. posito aūt illo dicto illud sequitur. nā aug⁹ illam lucē unam nūero in omibus ponit ut uidet. ꝫ eadem igr̄ intellcūs. ¶ 2ᵐ nō. q₂ nulla r̄lo pōt intelligi incōmutabilioꝝ suo fundamēto. ipsa aūt ūitas fundat in eo q̄ō est ūm ¶ 3ᵐ etiā non. q₂ nulla hitudo int̄ extrema pōt eē notior ip̄is extremis cū ea presupponat Et simil̄r tu dicis q̄ ē necessaria Nullum aūt necessariū aliq̄ ꝯtingens p̄supponit ¶ 4ᵐ etiā non ualet q₂ tunc omis nr̄a scia esset ex t̄inis uel regul̄ incōmutabilib⁹ quod eēt mirabil̄r dictum ¶ Tenendo igr̄ ptem cōtrariam priorē oꝫ respōdere ad argumēta que uidētur eē augus̄ ad que dicit scot⁹ uolendo saluare opionem augus̄. q̄ aug⁹ intelligit q̄ ds q̄ est lux ꝯcurrit ut cā ul̄is ad causandū actū cognoscedi i intellcū cuꝫ itellectu ut cā pticulari ¶ Sed istud ꝯ̄ meum iudiciū non sufficit Nam ipse non uidetur ponē q̄ 1ᵃ irradiatio req̄ratur in uisu sed solū in itellectu. ⁊ tn̄ eque ꝯcurrit ds ut cā ul̄is ad actū uidēdi sic ad actū intelligendi ¶ Pōt ergo dici ad mentē augus̄. q̄ ipse loquitur ingrendo non aūt determinado. ⁊ tunc oꝫ soluē rōnes suas ¶ Ad primā ueꝝ est loquendo de potēna pductiua q̄ nulla calis attigit ad nobilius se. sed opatiua potentia poteit in nobilius se sicut possum uidere soleꝫ qui forte ē nobilior tamē potentia mea uisiua non pōt euꝫ pducere ¶ Ad 2ᵐ de p̄sidētia dico q̄ maior ē uera qn̄ obiectū iudicii dependet a iudicāte. sꝫ qn̄ non dependet non ē uera. sic est in ꝓposito. Iste .n. ūitates non dependēt ab intellectu nrō. sed magis ecōuerso ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ euidentia ūitatis ē ab obiecto. s. a rōib⁹ formalib⁹ t̄inoꝝ effectiue ⁊ ab intellectu. nō aūt a luce q̄uis lucem req̄rat. ⁊ non forte nisi i rōne cāntus. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ si maior hēat ueritatē oꝫ intelligi q̄ illud cōe sit formal̄r in plurib⁹. sed intelligēdo obiectiue non oꝫ. q₂ oēs homies in oculis suis pnt unicū solem hēe ¶ Sed hic ē una diffi. de incōmutabilitate illaꝝ ūitatū. ⁊ de regulis incommutabilib⁹ de q̄bus loq̄tur aug⁹. qual̄r eorum incōmutabilitas saluari pōt ꝑ detinationē augusti. ¶ Ad istā diffi. soluendā sūt quatuor mōi dicendi. Prim⁹ est istā incommutabilitatē hn̄t iste ueritates ex natura ꝫ mioꝝ necessaria. ⁊ iō tales regl̄e non possūt formari nisi de obiecto icommutabili. s. de deo. ⁊ iō omnis ueritas circa creata est nō necessaria. unde dicit q̄ omibus hoibus adnihilatis ista eēt falsa Omnis hō est aīal. sꝫ iste mod⁹ ex se ⁊ ex dictis apparet incōueniens ¶ Induco tn̄ aug.ᵐ ꝯtra eū. Arguo ei sic. supposito dicto tuo sequtur q̄ ois scia p̄ter theologiā est de ꝯtingētib⁹ nec aliqua p̄ter theologiā erit scia. huius oppositū dicit aug⁹. ¶ P̄ si ita est tunc ipossibile ē accipere aliquod pricipiuꝫ necessariū q̄ō uerificeᵗ in deo ⁊ in creatura. sꝫ aug⁹ est in oppositum Augus̄. n. p⁹ de trin. dicit q̄ hoc principiū nl̄la res se ipsam gignit uerificat necessario tam in deo q̄ in creatura. g̃ non solū de ðo ergo ⁊c̄ ¶ 2⁹ modus dicendi ē q̄ iste regl̄e dicunt in creaturis incōmutabiles q₂ supposits t̄inis impossibile ē q̄n hitudo ꝯsurgat p̄ q̄camq₃ potentiā Iste mod⁹ non ualꝫ q₂ tunc sequeret q̄ nulla ueritas in creaturis eēt absoluta. sꝫ ois eēt ꝯditionata. ⁊ cuꝫ ista non sufficiat ad scie certitudinē sequeretur q̄ nulla scia eēt de creaturis. Nā destructis t̄inis ppō scita eēt falsa. ⁊ sic scia eēt de falso. ¶ P̄ nᵒ posteri⁹ pōt eē magis necāᵐ q̄ pri⁹. sed hitudo ē posterior extremis. extrema aūt sunt ꝯtingētia. ergo ⁊ hitudo erit ꝯtingens. et sic non erit illa hitudo incōmutabilis. ¶ 3⁹ mod⁹ dicendi ē q̄ iste regule nō sunt incōmutabiles q̄tum ad eē quod hn̄t res in se. sed quantū ad eē quod hn̄t in itellectu nrō obiectiue ⁊ in eē diminuto. Nā ō q̄ditatib⁹ ut ꝯcipiunt a nobis formant iste ꝯplexiões ¶ Sed nec iste modus stare pōt. nam accidit q̄ditatib⁹ q̄ a nobis ꝯcipiant. ⁊ tunc sblato tali eē non maneret ūitas incōmutabiliū regulaꝝ. ¶ P̄ non magis ē incōmutabile aliq̄ō ens in eē diminuto q̄ sit illud eē reale ⁊ simplex ad q̄ō reducit. sed tam cōceptio siue act⁹ ꝯcipiendi q̄ etiā intellectus sunt incōmutabiles. g̃ ⁊ eē ꝯceptum t̄inoꝝ ergo ⁊c̄ ¶ 4⁹ modus dicēdi est q̄ iste regu

le sunt incõmutabiles quantũ ad eẽ qđ hñt
in itellectu diuio tñ. qɼ eaꝝ extrẽa sp sũt
incõmutabilia ibi. nusq̃ aũt sũt ꝯmutabi
lia ꝑterq̃ ibi. ¶ Sed ꝯ. euidẽtia est forma/
liter ex termis. ḡ ubi non sũt formal'r ter/
mi ibi non põt eẽ euidẽtia formal'r siue ha
bitudo. ſꝫ termi istiꝰ ꝓpõis Omne totũ est
maius sua pte non sunt formal'r in intelle
ctu diuio. ergo nec bitudo. ¶ Uidetur ḡ a/
liq̃bus dicenđ ꝙ incõmutabilitas istaꝝ re
gulaꝝ uidetur ꝓcedere ex incõmutabilitate
termioꝝ in esse quiditatio qual'rcunqꝫ po
nant. Nam q̇ditates ⁊ eẽ quiditatiũ ab oi
eẽ in aia ⁊ reali sunt absolute. alique. n. hi/
tudines ꝯueniunt termis ex rõibꝰ formali
bus termioꝝ sicut hõ est aial. alique aũt nõ
sic ꝙ hõ sit albꝰ. prime aũt ꝯsequũtur esse
q̇ditatiũ. he aũt non. ſꝫ forte eẽ reale uł in
aia. ¶ Sed ꝯ Nam tũi adhuc uidẽtur esse
ꝯtingẽtes. pñt eni adnihilari uel creari. ¶ ꝑ
uel illa bitudo ꝯuenit eis ut sunt in aia. uel
ut sunt ex̄ aiam. quocũqꝫ dato seq̄tur ꝙ sit
ꝯtingens. ¶ Rñdeo ad pᵐ ꝙ rõnes forma
les finoꝝ abstrahũt ab istis ꝑtis. s. ab eẽ. cre
ari uel adnihilari. Et ideo qꝛ ut sic abstra/
hunt. ut sic ꝟ tale eẽ potest eẽ incõmutabilis
bitudo int̄ termios. ¶ Ad aliud dico ꝙ eui
dentia uel bitudo non ꝯpetit eis ut sunt in
aia nec ut sũt ex̄ aiam, sed ꝟ eẽ quiditatiũ.
qđ absit ab eẽ in aia ⁊ ex̄ aiam. sic dicimus
ꝙ eq̇nitas non ẽ in aia nec ex̄ aiam. ¶ Ad
rationem pꝫ.

Trũ lux creata sit intellectui
nrõ rõ cognoscẽdi. ꝙ non Auᵍ
de tri. ꝯspicimꝰ ueritates in lu/
ce incõmutabili. ¶ Sꝫ ꝯ. idem
augᵘ. ꝑ lucẽ sui generis cognoscunt̄ res.
¶ Hic sciendũ ꝙ eẽ rõez cognoscendi põt in
telligi multipl'r. Prio sic principiũ actiuũ
đꝛ eẽ ratio cognoscẽdi. uel ut passiuũ. uel ut
determinans. uel ut repñtans. quodcũꝫ istoꝝ
đꝛ lux ⁊ rõ cognoscendi. Nam intellectꝰ a/
gens đꝛ rõ cognoscẽdi ⁊ lux. qꝛ actiue prici
piat cognitiõez. intellectꝰ aũt possibilis qꝛ
eam recipit. spẽs qꝛ repñtat. bitus aũt qꝛ ꝯ
termiat. magis aũt intelligit̄ ⁊ đꝛ lux de i/
tellectu agẽte quaꝫ de aliquo istoꝝ. ¶ Sꝫ

ad uidenđ quare lux magis appropriatur
sibi oꝫ uidere quare ponit̄ in aia. ¶ Et cir
ca hoc occurrit 4ᵒ modꝰ dicendi Primꝰ est ꝙ
necessitas ponendi intellectũ agentẽ fuit ꝑ
pter quiditatẽ in fantasia relucentẽ abstra
henda a ꝯditioibꝰ materialibꝰ que impediũt
eiꝰ intelligibilitatẽ. Uñ dicunt aliq̃ ꝙ si q̇d
ditates eẽnt abstracte sicut ponit plato: nõ
indigeremꝰ intellectu agẽte. ¶ 2ᵒ modꝰ di
cendi ẽ ꝙ necessitas ponẽdi istiꝰ intellectũ
est ut sequestraret quiditatẽ a ꝯditionibus
materialibꝰ quibꝰ est ꝯiũcta impedientibꝰ eiꝰ
intelligibilitatẽ. ⁊ hoc facit nihil in fantas/
matibꝰ imprimẽdo. ſꝫ solum sequestrando
hoc ab h. ꝑpter eniꝫ immersiõem cuꝫ mate/
ria mouẽ non pñt intellectũ. intellectꝰ aũt
agens sequestrat ea a ꝯditiõe materiali.
¶ 3ᵒ modꝰ ꝙ ponit̄ talis intellectꝰ ad uigorã/
dũ fantasmata, ipsa eni non sũt sufficiẽtia
sua uirtute ad mouendũ intellectũ possibi
lem nisi uirtute intellectꝰ agẽtis. ¶ 4ᵒ mo
dus ẽ ꝙ potentia ad assistendũ ipsis fanta
smatibꝰ. ⁊ ꝑ solam eiꝰ assistẽtiam mouẽt in
tellectũ possibilem. sic color ad assistentiaꝫ
lucis mouet uisũ. ¶ Isti mõi non apparent
mihi sufficiẽtes. Ideo arguo ꝯ eos. Et pᵒ cõ
tra pᵐ Nam omis quiditas ẽ sufficient' ab
stracta a ꝯditiõibus materialibꝰ. sine ulteri
ori abstractiõe. nam quecũꝫ quiditas ꝑsican
du ab hecceitate ⁊ ẽ prior natural'r illa. ꝑ il
lo ergo priori ꝑ quo natural'r ꝓcedit ipsaꝫ
hecceitatẽ põt mouere intellectũ. ¶ Confir
matur in exᵒ. nam non magis requirit̄ ab/
stractio ad mouenđ intellectũ ꝙ̄ in actiõe a/
lia que ita attribuit̄ quiditati ꝙ nõ ꝯditiõni
indiuiduali ſꝫ ꝑpter ꝓcessione nature respe
ctu ꝓprietatis dicimꝰ ꝙ natura caliditatis i
igne cãt aliam caliditatẽ ⁊ non hecceitas: ḡ
ꝛc. ¶ Cõfirmatur 1ᵒ qꝛ ꝑ te phi non posu
issent intellectũ agentẽ si inuenissent q̇dita
tes sufficiẽt' abstractas ex se. cũ ergo ita sit
nõ erit necessariũ ponẽ intellectũ agentez.
¶ Cõtra 2ᵐ arguo sic. nulluꝫ agẽs natura
le põt aliqua actiõe inducere aliquã priua/
tionẽ nisi introducat aliquã formã positi/
uã. Ista uidet̄ de se nota. nam actio real' re
quirit tũmm realẽ. priuatio aũt non ẽ quid
reale. ¶ 2ᵒ pꝫ qꝛ agens corrũpit formã ꝑ

accñs.o'nne aũt p accñs reducitur ad aliqd
p se.ergo si corrũpit necessario aliqd posi/
tiuũ ꝓducit.tum ğ sequestratio sit solũ p
uatio ꝯiunctõis:non solum erit necesse po/
nere intellectũ agentẽ ꝓpter h'.ꝫ ꝓpter ali
qd aliud posi(t)um. ¶ Cõtra 3m Omnis effe
ct' cãtus i fantasmate ẽ eque material' ⁊ cõ
ruptibilis sic fantasma.ꝫ tu ponis intelle
ctum agentẽ necessariũ ꝓpter materialita
tem fantasmatis ut causet in eo istum effe
ctum quo uigoret.ğ non plus erũt figura
ta ꝙ an ꝓpter materialitatẽ equalem illius
effectus cum fantasmate. ¶ Cõtra 4m qꝛ 1a
assistẽtia non ẽ nisi respct' ⁊ p ꝯñs non e/
rit principiũ actõis. ¶ Et p̃. ad qd necessa/
rio ponit assistẽtia illi' qõ nunꝙ cãt sicut ẽ
intellect' agens. ¶ Ideo alii uidẽtes ꝙ nul
la istaꝝ cãꝝ est sufficiens ⁊ maxie qꝛ non
uident ꝙ in aĩa sepata aliquã istaꝝ actõnũ
hẽt intellect' agens nec debet poni frustra
in aĩa sepata ¶ Dicũt ꝙ sic uidem' ꝙ lux
corpalis hꝫ duos effcũs.s.illustrare obiectũ
⁊ oculum.sic intellect' agens illustrat fan/
tasmata ⁊ intellectũ possibilẽ.sed in aĩa se/
pata non hꝫ effectũ pm sed p̃cise 1m. ¶ Nec
ista cã 2a ualet. Pⁱo non ꝓpter fantasma
tũ illustratõem.qꝛ intelllect' agens est lux
spũalis. fantasmata aũt alicu' spũalis nõ
sunt capacia. Uel sic Intellect' agens ẽ lux
spũalis.fantasma ẽ quoddã corpale.corpa
le aũt alicu' spũalis non ẽ capax. Nec ꝓpt
intellcũ possibilẽ.qꝛ non ẽ potentia ceca ꝫ
est quedam lux in gñe suo. ¶ Ideo appaꝫ
mihi dicenõ ꝙ ponitur ad ꝯcausãdũ multa
que creantur in itellcũ possibili. ¶ Põ scie/
dum ꝙ intellect' agens ꝯtinet i se quatuor
effcũs eẽntial'r ordinatos.p'.n.ꝯcausat cuꝫ
fantasmate spẽm intelligibilẽ in intellectu
possibili quã non põt fantasma soluꝫ cãre.
qꝛ omnis cã equioca totalis ẽ nobilior suo
effcũ.sed ꝯstat ꝙ fantasma respcũ spẽi ẽ ali
qua equiuoca ğ si eẽt totalis cã eẽt nobili/
or quod falsũ est. Cõcurrit igit' intellcũs a
gens sicut cã uñs. ¶ 2' effcũs ẽ ipse act' in
telligendi quẽ cãt cum spẽ intelligibili . spe
cies enim intelligibil' non põt eẽ cau'a total'
qꝛ est equioca.⁊ sic eẽt nobilior qõ est falsũ.
Cõcurrit ergo itellect' agẽs sic cã uñs.spe
cies uero sic ꝑticularis. ¶ 3' effectus ẽ dis/
positio ad hitum quẽ cãt.ñ tñ cũ actu.qꝛ ac
t' imanẽtes sũt fines.iõ non sũt ꝓductiui .
ꝯcãt aũt cum spẽ que non põt eẽ causa tota
lis ꝓpter rõem iam sepe dictã. ¶ 4' effectus
est hitus quem etiaꝫ cãt cum spẽ ꝓpter ideꝫ
qõ pⁱ'.sic dictũ est de intellcũ agente i cau
salitate effectiua.eodem mõ de intellcũ possi/
bili in cãlitate receptiua.qꝛ eoð ordine ꝓreci
pit predcã omia sicut cã totalis in suo ordi
ne. ¶ Sed ꝯ hoc 4r.pº sic Omne agẽs est p
stanti' paciente.ꝫ potẽtia que itelligit est p
stantissima ğ ipsa e actiua. ¶ 2º sic Actio i
manens ẽ in agẽte.sed intellectio est actio i
manẽs.⁊ est i intellcũ possibili.ergo erit ac
tiua. ¶ 3º sic Actio uitalis ñ uidetur eẽ nisi
ab agẽte uitali.ꝫ intellectio ẽ actio uitalis
ergo non põt eẽ a spẽ.qꝛ non ẽ agens uita
le. ¶ Quarto sic Act' uolũtatis ẽ act' elici
tus.⁊ ẽ formal'r in uolũtate.sed act' intel/
ligẽdi formal'r est i intellctu possibili.ğ est
effectiue ab intellcũ possibili ¶ Ad pm dic
scotus ꝙ omẽ agens ꝭ ꝙ tale bñ est nobi/
lius passo.sed simpl'r non uidet' ista ꝓpõ
ul'r eẽ uera.intelligẽdo de ꝑmino ꝓducto.nec
etiã de passiuo.qꝛ sol est cã homis ⁊ agens
respcũ homis.⁊ tñ homo est simpl'r nobili
or.dicit ergo ꝙ agens ꝭ rõem formalem ꝓ
ductiuã est nobili' termio formali ꝓducto.
¶ Sed tũc stat difficultas.si intellcũs pos
sibilis est potẽtia passiua tũc seqtur ꝙ ois
potẽtia actiua ẽ nobilior potẽtia intellecti/
ua.Et hoc ꝓbo sic.qñcunqꝫ aliqõ cõe diui/
ditur p oñas oppositas: qcquid cadit sub
uno mẽbro nobiliori ẽ nobili' quocũqꝫ ca
dente sꝰ ignobiliori.sed cã diuidit' p actiuã
⁊ passiuã.ergo omne qõ cadit sꝰ actiuo est
nobili' quocũqꝫ cadẽte sꝰ passiuo.cum ğ i/
tellect' possibilis cadat sꝰ passiuo necessa/
rio erit ignobilior quocũꝫ cadente sꝰ actio
¶ Dico ꝙ si diuisio pricipii p actim ⁊ pas
siuuꝫ eẽt qditatiua nescire bene saluare qn
omne actim eẽt nobili' potẽtia intellectiua
Sed dico ꝙ non ẽ diuisio quiditatia.sũt.n.
multe potentie passiue nobiliores potẽtiis
actiuis multis.Forte.n.nobilius est intelle
ctionẽ recipe ꝙ causare calorẽ.⁊ multa alia
non ergo ẽ diuisio quiditatiua. ¶ Ad scdm

dico q intellcō dicitur actio immanens qz non terminatur ad ēnum pductū p eam in eē simplr sz in eē b quid. non oz aūt immanens q sit in agēte. qz ois actio est in agente. ¶ Ad 3m dico q actio uitalis sufficit q sit a principio uitali principalr uel totalr qñcunqz aliud ɔcurrit tanq minus principale, ita est hic qz intellectus agens qd est principium uitale principalr ɔcurrit. aliud aūt non. s. spēs. ¶ Ad quartū dico q intelligere est elicitū ab intellectu possibili tñ elicere ɔuenit tam actiuo q passiuo. actiue autē elicitur ab agente, sed passiue a possibili elicitur. 7 iō solum ē uis in uocabulo. ¶ Sz hic est diffi. quid. s. sit intelligere Et dicunt aliq q intelligere ē agere. ¶ Sed ɔ: si itelligere sit agere intellcōnem: tunc obiectū intelligeret quod est fm qz aliqñ est lapis. ¶ Alii dicunt q intelligere ē pati. sed illud ñ pōt eē xm. qz formaliter itelligē est in deo 7 uere. 7 tñ in do non ē pati. nec xe nec formalr ¶ Dico igr q intelligere nō est aliud nisi in se hēe formalr actū intelligendi. 7 illud cōe est deo 7 creature. 7 abstrahit ab actiuo 7 passiuo. ¶ Dico g resumen9 q intellectus agens est rō intelligendi intellectui nrō sic principium actim. 7 ē lux. 7 ponit ppter fantasmata. s. ad ɔcausanō cū eis spēs itelligibiles. fantasmata aūt non sufficiūt p se ad causanō aliqd in intellcū possibili. reqritur etiā ppter intellectū possibilez ad mouenō ipm eo q ipse non sit nat9 moueri a re corpali totalr sic deducit au9 sup gen. ad lrām. ¶ Ad auctoritatē dico q itelligit q lux requirit in rōne reg lantis.

Utr actus cognoscendi causet totalr a potēna intellectiua. et uidetur q sic. Memoria fecunda ē parens notitie genite b augus. sed mēoria fecunda pcise est potētia itellectiua. ergo rc. ¶ Sz ɔ. qz idem aug9. 4o de tri. dicit q ex cognoscēte 7 cogito parit notitia. ¶ Hic introducunt quatuor ɔclusiones. Prima est q potētia intellectia ñ ē tōlis cā act9 intelligendi. ¶ Et hāc pbo 4r. po sic. Posito sufficiēti actiuo 7 passiuo debite approxiatis 7 non impeditis pōt sequi effect9 7 necessario sequitur si sunt agētia naturalia quocūqz alio circūscripto. qz ab alio non uidet effectū9 dependē. sed intellect9 p te ē totale principiū actim. ɔstat autem q est sufficiens passiuū. 7 sunt debite approxiata 7 non ipedita. ergo obiecto nō pñte nec i se nec in spē posset act9 sufficient causari. cuius oppositū exprimit. ¶ 2o sic nulla cā finita ɔtinet infinitos effcūs 7 spē distinctos totalr. nam cuz ɔtinere plures sit maioris pfcōis q ɔtinere pauciores ɔtinere infinitos effcūs eēt infinite pfcōis. ubi enī pluralitas arguit maiorē pfectōez 7 infinitas infinitā. intellect9 aūt posset intelligere obiecta ifinita spē distincta si eēnt. ergo eēt uirtutis ifinite. ¶ Sed ista rō ita ɔcludit de ptiali cā sicut de totali. iō isti argumto non innitor. ¶ 3o sic. qñcunqz ē aliqd medium sufficiens ad pbandū aliquā ueritatē ubicūqz inuenitur illud mediū poterit eadez ueritas pbari. sed medium sufficiens ad pbandū q aliqd sit cā est q ipso pñte sit effectus. 7 eo non pñte non sit. ergo sic in pposito. cum pñte obiecto fiat act9 intelligēdi 7 eo non pñte nō sit: sequitur q necessario obiectū se hēat in aliquo gñe cause respcū act9 in itellectu. 7 non nisi in gñe cāe efficiētis. pbo aūt minorē. qz maior ē nota. quō possum pbare q sol sit cā radiu uel ignis causa caloris. cū non uidea cālitates corp nisi q eis positis ponūtur tales effcūs. 7 eis nō positis non. g rc. ¶ Sed qz forte ad istas rōnes posset dici q lz obiectū non sit cā effectiua tñ necessario reqritur sicut cā sine qua non: Iō 4o arguo ad principalez ɔclusionē. 7 ultra. hoc ē ɔtra hoc. qz illud nō oz poni quo posito soluitur omis rō probās oēm causationē naturalē. sz posito hō de cā sine qua non soluit omnis talis rō. ergo rc. Probo miorem. nam si dicas q ignis causat ignem. ego nego. 7 qñ dicis ad pñtiam ignis fit ignis. xm est dicā ego q est cā sine qua non. Maior de se nota ē. Naz si negaretur tolleret omis uia inuestigādi cālitatē naturalem. ¶ 2a ɔclusio est q iste act9 nō cātur totalr ab obiecto. hoc pbo 4r. Primo sic Nulla cā totalis equoca pōt eē impfectior suo cāto. hoc pz qz ea negata ñ possum9

aliquam pfectiõem ,pbare uel nobilitatem causē ,ppter effectuū cālitatem. 3ʒ obiectum aliqñ est impfecti⁹ q̄ actus cognoscēdi, p/ bo, attingit eni aliqñ nos intelligē accñs sē sibile. act⁹ aūt intelligendi est accñs spūale sed nullū ens sensibile ē eque pfectū sic ac cidens spūale. ergo aliqñ act⁹ excedit obie/ ctū i nobilitate. ¶ 2° sic Ille actus q̄ non ē nisi receptiue in intellcū non est act⁹ impa/ tus. sed actus intelligendi ē actus impatus ergo ꝛc. ¶ Maior pʒ q2 non ē in ptāte paci entis pati. minoꝛ etiā patet. ergo act⁹ impa tus est ab intellectu. Nec ualet fugere ad p sentiā obiecti quā uoluntas impat potētie inferiori, utpote fantasie ꝛ sic solum actus intelligendi eo mediāte est in libertate uo/ lūtatis. q2 lʒ hoc eēt Vm p statu isto, nō tñ ualet in intellcū sepato. ¶ 3° sic qñcunʒ ac/ tiuū naturale eiusdeʒ rōnis applicatur pas siuo eiusdem rōnis: semp cātur effect⁹ eius/ dez rōis. sʒ obiecta est actiū eiusdē ratōnis ꝛ intellcūs passiuū eiusdem rōis. ḡ obiectū non poterit cāre nisi effectū eiusdē ratōis. ꝛ sic cū obiectum causet de se actū affirmati/ uū alicui⁹ ꝯplexiōis nunq̄ poterit cāre ne gatiuū. Cōstat aūt q̄ actus negatiu⁹ est act⁹ intelligendi ꝛ respcū eiusdē obiecti. ḡ obie ctum non erit totalis cā omnis act⁹. ¶ 4° sic Obiectū non ē natū dese ꝯceptuʒ aliquē cāre nisi p̄ q̄ in se est, cum ḡ aliqñ hēatur cō ceptus falsus. ille nō poterit ab aliquo cā/ ri obiecto total'r. sʒ aliunde quaʒ ab obie/ cto ꝓuenit q̄ nunc istū nunc illū habem⁹.

¶ 3ª ꝯclusio est q̄ ista duo. s. intellcūs ꝛ ob iectū ꝯcurrunt ad actum cāndum sic due cē pticales. Hec ꝯclusio pʒ ex p̄cedentib⁹. Naʒ ostēsum est q̄ utrūqʒ eoꝝ ꝯcurrit ꝛ neutruʒ eoꝝ sufficit. ḡ utrūʒ ptial'r ꝯcurrit. Itē act⁹ intelligendi uitalis nō ,pcedit total'r a non uitali. act⁹ intelligēdi ē huiusmōi. ḡ poten tia uitalis ꝯcurrit. s. intellect⁹. ꝛ etiaʒ actus specifica^r ab obiecto. ḡ ꝛ cātur. q2 ex quo est specificatū hʒ ꝛ eē. ergo cuʒ neutꝝ sufficiat utrūqʒ causat. ¶ 4ª ꝯclusio ē q̄ inter istas duas cās pricipalior ē intellect⁹. q2 sp ubi cā ulioꝛ ꝛ minus uľis ꝯcurrūt causa uľioꝛ est principalioꝛ. Hoc ptʒ q2 ds est uľissima cā ꝛ iō pricipalissima. sʒ intellect⁹ est cā uľis

obiectum est cā pticularis. nam definatum obiectū in spē cāt actum defiatuʒ in spē. in tellect⁹ aūt ad omēs actus oīm spēꝝ ꝯcur/ rit ꝛ omnes ꝯcāt. ergo intellect⁹ est cā uľis ꝛ obiectū est cā pticularis. ꝛ p ꝯñs pricipali oꝛ cā est intellect⁹. ¶ 2° sic Qñcunqʒ due cē equoce ꝯcurrūt ad unuʒ effectū principa lioꝛ semp nobilioꝛ est effcū. sed aliqñ ꝯun/ git q̄ obiectū non sit nobili⁹ actu intellige di. ꝛ ꝯstat q̄ sunt cē equoce. ergo intellcūs ē principalioꝛ. minoꝛ pʒ ex supdictis. Sʒ ,pbo maiorē q2 q̄cquid est pfecti⁹ a. est pfe/ cti⁹ omni impfectioꝛi a. si ergo act⁹ intelli/ gendi ē pfectioꝛ quaʒ sit cā pricipalioꝛ: cū cau sa pricipalioꝛ sit pfectioꝛ reliqua effectus erit pfectioꝛ ambab⁹ quod ē falsū. ¶ 3° quē cūqʒ ordinē hñt aliqua in cāndo eūdē oꝛ^m retinēt in cāndo. sed intellcūs in essendo ē principalioꝛ quaʒ obiectū. ergo in cāndo e rit pricipalioꝛ cā. ¶ Sed ꝯ istas ꝯclones ꝛ statur 4°. Primo sic q̄cquid pfcōnis attri/ buit inferioꝛib⁹ ꝛ impfectis non debet ne/ gari a supioꝛi ꝛ pfecto. sed total' actiuita suoꝝ actuū que est pfcōnis attribuit infi/ mis formis. s. formis elemētoꝝ. ḡ ꝛ intel/ lectui attribuetur. ¶ 2° sic ubicūqʒ est idē mediū ibi eadem ꝯclusio uidet posse infer ri. sed p idem mediū ,pbatum ē obiectū pos se agere ꝛ ignem. p idem aūt medium ,pbat ignem eē totalem cām. ergo eadem ꝯclo in fert de obiecto. ¶ 3° sic. ubi ꝯcurrūt due cē una uľis ꝛ alia pticularis: pticularis reci/ pit unum cātiam ab uľi. sed obiectū nullam uim cāuuam recipit a potētia. ergo ꝛc. ma ioꝛ patet in oībus nisi tu uelis introducere in obiecto singularē modū ꝛ anormalum fictum. ¶ 4° sic Causa uľis p te sp est nobi lioꝛ pticulari. sol est cā uľis hōis ꝛ homo p ticularis. ergo sol erit pfectius homie. q̄d ē falsū. uel saltē regula illa nō est uera. ¶ Ad ista Ad p^m dico negādo q̄ inferioꝛa sunt to talis cā suoꝝ effectuū. In omi creatōe infe rioꝝ semp ꝯcurrūt supioꝛes cē. ꝛ si de aliis sit dubiū. de deo tñ nulli theologo ē dubiū ¶ Uel aliter pōt dici q̄ opatōes agentum inferioꝝ sunt infime. opatiōes aūt intelle ctus sunt nobilissime. iō non seqtur ibi nō reqritur aliqua cā. ergo nec hic. sed q2 iste

facultatē intellcūs excedunt ideo aliqͩ ali
ud requirit. ¶ Sed ꝯ. qꝛ sba pfectioꝛ ē quo
cūq; accn̄te. sed ignis ignē causat q̄ est sba.
⁊ intellcūs actum qui ē accn̄s. ergo aliq̄s ef
fectꝰ iferioris ordis excedit effcm̄ intellcūs
Uel oꝫ tenere pͥmā uiam dcām in soluenᵒ
sili; ꝙ nec ignis nec aliqua inferioꝛ cā ē to
talis causa. uel dicē ꝙ iō actus intellcūs ex
igit aliam cām ab itellcū. qꝛ actus itellcūs
se extendit ad omne ens. ⁊ si eēnt infita en
tia spē disticta intellcūs posset hr̄e actū cir
ca oia. ⁊ actꝰ circa illa eēnt disticti spē. qꝛ er
go intellectꝰ non est ex se certꝰ ⁊ defīnatꝰ ad
certam opatōem defīnate spēi. hīc est ꝙ coex
igit alias ꝯcausas. entia autē inferiora sūt
determiata ad certas opatōes ⁊ determiate
spēi. Jdeo ñ est sic necesse ꝙ requirāt aliam
ꝯcausam. ¶ Sed dices quare nō poterit in
tellectꝰ i aliquā opatōem totalr̄ saltē unaꝫ
sine alia ꝯcausa sic alia iferiora. ¶ Ad istō
lꝫ posset dici pͣ rn̄o tn̄ dico ꝙ itellectui pos
set assignari aliqua operatio ad quaꝫ ali
qua alia cā non ꝯcurrat uniformit̄ sicut de
aliis. sic intellcūs sui ipsiꝰ. ¶ Ad 2m dico ꝙ
per idem mediū nunꝗ̄ ꝓbatur ꝙ ignis sit
totalis cā sic nec hic. sed alio assumpto. qꝛ
ignis est perfcē ꝯtentiuꝰ alicuiꝰ effcūs. quia
nobilioꝛ. hoc aūt deficit in obiectō. qꝛ ali
qn̄ est ignobiliꝰ. ¶ Ad 3m dico ꝙ multa ex
empla introducunt. pᵒ de duobꝰ trahenti
bꝰ nauē. hoc deficit. qꝛ unuꝫ pōt tn̄ intendi
ꝙ totum cāret. Aliud est de pr̄e ⁊ matre re
spcū prolis. sed deficit qꝛ sunt eiusdē rōnis
Aliud ponit̄ de homīe ⁊ sole. sed hoc defic.
qꝛ hic est influxus uniꝰ cē in aliam. in ꝓpo
sito aūt nō. Aliud ponit̄ de medicina ⁊ na
tura respectu sanitatis. sed illud deficit. qꝛ
uirtus nature tn̄ posset intēdi. ꝙ totā sani
tatē induceret. Aliud ponitur de grui in pul
so ab aliquo extriseco deorsū. sed deficit ꝓ
pter idem. ¶ Jdeo dico ꝙ nō est mir. si in
ꝓductiōe cui non inueitur silis in natura i
ueniatur modꝰ cātiōis cui nō inueitur simi
lis in natura. Et si silis ꝓductio uel effcūs
inueniat̄ inueniam tibi ꝯcursū silem duaꝝ
cāꝝ. hic autē est ꝓductio obiectiua. alibi nō
Hic ē effectꝰ ab intellectu ꝓductꝰ ut rōnes
ꝯuicunt. ⁊ tn̄ ab alio specificat̄. s. ab obiecto

ergo uidetur ꝙ non ē mir. si talis ꝯcursus
dissilis detur. ¶ Si dicas inueniaꝫ oia simi
lia i sensu ⁊ uoluntate. ⁊ ꝓductiōes obiecti
uas ⁊ effcūs ꝓducēs ⁊ specificēs. ¶ Dico
ꝙ eodem mō sicut teneo hic teneo ibi: ꝙ a po
tentia ⁊ obiecto actus causet. ¶ Ad 4m di
co ꝙ si hō ꝑ animaꝫ rōnalem gn̄aret. curret
argumentū. Sed dico ꝙ sol est pricipalioꝛ
⁊ pfectioꝛ cā oī pricipio quo hō ꝓducit ho
minē. ⁊ omne illud est corruptibile. ⁊ forte
soli spūs diffusi in semie sunt cā. ¶ Sꝫ oc
currūt difficultates. pͣ est qꝛ itellectꝰ agens
est nobilioꝛ toto effcū ꝓducto sicut ꝓbatuꝫ
est supꝰ. ergo ꝯtinet omēs effcūs illos emi
nēter. sꝫ actus intelligēdi uadunt in infini
tū. ergo ꝯtinet infinita. ¶ Rn̄o. dico ꝙ ta
les effcūs hn̄t talem ꝓportionē de qua dcm̄
est supꝰ de 2ᵒ. ⁊ iō sicut ibi patuit dato ꝙ
tales intendent̄ in infinitū adhuc illud ꝯti
nens non eēt pfcōis infinite. ¶ Simlr̄ qn̄
una natura specifica ex rōe sua formali a
liam excedit si illa alia cresceret i infinitū dū
mō semꝑ staret intra rōem sue spēi: sꝑ alia
eam excederet stans etiā finita. sic ē in ꝓpo
sito. ¶ 2ᵃ diffi. est de affirmatōe ⁊ negatōe.
q̄uo obiectū ista pōt cāre. ¶ Dico ꝙ obiectū
ꝯtinet ista duo uirtualr̄. Xm̄ est tn̄ ꝙ ita ꝙ
tum ē ex se determiatur ad unū. s. ad illud
quod Xm̄ est ꝙ nunꝗ̄ nisi ab alio mouere
tur cāret nisi illud. quod aūt est ꝙ dat obie
cto ut causet actuꝫ q̄ est falsus Dico ꝙ illō
est potentia ultiata. qꝛ uel mouet obiectuꝫ
uel saltē causat in intellcū possibili dispōeꝫ
ad hoc. ¶ 3ᵃ diffi. est. qualit̄ lapis posset af
firmare ⁊ negare ⁊ silogizare. Dico ꝙ nul
luꝫ istoꝝ facit obiectū. nec negat. nec affir
mat. nec sillogizat. qꝛ oia ista sunt quedam
opatōes intellectiue. ol rectum aūt non uel
ligit ergo ⁊c. ¶ Sed q̄d. Dico ꝙ obiectū hn̄
cāt istos actꝰ. sed cāre affirmatōeꝫ nō est af
firmare. sꝫ recipe actum affirmādi ē potius
affirmare ¶ 4ᵃ difficultas. q̄uo obiectū po
test cāre actum itelligendi. qꝛ actꝰ intelligē
di cātur ꝑ dicere. obiecto aūt non ꝯuenit di
cere. ¶ Dico ꝙ aliqn̄ obiectū ⁊ intellectꝰ sūt
distincta realr̄. Et tunc dico ꝙ relatōes dis
tinctas realr̄ fundat. ¶ Sꝫ tunc actꝰ intel
ligendi precise non dr̄. sed etiaꝫ generat̄. dr̄

autem a potentia. q2 dicere non ē nisi natu re intellectiue. sȝ gn̄atur ab obiecto eo mō quo aliquod aliud accn̄s dȝ a cā sua gn̄ari. ⁊ eodē modo in actu intelligendi sunt due relatōes fundate respcū ēinoꝝ diuersoꝝ a qbus cātur una dȝ dictio respcū potentie dicentis. Alia dȝ gn̄atio respcū obiecti gig nētis. ⁊ sic pȝ ad illud. ¶ Sed tūc remanet alia diffi. de obiectis nō actiis sicut de q̄ntita te ⁊ relatōe ⁊ ꝓprietate indiuiduali. que n̄ uidētur forme actiue. Simil'r de materia a qua uidef amoueri ois actiuitas. ¶ Dicūt aliq̄ ꝙ ab istis non negaf actiuitas tal'. s. i/ mutandi intellectū. s. ualitas obiectiua. sȝ ac/ tiuitas realis qua aliq̄d real'r alteraf ⁊ rea lif abiciatur. talis cātitas bn̄ remoueref a ta libus. ¶ Sȝ ꝯ. q2 illud oȝ magis dici acti/ uuȝ respcū alteri⁹ quod ē ꝓducium nobilio ris forme ⁊ pfcōris. sȝ calor dȝ actiu⁹ q2 cāt calorē ⁊ q̄ est ipfectior ipso intelligere. g̃ i ͣ multo magis dicenf actiua que cānt intellcō nem. ¶ Pot ergo dici de relatōe ꝙ ei⁹ cog/ nō cātur ab extremis. cognitio aut indiui/ dualis ꝓprietatis a natura. ⁊ q̄ntitatis a sba ⁊ materie a forma. sȝ q2 ista duo pn̄t a pdt ctis separi. hinc ē ꝙ remanet difficultas de q̄ntitate sepata ⁊ materia. sed de hoc alias.

¶ Sed adhuc remanet difficultas magna. de uolūtate utꝝ sit ꝓductiua intellectiōis p modū obiecti naturalis. si dicatur ꝙ hēt duplicē uim ꝓductiam. unam p moō obie/ cti. ⁊ illa ē natural'. aliam p moō potentie ⁊ illa ē libera. Tūc remanet diffi. q2 si ois ꝓ/ ductio obiectiua non ē libera sȝ natural'. tūc ꝓductio. s. s. que ē obiectiua erit natural'.

¶ Dico ergo altero duoꝝ moꝝ. uel ꝙ intelle ctio uoluntatis nō cātur a uolūtate. sȝ a na tura aie in qua ē uoluntas. Uel dicerem ꝙ uolūtas cāt libere ꝟbuȝ suū. ⁊ hoc nō est in cōueniēs. q2 act⁹ impatus est uere ꝟbum ⁊ tn̄ liberꝝ est q2 a potētia libera impatum ¶ Alia dif. est de sba angeli q2 ꝭ aug^m nul la formam absolutā pōt ꝓducere. g̃ nec in tellectōem. ¶ Dico ꝙ in ꝓductōib⁹ obiecti uis nō negat aug⁹ uim ꝓductiaȝ eēntie an/ geli. ⁊ sic eēntia angeli pōt aliquā formam absolutā ꝓducē. s. obiectie. sȝ in aliis ꝓdu/ ctōibus ⁊ formis negat. ¶ Sed ꝯtra. ꝓ te

qualem̄ ordines hn̄t aliqua in eēndo. talem hn̄t in cāndo. sed eēntia aie ē nobilior potē tia. ergo principalior cā erit eēntia que cau sat p modū obiecti ꝙ potētia. ¶ Dico ergo ꝙ nō semp est uera ꝓpō assumpta. s. maior. ¶ Ad auctoritatē in pricipio dico ꝙ mēo ria fecunda includit potentiaȝ intellectuā cū obiecto apud ipsā. sicut ꝭ aug^m intelligē tia includit ipam potētiaȝ intellectiuaȝ eandem cū actu intelligendi.

Utꝝ omnis act⁹ intelligēdi cau sef ab istis duobus. s. potētia ⁊ obiecto. ꝙ sic. q2 eē eēntial'r or/ dinate oēs necessario reqrūtur ad effectū eōem. sed iste sunt eēntial'r ordi/ nate. ergo ⁊c. ¶ Cōtra. q2 intellectus aliquando intelligit se ipm. ¶ Hic di/ co breuitē ꝙ aliqn̄ non requirif nisi una cā. sicut qn̄ intellect⁹ intelligit se ipm. aliqn̄ due sicut qn̄ intellect⁹ nudus intelligit alia. ali qn̄ tres. sic qn̄ intellcūs est hituatus. hitus ei tunc ꝯcurrit cū obiecto ⁊ potētia. Aliqn̄ quatuor. s. qn̄ potentia uolitia ꝯcurrit im/ pando. mouet. n. tunc potentiā intellectiuā. quod n̄ posset fieri sine impssione alicuius. Istud aut impssum non uidetur aliud esse nisi act⁹ intelligēdi. ⁊ isto mō uerificaf uer buȝ augus. qd̄ dicit de ꝟbo impato ꝙ uolū tas ꝯcurrit ad impandū siue ꝓducend̄ uer bum qd̄ ex amore ꝓcedit. ¶ Sed tūc est di. qn̄ idem intelligit se ipm. q2 eniȝ tūc idem re ferri ad se relatōe reali dispantie. s. mouen tis ad motuȝ. ¶ Dicunt aliq̄ ꝙ qn̄ intelli/ gēs ⁊ intellectū sunt idē non est mouens ⁊ motū. ¶ Sȝ adhuc isto posito uidef intelli/ gēns ad intellectū respcūs realis eē. q2 itel lect⁹ dȝ alicui⁹ intelligēs. Nec pōt dici ꝙ h non repugnat ꝓpter actum nouuȝ q̄ ibi est q2 obiectū intelligibile referf ad principiū intellectiuū antequaȝ intelligaf non mediā/ te actu intelligēdi. Pōt dici ꝙ nō est relatō formalis sȝ fundamētalis uel si ponaf re/ spcū⁹ formal' ⁊ realis pōt dici ꝙ h nō est i cōueniens ꝓpter diuersas rōes reales iuē tas. que sūt intellcūalitas ⁊ intelligibil'itas. uel sūt passiōes uel rōes formales i intelle ctu.

UTrum in uia p intellectus possi
mus cognoscē aliqđ singulare
φ non aug⁹ de ci. x. sensibilia p
sensū. intelligibl'ia p intellectū
non ītelligibilia p sensū nec sensibilia p in
tellectū. sed singulare ē sensibile ğ non in
telligibile. ¶ Cōtra itellect⁹ negociať circa
eťna p portionē supiorē ſ augus. 4° de trini
ta. Circa aūt tēpalia p portionē inferiorē.
ergo oʒ φ ista distincte cognoscat. ꝛ sic cum
eťna sint singularia. ergo ꝛc. ¶ Hic dicūt
aliq̄ φ solum singularia itelligim⁹. q2 illa
pcise intelligim⁹ que mouent ad intellectiōʒ
suā. sed pcise singularia mouēt ad intellec/
tōem suā. q2 actōes sunt singulariū. ergo ꝛc
¶ Cōtra istud arguo 4ᵒʳ. p° sic Intelligēs
q̄ditatem pōt demōstrare passionē de sbo.
ergo itelligēs singulare poterit aliquā pas
sionē de ipso dmōstrare. ꝛ tunc erit scia d̄ si
gularibus. quod ē falsuʒ. ¶ Cōfirmatur.
q2 intelligens singulare ut singulare ē po
test cognoscere ꝛ demōstrare de eo id qđ cō
uenit sibi ut singulare est. sʒ distinctio sui
ab alio indiuiduo ɔpetit sibi inq̄tum sin/
gulare est. ergo talis distictio potit de eo d̄
monstrari. ¶ 2° sic Intelligēs p repñtati/
uuʒ qđ indifferent repñtat ꝛ uniformit̄ si/
ue res existat siue nō: nō intelligit rem exi/
stentē esse. sʒ intelligēs rem eē singularē in
telligit eam existē. Probo minorem. nam q̄
intelligit rem in ultiā ei⁹ actualitate intelli
git rem exñtem. q2 si non adhuc nō eēt i ul
timata actualitate. sʒ itelligens reʒ eē singu
larem itelligit eam i ultiata ei⁹ actualita/
te. ğ intelligit eam exñtem. Tūc ultra. sʒ in
tellect⁹ nř precise p statu isto intelligit p ta
le repñtatim. ergo itellect⁹ nř non potit in/
telligere singulare ut singulare ē. ¶ 3° sic.
illud qđ itelligit p repñtatim uniformit̄ re
pñtās non itelligit aliq̄d de his que insūt
sibi p accñs. sʒ pprietates indiuiduales in
sunt p accñs et qđ repñtatur p repñtatiuū
ergo p repñtatim p quod itelligim⁹: eas ñ
cognoscim⁹. ¶ 4° sic Omne qđ intelligit a
liqua distincta ut disticta non decipiť circa
distinctōeʒ eoꝝ. sed itellcūs decipiť circa di
stinctōem singulariū. ergo intellcūs nř nō
cognoscit ea ut disticta. ¶ Ideo dico φ in
uia nō possum⁹ cognoscē singulare ut sin/
gulare. ita φ intelligať singularitas ul' ei⁹
heceitas. l. ōra indiuidualis qua natura sit
hec. ¶ Sed ꝫ hoc arguiť sic Quicūq3 cog/
scat relatōem ut relatio ē cognoscat tmuʒ. sʒ
intellcūs nř cognoscit ule ut ule quod ē re
latiue ad pticulare. ergo cognoscat pticula
re. q2 correlatia sunt. ğ simul cognoscunť
¶ 2° sic Illud qđ abstrahit aliq̄d ab aliq⁹
necessario cognoscit illud. q2 abstractio fie
ri non pōt ab ignoto. sʒ intellcūs nř abstra
hit ulia a pticularibus. ğ necessario cogno
scit pticularia. al'r. n. non abstraheret. ¶ 3°
sic Omne intelligēs aliq̄d exñs inq̄tuʒ exi
stens cognoscit pticulare ꝛ singulare. q2 ñ
pōt existere nisi singulare. sʒ itellect⁹ nř ali
qua sic cognoscit. pbo Nam de p° ente pro
bat demōstratiē exñtiam. ¶ 4° sic Omē co
gnoscēs ɔtingētia inquantū ɔtingētia sunt
necessario cognoscat singularia. q2 nullum
nō singulare ē ɔtingēs. sed itellect⁹ nř cog/
scit ɔtingētia q2 distinguit ea a necessariis.
ergo ꝛc. ¶ Ad pᵐ dico φ oʒ necessario p/
pter argumentū dicē φ rōem pticularis co
gnoscim⁹ saltem i gñali. ꝛ talis cognitio p
ticularis sufficit ad cognitōem ulis ut ule
est ppter relatōem. ¶ Ad 2ᵐ dico φ abstra
ctio debet sic intelligi φ singulare moueť
non p rōem singularis sʒ nature. ꝛ sic ite⁹
itelligit nāʒ que ē in sinʳ. ñ ut i sigulari. sʒ
ut una natura. ꝛ ista est abstractio ulis
¶ Ad 3ᵐ dico φ eo mō quo cognoscitur ali
qđ ut exñs pōt dici φ cognosciť ut singula
re. sed non cognosco pᵐ ut exñs est nisi in
gñali ɔcipien⁹ exñtiam. ꝛ isto mō intelligo
singulare. s. in gñali. ¶ Ad 4ᵐ dico eodē mō
φ ite cognoscit singulare sic ɔtingēs. sʒ nō
cognoscit nisi in gñali ɔtingentiā alicui⁹. ꝛ
sic nec ei⁹ singularitatē Non eiʒ intellectus
pōt iudicare de quolibet ɔtingēti in pticu/
lari. Sed adhuc remanēt due difficultates
magne. Prima ē de actu cognoscēdi qđ in/
tuitiue cognoscitur cognosciť ut exñs. ꝛ sic
ut singulare sed act⁹ intelligēdi intuitiē co
gnoscitur. ğ ꝛc. ¶ Dico ad h φ cognitio in
tuitiā pōt eē etiā quodammō ɔfusa ideo pōt
ťinari ad aliq̄d quod ē exñs. ꝛ tñ non ad
heceitatē. q2 si oppositū esset tunc possemus

cognoscere differentiā ꝛ distinctiōem actuū
¶ 2ª diffi. est de sensu utꝝ feraꝭ sup singu
lare. Et dꝫ cōiter ꝙ sic. ¶ Sꝫ ꝯ hoc arguo.
quicūꝫ cognoscit pricipia distinctiā cogno/
scit eoꝝ distinctiōem. sed sensus nō ñ cogno
scit distinctiōem singulariū. Nā positis du
obus singularib⁹ cū oībus accñtibus suis
uniformib⁹ ꝛ eiusdē speciei sensus ñ discer
neret inꝭ ea. Ubi grā de duob⁹ ouis sīb⁹
quantū ad oīa ꝛ tñ distinguūtur nūalꝭ. uñ
bñ ꝯcedo ꝙ semp sensus cognoscit singula
re. sꝫ tñ non ut singulare. nec fertur sup rō
nem singolaritatis. qꝛ sic semp distingueꝫt
inꝭ quecūqꝫ singularia. quod fᵐ est. ¶ Sꝫ
tunc remanet una diffi. quō. s. poterim⁹ dis/
cernē inter duo indiuidua eiusdē spēi. ex q°
eoꝝ pricipia distinctia non cognoscam⁹ nec
ea distincta cognoscem⁹. ¶ Dico ꝙ nunꝗ
hoc possem⁹ nisi ꝑ distinctiōem specificā in
accñtibus. sic de duob⁹ stellis ꝓpter situm
diuersū uel qualitatē uel figuram. ꝛ ꝓpter
ħ si eēnt oīa sīlia non discerneremꝰ. ¶ Ad
rōnem in oppositū dico ꝙ aug⁹ non intelli/
git qn̄ sensibilia ꝛ singularia intelligātur
ꝑ q̄ditates eoꝝ ab intellcū. sꝫ tñ uult ꝙ nō
intelligant ꝑ hecceitates ꝓprias.

Utꝝ ad actus intelligendi req̄
ratur spēs intelligibilis. ꝙ sic.
Aug⁹. xi. de tri. quatuor sunt
spēs in aīa altera ex altera na/
ta. ex spē in sensu nata in fantasmate ꝛ ex
ipsa est nata spēs que ē in mēoria. ꝛ ex illa
que ē mēoria act⁹ intelligēdi. ¶ Cōtra. ipe
uocat spēm actum intelligendi in eod. xi. s.
de trini. ¶ Dic dꝫ ꝙ non req̄ritur spēs sed
sufficiūt fantasmata. quod ꝓbatur sic. omē
ꝑfectibile respiciens ꝑfcōem suā immedia/
tam p° ꝑficitur illa. sꝫ intellect⁹ respicit acᵐ
intelligendi ut primā impfcōem ꝗ immedi
ate recipitur in eo. ¶ Cōtra rōem isti⁹ opi/
niōis arguo p° Nam materia respicit for/
mā sbalem ut ꝑfcōem ꝓpriā suam. ꝛ tamē
prior est alteratio ꝑ quā introducitur forma
accñtalis. ¶ ꝑ. calefactibile p° est in potētia
ad calorem. ꝛ tñ p° reducit ad unū respectū
extrinsecū aduenientē. qꝛ pri⁹ in eo recipit
respcūs approximationis agētis ad passum.

uel econuerso ꝙ recipiat calorem. ¶ ꝑ sensus
p° est in potētia ad uisionē. ꝛ tñ pri⁹ ꝑ ꝯiter
loquētes recipit spēm Eodem mō imagina
tio pri⁹ est in potētia ad actuꝫ ꝙ ad spēm. ꝛ
tñ pri⁹ recipit spēm ꝙ actum ergo ꝛc.
¶ Alii dicūt ꝙ non est ponenda spēs eo ꝙ nō
apparet eindēs necessitas. pluralitas autē
est semp uitanda ubi euidēs necessitas non
apparet. ¶ Cōtra istam opionem oꝫ oñde/
re necessitatē. quidā eni dicunt ꝙ necessario
req̄ritur spēs ꝓpter cāsionem act⁹ intelligē
di. qꝛ nullum corporale sufficit ad cāndū
actum intelligendi. fantasma aūt corpora
le est. ergo non sufficit. oꝫ ergo ponē spēm
in intellcū que causet. ¶ Alii. n. ponūt ꝓpē
ꝓportionē mouētis ꝛ moti. fantasma autē
non ē ꝓportionatū motiuuꝫ intellect⁹ nāl.
ꝛ ꝓpter materialitatē. ꝛ ꝓpter singularita/
tem. ꝛ ꝓpter hoc req̄ritur spēs necessario.
¶ Sed mihi uidet ꝙ iste rōnes non cogūt.
Prima non. s. ꝙ nullum corpale sufficit ad
agendū in spm. qꝛ ꝑ te fantasma cāt spēm
in intellcū possibili. ergo uidet ꝙ sibi non
repugnat cāre actū intelligēdi. ¶ 2° nō ui
detur ualere. qꝛ nō uidet mior ꝓportio fā/
tasmatis ad actuꝫ intelligēdi quaꝫ obiecti
materialis. sꝫ in intellectu sepato materiale
obiectū ꝛ sensibile pōt agere ꝛ cāre. ergo ea
dem ħ fantasma. Nec ualet dicē ꝙ hoc sit ꝓ
pter materialitatē. qꝛ materialia intellcūꝫ
sepatum pñt mouē. nec singularitas pōt i/
pedire. qꝛ ipsamet spēs quā tu ponis singu
laris ē. sicut fantasma. ¶ Dico ergo ꝙ se/
quendo naturalē rōem nulla apparet neces
sitas. sed sūt due rōes que mouēt me. tñ ꝓ
cedunt ex creditis. una caꝫ est sepatio intel
lect⁹. qñ enīꝫ aliqua sunt eiusdem rōis for/
malis. illud qđ ꝯuenit uni pōt alteri ꝯueni
re. sꝫ intellcūs sepatus ꝛ ꝯiunct⁹ sunt eiusđ
rōnis. imo ꝯtingit ꝙ sunt iđ nūero aliq̄n. ꝗ
ꝛc. Cōstat autē ꝙ intellcūs sepatus recipit
spēs ꝗ ꝛ intellcūs ꝯiunct⁹ pōt recipē. ꝙ autē
intellect⁹ sepatus recipiat spēs. ꝓbo p° de no
uīa uespīna angeloꝝ. fuerūt. n. eis infu/
se scie reꝝ. non nouerūt aūt intuitiue. qꝛ res
eis pñtes non fueēt. ergo abstractiue. ꝛ per
ꝯñs spēs habuerūt. ¶ 2° hoc iđ pꝫ de aīa
xpi que nouit multa quoꝝ pñtiaꝫ ñ hēbat

Et non solum in uerbo sed etiam in gene
re pprio. ¶ Similr primus hō nouit mlt
ta ergo hēbat spēs. ¶ 2ª necessitas ē q2 aia
sepata uidet de his que uidit hic recordari
sed non p fantasmata. g̃ p repñtatia. ⁊ p cō
sequēs p spēs. ¶ Similr paulus recorda/
bat de aliq̃bus que uidebat in raptu. nō p
fātasmata. q2 talia non erāt fantasiabilia.
Eodem mō de beato iohāne. ⁊ de diuite ⁊ ȏ
multis aliis. ¶ Hic ȏr q hoc ē p hitus. nā
p hitus adgñatos pōt quis recordari. ¶ Ȝ.
q2 repñtatim obiecti in cāndo non se tenet
a pte potētie. sȝ ex pte obiecti. hitus se tenet
ex pte potentie. ¶ 2º dicūt illi q si poneret
spēs frustra fieret recursus ad fantasmata
Eodem mō si ponant hitus repñtatiui fru
stra fieret recursus ad fantasmata. quod ē
directe ȝ eos. ¶ 3º sic. non ex quolibet actu
gñatur hitus. sed de omi actu quez hēmus
possum⁹ recordari. cū ergo hitus illi⁹ uni⁹
actus non sit: oportebit eē aliqȯ repñtatiuū
⁊ hoc non pōt eē nisi spēs. ¶ 4º sic Dis ac/
tus intellect⁹ pōt esse obiectū recordatōnis
g̃ oportebit ponē tot hitus quot recordabi
lia cum sint ⁊ te correlatia. ¶ p̄ si ponas hi
tum repñtare non uideo quāre nisi id qȯ
uoco spēm tu uocas hitum. ¶ Sed uiso
q reqritur spēs in intellcū sepato. nunc ui
dēndū est quare reqritur p statu isto. s. ȝiun
ctio. Non pōt dici q totalr causet. q2 pba/
tum est sup q intellect⁹ necessario ȝcurrat.
Nec pōt dici q est cā sine qua non. q2 oēm
cāȝ sine qua non os resoluē i positiuȝ aliq̃.
¶ p̄ Nulla cā sine qua nō specificat actuȝ.
sed a spē specificat actus sic ab obiecto. q̇a
spēs tenet uicem obiecti. g̃ non erit cā sine
qua non. Nec ualet dice q mouet sicut in
strumentū obiecti. q2 nullū instrumentū a
git uel agere pōt destructo pricipali agēte.
sȝ obiecto destructo spēs adhuc pōt cāre ac/
tum. g̃ non reqritur ut instrumentū. Nec
ualet dicere q reqritur ut principiū eliciti/
uuȝ totalr quo hito potētia pōt elicere actū
¶ Cōtra. q2 totale principiū elicitiuū ȝtinet
uel uirtualr uel formalr principiatū. sed
spēs non ȝtinet formalr uel uirtualr actū
intelligendi. ergo nō est totale principium
respcū illi⁹. ¶ p̄. q̄ñcumqȝ aliquid formalr

ter est principium alicui⁹ electiōis in subiecto
si esset sepatum eliceret: maxime si esset in
alio cā. sȝ spēs sepata non pōt elicē. g̃ ⁊c.
¶ Ideo dico q reqritur pricialr ad cāndum
cum intellectu agēte determinatie sic cā pticu/
laris ȏz determinare uniuersalem. accidit aūt sibi ad/
herere. q2 si eēt sepata adhuc posset mouere
ad intellectiōem. ¶ Sȝ hic sunt octo dubia
Primū est qȯ cum spēs sit singlaris pos
sit repñtare q̇ditatem ulem. ⁊ mouere ad cō
ceptuȝ ei⁹. ¶ Hic dico q in spē sunt duo cō
siderare. sic in hoie. s. natura ⁊ hecceitas qua
una spēs ab alia distinguit. ¶ Dico ergo q
rō agendi ē q̇ditas spēi. sȝ hecceitas ē ȝditio
illi⁹. si eni hecceitas ⁊ singularitas eēt rō a/
gendi igni. g̃ eundē calorem cāret in aqua ⁊
in ligno. qñ aqua ageret in aquā uel lignū
in lignum. mouet igr rōne q̇ditatis: non rō
ne ppetatis seu hecceitatis. eodē mō sic ȏ fuit
dictū de sēsu q singulare mouet tñ mouet
p naturā: non p rōnem singularitatis.
2ᵐ dubiū. utr̄ spēs sit quo uel qȯ. Si sit
quo: quid ē suum qȯ. Dicunt aliq̇ q ipsa est
quo. suum aūt qȯ est obiectum. ¶ Sȝ illud
non pōt stare. q2 quo nunq̄ pōt cāre nisi ex
existēte ei⁹ quod. sȝ spēs cāt non exñte suo ob
iecto. ergo ⁊c. Maior pȝ. nam quo sit neces
sario respcū alicui⁹ quod. si ē quo in actu ne
cessario ē quod in actu. ¶ p̄ illud qȯ est qȯ
debet hēre in se illud qȯ est quo. sȝ spēs non
est in obiecto. ergo obiectū non ē quod re⁹
spēi. ¶ Alii dicūt q intellcūs possibil ē qȯ
q2 in eo recipit spēs sicut in subiecto. ¶ Sȝ
ȝ illud non pōt eē quod respcū alicui⁹ actio
nis qȯ nullam actiuitatē habȝ. sȝ intellect⁹
possibilis ē huiusmodi. q2 nihil pōt pduce
re. ergo ⁊c. ¶ Dico tñ hoc non obstāte q in
tellect⁹ est quod ¶ Sed ad uidendū modū
est sciendū q lȝ sit eadē realitas intellect⁹ pos
sibilis ⁊ agētis. nō est tñ quod rōne intellē
ct⁹ possibilis. sȝ rōne intellect⁹ agētis. ¶ Ȝō
in suma ē intelligendū q spēs est i realitate e
adeȝ inquantū receptia. non inquantū acti
ua. sȝ illa realitas ē quod inquantū actiua.
Idem eni suppositū humanuȝ ē quod patit ⁊
qȯ agit. sȝ est qȯ patitur rōne intellect⁹ pos
sibilis. Est qȯ agit rōne intellcūs agentis.
¶ Posset tñ dici ad argumentū aliter q

intellect⁹ possibilis est q̃ð. nõ aũt oꝫ ꝙ hẽat actiuitatẽ. sed sufficit ꝙ ex illo cũ quo fiat unum qð est quod uerissime. ¶ 3ᵃ diffi. est. si spẽs est sufficiẽs mouẽs. quare una mo uet plus ꝙ̃ alia. ⁊ quare non oẽs simul.

¶ Põt dici ꝙ est q₂ una est fortior ꝙ̃ alia. nõ possunt aũt tot act⁹ simul eẽ. ¶ Sꝫ hoc nõ placet ¶ Dico ergo ꝙ oꝫ recurrẽ ad fantasmata. Ordo eni ẽentialis ẽ inter istas potẽtias. non põt eniꝫ uľe intellect⁹ intelligere nisi ei⁹ singulare fantasma fantasief. fit ğ uariatio ꝑ ꝙ fantasma uariatur. mouet eĩ ĩ spẽs ad motionẽ fantasmatis; ¶ Sꝫ quare uarianf fantasmata ¶ Dico ꝙ hoc ẽ ꝑpẽ dispõem spũum mobiliũ ꝑquos fantasmata discurrũt ⁊ in qbus sunt sbiectiue. qñ ğ deferunf usqꝫ ad organũ destinatũ cerebri ꝑ spũs ubi ẽ organuꝫ fantasiẽtũc fit fantasiatio. ¶ Sꝫ quare oꝫ intellectuꝫ recurrẽ ad fantasmata. ¶ Dico ꝙ ꝑpter ordinẽ potentiaꝝ ¶ Talis eni ordo est ꝑ statu isto. ꝙ itellect⁹ non põt exire in actũ suuꝫ si fantasia sul' non sit in actu suo. ¶ Sed unde est talis ordo cum nõ sit in brutis nec in itellectibus sepatis. ¶ Dico ꝙ aug⁹ dicit ꝙ hᵒ est in penaꝫ peccati. nec apparet bñ rõ naturalis ad hoc. tñ de hoc certi sumuf saltẽ per experientiaꝫ. ¶ 4ᵃ diffi. est. si spẽs finat actũ intelligẽdi. ¶ Dicũt aliqui ꝙ act⁹ intelligẽdi terminatur ad obiectũ ut relucet in spẽ.

¶ Sed hoc non itelligo. q₂ aut obiectũ relucens in spẽ est aliqd aliud ab ea. aut non si sic erit ei⁹ passio. ⁊ tunc necessario spẽs itelligif. si aũt est oino idem. tũc certum ẽ ꝙ spẽs intelligeref. simĺr si eẽt aliud a spẽ cũ non sit obiectum ex̃. q₂ illud nõ est in rerũ natura. seqtur ꝙ obiectũ ex̃ non intelligeretur. ¶ Dico ğ ꝙ actus itelligendi terminaf ad qditateꝫ ut ꝑscindit ab eẽ extra ⁊ ab eẽ intra. ⁊ ab oi loco. ⁊ ab oibus que sibi nõ ꝯueniunt ex rõne sua formali. uel in ꝑmo mõ uel saltẽ in pᵒ ⁊ in 2ᵒ ¶ sed nun qd spẽs intelligif a nobis. ¶ Dico ꝙ non intuitiue q₂ nõ exꝑimur. nec abstractiẽ. q₂ tunc eẽt ꝑ aliam spẽm. ⁊ sic ꝓcess⁹ in infinitũ. Cognoscitur ğ arguitiẽ. ex quo de re absente iudicam⁹. hoc est ꝑ spẽm. ¶ 5ᵃ diffi. est. si spẽs ꝑmanentes sũt. ¶ Dicũt aliqui ꝙ non nisi manente actu. ¶ sed illud non placet Nã apparet mihi ꝙ cessaret cã potissima ꝑpter quam ponif spẽs. ¶ Ideo dico ꝙ est ꝑmanens tñseunte actu sicut habitus. ¶ 6ᵃ difficultas est Posito ꝙ sit ꝑmanẽs utrꝫ possit corrumpi ⁊ destrui. Et uidef ꝙ sic. ꝑ obliuionẽ eni uidetur deleri. ¶ Dico tñ ꝙ mihi apparet ꝙ non posset corrũpi. Ratio ẽ ista. quia qñ sbiectũ est in naturali potẽtia ad aliquã formã ꝑmanentẽ illa forma non uidef posse corrũpi nisi ꝑ ꝯ̃rium uel ꝑ agẽs potẽs inducere ꝯ̃rium. sed spẽs nulluꝫ ꝯ̃rium hꝫ nec aliquod qð sit sibi incõpossibile. Nam oẽs spẽs quorũcũqꝫ sint cõpossibiliũ siue icõpossibilium sũt cõpossibiles. iõ nihil hẽt incõpossibile. imo cum oibus stare põt. habituf aũt lꝫ sit forma ꝑmanẽs ⁊ sbiectũ sit in potentia naturali ad ipm. tñ bene uidetur ꝙ posset corrũpi. q₂ hꝫ aliquo mõ ꝯtrariũ. nõ dico de oibus hitibus. de hᵒ erit ꝑmo inferius. ¶ sed tũc oꝫ rñdere quõ fit obliuio

¶ Dico ꝙ tota obliuio oꝫ referri ad sensum. ⁊ non ad intellectũ. spẽs eni in sensu bñ potest deleri ꝑpter alteratõeꝫ organi. ⁊ sic fit obliuio. ¶ Alia diffi. est. si spẽs põt augeri. ¶ Dico ꝙ sic ꝑpter frequẽtatõem actuum fantasiandi aliqd gñatur uel aliqd cãtur. non aũt semꝑ alteri⁹ ⁊ alteri⁹ rõnis. ğ eiusdem rõnis. ⁊ non cãtur alia nũaliter. ğ prior intenditur. sic ignis in aqua calida semꝑ aliquid causat. non tñ nouũ calorem sed priorẽ intendit. ¶ 8ᵃ diffi. ⁊ ultia est. si sint alique spẽs incõpossibiles uel ꝯ̃rie que non pñt simul eẽ ¶ Dico ꝙ nõ. q₂ oẽs spẽs ꝙ̃tumcũqꝫ sint obiectoꝝ incõpossibiliũ sũt ꝯpossibiles ¶ sed quare ꝯ̃rioꝝ nõ sunt ꝯ̃rie. ¶ Dico ꝙ silitudines obiectoꝝ sunt alteri⁹ rõnis ab eis aliqñ. Ideo si sunt ꝯ̃rie nõ oꝫ hec eẽ ꝯtraria.

Utꝝ plures actus intelligendi sint ꝯpossibiles in eadẽ potẽtia Q̃ð non. aug⁹ xi. de trini. uoluntas qñ ꝯuertit intellectũ ad unum obiectũ eum auertit ab alio ¶ Cõtra aug⁹ sup luc. dicit Circa multa põt itellect⁹ occupari ¶ Hic dixerũt aliqui ꝙ plres act⁹ intelligẽdi non sũt ꝯpossibiles in eadẽ

potentia qȝ potētia naturalis ꝑ totum suū/
um conatum agēs ⁊ ꝓducens unuȝ nō ui/
de⁹ ꝙ aliud possit ꝓducere qȝ uidetur sinuȝ
adequatum hēc Nam ex quo aliud ꝓducit
uel posset ꝓducere iam pri⁹ non eēt adequa
tus. ¶ Sed ꝯ hoc arguit unus ali⁹ doctor
sic. ali⁹ est act⁹ quo apprehendunt simplices
q̄ddītates. ⁊ actus ꝯponēdi eas. qȝ prim⁹ a
2° sepatur. sȝ isti duo sunt sil'. impossibile ē
ei ꝯponere simplices quidditates ⁊ ꝯpōnem
intelligē sine intellectiōe simplicī terminoꝝ. ⁊
ergo sil' stant. ¶ 2° sic Act⁹ cognitōis pri/
cipii est alius ab intellectu ꝯclonis. sȝ itel/
lectiōe sillogistica cognitio utraqȝ hētur qȝ
cognoscitur tā principiū ꝙ ꝯclusio. ergo ui
detur ꝙ act⁹ plures sil' stent. ¶ 3° sic qñcun
qȝ unum correlatiuoꝝ ꝯcipitur ⁊ reliquū. sȝ
alius act⁹ est respectu uni⁹ ⁊ alius respcū al
teri⁹. g̃ duo act⁹ simul. qȝ act⁹ relatōis ⁊ ab
soluti non uidetur eē unus act⁹. termi⁹ aūt
illi⁹ respcūs aliqñ est absolut⁹. ¶ 4° sic. cō
cipiens bitudinem ꝯrietatis necessario ꝯci/
pit extrema. sicut ꝯcipiens ꝯrietatē albedīs
⁊ nigredinis necessario ꝯcipit albedinem ⁊
nigredinē. sȝ ꝑ aliū ⁊ aliū actū. g̃ ⁊c.
¶ Sed ad ista rñdebat unus ali⁹ doc. ⁊ ꝓba/
bil'r. Ad p^m d̄r ꝙ qñ quidditates simplices
ꝑ se ꝯcipiunt tunc ē ali⁹ actus. sȝ eodeȝ actu
quo itelligo ꝯplexiōem. intelligo extrema.
⁊ non alio ⁊ alio. ⁊ sic pȝ ad illud. ¶ Ad 2^m
d̄r eodē mō de sillogismo ꝙ eodē actu ꝯcipio
ꝑmissas ⁊ ꝯclusionē. uerū est ꝙ alio actu pos/
sum utrūqȝ cognoscē. ⁊ tūc sine dubio sil' n̄
cognosco. sȝ qñ simul cognosco tūc semꝑ ē
unicus act⁹. ¶ Ad 3^m d̄r ꝙ eodē actu itelli/
go relatiua. Et hoc ꝓbatur. qȝ si diuerso cū
isti sint act⁹ absoluti ⁊ real'r distīcti tūc un⁹
ab alio poterit separi. ⁊ sic aliq̄s intelligēt
p̄rem filiū non intelligen⁹. quod ē impossi
bile. ¶ Ad 4^m dico ꝙ si ꝯria ꝯcipiunt sm ha
bitudine ꝯrietatis tūc unū obiectuȝ pōt in/
telligi sine alio. ⁊ diuers̄ actib⁹ ⁊ non simul
sed si cum hitudine. tūc dico ꝙ eodeȝ actu oī
no ꝯcipiunt. Probo aūt ꝙ plures act⁹ in/
telligendi possint eē simul aliis rōnibus.
¶ Primo sic Act⁹ beatific⁹ ⁊ non beatific⁹ nō
p̄nt eē unus act⁹. sȝ cognitio matutina ē be
atifica. ⁊ uespertina nō. ꝯstat aūt ꝙ fuerūt sil'

in angelis. ergo duo actus fuerunt simul. ē
¶ Sȝ dices non uȝ. qȝ una ē naturalis ⁊ a
lia supnaturalis. ¶ Cōtra. qñcunqȝ est re
pugnātia sil'tatis uel ex ꝑte uel ex formis
a quocūqȝ agente cāntur semꝑ sunt incōpos/
sibiles. Ita eniȝ odium ē ꝯrium caritati sic
amicitie naturali. si g̃ ista simul stant. nec e
rit repugnātia ex ꝑte nec ex actib⁹. ¶ ꝑ 2°
arguo sic. stante actu uisiōis diuīe in angli/
co intellcū. s. in Gabriele Michael pōt sibi
aliquid reuelare ⁊ eum illūinare ⁊ sibi loq̄
cum g̃ hoc non fit nisi nouā cognitōem cā/
re. stante p^a ista cāḃitur. ⁊ sic duas hēbit. s.
illam diuīe eēntie. ⁊ aliaȝ illi⁹ rei de qua mi
chael sibi loq̄tur. ¶ ꝑ 3° arguo sic. una ⁊ ea
dem notitia non pōt eē intuitia ⁊ abstracti
ua. sed simul hēmus utrūqȝ. ergo sil' hēm⁹
diuersos act⁹ intelligēdi ⁊ plures. Maior
uidetur manifesta. Mi. ꝓbatur. intelligi/
mus eni rosam nō expimental'r. qȝ non est
p̄ns. ⁊ tñ expimur intellectiōem rose nos ha
bere. prim⁹ eni. s. intellcōis rose ē astractiuus
qȝ ꝑ spēm. 2°. s. expientia itellcōnis intuiti
u⁹. qȝ ꝑ se ipm. ¶ ꝑ actus itutiu⁹ ⁊ argutti
uus non p̄nt eē idem. sed ex actu quē expe/
rior argumētor hitum ergo utrūqȝ siml' co
gnosco. unum sclȝ actū intuitiē. aliuȝ sclȝ
hitum arguitiē. ergo duos act⁹ simul hēo.
¶ Sed hic ē diffi. de actu recto ⁊ actu refle
xo. utꝝ sint iō actus. ¶ Dicūt illi de p^a opi
nione ꝙ sic Et ꝓbant efficacit' p° sic Certuȝ
est ꝙ beati hñt certitudinē de uisiōe sua. et
ita sil' cognoscūt directe dm. ⁊ reflexiue actuȝ
suum. ¶ Alias rōes adduco fortiores sup
ponendo ꝙ nos possum⁹ recordari de omni
actu nrō quē ante habuim⁹ Hoc supposito
suppono ēt aliud tanq̄ uerū ꝙ de nullo pos/
sumus recordari q̄ꝺ añ non itelleximus
¶ Istis ꝑsuppositis format sic rō Nulli⁹ pos/
sumus recordari q̄ꝺ non ꝑfuit in intellcū.
sȝ nos possum⁹ recordari de omi actu queȝ
añ habuim⁹. ergo omis quē ante habuim⁹
ꝑfuit intellcūs. ¶ Tūc arguo sic Aut ergo
oēs se ipsis fuerūt intellecti aut aliis ⁊ aliis
actibus. Si se ipsis tūc idem actus erit in/
telligēs ⁊ intellcūs. ⁊ ꝑ ꝯñs iō erit rectus ⁊
reflexus. si aliis ⁊ alius tūc l' dabis mihi ul
timū ⁊ tunc ille nō erit intellectus uel non

f

dabis mihi ultimū. ꝛ tunc multiplicat̃ in infinitū. quod apparet satis incōueniens. Ista rō declaratur i ex° q̄ñ intelligim° solez: certum ē ꝙ nos intelligim° nos intelligere. et sic actus quo ītelligo solem ē intellect°.

¶ Q uero ḡ de illo quo itelligo illū actū aut idem ē tum p°. ꝛ sic hētur ꝓpositū. aut aliud ꝛ tunc ꝑ suppositū. cum oīs act° quē habuimus possum° recordari. igit̃ isti° possum° recordari. sed nulli° possum° recordari q̇ ñ ꝓfuit intellect°. ergo ille act° 2° fuit intellect°. Tūc ultra aut se ipso aut alio. si se ipso hēo ꝓpositū ꝙ idem erit act° rect° ꝛ reflexus Si alio tunc erit ꝓcessus in infinitū semp uniformit̃ arguen°. ¶ 2° sic actus quo ītelligo rosam non existen ñ est expimentalis. Act° aūt quo itelligo ipm actū est expimētalis. q2 dum itelligo rosam expior me intelligere rosā. aut ergo sunt idem act° ꝛ sic hētur ꝓpositū. aut ali° ꝛ ali°. ꝛ tunc arguo ꝯfirmādo totum ꝓpositū sic. Actus quo experior actū est eque pfect° sic prim° ꝛ forte pfectiōr. cū ḡ ille p̄mus intelligat̃ a potētia in qua est. igit̃ ꝛ 2°. ꝛ sic de 3° ꝛ 4°. ꝛ sic in infinitū. erunt ḡ uel infite expientie simul ꝛ forte diuerse quaꝝ. una ē pfectior alia. et oēs cāte ab una potētia. ex q̄bus incōueniētia mlta sequunt̃. uł erit deueire ad unā que erit recta ꝛ reflexa. ¶ Aliqui aūt arguunt ad oppositū. sic p°. q2 obiectuz est idem actui. s3 obiectū act° reflexi est act° rectus. ḡ non sūt idem. ¶ 2° sic Eiusdez ad se nō ē ordo eēntialis. s3 act° rectus ē prior eēntialiter actu reflexo. ¶ 3° sic Aug° uidet̃ ponē possibilitatez ꝓcessus in infinitū in actib° reflexis. qḋ nihil eēt dictuz si act° rect° ꝛ reflexus eēnt idem. ¶ 4° qḋ magis mouet ē. q2 actus expimentalis ꝛ non expimentał non pñt eē idem. actū aūt rectū ꝯtingit eē ñ expimentalem. reflexus aūt est expimentał ergo nō sunt idē act°. q2 unus ē intuitiu° ꝛ alius abstractiuus. ¶ Sed dubiū est que ē causa reflexiōis. dicunt aliq̄ ꝙ imaterialitas ¶ Sed 3. tunc. n. oīs imaterialitas in potētia eēt sup se ꝯuersiua. s3 hoc ē falsū. Nam potētia ōi. ꝓductiua ꝛ motiua angeli sūt imateriales. ꝛ non ꝯuersiue uel reflexiue. ḡ ⁊c.

¶ Dico ergo ꝙ cā reflexiōis est ꝙ in actu recto inuenit̃ rō sui ꝓprii obiecti adequati. Et dico adequati non solū in mouendo sed etiā in t̃minando. Jō potest moueri ab actu recto ꝛ t̃minari ad aliuz actū eius. ¶ Et sic ad questionē patet.

Utrum in actibus intelligendi sit ꝓcessus in ifinitū Dico breuit̃ ꝙ sic. tripl'r. s. ascendēdo. descēdendo. ꝛ in latus ꝓceden°. Hoc oñdo p ex° manifesta. p° in sursū ascēden°. Accipio. n. actū quo itelligo albedinē. ꝛ ista h3 nobilius obiectū. Nam ītellectio albedinis ē nobilius ens ꝙ albedo. ꝛ p ꝯñs unus act° ē nobilior alio. ꝛ sic de 3°. ꝛ sic in infinitū ascenden° semp ad nobilius. semp eni posterius erit nobilius. ¶ Item oñdo i descenden°. Accipio. n. intellectiōem qua ītelligim° angelū. intellectiōem istā possum° itelligere: ꝛ illa ē min° nobilis: q2 ē ig nobilioris obiecti ꝛ ipfectioris. ꝛ sic accipiā tertiā ꝛ quartā: semp ulterior erit ipfectior: q2 imꝑfectioris obiectu ꝛ descenden° erit ꝓcessus in infinitū. ¶ 3° oñdo idez in lat° ꝓceden°. Nam intellcꝰ pōt infinities intelligē obiectū eiusdem rōnis ꝛ reflexionē sup actuz quo intelligit illud obiectū infinities. ꝛ sic est ꝓcessus i infinitū. Xm est ꝙ isti eēt eiusdem rōnis. tñ alii sunt diuerse rōis. ¶ S3 occurrat diffi. quo potētia intellectia pōt ꝯtinere uirtualr infinitos act° eiusdez rōnis. multomagis diuerse rōnis: qḋ ponit̃ tenēdo p̄dicta. ¶ Circa quod est aduertendū ꝙ q̄ñcunq3 sunt due coordinatiōes in ordine eminētie ꝛ est ordo eēntialis int̃ illas. si fiat ꝓcessus in infinituz in inferiori ordine nunꝙ attinget ad aliq̇d supioris ordinis. sic p3 de rōnali et irrōnali. q2 eniz rōnale ē ordinis supioris nunꝙ si infinita bruta cārent attingerēt ad pfcōem hoīs. q2 sunt ordinis īferioris. Simil'r si infinita aqua cāretur nunꝙ ad pfcōem scintille ignis attigeret. Simil'r de his que nō sūt eiusdē spēi Uñ q2 natura ignis excedit in pfcōne naturā spcificā aque: et iō quantūcunq3 multiplicant̃ ḡdus indiuiduales aqua nunquaz attingēt ad naturā ignis Hoc qḋ dictū est ꝓbo necessaria rōne sic Q̄ñcunq3 aliq̇d ex

ex rationibus formalib⁹ aliquorum ꝯuenit a liquibus: quicquid addatur uel adueniat eis quod non tollit rōnes formales eorum ex q̄bus ꝯpetebat illud, semꝑ illud eis ꝯueniet sꝫ una spēs. Cū ignis sit ꝑfectior alia ꝯ: aqua hoc eis ꝯpetit rōne formali utriusqꝫ. ergo quantūcunqꝫ adueniat maior quātitas uirtutis uel molis cū talia non uarient rōnem formalem eorum sed dimittāt. semꝑ unū erit nobili⁹ alio. Ex hoc soluūtur difficultates. Primo ad primā de infinitate eiusdem rōnis dico ꝙ si itellect⁹ ꝯtineat uirtual'r ⁊ eminēter naturā specificam talis actus qꝛ natura spācifica ē nobilior omnibus gradibus indiuidualib⁹ nunqꝫ ꝯtinue crescēdo gradus indiuiduales adequarent naturā spācificā. ⁊ ꝑ cōsequēs nec intellectū qui eā uirtual'r ꝯtinet. ¶ Ad aliam dico eodē mō qꝛ homo ut homo ē est ꝑfectior ꝯditionis ꝙ̄ asinus ꝟ aliud brutū. Hinc ē ꝙ si multiplicant̄ bruta in infinitum nunquam attingēt ad ꝑfectiōem hominis. Eodem mō dico ꝙ intellect⁹ est nobilioris entitatis ⁊ ꝑfectōis quam intellectio. Hinc ē ꝙ si multiplicat̄ in infinitum intellectiōes etiā spē diuerse nūquam attingent ad ꝑfcōnem intellect⁹.

¶ Distinctio 4ª

GENERATIO. Circa distinctiōem quartā Quero primo utrum in diuinis sit gñatio ꝙ non, qꝛ idē nō pōt gignere seipsū. sꝫ pr̄ ⁊ filius sunt unum. Ego inquit ⁊ pr̄ unū sumus. io. x. ⁊ hi tres unū sunt. ¶ Cōtra ysa. 53. Gñationem ei⁹ quis enarrabit. ¶ Circa istam qōnem est uidendū p° qd est gñatio. 2° utrum sit gñatio in diuinis ¶ Quantū ad p^m dicūt aliq ꝙ gñatio formalit̄ ⁊ ꝑse ē mutatio. sicut enī alteratio ē mutatio de qualitate in qualitatē ita gñatio ē mutatio de sbā in sbam. ad minus in creaturis. ¶ Sꝫ ꝯ hoc arguo 4ᵒʳ. p° mo sic Generatio ē formalit̄ ꝑductio. sꝫ mutatio non est formaliter ꝑductio. Maior pꝫ. Minor ꝓbatur. qꝛ si ꝑductio ⁊ mutatio oīno idem. uel mutatio eēt formal'r ꝑductio tunc quicquid mutaret̄ formal'r ꝑduceret̄. ergo cū ipsa materia ꝯtinue mutaretur tūc ꝯtinue ꝑduceret̄ quod ē falsū. qꝛ ipsa ē ingenerabilis ⁊ icorruptibilis ¶ Cōfirmatur. qꝛ si mutatio eēt formal'r ꝑductio tūc in cuiuscūqꝫ ptāte eēt mutatio eēt ⁊ ꝑductio. sꝫ mutatio materie ē in potestate agentis naturalis. ergo ⁊ ꝑductio materie ē in ptāte agētis naturalis. quod ē falsū. ¶ 2° sic mutari ē al'r se hēre nunc ꝙ̄ pri⁹. sꝫ gñatio non ē huiusmōi. qꝛ illud qd gñatur pri⁹ non existebat. ⁊ ꝑ ꝯñs alit̄ se non hēbat. aliter .n. se hēre ꝑsupponit eē quod non ꝯpetit generato. ¶ 3° sic In gñatōe lucis lux non mutatur sꝫ aer. ⁊ tñ lux gñatur ⁊ nō aer. ergo ⁊c. ¶ 4° sic Illud qd nullam includit impfectōem necessario distinguit̄ ab eo qd includit impfcōem. sꝫ gñatio nō includit impfectōem. qꝛ ipsa attribuit̄ enti ꝑfectissimo. mutatio aūt includit. Nam ipsa repugnat enti ꝑfectissimo. potētialitatē. n. includit que deo repugnat oino. ¶ Ideo dicūt alii ꝙ generatio ē actio de gñe actōis. qꝛ oīs actio tñsiens ⁊ t'mata ad aliqd ꝑductū uidetur actio de gñe actōis. gñatio ē huiusmōi ergo ⁊c. ¶ Sed ꝯ hoc arguo 4ᵒʳ. p° sic. nunquam inuenit̄ actio sine passiōe. qꝛ passio ē illatio actōis. cum igit̄ in diuinis non inueniat̄ passio ad intra nec ꝑ ꝯñs erit actio ad intra. ¶ 2° sic. si generare eēt agere tūc sol generans lucem ageret in eā quod falsū est. qꝛ gignens lucē non agit in lucem. sꝫ solum in aerem. ¶ 3° sic Si generare eēt agere. ⁊ generari eēt pati. tūc aqua qñ pater̄ ab igne generaret̄. ¶ 4° sic Ad diuersos t'mīos necessario sunt diuersi respcūs. sꝫ actōis t'm⁹ est passum. generatōis aūt est actū uel ꝑductū. cum ḡ isti sunt diuersi t'mi necessario respcūs generatōis ⁊ actōis erit ali⁹ ⁊ ali⁹ ¶ Cōfirmatur. qꝛ respcūs agētis ad passum est respcūs trāsmutantis ad trāsmutatum. respcūs generātis ad genitū non ē respcūs trāsmutantis ad trāsmutatū. qꝛ pōt eē sine trāsmutatōe sicut in diuinis. ¶ Ideo dico ꝙ nō solum formal'r sed etiā real'r ista duo scilꝫ generatio ⁊ actio ubi inueniunt̄ distinguunt̄. generatio. n. ē respect⁹ intrinsec⁹ adueniens terminatus ad ꝑductum. generās enī ⁊ generatū

pducens ⁊ pductū ab inuicē distinguūtur.
¶ Secūdo tñ ad declaratōem ppositi φ 4^{or}
sunt rōes formales incipiētes a generatio
ne ab ipsa abstrahētes. int' quas est infima
ipsa generatio ⁊ p^{a} in ipso ordine. ¶ 2^{a} ē p
ductio. oīs enī generatio pductio quedaꝫ
est. ſꝫ non ecōtra. nam multa pducunt' que
non generātur. unō spūiscō ꝯuenit pductō
ſꝫ tñ sibi repugnāt generatio. Simil'r creatu
re a deo pducunt'. ſꝫ tñ non gñantur. ¶ 3^{a}
rō est origo que abstrahit a gñatiōe ⁊ pdu
ctiōe. Nam omē qō pducit' originat'. non tñ
ecōuerso. Nam materia dr̄ quodāmodo ori
ginare formā. non tñ pducere. unde forma
originat' a materia. non tñ pducit'. Simil'r
passio dr̄ originari a sbō. ⁊ tñ non pducit'.
Simil'r ꝯpositū dr̄ originari a ptibus non
tñ pducit'. ¶ 4ª est que abstrahit a 3^{a}. ⁊ 1^{a}
dr̄ pullulatio. q2 omne qō ab aliquo origi
natur pullulat ab eo. ut p3 inductiōe. nō tñ
ecōuerso. attributa. n. ⁊ relatōes dicunt' pul
lulari ab eēntia diuīa. non tñ originari. nā
origo ē notū distinctiōis realis Nam dyoñ.
de unica ⁊ discreta theologia dic̄ psonas eē
pullulatōes eēntie diuīe. pullulare. n. dr̄ qñ
aliquid est in aliquo quasi fundamentali
ter ⁊ radical'r ab eo. ¶ Item intelligendō φ
sunt quatuor rōnes formales a q̇bus ab/
strahit gñatio. int' quas ipsa gñatio ē supp̄
ma. infima est dītio a qua abstrahit imedi/
ate natiuitas. q2 omne qō dr̄ ·i· p modū in/
tellect^{9} pducit'. nascitur. non tñ omē qō na/
scitur dr̄. q2 in oībus aīalib^{9} est natiuitas.
sicut pñitas ⁊ maternitas. Uñ exodi. 33. ñ
coques hedū in lacte mr̄is sue. non tñ aīa/
lia dicunt'. ¶ 3ª est germiatio. que nō soluꝫ
aīalib^{9} ſꝫ etiam oībus uiuētib^{9} ꝯpetit. ⁊ iō
sicut uiuū abstrahit ab aīali. ita germiatio
abstrahit a natiuitate. arbores. n. dicuntur
germiare non tñ dicunt' nasci. ¶ Quarta
est gñatio que abstrahit a germiatōe. oīs. n.
germiatio est generatio. sic p3 inductiōe. nō
tñ ecōuerso. q2 ignis generat' ab igne. inter
que tñ non est germiatio. Omne ḡ qō ger
miatur generat'. non tñ ecōuerso. ¶ Sꝫ di
ces. q̄ñ in diuīs pñt eē tot supiora ⁊ infe/
riora. cū oīa que sunt in dō sint simplici
ter simplicia. ¶ Dico sic supi^{9} dictuꝫ est de
ente φ hec se nōn hñt sicut supiora ⁊ inferi
ora quoꝝ unum ē de q̇dditate alterius. q2
talia inferiora non sūt simpl'r simplicia. ſꝫ
ista ꝯpantur sic differētie formalr̄ natis posite
sic dicim^{9} φ rōnale ē inferi^{9} ad sensibile. et
illud non ipedit simplicitatē. ¶ Ex dictis
aūt elicunt' quatuor ꝯclōnes ex q̇bus etiā
manifestant' illatōes possibiles fieri in istis.
¶ Prima est φ aliqua repugnāt filio in/
quantū est Xbum que nō repugnāt sibi in
quantū est natus. sic natiuitas que abstra/
hit a dītione. ¶ 2^{a} φ aliqua repugnāt sibi
inquantū est nat^{9} que non repugnāt sibi in
quantū est genit^{9}. sic generatio que abstra
hit a natiuitate. ¶ 3^{a} φ aliqua repugnant
sibi inquantū est genit^{9} que non repugnāt
sibi inquantū est pduct^{9}. sic pductio abstra
hit a generatōne. ¶ 4^{a} φ aliqua sibi repu/
gnāt inquantū est pduct^{9} que non repugnāt
sibi inquantū est originat^{9}. ¶ Ista oīa pa/
tent ex una regula. s. φ omi inferiori repu
gnat aliquid qō non suo supiori. ⁊ hoc ē rō
ne addita qō. s. inferi^{9} addit ad supi^{9} ¶ Ex
istis pōt inuestigari distinctio formal' uer
bi. nati. unigeniti. ⁊ pducti. ¶ Circa hanc
ptem qōnis dicūt aliq̇ φ in diuīs nō est ge/
neratio eiusdē ratōis que in creaturis. licet
aliqua generatio ibi fide teneat'. q2 omnis
generatio multas generatōes includit.
¶ Sed ꝯ istud arguo. q2 sic generatio in crea
turis est pductio distīctiue. sic in diuīs.
¶ Item 2°. q̇cquid ꝯpetit generatōi dīuine in/
quantū generatio ē. ꝯuenit generatōi crea/
te inquantū generatio ē ⁊ ecōuerso. ⁊ sicut
dico de ꝯuenientia ita dico de repugnātia.
Si aūt detur aliq̇d ꝯuenire uni qō non al
teri hoc ꝑ oēs erit non inquantū generatio
in cōi ſꝫ inquantū hec uel talis generatio.
Ideo dico φ uera est generatio i diuīs. qō
probo auctoritate ⁊ rōne Auctoritate sic. i
ps. Tecū principiū. ⁊ post. añ luciferꝫ genui
te. ¶ Rōne sic Ubi ē potentia eiusdeꝫ rōnis
pōt eē act^{9} eiusdem rōnis. ſꝫ mēoria fecun/
da cuꝫ dicat pfcōem simpl'r est ibi eiusdē ra
tōis. sed ipsa ꝑ augus. est potētia Xbi gene
ratiua. xi. de trini. ḡ uidet' cū ibi non sit potē
tia sine actu φ ibi generatio erit ¶ Sꝫ ꝯ p̄
dicta instat' quadrupl'r. pmo sic Ubicunqꝫ

generatio est ibi est ꝓductio huius ab hoc.
Tunc sic. magis est necesse eē a se ꝙ̄ necesse
eē ab alio Si igit̄ filius sit ab alio erit neces
se eē ab alio. ⁊ sic minus necesse ꝙ̄ pr̄ quod est
inconueniēs. ḡ ⁊ illud ex quo seqtur .s. ꝙ sit
ab alio ¶ 2° sic. qd̄ accipit eē ab alio nō hȝ
eē a se. ſȝ filius hȝ eē a generāte. ergo nō hēt
eē de se. Tūc ultra. qd̄ non hȝ eē de se. hȝ de
se ñ eē. ḡ trāsit de nō esse ad eē quod ē incō
ueniens. ¶ 3° sic. si filius est ḡnatus uel ꝓ
ductus ergo ē generabilis uel ꝓducibilis. nūc
sic. Omne ꝓducibile ē in potētia obiectiue. ſȝ
nihil ē in diuinis quod sit in potētia obiecti/
ua. ḡ nihil ē in diuinis quod ē ḡnabile. Mi
nor pȝ. qꝛ nihil ē in diuinis q̄n sit purus actus
¶ 4° sic. quod accipit eē ab alio dependet
ab ipso. ſȝ dependētia non ē in diuinis. ḡ ⁊c.
¶ Ad ista Ad pm dico ꝙ si illud qd̄ accipit
eē necesse ab alio est aliud ab illo. ꝓpō acce/
pta hȝ ueritatē. ſȝ ubi ē cōicatio eiusdē enti/
tatis ⁊ dans ⁊ accipiens sunt necesse eē. ⁊ ñ
sunt aliud ⁊ aliud non hȝ ueritatē. ita est in
ꝓposito. qꝛ. n. unica necessitas est pr̄is ⁊ fi/
lii. iō una ꝑsona nō est magis necessaria ꝙ̄
alia. sed eque necesse eē est in utroqȝ. ¶ Ad
2m dico ꝙ aliud ē de se non hr̄e eē. ⁊ aliud a
se non hr̄e esse. Creature quidem non hn̄t de
se eē. ⁊ ideo pōt ꝯcedi ꝙ de se hn̄t non eē. nō
sic ē de uerbo. nam lȝ non hēat a se eē. tn̄ de
se non ꝯpetit ei non eē. qꝛ ex natura sua hȝ
eē. lȝ eam accipiat ab alio. ¶ Ad 3m dico ꝙ
possibile uno mō accipit̄ ut distinguit̄ ꝯtra
necessariū. Et isto mō dico ꝙ nec filius nec a/
liquid qd̄ est in diuinis ē possibile. Alio mō
accipitur ut distinguit̄ ꝯtra impossibile. Et
isto mō non solus filius. ſȝ oīa que sunt i di/
uinis sunt possibilia. ⁊ isto mō uidet̄ posse
ꝯcedi ꝙ ꝓductum ē possibile. ¶ Ad 4m dico
ꝙ sic̄ origo declarat distinctōem realem. sic
dependētia diuersitatē eēntialem. ubi ḡ nul
la ē distinctio nec eēntialis. nec uirtualis ibi
nec dependētia ut ē in ꝓposito. ¶ Sȝ hic
remanet difficultas qꝛ illud quod de se ni
hil hȝ nec aliquā ꝑfcōeȝ hȝ nisi ab alio sibi
ꝯceditur : de se uidet̄ eē imꝑfectū. ſȝ Verbum
diuinū est huiusmōi. ergo ⁊c. ¶ Dico ꝙ ha
bēs naturā que de se ē ꝑfectibilis tale ē im
ꝑfectum. natura aūt que cōicatur filio ñ est
ꝑfectibilis ſȝ de se ē sūme ꝑfecta. ⁊ iō sum/
me est ꝑfectus. ¶ Ad argumentū pȝ.

Utrum generatio ꝑ eandem rōeȝ for
malem dicta sit in deo ⁊ in cre
atura. ꝙ non. qꝛ si ita eēt tūc si
cut una est intelligibilis ꝑ na/
turā ita ⁊ alia. ſȝ de diuīa ḡnatione dr̄. ḡna
tionē eius qs enarrabit. ¶ Cōtra Oīs pr̄/
nitas in celo ⁊ in t̄ra noīatur ab illa diuīa
ergo ⁊c. ¶ Hic sic̄ dictū est in ꝓcedēn qōne
in 2° articulo dicunt aliq̄ ꝙ non. qꝛ i creatu
ris dicit impfcōem uel includit. ¶ Cōtra si
cut ꝓbatū est arguo 4°. p° ꝑ regulā decla/
ratā supius in isto ꝑmo li°. q. 2a ꝓlogi sic. oīs
intellect certus de uno ꝯceptu ⁊ dubius de duo
bus hȝ ꝯceptū de quo est certus aliuȝ ab illis
de q̄bus ē dubius. Sȝ multi certi erāt de re/
latōe ⁊ ḡnatione. ⁊ dubitabāt utrū eēt crea/
ta uel icreata. sic Arriani certi erāt ꝙ ḡna/
tio erat. ⁊ dubitabāt utrū ꝓductū esset deus
uel non. ¶ 2° sic ubicunqȝ est multitudo ꝑ
aliquā rōem eandē. illa est cōis ꝑ augus. 7° de
trini. ſȝ filius hȝ duas ḡnatiōes. ergo rō ge/
neratōis ē cōis. ¶ 3° sic. quecunȝ aliqua duo
sic se hn̄t ꝙ q̄cquid ꝯuenit uni inq̄ntum tale
ꝯuenit simil̄r alteri. ⁊ q̄cquid repugn̄t uni in
q̄ntum tale repugn̄t alteri. illa duo uidentur
unā rationē cōeȝ hr̄e sup quā cadit rēdupli
catio. sed q̄cquid ꝯpetit ḡnationi create in/
q̄ntum est ḡnatio ꝯuenit diuie inq̄ntum ē ge
neratio. ⁊ q̄cquid uni repugnat inq̄tuȝ ge/
neratio ē. repugn̄t alteri. ḡ ⁊c. ¶ 4° sic. in ꝓ/
cedenti qōne arguebat̄ de mēoria fecunda
ꝙ est eiusdem rōnis ⁊c ¶ Sed ꝯtra illud
instatur 4r. Primo sic In creaturis ḡnatō
unius est corruptio alterius. ergo sic erit i di
uinis. quod ē falsū. ¶ 2° sic. si sunt eiusdē
rōnis formalis q̄cquid dr̄ in p° mō de una
⁊ de alia. sed creatio dr̄ de ḡnatōne creata in
p° mō. ergo ⁊c. ¶ 3° sic. accepta eadē maiore.
sed factio dr̄ de ḡnatione creata. ḡ ⁊ de di/
uina. omis. n. ḡnatio creata ē quedā factio.
¶ Quarto sic. qꝛ tūc hr̄ent eandē diffinitō
nem quod falsū est. qꝛ diffinitio ḡnatōnis
in creaturis ē ꝙ sit ꝓcessus a non eē in eē
¶ Ad ista. Ad pm dico ꝙ in creaturis 1a nō
est uera formal̄r. ḡnatio unius est corruptio

alterius.qz unum est priuatim r reliquum positium.sz hec e uera solum concomitanter. sicut dz qp dies e solis latio sup terram.cum tn dies formalr non sit mot9 localis.sic e in proposito.qz in creaturis coiter concomitatur corruptio gnationi r econuerso. non tn inquantum generatio e.sz inquantum talis gnatio e puta creata. ¶ Ad 2m dico qp sic sapia est ecis r p eandem ronem formalem dz de deo r creaturis.tn in creaturis dicim9 qp sapia est qualitas in p°mo dicendi p se.qd tn non e uere accipien° roem formalez sapie que est pfco simplr qz ipsa e trascendes.sz tn cum dicimus sapia est qualitas circuloqmur qudam qualitate p eam que inseparabilr i creaturis concomitatur eam inquantu creata est.r illa qualitas e accns in p°mo.ita suo mo p gnatoez que trascendes est circuloqmur creatonem r factionem r ita de gnatione predicantur p concomitantia istaz ronuz ad gnatione in creatis.formalr tn nec factio nec creatio d generatoe dicitur. r sic p hoc pz rno ad 2m r 5m ¶ Ad 4m dico qp pcessus a no esse accidit generatoi.nam si mudus fuisset ab eterno sol generasset radiu sicut mo generat.r tn non fuisset ibi talis pgressus a no ee ad ee. Dico ergo qp hoc accidit generatoi ut generatio e. ¶ Intelligend tn qp aliqua repugnant generatioi diuie que non repugnat isti.r aliqua conueniut illi que no conueniut isti r econuerso.non tn inquantum generatio e.sed inqtu gnatio talis.Un lz gnatio sit eis cois tn adhuc p aliqd additu distiguitur specifice uel quasi specifice illa ab ista. ¶ Ad rones in oppositu dico qp pr r filius sunt unu non tn unus.

Utrz eentia diuina sit pricipium quo in generatoe uel pductoe que in diuis ponitur. qp non. Hyla.de trin.dicit qp sola natiuitas pot generato pstare equalitate nature. ¶ Contra.5°de trin.natiuitas non ponit ea ex qua pducta e non tenere naturaz. ¶ Hic primo insistend est circa suppositu. 2 circa quesitu. ¶ Suppositu est qp in diuis sit principiu quo pductiuu. Hoc ego pbo 4. auctoritatib9. Prima e Augus.x. de trinitate. Principium pductiuuz uerbi est memoria fecunda. ¶ Item.15. fili9 nasciatur de oibus que sunt in memoria pris ¶ 2a est Hyla. Ex ptate nature fili9 est equalis pri. g natura e principiu quo pductiuuz ipsi9 filii. ¶ 3a est.qz in eod lib°dicit qp uirtute nature pris fili9 sbsistit in ead natura.uirt9 aut et principiu pductiuuz sut idem. ¶ 4a est Athanasii qui dicit qp fili9est ex sba pris genitus.non aut ut quod.ergo a sba pris genitus e ut quo. ¶ Hoc aut confirmo rone sic. quancunqz sunt aliqua eentialr ordinata sblato priori aufertur posteri9. sed quo r qd in omni pductoe sunt eentialr ordinata. ita qp quo e pri9 ipso quod.igit si non sit in pre principium quo.etia in eo non erit principiu quod.qd est falsu. qp aut quo r quod sunt eentialiter ordinata pbatur.qn aliqd conuenit alicui p aliud in ordine hndi.prius est illud p qd sibi competit qp quod sibi competit p aliud.sicut homi conuenit rocinari p aiam. r ideo pri9 competit aie.ergo in ordine rocinandi uel hndi illum actu est prior aima qp ho eentialiter.sz quo e illud p qd alicui competit quod.qd aut e illud cui competit aliqd p quo ergo necessario quod e posteri9 ipso quo.

¶ Nunc 2°est uidendu de his que contra hoc obiciuntur.Instatur aut quadrupl'r. Primo sic.Ubicuqz est potetia ad aliquem actum ibi est impfectio. qz potetia ut distinguitur contra actum dicit impfconem.sz p te in diuinis e potetia ad actum g rc. ¶ 2° sic Omne principium qd expectat actu 2m dicit impfconem eo qp suo actu ultiate non coniungitur. sed i diuis ita uidetur ee.ergo rc. ¶ 3° sic Nullu principium pductiuu est nisi respcu act9 elicitui.sz in deo no est actus talis.ergo rc. ¶ 4° sic Posse generare no est nisi posse esse prem cum generatio r pternitas sint idez.sed posse aut ee patrem non est principiu pductiuu.ergo rc. ¶ Ad pm dico qp lz potentia passiua uel obiectiua forte dicat impfconem non tn pductiua.sz puenit ex plenitudine pfconis. ¶ Ad 2m dico qp cu actus non differat realr a potentia sz est idem.non e talis expectatio que dicit impfectoem.naz sola illa expectatio dicit impfconem que e in ordine successiuo.sed illa que est in ordine

pmanentia non dicit imperfectõem. ¶ Ad 3m
dico φ principiũ semp est respectu alicui⁹ p
ducti. non tñ respicit actũ pductõis elicitũ.
¶ Ad 4m dico φ principiũ pductiuum nõ
dr principiũ respectu pductõis. sz solũ re/
spectu pducti. Ideo potẽtia generãdi ñ est
plus respcũ gñationis φ respcũ pñitatis.
sz solum ẽ respcũ pducti. iõ non valz argu
mentũ. ¶ Circa questitum. s. utrũ eẽntia sit
principiuz quo in gñatione. sunt quattuor
opiniões. Dicunt. n. aliq̃ φ eẽntia ẽ totale
principiũ quo in gñatione. qz in gñatione
uniuoca semp principiũ est eiusdẽ rationis
cum termio formali. sz eẽntia pñse ẽ termi⁹
formalis gñationis. ergo erit principiũ to
tale. ¶ Alii dicunt φ relatio ẽ principium
quo. qz ppri⁹ actus nõ est nisi a ppria for/
ma. cũ actus 2⁹ primũ necessario ꝯsequatur
Generatio ẽ actus 2⁹ solius pñis. ergo for
ma ppria pñs est illa qua gñatio sibi cõpe
tit. relatio ẽ huiusmõi. ergo ꝛc. ¶ Alii di/
cunt φ eẽntia sb relatõe est principiũ gñan/
di. qz eẽntie ut ẽ cõis trib⁹ psonis non ꝯpe/
tit gñatio actiua. sed eẽntia diuĩa simplicit̃
sumpta est cõis trib⁹. oz ergo φ sibi ꝯueiat
gñatio ut ẽ sb ppzietate. ¶ Alii dicũt φ po
tentia intellectiua ẽ precise totale principiũ
Nam illud qđ ex naturali sua pfcõne ẽ pñ
cipium pductiuũ uerbi si ponat̃ in deo erit
principiũ pductiuuz Xbi. sz intellect⁹ est hu
iusmõi. g̃ intellect⁹ erit principiũ pductiuũ
uerbi in deo. ita φ non eẽntia. nec eẽntia ꝛ
relatio. nec relatio precise. sz tm̃ intellectus.
¶ Sed nullus istoꝝ mõꝝ põt stare. pmus
non. ppter duo Primũ. qz oĩ uniuersal' ñ
põt determinari ad aliquã determiatãz pductõ
nem nisi determietur p cãm pticularẽ aliq̃.
uel saltẽ p aliqđ determinatiuũ. sicut pz de sole
qui non põt exire in aliquẽ effectũ pticula/
rem. nisi determietur p aliq̃ cãm pticularẽ.
¶ 2m est φ Xbum diuinũ non solũ genera
tur sed etiam dr. oz igit̃ φ ad sui pductõez
ꝯcurrat potẽtia pductiua. alioq̃n nunq̃ di
ceret̃. sz nulli⁹ nature ẽ dicere ut pscindit ab
intellectiua potẽtia ꝑ augus. de doc. xpi. ubi
cũqz ergo ẽ dicere ibi ꝯcurrit intellect⁹.
¶ Cõtra 2m. qz illud quod de se nullã dicit p/
fectõem n̄ põt eẽ principiũ pductiuuz respe
ctu termi qui est infinite pfcõnis. cum ex p
fectione termi pducti arguatur pfcõ prin/
cipii pductiui. sicut ex creatõe mundi pfcõ/
nem arguim⁹ diuie uoluntatis. relatio aũt
de se nullam pfcõem dicit. ¶ Item maior
pfectio reqritur in pricipio pductiuo filii
dei φ mundi. sz uolũtas uel aliqđ absolutũ
ponitur principiũ pductiuuz mundi. ergo
eẽntia uel aliqđ absolutũ erit principiũ pro
ductiuũ uerbi. ¶ Item oẽ principiuz pdu
ctiuuz ꝯtinet timum pductõis formal'r uł
uirtual'r. sed relatio nõ ꝯtinet eẽntiam nec
formal'r nec uirtual'r. ergo ꝛc. ¶ P. princi
pium gñationis uniuoce semp est eiusdẽ ra
tõis cum timo pducto. sz relatio que ẽ pñi/
tas non ẽ eiusdẽ ratõis cum eẽntia uel rela
tõe que est filiatio. quoꝝ alteꝝ necessario ẽ
termin⁹ formalis gñationis. nec hẽt aliqđ
in timo totali qđ sit eiusdem rõis cum pñi
tate. g̃ uidetur ex oĩbus istis φ relatio non
possit eẽ principiũ quo. ¶ 3° ꝯtra tertiaz o/
stendo φ non possit stare. Nam impossibi/
le ẽ φ pricipiũ quo ibi sit pricipium quod
ꝑ oẽs. sz eẽntia cuz relatõe p te est principiũ
quo. psona aũt que est pricipium qđ nihil a
liud est nisi eẽntia cũ relatiõe. ¶ Item eẽn/
tia sb pñitate nõ dicit nisi eẽntiam cũ ha
bitudine ad pñitatẽ. sed talis hitudo non
põt eẽ nisi rõnis. Cum igit̃ p te eẽntia sb pñ
nitate sit principiũ quo, ꝛ non absolute. se
quitur φ erit principiũ quo sb hitudine rõ
nis. ¶ 4° ꝯ quartã ondo φ non possit sta/
re. Primo qz principiũ ꝯtinet timum formali
ter uel uirtual'r. sz intellect⁹ non ꝯtinet eẽn
tiam que ẽ timus nec formal'r nec uirtuali
ter. g̃ intellect⁹ non erit pricipium quo.
¶ Preterea tũc gñatio non eẽt uniuoca. qz in
tellect⁹ non ẽ eiusdem rõnis cũ eẽntia que
est timus. imo sunt p⁹ diuersa ĩ ratiõib⁹ for
malib⁹ ꝛ in nulla ꝯueniẽntia. igitur itellctũs
non est pricipium. ¶ Ad rõnes istaꝝ opi/
nionũ ¶ Ad primã dico φ non ẽ necesse to/
tale principiũ quo eẽ eiusdem rõnis cũ ter/
mio in gñatione uniuoca. sic sol ꝯcurrit cũ
asino ad generatõnem asini. ꝛ tñ generatio
uniuoca est. ¶ Ad 2m pro 2a opione potest
dici ad oppositũ sic. naz ipossibile ẽ φ ppri⁹
actus sit a ppria forma. qñ actus ꝛ forma

sunt oino idem.sз generare ⁊ ꝓprietas pa/
tris sunt oino idem.ergo nõ erit principiũ
Dico ergo ad rõnem ꝙ omis act⁹ ꝓpri⁹
uel ē a forma ꝓpria uel a forma cõi.ꝓprio
mõ hita.lз.n.aia nostra sit cõis ad mouen/
dũ nunc ⁊ post resurrectõem.tñ qꝛ erit ha/
bita speciali mõ mouebit nõ organice tũc.
⁊ non ita nunc. ¶ Ad 3ᵐ pro tertia opione
dico ꝙ non uз.qꝛ eẽntia simplr sumpta fũ/
dat relatõem pñitatis.non tñ ut in trib⁹.
Dico tñ ꝙ qꝛ eẽntia in pᵒ supposito non in
telligitur hre terminũ adequatum. in aliis
aũt sic.hinc ē ꝙ sic põt eẽ principiuз. Ad
quartã pro 4ᵃ dico ꝙ nec in deo nec in crea
tura Vbum totalr ꝓducitur a potẽtia itel/
lectiua.sз solum ꝓducitur ab ea ut a princi
pio ptiali ⁊ ab obiecto.que duo ꝯplent rõ/
nem mẽorie fecunde. ¶ Istis pmissis pono
quatuor ꝯcłones ad ꝓpositũ ptinẽtes. Pri
ma ē ꝙ eẽntia diuia in rõe obiecti nõ est to
tale principiũ quo ꝓductiuuз Vbi diuini.
qꝛ ubicũqз est totale principiũ ꝓductiuum
eiusdem rõis mere naturale.semp qñtuз est
de se ꝓducit effectuз eiusdem rõnis nisi sit
difformitas in positiuo.si aũt non sit pas/
siuũ seqtur semp idem.cũ igitur in diuis ñ
sit passiuuз diuia eẽntia non posset eẽ pri
cipiuз nisi filiũ.⁊ p ꝯñs nunꝙ spiraret.
¶ Preterea Ubicũз sunt extrema penit⁹ eius
dem rõnis non põt eẽ relatio nisi unius rõ
nis.cum g eẽntia sit tinus utriusqз emana
tionis.si ipsa eẽt totale pricipiũ emanatio
nis.emanatões eẽnt necessario eiusdeз rõis
⁊ eẽnt etiã solum relatões eqparãtie ¶ Cõ
firmatur.qꝛ relatões non uidẽtur posse di
stingui nisi uel a termis uel a fundamẽtis.
cum ergo hic sit eẽntia oino eadem que est
tinus.si ipsa eẽt fundamentũ.seqtur ꝙ nõ
eẽnt distincte relatões. ¶ 2ᵃ ꝯclusio est ꝙ
solus itellectus in rõne potẽtie non ē totale
pricipiuз ꝓductiuũ uerbi diuini. Hec ꝯclo
pз ex supdictis.qꝛ principiũ ꝓductiuuз ꝯti
net uel formalr uel uirtualr tinum.qõ nõ
ꝯuenit intellectui.ergo ⁊c. ¶ P̃.principiuз
ꝓductiuũ totale non uidetur eẽ posteri⁹ il/
lo tino formali qui accipit aliqd eẽ p ipm.
sed itellect⁹ uidetur eẽ posterior eẽntia que
est termin⁹ formalis.ergo non erit princi/
piuз totalẽ quo. ¶ 3ᵃ ꝯclusio est ꝙ eẽntia in
rõne obiecti.⁊ intellect⁹ in rõne potẽtie cõ/
currũt ad ꝓductõem Vbi quasi duo princi
pia ptialia ⁊ unum totale.qꝛ qñcunqз ali/
qua ꝯcurrũt ad ꝓductõem aliquã quorum
neutꝝ sufficit ꝯcurrũt omia.quodlibet p se
ut ptiale.omnia aũt sil ut totale principiũ.
sed eẽntia ⁊ intellect⁹ ꝯcurrũt.qꝛ nulluз ali
ud uidetur posse poni.⁊ neutꝝ p se sufficit
ergo quodlibet p se erit ptiale principium.
⁊ ambo erũt unum totale. ¶ Preterea me
moria fecunda ẽ August.5ᵒ de trini.ē ꝓdu/
ctiuuз principiũ uerbi.in mẽoria aũt ut pa
tuit includit potentia ⁊ obiectũ.ergo ⁊c.
¶ 4ᵃ ꝯcło.est ꝙ diuia eẽntia est pncipalius
pricipiuз ꝙ intellcũs. Hoc pbo sic Qñcun
qз ad unum effectũ ꝯcurrũt duo principia
quoꝝ unuз ē uniuesale magis.⁊ reliquum
min⁹ ule.uniuersali⁹ est principali⁹.qꝛ illi/
mitati⁹.eẽntia aũt diuia est uniuersali⁹.⁊ p
ꝯñs pricipali⁹ principiũ.qꝛ ꝯcurrit in utra
qз emanatõe.intellcũs uero nõ.igitur prici
palius principiuз est. ¶ P̃.qñcunqз aliqua
ꝯcurrũt ad aliquẽ effectuз ẽ ultimũ sue uir
tutis ⁊ pfcõis.principali⁹ in eẽndo ē prin/
cipali⁹ in pricipiando.sed eẽntia ⁊ intellcũs
sunt huiusmõi.qꝛ eẽntia est principali⁹ i es
sendo.ergo ⁊c. ¶ Cõtra istas ꝯcłones ista
tur 4ᵒʳ. Primo sic.qꝛ in creaturis non req/
runt plura pricipia ad ꝓducendũ effectum
unum nisi ꝓpter impfectõem alteri⁹.sed in
diuis nihil ē impfectũ.ergo ista pluralitas
principioꝝ non ē ponenda ¶ 2ᵒ ꝯ eam Il
lud qd ꝓducitur ꝑ se p actũ dicendi.ꝓdu
citur ꝑ se a potẽtia intellectiua.qꝛ nulli⁹ al/
terius potentie est dicere nisi itellectus.sed
uerbum diuinũ ꝑ se ꝓducit p actũ dicendi
ergo ⁊c. ¶ 3ᵒ ꝯtra tertiã Qñcunqз aliqua
uirt⁹ prebẽt tinum adequatũ ipsa non pũt
plus ꝓducere.si igit eẽntia diuina ꝯcurrat
ad ꝓductõem Vbi.ipsa i illa ꝓductõe hẽbit
tinum adequatũ.⁊ sic non poterit in aliam
.s.inspiratõem. ¶ 4ᵒ ꝯ quartã Qñcunqз
aliqua duo equalis pfectõis i eẽndo ꝯcur/
runt ad unum effectũ ẽ ultimũ sue uirtutis
nullum eoꝝ est pricipalius altero.sed hu/
iusmõi sunt eẽntia ⁊ itellectus cum utrũqз
sit infinitũ.ergo eque pricipaliter ꝯcurrũt.

¶ Ad ista Ad primū dico q̄ non semp ponitur principiū aliud ꝓpter impfcōem alterius. sed aliqñ ꝓpter determinatōem. ꝯtingit eni aliqñ cām eē indeterminatam que nō exiret i acͫ nisi p aliq̄ ꝑticularē cām ꝑ determinatā illa indeterminata determinaretur. sic intelligimꝰ solem ꝯcurrere ad cāndum calorē cū igne. non q̄ sol p se ñ possit cāre. sꝫ q2 indeterminatus ē ad istum effectū ꝑ ad alios. oꝫ q̄ determinetur si debeat cāre. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ i creaturis ubi potētia ꝑ obiectū distinguūtur. in eis fundant distīcti respcūs. Jdeo ꝟbuꝫ in creaturis ab ītellectu solum d̄r. sed in diuinis ubi obiectū ꝑ potētia sunt oino ideꝫ realr. ibi pōt ideꝫ respcūs oino fundari super potentiā ꝑ obiectū. q̄ est dicere. ꝑ sic uerbum diuinū solum p dicere ꝓducetur. naꝫ actus dicendi q̄ est quidā respcūs poterit iō oino in utroq3 fundari. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ q̄uis cā ulis habeat ēminuꝫ adequatū. tñ q2 illumitata pōt in aliuum. non aūt ꝑticularis q2 limitata. sic se h3 intellecꝰ hic. ¶ Lōtra. q2 tunc ille non erit terminꝰ limitatus.

¶ Dici pōt q̄ est illimitata ad utrāq3 emanatiōem. ꝑ iðō adequat simplr̄ ꝑ tñ quantū ad modum utraq3 dici pōt adequata. q̄ñcunq3 eniꝫ aliqua cā potest diuerso mō ꝓducēdi ꝓducere diuersa. tunc l3 unus eoꝝ possit dici terminꝰ adequatꝰ cause q̄tum ad unuꝫ mōdū. non tñ simplr̄. ita in ꝓposito eēntia diuina ē principiū ꝓductiuū naturalr̄ ꝑ libere. ꝑ ideo l3 ꝟbum sit eiꝰ terminꝰ adequatꝰ q̄tum ad ꝓductōem naturalē. non tñ q̄tuꝫ ad liberā. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ ubi unuꝫ principiū est ꝑfectiꝰ ꝑ aliud imꝑfectiꝰ bñ ꝯcludit argumentū. mō in ꝓposito non dico q̄ eēntia ꝑ intellecꝰ ita se hēant. imo dico q̄ oia sunt equalis ꝑfectōis. sed tñ inter illa que sūt equalis ꝑfcōis pōt eē ordo principalis ꝑ minꝰ principalis. sic l3 pr̄ ꝑ filius sint equaliter ꝑfecti. tñ in ꝓductōe spūssancti pr̄ principaliꝰ ꝯcurrit q̄ filiꝰ. non tñ ꝑfectiꝰ. q2 nō est ꝑfectior. est tñ pricipalior. ita dico in ꝓposito q̄ l3 intellcūs ꝑ eēntia sint equalis ꝑfectōis. tñ q2 infinitas que ē ꝯditio utriusq3 pricipaliꝰ ꝯpetit eēntie ꝑ ipsa eēntia est pricipalior. ipsa dicetur principaliꝰ pricipium. ¶ Sed hic sūt alique diffi. Prima est. qualem ordinē3 hñt aliqua ubi distinguūtur realr̄. talem hñt ubi sunt distincta formaliter uel ꝟ rōem. in creaturis aūt ubi potentia ꝑ obiectū distinguūtur realr̄. potentia principaliꝰ ꝯcurrit q̄ obiectū. ergo ꝛc. Hic dico q̄ tota cā in creatis quare intellēctus ē principalior cā est. q2 intellecꝰ ē uniuersalior. in diuis aūt obiectū est principaliꝰ. q2 uniuersaliꝰ. Jō dico q̄ ordo queꝫ hñt in creatis non ē eēntialis eis. sed solum inuenitur in eis talis ordo ꝓpter aliqua que ꝯsequūtur ea non ꝟ rōes suas formales. sꝫ ꝓpter aliqd aliud ab eis. nō inq̄tum tales rōnes sunt eis cōes. ¶ 2ª diffi. q2 q̄ñcunq3 aliqd ꝯuenit alicui quod repugnat alteri. oꝫ q̄ sibi ꝯueniat p illud in quo illa distinguunt. ꝑ impossibile ē q̄ ei ꝯueniat p illud in quo ꝯueniunt. posse aūt gñare iā ꝯuenit pr̄i q̄ repugnat filio. ergo p aliqd ꝓpriū sibi. nihil ē ꝓpriū pr̄i nisi relatio. ergo relatio est illud quo sibi ꝯuenit gñare. ¶ Hic dico q̄ aliqñ p unum oino ꝑ idem principiū pōt aliqua opatio alicui ꝯuenire ꝑ alteri repugnare. ꝓpter diuersā dispōem illiꝰ principii. ꝑ non ꝓpter diuersam ꝓprietatē principiatoꝝ. ꝟbi grā Jgnis n. in inferiori parte ꝯuenit calefacere. in supiori aūt nō. q̄ hꝰ non ē ꝓpter aliud ꝑ aliud pricipium. sed ꝓpter dispōem diuersam illiꝰ pricipii. Jta dico in ꝓposito q̄ eadem eēntia que ē in pr̄e ñ hēt terminū adequatū. ꝑ pōt esse principiū ꝓducendi ipsi pr̄i. ipsa aūt eadem l3 sit in filio. tñ q2 intelligit terminū adequatuꝫ hēre non erit principiū ꝓductiuum in filio.

¶ 3ª diffi. q2 duo principia formalr̄ distincta non uident sufficere ad ꝓductōem duaꝝ ꝑsonaꝝ. Jntellectus eni ꝑ uoluntas tñ formaliter distinguunt. que tñ duaꝝ ꝑsonaꝝ sunt principia ꝓductiua. ¶ Hic dico q̄ qñ duo principia cū hoc q̄ sunt formaliꝰ distīcta concidunt in eunō modū principiandi tūc solum idem ꝓducūt. Jntellecꝰ aūt ꝑ essentia sic se hñt q2 pricipiant p modū nature. sed non intellecꝰ ꝑ uolūtas. ergo ꝛc.

¶ Quarta diffi. q̄ uō eēntia que pricipiat per modū nature pōt principiare cū uolūtate libere. Hoc inferiꝰ declarabitur. Nam qñ duo principia ꝯcurrūt ad unum effectuꝫ. si

unum cop. est liber.τ totum. 5ᵃ diffi. est
qño eadeʒ relatio pōt fūdari in illis duob°
pricipiis distinctis formal'r. Nec pōt dici q
fundetur in eis inq̄tum sunt idē realiter.
q2 ut sic non principia. Dic dico q qñ/
cunqʒ aliqua distinguunt formal'r τ sunt
idem real'r unum τ idem oino pōt eis ɔpe/
tere.aliqñ a priori.aliqñ a posteriori. A pri
ori sicut nos dicim° q intellectui τ uolūtati
que sunt formal'r distincta ɔuenit eadeʒ om
nino τ simplex deitas. Aliqñ a posteriori si
cut itellectui τ uolūtati ɔuenit oino eadē in/
finitas.eadem realitas.τ eadē existētia.τ eo
dem mō pōt eis ɔuenire eadē relatio simpl'r
τ oino. Sexta diffi. Non.n.uidet q ali
quod principiū in diuis sit indeterminatū τ p/
ductiuuʒ.q2 illud non ē ponendū in deo qd
impfectōem includit.sʒ potentia dic impfe
ctōem.τ p ɔñs principiū.q2 pricipium τ po
tentia sunt idem. 2° sic Distātia potētie
a suo actu dicit impfectōnem.sʒ tale principi
um ē potētia distans a suo actu.g non ē po
nendū in diuis. Minor pʒ.q2 illud qd dif
fert ab aliquo distat ab eo.sʒ hec est ɔtrā.
Rño.primo ducendo p^m argumētuʒ ad
oppositū.q2 qñcunqʒ aliqd cōe diuiditur p
duas differētias oppositas. si unum illoꝝ
diuidentiū dicit pfectōem simpl'r.τ diuisū
dicit pfcōem simplicit.sʒ potētia diuiditur
p actiuū τ passiuū.τ actiuuʒ dicit pfcōnem
simpl'r.ergo τ potētia.sʒ omne quod dic p
fectōem simpl'r est ponendū in diuis.ergo ē
potentia ponenda in diuis. Confirmat
q2 ubicunqʒ ponit diuidēs.τ diuisū neces/
sario ponitur.sed actiuuʒ qd est diuidēs po
tentiam ponit in diuis q2 dicit pfectōeʒ. g
τ potētia diuisa p actiuū τ in eo inclusa po
netur in diuis. Ad 2^m dico q distare ab
actu potest dupl'r itelligi. Uel ab actu pfi/
ciente.τ sic ē impfectōis. Uel sic ab actu e/
grediēte.τ sic non ē impfectōis.sicut poten
tia creatiua dei.ex hoc non ē impfecta q2 di
stat ab actu egrediēte.s.a creatōe. Si di/
cas q gñatio nō est act° egrediēs. Dico
dupl'r.primo q non ē act° pficiens.q2 nul
lam pfcōem dicit. 2° dico q potētia non
distat ab actu tali q2 ē idem sibi. 7ᵃ diffi
cultas.q2 non uidetur q i deo sit potētia p

ductia.q2 potētia semp' rēcipit respcū actiul.
Sʒ genrare uel pducere ad intra nō est a/
liqua potētia.q2 non ē elicit° ab eo.ergo in
deo non ē potentia talis. 2° sic.qñcunqʒ
act° sunt indifferētes τ potētie ad illos act°
sed eē piem τ gñare sūt oino idem.g τ potē
tie.sʒ nulla ē potētia pductia ad eē pēm.
g nulla erit potētia respcū gñare. Dic di/
co q nec in deo nec in creatura pductia po
tētia ut pductia est respicit pductōeʒ.sʒ ter
minū pductōis. q aūt pductōem respicit
in creaturis hoc accidit sibi inq̄tuʒ pducti
ua potētia est. Ex hoc pʒ solutio ad rela
tōem prima illi° difficultatis q potētia ge/
neratiua ex eo q talis non respicit genera/
tōem. Quod pʒ manifeste ex hoc q ipsa ñ
respicit nisi illud qd capit eē ab ea.τ illud ē
genitū. Ad aliud dico q aliam bitudinē
hʒ relatio ut ad fundamentuʒ.aliam ut ad
terminū. Potētia ergo gñatiua ñ est respe
ctu relatōis ut ē ad fundamentū.sʒ ē respe
ctu relatōnis mag's ut est ad finum.eē aūt
pēm dicit relatōem ut est ad fundamentū
τ posse eē gñantem. τ iō potentia gñatiua
non ponit respcū alicui° eoꝝ.sed accipiendo
relatōeʒ cum bitudine qua respicit extremū
uel finuʒ.quod pōt accipi sic Patnizare ul'
gñare. Tūc dico q est potētia pductiua.q2
ut sic ōr potētia respcū termi.i.filii. Posse
aūt pñizare non ē aliud q posse hīe uel p
ducere filium. τ posse gñare posse pducere
genitū.uel posse hīe terminū pductuʒ.
Ad auctoritatē in pricipio dico q ipsa ta
ñitas pstat filio equalitatē sicut pductio.
non aūt sicut principium pductiuum. sed
memoria.

Utrū eēntia diuina sit terminus
formalis gñationis diuie. Et
uidet q non.q2 dic Aug°.x.de
trini.qcqud habʒ fili° habet a
pře.ppietatē aūt habet.ergo τc. Cō
tra idem 3° de tri.sicut eēntiam pstat filio
generatio.ita τc. Circa istam qōnem pri
mo uidendum est de supposito.Utrū sit ibi
termin° quo. 2° circa quesituʒ. Circa
primū insistendo pbatur 4° q in diuis sit
tinus formalis quo ipsi° gñatiōis.quod ē
suppositum in qōne. Primo sic Omnis

relatio hēt ꝓprium tīnum cū eius q̇dditas ad aliud sit. ⁊ hoc aliud sit tīnus eiꝰ. sed generatio diuia est relatio. ergo necessario hʒ terminū. ¶ 2ᵒ sic. Omis relatio necessario exigit extrema. qꝛ est hītudo inter extrema. sʒ alterꝫ extremoꝫ est terminꝰ. ergo gn̄atio necessario hʒ terminū. ¶ 3ᵒ sic. Illud qḋ non hʒ terminū necessario ē ad se. qꝛ tīnꝰ est ad quem ē relatio. sʒ gn̄atio non est ad se. ergo necessario hʒ tīnum. ¶ 4ᵒ sic. Nihil hētur formalit̄ p gn̄ationem nisi illud ad qḋ aliquo mō generatio terminat̄. sʒ filiꝰ hēt multa p generatōem. ergo ad ea gn̄atio aliquo mō terminatur. ¶ Et p̄. ꝓductio ē semꝑ necessario respcū alicuiꝰ. ⁊ illud necessario ē tīnus

¶ Sʒ dices. tu semꝑ ꝓbas qꝫ gn̄atio ⁊ relatio hʒ terminū qḋ. sʒ non tīnuꝫ quo. mō ab oībus ꝯceditur qꝫ gn̄atio hʒ filiuꝫ ꝓ termino qḋ. ꝓba mihi ꝙ aliq̇d sit quo ⁊ non qḋ. sic querit qō. Hoc ꝓbo dupl'r. Prio sic. nulla relatio pōt eē prior suo prio tīno. qꝛ si sic. ī illo priori esset sn̄ tīno. sʒ totū suppositūꝫ filii ē posteriꝰ gn̄atione actiua. ergo non potest eē eiꝰ primꝰ tīnus. Minor ꝓbat̄. qꝛ qn̄cūqꝫ aliqua sunt simul natura. qcquid est posteriꝰ natura uno ⁊ reliquo. sʒ filiꝰ est posteriꝰ natura gn̄atione passiua. qꝛ ꝯstituit̄ ex ea. ergo ⁊ gn̄atione actiua que ē sil' natura cum passiua gn̄atione. ¶ 2ᵒ sic. oīs hītudo ē posterior suis extremis. sʒ filiꝰ est posterior passiua gn̄atione. ⁊ p ꝯn̄s actiua. ergo non ē terminꝰ primꝰ gn̄ationis actiue

¶ Iste rōnes ꝯfirmant̄ sic. qꝫ est priꝰ natura p̄re ⁊ filio. qꝛ quod ē priꝰ natura priori uel saltem eo qḋ est simul cū illo. est priꝰ natura posteriori uel eo qḋ est simul cū eo. generatio aūt actiua ē prior natura patre. qꝛ ipm̄ ꝯstituit. ergo ⁊c̄. ¶ Ideo uidet̄ mihi necessariū ponere formaleꝫ terminū ipsiꝰ generatōis. prioreꝫ ipsa gn̄atione que ē prior quodammō ipso totali tīno quod .s. filio.

¶ Quo aūt totalis terminꝰ capiat eē dicet̄ postea. ¶ Circa 2ᵐ de questio .s. utrꝫ eēntia sit formalis tīnus. Circa hᵒ sunt quatuor opiones. Prima ē qꝫ relatio ē terminꝰ formalis. qꝛ illud ē formalis tīnus qḋ soluꝫ accipit eē. sola aūt relatio accipit simp'r eē.

¶ 2ᵃ opio est qꝫ potentia intellectiua ē formalis tīnus. qꝛ qn̄cūqꝫ in aliqua ꝓductōne uniuoca ꝯcurrūt causa uīis ⁊ pticularis cā pticularis ē eiusdeꝫ rōnis cum tīno formali. potētia intellectiua est cā pticularis ergo ⁊c̄. ¶ 3ᵃ opio est qꝫ solus actꝰ intelligendi. qꝛ in productōe intellectiua semꝑ primus termioꝰ est noticia genita siue actꝰ intelligendi. sʒ generatio in diuis est ꝓductio intellectiua. ergo primꝰ terminꝰ est noticia. alia autē eēntialia erunt p ꝯcomitantiā. ¶ 4ᵃ opio ē qꝫ mēoria fecunda. qꝛ illud est terminꝰ formalis in sūma uniuoca ꝓductōe qḋ ē principium. sʒ principiū in ista ꝓductōe est memoria fecunda. ergo tīnus formalis erit essentia ⁊ intellcūs que faciunt mēoriam.

¶ Sed nullam istaꝝ opionuꝫ intelligo. Primā non. qꝛ ꝓductio denoiatur a tīno. gn̄atio aūt ꝑ hyla. est in naturā. ⁊ ideo dī generatio naturalis uel nature. diceret̄ aūt adequatio ⁊ non generatio si eēt ad relatōem. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ. qꝛ nulla passio pōt eē principiuꝫ cōicandi 2ᵃᵐ. sed intellectꝰ est quasi passio diuine eēntie. qꝛ 2ᵃ eius ꝑfectio. ergo intellectꝰ non erit illud quo natura cōicat̄. sʒ oportebit dare eēntiaꝫ ipsā ut tīnuꝫ.

¶ Cōtra tertiā. qꝛ actꝰ 2ᵘˢ non pōt eē ratio cōicandi actū primū. sed intelligētia siue noticia ē actꝰ 2ᵘˢ respectu eēntie uel intellcūs. igitur nō erit rō qua eēntia uel intellectꝰ diuinus cōicatur. ¶ Contra quartā. qꝛ unius ꝓductōis ē p seunꝰ terminꝰ formalis primus. mēoria aūt ista sic sumpta nō est una formalit̄. ergo ut ꝯplectit̄ eēntiam ut obiectū. ⁊ intellectū ut potentiā non erit tīnꝰ.

¶ Ad rōnes factas p istis opionibꝰ. ¶ Ad primā pro prima dico qꝫ nihil hʒ filius nisi natū ꝑ hyla. de trini. ⁊ iō habet eēntiaꝫ p natiuitatē. ⁊ sic lʒ ipsa simpl'r nō accipiat esse tn̄ in hoc accipit eē. ¶ Ad 2ᵃᵐ pro 2ᵃ dico qꝫ hic ē uera uniuocatio. qꝛ uniuocatio sūitur a natura in qua ꝓducens ⁊ ꝓductum sunt silia ⁊ sbsistunt. ⁊ qꝛ natura est una iō est uniuocatio. non sumit̄ aūt uniuocatio a passione eiꝰ que est intellectꝰ. ¶ Ad tertiā pro 3ᵃ dicendū qꝫ lʒ actꝰ intelligendi ubi est acq̇situs sicut in nobis pōt eē noticia genita. tn̄ alibi ubi non acq̇ritur .s. in diuis nō est noticia genita. ¶ Ad quartā ꝓ quarta

opinione dico q ad summã uniuocationē
man ỹ oz omnes cās eē eusdē rõnis cũ fino
Et ideo dico. dato q intellect⁹ sit pŕnale pn̄
cipium non impedit sũma uniuocatio.
¶ Dico igitur q eēntia diuia est termin⁹ for
malis gñatõis diuie. Et hoc pbo quadru
pliciṫ. Primo sic. qñcũqz. n. pducit suppo
sitũ de gñe sbe ibi sba est termin⁹ formal'.
sed suppositũ diuinũ est de gñe sbe. ergo ꝛc.
¶ 2° sic. quīcunqz ordinē hñt aliqua in eē
eundem hñt in pduci. sed inter ea que sunt
in supposito in ordine eēndi primũ est eēn/
tia. ergo ꝛ in pduci prim⁹ termin⁹ formal'
erit eēntia. ¶ 3° sic. illud ē prim⁹ termin⁹ ge
nerat͠õis actiue in quo p̄mo fundat generã
tio passiua. sed gñatio passiua prio fundat
in eēntia diuina. ergo ipsa erit prim⁹ termi
nus quo gñationis actiue. ¶ Quarto sic.
qualem ordinē hñt aliqua in forma sepata
talem hñt in suppoto illi⁹ forme. sz in eēn/
tia ut intelligit non ut in supposito ipsa est
prima. qz radical'r ɔnnet oīs alias pfectiõ/
nes. ergo ꝛc. ¶ Hoc etiã ɔfirmo quadru/
plici auctoritate. Prima est Jo. x. qd dedit
mihi pr̄ mai⁹ oibus est. qd exponēs augus.
dicit q saluator itellexit de diuia eēntia re
cte rõnem trahēs ad ppositũ. ¶ 2ª auctori
tas ē hyla. de trin. q pr̄ nullo mõ esset nisi
qd in se ē nature ꝛ sbeam filio genuisset
¶ 3ª est eiusdem 5°. de trini. pr̄ eēntiã suã pre
stat filio sine suo detrimēto aliquo. ¶ 4ª ē
eiusdem ibidẽ. q deus f h⁹ non ē de nihilo p/
ductus. sed natiuitatis sue uirtutē accepit
sbam uel naturã. Propt̄ ista dico q diuina
eēntia est formalis t̄inus. alia aũt ɔcomitã/
tur ipsã eēntiam diuinã. ¶ Sz ɔ̃ istaz ɔclu
sionē instatur 4ᵉʳ. primo sic. oīs termin⁹ ge/
nerat͠õis uel productõis accipit eē p eaz. nã
pductio nihil aliud est q termi ad eē dedu/
ctio. sed eēntia diuina nõ capit eē p genera
tionē. ergo ꝛc ¶ 2° sic. null⁹ termin⁹ for/
malis ē prior sua pductõe. cũ p ipsã educa
tur ad eē. sed eēntia diuina p̄cedit roēm p
ductõem diuinam ut hētur a dyo. in ca° de
unica ꝛ discreta theologia. ¶ 3° sic. qñcunqz
aliqd ex aliquo generatur illud qd est cõ
utriqz t̄ino non ē termin⁹ generatõis. sz po
tius uidetur eē obiectũ. ut pz inductiue. sed
filius generat̄ de eēntia que est cõis utriqz
termio. ergo ꝛc. ¶ Quarto sic. qñcunqz ali
qd suppositũ generatur. formale ɔstitutum
suppositi uidet esse t̄inus formalis genera
tõis. cum idē sit eēndi ꝛ pducendi ordo. sed
eēntia non ē formale ɔstitutũ filii. sz relatõ
ergo ꝛc. ¶ Ad primũ dico q aliqñ termi⁹
formalis accipit eē simpl'r. s. qñ ñ pri⁹ fuit
Aliqñ aũt solũ s qd. utpote i supposito. ut
p resurrectiõem aia non accipit eē simpl'r. sz
in ɔposito. Sic dico de diuia eēntia in ppo
sito. ¶ Ad 2ᵐ dico q semp termin⁹ forma/
lis in deo ꝛ in creaturis est prior ipsa pdu/
ctõe. qz pductio ē respctũs q necessario psup
ponit extrema. quoz unum ē termin⁹ for/
malis. non ē ergo incõueniēs q ipsa pductiõ
sit posterior termio. ¶ Probo aũt q neces/
sario termin⁹ p̄cedat ipsã pductiõem acti/
uã. qz qcquid est cum eo qd est sil' cuz a. est
prius ipso a. sed termin⁹ est prior pductiõe
passiua qz ei⁹ fundamentũ. que ē simul na
tura cũ actiua. ergo ꝛc. ¶ Ad 3ᵐ dico q qñ
aliqd gignit ex aliquo sic ex materia tran
seunte. verũ est q accipit. sz qñ gignit ex alio
sicut ex eo qd est formale principiuz ꝛ uni/
uocũ non oz. ꝛ ita est hic. q a gignit ex natu
ra. ¶ Ad 4ᵐ dico q nunq̄ ɔstitutiuũ indiui
dui. s. hecceitas ē formal' termin⁹ sz natura.
uel ɔstitutiuũ ei⁹ ut forma. In pposito aũt
locum forme tenet eēntia. locũ aũt pprieta
tis indiuidualis tenet rela°. ¶ Sed adhuc
remanet difficultas. qz generatio uidet esse
pgressus ad eē simpl'r. sic alteratio uidet
eē progressus ad esse s qd. non uidet ergo
bñ intelligibile qño eēntia que non accipit
eē possit generationē terminare. ¶ Dico q
verũ est q generatio ē pgressus ad eē sim/
pliciter. non tñ cuiuscũqz termi. Vñ dico q
fili⁹ simpl'r accipit eē. eēntia aũt que est for
mal' termin⁹ ñ accipit eē nisi i supposito.
¶ Contra. qa ideo uidetur suppositũ accipe eē.
termin⁹ formalis accipit eē. nam terminus
formalis uidet ratio eēndi ipsi supposito.
Si igit termin⁹ totalis accipit eē. m l'tom a
gis termin⁹ formal'. ¶ Dico q lz in ɔposi
tis ubi formale principiũ est corruptibile
totũ ɔpositũ accipiat eē p h° q ei⁹ formale
principiu accipit esse. ꝛ sic de factione. tñ in

incorruptibilibus uel in illis in q̄bus for
male principiū est incorruptibile. totum est
oppositū. Ex° an morte homis corrūpitur
ɔpositu formali pricipio remanēte incorru
pto. s. aīa que incorruptibilis ē. ꝙ aūt for
male principiū possit ꝑexistere 4° ondo. p/
mo sic. nam in gn̄atione uniuoca creatura
rū eadem natura in spē preexn̄s in generā
te ē termin⁹ formalis in genito. hec et tal' au
tē idumta cēntia tm̄ ē illimitata sic natura
specifica in creaturis. ¶ 2° sic. in augmēta
tione unigena sic est augmētatio caritatis
tota rō formal' cuiuslibet gdus ꝑexistebat
in p°. ⁊ tn̄ hoc non obstāte uere q̄libet ꝑdu
citur simpl'r. ¶ 3° sic. nam in hois genera/
tione pri⁹ aīa creatur ꝙ̄ corpi infundat'. cū
pri⁹ sit eē ꝙ̄ inesse. ⁊ tn̄ non est termin⁹ for
malis generatōis hūane nisi inq̄tum inest.
sic eni hominem ɔstituit in eē specifico. ¶ 4°
sic. nam in homis augmentatōe est uera ge
neratō ⁊ tn̄ termin⁹ formalis a generatōia
non pōt poni nisi aīa. ꝑ̄ illos q̄ po
nut unicam formā. ¶ Ad auctoritatē posi
tam in pricipio qōnis patet.

Utrum generatio uniuoca sit i di
uinis. ꝙ non. in generatōe uni
uoca ꝑducens ⁊ ꝑductum sūt
equalis pfcōnis. sed h° non ē in
ꝑposito. qa pr est maior filio lȝ fili⁹ n̄ mi/
nor pāe. ꝑ Hyla. ¶ Cōtra. ideȝ Hylari⁹ 7°
de trin. dicit de gn̄atione diuia. hēc hoc so/
lum sacramentū natiuitatis ut nomē ⁊ na
turā retineat. quod est ꝑpriuȝ uniuocatiōi.
Circa istā qōnem primo uidenō est. quid sit
uniuoca ꝑductio. 2°. si est in diuinis.

¶ Quantu ad primū dicūt aliq̄. ꝙ uniuoca ꝑ
ductio est qn̄ producēs ⁊ productū indistin
cte ɔueniunt in unā rōe formali. qz uniuo/
ca sunt quoꝝ nomē est cōe. ⁊ rō sbe est eadē.
¶ Cōtra. ds ⁊ creatura ɔueniunt in aliqua
formali rōne. ut supra in ꝑlogo fuit decla
ratuȝ. ɔstat aūt ꝙ ds respcū alicui⁹ creature
non ē causa uniuoca. ¶ Ꝑ celum ⁊ sol ⁊ cor
pora supiora ɔueniunt non solū in una rō
ne formali. s. entis. sȝ i una rōe generis. qz
generis sbe sunt. ⁊ tn̄ hoc non obstāte dicū
tur cause equoce inferioꝝ. Jō dicunt alii ꝙ
gn̄atio uniuoca est ubi principiuȝ ⁊ finis
sunt unius rōnis specifice. sic ꝑductio calo
ris ab igne ē uniuoca. ⁊ n̄ ꝑductio caloris
a sole uel a motu. ¶ Cōtra hoc arguo qua
drupl'r. Primo sic. omnes ɔcedunt gn̄atio/
neȝ uniuocam eē in diuis. ⁊ tn̄ non oēs po/
nunt principiū ⁊ finiuȝ eē eiusdeȝ rōnis for
malis. Nam multi ponūt relatōem eē prin
cipiuȝ. ⁊ eēntiam finiuȝ. ¶ 2° sic. ꝑ omēs ge
neratio homis est uniuoca. ⁊ tn̄ principiuȝ
⁊ termin⁹ non uidenť esse eiusdeȝ rōis for
malis. Nam pricipiū in generatōe uideť eē
uis quedam siue uirt⁹ in semie. termin⁹ aūt
est ipsa aīa. ¶ 3° sic. nam in aliis ab homie
potentia generatia poniť principiuȝ forma
le in generatōe. ɔstat aūt ꝙ ipa in multis n̄
est termin⁹ formalis sicut i asino. imo ipa
sensitiua nō uegetatia. ¶ 4° sic. ubicūȝ ē ter
min⁹ ⁊ principiū eiusdem rōnis. non potest
eē uel oriri relatio nisi eiusdē ratōis. si er/
go principiū ⁊ termin⁹ sunt oino eiusdeȝ rō
nis. non poterit inť ea oriri relatio disq̄pa
rātie cuiusmōi est gn̄atio actiua ⁊ passiua.
¶ Probo aūt ꝙ relatio disparātie nō possit
eē inter i°ª extrema que sunt eiusdē rōis om
nino. aut extrēa que sunt unū ut sic nō pōt
esse difformitas. extrema aūt eiusdē ratōis
ut sic fundantur sup unuȝ. ergo ⁊c. ¶ Itē
omis relatio que ē inter extrema eiusdeȝ rō
nis ut sic fundať sup unum. sȝ sup unuȝ ut
sic nulla pōt eē difformitas. ergo relinqui
tur ꝙ nec relatio disparitie. cuiusmōi fuit ge
neratio actiua ⁊ passiua. ¶ Dico tn̄ cuȝ Sco
to. ꝙ tunc est gn̄atio uniuoca qn̄ generās et
gn̄atum hn̄t eandem naturā specificam. da
to ꝙ principiuȝ ꝑductiuuȝ differat in rōne
formali a termino ꝑducto. sicut pȝ in beata
uirgine. ¶ Sȝ tn̄ hic ē sciendū. ꝙ aliqua ge
neratio est uniuoca que hȝ pricipiū forma
le quod ē eiusdē ratōis cuȝ fine. sic in ꝑdu
ctione caloris ab igne. Alia ē ubi solum hȝ
eandē naturā specificā. Prima ē maior. qa
q̄cquid hēt 2ª hȝ prima. non tn̄ ecōuerso.
¶ Confirmať. qz q̄ncunqȝ ē uniuocatio i/
ter illa que principal'r respiciūt gn̄atio. ibi ē
uerior uniuocatio in generatōe ꝙ ubi non.
sȝ gn̄atio principali⁹ respicit fundamentuȝ
⁊ finium. ergo ibi erit maior uniuocatō.

¶ Scdo est sciend ꝙ possit esse dubium. di
ctu n ē cuiꝫ ꝙ ul i est principiū eiusdeꝫ rōis
ꝛ finitus. non pōt eē relatio disparitie. ¶ Sꝫ
ꝯ. qꝛ calor ignis ē eiusdē rationis cum calo
re aque. unus tn̄ est ꝓducens ꝛ ali⁹ ꝓduci⁹.
¶ Ideo notand ꝙ in quacūqꝫ natura ē re
latio ꝓducentis ꝛ ꝓducti. in illa oportet di
stinguere rōnem ꝓductiui ꝛ ꝓducibilis. h⁹
aūt declaro sic. non magis distinguit̄ ratio
actiui ꝛ passiui ꝙ rō ꝓductiui ꝛ ꝓducibilis.
sꝫ qn̄ aliqua res ē actiua ꝛ passiua. rō acti/
uitatis distinguit̄ a rōne passiuitatis. ergo
eodem mō ratio ꝓductiui distinguit̄ a rōne
producibilis. ¶ Cōfirmatur. quēcunqꝫ due
rones sic se hñt ꝙ una ex rōne sua forma/
li repugnat alicui cui alia nō repugnat, ille
rones distinguunt̄ ex natura rei. sꝫ ꝓduci/
bilitas repugnat deo. ꝓductiuitas non. ġ
ꝛc. ¶ Nunc circa h⁹ fꝫ utrꝫ in diuinis sit
gn̄atio uniuoca est insistend. ¶ Dicit̄ cōiter
ab omnibus ꝙ sic. ꝛ hoc uidetur Hyla. ex i
tenē oñdere, q. li⁹ de trini. ¶ Confirmat̄
aūt quattuor rōnib⁹. Primo sic. ubicūꝫ eni
ꝓducens ꝛ ꝓductū hñt naturā eandem spe
cificam uel quasi specificā. ꝓductio in illa
est uniuoca. Et h⁹ pꝫ supi⁹ ex dictis de uni/
uocatōe ꝓductōis. sꝫ ita ē in diuis. ergo ꝛc.
¶ 2⁹ sic. ubicūqꝫ principium ꝓductiuꝫ ꝛ
formalis finis sunt eiusdem rōis. ibi est ꝓ
ductio uniuoca. ita ē in diuis. Nam eēntia
que pon̄ formalis finis posita ē supius
eē principiū ꝓductiuū. ergo ꝛc. ¶ 3⁹ sic. ubi
cunqꝫ ē ꝓductio equiuoca. semꝑ ꝓductū est
imꝑfecti⁹ ꝓducente. nam cā equiuoca totalis
semꝑ est nobilior ꝛ ꝑfectior suo effectu. sed
ꝓducens in diuis non ē ꝑfecti⁹. nec ꝓductū
est imꝑfecti⁹. ergo ꝛc. ¶ 4⁹ sic. omis causa
ꝑse equiuoca ē defectiuse fecūditatis. qa
non equalis ꝑfcōnis sibi ꝓductū gn̄are ual
cāre. sꝫ certuꝫ ē ꝙ in diuis null⁹ defectus fe
cunditatis ē. ergo ꝛc. ¶ Sꝫ instat̄ 4⁹. Primo
sic. inter uniuoca ut uniuoca sūt necessario
est distinctio. sꝫ int̄ pr̄em ꝛ filiuꝫ ut uniuo
ca sunt non pōt eē distinctio. qꝛ ut uniuoca
sunt. sunt unius rōis sine distinctōe. ¶ 2⁹ sic.
que sunt ultimate uniuoca nō sunt forma
liter ꝛ q̇dditatiue distincta. hoc pꝫ in sorte ꝛ
platone. qui formal̄r ꝛ q̇dditatiue non di/
stinguunt̄. sꝫ pr̄ ꝛ fili⁹ formal̄r ꝛ q̇dditati
ue distinguunt̄. ergo inter eos non ē summa
uniuocatio. ¶ 3⁹ sic. nullius uniuocū ut uni
uocū potest plura ꝓducere plurib⁹ ꝓductōi
bus alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rōnis. hoc pꝫ. qꝛ sunt e/
iusdem rōis. ꝛ ꝑ ꝯñs non erit int̄ ea relatō
dispar. sꝫ pr̄ generat ꝛ spirat. ergo ꝛc.
¶ 4⁹ sic. impossibile ē ꝙ distincta pricipia
formal̄r aliqd agens uniuoce ꝓducat plu
ra. qꝛ ex quo illa non sunt uniuoca iter se.
nec in 3⁹. sꝫ ꝑ aliud ꝛ aliud principiū ꝓduci
tur fili⁹ ꝛ spūssanct⁹. ergo ꝛc. ¶ Ad primū
dico ꝙ oꝫ uniuoca distingui. non tn̄ inq̄tū
uniuoca sunt. qꝛ sortes ꝛ plato distinguunt̄
non inq̄tuꝫ hoīes. sic dico in ꝓposito ꝙ pr̄
ꝛ filius distinguūtur ꝑ relatōes. non tn̄ in
q̄tum uniuoca. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ si poneren
tur indiuidua distingui formal̄r. faciliter
euaderē. Sed h⁹ non dico. ut eni apparet. ꝑ/
sone diuie magis formal̄r distinguunt̄ ꝙ
duo indiuidua eiusdē spēi. ¶ Ad argumē/
tum dico ꝙ maior ꝛ minor uniuocatio nō
attendit̄ penes maiorē uel minorem distin/
ctōem uniuocatoꝝ. sꝫ penes maiorē ul' mi/
norē distinctiōem sue idētitatē nature in
qua ꝯueniunt uel uniuocātur. ꝛ qꝛ est in di
uinis maxīa unitas. s. nature. qꝛ imateria
lis. hinc ē ꝙ maxīa uniuocatio inter omēs
uniuocatōes ē ista uniuocatio. ¶ Ad 3ᵐ di
co. ꝯcedendo ꝙ uniuocū ut sic non pōt pla ꝓ
ducere plurib⁹ ꝓductōib⁹ ꝛ alterius rōnis.
sꝫ qn̄ ꝓductiua pricipia ꝑticularia uariant̄
stante uniuoco uniuersali cui⁹ natura cōica
tur. tūc non ē ueꝝ. qꝛ rōne principioꝝ ꝑti/
cularium uariatoꝝ. poterūt uariari ꝓductō
nes. Hic mod⁹ nō inuenit̄ in creaturis: for
te ad hoc dicā in materia de ꝓcēss. spūssācti.
In diuis aūt inueitur. qꝛ eadē natura cōica
tur. ꝛ eadem natura est ꝯcurrens ꝑtialit̄ ut
cā uniuersalis. ꝑticularia aūt uariant̄. s. intel
lect⁹ ꝛ uolūtas. rōne cui⁹ uarietatis seq̄tur
uarietas ꝓductōnum ¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ si il
la duo pricipia ul'e ꝛ ꝑticulare eidem suppo
sito ꝯuenirēt tūc uniuoce ꝓducerēt. sicut si
sol hñet uim solis ꝛ hominis uniuoce ꝓduce
ret hominē. in creaturis aūt non iuenitur
curius cāꝫ ul'is ꝛ ꝑticularis in eodē suppo/
sito. sed in eodē supposito ptīs est utrumqꝫ

principiuz pductiuũ.s.eẽntia ⁊ intellectus.
¶ Sz hic adhuc remanet difficultas.⁊ 2ᵒ nõ
uidetur itelligibile q summa uniuocatio
sit ibi.ubi principiũ ⁊ termin⁹ sunt alterius
rõis.sic est in ppõsito.q2 mẽoria ẽ principi
um ⁊ eẽntia tinus. ¶ Dico q ad uniuoca/
tõem pfectã sufficit in principio principali
suenientia cum tino.sicut ẽ hic q2 eẽntia est
principiũ principale.⁊ ipsa est oĩno eadem
cuz tino.q etiaz ẽ eẽntia pasẽ. ¶ Cõtra.pri
mo.q2 tunc nõ erit tãta uniuocatio sicut in
creatis.q2 totale principiũ caloris ẽ calor.
¶ 2ᵒ.q2 in creaturis uidetur q a pticulari
cã sumat uniuocatio.cũ ergo hoc hic nõ sit
non ẽ uniuocatio. ¶ Ad pᵐ dico q falsum
supponit.s.q principiuz totale in creatis sit
eiusdẽ ratõis cum tino. non eniz aliqua cã
pticularis ⁊ creata ẽ que sit tota cã sui effe/
ct⁹ qn ibi scurrat saltẽ de⁹. ¶ Ad 2ᵐ dico q
si cã uniuersalis assilaret sibi effectum . eẽt
maior uniuocatio q̃ q pticularis assimilet
sibi ⁊ non uniuersal̃.ex defectu.n. fecundi
tatis ẽ in creaturis q cã uniuersal̃ non sibi
assimilet pductũ. sz in diuis est ex plenitu
dine pfcõnis.⁊ iõ est maior uniuocatio. Nã
si sol ⁊ asin⁹ pducerẽt solem.maior uniuo/
catio eẽt q̃ qn pducũt asinuz. ¶ Sz dices.
q in creat̃s inuenit̃ uel põt inueniri maior
uniuocatio. Primo q2 lumẽ lune a lumine
solis cãtum est total̃r.⁊ ẽ eisdem rõis.ergo
ꝛc. ¶ 2ᵒ.q2 si uolũtas diuia càret aliaz uo
luntatẽ.cum uolũtas sit totalis cã effectuũ
ad ex.tunc eẽt maior uniuocatio.q2 eẽt idẽ
titas rõnis formalis in totali principio p/
ductiuo.⁊ in tino formali. ¶ Ad pᵐ dico
sic dixi.q nec lumen a lũine. nec aliqđ crea
tum ab aliquo creato cãtur totaliter.qn ne
cessario ibi scurrat saltẽ uolũtas diuina
¶ Ad 2ᵐ dico q si uoluntas eẽt accñs separabl̃e
tunc eẽt difficile.tñ dico uolũtas est p se pas
sio angeli uel aĩe rõnalis.⁊ ul̃ter oĩs natu
re spũalis.nulla aũt p se passio põt eẽ tinus
prim⁹ alicui⁹ pfectõis.sz sbiectũ.Vñ dico q
creatio illa p⁹ terminatur ad eẽntiam angeli
uel aĩe. ¶ 2ᵃ diffi.põt eẽ de ista uniuocatõe
Nam si sit pfecta sditio calitatis q uniuo
ce pducat.tunc oĩ magis uniuoce pducens
eẽt magis pfecta.cui⁹ sñum nos uidemus
in creaturis.imo semp oppositũ. ¶ Dico q
pfectissima cãlitas non ẽ pfectissima pdu/
ctio.sic nec pfectissim⁹ hõ est pfectissima sb
stãtia.lz aũt cãlitas sit pfectissima sine uni
uocatõe.non tñ pductio.Et rõ põt eẽ.q2 cã
litas pfectior uidet̃ precise ipm causãs l̃ p
ducens respicere.pductio aũt tam principi
um q terminũ.Ideo cũ impfcõe tini stabit
pfectissima cãlitas.non tñ stal̃it pfectissia
pductio.sic in diuis. ¶ 3ᵃ diffi.est. q2 non
uidetur q ista pductio sit uniuoca.q2 natu
ra rõe cui⁹ deberet eẽ uniuoca.non uidet̃ di
ci uniuoce de gñante ⁊ gñato.q2 sic eẽt spẽs
sz solum identice õr ⁊ non formal̃r. ¶ Di
co q natura diuina õr uniuoce de gñante ⁊
gñato.⁊ cuz hoc etiam õr identice. ⁊ pter
istaz identicã predicatõez forte amouetur
ab ea q ipsa non sit spẽs. ¶ 4ᵃ diffi.est.Sz
ds gñat dm uniuoce.utrz aliuz dm uel se.
ista.n.sunt imediate sũia.s.se l̃ aliuz.g uel
se dm uel alium dm.non se dm. q2 nihil se
ipm gñat.nec aliuz dm.q2 tunc eẽt duo dii.
¶ Dico loc⁹ a sũiis tenet simpl̃r.⁊ iõ sc̃edo
q si genuit.genuit se uel alium.Sz dico tñ
q loc⁹ a sũiis non tenet.si sũatur non sim/
plicit̃.sz cum determinato pdicato.Exᵐ. homo
pducit.seqtur uel q se.uel aliud. sz sic dicẽ
do hõ pducit.non seqtur uel se hoiem. uel
alium hominez. q2 põt pducere aliqđ aliud
ab hoĩe. Eodem mõ in ppõsito.de⁹ pdu
cit.ergo se uel aliũ. ¶ Sz sũ uidet̃ q loc⁹ te/
neat cum sstãtia sbiecti.Exᵐ.hõ pducit ho
minẽ.unde seqtur.aut se uel aliuz.in ppo/
sito aũt additur.sstãtia sbi.q2 dico q ds p/
ducit dm. ¶ Dico p augus. sc̃eden⁹ sñam.
q genuit se dm ⁊ alium dm. Genuit qđem
se dm.h⁹ est indistinctũ in deitate ab illo. sz
distinctũ in psona. Genuit etiam aliuz.s.in
psona.qui etiã est ds.hoc etiã uidetur suffi
cere qũtum ad rem.lz forte in noie sit diffi.
¶ Ad auctoritatẽ in principio dico q Hy
lari⁹ ⁊ Aug⁹ accipiũt maioritatẽ in diuinis
solum p principalitate.

Utrz in diuis sit gñatio obiecti
ua.q sic.q2 gñatio est obiectiua
que pcedit a pricipio respiciẽte
obiectũ. talis ẽ ista que pcedit

a memoria. ¶ Cōtra. qꝛ est nature uinctis a de natura uincte. ¶ Dic sciendū ꝙ potētia obiectiua pōt accipi dupl'r. Uno mō ut ipa distinguit ꝯtra potentiā sbiectiuam ¶ Alio mō ꝑ eē obiectali uel eē cognito ¶ Primo uidendū est. si Ubum sit in potētia obiectiua accepta p° mō. Dicūt aliqui ꝙ Ubuꝫ isto mō obiectiue generat. et etiā ꝑhabuit eē in tali potētia. Nam ꝑ eos potētia talis non est nisi nō repugnātia tmoꝝ. qꝛ igit Ubum nullam talem repugnātiam ꝑhabet. ideo est in tali potentia. nam si non hēt talem non repugnantiā. et ꝑ ꝯñs talem potētiam nisi ꝑhiet. eēt impossibile produci ¶ Cōfirmatur. qꝛ omē possibile ē possibile possibilitate opposita impossibili. sꝫ talia ē ista non repugnātia. ergo ⁊c. ¶ Cōtra ista instat quadrupl'r. Prio sic. qncūqꝫ aliqd repugnat alicui pncipio ꝯstitutiuo; repugnat etiā ipsi ꝯstituto ꝑ illud pncipium. hoc ē manifestū. Sed eē in potētia tali repugt principio formali ꝯstitutiuo Ubi. qđ est ꝑductio actual' ergo et ipsi ꝯstituto repugnat. Minor pꝫ. qꝛ actuali productiā repugnat eē in potentia. nam si eēt in potētia iam non eēt actualis. et sic eēt actualis et non actualis. ¶ 2° sic. qñcūqꝫ aliqd repugnat ꝯñti. necessario repugnat añti. ꝑductio actualis ē añs ad exñtiam. qꝛ qcquid actual'r ꝑducit necessario existit. sꝫ eē in tali potentia repugt actuali existētie. ergo ⁊c. Probat minor. qꝛ in quocūqꝫ est actualis exñtia illud actualiter existit. sꝫ eē in potētia obiectiua ꝑ te ē actualis exñtia. ergo potētia obiectiua actual'r existit. ¶ Si dicas ꝙ non seqtur. qꝛ ibi est solum mō potētiali. et non mō actuali ¶ Cōtra. qꝛ ille mod° actualis aut ē idem cū ipsa exñtia. et tunc erit ibi. aut aliud. et tunc aliqđ est in actu cui non repugt eē. qđ tñ non fuit in potētia obiectiua. Arguit. n. sic. cuicūqꝫ ꝑ te non repugnat eē in potētia tali obiectiua. sꝫ isti mō non repugnat eē. qꝛ ē. igit ille mod° fuit in potētia obiectiua ¶ 3° sic Impossibile ē ꝙ aliqd sit in potētia ad sui ꝯstitutiuū. sꝫ ponēdo Ubum in potentia obiectiua. erit i potētia ad sui ꝯstitutiuū. ergo ⁊c. Maior pꝫ. Minor pbat. qꝛ in Ubo est exñtia et ꝑprietas. rōe aūt exñtie nō pōt sibi ꝯpetere eē i potētia tali. qꝛ eēntia diuina ē actualis exñtia. et sic actual'r existeret et nō actualiter existeret. ergo hoc erit ꝑ suū ꝯstitutiuū. sꝫ qñcūqꝫ aliqđ est in potētia ad b. qđ ꝯuenit sibi ꝑ a. est i potētia ad a. qꝛ si non eēt in potētia ad a. iam non eēt in potētia ad b. sed ꝑ te ē in potentia ad eē qđ sibi ꝯpetit ꝑ ꝯstitutiū. ergo necessario erit in potētia ad ꝯstitutiuū. quod ē falsum. ¶ 4° sic. impossibile ē aliqđ trāsire de ꝯdictorio i ꝯdictorium. nisi aliquid acqrat qđ pri° nō habuit. sed Ubum transit de potentia tali ad actū. ergo aliquid acquirit qđ pri° non habuit. et hoc ē actualis exñtia. ¶ Dico ergo ꝙ uerbū non ē in potētia obiectiua. qꝛ ꝯstituntur ꝑ actualem gñationeꝫ cui repugt eē in tali potentia. sic etiam repugnat actuali exñtie esse in tali potētia. que necessario ꝯsequit ad illam. ¶ Sꝫ ꝯ ista instatur 4r. primo sic. qñcūqꝫ sunt duo signa ordinata i quoꝝ p° non hꝫ aliquid eē ꝑductū. et in 2° hꝫ uel est ꝑductū in prio signo uidetur eē in potētia tali. qꝛ si non. in prio signo esset ens ꝑhibitum. sꝫ fili° in p° signo origis non est ꝑduct°. in 2° est ꝑduct°. ergo necessario si non fuit ens ꝑhibitum in prio signo; fuit ens in tali potentia ¶ 2° sic. ꝑ quocūqꝫ sig° aliquid non ē ens ꝑhibitum et non est ens in actu. est ens in tali potētia. sꝫ fili° in primo signo ē huiusmōi. ergo ⁊c ¶ 3° sic. pro quocūqꝫ signo Ubo non repugnat ꝑduci. ꝑ illo signo est possibile ꝑduci. sꝫ pro p° signo Ubo non repugt ꝑduci. nam ipm est ꝑducibile. In 2° uero signo ꝑducit. ergo fuit potētia in tali potētia ¶ 4° sic. omis passio alicui° sbiecti ē demonstrabil' de sbo ꝑ suam qđditatem. sꝫ ꝑducibilitas ē passio Ubi ꝑ se. ergo de eo pōt demonstrari. et ꝑ ꝯñs non repugt aliquid sibi ꝑduci. sꝫ non hēt talē repugnātiam est eē in potētia obiectiua ergo ⁊c.

¶ Ad primū istoꝝ dico. ꝙ Ubm est ꝙ in primo signo non fuit Ubum ꝑductuꝫ. sꝫ qñ dicit ꝙ pro p° signo fuit ꝑducibile. nego. qꝛ i illo signo non fuit ꝑducibile. nec improducibile. qꝛ si in p° signo hēt ꝑductōem quocūqꝫ accipiendo. cum ꝑductōi repugt esse i potētia. eo ꝙ est pura actualitas et ꝑductō actual'. quicquid aūt est ibi possibile. ē actu

necessario. sequeret quod in primo signo pduceretur filius. quod includit contradictionem. ¶ Ad 2m dico quod pro prio signo nec est ens possibile nec ens impossibile. sic si quidditati repugnaret esse quidditatem sine actuali existentia. non esset prior quidditas non posita quod esset actualis quidditas per existentiam. ¶ Ad 3m per idem.

Ad 4m. in quocunque includitur productio sic constitutiva. productio non est taliter passio. sed quidditas. modo ita est quod productio est constitutiva filii. et ideo est eius quidditas. sed si quis poneret personas constitui per absoluta. diceret quod rationes iste demonstrarent. scilicet quod filius esset in potentia obiectiva. nam filius natura precederet originem. sicut dicimus de spiratione activa. et per consequens in illo priori esset producibilis. vel esset prior quidditas non posita quod esset actualis quidditas per existentiam et in potentia obiectiva. sic patet. ¶ Eodem modo quicunque ponunt quod relatio constituit ut proprietas. non autem ut origo. habent eodem modo dicere quod filius est in potentia obiectiva eo quod productio ut proprietas intelligitur etiam per eos prior quam productio ut origo. ¶ Sed hic est dubium de verbo nostro. quod scilicet non posset esse in potentia obiectiva. quia in verbo ut verbum est includitur dicto per productio actualis. ergo per rationes tuas non poterit esse in potentia obiectiva. ¶ Dico quod verbo ut verbum est in concretum includit talem productionem repugnat esse in potentia obiectiva. sed accipiens abstractive. pro noticia qua aliquid est cui non repugnat esse in tali potentia. et de hoc alias. ¶ Circa 2m modum accipiendi productionem vel potentiam obiectivam dicit unus doctor. scilicet Petrus aureolus quod verbum producitur per talem modum. imo nihil aliud est verbum nisi essentiam divinam productam in esse cognito. ¶ Istud autem declaratur sic. quicunque aliquid attribuitur deo ex creaturis. illud omni imperfectione amota cum perfectione remanente debet attribui. sed perfectionis est in potentia cognitiva quod ipsa producat obiectum suum in esse cognito. Imperfectionis autem in creatura. quod producat in esse secundum quid. ergo attribuendo deo primum. quod est perfectionis. amovebitur 2m. quod est imperfectionis. sed non potest amoveri a productione secundum quid quin remaneat productio in esse reali. ergo productio obiectiva in divinis erit secundum esse reale. et sic verbum nihil aliud est nisi obiectum divini intellectus cum productione passiva in esse cognito. quod ibi est esse reale. et haec productio passiva non est nisi ipsum concipi. ¶ Sed contra hoc arguo 4or. Primo sic. Omne productum necessario differt a producente. sed essentia divina est producta in tali esse. quia ipsa est obiectum divini intellectus et cognita ab eo. ergo est producta. et per consequens differt realiter a patre. ¶ Confirmatur. quicunque sunt aliqua quorum uni repugnat ponere effectum suum formalem circa aliquid. et alteri non repugnat. illa non sunt penitus. sed produci repugnat ponere effectum suum formalem circa essentiam que essentia non producitur. concipi autem vel cognosci vel intelligi non repugnat. quia ipsa vere concipitur. vere intelligitur. vere cognoscitur. ergo productio obiectiva et cognitio non sunt penitus idem. ¶ 2o principaliter arguo sic. si esse cognitum est esse productum formaliter. et esse cognoscens est esse formaliter producens. sed pater per mere absolutum est cognoscens. ergo per mere absolutum est producens. quod est manifeste falsum. ¶ 3o sic. essentialia aliquo ordine precedunt notionalia. actus autem intelligendi est essentialis. actus producendi est notionalis. ergo intelligere est prius quam producere. et per consequens intelligi erit prius quam produci. Sic ergo contra te. Tunc enim si intelligi precedit produci. et per intelligi producitur verbum. consimiliter per produci producetur. et sic idem bis producetur. quod est manifeste falsum. sequitur etiam quod sicut tres persone intelliguntur. ita producentur. ¶ 4o arguo sic. obiectum productum in esse cognito a divino intellectu est verbum. sed creature producuntur a divino intellectu in esse cognito. quia ab eo sunt cognite. ergo creature sunt ipsum divinum verbum. quod est falsum. ¶ Ideo teneo oppositum illius opinionis quia eam non intelligo. nec ratio movet. concluderet enim infinita inconvenientia. Nam concluderet quod prius persona esset producta in esse reali. et quod omnes persone essent verbum. Similiter quod omnes creature essent verbum. quia essent producte in esse reali. quod est manifeste falsum. ¶ Ad argumentum dico quod per memoriam producitur verbum. non tamen isto modo memoria est potentia obiectiva. sed alio modo.

Utrum generatio divina sit actus eliciti. Et videtur quod sic. quia Hylarius de trinitate 4o dicit. quod pater est actor filii. omnis autem

actor p actum elicitū agit. ¶ Cōtra. Hyla. In pře non sunt nisi ingenita. ¶ Hic prio uidendū est, quid est eē elicitum. 2° ad qōnes. ¶ Quantū ad pm. dicunt aliqui q̄ elicitio nō ē nisi pductio. ⁊ iō actum eē elicitū non ē nisi actum eē pductū. ¶ Sȝ ꝯ hanc opinionē arguo 4r. ¶ Primo sic. omis forma gn̄abilis ē elicita a materia. sed ꝯstat q̄ ipsa non ē producta ab ipsa. ergo elicitio n̄ e.t pductio. ¶ 2° sic. Omis act9 in uolūtate est ab ea elicit9. ⁊ tñ ꝟ multos non omis ab ea ē product9. ergo ⁊c. ¶ 3° sic. Oēs ꝯcedunt actū intelligendi eē elicitum ab itellectu. ⁊ tñ multi negāt ipm eē productū.

¶ 4° sic. qꝛ ꝯclusiōes eliciunť a pncipiis. ⁊ tñ non pducūtur ab ipsis. sȝ sunt effcūs essentialr ordiati. ¶ Ideo dico q̄ elicitio ē ratio formalis quedā abstrahēs ab omi cāone. sic pductio ab omni factiōe. qꝛ sic oē quod fit produciť ⁊ nō ecōuerso. ita omne qō cātur elicitur ⁊ ñ ecōuerso. ita q̄ ois cāns elicit. sed non oē eliciens cāt. ¶ Quantū ad qōnem pono quatuor ꝯclōes. Prima est q̄ gn̄atio actiua in creatis ē act9 elicitus. qꝛ omne qō cātur elicitur. ut pȝ p predcā. sȝ generatio actiua cātur a suo fundamēto i genere cause materialr. ergo ⁊c. ¶ p quod cātur effectiue eliciť. sed huiusmōi est gn̄atio actiua. ut nunc suppono. qꝛ cātur uel pduciť a suo tmo. ergo elicitur. ¶ 2a ꝯclusio est q̄ gn̄atio passiua in creatis ē elicita. non acciñ elicitur a suo sbo. sic materialr cātur ab eo sed gn̄atio passiua in creaturis materialiť cātur a suo sbiecto. ergo eliciť. Nam ipa est acciñs. qꝛ posset eē ⁊ fieri sbm sine ea. quia posset totalr fieri a ðo. ¶ p. certum ē q̄ illud qō cātur effectiue eliciť. sȝ pductio passiua in creaturis cātur effectie a suo principio pductiuo. ergo ⁊c. ¶ 3a ꝯclo est q̄ illō quod querit qō. s. q̄ gn̄atio in diuis non ē act9 elicit9. gn̄atio dico actiua. ¶ Hāc ꝯclusionē pbo 4r. ¶ Primo sic. Impossibile ē q̄ principiū ꝯstitutiuū alicu9 suppositi diciť ab illo supposito. sȝ gn̄atio actiua ē ꝯstitutiua pris. ergo ⁊c. ¶ Probo maiorē. omē eliciens uel pducens formale ꝯstitutiuū alic9 suppositi. elicit uel pduci totum suppositū ꝯstitutū. si igiť gn̄atio eēt elicita a pře. pře eliceret uel pducēt se ipm. qō est manifeste falsum. ¶ Cōfirmať. qꝛ si aliqd eliceret ipam gn̄ationē. illud uidereť eē psona pris. cum ipsa sit simplr pm eliciens. sȝ hoc ē impossibile. qꝛ nullum posteri9 elicit priuſ. gn̄atio aūt actiua ē prior ipso pře. qꝛ ipm ꝯstituit.

¶ 2° sic. nihil qō est elicitū i aliquo supposito diuio est in eoō supposito diuio. qꝛ suppositū est omne illud qō hȝ. sed gn̄atio est p te elicita. ⁊ ē in pře qꝛ ei9 ꝯstitutiua. ergo ab alia psona ē elicita. qō est falsum. ¶ Cōfirmatur. oia enim que sunt in psona pris. sūt idem realr. ⁊ p ꝯñs int ipsa non pōt eē origo. cum p origines inuestiget aug9 p° de trini. realem distīōes psonaꝝ. ¶ 3°. Omē qō est i pře a se ē ⁊ ingenitū. sed nullus act9 elicitus est a se ⁊ ingenit9. ergo null9 actus elicitus ē in pře. ⁊ p ꝯñs gn̄atio actiua nō est elicita.

¶ 4° sic. primū eliciens ipossibile est eē elicitum. qꝛ p aliud eēt elicitū. ⁊ sic non eēt primū. g primā elicitōem impossibile est eē elicitam. qꝛ p aliā eēt elicita. sȝ gn̄atio ē simpliciť pa elicitio. ergo ipossibile ē gn̄atiōem actiuā esse elicitam. ¶ Sȝ hic ē una diffi. qꝛ si generatio non ē act9 elicit9. nec potētia generatiua dicetur potētia elicitiua. ¶ Dico q̄ potētia generādi nec in diuis nec in creaturis ut talis potētia est elicit generatōēs. nec ðꝛ potētia elicitiua qꝛ pōt elicere gn̄ationem. sic ignis generās ignē ðꝛ gn̄are ignē. ⁊ non gn̄ationē. qꝛ nihil ppře generať nisi ipsa sba. ¶ Ideo dico q̄ generatiuū non ðꝛ generatiuū respcū generatōis. dato q̄ sit elicibilis. sȝ solum respcū generabil. ¶ Et pȝ q̄ potētia gn̄atiua non respicit nisi genitum uel generabile. quod ē precise sba ⁊ nō generatio ipsa. ¶ Sȝ ꝯ. qñcunqȝ potētia respicit aliquid mediāte alio. non pōt in ultimū nisi p primū. sȝ generās non pōt in genitū nisi mediāte generatōe. ergo si non elicit generatōem nō elicit genitū. ¶ Rñō. dico q̄ illa ppō non est uera qñ illa duo que ordinate respicit potētia sunt alteri9 ⁊ alterius rōis. sic pȝ de effectib9 ordinatis. uolūtas enim non pōt imꝑare aliquē actum nisi mediante elicito. ⁊ tñ elicitum elicit. ⁊ in ꝑatum nō. Et sic dico in pposito q̄ potētia generatiā respicit generationē sic fundamētū

respicit respectum fundatū in eo. sȝ respicit
terminuȝ ut elicitum mediāte generatione
¶ 4ª ɔclusio ē ꝙ generatio passiua non est
aliquid elicitū in diuis. Et hoc ꝓbo dupl'r.
¶ Primo sic. generatōis non ē gn̄atio. ⁊ eli
citōis nō est elicitio. sȝ ꝓductio passiua ē ge
neratio ⁊ elicitio. ergo ipsi⁹ non ē generatio
nec elicitio. maior ē manifesta. alioqn esset
ꝓcessus in infinitū. ¶ 2° sic. nulla origo p̄
mi simpl'r originati est originata. sȝ gene
ratio passiua ē origo primi simpl'r origina
ti. qꝛ uerbi qḋ est primū simpl'r originatū.
ergo ipsa non ē origiata. Maior pȝ. naȝ si
origo tal' eēt origiata. cū ipsa ut sic p̄cedat
originatum p eā. qꝛ ei⁹ ɔstitutiua. tunc ipsa
eēt pri⁹ originata. ¶ Cōtra istas ɔclusiōes
instatur 4. ¶ Primo sic ꝯ primā. si genera/
tio actiua in creatis eēt elicita. cū ipsa sit eli
citio. elicitōis eēt elicitio. ⁊ gn̄ationis eēt ge
neratio. qḋ adduxisti tanq̄ incōueniens i ꝓ
batōe 4ª ɔclōis. ¶ 2° sic ꝯ scḋaȝ. nulla res
elicitur nisi p elicitōeȝ formal'r in ea existē
tem. sic̄ nihil mouet nisi p motum in eo exi
stentē formal'r. sȝ generatio passiua in crea
turis non hȝ in se formal'r generatōeȝ nec
elicitōem. ergo nō elicit. ⁊ simil'r elicitōis ef
set elicitio. ¶ 3° ꝯtra tertiā. Ois actus 2⁹ ui
detur a p° eē elicit⁹. sȝ generatio in diuis est
actus 2⁹. ergo a p° erit elicita. ¶ 4° ꝯ quar/
tā sic. ꝑ Augus. ⁊ Hyla. de trini. in pluribꝫ
locis. q̄cquid hȝ fili⁹ hȝ natum. sed fili⁹ hȝ
generatōem passiuā. ergo hēt ipsam nataȝ.
sed oē qḋ hȝ natum ē natuȝ. qꝛ nihil hȝ tale
nisi illud sit tale. ergo generatio passiua e/
rit nata. ¶ Ad primū dico ꝙ h° speciale est
in relatōib⁹ ⁊ respectib⁹. ꝙ lȝ sint ab alio in
aliquo genere cāitatis. nō tn̄ mediāte alio
respectu cāitatis. ⁊ iō dico ꝙ generatō acti
ua elicitur ⁊ originat. non ulteriori origia
tōe. sed se ipsa. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ipsa gene/
ratio passiua seipsa ē elicita a fine seu a fū
damēto generatōis actiue. ⁊ forte possȝ po
ni ꝙ hȝ respectū elicibil' passiue ad funda/
mentū. Uel dicat ꝙ seipsa elicit. ⁊ non alia
¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ q̄n̄cuȝ 2⁹ actus differt re
aliter a prio. tunc ē uera ꝓpō. ꝙ originat a
primo. qꝛ aūt generare qui ē actus 2⁹ n̄ dif
fert real'r a mēoria. qui ē act⁹ prim⁹. iō non

originatur ab ea. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ sicut in
creaturis omia sunt p creatiōem in eis for/
malit' exn̄tem. ita ꝙ ipsa creatio non ē isto⁹
creata. sȝ ē illud quo alia creant. ita pōt dici
ꝙ quicq̄ȝ est in filio est natū aliquo mō ꝓ
ter ipsam natiuitatē. ¶ Sȝ ꝯ. qꝛ ipsa gene/
ratio que ē in filio est a pře. cū nihil filius
hēat a se. ⁊ sic aliq⁹ mō nata et elicita. ¶ Di
co ꝙ solus fili⁹ est a pře natus ut qḋ. Alia
aūt sunt a pře in filio ut quo. s. eēntia ⁊ re/
latio. Essentia. n. est in filio ut quo. ⁊ rō es/
sendi simpl'r. sȝ filiatio ē i filio. non rō eēn
di simpl'r. sed eēndi filium. ⁊ iō utrūq̄ȝ ē q⁹
solus aūt fili⁹ est quod. ¶ Ad auctoritatē
in pricipio dico. ꝙ př ē actor. quia actorita
tem habet.

Utrum in diuis sit aliqd elicitum
¶ Dico ꝙ null⁹ actus eēntialis
nec etiā notionalis act⁹. cuiusl/
mōi sunt generare ⁊ spirare. in
telligere ⁊ uelle sunt elicita. qꝛ sunt ideȝ cū
principiis. ergo ⁊c. ¶ Sunt tn̄ ibi duo sup
posita elicita Hoc ꝓbo sic. Ubicūȝ est aliqd
uere ꝓductū. ibi est aliqd uere elicituȝ. h° te
net p locum a pte sbiectiua. sed in diuis sūt
duo ꝓducta. s. fili⁹ ⁊ sp̄ussanct⁹. ergo ⁊c.
¶ Hoc supposito tanq̄ noto. ꝓbo ꝙ sint ibi
necessario duo principia electiua. ¶ Prio
sic. Omis ordo ꝑmanēs presupponit extre
ma ꝑmanētia. sed elicitio ubi est q̄dam or/
do ꝑmanēs. qꝛ est origo uel saltē in ea fun/
datur ordo origīs. qui est ordo ꝑmanēs. ꝙ
illa supponit extrēa. extrēa aūt sunt pricipi
um ⁊ finis. ergo necessario ubi ē talis or/
do originis q̄ non est aliud ab eapsa ori /
gine. ibi est principiū ⁊ termin⁹. quod est ꝓ
positū. ¶ Si dicas. ɔcedo ibi sunt extrema
totalia. s. př ⁊ fili⁹. pater aūt est principiuȝ
⁊ fili⁹ pricipiatū. sed isto ɔcedo tibi ꝙ ibi ē
principiū non elicitum. sed eliciens. ¶ Sed
ꝯ. nullus ordo p̄supponit extrema que ɔsti
tuunt p illum ordineȝ. sed extrema que sūt
totalia ɔstituunt p ordinē origīs. qꝛ p rela
tiōes originis. ergo illa non p̄supponit. sed
aliqua p̄supponit. ergo principiū origīs e/
rit elicitum. ¶ 2° sic. sp̄ussanct⁹ ē nex⁹ for
malis p elicitiōem. Tunc sic. omnis nexus

necessario presupponit extrema ↄnexionis.
s; illa extrēa non pñt eē extrema spirāna
⁊ spirata. q2 spiratu;. s. spūssanct⁹ ↄstituit
p talem originē. ergo necessario psupponit
extrema elicitiua. ⁊ hoc ē principiū quo.

¶ Dico ergo ppter ista tanq̄ ↄnincētia q̄ i di
uinis ē necessario principiū elicitiuū. quod
tñ ō2 pricipiu; non respcū elicitōis. s; respe
ctu eliciti. sic̄ dictum ē supius de potētia

¶ Sed hic ē diffi. quō pōt aliq̄d elici ab eo qō
ↄstituitur p elicitōem. cuiusmōi sunt filius
⁊ spūssanct⁹ ¶ Dico ad h⁹ q̄ quatuo2 mōis
ō2 aliq̄d eē elicitū. aut quidditatie. sic̄ dici/
m⁹ q̄ creatio qua dicunt cuncta eē creata di
uinus in qua ī seipsa ipsa; eē creatā. q2 ei ↄue
nit in quid. ¶ z⁰⁰ ō2 aliquid eē elicitū deno
miatie. sic̄ act⁹ intelligendi ō2 eē elicit⁹ p eli
citōem in eo formal'r exñtem. sic̄ ei⁹ accn̄s.
¶ 3⁰⁰ ↄstitutiue. sic̄ dicim⁹ q̄ ỽbum nostr; ī
ↄptum ỽbu; ē elicitū. na; elicitio ip̄m in eē
ỽbi ↄstituit, ↄstituit. n. ex actu intelligēdi et
elicitōe passiua. ¶ 4⁰⁰ ↄsecutie. sic̄ passio di
citur elicita a sbō. q2 ↄseq̄tur necessario ei⁹
originē. ¶ Ad ppositu; aūt applicando di
co q̄ nihil elicitum ē in diuis nisi fili⁹ ⁊ spūs
sanct⁹. ista aūt sunt elicita 3⁰⁰. s. ↄstitutiue.
ipsa ē. n. elicitio siue pductō passiua. ⁊ ē illō
quo fili⁹ ↄstituit in eē psonali. ⁊ siml'r spūs
sanct⁹ in eē psonali.

¶ Distinctio quinta.

GENERARE. Circa di
stinctōes quintā pmo Que
ro. utr; eēntia diuina gñet.
q̄ sic. Ric. 5⁰ de trini. ex intē
tione ȝ magīm dic̄. q̄ gñat
cū Joachi;. ¶ Cōtra. ex̄ de sū. trinitate ⁊ fi
de catholica. expsse snia magrī affirmat

¶ Hic ponit p⁰ una regula Jo. sco. Q̄ñcunq3
sbiectū est abstractū ultim[...]bstractōe. ⁊
p̄tu; non pōt p̄dicare nisi formal'r. 1ⁿ p̄tio
non ē uera nisi p⁰⁰ dicendi p se de illo. hec re
gula pt; ex duab⁹ aliis. Prima est, q̄ illud
quod ē ultiate precisū. nihil sibi ↄuenit nisi
intrinsecū ¶ z^a. q̄ nihil p̄tur de sic abstra
ctō nisi p identitatē. ¶ Ex his duab⁹ pt;
manifeste regula doc. Omē. n. ultimate ab
solutū est ultimate precisū. s; ultimate p̄ciso
non ↄuenit aliquid nisi intrisece ⁊ identi/
ce. Jdeo seq̄tur q̄ nihil p̄tur de tali. uere ni
si in p⁰ mō dicendi p se. ¶ S; ↄ istam regu/
lam insta† 4ᵒʳ ꝑ quatuo2 posita in ipsa regu
la. Primo ō sbō absoluto ultimate abstra
ctō. Nam eq̄nitas est tale sbm sic abstractū
⁊ p̄cisum. ⁊ tñ ista dicunt de eq̄nitate uere. s.
q̄ est p̄cise ⁊ ultimate abstracta. ergo nō in
detur, ppō uera. siml'r distinctio que ē aliq̄d
respectiuu; ō2 de eq̄nitat: s. q̄ ipsa sit disti
cta ab omni eo qō non ē ipsa. ¶ z⁰ ȝ z^m. q2
uidetur q̄ supfluat h^c additio ultimate. q2
uidetur sufficere abstractū. Nam albedo ñ
est absoluta ultimate. q2 q̄dditas albedis
est plus abstracta. ⁊ tñ non uerificat de ea
in abstracto qō uerificat de ea in ↄcreto. nā
album est frigidu;. tñ albedo non ē frigi/
da ¶ Cōtra 3^m. s. p̄tum non predicare uide
tur q̄ supfluat. q2 omne p̄tum siue forma/
le siue non uidet excludi. qō non ē in p⁰ mō
a sūme preciso ⁊ ultimate absoluto. ¶ 4⁰ ȝ
4^m. q2 ista. s. in p⁰ mō dicēdi p se. omib⁹ ali/
is suppositis adhuc non uidetur ỽa. Nam
humanitas ē isto⁰ abstracta. ⁊ tñ aialitas
que ō2 in p⁰ mō dicendi p se non p̄tur de ea
q2 hec ē falsa. humanitas ē aimalitas.

¶ Ad p^m dicunt aliqui q̄ precisio ⁊ abstractio
sunt respcūs rōnis. ⁊ de talib⁹ non itelligi/
tur regula. ¶ S; h⁰ nihil ē. q2 p rōnem su/
am formalē ↄuenit sibi distinctio. ergo nō
est respect⁹ rōnis. siml'r precisio ⁊ abstractō

¶ Dico ergo al'r. s; ē intelligendū q̄ sic ex
noie negatōis aliq⁹ intelligit affirmatio. sic
aliqñ ex noie affirmatōis itelligit negatio
Ad ppositu; dico q̄ p precisiōe; ⁊ abstra/
ctōem ⁊ distinctōe; nihil aliud intelligit ni
si q̄ equinitas est tñ ipsa, ⁊ nihil aliud ab
ipsa ⁊ iō l; in uoce uideātur p̄ta affirmatia
in re tñ sunt negatiua, ⁊ de negatiuis ñ in
telligitur regula q̄n aliqua possint dici de
sbiecto sic ultimate preciso. ⁊ abstracto.

¶ S; dices eq̄nitas sic̄ abstrahit. ita ↄcipitur a
nobis. ↄceptio non ō2 in p⁰ mō. nec est p̄tu;
negatiuu;. ¶ Hec bona est rñsio. prima di
cendo q̄ ↄceptio nō est nisi respect⁹ ratōnis.

⁊ de talibus non intelligitur regula. ¶ Ad
2ᵐ dico q̄ licet albedo sit qualitas aliqualiter
abstracta. ⁊ rōne isti⁹ abstractiōis aliqua n̄
dicant̄ de ea que dicunt̄ sine illa abstractiōe
q2 tn̄ non ē ultimate abstracta. iō de eo ml
ta verificant̄ que non sūt ipsa. hec. n. ē vera
albedo ē inherēs. ⁊ tn̄ non ē in p°mō. Unde
in p°mō non verificat̄ inherētia de albedie
vel quidditate albedis Nam forte ista est
falsa albedineitas vel quidditas albedis i
heret ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ est quedaꝫ predicatio
idētica que etiā verificat̄ i abstracto sic eēn
tia est p̄initas Ideo additū est formal'r q2
si identice eēt natum p̄dicari tunc nō eēt ve
ra. adiectiuuꝫ autē non ē natuꝫ p̄dicari ni/
si formal'r. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ aliqui ꝯcedūt
istam. hūanitas ē aīalitas. Vel s' q̄ aliis
posset videri q̄ aīalitas diceret̄ de humani
tate sicut genus de differētia. ¶ Sꝫ neutra
placet. Prima non. q2 ps diceret̄ de toto. 2ᵃ
non. q2 genus non diceret̄ in quid p°mō
¶ Dico ergo. q̄ regula est vera ubi non ē ad/
ditio aliqua formalis. vel dr̄ia inter p̄tum
⁊ sbm. hūanitas aūt addit rōnem formalē
ad aīalitatem. ¶ Sꝫ ꝯ. tunc ista esset vera.
humanitas ē aīalitas ⁊ rōnabilitas. ¶ Di
co igit̄ sicut sup'⁹ dictū est. q̄ diffinituꝫ ad/
dit aliq̄d ad diffinitōeꝫ. iō hec adequate nō
est vera. homo ē aīal rōnale. q2 hō dicit a/
liquid ultra aīal ⁊ rōnale. s. resultās ex his
Sic dico de hūanitate ⁊ aīalitāte ⁊ rōnali/
tate. ¶ Sed hic ē diffi. q2 s' illam regulam
videtur excludi p̄tio identica. Hoc aūt p/
bo. s. q̄ stante ista regula excludat̄ q2 q̄ncūꝫ
aliquod p̄tum negat̄ de aliquo sbo in ter/
mis ē ratio negatōis p aliquā affirmatōeꝫ.
q2 omis negatio reducit ad aliquā affirma
tionē. cum ergo dr̄. eēntia non ē formaliter
p̄initas. quero. quid ē illud p quod p̄initas
negatur de eēntia. sed nihil pōt dari nisi rō
formalis tn̄. Tūc arguo sic. q̄ncūꝫ ratio
formalis est rō negandi. ipsa eadē non pōt
eē ratio affirmandi. sꝫ ita ē hic. q2 rōnes for
males sunt cā negandi. ergo. ppꝛie non eēt
cā affirmādi. Sed q̄ō verificat̄ illud dcm̄
q̄ q̄tumcūꝫ abstrahit̄ unū ab alio p̄tur: sic
dic̄ scot⁹. Dico q̄ duplex est abstractō, una
que est in nōibus primaꝝ intentionū. ⁊ de

ista dico q̄ non pōt fieri tāta abstractio dū/
mō non excedat nominū limites primaꝝ i
tentionuꝫ q̄n sp̄ verificatur in illa abstra/
ctiōe p̄tio identica. Vn̄ ista ē vera. eēntia ē
sapia. eēntia est p̄initas. ¶ Sꝫ alia abstra/
ctio ē que fit p nomia scdaꝝ intentionū. sic
rō quidditatiua. ⁊ rō formalis. Et tunc di
co q̄ p̄dicatio identica in talib⁹ non tenet.
Ideo nego istam. rō formalis eēntie est ra/
tio formalis p̄initatis. ¶ Tunc supposita
ista regula tanq̄ vera. accipitur p maiori.
sic. q̄ncūꝫ aliquod sbm ē abstractuꝫ ⁊c.
¶ Minor que accipitur sb ea est ista. sꝫ diuia
eēntia est ultiate abstracta q2 in sbalib⁹ nō
fit nisi una abstractio. ⁊ gñare non pōt p̄di
cari nisi formal'r. cū adiectiue predicet̄. ergo
gñare si dicatur de eēntia sic abstracta. dice
tur de ea in p°mō dicendi p se. sꝫ hoc falsū.
ergo ⁊c. Minor pꝫ. p° q̄tum ad primā p/
teꝫ. s. q̄ eēntia est ultiate abstracta. naꝫ q̄to
aliq̄d pauciora ꝯcernit. tanto ad h°ut ultia
te sit abstractū paucioribꝰ indiget. ista de/
claraf̄. nam q2 relatio plura ꝯcernit q̄ abso
lutū. iō pluribus indiget abstractōib⁹. indi
get. n. abstrahi a trib⁹. s. a sbo. fundamēto.
⁊ a ppꝛio supposito. ⁊ sic p ꝯñs est ultimate
abstracta. accñs aūt absolutū plurib⁹ indi/
get q̄ sba. q2 abstrahit̄ a sbiecto. ut albedo
a ppꝛio supposito ut albedineitas. i sba au
tem nō videt̄ eē nisi unica. q2 nō ꝯcernit ni
si ppꝛiuꝫ suppositū. ⁊ iō facta illa tunc sta
tim est ultimate abstracta. eēntia aūt sic ac
cipiendo est abstracta a ppꝛio supposito. ⁊
sic p ꝯñs ē ultimate abstracta ¶ 2ᵃ ps mio
ris pꝫ sic. s. q̄ gñare non ē natum p̄dicari ni
si formal'r. non. n. accipit̄ hic formal'r. i. q̄d
ditatiue. sic homo ē aīal. sed denoiatiue. sic
homo ē albus. gñare aūt nō pōt predicari.
nisi denoiatiue. sic̄ nec aliq̄d adiectiuū. talis
aūt p̄dica° denoiatiua nō ē q̄dditatiua. reli
quit̄ ergo ꝯcl'o sufficiēter pbata. ¶ Sꝫ ꝯtra
istaꝫ rōnem instatur 4ᵗ ut meli⁹ appareat. ⁊
p'io de respectib⁹ formalib⁹. accipio. n. re/
spectū p̄initatis ⁊ sūmitatis. ista est vera eēn
tia diuia eē est summa res ⁊ p°. s' illud caᵐ
ex̄ de sū. trini. ⁊ fi. ca. sꝫ p̄initas ⁊ sūmitas
non pñt predicari nisi formal'r. q2 sūt adie
ctiua. s. primū ⁊ summū. ergo ⁊c. ¶ 2° de

respectibus fundamentalibus. ueritas enim
dicit habitudinem ad intellectum. et bonitas ad
appetitum. Tunc sic. diuina essentia est bona. diui
na essentia est uera. ista autem non possunt predicari ni
si formaliter. quia sunt adiectiua et passiones. nam
unitas nihil dicit nisi aptitudinem naturalem,
non autem actualem. ergo etc. ¶ 3° de rationibus
priuatiuis. scilicet de unitate. Nam ista est uera. diui
na essentia est una. et tamen non est in primo modo dicendi
per se. ¶ Sed dices forte quod ratio unitatis non est
priuatiua. licet aliquibus uideatur hoc esse falsum. ar
guo de incomprehensibilitate. Nam ista est uera
diuina essentia est incomprehensibilis. et similiter ista.
diuina essentia est incommutabilis. ita nihil po/
situum dicunt. et tamen sunt adiectiua. non predi/
cantur autem in primo. quia nulla negatio dicitur in pri
mo modo de aliquo positiuo. et tamen predicatur de/
nominatiue solum. ¶ 4° arguo de modis intri
secis. Nam ista est uera. essentia est infinita. non
tamen in primo modo. Si autem dicas quod infinitas predicatur
quidditatiue. arguo de eternitate de qua certum
est quod non predicatur quidditatiue. ¶ Ad ista. Ad
primum dico quod quando dicitur in propositione quod predicatur in primo modo
uel non predicatur de isto subiecto ultimate abstracto.
oportet intelligi quod illud sit distinctum formaliter
Unde si sit aliquid quod sit aptum formaliter disti
gui. tunc tenet regula. si autem non. tunc non te
net. primitas autem et summitas sunt precise re
spectiuus rationis. et talia non sunt apta nata di/
stingui formaliter. nec est idem. ¶ Ad 2m dico.
quod tales respectus fundamentales non dicunt
aliquid quod est extra rationem fundamenti. Et ideo de
eis non tenet regula. Isti autem respectus. scilicet ue/
ritas et bonitas sunt respectus fundamenta
les. non formales nec accidentales. ¶ Ad 3m
dico eodem modo. nam priuatio non habet rationem
formalem. et ideo non potest distingui formaliter
a subiecto. nec esse idem. Ad 4m dico de modis i
trinsecis. de infinitate. eternitate, existentia. et re
alitate. quod licet isti modi non sint proprie de quidditate et
ratione formali illius cuius sunt modi, tamen dico. quod non
sunt extra rationem formalem totaliter. Et uoco quod/
tum ad intellectum regule superius declarate
esse extra rationem formalem. totaliter dicere aliam
rationem formalem distinctam formaliter a subiecto. et
ideo quando arguitur de istis modis intrinsecis. di
co quod non sunt extra rationem sic. quia non dicunt ali
quam rationem formalem aliam ab illa cuius sunt
modi. ¶ Sed tunc occurrit una difficultas.
quia dato quod regula sic habeat intelligi. adhuc non
uidetur uniuersaliter uera. nam ista est uera natura
humana est unita uerbo. unio dicit rationem for
malem positiuam et distinctam. ¶ Forte dices quod
obiectum non est ultimate abstractum. ¶ Con
tra. per te sufficit una abstractio in substanciis
scilicet a supposito. et ita est hic. nam concernendo
suppositum dicendo: homo est unitus uerbo. hec esset
falsa. Constat autem quod unitum est adiectiuum. et non
est natum predicari nisi formaliter per te. ergo
etc. ¶ Respondeo et dico quod natura humana non
est ultimate abstracta. concernit enim suppositum.
sed illud quod dico essentiam magis abstrahit.
Unde ista conceditur uera. ignis generat ignem. et
tamen ista non est uera. essentia ignis generat ignem
Ita forte ista non conceditur. essentia hominis uel
humanitatis est unita uerbo. ¶ Contra per te sic
dictum est sufficit una abstractio in substan
tiis. scilicet a proprio supposito. ¶ 2°. quia non magis
humanitas uel natura humana concernit sup/
positum quam deitas uel natura diuina. sed ibi conce
ditur ultimata abstractio. ergo et hic.
¶ Respondeo. et dico quod licet in substantia non sit nisi una
abstractio. scilicet quidditatis a supposito proprio. tamen
abstractio habet multos gradus sicut manifeste ui/
demus. Nam ista non conceditur. igneitas ge
nerat. et ista conceditur. natura ignis generat
Licet ergo humanitas habeat illam abstractionem
que competit substantiis in aliquo gradu. tamen non
est ultimate abstracta. quia non habet illam abstra
ctionem in summo. et ita forte ista esset falsa.
quidditas hominis generat. quidditas hominis est
unita uel assumpta. Sed de diuinitate dico. quod
non est abstracta ultimate sicut essentia. ¶ Sed
numquid ista debet concedi. deitas generat. ¶ Di
co quod non proprie propter aliqua que dicentur. sed
tamen non ita improprie dicitur. sicut dicendo. essentia
generat. Hoc autem totum procedit ex ordine abstra
ctionum uel graduum eiusdem abstractionis.
¶ Ex istis declaratis patent quatuor ordi/
nes conclusionum. Primus est. quod essentia diuina
non generat nec generatur. nec spirat nec spira
tur. Et generaliter de omnibus actibus notionali
bus. Ratio autem istius conclusionis est que dicta est. scilicet
secundum regulam. quia talia predicata notionalia distin
guuntur formaliter. et predicantur adiectiue. Et
essentia est ultimate abstracta. ergo uidetur quod

non possint ut sic predicari. ¶ 2ᵘˢ gradus
pclusionū accipitur ex actib⁹ eēntialibus in
respectu ad ex .s. φ eēntia diuina nec ꝯser
uat. nec cāt. nec est creans nec gubernās ꝓpt
eandez rōnem ¶ 3ᵘˢ ordo accipitur ex acti/
bus notionalib⁹ ad ex. Un̄ eēntia diuina
nec incarnaƭ nec mittiƭ. ⁊ sic ð aliis loquor
de uirtute ꝯmonis. lȝ alique opposite istaꝝ
pclusionuȝ aliqñ ꝯcedanƭ ¶ 4ᵘˢ ordo accipiƭ
ex actib⁹ eēntialib⁹ .s. φ eēntia diuia non in
telligit nec uult. lȝ identice sit idez cū omi
intellectōe. Ratio ē q2 intelligere p̄tur ad /
tectum. ⁊ est distinctu formal'r. hinc ē φ nō
ꝯceditur. ¶ Sȝ hic ē una diffi. Utrū regula
sup quā fundaƭ totus iste ꝓcessus rōnuȝ te
neat in his que se hn̄t p modū hitus ⁊ quie
tis. ¶ Dico φ non. Nam iste sunt. Ðe eēn/
tia diuina ē pulcra. libera. intelligibilis. sa
piens. ⁊ similia. lȝ soluȝ tenet regula in his
que se hn̄t p modū flux⁹ ⁊ fieri. sic sunt isti
actus. amare. intelligere. creare. ꝯseruare.
¶ Sȝ ꝯ. nam ista ꝯceditur eē uera. eēntia di/
uina ē uisa ⁊ amata. ergo uidere ⁊ amare at
tribuūtur sibi. ¶ Dico φ huiusmōi actus ⁊
opatōes immanētes ex pte opantis inclu/
dunt distinctōez necessariā inter qð ⁊ quo.
⁊ ideo tales opatōes non p̄ntur adiectiue sp
sumendo de p⁹ quo. lȝ solū de quod itellig
do ex pte opantis. lȝ ex pte fini .s. obiecti n̄.
Nam illud idem qð est pᵐ uel ultimū quo
pōt eē quod. qð .s. diligiƭ ⁊ amaƭ. ⁊ iō in ope
rationib⁹ immanētib⁹ ex pte fini non tenet
regula. Et q2 iste opationes nullaȝ rōnem
formalē ponūt in fino, ex eo φ dicūt respe
ctum rōnis, ergo ⁊c̄ ¶ Sed ꝯ ista instatur
quadruplici auctoritate. Prima ē Augus.
7⁰ de trini. qui dicit φ ðs pr̄ genuit eēntiaȝ
suā qua est qcquid ē. sic. n. non ē magn⁹ ni
si illa magnitudine qua genuit. ita non est
nisi illa eēntia qua genuit 2ᵃ ē ibið. φ ðs
pr̄ genuit eēntiam qua ē qcquid ē. ¶ 3ᵃ est
Hyla. 4⁰ de trin. nos p̄dicam⁹ eiusdē ratōis
genitam naturā natural'r in se gignentez,
habuisse .s. diuinā. ¶ 4ᵃ est eiusdez in codē.
Natiuitas unigeniti in naturā unigenitā
ꝯsistat. q2 unigenit⁹ nascendo accipit naturā
qua ꝯsistat. ¶ Dico ad oīa ista ⁊ sil'ia sicut
dicit mgr̄. φ natura siue eēntia in trib⁹ sup

positis supponit ꝓ psona ꝓpter summā idē
titatem int' eēntiam ⁊ psonā. ⁊ hinc est φ in
talib⁹ locutōib⁹ pōt pro ea supponere. sicut
exponit magr̄. ¶ Sȝ adhuc stat una diffi.
de silogismo expositorio. q̄ formal'r ꝯclu/
dit dupl'r ꝯtra predcā. ¶ Primo sic. hic pr̄ ge
nerat. hec eēntia est pr̄. ergo hec eēntia gn̄at.
¶ 2⁰ sic. hec eēntia non gn̄atur. hic fili⁹ est
hec eēntia. ergo hic fili⁹ non gn̄atur. ¶ Nec
pōt dici φ hic sit fallatia accñtis nec figure
dictōis. uel aliqua alia. q2 tales sūt uariatō
ne medii. hic aūt mediū uniformiƭ accipiƭ.
¶ Dico ergo sic sup⁹ dictuȝ fuit. φ ex alte
ra de ꝯtingenti. ⁊ ex altero de necessario n̄
seq̄tur ꝯcl'o nisi de ꝯtingēti. uel exponen/
da p illam de ꝯtingēti. Ita dico φ ex altera
identica ⁊ ex altera formali nō seq̄tur ꝯclu
sio nisi identica. uel exponēda p identicā.
¶ Et ex hoc rn̄deo ad primā. Prima .s. ma
ior ē formalis. ⁊ minor identica. ⁊ iō hec cō
clusio. hec eēntia generat. est solum idētica.
¶ Sȝ ꝯ. tu dicis φ adiectiuū nō pōt p̄ri idē/
tice. Dico φ uel seq̄tur idētica. l' exponēda p
idēticā. si eni talis eēt φ n̄ posset eē nisi for
malis. uel non posset exponi p aliam nisi p
formalez. tunc non sequereƭ ex p̄missis. nec
unq̄ talis ꝯcl'o eēt ꝯcedenda nisi identice.
¶ Ad 2ᵐ dico eoð mō φ maior ē uera for/
mal'r. minor idētice. ⁊ iō seq̄tur ꝯclusio idē
tica. ¶ Postq̄ uisum ē de ꝓpōne q̄tum
ad uirtute ꝯmonis. Nunc uidenð est q̄tuȝ
ad rem: Unde ē h⁹ φ eēntia diuina nō gn̄at
sic tenet eccl'ia. ¶ Circa hoc sūt sex modi di
cendi. ¶ Prim⁹ est φ iō eēntia diuia non ge/
nerat. q2 actōes formal'r sunt suppositoꝝ.
eēntia aūt diuina non ē formal'r suppositū
ergo ⁊c̄ ¶ Sȝ ꝯ. Nam aīa sepata agit. que
tn̄ nō est suppositū. ¶ P̄ꝫ. 6 te eēntia diuina
est ꝯsistēs magis q̄ aīa sepata in altari.
cum ğ illa hēant aliquas opatōes ⁊ actōes
seq̄tur φ eēntia diuina etiā tales hēbit opa
tiōes uel hr̄e poterit. ¶ 2⁹ est. φ ideo eēntia
non gn̄at. q2 pari rōne gn̄areƭ. ⁊ sic idez ge
neraret se. Sed istud nō ualet. Nam sic est
una eēntia in trib⁹ psonis. ita idem itellect⁹
⁊ tn̄ ꝯceditur φ intellect⁹ gn̄at ⁊ gn̄atur. n̄
aūt ꝯceditur φ idem gn̄et seipm̄. Eodez mō
in ꝓposito poterit dici de essentia. ¶ Item

pcedituꝛ ista. ſpūs gignit ſpm̄. ⁊ tñ non idē ſpūs gignit ſeipm̄. ergo eodē mō poterit dici de eēntia. ¶ 3ᵘ modꝰ est ꝙ iō eēntia nō generat. q2 est ad ſe. ſi eni gn̄aret referret ad aliud ꝑ gn̄atione. ⁊ p ꝯn̄s non eēt eēntia. ſi eēt ad aliud. ¶ Contra. lȝ repugnet diuine eēntie eē ad aliud ꝗdditatiue. q2 ſic non eēt eēntia. tñ non repugn̄t ſibi eē ad aliud denominatiue. ſicͤ de qualibet ſb̄a creata pōt dici ꝙ ſibi repugnat eē ad aliud pᵒ. non tñ 2ᵒ. ¶ ꝑ de eēntia ꝯcedunt multa p̄ta reſpectiua. Nam de ipſa dr̄ ꝙ ē ſumma res ⁊ pᵃ. ⁊ etiā ꝙ ipſa ē pᵒ diuerſa. Hec aūt oīa hn̄t ꝯceptuȝ reſpectiuū. ¶ 4ᵘ modꝰ dicendi est. ꝙ iō eēntia diuina non gn̄at. q2 ipſa est cōis tribꝰ. ⁊ ſic quelibet pſona gn̄aret. ¶ Cōtra. nā diuinus ꝙ pfectū gn̄at pfectum. ⁊ tñ eadē pfectio ē in tribꝰ. ¶ Item dr̄ ꝙ ē unus eternus ⁊ unus immenſus. ⁊ tñ de iſtis dr̄ generare. ¶ Item ſi iſta eēt rō. q2 cōis tribꝰ nō generat. eodem mō non eēt principiū gn̄andi q2 ſic est in tribꝰ. ¶ 5ᵘ modꝰ dicendi ē. ꝙ iō eēntia ñ gn̄at. q2 alio pr̄ est pr̄. ⁊ alio deus. Nam gn̄atione est pr̄. ⁊ eēntia ds. ¶ Contra istud pbaret ꝙ eēntia non eēt principiū ꝓductiuuȝ. ubi. q2 alio ds. ⁊ alio gn̄ans.

¶ Ideo dicit Scotꝰ. ꝙ q2 quod ⁊ quo ex oppoſito diſtinguūtur. hinc ē ꝙ illud cui ꝯuenit eē quo. non ꝯpetit eē qd̄. ſed diuīa eēntia est quo reſpectu gn̄ationis. ergo non pōt eſſe qd̄. ⁊ p ꝯn̄s nec gn̄are. ¶ Cōtra. nam aīa rōnalis ē quo in opibꝰ ſuis. ſ. intellectualibꝰ. ⁊ tñ non negat eſſe qd̄. ſi ſepetur. ¶ Itē eodē modo pōt argui de accn̄tibus ſepatis in eucharistia. ¶ R̄ñdeo. ꝙ istud non pōt ꝯtingere in ꝓpoſito. eo ꝙ diuīa eēntia non pōt ſepari a ſuo ꝓprio ſuppoſito. ⁊ ideo non est ſimile de ea ⁊ de aliis ſepatōibus iſtis.

¶ Sȝ istud nō ſatiſfacit. q2 qn̄ aīa est ꝯiūcta corpi. de ea ꝯceditur ꝙ intelligit ⁊ ꝙ dicͤ ꝟbum. ꝙ mouet corpꝰ. ⁊ iō non apparet inter iſtos mōs aliquis ſufficiens. ¶ Uidetur ḡ mihi dicendū eē ſicͤ dicit frā Jo. addenꝰ ſoluȝ unum ꝟbum. ſ. ꝙ iō eēntia diuina non pōt eē quod. q2 ipſa ē principiū quo. ¶ Et hoc declaro ſic. qn̄cunq3 ē aliquod mediū ꝯpoſitum ex extremis. illud oȝ reſoluere uſ3 ad ſimplicia. ſicͤ homo itelligit ſicͤ quod. aīa autē ſicut quo. Nec adhuc aīa ē principiū quo q2 intelligit intellcū. ⁊ est ꝓcedere donec ueniatur ad aliq̇d quod ē ita quo. ꝙ nullo mō quod. ſuppoſitū aūt est qd̄ generat. ⁊ reſolubile uſ3 ad ultimū quod ē ſimplr̄ ſimplex. ad qd̄ deuenit. ⁊ illud est eēntia. ergo ſibi ꝯueniet ita eē quo ꝙ non qd̄. ¶ Confirmat. q2 qn̄cunq3 aliquod mediū ꝯponitur ex extremis. ſi unum illoꝝ pōt inueniri ſn̄ altero ⁊ ecōuerſo aliud ſine eo. ſed inueniūtur aliqua media que includūt quod ⁊ quo. pōt autē inueniri aliq̇d quod est ita qd̄. ꝙ ſibi repugnat eē quo. ergo ⁊ eodē mō est deuenire ad aliq̇d quod ē ita quo ꝙ non qd̄. Istud i diuinis ē eēntia diuīa. ¶ Et iſta rō declarat ⁊ ꝯfirmatur 4ᵒ. Primo ſic. In cauſ ⁊ cātis ē deuenire ad cām primā ⁊ cātum ultimum. ſȝ omne qd̄ est quod. ē quodāmodo cātum ab eo quod ē quo. Nam quo est rō eēndi ei qd̄ est quod. ſicͤ ergo ē deuenire ad primaȝ cām. que nullo mō est cāta. ita erit deuenire ad aliq̇d quod ē ita quo. ꝙ nullo mō poſſit eē quod. ¶ Confirmat. q2 qua rōe ē deuenire in deſcēdendo ad aliq̇d quod ē ita cātuȝ ꝙ non cā. ſ. ultimū. eadē ratiōe est deuenire ad aliq̇d quod ē ita cā ꝙ non cātum. Eadeȝ rōne arguēdo in quo ⁊ qd̄. ꝙ est deueire ad aliquid qd̄ est ita quod ꝙ repugnat ſibi eē quo. ſ. ultimū ſuppoſitū. ergo erit deuenire ad aliq̇d quod ē quo. ꝙ ſibi repugnabit eē quod. Et illud ē pria forma. ¶ 2ᵒ ſic. ſicͤ effectꝰ ultimꝰ nihil hȝ de cāſitate. ita pᵃ cā nihil hȝ de effectualitate. ergo eodeȝ mō ſicͤ ultimū in deſcendēdo est ita quod ꝙ nō quo. ita pᵃ forma erit ita quo ꝙ non quod. maxime cum eē quod dicat aliq̇d de effectualitate. ⁊ prime cē repugnat ſimplr̄ rō effectualitatis. ¶ 3ᵒ eodem mō arguit de pticipātis ⁊ principiatis. Aliquid ē ita principiatū ꝙ non ē principiū. ergo aliquid ita ē principium ꝙ non principiatū. ſȝ quo ē principium ⁊ quod est principiatum. ⁊ ſic ita erit quo. ꝙ nunq̄ quod. Nam ipm̄ quo est rō principiandi ipm̄ quod. ¶ 4ᵒ ſic. In pticipātibus ⁊ pticipatis non ē ꝓceſſus in infinitū pluſ ꝙ in cauſ ⁊ cātis. ſed quod pticipat quo. ḡ primū quod ē pᵐ pticipans. ⁊ primū quo ē primū pticipatū. repugnat aūt participare

essentie diuine. s3 solum 9uenit sibi pncipa ri. ergo ita 9uenit sibi eē principiū quo. qd est illud quod pncipatur. ꝙ sibi repugnbit es se quod. qd est illud quod pncipat. patet g rō 7 causa quare eēntia diuina nō gnat.

¶ S3 9tra instatur 4ᵒʳ. Primo sic. Nam mēo ria fecunda est primum quo respectu Vbi Vbi. 7 tñ ipsa 9ceditur dicē. ergo pᵒ quo nō repugnat eē quod. ¶ 2ᵒ. Nam uolūtas di uina ē primū quo in creatōe. 7 tñ uere dr de ea ꝙ ipsa creat. ¶ 3ᵒ. qz albedo est pᵐ quo re spectu disgregatōis. 7 tñ 9ceditur ꝙ ipa dis gregat. ¶ 4ᵒ. caloꝛ est principiū quo calidū calefacit. 7 tñ caloꝛ dr uere calefacere. ¶ Ad oīa ista oꝫ recurrere ad sᵖius dicta. Nam illud qd est ultimate abstractū. rōe illiᵒ qd 9cernit pōt recipe ꝑtionez aliquᵒ ꝑti quam non reciper si eēt abstractū ulterioꝛi abstra ctōe. qz illud non 9cernit. ¶ Hoc supposito dico ad primū. ꝙ mēoꝛia fecunda non ē pᵐ quo. qz 9cernit aliqd quod nō est ultimate abstractū. 7 iō potest dici ꝙ ipsa dicit. s3 acci piendo rōnez formalem mēoꝛie tūc ipsa est ita quo ꝙ non qd. qz tunc ipsa nihil 9cernit ꝑpter ultimatā abstractōez. ¶ Eodemᵒ di co ad illud de uolūtate diuia. Nam uolun tas diuina non est ultiate abstracta. qd ptꝫ ex hᵒ. Nā hec ē Vā. uolūtas diuia est itelle ctᵒ. eēntia est pāritas. 7 tñ ista non est uera rō formal' uolūtatis ē ratio formalis itel lectᵒ. 7 sic de aliis. Et tota rō est ꝑpter ali um 7 alium gdum in abstractione. ¶ Ad 3ᵐ 7 ad 4ᵐ eodemᵒ. Nam nec albedo nec ca loꝛ est pᵐ quo ꝑpter abstractōez diminutā. Et huiᵒ rei signū est. qz multi non 9cedunt ꝙ qdditas albedīs disgreget. uel qdditas caloris calefaciat. ¶ S3 est ne 9cedendū ꝙ diuina eēntia generet ut quo. Dico ꝙ uirtu te ꝟmonis nō est nisi implicatio opionis in adiecto. qz nihil aliud est dicere. eēntia diui na ut quo gnat. nisi ꝙ eēntia diuia ut quo est quod. qz solum illud qd est quod gnat. Veruntamen talibᵒ locutōibᵒ utimur l3 im ꝓprie. ¶ Ad auctoritatē Ric. dico ꝙ nō admittit. qz eccīa tenet oppositū. nec potest bene glosari

Utrum eēntia diuina generetur. ꝙ sic. eccl'iastici 24. Ex oꝛe altissimi ꝓdii pᵒ genita añ oēm creaturam. ¶ Cōtra. Augᵒ dicit 9 epl'am fundamēti ꝙ est eccl'ie creden dū que dicit ꝙ non gñatur. ¶ Circa istam qōnem sunt duo facienda. Primū est inq rere. si eēntia diuina gñatur. ¶ 2ᵐ est sup posito ꝙ non. que sit rō. ¶ Quantū ad pᵐ introducunt quatuoꝛ 9clōnes ex qbus pa tebit primū. ¶ Prima est ꝙ eēntia diuia sim plicit' sumpta non gñatur sic. nec gñat. Et ꝓbo sic sup. qz sᵐ istᵒ ꝓpōnis ē ulti mate abstractuꝫ. 7 ꝑuum non pōt nisi foꝛ maliter ꝑri. ergo eēt in pᵒ dicendi ꝑ se. qd ē impossibile. ¶ Item pᵒ quo repugnat esse qd. sed eēntia est pᵐ quo filius gñatur. ergo non pōt eē quod. ¶ 2ᵃ 9clusio est. ꝙ eēntia diuia nō gñatur ut quo. qz sic 9patur quo ad qd. sic principiuꝫ foꝛmale gñationis ad gñans. Naꝫ eē gñans est sic eē agens. Tūc arguo sic. Omne cui 9petit gñare. 9uenit si bi ꝑ aliqd quod ē in ipso foꝛmal'r. sic dcm est de gñare. Ista pꝫ. qz qd reducit ad quo. s3 eēntie diuie nihil pōt 9petere quo ipa ge nerel. cū ipsa sit pᵐ quo 7 primᵒ tminᵒ foꝛ malis. ergo ipsa non gñatur etiā ut quo.

¶ 3ᵃ 9clō est. ꝙ eēntia diuia ut in filio non gñatur. qz cui 9petit eē quo sᵐ aliqua dter miatōne. nullo alio addito non 9uenit ei eē quod. s3 eēntie ut in filio 9petit eē terminū foꝛmalē gñatiōis. ergo 7c. ¶ p. eēntia qua cūqꝫ reduplicatōe addita ē ultimate abstra cta sic simpl'r sumpta. sed ut simpl'r sūpta non gñatur. ergo nec ut in filio. ¶ 4ᵃ 9clō est. ꝙ eēntia diuia nō gñatur sbiectie. qz ter minᵒ foꝛmalis gñationis nō est eiᵒ sbm. s3 eēntia est huiusmōi. ergo 7c. ¶ S3 9 istud instatur 4ᵒʳ. Primo sic. Nam ꝟ scōs doc. eēn tia diuina cōicatur 7 datur. 7 ista cōicatio ī filio non uidet nisi generatio passiua. g si cut 9ceditur ꝙ cōicatur. ita poterit generari. ¶ 2ᵒ sic. Augᵒ. 15. de trini. qcquid hꝫ filius hꝫ a pāe. s3 eēntiam hꝫ. ergo a pāe hꝫ. sed ha bere a. dicit oꝛiginē. ¶ Confirmat. qz eēn tia est foꝛmalis tīnus. ergo salt' ut quo po terit dici generari. ¶ 3ᵒ sic. nam filiᵒ dr eēn tia de eēntia. istud aūt nihil absolutū dicit. ergo respectū. s3 non nisi oꝛiginis. ergo 7c. ¶ 4ᵒ sic. in Jo. dr pr̄ quod dedit maiᵒ oībᵒ

est. sed hoc non est nisi eẽntia. ergo essentia
datur. sȝ dari non ẽ aliud ꝙ pduci. ergo es/
sentia pducitur. ¶ Ad ista. Ad pᵐ dicit fr
Jo. ꝯcedendo ꝙ eẽntia cõicatur, dicit ꝙ alia
est relatio qua principiũ quod dicit ad pdu
ctum. ⁊ alia qua principium formale dr ad
terminũ quo. ⁊ hoc ũimodo ẽ in creaturis
qꝛ principiũ formale in creaturis dr realr
a termio quo. Jdeo hitudo utraqȝ taȝ agẽ
tis totalis ad productuȝ. ꝙ etiã principiũ p
ductum ad finum est realis in creaturis. qꝛ
aũt in diuis non distinguit principiũ quo.
⁊ terminꝰ quo. int ea non poterit eẽ relatio
realis. sȝ solũmmõ erit relatio rõis. qꝛ autẽ
totale principiũ quod est distinctuȝ a totali
fino quo. huic ẽ ꝙ illa hitudo est realis.
¶ Sȝ qꝛ istud nõ uidet satisfacere. eẽntia eni
realr cõicat ⁊ realr cõicatur, lȝ realit non gi
gnatur. Jdeo dr alit ꝙ cõicare abstrahit a
generare sicut supiꝰ ab inferiori. non. n. seq̄/
tur. eẽntia cõicatur ⁊ g generat. qꝛ locꝰ a to/
to in̄li non est ꝯstructiuꝰ. ¶ Sȝ nec istud sa
tisfacit. Jõ ꝯtra hꝰ arguo sic. qñcunȝ ab ali/
quo negant oẽs spẽs alicuiꝰ gñis. totᵐ genꝰ
põt negari ab eodem. sic a qꝰ negat hõ. asiꝰ. ⁊c.
ab eo negat omne aial. sȝ cõicare in diuinis
est supiꝰ ad generare ⁊ spirare. ⁊ ibi nullas
alias spẽs hȝ. ergo si generare ⁊ spirare re/
mouent ab eẽntia diuina. ergo ⁊ genus sciȝ
cõicare. et tunc sic nec generat nec spiratur.
ita nec cõicatur. ¶ Dico ergo alit ꝙ genera
tio ⁊ cõicatio sunt relatões disparate. Naȝ ge
neratio ẽ relatio origis. cõicatio aũt est rela
tio cõis. sicut identitas uel equalitas. uel silĩ
tudo. Nõ est aũt incõueniẽs ꝙ eẽntia diuina
talibus relatõibꝰ referat. sic eẽntia diuina di
citur eẽ eadẽ. ⁊ qũtitas equalis. ⁊ qualitas l
attributũ siue pfectio dr eẽ simil. sȝ relatio
nes cões dicunt eẽ equipantie. cõicatio autẽ
disparatie. ¶ Dico igit ꝙ cõicatio dicit rela
tionẽ cõem ꝯcernendo relatõem origis. ꝯicẽ
re eni dicit identitatẽ ꝯcernendo generare.
⁊ cõicari idem dicit ꝯcernendo generari. Et
rõne istiꝰ ꝯcernẽtie est difformitas ¶ Ad 2ᵐ
dico eodẽᵒ. s. de a. ꝙ a. dicit relationẽ cõem cõ
cernendo originẽ. ¶ Ad ꝯfirmatõem dico
ꝙ lȝ ei ꝯueniat eẽ principiũ quo. uel terminꝰ
quo. sibi tñ repugnat eẽ principiũ quod uł

terminꝰ qd. ⁊ iõ non generat. ¶ Ad 3ᵐ ⁊ 4ᵐ
õ de. ⁊ dedit. dico ꝙ taȝ. de ꝙ dedit. dicit re
latões cões ꝯcernẽtes ordinẽ origis. Potest
tñ dici de de. ꝙ ꝯcernit q̄dam originẽ. sȝ to
tum redit in idem. ¶ Nunc 2ᵒ uidendũ
est. quare eẽntia non generat. Ad intelligẽ
dum aũt hoc oȝ aliqua priꝰ notare. ¶ Priᵐ
est ꝙ in creaturis ẽ inuenire pricipia. opatio/
nũ s quadruplicẽ ordinẽ. Primus est ꝙ ali
qua principia aliquarȝ opationum sunt ita
pricipia quo. ꝙ nullomõ qd. Exᵐ. qñ intel
lectꝰ intelligit. rõ formalis aũt intellectꝰ est
ita quo. quo intelligit. ꝙ nulloᵒ põt eẽ qdᵐ.
Uñ nullꝰ dic ꝙ rõ formal intellectꝰ intelli
gat. ¶ 2ᵒ modus ẽ ecõuerso. ꝙ aliqd prin/
cipium ẽ ita qd. ꝙ nullomõ quo. ut supposi
tum Xbi intelligit ut qd. ⁊ est ita ultiᵐ qd.
ꝙ nullomõ quo eẽ põt respectu alterꝰ.
¶ 3ᵒ modus ẽ. ꝙ aliqd est ita pricipiuȝ quod
uni. ꝙ pluribꝰ aliis põt eẽ quo. sic potentia
intellectia est qd. tñ rõne sue q̄dditatis uel
rõnis formalis est quo tam aia ꝙ supposi/
tum hoĩs intelligit. ¶ 4ᵒ modus est ecõuer
so. ꝙ. s. aliqd est ita pricipiũ quo uni. ꝙ plu
ribus põt eẽ quod. Exᵐ. aia eniȝ ẽ tm quo
intelligit hõ uel suppositũ. uerũtamen ipa ẽ
quod respectu itellectꝰ. ⁊ respectu rõis for
malis intellectꝰ. ¶ Ex oibus istis hẽtur ꝙ
illud qd est simplr pᵐ quo. sibi repugnat
eẽ quod. sȝ eẽntia diuina est primũ quo ali/
quid. s. filiꝰ generat. ergo sibi repugnat eẽ
qd. Ex hoc etiã declarat rõ precedẽtis que/
stiõis. ¶ Sed ulteriꝰ notandũ ꝙ quatuor ge
nera relationũ inueniũtur in creaturis que
attribuũtur diuis. ¶ Primũ genꝰ relatõis ẽ
referentiũ ⁊ denoiantium pᵒ fundamentũ
2ᵒ sbm. ⁊ 3ᵒ suppositũ. Exᵐ. nam silĩtudine
fundata in duabꝰ albedinibꝰ pᵐo referun
tur fundamẽta. qꝛ albedines sunt siles. 2ᵒ
sba. qꝛ corpa dicunt silia. 3ᵒ supposita. qꝛ ho
mies ipsi dicunt similes. sic de equalitate.
¶ Alie scdi generis sũt que referũt tm fũ
damẽtum. non tamẽ sbm neqȝ suppositum
Exᵐ. inherẽtia albedis refert albedinẽ sic
fundamẽtum. non tñ sbm sciȝ corpus. nec
suppositum. s. sortem. ¶ Alie tertii generis
sunt que denoiant pᵒ fundamentũ. 2ᵒ sbm.
non tñ 3ᵒ suppositũ. Exᵐ. creatio passiua in

anima xp̄i refert aīam sicut fundamentū. ⁊ humanitatē sicut sbm. non tñ suppositū. q2 est diuinū. ¶ Alie quarti generis sunt que nomināt pale suppositū. ⁊ non pᵒ fundamentū nec 2ᵒ sbm. Exᵐ. pñitas solū denomiat suppositū. Nam potētia generatiua non ē pr̄ que est fundamentū. nec aīa que est sbm. s3 solū3 hō uel suppositū est pr̄. Isti aūt gradus inueniunt in diuis. nec excellētia uel summitas ē in infinitate sic in fundamēto. ⁊ in eēntia sic in sbiecto. ⁊ in psona sicut in supposito. ⁊ oīa denominant suum modū. ¶ 2ᵒ gradus ē ordo posterioritatis uel distinctiōis que ē in una pfectiōe respcū alteriᵒ. ita ꝙ denoiat fundamentū. s. illam pfectiōem. non eēntiam nec psonā3. q2 neutr̄ istoꝝ ō2 posteriᵒ. ¶ 3ᵒ gradus ē in diuinis. Exᵐ. eē principiū pductiuū quo. hec bitudo refert um pductiuā que eiᵒ est fundamentū. ⁊ eēntiam que eiᵒ sbm est. ⁊ nō suppositū. q2 non pōt eē quo. ¶ 4ᵒ gradus est in relatōibus oꝛigis. Nam gñare fundatᶠ in mēoꝛia fecunda quā non denoiat. nec refert sbiectū. s. eēntiam. s3 tñ suppositum. s. psonam. ¶ Hoc uiso p3 quare eēntia nō generatur. ¶ S3 ō ista instatᶠ 4ᵒ. Pꝛio sic. ubi est cā formalis ibi pōt eē suus effectus formalis. gñatio aūt est prioꝛ gñare; sic effcū suo formali. s3 gñatio ō2 de eēntia. ergo et gñare. 2ᵒ. mirabile uidetᶠ ꝙ alicubi sit forma que non det eē. cum g̃ gnatio sit in eēntia. uidetur ꝙ gñabit. Nam oīs forma uidetur suum effectū formalē ponere. uel in fundamento. uel in sbo. ergo ita hic. ¶ 3ᵒ. q2 sicut filiᵒ est sapiens sapiā genita. ita pōt esse ōs eēntia genita. Uel si non. quare nō. ¶ 4ᵒ. 2ceditur a sctis ꝙ filiᵒ sit noticia genita. ergo eodemᵒ eēntia. ¶ Ad primū 2cedo ꝙ cuicū3 2uenit forma 2ueniat sibi effcūᵒ formalis. s3 tñ dico ꝙ non de quocūq3 dicitur forma ō2 effcūᵒ formalis. sic ubi ē albedo ibi est album. s3 tñ aliqd est albu3 qō non est albedo. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ alique sūt forme que cōicant tale eē quale hñt. sic albedo supficiei. alique autē non. sic materiē nō dat aīma eē intellectuale. s3 expectat totum 2stitutū. sic ē in pposito. ¶ Ad 3ᵐ ⁊ 4ᵐ dico. ꝙ nec sapiā nec noticia sunt ultiate abstracta. Et ideo aliqd 2cernūt quod non 2cernunt rōnes formales eoꝝ. ⁊ pper hᵒ dicunᶠ generari. ⁊ non q̇dditates eoꝝ. Silr nec eēntia. ¶ S3 hic est unum duᵐ. Utꝝ sit ista 2cedenda. sba gñat. Et uidetᶠ ꝙ nō. suppono n. sicut dictū est priᵒ. ꝙ de deo hñtur quatuoꝛ 2ceptus q̇dditatiui ordinati ꝑ sb ⁊ sup. s. specificᵒ. qui ē de q̇dditate ppria. sb alteriᵒ qui ē spūs. Gñalissimᵒ q̇ est sba, trāscendens qui ē ens. ¶ Tunc arguo sic. qñcū q3 aliqd remouetᶠ ⁊ negatur a supioꝛi. negatur ab omi 2tento sb eo. s3 si gñare negatur a sba cum sba sit supioꝛ ad spūm. ⁊ ad deitatem ⁊ ad ōm. seqtur si negeᶠ ab ea ꝙ ab omni 2tento sb ea negabiᶠ. ergo negatᶠ a spū ⁊ a deo. Uñ arguo sic. substātia i diuinis non gñat. spūs ⁊ ōs sunt substātia. g̃ nec spūs nec ōs gñat. ¶ In oppositu3. deᵒ gñat. s3 ōg ē substantia. ergo substātia generat. ¶ Dico g̃ ad hᵒ. ꝙ sustātia pōt accipi dupl'r. Unomō in uli. ⁊ sic 2cedendu3 est ꝙ gñat. q2 aliqua ps eiᵒ subiectiā gñat. Aliomō p quadam rōne pticulari ꝑcisa. sic deitas. Et istoᵒ non gñat. nec 2cludit argumentum. quare ⁊c.

Utꝝ ppꝛietas pr̄is generet. Dico ꝙ non. q2 nullus effcūᵒ formalis pōt p̄ri de sua cā. q̇a hec ē falsa. albedo est alba. uel ē impropria. s3 gñare est effcūᵒ formalis ppꝛietatis. ergo ⁊c. ¶ Item sic. tunc eēt aliquid priᵒ generās ꝙ pr̄. quod ē falsu3. pbatō 2ñe. ppꝛietas aliquo mō prioꝛ est pr̄e. q2 eiᵒ 2stitutiua. ergo si gñaret eēt priᵒ ꝙ pat. sic ipsa est prioꝛ. ¶ 2ᵒ dico ꝙ eēntia ut i patre non generat. q2 a determiabili sumpto cum detmīnatōe non distrahente pōt fieri bona 2ña ad detmiabile pse sumptū. s3 ut in pr̄e non diminuit. ergo ⁊c. ¶ P̄ nihil generat nisi psona. s3 eēntia ut in pr̄e non ē psona. ergo ⁊c. ¶ Et sic ad istā questiuncolā.

Utꝝ ppꝛietas filii generetur. ¶ Dico eodemᵒ duo. Pꝛimu3 ꝙ non generatᶠ. q2 generari est effcūᵒ formalis eiᵒ. ergo non denomiat ipm ¶ P̄ aliqd priᵒ eēt genitum

ꝙ filius. q2 ipsa filiatio est prior filio. ¶ 2° dico q essentia ut in filio non generatur. q2 ut i filio nõ diminuunt. ergo põt inferri absolute. ¶ 2° sic essentia ut in filio nõ est filius. sed solus filius generatur. ergo essentia ut in filio ñ generatur. ergo ꝛc.

Utrum filius sit de substantia patris eternaliter genitus. ꝙ non. q2 ꝑ Ric. ex hoc sequitur q essentia diuina generaret uel generetur. ¶ Contra Athanasius in simbolo dicit. q xp̃s est deus ex substantia patris ante secula genitus. ¶ Circa istam questionem tria sunt facienda. Primum est. quõ se hz essentia in generatione. Et circa hoc sunt quatuor opiniones. ꝑ quatuor que inueniunt in generatione creata. s. materia. forma. compositum. ꝛ qualitas simbola. ¶ Dicunt ergo aliqui q essentia diuina habet modum materie. Et probant. nam illud qd est cõe utriqz termino generationis hz modum materie. sz essentia est huiusmodi. Nam ipsa eadem stat sub paternitate ꝛ filiatione que sunt constitutiua personarum ꝛ terminorum. ¶ Alii dicunt q se hz sicut forma. q2 illud qd formaliter terminat generationem illud se hz ut forma in illa generatione. sz essentia diuina est formalis terminus generationis diuine. ergo ꝛc. Maior pz in generatione creata. Minor patuit supra. ¶ Alii dicunt q se hz quasi ad modum compositi. Nam sicut materia ꝛ forma constituunt unam totam naturam. ꝛ illa est compositum. ita tota natura que cõicatur in diuinis est essentia diuina. ꝛ ideo hz modum compositi. ¶ Alii dicunt q se hz ꝑ modum qualitatis simbolice. q2 sicut qualitas illa eadem manet in generato ꝛ corrupto ꝛ in illo de quo gignitur. ita essentia est sic cõis patri ꝛ filio. non est autem nec terminus nec principium generationis. ¶ Sz contra istos modos arguo prio contra primum sic. Ubicũqz est aliqd se hñs ꝑ modum materie que est cõis utriqz termino. ibi oz imaginari generatum ꝛ corruptum ꝛ tunc rõ illa bñ ualet. non tñ tenet in generante ꝛ genito. ¶ Confirmatur. q2 termini generationis sub quibus stat illud cõe. non sunt generans ꝛ genitum. sz genitum ꝛ corruptum. ¶ 2° sic. in generatione ubi ẽ materia, materia est propter formam. essentia autem diuina non est propter respectum. ¶ Contra 2m primo sic. Omne illud qd se hz sicut forma presupponit aliquid in quo fundetur. sz diuina essentia nihil presupponit. ergo ꝛc. ¶ 2° sic. forma ordinatur ad constitutum. ꝛ accipit simpliciter esse. sz essentia diuina ad nihil ordinatur. nec accipit simpliciter esse. ergo ꝛc. ¶ Contra 3m sic. impossibile est compositum uel hñs modum compositi in generatione esse terminum formalem in illa generatione. sz essentia est terminus formalis illius generationis diuine. ergo ipsa non hēbit modum compositi. ¶ Contra 4m prio sic. Illud qd constituit quidditatiue totalem terminum generationis non se hz sicut qualitas simbolica. q2 ipsa hz modum adiacentis. sz essentia diuina constituit quidditatiue totalem terminum generationis. s. filium. ergo ꝛc. ¶ 2° sic. qualitas non dz simbolica nisi q2 eadem ẽ in genito ꝛ corrupto. Hoc pz. q2 sol põt aliquid generare ubi ẽ qualitas simbolica. ergo nõ respicit generans ꝛ genitum. sz in diuinis non sunt nisi isti termini generationis. ergo ꝛc. ¶ 3° q2 illa nõ est cõis primo ꝛ ꝑ se. sed rõne subiecti. essentia autem diuina ꝑ se ꝛ primo est cõis. ergo ꝛc. ¶ 4° q2 qualitas simbolica ordinatur ad formam. essentia autem diuina nõ ordinatur ad aliqd aliud. ergo ꝛc. ¶ Ideo dico q imaginandum est. q essentia diuina se hz ad modum simplicis nature. que hz modum cõicandi respectu sui ipsius. sz non inuenimus i creaturis simile. sicut dicit dyonisius. q essentie rerum creatarum excedunt incõpabiliter a diuinis.

¶ Contra hoc arguo 4°. Primo sic. nam cuius actus est generatio. illud se hz ꝑ modum potentie. sed generatio in diuinis est actus essentie diuine. ergo ꝛc. ¶ 2° sic. nam generationis actus uidetur essentiam actuare. ergo essentia se hz ꝑ modum potentie. ¶ 2° sic. illud qd determinat aliud se hz ad illud sicut forma ad materiam. sed relatio uel generatio in diuinis determinat essentiam. ergo essentia se hēt sicut materia respectu generationis. ¶ 4° sic. q2 prior ẽ comparatio principiorum inter se ꝙ eorum ad principiatum. sz essentia ꝛ relatio sunt principia ꝑ se. ergo prius comparabunt inter se. ꝛ relatio prius suum effectum formalem dabit essentie ꝙ supposito ex his constituto. ꝛ sic prius referet ꝙ ꝑsona. quod ẽ falsum. ¶ Ad ista. ad primum negandum est fundamentum absolute. s. q actus essentie sit generatio. q2 ex se essentia est actu/

alissta. ꝛ omnis actualitatis fundamentũ.
Ad hec dicunt aliqui ꝙ non est incõueniẽs
ꝙ eẽntia in potentia sit ad gñationẽ. ¶ Cõ
tra. dimitto potentiã logisticã de qua certũ
est. arguo de potẽtia naturali. q2 si eẽntia ẽ
in potẽtia ad relatõem. cũ ex eis fiat unuꝫ
necessario illud erit ꝯpositũ. ꝛ sic ꝑsona di/
uina erit ꝯposita ex actu ꝛ potentia. ¶ Jõ
dico ꝙ eẽntia diuina est actualissima. ꝛ iõ
sibi repugnat eẽ in potẽtia. ¶ Sꝫ adhuc ꝫ.
q2 qñcunqꝫ aliqd pro aliquo signo non hꝫ
a. ꝛ postea hꝫ a. est in potẽtia ad a. sꝫ saltem
ꝑ ordinẽ rõis eẽntia sic fundamentũ est pri
us relatõne. ꝛ non hꝫ pro aliquo sigº. ergo
ꝛc. ¶ Ad istud non faciendo difficultatẽ õ
signis. q2 de hº dicam distinctõe. 13. Dico ad
argumentũ. ꝙ ꝯcludit ꝙ non ẽ repugnãtia
int̃ eẽntiam ꝛ relatõem. ꝛ ista ẽ potẽtia logi
stica ꝛ non natural'. cuꝫ eo aũt ꝙ non sit ꝑ/
fectibile aliquid ꝑ aliud. sꝫ ꝙ ipm̃ sit actua
lissimũ stat ꝙ ipm̃ sit in potẽtia tali. s. logi
stica. non naturali. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ex du/
obus põt ꝓcedere ꝙ aliqd adueniens alicui
non actuet ipm̃. primo si ipm̃ sit actualis/
simuꝫ. sic aqua calidissima dato ꝙ sibi ap/
proximet ignis. non actuabit a caliditate
ulteriori. q2 ẽ summe actuata, ꝛ sic repugñt
eẽntie a relatõe actuari. eo ꝙ ipsa est actua/
ta ultimata actualitate. ¶ Aliomõ qñ ex ꝑ
te aduenientis est repugnãtia ad actuanduꝫ
sic ignis approximatus lune nõ calefacit. q2
tali sbo repugnat actuari a calore ignis. ꝛ
isto mõ etiam eẽntia non põt actuari a rela
tõe. q2 ipsa non ẽ apta eẽ actus alicuiº eo ꝙ
ipa est sbsistens. ꝛ nullũ sbsistens actuat a/
liquid. eo ꝙ nihil tale cõicatur. ¶ Ad 3ᵐ di
co ꝙ relatõ ꝑ damas. non deñiat eẽntiaꝫ. sꝫ
ypostases. nec etiã oꝫ ꝙ oĩs forma deñiet il
lud cui aduenit. si sibi repugnat. sic dictuꝫ
est in precedẽti solutõe. Nũc aũt eẽntie repu
gnat deñiari. sed qcquid facit relatio facit
circa ꝑsonam. ¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ aliqua for
malia ꝯstitutiua sũt que pᵒdant suumeẽ cir
ca fundamentũ. uel circa aliqõ ꝯpositũ. sic
albedo priᵒdat actum suũ formalẽ supfi/
ciei ꝙ ꝯstituto. aliqua aũt non. sed expectãt
ꝯstitutũ ad dandũ suum eẽ. Exᵐ de ai. itel
lectiua. que nõ dat eẽ rõnale materie nec cor

pori. ꝛ tñ dat tõti ꝯstituto ex anima ꝛ cor/
pore. s. homi. Quedam alie forme sũt que
hñt aliquod eẽ qõ repugnat suo susceptiuo
Exᵐ. aĩa intellectiua ẽ incorruptibil', non
dat aũt corpi eẽ incorruptibile q2 sibi repu
gnat. ꝓpter istad uo relatio non dat effectũ
suum formalem eẽntie. sed expectat ꝯsti/
tutũ. non. n. refert eẽntiam sed ꝑsonã. ꝛ hu
ius potissima cã põt eẽ ꝑ sactos: q2 repugñt
eẽntie tale eẽ. s. referri. iõ sibi non dat uel
ꝯuenit talis forma. ¶ Sed hic remanꝫ du
biũ. q2 aliq non pñt cape qũ eẽntia sit sbm̃
relationũ. cum sit fundamentũ eaꝝ. ꝛ ꝓpt̃
hoc dixerũt aliq ꝙ relatio diuina non indi
get fundamẽto. cũ sit sbsistens sic ꝑsona.
¶ Cõtra hoc. q2 non minᵒ sbsistẽtes sũt ꝑ
fectões diuie ꝙ relatões diuine. ꝛ tñ poni/
tur in eẽntia formal'r. Simil'r passio uidet
inee sbo. sꝫ eque ẽ passio eẽntie relatio sicut
attributũ. ¶ Jdeo dico ꝙ ignorãtia abstra/
ctõnũ multos errores fecit. sic phi nesciuẽt
abstrahere ꝓductõem a ꝓductõe trãsmuta/
tiua. Jdeo dixerũt ꝙ creatio erat ipossibil'.
q2 nihil erat trãsmutabile. Simil'r Arriani
nescierũt abstrahere ꝓductõem a factiõe. iõ
q2 uiderũt ꝟbum eẽ ꝓductũ dixerũt ipsuꝫ
eẽ factũ. ¶ Simil'r posset poni exᵐ de mul
tis aliis erroribᵒ ex hoc ꝓuenientibus.
¶ Jdeo dico ista quatuor sunt ordinata eẽn/
tial'r. s. sbm̃. receptiuũ. fundamentũ. ꝛ radix
siue principium radicale. Jnter ista sbm̃ po
steriᵒ est ꝛ infimũ. a sbo abstrahit rõ recepti
ui. Nam oẽ sbm̃ recipit. non tñ omẽ quod
recipit ẽ sbm̃. q2 corpus recipit aiam intel/
lectiuã. non tñ est eiᵒ sbm̃. q2 sic dependeret
ab eo. Fundamentuꝫ aũt abstrahit a sbo ꝛ
receptiuo. Nam oẽ quod recipit fundat. nõ
tñ ecõuerso. Nam passiones non sũt in sb
iecto sic in receptiuo. ꝓpter indistinctõem
realem. hñ tñ sunt sicut in fundamẽto. ra
dix aũt abstrahit a fundamẽto. q2 diuĩa es
sentia õr radix diuinaꝝ ꝑsonaꝝ. ꝑ dioñ. ĩ
caᵒ de unica ꝛ discreta theologia. ꝛ tñ non ẽ
ꝓprie fundamentũ. cum supposita nõ isint
Et ideo sic ꝓductio sine factione põt intel/
ligi. ita fundamentũ sine subiecto siue rece
ptiuo. ¶ Jntelligendũ tñ ad euidentiam
istoꝝ a se inuicẽ abstrahentiũ. ꝙ subiectum

sic recipit q etiam cāt. receptiuū aūt recipit
sed non cāt. sicut aīa intellectiua recipitur ī
corpe. 7 tñ non creaē ab eo 7 distinguiē a re
cepto. sed non oportet q fundamentū dis/
tinguatur realr a fundato. 7 ita se hēt eēn
tia respectu ppietatū. ¶ Nunc viso quō se
habet respectu ppietatū eēntia. uidendum
est quō se habet relatio siue ppietas respe
ctu eēntie. ¶ Dicunt aliq̄ q se hēt p modū
sbe. Aliqui p modū accñtis. Aliq̄ p modū
sbsistētis. Aliqui q se hȝ p modum ratōis
formalis 7 diffinitie respcū ipsiᵒ eēntie.
¶ Nullᵒ istoꝝ moꝝ apparet mihi ꝯueniens.
Ideo arguo ꝯ eos. ¶ Primo ꝯ primū qui
dicit de sba. quecūq distinguunē p rōnes sb
stantiales diuerse rōnis. illa sunt supposita
alteriᵒ 7 alteriᵒ nature. psone aūt diuine nō
sunt supposita alteriᵒ nature. Cōstat autē
q distinguunē p relatōes. ergo non se hñt
p modum sbe. ¶ Cōtra 2ᵐ sic. Illud qđ est
accñs uel hȝ modū accñtis non ꝯstituit sup
positū de gñe substātie. sed relatōes ꝯstitu/
unt suppositū de gñe sbe. ergo non hñt mo
dum accñtis. ¶ Cōtra 3ᵐ. qr q̄tumcūq re
latio hȝ modū subsistētis. qr ꝯstituit suppo
sitū. uel qr est ꝯstitutiua supposti. tñ qr ois
relatio necesse ē ut hēat aliquod fundamē/
tum in quo sit. oȝ assignare quō ista se hēat
ad eēntiam sicut ad fundamentū. ¶ Cōtra
4ᵐ. quia uideē quasi absurdus. Naȝ diffini
tio uel rō diffinitia p̄tur in pᵒ mō dicendi p
se de diffinito. si ergo relatio sit rō diffiniti
ua substātie uel eēntie. ipsa dicetur de ea in
pᵒ mō. quod est falsū 7 ꝯ Augus. ¶ P. ubi/
cūq est diffinitio 7 diffinitū. 7 ecouerso. sȝ
eēntia est in filio. ergo 7 pñitas. ¶ Similr
eēntia opponereē relatōi sicut relatio. Similr
tūc eēntia eēt incōicabilis sicut rēo. Silr eēntia
distingueret sicut relatio. Hec oia sunt falsa.
¶ Ideo dicit scotᵒ q relatio ꝯpatur ad eēn
tiam p modū ppietatis indiuidualis. 7 hᵒ
pbatur dupl'r. ¶ Primo sic. illud quo disti
guunē supposita eiusdē nature sūt ppieta
tes indiuiduales. sȝ relatiōes respcū eēntie
sic se hñt. ergo 7c. ¶ 2ᵒ sic. illa qbus pdu/
cens 7 pducīū in generatōne uniuoca di/
stinguunē se hñt sic ppietates indiuidua/
les. qr si non. pductio non eēt uniuoca. sed

relatōes istoᵒ se hñt. ergo 7c. ¶ Sȝ ꝯ istud
arguiē 4ᵒ. Primo sic. nulla ppietas indi/
uidualis est principiū distinctōis formalis.
sȝ psone diuine formalr distinguūtur. ḡ re
latōes quibᵒ distinguunē non se hñt sic p/
prietates indiuiduales. ¶ 2ᵒ sic. omis ppri
tas indiuidualis ē eiusdem rōnis seu gene
ris cū natura cuiᵒ est ppietas. ppietas au
tē diuīa est alteriᵒ generis a diuina eēntia.
qr ppietas est relatio. eēntia aūt ē substā/
tia. ergo 7c. ¶ 3ᵒ sic. omis ppietas indiui/
dualis cum natura cuiᵒ est facit unū ꝯceptū
formalem. sȝ relatio cū eēntia non facit. ḡ
relatio non ē ppietas indiuidualis. Mi/
nor pȝ. qr illi ꝯceptᵒ eēt aut absolutᵒ. aut re
spectiuᵒ. ¶ 4ᵒ sic. ois ppietas indiuidual'
est incōicabilis. sȝ pñitas est cōicabilis. Nā
pñitas ē eiusdem rōnis in deo 7 in creatu
ris. ꝯ enī aplm Illa in diuis est a qua ois
alia pñitas denoiatur. ergo 7c. ¶ Propē
ista 7 multa alia posset dici sicut credo eē ūm
q ista ꝯpatio non est ppria. sȝ quodammō
methaphorica. licȝ enī ppter aliquā simili
tudine liceret dicere sic. tñ in pluribᵒ est dis/
simile q simile. ¶ Sed q̄tum ad quartaȝ
obiectōem. quō pōt pñitas dare eē incōica
bile. cū ipsa sit cōicabilis. ¶ Si dicaē q iōo
dat eē incōicabile qr diuina. ¶ Cōtra. quia
tunc omne diuinū esset tale. quod ē falsuȝ.
Nec ualet dicere qr inq̄tum hec pñitas .s.
rōne hecceitatis. qr si solū istoᵒ. non eēnt sup
posita diuīa inq̄tum talia distincta forma
liter. Naȝ diuersitas hecceitatū non facit di
stinctōem formalē. ¶ Dico ḡ q pñitas hȝ
unam rōnem cōem. que est rō cōis pñitati
diuie 7 create. 7 hȝ aliam ppriā specificam.
7 illa est ppria pñitati diuie 7 illa ex se est
hec. 7 ꝯ istam ꝯstituit. Eodemᵒ de aliis.
¶ His uisis rñdeo ad qōeȝ. 7 pono quattuor
ꝯclōnes. Prima ē q eē de substātia pīis nō
dicit solam originē. qr cum creatura origi/
netur a deo. creatura eēt de substātia pīis.
uel dei. qđ est falsū. ¶ 2ᵃ ꝯclō est q de non
dicit solam ꝯsubstātialitatem. qr tūc pī pōt
dici eque de substātia filii. sicut ecōuerso.
¶ 3ᵃ ꝯclusio ē q utrūq dicit. 7 ꝯsubstantiali/
tatem 7 originē. Un qr filiᵒ hȝ eandē sub
stantiā cum pīe 7 est ab eo. ōr de substātia

patris. ¶ 4ª ꝯclusio est. ꝙ p̄ncipalı᷒ dicit ꝑ aliquos originē ꝙ̄ ꝯsbalitatem. qꝛ rō con sbalitatis est respcis ꝯnis distinctiōem ꝑso naꝝ. sic respect᷒ siltudinis. equalitatis. et identitatis. ꝑsonalis aūt distictio fit ꝑ ori gines. ergo ꝛc. ¶ Confirmat. qꝛ in eēntia liter ordinatis pri᷒ est semꝑ principali᷒. sed distinctio p̄cedit ꝯsbalitatē sicꝫ alias relatōes cōes. s. siltudinis. idētitatis. ⁊ equalitatis. ergo de dicit pri᷒ origineꝫ ꝙ̄ ꝯsubstantiali/ tatē. ¶ Sed oppositū apparet mihi. Jdō sit 4ª ꝯclusio. ꝙ de p̄cipali᷒ dicit siue signifi cat ꝯsubstātialitatē ꝙ̄ originem. Nam si di ceret pri᷒ originē. tunc non repugnaret sbe eē genitam. sic sibi non repugt eē de. ¶ P̄sti cut assilare dicit relatōem pri᷒ siltudis. cō cernit aūt originem. ita cōicare ut dictū est supius. Et eodem᷒ de hac ꝑpositione de. ꝑri us. n. dicit ꝯsubstātialitateꝫ. postea originē. ¶ Sꝫ tunc ad argumenta in ꝯrīuꝫ dico. ꝙ lꝫ distictio ⁊ origo ꝑ quā fit distinctio ⁊ cō/ substātialitas sint eēntialr ordinata. ita ꝙ distinctio siue origo sit prior. ⁊ ꝯsbalitas sit posterior. tñ aliquod nomē potest ipōi qd̄ significabit unum. s. illud qd̄ posteri᷒ est ꝙ̄ illud quod est pri᷒. sicut album dr̄ de albe/ dine que est posterior ꝙ̄ de sbo qd̄ est pri᷒. ita in ꝑposito. ¶ Ad Ric. dico ꝙ negatur ab omnibus.

Utrum filius semꝑ gn̄ctur de sba pris. ꝙ non. qꝛ ꝑ Greg. magis debet dici eē genituꝫ ꝙ semper generari. ¶ Cōtra. nam aug᷒ ꝯpat eū splendori q̇ ꝯtinue gigniᵗ ab igne. ¶ Hic sciendū. ꝙ lꝫ in sensibilib᷒ inueniant gn̄ationes multe dissimiles gn̄atione Ubi. tñ accipien᷒ de oibus ꝙ non est in eis aliqd̄ imꝑfectōis poterim᷒ eam aliqualr inuesti/ gare. ¶ Quedaꝫ. n. est gn̄atio que est sil' ꝑ ficiens ⁊ deficiens. sic gn̄atio mot᷒ ⁊ oium successiuoꝝ. ¶ Alia est ꝑficiens ⁊ nō defi/ ciēs. sic in gn̄atione accm̄s ꝑmanētis. quia ibi ē augmētatio ⁊ non corruptio. ¶ Alia ē neutra. nec est deficiens. nec ꝑficiēs. sed ra/ ptim trāsiens tam gn̄atum ꝙ̄ gn̄atio. sic ge neratio radii a sole. qꝛ non manet nisi ꝑ in stans. ¶ Alia ē cui᷒ genitū est in istanti. et illud non raptim trāsit sꝫ ꝑmanet. trāseunte tñ nunc gn̄ationis nō remanet gn̄atio. sic est in gn̄atione forme sbalis. manet. n. for ma ⁊ non gn̄atio. ¶ Jste quatuor gn̄atōes remouent a diuis. pꝫ eniꝫ de tribus primis qꝛ nihil est ibi ꝑficiēs ⁊ deficiens sil'. sic in prima. Nec est ibi ꝑfectio sic in 2ª. Nec ra ptim trāsit generatio ⁊ genitū. sic in 3ª. Nec etiā 4ª manet. qꝛ non trāsit generatio diui na. imo est coēterna genito. qꝛ ꝑ ipsā ꝯstitui tur in eē ꝑsonali. Sic ergo ei᷒ ꝑsonalitas ꝑ stat. ita ei᷒ generatio. ¶ Alia aūt inuenitur que est silima. s. generatio act᷒ intelligendi scilꝫ Ubi nostri. caret eni imꝑfectōibus p̄di ctis. ꝑpter quas p̄dicte gn̄ationes amouen tur a diuis. Jpsa eni est ꝑmanēs ⁊ non de/ ficiens. sic pª. nec ꝑficiens sicut 2ª. sꝫ instā/ tanea ē. ꝯtra tertiā non raptim trāsit. sicut generatio radii. sed ꝑmanet cū genito. Nec raptim trāsit sicut generatio forme sbalis. tam diu. n. durat generatio act᷒ intelligen/ di ꝙ diu durat ipe act᷒. Et h᷒ magis appa/ ret de Ubo. qꝛ Ubum in eē uerbi ꝯstituitur ꝑ generationē passiuā. ⁊ iō stante Ubo. ꝯdi ctōem includit ꝙ non sit generatio. ¶ Sed hic est una diffi. Utrū act᷒ intelligendi sem per generet. sicut nūc dictū ē. Et uidet ꝙ ñ. Quāto forma ꝑfectior est tanto min᷒ de/ pendet. forma aūt ꝑfectissima in intellectu est act᷒ intelligēdi. hitus aūt ⁊ spēs que sūt imꝑfectōres non semꝑ dependet. ergo ꝛc. ¶ Ad istud dicenū est ꝙ ꝑpō assumpta nō est uera. s. ꝙ res q̇to ꝑfectior. tanto minus uel a paucioribꝫ dependet. Nam certū est ꝙ ꝯpositū est nobili᷒ ipsa materia. ⁊ tñ a plu rib᷒ dependet ꝙ̄ ipsa materia. Eodem mō ō actu intelligēdi dico. ꝙ lꝫ sit nobilior. tñ a pluribus dependet ꝙ spēs uel hitus. qꝛ ali qñ ultra illa a q̇bus dependēt ista a quib᷒ etiaꝫ dependet act᷒. actus adhuc dependet ab istismet. s. a spē ⁊ hitu. Plus etiā depen det. qꝛ postꝙ̄ illa sunt in eē posita. iam non dependēt nisi forte a ꝯseruante. tñ eoꝝ ge neratio non stat. Actus aūt intelligendi ita ꝯtinue ꝙ̄ diu est generat. sic in pª nunc qñ incipit eē. ¶ 2ª diffi. cum ois actio hēat ter minū capientē eē ꝑ ipsam. cū ꝑ generatōem actus intelligēdi in primo instan act᷒ ipse

intelligendi capiat eē. quid in 2° instanti capiet eē. qz uel idem capiet bis eē. qz iam pbabunt eē. uel aliud nouū. ¶ Dico φ hic non est difficile rn̄dere. si ponat̄ productio pmanens sicut pductū. Et tunc eēt dicend̄ φ difficultas eēt. si eēt in 2° instanti noua productio. sed quia nō est noua productio. sed eadem que prius. ideo non accipit esse nisi eadem acceptione qua añ. Ex^m. cā materialis semp cāt materialiter suum effectū. qz suum creare est recipe. ⁊ effect° dependet ab ea. semp aūt eadem cāl'itate cāt. ⁊ eadem receptione recipit. ¶ 3ᵃ diffi. est de agentib° naturalibus qñ approximātur passiuo φto ibi plus manent tantomagis intendūt suos effect°. Non nūt experimur hoc de actu intelligendi. Ūñ ergo hoc. ¶ Ad hec ego dico. φ aliqua agētia sunt que φtinuāt actiōes istas innouando ipsaz. Aliqua non. sic si sol staret ⁊ non moueret̄. semp eundē radiuz causaret. nec ille radi° intenderet̄. sz in p° instāti eēt eque gfect° sicut i ultimo. Et tota rō est qz eadem actiōe nūo cāret. non sic aūt agētia phica. sic ignis qui p modū φtrii agit habet .n. φtrium. ⁊ iō alia ⁊ alia actiōe. ⁊ alio ⁊ alio influxu cāt φtinue. ⁊ semp aliq̄d nouū pducit. ⁊ etiam augmētat. ¶ 4ᵃ difficultas est. Utrū posset demōstrari φ talis actus intelligendi sic φtinue dependeat.

¶ Ad h° dico φ dependētia alicu° ad a. pbat̄ p̄cise p hoc. qz ad pn̄tiaz a. seq̄tur b. ⁊ absētiā a. seq̄t desinitio b. Nunq̄ aliā uiā habem° ad pband̄ siue oñdendū aliq̄d eē cām alicu°. Eodem° dico de φtinue cāre. qz cū uidem° φ aliq̄ effect° postq̄ positi sūt in esse φtumcūz deficiat cā illuz effectum ponens in eē. non ppter h° deficit ille effect°. dicim° φ ille φtinue non cātur. Ex^m de calore cāto a sole. recedēte .n. sole remanet calor. iō ⁊c. Qñcunq̄ .n. ex absentia eē seq̄tur corruptō effect°. tunc dicim° φ ille effect° φtinue depēdet. ⁊ est i φtinuo cāri. Ex^m de luce cāta a sole. recedente .n. sole tam ampli° non remanz ergo ⁊c. ¶ Ad ppositū applicans°. φtuz ad ea que sunt in aīa. qz uidem° φ lz pn̄te obiecto uel spē cētur hitus. tñ postq̄ cātus est abeūte obiecto adhuc remanet hitus. Probam° eñi hitum ex h° non φtinue dependere nec φtinuē cāri. qz aūt uidem° φ pn̄te obiecto act° ponitur in eē. absente aut non stat actus. iō arguo euident̄ φ actus φtinue cātur. ⁊ dependet eque euident̄. sicut de radio respectu solis. ¶ 5ᵃ diffi. quō corrūpuntur ⁊ pmanent ea que sunt in aīa nostra. ¶ Ad hoc dico φ aliqua corrūpunt̄ p̄cise ex defectu agētis. Ex^m de luce in aere que ñ corrumpit̄ ppter aduentū φtrarii. nec ppter inaturalem potētiam sbiecti. sz p̄cise ex defectu agētis. huiusmōi est in aīa actus intelligendi. non .n. ppter φtrium corrumpit̄. nec ppter innaturalitatē sbi. sz p̄cise ppter defectū agentis. Intellellect° .n. agens pōt occupari circa aliud obiectuz. ⁊ sic nō occupabit te circa istud. ⁊ p φñs ex tali defectu seq̄tur desitio act° intelligendi. Aliqua aūt sunt i sensibilib°. que corrūpunt̄ ex defectu principii pacientis. i. sbiecti. ⁊ hoc fit qñ sbm desinit materialr cāre ppter aduentū alicuius φtrii. Et isto mō albedo in supficie eē desinit nigredine adueniēte. Huiusmōi in aīa nrā sunt hitus aliq̄ qui hn̄t φtrariū. Naz ipsi ñ corrumpunt̄ ppter primū. qz postq̄ positi sunt in eē non ampli° dependēt a caus̄ suis. sz qz omne inherēs dependet a sbo. cessante sbo cāre in gn̄e sue cāl'itatis. stati desinūt isti habit°. Hoc aūt fit qñ alii hitus istis icōpossibiles inducunt̄. qz tunc sbm desinit cāre respectu istoz. ⁊ incipit respectu illoz. Isti aūt hitus sunt impfecti. ut in sequētibus apparebit. ¶ Sz tunc ex istis pōt elici una φclusio. φ pfecti hitus non pn̄t corrūpi. Nam de impfectis. sic de opiōne uera et falsa ⁊ fide pz oppositū. sz de scia ⁊ sapientia que sunt uere ⁊ pfecte uidetur φ sunt icorruptibiles. Probo. nam oē quod corrūpitur. uel corrumpitur ppter defectū agentis. sic de luce. uel ppter defectū sbi. qz desinit cāre. Uel ppt̄ aliqō incōpossibile inductū in sbo. ex q° seq̄tur 2^m. s. φ sbm ñ possit cāre. Propt̄ primu non corrūpunt̄ isti habitus. qz postq̄ positi sunt in eē abeunte cā sua adhuc nō remanēt. Nec ppter sciaz falsā sibi incōpossibilez. uel ppter sapiam falsaz. qz iste non sūt. Includit .n. φtradictōem φ aliqua scia sit falsa. uel etiam sapia. sicut φ hō sit irrōnalis. Scia enī ē hitus ueridic°.

¶ Sz dices. q̄ lȝ non possit corrūpi p̄ sciaȝ falsam. eo q̄ non sit. tñ ad corruptionem sufficit opinio falsa. que bñ est possibilis. ⁊ ista ita est incōpossibilis scie. sicut albedo nigredini. ¶ Sed hoc est incōpossibile. q̄a qñ alique due cause sunt eque approximate respectu alicui⁹ passiui. si una ē potētior alia. ⁊ effect⁹ eorū sunt simpl'r incōpossibiles. q̄r nunq̄ impotētior poterit effectū suum in passiuo cāre. nec p̄ 9ñs effectū potentioris destruere. Hoc p̄ȝ. maxie si utraqȝ p̄ ultimū sue potētie agit. Mō ita est q̄ opio falsa que ē incōpossibilis scie ñ pōt cāri i intellectu nisi mediante actu circa obiectū illud quod est scitum. Cōstat aūt q̄ illud obiectuȝ scitum pronūc erit pñs intellectui. ⁊ sic premisse respectu demonstratōis. lȝ demonstratōe eque approxiata potētie cū silogismo p̄babili. demōstratio ē potentior. cū ergo effect⁹ demonstratōis qui ē scia sit incompossibilis opiom falsé. seq̄tur q̄ sill'us p̄babilis nunq̄ poterit effectū suum cāre i potentia. ⁊ per 9ñs nec sciam destruere.

¶ Ex his pōt alicui uideri q̄ ueri ⁊ p̄fecti habitus intellectuales non pñt corrumpi.

Ad Grego. dico. q̄ ideo est q̄r generatio est rocua genito.

Utrum eēntia diuia sit cā eorū que sunt ex⁹ in gñe cause final'. q̄ non. Dyoñ. dicit q̄ est sup̄sb stantial'r ab omib⁹ segregata effectib⁹. ¶ Cōtra idem ⁊ est 4° ca°. omnia desiderant summū bonū. ¶ Ad istaȝ q̄ōeȝ dico. q̄ sic. Et p̄bo 4'. Primo sic. cālitas p̄a ⁊ p̄fectissima est attribuenda prime ⁊ p̄fectissime p̄fectōi. lȝ cālitas finalis ē p̄fectissima. eēntia aūt diuia ē p̄fectissima p̄fectio ergo ⁊c. 2° sic. nulla p̄fectio hȝ rōnem summi boni nisi eēntia diuina. sed rō finis est rō summi boni. ergo rō finis 9petit eēntie diuine 9p̄ie. ¶ 3° sic. Illud q̄d est summe appetibile ab oibus hȝ rōnem finis oim. lȝ diuina eēntia est summe appetibilis ab omnib⁹. ergo ipsa est finis oim. Maior p̄ȝ. q̄r oia bonum appetūt. rō aūt finis ⁊ boni eadem. ergo uidetur q̄ summū bonuȝ ē summe appetibile. ¶ 4° sic. obiectū beatificū sb eadem rōne hȝ cālitatem cause finalis sub qua quietat appetitū beati. lȝ eēntia diuina sb rōne qua est eēntia diuia quietat intellectum beati. ergo sb illa rōne est cā finalis.

¶ Sed hic quattuor sunt diffi. Prima. q̄a uidet̄ q̄ hoc non possit stare. Nam diuia essentia q̄cquid cāt natural'r cāt ut p̄scidit ab attributis. lȝ istud est ip̄ossibile. q̄ ipsa aliq̄d causet natural'r in creaturis extra. ¶ 2ª diffi. q̄r omne natural'r cāns necessario cāt. sed eēntia ut p̄scindit a uolūtate cāt natural'r. ergo necessario cābit ad ex⁹ quod est impossibile. ¶ 3ª difficultas. q̄r pª cālitas ad ex⁹ attribuit̄ uolūtati. lȝ si diuia essentia cāret. non cāret nisi p̄ modū agentis p̄mi. ergo p̄ uoluntatē. ¶ 4ª diffi. q̄r cālitas cause finalis est prior alijs cālitatibus. cum ḡ diuina eēntia necessario causet. ipsa in suo genere causabit necessario in illo priori. Et sic sequūtur duo. Primū est q̄ uolūtas necessario causabit. ex quo eēntia que p̄uenit in causando necessario causat. ¶ 2ᵐ q̄ uoluntas nihil cābit. q̄r ex quo i illo priori res causate sunt. q̄d cāret. ¶ Ad ista Ad pᵐ dico. q̄ 9nexio reȝ ad eēntiam ut ad finem necessaria ē. ⁊ eēntie ad res ut finis ad finibilia. lȝ. n. res sint 9tingētes. tñ eis positis necessaria ē 9nexio. ordo. n. h̄ hitudinem cause finalis naturalis ē natural'r. n. asin⁹ est p̄pter hoiem. ⁊ corp⁹ p̄pter aiam. et oia p̄pter diuinam eēntiam. Jō 9cedo q̄ ordo iste ex se necessari⁹ est. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ essentia ut finis mere natural'r cāt. Sz q̄r effect⁹ non solum dependet a fine. Xm etiaȝ ab efficiente. efficiens aūt liberū est ⁊ 9tigēs sal' uolūtas diuia. ideo seq̄t̄ q̄ erūt 9tingētes. ⁊ h° p̄pter istam rōnem. q̄r q̄ñcunqȝ plures cause natural'r agētes ⁊ necessario 9currūt ad unum effectū. si una sola 9tigēs fuerit. effect⁹ erit 9tingēs. ⁊ sic ē hic. ¶ Ad tertiū dico. q̄ agere ⁊ mouē ⁊ talia 9ueniunt p̄cise efficiēti ⁊ p̄prie. ideo 9cedo q̄ uolūtas ē primū mouēs ⁊ agēs. sed cāre abstrahit ab istis. Jō non sequit̄ q̄ pᵐ cāns sit primū mouēs. nec q̄ pᵐ mouēs sit pᵐ causans. sicut primū aial non ē prim⁹ asin⁹. nec ecōuerso. eēntia ergo hēt cālitatem alteri⁹ rōnis a uoluntate. Et iō in illo ordine ē primū cāns:

¶ Ad quartū dico. q lʒ cā finalis sit totalˀ in ponendo effectū ex̄ in gn̄e cause finalis. tn̄ non est totalis simplr. qꝛ deficit cālitas efficientis. ꝛ iō lʒ ex se omia causet ꝛ necessario in isto gn̄e. tn̄ qꝛ necessario exigit uolūtas. non ponit effectū nisi ꝯcurrēte uoluntate que ꝯtingēter cāt. ¶ Ad ꝺpon̄. dico. q est segregata ab effectibus in gn̄e cause efficientis.

Utrum eēntia ut ꝓscindit a uoluntate sit principiū ꝓductiuū alicuiꝰ ad extra in rōne efficientis. Dico q non. Hoc ꝓbatur ab aliqbus. Primo sic. impossibile ē q aliquid necessario ꝓducatur ad ex̄. eēntia aūt ut sic est principiū necessariū. ergo non est principiū ꝓducendi ad ex̄. ¶ 2° sic. Nihil ad extra ꝓducitur a deo necessario. sed eēntia diuina necessario ꝓducit q̄cquid ꝓducit ergo ꝛc. ¶ Iste rōnes ṽ q aliqs posset dicere non ꝯcludūt. ꝓbarent. n. q necessario cāret beatitudinē. ¶ Ideo pono alias. Prima sit ista. qn̄cunqꝫ sunt alique due cause ꝑtiales respectu alicuius effectꝰ. una ulˀis ꝛ alia ꝑticularis. ulˀior est ꝑfectior. Ptʒ i omnibus. posito ergo q ꝯcurrat cuʒ eētia uolūtas ꝯcurrat. tunc uoluntas cū sit ulˀior eēt ꝑfectior. q aūt uolūtas sit ulˀior ptʒ. qꝛ eēntia non ponet nisi in ꝓductōibꝰ obiectiuis cāre. uoluntas uero in oībus. ergo ꝛc. Maior ptʒ. qꝛ qualem ordinē hn̄t aliqua in eēndo. talem hn̄t in cāndo. ¶ 2° sic. oīs cā que non est pᵃ depēdet a pᵃ in cāndo. uolūtas est pᵃ causa in cāndo. ꝑ augus. sʒ qn̄ aliquid dependet ab alio in opando ē impfectiꝰ illo ꝛ sic eēntia erit impꝑfectior uolūtate. quod est falsuʒ. ergo ꝛc. ¶ 3° sic. qn̄cunqꝫ ad aliquem effectū ꝯcurrūt due cause eēntialˀr ordinate. cā minꝰ principalis non pōt tn̄ intēdi qn̄ sit inferior. sʒ obiectū respectu actus intelligendi est minꝰ principalis cā. ergo si eēntia diuina ꝯcurrat cū potentia. ipsa erit minus pricipalis cā in eēndo. qꝛ minꝰ principalis in opando. ¶ 4° sic. nam tunc uidetur intellectꝰ nī agens eē ꝑfectiōꝛ. qꝛ ad omnes actꝰ ꝯcurrit. non sic aūt eēntia diuina. ¶ 5° sic. qn̄cunqꝫ aliqua res cōis diuidiť ꝑ duas differētias oppositas. impossibile est unam eaꝝ in aliam coincidere. sʒ cā effectiua ꝛ finalis diuidūt cām ex opposito. essentia auté diuīa ut sic accepta ē finalis oīum ut patuit i ꝑcedēti q̄ōne. ergo ipsa non erit cā efficiēs. sʒ uoluntati attribuiť causalitas effectiua. ¶ 6° sic. impossibile ē inť fundamentū ꝛ terminū eiusdem rōnis eē relatōes nisi eiusdem rōis. sʒ eadem forma simplex refertur ad ōm sb rōne finis ꝛ efficiētis. fūdamentū aūt est idem ex ꝑte cāti. ergo oʒ q sit ꝺṅa ex ꝑte termi. qꝛ alioqn relatōes essent eiusdem rōnis. quod ē falsū. eēntia aūt diuīa est terminꝰ relatōis ꝑ modū finis. g̃ non eritꝑ modū efficiētis. Ideo ad q̄ōem qua queriť Utꝝ eēntia ut ꝓscindit a uoluntate sit principium productiuuʒ ad extra. Dico q non potest esse.

¶ Distinctio 6ᵃ.

Circa distinctōem sextaʒ Queritur pᵒ Utrum ꝺs pr̄ genuit filiuʒ uolūtate. q sic Hylariꝰ de trini. dicit. q ꝺs pať caritate ꝛ natura cōicat oīa filio. caritas est ꝑfectio uolitiua. ergo si caritate ꝛ uolūtate. ¶ Cōtra augꝰ. 15. ꝺ trini. dicit. q uałꝺ repellenda ē bereś Enomii qꝛ dicit filium dei non nature sʒ uolūtatis. ¶ Hic pᵒ uidenꝺ est si ꝓduxit filiū uoluntate que est potētia; ¶ 2°. si ꝓduxit eū uolitione. ¶ Quantū ad pᵐ est intelligendū q quatuoꝛ mōis pōt intelligi ꝓduci filiuʒ uolūtate pr̄na. s. uolūtate an̄cedente. qua uoluntate q̄s desiderat ꝯpatum qué nō hēt in sua potestate. ¶ 2° uoluntate ꝯcōitante. sic postq̄ hʒ ꝯpatum iam amat eū. ¶ 3° uolūtate sbsequēte. sic actꝰ fortitudinis cū tn̄ fierit delectat. ¶ 4° uolūtate eliciente. sicut uirtꝰ executiua ad impium uolūtatis opatur. ꝑ hec quatuoꝛ dico quatuoꝛ ꝯclōnes.

¶ Prima ē. q pr̄ ꝓducit filiū uoluntate an̄cedente. Hoc ꝓbo sic. qn̄cunqꝫ aliqua ordinata sunt ordine nature. qualem ordiné hn̄t inter se. talem hn̄t in supposito. sʒ uoluntas

ordine nature uel saltem naturalis intelli
gentie est prior ꝓprietate ꝑsonali, cũ sit act⁹
eēntialis. ergo est prior in supposito pr̃is.
¶ Confirmatur, q2 ꝰ Dyoñ. in diuis ordi
ne nature preueniũt eēntialia ꝑsonalia. uo/
luntas aũt est eēntialis. ꝓductio ꝑsonalis.
ergo ꝛc. ¶ 2ᵃ ꝯclusio ꝙ pr̄ producit filium
uoluntate ꝯcõitãte. q2 queciq3 sunt simul in
eodem instanti eēnitatis, unum aliud neces
sario ꝯcomitatur, sic est in ꝓposito. ergo ꝛc.
¶ 3ᵃ ꝯclusio ꝙ pr̄ non ꝓducit filiu3 uolũ
tate ſbſequēte. qḋ ꝓbatur. ꝯñs ut ꝯñs neces
sario est posteri⁹ aliquo ordine illo qḋ ꝯse/
quitur. s3 uolũtas nec ordine nature. nec o/
riginis est posterior ꝓductione. ergo ꝛc.
¶ 4ᵃ ꝯclusio ꝙ non uoluntate eliciēte. Et ꝓbo
dupl'r. Primo sic. q̄ñcumq3 principiũ hab3
terminũ adequatũ, non pōt in aliũ elici
ue. s3 uoluntas intelligitur hr̄e terminum
adequatũ. s. spm̄ scm̄. ergo ipsa non poterit
eē͂ principium filii. ¶ 2ᵒ sic. unius ꝓducti ñ
pōt esse nisi unum totale principiũ ꝓducti
uum. s3 sufficiens ꝓductiuũ ⁊ totale filii ē
mēōria fecunda que non includit uolunta
tem. ergo ipsa nō erit principium ꝓductiuũ
uerbi. ¶ Confirmaṫ dupl'r. Primo sic. q̄a
intellect⁹ uidetur eē͂ sufficiens principiũ re
spectu filii in ordine determinati principii. ḡ
uoluntas cũ non possit ꝯcurrē nisi in ordie
illo. si ꝯcurreret superflueret. ¶ 2ᵒ. q2 cã ꝑti/
cularis nō extenditur ad ꝓductiōem alteri⁹
rõnis. ¶ Contra ista instatur 4ᵒ. ¶ Primo
sic ꝯ primã ꝯclusionē. Illud quod ꝯueit ali/
cui in p⁹ mō dicendi ꝑse. ꝓcedit illud qḋ cō/
uenit in 2ᵒ mō. s3 uoluntas ꝯuenit pr̄i in 2ᵒ
mō sicut ⁊ nature. ꝓductio aũt in p⁹ mō. q̄a
ipm̄ ꝯstituit. ergo ꝛc. ¶ 2ᵒ sic ꝯ scḋam ꝯclu
sionē arguo sicut tu. quecũq3 sunt simul in
eodem instãti eēnitatis. illa se inuicem ꝯco/
mitanṫ. sed generatio ⁊ spiratio sunt huius
mōi. ergo si ꝓpter h⁹ dicaṫ ꝓduci fili⁹ uolũ
tate ꝯcomitante. eodem⁹ spiratoē ꝯcomitã/
te. ¶ 3ᵒ ꝯtra tertiã sic. in illo instãti in quo
pr̄ ꝓducit filium, aut placet sibi in ꝓdu/
ctione aut displicet. non 2ᵐ. q2 h⁹ eēt impfe
ctionis. ergo placet. Hoc aũt uoco ꝓduci uo
luntate ſbſequēte. ¶ 4ᵒ ꝯ quartã sic. Ubi3
eiusdem rõis uidetur in nobis ⁊ in deo. s3
in nobis uolũtas ꝯcurrit ꝰ ꝙ dicit aug⁹ 4ᵒ
de tri. ergo eodem⁹ ꝯcurrēt in diuis. alioq̄n
non eēnt eiusdem rõnis. ¶ Ad pᵐ dico ꝙ
aliquid ꝯuenire supposito in 2ᵒ mō potest i/
telligi dupl'r. Uno mō ꝑ rõnem formalem
suppositi. ⁊ isto⁹ maior uniuersal'r est uera.
¶ Nam que ꝯueniũt in p⁹ mō isto mō sunt pri
ora his de 2ᵒ mō. Alio mō pōt intelligi ꝙ si/
bi ꝯueniat ꝑ rõnem cōem, ⁊ de isto non ē ue
ra. Nam bonu3 ōr de homīe in 2ᵒ mō. ⁊ tñ
bonu3 in hoie est pri⁹ rõnali. q2 sibi ꝯueit ꝑ
rõem cōem superioris. s. entis. ¶ Ad ꝓpositu3
tunc dico. ꝙ uoluntas in 2ᵒ mō dicendi ꝑ se
inest pr̄i non ꝑ rõnem pr̄is. s3 precise ꝑ rõ/
nem cōem. s. ꝑ eēntiam uel natura3. ⁊ iō in
pr̄e prior est uolũtas ꝙ productio que ē de
p⁹ mō. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ eodem⁹ de omnibus
que sũt in pr̄e. potest ꝯcedi ꝙ ꝓducitur cum
eis. ⁊ ita de spiratoē ⁊ de omnibus aliis. non
tamen ita ꝓprie de uno sicut de alio. ⁊ iḋo
non est ita in usu cōi. ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ nō ē
imaginandũ ꝙ successio sit inṫ ꝓductiōem ⁊
ꝯplacentiam, nec ꝙ ꝓductio transeat in pte
ritum. stantib⁹ aũt simul, necessario uolun
tas prior est ꝓductiōne. ergo non pōt eē͂ sub
sequens. ¶ Ad quartũ dico ꝙ impfectiōnis
est in uerbo nr̄o ꝙ sit impatum, ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ
ibi ꝯcurrat uolũtas copulãs parentē cu3 ꝓ
le. Illo ergo mō non est ponendũ in diuis.
⁊ ideo non ponit ibi uolũtas ꝯcurrerē.
¶ Quantũ ad 2ᵐ. s. utru3 pr̄ ꝓducat filiu3 uo
litione. supposita uniformi distinctiōe. Hic
sicut dictũ est de uolũtate. pono quattuor cō
clusiones ꝯformes. ¶ Prima est, ꝙ pr̄ ꝓdu
ducit filium uolitõe āñcedente. ⁊ ꝓbatur.
q2 eēntiale precedit notionale. s3 uolitio est
eēntialis. ⁊ ꝓductio notionalis. ¶ 2ᵃ. ꝙ uo
litione ꝯcomitãte. q2 in eodem instãti eēni/
tatis sunt. ¶ 3ᵃ. ꝙ non uolitōe ꝯñte. q2 uo
litio in diuis prior est ꝓductōe. ¶ Quar/
ta ꝙ non uolitōe eliciente q2 actio nulla im
manens est principiũ ꝓductiuũ alterius. eo
ꝙ ipsa sit finis. s3 uelle diuinũ est actio im
manēs. ḡ ꝛc. ¶ p. ñ ꝑtinet ad memoriã fecũ
dam. ¶ Contra ista quadrupl'r. Primo sic.
sicut agēs ꝑsupponit eē͂, ita ꝑsupponit illud
quo agens ꝯstituitur in eē͂. s3 uelle est age/
re. q2 operari. ꝓductiō aũt est illud quo pater

ↄstituitur in eē.ergo uelle patris p̄supponit
ꝓductōem. ¶ 2° sic.act⁹ 2° semp p̄supponit
actum primū.ſ3 uelle est actus 2⁹ patris.ge/
neratō aūt actiua est act⁹ prim⁹.sicut aīa i/
tellectiua est prim⁹ act⁹ hoīs.ergo uelle pa/
tris p̄supponit ꝓductionē3. ¶ 3° sic.act⁹ uo
lendi non est nisi uolētis.si aūt uolitio p̄ce
dit gn̄ationem.tunc quero.cui⁹ uoluntatis
erit pro illo signo.non pr̄is.q2 p illo signo
pr̄ non est.ergo erit uolitio nulli⁹ uolentis.
¶ 4° sic.actus uolendi necessario p̄suppoit
obiectum.si ergo fili⁹ est obiectū uolitionis
necessario uolitio p̄supponit filiu3.ꝛ p ↄn̄s
gn̄ationem actiuā.que ē prior filio. ¶ Ad
ista p ordinē. Ad p^m dico.ꝙ nō semꝑ agere
p̄supꝑoit suppositū.sed tn̄ bn̄ p̄supponit pri
cipium actōis.Ex^m.si aīa xp̄i in p° instanti
sue creatōis fuisset beata.in illo instanti q°
non fuit supposito ꝟbi unita ꝓpria opatio
beatifica fuisset prior supposito. Hoc etia3
apparet de aiabus sctōꝝ beatis.que nunc
hn̄t actum beatificū.ꝛ tn̄ non in supposito
In resurrectōe aūt hēbunt supposita ꝛ erūt
in suppositis.Un̄ ↄcedo ꝙ agere p̄supponit
eē sui principii.ſ3 tn̄ non o3 ꝙ presupponat
eē suppositi.In ꝓposito aūt presupponit eēn
tiam cū uoluntate. ¶ Ad 2^m dico eodem⁹ ꝙ
actus 2° presupponit p^m sui principii for/
malis.non aūt suppositi.sicut si xp̄s fuisse3
purus homo.in morte non fuisset supposi
tū.ꝛ tn̄ remansisset act⁹ beatificus. ¶ Ad
3^m dico.ꝙ uolitio est prior q̄ sua inherētia
ad uolūtatē uel quasi inherētia.sic est pri⁹
uolitio in se q̄ sit actus uolētis. Nam omē
qd̄ est ad aliud pri⁹ est ad se.sic uolitio pri/
or est ad se q̄ referat ad sbm. ¶ Ad 4^m di/
co ꝙ act⁹ presupponit obiectū saltem prima
riū.non est aūt necesse ꝙ p̄suppōat scd̄ariū.
eēntia aūt est obiectū primariū uolitōis.fi
li⁹ aūt scd̄ariū. Et iō l3 presuppōat eēntia3.
non tn̄ filium ¶ S3 adhuc.aium⁹ non q̄e
scit ꝓpter diffi.occurrētes.Arguo ergo 4.
Primo sic.q̄uis uolitio ut cōis possit p̄ce/
dere ꝓductōem.tn̄ uoluntas pr̄i appropria
ta non.q2 illud cui aliq̄d ↄuenit uel appro/
priatur ē pri⁹ illo. ¶ 2° sic.nam intellect⁹
non capit ꝙ aliq̄s opetur anteq̄ sit.ꝛ ita pa
ru3 capit intellect⁹ ꝙ sit uelle patris anteq̄
pater intelligatur eē.ꝛ p ↄn̄s ante genera/
tionē. ¶ 3° sic.omīs hītudo presupponit ex
trema.ſ3 uelle patris ut patris dicit hītudi
nem uolitōis ad patrē.sic eē in quocūq3 uel
cuiuscūq3.ergo p̄supponit patrē.ꝛ sic pater
p̄cedit ¶ Quarto sic.omne totū est poste/
ri⁹ suis ꝑtibus.sed uelle patris dicit quod/
da3 qd̄ ↄstituitur ex pr̄e ꝛ uelle.ergo pater
qui est quasi ꝑs hui⁹ toti⁹ erit prior q̄ uelle
patris.qd̄ est quasi totū. ¶ Ad primū ꝛ ad
alia oīa.dico ꝙ ↄuincunt ꝛ demonstrant .si
bn̄ intelligatur ↄclo quā ꝓbant. Iō discur
rendo ꝑ singula. Ad p^m dico.ꝙ aliud est di
cere in supposito patris eē aliquā opatiōem
p̄cedentem patrē.ꝛ aliud est dicere opatiōe3
patris ut patris p̄cedere prēm. Primū.n.ē
necessariū.ꝛ 2^m impossibile.Ex^m.materia ī
ↄposito p̄cedit formā.sed non ut in ↄposito
q̄a ut sic ↄpositū non est nisi p formā. Ita
dico in ꝓposito.Nam uelle patris ē pri⁹ pa
tre.ſ3 tn̄ uelle patris ut patris est posteri⁹
patre. Eodem° dicim⁹ ꝙ uelle patris est in
filio.ſ3 non uelle patris ut patris. ¶ Sed
ↄ.qualem ordinē hn̄t aliqua int̄ se.eunde3 ī
supposito hn̄t.ſ3 uelle ꝑ se p̄cedit ꝓductōem
ergo in patre uolitio p̄cedit ꝓductōem.
¶ Rn̄deo ꝙ uerū est ꝙ in patre uelle p̄cedit ꝓ/
ductionem.sed tn̄ non uelle ut in patre.nisi
utrūq3 reduplicetur.dicendo sic.ꝙ uolitio
ut in patre sit prior ꝓductōe ut in patre.et
tunc ↄcedo.tn̄ uolitio ut in patre nō est pri
or ꝓductōe simplr̄ sine reduplicatōe.quia
tunc ut in patre eēt prior patre.qd̄ est ↄdi/
ctio. ¶ Ad alia tria eodem° dicendū est.
¶ Ad auctoritatē in pricipio dico.ꝙ itelligit
identice.s.caritate que est eēntia.

Utrum pater ꝓducat filiu3 itelle
ctu.Et dicit ꝙ non.q̄a mēoria
ꝓducat ꝟbu3.ſ3 memoria disti
guitur ab intellcū.ergo ꝛc.
¶ Contra.q̄a uerbum ꝓducitur ꝑ Augus.per
actū dicendi.ſ3 dicere non ē nisi potētie in/
tellectiue.ergo ꝛc. ¶ Hic ꝓcedendū est sic
in p̄cedenti q̄one. Primo de potētia. 2° de
actu. ¶ Quantū ad p^m supposita applica/
tione p̄dicte distinctōis de uoluntate ad in
tellectū.Dico ↄformit̄ quatuor ↄclusiones.

per ordinē. ꝯ illa quatuor membra distin/
ctionis. ¶ Prima est. ꝙ ds pr̄ gnāt filium
in intellectu ꝑcedente. ꝓbatur. q2 eēntialia
ꝑcedunt notōnalia. q2 natura ꝑfecta incipit
a ꝑfectioribus. eēntialia sunt ꝑfectiora no
nonalibus. ſ3 intellect⁹ eēntialis ē. ꝓductio
notionalis. ergo ⁊c. ¶ 2ª ꝯclusio est ꝙ in i
tellectu ꝯcōitāte. q2 intellect⁹ ⁊ gnātio sunt
coeterna. ⁊ ꝑ ꝯñs unum aliud ꝯcomitat.
¶ 3ª ꝯclo. est. ꝙ non intellectu ꝯñte. quia
nullo ordine potentia intellectiua sequitur
actuz gnāndi simplr. ſ3 cum determinatōe sic.
¶ 4ª est ꝙ gnāt ipm intellectu eliciente. q2
ꝑ augus. ꝟbum nunꝗ est nisi a dicente. sed
nulla alia potentia in deo ē dictiua nisi in/
tellect⁹. ergo intellect⁹ elicit ꝟbum. ¶ Sed
sunt alique difficultates. ¶ Prima est. Utrū
oēs ꝑfectiōes que sunt in intellectu formali
ter ꝯcurrant ad ꝓducendū uerbuz. uidetur
ꝙ sic. q2 intellect⁹ ꝑfectus multis uirtutib⁹
in nobis simul cū omib⁹ elicit actum. g̃ ⁊ in
deo. Sunt aūt ibi sapia. scia. ars. ⁊ pruden
tia. ¶ Dico ꝙ sola sapia ꝯcurrit eliciue i ꝓ
ductione ꝟbi. Ratio hui⁹ est. q2 ois ꝑfectio
hitualis coopatur sue potēne ad actū de ob
iecto. qui. s. act⁹ est de tali obiecto. ꝟbuz aūt
diuinum ē de diuia eēntia respectu cui⁹ est
uera sapia. ergo sapia ꝯcurrit. Scia autē nō
ꝯcurrit. q2 ꝟbum nō est illi⁹ obiecti. respe/
ctu cui⁹ est scia. q2 scia ē ꝓprie de creaturis.
Nec prudētia. q2 est ꝺ ꝯtingētib⁹. Nec ars:
q2 est de factibilibus. ergo sola sapia.
¶ Cōtra. Aug⁹ dicit ꝙ fili⁹ est ars pris plena
oium rōnum uiuentiū. ¶ Et simlr dicit ꝙ
ꝟbum est scia de scia. ⁊ ꝯsiliuz de ꝯsilio. Et
sic uidetur ꝑ modū artis ꝑcedere ⁊ scie ⁊ pru
dentie. ¶ ꝑ. Augus. in. de trini. dicit ꝙ uer
bum ꝑcedit de oibus que sunt in memoria
pris. sunt aūt in mēoria isti hitus. ergo ⁊c.
¶ Ad pm dico. ꝙ uerbū est ars ⁊ scia. ꝯsiliū
identice ⁊ appropriate. q2 ꝑ modū intellcūs
¶ Ad 2m dico. ꝙ ad memoriā ut memoria
est nihil ꝑtinet nisi diuinus intellect⁹ in rō
ne actiui ⁊ obiectū. sapia aūt quasi ꝑ modū
hitus ꝑficientis. alia aūt magis ꝑtinent ad
intelligentiaz ꝗ ad memoriā. ¶ 2ª diffi. ē.
si ex parte obiecti ꝯcurrāt ad productiōnem
ꝟbi ꝑfcōnes eēntiales. que se tenent ex pte
eēntie sic īfinitas necessitas ⁊ talia. Dico ꝙ
sola eēntia ꝯcurrit in rōe principii elicitiui.
Alia aūt sunt que non ꝯcurrūt isto mō. sed
ut ꝯditiones agētis. sic hecitas in hoie ge/
nerante ē solum ꝯditio agētis. ⁊ isto mō cō/
currunt necessitas ⁊ infinitas. ⁊ huiusmōi.
⁊ non alio mō. ¶ Quantū ad 2m prici/
pale. s. de actu itelligendi iducunt quatuor
ꝯclusiones ꝯformes aliis de intellectu.
¶ Prima est ꝙ pr̄ ꝓducit filiū intellectiōe pre
cedente. q2 intellectio ē eēntialis. ꝓductō no
nonalis. ¶ 2ª est. ꝙ ꝓducit intellectōe ꝯco
mitante. q2 sunt coetna. ¶ 3ª est. ꝙ non pro
ducit intellectione sbsequēte. q2 nullo ordi/
ne intellectio ꝓductōem sequr. ¶ 4ª est. ꝙ
non intellectōe eliciente. Et hoc ꝓbo 4r.
Primo. q2 intellectio est finis. ⁊ ꝑ ꝯñs nō
ulterioris imini ꝓductiua. ¶ 2o. eadez itel
lectione oia intelligunt. sic eadem uolutōne
oia diligunt. ſ3 uolitio non ē ꝓductia. ergo
⁊c. ¶ 3o. q2 non ꝑtinet ad mēoriam. ¶ 4o.
q2 appropriatur filio. ¶ S3 ꝯtra 4r. Prio
sic. non uidetur ꝙ act⁹ intelligēdi possit pre
cedere actū gnāndi. q2 actio suppositi semꝑ
ꝑsupponit suppositū cui⁹ est. ſ3 intellectio est
opatio pris. ergo ꝑsupponit prem. ⁊ ꝑ ꝯñs
pnitatem. ¶ 2o sic. eadem intellectio est re
spectu eēntie ⁊ respectu ꝟbi. ꝑ augus. 15o. de
trini. ſ3 actio intelligendi ꝟbum non uide
tur posse ꝑcedere ꝟbuz ut itelligit uerbuz.
plusꝗ pōt precedere eēntiaz ut intelligit eā
¶ 3o sic. Omnis cognitio intuitiua ē rei existē
tis. nam qđ non ē uidere non pōt. ergo si i
tellectio precedit ꝟbum cognosceret ꝟbuz
anteꝗ sit. quod ē impossibile. ¶ Quarto
sic. sic sup fuit declaratū. cognitio intuitiua
est exñtis ut exñs est. ⁊ ita in illo priori q⁹
intelligit ꝟbum non exñs. uel non erit co
gnitio intuitia. uel erit intuitiua nō exñtis.
¶ Ad pm dico. ꝙ opatōes elicite in supposi
to a rōne formali non possunt illam ꝑcede
re sic rōnale oēa hois que est ab aia nō pōt
ꝑcedere aiam rōnalem. ſ3 opatio est elicita a
principio fundamētali pōt ꝑcedere supposi
tum ꝯstitutū. sic corp⁹ mortuū immutat sen
sum. q2 uidetur ⁊ tangit. ⁊ sic de aliis. Si
autē infundatur sibi aia ista opatio ꝑcedit
suppositū. Sic in ꝓposito act⁹ intelligendi

elicitur ab eētia ut a principio fundamen
tali. ꝛ ideo pōt ꝑcedere suppositum. ¶ Ad
2ᵐ. ꝯcedo ꝙ est idem act⁹ intelligendi, hn̄s
tn̄ duo obiecta ordinata .s. eēntiam ut ꝑma
riū obiectū. ꝛ ꝟbum ut scd̄ariū. pri⁹ ergo
ꝑ ordinem aliquē termiatur ad eētiam ꝙ̄
ad ꝓprietatē. Non reqrit aūt ꝙ act⁹ pre
supponat obiectū scd̄arium. sꝫ necessario ꝑ/
exigat obiectū primariū. ¶ Ad 3ᵐ ꝛ ad 4ᵐ
simul qꝛ idem sūt dꝫ ꝙ aliqd pōt uideri et
cognosci intuitiue dato ꝙ non existat. sicut
in rephensiuo supeminēte. sic futura ꝯtin/
gētia repn̄tantur que non sunt. De h⁹ altas
¶ Difficultas ergo est qūo notitia qua co/
gnoscitur uerbuꝫ ē intuitiua. ¶ Si dicatur
ꝙ est intuitiua eēnne, non ut uerbi. ¶ Sꝫ
diffi. est de cognitione uerbi ut uerbum est
que uidetur intuitiua. ¶ Ad an⁹ euiden/
tiam notanō. ꝙ duo assignant ordinata ex
ꝑte obiecti. ꝛ duo ex ꝑte opantis. Ex ꝑte ob
iecti assignatur eētia. que p° termiat in p°
signo ut obiectū primū. assignatur aūt in
2° signo ꝓprietas siue gn̄atio ut obiectū se
cundariū. Ex ꝑte aūt opantis sunt alia duo
Primo est .n. act⁹ intelligendi. 2° act⁹ ꝓdu/
cendi. ¶ Istis aūt suppositis pōt sic declara
ri ꝓpositū. qn̄cunqꝫ duo ordines ita se hn̄t
ꝙ uniformit currūt, ꝛ primū uni⁹ est simul
cū p° alteri⁹. uidetur ꝙ 2ᵐ est simul cū 2°. sed
ordo act⁹ intelligendi ad ꝓductiōem ex ꝑte
opantis ꝛ ex ꝑte obiecti. ordo eētie ꝛ ꝓpri
etatis ita se hn̄t. uniformit. n. currere uidē
tur. ꝛ pᵐ uni⁹ est simul cū p° alteri⁹. uidet ꝙ
2ᵐ erit simul cum 2°. sꝫ actiua intelligendi ꝛ
eētia ut obiectū simul sunt. ergo 2ᵐ erit cū
2° .s. actus ꝓducendi. ꝛ ipsemet in. rōne obie
cti erunt simul. ¶ Sꝫ adhuc remanet diffi
cultas. punct⁹. n. difficultatis in ista qōne n̄
est utrꝫ pr̄ pri⁹ intelligat eētiam ꝙ̄ ꝓdu/
cat filium. sꝫ est. Utrꝫ pr̄ intelligat filiuꝫ. ꝛ
ꝑ intelligens filium ꝓducat ipm. ¶ Dico.
ꝙ pr̄ pri⁹ non intelligit filiuꝫ ꝙ̄ ipm ꝓdu/
cat. qꝛ sic intelligeret pr̄em anteꝗ̄ eēt pater
qꝛ ꝑ gn̄ationem ꝯstituitur pr̄. sed hn̄ ꝯcedo
ꝙ pr̄ pri⁹ origine filium itelligit ꝙ̄ fili⁹ ꝓ
ducatur. qꝛ pr̄ hꝫ a se filiuꝫ cognoscere. ꝛ iō
cognitio filii inest pr̄i ordine origis anteꝗ̄
fili⁹ ꝓducatur. qꝛ soluꝫ ꝓducitur in 2° sig°
originis. qꝛ ꝓducitur ab alio ꝛ non a se. et
hoc est eē posteri⁹. ¶ Sꝫ si dicatur. tunc re
dit diffi. apparēter sic. Tu ponis ꝙ pr̄ prece
dit uerbū pro aliquo signo. ꝛ ꝓ illo signo
non ē uerbū. sꝫ pro illo signo cognitio pa/
tria est intuitiua. ꝛ sic ipsa erit non exn̄ns.
¶ Hic est intelligenō ꝙ duo gn̄a signoꝝ
sunt. Quedā sunt ꝑmanentia, ꝛ quedā suc/
cessiua. Successiua sicut est pri⁹ ꝛ posteri⁹ i
tempe. ꝛ in istia est regula gn̄alis. cū pri⁹ est
posteri⁹ non est. Permanentia aūt sunt sic
pri⁹ ꝛ posteri⁹ in ordine ꝑfectiōis uel situa/
tiōis. sic dicimus ꝙ sol ē prior luna. qꝛ ꝑfe/
ctior. similr saturn⁹ est prior sole. qꝛ in situ
priori ꝛ eminētiori. ¶ Prima dicunt suc/
cessiua. qa non ꝑmanēt simul. scd̄a aūt di/
cunt ꝑmanentia. quia simul ꝑmanēt ꝛ exi/
stunt. In istis aūt signis successiuis ultra
h° ꝙ qn̄ unuꝫ est alteꝝ non est. hn̄t aliud ꝙ
qn̄ unuꝫ est .s. pri⁹. posteri⁹ nec simplr nec ꝑ
qd est. nisi in potentia. ¶ In aliis aūt ꝑma
nentibus quociēꝫ unuꝫ est aliud simplr ē.
sed tn̄ ꝑ qd non ē. qa .s. non ꝓ eodem signo
sic qn̄ celuꝫ empireū est. tūc firmamtū est.
sꝫ non est ꝓ eodem signo ꝑfectiōis. Eodem
mō dico in ꝓposito. pr̄ precedit filiuꝫ ꝓ ta/
li signo ꝑmanēte. prius. n. ꝛ posteri⁹ origi/
nis sunt ꝑmanētia, ꝛ ideo qn̄cunqꝫ pr̄ ē. fi
lius simplr est. ꝛ tn̄ non ē ꝓ illo signo. qō ē
non eē ꝑ quid. filium. n. eē ꝓ p° signo origi
nis nihil aliud est ꝙ̄ filiū eē a se. Filiuꝫ aūt
eē a se est filiū non eē ab alio. ꝛ sic eē filium
ꝛ non eē filium. ¶ Tūc ad argumentū. qō
non est non pōt uideri. ꝯcedo qō simplr nō
est non pōt uideri. fili⁹ non ē qn̄ pater. Di/
co ꝙ ista est falsa. quia semꝑ fili⁹ est qn̄ pa
ter ē simplr. sed tn̄ non est ꝓ illo signo.
¶ Tu dices. hoc sufficit ad impediendū. quia
si non est ꝓ illo signo pro quo intelligitur
tūc impedietur rō notitie intuitie. ¶ Dico
ꝙ sufficit ad notitiam intuitiuā ꝙ obiectuꝫ
hēat eē simplr qn̄ notitia est. sꝫ non reqri
tur ꝙ hēat eē quo ad oēm ꝯditionem. Exᵐ
manifestū. actus itelligendi quo albedo in
tuitiue cognoscitur ꝑor est ordine nobilita
tis ꝛ ꝑfectiōis ipso obiecto .s. albedine. quia
accn̄s spūale. illud aūt corpale. Ex hoc ar/
guo sicut tu. obiectū notitie itutiue est pro

quocūq3 signo noticia est· s3 noticia est prius pfectione φ tale obiectū. ergo ꝑ illo priori obiectū est. sed albedinē eē pro illo sig° ꝑ quo est intellectio, est eā esse eque pfectas sicut intellectio est. que sunt ꝯdictoria. Hoc aūt non sequitur ex hᵒ φ noticia est prior pfectione φ albedo. ergo ex alio. s. φ ꝑ quocūq3 signo noticia est obiectū est. ergo ꝛc. ¶ Dico ergo. φ prēm eē priorem filio origine. ē prēm eē a se. ꝛ filium nō esse a se. s3 ergo sꝑ qñ pater est filius simpl'r est. ex hoc sufficit ad intuitiuā noticiā. tñ fili⁹ non ē pro quocūq3 signo ꝑ quo pat' est. q2 non ē a se.

¶ Ad auctoritatē in principio dico. φ aug⁹ accipit memoriā fecundam que est principiū uerbi ꝑ potentia intellectiua cū obiecto aut spē intelligibili. Intelligentiā aūt cū actu.

Utrum pater ꝑducat filiū necessitate. φ non. q2 necessitas ꝛ tristicia ꝯsequūtur se ꝭ apl'um. ad cor. 9°. ꝛ distinguitur ꝯtra bñplacitū. ¶ Cōtra. aug⁹ ꝯtra Maximianū dicit φ eo mō quo pater ē de⁹ genuit. sed necessario ōs est. ergo ꝛc. ¶ Hic primo uidendū est. quid sit necessitas. 2° de quesito.

¶ Quantū ad primū quatuor sunt modi dicendi. Quidam. n. dicūt φ necessitas in deo nihil aliud est nisi rō diuine eēntie.

¶ Alii dicunt φ est spāle attributum quod demonstrat' de deo. ¶ Alii dicūt φ non speciale attributū. s3 idem cū omnib⁹. ¶ Alii dicunt φ est rō priuatiua. s. incōmūtabilitatis.

¶ Nullum istoꝝ mōꝝ intelligere possum. Ideo arguo ꝯ quēlibet. ¶ Primo ꝯ primum sic. qñcumq3 aliqua sūt omo idem q̇dditatiue. qcquid ꝯpetit uni ꝛ alteri. ꝛ q̇cquid rēouetur ab uno. ꝛ ab alio. s3 rō diuitatis ē incognoscibilis ꝑ naturā. ratio necessitatis ē cognoscibilis ꝑ naturā. ut ōnsum est. ergo ꝛc. ¶ Contra 2ᵐ sic. illud qō ꝯpetit eēntie ut p̄scindit ab omnib⁹ attributis nō est attributū. s3 eēntia diuina ē necessaria ut prescindit ab omib⁹ attributis. ergo ꝛc. ¶ Simil'r. nullum attributū ōr de relatione. necessitas aūt ōr de ꝑprietate siue relatiōe. g ꝛc. ¶ Cōtra 3ᵐ sic. quecūq3 sunt eiusd' rōnis formalis hñt eadem ꝑpta q̇dditatiua. s3

sapia in deo ꝛ in creatura sunt eiusdē rōnis formalis. ergo ꝛc. Si ergo necessitas ē oio idem ꝛ q̇dditatie cū sapia diuia. eodemmō cum creata. ¶ Cōtra 4ᵐ sic. illa non sunt eadem quoꝝ unū ꝯpetit alicui cui aliud repugnat. s3 incōmutabilitas ꝛ necessitas sūt huiusmōi. q2 incōmutabilitas ꝯuenit oib⁹ obiectis sciaꝝ. ꝛ non necessitas. ¶ Item ꝭ phos materia ē necessaria. ꝛ tñ commūbil'. ꝭ phos. intelligētie sunt necessarie. q2 necesrie ꝑducte. ꝛ tñ ꝯmūbiles ꝭodē° de celo. Itē ī diuis sunt tres relatōes incōmutabiles. et ꝑ ꝯñs in deo eēnt tria necesse eē. ¶ Ideo dico. φ sicut infinitas est g̃dus intrinsicus. ita ꝛ necessitas ē mod⁹ intrinsic⁹ diuie eēntie. ꝛ oium diuinoꝝ. ¶ Et ꝑbo sic. q2 illō dicit modum intrinsicū qō non uariat rōez formalem. necessitas aūt ꝛ ꝯtingētia non uariant rōnem formalē. sic̄ nec finitas ꝛ infinitas. Hoc ptz. nam creatura in potētia obiectiua. ꝛ creature in actu sunt eiusdez rōnis formalis. ꝛ tñ creature in potētia obiectiua sunt necessarie. in actu aūt sunt ꝯtingentes. Simil'r lux lune ꝛ lux solis sunt eiusdem rōnis formalis. tñ una ꝭ phos est necesse eē. alia non. q2 lux lune ꝭ eos est deficiēs.

¶ Circa tñ ista sunt aliqua dubia. Primū est. si necessitas que ē mod⁹ intrinsic⁹ distinguitur ab infinitate añ actum intellect⁹ nostri. ¶ Dico φ ꝭ principia quib⁹ utor oꝫ dicere φ sic. q2 illud necessario distinguit' ab alio qō ex se uni repugnat. cui aliud nō repugnat. Cōstat aūt φ infinitas repugnat relationi in diuis. necessitas aūt non repugnat. ergo ꝛc. ¶ 2ᵐ dubiū est, si distinguitur ab exñtia. ¶ Et hic dico φ sic. q2 accepta eadē maiore, accipio minorē. s3 exñtia nō repugn̄t creature s3 sibi cōicatur. necessitas aūt sibi repugnat. ergo ꝛc. ¶ 3ᵐ du'ᵐ est. si distinguit' ab etñitate. Dico eodem° φ sic. q2 eternitas ꝭ phos ꝛ theologos non repugnat creature sic̄ motui. necessitas aūt ei repugnat. ¶ 4ᵐ diffi. est. quō in diuis possit eē oio una necessitas. cū sint ibi pl'es entitates relatiue quaꝝ una non ē alia. ꝛ quelibet ꝑ se ē necessaria. ¶ Dico φ sic̄ non ponitur ī diuis nisi una exñtia qua omia diuina formalit' existunt. ita non ponit' nisi unica ne

cessitas qua oīa dicunt necessaria. sic in cre
aturis non ponit nisi una q̄titas qua mul
ta dicūtur q̄ta. ¶ Ex hoc p3 q necessitas
distinguit a realitate. q2 realitas in diuis
multiplicatur cum sint ibi tres res . 7 tam̄
non tres necessitates. sic nec tres exñtie. s3
tm̄ unica. Uidetur tm̄ non obstante illo qd̄
dictū est ad 2m dubiū q necessitas nihil ali
ud est q̄ exñtia. ut. s. omne illud cui exñtia
ɔpetit p se. illud sit necesse eē. 7 cui p accñs
ɔtingens eē. q2 illa de 2o mō sunt inseparabi/
lia. illa autē de p accñs separabilia. ¶ S3 tūc
q̄ñ q̄dditas abstrahit ab existētia. ¶ Dico
q hoc ē uez in po mō. aliqua aūt q̄titas de
terminat sibi existētiā3 in 2o ¶ Ad cui9 in/
tellectū est sciend̄ q imaginamur quattuor
gn̄a q̄titatū. ¶ Quedam. n. sunt necesse eē.
sicut oīa diuiā. q2 impossibile ē ea non esse
Quedā sunt necesse non esse. sic chimera 7
oīa entia ꝓhibita. Quedā sunt possibilia eē
q2 eis non repugnat eē. sic sunt oīa creabi/
lia. ¶ Quedā aūt sunt possibilia non eē. si
cut oīa entia creata. que sunt adnihilabilia
¶ Quantū ad quesitū quod ē 2m declaran
dū. Primo excludam necessitates que non
sunt ad ꝓpositū. ¶ Circa qd̄ est sciendu3.
q est quadruplex necessitas. Una que oppo
nitur ɔtingētie. 7 de ista tractabitur. Alia
est necessitas que uocat uiolentia . ista non
ē in diuis. 3a indigētie. etiam ista nō ē ibi.
¶ 4a exigentie. 7 ista ponit ibi bn̄. q2 ex ꝑfe
cta 7 abundante fecūditate pr̄ coexigit fi/
lium. ¶ Quantū ad pm de qua querit pri
cipal'r. dico quattuor ɔclusiōes. sicut dixi in
duab9 precedentib9 q̄ōnibus. ¶ Prima ē.
q pr̄ ꝓducit filiu3 necessitate ātecedente. cō
comitante. 7 non ɔñte. nec eliciēte. ¶ S3 tm̄
hic sunt aliqua dubia. Primū est q tūc fi/
lius non uidet necesse eē sicut pr̄. cum fili9
non sit necesse a se. sed ab alio. pater autem
a se. ergo 7c ¶ Dico. q ideo non sunt
equal'r necesse eē. q2 ɔstituunt p relatōes op
positas. sicut dicūt quidā. q2 spūssanct9 est
necesse eē. 7 tm̄ non ɔstituitur p relatōe3 op
positam ɔstituentē prēm 7 filiū 7 ꝓducen/
tem spūsanctū. ¶ Ideo dico. q iō sūt equa
liter necesse eē. q2 eandem necessitatē quam
h3 pr̄ cōicat filio. 7 pr̄ 7 fili9 eande3 cōicant
spūsancto. ¶ 2m dubiū est ad hoc idem. q2
illud quod nō est ex se necesse eē s3 ab alio.
uidetur eē ɔtingens ex se. fili9 est huiusmōi
¶ Dico q fili9 est ex se necesse eē. s3 non tm̄
a se originaliter. 7 l3 ɔtingens 7 necessari/
um sunt immediate opposita. non tm̄ cū de/
terminatione. s. a se uel ab alio. q2 l3 pr̄ non
sit ɔtingens ab alio. non tm̄ est necesse eē ab
alio. ¶ 3m est adhuc. q2 quod h3 necessitatē
p modum fontis uidet eē magis necessari
um. pr̄ est huiusmōi. ¶ Dico q ubi equali
tas ɔceditur. principalitas non negat. Un̄
Augus. 15. de trini. ɔcessit principal'r spūm
sanctū a prē ꝓcedere. q2 fili9 hoc h3 a prē.
¶ 4m ad hoc idem. q2 ꝓpter qd̄ unūqued/
q3 tale 7 illud magis. fili9 est necessari9 ꝓp
ter prēm. ergo 7c. ¶ Dico q nō tenet regu
la nisi ubi est cā 7 catum. in diuis hec nō sūt
fili9. n. non ē effecū9 pr̄is. ¶ Cōtra. q2 ueri
tas p̄missa. ex pte obiecti nō ē cā ɔclusiōis
cum oino sint ide3 realit. 7 tm̄ ibi inducit ia
regula. ꝓpter 7c. ¶ Dico q ubi adducitur
non ē eadem cālitas. sic hic est eadem neces/
sitas. si eni3 totū euidentie qd̄ est in premis
sis cōicaretur ɔclōni. tunc pricipia non eēnt
euidētiora ɔclusione. hic autem tota neces/
sitas ɔicatur. ¶ Si querat ulterius. q̄ño se
h3 ncc̄itas in ꝓductōe uel in prē respcū pro
ductōis ꝟbi. ¶ Dico q se hēt nō elicitiue.
sed sic ɔditio elicitētis 7 ꝓducētis. sic existē/
tia ē ɔditio pr̄is. q2 nō ꝓduceret nisi existe/
ret. sic necessitas non ē rō agendi. sed ɔditio
agētis. 7 etia3 actōis. ¶ Ad auctoritatē in
principio dico. q apl'us loq̄tur de necessita
te uiolentie.

Trū3 pr̄ genuerit filiu3 natu/
ra. q2 gn̄atio diuia est sup̄ na/
ram. sic p3 p Hyla. ergo ei9 pri
cipiū non est natura. ¶ Cōtra
q2 s̄ damas. in suis sentētiis gn̄atio ē opus
nature. ergo 7c. ¶ Hic primo uidendū est.
quid est natura. ¶ 2o. utr̄ gn̄atio sit ꝓprie
naturalis. ¶ Quantū ad pm sciendum. q
Boeci9 de duab9 naturis 7 una ꝑsona xp̄i.
accipit 7 distinguit naturā 4r. Primo cōis/
sume pro omni eo qd̄ intelligi pōt. ¶ 2o p
illo quod agere uel pati pōt. 7 ista ē magis
ꝓpria. ¶ 3a acceptio ē s̄ q natura ē pncipiū

mor⁹ p se. ¶ 4ᵃ est q natura ē unūquodq̄ informans specifica oīa. Sed magis artificiose investigando dicūt aliq̄ q natura ē illud quod pōt eē principiū nativitatis. quia omne qḋ nasci dicit. iō ꝓprie nasci ōr q est a pricipio naturali. ⁊ hec videt acceptio Hyla. 6° de trin. Ad cui⁹ evidentiā sciendum q quatuor sunt rōnes formales que a se invicem abstrahūt. Prima ⁊ infima est rō sbe. a qua abstrahit rō nature. Nā omnis sba ē natura ⁊ non ecōverso. nam qualitas ē natura non tn̄ sba. ¶ 2ᵃ est rō nature a qua abstrahit rō eēntie. ⁊ ɔtinetur sb rōne eēn^e. ¶ 3ᵃ est rō eēntie. Naꝫ oīs natura ē eēntia. sic patet inductive in oībus. non tn̄ ecōverso. Naꝫ illud est eēntia qḋ diffinit. ⁊ iō oīs spēs cuiuscūq̄ generis pōt dici eēntia. non tn̄ natura. q multa sunt que non pñt esse principiū ꝓductivū alicui⁹. sic forte sūt respectus ⁊ materia. ⁊ talia. ¶ 4ᵃ est q̇dditas Nam omnis eēntia ē quidditas. ⁊ non ecōverso. Ab omnibus enim ponūtur multe q̇dditates in divinis. non tn̄ nisi una eēn^a. Un̄ eēntia ⁊ q̇dditas non dicūtur cōiter nature. eo q ab eis nihil nascitur. ¶ Ex hoc arguitur q nomē nature soluꝫ ɔvenit sbe ⁊ qualitati. excepta 4ᵃ spē que est ꝑsse respect⁹. q ulr omne qḋ est principiū alicui⁹ quod ōr natum. pōt dici natura. Ista autē sunt huiusmōi. ergo ⁊c. ¶ Sꝫ hic instatur. Primo. q cum intellect⁹ p se non sit natura ut distinguit ɔ̄ eēntiam. q sic in deo essent plures nature. quare in divis ꝓductio intellectiva ōr naturalis. Nec valet dicere q rōne eēntie. q etiaꝫ eēntia ɔcurrit in alia que non ōr naturalis. ¶ Dico q naturalis ꝓductio non solū est a natura. sꝫ etiā a naturali ei⁹ ꝑfectione cui⁹ est intellectus.

¶ Sꝫ nunc stat dubiū. q volūtas est ita naturalis ꝑfectio sic intellect⁹. quare ergo nō ōr ita naturalis ei⁹ ꝓductio sic intellectus.

¶ Dico q lꝫ voluntas in ꝑficiēdo sit eque naturalis sic intellect⁹. non tn̄ in ꝑncipiādo. q intellect⁹ coincidit in moḋ ɔ̄nalem.

¶ Aliud dubiū est. q̄uo iste ꝑfcōnes sbordinate. s. sba. natura. eēntia. q̇dditas pñt esse in eēntia. cum sit simplr simplex. ¶ Dico q lꝫ simplr simplex nullū quidditatum supius admittat. bene tn̄ admittit tale ꝑdicatū sic oꝛña sbalt'nata oꝛam sbalt'nanteꝫ. sicut sup⁹ dictum ē de ente. ¶ Tunc restat dubiū. si ista quatuor in dō distinguūtur formalit. ¶ Dico q sic. q aliq̇d repugnat deitati inq̄tum sba. quod non inq̄tum natura. ⁊ aliq̇d in inq̄tum natura qḋ non in q̄tum eēntia. Similr repugnat ei aliq̇d in q̄tuꝫ eēntia. qḋ non inq̄tum q̇dditas. videlicet q distinguitur in ꝑsonis. Nam p q̇dditates relationū distinguunt divine ꝑsone

¶ Sꝫ adhuc videt remanere dubiuꝫ. utꝝ oē naturale possit dici natura. ¶ Dico q naturale in plus se hꝫ. q in deo sūt plura naturalia. non tn̄ nisi una natura. q intellectus ē naturalis. sed ꝑse nō est natura. voluntas aūt sicut dictū est lꝫ sit ꝑfectio simplicit. non tn̄ ōr naturalis inq̄tum ē principiativa alicui⁹. eo q non hꝫ modum naturalem. unde ei⁹ principiatū non pōt dici natum. ¶ Quantū ad 2ᵐ. s. utꝝ gñatio divina possit dici naturalis. ¶ Dico q sic naturale pōt dici quatuor mōis. ita oꝫ r̄ndere. Accipitur. n. naturale ut distinguitur ɔ̄ supnaturale. ¶ Et isto mō gñatio divia non ē naturalis. sꝫ supnaturalis. ꝑ dyoñ. ¶ Alio mō accipitur ut distinguit ɔtra violentum Et isto° est naturalis. q nullū violentum ꝓprie est in divis. eo mō quo nullū est ꝑpetuum. ¶ 3° mō ut distinguit ɔtra artificiale. ⁊ isto° etiam ē naturalis. q lꝫ Xbum sit ars pris ꝑ August. non tn̄ ꝓducitur p artē. q ars non respicit eternū sed factibile.

¶ 4° mō ut distinguitur ɔ̄ liberꝫ. Et isto° intelligitur qḋ ¶ Et dico q sic. q sola ꝓductio spūssancti in divis ōr libera. ꝑ August. Verum ē q aliq̇ volunt dicere. q ꝓductio spūssācti est eque naturalis sic filii. ¶ Contra hoc ē August. Nam ꝑ eum filius ꝓcedit q̄uo natus. non q̄uo dat⁹. ⁊ spūssanct⁹ q̄uo datus. non q̄uo natus. ¶ Hyla. etiaꝫ dic q natura ē principiū generādi. Nam Jero. si spūssanct⁹ ꝓcederet p moḋ nature. spūssanct⁹ eēt vere gñatus ¶ ꝑ. natura ē principiū nativitatis. ergo si ꝓcederet p modū nature eēt ⁊ dicerēt natus. tn̄ non est h⁹ tutū dicere q admin⁹ videtur eē ɔ̄ auctoritates scōꝝ.

¶ Ideo alii tenentes q sit natural' ponūt

causam naturalitatis. q2 productio filii est pa. sicut in naturalib9 illa est natural' que est pa. Et q2 dicere pcedit spirare. dicere erit naturale. ¶ Cōtra hoc arguo 4. ¶ Primo. q2 creatio in creaturis est pa pductio. ⁊ gñatio nō est pa. g creatio erit naturalis. ⁊ gñatio non erit naturalis. ¶ 2o. actꝰ impatꝰ in potentia itellectiua dꝫ naturalit' gigni. cuꝫ psupponat actū libeꝝ uoluntatis. ¶ 3o sic. qñcunqꝫ est aliquod suppositū qd p idem principiū ⁊ eiusdem rōnis formalis pducit duo supposita. pductōes sunt eiusdē rōnis formalis. sicut pducens unum filiū post alium. sed sic est in pposito p te. q2 nō est dīa ex pte principii. g erunt in diuinis due pductōes eiusdem rōnis. ¶ 4o sic. Omnē negationē oportet resoluere in affirmatōem. q2 ppōnes affirmatiue sūt priores ordine ecn tiali negatiuis. ⁊ affirmatōes negatōib9. ⁊ ptinent eām negatōis. sicut homo nō est asi9 resoluitur i istas. hō est rōnalis. ⁊ asinꝰ ē irrōnalis. Sic relatiōem oꝫ in absoluta resoluere. s. in fundamentū ⁊ finēꝫ. q2 ista sunt priora. Exm q2 isti sunt silēs. statim fit resolutio ad absoluta. q2 sunt albi. cū g prioritas ⁊ posteritas sint rōes relatiue oꝫ eas resoluere in aliqd absolutū ⁊ aliqd distinctum. eo q relatōes disparatie sunt. non ad ipsas pductōes. q2 respctis sūt. ergo ad ipa principia pductiua. ergo oꝫ dicere q ppter principia pductiua alia ⁊ alia. hec sit prior ⁊ alia posterior. ⁊ hec sit naturalis ⁊ alia libera. quod ē ppositū. ¶ Alii dicūt q ideo pductio filii est natural'. q2 ab uno. sꝫ productio spūssancti idō non ē naturalis. q2 a duobus. ¶ Sꝫ 3. ubicūꝫ principiū pductiuꝫ est eiusdem rōis. pluralitas suppositorū non uariat rōnem formalē. ¶ Exm. calor exñs in duob9 suppositis pduceret eodē mō sicut tm in uno. ¶ p. unitas ⁊ pl'alitas non uariant rōnem formalē. sicut unus hō ⁊ multi homies sunt eiusdē rōnis formal'. ¶ Alii dicunt q idō pductio filii est naturalis. q2 ipsa refert Ꝟbum in eē cognito per actū intelligendi seipm. ¶ Cōtra. spūssctūs pducitur in eē cognito p actū intelligendi terminatuꝫ ad ipm ¶ p. intellectꝰ diuinꝰ cognoscat intra se ɔtingētia post determinatōes

uoluntatis diuie. ⁊ sic pducit ea in eē cognito. Cōstat aūt q non naturalr. q2 sic necessario euenirēt. ¶ Ideo dico. q idō pductio Ꝟbi est naturalis. q2 a principio naturali ē. scilꝫ a mēoria fecunda que ɔtinet eēntiam cum intellectu. quoꝝ utrūqꝫ principiat naturalr. ¶ Sꝫ hic sunt difficul. Prima est. cum h te eēntia ɔcurrat cū uoluntate cuꝫ pductione spūssancti que est libera. quō potest eē principiū naturale. ⁊ si sic. quare non ita hñ pductio spūssancti dꝫ ee natural'. ¶ Dico q modus agendi determinatur a cā particulari. licꝫ n. uoluntas diuina ɔcurrat ad actum gñatōis creature ⁊ libere. tñ gñatio dꝫ naturalis ppter principiū determinatiuꝫ. ¶ Aliter dico ⁊ meliꝰ. q2 qñcunqꝫ duo principia ɔcurrūt ad aliqd pducendū. si unum eoꝝ ɔtingēs est. tota pductio simul ⁊ pductum erit ɔtingēs. sic ex altera ɔtingenti ⁊ altera necessaria est ɔclusio ɔtingēs. Similr in ɔposito materia ē incorruptibilis. forma aūt est corruptibilis. totum ɔpositū est corruptibile. Nam sic ē in omnib9 q tam pductio q pductiuū semp seqtur debiliorē ptem. Libeꝝ autē ⁊ naturale sic se hñt q si mille necessarie cause ɔcurrāt ad unuꝫ effectum. ⁊ una sit libera. totū pductuꝫ erit libeꝝ. Licet ergo eēntia tum pductiōe spūssācti ɔcurrat. tamē quia uolūtas que ɔcurrit est libera. hinc est q totum habet esse libeꝝ. ¶ Sed adhuc remanet dubiū. quō uolūtas adueniens eēntie facit ipsā principiare libere. cū ipsa ex se sit pricipiū naturale. Dico q sicut in creatis aliquid qd ex se ē principium pductiuū necessariū pōt tñ pricipiare ɔtingent'. ppter aliud ⁊ aliud principium ɔtingens cū eo ɔcurrēs. sic principiū necessariū ⁊ naturale cuiusmōi est eēntia. ppt ɔcursum pricipii liberi. cuiusmōi est uoluntas. poterit principiare libere. ¶ Sed aliud dubiū est. quare uolūtas ⁊ intellectꝰ non cōcurrūt ad aliqd principiatū sicut duo pticularia ⁊ sufficiētia. sic quodlibet eoꝝ cū eēntia ¶ Dico q ōuis cum pricipio uli ptīculare principiū possit ɔcurrere. uel ecōuerso. tñ duo pricipia ptīcularia ⁊ sufficiētia qdlibet in suo gñe non pñt ɔcurrere. sic duo homies ptīculares non pñt ɔcurrere ad ge/

neratione hoīs.s3 sol ꝛ homo. ¶ S3 quare
uolūtas non h3 unum pncipiū ꝛ intelle/
ctus aliud.ꝛ eēntia aliud ¶ Dico ꝙ si qd/
libet istoꝝ eēt principiū simplicit.tunc bñ
eēt dubium.sed dico ꝙ duo illoꝝ coincidūt
in idem pricipium.ꝛ faciunt unum pncipi/
um.s.intellect⁹ cum eēntia.ꝛ uoluntas cum
eēntia.ꝛ in pductōib⁹ obiectiuis obiectum
sine potētia non pōt aliquid pducere.Et iō
o3 semp potentiā ɔcurrere.Nunc aūt i.le.p/
ductōnes diuie sunt obiectiue.ꝛ iōo eēntia
non pōt nisi cum potētia. ¶ Aliud dubiū
quare Vbum nostꝝ est liberꝝ.cū pducatur
a potētia intellectiua cū obiecto. ¶ Dico ꝙ
Vbum nostꝝ nunꝙ est liberꝝ nisi sit impa/
tum a uoluntate.ꝛ tunc fit liberꝝ altero pn
cipio ab illis duob⁹ ɔcurrēte. ¶ Aliud du[m]
est.ꝙ si ppter ɔcursuz uni⁹ cause libere totū
est liberꝝ.seqtur ꝙ pductio nulla erit in cre
atura nisi libera. q2 in omni effcū ɔcurrit.
uoluntas diuīa.que mere libere pricipiat.
¶ Dico ꝙ oēs effect⁹ naturales creaturaꝝ.
sunt ꝓ qd necessarii.sunt tñ ɔtingētes sim/
plicit ppter ɔcursum uolūtatis diuie ɔtin/
gent cāntis. Eodem⁹ dico de libertate sim
plicit.l3 effect⁹ pticulares in ɔpatōe ad cās
pticulares sint ɔtingētes uel naturales. nō
tñ possunt eē mere naturales.q2 ab aliq[a]
cā libera ɔcāntur.Et sic p3 ꝙ non ē incōue/
niens ꝙ unus ꝛ ide3 effect⁹ respcū uni⁹ cau
se possit eē naturalis.ꝛ respcu alteri⁹ pos
sit eē liber. ¶ S3 tūc queritur quare spūs/
sanct⁹ non pōt dici naturalr pduct⁹ respe
ctu eēntie.ꝛ libere respectu uolūtatis ¶ Di
co ꝙ q2 in creaturis duo pricipia ɔcurrunt
simplr.hinc ē ꝙ due actōes ɔcurrūt simpli
cit.tunc una erit libera.ꝛ altera naturalis.
nec est repugnātia.ꝛ p ɔñs effect⁹ utriqz dē
nominatione recipiet.In deo aūt q2 illa pri
cipia identice sūt eadem.hinc ē ꝙ eadē nūo
relatio.ꝛ idem nūo respect⁹ pductionis pōt
fundari ꝛ fundat in eis.non pōt aūt idem
respect⁹ uel eadē pductio dici libera ꝛ natu
ralis.q2 ɔdictio est. ¶ Alia diffi.quare in/
tellect⁹ non determinat eēntiam ad pducen/
dum p modū intellectus sicut uolūtas.
¶ Dico ꝙ intellect⁹ ut distinguit ab eēntia so
lum h3 modum nature sicut eēntia. ¶ Ad

auctoritatem in principio p3 p iam dicta.

¶ Distinctio 7[a].

POTENTIA. ¶ Circa di
stinctiōem septimā Quero
utꝝ in diuinis sit potentia
gnandi. ꝙ non.q2 Hylari⁹
4° de trin.dicit ꝙ in gnatio
ne Vbi non est intelligenda coherētia.s3 in/
differētia. Nihil aūt est in potētia ad seipm.
ergo ibi erat coherētia. ¶ S3 ɔtra.ibiō 4°
de tri.ꝙ ad amplandaꝝ potestatē gnantis
ponit imagenit⁹ coequalis ¶ Hic p⁹ uiden/
dum ē quid sit potētia ¶ 2° utꝝ sit in diui
nis. ¶ Quantū ad p[m] quattuoꝛ sunt faci/
enda ¶ Primo uidendū est qd sit potētiali
tas ¶ 2°.quid sit potētia ¶ 3°. quid potētia
gnandi in patre. ꝛ 4° quid potētia gnandi
in filio. ¶ Quantū ad p[m].quid sit poten/
tialitas dic Doc.scot⁹.ꝙ est respect⁹ funda
mentalis uel aptitudinal.non formal. Re
spect⁹ aūt quidam dicūtur formales ul ac/
tuales.q actualit sunt in fundamto.ꝛ actu
alit informāt.ꝛ actualit hñt tminuz. Alii
dicunt aptitudinales.qñ fundamentū ɔci/
pit ut aptum natū recipe uel fundare rela
tionē realem actualem. ꝙ aūt potētialitas
sit respect⁹.p3.q2 nō pōt ɔcipi nisi ad aliqd
respectu cui⁹ hñs illam potentialitatē dicat
potens. ꝙ aūt sit aptitudinalis uel fūda/
mental.non actualis.p3.q2 est sine tmino.
Nam multa hñt potētiam ad aliqd qd nō
est actu.Null⁹ aūt est respect⁹ actualis uel
formalis nisi respectu alicui⁹ quod est actu
exñs.sic ē respect⁹. ¶ Quantū ad 2[m].quid
sit potētia.Dico ꝙ potētia est ɔcretū poten
tialitatis.aliqd.s.ɔpositū ex fundamento
potētialitatis ꝛ ipsa potētialitate. Uel po
test dici ꝙ potētia ē illa natural pfectio in
qua fundat illa potentialitas.Nā sic unū
quodqz dr pfectum a pfectiōe sibi insisten/
te.sic quelibet potētia dr potēs a potētiali/
tate in ipsa fundata.sic passio in sbo.Naz
ois naturalis bītudo dr passio respectu sbi
aptinatu. sic risibilitas respectu hominis.

¶ Quantum ad 3^m. quid sit potentia gene
randi in patre. Dico q est pfectio naturalis
in qua fundatur potentialitas ad gñabile i/
quantum gñabile est, qz sic generans inquantum ta
le refertur ad genitu. sic gñatum inquantum
tale ad gñabile. ¶ Quantum ad 4^m. qd est
potentia generandi in filio. dico q est illud
in quo fudatur potetialitas ad gñari pas/
siue respectu gñantis. Nam coiter dr q re/
latiua p se inuice diffiniant. 7 sic dicit Au/
gus. 5° de trini. ¶ Sz hic sunt alique diffi.
Prima e. qz 1^e respect^9 fudamtalis e aliqd
absolutu aut respectiuu. ¶ Dico q non re
spectiuu. qz sic eet pcessus in infinitum. qz
ad illum respectu eet aptitudo. Nec pot di
ci q sit absolutu. qz illa inuenit in eo quod
abstrahit ab absoluto 7 respectiuo. s. in en/
te. utpote ueritas 7 bonitas que non dicut
nisi respect^9 aptitudinales ad mouendu in
tellectu 7 uoluntate. ¶ 2ª diffi. est si respe
ctus ille e idem cu fundameto uel no. ¶ Di
co. q ille respect^9 est passio pfectois funda/
tis. 7 2petit ei in 2° mo dicendi p se. qz e na/
turalis aptitudo. omis aut naturalis apti/
tudo siue ad accña siue ad aliud quodcuqz.
est p se passio illi^9 cui 2petit. Un aptitudo
ad rocinari est p se passio homis. sic aptitu
do ad ridend. Un homo no est ho qz aptus
natus ad rocinari. nisi a posteriori. sz a pri
ori io est aptus nat^9 rocinari. qz est homo.
¶ 3ª diffi. est. si oz ponere ex pte filii ul' p
ducti potentia gñandi. ¶ Dico q sic. Nam
sic omi potetie actiue corrndet potetia pas/
siua. ita omni potetie pductiue corrndet po
tentia pducedi passiue. s. pducibilitas. No
est aut pprie potetia passiua sic nos accipi
mus in creaturis. qz illa dicit impfectoem.
7 talis non e in diuis. sic ergo meoria i pa
tre e potentia generatiua. ita eentia in filio
pot dici potetia generabil'. ¶ 4ª diffi. e qd
est huiusmoi potetia in pre 7 filio. ¶ Dico
q sic meoria fecunda e potetia gñandi i pa
tre. ita eentia in filio e potetia gñandi pas/
siue. ¶ Sz quantum ad p^m dicit unus Doc. q
huiusmoi potetia in pre est ipsamet gñaco.
qz pr quo gñat illo pot gñare. sz gñatione
gñat. ¶ Cotra. qz b te posse om generare
dicit infinita pfectioem. sz generatio no est

infinita pfectio. ¶ 2°. qz omnis pfectio in
finita est cois pri 7 filio. sz generatio actia
non. ergo 7c. ¶ Et io dico sic dixi. Tn hic
sunt duo dubia. Primu est. quo diuia een/
tia pot ee talis potetia gñandi. cu sit abso
lutissia. 7 talis potetialitas sit respect^9. Di
co q sic calor dr potetia calefactia funda/
metal'r qz fudat respcm apptitudinale pote
tialitatis. Ita diuia eentia hz respectu isti^9
potetialitatis fundametalez. b que respcm
forte dr 2icabilis. ¶ 2^m dubiu est. qual'r es
sentia diuia ex pte pducti pot fundare ista
potentialitate. s. pducibilitate quin ipa sit
pducibilis. ¶ Dico q ille respect^9 non e na
tus denoiare nisi suppositu. sic natura hña
na non dr fili^9 sz fundamentu filiatois. qz
fundat respectu filiatois. Nec potetia gene
ratiua in pre est pr. lz fundet respcm patrni
tatis. ¶ Nunc 2° uidend est. si in diuis sit
potetia generandi. Et hic dico duas 2clusi/
oes. Prima est de potetia ut se tenet ex pte
pducentis. 2^a ut se tenet ex pte pducti.
¶ Prima 2clo. q in diuis est potetia generan
di ut qua pr pot generare. Istam 2clusione
pbo euideter. pmo supponedo unam regu/
lam satis euidente. s. q omis relatio poste/
rior est suo tmo. Hanc pbo sic. ome diffini
tu p aliqd necessario e posteri^9 illo. hoc pz.
qz ois diffinito uel e eentialis. 7 tuc diffini
entia sunt gen^9 7 dra. de quib^9 2stat q sint
priora b natura diffinito. Uel est p addita
mentu. 7 tunc est certu q diffiniens ipm. s.
additamentu est pri^9 diffinito. sic pz de sba
que ponitur ut additamentu in diffinitone
accñtis. sz relatio diffinit p tmum. ergo est
posterior eo. ¶ Ex ista regula supposita et
pbata. arguo sic. generatio passiua in filio
e relato. ergo hz terminu in pre. sz tmus no
est nisi eentia. ergo eentia erit quo respectu
generatiois. Nam illud qo terminat genera
tione passiua est pprie quo respci ei^9. Pro
bo aut q nihil in pre poterit tmiare gene/
ratoem passiua nisi eentia. uel aliqd eentia
le. s. ipsa meoria. qz in pre non e nisi genera
tio actiua. 7 illa non pot ee tmin^9. qz est sil'
natura cu generatoe passiua. tmin^9 aut est
prior. Nec etia pater. s. ipsamet psona 2sti/
tuta pot ee termin^9. qz relatio est posterior

termino. sed generatio passiua est prior pře
ɔstituto. qꝛ est simul natura cum gñatione
actiua. que est prior natura ipso pře. qꝛ eius
formale principiū ɔstitutiuū. Relinquitur ḡ
ꝙ sit aliquid eēntiale. ꝛ non est nisi mēoria
¶ 2° sic. In eēntialiť ordinatis ubi est po/
sterioꝰ. ibi ē priꝰ. sꝫ quo ꝛ quod sūt eēntialr
ordinata. ꝛ quo est priꝰ. qꝛ actio ɔpetit per
quo ipsi quod. ¶ Ex hoc arguo sic. qñcunꝫ
aliquid ɔpetit alicui ꝑ aliud. illud ꝑ qd̄ ɔpe
tit sibi ē priꝰ. sꝫ ꝑ quo ɔpetit ipsi quod ꝙ a/
gat. ergo illud quo agēs agit est priꝰ essen
tialiť. Cum ḡ in diuinis sit qd̄ agit. oꝫ sibi
dare potentiā gñandi quo. qꝛ nihil aliud
noco quo nisi potentiā generandi. ¶ Sed
hic instatur 4°. ꝛ primo sic. sic̄ se hēt poten/
tia intellectiua ad actū intelligendi ꝛ intel
ligibile. ita uideť se hēre potētia generatiua
ad actū generandi ꝛ generabile. sꝫ intelle/
ctus non respicit intelligibile nisi ꝑ actum
intelligendi quē priꝰ respicit. ergo nec potē
tia gñandi gñabile nisi ꝑ actū gñandi. sed
respectu actꝰ generandi non ē quo. ergo nec
respectu generabilis erit quo. ¶ 2° sic po/
tentia uisiua primo dr̄ respectu actꝰ. ergo a
simili potētia gñatiua pꝰ dicetur potētia ge
neratiua respcū actꝰ generādi. ¶ 3° sic. Cu
ius est potētia eiꝰ est actꝰ. nam in eodeꝫ hn̄t
eē. si ergo eēntia uel mēoria ē potentia gene
randi. eiꝰ postea erit actꝰ generādi. ꝛ sic erit
generās. ¶ 2° sic. omne generatiuū pōt fū
dare respcm̄ generatiōis. sꝫ pře non pōt fū/
dare respectū generatiōis. iō non ē genera/
tiuꝰ. Minor ptꝫ. qꝛ sic̄ fundamentū ꝑsup/
ponitur a respcū. ita generatio ꝑsupponeret
přem. ꝛ sic non ɔstitueret. qd̄ est falsum.
¶ Ad ista. Ad pm̄ ɔcessa maiore. negať mi
nor. Nam potētia intellectiā priꝰ respicit in
telligibile ꝙ actū intelligendi. inq̄tum in/
tellectiua est. sicut calefactiua calefactibile.
Actꝰ aūt intelligēdi non ē primo ītelligibi
lis nisi ꝑ actuꝫ reflexū. nec ɔpatur potentia
intellectiua ad actū intelligendi ut ad intel
ligibile. Primū ergo respicit itelligibile an
teꝗ respiciat actū intelligendi. ¶ Et similr
dico de potētia generatiā. ꝙ priꝰ respicit ge
nerabile ꝗ actum generādi. ¶ Similr di/
co ad 2m̄ de potētia uisiua. Nam ipsa pꝰ re/
spicit uisibile pře. ꝛ non actuꝫ uidendi. q̄a
ipse non ē uisibilis. Uñ dico ꝙ potētia uisi
ua inq̄tum uisiua est. ꝑse respicit uisibile.
¶ Sꝫ ɔ. sic̄ risibilitas dr̄ eē naturalis apti
tudo ad actum ridēdi qui ē in ridente for/
maliť. ita generatiuitas ꝛ potētia generati
ua. uisiua. intellectiā. respcū suoꝝ actuuꝫ q
in eis recipiunť formalr sūt naturales ap/
titudines. Respiciūt ergo suos actꝰ ꝛ non
suos ťminos. ¶ Ad hoc dico ꝙ risibilitas
inq̄tum talis non ē nisi potētia receptiua.
non ē aūt sic de istis aliis potētiis. qꝛ plus
dicūt ꝗ receptiuuꝫ. Uñ hec inq̄tum recepti
ue sunt posset ɔcedi ɔclusio argumēti. quia
nō sunt nisi naturales aptitudines ad re/
cipiendū tales actꝰ. ¶ Ad 3m̄ dico ꝛ ɔcedo ꝙ
in eēntia fundať generatio. non tñ denoiat
sic̄ prius deductū fuit. qꝛ quedā relatiōes
sunt que non denoiant nisi suppositū. non
aūt fundamentū. ¶ Ad 4m̄ dico. ꝙ illō ge
neratiuū qd̄ non ɔstituiť in eē ꝑsonali ꝑ re/
spectū generatiōis. illud inquā potest bene
fundare. sed in ꝑposito nō est sic. qꝛ pater
ɔstituiť ꝑ relationē. ¶ Sꝫ posito ꝙ potētia
sit sic in deo ꝛ ipsa nō sit relatio. tūc ipsa ui
detur eē aliqua ꝑfectio. potētia aūt nō dicit
aliquid ꝑ se unum. ¶ Dico ꝙ potētia acci
pitur ut supponit ꝑ fundamēto. ꝛ sic ē una
nō autem ut supponit ꝑ toto. ¶ Cōtra. mlť
tiplicato fundamēto multiplicať potētia.
accipiendo potētiam etiā ut tu dicis. sꝫ fun
damentuꝫ multiplicať in pře. qꝛ mēoria fe/
cunda ɔtinet duo. s. eēntiam ꝛ intellectū.
¶ Dico ergo ad hoc. ꝙ hñ sunt duo principia
ptialia nō totalia. quoꝝ unum ē idem idē/
tice alteri. tūc unus respectꝰ principaliꝰ po/
test in eis fundare. ꝛ sic nō erit nisi una actō
ꝛ una totalis potētia. ¶ 2a ɔclusio est. ꝙ po
tētia generādi passiue est in filio. Et hoc ꝓ
bo sic. Omnis hītudo que est inť extrema
ꝑsupponit ea. sꝫ actiua generatio ē quedam
hītudo que ē in patre. ergo oꝫ ꝙ in filio cor
rñdeat sibi ťminꝰ. non pōt aūt esse genera/
tio passiua in filio. qꝛ illa est siḿ natura cū
ea. ťminꝰ aūt priꝰ est natura relatōe. nec pōt
eē filius. qꝛ posterius est relatione ꝛ gene/
ratōe passiua. qꝛ ɔstituiť ex ea. ꝛ ꝑ ɔñs ē po
sterior generatōe actiua. Relinquitur ergo

ꝙ sit eēn tia. ꝑmīh⁹ autē qui ꝑminat ut quo generationē actiuam. illum uoco quo respe ctu generadōis. ergo ꝛc. ¶ 2°. qꝛ ubicūꝫ est posse generari. ibi est potētia generādi. sed in filio est posse generari. ergo ꝛ in filio est potentia generādi. Maioꝛ pꝫ. qꝛ ubi ē effe ctus formalis. ibi est forma cui⁹ est effcūs. posse aūt generari ē effect⁹ potētie generan di. ergo ubi ē posse generari ibi ē potentia generandi. ¶ Sꝫ ꝯ primā ꝯclōnem arguit un⁹ Doc. s. Ꝑ. ostendens ꝙ i diuis non ē potē tia gñandi que sit elicitiua act⁹ generādi. ꝛ ex ꝯñti nō erit ibi poñ gñandi. si. n. nō ē re spcū act⁹. nec ꝑ ꝯñs respcū īmini erit. Pro bat ergo h⁹ añs 4ᵒʳ ꝙ nō sit in dō potētia re spcū act⁹. ꝛ arguit sic. potētia que ē ad actū q̄ non ē elicit⁹. non ē potētia elicitia. sꝫ act⁹ gñandi i in supposito pr̄is nō est elicit⁹ cū pr̄ hēat oīa a se. ergo ꝛc. 2° sic posse gñare. ꝛ posse eē pr̄em ē idē. cuꝫ iō sit pr̄nitas ꝛ gña tio. sꝫ potētia eēndi pr̄em nō est elicitiua qꝛ tunc pr̄ posset se ꝓducere. qd̄ est absurdū. 3° sic. ꝑmi suppositi ad suū ꝯstitutiuū nō est elicitia potētia. qꝛ tūc hēet potentiā ꝓducen di seipm̄. ¶ 4° sic. potētia gñatiua uel ꝓdu ctiua non recipit itra se actū suū. sꝫ pr̄ hꝫ i/ tra se formal'r actū generādi. Cōclusionē quā ꝓbant iste rōnes reputo uerissīe demō stratā. ꝛ demōstrabilē cuicūꝫ catholico. s. ꝙ ꝑsona pr̄is nihil pōt eē formal'r qd̄ sit elici tū. ꝯñs tn̄ qd̄ uidet inferꝛe ex h°. s. ꝙ qꝛ nō est potētia respcū act⁹ nō est simplicit potē/ tia generādi in diuis. Hoc reputo falsū Et falsitatē ei⁹ ꝓbo ꝑ rōes ꝓprias quas addu cit ad añs. ¶ Pꝛio sic. oīs potētia que ē ad aliquid elicitum ꝑ ipsam. ipsa ē elicitiua. sꝫ potētia pr̄is ē ad aliqd elicitū. s. ad 2ᵐ suppo sitū qd̄ ē uere elicitū. ḡ ipsa ē elicitia. ꝛ ꝑ ꝯñs uere gñatiua. ¶ 2° sic. si posse gñare ē posse eē pr̄ē ꝫ. respcū cuiuscūqꝫ erit pr̄. respcū eius dē erit potēs gñare. sꝫ ille est pr̄ respcū sup positi elicti. s. filii. ḡ hꝫ potentiā elicitiuā.

¶ 3° sic. oē suppositū aliud suppositū ꝓducēs hꝫ potentiaꝫ elicitiuā reᵘ suppositi ꝓducti. sꝫ pr̄ est ꝓducēs filiū. ergo ꝛc. ¶ 4° sic. omis potētia gñatiua ē elicitia ei⁹ qd̄ est ex se. sed Ꝟbūꝫ ē ex pr̄ē. ḡ ꝛc. ¶ Sꝫ dices. est ne po tētia creādi potētia elicit⁹. Dico ꝙ nō est si mile de potētia creatia ꝛ gñatia. qꝛ potētia creatia nō est ad aliquē acᵐ qui fit i dō for malit. potētia aūt gñatiua sic. Dico tn̄ ꝙ po tētia creatia est Ꝟe elicitia. qꝛ. s. ē ꝓductiua respcū creature. oē aūt ꝓductuū ꝛ sil'r omē cātum ē elicitiuū. ¶ Sꝫ adhuc ē duᵐ. utꝝ po tētia gñatiua in creaturis ē elicitiua act⁹ ge nerādi. Dico ꝙ nō est elicitia ipsi⁹ gñatiōis que ē accñs ei⁹ cōe. cū nō ꝓducit ab ea i gñe cāe efficiētis. sꝫ solū in gñe cāe material' cā tur. qꝛ ē accñs ei⁹ cōe. Hic aūt accipit elitio ꝑ ꝓductiōe. hec aūt potētia solū recipit actū illū. ꝛ iteꝝ potētia ꝓductia inq̄tuꝫ talis nō ē nisi rᵘ ꝓducti. ꝛ gñatiua rᵘ geniti ¶ Con firmat. qꝛ gñans nō dicit gñationeꝫ gñare. sꝫ genitū. Dico ḡ ꝙ ubicūꝫ ē poten^a ꝓducᵘᵃ inq̄tū tal' sꝑ ꝛ̄spicit ꝓductū ¶ Cōtra 2ᵃᵐ cō clusiōeꝫ istat 4ᵒʳ. Pri° sic. qꝛ lꝫ potē^a actia di cat ꝑfectiōeꝫ. pō tn̄ paᵘᵃ dicit ipfectiōem. ḡ nō ē ponēda i filio ¶ 2° sic. creatūa idcirco ē i pō obiecᵘᵃ qꝛ creabil'. ḡ eodem° Ꝟbū erit i pō obiectiā. qꝛ gñabile ¶ 3° sic. Ois natalis aptitudo ꝑus ꝯcipit suo actu. sꝫ Ꝟbū nō pōt ꝑus ꝯcipi sue gñatiōi cū sit ei⁹ ꝯstituᵘᵃ i esse Ꝟbi ¶ 4° sic. Sic i gñatio fūdat gr̄a° acᵘᵃ ita i gñabili fūdat gña° paᵘᵃ. sꝫ ipa non pōt fūdari i filio. qꝛ ipm ꝯstituit. ꝛ ꝑ ꝯñs ē ꝑor eo. ḡ fili⁹ nō erit gñabil' ¶ Ad ꝑmum istoꝝ dico ꝙ ꝓꝑe accipiēdo pō ꝓducᵘᵃ nō ē actiua u' sua corrñdēs ex pte ꝓducti ē paᵘᵃ. ꝓduci eiꝫ nō ē pati. ꝛ ideo dico ꝙ nulla ipfectiōem dicit. Ad 2ᵐ dico ꝙ Ꝟbū nō ē i pō. qꝛ ex sua q̄dditate ē ꝯstitutū ꝑ ꝓductiōeꝫ. ꝛ ita icludit i rōe sua formali q̄ddiᵘᵃ actualē gñatiōem. ut s̄ dictū ē. nullū aūt tale pōt eē in potētia obiectiā. Uerūtn̄ pōt dici ꝙ eēn^a possꝫ dici i potētia ꝛ i i° ꝑori ꝑ q° itelligit nō hic ge/ nerōeꝫ passiuā. possꝫ ꝯcedi. sꝫ tn̄ nō ꝓꝑe. ipm aūt qd̄ ē ꝯstitutū ꝑ actualē ꝓductiōeꝫ nullo° pōt dici eē i potētia obiectiā. creatura autem pōt dici eē i potētia obiectiā. qꝛ nō ꝯstituit in eē ꝑ actualeꝫ ꝓductiōeꝫ. ꝛ pri⁹ ē ꝓducibil' ꝙ ꝓducat tā natā ꝙ tēpore. ꝛ ꝑ h° ad aᵐ ¶ Ad auctoritatē i pricipio patꝫ.

UTRUM potētia gñandi i di/ uinis dicat qd uel ad aliqd. ꝙ ad aliquid. qꝛ Aug. dicit ꝙ illa que

dicunt ꝓpria. ad se inuicē ōnr. ¶ 3. hyla. ꝓpter pfcōez filii ꝓbat i infinitatē. ⁊ etiā ifinitatē i gñante. ⁊ dic pfcōez simplr. g̃ rc. ¶ Hic sūt 4ᵒʳ pambula p̄mittenda. Pᵐ est. ꝙ qd ñ oȝ accipi ꝑ rōne formali q̇dditatia. q2 utsic ñ distinguunt ȝ adaliq̇d. q2 rōnes hñt ūerā rōem formalē. Accipit g̃ q̇d ⁊ adaliq̇d ꝑ absoluto ⁊ respectio. zᵐ pambuluȝ ē. ꝙ oia que sūt in diuis sūt q̇d nᵉ adaliq̇d. accipiēᵒ denoiatiue. ſȝ accipienᵒ q̇dditatie ñ est ꝑ imediata. q2 mlta sūt in diuis que ñ sūt q̇d nᵉ adaliq̇d. ſȝ abstrahūt ab utroqȝ. sic rō entitatis ñ est q̇d q̇ddiᵘᵉ. q2 sic ñ includeret i respcū. nᵉ adaliq̇d q̇ddiᵘᵉ q2 tūc ñ includeret i absoluto. eōdᵒ ō ūitate ⁊ bōitate. Silr sūt ibi plura pᵒ diuersa. ⁊ talia ñ p̄nt quiddiᵘᵉ dici q̇d. q2 nihil ē eis cōe. s. n. diceret q̇d. rō q̇d eēt eis ꝯis. ⁊ sic i aliqᵒ ꝯuenirēt. Dico tñ ꝙ oē qō est in diuis ē q̇d ł adaliq̇d denoiatiue. sic ois sba uel ē corporea ł incorporea ōnoiatiue. q̇dditaᵘᵉ tñ abstrahit ab utroqȝ.

¶ 3ᵐ pambulū est. ꝙ alia ē diuisio respcūs i actualē ⁊ potētialē. ⁊ aᵃ i aptitudialē ⁊ formalē. Naȝ i deo p̄nt eē respcūs fundamētales. sic potētia gñandi ⁊ spirādi. ñ tñ respectᵘˢ potētiales. q2 diuis ñ p̄nt eē in potēᵃ ad illa que ñ hñt. q2 eis aduenientibᵘˢ mūrent.

¶ Pᵒ respcūs aptitudialᵉ pōt dici q̈tiodāᵒ actualis. sic dicimᵘˢ ꝙ pō actualᵉ gñandi i deo ē. ⁊ ñ formalᵉ. ¶ Breuit g̃ istos respcūs distinguenᵒ dico. ꝙ respcūs ille potētialᵉ est q̇ ōnominat fūdamēta que p̄nt recipe respcm̄ actualē ⁊ ñ recipe. sic albeᵒ hȝ respcm̄ pōlem ad aliā albedinē que ñ est. tñ si fiat alia albeᵒ. tūc pᵉ albeoini ierit respcūs actualᵉ. respcūs aūt fundamētalis ē q̇ denoiat ex̄trēa q̄bᵘˢ ineēt formalᵉ respcūs nisi eēt aliqᵒ repugnātia ut i ōo infinitas. nccitas ⁊ talia. Exᵐ de caūlitate ōi ad ex̄. nā in ōo ñ est nisi respcūs fūdamētalᵉ. ⁊ ñ pōlis. q2 actualē nō pōt recipe q2 sibi repug̃t referri ad creaturā. undet mihi tñ ꝙ ubi est pōlis. ibi ē fundamētalᵉ. excepto q̄ñ actualᵉ inest. ñ tñ ecōuerso. ¶ 4ᵐ pambulū est ꝙ adaliq̇d 3ᵉ sūitur. pᵒ ꝑ rᵒᵘ pᵃsse. sic q̄ñ dicimᵘˢ p̄reȝ in gñe rlonis. ¶ Aᵒᵒ ꝑ fūdamēto. sic q̄ñ dicᵘˢ ꝙ p̄r est i p̄nto sbe. 3ᵒᵒ ꝑ utroqȝ ꝯstituto. sic q̄ñ dicimᵘˢ ꝙ p̄nitas ē p̄ri rō referēdi. relatiᵘᵐ ē solū illō qō refert. ⁊ ista acceptio q̄ᵐ ad ꝓpositū ē magis ꝓpria eiᵘˢ qō dicimᵘˢ ad adaliq̇d. ¶ Istis p̄missis iducunt. 4. ꝯclōnes ptinētes ad ꝓpositū. Pᵃ est ꝙ potētia gñandi ñ dic̄ puꝝ q̇d sic eēnᵃ. rō aūt ē q2 eēnᵒ sꝑ ꝯcipit ad se. potēᵃ aūt ñ pōt ꝯcipi nisi ad aliud. ¶ zᵃ ꝯclō ē. ꝙ pō gñandi ñ dic̄ puꝝ adaliq̇d sic ꝓprietas. q2 sic pȝ ex intentiōe hyla. 4ᵒ de trini. potētia gñandi icludit infinitā pfcōez. qō ñ pōt ꝯueire alicui pure relatiō. ¶ 3ᵃ ꝯclō ē. ꝙ pō gñandi ñ dic̄ aliq̇d ꝯstitutū ex absoluto ⁊ rᵒᵘ formali sic pſōa. Cuiᵘˢ rō est 2ᵉ. pᵒ q2 tale ꝯstitutū est qō gñat. pō aūt est solū qō. ¶ Zᵒ q2 p̄nitas ē pᵃ rlo formalᵉ que ꝯstituit pſonā. 4ᵃ ꝯclō est ꝙ pō dic̄ ꝯstitutū ex q̇d. s. ex eēnᵃ uł mēoria ⁊ reᵘᵉ nō formali ſȝ fūdamētali. s. ex pōlitate ⁊ fūdamēto. ñ tñ dico ꝙ ꝓprie sit reᵘˢ pōlis. ſȝ solū fūdamētalᵉ. sic dicᵘˢ ꝙ ōs ē cā creatu re. ¶ Sȝ h̄ occurrūt alique diffi. pᵒ ē ꝙ supposito ꝙ illud absolutū qō dic̄ pō sit mēoria. cū mēoria duo i se icludat. s. pōm itellectiuā ⁊ eēntiā. quare ñ dicunt due potētie.

¶ Rñō ꝙ sic aduentēs reᵘˢ formalᵉ ñ est nisi unᵘˢ nūo. s. p̄nitas ꝓpt idēticaȝ idētitatē que ē int fūdamēta. sic respcūs aptitudialᵉ ł fūdamētalᵉ quasi p̄cedēs ñ est nisi unᵘˢ nūo.

¶ zᵃ dif. utrū quid ⁊ adaliq̇d dato ꝙ q̇dditatiue ñ p̄nt in unā rōeȝ ꝯcurrere. utrū denoiatiue possint. s. ꝙ eaō rō formalᵉ possit dici denoiatie absoluta ⁊ ōnoiatie respectia. Dico ꝙ sic. nā entitas ut abstrahit ab absoluto ⁊ respectio. ꝑ istā rōem formalē est in ōo. oia talᵉ rō abstrahēs q̄ᵐ est de se nihil ē eoꝝ a q̇bᵘˢ abstrahit. ſȝ tñ diuisa ꝑ illa. cū una illaꝝ est denomiatiue talis cum alia denominatiue talis. Exemplum. sba ꝑm se abstrahit a corporeo ⁊ incorporeo. ⁊ diuidit ꝑ ea. tñ cū corporeo ōr denoiatiue corporea. ⁊ cū incorporeo ōr denoiatie incorporea. entitas aūt ꝑ illā rōem p̄cisaȝ i ōo ē talᵉ. ꝙ ipsa unica existēs ōr de diuīa eēntia. ⁊ sic ē absoluta. ⁊ ō relatiōe mō supdicto itelligenᵒ. ⁊ sic ē respectiā. ¶ 3ᵃ dif. ē de supposito in p̄cedenti diffi. utrū uiso ꝙ eaō rō denoiaᵘᵉ possit eē quid ⁊ adaliq̇d. utrū eaō rō q̇dditaᵘᵉ possit ee quid ⁊ adaliquid. sic uidet de pſōa. Dico ꝙ ñ. nā ex dispans ⁊ opposītis ñ fit una rō formalᵉ q̇d aūt ⁊ adaliq̇d sūt rōnes formales opposite. Maior pȝ. q2 tūc illa rō eēt resolubilᵉ.

¶ De pſōa aūt dico ꝙ ñ dicit unā ⁊ eanō rō

ne formalē. ¶ 4ᵃ dif. ē aūt q rō absoluti dicat
unā rōez formalē p̄cisā ⁊ distinctā ab oī/
bᵘ aliis de q̄bus ō2 i deo. ¶ Et cōdᵒ quero ō
rōe adāuq̄ ł respecti p respcm ad illa que
sūt ibi respectia. Dico q i diuis ē rō absolu
ti distictā ab oibᵘ aliis que ōnoiarie ōnr ab
soluta p eā. Hᵒ p3 1ᵒ. pᵒ q2 rō itellectᵘ pōt eē
certᵘ q in dō ē rō absoluta ł absolum. ⁊ du
bitare utq 1ᵃ sit fita ł infita. ḡ necaᵒ ipā di
stiguit a ḡdu fitatis ⁊ infitat s. ¶ 2ᵒ. illud
qō denoiat oia attributa necaᵒ distinguit a
quolibet attributo. s3 absoluti rō est huius/
mōi. ḡ ⁊c. Silr dico q rō respecti est rō p̄ci
sa ⁊ disticta ab oibᵘ respectibᵘ de quibᵘ ō2. ⁊
hᵒ ppt easdē rōes; Nā oibᵘ rłoibᵘ hᵒ cōe est
q respectie sūt. ñ p̄nt aūt illō icludere for/
malr. q2 sūt simplr simplices. ḡ o3 q in eis
sit aliqua rō formal p̄cisa a qua ōnr resᵘᵉ
rōes. ⁊ ita silr de rōe absolun. Nā quelibet
rło e eque simplr simplex. sic eēnᵃ. S3 hic
itelligenō ē q aliq̄d ō2 absolutū i diuis mł
tiplr. Pᵒᵒ q̄ddtatie sumenᵒ. ⁊ istoᵒ nō est ali
q̄d qō dicat absoᵐ i diuis nisi ipa rō fozal
absolum que q̄ddiᵘᵉ ē absoluta. 2ᵒᵒ q̄ddiᵘᵉ
magis large. sic dictū ē sepe q ens ō2 q̄ddi
tatie ō diuia eēnᵃ. ⁊ istoᵒ ō2 diuia eēnᵃ q̄ddi
tatie absoluta. Rō. n. absoluta 1ᵃ ō2 ō ea eo
demᵒ sic ens. ¶ 3ᵒᵒ denoiatie. ⁊ istoᵒ rō entis.
ūitatis ⁊ bōitatis. ⁊ oēs rōnes tñscendētes
que diuidant p absolutū ⁊ respectiuū tales
i deo ōnr denoiatie absolute. ¶ 4ᵒᵒ idētice ō2
aliq̄d absolutū. sic p̄nitas diuia ē aliq̄d qō
ē absolutū. Nā absolutū diuie eēnᵉ est iō ei
⁊ intimū. s3 p̄nitas idētice ē iō diuie eēnᵉ. ḡ
⁊ absoluto. ⁊ ita erit absoluta. ¶ p. de qᵒ ai3
ō2 iferiᵃ ⁊ supiᵒ. s3 eēnᵃ ē quodamᵒ iferiᵃ ad
absolutū. p̄tur aūt de p̄nitate. q2 p̄nitas ē
eēnᵃ. ḡ absolutū qō ē supiᵒ p̄tur ō p̄nitate.
¶ Pōt aūt addi 5ᵒ modᵒ q aliq̄d ō2 absolu
tū ōstituᵘᵉ. sic psōa que p augus. ō2 ad se. q2
fūdamētalr ōstituit p aliq̄d absolutū. s. p es
sentiā. ē tñ simplr ad aliq̄d. ¶ Silr dico de
ad aliq̄d q pōt accipi q̄ddiᵘᵉ p̄prie sic illa re
spectia. Alia q̄ddiᵘᵉ mō dicto. sic p̄nitas ē
ad aliq̄d ōnoiatie. sic entitas que ō2 de rela
tōe ō2 denoiaᵘᵉ. aliq̄d idētice. sic eēnᵃ diuia.
aliq̄d ōstiᵘᵉ sic psōa. ¶ S3 quare rłones nō
ōnr ita ad se sic absoluta ad aliq̄d ōnoiaᵘᵉ
Dico q rō huiᵘ pōt eē q rłones fūdant sup

absoluta. absoluta aūt ñ fūdant sup rłoes
tñ ñ eēt magᵐ icōueniēs ōcedere q p̄nitas
ē illud qō ē ad se. ¶ Ad auctoritatē dico q
Augᵒ nō negat potētia3.

Utz pō gñandi sit i filio. q ñ. q2
hyla. dic q auctoritas gñandi ē sa
c̄mentū p̄nitu3. qō filio ñ ōicat.
¶ Cōtra ipē dic q filio ōicat quicq̄d p̄tatis ⁊
eēntialitatis ē in p̄re. ¶ Hic pᵒ uidenō e si pō
gñandi ē in filio. 2ᵒ. dato q sic. quare filiᵒ
ñ pōt gñare. ¶ Quantū ad pᵐ dicit aliq q ō
dictio uidet eē q hēat pō3 gñandi ⁊ ñ gñet
uł q ñ poss3 gñare. ¶ S3 ō hᵒ arguo 4ʳ. Pᵒ
sic. q̄cq̄d pfectiᵒ ē in p̄re toᵐ est i filio. hᵒ p3
q2 alioq̄n p̄r eēt pfectior filio. s3 pō gñandi
ē infite pfcōis. pbo. q2 creatio ł pō creatia
ē infite pfcōis. multo magis ista. ¶ 2ᵒ sic.
ubicūq̄ ē sbm ibi ē p̄pria passio ips ōcōitans
s3 mēoria ē sbm potēᵉ gñatie. ⁊ ipa ē eiᵒ pas
sio. cū ḡ mēoria sit formalr in filio. erit ibi
necaᵒ pō gñandi. 3ᵒ sic. oīs respcūs fūdamē
tal q̄ ē i p̄re ē ⁊ i filio. q2 solū p respcūs for
males distiguit. s3 pō gñandi ē respcūs fū
damētalr ut p3 ex supdictis. ḡ ipsa ē in filio
¶ 4ᵒ sic. oē qō p̄cedit actualē gnationē necaᵒ
est i filio. s3 pō gñandi ē huiusmōi. ḡ ⁊c.
¶ Dico ḡ q pō gñandi ē i filio sic pbāt 1ᵉ rō/
nes. ¶ Intelligenō tñ q pō gñandi 4ʳ acci
pit. pᵒᵒ p forma absoluta que ē p̄aᵐ gñan/
di. sic caliditas ō2 p̄nᵒᵒ calefaciēdi. 2ᵒᵒ p ipā
forma cū p̄ōlitate accepta. que ē reᵘˢ aptitu
dinal. sic calor cū rōe potēᵉ calefactie. 3ᵒᵒ p
illo toto aggregato sił cū oibᵒ que req̄runt
ad agenō. ⁊ istoᵒ ō2 pō pfcā q̄n h3 oia talia.
sic approximatione ⁊ dispōe3 i sbo. amocōe3 i/
pedimtoq. ⁊ istoᵒ sepe dicitᵒ q sol ñ h3 pōm
i nocte illūinādi emisperiū nrm. ¶ 4ᵒᵒ p ipā
forma cū oibus p̄dictis ⁊ ultra cū suo actu
ōiūcta. ⁊ sic flāma ignis habuit pōm ōburē
di caldeos. ñ tñ 3ᵉ pueros in fornace. cū tñ
respcū utrorūq3 hēet oia necaria req̄sita ad
actiōe3. ¶ Applicanᵒ ad p̄positū dico. q pᵒᵒ ac/
cipienᵒ pōm ipā ē in filio. nā ibi ē mēoria fe
cūda. ipa. n. p augus. ē in qualibʒ triū psōa
rū. q2 dic pfcōe3. ¶ Silr ex hᵒ pbo q 2ᵒᵒ pō
gñandi sit in filio. q2 ubi sbm ibi passio. s3
mēoria ē sbm p̄ōlitatis. ḡ p̄ōlitas ē in filio.
⁊ sic pō. 3ᵒᵒ ñ inuenit i filio. q2 ut ē in filio
p̄intelligit hēe tīnū adequatū. cuᵒ oppositū

reqritur ad rõez potẽtie 2ᵉᵒ dicte. 4ᵐ ñ est
q2 si sic tũc gñaret. qđ sibi repugñt. ¶ Sz ɔ̃ hᵒ
arguit 4ᵗ. pᵒ sic. sic nec i deo nec in creatura ẽ
aliq̃d ponendõ frustra. ita nec i aliqua pſõa
diuia. sz põ gñandi ubicũz ponit̃ ꝛ ñ põt ex
ire i actũ ipsa ponit̃ frustra. sic aũt ponit̃ in
filio. g̃ põ gñandi ñ est i filio. ¶ 2ᵒ sic. nl'la
ꝑ se passio põt separi a suo sbõ. q2 tũc scia
eẽt sõ ɔungẽtibᵒ. ꝛ p̃tea ipsa sũt real'r idẽ. sz
actᵒ gñacõis actual' ẽ ꝑ se passio potẽtie gña
tie. g̃ si ipsa ẽ i filio necc̃aᵒ gñatio erit. 3ᵒ sic
ĩpossibile ẽ eẽ trãsitũ de ɔ̃dictorio i ɔ̃dicto/
riũ sñ mũtiõe circa sbm sic trãsiẽs. sz põ ge
nerãdi i p̃re hz actũ. in filio aũt ñ hz. g̃ trãsi
tᵒ. ꝛ ꝑ ɔ̃ñs mũtio. ¶ 4ᵒ sic. q̃ñcũz ẽ aliqᵃ rl'o
intrĩsicᵃ adueiens alicui fũdamẽto. ubicũz i/
uenit̃ illõ fũdamẽtũ necc̃aᵒ iuenit̃ rl'o. sz mẽo
ria ẽ fundamẽtũ rl'onis. s. p̃nitatis. ꝛ iueni
tur i filio. g̃ ꝛ p̃nitas. ¶ Ad pᵐ dico q2 si
poneret̃ aliqᵃ põ que simpl'r ñ posset exire
i actũ. tũc illa eẽt frustra. tñ dato q̃ simpl'r
posset trãsire in actũ. ñ tñ in quocũz ul' ubi
cũz ñ diceret̃ frustra. Exᵐ. aĩa sẽsitia i hoĩe
hz actũ imaginãdi ut est i capite. ĩ pede aũt
ñ hz actũ illũ. nᶜ ꝓpt̃ hᵒ õ2 frustra. ꝛ hz actũ
sensiẽdi i carne. ꝛ ñ i osse. q̃uis g̃ aĩa sẽsitia
ñ debeat ꝓuari simpl'r sua pfcõne ꝓpria et
opacõe. ñ tñ oz q̃ i quacũz p̃te sit hẽat eã. nᶜ
ꝓpt̃ hᵒ est frustra. sic dico ĩ ꝓposito. dato q̃
gñatio sit ɔiũcta potẽᶜ gñandi i filio. ꝓpter
hᵒ ipsa ñ ponit̃ frustra. q2 simpl'r ipa que ẽ
i filio hz actũ gñandi. lz ñ in filio. Ad 2ᵐ
dico q̃ al'r nã est idẽ cũ ꝓp̃etate iduiduali. ꝛ
al'r cũ ꝓpria passiõe sbm. q2 sbm ẽ adequa
te idẽ ꝓprie passiõi. Nl'la aũt nã ɔ̃icabil' plu
ribᵒ iduidũs ẽ adequate idẽ cũ ꝓp̃etate iduĩ
duali. sic nã hũana ñ ẽ adequate idẽ cũ aliqᵃ
ꝓp̃etate iduiduali. Sz istud lz sit uez. ñ tñ
uidet̃ sufficere. q2 si eẽt aliqᵃ nã singularis
que eẽt idẽ cũ ꝓp̃etate iduiduali. ubicũz eẽt
iᵃ nã induuisibil'. ibi eẽt ꝓprietas iduidua
lis. sic in ꝓposito. q2 mẽoria ẽ una nũo. g̃ si
p̃nitas ẽ eadẽ sibi ubi iuenit̃ mẽoria ibi p̃
nitas. ꝛ sic eẽt i filio. ¶ Dico g̃ q̃ lz sbm sp
hẽat passionẽ. ñ tñ cũ reduplicacõe l' detina
tiõe signi. Exᵐ. hõ est risibil' sp. sz detmina
boĩez l' reduplica aliqđ sigᵐ tũc uez ẽ dicere
q̃ hõ acceptᵒ sb illo signo ñ ẽ risibil'. hᶜ. n. ẽ
ṽa. hõ q̇ddiᵗᵉ ñ est risibil'. Ad ꝓpositũ di
co q̃ eẽntia l' mẽoria. ubicũz sit ꝛ i quocũqz
sit. hz sp gñationẽ actiuã. ꝛ ẽ ɔiũcta cũ gña/
tiõe actiã. q2 ubicũqz hz põm. ꝛ ꝑ ɔ̃ñs actũ.
q2 i ꝑpetuis ñ differt eẽ ꝛ posse. tñ cũ redu/
plicacõe l' detinatiõe signi ñ ẽ incõueniens di
cere q̃ sit sñ ea. Unñ mẽoria i filio ẽ hñ ɔiũ/
cta gñatõi. sz tñ ut i filio põt dici q̃ ñ ẽ ɔiũ
cta gñaciõi. q2 ñ ẽ aliud dicẽ nisi q̃ mẽoria
ut ẽ ab alio ẽ a qᵒal'iᵒ. qđ falsũ eẽt dicere.
¶ Ad 3ᵐ dico q̃ sic supiᵒ fuit declaratũ sig̃ ori
gis ñ sũt successiua sz ꝑmanẽtia. idẽ ibi ñ oz
eẽ trãsitũ. q2 trãsitᵒ necc̃aᵒ dicit̃ successionẽ q̃dã
¶ Sz ñ curãtᵒ mũc de trãsitu rẽanet duᵐ q̃uo
uel ligit̃ q̃ eẽnᵃ hz ꝓuacõez i filio illiᵒ qđ hz
i p̃re. Dico q̃ sic eadẽ põ uisia ẽ in duobᵒ ocu
lis quoz uno clauso adhuc iᵃ põ uisia que ẽ
i oculo clauso uidet. al'r eẽt ɔ̃dictio. q2 i alio
oculo apto ipsa simpl'r uidet. g̃ isto stãte qᵒ
cũz alio posito ñ põt ñ uidere. tñ ista ẽ uera
q̃ ipa ut ẽ in oclo clauso ñ uidet. q̃tũcunz i
oculo clauso ñ hẽat ꝓuatiõez actᵒ uidẽdi. sic
si diceret̃ i ꝓposito q̃ eẽnᵃ que ẽ in filio ñ hz
actũ gñandi eẽt simpl'r ɔ̃dictio. cũ sit eadẽ in
p̃re ꝛ filio. sz ñ est ɔ̃dcõ q̃ lz ipa simpl'r hẽat
gñationẽ. ipa tñ ut i filio sb ipa reduplica/
tiõe põt dici ñ hẽe. Ad 4ᵐ de rl'one itrĩsicᵃ
adueniẽte. dico q̃ diuia eẽnᵃ que ẽ i tribᵒ sũ
dat actũ gñandi. lz ñ ut i pſõa filii. sic cor/
pus x̃pi i celo ẽ uisibile. sl'r i sacio ẽ uisibile
q2 idẽ ẽ hᶜ ꝛ ibi. Uerũtñ in sacio ñ ẽ uisibile.
lz totã uisibilitatẽ hẽat utrobiqz. Jsta g̃ est
ṽa. sp eẽnᵃ hz actũ gñandi Jsta aũt ñ ẽ ɔ̃di
ctoria cᵒ. eẽnᵃ ut i filio ñ hẽt actũ gñandi.
sz ista simpl'r sñ detinatõe accepta. diuiã es
sẽtia ñ hz actũ gñandi ẽ ei ɔ̃dictoria. ꝛ sic iᵃ
sp ẽ ṽa. ita iᵃ sp ẽ falsa. sic hᶜ hõ est iustᵒ. hõ
ñ est iustᵒ q̇dditatiue ñ sũt ɔ̃dictoria. ꝛ idẽ am
be p̃nt eẽ uere ul' false sil'. ¶ Sz hᶜ remanẽt
aliqᵃ dubia. pᵐ est. si põ gñandi passiua sit
i p̃re. Dico q̃ sic. sz q2 ñ hz suppositũ añ se.
idẽo ñ põt gñari. Nã sic mẽoria fecũda ẽ põ
gñandi actiẽ. ꝛ idẽ tal' põ est i filio. q2 ibi est
mẽoria. sic eẽnᵃ est põ passiua gñandi. ꝛ q2 ẽ
i p̃re. idẽ in eo ẽ tal' põ. 2ᵐ duᵐ est. si eẽnᵃ di
uia ẽ fundamẽtũ tal' potẽtie gñandi passiue
cũ ipa sit i p̃re. quare i eo ñ est passiua gña
tio. cũ eque eẽnᵃ sit fũdamẽtuz actual' gña/
tiõis passiue. sic potẽtie gñandi. Dicit̃ q̃ sic
tamẽ corpᵒ ꝑ diuinã põz exñs i diuersᵗ locis

hz hic unũ ubi qđ ñ hz alibi. sic eẽn^a diuia
p suã infitatẽ exñs i trib⁹ psõis. unũ respe
ctũ hz i una psõa quã ñ hz i alia. ¶ Sz ꝯ. ille
res^{ua} ñ est itrisic⁹ aduẽiens. s. ubi. rõ aũt di
uia ẽ itrisic⁹ aduẽiens. Dico g ꝙ una albe⁹
ad aliã albedinẽ triplici gñe rõnis referẽ.
scz idẽntate. silĩtudie. eẽntialitate. ⁊ ab istis
ubicũz sit uel quocũz uadat nõ põt fugere.
sic eẽn^a diuia hz istas rõnes. s. pñitatis et
filiacõis. ⁊ siles. nec ab istis põt fugere. Ue
rũtam sic albe⁹ ut ẽ sb silĩtuoie ñ ẽ sb equa
litate. qz sic ut sb silĩtuoie eẽt equalis. sic es
sentia diuia ut sb pñitate ñ põt eẽ sb filia
tiõe. lz ipa que ẽ sb pñitate sit simpl'r sb fi
liacõe. Sic dico g ꝙ respcũs sũt iseparabiles
ab eẽn^a simpl'r. tñ ut accepta sb aliq^o sig^o. s.
in pñe l' ut i filio ñ est icõueniẽs negare ab
ea illos res^{ua} que sibi ꝯueniũt simpl'r. sic di
ctũ fuit de põ gñandi passiua ⁊ gñacõe su/
peri⁹. ¶ Quantũ ad 2^m uidenõ ẽ. quare fi/
li⁹ ex q^o hz põm gñandi actie ñ põt gñare.
Et ad h⁹ assignãt a diuers⁹ 4. rões. P^a sũitur
ex dcõ augus. q dic ꝙ iõ nõ gñat fili⁹. ñ qz
ñ potuit. sz qz ñ opoztuit. imoderata ei eẽt
dei gñatio. qz si nepos ꝑnepotẽ ñ gñet ipo
tẽs diceret. Alii dicũt ꝙ idcirco repugñt filio
qz ẽ sb opposita rõne que ẽ passiua gñatio
Opposite aũt nocões sũt incõpossibiles. ne
forte iõ gñaret seipm. ¶ Alii dicũt ꝙ iõ ẽ. qz
i supposito pñis tota uirt⁹ est exhausta i uni
us filii ꝑductiõe. ⁊ iõ ñ põt i plẽs. ¶ Alii di
cũt ꝙ h⁹ iõ est. qz fili⁹ ali⁹ ñ est gñabilis. iõ
ñ illũ põt gñare. ¶ Null⁹ istoz mõz appa
ret mihi ꝯueniens nec sufficiẽs. Jdõ arguo ꝯ
oẽs. Cõtra p^m sic. i ꝑpetuis nõ differt eẽ ⁊
posse. h⁹ pz. qz si eẽ nõ eẽt posse. tũc ad aliqd
eẽnt i põ qđ ñ eẽt. ⁊ sic eẽnt mũbilia. si g po
tuit sic tu ponis. sequiẽ ncca^o ꝙ opoztuit.
Jntẽtio augus. ẽ õndere ꝙ fili⁹ ñ caret ali/
qua ptãte simpliciẽ ¶ Cõtra 2^m. nã lz oppo/
site origies sũt icõpossibiles re^u simpl'. tñ
re^u diuersoz ñ. Ex^m i creaturis ipossibile ẽ
ꝙ iõ sit pñ re^u simpl⁹ ⁊ fili⁹. sz pñ sortis ⁊
fili⁹ plõis ñ est ipossibile. Eodẽ^o dicaẽ i ꝑpo
sito. ꝙ lz ipossibile sit ꝙ fili⁹ gñet seipm. tñ
ꝑpẽ h⁹. s. ꝑpẽ incõpossibilitatẽ pñitatis et
filiatiõis ñ tolliẽ qn fili⁹ posset gñare ñ se
sz aliũ. ⁊ sic eẽt pñ ⁊ fili⁹ re^u diuersoz. ¶ Cõ
tra 3^m. lz possit hie bo^m itellectũ. tñ arguo

ꝯ ꝙ sonat uocabulũ. põ que ꝗtũcũz hz unũ
ꝑductũ ñ est diminuta. ipa ñ est sic exhau/
sta qn posset i aliũ. talis ẽ põ gñandi. g ⁊c.
¶ Cõtra 4^m. nulla põ ẽ respcũ ipossibilis.
sz tu põis põm i filio. g erit aliqd respcũ il
li⁹ potẽtie possibile. sz ñ nisi fili⁹. g ⁊c. ꝑ.
nũꝗ ẽ põ ꝑductiua respcũ ꝓhibiti. sz ꝑ te ali⁹
fili⁹ ẽ ꝓhibit⁹. g respcũ ei⁹ ñ erit põ. Dico g
ꝙ iõ fili⁹ non põt gñare. qz pñ ꝑ eãnõ põm
uũo quã fili⁹ hẽt. ꝓhẽt adequatũ ĩmnũ Uñ
põ que hz adequatũ ĩmnũ ñ põt i aliũ. sz me
moria in pñe ꝑintelligiẽ hẽ adequatũ ĩmnũ
mõ illo q^o phi posuerũt motũ celi sic eẽ ade/
quatũ potẽtie l' uirtuti ãgeli mouẽtis. ꝙ si
põeret una musca sup ozbẽ. iã angel⁹ ñ pos
set mouere celũ ꝑpẽ inadequacõez. ⁊ i^a ima
giatio fuit satis rõnabil' supposito uno fal
so qđ apđ eos reputabaẽ uez. s. ꝙ uirt⁹ mo
tia angeli ozdiabaẽ ad mouenđ ozbẽ. Si g
angel⁹ potuissz pl⁹ habuissz excessũ ꝟtutia
re^u mobil'. tũc g i^a uirt⁹ ꝯ illũ gradũ eẽt fru
stra. qđ fuisset eis mag^m icõueniens. Et ꝑte
rea i ꝑpetuis ñ differt eẽ ⁊ posse. si g hz põz
hz actũ. Nõ g põt uirt⁹ intelligẽtie i plus qz
hẽt ĩmnũ adequatũ. Eodẽ^o dico de mẽozia pñ/
na ꝙ hz ĩmnũ adequatuz. iõ nõ põt i aliũ. qz
tũc pm⁹ ñ eẽt sibi adequat⁹. ¶ Sz ꝯ istud i/
staẽ 4^r. Nã sol hz ꝑ ĩmno adequato unũ ra
diũ tõlez. ⁊ tñ h⁹ ñ obstãte ⁊ ipo radio stãte
põt i aliũ effcũ. s. caloꝛẽ intẽdere. ¶ 2°. quia
ignis ignẽs ferz hz ĩmnuz adequatũ. ⁊ tñ
põt aliud ignire. ¶ 3°. uir⁹ bõ portãs unũ ta
lentũ adequatũ sue ꝟtuti. lz actual'r ñ pos
set pl⁹ portare. tñ põt aliud portare postea.
¶ 4° sic. õs põt facere unũ corp⁹ i diuers⁹ lo
cis. ⁊ tñ qlibz loc⁹ est adequat⁹ locato. Ad
ista. Ad p^m dico ꝙ istud ẽ uez. ꝙ sol põt aliũ
effcũ cãre ⁊ ꝑducere. qz hz duo ꝑncipia ꝑ
ductiua. unũ. s. ꝑ qđ ꝑducit radiũ. aliud ꝑ qđ
ꝑducit caloꝛẽ. ⁊ sic õ aliis. sz tñ hẽt unũ so
lũ pricipiũ ꝑductiuũ. ⁊ illõ hẽt ĩmnũ stantẽ
⁊ incãrũ nõ possz aliud ꝑducere. sic ẽ in ꝑ
posito. Nã in diuis nõ ẽ nisi unũ ꝑnci^m uer
bi. s. una mẽozia ꝑfcã. ⁊ hz ĩmnuz adequatũ.
⁊ sꝑ stantẽ. ⁊ iõ nõ põt duo ꝑducere. sz unũ
tm. Ad 2^m dico bñ ꝙ ignis hz ĩmnũ adeq^a
tũ. ⁊ iõ si gñatio ignis geniti i ferzo staret
cũ ferzo ignito. nunꝗ pm⁹ ignis posset ali
um gñare. sz ñ stat. qz nõ depẽdet ignis ab

ignē nisi i fieri. ꝛ nō in eē. ꝛ iō postꝙ ignis
posit⁹ est i eē. iā nō manet gñatio. ꝛ sic pm⁹
ignis pōt aliū gñare. ſꝫ n̄ ē sic i ꝓposito. nā
ꝙdiu stat ꝓductū ꝛ ꝓductio. ꝛ q̄ꝛ ꝓductū ē
nccariū. ꝓductio ē nccaria. iō nō pōt i aliuꝫ
ēnnū. Ad 3ᵐ dico. ꝙ si hō tāta nccitate por
taret h⁹ talentū sibi ꝓpuc adequatū ꝙta ne
cessitate hō ē hō. nunꝙ posset nisi h⁹ porta
re. n̄ aūt nccā⁹ sp portat h⁹ talentū. ꝛ iō pōt
post illō aliud portare. pī aūt tāta nccitate
ꝙta ē pī hūc filiū ꝓducit. ꝛ iō sic sibi repu/
gnat n̄ eē prēꝫ. ita sibi repugnt n̄ ꝓducere eū
dē filiū. q̄ est tm⁹ adequat⁹ sue potētie. Ad
4ᵐ dico. ꝙ si loc⁹ depēderet a locato eētialr̄
ul̄ ecōuerso. ipossibile eēt simplr̄ ꝙ ꝑ pōm
dei fieret iō corp⁹ i diuers̄ locis. ſꝫ q̄ꝛ unuꝫ
respicit aliud ꝯtigent̄ pōt hn̄. Sic ḡ pꝫ eui/
dent̄ ꝙ stātib⁹ istis 4ᵒʳ ꝙ xbuꝫ sit a pr̄e ori
ginalr̄. ꝛ ꝙ n̄ sit nisi una pncī^m tōle. ꝛ ꝙ stet
eadē gñatio. ꝛ ꝙ ipsa sit nccaria gñatio. Pꝫ
ꝙ rō hꝫ euidētiaꝫ. ❡ Sꝫ h̄ sūt aliqua du^a.
Primū ē. q̄ꝛ adhuc uidet̄ ꝙ rō petat pnci^m.
q̄ꝛ q̄n dicis hꝫ ēminū adequatuꝫ. tūc quero
aut itelligis itēsiue aut extēsiue. si extēsiue
petit̄ pnci^m. si itēsiue n̄ hētur ꝓpositū. ❡ Di
co. ꝙ rō accidit itēsiue. q̄ncūꝫ ei aliq^a pō hꝫ ꝓ
ductū adequatū intēsiue. ita ꝙ nō pōt pfe/
cti⁹. ꝛ gñatio l̄ ꝓductio illi⁹ adequati ē ncca
ria ꝛ sp stat. seqtur ꝙ 1^a pō nō possit i aliud
Ista. n. tria sufficiūt ad h⁹ ꝙ n̄ possit ali⁹ t̄ı⁹
ꝓduci. 2ª dif. q̄uō ꝑ negacōeꝫ adequatōis
i fino l̄ negacōem fini adequati pōt pī gña
re filiū infinite pfcōnis. Dico ꝙ adequatio
passiua ē cū repugntie. sic rōnale i aiali ē cū
repugntie ad irrōnale. ſꝫ negatio rōnalis fa
cit aial eē aptū ad recipiendū irrōnale. Eodē⁹
dicendū ē i ꝓposito. ❡ 3ª dif. ē utrꝫ rō adie/
cta possit hr̄e efficatiā nulla posita pozitate
int̄ prēm ꝛ filiū. s. origis. Dico ꝙ n̄ apparet
q̄ꝛ sil̄ eēnt pī ꝛ fili⁹. stāte ḡ fino adequato
mēorie secūde i filio, staret i pr̄e. ꝛ tūc h̄ idē
sig^m repugnt pr̄i gignere. ꝛ filio silr̄. Ad
hyla. auctoritas accipit̄ ꝑ actu gñacōis. l̄ in
telligit̄ de pō 3ᵒ ꝛ 4ᵒ dicta.

Utrū i diuis sint plr̄es filii. ꝙ sic. q̄ꝛ
xps ē primogeit⁹ añ oēm creaturā
h̄ aplm ad col. si p⁹. ḡ alii scōario
Cōtra. uidim⁹ eni gloriā ei⁹ quasi unigeiti
a pr̄e. ḡ ipse ē sol⁹. ❡ Hec ꝯclo ē certa. tn̄ a di

uers̄ diuersimode declarat̄. Un̄ aliq̄ decla/
rāt eā sic. Plurificatio eiusdē rōnis n̄ pōt
eē nisi ꝑ materiā. ſꝫ i diuis n̄ est materia. ḡ
ibi n̄ pn̄t eē plures filii. Cōtra istā rōnem
arguo 4ᵉ. P⁹. q̄ꝛ ista rō ꝓbat magis notuꝫ
ꝑ min⁹ notū. ꝛ sic petit. nā oib⁹ fidelib⁹ notū
ē ꝙ n̄ ē ibi nisi un⁹ fili⁹. multi aūt negāt ꝙ
ml̄titudo hꝫ fieri ꝑ materiā. ml̄titudo. s. e/
iusdē rōis ĩmo quasi oibus ē du^m. ❡ 2ᵒ fac
fallaciā accn̄tis. q̄ꝛ arguit sic. nō pōt eē ali⁹
fili⁹ eiusdē rōnis cū isto. ḡ null⁹. ꝯñam sup
ponit manifestā. ꝛ solū ꝓbat añs. q̄ꝛ i diuis
n̄ est materia. ❡ Aliq̄ eni ponerēt aliū filiuꝫ
eē ꝯstitutū ꝑ filiacōeꝫ alteri⁹ rōis a p⁹. pone
rēt eni ꝙ prim⁹ ꝓducit̄ ꝑ itellectū. 2⁹ ꝑ uām
❡ 3ᵒ. rō ista ꝓbat si aliq̄d ualet ꝙ i diuis nō
ē trinitas psonaꝝ. q̄ꝛ rō formal̄ psōe ē cōis
trib⁹ psōis. ꝛ plurificat̄. q̄d pꝫ. q̄ꝛ sibi addi
tur nūs. tūc arguo sic ut. plurificatio eiusdē
rōnis n̄ ē nisi ꝑ materiā. ſꝫ i diuis n̄ est ma
teria. ḡ n̄ pōt ibi eē plurificatio eiusdē rōis
ꝛ ꝑ ꝯns rō formal̄ psōe n̄ ml̄tiplicat̄ in di/
uis. q̄d n̄ est aliud nisi destruere trinitateꝫ.
❡ 4ᵒ. rō ista ꝓbat ꝙ n̄ pn̄t eē plura supposita
i diuis. nec nā immālis potit cōicari plib⁹.
Et arguo sic. ml̄tiplicatio eiusdē rōnis n̄ est
nisi ꝑ materiā. ſꝫ ml̄titu⁹ suppositoꝝ i diuis
ē eiusdē rōnis. ḡ ꝛc. ❡ Si dicat̄ ꝙ supposita
sūt alteri⁹ rōis. Cōtra quecūꝫ ꝯueniūt i na
tura specifica. ꝙtūcūꝫ i aliis distiguātur
sūt eiusdē rōis ꝛ spēi. ſꝫ supposita diuia sūt
huiusmōi. ḡ ꝛc. Maior pꝫ. q̄ꝛ oīa idiuidua
aliis n̄ uariat spēm. ❡ Alr̄ aūt aliq̄ ꝓbant
istā ueritatē sic. illa q̄dditas que h̄ se abstra
hit ab oi singularitate ꝛ hecceitate. 1^a n̄ pōt
plurificari. ſꝫ filiacō in diuis ē huiusmōi. ꝛ
oia alia que sūt ibi. ḡ ꝛc. Ista rō demōstrat
si filiacō i diuis n̄ sit singularis ꝛ si a diuis
excludit̄ ois singularitas. ſꝫ tn̄ nō apparet
mihi ꝙ singularitas sit a diuis auferenda.
imo oimode attribuēda. ❡ Iō arguo 4ᵉ ꝯ h⁹
Prio sic. ois q̄dditas que h̄ se abstrahit ab
oi singularitate n̄ pōt plurificari. sed q̄ddi
tas psōe i diuis sic ois alia q̄dditas que est
ibi abstrahit. ḡ ipa n̄ pōt plificari. q̄d falsū
est. Si aūt dicas ꝙ una psōa distinguit̄ ab
alia rōne ꝛ quasi spē in rōe psōalitatis. Ita
dicā ꝙ un⁹ fili⁹ distiguit̄ ab alio q̄dditatie
etiā in rōe filiacōis. 2ᵒ sic. q̄cq̄d repugnat

filiacõi diuie inq̃tũ filiatio ẽ p̃cisa rõ formalis. repugñt oĩ filiacõi. sʒ plurificari nõ repugñt oĩ filiacõi. g̃ sibi ñ repugñt inq̃tũ filiatio. sʒ inq̃tũ hec filiatio ẽ. 3° sic. q̃cq̃d ꝯpetit filiacõi inq̃tũ filiatio. ꝯpetit oĩ filiacõi. sʒ ꝑ te ꝯstituere ꝑsonã ꝯueit sibi ut filiatio ẽ ꝟ suã q̃dditatẽ. g̃ oĩ filiacõi ꝯueit ꝯstituere filiũ qd̃ ẽ icõicabilẽ. ñ g̃ sibi ꝯueit inq̃tũ filiatio ẽ. sʒ inq̃tũ hᵉ filiatio. 4° sic. q̃cq̃d ẽ in diuinis ẽ singularissimũ. qꝛ oĩa ibi sũt actualissĩa. singularitas aũt ẽ actualitas ultimata. ꝛ ĩdõ ñ intelligo ꝙ filiatio i diuinis ñ sit singularis. ¶ Alii uolũt dicere. ꝙ qꝛ oẽ qd̃ est i diuinis ẽ õ se hᵒ. ĩdõ filiatio ñ põt plurificari. sʒ ista rõ ꝓbaret ꝙ ꝑsõa ñ posset pl'ificari. 2° null⁹ ponit q̃n multa q̃ddi^{ua} in diuinis plurificent. s. relacões. cũ g̃ qd̃libet qd̃ ẽ i diuinis sit i sua spẽ de se hᵒ. poterĩt stare distĩcte filiacões. quaꝝ quelibʒ erit de se hec. ¶ Apparet etiã mihi dubiũ ꝙ oẽ qd̃ est i deo sit huiusmõi. Ĩdõ oꝫ al'r dicere. Pꝛio g̃ ꝓbo ꝯcl'onẽ intẽtã scʒ ꝙ i diuinis ñ sit nisi unic⁹ fili⁹. 2° assignabo cãm isti⁹ ꝯcl'õis. ¶ Primũ ꝓbo sic. qñcũꝫ aliq̃d de se ñ est dẽtĩatũ ad unũ uni⁹ rõis ip̃m ñ est dẽtĩatũ ad certũ nũeꝝ. idiuiduoꝝ illi⁹ rõis. sʒ q̃tũꝫ ẽ ex se põt eẽ in ĩfinitis. Si g̃ filiatio ñ sit d̃tĩata ad unũ nũo. tũc ipsa ex se ñ dẽtĩnabit siue ñ dẽtĩnabit sibi certũ nũeꝝ. ꝛ ꝑ ꝯñs ip̃a potit q̃tũ est ex se eẽ in ĩfinitis. ꝛ sic poterũt eẽ ĩfiti filii. sʒ q̃cq̃d est possibile ẽ ibi nc̃cario de facto. g̃ ꝛc̃. Maioꝛ fuit declarata õ 2ª q̃õne de unitate dei. ꝯcl'o ẽ manifeste falsa. g̃ ꝛc̃. ¶ Ista rõ ꝓbat ꝙ ita ẽ õ facto. ꝛ solũ a posterioꝛi. sʒ seq̃tur uidere cãm hui⁹ repugnãcie. ¶ Rõ ꝛ cã põt eẽ ista que fuit i ꝓcedẽti q̃õne adducta. ꝙ fili⁹ ñ põt g̃ñare. Arguo sic. ubicũꝫ ẽ unicũ ꝑicipiũ hñs unã ꝓductiõeꝫ sibi adequatã. necessariã ꝛ sẽꝑ stantẽ. ibi ñ põt eẽ nisi illa ꝓductio. Ista de se pꝫ ꝛ fuit sup̃i⁹ declarata. Sʒ i diuinis ñ est nisi unicũ p̃cipiũ g̃ñandi. s. mẽoꝛia fecũda. ꝛ istud ꝑicipiũ hʒ unã ꝓductionẽ sibi adequatã ꝛ necessariã ꝛ sẽꝑ stantẽ. g̃ ñ poterit i aliã. ¶ Sʒ dices põ que ipedit p̃cise ꝑ posteri⁹ q̃tũ est ex se põt i aliud. sʒ p̃ncipiũ illud solũ ꝑ te nõ põt i aliud. qꝛ ꝓductio ẽ adequata ꝛ nc̃caria ꝛ sẽꝑ stans. hᵒ aũt est posteri⁹ ad ꝑicipiũ. g̃ ꝑicipiũꝫ q̃tũ ẽ ex se põt in aliud. ¶ Dico g̃ ad hᵒ. ꝙ adequatio nõ est p̃cisa cã. nec g̃ñatio sẽꝑ stãs. sʒ ꝑ istas deuenim⁹ i aliaꝫ. s. in istã ꝙ ñ est p̃n^{m} in diuinis nisi respcũ g̃ñatiõis isti⁹ p̃cise. hĩo aũt ñ est ꝑicipiũ nisi respcũ isti⁹ g̃ñatiõis. seq̃t ꝙ nulla alia erit possibil'. Naꝫ sic̃ g̃ñatio ẽ nc̃caria ita ꝑicipiũ est nc̃cariũ. ꝛ tãta necessitate q̃ta ẽ necessariũ. tãta ẽ ꝯiunctũ isti ꝓductiõi. nec aliã respiciat nisi illaꝫ. Et sic ego ñ dicerẽ. ꝙ ꝑicipiũ q̃tũ eẽt ex se possꝫ i aliam. sʒ si ex se posset. dicerẽ ꝙ aliã eliceret. qꝛ eẽt in põ. ꝛ ꝑ ꝯñs in actu. qꝛ i ꝑpetuis ñ differt ꝛc̃. ¶ Sʒ hᵒ ẽ unũ dub^{m}. qꝛ forte dices. uerũ est ꝙ ꝑicipiũ ꝓductiuũ dẽtĩnatũ est ad unũ. Dices etiã ꝙ filiatio ñ põt plurificari ꝛ ex hᵒ bñ seq̃tur ꝙ ñ põt eẽ nisi unic⁹ fili⁹ tñ stat dubiũ. unõ hᵒ est ꝙ filiatio dẽtĩnat sibi unũ indiuiduũ uni⁹ spẽi. ¶ Si dicas ꝙ qꝛ ẽ de se hec. incidis i opionẽ 3^{am} reprobatã. ¶ Dico. ꝙ rõ quare nõ põt eẽ nisi unica filiatio ẽ rõ intrĩsica filiatiõis ꝛ specifica. Ad cui⁹ euidẽtiã sciẽdũ. ꝙ .4. mõis põt sũi filiatio. Pꝛio ut filiatio. ꝛ isto° dico ꝙ ñ cõstituit. nec ut sic ẽ icõicabil' creature. nec de se hec. qꝛ filiatio ꝟ suã rationẽ formaleꝫ est ꝯicabilis creature. ꝛ ꝑ ꝯñs ipsa ex sua racõe formali ñ est icõicabil'. nec de se ẽ hec. ¶ 2° põt accipi ut diuia. ꝛ isto° dico etiã ꝙ non ẽ ꝯstitutiua ꝑsone. qꝛ si ut diuia eẽt ꝯstitutiua oẽ diuinũ ꝯstitueret. ꝛ sic eẽntialia que sunt cõicabilia ꝯstituerẽt. qd̃ est ꝯ̃dictio. repugnãtiã eniꝫ includit ꝙ aliq̃d qd̃ ẽ de se cõicabile dat alteri formal'r eẽ incõicabile. qd̃ aũt cõstituit ꝑsonã dat eẽ incõicabile. ¶ 3° põt accipi filiatio ut hec. ꝛ sic ego dico ꝙ lʒ ip̃a sit incõicabil'. tñ sᵬ ista rõne ñ ꝯstituit. heceitas eni nõ est rõ ꝯstituendi. eẽntia eni diuia sũme est hec. ꝛ tñ nõ ꝯstituit. qꝛ lʒ cũ heceitate nõ stet cõicabilitas ad plura iduidua. stat tñ cõicabilitas ad plura supposita. sic̃ ponẽtes spirationẽ actiuã eẽ de se hanc. ponunt eam cõicari. Hec aũt cõicabilitas repugnat ratiõi formali suppositi. ¶ Alio mõ potest accipi ꝟm rõnem formalẽ specificaꝫ que est nobis ignota. ꝛ ꝟm illam rõnem ꝯstituit. ꝛ est incõmunicabilis. Et hec ratio est dicti.

¶ Ad auctoritatem patet.

Distinctio .8a.

CIRCA Octaui distinctionem quero. Utrū in diuinis possit esse distinctio. q nō qz Hylariꝰ 8° de trin. dicit q in diuinis nō ē itelli/gēda coherētia sed indiā. sed indiā ꝛ indistinctio sunt idē ergo ꝛc. Cōtra Dyoꝰ de diuis noībꝰ dicit q in diuinis ē diuersitas et alteritas. Hic sunt 4or uidēda p ordinē. Primū ē qd ē distinctio. 2° quot modis capitur distinctio. 3° quo iuestigari pōt distīc° 4° utrū in diuinis sit distinctio. Quantum ad pmū sunt 4or cōclusiōes. Pri° q distinctio non ē aliqd absolutū sed reum. Hoc pbo dupl'r. Primo sic Illud quod p suā rōem formalē ē ad aliqd ē rela° sed distinctio ē huiꝰ. nam omne distinctū ab aliquo nec° ē distinctum. 2° sic Quecūqz opposita que pnt eidē inesse simul p cōpatiōem ad diuersa sunt rea sed idē ꝛ diuersū sunt huiꝰ. potest eīz aliqd esse idē a ꝛ distinctum a b sicut aliqd dr magnū p respectū ad ḡnum ꝛ puum p res/pectū ad montē ergo distinctio ē necessario quid respectiuū. 2a cō° ē q respectꝰ quem dicit distinctio non ē in gn̄e sed transcendens. Ubi sciēdum q sicut dicitꝰ q quedā ē q̄ntitas trāscendēs ꝛ de multis aliis. ita dicitꝰ q aliq respectꝰ sunt trāscēdentes sicut sunt intētiones 2° huiꝰ. Hāc cōclusione pbo tripl'r. Primo sic Quecūqz cōueniūt enti añq des/cendat in .x. gn̄a necessario sunt trāscēdētia sed distinctio cōuenit eti ꝛ suis passiōibꝰ añq descēdat in .x. gn̄a qz .s. unū ꝛ ēs distīguūt a suis passiōibꝰ ꝛ una ab alia ꝛ sic distinctio p̄intelligitur añq descēsus fiat ergo ꝛc. 2° sic Quicqd circuit omne genꝰ ē trāscendens qz illud qd ē in aliquo determinato genere nō pōt omne genꝰ circuire. sed distinctio circuit omne genꝰ. nam in quolibz gn̄e una spēs ab a° distinguitur ꝛ etiā in p̄dicato rl'onis una ab alia distinguitur ergo ꝛc. 3° sic Nullum existēs in determinato gn̄e pōt deo formalit' cōuenire sed distinctio cōuenit deo formaliter ergo distinctio nō ē in aliquo determinato gn̄e. Maior est manifesta qz hoc deo repugt. Mi. patz. 3a cōclu° ē q respectꝰ que dicit distinctio ē intrisecꝰ adueniēs sed nō extrinsecus. Ubi sciēdum q respectꝰ intrisecꝰ adueniens ē ille q oritur pōito t'mino ꝛ fundamēto in quacūqz dispōne uel distātia. Respectꝰ. uō extrisecꝰ ē adueniēs qui inascitur ab q° alio adueniēte sicut posito igne ꝛ ligno n̄ inascitur actio nisi facta approximatiōe. ꝛ ex hoc patz cōclu° qz posita rōne formali hominis ꝛ posita rōne formali asini necessario una distinguitur ab alia. ꝛ hoc uidetur posse probari qz ex quiete hominis habita pōt demon/stratiue pbari q distiguit ab asino. 4a cō° ē q respectus distictionis ē respectꝰ disqui/parātie. hoc pbatur sic qz relatio eqpantie nūq habz extrema nisi uniꝰ rōnis. omnis q relatio que ē inter extrema alteriꝰ ꝛ alterius rōnis necessario ē relatio disquipantie. sed distinctio ē huiꝰ ergo ꝛc. Ma. ē manifesta Nam sicut inter extrema eadē inq̄tum eadem nūq inascitur nisi idē. ita inter alia inq̄tum alia semp inascitur aliud ꝛ aliud. Mi. patz Nam que sunt eiusdē rōnis inq̄tum eiusdē rōnis nō distinguūtur. Cōtra istas con/clusiones arguo 4°. Primo ōtra pmā sic Omnis relatio p̄supponit distinctiōem extremorum sed distinctio nō p̄supponit aliā distictionem qz sic ante distictiōem esset distinctio, ꝛ sic esset pcessus in infinitū. Contra 2am arguo sic Nullū accn̄s ē trāscēdens sed distictio ē accn̄s ergo ꝛc. Ma. patz qz accn̄s limitatur ad .9. gn̄a. Minor patet quia ego distiguor a te te manēte sed te destructio nō. Cōtra 3am Ad oēm relatiōem sufficiūt fundamētum ꝛ terminꝰ qz nullꝰ respectꝰ uidet ab alio depēdere sed hoc cōuenit relationibus adueniētibꝰ tm̄ extrinsece q intrisece ergo ex hꝰ q oritur positis t'minis nō sequtur q sit rl'o intrisece adueniēs. Cōtra 4am Indiuidua eiusdē rōnis sunt disticta sed nō sunt distin/cta nisi distictione ergo distinctio est īter ea que sunt eiusdē rōnis formalis. sed omnis talis relatio ē eqpantie ergo distinctio erit rela° eqpantie. Ad p̄mū istoꝝ dico q ois relatio p̄supponat distictiōem uel formalem uel fundamētalē. Unde distinctio actualis adueniēs itellectui ꝛ uolūtati homini ꝛ asi° p̄supponit in eis fundamētalē tm̄ non aliam. Ad 2m dico q licz aliqua distictio sit ac° non tamē distictio in cōi imo abstrahit a sba

ꝗ accñte ut patz qꝛ licz relatio in cõmuni sit trãscẽdens tamẽ põt eẽ aliqua que potest esse accñs .s. illa que ẽ inter ens ꝯtractũ ⁊ passio nes . simil'r dico de distictione . Exᵐ Enti/ tas in cõi ẽ trãscẽdens tamẽ aliqua ẽtitas est accñs . ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ rela° intrinsec⁹ ad/ ueniẽs non dependet nisi ex duabus causis .s. ex fundamẽto ⁊ ẽmino sed rela° extrinsec⁹ aduenĩẽs depẽdet ex fundamẽto ⁊ ẽmino et ab alio aliq̃n sicut ab agente . nam positis duab⁹ albedinib⁹ sine aliquo agẽte ponitur similitudo . sed posito corpore ⁊ loco ñ orit ubi nisi aduenĩẽte uirtute agẽtis mouentis corp⁹ ad locũ ex quo oritur ubi ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ iter illa que sunt eiusdez rõnis ut sic nũq̃ põt eẽ aliqua destructio uel relatio dis/ parate sed distĩctio põt bene eẽ iter aliqua que sunt eiusdẽ spẽi . nõ in q̃tum spẽi sunt sꝫ in q̃tũ aliqua icludũt que non sunt eiusdem spẽi sicut Thomas ⁊ Petrus includũt ali/ qua in q̃bus p̃ se distiguntur que p̃ci^e accep ta nõ sunt eiusdẽ spẽi .s. dr̃ias indiuiduales Sed h̃ ẽ unũ dubiũ Utrũ dr̃ia ⁊ diuersitas sit eadẽ relatio . Et uidetur ꝙ nõ qꝛ dr̃ia ali q̃bus attribuitur a q̃bus diuersitas amoue tur sicut duob⁹ indiuiduis eiusdẽ sp̃i ¶ Dico ꝙ sunt idẽ respect⁹ reales qꝛ quecũqꝫ r̃ones fundãtur in eodẽ fundamẽto respectu eiusdẽ ẽmini sunt eedẽ sed idẽ ẽ fundamẽtũ diuersi tatis ⁊ dr̃ie ergo ⁊c ¶ Dico tamẽ ꝙ cuz hoc etiã differunt rõne h̃ ꝙ ꝯparantur ad diuersa . nam respectus ille si ꝯpetur p̃ se ad ẽminuz ⁊ ad fundamẽtum sic dicitur diuersitas qꝛ rõnale ⁊ irrõnale que sunt dr̃ie ultime sunt diuerse . si autẽ ille respectus ꝯpetur ad illa que ꝑ fundamẽta ⁊ ẽminos istius respectus differũt sic dicitur dr̃ia sicut si respect⁹ fun datus in rõnali ⁊ irrõnali ꝯpetur ad hoiem ⁊ asinũ sic dicitur dr̃ia nõ diuersitas ꝓpter ꝯueniẽtiã . ¶ 2° uidẽdum ẽ quot sunt modi distinctionũ quod fuit 2ᵐ declarãdum . Ad quod dico ꝙ sunt 4ᵒʳ g̃dus distinctionũ nõ fabricati ab intellectu siue ab aĩa ¶ Pri ma est distictio essentialis eo mõ q° distigui tur de⁹ a creatura ⁊ ista ꝓprie accipiendo est qñ q̃dditas sua extrema ẽ distincta ab alia q̃dditate cũ sua existẽtia ¶ 2ᵃ ẽ realis eo mõ quo ẽ distinctio iter patrez ⁊ filium . Unde

distictio realis ẽ illa que ẽ inter rem et rem . ¶ 3ᵃ ẽ formalis ⁊ ista ẽ inter q̃dditatẽ ⁊ q̃ddi tatẽ sic dicim⁹ ꝙ homo ⁊ asin⁹ in poᵃ obiecti ua distiguũtur . ⁊ ista distictio ꝓprie ẽ rõnũ distictaꝝ ¶ 4ᵃ ẽ distictio nõ q̃dditatis ⁊ q̃d ditatis sed q̃dditatis ⁊ modi intrĩseci sicut ẽ inter q̃dditatẽ homis ⁊ ei⁹ finitatẽ ⁊ q̃ddita tem albedinis ⁊ ei⁹ remissionẽ ⁊ intensiõem Iste distinctiões sunt essentialiter ordinate qꝛ maxima ẽ essentialis ⁊ ideo que ẽẽntial'r distiguũtur omnib⁹ aliis distinctiõib⁹ distin guũtur . 2ᵃ post essentialẽ maior est realis Post illã ẽ 3ᵃ .s. q̃dditatia uel formalis . ¶ 4ᵃ ẽ minor omnib⁹ .s. q̃dditatis ⁊ modi trinseci ¶ Nam maior ẽ distictio ubi statuũ intra eandẽ rõem specificã ⁊ formalẽ q̃ ubi ẽ exit⁹ ¶ Non ẽ autẽ exitus a rõne formali ꝑ modũ ei⁹ qꝛ ad rõem formalẽ ⁊ nõ ad aliaz reducitur qꝛ mod⁹ aduenĩẽs nõ uariat rões formalez ¶ Sed contra hec instatur 4ᵉ . Primo sic Nulla dĩo sbalterna est bona sed hec dio ẽ sbalterna . ꝓbatur Qualẽ ordinem habẽt sbiecta talẽ habẽt passiões sed essentia ⁊ q̃dditas se habẽt sicut sbalterna qꝛ omnis essentia ẽ q̃dditas ⁊ nõ ecõuerso ꝗ distinctio essẽtialis est sbalterna respectu q̃dditatiue ita ꝙ ois essentialis ẽ q̃dditatia ⁊ nõ ecõuer° ¶ 2ᵒ sic Non sunt ponẽda plura gñã passio num q̃ sboꝝ sed nõ ponũtur nisi duo gñã distictoꝝ qꝛ omne qd̃ distinguitur uel ẽ q̃d ditas uel mod⁹ q̃dditatis ergo nõ erit nisi duplex gen⁹ distictionũ .s. q̃dditatis ⁊ modi intrĩseci ¶ 3° ostẽdo ꝙ nõ sit ordo essentialis inter ista qꝛ 3ᵃ .s. formalis ẽ maior 2ᵃ . p̃mo qꝛ q̃cq̃d distiguitur ꝑ priora magis distin/ guitur q̃ illud quod distiguit ꝑ posteriora . qꝛ distiguũtur ꝑ ea que sunt de p̃mo mõ ⁊ sic magis . sed que distiguũtur formal'r distin guitur ꝑ priora qꝛ ꝑ diffinitia . sꝫ que rea^r ꝑ posteriora qꝛ ꝑ modũ realitatis que ẽ pos terior q̃dditate ergo distictio formal' ẽ ma^or q̃ distictio realis ¶ 4° sic Omnis distinctio uel ẽ q̃dditaria uel nõ q̃dditatia sed q̃ddi^{ua} ipsa excedit nõ q̃dditatiaz . ois ergo talis ẽ maior nõ q̃dditatia . sed cũ realis sit nõ q̃d ditatiua ⁊ formalis q̃dditatiua sequitur ꝙ formalis ẽ maior q̃ realis ¶ Si dicas ꝙ ñ quidditatiua excedit quidditatiuã oĩ distic°

modi intrinseci sit nō quiddlitatiua sequitur ꝙ ipsa erit maior q̇dditatia cuiꝰ oppositum dicebatur ¶ Ad primū dico ꝙ licꝫ facere cōparationē iferioris ad supius ꝑ illō qō addit iferiꝰ sup̄ supius. ꝑ eiꝫ hoc ꝑscindit iferius supiori. cū ergo essentia addat aliquid sup̄ q̇dditatē ⁊ ꝑ ꝯn̄s dist̄ctio essentialis s̄ distinctionē q̇dditatiuam. ꝑ illud qō additur pōt fieri aliqua ꝯparatio sicut homo penes illud qō addit ad aīal poterit ꝯparari ad animal. sic distinctio ad distictiōem. ¶ Ad 2m dico ꝙ 1a diō que fieret ꝑ q̇dditates ⁊ modos eēt for malior ⁊ tūc opꝫ aliud mēbruꝫ didi sic dicendo Omnis distictio aut ē q̇dditatia aut mōi intriseci. si q̇dditatia aut essentialis aut realis ⁊ sic de aliis. sed istū modū in dicendo sic posui ꝑpter difficultates ammouendas. magis eiꝫ sic explicatur modi distinctionis ꝙ̄ alio mō ⁊ magis declaratur ¶ Ad 3m dō ꝙ pricipalior ē illa que fit ꝑ priora ꝙ̄ est illa que ꝑ posteriora ⁊ quasi ꝑ accn̄s. Jlla autē que ē ꝑ priora ē ꝑ se sed nō sequit̄ ꝙ sit maior si ē pricipalior ¶ Maioritas eiꝫ distictionis ⁊ minoritas ē ꝑpter maiorē distantiam ⁊ minorē. Distātia autē maior ē iter 1a que essentialiter distinguūtur ⁊ etiaꝫ realiter ꝙ̄ iter illa que distiguūtur q̇dditatiue solū sunt eiꝫ magis sepabilia ¶ Ad 4m ꝯcedo ꝙ q̇dditatiua iter oēs ē pma ⁊ pricipalior. nō tamē seq̇tur ex hoc ꝙ sit maior. ¶ Sed h̄ remanꝫ dubiū unū si oia realiter disticta sint formaliter distincta ¶ Ad quod itelligēdū sciēduꝫ ē ꝙ quedā distiguūtur formaliter ⁊ realiter sicut homo ⁊ asinꝰ in actuali exn̄tia distiguūtur formaliter ꝑ suas rōnes q̇dditatias ⁊ realiter ꝑ diuersas exn̄tias ⁊ realitaˢ reales. Quedā eiꝫ sunt que distiguūtur formaliter tm̄ sicut homo in potētia ⁊ asinꝰ i poª. Homo eiꝫ ī potētia ē homo qꝛ sibi cōuenit diffiᵒ hois. sil'r d̄ asino. hec autē ē una reg'la generalis de istis que sic formal'r distiguūt̄ ꝙ ex rōnibꝰ eoꝝ formalibꝰ pōt ꝑbari demōstratiue ꝑ eoꝝ diffinitiōes ꝙ distinguūtur. Cum ergo homo in potētia habeat diffinitionē hoīs ⁊ sil'r asinꝰ qꝛ actꝰ ⁊ potētia formalem rōem nō variāt. seq̇tur ꝙ in potētia adhuc formaliter distiguūtur. Jsta autem realiter nō distiguūtur qꝛ in potētia nullas realitatē hn̄t. Alia autē sunt que distiguūt̄ realiter ⁊ nō formaliter sicut indiuidua eiꝰdē spēi. si eiꝫ formaliter distiguerētur distinguerētur q̇dditatiue. Quidditas autē non est alia ⁊ alia iter indiuidua eiusdē spēi. Alia sunt que nec realiter nec formal'r distiguūt̄ sicut quidditas ⁊ modus quidditatis. finitas eiꝫ ⁊ ifinitas heccitas ⁊ existētia uel realitas. ista eiꝫ nullā quidditatē dicūt ergo ⁊c. ¶ 3o uidēdum ē q̄ūo iste distictiones possūt inuestigari ⁊ circa hoc sunt 4or faciēda. Primuꝫ est ostēdere modū inuestigādi distictionem formalē Et q̄ūtū ad hoc dico ꝙ 4or sunt modi euidētes ꝑ quos inuestigatur formalis siue quidditatiua distinctio. Prima est uia diffinitiōis. 2a uia diuisiōis; 3a uia descriptionis; ⁊ 4a uia demōstratiōis. ⁊ d̄ quolibꝫ istaꝝ dicēdum ē in spāli; ¶ Primᵒ sic Q̄n̄ciꝫ aliqua sic se habēt ꝙ aliquid ponitur in diffinitiōe uniꝰ ⁊ nō alteriꝰ illa differūt formaliter. que eiꝫ diffiᵘᵉ differūt quidditatiue differūt ⁊ formaliter. sed talia quoꝝ. unū nō recipit aliud in sua diffinitiōe sic se habēt .s. ꝙ differūt diffinitiue ergo quidditatiue et formal'r. ¶ 2o ꝑ uiā diuisiōis Q̄n̄docūqꝫ aliquid diuiditur ꝑ d̄rias oppositas quicq̄d cadit s̄b uno didentiū differt formal'r a quocūqꝫ cadēte s̄b alio qꝛ cadūt s̄b mebris oppositis. Nam ex didente ⁊ diuiso ꝯstituitur illō quod habet quidditatē. Licꝫ ergo diuisum utriqꝫ ꝯtento s̄b eo ꝯueniat q̇dditatiue tamē īpossibile ē ꝙ unū didentiū coīcidat cū alio ad ꝯstituēdum 3m. ¶ 3o ꝑ uiā descriptionis sic Quorūcunqꝫ descriptiones sunt diuerse eoꝝ diffinitiōes sunt diuerse. Hāc ꝑbo qꝛ quecūqꝫ habēt eandē diffinitiōem habēt idē genꝰ hoc patꝫ ⁊ ꝑ ꝯn̄s eandē passionem uel aptitudiem ꝯn̄tem ipsam qꝛ ex diffinitione passio siue aptitudo d̄monstratur. sed descriptio ꝯstat ex genere ⁊ passiōe siue aptitudine ergo quorūcūqꝫ d̄scriptiōes sūt diuerse eoꝝ diffinitiōes sunt diuerse. ¶ 4o ꝑ uiam d̄monstratiōis sic Quādo aliqd ē d̄mōstrabile ꝑpter qd d̄ uno ⁊ nō de alio illa de qbꝰ alia ⁊ alia d̄monstrātur habent aliam ⁊ aliā diffinitiōem qꝛ cū diffiᵒ sit mediū si d̄ oībꝰ eādē diffinitiōem haberēt d̄ oībꝰ eadē paᵒ ꝑ eā d̄monstraretur. si ergo d̄monstratur alia ⁊ aª paᵒ

necessario habet aliã ⁊ aliã diffinitiõem ⁊ p
pñs formal'r distiguitur ¶ Istis 4ᵒʳ uiis
satis euidētibᵒ additur una satis peregrina
sed tamē necessaria.s.uia reduplicationis et
hec deducitur sic Quādocūqȝ aliqd cōuenit
alicui inq̄tum tale quod nō ꝯuenit alti necᵒ
illa formal'r distiguūtur qȝ reduplicaᵒ cadit
sup rōem formalē. si ergo ē eadē rō formal'
necessario idē p̄tum p̄bitur appōita eadē re/
duplicatione. Exᵐ si homini inq̄tuȝ homo
ꝯuenit ridere ⁊ lapidi inq̄tū lapis ē nō. necᵒ
homo formal'r a lapide distiguitur qȝ dato
ꝙ nō tūc utriqȝ sᵇ eadē rōne ꝯueniret ¶ 2ᵒ
uidēdum ē quō possit realis distīctio inuesti
gari. ⁊ dico hic sil'r ꝙ 4ᵉʳ iuestigatur. Priᵒ
p uiam originis ⁊ hoc modo iuestigat Aug.
prio de tri. distīctiōem psonaꝝ. p hᵒ ꝙ nihil
gignit se. opȝ ergo ꝙ gignēs sit realᵉ distin/
ctum a genito. ubicūqȝ eīȝ ē hoc ab hᵒ ibi ē
realis distīctio. 2ᵒ uia ē uia generationis.
Quādocūqȝ aliqua res pōt generari alia n̄
gēita illa necessario distiguūtur real'r. istoᵒ
pbatur ꝙ materia ⁊ forma distiguūt real'r.
qȝ forma gñatur materia ex͂ñte ingenerabi
li ⁊ icorruptibili ¶ 3ᵒ p uiam corruptionis
qȝ quādocūqȝ una nō corrūpitur alio corr/
rupto iter illa ē realis distīctio. Isto modo
iuestigatur ꝙ relaᵒ distinguit a fundamēto
qȝ fundamēta manet rōne corrupta ¶ 4ᵒ
p uiā sepatiōis qȝ quecūqȝ sepata possunt
manere illa distiguūtur real'r. Isto eīȝ mō
pbātur accn̄tia distigui i altari a sacramēto
⁊ aia a corpe qȝ unum ab alio separatur.

¶ Quātum ad distīctiōem modi intrinseci
Sciēdum ꝙ quadruplex distīctio p istos mo
dos repitur. Queda quia distiguitur moᵒ
a q̄dditate cuiᵒ ē modᵒ sicut hūanitas ⁊ fini
tas hūanitatis ¶ Alia ē que ē moꝝ oppōito/
rum sicut finitū ⁊ infinitū in deo ⁊ creatura
Alia p modos eiusdē rōnis sicut bonitas et
dr̄ia que ē uāalis p dr̄as induuiduales ¶ 4ᵒ
p modos alteriᵒ rōnis sic necessitas ⁊ ifitas
que sunt modi intriseci essentie diuine.

¶ Nūc ad ppositū de iuestigatiōe distīctionis
istoꝝ moꝝ dico ꝙ eodē mō iuestigat distincᵒ
quo ⁊ modi. ⁊ de hoc iferiᵒ ¶ Quātuȝ ad
essentialē distīctiōem dico ꝙ 4ᵒʳ modis iuest
tigatur ¶ Primo per uiam generationis et
corruptiōis. quecūqȝ.n. sic se habēt ꝙ uno
genito uel corrupto aliud nō generatur nec
corrūpitur distiguūtur essentialiter. 2ᵒ per
uiam sepatiōis. quecūqȝ sic se habēt ꝙ unū
sepatur ab alio essentialiter distinguūtur.
¶ 3ᵒ modᵒ ē magis ppriᵒ .s. p uiā dependētie
Nam uia p̄ma nō ualet sine ista qȝ generaᵒ
ē in diuis nō tamē distinctio essencialis.

¶ Unde p uiā depēdētie pbatur sic. quecūqȝ
se habet sic ꝙ unū depēdet ab alio necᵒ unū
ab alio distinguitur essential'r. Infra enim
eādem essentiā nō potest eē pprie depēdētia
que in essentia fundatur qȝ nihil refert ad
se ¶ 4ᵒ modᵒ in creaturis p uiā geneꝝ ⁊ spē
rum. qȝ quecūqȝ sunt diuersoꝝ generum ⁊
spēꝝ necessario essential'r distinguūtur.

¶ Sed adhuc ē dubiū Utrū distīctio ex natā
rei possit abstrahi ab istis ¶ Dico ꝙ itelligē
do distīctiōem ex natā rei nō ab aīa fabrica
tam ipsa ē cōis istis. Nam quelibȝ istaꝝ est
distīctio ex natā rei qȝ nulla ē ab aīa fabri/
cata ¶ Sed pōt ne ista iuestigari ¶ Dico ꝙ
sic ¶ 4ᵉʳ ꝑ quatuor uias oppōnum ¶ Primo
p uiā relatiue oppōitoꝝ qȝ ipossibile est idem
referri ad se. ⁊ p istā uiā que ifra ōclarabit
magis. pbatur ꝙ itellectᵒ agēs distiguitur
a possibili qȝ agēs ē mouēs ⁊ possibilis est
motᵒ ¶ 2ᵒ p oppōem ꝯrioꝝ sic ¶ Impossibile
ē ꝯria eidē ꝑ idē ꝯuenire. diuersitas ⁊ idēti/
tas sunt ꝯria. ꝯueniūt alicui eidē ergo opȝ
ꝙ nō ꝑ idē. Isto.n. mō inuestigat distinctio
gñis ⁊ dr̄e in simplicibᵒ qȝ simplicia spē di
stincta ꝯueniūt ⁊ differūt. nō autē oio ꝑ idē
¶ 3ᵒ p uiā oppōnis p̄uatiue oppōitoꝝ. Impos/
sibile.n.ē p̄uatiue opposita eidem conuenire.
Isto modo iuestigamᵒ distīctiōem iter eēn/
tiam ⁊ pprietatē qȝ ess̄.uia ē ꝯicabilis. pa/
ternitas incōicabilis ¶ 4ᵒ p uiā ꝯdictiōis
sic Impossibile ē ꝙ extrema ꝯdictiōis uerifi
centur de eodē oino ¶ Isto modo iuestigaᵒ
distīctiōȝ attributoꝝ ut statī iferiᵒ patebit
Isti ergo sunt modi iuestigādi oēm distīcti
onem ¶ Nūc 4ᵒ uidēdum ē Utrū distīctio
sit in diuis. ⁊ dico hic quatuor ꝯclusiones.
Prima ꝙ in diuis ē distīctio essentialis res/
pectu creaturaꝝ ¶ Ista inuestigat p omnes
uias istas.s. p generationem corruptionem
sepatiōem depēdentiā ⁊ diuersitatē gñis et

spēi. ¶ 2ª 2º ē φ in diuīis ē distinctio realis
ad intra q2 ibi ē origo p quā Aug. eandem
distinctiōēz pbat iter psōas q2 nihil gignit
se ¶ 3ª 2º ē φ in diuīs i eadē psona ē distin
ctio formalis. f. iter essentiā τ relationem. τ
hoc pbatur p uias supi⁹ dictas. diffinitio/
nis diuisionis descriptiōis demōstratiōis. Et
p istas uias p quas iuestigam⁹ distinctiōem
ex nā rei. p uiā oppōnis priuatiue ¶ 4ª 2º
ē φ in diuīs ē distinctio q̄ditatis τ mōi ei⁹
dem q̄uis ē essentie τ mōz intrīsecoz. que
pbatur uiis q̄bus modi iuestigātur ¶ Sed
ɔtra pdicta ītatur 4º ¶ Primo sic q̄ncūqz
aliq̄d distiguitur ab aliquo ex eo φ distin/
guitur distat ab eo. sed distare a pfectissimo
ē ipfectiōis ergo differre ab essentia diuina
erit ipfectiōis. nihil tale debet pōi in diuīs.
¶ 2º sic q̄cq̄d pōitur in deo pōitur i summo
si ergo distictio ē in deo erit i sūmo ergo ibi
erit maior uel eque magna sicut dei a crea/
tura. hoc ē impossibile q2 illa ē eēntial' que
repugnat deo. 3º sic Inter quecūqz ē distin
ctio ń er ea ē ordo q2 aliōqn eēt ibi confusio.
sed ordo nō pōt itelligi sine gdu eminētie et
pfectiōis. τ sic un̄ū erit alio pfecti⁹ τ p ɔñs
aliud erit ipfectū quod ē absurdum ¶ 4º sic
quādocūqz aliq̄ cōe dicitur p ɔ̄trias oppo/
sitas illa que pōitur ad sinistrā dicit ipfec/
tionem. eēs autē dicitur p idē τ diuersum
τ idē pōitur ad dexterā ergo si distictio erit i
deo erit ipfectio ¶ Ad pmuz dico φ quādo
distātia ē sine idētitate a pfectissimo tc talis
esset ipfectiōis. sed talis nō ē in diuīs. sed
q̄ ñ ē distātia uel mo⁹ distātie cū sūa idētitate
sicut ē in deo. non ¶ Ad 2ᵐ dico φ q̄cquid
pōitur in deo qō ē natū habere q̄ntitatē uir/
tutis illud pōitur in sūmo. sed distictio nec
aliqua rela° habet q̄titatez uirtutis ergo si
talia ibi pōnūtur nō opz poni ea in summo.
Exᵐ Si i deo pōitur sapia q2 ipsa est apta
habere q̄titatē uirtutis opz φ ponat i sūmo
q2 alioq̄n nō icluderet ɔdictiōem aliq̄d esse
sapiēti⁹ deo; sed nō ē sic de distictiōe q2 non
habet q̄ntitatē uirtutis. τ ideo dato φ ꝥ quē
libz catholicū distictio sit iter psonas. nō tñ
seq̄tur φ summa q2 tūc esset essentialis quod
ē falsuz. patz ergo q̄d debet pōi in sūmo et
q̄d nō ¶ Ad 3ᵐ dico φ ibi ē ordo non tamē
magis τ min⁹ pfecti sed magis pncipal' et
min⁹ pncipalis q2 eiz eadē ē q̄titas uirtutis
omniū diuoz que apta nata sunt eā habere
ideo nō possunt p ipam ɔpari sicut excedens
τ excessum q2 hec ɔpatio seq̄tur q̄titatē uir
tutis. q2 tamē ordo magis pncipal' τ min⁹
pncipal' seq̄tur rōes formales que ibi saluāt
ideo ibi pōitur sine tamē omni ipfectione.
¶ Ad 4ᵐ dico φ q̄ñ illud quod ē ad dexterā
nō dicit pfectiōem nec illud qō ē ad sinistraz
dicat ipfectiōem. idētitas que ē ad dexteraz
nō dicat pfectiōem sicut nec aliqua rela° ergo
nec diuersitas que pōitur ad sinistram dicat
ipfectiōem. ¶ Ad auctoritatē Hylarii que
pōitur in pncipio patet.

UTRUM In diuīs sit aliqua ñ
idētitas añ oēm distictiōem. φ sic
q2 sicut oīs negatio resoluit̄ i affir
matiōem ita distictio i nō idētitatē ¶ Cōtra
Nega° nō psuppōit affirmatiōem oppositam
Dic ōz φ añ distictiōem oēm nulla ñ idēti/
tas debet poni i diuīs nec ē itelligibile φ uē
idētitas sit sine aliqua distictiōe. si eiz sunt
nō idē necessario sunt disticta. reducitur.in
ad extrema ɔdictiōis. ¶ Cōtra istā opiōem
ostēdo φ añ oēm distictiōem sit aliqua non
idētitas arguo 4º ¶ Primo ꝑ Aug. sic Om
ne quod ē ad aliud nec° pri⁹ ē ad se sz omne
quod distiguitur ab alio p distictiōem nec°
ē ad aliud q2 p distictiōem sunt p respectum
refertur ergo nec° pri⁹ ē ad se. tūc accipio il/
lud pri⁹ in quo homo prius ē ad se φ sit ad
asinū p distictiōem in illo pori aut ē idē asi°
τ tūc postea nō possit aduenire distictio. aut
ē nō idē. cū ergo in illo pori nō sit distictio
nō idētitas pcedit distictiōem. 2º sic q̄ñcūqz
sunt aliqua opposita circa idē illud quod non
pōt separi ab alio nisi pri⁹. Nam pora ge/
nerantiōe sunt posteriora resolutiōe. sed ɔ̄rie
opposita τ ɔdictorie opposita circa illō in quo
sunt sic se habēt φ ɔ̄rie opposita pñt separi. ñ
autē ɔdictorie opposita ergo ɔdictorie oppo
sita sunt pora ¶ pbatio minoris. Nam deus
pōt facere sōm sine ɔ̄riis imediatis q2 sunt
realr disticta ab eo τ posteriora. nō potest
autē facere sōm sine ɔdictorie oppositis q̄n
sit album uel nō albū ergo illa sunt priora.

tūc ultra idētitas ꝛ nō idētitas sūt ɔ̄dictoria ꝛ idētitas ꝛ diuersitas sunt ɔ̄ria ꝙ añ diuersitatē ꝛ distīctiōem nec° erit nō idētitas. 3° sic qñcūqꝫ alique oppōes sunt ēētialr ordinate talē ordīem retinēt in sbo qualē habēt īter se sed ɔ̄rietas ꝛ ɔ̄dic° ita sunt ordinata īter se ꝙ ɔ̄dictio ē ꝑor nata ipsa ɔ̄rietate. h° patꝫ qꝛ nulla ɔ̄rietas potest eē sine ɔ̄dictione ɔ̄dictio autē pōt bene eē sine ɔ̄rietate ꝙ ꝑor erit oppō ɔ̄dictōis in sbo ꝙ̄ ɔ̄rietatis. 4° sic Omnis passio ꝑta de sbo in 2° ꝑus inest sbo ꝙ̄ dīc disiūc illi° sbiectū sed idē ꝛ non idem sicut affirma° ꝛ negatio sunt passiones ētis ꝛ idem ꝛ diuersum sunt dīc disiūc ꝙ prius ista ꝙ̄ illa. ¶ Ad euidētiā istiꝰ ɔclusiōis quā argumēta facta ɔcludūt ē sciēdum ꝙ i q̇ddi tatibus creaturaꝝ ē inuenire 4°ʳ signa nate que possunt applicari ad omne ens. Accipiamus ergo q̇ddi.tates albedinis ꝛ nigredis in eis ē repire quatuor signa nate. Primū est in eis in quo ɔueniūt eis illa que sunt de ꝑmo° dicēdi ꝑ se. ɔstat autē ꝙ talia ꝑta ꝑuenīūt illa que nō sunt q̇dditatia. ¶ 2ᵐ signū nature ē in quo ɔueniūt eis ꝑta negatiua et negatiōes in eoꝝ rōnibꝰ formalibꝰ fundate ¶ ꝙ autē illa de ꝑmo mō aduenīāt priꝰ ꝛ in ꝑmo signo patꝫ qꝛ omnis nega° ē posterior affirmatiōe i qua fundatur. ¶ In isto.n.sig° īcipit ūificari ꝑmū ꝑncipiū ɔplexū De unoquoqꝫ affirma° uel negatio uera. ¶ In ꝑmo q̇dem signo albedo nec ē ꝙ̄ta nec nō ꝙ̄ta ſꝫ albedo tm̄ qꝛ nulla negatio ɔuenit ei q̇ddi/tatiue ꝛ ideo nō ē ꝙ̄ta nec non ꝙ̄ta ¶ In 2° autē signo necessario uel affirmatio uel negatio inest. ¶ Et patꝫ ꝙ nec° ē uera i negādo ſꝫ ꝑtiōem alioꝝ ɔ̄ṫuū albediem ꝙ̄tum ad ꝑmum signum. ſ. ista ne° albedo non est ꝙ̄ta ut est in p° signo nō tm̄ ē uera simplr ſꝫ tantū ꝑ ꝑmo signo. ꝙ autē talis negatio sit ꝑor sua affirmatiōe ꝛ posterior quidditate ꝓbat sic Omne quod demōstratur de aliquo ē eo posteriꝰ nata de quo demōstratur qꝛ ē in 2° sed hec negatia albedo nō ē quāta i p° signo ōmonstraꝶ de albedine ergo albedo prior ē negatiōe. ꝙ autē sit ꝑor tali affirmatione sibi oppōita patꝫ qꝛ magis imediate seqtur negatio ꝑ ꝑmo signo ꝑ quo talia ꝑta non ɔueniūt ꝙ̄ affirmatio eorūdē ꝑ signo ꝑ quo ɔueniūt. huiꝰᵐ autē ē talis nega° ꝛ isto° pri° est homo nō risibilis ꝙ̄ risibilis ꝛ nō albus ꝙ̄ albus. Si dicaꝶ ꝙ ꝑus homo uidetur eē risibilis ꝙ̄ nō asinꝰ ꝛ tamē pᵐ ꝑtum ē affirmatiuū de 2° modo ꝛ 2ᵐ negatiuū. Dico ꝙ si itelligatur ꝑ nō idē distinctum sic dico ꝙ hoc ꝑtum esse distictum posteriꝰ inest ꝙ̄ risibileqꝛ unūꝫ inest ꝑ accñs ꝛ aliud ꝑ se. Si autē itelligas ꝑ istā negatiōem homo nō est asinꝰ solūmō negatiōem idētitatis asini ad hoiem uel ɔuerso. Dico ꝙ illa negatia est prior quacūqꝫ affirmatiua de 2°. ¶ 3ᵐ sigᵐ nate ē in quo ɔueniūt eis passiōes ꝑ se po° qꝛ quādocūqꝫ aliqua passio positia ɔsequiꝶ spūm sbm̄ ꝑ aliquo signo posteriori illud sbm ꝑintelligiꝶ i signo ꝑori fuisse sb negatione illiꝰ. Nam si nō tunc sb affirmatione q° sibi ifuisset p° ciuꝰ oppoᵐ suppōitur. supponitur.n.ꝙ pa° in 2° signo aduenīat sicut oia ꝑta affirmatia ul' saltē in 3° signo ꝑpter ꝑcessiōem ꝑtoꝝ negatiuoꝝ. ¶ 4ᵐ signū est i quo sibi ɔueniūt ea que ꝑ accñs insunt sicut patꝫ de multis modis intrīsecis quiꝰ ꝑ ōmō/strātiōem de q̇dditate nō ꝑñt ɔcludi. sicut ꝙ albedo existat ꝛ ꝙ albedo sit hꝰ ꝛ ꝙ albe/do sit intēsa ꝛ ō multis aliis ꝓbatur ꝙ ista sibi insunt post oia ꝑdicta qꝛ quecūqꝫ insūt alicui sbo ꝑ se ꝛ necessario sibi priꝰ ɔueniūt ꝙ̄ que ꝑ accñs insūt. sed illa de tribꝰ signis ꝑcedētibꝰ ɔueniūt sbo ꝑ se ꝛ necessario. illa autē de 4° signo ꝑ accñs ꝛ ɔtigēter ergo ne/cessario ɔueniūt eis posteꝰ etiā in posteriori signo ꝙ̄ alia ꝑdicta. ¶ Istis ꝑmissis ad propositū applicādo patꝫ ꝙ albedo ꝛ nigredo in p° signo nec sunt idē nec nō idē qꝛ idētitas nō ɔuenit sibi nec nō idētitas ꝑ p° signo ſꝫ tm̄ albedo ꝛ nigredo sunt sicut eq̇nitas ē tantū eq̇nitas. ¶ In 2° signo autē albedo ꝛ nigre/do sunt nō idē. Nam ex rōne formali uniꝰ ōmonstraꝶ ꝙ sit aliud. ¶ In 3° autꝫ signo albedo ꝛ nigredo sunt distincta qꝛ distictio est passio ꝑ se positiua accipiēdo distictiōem in cōi qꝛ distictio realis ē ꝑ accñs inter ea. ¶ ꝙ autē nō idētitas sit prior distinctiōe suffi/cienter ꝓbatū ē ɔ̄ opi. ꝑ rumā. ¶ In 4° autem signo insūt sibi existia ꝛ inherētia ꝛ talia. Uerꝫ ē ꝙ q̇ōlibꝫ istoꝝ signoꝝ diuisibile ē. Nam in p° signo aliqua sunt priora aliis.

in negatiis etiã de 2° signo forte ita ē ⁊ i illis
affirmatiuus etiã de 3° signo. In illis autē
de 4° signo nō ē dubiū. Nam pri⁹ albedo
concipitur ꝙ inhereat ⁊c. ¶ Sed contra ista istas
4° ¶ primo sic. Quodcūqꝫ aliqd distincte
diuiditur quicqd cadit sub illo cadit sub alio diuidē
tium. hoc pꝫ qꝛ nūs diuiditur ꝑ par ⁊ ipar sic
ꝑ diuas distinctas. Ideo quicqd cadit sub nūo
necessario cadit sub pari uel ipari sed ēs diui/
ditur ꝑ idē ⁊ diuersū sicut ꝑ distincta ergo ēs
necessario ē idē uel diuersum ¶ 2° sic. Dato
uno 9triorꝫ imediatorꝫ cū subiecto sibi necessa⁹
aliud remouetur sed idē ⁊ diuersum uidentur
9tria imediata circa quodcūqꝫ ens ergo si ali
qd ēs nō sit idē necessario ꝑ locū a 9trariis
imediatis erit diuersū ¶ 3° sic. Sicut se hūt
idē ⁊ diuersū essentialr circa entitates ita idē
⁊ diuersum formalr circa formalitates. sꝫ
sequitur nō sunt idē essentialr ergo sunt distin
cta essentialr ergo eodē modo sequitur nō sunt
idē formalr ergo sunt distincta formalr qd
est ꝓpo^m ¶ 4° sic quicūqꝫ aliqd ꝑtꝫ dicit
de aliquo sibi simplr accepto eo ꝫ nō dice/
retur de eo cū determinatiōe accepta nō dimi/
nuente sed li formalr nō est dictio diminuens
Cū ergo dicatur ꝙ omne ēs uel ē idē uel di
uersum sequitur ꝙ omne ēs uel ē formaliter
idē uel diuersum formaliter. eodē mō sequitur
hoc nō est idē ergo diuersum sequitur hoc nō ē
formalr idē ergo distinctum formalr ꝑpter
eandē rōem ¶ Ad pmū 9cedo maiorem ꝙ
nec⁹ omne qd cadit sb ēte uel ē idē uel diuersū
⁊ ideo talia que dicūtur nō idē formalr di/
co ꝙ cadūt sb mēbro alio. s. sb idētitate. ue/
rum ē. n. ꝙ sunt idē simplr licꝫ nō ꝑ p° sig°.
⁊ bene stat ꝙ sunt nō idē ꝑ aliquo sig° ⁊ tñ
simplr idē ¶ Dico ergo ꝙ intellect⁹ ⁊ volun
tas in deo sunt una res ⁊ idē simplr loquē/
do; non autē diuersum. ¶ Ad 2^m dico ꝙ si
diceret de istis de qbus ē ꝑmo ꝙ ēent nō idē
simplr bene sequeret ꝑ locū a 9trus imedia/
tis ꝙ essent distincta simplr sed nō 9cedit p°
s. ꝙ nō sunt idē simplr ¶ Si uo dicas ꝙ nō
sunt idē formalr ergo sunt distincta ¶ Dico
ꝙ addito tali mō nō sequitur ꝑ locū a 9triis im
mediatis qꝛ talis mod⁹ destruit 9rietatem.
Ideo dico ꝙ sicut iste nō sunt 9rie homo est
qdditatiue sanus ⁊ hō ē qdditatiue eger. sꝫ
iste sunt 9rie homo ē eger homo ē sanus. sꝫ
nec hic ista sunt idē formalr ista nō sunt idem
formalr ita ꝙ addito mō ñ tenet sꝫ simplr
loquēdo tenet. ¶ Ad 3^m dico ꝙ hō ⁊ asinus
nō sunt idē essentialr nec sunt distincta essen
tialiter qꝛ neutrū horꝫ ē de eorꝫ essentia.
¶ Sed 9tra hoc accipiam⁹ distinctiōem essentialē
ꝑ illa distinctiōe que fundatur i essentiis. ⁊
ita dicā de distinctis formalr ¶ Dico ꝙ licet
9ña illa posset tenere in creatis ubi sunt 4^or
signa de qbus supi⁹ ē aliqualiter tactū. tñ ī
diuinis nō qꝛ nō sunt nisi duo ¶ Ad cui⁹ eui
dentiam ē sciēdum ꝙ sicut dicebatur supius
de illis 4^or signis que 9ueniunt albedini et
nigredini. s. ꝙ in pmo signo albedo ⁊ nigre
do sunt tm ipe. in 2° pnt itelligi nō idē. in
3° itelligūtur distincta. in 4° adueniunt eis
aliqua ꝑ accñs sicē imaginādum in diuinis de
intellectu ⁊ uolūtate. ⁊ etiā de aliis attribu
tis quātum ad pmū signū ⁊ quātum ad 2^m
sed qꝛ habēt aliqd quod uidetur repugnare
distinctiōi que sibi deberet 9petere ꝑ 3° sig°
s. ifinitas que excludit oēm distinctiōem. ⁊
etiā repugnt eis aduenire aliqua ꝑ accñs. hic
est ꝙ licꝫ simili modo ꝑdicatur q̄ūm ad p^m
signa ⁊ 2^m. nō tamē quātū ad 3^m ⁊ 4^m que
eis nō 9petūt ¶ Primū ergo eis conuenit ut
natura eorꝫ ⁊ qdditas saluetur ⁊ 2^m ut sal/
uetur in eis ueritas pmi principii 9plexi. Cū
ergo priori nō repugnat itelligi sine posterio
ri. ⁊ 2^m signū in quo sunt nō idē sit pri⁹ 3°
in quo deberēt esse distincta. nulla repugnā
tia uidetur similiter itelligētī ꝙ dicāt aliqua
liter nō idē ⁊ tamē nō sunt distincta. nec re/
pugnat ulr nō idētitati eē sine distinctione
ꝑpter prioritatē ¶ Ex hoc patꝫ ad argumētū
In creaturis eīꝫ inueniūtur nō solū duo pma
signa sed etiā 3^m ⁊ 4^m eo ꝙ nihil ī eis est qd
repugnet distinctioni ⁊ hiis que 9ueniūt ꝑ ac
cides. ⁊ ꝑpter hoc bene tenet sunt nō idem
ergo distinguūtur. sed in diuinis qꝛ nō est ibi
3^m signū ꝑ quo eis deberet inesse distinctio
nec etiā 4^m ꝑ quo deberēt inesse que insunt
ꝑ accñs nō tenet. ¶ Ad 4^m dico ꝙ pri^a dictio
diminuēs uel distrahēs nō destruit ꝑpōem. sed
etiā dictio pscindēs. multe eīꝫ ꝑpones sunt
simplr uere que tamē false sunt addita pre
cisione tali. Ista eīꝫ ē simplr uera hō aut est

sanꝰ aut eger ꝛ tamē ista ē ſ'a homo q̇ddi^{tas}
est sanus uel eger. p̄ciᵒ eiꝫ addita fundamē
to sicut p̄scindit fundamētū quod abstrahit
ab omni passiōe ꝛ ꝯrietate. nec aliqḋ ē p̄tuꝫ
ē de 2do qḋ possit ipam attīgere sꝫ tali passi
one. Sed q̄uo in affirmatiōem resoluitur
negatio. ¶ Dico ꝙ licꝫ nō sit ibi disticᵒ realis
.s. que ē relatio realis tamē bene ē ibi distin
ctio fundamētalis īter illa attributa. sic ꝙ
uolūtas non ē formal'r itellectᵒ ꝛ fundamē
taliter distiguitur. nec rō q̇dditatis uolun
tatis ē rō q̇dditatis intellectus. ¶ Ad argu
mentū patet ergo ꝛc.

UTRUM Due p̄fectiōes distigāt
ex natura rei .s. distinctiōe ab aīa nō
fabricata. ꝙ nō ꝑ Aug. Nihil dif
fert dicere unū istoꝝ aut multa ¶ Contra
Dyoᵒ attribuit diuersitatē ꝛ idētitate p̄fecti
onibus diuinis. ¶ Hic dico ꝙ diuīe p̄fectiōes
ex natura rei ꝛ nō ꝑ opus ab aīa fabricatū
distiguitur ab inuicꝫ. que q̇dem distinctio
stat cū p̄fecta idētitate eoꝝ inter se ꝛ respētu
essentie diuīe ꝛ ꝓprietatū. ¶ Ad hoc autem
ōclarādum addaco. xii. ꝯdictiones in uariis
diuinis p̄fectiōibus fundatas. ex q̇bus sup/
posita ꝟitate p̄mi p̄ncipii cōplexi deducitur
euidēter distictio p̄fectionū ¶ Pri^{a} fund. ē
in itellectu ꝛ uolūtate ꝛ ē Jo. ꝯo. s. ꝙ itellectᵒ
ē p̄ncipiū ꝓductiuū ꝟbi ꝛ nō uolūtas ꝛ uo
lūtas ē p̄ncipiū ꝓductiuū. s. sci^{r} ꝛ n̄ itellectꝰ
Arguo ergo sic ad declaratiōem istiᵒ ꝯdicti/
onis Ubicūqꝫ ē inuenire emanatiōes alteriᵒ
ꝛ alteriᵒ rōīs ex natura rei ē inuenire ibi p̄n
cipia disticta illaꝝ ex natura rei sꝫ in diuinis
inueniūtur emanatiōes alteriᵒ ꝛ alteriᵒ rōīs
ex natura rei ergo ibi erūt p̄ncipia distincta
ex natura rei. ꝛ sic p̄ncipiū ꝓductiuū unuꝰ
necessario ex natura rei distiguitur ab alio
bin^{oꝛ} autē p̄ncipia sunt itellectᵒ ꝛ uolūtas ꝙ
ex natura rei distiguūtur ¶ Sed ꝯtra istaꝫ
rōem ut meliᵒ declaretur istat 4^{or}. ¶ Primo sic
Accepta eadē ma^{te} accipio quattuor m. ꝟbas
Prima ē ista. spiratio ꝛ creatio sunt ema/
natiōes alteriᵒ ꝛ alteriᵒ rōīs ergo habent
p̄ncipia ex natura rei aliqual'r disticta. Cū
ergo p̄ncipiū spirōīs sit uolūtas n̄ poterit
esse p̄ncipiū creationis. uel si sic, uoluntas

distigueretur ex natura rei a seipsa. 2^{a} mior ē
ista Intellectᵒ noster ꝑ actum dicēdi ꝓducit
ꝟbum ꝛ ꝑ actū gn̄andi habitū. Dicere aūt
ꝛ gn̄are sunt emanatiōes alteriᵒ ꝛ alterius
rōīs ergo itellectᵒ qui est p̄ncipiū unius est
distinctᵒ a seipso qui ē principiuꝫ alterius.
¶ 3^{a} mior est ista Producere elicitur ꝛ ꝓduc
tio impatia sunt alteriᵒ ꝛ alteriᵒ rōīs. sed
iste ꝓductiones sunt a uoluntate ergo ꝛc.
¶ 4^{a} ē ista Desiccatio luti ꝛ resolutio glaciei
sunt alteriᵒ ꝛ alteriᵒ rōīs ergo p̄ncipia in
sole erūt disticta. ¶ Ad ista Ad p̄mū ꝯcedo
ꝙ eadē uolūtas spirat ꝛ creat ꝛ iste ꝓductio
nes sunt alteriᵒ ꝛ alteriᵒ rōīs ꝛ hoc non est
incōueniēs ꝙ sunt ab eodē principio oīno qꝛ
sunt respectu diuersoꝝ t'minoꝝ qꝛ spiratio
respectu essētie diuīe ꝛ creatio respectu crea/
ture. ¶ Ad 2^{m} dico ꝙ idem principium dicit
uerbum ꝛ generat habitū non ē incōueniēs
ꝛ simil'r ꝙ uolūtas eliciat unā opationem ꝛ
imꝑet aliā ¶ Eodē modo dicitur ad 4^{m} ō sole.
Nam respectu eiusdē. s. luti ipossibile esset ꝙ
easdē actiōem eliceret. s. ꝙ desiccaret ꝛ resol/
ueret. sed respectu diuersoꝝ nō ē icōueniēs
Resumēdo ergo sic rōem arguo Ubicunqꝫ
est inuenire emanatiōes alteriᵒ ꝛ alteriᵒ rōīs
ex natura rei que habēt oīno eūdem t'minū
formale opꝫ ꝙ distiguātur ꝑ p̄ncipia ꝓducti
ua fundamentalia sed in diuinis inueniūtur ge/
neratio ꝛ spiratio que sunt alteriᵒ ꝛ alteriᵒ
rōīs ꝛ habēt oīno eadem t'minū formalē
.s. essentiā diuinam ergo reqrit ꝙ ꝑ p̄ncipia
ꝓductiua fundamētalia distiguūtur. hui^{oꝛ}
sunt itellectᵒ ꝛ uolūtas ergo ꝛc. ¶ Ad ōcla
ratiōem autē istiᵒ ē notādum ꝙ alique rō/
nes sunt que distiguūtur a solis t'minis sicut
qñ ē aliqua ꝗtitas bicubita q^{a} hēt respectꝰ
dimidii ad quadripedalē ꝛ dupli ad mono/
pedalē. iste r'ones dimidii ꝛ dupli n̄ distin
guūtur ex fundamēto qꝛ fundamētū ē idē.
Distiguūtur ergo ex solis t'minis qui sunt
alii. ¶ Alie sunt que distiguūtur ex funda/
mentis tm̄ sicut ignis ē simil' soli i luce ꝛ n̄
in caliditate. ¶ Iste r'ones fundātur i distin
ctis qꝛ sīl'itudo fundatur in luce dissil'itudo
fundatur in caliditate, ꝛ iste r'ones ad eūdē
t'minū t'minātur. De p̄ma certū ꝙ t'miatur
ad lucē que est formal'r in sole. 2ª etiam

ẗminꝫ ad lucē.f.dissilitudo q: lux ñ ē silis caliditati . patꝫ ergo ꝙ iste rōnes precise distinguũtur a fundamẽtis ¶ Alie uero sunt que distinguũtur a fundamẽtis ꝛ ẗminis .f. rōnes mouẽtis ꝛ moti q: fundamentũ necessario distinguitur a ẗmino ut infer⁹ ōclarabitur . aiatum eꝫ ħ aiam mouet ꝛ ħ corpus mouetur ita ꝙ corp⁹ ꝛ aia fundamẽta sunt ꝛ ẗmini formales istaꝝ rōnum . Alie aũt sunt rōnes que a solis extremis distinguũt ꝛ iste sunt rōnes eq̇pantie sicut similitudo ꝛ equalitas ꝛ talia Applicãdo ista ad omnia in diuinis ē pmum gen⁹.f.gñaº passiua ꝛ spiratio passiua . habẽt eīꝫ oino idē fundamentum .f.eẽntiã diuinã ꝛ ꝑ ꝯñs ab ea uel ꝑ eam nõ distinguũtur ergo opꝫ ꝙ a ẗmis distinguãt ẗmin⁹ gñatiõis ē intellect⁹ ꝛ spirationis est uolũtas. 2ᵐ gen⁹ est ibi iuentũ.f.generatio actiua ꝛ spiraº . habẽt eīꝫ eadem ẗminũ.f.eẽntiam diuinam que ē fundamẽtũ passiuaꝝ ꝓductionũ ergo opꝫ ꝙ distinguãtur ex fundamẽtis ꝛ hui⁹ʳ sunt itellect⁹ ꝛ uolutas qui sunt ẗmini passiuaꝝ ¶ 3ᵐ gen⁹ ē in diuinis sed generaº actiua ꝛ spiraº passiua ħ sũt distincta fundamẽta q: gñatiõis actiue ē intellect⁹ spiratiõis passiue essentia ꝑse . habẽt etiaꝫ distictos ẗminos gñatiõis actiue ẗminus ē essentia sed spirõnis passiue ẗmin⁹ ē uoluntas . similr de gñatiõe passiua ꝛ spirõe acᵗⁱᵃ Alie autē de 4º genere ibi repiũtur que non distiguũtur ex ẗminis formalr nec ex fundamẽtis sed ex extremis sicut rōnes cõces.f. similitudo patris ꝛ filii que habẽt oino idē fundamẽtum ꝛ eũdem ẗminũ sed hñt distincta extrema.f.ꝑsonas dimittendo 4ᵐ genus uolo agere de trib⁹ ꝑsonis ꝛ ostẽdere pmũ ꝓpositũ ꝛ arguo sic Inter ẗmios ꝛ extrema eiusdē rōnis mꝑtum eiusdē rōnis sunt non pōt inasci nisi relatio eq̇pantie ꝛ ei⁹ demonstratiõis ꝛ nõ disꝑantie nec alteri⁹ ꝛ alterius rõnis sed in diuinis sunt gñatio actiua ꝛ spirõ actiua que sunt alteri⁹ rõnis ergo extrema erũt alteri⁹ rõnis . nõ ẗmini q: sunt idē.f.eẽ diuina ergo fundamẽta hui⁹ sunt itellectus ꝛ uolũtas ꝛ sic habetur ꝓpositũ . Silr gñaº passiua ꝛ spiraº passiua sunt disꝑantie ꝛ nõ distiguũtur ex fundamẽtis q: idē .f. essentia diuina ergo ex ẗminis hui⁹ʳ sunt itellectus et uolũtas . Et ħ eodem mõ de aliis arguitur.

¶ Ad istũ modũ arguẽdi respõdẽt multiplr Primo dicẽdo ꝙ rōnes ꝛ emanatiões distiguũtur seipsis formalr ꝛ ideo nõ oportꝫ ꝙ aliqua distĩcta ꝑꝑgãtur qb⁹ distinguũtur Sed ꝯtra Nõ querit hic ō distĩctiõe formali sed originali q: opꝫ ꝙ originalia distiguãt ¶ ꝑ Idē mꝑtũ idē nõ ē natũ facere nisi idē ꝓpter rōnes que fundãtur sup unũ nõ pñt esse rōnes que fundãtur sup multa sed relatiões que sunt iter extrema eiusdeꝫ rōnis mꝑtum eiusdē rõnis fundãtur sup unuꝫ ḡ relatiões que fundãtur sup multa que sunt disꝑantie nõ possunt esse iter extrea eiusdē rõnis ¶ ꝑ Non uideo cãm quare duo alba nõ pñt dici dissimilia ut duo etiam alba sunt Nam nõ repugnat huic albo mꝑtum albũ est uel mꝑtum hoc album ē ẗminare ꝛ fundare rōnem silitudinis q: existẽte uno nigro ħ facit nec etiã alii albo mꝑtũ albuꝫ uel mꝑtum tale albũ ẗminare tale rōnem ꝑ candē rõnem quare nõ poterũt illa duo alba esse dissilia opꝫ ꝙ dicas q: sunt eiusdē rõis et sic habetur ꝓpositũ ¶ Alio mõ soluitur .f.ꝙ gñatio passiua ꝛ spiraº passiua ex suis formalib⁹ ẗminis distiguũtur Nã ẗminus gñatiõis ē essentia cũ itellectu ꝛ spirõnis uoluntãs cũ essentia uel ecõuerso essentia cum uolũtate ¶ Sed ꝯtra hoc quia ꝑ hoc idē habetur ꝓpositũ Nam intellect⁹ diui⁹ ẗminat generatioem passiuã nõ uolũtas . uolũtas ꝟo spirõem passiuã ꝛ nõ intellect⁹ ḡ aliqualr distiguũtur . Alter ō: q: distiguũtur ex ẗminis totalib⁹ .f.ex extremis . Cõtra Nullum pri⁹ distiguit originalit a suo posteriori sed gñatio passiua e prior suppõito patris ergo ꝛc . ꝓbo miorem Quicq̇d ē simul cũ formali ꝯstitutio alicui⁹ suppõiti siue ꝯstitutum ē necessario pri⁹ toto ꝯstituto . hoc patꝫ q: q̇cq̇d ē simul cũ ꝑore ē pri⁹ posteriore sed ꝯstituẽs ē pri⁹ natura ꝯstituto q: generaº passiua ē simul natura cũ generatiõe actiua ex natura relatiuaꝝ ꝛ generaº actiua ē ꝯstitutiua patris ꝛ ꝑ ꝯñs ꝑor ergo gñaº paᵗⁱˢ ē ꝑor patre ¶ Aliter dicit q: distiguuntur ex suis oppositis.f.a rōnib⁹ . paternitas eꝫ ħ istũ modũ dicẽdi distiguitur a filiatiõe ꝛ spiratiõe actiua a spiratiõe passiua ꝛ sic ō aliis

Cōtra In ẽentialr̄ ordiatis nõ põt eẽ ẽcula°, sed distictū ab alio ẽ essentialr̄ ordinatū ad illud ẽ posteri° eo. cū ergo rl̄ones p̄te disti guātur p oppositas sicut gñatio actia distin guitur a gñatiõe passiua. sic ẽuerso paua ab actia ⁊ p ẽñs sicut actia qꝛ distinguitur a paua ẽ posterior ea. sic passiua qꝛ distin/guitur ab actia erit posterior ea ⁊ sic ẽ ẽcula rio in distictis ⁊ distictiuis ❡Confirmaꝭ tõ rõ qꝛ ꝓ cõiter loquẽtes distictio rl̄onū ⁊ ema natiõnū aliquā aliā ꝓsuppõit distictiõem in ꝑncipiis. si ex natura rei habetur ꝑpositum in rõnis. ẽtra. qꝛ nulla distictio realis nec° ꝓsuppõit distictiõem rõnis ❡Addiꝭ aūt huic ẽdictiõi que ẽ circa itellectū ⁊ uolūtatē una aūt tīis realis. intellect° diuin° intelligit. uolūtas aūt dina nõ intelligit. similr̄ uolū tas dina uult. intellect° diuin° nõ uult er/go aliqualis distictio. si dicatur ꝙ uolūtas dina itelligit ⁊ itellect° uult ❡Istud ẽ ablur dum Nam ꝓ dicere nõ ẽ nisi ẽfundere opa/tiones dinas. si dicaꝭ ꝙ hoc ẽpetit itellectui ⁊ uolūtati dine ꝑpter ẽmi.atẽ ❡Contra hᵒ arguo Suppõito ꝙ itellect° din° necessario itelligat oia ⁊ ex hoc ꝙ nẽ° opatur circa qõ/cūqꝫ obiectū suū ⁊ iᵒ satis. Nam opatio ꝑ/cedens oẽmꝫ actū uolūtatis necessaria est et opans eā nẽ° opatur circa obiectū illᵒ opa/tionis. Act° autẽ itellect° circa qõcūꝫ obiec/tum ꝑintelligitur actui uolūtatis ẽca qõcūꝫ obiectū qꝛ alias uolūtas esset circa incognitū quod fl̄m ẽẽt ❡Hoc ergo supposito arguo sic Quãdocūqꝫ aliqua poa necessario opaꝭ circa qõcūqꝫ obiectū suū sibi repugnat act° ⁊ opatio ẽtingẽs qꝛ potẽtia iᵃ hūs opatiõem ẽtigenter circa illud obiectū opatur. sꝫ itel lect° dinus nec° opatur circa qõcūꝫ obiectūꝫ p suppoᵐ. uolitio aūt ẽ opatio p quā cõtin/gẽter attigitur obiectū ergo uolitio repugñt itellectui. Eodẽ modo arguo de uolūtate. Nam potẽtia que ẽtigenter ferꝭ i obiectum nõ põt opari illa opatiõe qua potẽtia neces/sario opans ferꝭ in obiectū. sed uolūtas di uina fertur ẽtigẽter i omne creatū. itellec° autẽ ẽ talis opatio quā habẽs nec° fertur in obiectum ergo itellectio repugñt uolūtati.

❡Cõfirmaꝭ qꝛ ĩpossibile est eãdem potẽtiam opari ẽtingẽter ⁊ nõ ẽtingẽter necessario et nõ nec° sed uolūtas circa oia obiecta creata ẽtingẽter opatur. si autẽ nec° operetur ⁊ p ẽñs nõ ẽtingẽter ergo ⁊c ❡Deducẽdo ĝ istā ꝑmam ẽdictiõem que spectat ad itellectum ⁊ uolūtatẽ ad formā debitā ut magis appares formo i ꝑmis duobus modis 2ᵉ figure 4ᵒʳ sill̄os expositorios ❡Prim° ẽ iste Omnis itellect° ẽ ꝑncipiū genite notitie nulla uolun tas est ꝑncipiū notitie genite ergo nulla uo luntas ẽ itellect° ❡Uel sic Hic intellectus ẽ ꝑncipiū uolūtatis notitie genite hec uolūtas non ẽ ꝑncipiū notitie genite ĝ nulla uolun tas ẽ itellect° ❡2° est iste Omnis uoluntas est ꝑncipiū ꝑductiuū amoris spirati sꝫ nul/lus itellect° est ꝑncipiū amoris spirati ergo null° inte° ẽ uolūtas ❡Uel sic uolūtas ẽ ꝑn cipiū.a.s.hic inte° non ẽ ꝑncipiū.a.s.ergo ⁊c ❡3° ẽ iste Omnis inte° necessario itelligit et necessario opatur. nulla uolūtas necessario itelligit uel opatur ergo nulla uoluntas est inte° ❡Uel sic Hic inte° nec° itelligit ⁊ opaꝭ circa.a.hec uolūtas nõ nec° opatur circa.a.ĝ ⁊c ❡4° ẽ iste Omnis uolūtas ẽtigenꝭ uult ⁊ opatur circa a null° inte° uult ⁊ opaꝭ ẽtin genter circa a ergo null° inte° ẽ uoluntas. Uel sic Hec uoluntas ẽtingẽter uult ⁊ opaꝭ hic inte° nõ ẽtigẽter uult ⁊ opatur ergo ⁊c.

❡Ad istos sill̄os respõdetur dupl'r. Pri° dicitur sic ꝙ ꝑmisse oẽs sunt uere ex natura rei circūscripta opatiõe inte° sed ẽclusiones solū sunt uere p actū inte° distinctus negatiꝭ ⁊ p ẽñs negatis unū de alio ❡Cõtra qꝛ qñ nõ est uera rõ nisi p rõem sblata rõne nõ ẽa est sed p te ẽclusio nõ ẽ uera nisi p rõẽs ergo sblata rõne nõ ẽ uera. Cum ergo ꝑmise sunt uere ex natura rei ⁊ ex eis seq̃tur ẽclusio ⁊ sblata rõne cū ẽclusio non sit uera seq̃tur ex eis fl̄m uel nõ uerꝫ quod fl̄m ẽ ❡2° dicit respõdendo ad ꝑmum sill̄m ꝙ uolūtas ẽ ꝑn cipiūꝫ notitie genite ❡Et ad 2ᵐ ꝙ inte° ẽ ꝑn cipiū amoris spirati. Cõtra Aug.15.õ tri. dicit ꝑductiõem spūs.s.esse liberā qꝛ ꝑcedit q̃io datus. Productiõem autẽ uerbi dicit nõ liberā sed naturalẽ qꝛ ꝑcedit q̃io natus Et ex hoc arguo sic Nihil dicitur esse liberꝫ nisi p potẽtiā a qua est. si ergo uolūtas sit ꝑncipiū uerbi cum uoluntas sit poa libera necessario ꝑductio uerbi erit libera ⁊ sic nõ

distiguetur a ꝓductione s. s. que est libera.
¶ 2ª ꝯdictio fundatur in actu itelligēdi et
nolēdi. Nam act⁹ itelligēdi diuus terminat ad
omnia tā bona ꝙ mala. Act⁹ autē uolendi
terminatur tātum ad bona ita ꝙ nō ad mala.
Ex hoc formātur duo silli tales ¶ Primus
q̄ omnis act⁹ intelligēdi ē respectu bonoꝝ
ꝛ maloꝝ. null⁹ act⁹ uolēdi ē respectu malo
rū ergo ꝛc. ¶ Uł sic. hic act⁹ itelligēdi terminat
ad omnia. hic act⁹ uolūtatis nō terminat ad oia
ergo ꝛc. 2ᵘˢ ē talis Null⁹ act⁹ uolēdi ē circa
mala. omnis act⁹ itelligēdi potest esse circa
mala ergo ꝛc ¶ Uel sic Hic act⁹ uolēdi non
est maloꝝ. hic act⁹ itelligēdi ē maloꝝ ḡ ꝛc.
¶ 3ª ꝯdictio fundatur in actu uolēdi ꝛ no-
lendi. De⁹ eiꝫ habet actū nolēdi respcu oiuꝫ
peccatoꝝ ꝛ nō habet actū uolēdi respectu eo
rum. similr habet actū uolēdi respcu bea-
torum null⁹ act⁹ uolēdi ē beatoꝝ ergo nll⁹
act⁹ uolēdi ē act⁹ uolēdi ¶ Uel sic hic omnis
act⁹ uolēdi ē beatoꝝ. null⁹ act⁹ nolēdi ē bea
toꝝ ergo ꝛc ¶ 2ᵘˢ tl'is Null⁹ act⁹ uolēdi ē
maloꝝ. omnis act⁹ uolēdi ē maloꝝ ergo n⁹
act⁹ uolēdi ē maloꝝ ¶ Uel sic Hic actus uo
lendi est maloꝝ. hic act⁹ uolēdi nō est maloꝝ.
ergo ꝛc ¶ Dicitur ad istas duas ad 2ᵃᵐ et
3ᵃᵐ sic. ¶ Primo ad p̄mam ꝙ ꝯdictio in actu
itelligēdi ꝛ uolēdi non icludit distinctionem
rᵃᵐ q̄ extrema ꝯdictiōis insunt ei p ꝯnōta.
ꝛ q̄ aliq̄d ꝯnotat intel⁹ q̄d nō ꝯnotat diuina
uolitio ¶ Cōtra hoc Hic act⁹ itelligēdi ꝯnōt
a. hic act⁹ uolēdi nō ꝯnotat a. ergo hic actus
itelligēdi non ē hic act⁹ uolēdi. ꝯnotare eiꝫ
ꝛ nō ꝯnotare ꝯdicūt. ¶ Ad 3ᵃᵐ ōz ꝙ extrēa
ꝯdictiōis que dicitur de uelle ꝛ nolle n̄ fun
dantur in actu qui est in deo formalr sed in
re uolita ꝛ nolita ¶ Cōtra De⁹ ab etno bet
nolitiōem de peccatis ꝛ tamē ab eterno non
ponitur aliq̄d ex deū. omnis autem ꝯdictio
que pōitur ad sua extrema ex natura rei. re-
quirit fundamētum ex natura rei ¶ Tūc sic
A. ꝰ hic nolēdi respectu peccatoꝝ siue malo
rum fuit ab eterno hic act⁹ uolendi nō ḡ ꝛc
¶ 4ª ꝯdic⁹ fundatur in uolūtate signi ꝛ be
neplaciti sic ¶ Deus uoluit omnia que facta
sunt ab eterno uolūtate beneplaciti. alioq̄n
nūq̄ fuissent facta ꝛ nō uoluit oia uolūtate
signi eo ꝙ multa fuerūt ab ipso ꝓhibita ꝛ tn̄
facta. Unde in p̄mo sentētiaꝝ scribitur ꝙ
uolūtas beneplaciti semp impletur nō autē
uolūtas signi. Tūc sic hec uolūtas bn̄placi
ti impletur hec uolūtas signi non impletur
ergo ꝛc ¶ Dicitur ꝙ extrema ist⁹ ꝯdictiōis
formalr nō sunt in deo sed in creatura.
¶ Cōtra Creatura adnihilata adhuc uolūtas
beneplaciti non ē ipedibilis. uolūtas autē
signi ē ipedibilis ergo aliqua distictio ē iter
eas ¶ 5ª ꝯdic⁹ fundatur in potētia ordiata
ꝛ nō ordiata siue absoluta. Nam uulgo ōz
ꝛ est uerū ꝙ plā pōt de⁹ de potētia absoluta
que nō pōt de ordiata ut beatos dāpnare ꝛ
dāpnatos saluare ¶ Tūc sic Hec poᵃ ordia
ta nō pōt dāpnare beatos ꝛ saluare dāpna-
tos hec potētia absoluta pōt dāpnare beatos
ꝛ saluare dāpnatos ergo ꝛc ¶ Dicit ꝙ potēᵃ
ordinata ꝛ absoluta sut in deo una simplex
potētia cū ipsa sumpta cū possibilib⁹ abso-
lute dicitur absoluta. sumpta autē cū possi
bilibus ordinate accepta dicitur ordinata ꝛ
sic differūt tātum p extrīseca ¶ Cōtra Im-
possibile est eādem affirmatiōeꝫ ꝛ negatiōeꝫ
nūo fundari in deo ꝛ in creatura sil' sūptis
quādo ꝯuenīt soli deo; Solus autē de⁹ ha
bet utraqꝫ potētiā in se. s. absolutā ꝛ ordina
tam de qua fuit sermo ꝛ nō creatura ḡ deus
ꝛ creatura non erūt fundamētum ist⁹ ꝯdic-
tionis sed potētia absoluta ꝛ ordinata sunt
formalr in deo ꝛ sic affirmatio ꝛ negaᵒ di-
centur de deo ¶ 6ª ꝯdic⁹ est ꝛ fundatur in
noticia uisiōis ꝛ simplicis noticie uł itelligē
tie. Aia xp̄i noticia simplicis uisiōis nouit
omnia que nouit uerbū nō autē noticia sim
plicis intelligētie. ꝛ hoc ideo est quia noticia
simplicis itelligētie uerbū nouit tā possibilia
ꝙ ipossibilia quod nō ꝯpetit aie xp̄i. Notiᵃ
autē uisiōis uerbi nō terminatur nisi ad pos-
sibilia ergo uidetur ꝙ aliqualis distinctio.
¶ 7ª ꝯdic⁹ fundatur in diuina sapia ꝛ scia
accipiēdo eas ꝓprie sicut distiguit eas Aug
14º de trin. dicēs ꝙ sapia ē de solis eternis.
scia autē de solis tēpalib⁹ ꝛ ꝑ hoc formant
due ꝯdictiōes ¶ Nā deus habet sapiam ꝰ sua
etnᵃ. nō habꝫ autē sciaꝫ. Silr deus habet
sciam de tēporalib⁹ non habet aūt sapiam ḡ
scia non ē sapia ¶ Dicitur autē ad hoc ꝙ eadē
rōne ꝯcluderetur ꝙ de⁹ aliqua scia ꝯtiōet

nūos ꝛ alias lineas qꝛ solū arismetrica ēst de nūero. geometria autem est de lineis. ꝛ eodem modo de omnibus sciētiis. hoc n̄ ualȝ nō eiȝ adducis aliqđ incōueniēs. Nam arismetrica ꝛ geometria distinguūtur ex rōnibꝰ suis formalibꝰ ubicūqȝ ponerētur ꝛ inueni/rentur distinguerētur. ¶ 8ª ꝯdictio fundatur in iusticia ꝛ misericordia. Naȝ iusticie diuine aliqđ ꝯuenit qđ nō misericordie. ¶ Nam nō repugnat iusticie ꝙ oēs hoies dāpnētur. repugnat autē misericordie ergo ꝛc. Unde i Job scribitur Corripe me domie i misericordia ꝛ nō in furore tuo. nam i furore iusticꝭ ꝓcederet ꝛ dāpnaret qđ tn̄ nō faceret i benignitate misericordie. ¶ Dicitur aūt ad hꝰ ꝙ iusticia ꝛ misericordia nō distinguūtur in se. sed i habitudie ad extra. ¶ Cōtra. Misericordia habet ad extra habitudiem quā nō hȝ iusticia ꝛ iusticia quā nō habet misericordia ḡ eodē modo ꝯtradictio. ¶ Nona contradictio fundatur in actibꝰ fruēdi ꝛ utēdi nam utrūqȝ ē in deo formaliter. deus autē ex natura rei utitur omnibus ꝛ nō fruitur. deus aūt ex natura rei fruitur se ꝛ nō utitur se ergo ꝛc. Dicitur ad hoc ꝙ sicut nos eadē pōª uolumꝰ ꝛ nolumꝰ plura ꝛ eadem potēcia utimur et fruimur. sic deꝰ unico actu pōt frui se ipso ꝛ uti creatura. ¶ Cōtra. Licet eadem potēcia fruimur ꝛ utimur. tamē diuersis actibꝰ. et ita deus eodē actu intriseco ꝭm diuersas rōes formales uti poterit ꝛ frui. alioqn extrema ꝯdictiōis dicerētur de eodē ¶ 10ª ꝯtradictio fundatur in ifinitate ꝛ necessitate. Nā infinitas repugnat relatiōi diuine cū omne infinitum sit ꝑfectio simpliciter. ꝛ tamē necessitas nō repugnat ei. ¶ Naȝ relatiōes sunt necessarie sicut essentia. utriqȝ eiȝ emanatio ē necessaria. alioqn ꝑsōis ꝑ eadē ꝯstitutis nō īpugnret nō esse qꝛ ꝯstituerētur aliquo qđ non ēēt necꝰ Necessitas ergo ꝛ infinitas fundāt extrema ꝯdictiois ¶ Dicit ꝙ ꝑdicata ꝯdictoria possūt alicui ꝯpetere ex natura rei ꝑpter solā distinctionē rōis sicut exēplificatū ē de deo ꝛ deitate. Deꝰ eiȝ gn̄at. deitas nō. ꝛ nō differūt nisi rōne ¶ Cōtra. Quia circūscripta omni opatiōe intellectꝰ ꝛ omni actu rōis manēt illa que insūt ex natura rei. Nam talis datur diffinitio ex omnibꝰ eoꝝ que sūt ex natura rei qꝛ si illa nō esset iam non essent ꝑprie ex natura rei. qꝛ depēderēt ab opatiōibꝰ intellectꝰ. circūscripta ergo rōne manerēt extrēa ꝯdictiōis ꝭm hac omnibꝰ modis ꝛ indistinctus etiā rōne ¶ Ad exᵐ dico ꝙ deꝰ ut supponit ꝑ ꝑsona distinguitur a deitate. ¶ 11ª ꝯdictio fundatur in sba ꝛ spūalitate. Nam non repugnat rōni sbe que ē in deo cōicari lapidi. repugnat autē rōni spūs. ergo iste rōnes in deo aliqualiter distinguūtur. Dicitur ꝙ cōicabilitas rōnū formaliū dei ad ex ē tantū ꝭm rōem ¶ Cōtra. Intellectꝰ noster non potest ꝯcipe cōem rōem spūs eē in deo ꝛ lapidi. cōcipit autē rōem sbe eiꝰ esse cōem ¶ Et quero unde si ꝓcedit ex ꝑte intellectꝰ cur non potest fingere hꝭ sicut ibi. si ex ꝑte rei habet ꝓpoᵐ ꝙ saltē hꝭ ꝯceptꝰ uni ꝯuenit ꝛ nō alteri ¶ 12ª ꝯdictio fundatur i cāsalitate ꝛ eternitate; Nā demōstrabile ē ꝛ certū multis deum habere eternitatē. multis autē dubiū ꝛ forte nō naturaliter demōstrabile deū eē cāȝ efficientem. Similiter de essentia ꝛ attributis. Naȝ diuina essentia nō ē ꝯgnoscibilis ꝑ naturam. attributa diuia autem sunt cognoscibilia ꝑ naturā. ꝛ tā illa ꝙ ista sūt extrea ꝯtradictionis. Dicitur ad ꝑmum de cāsalitate ꝛ eternitate ꝙ demōstratio ē actꝰ rōis. ꝛ ideo cōtradictio que formatur ꝭm demōstrabile ꝛ non demōstrabile saluatur ꝑ solam distictionem rōnis. ꝛ ideo nō ualet ¶ Cōtra. Quia prius ꝯuenit alicui esse demōstrabile ꝙ actu demōstretur. ꝛ sic ꝑ talē actum rōnis nō saluatur ꝯtradictio ꝙ prius inerat; ꝓ. Si esse demōstrabile ꝑ actū rōis ieēt. tūc unitas iꝯmūbilꝭ depēderet ab intelligētia nostra ꝯtingente; Ad 2ᵐ de essentia ꝛ attributis dicit ꝙ eēntia diuia ꝛ attributa eque sūt incognoscitiua ꝑ naturā ¶ Cōtra. Nō possumꝰ illā ꝯplexiōeȝ ꝯponere. s. aliqua scia ē infinita. uel scia dei ē causa reꝝ. hec scia aut in deo ē formaliter ꝛ tūc habetur ꝓpositū. aut in creatura. ꝛ tūc est ꝓpō falsa. nam nulla scia in creatura est infinita nec cā reꝝ. Cōstat autē ꝙ intellectꝰ nō pōt formare ꝯclusionē nisi ꝯgnoscat terminos. ¶ Hic sunt octo modi soluendi ad ꝑdictas difficultates ¶ Primꝰ ē ꝙ regula ō ꝯtradictiōe nō tenet in diuis ¶ Contra istum modū nō est disputanduȝ. qꝛ negat primum

ꝓncipiū cōplexū De quolibꝫ affirmatio uel negatio uera ⁊ nō de eodem ambo simul ¶ p᷑ dico ego ꝙ de⁹ non est termin⁹. si dicas ꝙ ē termin⁹ s̄m fidē. uer̄ ē. sed utrū ē uerū ꝙ ē termin⁹ ⁊ nō termin⁹. ⁊ ista regula non habet ibi locū ¶ 2⁹ mod⁹ est ꝑ ītellectū deficientē. qꝛ ītellect⁹ nō pōt plenarie cape deūꝫ ꝗ̄ sicut ē. fabricat ibi relatiōes rōnis. ⁊ per istas fabricatas relatiōes saluat ꝯdictiones que de deo dicūtur ¶ Cōtra. Quia qñcūqꝫ aliqua ꝯdictio ꝓcedit ꝑ ītellectū deficientem nō pōt saluari ꝑ intellectū deficientem uel fabricatiōem intellect⁹ deficiētis. sed oēs iste ꝯdictiōes ꝓcedūt intellectū deficientem. nam ab eterno ītellect⁹ deficiēs nō erat. ⁊ tñ de⁹ ab eterno ꝑdestinat electos ⁊ nō ꝑdestīat dāpnatos. ⁊ intellect⁹ fuit ꝓncipiū noticie gignitiue ⁊ nō uolūtas ⁊ sic de aliis similib⁹ ꝗ̄ ⁊c̄ ¶ p᷑ Illa ꝯdictio que remanet destructo a. nō saluatur ꝑ ipse ꝑ a. sed omnes tales ꝯdictiōes remanēt omni intellectu deficiēte destructo ⁊ adnihilato. ergo intellect⁹ deficiēs nō saluat eas ¶ 3⁹ mod⁹ ē ꝑ intellectū inquirientem qui tales relatiōes causat. rōne quarū saluatur talis ꝯdictio ¶ Cōtra. Quicquid intelligit intellect⁹ diuin⁹ intuitiue ītelligit sed isti respect⁹ nō sunt ibi. ergo nō possunt intuitiue intelligi. Nam respect⁹ rōnis non sunt in re ibi. ⁊ ꝑ ꝯñs non possunt intuitiue ꝯgnosci ¶ 2⁹ sic Intellect⁹ intuitiu⁹ ē existentis ut existēs ē. sed tales respect⁹ existerere non possunt. ergo ⁊c̄. ¶ 4⁹ modus saluatur ꝑ distictiō ꝫ potētialē. habet eiꝫ s̄m istos diuia essentia potētialiter ꝙ moueat intellectū ad ista itelligēdum. ꝑ que saluātur tales ꝯtradictiones ¶ Cōtra dupl'r ¶ Prio sic. Omnis ꝯdictio actual'r ꝑsuppōit actualitatē i fundamēto. sed actualiter ītellect⁹ diuin⁹ ītelligit omnia. uolūtas uero nō. ⁊ uolūtas actualit' uult. ⁊ intellect⁹ nō uult. ergo ista uel sūt contradictoria actualiter. uel nō. si sic. tūc quero de fundamēto si sit omnib⁹ modis idem si nō habetur ꝓpositū. si sic. ergo etiā ō codē oīno ꝯdictoria. si dicas ꝙ nō sunt ꝯdictoria hoc nihil est ¶ 2⁹ sic Ubi ē ꝯdictio simpl'r est ibi fundamētum simpl'r ⁊ nō s̄m quid. sed ibi est ꝯdictio simpl'r ⁊ nō s̄m quid. ꝗ̄ ⁊ fundamētum simpl'r. sed qd̄ est in potēcia solū

est s̄m quid ⁊ nō simpl'r. ergo oportꝫ ponere fundamētum in actu ¶ 5⁹ mod⁹ saluatur ꝙ essentia diuia continet uirtualiter multos ꝯcept⁹. ⁊ s̄m hoc pōt saluari ꝯdictio. unū eiꝫ extremū saluatur de essentia s̄b uno ꝯceptu ⁊ aliud s̄b alio. ⁊ ita nō ꝯtradictio ¶ Contra istud arguo 4'. Ubicūqꝫ sunt extrēa cōtradictiōis formal'r ibi sunt fundamēta ꝯtradictiōis formal'r. sed in diuinis ponuntur extrema ꝯdictiōis formal'r. ꝗ̄ ⁊ fundamēta Tunc arguitur sic. Illud fundamētūꝫ qd̄ est formal'r in deo. aut est penitus idē. aut non. si nō habetur ꝓpositū. si sic ꝗ̄ i eodeꝫ formal'r oio indistīcto fundabuntur extrēa ꝯdictiōis formal'r quod ē ipossibile ¶ 2⁹ sic Quādocūqꝫ aliqua ꝯtradic⁹ saluatur ī alia natura s̄m aliquē modū fūdamēti. qūo ponit⁹ ibi fundamētum ⁊ ꝯtradic⁹ ibi ponetur. sꝫ fundamētum isti⁹ ꝯtradictiōis nō est ibi nisi uirtual'r. ergo ⁊ ꝯtradic⁹ nisi uirtual'r ¶ 3⁹ sic Quod inest uirtual'r alicui ē tale s̄m qd. ⁊ qd̄ iēst formal'r ē tale simpl'r ¶ Tūc arguo sic. Illud quod inest alicui formaliter simpliciter nō pōt inesse ꝑ illud quod inest illi s̄m quid. sed affirmatio ⁊ negatio ⁊ extrēa multarū ꝯtradictionū sunt in deo formalit' ⁊ ꝑ ꝯñs simpl'r. ergo nō possunt sibi inesse ꝑ illud quod ꝯuenit deo uirtual'r quod ē solū s̄m quid. ergo ista distinc⁹ ē ibi formaliter ⁊ simpl'r ¶ 4⁹ sic. Ubicūqꝫ ē inuenire formal'r terminos pmi ꝓncipii ibi ē iuenire unitatem ei⁹. sed in deo formaliter inuenitur ens ⁊ affirmatio ⁊ negatio que sunt hui⁹ termini. ꝗ̄ ⁊ unitas ei⁹ que ē ꝙ nō ꝯuenit oio idē affirmare ⁊ negare de eode s̄m idē ¶ 6⁹ modus saluatur ꝑ denomiatiōem extrīsecā. sic deus nō fuit creator ab eterno ⁊ fuit ex tempore ꝓpter denoīatiōem extrīsecā a creatura acceptam ¶ Cōtra istud dupl'r. Uel eiꝫ ista denominatio inest ex natura rei. aut nō. si nō tūc arguā ꝯtra eos sicut cōtra illos de respectu rōnis ⁊ de itellectu deficiēte. Si autē dicas ꝙ ex natura rei. tūc arguo. Quandocūqꝫ aliqua sunt oio idē ex natura rei. si unū denominatur denomiatione extrīseca ex natura rei. ⁊ alterū. ergo si ītellect⁹ denominaꝰ dnominatiōe extrīseca ex natura rei. ⁊ uolūtas nō. ꝗ̄ ītellect⁹ ⁊ uolūtas aliqual'r distīguent'

Item q̄ dñs creaturā creauit a uolūtate diuina nō ab intellectu : ex hoc eque euidēter ꝯcludi/ditur distīctio sicut ex aliqua alia ꝯdictione ꝛ tamē nō ē sol' a denoīatio extrīseca. q̄ simil'r in ꝓposito illa formal'r distīguerētur ¶ 2° sic. Nam ex hoc denoīatur aliq̄d denoīatiōe extrīseca q2 uel ipsum habet habitudinē3 ad aliud uel aliud ad ipsum ¶ Impossibile est autē q̄ ad eādem pfectionem oīno creatura habeat habitudiem ꝛ nō habeat. uel ꝯuerso ergo ꝛc. ¶ 7° mod' saluatur p hoc q̄ omia que sunt in diuis sunt idē3 in recto non tñ i obliquo. ¶ Sed ꝯtra Quādo dico sic Intellect' diuin' est ois obiecti creati ꝛ uolūtas nō . quero de ista obliq̄tate uel ē aliq̄d fabricatū ab intellectu uel nō . si sic arguo contra eos sicut argutū ē ꝯtra intellectū deficiente3 si nō. tunc arguo sic Esse ois obiecti creati ꝛ nō esse omnis obiecti creati sunt uere ꝯtradictoria Nā ita pōt esse ꝯtradic° in obliquo sicut in recto. sed unū extremū isti' ꝯdictiōis ꝯuenit intellectui ex natura rei, ꝛ aliq̄d uoluntati . Simil'r terminari ab aliquo alio ꝛ nō ab eodē ꝯuenit itellectui ꝛ uolūtati. q̄ ꝛc ¶ 8° mod' saluatur p ꝯnōta . q2 eis itellect' aliquid ꝯnotat quod nō uolūtas . Ideo aliquid pōt dici de intellectu ꝛ non de uolūtate ꝛ ꝯuerso . ꝛ sic ē de intellectu ꝛ uoluntate . sic dico de omnib' aliis ¶ Cōtra. Cōnotare a. ꝛ nō ꝯnotare. uel sunt idem ex natura rei uel nō . si nō sicut argutum ē supius ꝯ alios arguo ꝯtra istos . si sic tñ ualet ista ꝯdictio ꝯnotare ꝛ nō ꝯnotare sicut alia . p̄ arguo sic Aut ꝯnotare dicit p̄cise intellectum diuinu3 ꝛ nō ꝯnotare p̄cise uolūtatē . aut ꝯnōre dicit itellectū ꝛ obiectū simul. uel tm obiectū . uel intellectū simul cū habitudine ad obiectum si p̄mo modo cū intellect' ꝛ uolūtas sint formaliter in deo, unū ē p̄cise unū extremū ꝯtradictiōis ꝛ aliud ē aliud extremū . ꝛ sicut extrema ꝯdictiōis necessario distīguūtur . seq̄t q̄ intellect' ꝛ uolūtas distīguūtur . si 2m° .s. intellect' ꝛ obiectū simul. tūc nihil aliud est ꝯnotare nisi diuin' intellect' ꝛ obiectū . ꝛ sic diuin' intellect' ꝛ obiectū simul ꝯnotāt diuinū intellectū ꝛ obiectū . ꝛ sic idē ꝯnotat se quod est incōueniēs . si 3m° .s. q̄ dicat ordinē ad obiectū ꝛ ꝯnexiōem, tūc sicut ipossibile est idem habere ordinē ad obiectū ꝛ nō habere . sed intellect' habet ordiem ab a. q2 cōnotat a. et nō uolūtas. ergo ꝛc ¶ Cōfirmatur . Quia aut extrema ꝯdict' ōia sunt formal'r in deo .s. utrūq3 extremū, ꝛ tūc habetur ꝓpositum q2 ubicuq3 sūt extrema ꝯdictiōis necessario iter fundaméta eo2 ē aliqua distinctio. Si dicas q̄ nō sunt ābo in deo. sed unū in deo ꝛ aliud in creatura ¶ Cōtra. Velle intelligere ifinito actu omnia bona ꝛ mala . ꝛ nō uelle actu ifinito oia mala itelligē . itelligē ifinito actu oia bona ꝛ mala . ꝛ nō itelligere oia bona ifinito actu ꝛ mala nullū isto2 ē formaliter in creatura . nō illud uelle tantum omnia bona in actu infinito. q2 null' actus ifinit' pōt esse in creatura. ꝛ p ꝯñs nec aliud sci3 itelligere omnia bona ꝛ mala Si dicas q̄ utrūq3 extremū pōitur in deo ꝛ i creatura hoc nihil ē. q2 ifinitu uelle uel ifinitū itelligere nō est in creatura ꝓpter rōem dictā. nec est possibile hoc imaginari. ergo habet ꝓpositum ¶ Cōfirmatur ista rō tota sic ; Ubi ē formal'r affirmatio ꝛ formal'r fundamētū negatiōis oppōite ibi est formal'r ꝯtradictio sed ista affirmatio intelligere oia itellectione ifinita ē formal'r in deo. ꝛ fundamētum negatiōis opposite quod ē uelle uel nō itelligē p uolūtatē est etiā formal'r in deo . nā uelle est fundamētum isti' negatiōis nō itelligere oia uelle ifinito. ergo necessario erit ꝯdic° in deo ꝛ p ꝯñs distīctio ¶ Sed dicitur ad h° q̄ nō ē ꝯtradic° nisi respectu eiusdē ; sicut de potētia ordiata ꝛ inordiata. dicitur q̄ ꝯtradictoria uidētur dici. sed q2 nō est respectu eiusdem. ideo nō seq̄tur ꝯtradic° eodē modo in ꝓposito ¶ Cōtra. Accipio uinculū icarnatiōis oīno idē de potētia ordiata de' nō potest dissoluere . sed de potētia absoluta id idem pōt. ergo ꝯtradictio respectu eiusdē. ꝛ p ꝯñs distīctio quod ē ꝓpositū ¶ Videtur ergo q̄ ꝓpter istas ꝯtradictiōes que in diuinis ponūtur ꝛ de eis dicūtur. q̄ necesse sit ponere aliqua ex natura rei distīcta q̄bus applicentur aliqua extrema 1ª ¶ Sed hic sunt multe instantie ¶ Primo .s. ꝯtra modū ꝓbandi istam distīctiōem sci3 p uiā ꝯtradictiōis . Non eis uidetur ubicūq3 ꝯtradictio sit q̄ distīctiōem icludat ¶ Hoc patet in quatuor exemplis .

Primū est de sole. Nam sol habēt uirtutē
desiccatiuam ⁊ humectatiuā. ꝑ desiccatiuam
pōt desiccare. ꝑ humectatiōem nō. 2m ex̄m
est de angelo qui habet in se uirtutē ꝯcrati
uam celi. ⁊ uirtutē motiuā. ⁊ ꝑ ꝯcratiuā nō
mouet. ꝑ motiuā autē mouet. ergo distīctio
¶ 3m de albedine que uirtutē habꝫ assīl'atiuā
⁊ dissīl'atiuam ¶ 4m qꝛ eadē dīa uidetur eē
diuisiua generis ⁊ ꝯstitutiua spēi. sed inq̄tū
est diuisiua nō ꝯstituit. ⁊ inq̄tum ꝯstitutiua nō
diuidit. ⁊ tamē ex istis uidetur ꝓbari disti
ctio. ⁊ ibi tamē negatur ¶ Ad ista. Ad pri
mam de sole dico ꝙ eadem uirtute desiccat ⁊
humectat. ⁊ ꝑ humectatiōem desiccat. ⁊ ꝑ de/
siccatiam humectat. nec est distīctio ¶ Sed ꝯ
Jn ꝓtum humectat nō desiccat. qꝛ sic desicca
ret ceram ¶ Dico ꝙ li inq̄tum potest redu*re*
uirtutē uel pncipiū. si pncipium. sic ꝯcedo ꝙ
nō seq̄tur incōueniēs. sed tamē hoc non ē de
uirtute sermonis ꝑ oēs ¶ Alio* pōt redu*re*
relatiōem uel actiōem que est ibi. s. actio hu/
mectādi ⁊ desiccādi. ⁊ isto modo nego. ⁊ sic
seq̄tur incōueniēs ¶ Intelligēdum tamē ad
euidētiā isti* ⁊ omniū alioꝝ exēplorum. ꝙ si
haberet aliquā auctoritatē dicērem ꝙ alia ⁊
alia uirtute h sol 1a faceret. ⁊ illa auctoritas
cogeret. dicerēꝫ ꝙ ibi esset distīctio. sed quia
nulla est. ideo uitādo plīuitatē. qꝛ nō appꝫ
necessitas eā ponēdi ¶ Dico ꝙ eadē potētia
sol desiccat ⁊ humectat. sed qꝛ habemus ꝑ
fidē cogētem ꝙ de* itelligit oīa. ⁊ non uult
oīa. ⁊ ideo est ibi ponēda distīctio ¶ Simil'r
dico ad aliud de angelo ⁊ de albedīe ⁊ ōd dīa
ꝙ est pncipiū idē oīno quo angelus mouet ⁊
ꝯcrat. quo albedo sīl'at ⁊ dissīl'at. ⁊ quo dīa
diuidit ⁊ ꝯstituit ¶ Sed ꝯtra dicim*. ꝙ inq̄tū
dīa diuidit nō ꝯstituit. ⁊ inq̄tum albedo si/
milat nō dissīl'at posito eodē pncipio. quare
ita nō possum* dicere de deo ꝙ inq̄tū intelli
git nō uult ¶ Dico ꝙ ideo sic ꝯceditur i istis
ꝓpter diuersas actiōes fundatas in eodem
pncipio. uel ꝓpter diuersas relatiōes. i deo
autē respectu eiusdē pricipii nō sunt diuerse
actiōes ¶ 2o mouētur instātie ꝯtra ꝓbatio
nes ꝯclusionū. qꝛ minus uidentur cōcludere
Primo ꝙ Aug. dicit. 15o de trini. ꝙ de* una
simplici uisiōe nouit oīa. sed tū tu ꝓbas ꝙ
noticia simplicis uisiōis ⁊ simplicis itellige*

distīguūtur necessario. 2o qꝛ unicus actus
uolēdi pōitur in diuinis. ⁊ tamen oportebit
ponere. quod uidetur f'lm ¶ Ad intellectū
istoꝝ ⁊ multoꝝ alioꝝ ē sciēdom ꝙ idē act*
aliq̄d ꝯcernēs pōt dici nolle ⁊ uelle ¶ Exem
plum. Jn deo est habit* amicitie ⁊ inimicitie
qui distīguūtur ex rōnib* suis formalibus
Et ideo dico. ꝙ idē act* uniō qui ē uolūtatis
existēs unica ꝑfectio. dicitur dilectio ut con/
cernit habitū qui ē amicitia. ⁊ dicitur odiuꝫ
ut ꝯcernit inimicitiam ¶ Sil'r de misericordia
⁊ de iustitia. eodē modo pōt dici ad multa
alia. Jn deo eīꝫ ē prudentia ⁊ scia actuum.
ideo act* itelligēdi cū habitu ꝓuidētie potest
dici simplex uisio. ⁊ cū habitu scie simplex
itelligētia. simil'r de potentia ordīata ⁊ ab
soluta ¶ Jn deo eīꝫ uolūtas que est in omni
potētia factia cū habitu ꝓuidētie dicitur po
tentia ordīata. ⁊ cū habitu scie dicit potētia
absoluta. sil'r de uoluntate signi ⁊ bene/
placiti. eodē modo de multis aliis ¶ Sed
restat dubiū de scia. sunt ne omnes scie in
deo formaliter distīcte. sicut geometria. arit
metrica. ⁊ sic de omnib* aliis ¶ Dico ꝙ pos
sit faciliter sustineri ꝙ idē habit* formalit
sufficeret qui ꝑ respectus fundamētales ad
diuersa diceretur habēs illū habitū. sciēs illa
diuersa ¶ Ueꝝ qꝛ eodē modo posset dici de
sapia que est de eternis. ⁊ de scia que ē de tem
poralib* ¶ Aug. autē uidetur distīguere ea
⁊ dictū ē supi* ꝙ sapia ē pncipiū ꝓductiuus
uerbi. ⁊ nō scia. Jdeo uidetur posse dici de
istis ⁊ de omnib* aliis scientiis ꝙ sunt ibi
formaliter. ⁊ formaliter distīcte. ⁊ etiam de
uirtutib* moralib* que ꝑfectionem dicunt.
Sed dices. tu ponis m'ltas ꝑfectiōes numis
ꝗ infinitas ¶ Dico ꝙ ꝑfectiōes in deo nō sūt
ifinite qꝛ iter eas ē ordo ¶ Multi tū antiq̄
ausi sunt ponere ifinitas. sed multas hic po
no ¶ Sed qꝛ aliq̄s diceret. ꝙ oēs ꝯdictiones
iste ꝑ quas ꝓbata ē illa distīctio sumūtur ꝑ
ꝯpatiōem ad aliud. uel saltē plures eaꝝ. et
ideo nō est ita euidēs ꝯdictio. sicut si sumere
tur sine respectu ¶ Jdeo adduco 4or ꝯtra/
dictiōes que sumūtur sine aliquo respectu.
uel ꝯpatiōe ad ex̄ ¶ Prima fundatur i attri
buto realitatis ⁊ absoluti essentie. quis ex
natura rei repugt rōi formali absoluti que

est diuina essentia cōicari relationi. tunc eius relatio esset ad se. ⁊ tamē nō repugnat relationi realitati. quia relatio est realis eadē realitate qua essentia cū sit idē realiter ⁊ h̄ inferius ostēderetur. ergo realitas essentie ⁊ eius absolutū distinguuntur ex natura rei. Et per idem mediū pbātur distingui essentia ⁊ relatio. ¶ 2a fundatur in rōne formali radicabilitatis que ꝯpetit diuine essentie put ē fundamētale ꝯstitutiuū cuiuscūqꝫ diui suppositi ⁊ in rōne necessitatis. ¶ Nam pma pductio .s. esse radicabile pncipiū ꝯstitutiuū ⁊ fundamētale non cōicatur relationi. quia h̄ sibi repugnat. ⁊ tamē cōicatur ei necessitas. quia ita necessaria est diuina pductio sicut eēntia diuina sic per idē mediū. ¶ 3a fundatur i diuina cōicabilitate ⁊ existentia. quia eadē existentia qua diuina essentia existit ⁊ relatio. ⁊ tamē non eadem ꝯicabilitate cōicatur qua essentia. ⁊ sic extrema ꝯdictiōis dicūtur de diuina cōicabilitate ⁊ existentia. ¶ 4a fundatur in ifinitate itensiua ⁊ eternitate. quia generatio diuina ē eterna formaliter. ⁊ ipsa non ē formal'r ifinita itēsiue cū nō dicat pfectiōem simpl'r. quia quicqd pfectiōis ē in patre ⁊ in filio. ¶ Sed ut melius h̄ distīctio uideat. mouco alias istātias nec alias mouebo alias. ¶ Prima q̄stū ad p̄sens sit ista. Quia deus est quo magis nihil cogitari pōt fm Ans. Monol. Si autē in deo essent plures pfectiōes ifinite. tūc plures ipaꝝ essent maiores una. ⁊ sic illa nō esset diuina. Dico ad hoc q oia attributa habēt eandem ifinitatē nūo sicut ostēsum fuit supius. d. 2a partꝫ. ⁊ quia magis ⁊ minus ⁊ equalitas respiciunt q̄titatē uirtutis ubi nō ē q̄titas molis. Dicē q ubi ē eadē q̄titas. ibi oino nō pōt eē nec magis nec minus nec equalitas. ifinitas autē est eadē in omnibus ⁊ locū tenꝫ q̄titatis talia eiꝫ semp requirūt distīctam q̄titatem.

¶ p. Essentiale ⁊ equale sunt passiōes q̄titatis finite. in deo autē nō ē q̄titas finita. et ideo equalitas ibi nō ē. nec plura infinita essent maiora uno. ¶ 2o instatur Sicut sūma simplicitas excludit oēm ꝯpositiōeꝫ. ita sūma unitas oēꝫ plalitatē. sꝫ sūma idētitas oēm distīctiōem excludit. in diuinis autem pfectiōibus est sūma unitas ⁊ idētitas rōe essentie. ergo nulla distinctio aut pluralitas.

Dico q sicut inter psonas diuinas est summa unitas ⁊ idētitas rōne essentie cū distīctione psonaruꝫ uera ⁊ reali. plalitas etiā ibi est inter fundamēta in pprietatibus. ¶ Ita dico i pposito. summa eiꝫ idētitas ⁊ unitas est in ifinitate. plalitas autē sup distīctiōe formali attributoꝝ. nō eiꝫ unū oppositoꝝ excludit reliquū nisi respectu eiusdē fundamēti. Cōtra. Magis sunt illa idē que sūt de pmo modo q illa que sunt de 2o. attributa aūt sunt idē in 2o. non in pmo. ergo nō summe idem. ¶ Dico q attributa in rōnibus suis formalibus nec sunt idē nec unū. ⁊ sic ꝯparantur illis de 2o. put autē ꝯpātur ad essentiā hūt per illā unitatē ⁊ reducūtur ad pmuꝫ modū quia habēt eādem ifinitatē ⁊ eādem realitateꝫ sicut suos modos intrīsecos qui uidētur ad eas reduci sicut ad pmum modū. ⁊ isto mō sunt sūme idē sicut psone diuine sūt idē ⁊ summe unū. ⁊ nō nisi isto modo. s. unitate ⁊ idētitate que est per essentiā licꝫ distinguantur et plurificētur uīgratum sunt psone. ¶ Pōt tñ breuiter dici q illa de pmo nō sunt magis idē sed pluribus modis idē. ¶ 3o istatur Naꝫ per rōnes per quas tu ꝯcludis pfectiōes eē distīctas formal'r per eāde potest iter eas pbare distīctio realis quā nullus ꝯcedit. quia q̄ncunqꝫ aliqua sic se habēt q quicqd ꝯuenit uni real'r nō ꝯuenit alii. talia uidetur real'r distingui sicut ex ꝯueniētia alicuius ⁊ disꝯueniētia eiusdem ex natura rei alicui arguitur distīnctio ex natura rei iter ea. ¶ Dico q modus realitatis ꝯueniēs ibi reale destruit eā. lꝫ. n. eēntia ⁊ relatio in diuinis sint unū suppositum. tñ relatiōi ꝯuenit distiguere ⁊ nō eēntie. ⁊ licꝫ natura diuina ⁊ humana in xpo sint unum suppositū. tamē sola natura diuina sustentat ⁊ supposītat humanā. ⁊ queādmodū natura ⁊ hecceitas sunt unū indiuiduū. ⁊ tñ natura indiuidualiter nō distīguit ⁊ hecceitas distinguit. ⁊ ideo licet ista sint certissima q̄ sunt idem omnibus modis. ⁊ quicqd ꝯuenit uni et alteri ⁊ eodē mō. sꝫ tñ q̄ aliqual'r distīguūt ⁊ sunt idē aliquo mō. non opꝫ q illo modo quo ꝯuenit uni conuenit alteri. ¶ 4o instat sic Quicqd ponitur i diuinis oportꝫ q ponatur summe. ⁊ sic cū ponūtur ibi distīctiōes ponēt ibi summe. ¶ Dico q licꝫ illa que dicunt ibi

pfectiones sint ibi sūme ⁊ sūms .non tñ
que dicūt sūmā ⁊ oēm habitudinem. quia
sūma distinctio nō est inter psonas. ¶ Cō
tra distinctio p priora est maior q̄ p poste
riora. sꝫ distinctio quā ponis inter attribu
ta est quidditatiua. ⁊ p ɔñs p priora. s. per
illa de primo mō. ergo ⁊c. ¶ Priᵃ distinc
tio essentialis ē maxime quidditatiua. Est
essētialis .qꝛ quidditas ⁊ essētia sūt idem
¶ Ad ista dico. Ad priᵐ q̄ ɔtingit inter/
dum p posteriora maiorē distinctiōeꝫ fieri
Nam soꝛ ⁊ plato qui pse distinguūtur p
posteriora. magis distinguūť q̄ aial ⁊ ra
tionale que per se distinguuntur p priora
q̄ aial ⁊ rōnale que distinguuntur precise
¶ Ad 2ᵐ dico q̄ quidditas abstrahit ab
essentia sicut pductio a factione. ⁊ p ɔñs
distinctio q̄dditatiua ab essentiali. ¶ In
statur sic. Melius ē habē oēm pfectiōnem
in se q̄dditatiue ⁊ formal'r ⁊ simpl'r. q̄ a/
liquo alio mō. cū iste modus sit primus ⁊
principalissimᵘˢ. Cū ergo oia ēentialia di
cant pfectiōes simpl'r. melius ē q̄ attribu
antᵉ ēentie diuine in priᵒ mō q̄ in 2ᵒ. Et si
in primo mō. tunc arguo sic. quecūqꝫ sunt
in pᵒ mō idē nō distinguūť formal'r. sꝫ p
fectiōes cū ēentia sunt huiusmōi. ergo ⁊c
¶ Dico q̄ illud nō ē melius filiū esse per
fectiorē pāe. q̄ esse equalē. qꝛ hoc sue dig/
nitati repugnaret. ita nō ē meliᵘˢ diuīe sa
pientie eē in pmo mō diuia ēentia. qꝛ tunc
nō eēt sapientia. ¶ Cōtra illud qđ est tale
quo nihil cogitari magis pōt. includit oēꝫ
pfectiōē simpl'r. alioqn nō eēt pfectissimū
i sua q̄dditate que pscindere uideť ab illis
pfectionibus. ¶ Dico q̄ sufficit q̄ pfectis
simū includat identice oēm pfectionē simᵖ
Et tunc ad illud qđ diciť. q̄ tunc nō esset p
fectissimū ut pscindit q̄dditatiue ab istis
pfectōnibus. Dico q̄ imo. nā ipsū solum
est pfectissimum p suam infinitatē ⁊ ea/
dem est infinitas eius ⁊ oium taliū pfecti
onum essentialiū. ut aūt ab illa infinitate
prescindit non est pfectius nec impfectius
¶ Sexto instať sic. nā ut dicūt aliqui. hic
uideť ɔfirmare errorē arrii. qꝛ una illaꝝ
pfcōnū ut prescindit ab alia cū nō sit cre
atura. oꝫ q̄ sit deus. ⁊ sic erunt plures dii

sicut plures pfectiōes. ¶ Dico q̄ eodē mō
arguitur de psonis q̄ essent plures dii. cū
tñ queliꝫ ut prescindit ab alia nō sit creatu
ra, sed sit deus ⁊ erūt plures dii sicut plu/
res p sectōnes. ¶ Dicūt tamē aliqui q̄ po
nere oppositū istius distinctiōis inducit er/
rorē Sabellii. ¶ Cōtra distinctiōem diui
naꝝ psonaꝝ. nam oēs rōnes quibus mili
tant cōtra formalitates ut supra patuit ⁊
infra patebit. pōt militare ab simatibus
cōtra distinctiōem diuinaꝝ psonaꝝ. ¶ Di
co ergo q̄ oē qđ est. uel ē essentia creatā uel
diuina. sed tñ nō quidditatiue. sic oē qđ ē
est sba. uel accidens. ⁊ tñ multa sunt que
neutrū sunt quidditatiue. Ideo dico q̄ te/
merarium ē dicere aliquā opinioneꝫ illaꝝ
esse hereticam. quia uarii ⁊ sollēnes docto
res opinati sunt sic oppositū. ⁊ ideo posi/
ta distinctione tali oia soluuntur.
¶ Ad argumentum in principio patet.

Utrum pfectiones in deo disting
uantur sᵐ rōem ab aia fabrica/
tam. q̄ sic. quia sᵐ dioni. Scriptu
ra multa deo attribuit ppter impfectionē
intellectus nostri ¶ Contra tale ē fictūᵐ
⁊ nullū tale debet poni in deo ¶ Hic in/
troducitur cōis opinio q̄ sic. qꝛ intellectus
noster uario mō operans circa suū obiectū
p ɔceptiones quas facit circa obiectū. pōt
distinctiōeꝫ rōnis fabricare. ¶ Sed cōtra
hoc arguitur 4ᵒ. ¶ Primo sic. qñ aliqua
duo sunt penitus indistincta. si unum nō
distinguitur rōne nec reliquū. sed pfectiōes
diuine sūt penitus eedem. in se ⁊ in nobis
scꝫ in intellectu nr̄o obiectiue. sed ut in se
ipsis nō distinguūtur rōne. ergo nec in in
tellectu. Probatio minoris quātū ad istā
partem . s. q̄ sūt eedem in se ⁊ in nobis. s.
in intellectu. quia uel sunt idem totaliter
⁊ sic habetur ppositū. uel nō. ⁊ tunc nō in
telligimus eas ¶ Si dicatur q̄ possunt
p tāto distingui rōne i intellectu ⁊ nō in se
licet sint eedem. quia ut in intellectu habēt
quendā respectū rōnis. quia in mente sunt
quē nō habent ut in se. ⁊ ppter hoc possūt
distingui. ¶ Contra diuina pfectio ut in
se ē. non habet talem respectū rōis. sꝫ diuia

pfectio que in se ē. ergo diuina pfectiō que in nobis ē non habet illū respectū rationis. Pri^a pbatur. respect^9 ē posterior fūdamēto. ⁊ p ꝯñs multomagis de illo respectu intellectus ꝗ prius intelligit diuinā pfectionem in se ꝙ habeat talē respectū. uel ꝙ fabricet. ⁊ in illo priori sunt in intellectu. ⁊ tñ indistincte. ¶ 2° sic. nullus effectus formalis ēst ubi non est forma. respectus aūt rōnis dat referri ⁊ distinguitur, sed respectus rōis nō est in illis pfectōibus. qa si sic eēt realis. ꝗ nō dat distingui. ¶ Tertio sic ois intellect^9 aliter intelligens rem ꝙ sit in se est falsus. sꝫ intelligēs diuinas pfectiones distingui rōe. intelligit eas aliter ꝙ sint in se. qꝛ intelligit eas referri respectu rōnis sꝫ distinctōe que non est ibi

¶ Dicit ꝙ si intellectus intelligēt res i se ⁊ aliter intelligēt ꝙ in se essent. eēt falsus sꝫ itellect^9 nō itelligit eas ut i se sūt. sꝫ itelligit eas ut sūt i eē ꝯgnito. idcirco nō ē falsus. ¶ Cōtra qꝛ itellect^9 intelligēs aut ē falsus quia intelligit reꝫ aliter ꝙ sit in se ⁊ tūc habet ppositū. aut quia precise intelligit eam aliter ꝙ sit in esse cognito. ⁊ sic sequit ꝙ nulla cognitio eēt falsa. quia oia sibi conueniūt in eē cognito uel intellecto

¶ Quarto sic qñcuqꝫ unū ꝯdictoriorum uerificat de aliquo. aliud tūc nō pōt uerificari de eodeꝫ. sed istud ē ueꝝ. ꝙ diuīe pfectiones in se nō distinguūtur rōne. ꝗ p quācūqꝫ potentiā nō poterit uerificari ꝙ distinguūt rōe. uidet ergo imaginatio falsa. nec debet hoc attribui rōni in itellectui qꝛ ꝯdictionē uidet icludere. quia tñ cōis opio est in oppositū ideo istud non assero. soluat rationes qui uult.

Utrum oēs ille pfectiōes que sūt in deo possūt esse una res. supposita aliqua nō idētitate uł distinctione ex natura rei inter illas. ꝙ nō Aug. 3° de trin. ꝙ oio nulla res est. nihil est. sed ille pfectiones nō sūt nihil. ergo sunt res ¶ Cōtra hila. aliud est psona. ⁊ aliud est realitas eius. ꝙ nō esset nisi realitas aliq^o mō distingueret a formali rōne. Hoc autē quitas. ⁊ cōiter dicebat ꝙ oīs distinctiō nō facta ab aīa est realis. qꝛ sicut ens diuidit in ens in aīa. ⁊ extra animā. ita distinctio que ꝯsequit ens. ¶ Constat autē ꝙ illud ens qd est extra aīaꝫ est res. ꝗ ꝛc. ¶ 2° ad questionē rñdendo dicebat. ꝙ quia ille diuine pfectiones nō distinguūtur realiter sicut certū est cuilibꝫ. ⁊ aliqualr distinguūt Relinquit ꝙ distinguūtur solum ratione.

¶ Cōtra hoc arguo dupl'r. ¶ Primo sic qñcūqꝫ aliq ppositio ē demōstrata ex duab^9 pmissis quaꝝ una ē demōstrata ⁊ alia credita. illa necessario est tenenda. sed distinctio ex natura rei non realis demōstrat ex duabus pmissis talib^9. ꝗ ꝛc. Probatō minoris. que sunt in psona pr̄is sunt una res solum. ⁊ p ꝯñs nō distinguūtur realr quia sic esset in diuinis plus ꝙ tres psone uel tres res. sed aliqua que sūt in psona patris distinguūtur ex natura rei. ergo ꝛc.

¶ Prima ppositio est credita. 2ª demōstrata ē satis euidenter. si homo non uelit ptertire. oꝫ quēlibet ꝯcedere ex ui demōstrationis. ¶ 2° arguo sic. ubicūqꝫ est pluralitas alterius ⁊ alterius rōnis ibi necessario est distinctio. sed i diuinis ē trinitas rerum ⁊ nō ē quaternitas. ē aūt ibi s^m oēs quaternitas relationū nō fabricata ab aīa. ꝗ distinctio ex natura rei iter quattuor relationes que nō est realis. qa si esset realis tūc essent ibi tot res quot conceduntur ibi relationes quod est falsum. ergo ꝛc. ¶ Dico ergo ꝙ inter perfectiones diuinas est distinctio non fabricata ab aīa. nec distiguūt tñ realiter. Sed ad declarandū istud ꝙ nō uidetur difficile. diuersi diuersimode dicunt. ¶ Aliqui uolunt saluare ⁊ dicere ꝙ omēs pfectiones diuine sunt una formalitas solum. ⁊ solum una realitas. quia cuꝫ realitas ⁊ formalitas sint ad ipsum multiplicata formalitate. multiplicatur ⁊ res

¶ Dicunt tñ ꝙ una illaꝝ pfectionū nō ē. alt eris aūt formaliter. ⁊ p ꝯñs dicūt ꝙ formaliter distinguūt. ⁊ sic saluāt logicalr.

¶ Contra ubicūqꝫ est inuenire distinctiones diuersaꝝ rōnum. ibi ē inuenire extrēa diuersaꝝ rōnū. sed distinctio formalis ⁊ realis sunt diuersaꝝ rōnuꝫ. ergo ⁊ extrēa

sc3 formalitas ⁊ realitas. Maior est ma/
nifesta. quia eadem sūt principia essendi ⁊
distinguendi. ergo sicut principia essendi
si sunt eiusdē rōnis nō dant esse nisi eiusdē
rōnis. sic nec dabūt nisi distinctiōez eiusdē
rōis. ¶ Confirmatur quia inter extrema
eiusdem rōnis inquātū eiusdē rōis sūt. nō
innascitur nisi respectu eiusdē rōis. distinc
tio est relatio. ergo si extrema sūt eiusdē rōis
⁊ distinctio nō poterit esse nisi eiusdē rōis
⁊ si alterius necessario mutabit alterum
extremorum. ¶ Confirmat 2° qr sicut sbā
distinguit ab accidēte. sic distinctio sbālis
ab accidētali. solū pter distinctiōez extre
morum. ¶ Cōfirmat 3° sic. distinctiō generis
distinguit a distinctiōe specifica. qr genus
distinguit a specie. ⁊ si idez eēt genus ⁊ spēs
⁊ distinctio utraqz eēt eadez. ¶ Tertio ar
guitur sic. qñcūqz una distinctio 9uēit nūc
p se ⁊ alia p accidēs. extrēa nō pūt eē eadē
Hoc pbat. qr nō pūt eē extrēa formalia
nisi distinctiō formalis sit 9ñs talia extre
ma. si ergo extrema eadez essent distictiōis
formal' ⁊ realis. posita formali ⁊ necessa/
rio ponentur extrema. ⁊ p 9ñs realis. ergo si
distinctio 9uenit aliquib9 p accidens ⁊ ex
trema illius distinctiōis 9ueniūt p accidēs
⁊ si p se. p se. Sed distinctio formalis 9uenit
entibus oibus creatis p se. distinctio real'
p accidēs. ergo necessario extrēa 9dictiōis hui9
⁊ illius sūt alteri9 ⁊ alteri9 rōis. Minor
quātū ad utrāqz sui partē pbat. ¶ Primo
quātū ad pmā partē. s. q distinctiō formal'
9uēit entibus p se. qr distinctio formalis
quidditatiua. ⁊ p 9ñs cōsequēs qdditatem
sed oē 9ñs qdditatē est p se. quia p quiddi
tatem demōstrabile est de deo ¶ Quātū
ad secūdam partem. s. q distinctio realis
sit p accidens. pbat sic. Illud qđ nō est rea
liter uel q non est res. nō pōt distingui re
aliter. sed nihil ē res nisi ut existit. quelibz
aūt res creata existit p accidens. ergo disting/
uitur realiter p accidens. ¶ Confirmat.
necessariū ⁊ 9tingēs necessario sūt alteri9
⁊ alterius rōnis. sz extrema distinctionis
formalis sūt necessaria. ⁊ extrema distinc
tionis realis sūt 9tingentia. ergo ⁊c. ¶ 2° sic
quecūqz sunt idem oibus modis. si unuz

distinguit ⁊ reliquū. sz formalitas ⁊ reali
tas sunt idem oibus mōis. ergo si forma
litas uel rō formalis distinguit ab alia ra
tione formali. ⁊ realitas distinguit a reali
tate. ¶ Confirmat p silogismuz exposi/
toriuz. hic intellectus est omnibus modis
hec realitas. hec uolūtas ē oibus mōis hec
realitas. ergo hec uoluntas ē oibus mōis
hic intellectus ¶ Quarto pbat ppositū
p quadruplicem oppositōem. Pri° p oppōz
relatiuā sic. ubicūqz est 9mune ⁊ ppriū. ne
cessario est aliqua distinctio. quia nihil est
9mune sibi ipsi. sz realitas ē 9munis oib9
formalitatibus. nō ecōuerso. ⁊c. ¶ 2° p
oppōem 9triam. Contraria nō possūt eidez
in esse s'm idem. sed identitas ⁊ diuersitas
sunt 9traria. ergo ⁊c. Perfectiones aūt diuie
sunt idem realiter. ⁊ distinguūtur forma
liter. ergo p aliud ⁊ aliud ¶ Tertio p op
positiōem priuatiuā sic. pfectiones diuine
inquātum sunt res sunt unū. rōnes autez
formales sūt in eis plures. ergo unitas ⁊ plu
ralitas necessario eis 9ueniunt p aliud ⁊ a
liud ¶ Quarto p 9tradictiōez sic. qñcūqz
aliqua duo sunt penitus idē multiplicato
uno. ⁊ aliud non pōt non multiplicari. si
ergo formalitas ⁊ realitas sūt penit9 idez
sicut multiplicātur rōnes formales. ita ⁊
reales. qđ ē falsuz. ¶ Si dicit q res pōt ac
cipi dupl'r. Uno modo 9munissime ⁊ isto
mō dicitur de oibus que sunt extra aiam
⁊ tunc tot sunt res quot sūt formalitates
¶ Alio mō pōt accipi pprie ⁊ tunc dicitur
q in diuinis pfectionibus ē solū una res
cum distinctione rōnis formalis. si autem
dicatur sic. sic habetur ppositū. quia neces/
sario sequit distinctio inter realitatez pro
priam ⁊ 9munē. sed 9is p te est oib9 mōis
idem cū formalitatibus. ergo realitas pprie
sumpta necessario distinguitur aliqual'r
a rōnibus formalibus. Ideo dico q neces
sario est ponēda aliqua distinctio inter ra
tiones formales siue formalitates ⁊ rea/
litates. ⁊ nō sicut inter formalitatez ⁊ for
malitatem. sed sicut inter formalitatem ⁊
modū intrinsecū ¶ Ad cuius euidentiā ē
sciendum. Primo quid sit formalitas. 2°
quid sit modus intrinsecus. ⁊ sic quid sit

realitas. ¶ Quātum ad priᵐ quid sit formalitas dicunt aliqui ꝙ formalitas dicit a forma. sicut materialitas a materia. Et ideo dicunt aliqui ꝙ plures formalitates sine pluribus formis esse non pnt. sicut plures materialitates sine materiis. ¶ Cōtra istā ē nimis grossa ꞇ asinina imaginatio ꝙ patet ex duobus. Primo sic. quia sic formalitas dicitur a forma. ita essentiale ab esse. Nos aūt ponimꝰ ī diuinis multa essentialia. ꞇ tñ non sunt ibi multe eēntie ut patet expresse p beatum dioni. in .c°. de unica ꞇ discreta theologia. ergo nec ad positionem multaꝝ rōnum formaliū sequit multitudo formaꝝ qȯ tu dicis. ¶ 2° q̄a ī psona patris in diuinis ponuntur multa psonalia. s. ingenitum, paternitas. spiratio actiua que oīa sunt psonalia. ꞇ tñ persona patris nō est nisi unica. ğ ꝛc. ¶ Preterea multa materialia sᵐ ꝯiter loquentes ponuntur in uno ꝯposito. s. multa accidentia materialia. ꞇ tñ non ponuntur ibi multe materie. ita in homine multa humana. nō tñ nisi unus homo. Ideo dicunt aliqui ꝙ formalitates sūt rōes reales que ponunt in eadem re simplici. ¶ Cōtra pri°. quia formalitates nō solum ponuntur in simplicibus sed etiā ī ꝯpositis sᵐ ponētes formalitates. ideo ista nō est bona descriptio. ¶ 2° quia non oēs formalitates sūt reales. nam hō in potentia hēt formalitatem ꞇ tñ non realitatem. sic eēntia rōnis habꝫ formalitates ꞇ non realitates. Ideo dicūt alii ꝙ iste formalitates nō sūt nisi quedā modalitates. ¶ Contra. naꝫ ponētes eas diuidunt eas cōtra modos. ¶ 2° qꝛ modi non possunt esse primi in entibus qꝛ modus semper est posterior eo cuiꝰ modus ē sed formalitates ponūtur simpl'r primo in entibus. nā rō entitatis est quedam formalitas. ꞇ rō deitatis que simpl'r sūt priora oibus. Ideo dicūt alii ꝙ formalitates sunt rōnes diffinitiue uniuscuiusqꝫ. Ratio eni diffinitiua dicit formalis. ꞇ cōstat ꝙ est formalitas. ¶ Contra dupl'r. Pri° quia p̄dicamēta nō sūt diffinibilia qꝛ simᵃ simplicia. ꞇ tñ habēt formalitates p quas formaliter distinguūtur. ¶ 2° quia ratō entis ꞇ rō deitatis ponūt formalitates ꞇ tñ non possūt diffiniri eo ꝙ oīs diffinitio datur per priora. sed his nihil est prius. ¶ Dico ergo ꝙ formalitas est quidditas uniuscuiusqꝫ habēns quidditatem siue diffinibile sit siue non. quia ratō formalis uniuscuiusqꝫ est illud qȯ inest sibi in pri° modo dicendi p se. talia aūt sunt oīa quidditatiua. ¶ Sed cōtra istam declaratōem occurrūt 4ᵒʳ dubia. Primū est. Si ista q̇dditas que ponit formalitas est aliqua realitas. ¶ Dico ad istud ꝙ oīs quidditas existens in rerum natura necessario est realitas. ꞇ p ꝯñs denominatiue realis. quia sᵐ August. pmo de trini. qȯ nulla res est. oīo nihil est. ideo oꝫ ꝙ oīs formalitas existēs in rerum natura necessario sit aliqua realitas. ꞇ p ꝯñs realis denoīatiue cū non sit nihil. ¶ 2ᵐ dubiū est. si formalitas ē realitas. quō potest intelligi ꝙ in aliquo sint plures formalitates q̄n sint plures realitates uel res. ¶ Dico ꝙ pꝫ duplici exem° in diuinis. pri° quia quelibꝫ psona ē diuinᵃ essentia. ꞇ tñ tres psone nō sūt tres eēntie. ¶ 2° 4· relationes sunt uere essentia diuina. ꞇ tñ nō sunt in diuinis 4. essentie. eodem mō in ꝓposito. ¶ 3ᵐ dubiū est. quia idem non pōt esse multiplicatū ꞇ nō multiplicatum p extrema cōtradictiōis. ꞇ ideo quia psone sunt plures ꞇ non eēntia. ponit aliqua non identitas inter ea. tunc eadem rōne oportebit dicere de formalitate ꞇ realitate. Concedo. ꞇ hoc superius ꝓbaui. nec uideo oppositum qȯ possit teneri. sed quō hoc sit inferius declarabitur. Ideo dico ꝙ formalitas est realitas identice. ꞇ simpl'r sunt idem. non tñ quidditatiue. quecūqꝫ autem se sic habent ꝙ unum pōt multiplicari alio non multiplicato. sicut patet de essentia ꞇ relationibus. ꞇ psonis. non potest esse unum omnibus modis idem alteri.

¶ Quartum dubiū est. ꝙ si formalitas ē quidditas sicut in diffinitione dictum est. tunc distinctio formalis erit quidditatiua quia quidditas ꞇ essentia sunt idem. ğ sequit ꝙ distinctio formalis erit essentialis ꞇ sic in diuis eēnt m'te essentie. ¶ Dico ꝙ q̇dditas abstrahit ab essētia. sicut entitas

a sba ꝛ p ꝯñs distinctio q̇dditatiua abstrabit ab essentiali. ꝛ sic multe quidditates stant cum unitate essētie. Ex his p modū correlarii sequitur illud quod supra dictū est. s. ꝙ quattuor gñа ꝓpositionū formantur in diuinis. s. denominatiuaꝝ. quidditatiuaꝝ. essentialium. ꝛ identicaꝝ. Que re de illis distinctione 2ª ꝛ de similibus. Nunc autem ad ꝓpositum. qñ nos ꝯcedimus in diuinis formalitatez esse realitatē in abstracto illa ꝓpositio est identica. sic ista pater ē eentia. ꝛ iō plures formalitates sunt una realitas. sicut plures ꝑsone sunt una essentia suo mō. ¶ Attendendū est tñ ꝙ p̄dicatio identica ꝯuenit duob⁹ modis Uno modo ꝓpter infinitatez utriusqꝫ extremi. uł saltem alterius. sicut patet in diuinis. qñ aliqua attributa p̄dicant̄ de se inuicem. uel qñ attributa p̄dicant̄ in abstracto de relatione. ꝛ ortum illud est ꝓpter infinitatem utriusqꝫ uel alterius extremi.

¶ Alio mō ꝯuenit ꝓpter ꝯitatem unius uel amboꝝ extremoꝝ. qñ. s. sunt transcendentia. ꝛ hoc qñ alterū uel utrumqꝫ. ꝛ isto modo ꝯceditur in creaturis p̄dicatio identica. ꝛ unius abstracti de alio. cōcedit̄ enim ꝙ unitas est entitas. nūꝗ̄ autē inuenitur p̄dicatio identica que sit in abstracto in creaturis nisi 2º mō. Prim⁹ nō inuenitur sine infinitate que repugnat creaturis Isto 2º mō ꝯceditur ꝙ formalitas est realitas in abstracto ꝓpter ꝯmunitatem ꝛ transcendentiam utriusqꝫ uel saltem alterius scꝫ realitatis. uel s̄m aliquos formalitatis ¶ Uiso quid sit formalitas. uidendum erit quid sit modus intrinsecus ¶ Dicit aliqui ꝙ modus est ille qui ingredit̄ q̇dditatem alicuius. ꝛ p ꝯñs ptinet ad primum modū dicendi ꝑ se. quia oīa alia ab illis de primo mō sunt cuilibet extranea ꝛ extrinseca. ¶ Contra istud arguitur 4ᵒ. Primo sic. Modus cuiuslibet rei intelligit̄ posterior eo cuius est modus. quia fundatur in re cuius est modus. sed oīa quidditatiua ꝛ ꝑtinentia ad priᵐ modū sunt priora. uł saltez nullū est posterius. ġ modus nō ptinet ad primū modū. ꝛ p ꝯñs nō est de q̇dditate rei cuius est modus. ¶ 2º sic. nullum

ꝓprium ēst de quidditate alicu⁹ ꝯis. maxime si illud ꝯmune posset stare cū opposito illi⁹ ꝓprii. sꝫ rō entis ē ꝯis respectu īfinitatis que ē modus intrinsecus entis. ꝛ etiaꝫ eadem rō formalis entis stat cuꝫ opposito infinitatis. s. cū finitate. ergo nec īfinitū nec finitū qui sunt modi intrinseci entis sunt de quidditate entis. ¶ Tertio sic. nihil diuiditur ꝯtra rōem formalez simplicē que est inter eam. ꝛ est de pri⁹ mō respectu illius. sed īfinitas diuidit̄ ꝯtra illud cui⁹ est infinitas. nam ꝛ ipsa est modus diuinē essentie ꝛ non ratō formalis. ¶ Quarto sic ablato aliquo qꝺ est de q̇dditate alicui⁹ aufertur eius quidditas ablato. ergo gradu albedinis qui est modus ītrinsecus ei⁹ non aufertur albedo. uel rō formalis ei⁹ ergo modus nō est de q̇dditate. Ideo dico ꝙ modus intrinsecus est qui adueniēs alicui non uariat rōnem formalem eius. uel recedens ab eo nō uariatur rō. sicut patet de albedine ꝛ eius gradibus. ¶ Sed ꝯtra hoc instatur quadruplr̄. Primo sic. nam dr̄ia adueniens generi nō uariat rōeꝫ formalē eius ꝛ nō ponit̄ modus intrinsecus ¶ 2º quia accidens adueniens sb̄e nō uariat rōem formalem eius ꝛ tñ non dicit̄ eē modus intrinsecus sb̄e ¶ Tertio licet finitum ꝛ infinitū nō uariāt rōem entis cui adueniūt. tñ uariant rōem formalez quantitatis ꝟtutis quā diuidūt p se ¶ Quarto sic quia oē qꝺ est extra rōem formalez alicuius uidetur esse ei extrinsecū. sed iste modus ponit̄ ꝑter rōem formalē quidditatis. ergo ꝛc. ¶ Ad priᵐ dico ꝙ licet dr̄a non uariet rōem formalē generis. uariat tñ formaliter rōem ꝯstituti ex genē ꝛ dr̄a ꝛ ideo ponitur formalitas. quia nō facēt differre nisi esset formalitas. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ licet albedo nō uariet rōem formalez sb̄e. tñ rōem ꝯstituti p ipsam bene uariat nam albū ꝛ nigrū bene distinguūtur formaliter quātū ad genus secūdaꝝ ꝑfectionum ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ sicut finituꝫ ꝛ infinitum dicūt nullam rōnem formalem. ita nec quātitas ꝟtutis que p ea diuiditur. ꝛ ideo dico ꝙ finitum ꝛ infinitum nō dīnt nisi sicut modi oppositi. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ

modus intrinsecus nō ponitur infra qd/
ditatez ita ꝙ intret primū modū. Sed dž
modus intrinsecus. quia reducitur ad idem
genus ad quod reducitur rō formalis cuius
est modus. ¶ Ex pmissis declaratis ad
ppositum descendendo introducuntur 4^or
modi intrinseci. ex quibus declaratur ꝙ plu
res formalitates possunt esse cū una rea/
litate. qd ē ppositū. ¶ Primus est becceitas
uel pprietas indiuidualis. nam beccitas ē
modus intrinsecus. quia nō uariat rōnem
formalem. nam indiuidua sub eadem spē
differūt p beccitates. ⁊ tñ eiusdem rationis
formalis sunt. albedo ergo indiuiduatur
p unam pprietatem. ⁊ nō soluz albedo. sz
etiam oīa uniuersalia que abstrahūtur ab
ea. s. cōla ⁊ formaliter in ea sunt hec una
simplici beccitate. nec eis nō rñdet nisi una
beccitas totalis. ¶ Eodemmō dico de rea/
litate que ut pbabitur est modus intrinse
cus. ⁊ potest esse illud ꝙ multe rōnes for/
males dicūtur reales ⁊ nullatenus uariata
nec multiplicata ¶ 2° est existentia. nam
ꝯsueuit dici ꝙ relatio ⁊ existentia sūt idez
s^m esse. sed differunt s^m diffinitionem. nō
accipiebāt esse p essentia sed pro existētia
Similiter una existentia est in aīa nostra
⁊ in omnibus potentiis. ⁊ tñ multe quid
ditates ¶ Eodemmō poterit dici de for
malitatib^9 ⁊ realitate. quia multe possūt
esse formalitates ⁊ unica realitate nō mul
tiplicata sed simplici. ¶ Tertius est eter
nitas. sicut in motu multe sunt rōnes for
males ⁊ tñ non nisi unum tempus mensu
rans oēs. sic in diuinis sūt multe rōes for
males ⁊ tñ nō nisi una eternitas. sic pate
bit clarius distinc. sequenti. Cuz g̃ multa
dicantur eterna uniuoca eternitate. ita ui/
detur uniuoca simplici realitate m^lta pñt
dici realia. ¶ Quartus modus est infini
tas. non enī intelligo ꝙ in deo sūt multe
infinitates sicut fuit declaratū distinctiōe
secūda. unde sicut una simplex infinitas ē
in deo quia oīa eēntialia dicuntur infinita
sic uidetur ꝙ una simplici realitate. multa
imo oēs rōnez formales in una psona ex/
istentes possunt dici reales sine pl^alitate
realitatum. ¶ His uisis manifeste ostendit

ꝙ realitas est modus intrinsecus. nā illud
quod aduenit alicui ⁊ nō uariat eius rōez
formalem illud est modus itrinsec^9 ei^9. sz
realitas est huiusmōi. ergo ꝛc. Maior pz
ex dictis superius. Minorē ostendo dupl^r
quia hō in aīa ⁊ extra aīam habet eandez
rōem formalem. tñ sub alio ⁊ alio modo
cum g̃ hoiem esse extra aīam sit hoiem esse
realez. sequitur ꝙ realitas nō uariat. ¶ 2°
quia hō in actu ⁊ homo in potentia habēt
eandem rōem formalē. quia eandē diffini
tionem. in potentia autez nō habet ueram
realitatem. nā homo in potentia nō est res
⁊ postea in actu est res. relinquitur ergo ꝙ
sit modus ¶ Dico g̃ ꝙ minor distinctio
est inter realitatem ⁊ rōnem formalem q̃
inter unam rōnem formalez ⁊ aliam. ⁊ sic
de oī mō intrinseco ¶ Ex hoc patet quō
rō formalis pōt plurificari sine plurifica
tiōe realitatis. ⁊ sic posita unitate reali sū/
ma inter pfectiōes diuinas poterit stare dis
tinctio rōnuz formaliū. que quidē distinc
tio est ex natura rei. non ab aīa fabricata
¶ Sed hic occurrūt multe diffi. Prima
est ista quia s^m dioni. de diui. no. Nō ē au
dendū dicere uel cogitare de supsubstanti
ali ⁊ occulta diuinitate pter ea que nobis
p sacras scripturas de deo diuinitus sunt
expressa. Ista positio formalitatū non po
nitur p sacram scripturā. ergo ipsa nō est
ponenda. ¶ Ista autem diffi. soluitur qua/
druplici auctoritate sacre scripture. quaz
prima ē ad Ro. i. inuisibilia dei p ea que
facta sunt intellecta ꝯspiciūtur. ¶ Ista au
tem inuisibilia. aut sunt essentialia ⁊ tunc
habent m^lta essentialia ꝯspecta ⁊ nō ficta
Aut sunt psonalia. Ista autem s^m Aug. ⁊
Hila. non ꝯcedūtur plura in neutro genē
psone enī sunt plures ⁊ nō plura ¶ 2^a ad
Ro. ii. O altitudo diuitiaz sapientie ⁊ sci
entie. ꝛc. Aut idem intelligit p sapientiaz
⁊ scientiaz. ⁊ tunc inutilis ē repeticio. Aut
aliquo mō idem. ⁊ sic ppositum. ¶ Tertia
est pterea ad cor. 2° Ea que sunt dei nullus
nouit nisi spūs sctūs. ¶ Ex quo habetur ꝙ
spiritussanct^9 plura cognoscat intuitiue
in deo. ⁊ omnia talia sunt ex natura rei.
¶ Quarta est ad Ro. 5°. ubi dicit ꝙ be/

nignitas dei ad petrū. adducit i lum̄ qui in futurum iram eius thezaurisat. ⁊ sic respectu eiusdem deus nunc habet benignitatem. respectu eius postea habet iraz. ergo necessario oꝫ ista i deo aliqualiter distingui ex natura rei. ⁊ sic ppositū. ¶ 2ª diff. si circa diuina misteria non sunt plura ꝙ̄ sancti posuerunt asserenda sic dicit dioni. de diuis noibus. 3º. c°. ¶ Ista diffi. soluit 4ᵒʳ auctoritatibus scōꝝ. Prima ē dionisii de diui. no. c. 9º. ubi dicit loquens de diuina alteritate. nunc aūt ipsam diuinam alteritatem non uariatōem quādam sup in conuersibilis identitatis suspicemur. sꝫ unituaꝫ. i. multiplicem formationeꝫ. ⁊ uniformes multe fecunditatis oīo processiones. ¶ 2° est ans. in mono. pri° c°. sic dicentis. Planum est rōnem certe habenti sūmum spiritum. non idcirco sui memor est. aut se intelligere quia se amat, sed ideo se amare quia sui meminit ⁊ se intelligit. ¶ Tertia est hila. de trini. 8. l. sic scribentis Nō efficit inquit creaturam uolūtas sed potestas. ⁊ sequitur ꝙ uelle nō est idē ꝙ posse. ¶ Quarta est dionisii de deo. ubi loquēs de diuinis pfectiōibus dicit Deo attribuitur multiplex simplicitas. simplex multiplicitas Et similiter pista quattuor patet ad difficultatem secūdam. ¶ Tertia diffi. ē ꝙ ois scola doctoꝝ non uidetur ponē istas formalitates isto mō. ut aliqua ex natura rei nō esse ideꝫ. ¶ Dico ꝙ licet oēs nō ponāt tñ forte oēs intendant implicite. licet explicite non dicant. Hoc autem declaratur quadruplici exemplo. ¶ Priᵐ ē ꝙ semp doctores conati sūt unū attributū p aliud de deo demōstrare tanꝙ̄ p noti⁹. unde aut ipsi intendunt idem p idem demonstrare totaliter qđ ē absurdum. aut si fugiūt ad essentiā rōnis tunc ipsi negociantur circa ꝯtractus pprios. non circa deum ¶ 2ᵐ ē ꝙ antiqui doctores impugnāt phōs. quia posuerūt deum esse principiū creaturarū p intellectum solum. ⁊ tñ si nihil est i deo nisi intellectus ipsi conuidūt cum phis. aut si aliquid aliud ab intellectu ipsi ꝯcedunt ppositū. ¶ Tertium est ꝙ ipsi disputantes utrum essētia diuina sit principiᵐ

pductiuuꝫ uerbi sub aliqua rōne attributali. Dicunt ꝙ ipsa sola sine aliquo attributo nō est principiū pductiuū. qđ nihil esset dictu si nulla esset non identitas ex parte rei inter ea. ¶ Quartū exemplū est ꝙ oēs tales ꝯcedunt ꝙ demōstrabilis ē diuina necessitas ⁊ eternitas. ⁊ tñ circa infinitatem laborant multū. qui labor esset inanis nisi aliqua distinctio esset ul' si eēnt penitus ideꝫ. ponūt ergo ipsimet implicite ¶ Quarta dubitatio est ꝙ licꝫ beatᵘˢ aug. posuerit distinctionem inter essentiam ⁊ relationem quā intelligimus esse formalem. tñ eo modo ipse negauit distinctionē inter essentialia. 7° lib° de trinitate. dicēs sic. Si filius inquit non est eo uerbū quo sapientia. sed eo sapientia quo essentia. ⁊ in eodem libro alibi dicit ꝙ non est aliud deo esse ⁊ subsistere. sed bene est aliud deo deum esse ⁊ patrem esse ¶ Dico ꝙ quia ens prima sui diuisione diuiditur in absolutū ⁊ respectiuū sicut sba. in corporeaꝫ ⁊ in incorpoream. Intentio beati Augus. fuit dicere. ꝙ filius non est eo uerbū quo sapientia. quia uerbū est p respectum. sapientia p absolutum. sed eo sapientia quo essentia quia utrumqꝫ p absolutū. Et ita dicit in sequenti auctoritate ꝙ homo eo intelligens quo uolens. quia p sbam spūalē sed non eo sapiens quo coloratᵘˢ ¶ Quinta diffi. est quia ꝺᵐ augᵐ. 15. de trini. uidet dicere pfectiones diuinas eē easdem omnibus modis. dicens ꝙ bonitas ⁊ sapientia ⁊ cetera attributa non distant in natura diuina sicut in creatura. sed que est bonitas ipsa est beatitudo. ⁊ idem loquēs de attributis dicit sic ꝙ sicut non differt dicē multa attributa aut tria. ita nec tria aut unū. ¶ Dico aūt ꝙ nō differūt sic i creatura. qꝛ sūt i deo unū idētice ppter infinitatē non autem in creatura. Et quantū ad hoc non differunt dicere unum nec plura. quia omnia habent eandem infinitateꝫ. ⁊ ideo tantam pfectionem habet unum sicut plura. ⁊ unum sicut omnia. ⁊ p hoc uult aug. pluralitatem excludere. nec inequalitateꝫ inducat. ¶ Sexta diffi. est quia ens pma sui diuisione diuiditur in ens in animam

ꝛ extra animam. ꝛ ens extra est reale. ꝛ iõ
oꝫ ꝙ omnis distinctio extra aĩam sit real'
qualis ponit distinctio istaꝝ formalitatũ
¶ Ad intelligendum solutionem istius
diffi. ꝛ sequẽtiũ oꝫ quattuor uidere que
ualent ad sequentia ¶ Primũ est ꝙ de om
nibus que actualiter existunt dicitur res
suo modo .s. s\^m ꝙ existunt. nam cõiter di
citur ꝙ ens ꝛ res conuertũtur. non est aũt
intelligendum ꝙ illa sit ꝯuertibilitas dif
finitionis. quia rõ entis inuenitur ubi nõ
inuenitur realitas. est ergo ꝯuertibilitas
passionis. Tunc sic. Qñ aliqua passio di
citur in 2° mõ dicendi ꝑse de aliquo superi
ori. dicitur 2° modo de omni contento ꝑ se
primo modo sub illo superiori. sed res di
citur in 2° mõ de ente. ergo de quolibet i
feriori ad ens. sicut ergo ista est uera. hõ ẽ
ens primo mõ. ita ista est uera. homo ẽ res
2° modo. ꝛ ita de oĩbus aliis ¶ 2° notan
dum est ꝙ de oĩbus que existunt. dicitur
res identice ꝛ in absoluto. nam sicut uide
mus in diuinis ꝙ ꝓpter infinitatẽ uni⁹
extremi uel amboꝝ uerificatur identica
predicatio in absoluto. Ita sicut superius
dictum est ꝓpter ꝯmunitatem alterius uel
utriusqꝫ extremorũ uerificari põt etiam
identica ꝑdicatio. ꝛ ideo sicut ista est uera
humanitas est entitas. ita ista est uera hu
manitas est realitas. ¶ Tertio est notan/
dum ꝙ illud quod est reale dicitur dupl'r
quidditatiue .s. ꝛ denoĩatiue. Primo mõ
scꝫ quidditatiue nihil est qõ sit res nisi rea
litas tantũ ¶ 2° autem modo .s. denomi
natiue dicitur de omnibus. Exemplũ sic
ꝑfectiones. quedam sunt essentiales. que/
dam notionales. Ita aliqua dicunt essenti
alia. alia notionalia. sed tñ essentiale dicit
in primo mõ dicẽdi ꝑse ꝛ quidditatiue de
essentia denominatiue. aut dicit de aliis
attributis. Eodemmõ dico ꝙ homo dicit
realis ꝓpter realitatem denõiatiue sicut
existens dicit denoĩatiue. ¶ Quarto no
tandum est ꝙ aliquid dicitur formaliter
reale. ꝛ aliquid fundamental'r. Formal'r
autem s\^m ꝙ tale habet realitatem. Fun/
damental'r autem qñ habet solum ꝙ sit
reale ꝓpter fundamentum reale in quo ẽ

sicut dicimus de relationibus ¶ Dic ꝗ uẽ
sis dico ad difficultatem ꝙ ens in pri⁹ sua
diuisione. diuidit in ens in aĩa ꝛ extra ani
mam. Et qñ dicit ꝙ oẽ quod est extra a/
nimam est reale. Dico ꝙ falsum est. nam
quidditates in potentia obiectiua sunt ex
animã ꝛ nõ sunt fabricate ab aĩa. alioqn
cum sint eiusdem rõis in potẽtia ꝛ in actu.
quidditates in actu formẽt entia rõis qõ
est falsum. constat autem ꝙ tales quiddita
tes nõ sunt reales. Ideo dico ꝙ nõ oẽ ens
extra animam est reale. sed dico ꝙ ens
extra animam diuiditur in quidditatem
ꝛ modum quidditatis. s\^m autẽ ꝙ patuit
superius realitas est modus quidditatis
ꝛ nõ formalitatis. ꝛ ideo formalis distinc
tio que fundatur super quidditatem nõ
est de se realis. sed illa que fundatur sup
modum realitatis rectitudinis. hec patet
ex hoc quia que formaliter. ꝛ cum hoc rea
liter distinguũt ut homo ꝛ asinus. si amit
tant modum suũ realitatis ꝑ adnihilatio
nem uel corruptionem non distinguũtur
ultra realiter. tñ bene distinguũtur forma
liter sicut prius. quia easdem diffinitiões
habent in potẽtia ꝛ in actu. in potentia di
co obiectiua. ¶ Sed dices hec formalitas
aut est res aut est nihil. nam s\^m aug\^m de
trinitate qõ nulla res ẽ. nihil est. si autem
sit res ꝑ ꝯñs uidetur dicendum ꝙ plures
formalitates sũt plures res. Dico ꝙ que
libet formalitas est res sicut quelibet per
sona est essentia. ꝛ tñ sicut plures ꝑsone nõ
sunt plures essentie. sic nec plures forma
litates non obstante ꝙ sint res. erunt plu
res res. sicut eñ una essentia numero cor/
respondet distinctis ꝑsonis quarum que
libet ẽ essentia. sic suo modo una simplex
realitas pluribus formalitatibus corre/
spondet. ¶ Sed ꝯtra. accipiendo ipsaꝫ for
malitatem in ipsa ultimata ꝑcisione ut for
maliter est ab alia distincta. ꝛ si tunc res ẽ
ergo res distincta ab alia que ut sic ẽ ꝑcisa
¶ Dico ꝙ formalitas ꝑcise est sumpta so
luꝫ quidditatiue. ¶ Et tunc ad argumẽtũ
dico ꝙ formalitas quidditatiue. nec ẽ res
nec nihil. Dicit autem aug⁹. non ẽ quiddi
tatiua. sed sic omne qõ est simpliciter aut

est unum aut multa. ꝛ tamē cū hec stet ɋ
multa sunt que ɋdditatiue nec sunt unū
nec multa. sic omne quod ē. uel est res. uel
nihil. tñ quidditatiue nō ē aliquid istorū
Similiter argumentū nō ualet sicut patet
in aliis. Nam ueritas est entitas. Et boni
tas ē entitas. bonitas ꝛ ueritas distinguūt
ergo bonitas ꝛ ueritas sunt distincte enti
tates. non sequitur. Eodemmodo in ppo
sito dico ɋ non sequit sapiētia est res. bo
nitas est res. ꝛ ista distinguūtur. ergo sūt
distincte res. quia res nō dicitur de eis ɋd
ditatiue. sed denominatiue. si eni res dice/
rentur quidditatiue. argumentū esset diffi
cile ¶ Septima diffi. est quia idem ꝛ di/
uersum sunt passiones entis. ꝛ uniformi
ter accipiendo sicut idem ꝛ diuersum reali
ter sunt passiones entis realis. ita idem ꝛ
diuersum formaliter sūt passiones entis
formalis. cum ergo sbm non excedat pro
priam passionem. nec ecōuerso. sic nō pote
rit ens reale inueniri sine distinctiōe ꝛ idem
titate reali. cuꝫ ergo ille formalitates sint
uere entia realia. earuꝫ distinctio erit uere
realis. ¶ Dico dupliciter. Primo ɋ idem
ꝛ diuersum sunt passiones distincte. ꝛ iō
ad ɔsaluādum ɔuertibilitatem. sufficit ɋ
sbm nō inueniatur sine altera parte. ¶ Ad
ppositū. dico ɋ ille formalitates sūt idem
uere realiter. ꝛ iō pars passiōis disiūctiue
uere ɔuenit eis. ¶ Sed ɔtra. res ɔuertitur
cum ente. ergo distinctio realis ɔuertit cū
distinctione entium. cum ergo hec sint plu
res entitates. erunt plures res. ¶ Dico ɋ
alique passiones entis sunt que ɔueniunt
cum ente in tota sua latitudine. ꝛ huiꝰmōi
sunt uerum bonum ꝛ unum. ¶ Alia sunt
que ɔuertuntur cum ente solum cōtracto
ꝑ aliquem modū. ꝛ ista sunt aliquid ꝛ res
aliquitas eni distinguitur ɔtra nihil. ꝛ iō
si actu est. aliquid ē. si actu aliquid nō est.
ꝛ uere non est. nihil est. ꝛ ꝑ ɔñs nō ē aliqd
¶ Eodemmodo dico de re. ens ergo ex/
istens est solum sbm adequatū istiꝰ passi/
onis que est esse rem. ubi ergo plura entia
existēns sūt. ibi plures res ¶ Si dicas for
malitates sūt plures ꝛ existunt. ꝛ uident
plura entia. ɋ ibi erunt plures res. ¶ Di
co ɋ ubicūqꝫ sunt plures rōnes formales
non pmo diuerse ꝛ exister tes sic sunt bō
ꝛ asinus. in talibus quot sūt formales ra
tiones tot sūt entitates existentes. ꝛ ꝑ ɔñs
tot res. sed ubi sunt rōnes plures forma/
les primo diuerse. non oꝫ ɋ ibi sint plures
entitates sed eadem res. plures. n. rōnes
formales pmo diuerse dicunt entia plura
quelibet eni rō formalis. uel formalitas
est entitas. sed non alia entitas sed eadem
ꝛ ꝑ ɔñs eadem realitas qua omnes dicunt
reales. ꝛ sic eis correspondet una simplex
realitas sicut existentia. nec sunt ibi duo re
aliter. quia hec formalitas licet nō disting
uatur ab illa realiter in deo. tñ in creatu/
ris sic. ¶ Octaua diffi. est quia formali/
tas uidetur esse inferior ad realitatem. rea
litas est eni ɔis transcendēnbus. cuꝫ ergo
multiplicato inferiori multiplicat supius
sequitur ɋ si sint plures formales ratiōes
uel formalitates. erunt plures res uel rea
litates ꝑ locum a pte subiectiua ¶ Dico
ɋ suppoᵐ ē falsum. s. ɋ realitas sit ɔmu/
nior ɔmunitate uīis ɋ sit ratio formalis
nam ratio formalis inuenitur sine reali/
tate in quidditatibus. s. in entibus in po/
tentia obiectiua tantum. nūɋ tñ realitas
inuenitur sine rōne formali. ¶ Tunc ad
argumentuꝫ. realitas ɔuertitur cum ente
Dico ɋ non ɔuertitur cum ente sᵐ suā la
titudinem. sed cuꝫ ente in actu solū. ¶ Sꝫ
ɔtra. hec distinctiō formalis ē in actu. ergo
erit realis ¶ Dico ɋ licet risibile ꝛ homo
ɔuertantur. tñ homo inuenitur quiddita/
tiue. ubi non inuenitur risibile puta infra
quidditatem for. infra quam non inuenit
risibile. Ita dico ɋ licet existētia ꝛ realitas
ɔuertuntur. tñ existētia pōt dici denomi/
natiue ppter aliquē modū quem non de/
nominabit realitas. ¶ Sꝫ adhuc stat du.
quia multe rationes formales uidētur cō
uenire in unica realitate. ꝛ sic realitas erit
ɔmunis respectu rōnis formalis ¶ Dico
ɋ duplex ɔmunitas inuenitur. Una uni/
uersalis ꝛ illa non ē hic. Alia pōt dici fun
damentalis. uel radicalis eo mō quo unuꝫ
sbm ē ɔmune multis passiōibus. ¶ Hoc
uiso. dico ɋ primo nō tenet argumentū

quia realitas nõ est uniuersalis. sed dico ꝙ magis ē ꝯia rō formalis ꝙ ipa realitas ¶ 2ª autē modo sicut dicimus ꝙ multa unica existentia existunt sicut aia ꝛ sue potentie. sic possumus dicere de realitate suo modo ¶ Nona diffi. qꝛ uidet formalitas dicere totū illud qđ est uniūquodqꝫ quod est extra aiam. qꝛ tota rō diffinitiua ꝯprehendit totam essentiam diffiniti. ꝛ sic cū realitas sit illud idem. si multe sūt formalitates. mlͤte sūt realitates. Dicit ꝙ nulla posita distinctione inter formalitatē ꝛ realitatē adhuc pñt saluari multe formalitates cū una realitate ¶ Sꝫ ꝯ. quãdocūqꝫ aliqua sunt oibus modis idem. multiplicato uno necessario multiplicat ꝛ reliquū Et si detur oppoᵐ. extrema ꝯtradictionis inerunt eidem .s. multiplicare ꝛ nõ multiplicare. qđ ē incõueniēs. ¶ Preterea distinctio realis ꝛ formalis sūt habitudies diuerse cum una in ꝓposito affirmat ꝛ alia negeť sed disperataꝝ habitudinū sūt disperata extrema. cū ḡ realis habitudo fundetur sup realitatem. ꝛ formalis sup formalitatem. ergo oꝫ formale ꝛ reale distinctionē aliquā habere. ¶ Ideo dico ꝙ ponẽtes plures formalitates in unica realitate. habēt necessario ponere distinctiõꝫ aliquā inter reale ꝛ formale. ꝛ illam esse ex natura rei ꝛ etiam esse minorem distinctiõne formali ¶ Ad cuius intellectū est sciendū ꝙ quadruplex distinctio siue nõ identitas inuenitur sine ope intellectus. ¶ Prima ē formalitatū adinuicem sicut est intellectus ꝛ uoluntas. quoꝝ quodlibet dicit quidditatem aliquā ¶ 2ª est diuersoꝝ mõꝝ uniᵘ rõnis. sicut duo indiuidua differūt ꝑ realitates. quia tales realitates nõ dicunt ꝑ se quidditates ¶ Tertia est diuersoꝝ mõꝝ alterius ꝛ alterius rõnis. sicut sūt existentia ꝛ realitas que dicūt ut patuit. diuersos modos intrinsecos. ¶ Quarta mõi intrinseci a quidditate qualis ponit inter diuinam essentiam ꝛ infinitatem. aut inter infinitatem ꝛ quodlibet attributū. ꝛ ista est minima. ꝛ talis est in ꝓposito inter realitatem ꝛ formalitatē cuius est ¶ Decima diffi. est ista. nam quicquid est in deo ē realissimū ꝛ pfectissimū. ꝫ distinctiõ ē in deo ergo realissima ꝛ pfectissima. sic dicimᵘ ꝙ quicqd est ibi existens. est necessarium ꝑ summā necessitatē ꝛ existentiā ¶ Dico ꝙ sicut nos dicimᵘ ꝙ diuina relatio ē existens ꝑ diuinā essentiā ꝛ necessaria ꝛ realis ꝓpter necessitatē diuinā ꝛ realitatē. nõ tñ infinita ꝓpter infinitatē. Sic possumᵘ dicere ꝙ distinctio est ibi existes ꝛ necessaria non tñ realis eo mõ. quia sicut diuina rľo habꝫ modos aliquos sibi nõ repugnātes. infinitatem aūt sibi repugnantem habet. Sic distinctio hēt mõs sibi nõ repugnātes sꝫ realitas sibi repugnat. rõ eam nõ habet sed quia hic nõ uideť bene quietare. qꝛ nõ uidetur rõ quare realitas repugnat distinctiõni ¶ Ad euidentiā istius difficultatis intelligēduꝫ est. ꝙ quedā distinctio reperiť que ē realis ex natura extremoꝝ. uel fundamēti sic ē distinctio inter aīnū ꝛ hoieꝫ in accidētali existentia. quia ibi ē res ꝛ res ꝛ fundamentū reale. ¶ Alia ē que ē realis ex natura extremoꝝ ꝛ nõ fundamēti. sic est relatio distinctiõis inter deum ꝛ creaturam. nam ibi est res ꝛ res. quia tñ deo repugnat aliquem realem respectum ad creationem fundare. ideo dei ad creaturā nõ est distinctio realis ¶ Alia ē realis nõ ex natura extremoꝝ. sed ex natura fūdamēti sicut in ꝓposito. non enī in ista distinctiõe inuenitur res ꝛ res. que se habeāt ut extrema. fundamētum tñ est reale. ꝛ isto modo forte nõ eēt incõueniēs dicere illā relatiõnē esse realem distinctiõem. maxime nõ ualentes intelligere quin oē qđ est in re sit reale ¶ Sed istud tñ non deberet apparere ita difficile. In essentia enī diuia sūt relatiões ꝛ ꝓprietates relatiue que fundātur i essentia. nõ tñ dicūtur essentiales. ita ualde bene posset intelligi distinctio esse in re. que nõ esset realis. ꝛ sic est distinctio proposita. ¶ Alia est que nõ est realis ex natura extremoꝝ. nec ex natura fūdamēti sicut est distinctio inter hominē ꝛ aīnū in potētia obiectiua. quia ibi non est res ꝛ res que se habent sicut extrema. nec est realitas fundamēti. ¶ Undecima diffi. ē qꝛ .6. de trin. ex intentione Hila. concludit ꝙ in diuinis

pfectiōib⁹ nulla est diuersitas.qz quelibet pfectionū diuinaꝝ est alia.⁊ sic nulla ē dif/tinctio ¶ Dico ꝙ nulla est ibi diuersitas simpliciter cū sint unuꝫ identice ꝓpter infinitatem s^m quas hec formalitas est alia ¶ Cōtra.qñ aliqua sic se habēt ꝙ unum ē reliquū illa sūt unum. sed ꝑ te hec formalitas ē illa. ergo una simplex formalitas ¶ Dicūt quidā ꝙ due formalitates sunt una formalitas.sꝫ nō formaliter ¶ Contra.nā nulla formalitas ꝯstat nisi ex illis que sunt in primo mō dicendi ꝑ se.⁊ una illarum non dicitur de alia quidditatiue. ¶ Iteꝫ ꝙ sint plures formalitates ⁊ una formalitas resolubilis non se ꝯpatit.Uel sic ꝙ sint plures formalitates irresolubi/les non se ꝯpaciuntur. ¶ Cōtra hec tñ diffusius arguetur quādo fiet mentio de relatōne ⁊ eēntia dis.34.Ideo dico ꝙ nō sūt una formalitas.licet hec sit illa. quia hec non ē illa rōne sue formalitatis.sꝫ ratōne sue infinitatis. ¶ Contra si hec formali/tas est illa identice.saltem erit una formalitas identice ¶ Dico ꝙ ista ꝯña nō est bona.quia licet hic pater sit hic filius eēntia/liter.ita ꝙ hec ꝑsona sit illa eēntialr̄. nō tñ una ꝑsona est alia essentialr̄.⁊ hoc s^m do/ctrinam Hilarii.⁊ Aug.de trin. q̇a hec ꝑsona nō est illa inquātū ꝑsona.⁊ ita in proposito ¶ Intelligendum tñ ꝙ quattuor modis possunt aliqua distingui. Quedā eni distinguūtur realiter ⁊ formaliter. sic homo ⁊ asinus in accidētali existentia.naꝫ ibi est res ⁊ res.⁊ due rationes diffinitiue ¶ Aliqua distinguūtur formaliter ⁊ non realiter.sicut homo ⁊ asinus in potētia obiectiua. Actus enī ⁊ potentia nō diuersifi/cant essentiam uel rōnem formalē ¶ Aliqua distinguūtur realiter ⁊ nō formaliter sicut indiuidua eiusdem speciei.habēt eniꝫ eandem rōnem diffinitiuam.⁊ tñ ibi ē res ⁊ res cū possint ab inuiceꝫ separi. ¶ Alia que nec distinguūt formaliter nec realr̄ sicut quidditas uniuscuiusqꝫ a sua existētia que cum nō sit de sua rōne diffinitiua non est idem formaliter.nec etiam distinguuntur formaliter cum eiusdem rōnis sit quidditas existens ⁊ non existens.⁊ etiam non est ibi res ⁊ res quia quidditas ꝑcisa ab existentia non habet realitatem aliquā ⁊ ꝑ ꝯñs nec realiter distinguūtur. ¶ Duodecima diffi.ē. quia uidetur ꝙ si intellect⁹ ⁊ uoluntas ⁊ sic de aliis formalitatibus non sunt unum realiter ꝙ oporteat dicere necessario ꝙ distinguūtur realiter. ¶ Ad istud dico ꝙ sicut patet ex ꝓcedēti solutiōe non ualet ꝯña.quāuis.n.ꝯña sit bona simpliciter.⁊ diffinitio sit bona.tñ modus appositus totum destruit ¶ Exemplū pr̄ ⁊ filius uel sunt una uel plures ista est uera Sꝫ si additur sic pater ⁊ fili⁹ uel sūt una essentia ꝑsonaliter uel plures eēntie ꝑso/naliter.hec est falsa. uerum est tamē ꝙ sūt plures formalitates si sint plures ratōes reales realitate fūdamētali ¶ Et si dicas ubicūqꝫ est distinctio ibi est ordo.⁊ si sunt ex natura rei distincta.ordo ē inter illa ex natura rei.Ordo aūt cū sit habitudo pre/supponit distinctōnem extremoꝝ. ¶ Dico ꝙ ibi est ordo factus ab aīa.⁊ realis ex natura fundamenti.non aūt extremoruꝫ ut dictum est prius. ¶ Si dicatur aut distiguūtur formalr̄ ⁊ realiter.aut formaliter non realiter ¶ Dico ꝙ distinguūtur realiter ex natura fundamenti.qz fundamētum istius distinctionis est reale.sed nō distinguūtur realiter ex natura extremorū quia non est ibi res ⁊ res.sed formalitas solum. ¶ Restat autem nūc respōdere ad duo sophistica que fiunt contra predicta. ¶ Primū est istud. Negato superiori ne/gatur ⁊ inferius. hoc patet ꝑ locum a toto in quātitate.q̇ tenet destructiue ⁊ negatiue Sed ex natura rei ē superius ad formalr̄ ⁊ realiter.quia sequitur.hoc formaliter distinguitur.ergo ex natura rei. Similiter hoc realiter distinguit̄.ergo ex natura rei ⁊ non ecōuerso. Non eni sequit̄. hoc ex na/tura rei distinguitur.ergo formaliter uel realiter.ergo negata identitate ex natura rei necessario sequit̄ negatio identitatis tam realis quam formalis.sequitur ergo non sunt idem ex natura rei. ergo nec formaliter nec realiter idem. ¶ Z^m est istud quādocūqꝫ aliqua distinguūtur in superiori ⁊ inferiori.sed ex natura rei est superius

ad reale ⁊ formale. ergo que distinguũtur ex natura rei distinguũtur realiter ⁊ formaliter. ⁊ sic habetur ꝯtra te. ¶ Ad primũ dico ꝙ negatiõem pponere ⁊ postponere magnam differentiam facit. Negatio eñi antepostita facit eq̃pollere suo ꝯtradictorio. sed postposita suo ꝯtrario. Differt aũt dicere. non sunt idem ex natura rei. ⁊ sunt non idem ex natura rei. ex prima non uidetur aliud sequi p equipollentiã nisi sua ꝯtradictoria. s. non sũt idem tali modo ex natura rei. ⁊ ista forte habet ueritatem. sed ad secũdam. s. nõ sunt idem ex natura rei sequitur ut uidetur p equipollentiã nullo modo sũt idẽ ex natura rei. qḋ ẽ oĩo falsũ ¶ Sed adhuc uidetur dubiũ stare. sequit̃ eñi non sunt idem ex natura rei. ergo sũt non idem realiter. Nam ex opposito ꝯñtis sequitur oppositũ antecedẽns. sequit̃ enim sunt idem realiter. ergo sunt idem ex natura rei. ergo prima ꝯñia est bona. ¶ Dico ꝙ ne illa. non sunt idem ex natura rei. deb; ꝯcedi sine additõne. plus ꝙ̃ ista. sũt nõ idem ex natura rei. s; ubi est dĩa. dico ꝙ uno mõ addita una est ꝯcedenda. alia negãda. Ista eñi. nõ sunt idem oĩbus modis ex natura rei. ꝯcedenda est. nam equipollet suo ꝯtradictorio qḋ est istud. sunt nõ idem aliquo modo ex natura rei. ⁊ ista ẽ uera. Alia aũt. sunt nõ idem oĩbus modis. est negãda qꝛ equipollet suo ꝯtrario qḋ est istud. nullo⁹ sunt idem ex natura rei. ⁊ ista ẽ falsa ⁊ oĩo repellenda. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ista regula. quecũq; distinguũtur in superiori ⁊c. nõ pñt tenere p aliquem locum. nam locus a toto ul'r. nec locus a toto i quãtitate tenet nisi negatiue ⁊ non affirmatiue. nec ꝯstructiue in modus arguendi deficiens in forma tenet ratione materie. Sic dico in proposito. nam distinctio addita termino superiori additur inferiori necessario. si processus fiat in secũdis intentionibus uel in primis respectu secũdaꝝ. ¶ Exemplum. bene sequitur. distinguit̃ genere ergo spẽ. sed in pmis intentionibus nõ ualet. nõ sequitur. sũt distincta animalia. ꝗ distincti homines. uel sunt distincta in animalitate ergo in humanitate. ¶ Ad argumentum in oppositum. dico ꝙ illud dicit̃ nihil quod non est in existentia actuali. sic essentia in potentia obiectiua. ⁊ iste dicuntur nihil denominatiue. Iste aũt formalitates sũt existentes. ⁊ per consequens reales.

Utrum unitas entis possit saluari in deo cum distinctione formali istaꝝ pfectionũ. ¶ Dico sine argumentis ꝙ sic. quia nõ uidetur repugnãtia ꝙ aliqua rõ sit ꝯis nõ quidditatiue s; identice ⁊ denoĩatiue. ⁊ ꝙ pluribꝰ identificetur ⁊ ꝙ plura denomiet. ⁊ sic p ꝯñs de ente. Ipsa eñi unica ratio formalis i se existens rõne pfecte identitatis quam habet ad oẽs istas pfectiones. potenit eas denominare. dato ꝙ quidditatiue in eis nõ icludatur. ¶ Exemplũ de eẽntia diuĩa unica in se existens ppter identitatem pfectam quaꝝ habet ad rõnes. oẽs denominat nõ obstãte distinctione formali ⁊ q̃dditatiua eodem mõ in pposito. ¶ Sed notandũ ꝙ ens aliter cõpatur ad partes disiunctas. ⁊ aliter ad passiones adequatas. Ad partes eñi subiectiuas. ⁊ ad dĩas diuisiuas sic cõperatur ꝙ diuiditur in eis. ⁊ etiã ad passiones disiunctas. sed ad passiones adequatas nõ sic. non eñi plurificat̃ in eis. ¶ Exemplum de uero ⁊ bono. ⁊ sic in pposito.

Utrum ista distinctio attributoꝝ possit stare cum sũma simplicitate. ꝙ nõ quia ubi ẽ multitudo ibi non est simplicitas. ¶ Cõtra dio. dicit ꝙ multiplex forma⁹ diuiaꝝ pfcõnũ ẽ unica. ubi autẽ unicã ibi simplex. ¶ In ista questione primo inuestigabitur. Utrum ista distinctio possit stare cum simplicitate. ¶ 2° si cum sũma identitate. ¶ Tertio si cũ summa unitate. ¶ Quarto si cum summa infinitate. ¶ Quãtum ad priᵐ. ¶ Primo ponẽtur quattuor preambula. 2° declarabitur quid sit simplicitas. Deinde ad argumenta. ¶ Primũ pambulũ est. ꝙ ratio simplicitatis nõ est rõ positiua. s; priuatiua ¶ Et hoc pbatur priᵒ. quia anᵒ diffinitio est priuatiua. ipm est priuatiuũ. diffinitio aũt simplicitatis est huiusmõi. qꝛ diffinit̃

p eius irresolubilitatem que ē priuatiua. ¶ 2° hoc illud qđ fundat in priuatiuo nō pōt esse priuatiuū. sed simplicitas videtur posse fundari in vnitate que est rō priuatiua. ergo ꝛc. ¶ 2ᵐ preambulū est. ꝙ est rō respectiua. Et hoc ꝓbat pri° sic. qꝛ ꝑᵐ aug. Negatio est eiusdem generis cū sua affirmatione. sed simplicitas priuat ꝯpositionē que est rō respectiua. ergo necessario ⁊ simplicitas dicit respectum. Probo minorē nam ꝯpositio est ꝯiunctio duoꝝ quorum vnum est in potentia respectu alterius. sic materia respectu forme. aut ābo respectu tertii, sicut relatio in partibus continui respectu ꝯtinuitatis. Carentia aūt istius est simplicitas. ¶ 2° quia nullū absolutum fundatur in respectiuo. simplicitas aūt in multis respectibus inuenit. ꝑ ꝛc. ¶ Tertium ꝑambulū est ꝙ ratio simplicitatis ⁊ identitatis nō sunt idem. nec vnitatis. hoc ꝓbat. nam angeli distincti sūt ⁊ nō ꝯpositi ⁊ similiter plures sūt. nec tñ vnus aliū cōponit. ergo ꝛc. ¶ Quartū preambulū est ꝙ nō est idem simplr simplex. ⁊ sūme simplex. Simpliciter simplex est quādo est nō resolubile in aliqua ipm ꝯponētia vel ꝯstitutiua. sed resolutio vltima stat ad ipsuꝫ. summe aūt simplex ē qđ nō ē in se aliquo mō ꝯpositū. nec aliquid sibi ꝯponibile. nec ipm alicui. ⁊ istud est actus purus. ¶ Ex istis duobus hic in isto vltimo ꝑambulo dictis sequūtur duo. ¶ Priᵐ est. ꝙ in creaturis inuenit aliquid simplr simplex. qꝛ i resolutionibus ꝯpositoꝝ aut est ꝓcedere i infinitum. sicut in diuisione ꝯtinui ꝙ non pōt esse in essentialr ordinatis. vel est deuenire ad aliqđ irresolubile. ¶ 2ᵐ est ꝙ i creaturis non inuenit aliquid qđ est sūme simplex. oīa eni simplr simplicia que sūt in creaturis sunt alius cōponibilia. ⁊ alia ipsis. Alia non simplr simplicia sunt in se ipsis vere ꝯposita. ¶ His pmissis quātuꝫ ad 2ᵐ. dicūt aliqui ꝙ simplicitas summa ē ꝓprietas rei que nullā secum ꝯpatitur distinctionē. nā vbi ē distīctio ibi necessario est pluralitas. que sine ꝯpositione intelligi non pōt. ¶ Consequēter isti dicunt ad 3ᵐ articulum ꝙ diuine ēentie rōne sūme simplicitatis repugnat huiusmōi distinctio. ⁊ quecūqꝫ alia que se tenet ex parte obiecti. ¶ Primū ipsi ꝓbant 4ᵒʳ. ¶ Pri° sic. ꝯpositio ꝑᵐ expositionē gramaticalē dicit aliquoꝝ simul positionē. illa eni que vniunt simul ponūtur. ⁊ ideo necessario ē ibi compositio. ¶ 2° sic ꝑᵐ logicalem deductionē. Omnis numerus ꝯponitur ex vnitatib9 cum sint partes in quibus resoluitur. vbi autēꝫ est pluralitas ibi est numerus. ⁊ vbi est diuisio ibi est pluralitas. ergo vbi ē diuisio ibi est numerus. ⁊ ꝑ ꝯñs compositio. ¶ Tertio sic. naꝫ Dioni. de diui. no. c° 4° vocat vnionem nature hūane ad verbi cōpositionem. Dicens ꝙ ꝯpositio iesu ē ineffabilis omni verbo. ⁊ ignota oī menti. Et sic videtur ꝙ vnio distinctoꝝ non posset esse sine ꝯpositiōe. quia ab ea nō abstrahit. ¶ Quarto sic. oē ꝯtinens in se plura distincta. est resolubile. sed oē resolubile in plura est ꝯpositum ex illis. ergo oē ꝯtinēs plura distincta est ꝯpositūꝫ ex illis. hoc ꝓbato patet 2ᵐ. s. ꝙ hēc distinctio nō stat cū summa simplicitate. ¶ Sed ꝯtra istam arguo. ⁊ ostendo ex opposito secundi oppositum primi. ostenso eni ꝙ distinctio sit cuꝫ summa simplicitate. patebit priᵐ. s. ꝙ simplicitas licet excludat ꝯpositionem non tñ oēm distinctiōēꝫ. hoc aūt ondo 4ᵒʳ. ¶ Pri° sic. nam nullus debet negare quin in deo sit summa simplicitas. Constat aūt ꝙ ibi sunt quattor rōnes distincte. ergo distinctio stat cum summa simplicitate. ¶ 2° sic ꝑsona in diuinis est summe simplex. ⁊ tñ in vnica ꝑsona sunt due rōnes. s. ꝓductiones realiter distincte. Nam in patre sunt generatio actiua ⁊ spiratio actiua que necessario distinguūtur. ¶ Tertio qꝛ in persona filii est generatio passiua. ⁊ spiratio actiua que necessario distiguūtur. ¶ Quarto quia in tota trinitate tanta est simplicitas quanta est in essentia solum. ⁊ tñ in trinitate est realis distinctio trium ꝑsonaruꝫ Hec oīa ꝯfirmātur. quia natura humana ⁊ diuina i supposito verbi vniuntur. ⁊ tñ sine aliqua ꝯpositione. ¶ Inducūtur aūt quattuor dicta ad infirmandū istas rōes ¶ Primū est istud. ꝙ nō sufficit ad hoc ꝙ

aliqua unita faciāt ꝯpositionem ꝙ uniant in uni natura. sed oꝫ ꝙ uniant in uno supposito. ⁊ ꝑ hoc infirmatur pma rō. ¶ 2^m dictum ē ꝙ nō sufficit ꝙ uniantur in uno supposito, sed oꝫ ꝙ unum coꝝ sit in alio ⁊ ꝑ hoc īfirmat 2^a ⁊ 3^a. quia licet ꝓductiōes due uniantur ī uno supposito, tñ una nō ē in alia. paternitas. n. nō ē in spiratione nec ēcōuerso ¶ Tertiū dictum ē ꝙ nō sufficit ꝙ in supposito uniantur nec ī natura, sed oꝫ ꝙ sint eiusdem nature. ⁊ ideo hūanitas ⁊ deitas nō possūt ꝯponi in filio. ⁊ etiā qz nō est hūanitas in supposito ꝓprio. ⁊ ꝑ hoc infirmatur ꝯfirmatio. ¶ Quartū dictuꝫ est ꝙ quātumcūqz sūt distincta. ⁊ unuꝫ sit in alio si sunt subsistentia, sicē ꝑsone diuine nullam faciūt ꝯpositionem. ꝑ hoc īfirmat quarta ratio ¶ Cōtra ista. contra primū Nam si aliqua ex hoc ꝙ uniūtur maioreꝫ faciūt ꝯpositionem, si magis uniūtur maiorem facient ꝯpositiōem. sed magis uniuntur que uniūtur in eadē natura, ꝙ̄ que uniūtur in supposito. nam unitas diuine nature nō ꝯpatitur secum quācūqz pluralitatem nisi trinitatem in diuinis. suppositum autem diuinū quātum ex se ē non repugnat sibi ꝙ ī eo sint īfinite nature. ergo si relatiōes unite ī supposito diuino facent ꝯpositiōnem, multomagis si uniantur in natura. ¶ 2° sic. maior ē unio ꝯstituens ꝙ̄ unio constituti. essentia diuina ꝯstituit ꝑsonam. ergo uidetur maior unitas eēntie ⁊ nature ꝙ̄ ꝑsone. ¶ Preterea si una sola facit ꝯpositiōem, quare nō tria si ponantur ¶ 2° ꝯtra 2^m. Nam nullus negare debet quin partes cōstituti uere ꝯponāt. ⁊ tamē una nō ē in alia ¶ Cōtra 3^m qa accidens ꝯpōit cū sbā. ⁊ hoc supposito alieno. ¶ Cōtra 4^m quia qñcūqz aliqua apta nata sūt facere ꝯpositum. si unum sit in alio ⁊ non ꝑ se subsistens. si talia ponantur simul ⁊ subsistentia facient aceruuꝫ. ⁊ sic trinitas erit aceruus ¶ Ideo dico ꝙ distinctio ut distinctio nō repugnat sūme simplicitati. ⁊ maxime distinctio istaꝝ ꝑfectionū potest stare cum summa simplicitate diuina sine aliqua ꝯpositione. ¶ Ad cuius euidentiaꝫ sciēdum est ꝙ quattuor sunt habitudines essentialiter ordinate ab inuicem abstrahentes. ¶ Prima ē ratō distinctionis. ita ꝙ ordine essentiali rō distinctionis est prior ⁊ magis abstracta. 2ª unionis ¶ Tertia compositionis ¶ Quarta resolutionis. ꝙ aūt distinctio ꝑcedit unionē. patet qz multa sunt distincta que non sunt unita. sicut duo anguli. ⁊ tñ oia unita, necessario sunt disticta. nihil ēnī pōt uniri sibiipsi. ¶ Ratio aūt unionis est 2^a. Nāꝫ multa sūt unita que nō sūt ꝯposita, sicut patet in īcarnatione ubi deitas ⁊ hūanitas uniuntur. ⁊ tñ nō ꝯponūtur, quia sic deitas esset pars qō ē ꝯtra Dioni. quecūqz aūt sunt ꝯposita sūt unita. nulla enī ꝯpositiō accidentalis pōt esse sine unione ꝯponentiuꝫ. alioquin oia sepatā ꝯponeret. qō ē falsuꝫ manifeste. ¶ Tertia ratio est ꝯpositio. Omne enīqō resoluitur ꝯponitur ex illis in quibus resoluitur. ⁊ ideo nūquā fit resolutio nisi ꝑ

ꝑuia ꝯpositione. ꝯpositio aūt bene ponitur sine resolutione. sicut in corporibus supcelestibus que sunt ꝯposita non tñ resolubilia. ⁊ quia primo nō repugnat esse sine 2° ⁊ 2° sine 3°. nec 3° sine 4°. ⁊ uniuersaliter priori in essentialiter ordinatis nō repugnat esse sine posteriori, hinc est ꝙ nulla repugnantia apparet ꝙ sit distinctio sine unione. ⁊ ꝑ ꝯñs sine ꝯpositione. Inaduertētia autē istaꝝ abstractionū multoꝝ errorum sunt occasio. Sabelliani enī quia nescierūt abstrahere rōnem ꝑsone a rōne indiuidui signati, dixerūt unā ꝑsonā in diuia eēntia sicut est ibi unū soluꝫ indiuiduū substāne Similiter Arriani nescientes abstrahē ꝑductionem a factione. ⁊ quia uiderūt uerbum i diuinis esse ꝓductū ꝓpter defectus abstractionis, dixerūt uerbum esse factuꝫ ¶ Nunc ad rōnes opiniōis Dico ad pri^m ꝙ illa ratio de simul positiōe ꝑstat ꝯpositiōeꝫ trinitatis. ⁊ ideo dico cū btō Hiero. ꝙ theologia nō subiiciatur regulis donati. ¶ Ad 2^m dico ꝙ pluralitas transcendēs abstrahit a numero ꝓprie dicto. ⁊ iō ipsa nō ꝯponitur ex unitatibus sicut numerus licet cōstet ex eis. sic nec ꝑsona ex esse ⁊ relatione ꝯponitur. licet constet ex eis ¶ Ad 3^m dico ꝙ Dioni. large accipit ꝯpositionem

ꝑ ꝯiunctiōe.l.ſicut Jo. baptiſta factꝰ ē ſm
ꝑ productiōe.qñ dicebat. Xp̄m ante ipm̄
factum. ¶ Ad 4m dico ꝙ licet oē ꝯpoſitū
poſſet ꝑ intellectum reſolui in illis ex qui
bus ꝯſtat.nō tñ realiter reſoluitur.ſicꝫ pa/
tuit in ultima rōne a qua oēs alie abſtra/
huntur.corpora enī celeſtia regulariꝰ ſūt
irreſolubilia. ¶ Confirmātur oia dicta ꝑ
hoc.quia qualis eſt ordo oppoſiti ad oppo
ſitum.talis ꝓpoſiti ad ꝓpoſitū. ¶ Exem
pluꝫ.ſicut albedo ad diſgregare.ita nigre
do ad cōgregare.hoc ergo patet. ſed ſim/
plicitas ꝛ ꝯpoſitō opponūt. unitas ꝛ diſti
ctio opponūtur.ergo qualis eſt ordo ſim/
plicitatis ad unitateꝫ.talis erit ꝯpoſitōis
ad diſtinctionem. Cōſtat aūt ꝙ talis ordo
ē ſimplicitatis ad unitatem ꝙ ſimplicitas
non pōt eſſe ſine unitate. unitas bene pōt
eſſe ſine ſimplicitate ut patet in perſe com/
poſitis. ubi ē uere unitas ꝛ nō ſimplicitas
ergo eodem mō ſe habebit pluralitas op/
poſita unitati ad ꝯpoſitionem oppoſitam
ſimplicitati. quia licet ꝯpoſitio nō pōt eſſe
ſine diſtinctione ꝛ pluralitate.tñ diſtinctio
ꝛ pluralitas bene poſſūt eſſe ſine ꝯpōne.
¶ Sꝫ hic occurrūt quattuor diffi. ¶ Pri
ē. Utrum iſta ſimplicitas poſſit ſtare cū
ꝯpoſitōe rōnis ¶ Dico ꝙ nō intelligo ꝙ
ratio mea poſſit facere ꝯpoſitōem i diuinis
nec etiā itelligo quō rō mea poſſit i ſe ipſo
obiectiue hāc facere ꝯpoſitionē.qꝛ impoſ/
ſibile eſt ꝙ itellectus aliquid fabricet.cuiꝰ
oppoſitū demonſtret.ſed nos demōſtramꝰ
ꝙ deus eſt ſumme ſimplex.ꝗ ꝛc ¶ Sed
uerum eſt ꝙ imaginatio ſepe decipit nos
imaginamur enī deuꝫ ex multis compoſi
ꝛ eſſe lōgum ꝛ latum.ſicut dicit Aug. ſup
geñ.ad lr̄am.qñ inquit Auguſ.imaginor
uſqꝫ ſextarium. imaginor ſex corpora ro
tunda.ſed intellectus ꝑualet qui ꝓbat ꝙ
omne ꝯtinuū eſt diuiſibile in infinitum.ꝛ
ſex corpora illa nō poſſunt eſſe ſex unita/
tes indiuiſibiles ¶ Similr quāticunqꝫ
intellectus noſter procedit a magis notis
ad minus nota.ꝛ hoc ꝑ talia imaginabilia
ſed tñ ꝑualet in fine ſemp. ꝛ dicit ꝙ nō eſt
ibi talis diuerſitas nec ꝯpō. ¶ 2a diffi. ē
Si inter talia eſſet diſtinctio realis. Utrū

ſit in eis ꝯpoſitio.nam uidetur ꝙ ſic.quia
ſumma unitas eſt cum ſūma ſimplicitate.
ergo cum ſūma unitas excludat pluralita
tem realem.ſumma ſimplicitas ſimiliter ꝛ
oēm. ¶ Dico ꝙ licet unitas ſūma ſit cum
ſūma ſimplicitate. non tñ reſpectu oium
Et ideo dico ꝙ quia ſimplicitas nō opponi
tur pluralitati.ſed cōpoſitio poterit ſtare
cum pluralitate ꝛ unitate ¶ Tertia diffi.
eſt ex quo iſta non ꝯponūt.ſed tñ faciunt
aceruum. ¶ Dico ꝙ nō ꝓpter ſūmā unita
tem realem quam habent inter ſe. ¶ Sꝫ
re.diffi.qđ dicat plus ꝯpoſitio ꝙ̄ multa eē
ſimul ꝛ unita. ¶ Dico ꝙ dicit mlta unita
ꝛ tñ hoc ꝙ unum ſit in potētia reſpectu al/
terius.in diuinis aūt oia ſunt purus actꝰ.
¶ Dico ergo cum ſumma ſimplicitate di
uina pōt ſtare diſtinctio ex natura rei at/
tributorum indiuinis. attributoruꝫ dico
inter ſe.ꝛ attributoꝝ ab eſſentia ſine ali/
qua ꝯpoſitione ꝛ aceruo. ¶ Nec uideo ra/
tiones que non ita militent cōtra trinita
tem ꝑſonarum.ſicut ꝯtra diſtinctionē iſtā
Et hoc quia rōes ꝓbantes ꝯtra diſtīctōem
ꝛ ꝯcludunt cōpoſitōem.ita arguūt contra
diſtinctionem ꝑſonaꝝ. ¶ Sed tamē aliter
inſtatur 4r ꝯtra dictam ꝯpoſitionē ¶ Nā
ipſa diuina eſſentia ſi diſtinguitur ab at/
tributis precedere uideṫ attributa ꝛ quaſi
ea ſpectare tāquā ſui ꝑfectiones. ꝛ ſic erit
in potentia ad ipſa.ꝛ ꝑ ꝯñs faciens cōpo/
ſitionem cum ipſis. ¶ 2o ſic.quia ipſa at/
tributa ꝯparantur ad eſſētiam. ſicut plures
ꝑfectiones inſiſtētes. Et ideo ſi diuerſe for
me faciunt compoſitiōem eo ꝙ ſunt ī actu
reſpectu eius.eodem modo attributa cum
eſſentia. ¶ Tertio ſic. Nam potentia itel/
lectiua ponitur in deo ꝛ etiam actus eius.
ſi autem ſunt attributa diſtincta. ſtat tūc
compoſitio ex actu ꝛ potentia. ¶ Eodem
modo de potētia uolūtia ꝛ eiꝰ actu. ¶ 4o qꝛ
cum tanta ſimplicitas ponitur in eſſentia
ꝛ in oibus attributis ſimul ſic ī ſola eſſen
tia.non uidetur bene intelligibile ꝙ poſſit
ſtare diſtinctio.ꝛ dato ꝙ ſit tanta ſimplici
tas.utrum reſpectu cuiuſlibet attributi ē
una ꝓpria ſimplicitas.ꝛ etiā cuiuſlibet per
ſonꝫ: uel ſi ſunt plures ¶ Ad iſta. ¶ Ad prim

dico q licet essentia intelligatur prior omnibus attributis. tamē ista signa. s. prius et posterius sunt signa pmanētia et nō successiua. Expectatio enī tantum ē in priori sm Aug. sm signum successiuum. et ideo essentia non est in potentia nisi forte logicali. et ideo nō actuatur. et ideo ipa est sūme actuata et non actualis. ¶ Ad 2m dico q attributa nō actuant diuinam essentiam: sicut accidentia sbm. nec eam pficiunt. sed nec ei inherent. et insunt sibi quasi ad modum subsistentium pptersūmā idētitatez ¶ Ad tertium dico q sola potēna ad esse est que facit ɔpositionem. sed potentia ad opatōēz nō. Eodē mō dico de actu uolūtatis et potētia. nō enī isti pficiūt potentias qz sunt actualitates ifinite. ¶ Ad 4m dico q cum aliquali distinctione pōt eē summa simplicitas. eo q pluralitas simplicitati non opponitur sed ɔpositio. ¶ Sed ē ne alia simplicitas in psonis diuinis et attributis. ¶ Dico q sic dictuz fuit in principio q simplicitas dicit rōnem negatiuā et priuatiuam. et quia priuatiōēs numerātur ex fundamētis. hinc ē q oz necessario dicē q tot sunt ibi simplicitates quot sunt ibi distincta. Nec ē illud incōueniens. nec oīa simul maiorem uel minorem simplicitatē habent q̈ quodlibet in se ipso. eo q eque excluditur ɔpositio ab oībus sicē a quolibet ¶ Nunc secūdo uidendū est. si cum sūma identitate essētie cū attributis potest stare aliqua distinctio inter ipsa. Et hic oz procedere sicut in pcedenti articulo ¶ Primo. s. uidere quid sit identitas. Ad qō īducunt quattuor pambula pbabilia. ¶ Primū ē q identitas eiusdem ad se non est relatio realis. cum talis respectus presupponat extrema. nec rlō rōnis cum sit realis identitas ante oēm actū rōnis. Sz dico q identitas est carentia distinctōnis. sicut unitas est carentia pluralitatis. nō enī uidetur q possit aliqd aliud dari. ¶ 2m est q identitas que diuidit ens qō diuiditur p idem et diuersum. non est relatio rōnis. cum ens extra aiam non diuidatur in entia ratōis nec etiam est relatio realis. cum eadem res ad se ipsam non pōt habere relatōnē talē realez. nec identitatis nec diuersitatis sibi opposite. et tn̄ iste sunt dīe entis immediate opposite. ¶ Quid ergo est. dico q nihil aliud est nisi negatio diuersitatis sibi opposite. ¶ Tertiuz est q identitas que ē inter extrema transcendentia que nō sunt idem oibus mōis. sicut ratio entis et boni. ut abstrahunt ab oī diuiso. non est nisi relatio fundamētalis. qz nullus respectus formalis ɔpetit enti antequā diuidatur p absolutum et respectiuū. ¶ Quartū dictū ē q illa identitas que est inter extrema distincta habentia unitatez aliquā realem. sicut inter potentias anime ē relatio realis formalis et accidentalis. in his que non sunt transcendentia. ut forte sunt inter genus et dīam. in talibus enī inueniūtur oīa que requirūtur ad relationem realē. ¶ Istis pmissis ad inuestigandam summā identitatem. colligūtur quattuor modi identitatis. ¶ Primus est identitatis quē ē inter respectus rōnis. s. qn̄ intellectus ɔpat idem ad se ipsuz. ¶ 2s est identitatis qui est priuatio distinctionis. sic ante oēz comperationem intellectus nostri aliquid est idem sibi realiter ¶ Terti9 modus identitatis est qn̄ est relatio fundamētalis inter extrema quibus repugnat formaliter referri. ¶ Quart9 modus est relatio formalis realis et accidentalis inter extrema quibus referri sic non repugnat. ¶ Pri9 identitas nō est summa. quia oē ens rōis est diminutū. Nec tertia quia cōpatitur secum distinctionem fundamētalez. Nec 4a quia compatitur secum distinctionem formalem. qui est respectus realis. et unitz cōtrarioz in summo nō admittit reliquum ¶ 2o uidetur q secūdus mōus idētitatis ē sūmus. qz ibi nulla est distinctio. ¶ Sz hic occurrunt diffi. ¶ Pria est qualiter priuatiuū pōt esse prestantius positiuo. Ista aūt idētitas nō est nisi puatiua. ¶ Rn̄o et dico q in talibus precellentia attendit rōne fundamēti. sicut dicimus q in dependentia dei est pferenda et prefertur dependentie creature. ¶ 2a diffi. est qualiter in rōnibus respectiuis pōt accipi sūmitas cū non habeat graduz pfectionis. nec quan-

ratem uirtutis. Dico q̃ sic ꝓprie loquēdo nō est ibi gradus, ita nec ꝑfectio. nec summitas. tñ ita oꝫ loqui ꝓpter ꝯmunē modū loquendi. ¶ Quārum ad pricipalē partē istius articuli dicūt aliqui. q̃ cum summa identitate non pōt stare distinctio istoruꝫ modoꝝ in deo. quia quicquid ponit̄ i deo rōne ꝑfectionis debet poni in summo. sed identitas ꝛ distinctio nō ponūtur in deo nisi rōne ꝑfectionis. ergo ꝛ in summo. ꝛ sic oīs identitas que est ibi est summa. ꝛ oīs distinctio que est ibi erit etiam summa.

¶ Contra quia nō uidetur q̃ sit ponēda tanta distinctio inter uerbum ꝛ filiuꝫ. sicut inter patrem ꝛ filium. sic nec inter deum ꝛ patrem. ꝛ deū ꝛ filiū. quāta est inter hoīem ꝛ angelum. nam illa plus ꝯueniūt. ¶ Ideo dico q̃ cum identitas que ponit̄ inter eēntiam ꝛ attributa cū aliqua distinctiōe non sit identitas que dicit respectū rōnis eo q̃ sunt idem realiter. nec etiā identitas que dicit negationem distinctōnis cū opposituꝫ ibi ponatur. nec identitas que dicit respectum realem ne forte aliqua relatio realis formalis precedat in diuinis paternitateꝫ Sꝫ solū sit ibi idētitas que est rl'o fundamētal' taliū extreōꝝ. sic distictiō ponit̄ ibi. ¶ Ista aūt idētitas ut patuit nō ē sūma. ideo uidet̄ q̃ cū distinctiōe attributoꝝ nō pōt stare sūma idētitas. ¶ Ista aūt idētitas summa dupl'r ꝯfirmatur. ¶ Primo quia uidet̄ maior identitas de ꝑmo° ꝑseitatis q̃ aliqua alia cum sit prima ꝛ q̃dditatiua sed attributa non sunt idem i ꝑmo modo dicendi ꝑse cum diuina essentia. itelligunt̄ enī posteriora essentia. ¶ 2° quia maior uidetur identitas illius cui extrema contradictionis nequeūt applicari q̃ eius cui applicantur. sed attributis applicantur extrema ꝯtradictionis. ut patuit supra. ergo nō sūt sūme idem. ¶ Ad rōnes alterius opinionis. Dico q̃ maior eoꝝ. s. q̃ illa que attestātur ꝑfectōnem. ꝛ ꝓpter hoc ponunt̄ in deo debent poni in summo. ¶ Dico q̃ uerū est in illis que sic attestantur ꝑfectionem quia eoꝝ maioritas arguit maiorem ꝑfectionem. identitas aūt licet attestetur ꝑfectōnem in ꝑfectis. tñ maior identitas non attestatur maiorē ꝑfectōnē. alioq̃n magis essent ꝑfecti duo hoīes q̃ angelus ꝛ homo. eo q̃ magis sunt idem. unde apparet mihi q̃ diuine ꝑsone nō sunt summe idem. ¶ Contra tamē istam ꝯclusionē instatur quadrupl'r. ¶ Primo q: tunc non esset tanta identitas inter diuinā essentiā ꝛ attributa. quāta inter essentiā angeli ꝛ suā se ipsa. ¶ 2° q: maior est identitas inter naturam generis. ꝛ naturaꝫ specificam q̃ inter diuinitatem ꝛ sapientiā ꝓpter primū modū ꝑseitatis. ¶ Dico ad ista q̃ si esset incōueniēs identitatem diuinā ab aliqua creatura excedi tunc ꝑsone diuine eēnt oīo indistincte. qd̄ est falsuꝫ. ¶ Intelligenduꝫ tamen s̄m ꝑdicta q̃ in diuinis sunt septem genera identitatis siue ḡdus. ¶ Primus ꝛ infimus est inter ꝓprietates ꝯstitutiuas que sunt idem essentialiter p attributiōeꝫ ad naturam. ¶ 2° est ꝑsonaꝝ adinuicem que sunt idem essentialiter. non tñ p attributionem sed p inclusionē eēntie. ¶ Tertius est inspiratōis actiue cuꝫ generatiōe actiua in patre. ꝛ euꝫ passiua in filio que sunt idē realiter. ꝛ tñ ꝑsone realiter distincte sunt. ꝛ nō solum ista sunt ideꝫ eēntial'r sicut ꝑsone. sed etiam realiter. ¶ Quartus modus ē inter eēntiam ꝛ relationem que non solum sunt idem realiter sed identice ꝓpter īfinitatem alterius extremi qd̄ nō ꝯpetit ḡnationi ꝛ spiratōi actiue. ¶ Quintus est inter attributa. q: ibi non solū est identitas rōne unius extremi sꝫ amboꝝ. ¶ Sextus ē attributoꝝ cum eēntia. quia magis uidentur passiones cū sbo ꝯnecti. q̃ ad inuicē. cū uariantur solū rōe sbiecti. ¶ Septim° ē essentie cum sba ul' entitate uel spiritu. q: ista uidētur ꝑtinere ad primū modū s̄m Aug. 15. de trini. ꝛ ita pōt esse separata. Et maxime saltem eēntie cū se ipsa ꝛ ista est adhuc maior. ꝛ pōt tenere locum octauū. ¶ Nonus pōt addi. s. uniuscui°q; istoꝝ cum suo mō intrinseco. sicut essentie cum infinitate. ꝛ x° modorū adinuicē. sed inter oēs maxima est essentie ad se. ¶ Ex his potest patere q̃ quicūq; uellet ponere summā identitatem inter attributa non obstante distinctione aliqua. posset dicere

q ideo rõ maxima est .s. eẽntie ad se quia identica ꝓpter infinitatem que est ratio istius identitatis, qui etiaꝫ uellet omnes identitates diuinas dicẽ, sũmas semꝑ di/cẽt. q est ibi identitas rõne unius quod ẽ summe idem. sicut identitas ꝑsonaꝝ est ratõne essentie. que est summe eadem sibi. ꝛ sic forte oꝫ ponĩ in oĩbus que sunt ideꝫ in creatura. etiam quia sicut oĩs dẽa reducitur ad primo diuersa. ita oĩs identitas forte reducitur ad aliquã ꝑsonã ꝛ sũmam identitatem. ¶ Nunc tertio uidendũ est de terminis. Utrũ cũ sũma unitate possit stare ista distinctio. ¶ Primo uidendũ est de terminis. Et primo quid ẽ unitas. Dicitur ɔiter q rõ unitatis cõsistit in duobꝰ scilicet i indiuisione in se. ꝛ diuisione a quocumqꝫ alio. illud ergo ẽ uere unũ quod ẽ indiuisum in se ꝛ a quocũqꝫ alio diuisum. ¶ Sed licet istud quãtũ ad primã parteꝫ sit bene dictum. tamẽ ɔtra scđam partẽ arguo 4ͬ. ¶ Primo sic. quia deleta omni multitudine posset adhuc saluari unitas quia ipsa ẽ prior. diuisio aũt sine multitu/dine saluari nõ põt. ergo diuisio nõ põt esse de ratione unitatis. ¶ 2ᵒ sic. quilibet põt concipere rem unam ꝛ unã absolutã nullo alio concepto. ꝛ tamẽ diuisio nõ põt concipi nisi ad aliũd. ¶ Tertio sic. q: cum diuisio sit ab alio. sic relatio disperãtie ad ipm. ꝛ habitudines ꝓm terminos uariant tot erunt unitates ĩ aliquo quot erunt diuisiones sui ab aliis. ¶ Quarto sic. si di/uisio ab alio eẽt de rõne unitatis. ubi maior est unitas ibi maior esset diuisio. ꝛ tñ uidemus oppositũ. nam licet maior sit unitas anime q̃ corporis. uidemꝰ tñ q tanta est diuisio corporis ab aĩa q̃ta ecõuerso. ¶ Ideo dico q rõ unitatis ɔsistit i sola indiuisione alicuius in se. sicut ratio multitudinis ex sola diuisione causat. ¶ Contra istam positionẽ arguit 4ͬ. ¶ Priᵒ sic. oĩs ꝑfectio simplr est positiua. ratio unitatis est ꝑfectio simplr. ergo ꝛc. Maior patet quia ꝓpter hoc ponit in diuinis. ¶ 2ᵒ sic. ꝓm dioni. Ratio unitatis ẽ saluatiua om/nium. talis aũt non põt esse rõ negatiua ¶ Tertio sic. unũqđqꝫ distinguit ab alio ꝑ hoc qđ est in se unũ. ꝛ sic rõ unitatis ꝛ diuisionis nõ sunt extraneẽ. ¶ Quarto sic. q: oĩs unitas ẽ melior pluralitate. nulla negatio est melior positõne uel positiuo. ergo rõ unitatis non est priuatiua. ¶ Ad ista. Ad primũ dico q sicut independentia dicit de se impfectionem. similiter nõ dicat priᵒ. sed ratione fundamẽti cui applicatur sic ratio unitatis. naꝫ utraqꝫ illaꝝ .s. independentia ꝛ unitas sunt rõnes priuatiue. ¶ Ad 2ᵐ dico. q ẽ saluatiua rõne funda/menti. sicut incorporeitas ¶ Ad 3ᵐ dico q ꝑ idem principiũ positiuũ ignis agit ꝛ ꝓducit. cum tñ actio nõ ẽ ꝓductio. Ita dico q ꝑ idem est res una ꝛ diuersa. ꝛ tamẽ unitas nõ est diuisio. ¶ Ad 4ᵐ dico q sicͭ iduisibilitas diuia ẽ maior q̃cũqꝫ diuisi/one nõ nisi rõe fũdamẽti. ꝛ quia priuat imꝑfectionem. dico q sicut unitas ẽ iduisio sic summa unitas est sũma indiuisio. ꝛ eẽ ratio eadem identitatis sũn e que ẽ negatiua ꝛ unitatis. quia unitas ẽ priuatio di/uisionis. identitas aũt carẽtia distinctõis distinguitur g̃ unitas ab identitate. sicut distinctio a diuisione. nam oẽ diuisum est distinctum. sed non oẽ distinctũ ẽ diuisuꝫ sicut patet in multis ¶ Sed notandũ q quattuor inueniũtur unitates sub ordine ꝛc. ¶ Prima ẽ unitas entis que ẽ eius priuatio. accipiẽdo ens ꝓm latitudinem sue denominationis. ꝛ ista cõpetit oĩbus priᵒ di/uersis in quibus q̃dditatiue non includitur ratio entis sed denominatiue ¶ 2ᵃ ẽ pa/ssio entis quidditatiue accepte. ꝛ ista ẽ sub unitate bonitatis ꝛ ueritatis. q: eadẽ pri/uatio in disperatis fundamẽtis eẽ nõ põt. Ratio aũt entitatis nõ ẽ illud q̃dditatiue ¶ Tertia ẽ que ẽ diuisiua entis qñ diui/ditur ꝑ unum ꝛ multa. nulla eni alia diui/sio est adequata ¶ Quarta unitas ẽ que est principium numeri. ꝛ ista est de genere quantitatis discrete. sed diuisiua entis. cuius oẽ genus. q: est transcẽdens. ¶ Nunc uidendũ est quid sit attributuꝫ. Dicendũ q attributum 4ͬ modis põt accipi ¶ Uno modo ꝓ oĩ ꝑdicato qđ ɔuenit. ꝛ isto mõ in/telligitur illa regula uulgata. quãdocũqꝫ aliqua sunt id. m. quicquid attribuit uni

⁊ reliquo. ⁊ isto mõ oia quidditatiua. s. ipsa substantia ⁊ ens pñt dici attributa q̇ddi/tatiua. ¶ Alio modo accipitur attributū ꝓprie. ⁊ tunc accipitur ꝓ oi secūda pfectõe que non est quidditatiua. sicut infinitas necessitas. ista enī oia tam q̇dditatiua q̃ ꝑ se passiones attribuūtur sbo. s. essentie diuine de qua dicuntur. ⁊ sunt demõstra/bilia ¶ Tertius modus accipit̃ adbuc ma/gis ꝓprie. ⁊ tunc accipitur attributum ꝓ quacūqȝ pfectione secūdaria sed pro illis tamū que ex creaturis deo attribuuntur sut mons oibus impfectõibus quas ha/bet in nobis. nullam autem inuenim⁹ in nobis. uel in quibuscūqȝ creaturis pfecti/onem quidditatiuam. ⁊ isto mõ infinitas ⁊ necessitas nõ sunt attributa ¶ Quar/to modo nõ ꝓprie sed a ꝓpriate. ⁊ isto mõ attribuitur patri eternitas. filio pulcbri/tudo. spiritui sancto clementia ꝫm Aug^m. nec ꝫm primū modū. nec 2^m. nec 4^m intelli/guntur iste questiões sed precise ꝫm terti^m modū. ¶ Nunc secūdo uidendū est de arti/culo principali. An cū sūma unitate possit stare pluralitas uel distinctio aliqua coꝝ. ¶ Ad cuius euidentiā est sciendū q̃ quat/tuor ponūtur gradus unitatis ¶ Prim⁹ gradus unitatis est ꝑ aggregationē sicut aceruus ¶ 2⁹ est unitatis ordinis qui ē ꝑ se. Alius aūt aggregatiõis qui est ꝑ acci/dens. ¶ Tertius est unitatis ꝯpositionis nõ enī ꝯponūt alia nisi sunt ordinata. ita q̃ ista est unitas intrinseca. ¶ Quartus ē unitatis indiuisiõis. ⁊ ista sola est unitas uera. q̇a ratio formalis unitatis sibi soli ꝯuenit. aggregata ī quātū aggregata sūt nõ sūt indiuisa. nec etiā ordinata inquātū habent ordinē. nec ꝯponentia iquātū ꝯpo/nunt. oia ergo sunt unum ꝫm quid preter illa que sūt unum in 4° mo. patet ergo q̃ est sūma unitas ubi nulla diuisio. Nec ua/let si dicatur q̃ rõ formalis specifica ē Xe/ūia quātūcūqȝ ꝯponatur ex genere ⁊ dña quia tertia entitas que resultat ex genē ⁊ dña ut ꝑscindit ab eis est uere una in se ⁊ ī/diuisa. ¶ Eodem mõ dico de cõposito ex materia ⁊ forma. quia 3ª entitas est uere indiuisa ¶ Istis pmissis pono quattuor

ꝯclusiões. ¶ Prima ē q̃ attributa nullā habent unitatem in rõnibus suis forma/libus ultimate precisis. coꝝ enim ratiões formales cū sint simpliciter simplices. sūt primo diuerse. ¶ 2^a ꝯclusio est q̃ attribu/ta habent ueram unitatē in sua infinitate quia eis omnibus correspondet una īfini/tas indiuisa ꝫm quā sunt unū idemtice ⁊ etiam in abstracto. ¶ Tertia ꝯclusio est q̃ attributa habent unam unitatē in sua re/alitate q2 oibus ꝯuenit una realitas pcise ꝫm quam sunt idem realiter ¶ Quarta ꝯclusio est q̃ attributa habent ueram uni/tatem in essentia. quia in una natura indi/uisa radicant cuius habent unitatē uerā cum sint in se inuicē inexplicite intimata ¶ Tunc ad propositum magis descēden/do. inferuntur due illationes ex pmissis ꝯclusionibus. ¶ Prima ē q̃ cū distinctiõe attributoꝝ ꝯstat q̃ ipsa habent sūmā uni/tatem. habent enī unitatem essentie que ē sūma. ⁊ infinitatis ⁊ realitatis que sūt pe/nitus indiuisa. ¶ 2a illatio ē q̃ stante illa distinctione attributa nõ sunt sūme unū q2 quādocūqȝ aliqua passio inest aliq̇bus q̃ aliquod sbm ꝯmune. principali⁹ inest illi primo coī. s; unitas sūma inest attributis ꝑ diuinaȝ essentiam. ⁊ ꝓpter unūqȝqȝ. ⁊c sequitur q̃ ipa illa unitate sūt magis una q̃ sunt attributa ¶ Item illa nõ uidētur summe unuȝ que ex suis rõnibus forma/libus nullam unitatem habent uꝉ indiui/sionem sed aliunde eis ꝯuenit. huiu sūt attributa. Ista aūt rõ tangit difficultatē q̃ magis uidetur angelus ⁊ aia esse idem in sba. quia in ea ꝯueniūt ex rõne sua for/mali q̃ attributa cū essentia que nõ ꝯueni/unt in sua rõne formali. ¶ Et ideo uidetur posse dici q̃ prim⁹ modus pfectatis. cuȝ sit potissimus. nõ uidetur ita ꝑ se attributum in esse diuine essentie. sicut animalitas hõi ⁊ asino. ⁊ ꝑ ꝯñs ita de unitate. quia tñ hoc est difficile credē. põt pꝫm q̃ unitas ⁊ pfec/tas ne se ꝯsequātur ꝫm oia. licet enī pmus modus dicendi ꝑ se sit principalior q̇a ab oibus ꝑsupponitur. tamen põt dici q̃ uni/tas ꝫm istum modū non est maior. imo ita pfecta unitas ē unitas identica. sicut for/

malis et sicut una est summa ita et alia. Et ideo nulla maior est in creaturis. ¶ Quantum ad 4m principale s. Utrum hec distinctio attributorum possit stare cum diuina infinitate. ¶ Dicunt aliqui quod non. quia secundum doctrinam beati dionisii de diui. no. Diuina infinitas est omnia accipiens et percipiens et coaccipiens in unitatem summam. unde sicut infinitum corpus non compatitur iuxta se aliud corpus. ita infinita entitas nulla alia a se distincta. ¶ Contra nam si compatio esset bona tunc deberes concludere plus. sic enim corpus infinitum non compatitur secum aliquod aliud corpus in uniuerso extra se. sic nec diuina entitas aliquam creaturam. ¶ Item licet diuina entitas omnia concipiat identice que. s. in deo sunt. non tamen infertur ex hoc quod formaliter ¶ Ideo dico quod talis distinctio non repugnat infinitati diuine. sicut nec distinctio personarum. quia sicut in tribus personis ponitur una numero deitas. ita in attributis una numero infinitas. ¶ Sed contra istud instatur 4or. ¶ Primo sic. nam secundum ansel. in prosol. Deus est quo nihil magis cogitari potest. Et ex hoc demonstramus unum esse deum. quod si essent plures magis diceret de perfectione. ergo a simili in proposito. non ponuntur distincte perfectiones in deo. ¶ 2o sic. Omne illud quod est perfectum simpliciter includit omnem perfectionem simpliciter modo perfectissimo. sed deus est ens perfectissimum et attributa dicunt perfectiones. ergo essentia diuina continebit attributa modo perfectissimo. sed cum eo non stat formalis distinctio. ¶ 3o sic Nam diuina essentia est perfectissima in sua ratione quidditatiua. et tamen potest intelligi aliquid perfectius ea. si ut sic accepta non includat omnem perfectionem simpliciter. sicut suppositum non includens omnem perfectionem secundum illam non est perfectissimum. ¶ 4o sic. quia omnis creatura est imperfecta eo quod caret aliqua perfectione. ergo diuina essentia si caret aliqua perfectione in sua quidditate. erit imperfecta. ¶ Ad primum dico quod si essent infiniti dii non essent uno deo perfectiores eo quod equale et inequale sunt passiones quantitatis finite. Cum ergo ratio probat contra pluralitatem deorum. non probat contra pluralitatem personarum habentium eandem diuinitatem sic etiam nec contra attributorum pluralitatem cum habeant eandem infinitatem numero. ¶ Ad 2m dico quod licet primus modus perseitatis sit principalior non tamen maior. quia non solum primus sed etiam secundus stat cum infinitate et summa perfectione. sicut primum signum originis est quoddam principalius sed non perfectius secundum Hen. de trini. Attributa autem quamuis sint ita perfecta sicut essentia ut precisa ab omnibus attributis sicut cum eis sumpta simul. et hoc est propter unicam quantitatem uirtutis. s. infinitatem. tamen omne quod in perfectissimo sit aliquo modo omnis perfectio simpliciter. sed non quidditatiue. ¶ Ad 3m dico quod idem quod essentia est perfectissima in sua ratione formali. quia omnem perfectionem includit eo modo quod aliquid aptum natum est includere non autem quidditatiue. quia hoc sibi repugnat sed tantum identice. ¶ Ad 4m dico quod essentia diuina simpliciter non caret aliqua perfectione simpliciter. sed tamen cum perfectione. s. quidditatiue caret. que carentia est solum secundum quid. nec est sibi proprie carentia. quia carentia proprie nunquam est sibi nisi pro illo signo pro quo natum est sibi inesse oppositum carentie. sicut catulus ante nonum diem non est cecus quia nullo modo nata est sibi inesse. ¶ Ad argumentum in oppositum patet.

¶ Distinctio Nona.

Generatio ¶ Circa distinctionem nonam. quero Utrum generatio filii sit eterna. quod non in psal. Ante luciferum genui te. quod est ante genitum est in tempore genitum quia ante est differentia temporis ¶ Contra in lib. sap. Ab eterno preordinata sunt. Hic sunt duo facienda. Primo quid sit eternitas. 2o de quesito. ¶ Quantum ad primum dicunt aliqui quod diuina eternitas non sit aliud nisi diuina existentia. nam per hoc quod est eternus semper existit. ¶ Alii dicunt quod est quoddam attributum speciale et diuisum ab aliis sicut bonitas et iustitia. quia demonstratur de diuina essentia. ¶ Alii dicunt quod dicit negationem principii in duratione. ¶ Alii quod dicit habitudinem ad tempus. ita quod eternitas est

illud quo deus pōt coexistere toti tēpori. ¶ Contra primū modū arguo sic. quecūq sunt idem formaliter. si unum pdicatur et reliquū. sed eternitas et existentia sunt idem p te formaliter. pstat aūt q essentia pdicatur creature. g et eternitas pdicabit creature. qd est falsum. Minor patet p aug^m. qui dicit q oīs creatura sub pticipatiōe diuine essentie subsistit. Sequitur ergo q si creatura pticipat diuinā essentiā q pticipabit diuinā eternitatem. qd falsū ē. ¶ Contra 2^m qa illud qd cuilibet attributo puenit seorsū. illud nō est spāle attributū. sed eternitas est huiusmōi. nam intellectus ē eternus. et etiam uolūtas. et sic de aliis. ¶ Contra 3^m. qz si creatura esset ab eterno. eternitas dei adhuc esset alterius rōis ab eternitate creature. et tñ creatura ita careret princip° durationis sic deus. ¶ Contra 4^m quia illud qd absolute puenit deo omni alio circūscripto et remoto. nō puenit sibi in habitudine ad aliud. sed eternitas puenit deo oī alio circūscripto et tempore. igitur deus nō dicit eternus in habitudine ad tempus ¶ Dico ergo q eternitas est modus intrinsecus essentie diuine et aliorum diuinorum. sicut existentia et infinitas attributorum. ¶ Et hoc pbo 4^r. ¶ Primo sic. Omne illud a quo abstrahit ois qdditas est per se modus. sed tam essentia quā attributa et oīa alia diuina abstrahūt ab eternitate. qz ois quidditas abstrahit ab omi duratiōe. g et c. ¶ 2° sic. illud qd adueniens alicui nō uariat eius rōnem formalem. est modus intrinsecus eius. hoc patet diffi. 8. sed eternitas est huiusmōi. qz sicut finitum uel infinitū nō uariat rōem formalē sapientie ita eternum uel temporale. ¶ 3° sic. nam si mūdus esset creatus ab eterno adhuc eēt eiusdem rōnis formalis cum eo qui nūc ē ergo nō uariat rōnem formalem eius cui aduenit. et p psequēs ē modus intrinsecus ¶ Quarto sic. quia qd est pmune oibus a posteriori oibus dico diuinis. illud ē modus intrinsecus et nō aliqua quidditas. qz nulla quidditas est sic cōis. sed eternitas ē huiusmōi. ergo et c. ¶ Dico q eternitas est modus intrinsecus oium diuinorum. nō solū absolutorum sed etiam relatiuorum. et in hoc differt a diuina infinitate que precise puenit absolutis et nō relatōnibus. ¶ Ex hoc patet q quattuor ponūtur mōi intrinseci. s. existentia que est oibus pis. necessitas et eternitas isti etiaz oibus puenīūt. sed quart° nō. s. infinitas. qz relatio diuia nō est infinita. ¶ Sed hic sunt due difficul. ¶ Prima est quomō aliquid pōt esse modus intrinsecus cum nō sit de quidditate eius. sed sit extra rōez diffinitiuā. ¶ Dico q non ideo dicitur modus intrinsecus. qz sit de quidditate eius cui° est modus. uel de rōne formali. sed quia nō exit sic rōem formalem q ad aliquā aliā reducatur nisi ad illam. nec facit nec habet aliquā rōnem formalē distinctaz. sicut intēsio et remissio in albedine que reducitur ad rōnem formalem albedinis. et ad genus eius ¶ 2^a diffi. est quomō pōt p accidens puenire. ¶ Dico q puenire p accidens potest intelligi dupl'r. Uel sicut accidens accidit sbo. Uel sic inferius accidit superiori. modus iste licet nō accidit uel p accidens pueniat pmo modo. quia sibi magis intrinsece cōuenit. s. ei cui puenit. ¶ 2° mdo possum° imaginari puenire sicut inferi° accidit suo superiori. illa que sic accidunt multociens magis sunt intrinseca q passio de 2° mō est itriseca sbo. Ex^m dīa uel species generi Quātum ad 2^m principale. s. de quesito. Cōclusio est certa. s. q generatio filii sit eterna. Sed quomō pbatur difficile est. probatur autem a diuersis 4^r ¶ Primo sic. illud qd agit naturali necessitate q̄cito est necessario pducit. sed deus naturali necessitate pducit ita q ante oēm actuz uoluntatis. ergo q̄ cito est producit. sed fuit ab eterno. ergo ab eterno producit. ¶ 2° sic. Agens nullo indigēs in actiōe sua q̄ cito est potest pducere. et si est necessariū pducens. q̄cito est necessario pducit. sed deus nihil aliud a se requirit in agendo et pducendo filium. et est necessarium pducens. g q̄cito fuit necessario pduxerit. Fuit autem ab eterno. ergo ab eterno produxit filium ¶ 3° sic. qd producit sine puia transmutatione cōfestim pōt sine tempore pducere.

Ideo statim producit. sed deus producit filiũ sine pria transmutatione. ergo confestim pōt producere. ¶ Ex^m confirmans. q2. n. ignis generat ignem cũ transmutatione pria. ideo si fuisset ignis ab eterno nō potuisset generare. sed q2 illuminat sine pria transmutatione ideo si fuisset ab eterno potuisset illuminare ab eterno s^m Aug^m. ¶ 4° sic. illa productio pōt esse eterna. ꝛ p ɔ̃ns ē eterna si est necessaria. quia ē respectu producti cui nō repugnat esse eternaliter. hoc patet in opposito. ideo enī actio mouentis nō pōt esse eterna quia motui repugnat eē et mū sed filio in diuinis nō repugnat esse eternuz ergo productio eius pōt esse eterna. ꝛ p ɔ̃ns est. ¶ Sed apparet mihi ꝙ oēs iste rōnes cōcludunt eque ꝙ mūdus fuisset etern⁹. uel potuisset esse ab eterno. sicut de productione filiĩ diuinis. Suppono enī unam regulã manifestam. Quicquid dicitur de agentibus naturalibus de facto. totum est uerũ de agentibus uolũtariis de possibili. Et isto supposito arguo sic contra pmas. q2 eodē mō quo deus quia est product⁹ filii de necessitate. ab eterno produxit. simil'r ab eterno habuit uim creatiuam. ergo ab eterno potuit creare. presertim cũ mūdo non repugnet. ¶ 2°. nō plus indiget deus ad producendum creaturã alio a se ꝙ̃ ad producendũ uerbum. ergo potuit ab eterno. ¶ Cōtra 3^m. Non plus agit deus ad extra pria transmutatiōe ꝙ̃ ad intra. ¶ Cōtra 4^m. Alicui creature nō repugnat plus fuisse ab eterno ꝙ̃ filio. ergo si ex hoc filii productio potuit esse ab eterno. creature creatio poterit esse eterna. ¶ Ideo arguo ad propositã cōclusionem. sicut quãdocũqz aliqđ suppositũ agit actionē aliqua constitutiua i esse suppositali si suppositũ est eternũ. ꝛ productio est eterna uel actio. sed in diuinis pater eternaliter cōstituitur p generatiōem. ergo ꝛc. ¶ Sed contra hoc arguo 4°. ¶ Primo sic. quicqđ attribuitur inferiori ꝛ superiori. sed factio est inferior ꝙ̃ sit productio. repugnãtia aūt ad eternitatem attribuit̃ factioni. ergo eodē mō attribuit̃ productiōi. ¶ 2° sic. quicqđ remouetur a superiori ꝛ iferiori. sed repugnantia eternitatis remouet̃ a superiori. s. a productione. ergo a factione. ergo aliqđ factũ potuit eē ab eterno. ¶ 3° sic. Nulla pfectio simpl'r potest dici de eo ꝙ nullã pfectionē dicit. eternitas dicit pfectiōem simpl'r. productio aūt sicut ꝛ quelibet relatio nullã pfectionē dicit. ergo eternitas nō dicit̃ de productione. ¶ 4° sic. nulla rō absoluta pōt fundari i relatiua. sed eternitas dicit rōem absolutã. productio aūt rōem relatiuã. ergo eternitas nō pōt fundari in productione. ꝛ p ɔ̃ns nec erit eterna. ¶ Ad ista ad pmũ. dico ꝙ in pdicamentis negatiuis. nec relatiuis eq̃pollentib⁹ negatiuis. nō tenet locus a parte subiectiua. huiusmōi ē repugnãtia contrarietatis. unde nō sequit̃ rudibilitas repugnat hoi. ergo aīali. Et sic dico ad 2^m argumē^m. ¶ Ad 3^m dico ꝙ pfectio simpl'r nō pōt competere q̃ddi tatiue alicui nō dicenti pfectionē. sed bene denoīatiue. licet aūt eternitas nō includat̃ quidditatiue in productione. pōt tñ eam denominare. ¶ Ad 4^m dico eodē mō. licet. n. absolutũ q̃dditatiue nō possit includi in respectu. tñ denoīatiue bñ pōt dici. sicut dicimus ꝙ productione diuina denoīatiue bñ pōt dici ꝛ nō q̃dditatiue. ¶ Ad argumentum in oppositum patet.

Utrũ deus sit simpliciter immutabilis. ꝙ non. quia in deo ē transitus. ergo ꝛc. Probatio huius. quia in geñ. scribit̃. Tactus dolore cordis intrinsecus. ergo ꝛc. ¶ Cōtra alibi. Ego dominus ꝛ nō mutor. ergo deus ē immutabilis. Hec ē ueritas certa ꝛ determiata. sed tota difficultas est in probando. Probat̃ autē a diuersis 4°. ¶ Primo sic. Nullũ ens pfectissimũ pōt transmutari. s3 de⁹ ē hui⁹mōi ergo ꝛc ¶ Maior pbatur. quia illud qđ est ens pfectissimũ nō pōt recipere aliquid quia oīa habet. illud aūt qđ ē mutabile bñ pōt recipere aliqđ. ¶ 2° sic. nulluz ens qđ est purus act⁹ pōt mutari. sed deus ē hui⁹ mōi. ergo ꝛc. Minor patet. quia illud quod est mutabile ut sic. illud est in potentia. ens autem qđ ē in potētia repugnat ꝙ sit act⁹ purus. ¶ 3° sic. nullũ sũme simplex ē mutabile. de⁹ est huiusmōi. ergo ꝛc. Maior probatur. quia illud qđ mutat̃ necessario pōt

recipere fmīnū.⁊ sic ɔpositōem. Sūme aūt
simplex nō pōt cū aliquo ɔponi. ¶ 4° sic
Nullū necesse esse est mutabile. deus est
huiusmōi. ergo ⁊c. Maior pbaꝛ qꝛ illud
qō est necesse esse nō pōt aliqd ī se hēe qō
non habeat. Illud aut qō mutaꝛ ex eo ꝙ
mutatur necessario aliquid recipit qō non
habebat. ⁊ illud etiā acceptum est ɔtingēs
ergo ⁊c ¶ Iste rōnes uidentur militare
ɔtra aliquā que sunt uera de deo. nā pma
rō uidetur tollere ordinē essentialē essen/
tialiū a notionalibus. sic ens pfectissimū
nō pōt aliquā pfectionē uel aliquid aliud
recipere. s; in pmo signo in quo eēntia pce
dit relationē est ens pfectissimū. quia p re
latōnē nihil sibi accrescit de pfectiōe ex ad
uentu relationis quia nulla pfectio est. g
ipsam relationem nō poterit recipere uel
fundare. Si dicatur ɔcedo ꝙ nō pōt recipe
quia tunc nō esset ens pfectissimū. s; bene
fundare. ¶ Contra tunc arguo. ratio nō
ostenderet qn deus posset mutari ad rela/
tionem sui ad creaturam qꝛ p te hoc non ē
impfectionis. ⁊ hoc posito necessario ē mu
tabilis. quia oē illud qō habet ī se aliquā
formā uel rem qua denominaꝛ tale. ⁊ eam
prius nō habebat necessario ē mutatum.
¶ Cōtra 2ᵐ eodēmodo arguo. nam ī illo
priori quo eēntia pcedit relationē ipsa est
purus act⁹. ergo uł sibi repugnat recipe
relationem ad intra. uel si nō repugnabit
sibi recipe relatōem ab extra. ¶ Cōtra 3ᵐ
nam pfectiones diuine ut dictū est disting
uūtur ab essentia. ⁊ tñ hoc nō obstāte etiā
ꝙ ipsa sit pur⁹ actus ⁊ simplr simplex. ad
huc illa distinctio stat. ergo eodē mō de ter
mino motus. ¶ Contra 4ᵐ. licet enim re
pugnet necesse eē recipe ɔtingens. nō tñ re
pugnat respectus ad extra. exquo sibi nō
repugnet creatio. ¶ Ideo arguo aliter ex
infinitate est quicquid habet ⁊ quicqd est
est deus. si ergo mutareꝛ termin⁹ mutati
onis habeꝛ a deo. ⁊ sic esset de nouo de⁹. s;
hoc repugnat deo. g ⁊c ¶ Sed ꝫ istud ar
guo 4°. ¶ Pri° sic. omne qō se habet nūc
aliter ꝙ prius mutaꝛ. s; posito aliq° ordi
ne in diuinis. hoc accidit. g ⁊c. Minor p;
nā si intellectus ē prior uolūtate. in priori
signo intellectus hētur ⁊ uolūtas in 2°. h⁹
ergo aliter in 2° ꝙ in pri° ¶ 2° sic. accepta
eadem maiore accipio aliam minorē. s; in
tellectus in pri° signo originis nō ē alīa
tus. similiter pater in pmo signo nō habet
filiū uel filius non est. in 2° aūt hēt filiū
⁊ fili⁹ est. ergo ⁊c ¶ 3° sic. omne qō trāsit
de otio in opatōem necessario mutaꝛ. de⁹ ē
huiusmōi. g ⁊c. Maior uideꝛ manifesta.
Minor pbaꝛ quia deus nūc creat ⁊ pri⁹
non creauit. hic est talis transitus. ergo ⁊c
¶ 4° sic. impossibile ē esse transitūd e con
tradictorio in ɔtradictoriū sine mutatiōe
sed deus fit de nō uolente uolens. uel ecōs/
uerso. hec aūt mutatio nō est in obiecto. qꝛ
ip̄m ɔtingit nihil esse. hoc ergo est in deo. ⁊
sic ppositū ¶ Ad pri ᵐ istoꝝ. dico ꝙ mu/
tatio nō est nisi ī signis successiuis. nō aūt
in pmanētibus. cuiusmōi sūt signa origis
⁊ naturꝫ. Exᵐ sōm ē prius natura passiōe
sua ⁊ tñ mutaꝛ ad eam. quia prius ⁊ poste
rius pmanētia sunt. Eodē modo dicꝛ ad
2ᵐ. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ non fit mutatio ī deo
sed in creatura. nō. n. dicꝛ deus nunc creat
⁊ prius nō ppter aliquid qō sit in deo qō
prius nō erat. sed ppter nouitatē in termi
no. quia creatura nūc incipit ¶ Ad 4ᵐ di
co eodem mō fᵐ Scotū. ꝙ sit aliqua mu/
tatio ex pte obiecti. ideo nūc dicitur deus
uolens ⁊ prius nō. uel ecōuerso. pducitur
enī obiectū in esse uolito ꝙ prius non. de
hoc alias dicꝛ. Ad argumentū patet.

Utrum aliqua creatura sit muta/
bilis. dico sicut Scot⁹. ꝙ aliqua
creatura est que est immutabilis
nam ponēda est ultima forma ī uniuerso
sed tali repugnat mutari. quia si mutareꝛ
ad aliam que esset ulterior mutareꝛ. Hoc
autem pbo sic. nam sicut in mouentibus
⁊ motis est dare statū primo in mobilib⁹
ꝙ ē deuenire ad aliqō mouens immobile.
ita est deuenire ad aliqō motū nō mouens
sicut forte prima materia. Aliud autē qō
utrūqꝫ ⁊ mouens ⁊ motum est. Et sic ap/
paret ꝙ sic uel esse debet in formis. nā ali
qua est forma informata. simul ergo erit
deuenire ad aliquid qō erit ita īformatū

q non erit informās. etiam ē deuenire ad aliquid qd ita erit informans q nō infor matum. et est hec illa ultima forma ¶ Cō tra illud quo aliquid mutatur ē mutabile ¶ Dico q esse mutabile pōt intelligi. uel q sit rō immutandi aliud. et sic illa ultima forma est mutabilis. qz est illud quo fm eam recipiens mutatur. uel pōt dici muta bile. quia recipit in se aliquid aliud real'r ab ea. sic est mutabilis.

Utrū deus pducat res naturali necessitate q nō. quia tunc ab e/terno pduceret ¶ Cōtra dioni. de diui. no. c°. 4°. sicut sol non pmissa deli beratione radios diffundit. sic deus boni tatem suam cōmunicat ¶ Hic est cōuersia in theologos et phōs. Primo ergo pbo ra tiones phōz. q deus naturali necessitate oīa pducit. 2° soluam. 3° pono rationes uarias theologoz. ¶ Preterea rō phōrū est ista. pfectissime cause debet attribui p fectissima causalitas. et p cōns pfectissim' modus causandi. sed necessaria causalitas et causare necessario. sunt pfectiora q cōtin gens. quia necessarium nobilius ē. ergo et cetera ¶ 2° sic. oīs cōditio pfectionē dicens cōpo/nibilem causalitati primi efficientis ē sibi attribuenda. sed necessitas est huiusmodi ponitur enī in diuisione entis ad dextram et est cōpōibilis causalitati primi entis. qa oīa ad dextrā posita sunt ponibilia. g et cetera. ¶ 3a ratio est ista. in quocūqz agente idē est esse et agere. si eē est necessariū et agere cōstat aūt q ē diuinum ē necessariū. g et agere ¶ 4a ratio est. summo enti necessario nihil pōt p accidens cōpetere. sed deus ē huiusmōi cōpeteret aūt sibi agere p accidēs si cōtingē ter ageret. quia illud qd cōtingenter agit. p accidens agit et non p se. ¶ Ad primum istoz. dico q si talis cōditio eēt cōponibilis debet sibi attribui. sed necessitas nō ē sibi cōponibilis. Exm. omis pfectio debet attri bui xpo. sed pfectior esset sibi humanitas si eēt natura spūalis. ergo debet sibi attri bui. nō ualet pp̄ter cōponibilitatem. ¶ Ad 2m dico q licet necessitas sit cōpōibilis prime causē. q̄tum ad illud q est. quia ut sic ē ne cessaria. tamē si cōsideret uirtualiter q̄a ut sic respicit cōtingentia. ideo necessitas ut sic est sibi icōponibilis ¶ Ad 3m dico q actio que est formaliter i deo est necessaria. qz ē deus. Si aūt cōsideraf q̄tum ad illud q re spicit uirtual'r. quia aliud ē cōtingens im/possibile est q actio sit nisi cōtingēs ¶ Ad 4m dico q accidere pōt intelligi dupl'r. uel formaliter et sic maior est uera qz summo enti et cetera. uel pōt itelligi accidere denoīatiue scz extrinsica denoīatione. et ut sic dico q maior est falsa. et aliquid cōuenit deo p acci dens. ¶ Sed rema. diffi. deus enī agit ex plenitudine bonitatis. cōstat aūt q necessa rio est bonus. ergo et cetera ¶ 2a p te. deus agit ex liberalitate et libere sicut dictū est de ple nitudine. sed ē necessario liberalis et libe/raliter eēt inuidus ¶ Ad primū dico q ex plenitudine pfectōnis habet deus q sit p ductiuus. ut q possit pducere. sed q pdu cat nō est necessariū. nec sequit necessario plenitudinē pfectionis. quia si nō actu p/duceret adhuc esset pductiuus ¶ Ad 2m dico q licet eodē mō posset dici de liberali tate sicut dictū est de plenitudine. tn̄ aliter pōt dici q liberalitas sua q̄tum ad necessa riam pductionē solum saluaf ad necessa ria ubi se cōmūicāt p amorem ¶ Sz adhuc rema. diffi. qz oi potētie passiue uidef tan ta necessitate correspōdere actiua q̄ta ipsa est passiua. sed creature sūt necessario p'du cibiles. ergo et cetera ¶ Dico q necessario ipsa potentia est pductiua. non pducēs. ¶ Sz cōtra. frustra est potentia que nō reducitur ad actum. ¶ Rn̄o et dico q in deo ē neces/sario potentia pductiua. sed non sequitur q eēt frustra si nō pduceret. quia sufficit ad hoc q nō sit frustra q posset reduci. uel possit reducere. et maxime qn̄ est pfectio a gentis. ¶ Nunc 2° uidendum est de rōni bus theologoz. pbantium ptem cōpositā Et breuiter reducuntur ad quattuor uias Aliqui enim pbāt sic. omne agēs naturale per naturam agit propter perfectionem sui. deus enim nō pōt agere pp̄ter pfectiōem sui. quia ipse est pfectissimus. ergo si agit pp̄ter pfectionē. agit pp̄ter pfectionē alte rius. sed pp̄ter aliud non pōt necessario

agere.ꝗ̃ libere agit. ¶ 2° sic.agens ꝓpter
finem ꝛ ꝑ ꝯñs diligens finē. ꝛ alia ꝓpter
finem nō necessario.diligit ea que nō ha/
bent necessariam ꝯnexionem ad finē. sed
creature non habent ꝯnexionē ad finem.
ergo respectu illoꝝ nō se habet necessario
¶ Ad primā istaꝝ.ꝙ deus ꝓpter infini/
tatem pfectionis sue necessario agit.ꝛ nō
ꝓpter acquisitionē pfectionis alteri⁹. ¶ Et
ꝓpterea ꝯcluderet ꝙ pater nō naturalr̄ ꝓ
duceret filiū.quia nihil sibi aduenit. ¶ 3ᵃ
etiaꝫ ratio supponit unū qđ oꝫ ꝓbare.s.ꝙ
creature nō habent necessariā ꝯnexionem
ad deū.quo negato nihil ualet. ¶ Pono
ergo rōes Scoti.ꝛ arguo sic.oē ens qđ ē
sūme necesse esse simplr̄ pōt eē oī alio nō
posito qđ est min⁹ necesse eē. Hoc ꝓbo du⁰
Primo ex rōne magis ꝛ min⁹ ipossibilis
2° ex uero ꝛ falso. Primo sic.Naꝫ si unū
ipossibile habeat duas rōes ipossibilitatis
ꝛ aliud unā tm̄.sublata una rōe ipossibili
tatis ab utroqꝫ unuꝫ remanebit possibile
quia non hēbat nisi unam rōneꝫ ipossibi
litatis. ꝛ illa intelligitur iam abstracta.
aliud aūt quia hēbat duas ꝛ nō est abstra/
cta nisi una intelligitur ipossibile ꝓpter a
liam remanēteꝫ.si ergo ex min⁹ ipossibili
seqr̄ maius ipossibile.poterit ex possibili
sequi ipossibile ¶ Ex hoc patet ꝓpositio
Illud ē magis necesse eē cuius oppositū ē
maius ipossibile. ꝛ illud minus necesse eē
cuius oppositū ē min⁹ ipossibile.si ergo ex
remotione min⁹ necessarii sequit̄ remotio
magis necessarii.ex possibili sequit̄ ipossi
bile.qđ est manifeste falsū ¶ 2° sic.si ma
gis uerū habeat duas rōes ueritatis.ꝛ mi
nus unam tantuꝫ.sublata una ab utroqꝫ
unuꝫ remanebit falsū.ꝛ aliud uerū. Si ḡ
ex min⁹ falso sequit̄ magis falsū.resolue/
do erit dare ꝙ ex ꝟo seqr̄ falsū.magis .n.
necesse ē maius uerū. ꝛ min⁹ necesse min⁹
uerū. Si ergo remoto min⁹ remouet̄ mai⁹
sequit̄ ex uero falsū.qđ ē incōueniēs. Acci
pio ergo maiorē ꝓpōnis sic ꝓbatā.quādo
aliquid ē sūme necesse eē.illud pōt eē omni
alio nō posito qđ nō est ita necesse eē.sed si
necessario ꝓduceret.ablato ꝓducto qđ est
min⁹ necesse eē ipsum nō posset eē. ergo se

quitur necessario ꝙ deus est sic sūme neces
se eē ꝙ nihil aliud eēt necessario extra se.
¶ Confirmat̄ quia si necessario ꝓduceret
referretur relatōne que ita est necesse esse
sicut deus.ipossibile ē aūt aliq̃ relatōnem
simplr̄ necessariā eē ad terminū ꝯtingentē
creature aūt ꝯtingentes sūt.ergo non pōt
referri nec ꝑ ꝯñs creare. ¶ Postea argui
supposito ꝙ deus coagat cause 2ᵉ. Et pri⁹
sic.quādocūqꝫ aliqua agētia ordinata sūt
si primū mouet necessario ꝛ 2ᵐ necessario
mouebit.maxime si 2ᵐ nō mouet nisi quia
motuꝫ tanta necessitate mouebit q̃ta mo
uetur.cum ergo deus sit primū agens oia
in ꝟtute sua ꝯtinēs.ꝛ causās oēs effect⁹ si
ipse necessario ageret.oēs cause necessaria
agēnt.ꝛ ꝑ ꝯñs oīa erūt de equali necessita
te. ¶ 2° sic.cum oīs causa 2ᵃ dependeat a
ꝑma ꝛ in eē ꝛ in fieri.ꝛ ꝑ ꝯñs i actiōe.si p⁹
necessario causet.oēs necessario causabunt
ꝛ sic oia de necessitate euenirent.qđ est ma
nifeste falsum ¶ Sed oēs iste rōnes sup
ponūt unū qđ ē dubiū qđ.s.negat̄ a mul
tis fidelibus.ꝛ tenētibus ꝯclusionē ꝙ de⁹
ꝯicat oia. Dicūt eniꝫ aliqui ꝙ de⁹ dat uim
causatiuā alıis ꝛ ꝯseruat.ꝛ nō plus. Ideo
ꝓbat̄ aliter. Pri⁹ sic. deus ꝯtinet ꝟtualr̄
causas secūdas.ḡ ꝛ effect⁹ eaꝝ ꝟtualr̄ ꝛ i
mediate ꝯtinebit. Tunc arguo sic.omne ne
cessario agens ꝯtinens ꝟtualiter aliqueꝫ
effectū sicut agens.tale prius agit q̃ aliud
ita effectus eius ponet̄ ꝑ istud q̃ ꝑ aliud
sed deus est agens de necessitate ꝛ cōtinet
effectus oīuꝫ causaꝝ secūdaꝝ.ꝛ prius cau
sat ordine nature q̃ cause secūde. ḡ necessa
rio ꝓducet oēs effect⁹ eaꝝ ¶ 2° sic. causa
agens de necessitate ꝯtinēs effectū sᵐ oēs
ꝑfectiōeꝫ effectus.necessario ꝓducet effectū
ita ꝑfectū sicut potest ꝓduci effect⁹. sꝫ de⁹
est huiusmōi. ḡ quicquid erit in uniuerso
erit pfectissimū ¶ 3° sic.causa agēs de ne
cessitate nō ipedibilis ꝓducit oia que pōt
ꝛ sic cum deus oēs effectus possibiles con
tineat.erunt tot ꝓducti quot ꝓducibiles
similiter non dimitteret malū in uniuerso
quia infinitū causabit bonū. ¶ Nunc po
no rōnes alias que possūt moueri. suppo
no enī unum qđ fuit ꝛ est satis ꝯis ꝯcept⁹

phōꝝ.s.ꝙ elemēta nō sunt dispositā sicut
patet ut apta nata sunt disponi.grauiora
enim debent eē deorsū.Aqua eni ē grauiꝰ
inter alia preter terrā.ꝛ ita aqua debet co
operire terram.Ad quod dicūt phi uiden
tes hoc ꝙ natura naturans sic ꝓuidit pro
salute aliquoꝝ aīaliuꝫ que nō pñt uiuere
in aqua.Hoc ergo supposito arguitur sic.
Omne agens de necessitate ꝓducit effectū
ſm ꝙ effectus natus est ꝓduci.uel agi ſm
naturaꝫ suā ꝓpriam.sed ſm naturā ꝓpriā
elemētoꝝ.aqua debuisset cooperire terraꝫ
ex omni pte.ergo si deꝰ naturalr̄ ageret
sic aquā necessario ꝓduxisset.Maior pꝫ
quia si ars nauifactiua eēt in lignis sic fa
ceret nauem.¶ 2ᵒ sic.quādocūqꝫ aliquod
agens pretermittit aliqd a suo effectu qd̄
sibi aptū est ꝯuenire.illud nō agit de neces
sitate.hoc patet nam tale non ꝑmittit ali/
quid quod nō est i potestate sua ꝑmittere
hoc autē non est in potestate sua ꝑmittere
si agat de necessitate.hoc ꝓbo.necessario
quia non pōt ꝓducere nisi ſm ꝙ continet.
non autē ꝯtinet effectuꝫ nisi ſm ꝙ effectus
naturaliter natus est eē.ergo sic producit.
ꝓpter ergo meliorem fineꝫ nihil dimittit
de eo qd̄ natum est naturaliter ꝯuenire ef
fectui.cū ergo aqua sit naturaliter nata
cooperire terram undiqꝫ.necessario eā sic
ꝓduxisset non obstante salute animaliuꝫ
¶ 3ᵒ sic.nullum uiolentū pōt esse ꝑpetuū
nisi a causa libere detinēte.sed aer uiolen
ter est immediate super terram.uidetur ꝙ
tractus a uacuo ne sit uacuū.ergo necessa
rio hoc erit ab aliquo agente libere illud i
mediate super terram detinente.similiter
uiolentū est aquam esse extra suū ꝓpriuꝫ
locum.cum ergo uidemꝰ ꝙ ita sit.erit ab a
liqua causa libere detinēte.¶ 4ᵒ sic.omne
agens naturali necessitate semper agit idē
in passo eodem mō disposito.sed oēs par
tes terre sunt eiusdē rōnis.ꝛ uniformiter
respectu talis agentis disposite ꝛ partes
aque similiter.si ergo deus necessario agit
debuisset in oībus partibus causare idem
sicut cooperuit aquas.ita oēs.similiter
sicut aliquas ptes aque posuit nō in terra
sic oēs.similr de aere hoc ꝯuincit.¶ Con

firmatur ista rō duplr̄.¶ Primo ex motu
terre.eiusdē eni rōnis est tota terra ꝛ una
globa.ergo illud qd̄ ꝯuenit uni globe pōt
ꝯuenire toti terre.sed uni ꝯuenit interdum
motꝰ circularis.ergo toti terre poterit cō/
petere motꝰ circularis.sed cuilibet poten/
tie passiue correspondet actiua potentia.
isti potentie passiue nō pōt correspondere
nisi actiua que est in deo.ergo deꝰ poterit
terram circulariter mouere.sed quicquid
potest ꝑ te necessario agit saltē aliquando
ergo aliquādo mouetur tota terra circula
riter.¶ 2ᵒ cōfirmaẗ ex motu circulari celi
Et primo sic.quādocūqꝫ aliqua forma est
ꝯpossibilis alicui ſbo ꝓ uno instanti ꝛ erit
ꝓ toto tempore.ista patet.quia si est ꝯpo/
sibilis ꝓ uno instanti ſbo non repugnat.
ꝛ sic semper ꝯpossibilis.sed celo est ꝯpossi/
bile unū ubi ꝓ aliquo uno instanti.ergo
nō repugnat qn̄tū est ex natura celi ꝓ toto
tempore.pōt ꝙ celuꝫ ꝓ toto tempore stare
cum isto ubi.sed potentie passiue corrñdet
actiua.ergo oꝫ ꝙ huic correspōdeat ī priᵒ
agente necessaria potētia qua celū poterit
quiescere.sed si ita est cum necessario agat
ꝑ te celum semper quiescit.¶ 2ᵒ sic.quādo
cunqꝫ aliqua sunt eiusdē rōnis formalis
si unum nō repugnat alicui nec reliquum
sed motus celi circularis ad dextram ꝛ ad
sinistram sunt eiusdem rōnis.motus aūt
celi est ad dextram.ꝙ si sibi nō repugnat
moueri ad sinistram poterit idem mouerī
ꝛ nō nisi a deo.ergo deus poterit mouere
ad sinistram.ꝛ si potest.ꝙ necessario moue
bit.quia agit de necessitate.ꝛ sic celū mo/
uebitur oppositis motibus.¶ Sed dices
nō est eiusdem rōnis.sed oppositꝰ ꝛ ꝯponi
bilis.¶ Contra non pōt dici ꝙ sit alteriꝰ
rōnis.quia terminus acquisitus ꝑ utrūqꝫ
est eiusdem rōnis.Si aūt dicas ꝙ ē incom
possibilis habetur ꝓpositum.quia agens
ꝯtinens in sua uirtute duos effectus incō
possibiles in eodem passo neutrū poterit
causare.si naturaliter agat.cum ergo deꝰ
ꝑ te naturaliter agat neutrū poterit causa
re.qd̄ est falsum.¶ 3ᵒ sic.quādocūqꝫ sub/
iecta eiusdem rōnis sunt nata recipe for/
mas eiusdem rōnis ad quēcūqꝫ gradum.

unum illoꝝ ē natū ⁊ aliud. ex quo tā subiecta ꝙ forme sunt eiusdem rōnis, non uidetur causa oppositi. sed duo orbes sūt hōgenii ⁊ subiecta eiusdem rōnis. ergo eque uelociter mouebitur corpus iferioris orbis sicut superioris. ergo aliqua cause actiua erit que poterit facere. sed hec est nisi pma. cum ergo de necessitate agat ꝓducet uel causabit motum in inferiori orbe eque uelocem sicut ē motus superioris orbis. ⁊ ita eque uelociter mouebuntur. qḋ est falsū. ¶ Si dicatur ꝙ corpora orbiū nō sunt eiusdem rōnis. ¶ Tunc arguo sic. Omnes ptes sūt eiusdem rōnis. hoc nullus debet negare. sꝫ partes que appropinquāt ad poluꝫ tardiꝰ mouētur. ergo possūt eque uelociter moueri ⁊ ꝑ ꝯñs a deo. ⁊ sic cum deus de necessitate agat mouebit eque uelociter oēs ptes eiusdem orbis. ⁊ sic ꝑ te minus a polo distantes mouebūtur eque uelociter cum magis distantibus. ¶ 4° sic. quandocūqꝫ aliqua loca sunt eiusdem rōnis. quicqḋ ē natum quiescere in uno ⁊ in alio. sed hemisperiuꝫ superius ⁊ inferius sūt eiusdem rōis. ergo stella que q̇escit i hemisperio superiori poterit quiscere in inferiori. ⁊ sic erit dare potentiam potentem illud ducere ad actum. nūc illud nō pōt eē nisi deus. ⁊ ꝑ ꝯñs deꝰ de necessitate faciet. cuius oppositū est manifestum. ¶ Confirmātur iste rōnes multipliciter. ¶ Primo sic. Accidentalis ordo non pōt reduci in causaꝫ naturalr̄ agentē. Uoco accidentalē ordinē qui est inter oia que pñt stantibus naturis eoꝝ aliter ordinari. sed iter radios causatos a sole unū in mane ⁊ aliū in meridie est accidentalr̄ ordo. oꝫ ergo ꝙ reducatur in aliquam causam liberam ꝙ hic sit in mane causatus ⁊ prior. ⁊ alius in meridie ⁊ posterior ¶ 2° sic. ptes i aliquo toto accidētalr̄ ordinate possunt alio mō ordinari. sed sol hēt multas ptes que quidam sunt eiusdem rōnis ⁊ possunt aliter ordinari. nō eni repugnat uni parti esse in situ alteriꝰ. ꝙ ergo sunt sic disposite ⁊ ordinate cū eēnt aliter disponibiles ⁊ ordinabiles. oꝫ in causam liberā reducere. quia si in causam naturalē qua rōe essent sic ordinate eadeꝫ rōe aliter. ¶ 3° sic. ꝑ rōem Scoti. quādo agens naturale non est terminatū ad unū eiusdem rōnis. nō determinat̄ ex se ad certū numerū. cum ergo stelle sint eiusdem rōnis. nec determinant̄ de se ad certū numerū. infinitas eis nō repugnabit. ⁊ nō pñt ꝓduci nisi a deo. ergo deus cū naturali necessitate ꝓducit. tot ꝓducet quot sūt ꝓducibiles. ⁊ sic ꝓduceret infinitas. qḋ est falsum. Si dicatur ꝙ nō sunt stelle eiusdem rōnis saltē non pōt negari quin ptes solis sūt eiusdem rationis Et tunc arguo sic. quādocūqꝫ natura nō ē determinata ad certū numerū partiū ex se si determinat̄ oꝫ ꝙ hoc sit ab aliquo agēte libere. sed natura solis est huiusmōi. qꝛ nō determinat sibi unam ptem utpote unius miliaris. nec ꝑ ꝯñs tot quin plures possit in se habere. determiat̄ ergo ab aliquo libere agente. Similr̄ pōt argui de siatibus. quia deus nō est determinatꝰ ad ꝓducendū unū. ergo nō determinat sibi certū numerū. ⁊ ꝑ ꝯñs poterit ⁊ causabit infinitas. ¶ Ad argumentum factum in principio ꝑ dicta patet.

¶ Distinctio decima.

Spiritus ¶ Circa distinctiōes decimi queritur Utrū diuina uoluntas sit principiū ꝓductiuum spiritussancti. ꝙ nō. aug. 15. de trini. Spiritussāctꝰ ꝓcedit necessario ¶ Contra idem aug. dicit ꝙ spūssanctus ꝓcedit ꝑ modū amoris ¶ Hic itroducūt̄ quattuor opiones. quidā dicūt ꝙ spiratio actiua solum est principiū spūssancti. quia quādo aliqua actio ꝯuenit alicui ⁊ repugnat alteri. sibi ꝯpetit ꝑ illud i quo distinguūtur. sed spiratio ꝯuenit patri. ⁊ filio repugnat. spūssanctꝰ spiratiōe autē ꝑasse distinguit̄ ab eo. ergo spiratio est principiuꝫ spūssancti ¶ Alii dicūt ꝙ essentia ē principium ipsius totale. quia in oi ꝓductiōe uniuoca terminus debet esse eiusdeꝫ rōis cum principio ꝓductiuo. sed diuina eēntia est terminus productionis spūssancti ꝑ Augm. 15. de trinitate. diuinā essentiā prestat sine principio spūssācti de patre ⁊ filio

eterna ꝓcessio. ergo eēntia ē principiū totale in utraqꝫ emanatione. ¶ Alii dicūt q eēntia cum actiua spiratōne quasi determinata. quia causa uлis non determinat ad aliquid ꝓducendū nisi p causam pticularem sed eēntia diuina est principiū uлe in utraqꝫ emanatione. ergo oꝫ q ad illā determinatam determinet p aliquid ꝓpriū. illud nō est nisi spiratio actiua. ergo ꝛc. ¶ Alii dicūt q sola uolūtas spirat. ¶ Opinio 5ª est q nec eēntia nec spiratio actiua sꝫ act⁹ amoris mutui quo se diligūt pater ꝛ fili⁹ quia sicut intellectus p actuꝫ simplicis noticie est principiuꝫ noticie declaratiue que dicitur uerbum. ita uolūtas p actum simplicis ꝯplacentie est ꝓductiua amoris in/centiui. qui dicitur amor spiratus. Ista uidetur intentio Aug. xi. de trini. ubi ostēdit ex intentione q pater ꝛ filius spirant spm sanctū amore ꝯcordi. Sed nullus istorum modoꝝ pōt stare. Prim⁹ nō tum. quia nō ꝯtinet spiratio actiua essentiā que ē terminus. nec formalr nec ꝟtualr. Tū quia nō pōt esse principiū agendi qꝛ relatio, ꝛ quia non dicit pfectionē simplr. ergo ꝛc. ¶ 2⁹ etiā nō pōt stare. tuꝫ quia in utraqꝫ emanatiōe si eēntia esset principiū ꝛ termin⁹. tunc pductiones essent eiusdem rōnis. Tum qꝛ determinata ꝓductio est a principio determinato. essentie aūt principiū est determinatum. ergo ipsa non erit principium totale ¶ 3⁹ etiam stare nō pōt. quia qđ est ratio determinādi principiū ad ꝓducendū non pōt esse ꝓductio ipsa. Tuꝫ quia relatio nō se habet ad modū forme specifice. sed forme indiuidualis. ergo ipsa nō erit determi/nans. ¶ Nec 4⁹ stare pōt. quia uoluntas nō ꝯtinet formalr nec uirtualr terminuꝫ spiratōnis qui est eēntia. tum etiam qꝛ ipa spiratio nō esset uniuoca ꝓductio. Nec rationes ualent ꝓ ista prima opione. qꝛ licet pater ꝛ filius ut distinguuntur a spiritu/sācto nō hēant formā ꝯmunē qua distinguntur a spūsancto nisi spiratione. habent tamē principiū ꝓductiuuꝫ sine termino. ꝛ spūssanctus habet cum termino. ꝛ hoc sufficit. ¶ 2ª ꝓ 2ª opione nō ualet. qꝛ ad ꝓ/ductionem uniuocaꝫ sufficit q īmanens sit eiusdem rōnis cū principio ꝛ alteꝝ parcialr ꝛ ita est hic sicut dicetur. ¶ 3ª nō ualet. qꝛ ipsa ꝓductio nō pōt esse determinās ad se sed sufficit uolūtas. ¶ 4ª etiam non ualet quia ipsa uolūtas licet sibi ꝯueniat spirare ideo ꝯcluditur q ipsa ꝯcurrit. tamen nō ꝯcluditur totaliter. non eni oꝫ q oē ꝯcurrēs spiret. sed sufficit q unū libere. ꝛ hec est uoluntas. Ideo ad questionē respondeo. ꝛ dico quattuor ꝯclusiōes. ¶ Prima est q diuina eēntia est parciale principiū ꝯcurrēs in rōne obiecti. Et hoc ꝓbatur. quia si nō tunc ꝓductio nō esset uniuoca. Tum quia nihil ꝯtinet terminū nec formalr nec uir/tualiter nisi eēntia. ¶ 2ª ꝯclusio est q uo/luntas est principiū pciale ꝯcurrens in rōe potentie. qꝛ impossibile est actum spirādi esse nisi ꝯcurrente uolūtate. sicut nec act⁹ dicendi. nisi ꝯcurrente intellectu. sed p spi/ratiōem ꝓducit spiritussanctus. ¶ 3ª conclusio est. q ista duo sunt unū principium totale. hoc sequit ex ꝓmissis. quia utrūqꝫ ꝯcurrit ꝛ neutrū sufficit. Naꝫ impossibile est respectu eiusdem ꝓducti duas causas uel duo principia totalia esse. ¶ 4ª ꝯclu/sio est q essentia principalius ꝯcurrit quia illud qđ ꝯcurrit in aliqua ꝓductione sicut principiū uniuersale. principalius ꝯcurrit q illud qđ ꝯcurrit ut principiuꝫ pticulare eēntia diuina ꝯcurrit ut principiū uniuer/sale. uoluntas uero ut pticulare. ¶ Sed instatur ꝯtra istas ꝯclusiones p ordinē. Pri⁹ ꝯtra primā sic. nullus actus ēst liber nisi a libera potentia elicitus. act⁹ ergo a natura elicitus ꝛ a uoluntate licet posset dici liber rōne uoluntatis. cū poterit dici naturalis rōne nature. ¶ Contra secūdam ꝯclusiōeꝫ quia principiū habens īminū adequatū nō pōt ulterius ꝓducere. sed eēntia diuina in ꝓductione uerbi. eque habet terminum adequatū sicut intellectus. ergo sicut intellectus nō potest in aliud. ergo nec essentia ¶ Contra tertiā ꝯclusionē. principiuꝫ habens īminū adequatū nō pōt ultra ꝓducē. sed uolūtas diuina in spūsancto habet terminū adequatū. ergo nō poterit ꝓducere creaturam. ¶ Preterea. quia ipsa diuina uolūtas sola est tante uel equalis pfectiōis

qui ite pfectionis est cëntia simul cū volun
tate cum in infinitis nō sit inequalitas. ꝛ
ideo ista sufficiens est ad ꝓducendum p se
sicut cum cëntia. ¶ Contra quartā ꝯclusi
onem. tum quia ꝓductio magis specificat
a volūtate q̄ ab essentia. ergo est a volun
tate principalius. tum quia principia eius
dem rōnis eodem ordine semper ꝯcurrūt.
sed quādo ꝓducitur amor spiritus in cre
aturis semp obiectum est minus principa
le. ꝛ volūtas magis. ꝛ tū volūtas in deo ꝛ
in creatura ponit eiusdem rōnis. ꝛ in crea
turis est minus principale obiectū. cum g̃
sint eiusdem rōnis eodē mō erit i diuinis
¶ Ad primū istorum dico. q̄ quādocūq3
multe cause ꝯcurrūt ad unum effectum. si
una est libera totus effectus ē liber. bene
ergo sequit q2 actus est a potentia libera
ergo liber. sed nō sequit est actus a poten
tia naturali. ergo nō est liber. q2 potentis
libera poterit ꝯcurrere. Exemplū de neces
sario ꝛ ꝯtingēti. quia ex altera de ꝯtingēti
ꝛ altera de necessario. sequit ꝯclusio de cō
tingenti ꝛ nūquā de necessario. Eodē3 mō
ex altero princi° libero ꝛ altero naturali.
sequit q̄ actus semper sit liber. ¶ Ad 2m
dico q̄ essentia diuina habet in seipsa vir/
tutem ꝯcurrendi cū intellectu ꝛ ut sic habet
in filio terminū adequatū. nec p istu3 mo/
dum pōt aliquid ulterius ꝓducere. hab3
etiam virtutem ꝯcurrendi cum volūtate
ad spirandū. ꝛ ut sic non habet terminum
adequatu3 in filio. licet ergo habeat termi
num adequatū in filio sub uno mō ꝛ una
virtute. nō sequit q̄ simpliciter habeat. q2
non s̄m virtutem spiratiuā. sicut ignis po
test habere tminū adequatū s̄m vim illu/
minatiuam. licet nō habeat s̄m vim calefa
ctiuā. ¶ Ad 3m dico eodē mō. q̄ volūtas
habet duplicem modū ꝓducendi. unū ne/
cessarium. ꝛ aliū cōtingentem. licet g̃ hēat
terminū adequatū in spūsancto ꝓ quāto ē
principiū necessariū. nō tū ut contingens.
Et quando dicit de infinitate. dico q̄ licet
infinitas eque ꝯueniat essentie sicut volū
tati ꝛ ecōuerso. tamē principalius cōuenit
cēntie. quia primo essentia intelligit infi/
nita. licet ergo primo ipsa sit ꝛ principali°
infinita nō tamē pfectius. ¶ Ad 4m dico
q̄ magis specificat originaliter ab cëntia
quia magis habet esse ab ea. tamē quātū
ad denominatōem pōt plus specificari ab
eo a quo habet minus esse. sic actus intel/
ligendi in creaturis specificat ab obiecto
licet principalius habeat esse a potentia q̄
ab obiecto. Et quādo dicit q̄ in creaturis
obiectū minus principaliter ꝯcurrit. Dico
q̄ ordo ille est accidentalis. ꝛ ideo nō o3 q̄
ita sit ubiq3. in creaturis enim interdū in
uenimus q̄ principalius ē ab obiecto. sic
in beatitudie. ergo ordo iste q̄ principali°
ꝯcurrat nō est essentialis. regula tamē est
vera. q̄ maius vl'e principalius concurrit
¶ Sed hic sunt alique difficultates speci
ales. ¶ Prima est. cum ꝓductio spiritus
sancti dicatur eque necessaria sicut ꝓductō
filii. quare dicit magis libera q̄ ꝓductio
filii. vel minus naturalis. ¶ Dico q̄ liber
tas accipitur multipl'r. ¶ Aliquādo enī su
mitur ut distinguitur ꝯtra necessariū. ꝛ sic
nulla libertas ē in diuinis. eo q̄ necessitas
est modus intrinsecus oīum diuinoꝝ. Ali
quādo sumitur ut distinguitur ꝯ coactiōe3
sic oēs potētie aie libere dicūtur. eo q̄ nulla
ad actionem suam cogitur. Aliqñ accipit
ut distinguit ꝯ seruitutem. ꝛ sic potētie aie
rōnalis sunt libere. Aliqñ ut distinguitur
contra subordinatū. sicut una scia alteri
subordinat. ꝛ illa cui alia subordinat di/
citur libera respectu alterius. Et ideo me/
thaphisica dicitur libera respectu aliarum
sciaꝝ. Nullo istoꝝ modoꝝ sumitur hic li
bertas. de primo mō pat3 ꝛ de oibus aliis
quia oīa que sunt in diuinis sunt libera
eo q̄ nō est ibi coactio. quo ad primū. nec
seruitus quo ad 2m. nec subordinatio quo
ad 3m. ¶ Accipitur aūt alio mō ut disting
uitur ꝯtra naturā ꝛ naturale. Accipiendo
aute3 isto mō. dico primo quid ē naturale
vel liberū. accipiendo regulā generale3 q̄
oē ꝓductiuū principiū natus effectus pōt
dici natus. est principiū naturale. unde na
tura est principium natiuitatis. cūs aūt po
tentia pter volūtatem est huiusmōi. q̄a. s.
eius effectus posset dici nat° ꝛ p ꝯñs que
libet potentia cuius actus vel effectus na

pōt dici natus est libera. ⁊ nulla potentia est talis nisi p̄fise uolūtas. hinc est φ p̄fise uoluntas est libera. Si dicas unde est hoc φ solum ꝓductū a uolūtate nō pōt dici natum. ¶ Dico φ nō est dare aliquā causam nisi q̄ est a tali potētia, Et si dicas. quare potentia est talis. hic est status. sicut ul'r ē status in causis formalibus. Si querat a me quare albedo disgregat. dicam quia albedo ē talis forma. s. albedo. nec est dare aliam causam. sic est in ꝓposito. ¶ Dico ḡ φ ideo ꝓductio sp̄ūssancti libera est, quia a tali principio. s. potentia ultimata que libera ē. ꝓductio aūt filii. q̄ est a principio totali naturali, ideo ipsa ē mere naturalis ⁊ nō libera ¶ 2ª diffi. est. si libertas simpliciter. ⁊ libertas arbitrii sint idē. ¶ Dico φ libertas abstrahit a libertate arbitrii sicut ratio ꝓductionis a rōne factiōnis. ita φ liberū se habet i plus φ liberū arbitriū liberū enī arbitriū est p̄fise circa illa circa que uolūtas. ⁊ pōt aliť se habere. s. circa cōtingentia. liberū aūt simpl'r circa necessaria. nam libertas stat cū necessitate ut abstrahit a libero arbitrio. ⁊ isto mō abstrahendo dicim⁹ φ sp̄ūssanct⁹ libere ꝓducit. licet necessario. creatura aūt nō libere absolute. sed libere libertate arbitrii ¶ 3ª difficul. est φ liberū nō uidetur aliud esse nisi actū suū hēre in sua potestate. ¶ Dico φ potentia ex hoc φ libera. nō se hēt ad cōtraria uel ꝯtradictoria, sed stante determinatione ad actum suum sufficit φ nō producat p̄ modū natiuitatis. ⁊ hoc ubicūqꝫ saluatur sufficit ad rōē liberi. habere aūt se ad opposita est conditio liberi arbitrii ut addit supra libertatem. ¶ 4ª diffi. est. Utrum uolitio qua deus suā essentiam diligit sit libera. ¶ Dico φ actus diligendi diuinus respectu eēntie sue est mere naturalis. quia nō est principiatus sed innascitur mere natural'r. uolitio ergo nō producitur a uolūtate. sed est in uolūtate. hec aūt nō ē in libertate uoluntatis. sic nec receptio uolitiōis. uolūtas enī nā ut actiua libera dicit. nō tñ ut receptiua. sic est in ꝓposito. ¶ Quinta diffi. est. quomō uoluntas pōt necessaria se habere respectu sp̄ūssancti cum ipsa de se sit potentia libera ⁊ contingens. ¶ Scotus uidet dicere φ licꝫ uoluntas sit ꝯtingens respectu eorū que sunt ad finem. necessario tñ respicit finē. Sed hoc nō sufficit. nam b̄m eum uolūtas nostra non solum circa ea que sunt ad finem se habet ꝯtingenter. sed etiam ex eo φ talis potentia se habet ꝯtingēter respectu finis. Eodē modo dico de uoluntate dei. Ideo potest dici aliter. φ uolūtas circa cōtingentia ꝯtingenter se habet. tamē hoc nō potest. ⁊ ratio est quia actus sp̄irationis est idem realiter cum suo principio. est enī sp̄irare in diuinis indistinctū realiter a suo principio. s. ab essentia. sp̄irari aūt q̄d est ꝓduci passiue est idem cū suo termino. ⁊ q̄ tam essentia que est terminus φ essentia que est principiū sunt necesse esse. hinc ē φ sp̄iratio est necessaria. Potest tñ dici φ dubium accipit falsū. φ uoluntas ex eo φ est libera sit ꝯtingēs. quia hec ꝓprietas liberi arbitrii. ⁊ addit supra libertatem. uoluntas ergo ex eo φ est libera abstrahit a contingentia. ¶ Sexta diffi. est. quomō uolūtas pōt habere illū duplicē modū principiandi oppositū. s. necessario ⁊ contingenter ¶ Dico φ sicut nos uidemus φ eadem rō formal' pōt habere oppositos mōs essendi sic uoluntas siue entitas diuina habet in deo infinitū esse. ⁊ eedem rōnes formales in creaturis habent esse finitū ⁊ limitatū sic nō est incōueniens φ idem principium habeat distinctos ⁊ oppositos mōs principiandi. poterit ergo uolūtas diuina principiare necessario ⁊ ꝯtingenter ¶ Sꝫ ꝯtrarium est φ eadē rō formalis identitate specifica aliquando pōt habere oppositos modos essendi. sed nō eadē rō identitate numerali. nunc aūt entitas eadē numeraliter intelligitur in deo. ⁊ tamē est necessaria ⁊ ꝯtingēs respectu sp̄ūssācti ⁊ creature ¶ Dico φ oppositi modi intrinseci sūt inꝯpossibiles simul. ideo uolūtas que est in deo habet illum modū qui est necessitas. Ideo nō pōt habere ꝯtingētiā formaliter ¶ Unde dico φ uoluntas diuina ita est necessaria φ non ꝯtingens loquendo formaliter. sed tñ nō est incōueniens φ habeat

unum modum uno mõ. habeat oppositus alio mõ. licet enĩ uolũtas formaliter sit necessaria põt tñ cũ hoc uirtualiter eẽ con tingens ¶ Sed licet modi oppositi sint ꝯpossibiles eidem. diuersimode tñ unifor miter uidentur incõpossibiles. hic aũt po/ nitur necessitas ꝛ cõtingens uniformiter scꝫ uirtualr̃. quia respectu ꝓductionꝫ spũs sancti ꝛ creature. ¶ Ideo ultimate dico ꝙ oppositi modi sũt incõpossibiles. sed hic in ꝓposito isti modi nõ sũt ꝓprie oppositi. qꝛ sunt respectu diuersorum. quia necessitas respectu spũssancti. ꝛ ꝯtingentia respectu creature. Exm̃. color immutat sensualiter ꝛ intentionaliter respectu diuersorũ quia uno mõ sensũ. alio mõ intellectũ. ¶ Sep tima diffi. est. ꝙ ex his dictis nõ uidetur ꝙ rõ ꝓbans intellectũ distingui a uolun/ tate ꝯcludat. Probamus enĩ istas poten tias distingui. qꝛ una libere agit. alia na/ turaliter. cũ ḡ tantũ distinguũtur necessa rium ꝛ ꝯtingens q̃tum naturale ꝛ liberũ uidetur ꝙ sicut prima duo possunt poten tie eidem in esse ita ꝛ alia duo. ¶ Dico ꝙ sicut patuit distin. 8. dr̃a est inter modos intrinsecos ꝛ q̇dditates. quia modi intrin seci aduenic̃tes nõ uariant rõem formalẽ sed quidditates bene uariant. sic patet ꝙ dr̃a aduenĩes generi uariat rõem formalẽ Modo ad ꝓpositũ. necessitas ꝛ ꝯtingen/ tia nõ sunt rões formales. sed sunt modi intrinseci. ꝛ ideo aduenientes non uariant sed dimittunt. liberũ aũt ꝛ naturale sunt rões formales. ꝛ ideo uariant. Et sic pꝫ quare argum° ex naturali ꝛ libero rões distantes. ꝛ nõ ex necessario ꝛ cõtingenti. quia duo p̃ma sũt rões formales. alia sũt modi. ¶ Octaua diffi. ẽ. si alia debet poni potentia spiratiua. ꝛ alia creatiua. ¶ Dico ꝙ sine distinctione potentie. actus isti eidẽ ꝯuenire pñt. Tamen põt dici ꝙ eidem ꝯpetũt distincte aptitudines. sicut enĩ eadẽ poten tia creat ꝛ spirat. ita ista in eadem potentia est aptitudo naturalis ad creandũ. ꝛ alia aptitudo ad spirandũ. quia sunt distincte potentialitates ꝛ nõ potentie. ꝛ ꝓpter hoc dicũtur distincte. ¶ Nona diffi. ẽ. Utrum essentia ꝯcurrat ad ꝓducendũ uerbum ꝛ spiritũsanctũ. utrũ ipsa habeat in se duple cem aptitudinẽ. Dico ꝙ sic. stante enĩ idem titate oĩo la ẽntie. ipsa habet aliam ꝛ aliã aptitudinẽ. ꝛ ista nõ sunt nisi respect° fun damẽtales uel aptitudinales. ꝛ nõ potẽtie diuerse. ¶ Sed quare intellectus non hẽt istas diuersas aptitudines ¶ Dico ꝙ nõ priuat nisi uno mõ. ꝛ ideo tantũ unus hẽt. nõ sic aũt ẽentia. ¶ Xa diffi. quomõ inue nitur ista distinctio uirius ¶ Dico ꝙ aĩa distinguitur 4r. Aliqñ enĩ distinguiẽ per partes ẽntiales. sic qñ diuidiẽ ꝑ uegeta/ tiuum sensitiuũ ꝛ intellectiuũ. Aliqñ disting uitur ꝑ potentias. sicut qñ diuiditur ꝑ in tellectum ꝛ uolũtatem ꝛ memoriã. Aliqñ in uires. sicut qñ diuidiẽ per irascibilem ꝛ cõcupiscibilem. Aliqñ i portiões. sicut in in feriorem ꝛ superiorem. Et iste est ordo. qꝛ secundum ꝙ essentia distinguiẽ in plures partes. ita una pars in plures potentias. ꝛ similiter una potentia in plures uires. ꝛ eodem modo una uis in plures portiones Cõcupiscibilis enĩ põt negotiari circa tem poralia. ꝛ sic diciẽ portio iferior. uel põt nego tiari circa eterna. ꝛ sic dꝫ portio supior. ḡ diuisio uolũtatis increatiuã ꝛ spiratiuã est ꝑ uires. itellectus aũt nõ põt sic distin/ gui. sꝫ ꝑ portiones. ¶ Sed ẽ ne uolũtas ꝓ ductiua spũssancti in q̃tum uolũtas. uel in q̃tum infinita ¶ Dico ꝙ nec in q̃tum uoluntas quia sic oĩs. nec in q̃tũ infinita quia sic intellectus. qꝛ infinitus. sed q̃tus uolũtas infinita siml'. ¶ Ad auctoritatẽ in principio Dico ꝙ Aug. accipit necessa rium ꝓ gloria nõ ꝓ principio quo.

Utrum essencia diuina sit forma lis terminus spirationis actiue Arguo ꝙ nõ. quia tũc eẽt filius hoc est ꝙ filius eẽt formalis terminus. cũ essentia sit formalis terminus in ꝓducti one filii. Contra essentiam de spũsancto prestat de utroqꝫ processio Augus. ¶ Hic introducũtur 4r modi dicendi ¶ Prim° est ꝙ uolũtas diuina est. quia est ꝓductio uniuoca ꝛ eius principiũ est diuina uolun tas. qꝛ in ꝓductione uniuoca formalis ter minus uel ratõ termini ꝓhabetur in ꝓdu/

tente. dem de essentia. ¶ 2° modus est q actus volendi. quia sc̃dm Aug. spũssanctus est amor. quia spũssanct⁹ p modũ amoris pducitur. ¶ 3° modus est ẽentia cum relatione. quia ẽentia ut precindit a relatõne ẽ cõis tribus. ⁊ sic nõ terminat aliquã productionem. ¶ 4° modus est. spiratio passiua. quia illud ẽ formalis terminus quo pductũ distinguitur a quocũqz alio. ⁊ huiusmõi est spiratio passiua. ¶ Cõtra pri^m quia nulla passio ẽ ratio cõicandi sfõm. sed volũtas ẽ passio diuine essentie. g̃ ⁊c. ¶ Nec valet ratio. quia sufficit q principium principale sit eiusdem rationis in productione uniuoca cum termino. ¶ Cõtra 2^m quia pductio sfõalis nõ põt hẽre p termino aliqđ accidẽtale vel quasi accidentale. sed talis est pductio spũssancti. g̃ ⁊c. ¶ Nec valet ratio. qz spũssãctus ẽ amor solum a pprietate quia a volũtate pducit. ¶ Contra 3^m. quia unius pductiõis est unus terminus formalis p se. relatio aũt ⁊ ẽentia non sunt sic unũ. Preterea. tunc. n. relatio pcederet suũ terminum. nec valet rõ. qz ẽentia ut sic nude accepta bñ fundat. ¶ Contra 4^m. quia tunc nõ esset pductio forme sfõalis sed relatiõis. ⁊ tũc eẽt adaliquatio. Preterea pprietas indiuidualis nõ ẽ formalis termin⁹. sed natura ẽ formaliter minus. nec valet rõ. qz pprietas indiuidualis distinguit ⁊ nõ determinat. ¶ Dico g̃ q essentia est formalis ẽmin⁹ spirationis actiue. ¶ Intelligendũ tñ q quia spũssanctus oĩa que habet. hẽt p pductionẽ. hinc est q oĩa terminat p pductionẽ suo modo cum quodã ordine. Primo enim pductio terminat ad ẽentiam sicut ipsa oĩa alia naturali ordine antecedit. 2° terminat ad attributa. quia passiones adequate immediate ipsum sfõm ɔsequũtur. 3° ad pprietatẽ respectiuã. sicut pductio in creaturis ẽminatur ad hecceitatem. 4° ad relationes ɔ̃s sicut quasi ad accidẽtia. sicut pductio caloris. Primo ad calorem. 2° ad pprietatem vel passionẽ caloris. 3° ad hecceitatẽ. 4° ad similitudinẽ quã habet cum alio. ¶ Hoc pbatur p rõnes. quia quales ordinẽ habẽt aliqua in ẽẽndo talem habent in pducẽdo vel pduci. sed in ẽẽdo ista talem ordinem habent. qz primo ẽentia est. 2° attributa. 3° relationes originis. 4° ɔclusiones. ergo talem ordinẽ habent in pducendo. ⁊ sic spiratio actiua ẽminat primo ad ẽentiã tali ordine sicut ista pducũtur. ¶ Sed ɔ̃ istud instatur 4^r. Primo sic. Nã unius r̃lõnis nõ debet esse nisi unicus ẽminus. spiratio aũt nõ est nisi una relatio siue productio. Hic aũt ponũtur plures ẽmini. s. essentia attributa. ⁊c. ¶ 2° sic. Idẽ nõ põt duab⁹ pductiõibus ɔicari. sicut nec pduci. sz ẽentia diuina ɔicatur p generationem totaliter ergo videtur q sit impossibile q ɔicetur p spirationem. ergo nõ est termin⁹. ¶ 3° sic. impossibile est idem ɔicatũ pfecte p unam pductionem q possit p aliam pductiõem ɔicari. sed ẽentia diuina intelligitur pfecte ɔicata p generationẽ. ergo nõ ɔicabitur p spiratiõem. ¶ 4° sic. Essentia diuina nõ terminat spiratiõem nisi ut prior relatõne sed ut est prior. est ɔis tribus. ⁊ ergo ut est ɔis tribus terminat. qđ est falsũ. ¶ Ad ista. Ad primũ dico q in his que sũt idem identice. duo possunt fũdare unicã r̃lõnẽ. Ita etiam terminare poterũt duo. sic ideã eandem relationem. ¶ Contra. relatio distinguit p terminũ. ergo unius relationis erit p̃cise unus ẽmin⁹ formalis. ɔña patet quia sũt distincte rõnes diffinitiue terminorum diffinientium r̃lõnem. Dico q distinguitur p utrũqz sic p terminũ totalẽ ⁊ ideo stat unitas relationis. ¶ Ad 2^m dico q quãdo natura accipit eẽ simpl'r impossibile est q duabus pductiõibus pducitur. sed quãdo nõ accipit esse simpl'r. sed in aliquo põt bene terminare distinctas pductiones. Exem^m. certum ẽ q nutritio ⁊ augmẽtatio sunt distincte mutatõnes ⁊ productiones alterius ⁊ alterius rõnis. Constat aũt q tam ẽminus nutritionis q̃ augmentationis est aĩa rõnalis. termin⁹ dico formalis ⁊ ultimatus. si ergo aĩa eẽ simr̃ reciperet hoc esset impossibile. sed quia nõ capit eẽ simpl'r sed precise in hac parte vel in illa. hinc est q nõ est ipossibile. ¶ Eodẽ modo dico in pposito. quia nec p generationem nec p spirationem ẽentia capit esse

simpliciter. quia ex seipsa intelligitur esse simpl'r in priori signo. tamen accipit eē in hoc p istam pductionē. 7 p illam .s. spirationem in illo. ¶ Ad 3m dico q eodem mō est dicendū. q2 li p spirationem nō accipiat esse simpl'r s3 pa3se in hoc nō est inconueniens q postq intelligitur pfecta uni 2icata q al teri 2icetur .s. spiritui sācto. ¶ Ad 4m dico q eēntia diuina ut est prior r'one .s. spiratione passiua. terminat spiratiōem actiua3 quia terminu9 est prior relatione ad ipsum terminata. sed relatio sc3 spiratio passiua est simul cum spiratione actiua. ergo essentia terminat ut est prior spiratōne passiua ¶ S3 dices ut ē prior est in tribus. ergo essentia in tribus terminat spiratiōe3 actiuā ¶ Sed 2. essentia ut est i patre nō pōt terminare. ergo eēntia ut ē in tribus nō pōt terminare. ¶ Dico q eēntia que ē i patre terminat. 7 eēntia que est i tribus ēminat ut tamē i tribus uel i patre reduplicatiue accipiendo sicut dictu3 fuit distin. 5. nō terminat. ¶ Sed nūc est dubium auerrois q natura una existēs nō pōt pluribus mōis 2icari. qḋ pbat quadruplici rōne. ¶ Pri° sic. Generatio eiusdē nature psupponit identitatem materie. sed pductum p putrefactionem 7 ppagationem nō habet eandem materiam. g nō sūt eiusde3 rōnis. Minor patet. quia semp qḋ est materia in uno nō est eiusdem rōnis cū materia generati uel pducti p putrefactionem ¶ 2° sic. impossibile est eandem naturam pduci a casu 7 naturaliter. ergo impossibile est duabus pductionibus diuersa3 rōnum produci. Antecedēs p3. pbo 2clusionē. q2 accipien° unam ista3. aut eni est uniuoca 7 isto mō natura nata est generari. aut equoca a cāu si uniuoca est naturalis. ergo equoca est a casu. 7 sic semp una erit naturalis. 7 alia a casu. ¶ 3° accipio unam ppagationē. aut p istam hec natura pducitur in pluribus. 7 sic alia erit in pauciorib9. 7 p 2ñs a casu aut 2uerso. 7 sic ppagatio erit a casu qḋ est incōueniens. ¶ 4° sic. ubicūq3 sunt mutationes alterius rōnis. ibi necessario terminum fūt alterius rōnis. s3 necessario hui9 modi sunt mutationes alterius 7 alterius

rōnis. ergo nature que sunt pducte erunt alterius rōnis. Hec 2clusio est 2tra 2itatē non solum catholicam uerū etiā naturalē Qḋ pōt patere p mlta exempla. nā3 caro hominis est eiusdem rōnis que tamen diuersis mutationibus 7 pductionibus alterius rōnis pducitur .s. p generationem 7 augmentationem. ¶ Similiter apes generate ex putrefactione eodem mō mellificant sicut alie. Similiter in plantis semen alicuius herbe generabit piectu3 in terra illa aūt herba destructa adhuc terra sine semine poterit tales generare. Similiter de lapidibus. aliqui etiam sunt eiusdem rōis i aqua 7 uisceribus terre. 7 hoc diuersis pductionibus. Similiter ignis eiusde3 rationis generatur equiuoce ex concussione lapidis. 7 uniuoce ab alio igne. Similiter sol 7 ignis calorem eiusde3 rōnis generāt 7 tamen sol equiuoce pducit. 7 ignis uniuoce ¶ Respōdendū est ergo ad istas. Ad prima dico q fallit bm equiuocatione3 de hac dictione materia. Accipitur enī materia dupl'r. uel p altera parte 2posit. 7 ista ē materia pmanēs 7 existens. de ista materia uera est maior. quia ad mutationē eiusdem rōis in natura. o3 q materia isto mō accepta sit eiusde3 rōnis. Isto mō accipiendo materiam minor est falsa. in eo enī3 q generatur ex putrefactione est eiusde3 rationis cum materia que est in eo qḋ fit ex ppagatione. ¶ Alio mō accipit materia p eo ex quo aliquid generatur sicut ex termino. sic nos dicimus q aqua fit ex aere. 7 isto mō accipiēdo materiā maior ē falsa Na3 ex aere 7 terra pōt fieri aqua eiusdē rōnis. Ista enī materia est trāsiens. Et sic dico q generatum ex putrefactiōne 7 ex ppagatione habent aliam 7 aliam materiā quia hoc ē semē. aliud putrefactū. que non sunt eiusde3 rōnis omnio. g 7c. ¶ Ad 2m dico q sicut ostensū est in exemplis. generatio uniuoca 7 generatio equiuoca possunt esse respectu eiusdem pducti. eiusdē rōnis nullus enī pōt negare quin ignis genitus ab igne. 7 ex cōcussione lapidis sit eiusde3 rōnis. ¶ Ad 3m dico q 2ñā non est bona. hoc fit i pauciōribus. ergo fit a casu. dato

enim ꝙ pauciores homines sint nigri ꝙ albi. illi tamē nō sunt nigri a casu. Eodem modo dico in ꝓposito. ¶ Ad 4m dico ꝙ trāsmutationes specificatur ex terminis ad quem. non a quo. quia a termino itrinsecus non extrinsecis. mō ad ꝓpositū. quia in genito ex putrefactione ⁊ ꝓpagatione termin⁹ intrinsecus ⁊ ad quem est eiusdē rōnis. hinc est ꝙ transmutationes uel po/tius generationes sūt eiusdē rōnis. nō obstante ꝙ ēminū a quo ⁊ extrinseci sint alterius rōnis ¶ Si dicatur ꝙ saltem ad ꝓ/positum. in diuinis uidetur ꝯcludere. quia sunt ꝓductiones diuersarū rōnum. ergo ⁊ termini erunt alterius ratōnis. ¶ Di/co ꝙ licet mutationes uarientur. ⁊ sint idē ꝓpter identitatem uł diuersitatem termi noꝝ. ⁊ hoc tangēt solum rōnes. tamē ab strahendo ꝓductionem a mutatione. dico ꝙ ꝓductiones diuerse possunt esse eiusdē termini. Et rō est. quia possunt distingui nō solum a termino sed a principiis. ⁊ sic ē i diuinis. ¶ Ad argumentū patet ꝑ ea que dicta sunt.

Utrum diuina essentia spiret uel spiret. Dico sine argumentis ꝙ nō. ⁊ tn̄ nō ꝓpter hoc ꝯceditur ꝙ distinguitur a se. quia ꝯceditur ꝙ deus spirat ⁊ spirat. ⁊ tn̄ nō ꝯcedit ꝙ deus distinguatur a deo ¶ Dico ꝙ istius ueritatis sūt due rōnes. una logica ⁊ sermocinalis. alia realis. ¶ Prima est ista. Quandocūqꝫ a/liquis termin⁹ est ultimate p̄cisus nō pōt recipe denominatōneꝫ alicuius extranei a sua rōne q̇dditatiua. sed diuina eēntia est ēminus ultimate p̄cisus sicut equinitas. ⁊ ideo sicut equinitas ut sic non generat nec generat. sic nec eēntia diuia generat nec gn̄atur. q꞉ nō includit in rōne sua. Ma/ior declaratur dupliciter ¶ Primo. quia quādo aliquid est summe precisum ipsum est solum. si enim aliquid ipm̄ denomina/ret iam nō esset ab illo precisum. ¶ 2o q꞉ quāto magis termin⁹ p̄cindit tanto pau/ciora de ipso dicūtur. ⁊ ideo quādo ultimate est p̄cisus. paucissima de ipso dicuntur. ⁊ illa p̄cise sunt rōni sue intranea. Minor

patet. ꝙ scꝫ essentia est ultimate abstracta quia ipa ut sic ē primo diuersa a quocūqꝫ alio. ¶ Contra istam rōnem instatur 4r. ¶ Primo sic. nam uidetur eēntia diuina p̄cisa a generatione ⁊ spiratione q̄ꝫ a gene/rare ⁊ spirare. q꞉ sba magis distat a qualitate q̄ꝫ a quali. Ista aūt ꝯceditur. Essentia diuina est spiratio. ergo ⁊c. ¶ 2o sic. Ab stractione ⁊ p̄cisione facta a q̇dditate eēn/tie uel sapientie. adhuc ista est uera. quantitas sapie distinguit a iustitia uł ab eēntia ergo eodem mō in ꝓposito ¶ 3o sic. nam essentia nō uidetur ultimate p̄cisa. Ista. n. ꝯceditur. essentia ē paternitas. ⁊ tn̄ ista nō ꝯceditur Ratio formalis essentie. est ratio formalis paternitatis. ergo formalis rō est magis precisa. ¶ 4o sic. diuina essentia principiat ⁊ terminat diuinā ꝓductionem diuina eēntia ꝯicatur ⁊ datur. Ista omnia uidētur ita extranea a rōne sua q̇dditati/ua sicut generare ⁊ spirare. ergo ⁊c. ¶ Ad ista. Ad primū dico. ꝙ licet essentia sit magis precisa a generatione q̄ꝫ a generare uł generante. quia tn̄ in abstracto ꝯceditur identica p̄dicatio. ideo ista ꝯceditur idem/tice. essentia diuina est generatio uel paternitas. sed formalis uel denoiatiua habet solum fieri in concreto. ideo ꝯceditur illa. ⁊ illa negatur. naꝫ istud p̄dicatū generare non ē aptum natum predicari nisi formaliter ¶ Ad 2m dico ꝙ distinctio essentie uł cuiuscūqꝫ ultimate precisi. non est aliquid extra rōnem formalem nisi respect⁹ fun/damentalis qui nihil pōt ultra fūdamētū Uel pōt dici ꝙ talis distinctio ē p se ꝓpria passio demonstrabilis de essentia ꝑ rōneꝫ formalem eius in abstracto. ¶ Ad 3m di/co ꝙ essentia est ultimate precisa. ⁊ etiā ultimate abstracta intelligendo de abstracti/one que fit ꝑ noīa prime intentionis. ratō autē formalis fit ꝑ noīa secūde intentiōis ideo nō est simile. ¶ Ad 4m dico ꝙ in illis respectibus nō uidetur uerificari qui nō requirunt distinctū quod ⁊ quo. sicut ꝯicatio ⁊ terminatio. priuatio ⁊ datio. sed pro/ductio. generatio. spiratio. distincta quo ⁊ quod requirūt. ¶ Ratio aūt realis hui⁹ ueritatis est ista ꝙ principio quo repugnat

esse quod. sed essentia diuina est principiū quo respectu spirationis actiue ⁊ passiue. ergo ipsa nō pōt esse quod. ¶ Sed ꝯ istā regulam instatur 4ᵒ. ¶ Primo qꝛ eēntia diuina est principium quo in beatificatō e animę. ⁊ tamē ē uel pōt eē obiectū qō beatificat ¶ 2ᵒ quia diuina uolūtas est principium quo in creatione angeli. ⁊ tñ idem ꝯceditur ꝙ creat. ¶ 3ᵒ quia principiū quo est diuina essentia in cōstitutione ꝑsone. ⁊ tamē ipsa est que ꝯstituit ꝑsonam ¶ 4ᵒ qꝛ primum quo. quo distinguitur ꝑsona est relatio diuina. ⁊ tñ de ipsa ꝯcedit ꝙ distinguit ⁊ distinguitur ¶ Ad primū dico ꝙ actiones immanētes nō requirūt distinctionem in quo ⁊ quod. sicut origines que sunt quasi trāseūtes. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ uoluntas non est ultimate precisa. sed rō formalis uolūtatis que non creat. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ in ꝯstitutione generalr loquendo quo ⁊ quod coincidunt. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ oꝫ ibi tm̄ ꝓcedere ꝑcindēdo ꝙ deuenitur ad rōnem formalem distinctionis que nō est distincta. ¶ Sed hic est una difficultas quare ꝯceditur plus ī creaturis ꝙ natura sit quod ꝙ̄ in diuinis. Dicitur ꝙ nulla natura est quod in creaturis ¶ Contra qꝛ aīa separata intelligit. uere accidentia in altari quia immutant ī sensus. ideo sunt uere quod. ¶ Dico ꝙ hoc est ideo qꝛ nulla natura creata est principiū quo respectu sue operationis uel ꝓductionis. sed semꝑ cōcurrit uolūtas in omni ꝓductione diuina ul' uirtus eius tanꝙ̄ principium quo. ⁊ ideo sibi pōt ꝯpetere esse quod.

Utrū Spūssanctus sit amor spiratus. ¶ Hic aliqua ꝑmittūtur ¶ Primū est ꝙ noticia genita ī creaturis est actus intelligendi cū dictōne passiua que dicitur uerbū. actus aūt amoris cū spiratione passiua est amor spiratᵒ ¶ 2ᵐ ꝙ noticia genita in diuinis non est actus intelligendi qui uere est ibi cū dcōe passiua. ⁊ similr amor spiratus ī diuinis nō est actus amoris cū spiratione passiua ¶ His uisis dico duas ꝯclusiōes ¶ Priᵃ est ꝙ nō obstante ꝙ in creaturis sit noticia genita quia ibi est actus intelligendi per actū dicendi uere ꝓductus. In diuinis tñ nō ē noticia genita. qō ꝓbo 4ᵒ ¶ Primo sic. Illud qō est in diuinis ante suppositū patris nō est ꝓductum a patre nec ab aliquo. sed in diuinis actus intelligendi ꝑcedit suppositum patris. sicut eēntialia precedunt ꝑsonalia. ergo ⁊c. ¶ 2ᵒ Omne ꝓductum est uere elicitum. sed actus intelligendi nō est elicitus sed innatus. ergo ⁊c. ¶ 3ᵒ sic. Omne ꝓductum est a ꝓducente naturalr distinctum. sed actus intelligendi a nullo realiter in diuinis distinguitur. ¶ 4ᵒ sic. si actus intelligendi esset ꝓductus in diuinis. tūc ex eo ⁊ dictione passiua ꝯstitueret uerbum. hoc est falsum. nam tunc ex essentia ⁊ dictione nō ꝯstitueretur. qō est incōueniens ¶ 2ᵃ ꝯclusio est. ꝙ non obstante ꝙ ī creaturis sit amor spiratus quia est uerus actus amoris ꝓductus uere ꝑ actum spirandi. In diuinis tñ nō ē amor spiratus. Qō ꝓbo 4ᵒ. ¶ Primo sic. omne ꝓductū a ꝓducente distinguitur realiter. sꝫ amor in diuinis nō distinguit realiter ab aliqᵒ. ergo ⁊c. ¶ 2ᵒ sic. quia tūc non ꝯstitueret ex essentia ⁊ relatione spūssanctᵒ. sed ex amore ⁊ spiratione passiua. qō est falsum. ¶ 3ᵒ sic. Oīa essentialia in diuinis sunt imꝓducta. amor in diuinis est eēntiale quoddā ergo improductus. ¶ 4ᵒ sic. qꝛ passio essꝫ rō ꝯicandi sbm. sed hoc falsum est. oīa ista argumēta eque ꝓbant utrāqꝫ ꝯclusionem Sed hic ē diffi. uidetur eni ꝙ deuiatio fiat a fratre iohāne Scoto qui ī plerisqꝫ locis uidet oppositū totaliter dicere. Dicit enim ꝙ uerbum est noticia genita. ⁊ spūssāctus est amor spiratus ¶ Dico ꝙ nunꝙ̄ de intentione sua fuit ponere in diuinis actus intelligendi uel uolendi esse elicitos sꝫ innatos. nec actum amādi spiratum. Ideo ipse negat in diuinis uerbū essentiale. ¶ Sed instatur 4ᵒ ¶ Primo sic. Omne genitū ē elicitum. sed ipse ponit notitiam genitam ergo elicitam. ¶ 2ᵒ sic. omne spiratū ē elicitum quia est ꝓductū. sed ꝯstat ꝙ ipse ponit amorem spiratū ¶ 3ᵒ sic. ipse pōit uerbum in diuinis esse eiusdem rōnis cū uerbo in creaturis. sꝫ uerbū in nobis ꝯstituit

ex actu itelligēdi ⁊ dictiōe passiua. silr ergo in diuinis. ¶ 4° sic. ipse hēt ponere amorē spiratum in diuinis ⁊ in creaturis eē eiusdem rōnis. sed in creaturis ꝯstat ex actu amandi ⁊ spiratione passiua. ergo eodē mō in diuinis erit. ¶ Ad primū ⁊ ad 2m simul dico ꝙ filius ē identice notitia, ⁊ spūssāctus est amor identice. ⁊ ꝓpter hoc sic loquitur ¶ Sz ꝯtra. quia eodem mō filius est amor identice sicut spūssanctus. ⁊ spūssanctus noticia sic filius. ergo ⁊c. ¶ Dico ꝙ licet ad uerificandum istam ṗdicationē. necesse sit assignare causam identitatis filii ad noticiam. ⁊ spūssancti ad amorem. Tum quia oia alia attributa sūt eque eis idem. Opz aliud dicere ad rem ut uideat causa quare concedit ꝙ filius sit noticia genita. ⁊ non amor. spiratus. uel bonitas. ⁊ sic de aliis. Eodem mō de spūsācto. quare nō sit equē bene noticia genita sicut amor ⁊ bonitas ¶ Ad cuius intellectū sciendū ꝙ in diuinis aliqua uerificantur ꝓprie ⁊ nō aꝓpriate. sicut hic pater generat. Aliqua uerificant aꝓpriate ⁊ nō ꝓprie. sicut filius est sapiētia, ars pris ⁊c. Alii nec aꝓpriate nec proprie. sic hic pater est eēntia. eēntia eni nulli est aꝓpriata nec ꝓpria. Alia aūt uerificat utroqz mō. sicut hic in ꝓposito. filius est noticia genita. ⁊ spūssanctus est amor spiratus. Ista eni ṗdicata ꝯstant ex aliquib⁹ aꝓpriatis. s. ex noticia que licet sit ꝯis. aꝓpriatur tñ filio. quia ꝓcedit ab intellectu. ⁊ ex pte spūssācti ex amore. qui licz sit ꝯis aꝓpriatur tñ spūiscō. qui ꝓcedit p modū uolūtatis. ꝯstituitur inqꝫ ex istis sic aꝓpriatis ⁊ etiaz ex istis sic ꝓpriis. s. gnātione passiua. ⁊ spiratione passiua. quaz una ē ꝓpria filio. ⁊ alia spūiscō ¶ Sed ꝯ. q2 ex diuersis nō licet inferre ꝯiunctū. licet ergo ꝯcedatur ꝙ filius sit noticia. ⁊ sit genitus nō tamē sequit. ergo noticia gēita. similr de spūsācto ¶ Dico ꝙ licet ex diuersis nō licet inferre ꝯiunctim in sensu ꝯpositōnis tamē bñ licet in sensu diuisiōis. ⁊ ideo licz bene inferre. spūssanct⁹ ē amor ⁊ ē spirat⁹ ergo est amor qui est spiratus in sensu diuisionis. nō tamē amor spiratus absolute ¶ Sed ꝯtra. in diuinis amor spirat⁹ nō est. cum non sit nisi unus amor in tribus ¶ Dico ꝙ ꝓprie loquendo amor spirat⁹ si intelligitur simplr sic nos intelligim⁹ in creaturis amorem spiratū esse ꝓductū sic in ꝓ intelligendo. Dico ꝙ includit impossibile illud ṗdicatum. amor spiratus. ⁊ ideo uere nō pōt ṗdicari de aliquo. nam nullus amor in diuinis ē spirat⁹. isto mō intelligendo. sicut nec aliqō ꝓductuz. Si autē intelligatur alio modo. s. denoiatiue. sic pōt ꝯcedi ꝙ spūssanct⁹ est amor spirat⁹ hoc est spūssanctus est ille qui est amor spiratus. Eodem mō dico de noticia ex parte filii. ¶ Sed quare ista nō ꝯceditur. spirit⁹ sanctus est eēntia spirata. ⁊ filius ē eēntia genita. sicut de amore ⁊ noticia. ¶ Dico ꝙ hoc ideo ē. quia eēntia est abstracta ultimata abstractione. ⁊ ideo nō possunt de ea ista ṗdicata. s. genitū ⁊ spiratum dici. amor aūt ⁊ noticia nō sūt ultimate abstracta. iō nō est simile. ¶ 2° quia amor ⁊ noticia nō sunt ultimū. quo respectu istaruz ꝓductionum siue actiuaz. siue passiuarum. ⁊ ideo forte sicut nō repugnat eis esse qō. tot rationibus quot eēntie. ⁊ ꝓpter hoc pōt magis ꝯcedi ¶ 3° pōt dici ꝙ ista sunt aꝓpriata. ⁊ ideo a ꝓpriis possūt denominari. eēntia aūt nō est aꝓpriata. ideo nō sic potest. ¶ Ad 3m ⁊ ad 4m simul. quia eandē tangunt difficultatem ¶ Dico ꝙ uerbum ⁊ amor spirat⁹ in diuinis ⁊ in creaturis sūt eiusdem rōnis ꝙtum ad sua formalia constitutiua. quia taz in deo ꝙ in creatura uerbum ꝙtum ad suum formale ꝯstitutiuū ꝯstituitur p dictionem passiuā. ⁊ amor spiratus utrobiqz p spirationem passiuaz. ⁊ ideo ꝙtum ad hoc sunt eiusdem rōnis. sed nō ꝙtuz ad fundamentale suū ꝯstitutiuū quia in diuinis ē natura. in creaturis autē actus intelligendi. ⁊ in diuis respectu spiritussancti est natura ex parte una. ⁊ i creaturis actus amoris ex pte altera ¶ Sed ꝯtra. naz respectus uidetur uariari ex fundamentis sm rōnes suas formales. ergo cum fundamenta sint alterius rōnis. ergo ⁊ ꝓductiones sunt alterius rōnis ¶ Dico ꝙ dictio passiua ⁊ spiratio passiua in deo ⁊ i creaturis. licet ꝯueniant in aliqua ratione

formali. nō tñ ꝯueniūt in ratione ſpēcifica ultimata. ſicut in creaturis ſpiratōnes magis inter ſe ꝯueniūt ꝙ̄ cuꝫ diuinis. ⁊ tñ nō oēs ſpiratōnes ſunt eiuſdem rōnis. ſicut nec oēs amores ¶ Sed cum in diuinis ſit noticia ⁊ amor. ⁊ dictō ⁊ ſpiratō. quare nō ꝯſtituūt uerbum ⁊ ſpūmſanctuꝫ ¶ Dico ꝙ ideo ſpiratio actiua nō ꝯſtituit. quia aduenit ſuppoſito ꝯſtituto. Eodem mō. quia relatio prius aduenit eſſentie ꝙ̄ noticie. uł a maiori prius cum eſſentia ꝯſtituit. ideo non pōt cum illis.

¶ Diſtinctio undecima.

Spiritusſanctus. ¶ Circa diſtinctionem undecimaꝫ quero utrum ſpūſſanctus ꝓcedat a patre ⁊ filio. ꝙ nō Jo. 15 Cuꝫ uenerit ſpūſſanctus qui a patre procedit. ¶ Hic nulla mentio fit de filio ꝙ ab eo ꝓcedat. ergo ⁊c. ¶ Cōtra Atha. in ſimbolo fidei xpiane dicit ſic. Spūſſanctus a pāe ⁊ filio nō factus nec creatus nec genitus. ſed ꝓcedens. ergo uidetur ꝙ ab utroqꝫ ꝓcedat. ¶ Circa iſtam queſtionē quatuor ſunt inquirenda. ¶ Primū eſt. Utrū ſpiritusſanctus ꝓcedat a patre ⁊ filio ¶ 2° ſi ꝓcedat a patre ꝑ filium ¶ 3° ſi ꝓcedat in filium. ¶ 4° ſi a filio in pāem procedit ¶ Quantū ad primū dicūt greci ꝙ ſpūſſanct⁹ ꝓcedit a patre ⁊ nō a filio. qꝛ nihil eſt tenendū niſi ꝙ determinate habetur in ſcriptura. ſed nō habeꝫ ꝙ ꝓcedat a filio. ꝗ hoc nō ē tenēdū ſicut aliquid fidei ¶ Sꝫ ꝯtra hoc arguitur ꝑ ſcripturam ſacram 4° ¶ Primo ſic. ꝑ ſcripturam Jo. 5°. Cuꝫ uenerit ſpūs quem mittaꝫ uobis a pāe. ⁊ Jo. 16. Ego mittā uobis eum. ⁊ tñ nō pōt mittere niſi ꝑſona originis. ꝗ ⁊c. ¶ 2ᵃ ē Jo. 16. Ipſe de meo accipiet. ſi autē accipiet de eo ꝙ eſt filii. ergo ⁊c. Ex quo colligitur ꝙ ex quo ſpūſſanctus accipit aliquid a filio totus eſt a filio. quia deus eſt quicqd hēt ſcḋm Hilari. de trini. ꝗ ⁊c. ¶ 3ᵃ ē Jo. 20. ubi xp̄s inſufflauit in aplos dicens. Accipite ſpūmſanctum quoꝝ re. ⁊c. ¶ 4ᵃ eſt pauls qui appellat ſpūmſanctū ſpūm xp̄i. qḋ nō feciſſet niſi ſignificare uoluiſſet ſpūmſanctum xp̄i eſſe. ergo ad ipm refertur. ⁊ non niſi relatione originis. ꝗ ⁊c ¶ 2° arguo 4ᵒʳ ꝑ rōnem. Prima ſumitur ex ꝑſonarum germanitate ¶ 2ᵃ ex ſūma identitate. ¶ 3ᵃ ex ſumma equalitate ¶ 4ᵃ ex fecunditate. ¶ Ex prima arguiꝫ ſic. Inter ꝑſonas diuinas ē ſumma germanitas ⁊ excellentiſſima. ſed ſi ſpūſſanct⁹ non ꝓcederet a filio nō eſſet inter eos ſūma germanitas ⁊ excellentiſſima. quia maior germanitas ē inter ꝑſonas qñ una originatur ab alia. ꝙ̄ qñ utraqꝫ ꝓceſſe a tertia. ſicut filii ad pāem ꝙ̄ fratris ad fratrem. hec ē rō Hugo. de ſacramētis ¶ Ex 2ᵃ ſic. quecūqꝫ aliq̄ habent eandem uim ꝓductiuaꝫ equaliter ꝓducunt. ſed filius ⁊ pater habent eandē uim ꝓductiuam reſpectu ſpūſſancti. ergo filius eque ꝓducit ſicut pater. Minor pꝫ quia uoluntas ⁊ obiectū eſt ꝑfectiſſimuꝫ principium ſpūſſancti. ſed ꝯſtat ꝙ ꝑfecte ē in eis. ¶ 3° ſic. ſcḋm Ricardum. Pater ꝓducit ſibi filium equalem. ergo ꝯicat ſibi oēm uim ꝓductiuam que ſibi nō repugnat. ſed uis ꝓductiua reſpectu ſpūſſancti non repugnat filio. ergo ſibi eam ꝯicat. Alioqn eum ſibi equalem nō genuiſſet. quia ipſe pater uim ꝓductiuam ꝑfecte habet. ¶ 4° ſic. qñ principium ꝓductiuū nō ꝑhabens terminum adequatum ꝯicatur alicui ſuppoſito illud pōt ꝓducere. ſed principium ꝓductiuum ſpūſſancti non ꝑhabens terminum adequatum ꝯicatur filio. ꝗ ⁊c. ¶ Preterea ꝑfecta caritas ⁊ amicitia hoc ꝯcludit. quia naturalis inclinatio eſt ꝓducentis ad productum. ⁊ ecōuerſo. ⁊ ideo naturalior eſſet inclinatio ⁊ amicitia inter pāem ⁊ ꝑſonas ⁊ ecōuerſo. ꝙ̄ aliaꝝ duarū ꝑſonarum que nullam inter ſe habent ꝯicationē adinuicē ¶ Sꝫ ꝯtra iſtud inſtatur 4° ¶ Primo ſic Nam maior germanitas ponit̄ inter patrem ⁊ filium ꝙ̄ inter eos ⁊ ſpūmſſāctuꝫ. quia ꝯueniūt in ſpiratione actiua. ergo ex ſumma germanitate ita fortiter arguiꝫ ꝯ nos ſicut ꝯtra grecos ¶ 2° ꝯtra ſecūdam uiam. quia illud qḋ habet principiū productiuū ꝓducendi illud pōt ꝓducere. ſed

eque habet. filius principiū generandi sic habet principium spirandi. quia habet memoriam pfectam. ergo eque p illud ꝯcluditur ꝙ filius pōt generare sic ꝙ pōt spirare. ¶ 3° ꝯ tertiā. qꝛ pater spirat sibi sp. s. equalem. ergo si ex equalitate ꝯcludit ꝙ filius pōt spirare. ergo ex equalitate spūssancti ad patrem eque ꝯcluditur ꝙ spūssanctus poterit generare filium. pſertim cum sibi non repugnat. ¶ 4° ꝯtra quartam. Nam ꝑpositiones accepte uidentur supponere ſᵐ prius ⁊ posteri⁹ in diuinis. qḋ a nullis negatur. nō est ergo ibi ꝑhabere ꝙ necessario includit prius. qḋ in diuinis negatur.

¶ Ad primū dico. ꝙ germanitas cōsistit in ꝯsubstancialitate ⁊ origine. non autem in ꝓprietate suppositi. quia ipsa eis scꝫ suppositis ꝯpatur sicut quasi accidēs. tres ergo ꝑsone sūmam germanitatem habent quia eandem sbam. ⁊ una ab alia originatur. nō est ergo maior germanitas patris ad filium ꝓpter spiratōem actiuam i qua ꝯueniūt qꝛ eis ꝯpatur quasi accidens eis adueniens. Exemplū. si duo fratres sunt albi ⁊ tertius niger. nō ꝓpter hoc ē maior germanitas inter duos albos ꝓpter ꝯue/nientiam in albedine ꝙ eoꝝ ad tertiū. qꝛ equaliter est in oībus rō germanitatis scꝫ ꝯsubstātialitas ⁊ origo. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ opꝫ addere nisi illi supposito repugnet producere. filio aūt nō repugnat spirare spūꝫ sanctum. qḋ ꝯcludebat ratio. sꝫ tñ filio repugnat generare. quia generaret seipsum ideo instantia non ualet. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ habens uim ꝓductiuam sine principium ꝓductiuū pōt p illud ꝓducere si nō repugnat supposito ꝓduci ⁊ ꝓductio. licet ergo ꝯicetur spūisancto principium ꝓductiuuꝫ filii. ⁊ licet spūi nō repugnet ex se filius ꝓducere tamē filio repugnat. eo ꝙ iam preintelligitur ꝓductus. nāꝫ ꝓductio ⁊ habēti esse simplr repugnat ꝓduci sine cape esse. spūssanctus aūt nō ꝑintelligitur in diuinis ꝓduct⁹ anteꝙ filius habet uim spiratiuā ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ sicut nihil uidet nisi po/natur ordo. ꝙ rōnes sunt insolubiles que ꝓbant filium ꝓcedere a spūsancto. ⁊ filiū ita a spūsancto sicut spūssanctus a filio. iō

uidetur mihi necesse ponere ordinem. ⁊ ꝑ/ꝯñs prius. ¶ Sed hic remanent due diffi. ¶ Prima est ꝙ nō uidetur ꝙ illud qḋ est prius productum totaliter ab aliquo ꝙ aliquo mō ab alio ꝓduci posset. sed prius origine pater ꝓducit spūmsanctū ꝙ filius hoc pater. quia sicut pater prius origine ē filio. ita pater prius spirat origine filio quia a se. si ergo pater in primo signo originis ꝓducit spūmsanctū. nō pōt spūssanctus in 2° signo ꝓduci a filio. ¶ 2ᵃ diffi. est. quia non uidetur ꝙ due cause totales possint cocurrere ad causandum aliquem effectum. quia tunc effectus ab aliquo dependeret. quo nō existente. nihil min⁹ eēt. Sed hic ponūtur duo principia totalia respectu spūssancti. Nam pater totale principium est spūssancti. quia si nō esset filius adhuc uim ꝓductiuā haberet pater respe/ctu spūssancti. Eodem mō dico de filio. ḡ uidetur ꝙ pater ⁊ filius ꝓducere nō pñt ¶ Ad primā dico ꝙ nō alia ꝓductione pꝫ ꝓducit spūmsanctū ⁊ filius. sed oīo eadeꝫ ꝓductōne. Nō est aūt incōueniens ꝙ illud quod ꝓductum est una ꝓductione in pri° signo. eadem ꝓductione ꝓducatur ab alio in 2° signo. Exemplū in creaturis. Anima beati petri nūc agit opationeꝫ beatificam ⁊ eam elicit ſᵐ multos. in resurrectiōe aūt totum suppositū eliciet eandem opatōnem eadem electione ꝯicata supposito qua pri⁹ aīa eliciebat. Ista ergo opatio post rōnem erit ⁊ incipiet accipe esse ab aliquo. a quo prius non accipiebat. ⁊ tñ prius habebat esse. hoc aūt ideo est quia eadem ꝓductiōe ꝯicata. Sic dico in ꝓposito. Licet eniꝫ spūs sanctus prius origine spiretur a patre ꝙ a filio. nō tamē sibi repugnat spirari a filio eo ꝙ filius eadem spiratōne spirat qua pꝫ prius spirabat. sibi a patre ꝯicata ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ideꝫ esse a duobus totaliter pro duobus. pōt intelligi dupliciter. uel a duobus totalibus ⁊ cū hoc diuersis principiis ꝓductiuis. siue p duobus. ⁊ sic erit impossibile. quia sic sequerent multa incōuenientia. ¶ Primo ꝙ aliquid depēderet ab ali/quo. quo non existente nihil minus esset. ¶ 2° cum ꝓductiōes distinguātur penes

principia. nõc ficut esset distinctia principia totalia. sic essent distincte ꝓductiões totales. idem autem ꝓduci diuersis ꝓductionibus totalibus est oio impossibile. Si aũt intelligatur idẽ esse a duobus ꞇ ꝑ duob⁹ idem principium ꝓductiuũ ꞇ eandez uim ꝓductiuam habentibus. hoc nõ est impossibile. sicut si duo homines unam aiam haberent. oio unum actũ intelligendi causarent. ꞇ quilibet esset totale ꝓducens. nõc esset incõueniens ꝙ eadem ui productiua actũ itelligendi ambo ꝓducerẽt. ¶ Aliud exemplũ multũ accõmodatũ. unũ eni actũ uidendi habẽt duo oculi. ꞇ totalꝛ ab utroqꝫ causatur. naꝫ uno clauso alius ꝓducit. qḋ patet. quia uno clauso ꞇ nihil uidente alius uidet. tota aũt causa quare sic est. est quia habent unam potentiam. Nõ ẽ ergo incõueniens ꝙ duo principia totaliter habentia idem principiũ ꝓductiuuꝫ causent eundem effectum. ꞇ quilibet eoꝝ totaliter ꞇ sic est in ꝓposito. quia pater ꞇ fili⁹ idem principium ꝓductiuũ habent. ¶ Ad illud qḋ greci adducũt ꝙ nihil est traditum in scriptura. potest esse falsum. sicut oñsum ẽ quadruplꝛ. ¶ 2° etiã nõ ꝯcludit locus ab auctoritate negatiue. non eniꝫ habetur in scriptura ꝙ Christus descẽdit ad inferos.

¶ Quãtum ad 2m. Utruꝫ pater ꝓducat spũmsanctũ ꝑ filium. Sciendũ ꝙ 4r mõis põt intelligi aliquid agere ꝑ aliud. Aut ꝑ principium ꝓductiuũ. sicut ignis calefacit ꝑ calorem qui est in eo formalꝛ. Aut sic ꝑ instrumẽtũ. sic faber fabricat ꝑ marteliũ ¶ 3° mõ. sicut ꝑ causam secũdã. sicut de⁹ mouet celuꝫ ꝑ intelligentiã. Aut sicut ꝑ illud cui ꝯicat equalez ṽtutẽ ꝓductiuã quomõ deus pater ꝑ uerbum fecit oia. ut habetur Jo. i. ¶ Primo ergo mõ deus pater nõ ꝓducit spũmsanctũ ꝑ filiũ. quia filius no ẽ uis ꝓductiua patris. nec principiũ in pẽe formaliter existens. Nec 2° mõ. qꝛ instrumentum est minus ꝑfectũ ꝙ̃ sit principale agens. filius aũt tam in entitate ꝙ̃ in perfectione necnon in ui ꝓductiua ꝑ omia est patri equalis. ¶ Nec 3° mõ. quia ois causa primaria plus influit in causatuꝫ ꝙ̃ secundaria ꞇ ꝑ ꝯñs 2a deficit a prima ¶ In filio autez nullus defectus ẽst. Remanet ergo quartus modus. ꝙ ꝓducit siue spirat per filium. qꝛ ꝯicat sibi eandẽ uim ꝓductiuã sicut ois causat ꝑ uerbuꝫ quia ei ꝯicat uim ꝓductiuã eandem. qua ipse pater causat.

¶ Sed hic re. diffi. Si ꝓducitur spũssanctus a patre mediante filio. beatus Aug. 15. de trin. uideẽ dicere ꝙ non. sed ꝙ pater ꞇ filius eque immediate ꝓducant. nõ aũt sicut stagnum a fonte mediante riuo. sed eque imediate ad utroqꝫ. sic ꝯclusio eque immediate a duabus ꝑmissis. ſm beatum Clementẽ. Accõmoduꝫ exemplũ in grãmatica adhuc inuenẽ de tribus ꝑsonis. Est eni in grãmatica prima ꝑsona que loquiẽ de se ipsa. 2a ad quem prima loquiẽ. Et 3a de qua fit sermo inter illas. ꞇ ita est in locutione naturali. ille enim ordo nõ est ad placitum sed ex natura rei. Et sic etiam est ordo in diuinis ꝑsonis. pater eni est tenẽs locum prime ꝑsone que loquiẽ a se. 2a est ad quem terminatur locutio prime ꝑsone 3a de qua fit sermo inter primã ꞇ secũdã Producitur ergo spũssanctus de cõi ꝯcordia ꞇ cõi collocutiõe a patre ꞇ a filio. ꞇ nõ ab uno mediante alio. ꝑ ꝯ̃ñs. ¶ Quantuꝫ ad tertium. s. Utrum spũssanctus ꝓcedat a patre in filiũ. Dico ꝙ sic. Nam ſm Aug. Quicquid habet spũssanctus hẽt a patre ꞇ filio. sed spũssanctus ꝑ circũcisionez hẽt esse in filio. ergo hoc habet a patre. ¶ Similiter dico ꝙ filius habet a patre ꝙ sit ĩ spũsancto. sed talis inexistentia est realꝛ in utroqꝫ relatio equipante. si ergo filius a patre habet ꝙ sit in spũsancto. ꞇ spũssanctus habet a patre ꝙ sit in filio. Ṽbuꝫ aũt Andree sic debet exponi. ¶ Quãtũ ad 4m scꝫ Utrum spũssanctus ꝓcedat a filio in patrem. Dico ꝙ sic. Et ad hoc inducuntur quattuor auctoritates ¶ Prima est Clementis in libro de articulis fidei. qui dicit monas gignit monadẽ. ꞇ in seipsum suuꝫ reflectit ardorẽ. ¶ 2a est Richar. de trini. qui dicit ꝙ non est amor iocundus nisi sit mutuus. ita ꝙ eundem amorem quem hẽt pater ad filium rependat filius ipsi patri. ¶ 3a est Aug. 5. de trini. Spũssanctus est cõnexio patris ꞇ filii. ¶ 4a est Hila. 12. de

trini. Spūssanctꝰ est cōnexus mutuus .q̄
unius pcedit in alium. ¶ Patet hoc idem
ratione. Nam quicquid habet spūssāctus
habet a filio. sed spūssanctꝰ est in patre per
circūincessionē. ergo hoc hēt a filio. ¶ Sꝫ
ↄtra istud arguit 4ʳ. ¶ Primo sic. pater
nihil habet a filio. ꝛ p ↄ̄ns nō habet ita se
spūssāctꝰ a filio. ¶ 2° sic. quia filius non
habet a se ipso in se ꝙ pducat spūmsanctū
sed hēt a patre. ¶ 3° sic. q2 filius nihil hēt
nisi a patre ¶ 4° sic. quia pater nihil origi
naliter hēt nisi a se. ¶ Ad ista posset dici
ꝙ forsan illi respectꝰ insistentie non sunt
nisi fundamētales. ꝛ ideo nihil addunt ad
psonas insistentes. ꝛ ideo ꝙ pater sit in fi
lio a nullo hēt. uel ꝙ sit in spūsancto. sed ꝙ
ipsi sunt in se inuicem. uel in eo hoc habent
a patre. ¶ Uel pōt dici ꝙ aliud est habere
spūmsanctū a se in se. ꝛ aliud est dicere ꝙ
spūssanctꝰ habeat patrem in se. uel ꝙ hēat
esse in patre. Primū enim p̄ise ↄpetit pri.
Nulla eni psona in diuinis hēt aliquod a
se nisi p̄ise pater. sed filius hēt spūmsāctū
a patre. sic eni filius ꝛ spūssāctus pcedūt
a patre. ita quicquid hēnt a patre habent. ꝛ
sic esse in quocūqꝫ hēnt a patre. spūssanctꝰ
aūt habet oia a patre ꝛ a filio. ¶ Ex istis
sequūtur multe ỽitates theologice. ¶ Priª
est ꝙ pater hēt esse in filio a se. ¶ 2ª ꝙ hēt
esse in spūsancto a se. 3ª ꝙ pater pducit fi
liū in se. ¶ 4ª ꝙ pducit filiū in spūmsctm.
¶ 5ª ꝙ pducit spūmsanctū in se. 6ª ꝙ pro
ducit spūmsanctum in filio ¶ 7ª ꝙ filius
pducit spūmsanctū in se licet nō a se ¶ 8ª
ꝙ filius pducit spūmsanctū in patre ꝛ sic
de aliis. ¶ De istis aūt resolutōibus circū
incessiuis est dubium qd̄ p nūc transeo. q2
alias uidebitur in loco suo ¶ Ad argu
in oppositū dictum est ꝙ locus ab auctori
tate nō tenet negatiue.

Utrum spūssanctus si nō pcedēt
a filio distingueret ab eo. ꝙ non
quia s̄m Augᵐ. Deus est quicqd
habet excepto eo ꝙ relatiue dicit. ¶ Cōtra
Spūssanctꝰ pcedit qūo datus nō quomō
natus. ¶ Aliqui dicūt ꝙ questio ista nō ē
admittenda. q2 includit ipossibile. ¶ Sꝫ
ↄtra istud arguit duplici testimonio scꝫ
¶ Primū est Aug. 5. de trini. ubi sic dicit
Si pater nō eēt inascibilis. nihil phiberet
eum filium genuisse. ꝛ tū ita impossibile
est patrem nō esse innascibilem sicut filiū
non spirare ¶ 2ᵐ testimoniū est Richar.
de trini. 3. dicit sic. Si in diuis non eēt nisi
una psona. nihil phiberet eam habere ple
nitudinem sapientie ꝛ potentie. Ans silr
uidetur ↄcludere impossibile. ḡ ꝛc. ¶ Id
circo ad p̄missam questionem dicūt aliqui
duas ↄclusiōes ¶ Prima est ꝙ filius nō
distinguitur a patre nisi per filiatiōem. q2
p ipsam ad nullū aliud se habet. ¶ 2ª cō
clusio est ꝙ filius nō distinguitur a spūsā
cto nisi p spiratōem actiuam. quia p nullā
aliam habitudinem respicit ipsum. Quo
habito patet. ꝙ si filius nō haberet spira
tionem actiuā. nō distingueret a spūsācto
Ratio utriusqꝫ ↄclusionis est. quia relatō
nō distinguitur nisi ab opposito. eo ꝙ tota
quiditas relatōnis p̄ise oppositū respicit
cum ergo filius p filiatione non respiciat
nisi solum patrem. ergo p ipsam nō distin
guitur nisi a patre. ꝛ similiter cū filiatōne
spūmsanctū nō respiciat. sed p spiratōnem
actiuā. precise distinguitur per eam ab eo
¶ Contra primā de filiatione. ꝛ ↄtra ↄclu
sionem amboꝝ rōnum arguo sic. ¶ Priᵒ
Sicut relatio s̄m totam suam quiditatē
est ad aliud. s. ad terminū. ita eēntia ē ad se.
si ergo relatio a nl'lo pōt distinguit nisi ab
illo ad qd̄ est. cum s̄m Augᵐ. Essentia s̄m
totam rōnem suam sit ad se. a nullo distin
gueret. eo ꝙ nihil extra se respiciat ut ter
minū. illud est impossibile. ergo ꝛc. ¶ 2°
sic. Si filiatio nō distinguit nisi ab opposi
to. cū in filio nō respiciat oppoᵐ aliquod
a nullo qd̄ est in filio distingueret. ꝛ sic in
filio nō erūt due emanationes. sed tantū
una. Et pptera, si sunt una, quicquid una
respicit ut terminū ꝛ alia. ¶ 3° sic. nō solū
in deo sed etiam in creaturis equalitas est
relatō distincta a paternitate. ꝛ tamē equa
litas nō est ad paternitatē ut ad terminū
¶ 4° filiatio diuina distinguit a filiatiōe
in creaturis. ꝛ tū nō respicit eā ut terminū
¶ Dico ḡ ꝙ filius p filiatiōem distinguit

a quocūqʒ nō filio. q̄d patet ꝑ principium ꝯplexum. Quecūqʒ nō sūt distincta f[m] .a. necessario uidentur esse idē f[m] .a. s. a. formaliter in eis existat. Ista patent. qꝛ distinctum ⁊ idem sunt immediata circa quodcūqʒ ens. uel saltē idem ⁊ nō idem. Si ḡ filius filiatione nō sit nō idem spūisctō. uel distinctus. necessario sequit̄ ꝙ idem erit. ¶ Cō firmatur. quia extrema ꝯtradictōnis non possunt ꝯuenire aliq̄bus nisi ꝓpter aliud ⁊ aliud. ⁊ f[m] ꝙ sunt distincta. sed filius nō est idem cū spūsctō ꝑ spiratōem. ⁊ est nō idē ꝑ filiationem. ergo ⁊c. ¶ Ad rōem ꝓ conclusione quādo ipsi dicūt ꝙ tota q̄ditas relationis est ad aliud. uerum est. sic tota quidditas hominis est ad se. Est eni animal rōnale. hec aūt nō obstāte. homini possūt ꝯuenire adhuc ꝓprie passiōes. s. idem ⁊ diuersum que sunt passiōes entis. Quia enī albedo sit aliquid ad se. tñ distinctio a nigredine sibi aduenit. Eodem mō dico de relatione. que licet sit ad aliud. tñ pōt sibi cō petere passio entis. ¶ Contra secūdam cō clusionem de spiratōne arguo 4[r] ¶ Pri° sic. quādocūqʒ aliqua distinguuntur ꝑ priora. ammoto quocunqʒ posteriori adhuc distinguūtur. sed filius ⁊ spūssanctus distinguuntur ꝑ sua priora. quia ꝑ sua ꝯstituūtur Spiratio aūt actiua est posterior filio. ut patebit inferius. ergo ea ammota adhuc remaneret distinctio filii a spūsctō. ¶ 2° sic. quādocūqʒ aliqua distinguūtur ex rōib[9] suis formalibus. remanentibus illis rationibus formalibus remanerēt adhuc illa distincta. sed filius a spūsctō distinguit̄ ex sua rōne formali que ꝯstat ex eēntia ⁊ relatione. ⁊ similr̄ spūssanct[9] a filio. ꝯstat .n. ratō formalis spūssancti ex essentia ⁊ spiratione passiua. ergo cū spiratio actiua nō sit de rōne filii. ea ammota adhuc remanet rō filii. ⁊ ꝑ ꝯñs eius distinctio formalis a spūsctō ¶ 3° sic. quādocūqʒ aliqua relatio ponit effectum suum formalē non solum circa fundamentum. sed etiam circa suppo[m] illa necessario refert suppositum in quo est Exem[m] de similitudine que ponit effectū suum nō solum circa albedinem. sed circa suppo[m] adeo nō solū refert fundamentum. s. albedinem. sed etiam suppo[m]. dicim[9] enī dicit̄ simile. sʒ distinctio ē talis relatō. Duo aūt sunt hic fundamēta distinctōnis. s. filiatio ⁊ spiratio. que f[m] oēs sunt emanatōes distincte. Distinctio aūt fundatur in istis. cū ergo si nō esset spiratio in filio. ⁊ spiratio in spūsancto. ipse eēnt in spūsācto. ⁊ adhuc eēnt distincte emanatōes necessario. distinctō .n. in eis fūdata nō soluʒ denoiaret eas sed etiaʒ supposita. ⁊ sic ꝑsona filii ⁊ spūs sancti adhuc distinguerent. ¶ 4° sic. Eadē principia sunt eēndi ⁊ distinguendi. Nam per idem unumquodqʒ ꝑ qd̄ est ens etiam est unū .n. ⁊ ꝑ ꝯñs distinctū. sed ꝑsona filii habet esse ꝑsonale. ⁊ ꝯstituitur ꝑ ḡnatiōeʒ passiuam. ⁊ spūssanctus ꝑ spiratōem passiuam. ḡ ⁊c. ¶ Sed hic occurrūt 4[r] diffi. ¶ Prima. si filius nō ꝓduceretur a patre utrum eēt distinct[9] ab eo. Dico ꝙ nō. quia distinctio ꝓsuppōit eē. filius aūt si nō eēt a patre. simpliciter nō eēt. ḡ ⁊c. ¶ 2[a] diffi. si spūssanctus nō ꝓcederet a patre utrum distingueret̄ ab eo. ¶ Dico ꝓpter eandeʒ rōnem ꝙ nō. tunc eni nō esset. quia ꝑ spirationem ꝯstituit̄ in esse cui repugnat esse in primo mō. nisi a spiratione. sic ergo homo si nō esset a nullo distingueretur. sic dico i ꝓposito. sequit̄ eni ꝑ locū a parte in mō. si filius est distinctus. uel spūssanctus. ḡ est ⁊ si nō est. nō est distinctus. ꝑ locū a toto i mō destructiue. unde quicūqʒ ponit ꝙ spiratio actiua ꝯstituat filium. ꝯñter debet dicere ꝙ si nō spiraret nō distingueretur ab aliquo alio. ¶ 3[a] diffi. est. Utrum spiratō ⁊ generatio passiue possūt se ꝯpati. ⁊ uidet̄ ꝙ sic. nam in creaturis unus ⁊ idem actus amandi est ḡnatus qꝛ ab oppo°. ⁊ est spiratus. quia a potentia uolitiua. Similiter si actiue se ꝯpaciūtur. s. paternitas ⁊ spiratō quare nō passiua. ¶ Dico ꝙ impossibile ē idem ꝓductum ꝓduci duabus ꝓductōib[9]. totalibus. in actu aūt uolēdi in creaturis ḡnatio ⁊ spiratio se ꝯpaciuntur. qꝛ neutra est totalis ꝓductio. in diuinis aūt ḡnatio est totalis. ⁊ spiratio est totalis. ideo nō sūt ibi diuerse ꝓductiones partiales. sed una est ibi totalis. ¶ 4[a] diffi. ē. qꝛ magis actiue sunt ꝯpossibiles ꝙ passiue. ¶ Dico hic

ꝙ licet idem ꝓducens ꝓducat plura pluri/
bus ꝓductiõibus totalibus. sicut sol plu/
res radios quia nõ accipit eẽ ꝑ istas ꝓdu/
ctiones. tamẽ ꝙ idem ꝓducatur totalibus
duab⁹ ꝓductiõibus inconueniẽs ẽ. quia pro
ductum capit eẽ ꝑ ꝓductioẽm. repugnans
autem ẽ ꝙ idem capiat eẽ totaliter duab⁹
ꝓductiõibus. suppositum ergo patris ꝓdu
cit duo supposita duabus totalibus ꝓdu/
ctionibus. quia nõ accipit eẽ ab illis. ideo
sibi simul nõ repugnat. sed spũssanct⁹ to/
taliter a spiratione passiua accipit eẽ. ideo
nõ põt habere aliam ꝓductõnem qua acci
piat eẽ. ¶ Sꝫ adhuc remanet unũ dubiũ
Duo enim signa nature ponuntur in diuinis
¶ Primũ est fecũditas intellectiue. i quo
est ordo originis inter patrem ⁊ filiũ totus
ꝯtum ad eẽ. ¶ 2ᵐ signũ n est fecunditas
uolitiue potẽtie. ¶ Ponat̃ ḡ ꝙ priᵐ signũ
sit 2ᵐ. ⁊ ecõuerso. Qꝫ esset ne incõueniens
¶ Dico ꝙ ista hypothesi posita sequuntur
4 mirabilia magna. ¶ Priᵐ ẽ ꝙ prima ꝑ
sona ꝯstitueretur actiua spiratione. sic nunc
actiua generatione. spiratio enĩ tunc prece
deret generationem ꝓpter transpositõem
fecũditatum ⁊ signoꝝ correspondentium
illis fecunditatibus. Constat aũt ꝙ ꝑma
relatio primũ suppositũ ꝯstitueret. ⁊ 2ᵃ 2ᵐ.
spiratio aũt passiua eẽt 2ᵃ. ita ꝙ 2ᵃ ꝑsona
ꝯstitueretur spiratione passiua. ⁊ ita 3ᵃ ꝑ/
sona filiatione. ¶ 2ᵐ mirabile ẽ ꝙ relatiõ
paternitatis eẽt ꝯis duabus ꝑsonis sicut
nunc ẽ spiratio actiua. nam eodem modo
ꝯicaretur 2ᵉ ꝑsone fecunditas intellectiua
sicut nũc ꝯicatur fecũditas uolitiua. ꝓpter
autẽ ꝯicatõem fecũditatis uolitiue sequitur
ꝯicabilitas spiratõnis actiue. ḡ tũc ꝓpter
ꝯicationem fecũditatis intellectiue ꝯseque
retur ꝯicabilitas generatiõis actiue. ¶ 3ᵐ
mirabile est. ꝙ sicut nũc pater est ꝑma ꝑso
na. fili⁹ 2ᵃ. spũssanct⁹ 3ᵃ. ita tunc spirator
esset ꝑma ꝑsona. quia ꝑ spiratiõem actiuã
ꝯstitueretur. spũssanctus eẽt 2ᵃ ꝑsona. qꝛ ꝑ
secũdam relationem ꝯstitueretur. s. ꝑ spira
passiuam. 3ᵃ ꝑsona eẽt filius. quia licet pa
ternitas ꝑcederet filiationem. sicut nũc spi
ratio actiua spirationem passiuã. tñ pater
nitas non ꝯstitueret. sed esset ꝯis ꝯstituto

patris ⁊ ꝯicabilis. qd̃ repugnat. filiatio
aũt 3ᵒ loco tertiã ꝑsonam ꝯstitueret. sic nũc
ꝯstituit spiratio passiua. ¶ 4ᵐ mirabile ẽ
ꝙ spũssanctus tunc ab una ꝑsona sola ꝓce
deret. quia a spiratore que eẽt ꝑma ꝑsona
Filius aũt a duabus. s. a spirãte ⁊ spirato
quibus ꝯis eẽt paternitas. Ista aũt mira/
bilia ⁊ multa alia sequuntur ꝓpter illud fal
sum suppositum. ¶ Sed ꝯtra ista sũt duo
dubia. ¶ Primũ ẽst. ꝙ illud cui quocũqꝫ
posito. aliquid nõ repugnat habet unum ⁊
aptitudinẽ illius. sed hoc posito nõ repug/
naret predicte spirationi actiue ꝯstituere. ḡ
spiratio actiua habet uim ꝯstituendi. ⁊ tũc
sequit̃ ꝙ ꝯstituet. qꝛ in diuinis nõ differt
esse ⁊ posse. ¶ 2ᵐ dubiũ. qꝛ illis positis
nõ repugnat paternitati ꝯicabilitas. nam
saluata rõne formali paternitatis uariato
solum ordine iudicis ꝙ ipsa eẽt ꝯis. ⁊ per
ꝯñs ꝯicabilis. oẽ autẽ ubi ꝯicabile. necessa/
rio ꝯicatur. ergo paternitas in diuinis ne
cessaria est ꝯis. ⁊ ꝑ ꝯñs nõ ꝯstituit. ¶ Iste
aut rõnes me ꝯuincũt ad tenendũ. ꝙ si ua/
riarentur ista signa. ita ꝙ ꝑmum fieret 2ᵐ. ⁊
econuerso. dummõ saluarentur rõnes for/
males paternitatis. ⁊ aliarũ ꝓprietatum
que nunc sunt. eodem mõ ꝯstituerent sicut
nunc. Et rõne enĩ paternitatis que ẽ i deo
sibi ꝯpetit ꝯstituẽ. ⁊ incõicabilitas. ⁊ oppo/
sita ꝯueniunt spirationi actiue. ⁊ sic ꝯueirẽt
tunc. ¶ Sꝫ dices ꝙ nõ est intelligibile. qꝛ
prima relatio esset spiratio. ḡ constitueret
¶ Dico ꝙ oppositũ est eque male intelligi
bile. ⁊ melius ẽ dicere ꝙ ista hypothesi po
sita. sic mirabilia multa sequuntur. ita istud
inter alia. quia paternitas non eẽ. eiusdem
rõnis cum ista. ⁊ sic de aliis. uariato ordie
uariantur rõnes formales eoꝝ. ¶ Ad ar
gumẽtũ dico. ꝙ spũssanctus hꝫet respectũ
distinctionis ad filium ⁊c.

Utrum spiratio actiua differat re
aliter a paternitate. ꝙ sic. qꝛ qd̃
est elicitum a supposito differt re
aliter a ꝯstitutiuo suppositi. sꝫ spiratio actĩ
ua est elicita a patre. ḡ ⁊c. ¶ Contra. tantũ
tres res ponũtur. ¶ Hic ponũtur duo de
claranda. ¶ Priᵐ est de eo ꝙ tangit arguᵐ.

Utrum actus spirandi sit elicitus. ¶ 2ª e de questio. ¶ Quantū ad primū pono 4ᵉ ɔclusiões de actu spirandi, diuisio. ¶ Prīa est ista. ꝙ spiratio actiua in pr̄e a fiľo nō pōt elici. uel ē elicita. pbo. Quādocūq₃ aliqua sunt idē₃ realiter. si unū sit elicitū. reliquū nō pōt esse eliciens. sed spiratio in patre. si eliciatur nō pōt elici nisi a patre. uel ab eo qd̄ est formaliter in patre. sed sicut declaratur. illa est eadem cū oibus que sūt idē realiter. ḡ ꝛc. ¶ 2ª est ꝙ spiratō ī filio nō est elicita ab eo. q₂ inter pducens ꝛ eliciens ꝛ elicitum semp ē realis distinctio. spiratio actiua nō differt realiter ab aliquo qd̄ sit formaliter in filio. ergo ꝛc. ¶ 3ª est ꝙ spiratio in filio nō est elicita a pr̄e. q₂ eadē res numero. uel q̄ntas nō pōt esse elicita ꝛ nō elicita. sed in filio spiratio est eadē₃ res cū spiratione que ē in patre. ḡ ꝛc. ¶ 4ª est ꝙ spiratio passiua in spūscō non est elicita. q₂ sola psona spiratur. ꝛ psona causa formalis abstrahit a suo effectu. spiratio aūt formaliter est elicio alterius. ergo ut ipsa nō pōt eē elicita. ¶ Nunc pono 4ᵒʳ alias ppositiões de ui spiratiua. ¶ Prima est ꝙ potentia spiratiua siue uis nō ē in deo elicitiua spiratōis actiue ī patre. ¶ 2ª est ꝙ nō est elicitiua spiratōis actiue in filio. ¶ 3ª est ꝙ nō est elicitiua spiratōis passiue ī spūsancto. ¶ Iste ppositiões unico uerbo pbantur. quia qd̄ nō elicitur respectu eiᵘ nō est uis elicitiua. sed nulla istaꝝ pprietatū est elicibilis. cuilibet enī repugnat eē elicitum. ergo ꝛc. ¶ 4ª ppositio est. ꝙ tertia spiratiua in deo ē elicitiua psone spūssancti. quia spūssanctiᵘ est suppositū uere elicitū₃ ꝛ p ɔñs elicibile. s₃ oē elicibile ē ab aliquo elicitiuo. sic oē calefactibile ab aliquo calefactiuo. nō pōt aūt dici ꝙ illud elicitiuum sit spiratio actiua. quia tunc passiua esset elicibilis. cuius oppositū est ɔñsum. Erit ḡ uolūtas fecūda .s. uolūtas ifinita cū oppo sito in infinitum diligibili sibi p̄sentato. ¶ Uisis aliquibus de spiratōe ꝛ ui spiratiua in deo. Dico duas ppositiões de spiratione ī creaturis. ¶ Prima est. ꝙ spiratio actiua in creaturis que fundaꝛ in potentia uolitiua nō est elicita. quia elitionis nō est elitio. sicut nec actionis est actio ut uitetur pcessus in infinitū. ¶ 2ª ē ꝙ spiratio passiua que fūdatur in amore spirato nō est elicita. quia tūc haberet in se formaliter elitionem. qd̄ est impossibile ¶ De ui autē spiratiua pono tres ppositiões ī creaturis. ¶ Prima est ꝙ uirtus spiratiua in creaturis nō est elicitiua actiue spiratiōis. sed tm̄ fundamētum. ¶ 2ª est ꝙ ipsa nō est elicitiua spiratiōis passiue que fūdaꝛ in amore. ¶ Iste due pbanꝛ unico uerbo. q₂ nihil ē elicitiuū respectu illius qd̄ nō est elicibile. spiratio actiua ꝛ passiua nō sūt elicibiles. ¶ 3ª ppositio ē. ꝙ ipsa ē uere elicitiua amoris spirati qui est actus uolendi. quia sicut potētia motiua est respectu moti. ꝛ actiua respectu passi. nō aūt actionis ꝛ passionis sic spiratiua respectu spirati nō spiratiōis. ¶ Sed ɔtra p̄dicta instaꝛ 4ᵒʳ. ¶ Primo. quia quicquid hēt spūssanctus. habet sibi datu₃ a patre ꝛ filio. ḡᵐ Augᵐ. ¶ Istud aūt dare est elici. cum ergo spiratio passiua sit ei data. sequitur ꝙ necessario erit elicita in eo. ¶ 2º sic. potentia pductiua respicit oia ad que sua pductio terminaꝛ. sed spiratio actiua terminatur ad oia que sūt in spūscō uel primo. uel secūdario. ḡ ꝛc. ¶ 3º sic. oia relatio in creaturis causatur a suo termino effectiue. spirationis aūt passiue terminus est potentia spiratiua. ḡ ꝛc. ¶ 4º sic. nihil ī creaturis est inelicitum. quia oia creata sūt pducta. oē aūt pductū est elicitu₃. ergo oē creatum est elicitu₃. ꝛ p ɔñs spiratio actiua uel passiua. ¶ Ad primū dico ꝙ illud dari non est spirari. cū enī essentia diuia detur tunc p ɔñs spiraretur. dari ergo est ɔicari ꝛ ita spūissancto ɔicatur pprietas. s. spiraᵒ passiua que cū ui spiratiua quasi ɔtualr ɔunetur. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ assumptum est uerū₃. qm̄ quicqd est in termino totali. accipit simplr esse. ꝛ pducitur. sed in diuinis nō sic est. quia terminus formalis nō producitur. ꝛ p ɔñs nihil ɔmunicat pprie ut qd̄ nisi ipsa psona ut terminus totalis ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ si efficiaꝛ spiratio passiua a suo termino, illa pductio uel factio nō ē spiratio. sed creatio naturalis. Melius tn̄ uidetur dicendū ꝙ nulla factio ab aliquo fiat

quia ipsa est quo aliud fit ¶ Ad 4m dico q non negatur spirationem activã esse elicitam in creaturis saltez a creante. Negatur autem q sit elicita a volũtate spirãte. quia ipsa est qua voluntas creata est spirans. ¶ Nunc 2o videndũ est q spiratio activa est distincta a generatõne activa. ¶ Dicũt aliqui q distinguit sola rõne ¶ Contra istos nõ oz alia argumẽta habere. nisi illa p que pbatur distinctio eẽntie et relatõnis ¶ Dicũt autẽ alii q distinguit realiter. tñ nõ ↄponũt. q2 una nõ est in alia. sz utraqz in eẽntia cui sũt ambe realiter idem et oĩbus modis. ¶ Cõtra hoc arguit sic. quecũqz uni et eidẽ sũt eadem. ipsa inter se sũt eadẽ sed paternitas et spiratio sunt idem realr ĩ essentia. g inter se. ¶ Preterea. hec pñitas ẽ hec eẽntia. sed spiratio est hec eẽntia. g hec spiratõ ẽ hec pñitas. ¶ Pretera hoc suppositio destruitur forma silogismi perfecti que ↄsistit in unione duoz. que uniuntur in 3o. ¶ 4o est ↄ primũ principiũ ↄplexum quia si nihil aliud est spiratio q̃ essentia. et spiratio distinguit realiter a paternitate. g sequitur ↄtradictio. s. affirmatio et negatõ de eadem. qđ est ↄtra prim prinm ↄplexum ¶ Ideo dico q spiratõ activa in patre nõ distinguitur a paternitate realiter. nec ipsa in filio distinguitur realiter a filiatõne. Hoc pbo 4r. ¶ Primo sic. sicut priª unitas in eẽntia ↄsistit. ita pma simplex diversitas. s. realis stat inter psonas. sed si spiratio activa et gñatio eẽnt realiter distincte. priª realis distinctio nõ esset inter psonas sed pma simplr eẽt in una psona. ¶ 2o sic magis videtur idem que sunt in una psona. et minº distingui q̃ que sũt in diversis sed que sũt in diversis tm̃ realiter et psone distinguũtur. ergo que sũt in una minº q̃ realiter ¶ 3o sic. una psona non est magis una in se q̃ in alia. sz si ille due pductões realiter distinguerent. psona spũssancti eẽt magis una in se q̃ alie. q2 nõ haberet multitudinez rez. quã alie hñt. g etc. ¶ 4o sic. et hec ẽ fundamẽtalis. ubicũqz enĩ sunt 4or. et realiter distincta. ibi sunt 4or res. sed ĩ divinis sũt 4or distincte rlõnes. et p te distincte realiter. g 4or res. qđ est ↄ determinatiões ecclesie. que ibi determinat esse tãtũ tres res ¶ Istud nõ põt evadi nisi dicat uno duorum modoz. vel q sunt idem in eẽntia. vel dicere q nõ est inconveniens ponere 4or res reales eiusdem eẽntie. ¶ Cõtra primũ instatur. nam psone sũt distincte realiter. et nõ dicũtur tres psone. similr tres res. nõ obstante identitate pfecta eaz. cum essentia. ergo a simili. nõ obstãte pfecta identitate relationũ distinctaz. cũ eẽntia. si sunt realr distincte. sic sũt 4or. ita erũt quattuor res. ¶ Nec sufficit 2m. q2 illo mõ quo ecclesia ↄcedit tres res vl plures in divinis. negat quattuor. sed nõ ↄcedit trinitatem et pluralitatem reruz nisi relativaz. ergo illo mõ negat quatternitatem. Sed quare non ita distinguitur spiratio activa ab aliis realr sic spiraº passiva. ¶ Dico q nõ est incõveniens duas pductiões totales activas eẽ in una psona. que aũt sũt in una psona. in una realitate ↄveniũt. et p ↄñs non distinguũtur realiter. sed impossibile ẽ plures pductiones passivas totales eẽ in eadẽ psona. et p ↄñs sũt necessario ĩ duabus. sz due psone hñt diversas realitates. g ille due pductiões realr distinguũtur. ¶ Sz tñc est dubiũ. q2 videt q spiratio activa a seipsa ĩ patre realr differat ut ĩ filio. q2 a pře et filio diversas realitates hñt. ¶ Dico ad hoc q sic una eẽntia ẽ in tribus realr distinctis. una tñ realr. ita dico de spiratõe activa qđ est in duobus. unde ad distinctiõem realez nõ sufficit hẽc aliam et aliã realitatẽ. sed requirit q unũ distinctoz. realr nõ hẽat realitatẽ quaz aliud hẽt. vel econverso. sicut nõ sufficit q aliqua dicatur distincta psonalr q habeant in se diversas psonalitates. q2 cũ eẽntia divia hẽat distinctas psonalitates diceret distincta psonalr. requirit g ad hoc q aliqua dicant psonalr distingui. q psonalitatẽ quã hẽt unũ nõ hẽat aliud. vel econverso. qđ nõ ↄtingit in essentia divina. ¶ Ad argumẽtum in oppositũ patet.

Utrũ spiratio activa sit ↄstitutiva psone. Hic priº videdũ ẽ. si spiraº activa ↄstituit. ¶ 2o dato q ñ. qua re nõ ↄstituit. ¶ Quãtũ ad prim dicit unº

reuerēdus doctor. P. aureo. ꝙ spira° actia
ꝯcurrit ad ꝯstitutōem Xꝑi cū eēntia ⁊ filia
tione. ⁊ ad ꝯstitutiōem ꝑsone pr̄is cū eēn°
⁊ p̄nitate. Et hui° rō ē. quia quecūqȝ sunt
indiuisa in se ⁊ nullatenus adinuicē diui
sa. ꝯcurrūt ad eandē unitatem. sȝ ille rōes
⁊ eēntia sūt talia. ḡ ꝯcurrunt ad unitatem
eiusdem ꝑsone ¶ Sed ꝯ istā opiōez argu°
quadrupl'r. ¶ Pri° sic. quādocūqȝ aliqua
duo ꝯcurrūt in ultimato ꝯstitutiuo. ipa cō/
ueniūt in rōe tot° ꝯstituti. sic si aliqua con
ueniūt in una ꝓprietate indiuiduali sunt
unum numero. sed pr̄ ⁊ filius ꝯueniunt in
ultiato ꝯstitutiuo ꝑsone. s. in spiratiōe acti
ua. qȝ spira° ē ultimate ꝯstitutiuū. ergo cō/
ueniūt in unitate ꝑsone. ¶ 2° sic. Ordo ⁊
ꝓcessus i ꝯstitutiuis ē ꝓcedē a magis ꝯfu/
so. ⁊ minus distincto ad magis distinctū ⁊
ad magis ꝓpriū. ergo illud ꝯstitutiuū qḋ
ultimate aduenit ē magis ꝓpriū. sed in ꝓ
cessu ꝯstitutiuoꝝ ꝑsone pr̄is ultimū ē spi
ratio actiua. Prius eni intelligit̄ p̄nitas
ꝙ spira° actiua intelligit̄ aduenire. ḡ ipsa
erit magis ꝓpria. ⁊ p ꝯn̄s erit min° ꝯis. uł
incōmūcabilis. sed hoc est falsū. qȝ ꝯis est
duabus ꝑsonis ¶ 3° sic. nullū ꝯicabile cō/
stituit ultiate suppo̅ᵐ in esse incōmūicabili
quia impossibile est ꝙ forma det oppositū
effectū. uel esse sibi. sed spiratio actiua ulti
mate aduenit. ⁊ ipsa ē ꝯicabilis. ḡ non dat
supposito esse incōmūicabile. ¶ 4° sic. quā
docūqȝ est aliqḋ suppositū in ultiato eē cō/
stitutiuū. impossibile est ꝙ aliqḋ adueniēs
ipm ꝯstituat. sed pr̄ est ꝯstitutus in ultiato
esse ꝑ gn̄atōem actiuā. ⁊ filius ꝑ passiuam
ergo spiratio actiua aduēiens utriqȝ iam
ꝯstituto. ipm nō ꝯstituet ¶ Cōfirmat̄. qȝ
nō uidetur ꝙ spiratio actiua aliquid hēat
unde sibi ꝯueniat ultiate ꝯstituere ꝑsonā. qḋ
nō hēat paternitas in pr̄e. uel filiatio in fi
lio. qȝ utraqȝ istaꝝ ē eque incōmūicabilis
sicut est illa. sed ꝓ signo ꝓ quo essentia in
telligit̄ aduēire eēntie. cōstituūt ꝑsonā spūs
sancti sine q°cūqȝ alio excepta eēntia. ḡ sic
p̄nitas ⁊ filiatio. s. in aliq° signo p̄cedunt
spiratōem actiuā. ergo p̄cōstituende erūt ꝑ
sone. Ideo dicūt ꝙ spiratō actiua nō ē Xꝑi
uel patris ꝯstitutiua cū tota fecūditas in/
tellectiua p̄nit. ligat̄ uolitiōe fecūditatia
p ꝯn̄s ꝑsone intelligūtur p̄cōstitute. ¶ Sȝ
ꝯ illud istat̄ 4°. ¶ Pri° sic. qḋ aduenit pōt
ꝯpletū esse rei. illud est accn̄s ꝑ aduentōem
sed si spiratio actiua nō ꝯstituat ⁊ aduenit
ꝑsonis iam ꝯplete ꝯstitutis. ergo ē accidēs
⁊ aduenticium deo. qḋ ē impossibile. ¶ 2°
sic. quod est in aliquo ⁊ est sibi extraneū.
non uidet̄ ꝙ possit stare cū ipo sine aliqua
ꝯpositōe. sȝ spiratio actiua est in istis duo/
bus suppositis ⁊ ē eis extranea. ergo uidet̄
necessario ꝙ ipa cū eis ꝯponat. ¶ 3° sic. nul
luȝ suppositū est unū formal'r qḋ hēt in se
aliquā rōem. uel aliqḋ ad suam rōem for/
malem nō ingredit̄. sed ꝑ te spiratio actia
rōem formalē pr̄is nō ingreditur. ergo pr̄
nō est unum formal'r. ¶ 4° sic. non eni ui
det̄ ꝙ spiratio actiua sit minoris efficacie
ꝙ passiua. sed passiua spiratio ꝯstituit per
sonam spūssancti. ergo eodem mō actiua
ꝯstituit ꝑsonā pr̄is ⁊ filii uł alteri° ¶ Ad
ista ꝑ ordinē. ¶ Ad primū dico ꝙ si intelli
gatur accidens uel aduenticiū. uel aliquid
quasi extraneū. hoc est nō intrans rōnem
formalem. sic ꝯcedo ꝙ spiratio actiua ē ac/
cidens ⁊ aduentitia. sed hoc nō est impossi
bile in diuīs. ut patet in attributis ⁊ eēn°
⁊ multis aliis. Si aūt intelligat̄ ꝓprie ac/
cidens. sic dico ꝙ spiratō actia nō est ꝓprie
accidens. ⁊ hoc ꝓpter duo. Unum ē identi
tas realis sui ad suppoᵐ cui aduēit ¶ 2ᵐ
est. qȝ est subsistens ⁊ non inherens. ¶ Ad
2ᵐ dico ꝙ eodem mō posset dici de similitu
dine ⁊ equalitate. quia aduenīūt ꝑsonis iā
ꝯstitutis ⁊ n̄ faciūt ꝯpositōes ꝓpter idistin
ctionem realem que est inter ipas. ⁊ alia
in quibus est. s. ꝑsonas pr̄is ⁊ ꝑsonā filii.
¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ s̄ᵐ istos ꝑsona diuia nō ē
aliqua una rō formalis formal'r una. sed
solū est una res simplex ꝯstituta ex duab°
rōnibus formalibus. quaꝝ quelibet p̄di/
catur de ipsa identice. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ li
cet maioris efficatie nō sit passiua spiratō
ꝙ actiua q̄tū ad multa. tn̄ q̄tū ad hoc pōt
dici ꝙ spiratio passiua ē talis qȝ ē incōmu
nicabilis. ḡ sibi debet̄ ꝯstituere. sȝ actia nō
est huiusmōi. ḡ sibi non debet̄. Hoc aūt sta
tim declarabit̄. Sȝ fugiendo difficultates

d.

posset hec dicere. q spiratio activa ideo nō ↄstituit. q2 advenit iā pri° ↄstituto. sed spiratio passiva nō. ideo ↄstituit. ¶ Quantū ad 2ᵐ videndū ē de causa istius negative. quare. s. spiratio nō ↄstituit sic' eterne origines tam active q̄ passive que sunt in deo. ¶ Dicitur sicut iam dictū est. q2 advenit p̄cōstitutis. s. p̄ri iam ↄstituto p gn̄atōnem activā. ꝛ advenit filio iam precōstituto per gn̄ationem passivā. ꝛ licet habeat vim ↄstitutivam. tn̄ ↄstituere nō pōt. q2 nō est ↄstitubile respectu ei⁹. sicut calor lignū sūme calefactū calefacere nō pōt. ¶ Sed ↄ̄ istud arguitur quadrupl'r. ¶ Pri° sic. licet enim bona rō sit ad ꝓbanduȝ q nō ↄstituat. tn̄ nō ōn̄dit ꝓpter quid. nec ꝓbat a priori. Et ideo arguit̄ ↄ̄. ¶ Primo sic. oē ↄstitutivum necessario est alicui⁹ ↄstitutibilis. sed p te spiratio actīa ē ↄstitutiva. ergo alicui⁹ ↄstitutibilis. nō aūt alicuius illoꝝ triuȝ. q2 ipsa sūt ↄstitutibilia p̄cise p tria ipsa ↄstituentia. ergo erit dare aliud ↄstitutibile p ipsuȝ nihil est ibi inpotentia. ergo erit dare 4ᵐ ↄstitutū. ¶ 2° nulla v̄tus realis sive actīa sive passiva ē respectu entis ꝓhibiti. tunc eniȝ eēt vere potētia ad impossibile. sed oē aliud suppo ͫ p̄ter tria est ꝓhibitū. ḡ spiratio actiua nō ē ↄstitutiva alicuius. ¶ 3° sic. in incōmunicabili natura ē idem esse ꝛ posse si ergo actiua spiratio hēt de se vim ↄstitutivam suppositi. necessario ibi eēt tale suppositū ↄstitutū. vel si nō aliquid posset esse deus qō nō est. ¶ 4° sic. mi⁹ est ponendū in deo aliquid frustra q̄ in creatura. tunc aūt esset in deo ita potentia frustra. s. spirationis active ad actū q nō posset reduci nec p se nec p aliquid aliud. ¶ Ideo videt̄ mihi dicendū q spiratōni active ex se intrinsece repugnat ↄstituere p̄sonā ꝛ nll'am hēt de se vim ↄstitutivā. quātūcūq3 eni adveniret supposito nō p̄cōstituto. ¶ Ad hoc dico q repugnat sibi ↄstituere. licet eni filiatōi in q̄tum filiatio est. nō ↄperat ↄstituere. sed rōni specifice filiatōis qua ↄtrahit̄ ad divina. Sic ergo dico in ꝓposito. q nō solū spirationi in gn̄ali nō ↄpetit hēe vim ↄstituendi ipsi formali. ꝛ specifice hui⁹ spirationis repugnat ↄstituere. Et ideo non est assignāda alia rō. stante eni rōne formali istius spiratōis a quocūq3 advenientē. vel recedente nō ↄstitueret. ¶ Sed ↄ̄ hoc instat̄ quadrupl'r. ¶ Pri° sic. non enim videt̄ q rōnes hoc ꝓbātes necesse sint. naȝ entitati que ē in deo. vel rōni formali entitatis nō repugnat ab eterno ↄicare. s. inquātū entitas ē. cum ergo nō fuerit ↄicata nō ↄicabit̄ ergo poneret̄ frustra. non sequit̄ ergo nec illud simile de spiratōe. ¶ 2° sic. nā quotidie querit̄ quare filius nō pōt gn̄are cuȝ habeat potentiam generandi. nō oȝ autē querē hic si rō sufficeret assignata. posset enim sic dici q filius ē filius. ḡ frustra talis inquisitio fit. ¶ Ideo dico eodē modo de multiplicatōe filioꝝ in deo. ¶ 4° quia nō videt̄ rō quare magis repugnat active inspiratiōi ↄstituere ex sua rōe formali q̄ passive. ¶ Ad primū istoꝝ dico q ad hoc qō aliquid nō sit frustra non oȝ q ponat̄ actu. sed q ipsum sit possibile. ita q nihil sibi repugnet sicut potentia creativa alterius mundi non ponitur frustra quia pōt fieri. dato q nūq̄ fiat. ¶ Ad 2ᵐ dico q rō quare filius non pōt generare est ignota nobis quecūq3 sit illa. Ideo fit questio ut aliqualiter saltē a posteriori possemus reddere causam alīq̄ istius v̄itatis. ¶ Ad 3ᵐ eodem mō. nam causa intrinseca quare nō possēt eē plures filii. ē nobis ignota. Ideo p extrinseca inquiremus. nō eni cognoscimus rōem formalem ꝓpter quid forte h° est. ¶ Ad 4ᵐ dico q si spiratio actīa ꝛ passiva essēt nobis p̄fecte note sicut ē beatis viderem⁹ causam intrinsecam repugnāre active que mō nos latet. Et ideo quo ad nos prima rō alioꝝ ad ꝓbandū. quia ista ita est. satis videtur sufficiens. sed p illam nō redditur prima rō. quia advenit supposito p̄cōstituto ꝓpter aliam causam. s. quia spiratio est spiratio.

¶ Distinctio duodecima.

PRincipius. ¶ Circa distinctione; duodecimā querit̄. Utrū pater ꝛ fili⁹ sint tm̄ū prīn ͫ

spūssancti. Videt q nō. sm Augm. Ɛ spūs sanctꝰ ꝓcedit a patre ⁊ filio: sic a gignante ⁊ genito. sed ut sic sūt distincta. ¶ Cōtra sm Augm. 3. sunt unum principiū creature ergo ⁊c. ¶ Hic sūt tria facienda. ¶ Primū est principale quesitū. s. Utꝝ pater ⁊ filiꝰ sint unū principiū spūssancti. ¶ 2m. Utꝝ pater ⁊ filius sint unus spirator uel duo spiratores. ¶ 3m Utꝝ sit unus spirans.

¶ Quantū ad primuz premittūtur 4or ꝓambula. ¶ Primū ē q pr̄ ⁊ filius ⁊ spūs sanctus nō sūt unū principiū creature. qa suppositū est qd creat. s3 pater ⁊ filiꝰ ⁊ spiritussanctus nō sūt unū suppositū. s3 tria ergo nō sūt unum principiū qd. ¶ 2m est q pater ⁊ filius ⁊ spūssanctꝰ non sūt unū principium quo formalr creature. quia cū diuina essentia uel uolūtas sit aliquid quo creant. ⁊ diuina essentia uel uoluntas non predicet formalr de pr̄e ⁊ filio ⁊ spūscō. sequitur ꝓpositū. ¶ 3m ꝓambulū est q pr̄ ⁊ filius nō sūt unū principiū qd spūssācti quia cū spirare formalr spūmsāctū ut qd nō ɔueniat nisi supposito. qr essentia non spirat. sed ꝑsona. pater aūt ⁊ filius nō sūt una ꝑsona aliquo mō sequitur ꝓpositum. ¶ 4m ꝓambulū est q pr̄ ⁊ filius non sunt unum principiū quo formalr spūssancti. Nam uis spiratiua ē quo. que nō ponitur formalr de pr̄e ⁊ filio. ¶ Et ɔfirmat quia repugnat supposito factū eē aliqꝰ mō quo

¶ Istis premissis pono duas ɔclusiones. ¶ Prima ē q pater ⁊ filius sūt identice unum principiū quo spūssancti. nam uolūtas ɔuenit cū essentia que ē princim ꝓductiuum quo spūssancti. ꝓbat identice de pr̄e ⁊ filio ⁊ spūsancto. nam pater ē uoluntas filius est uolūtas. ⁊ spūssāctus ē uolūtas. ¶ 2a ɔclusio ē. q pater ⁊ filiꝰ ⁊ spūssāctꝰ sunt identice unū principiū creature quo quia uolūtas est principium quo creature ipsa eni dicit identice de pr̄e ⁊ filio ⁊ spū sancto. nam pater est uolūtas. filius ē uoluntas ⁊ similr spūssāctus ē uolūtas. S3 dices q rō que assignatur ꝑ istis duabus ɔclusionibus nō ɔcludit. quia cū etiā spūs sanctꝰ eque identice sit idem eēntia ꝓductiua filii sicut pr̄. ⁊ cū ui ꝓductiua sūt sicut pr̄ ⁊ filius posset dici principiū filii ⁊ sui ipsiꝰ.

¶ Dico q ad hꝰ. q rō nō sufficit nisi aliud addatur. s. q ꝑ illud princim quo ipsi principiant. Unde sic pōt dici q quecūqz identice sunt unum principium creature. ⁊ sm illud principiū principiāt. sūt simplr unū principium creature. sicut etiā in ꝓposito

¶ S3 quomō pōt dare itelligi q duo supposita sint unū principiū. ¶ Dico q si deꝰ unam aīam corpis beati separet ⁊ poneret in corpe alterius. tunc quidem essent duo supposita ⁊ tn̄ unū principiū operans ꝓpter identitatez aīe. ¶ Sed hic sunt quattuor difficilia. ¶ Primū est. si pr̄ ⁊ filius equaliter sunt unū principiuz. Dico q sic. quia quecūqz hn̄t eandem uirtutem ⁊ equalem si ɔcurrant ꝑ illam ad ꝓducendū aliquid. necessario equalr ⁊ indifferenter ꝓducunt sed pr̄ ⁊ filius hn̄t equalē ꝟtutem ⁊ eadē ⁊ necessario ꝑ illam ꝓducūt spūmsanctum ergo ⁊c. ¶ Cōfirmat qr ex quo necessario agunt sm ultimuz sue uirtutis ꝓducunt. ¶ Sed ɔ hoc instatur 4r. ¶ Primo sic. qr sm Hila. pater primo spirat. ¶ 2o sic. quia sm Augm. pater principalr spirat. ¶ 3o sic quia sm ɔiter dicta pr̄ magis spirat. ¶ 4o quia sm doctrinā Aug. pater a se spirat. filius nō. ergo ⁊c. ¶ Ad primū dico q p̄mitas originis nō impedit equalitatē in producendo. sicut nec in essendo. ¶ Ad 2m dico q p̄mitas nō aufert equalitatem. sed addit auctoritatem. ¶ Ad 3m. qn̄ dicitur pr̄ magis spirat. exponendū est principalius ¶ Ad 4m dico q a se ꝓducere non aufert equalitatē in spiratōe. sicut nec in ꝓductōe nec enī ā eē a se impedit equalitatē. unde de celesti hierarchia. pr̄ dicit princeps. in supcelesti hierarchia tn̄ tm̄ ponit principalitatē ¶ 2m difficile est. utrum pater ⁊ filius spirent ɔformiter. ¶ Dico q multiplex ɔformitas inuenit in ista ꝓductōe. ¶ Prima est ɔformitas nature. quia ꝑ eandē naturā ꝓducunt numero spūmsanctū. s. ꝑ eēntiaz ¶ 2a ɔformitas est potentie. qr ꝑ eandem potentiam uolitiuā ꝓducūt spūmsanctum sic eni ɔformiter se diligūt. ita cōformiter spirant. ¶ 3a est ɔformitas caritatis infinite. quia sic in nobis sapia concurrit ad

ꝑductiōem Xbi. ⁊ ita caritas ad amorē ſpirarum nobiliſſimū. Ita in deo ſunt ſic ſuperius de ſapia declaratū fuit. ¶ 4ª eſt conformitas ſpiratōis actiue. quia ſicut idem principium ſpiratiuum numero ē in duobꝰ ſuppoſitis. ita eadem ſpiratio actiua nūero ¶ Sed hic oritur difficultas. quia ſingl'a eorum que dicta ſunt. al'r habet pī. al'r filius. eo ꝙ pater a ſe. filius ab alio. ⁊ iō nō uidetur pfecta conformitas. ¶ Dico ꝙ aliquid habere a ſe. ⁊ habere ab alio nihil auferūt de ꝯformitate. ſicut imaginantur ꝙ dē idiuiduales qñtūcūqꝫ ſint primo diuerſe. nō auferūt eaꝝ ueram ſimilitudinē. Sic rōnes originis ita modicū. ⁊ ſic ad illud. ¶ 3ᵐ difficile ē. ſi pater ⁊ filius ꝯcorditer ſpirant ſpūmſanctū. ꝑpter uerba Richar. de trinitate ¶ Dico ꝙ 4ᵒʳ modis pōt intelligi patrem ⁊ filium ꝯcorditer ſpirare ſpiritumſanctum. Aut. ſ. actu ꝯcordie quo ſe mutuo diligūt elicitiue. ſicut uidet ſentire Richar. ⁊ ſic nō pōt. quia talis actus ē immanens. ⁊ ideo eſt finis. ⁊ p ꝯñs non ē productiuus nec ꝑductus. Aut actu cōcordie quo pī ⁊ filius diligunt ſpiritumſanctum ꝑductiōe. ⁊ hoc nō. quia actus uolēdi quo diligunt diuinā eēntiā ut ſic ē pfectiſſimꝰ ⁊ beatiſſimus. Aut actu ꝯcordie quo ſe diligunt inuicem ꝓcedente. ⁊ hoc ē ueꝝ. quia cum talis actus ſit eſſentialis. ꝓcedit actum ſpirandi qui eſt notionalis. Aut actu ꝯcordie quo ſe diligunt. ſpūmſanctū āñcedēte. ⁊ ſic ueꝝ pōt eſſe. qꝛ eodeꝫ actu diligunt ſuam eēntiam ⁊ ſeipſos. ¶ Sed tunc ſtat diffi. quomō ſpūſſanctꝰ dicitur amor pr̄is ⁊ filii. ¶ Dicitur ꝙ eſt amor identice quo diligunt ſe ⁊ a ꝓprietate. eo ꝙ procedit ab utroqꝫ. quia p modum amoris ¶ 4º dubitaſ quomō dicit nexꝰ pr̄is ⁊ filii. ⁊ quare ¶ Dico ꝙ ē identice ſpiratō paſſiua in cuiꝰ correlatiuo nectuntur pater ⁊ filius i ſpiratione actiua que eſt correlatiuū ſpirationis paſſiue. Illa eni oino una eſt in pr̄e ⁊ filio. ideo iſto mō dicit ſpūſſanctꝰ nexus ¶ Nunc 2º uidēdum eſt de iſto principali Utrum. ſ. pater ⁊ filius pñt dici unus ſpirator. uel duo ſpiratores ¶ Dico ꝙ ſcđi doc. ꝯcedunt ꝙ pater ⁊ filius ſunt duo cauſantes. ⁊ non duo creatores. Similiter ꝙ ſunt duo ſpirantes ⁊ nō duo ſpiratores ergo oꝫ aſſignare cauſam iſtius diuerſitatis. ¶ Frater Jo. dicit ꝙ huiꝰ ratō eſt. quia quādocūqꝫ ſunt aliqua duo dependentia. depēdentia unius non pōt ꝑfecte ad aliud terminare. ſed oꝫ ꝙ ambo terminentur ad tertium independens. uel ad aliquē terminum independentem. Exemplū ſicut ſunt duo accidentia reſpectu eiuſdem ſbi. qñ ḡ ſunt duo adiectiua ut adiectiua ſunt. neutrum aliquid terminat eo ꝙ adiectiua ut ſic dependentia ſūt. oꝫ ergo ꝙ terminētur ad aliqđ tertium. ſ. ſubſtantiui. quia ut ſic hēt rōnem independentis. Quando tñ unum adiectiuoꝝ ſubſtantiuaſ. ſtatim illud qđ ſic ſubſtantiuatur terminat dependentiaꝫ alterius. ⁊ p ꝯñs a'terū manens adiectiuū ponit ſuum ſignificatū circa illud. Si aūt remanent adiectiua ut adiectiua. unum nō ponit ſignificatum circa a'iud. ¶ Ad ꝓpoſitum. qñ dicimus duo ſpirantes utrumqꝫ iſtoꝝ eſt adiectiuum ⁊ adiectiue acceptum. ⁊ ſic neutrum terminat depēdētiā alterius. ſed utrumqꝫ ſtat in ſuſpenſo ita unum ſicut reliquū. Et ideo illud adiectiū qđ eſt duo. nō ponit ſignificatum ſuū circa reliquum. ſ. circa ſpirantes. ⁊ ſic ſignificatum ſpirationis uel ſpirantis non recipit ſignificatum dualitatis. nec diſtinctionis ſed utrumqꝫ p ſe ſtat ꝓciſe. Quando auteꝫ dicitur duo ſpiratores cū ſpirator ſit ſubſtantiuū. tunc duo qđ eſt adiectiuum ponit ſignificatuꝫ circa illud. ⁊ dualitas denoiat ſignificatum ſpiratōnis. huiuſmōi aūt eſt ſpiratio. ergo ſpiratio diuerſificatur ⁊ plurificatur. qđ eſt oio falſum. ¶ Cōtra iſtud arguitur 4ʳ. ¶ Primo ſᵐ Athanaſium. non ſunt tres oīpotētes ſed unus oīpotēs ¶ 2º ſic. idem non ſunt tres eterni ſꝫ unꝰ eternus. ¶ 3º quia nō ſūt tres immenſi ſꝫ unus immēſus. ¶ 4º ſic. quia nō ſūt tres increati ſed unus increatus. hec oīa habent in eodeꝫ ſymbolo. ⁊ tñ oīa iſta ſūt adiectiua ¶ Dico ꝙ forſan de ui ſermonis iſta nō eſſent neganda que negat Athanaꝰ. Sed ꝓpter timorem erroris ne dicendo tres increati. uel tres immenſi. uel tres oīpotētes

⁊ tres eternu͂ sicut dicim⁹ tres psonas. tres deos. suspiraremur ut patet. ¶ Nu͂c uidendum est de 3° principali. Utrum possēt dici plures spirantes. ¶ Sed istud apparet ex 2° declarato. Dicimus enim duo creantes uel duo spirātes. sed nō duo creatores. uel spiratores. ppter ratōnem dictam. ¶ Sed unum dubiu͂ restat. quare nō dicim⁹ duo spirantia, ex quo dicuntur duo spirantes. ¶ Ad istud dico q̄ ista nō pceditur. pater ⁊ filius sunt duo spirantia. Et huius ratio est que dicta est, nā adiectiuū in masculino ⁊ femio genere nō ita sbstātiuaf sicut i neutro. quia ergo hic spirāns accipif in neutro genere. hinc est q̄ intelligif p modū substātiui. ⁊ sic reliquū adiectiuum. s. duo ponit significatū circa significatū spirantiu͂ sic dictum fuit de spiratore. Et ppter hoc concedimus q̄ pater ⁊ filius sunt duo in masculino genere. ⁊ tamē nō in neutro. ¶ Sed tunc est diffi. quia pater ⁊ filius sūt duo supposita spirantia. ¶ Dico q̄ determinatio suppositi excludit sensum de multitudine actiuum. duo eni determinat ly supposita ⁊ non ly spirātia. ¶ Sed difficultas ē. utrum posset pcedi q̄ pater ⁊ filius sint due psone spirantes. ¶ Ad illud dico q̄ de isto sermonis uidetur eadem rō sicut de alio. ideo posset pcedi. ¶ Ad argu^m i cōpo^m p3 ex dictis

Utrum pater eternus prius origine pducat uel spiret spiritu͂msanctu͂ q̄ filius. q̄ non. In hac trinitate nihil prius aut posterius b^m Athanasiu͂. ¶ Contra Aug^o. de triplici habitaculo uidebimus in pātria q̄ pater pcedit filium origine. ¶ Hic primo uidendum est quid sit ordo originis. ¶ 2° Utrum in diuinis sit talis ordo originis. ¶ 3° de principali questio. ¶ Quantu͂ ad primu͂ dicitur q̄ ordo originis nihil aliud est q̄ ipsa origo. p hoc enim solum dicif unum posterius origine alio quia est ab illo. ⁊ prius a quo ē aliud. Sed illud nō intelligo. Ideo arguo contra hoc 4^r. ¶ Primo sic. Impossibile ē creditum ⁊ non creditum esse oio idem. sed creditum est ab omnibus catholicis eē in deo originem, sicut enim articulus fidei tenef multi autem uere fideles negant ordinem qualemcu͂q3 etiam originis. ergo nō ē idem ipsa origo ⁊ ordo originis. sed aliqualiter differunt. ¶ 2° sic. Impossibile est idem eē medium demōstrationis ⁊ pclusionis pdicatum. sed p originem pbamus ordinem. ergo origo nō est idem q̄ ordo. Maior ē manifesta. quia nihil pbatur p seipsum. Minor etiam patet. quia p hoc q̄ filius ē a patre. pbamus filiu͂ esse posteriorē pāe ergo ⁊c̄. ¶ 3° sic. quādocu͂q3 aliqd repugnat alicui in quātum. a. qđ non repugnat sibi inquātum. b. necessario. a. ⁊. b. nō sunt in eo idem. sed filio inqtu3 genitus repugnat spirari. inqtum aūt posterior origine nō repugnat. ergo necessario esse posteriorem. ⁊ esse genitum non sunt oio idem. ⁊ p ɔ͂ns nec ordo ⁊ origo. ¶ Confirmaf quia quādocu͂q3 aliquid est eiusdem ratōnis in aliquibus. impossibile est q̄ sit idem oino cum illis que rōne distinguūtur in eis. sed esse ab alio ⁊ esse posterius origine ut sic ē eiusdem rōis in filio ⁊ spūsancto. origines aūt istoru͂ spē uel quasi spē distinguūtur. s. filiatio ⁊ spiratō passiua. ergo origo ⁊ ordo inter psonas diuinas necessario distinguuntur. ¶ 4° sic. ɔicabile ⁊ incōicabile ex natura rei distinguūtur. sed posterioritas originis ɔicatur. quia est eiusdem rōnis in filio ⁊ spūsancto. filiatio aūt incōicabilis ē ergo distinguūtur. ¶ Ideo uidetur mihi dicendum q̄ sicut ordo nature aut pfectiōis nō est ipsa natura, aut pfectio. s3 habitudo inter talia extrema que talem ordinē hñt ita ordo originis est habitudo inter ipsas origines. uel inter ea que ipsis originibus referūtur. ¶ Sed dubiu͂ uidef. q2 nimis uidentur relationes multiplicari. si supra ipsas origines fundetur ordo qui ē habitudo. uel quidam respectus. ¶ Dico q̄ necessario ponere cogimur aliquos respect⁹ in istis relationibus. certū eni est q̄ filiatō distinguitur a spiratiōe spiratiua. que q̄dē distinctio non oio est ipsa filiatio. q2 distinctio respicit p termino illud quo distinctū distinguif distinctione ipsa. sed filiatio nō respicit p termino ipam spiratiōnē passiuā sed pcise ipsam pātem. ergo o3 ponere tales

respectus. sed hoc nõ est inconueniẽs eo q̃ nõ ponũtur actuales uel formales. sed solũ fundamẽtales. ¶ Sed dices quomõ cõpaᵣ ordo originis ad ipsas origines uel rela/ tiões. ¶ Dico q̃ ordo originis ita cõpatur ad ipsas origines. sicut passio ad ipm sbm sicut em̃ ex rõne formali alicuiᵘ sbiecti de mostratur ppria passio illius sbiecti de eo sic ex rõne originis demõstratur ordo ori ginis inter origines. ¶ Nunc 2° oz insistẽ circa questiõ. Utrum. s. in diuinis sit talis ordo originis sic expositus est. ¶ Et q̃tũ ad hoc sunt hic 4ᵒʳ inquirenda. ¶ Primũ est. si in diuinis est ordo originis. ¶ 2ᵐ si in diuis pater est prior origine filio. ¶ 3ᵐ si i illo priori originis quo pr̃ pcedit filiũ cõpetit pr̃i aliqua opatio. ul' si pr̃ prius ori gine spirat spũmsanctũ q̃ filius. ¶ 4ᵐ si pater priᵒ origine pducit filiũ q̃ spũmsctũ. ¶ Qu itũ ad primũ dicit' cõiter q̃ i diuis est uere ordo originis. nam ubicũqz sunt aliqua distincta nisi sint ordinata necessa rio. sũt cõfusa. sed psone sunt distincte. g̃ or dinate. quia nõ sunt cõfuse. ergo ꝛc. ¶ Isti tamẽ cõi dicto applicant' duo dicta ¶ Priᵐ est q̃ licet sit ordo. nõ tñ prius ꝛ posterius ¶ 2ᵐ q̃ licet sit ordo. ꝛ cũ hoc primũ ꝛ 2ᵐ ꝛ tertiũ. nõ ẽ ibi prius ꝛ posterius. ¶ Sz cõ primũ dictũ applicatuz arguo 4ᵒʳ. ¶ Priᵒ sic. Quãdocũqz est aliqua passio alicuius sbiecti disiũcta, impossibile ẽ q̃ inueniatur sbiectũ ul' pars sbiectiua illius sbiecti sine altera parte illius passionis disiuncte. hoc p3 de sba respectu corporei ꝛ incorporei ꝛ de numero respectu paris ꝛ imparis. sed prius ꝛ posterius est passio disiũcta ordis uel rez. ordinataz. g̃ impossibile ẽ iuenire ordinem uel ordinata sine altero illoz. s. uel priori uel posteriori. ¶ Cõfirmatur p Augᵐ 18. de ciui. qui dicit q̃ prius ꝛ poste rius talem hñt habitudinem ad ordinem qualẽ par ꝛ impar ad numerum. ¶ 2° sic. nullũ cõe diuisũ p diãs põt inueniri i rez natura sine altera illaz. Hoc p3 iductiue in sba ꝛ in aliis. sed ordo diuidit' p prius ꝛ posterius tanq̃ p diãs oppositas. pbo naz certum est q̃ prius ꝛ posterius ex opposito distinguũtur. s3 oĩa huiᵘ opposita ad aliqd cõe reducũtur. hᵒ nõ ẽ aliud nisi ordo. g̃ ꝛc. ¶ 3° sic. ubicũqz nõ est similitas ordĩa ibi necessario est prius ꝛ posterius. sed ubi est ordo ibi nõ põt esse similitas ordĩa. ergo si in diuis est ordo. necessario ibi erit priᵒ ꝛ posteriᵒ. Maior est manifesta pper ra tionẽ opionis. Minorẽ declaro. Ordo eni est habitudo disquipantie que nõ põt esse iter illa que sũt eiusdẽ rõis fᵐ q̃ huiᵒ mõi Similitas aũt ẽ relatio equipantie que fũ datur super unum. uel loco. uel tempe. uel natura. ꝛ sic de aliis. g̃ cũ relatio disquipã tie nõ possit eẽ inter extrema rõnis equi/ pantie inq̃tuz talia. si ordo ẽ inter psonas istas diuinas. sequit' necessario q̃ ibi non erit ordĩa similitas. ¶ 4° sic. in quocũqz ordine eẽntiali est inuenire primũ. necessa rio ibi ẽ inuenire ultimũ. quia si nõ. tũc eẽt pcessus in infinitũ. sed in diuis ẽ inuenire primã psonam. ergo erit inuenire postremũ uel ibi erũt ifinite. ¶ Si dicas q̃ ẽ deuenı re ad tertiã. ꝛ sic nõ ẽ pcessus in infinitum Ita aũt 3ᵃ nõ ẽ ultia. ¶ Cõtra negãdo p positũ. cõcedit' ppositũ si post tertiã nulla sit ergo ipsa ẽ ultia. ꝛ cum 3ᵃ sit. p cõns ultima ¶ 2ᵐ dictum est q̃ in diuis ẽ dare primũ 2ᵐ ꝛ ultimũ. sed in non prius ꝛ posterius Et si hoc eẽt uez. tunc rõnes facte licet cõ/ cluderent q̃ istud sic eẽt. tamẽ nõ cõcludunt plus nisi q̃ ibi ẽ primũ ꝛc ¶ Sed cõ dictũ illud arguit' 4ᵒʳ. ¶ Primo sic. quãdocũqz aliqui gradus sũt eẽntial'r ordinati. ubi in uenitur posterior ꝛ prior. sed gradus cõpa tiuus ꝛ suplatiuus sũt eẽntialiter ordiati Suplatiuus aũt ẽ posterior respectu cõpati ergo ꝛc Cõstat aũt q̃ priᵒ ẽ cõpatim. ꝛ pᵐ suplatiuũ. g̃ ubicũqz erit primũ necessario erit priᵒ. Hic nulla ẽ euasio nisi dicat' sicut uidetur dicere unus doct. q̃ priᵐ nõ ẽ sup/ latiuũ sed positiuũ. prius aũt cõpatiuũ. ĩõ nõ sequit'. ¶ Sz cõ hoc arguitur 4ᵒʳ. cõ illud dictum de significato uocabuli ¶ Primo arguo grãmatical'r. 2° logical'r ¶ 3° natu ral'r ¶ 4° theologice. ¶ Primo grãmatica liter ¶ Naz grãmatica cõsu unt sic declinare pridẽ3 prior primũ. ergo ꝛc. Unde gram maticus dicit q̃ quedã sũt noĩa q̃re sũt in/ declinabilia in positiuo. sed in cõpatiuo ꝛ

suplatiuo declinabilis. sicut prīdes ꝛ prior primus. In quocūqꝫ eni casu accipiatur in uariabilr prīdeꝫ. prius ꝛ posterius uariat ergo ꝛc. ¶ 2° logice arguo sic. Logic° ponut .x. genera. s. x. pdicamenta. cōstat aūt ꝙ multa genera priora pōit. qꝛ oīa genera inter media iter pdicamēta. ꝛ genera proxīa spēbus sunt priora simplr. Tunc arguo sic. Maior est mltitudo positiuoꝝ ꝙ ꝯparatiuoꝝ ꝛ suplatiuoꝝ. sed tm̄ sūt .x. gnā pma ꝛ tamē multa priora. ergo primū nō ē positiuum. quia oē prius esset primū. ꝛ nō ecōuerso. ¶ 3° naturalr arguo sic. Naturalis pħus docet ꝛ demonstrat ꝙ est dare unum primū mouens. Constat ꝙ bm̄ eum multa sūt priora. ergo necessario primū ē posterius cōnnalr ꝙ sit prim°. ꝛ sic ꝓpositū. ¶ 4° sic theologice beatus Dionisius de angelica hierarchia. In quolibet ordine est ꝓcedere a posteriori ad prius ꝛ usqꝫ ad unā hierarchiam. ꝛ finalr est dare unum seraph. qui simplr ē primus. ꝛ sup oēs. Cōstat autē ꝙ ibi sūt priores multi. quia oēs ꝓter ifimuꝫ usqꝫ ad primū. hoc patet qꝛ qd̄ ꝑ suphabūdātiam dicit uni soli ꝯuenit. Similr ī unoquoqꝫ genere est dare unū primū; ꝛ mlta priora. ¶ Ideo ꝯuictus rōne. Dico ꝙ cum in diuinis sit ordo. ꝛ bm̄ illos est dare prim̄ 2m̄ ꝛ 3m̄. ibi erit prius ꝛ posterius. ¶ Et cōfirmat quia oēs difficultates que fiunt in arguendo. assumendo prius eedem eque ꝯcludūt assumendo primū. ¶ Istud cōfirmatur bm̄ Augm̄ bm̄ qd̄ fuit allegatum ad principale. quia de triplici habitaculo dicit ꝙ in patria uidemus. ꝙ pr̄ est prior origīe filio. qꝛ sbm esse nequit sine passione. Ordo aūt orgis aut est hic ab hoc. aut ē passio istaꝝ originū. ¶ Quātū ad 2m̄ principaliter inquirēdū est. Utrꝫ pater sit prior origine filio ¶ Dico ad hoc sic dicit doctor noster ꝙ sic. ꝛ ꝑsuadet sic. ubicūqꝫ ē hoc ab hoc. illud a quo est hoc. est prius origīe. ꝛ illud qd̄ est ab eo est posterius. sed in diuinis pater ꝛ filius sic se hēnt ꝙ filius ē a patre ergo pr̄ prior. qꝛ est a quo. ꝛ filius ē posterior origine. qꝛ est ab alio ¶ Ista ueritas ꝯfirmatur ꝑ beatum Augm̄ qui dicit pri° de trini. ꝙ nulla res ē que seipsam gignat ꝛ nlla rō de mūdo pōt assignari nisi ꝙ idē esset prius seipso. nam si illud nō eēt incōueniēs. eēt possibile ꝙ aliqd gigneret ꝓus existens seipsum posterius exñs ¶ Sed tamē qꝛ Aug° nō reddit explicite illā cām adduco tibi Ans. in mono. p°. Intellect° inquit Ans. nō capit ꝙ idem det sibi eē. qꝛ tunc idem esset prius seipso. pater aūt dat esse filio. nō est aūt incōueniens ꝙ aliquid sit prius alio. ideo pr̄ distinguit a filio cui dat esse. ¶ Sed ꝯ istā ꝟitatem sic ꝯfirmataꝫ. s. ꝙ pater sit prior origine instatur 4r. ¶ Primo sic. In isto priori origine in q° pr̄ est prior filio. aut filius hēt esse. aut nō si sic cum illud qd̄ habet esse ꝑ aliquo pri° signo in 2° signo posteriori nō ꝓducit. fili° non ꝓducetur. ꝛ ꝑsona filii esset prior tūc seipso. quia est posterior pr̄e. Si dicatur ꝙ non habet esse. ꝛ loquor de eē simplr. sequitur necessario ꝙ accipiet eē simplr post nō esse simplr. qd̄ est ꝓpriū creature. ¶ 2° sic si in illo priori origīs filius non est. istud non esse nō habet a patre. quia pr̄ nō ē principium nō essendi. oꝫ ꝙ nō esse illud hēat a se. sed oē illud qd̄ a se habet nō esse. est de se possibile nō eē. qꝛ sibi ex se nō repugnat non esse. filius ergo erit ꝯtingens. ¶ 3° sic in quocūqꝫ signo pater est. pater generat. sed pater est pr̄ in primo signo. ergo pater generat. Tūc sic. aut generat aliqd. aut nihil non est dicēdum ꝙ nihil. qꝛ nihil generare est nō generare. ergo aliquid ꝛ illud ē fili° ergo filius est ꝑ primo signo ¶ 4° Illa signa originis sunt in eodem instanti eternitatis. sed in primo signo originis fili° non est. in 2° filius est. ergo in eodeꝫ instāti eternitatis filius est ꝛ filius nō est. ꝛ sic cōtradictoria simul ¶ Ad primū dicunt aliqui ꝙ filius est i primo signo originis. sꝫ hoc nō intelligo. quia esse in primo signo originis est esse a se. sed filio repugnat eē a se. ergo filio repugnat eē in primo signo ¶ Dico ergo ꝙ esse post nō esse pōt intelligi duplr. Primo ꝙ habeat eē simpliciter post nō esse simpliciter. ꝛ hoc est falsum. qꝛ hoc ꝓpriū ē creature. 2° mō pōt intelligi post nō esse accipe esse. hoc est post non esse bm̄ quid accipe esse simplr. ꝛ isto mō non

est inconueniens. et sic concedo q filius habet esse simpl'r post nō esse sm quid. nam filius in primo signo habet nō esse. Istud aūt nō esse cum determinatōne signi est solum non esse tale. et nō simpl'r nō esse. Exemplū in prio signo quiditatis homo sm quid nō est risibilis. quia in 2o mō dicendi p se. debemus ḡ concedere q fit de nō risibili sm quid risibil' simpl'r qz nō esse quidditatiue risibile. nō est simpl'r nō risibile. sed solum sm quid. transit ergo homo de nō risibili sm q̇d. ad risibile simpl'r. ¶ Sic dico i pposito q nō esse in primo signo nō est aliud nisi non esse a se. non esse aūt a se est nō esse sm quid. qz illud stat cum esse simpl'r. ¶ Sz dices, saltem oz concedere q filius transit de non esse tali ad esse simpl'r. ¶ Potest dici magis subtiliter inuestigando q qn̄ duo p̄dicata dicuntur de aliquo. unuz affirmatiuū. aliud negatiuū. p prio conuenit sibi illud affirmatiuum si q̇dditatiue dicitur de eo q̄ aliud scz negatiuū. quia negatiua p̄dicata semp supponunt aliqua affirmatiua. p̄sertiz illa que sunt q̇dditatiua. et in primo mō dicendi p se. Sic est in pposito. nam de filio dicuntur duo p̄dicata. unū affirmatiuū. filius est filius. Aliud negatiuū. quia est nō a se. Tunc dico q in 2o signo origis qn̄ utrūqz dicitur de eo. prius conuenit sibi esse filium q̄ nō esse a se. Negatio enim fundatur sup q̇dditatem terminii. uel sup aliquo supponente q̇dditatem. Non esse aūt a se est predicatum negatiuū. ergo nō debemus imaginari q filius prius non sit a se. et postea sit. sed totum oppositū q prius est simpl'r et postea nō est a se. ¶ Sed remanet diffi. quia in illo priori. aut filius est a se. aut nō. Hoc est querere. filius aut est simpl'r a se aut nō est simpl'r a se. Ista nō est Difficultas Si dicas q filius nō est simpl'r a se. ḡ necessario nō solum transit de nō esse sm quid ad esse simpl'r. q̄ dicebas i pcedente solutōe sed de non esse simpl'r. ¶ Dico q posset dici q filius transit de nō esse simpl'r cum determinatione accepta ad esse simpl'r. nam filius nō est. ul' nō habet esse simpl'r a se. hēt tn̄ esse simpl'r ab alio. et sic accipiendo non esse simpliciter cum determinatōne ad esse simpliciter sine ea est falsū et impossibile. Exemplū deus est prior creatura pfectiōe deus ergo in illo priori habet esse simpl'r. in posteriori aūt correspondente hēt non esse simpl'r. quia deus nō habet esse simpl'r cū omni gradu pfectionis qui est in creatura non habet ergo deus esse simpliciter. et nō esse simpliciter sine determinatōe. quia tūc contradictio esset. sed hēt esse simpliciter cum determinatōne p posterius signū facta. et non esse simpl'r. et sic ad illud. ¶ Ad 2m dico q filius illud nō esse p illo signo priori s. nō esse a se habet a pāe. Et huius rō est ista. nā quidcūqz aliquod agēs dat esse alicui sbo simpliciter. et ipsuz pducit concomitanter. pducit oēs passiones illius sbiecti. uel positiuas uel priuatiuas eo mō quo sibi conpetunt pducere. sed filio pater dat esse et ipm pducit ad esse. et p consequēs oēs pprias et p se passiones filii tam positiuas q̄ priuatiuas. Inter alias passiones demōstrabiles de filio est q nō est a se. ergo hoc habet a pāe. Maior patet quia deus pducendo celū pducit eius mobilitatem et incorruptibilitatē. etc ¶ Et qn̄ dicis pater nō est principiuz non essendi. Dico q pater nō est principiū non essendi simpl'r et sine determinatione. sed pāe bene pāi esse et est principiū nō essendi sm q̇d uel simpl'r cum determinatione. sicut in pposito. ¶ Ad 3m dico a simili. Prio q deus pater intelligit creaturam a se. et p consequēs in illo priori quo pcedit alias psonas q̄tum ad operari. et tunc creatura nō ē in illo priori certum est. Arguitur ergo sic. deus pāe intelligit creaturā in illo priori. aut nihil intelligit. nō est dicendum q nihil. ergo aliquid. sed tn̄ nō sequit q licet intelligat pro illo priori q ppter hoc creatura sit obiectū p illo priori. tamē sequit q sit simpliciter obiectum. nō tn̄ cum determinatōne signi originis ¶ Eodem mō dico ad argumentum. pater in illo priori generat. concedo. aut aliquid. aut nihil simpl'r. Sic dicendo non addita aliqua determinatōe. concedendum ē q aliquid generat. Si aūt ponas in pmo signo aliquid generat. aut aliquid generat in primo signo. aut nihil. neutra pars tūc temporis ē uera. sicut p illo signo pfectōnis

quo deus ꝓcedit creaturā. deus nec aliquid
ꝓducit nec nihil. quia tūc illud aliquid eēt
ꝑfectum eque sicut deus. bene ergo de⁹ ꝓ
ducit, sed nō ꝓ illo signo. quia non ita ꝑfe
ctum sicut est ipse pater. s3 ꝓ 2° . q2 īꝑfectū⁹
¶ Recurrendū est ergo ad illud qḋ sepe
iam dictum est. ꝙ licet aliquid ⁊ nihil sint
ꝯtradictoria. uel ens ⁊ nihil. uel albū ⁊ nō
album. ⁊ ideo absolute dicendo de quoli/
bet ente est uez dicere ꝙ ens ul' nihil. ul' al
bum. uel nō album. tamē cū3 dētminatiōe
aliqua nō est uez. q2 multa sunt que non
sūt q̇dditatiue ens nec nihil quidditatiue.
nec album q̇dditatiue. nec nō albū. simil'r
licet pater generet necessario aliq̇d uel ni/
hil, tamē addita determinatōe signi nō est
uez. immo utrūq3 ē falsum ¶ Sed dices
pater in quocūq3 signo est pater in illo ge
nerat. s3 in primo signo originis ē pī. quia
a se. ꝙ in ꝑmo signo generat ¶ Sed tunc
arguitur sicut prius. pater in primo signo
generat. aut aliq̇d aut nihil. ¶ Dico ꝙ in/
ter generare ⁊ generari necessario est ordo
originis. ⁊ ideo dato ꝙ pī generet i primo
signo. nō sequit ꝙ filius in illo signo gene
retur. q2 generari non pōt demōstrari nisi
ꝓ illo signo ꝓ quo ē. est aūt pro posteriori
signo. ⁊ qñ dicis si pī generat. aut aliquid
aut nihil. ¶ Dico ꝙ si accipiatur generare
ꝓ illo signo ꝓ quo ꝓcedit generari. sic dico
ꝙ nec aliquid. nec nihil. quia ꝓ illo signo
nō est aptum esse generare. nec est forma
uel effectus. Exemplū ꝓ isto signo. Dicor
intelligere lapidem. ⁊ ꝓ illo lapide ꝓ quo
habeo intellectionem lapidis. ⁊ ꝓ illo sig°
intelligitur lapis ꝓ quo est intellectō lapi
dis. sed intellectus lapidis uel nigredinis
nō est prior in ꝑfectione sua ipsa nigredine
uel lapide. quia accidens spūale. illud autē
corporale. ꝙ nigredo intelligitur in eodē
signo ꝑfectōnis cū intellectōe nō sequitur.
sic in ꝓposito licet pī in ꝑmo signo genēt
tñ sibi nihil correspondet ꝓ primo signo.
¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ quādocūq3 sūt extrema
ꝯtradictionis ꝓ alio ⁊ alio signo. illa talia
extrema nō sūt ꝯtradictoria. Exemplum
Esse ⁊ nō esse sūt extrema ꝯtradictiōis. sed
tamē non esse in primo signo, hoc est a se. ⁊
esse in 2° signo. hoc ē ab alio. nō sūt ꝯdictō
ria. ¶ Si dicas saltem pro eodem instanti
eternitatis. ⁊ in eodem erunt ꝯtradictoria.
¶ Dico ꝙ si poneretur ꝙ esse. a se. ⁊ nō eē
ab alio. uel nō esse in primo signo. ⁊ eē in
2° signo eēnt ꝯtradictoria. totus mundus
nō euaderet quin in instanti eternitatis ⁊
ꝑ ꝯñs etiam ꝓ tota eternitate essent ꝯtradi
ctoria. sed suppositum est trufaticū ⁊ dictū
nō intelligentis. nec est credendū ꝙ aliquis
hoc dicere uoluerit. ¶ Dico ergo ꝙ esse ꝓ
primo signo. ⁊ nō esse ꝓ 2° signo. uel econ
uerso nō sūt plus ꝯtradicta q̄ homo ⁊ albe
do. uel q̄ esse nūc ⁊ nō fuisse ab eterno. q2
ammota unica modica ꝯditione ꝑtinente
ad rōnē ꝯtradictōis destruitur ꝯtradictio
Ita est. hic ꝙ nō accipitur affirmatio ⁊ ne/
gatio ꝯᵐ idem. ideo non sunt ꝯtradictoria
Exemplū homo nō ē quidditatiue albus.
⁊ est ꝑ accidens albus. esse album ⁊ nō esse
album sūt ꝯtradictoria. ergo simul ꝯtradi
ctoria. Dico ꝙ nō sunt ꝯtradictoria posita
ista additione quidditatiue ⁊ ꝑ accidens.
Eodem mō non esse a se ⁊ esse ab alio non
sūt ꝯtradictoria. quia nō ꝯᵐ idem. ¶ Sed
quomō fit transitus de nō esse a se ad esse
ab alio. ¶ Dico ꝙ nullus transitus est q2
illa signa sūt ꝑmanētia. inter aūt talia nō
est trāsitus. sed ꝓprie inter successiua cuius
modi sūt instantia temporis. ¶ S3 hic ad
huc occurrūt alique diffi. ¶ Prima est q2
illud quod est summe necesse esse. habet esse
ꝓ quocūq3 signo originis ⁊ nature. Illud
aūt qḋ ꝓ omni signo habet esse est magis
necesse esse q̄ illud qḋ ꝓ aliquo signo hēt
esse. sed filius est necesse eē sicut pī. alioq̇n
nō eēt summe necesse esse. ¶ 2ᵃ diffi. est ꝙ
quicquid est in diuinis est purus actus ⁊
ꝑ ꝯñs nihil est qḋ sit ibi quasi in potentia
⁊ aliquid expectet qḋ nō habet. si aūt fili⁹
nō hēt esse ꝓ illo signo. certū est aūt ꝙ pōt
esse. ergo filius eēt in potentia ad eē. s3 qḋ
est in potentia ad eē ⁊ nō habet illud expe/
ctat. ergo filius. ⁊c̄ ¶ 3ᵃ diffi. quia semper
uideretur ꝙ esset ibi mutatio. quia aliter
se haberet in 2° q̄ in primo. In 2° aūt sig°
habet eē ⁊ nō in primo. ¶ Et preterea tota
eternitas correspōdet utriq3 signo origi
nis

⁊ utriusqȝ signũ toti eternitati coexistit. cũ
ergo filius nõ habeat eẽ ꝓ primo signo ꝓ
tota eternitate nõ habebit esse. ⁊ cum hẽat
esse ꝓ signo 2° ꝓ tota eternitate habet eẽ. ⁊
sic habebit eẽ ⁊ nõ eẽ ꝓ tota eternitate. ¶ 4ª
diffi. quia relatiua ita uidentur se coexigẽ
ꝙ ꝓ quocũqȝ signo est unum ⁊ reliquum
quia dato opposito. sequitur ꝙ pro illo signo
relatio erit sine termino. qḋ est impossibile
⁊ sic pater nõ erit prior filio. ¶ Ad ꝑmaȝ
argu. sicut tu. sũme necesse eẽ ꝓ quocũqȝ
signo habet eẽ. sed deus est summe necesse
esse. ergo ꝓ quocũqȝ habet. Tunc ultra. deus
origine ꝓcedit creaturam. quia deus ẽ a se
⁊ creatura i 2° signo. quia ẽ ab alio. si ergo
deus est in quolibet signo. deus erit in 2°
signo originis correspondente creature. ⁊
sic deus erit ab alio. quia illud signũ nihil
aliud est nisi esse ab alio ⁊ nõ eẽ a se. Silr
deus est prior creatura ꝑfectione. ⁊ creatu
ra posterior. creaturã aũt esse posteriorem
ꝙ deus ꝑfectiõne. nihil aliud est ꝙ creaturã
deficere a ꝑfectiõe dei. Tunc ultra. deus hẽt
esse ꝓ quocũqȝ signo ꝑfectiõis. ergo ꝓ sig°
ꝑfectiõis creature. ergo deus deficit a summa
ꝑfectiõe dei. quia hoc nihil est nisi in 2° sig°
ꝑfectiõis correspõdente creature. ¶ Dico ergo
ꝙ ad sũmam necessitatem eẽndi requirit ꝙ
illud qḋ est sũme necesse eẽ semꝑ habeat eẽ
simplr. sed nõ requirit ꝙ habeat semꝑ esse
cuȝ quacũqȝ determinatiõe. sic dico de filio
ꝙ semꝑ habet eẽ. sed nõ semꝑ habet eẽ a se.
¶ Ad 2ᵐ dico eodem mõ. nam actus purꝰ
semꝑ habet eẽ simplr. nõ tñ cum quacũqȝ
determinatiõe. filius ergo semꝑ hẽt eẽ. ⁊ semꝑ
est filius. non tñ ꝓ primo signo originis
quia tũc filius eẽt pr̃. ⁊ nõ filiꝰ. ¶ Ad 3ᵐ
dico ꝙ nunꝙ est transitus nisi inter nunc ⁊
signa successiua. inter aũt ꝑmanentia nõ ẽ
transitus. signa aũt originis sũt ꝑmanen
tia. ideo nullus trãsitus est inter illa. ¶ Et
si dicas ꝙ filius se habet nũc aliter ꝙ priꝰ
ergo mutatur. ¶ Dico ꝙ si illud nũc esset
duratiõis. tunc eẽt mutatio. sed nõ est nunc
durationis nec successiuũ sed ꝑmanẽs. nec
ꝯtradictoriũ priori. Et ꝑ hoc patȝ ad illud
de ꝯtradictoriis. nõ eni ẽ ꝯtradictio ꝙ ego
sim albus ab alio ꝓ toto tempe. ⁊ nõ sim

albꝰ ꝙdditatiue. Similr nõ sũt ꝯtradicto
ria esse ⁊ nõ esse nisi ꝓ eodẽ signo accepta.
esse entȝ a se ⁊ nõ eẽ a se bene sũt ꝯtradicto
ria. sȝ esse a se ⁊ nõ eẽ ab alio. uel eẽ ab alio
⁊ nõ esse a se. hec extrema nõ sũt ꝯtradicto
ria. ⁊ talia semꝑ ꝯueniũt pr̃i ⁊ filio. ¶ Ad
4ᵐ dico de relatis. Dico ꝙ relatiua ita sũt
sunt ꝙ unũ nec esse nec itelligi põt sine alio
ita ꝙ quãdocũqȝ unum est aliud est. ⁊ intel
ligendum est de signis successiuis. quia ꝓ
eodem nunc successiuo sunt uel habent eẽ
necessario. sed de ꝑmanentibus nõ ẽ neces
sarium. immo impossibile ẽin multis sicut
patet in rlonibus suppositionis. in talibꝰ
enim semꝑ dignitate unũ ꝓcedit aliud. uel
forte ꝑfectiõne. unde ꝙtum ad hoc nõ plus
relatiua requirũtur ꝙtũ ad coexistentiam
ꝙ ꝙ unum sit simul tempe aut natura cuȝ
alio. sed ꝙtũ ad multa alia signa. s. ꝑfecti
onis uel originis nõ oȝ. nec oppositum eis
repugnat. ¶ Sed adhuc circa hoc remanet
duo dubia. ¶ Primũ est de intellectione
intuitiua pr̃is. Utrũ. s. pater in illo priori
filium intelligat intuitiue. Et uidetur ꝙ sic.
⁊ si sic. tũc filius est. si nõ. deficit tunc in ꝑ
fectione ¶ 2ᵐ est si pater fruitur in primo
signo. si sic. ergo filius est. si nõ. ergo nũꝙ
fruetur. quia ꝙ pr̃ nõ habet in primo sig°
nõ põt amplius habere. eo ꝙ quicquid hẽt
ꝑ se habet a se. ¶ Ad priᵐ dico ꝙ ad cog
nitionem ⁊ uisionem intuitiuam requirit
coexistentia obiecti simplr. sed tñ nõ requi
ritur ꝙ sint siml' oi simultate uel quocũqȝ
signo ꝑmanẽti si unũ habeat esse ⁊ aliud.
¶ Exemplũ. intuitiue uidemus colorem.
Licet ergo ad uisionem intuitiuã coloris req̃
ratur existentia coloris. nõ tñ oȝ ꝙ ꝓ quo
cũqȝ signo sint simul color ⁊ uisio. Uisio
eni est prior ꝑfectiõe colore. sic oẽ accidens
spũale est nobilius ⁊ ꝑfectius accidẽte cor
porali. nõ oȝ ergo colorem in illo signo ui
sionis existere. immo nature sue omnĩo re
pugnat. Eodeȝ mõ in ꝓposito. quia eȝ qñ
pater intelligit filium intuitiue ꝙ filiꝰ sit
sed tñ nõ oȝ ꝙ si pater itelligat filiũ intui
tiue ꝓ primo signo originis hoc est a se ꝙ
filius sit ꝓ illo signo hoc est a se. ¶ Ad 2ᵐ
dico eodem mõ ꝙ obiectũ fruitiõis semꝑ ẽ

quādo fruitio est. sed tñ nō est ɋ̄ oīni de
terminatōe ꝓposita. nō eni si fruitio ē a se
oꝫ ꝙ obiectū sit a se. sic declaratū ē. ¶ Ter
tia ꝑticula principalis ē. Utrꝫ pater spiret
spūm sanctū prius origine ꝙ̄ filius. ¶ Di
co ꝙ sic. quia quicquid habet pr̄ hēt a se. sꝫ
habet spiratōem. ḡ a se. ⁊ prius a se spirat
⁊ sic semꝑ filius ab alio. ¶ Sed ꝯ̄ hoc in/
statur 4° ¶ Primo sic. nam illa que sunt
unum in aliquo ſ᷑ᵐ ꝙ sunt unū. in illo nō
possunt habere ordinem. naꝫ ordo distin/
ctionem ꝓsupponit. sed pater ⁊ filius sunt
oīo idem. ⁊ unum in ꝺ̄ spiratiua ⁊ in spi
ratiōe. ergo i ea nō ꝑ̄ sūt aliquem ordi m
habere. ¶ 2° sic. si pater spirat spūm sc̄ꝫ ū
in illo p̄ori quo ꝑ̄cedit filium. ḡ spūs sc̄ꝫᵘˢ
spiratur i illo priori. ⁊ p ꝯ̄ñs prius ꝓducit
sed quicquid ꝓducitur i illo priori in quo
pater ꝑ̄cedit filium prius ꝓducit ꝙ̄ filiꝰ. ḡ
spūs sāctus prius ꝓducitur ꝙ̄ filius ¶ 3°
sic. suppositum qd̄ accipit eē totalr ab aliqᵒ
supposito stante illo esse. impossibile est ꝙ
accipiat esse ab alio. sed spūs sāctus totalr
accipit eē a patre. ⁊ durat illud esse qꝛ semꝑ
habet illud. ergo impossibile est ꝙ habeat
eē a filio postꝙ̄ ꝓducitur. ¶ 4° sic. impos/
sibile est ꝙ aliquid ꝓducatur ab aliqᵒ quo
nō existente nihil minus ꝓduceret. sed si fi
lius ꝑ impossibile nō eēt in diuinis. adhuc
spūs sāctus eēt ⁊ ꝓduceretur. quia prius ē ꝙ̄
filius ꝓducit. ergo ⁊c̄ ¶ Ad primū conce
do ꝓpositum ſ᷑ᵐ ꝙ sunt idem nullū hñt eē
ordinem. unde in uolūtate absolute accep/
ta. uel spiratōne nō habent aliquē ordinem
Sed accipiendo uolūtatem ul' spirantēm
sub alio ⁊ alio mō nō oīo sub talibᵘˢ mōis
ꝯ̄ueniunt. uel sunt idem in uolūtate ⁊ spira
tione sed differūt. ⁊ p ꝯ̄ñs ſ᷑ᵐ hoc ordinem
habent. huiusmōi ē uolūtas uel spiratio a
se. ⁊ uolūtas uel spiratio ab alio. que non
sunt oīno idem. ⁊ ideo qꝛ pr̄ habet illā a se
⁊ filius ab alio. in istis ut sic possunt hūe
ordinem. qꝛ in istis nō sūt idem ut sic sed
distincta. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ oꝫ priᵐ signuꝫ
originis in quo pr̄ est. diuidere i duo signa
⁊ similr signū i quo filiꝰ ē diuidi. diuidūt
eni ꝑ esse ⁊ operari. pr̄ duplr ꝯ̄patur ad filiū
idest ſ᷑ᵐ esse ⁊ operari que necessario sunt

ordinata ſ᷑ᵐ priꝰ ⁊ posteriꝰ. Ista aūt signa
diuidentia signū originis. accipiūtur a du
plici fecūditate que est in pr̄e. s. a fecūditate
intellectiua ⁊ uolitiua que necessario hñt
ordinē. In priᵒ aūt signo. s. fecūditatis in/
tellectiue sunt duo signa origīs ꝑtinentia
ad esse. s. gñare ꝑ qd̄ pr̄ est. ⁊ gñari ꝑ quod
filius ē. ⁊ tunc sequitur signū fecūditatis uo
litiue. ⁊ in illo sunt duo signa origīs. priᵐ
ꝑtinens ad opari. 2ᵐ ad esse. s. spirari e qd̄
nō ꝑtinet ad eē suppositoꝝ spirantium. sed
ad opari ⁊ spirari ꝑ quod spūs sanctus est.
¶ Dico ḡ ꝙ pr̄ est prior filio ꝑ̄ esse existēs
in signo fecunditatis intellectiue. ubi sunt
duo signa ꝑtinētia ad eē. sed nō priꝰ spirat
ꝙ̄ filius sit. qꝛ in signo fecunditatis intel/
lectiue filius est ꝑ 2° signo origīs. ⁊ tñ nō
est adhuc opari pr̄is qd̄ est in 2° signo fecū
ditatis uolitiue. ⁊ tunc sequitur illud sigᵐ
⁊ in illo signo pr̄ opatur aut spirat prius
origine. nō anteꝙ̄ filius sit. qꝛ pr̄ intelligit
esse in priori signo fecūditatis intellectiue
sed spirat prius ꝙ̄ filius spiret. qꝛ in illo
signo fecūditatis uolitiue est ordo origīs
in opando. Exemplū. si sol ꝓduceret lunā
tunc duo signa eēnt. unum in quo luna eē
simplr haberet a sole. ⁊ aliud in quo sol ⁊
luna haberent opari. s. illuminare. licet ḡ
qd̄libet istoꝝ eēt diuisuꝫ. qꝛ qd̄libet istoꝝ
diuiditur ꝑ signa originis. sol tñ nō priᵘˢ
ꝑ̄t illuminare ꝙ̄ luna sit. licet prius origie
sit ꝙ̄ luna. ⁊ prius ordine nature eēnt sol ⁊
luna ꝙ̄ oparentur ⁊ illuminarēt. postea in
signo illuminatōis uel opationis sol prius
illuminaret ꝙ̄ luna. quia sol illuminat a se. lu
na aūt hoc habet a sole. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ꝓ
positio accepta est uera in illis in quibus
ꝓductio transit ⁊ nō remanet cuꝫ reducto
⁊ cum principio reductiuo. Exemplū. quia
gñatio hōis trāsit ⁊ nō existit ipsi hōi. hinc
est ꝙ postꝙ̄ hō accepit esse ꝑ gñationem im
possibile est stante illo eē ꝙ accipiat esse ab
alio. sed si ꝓductio actiua alicuiꝰ eēt coeua
principio ꝓductiuo. ⁊ ꝓductio passiua eēt
coeua termīo ꝓducto. nō eēt inconueniens ꝙ
stante esse tmīni ꝓducti ab alio accepto ꝙ
acciperet eē idē ab alio si uīs ꝓductiua. s.
qua priᵘˢ accepit eē ab alio posset ꝯ̄icari. h.

¶ Exemplū si ḡnatio hōis staret cū hoīe generante ⁊ genito. ⁊ uis ꝓductiua ḡnationis esset ꝯicabilis. si ꝯicaretur .x. hoībus oēs eandem ḡnatōem fundarent. q2 in' eis oībus esset fundamētum ḡnatōis. ⁊ ꝑ ꝯñs homo genitus ab oībus ḡnaretur. non obstante ꝙ pri° accepiss3 eē ab uno. ¶ Aliud exemplū. posito ꝙ unica uisio causetur in oculo meo a sole qua solē uideā tota die hec uisio nūc a sole causat̄ in meridie. nūc in occidente. nunc ab oriente ꝙ pri° fuiss3 total'r causata a sole i oriente. ¶ Nunc ad ꝓpositum. si sol eadem ui cāret in occidēte ⁊ oriēte. ⁊ ut sic essēt tria suppo'ita. s. pri^m in oriente. 2^m in meridie. 3^m i occidente. uisio nō obstante ꝙ accepisset esse a pri° supposito. s. a sole. in oriente adhuc accepet esse a 2° supposito. s. a sole in meridie. ⁊ tota rō est quia eadem ꝓductio tam actiua ꝙ̄ passiua. stat actiua quidem cū principio actiuo passiua autē cum principio passiuo. ul' termino ꝓducto. q2 uis ꝓductiua que fuit in supposito primo. s. in sole in oriēte. ꝯicatur supposito 2°. s. soli in meridie. ¶ Eodē mō dico de spiratōe spūssanctī. ꝙ ꝓductiōe passiua spiritusſāctus ꝓducit̄ in esse. ⁊ ꝑ ꝯñs est sibi coeua. spiratio autē actiua q2 ē idē realr' cū principio spiratiuo. est sibi coeua. dato ꝙ spiritusſāctus esse prius origie acipiat a pre ꝙ̄ a filio. n̄ repugnat sibi ꝙ accipiat esse a filio. eo ꝙ uis spiratia ꝯicatur filio in priori anteꝙ̄ spiritusſāct° ꝓducat̄ sc3 in pri° signo fecunditatis intellectiue. Exemplum apcius ⁊ uez. Nam aīa beati francisci est nūc beata. ponam° ꝙ act° beatificus eē habeat ab aīa. postea i resurrectione habebit eē a supposito a quo prius nō habebat. ⁊ hoc totū ē. q2 principiū ꝓductiuum incepit esse in aliquo supposito in q° prius nō erat ¶ Ad 4^m dico ꝙ ista ꝓpositio habet ūitatē de principiis ꝓductiuis solum. Impossibile eni est ꝙ aliquid accipiat esse ab aliquo ꝓductio. quo nō exn̄tē nihil min' accipiat esse. s3 ꝓpositio ē falsa de principiis ꝓducētibus. pōt eni aliq̄d ꝓduci ab aliquo. quo nō exn̄te nihil minus accipet esse. q2 solū sufficit sibi principium ꝓductiuū. ⁊ hoc in se uel in alio supposito taliter ꝙ possit esse principiū q̄d. sicut patz in solutōe p̄cedēti ⁊ in tribus aliis exēplis maxime in ultimo. Naz actus beatificus post resurrectionē hēbit esse ab aliquo supposito quo non existente actus beatificus nihil min' hēbit eē. quia pri° supposito bti petri ante resurrectōem nō exn̄te. act° beatificus nō minus hēbat esse. ¶ Aliud exemplū. Si aliq̄s hēns duos ocl'os aptos uideat colorē. subito altero clauso manet adhuc uidens ⁊ eadem uisione. non tn̄ illa uisio hēt esse ab oculo clauso a quo prius habebat esse. sed remanet eadē q2 hēt essē ab alio principio ꝓductio. s. a potentia uisiua que total'r est in oculo apto ¶ Eodē mō dico in ꝓposito. nam spūſſāctus habet esse a pre ⁊ filio. quo non existente. s. filio nihil min' hēt eē. hoc posito. ⁊ hoc uez est quia tota ūtus eēt in pr̄e que nūc ꝯicata est filio ¶ Quātum ad 4^m principale inquirendum est. Utz pr̄ prius origie ꝓducat filium ꝙ̄ spūmſanctū. ¶ Dicit un° doctor ꝙ sic. quia ḡnare necessario p̄cedit spirare ⁊ nō nisi origine. ¶ Sed contra arguo 4°. ¶ Primo sic. Opposita signa originis nō sunt ꝯpossibilia in eadem ꝑsona. quia que sūt in eadē ꝑsona sūt una res. nulla aūt reas se ipsā gignit. ḡnatio actia ⁊ spiratio actia sunt simul in pr̄e. ergo una nō est pri' origine ꝙ̄ alia. quia tūc prius ⁊ posterius origine in eadē ꝑsona eēnt simul ⁊ a se ⁊ ab alio. q̄d est impossibile. ¶ 2° sic. quia sicut primū signū origis formal'r est in pr̄e. ita 2^m est formal'r in filio. s3 pr̄ nō spirat nisi ꝑ illud q̄d formal'r est in eo. ḡ cū 2^m signū nō sit formal'r in pr̄e. pr̄ nō possit spirare ¶ 3° sic. quia pater a se ita spirat sic ḡnat sed esse a se ⁊ opari a se est eē ⁊ opari i pri° signo originis. ḡ sicut pater ē ⁊ generat in primo signo origis. ita in eodē signo spirat. ¶ 4° sic. impossibile ē signa distinguī realiter q̄n signoꝝ extrema real'r distinguantur. sed primū signum originis real'r distinguitur a 2°. ergo ⁊ extrema signoꝝ. Hoc aūt est impossibile. s. ꝙ in eadem ꝑsona sint real'r distincta ¶ Dico ꝙ iste emanationes in pr̄e sūt incōplete. ideo inter eas nō est ordo originis. ¶ Sed tunc est diffi.

Quomō tunc pater prius generabit q̄ spi
ret ¶ Dico q̄ s̄m frem Jo. os dic̄ q̄ pri⁹
natura generat q̄ spiret. quia in signo fe/
cunditatis intellectiue generat. In signo
autem fecūditatis volitiue spirat. signum
aūt fecūditatis intellectiue p̄cedit natura
ⁿ nō origine signū fecūditatis volitiue. ⁊
ꝑ ɔñs generare qḋ est ꝑ pri⁹ signo p̄cedat
spirare qḋ ē in 2° signo. ⁊ sic patꝫ q̄ i codeꝫ
signo originis sunt duo signa nature. de
hoc alias. ¶ Ad argumentu patet ¶ Sed
rema. diffi. Utrum sit dare signū i quo pr̄
prius origine spiret q̄ filius. Et dicit un⁹
subtilis doct. q̄ pater licet sit prior origine
filio s̄m Aug̃m ɔ Julianū. tn̄ nulla opatio
ɔpetit patri in illo signo nec in aliquo sig°
uel priori originis. quia nō est dare signū
in quo. sed tantū a quo. ¶ Cōtra istud ar
guitur sic. ⁊ ostendo q̄ talis opatio debet
attribui patri in illo priori in quo p̄cedit
filium. quia qualēcūqꝫ ordinem habet ali
qua in eendo talem habent in opando. sed
pater ⁊ filius p̄ te habent ordinē in eendo
ergo ⁊ in opando. ¶ Sed dices ista rō nō
ɔcludit. quia forma sbalis ē prior i eēndo
forma accidentali. ⁊ tn̄ posterius opatur.
alteratio eni p̄cedit generatōem. Propter
istam instantiam formo sic rōem. Quādo
cūqꝫ suppositum ɔstituitur in esse ꝑ agere
quocūqꝫ est prius s̄m esse est etiam prius
s̄m agere. sed pater ɔstituitur in esse ꝑ gene
rare. ergo quocūqꝫ pr̄ est prior s̄m et codeꝫ
prior erit s̄m gnare. p̄ te autem est prior fi
lio s̄m esse. ergo ⁊ s̄m agere ⁊ s̄m generare
¶ 2° sic. ideo pater est prior filio q̄ fili⁹
est ab eo sed spiratio est in filio a pr̄e sicut
⁊ alia que habet ab eo ergo ⁊ i ista actōne
erit prior. ⁊ sic pr̄ pri⁹ origīe spirat q̄ fili⁹.
Ideo dicitur q̄ ɔcedenda est q̄ sicut pater
prius est q̄ filius ⁊ prius spirat q̄ filius.
sed istud non est tale prius q̄ posset dici in
quo. sed solū est prius a quo. unde i nullo
priori pr̄ spirat. ¶ Contra. quia aut intel
ligis q̄ signū origis nihil habebit funda
mentū in quo sit. ⁊ hoc ē falsū. q̄ i quocū/
qꝫ est formal'r origo ⁊ signū origis. ꝑbo
quia signū origis non est aliquid nisi hoc
ab hoc. ⁊ hoc ē origo. ḡ cū i pr̄e sit formal'r
origo s̄m fidem. necessario erit ibi signum
originis. ¶ Uel intelligis nō q̄ signū sit
in aliquo. sed q̄ in signo non sit aliqd for
maliter ¶ Contra ois distinctio ē forma
liter in suis distinctiuis principiis. sed p̄nci
pia distinctiua ꝑsonaꝝ sunt origines. ergo
distinctio illa erit formal'r in originibus
⁊ sic cū signa nō sint aliud ab originibus
aliqd erit in signis. ¶ Uel 3° pōt intelligi
q̄ nihil ɔuenit supposito i illo signo. ¶ Cō
tra in quocūqꝫ formal'r est fūdamētū i ea
ē formal'r quicqd est formal'r i fūdamēto.
qḋ eniꝫ est in ɔtento ē in ɔtinente. sed osten
sum est q̄ signū ē in supposito ⁊ in signo ē
aliquid ꝑ illo signo uel in signo ¶ Uel
4° intelligis q̄ ita est ab hoc q̄ nihil aliud
sibi ɔuenit. q̄ tota q̇dditas eius est ab hoc
uel a quo. q̄ relatio ponit totā suā q̇ddita
tem ad aliud. Istud ɔceditur q̄ q̇dditatiue
nō est aliquid. sed qn̄ ex ɔñti aliquid sibi
ɔueniat hoc nō repugnat. q̄ ubi sunt aliq̄
eēntial'r ordinata. pri⁹ nō repugnat poste
riori. sed prius ē origo in aliquo q̄ sit ad
aliud. qḋ ꝑbo. q̄ prius pr̄ ɔstituitur ꝑ ori
ginem q̄ sit ad filium. ḡ prius ɔuenit ori
gini esse in quo q̄ ad aliud. nō eni pater ē
prius ad filiū q̄ sit origo. aut non ɔstituit
pr̄em nisi ꝑ hoc qḋ est in pr̄e. ¶ Cōfirmat
quia ois effect⁹ formalis p̄supponit existē
tiam forme in eo q̄ habet talem effectū. sꝫ
esse ad aliud est effect⁹ formalis queꝫ dat
origo suo fundamēto. ḡ relatio prius ē in
fundamēto q̄ dat eē ad aliud. ¶ Ad argu
mentū illud patet. Ideo dico q̄ nō solū eēn
tia uerꝫ etiā ois opatio que inest pr̄i. inest
sibi in illo signo priori originis. aut ꝑ illo
aut cum illo. aut s̄m illud. pater enim ⁊ oia
que sunt in pr̄e ut. distinguūtur ɔ filiū nō
mensurantur aliquo signo. ¶ Sed hic est
una difficul. qualiter in primo signo ori/
ginis sunt oia que sūt in pr̄e. cū ipm sig̃m
origis in eis sit formal'r ⁊ nō ecōuerso. Re
latio eni est in memoria fecūda. ⁊ nō econ/
uerso. ¶ Dico q̄ sicut tempus est formal'r
in rebus tempalibus tanq̄ coꝝ ꝑpria q̄n
tas. ⁊ ipse dicūtur in tempe. sicut in coꝝ ꝑ
pria mensura. ita est hic. q̄ oia sunt in pri°
signo sicut in mensura. licet ipsū sit in eis

tamq̄ in fundamēto. ¶ Sed quomodo
ipm primū signū est in pri° signo. ¶ Dico
q̄ oia alia a pmo signo. sunt in pmo signo
denomiatiue. sed ipm si licet loqui est in se
q̇ddiatiue. ¶ Ad argumentum patet.

¶ Distinctio tredecima.

ORdo nature. ¶ Circa distin/
ctionem xiii^am queritur. Utrū
sit ordo nature. q̄ nō. Hila. 7°
de trini. In diuinis nō est nisi
una natura in generante et genito. sed non
pōt esse ordo nature sine distinctōne natu
re. ¶ Sed 3. Dioni. ponit plura naturalia
ergo ordinata. ¶ Hic sunt duo facienda.
¶ Pri^m ē declarare q̇d sit ordo nature. 2°
si sit i diuis. ¶ Quātū ad pmū pretermissis
multis descriptōibus que non uident uti/
les. Dico s^m fratrez Jo. q̄ ordo nature est
ille qui 2sequitur extrema ex rōibus suis
formalibus. Et hoc declaro 4^r. s^m 4^r ordi
nes qui inueniūtur. quibus non 2petit ista
diffinitio. ¶ Prim° est ordo durationis.
¶ 2° est ordo originis. 3° ē ordo pfecti ōis
et eminentie. ¶ 4° est ordo situatōis uł oci.
Nullus istoꝝ sequit̄ extrema ex suis rōni
bus formalibus. ¶ Probo primo de or/
dine duratōis. Naz in his que se habēt s^m
ordinem duratōis nō repugnat priori esse
posterius rōne illius ordinis. sed si repug
nat. hoc est rōne alteri° adiūcti. Et tota rō
est quia nō ē ordo eēntialis. ideo p accidēs
ordinat̄. ¶ Nec etiā 2°. s. ordo origīs. naz
iste ordo qui inuenitur i his que sūt eiusdez
rōnis formalis. nō pōt esse talis q̄ 2sequat̄
rōnes formales. Ordo eniz qui 2sequitur
rōnes formales semp est inter illa que sūt
formal'r distincta. Hui° rō pōt esse ista. q2
ordo 2ñs rōes formales sic et ois ordo. in
cludit relatiōes diuersaꝝ rōnum. Sz rela
tiones diuersaꝝ rōnū nō possunt eē inter
ea que sunt eiusdem rōnis ut eiusdē rōnis
ergo zč. q̄ autem ordo originis possit esse
inter ea que sūt eiusdē rōnis uidelicz inter
hoiem et hoiem pz. ¶ Nec etiaz 3°. s. ordo
eminentie uel pfectōis. nam infra eandem
naturā inuenitur talis ordo. s. in calore ha
bente gdus diuersos maiores et minores.
Simil'r etiā pz q̄ nō sequit̄ rōnes forma/
les in his que sūt spē diuersa. non eni una
rō formalis melior est altera uel pfectior
nisi pter q̄titatem 9tutis que ē modus
intrinsecus rōis formalis. unde abstracta
rōe formali a mō intrinseco. s. a finito uel
infinito. ipsa cuicūqz 2pata nec est pfectior
nec impfectior. et ex hoc patz q̄ ei nō 2petit
diffinitio data ordini nature. ¶ Nec etiaz
4°. s. ordo situatiōis. nō eni repugnat soli
q̄ sit inferior luna q̄tumcūqz sit superior
de facto. ¶ Et huius rō est. q2 ordinē illū
nō hēnt a se sed magis p accidens. patet ḡ
q̄ in solo ordine nature ē hoc qđ. s. 2s. quit̄
rōnes formales suoꝝ extremoꝝ. et ideo pōt
uocari pprie ordo diffinitōis. unde q̇cūqz
cognoscēt diffinitiones taliter ordinatoꝝ.
posset p tales diffinitōes illū ordinē natu
re demōstrare. q2 tū rōnes formales mul/
toꝝ scire nō possum°. hinc est q̄ p regulam
datam a frē Jo. cum in mł'tis inestigam°
que ē talis. q̄ quādocūqz aliqua sic se hēnt
q̄ unū nō pōt esse sine altero. et nō ecōuerso
talia hēnt ordinē nature. ita q̄ sepabile est
prius. et reliquū nō. s. posterius. ¶ Sed 3
istam rōem instatur 4°. ¶ Primo q2 ordie
nature genus pcedit spem. nō tū pōt gen°
esse sine spē. simil'r pcedit d'iam cū impossi
bile ē q̄ genus nō inueniat̄ sine d'ia. ¶ 2°
ordine nature. natura specificata est prior
hecceitate uel pprietate iduiduali. et tū nō
pōt separi a pprietatibus induidualibus
¶ 3° sbm ordine nature ē prius ipsa passiōe
et tū sbm nō pōt ab ipsa passione separi. q2
tunc 2clusio demonstrationis eēt 2tingens
¶ 4° sic. quia creatura ē prior natura ipsa
relatōe sui ad deum. et tū creatura non pōt
ab ea separi. ¶ Ad ista dico q̄ illa regula
tenet. ¶ Ad primū dico q̄ natura a quacū
qz d'ia induiduali et genus a quacūqz d'ia
possunt separi. nam aial sepatur a rōnali
q2 ē cū irrōnali. sic natura sepatur ab illa
hecceitate quia ē sub alia. non tū oī q̄ sepet̄
a b oi. Et per idem ad 2^m. ¶ Ad 3^m dico de
sbo et passione q̄ nō repugnat sbo ex rōne
formali eē sine passione. sed solū accidit

hoc ppter identitatem realem. ¶ Ad 4m patet p idem. Ideo eni creature repugnat separa a relatõe, qz est sibi realr idem, non tñ hoc ex rõne formali q̃dditatiua. ¶ Cõfirmo ergo reglãm datam .s. de diffinitõe ordinis nature. qz si repugnaret priori eẽ sine posteriori tunc nõ eẽt prius. qz in illo priori nõ ẽ suũ posteri⁹. g̃ sibi non repugnat. ¶ Sed hic sũt duo dubia. ¶ Pri.m ẽ de ordine gñatõis. Priora eni gñatione psueuerunt dici posteriora pfectiõe. ¶ 2m ẽ de ordine executõis que sũt priora. ¶ Dico q priora gñatõe sic accipiendo gñatõem sũt sm naturã. nõ eni repugnat priori ordine gñationis eẽ sine posteriori. 7 sic p ɔñs diffinitionẽ hẽns ordinatõz sm naturã. Sed de ordine executõis põt dici. q priora intentõe sunt priora sm naturã. qz sanitas que ẽ prior intentõe. 7 posterior executõe. põt eẽ sine aliis ad que ut sic ɔpatur. ¶ Nũc 2o principalr est uidendũ de questio. Utruz in diuinis sit hui⁹ ordo .s. nature. Et pri⁹ uidendum est si est. ¶ 2o inter que est talis ordo.

¶ Quantum ad primũ dicunt aliqui q ordo nature non est in diuinis. quia in his ordiatus priori nõ repugnat eẽ sine posteriori. In diuinis aũt oĩa sũt necessaria 7 inseparabilia. 7 p ɔñs unũ nõ est prius natura reliquo. Et ppterea talis ordo semp p uidet includere dependentiã. ¶ Sz ɔ̃ istud insrt 4r. ¶ Primo sic ex ɔpatõe relatõis ad fũdamentũ. 7 hoc sic. fundamẽtũ est prius ordine nature sua relatõe. sed in diuis sũt relatões 7 fundamẽtũ ex natura rei. g̃ prius natura. ¶ 2o sic. Omne sbm est pri⁹ natura passione. g̃ ibi est aliq̃d prius natura 7 posteri⁹. ¶ 3o ex ɔpatõe relatõis ad tminũ sic. diffinitio est naturalr prior diffinito. 7 p ɔñs oẽ diffiniens pri⁹ natura ẽ diffinito quia uel diffinitio est q̃dditatiua. 7 tũc dat p genus 7 dñas de qbus ɔstat q sunt priora diffinito. uł datur p additamentũ qd ẽ pri⁹ etiã natura diffinito. sed relatões diffiniut p tminũ. In diuis aũt est relatio hẽns terminũ. g̃ est ibi ordo nature q̃ ibi ẽ termin⁹ prior natura relatõe. ¶ Quarto sic ex uia demõstratõis. In oi demonstratõe pmisse sunt natura prius ɔclusione. sed in diuis sũt uere demõstrationes potissime 7 ppter quid. g̃ ibi est aliquid qd est prius natura 7 p ɔñs aliquid posterius. sed ubi prius 7 posterius natura. ibi est ordo nature. g̃ 7c.

¶ Ideo mihi uidet dicendũ q in diuinis sit ordo nature. Et mihi uidet q sit de intentione fratris Jo. uez. tñ discordia est inter eius sequaces. ¶ Aliqui eni dicũt uidert q in diuis nõ sit ordo nature ad intra. ¶ Alii aũt dicũt q sic. Si aũt uideri ue dicta sua uidet q expsse affirmatiuã ptem senẽt. nã dicit in primo suo q in uno signo nature ɔphendũtur signa originis. scz i fecũditate intellect⁹ 7 i suo signo nature ɔplectit signũ gñatõis actiue. 7 signũ gñationis passiue. 7 in signo fecũditatis uolitiue cõphendũtur duo signa originis. s. spiratio actiua 7 passiua. quicũqz aũt ponit signum nature prius. 7 signũ nature posteri⁹. necessario ponit ordinẽ nature. ¶ Simlr in 2o suo questiõe pma. ponit unũ signũ nature in quo deus intelligit oĩa ad intra. uel que sũt intra. s. eẽntiã 7 essentialia 7 psonalia. 7 aliud signũ in quo intelligit oĩa que sũt extra. s. in creaturis. 7 talia patẽt ex dictis suis q põit ordinẽ nature ad intra. ¶ Intelligendũ tñ est sane. qa ordo nature põt intelligi duplr. aut p ordine nature qui ẽ inter naturã 7 naturã. 7 talis nullo mõ ponendus est in diuis eo q nõ sit ibi nisi unica natura. Alio mõ põt intelligi p ordine qui est inter naturales pfectiões. 7 talis ordo nature est ibi. sicut ponit ibi ordo eẽntialis nõ inter eẽntiã 7 inter eẽntiã. qz unica est. sed inter essentiales pfectiões. 7 tales ordinem sicut apparet mihi hẽnt ponere oẽs qui ponũt diuinas pfectiões que sũt naturales pfectiões distingui in deo. oĩa enim distincta uel necessario aliquem ordinem habent. uel sunt ɔfusa. qd est incõueniens in deo. Nõ põt aũt poni inter pfectiões tales ordo originis. qz inter quecũqz ẽ ordo originis unũ est a se. 7 a quo. aliud ẽ ad aliud 7 ab alio. 7 sic originalr unũ ẽ ab alio 7 p ɔñs distinctio realis. debet g̃ poni ordo nature. ¶ Intelligendum tñ est q duplr põt intelligi ordo nature. Uno mõ sm naturalem intelligentiam. qñ. s. unũ est naturã

ↄcipi prius. ⁊ reliquū posteri⁹. Aut potest intelligi ſm̄ existentiaʒ rei.ſ.ex natura. qn̄ in re ipſa abſolute ponitur talis ordo ſine habitudine ad intellectū.⁊ ſi iſte 2ᵒ modus nō ↄcedit.ſaltem p̄mus non debet negari. ¶ Probo aūt φ in diuis eſt ordo nature qualitercūqʒ acceptus. Et primo ſic.quandocūqʒ aliqui ordines ad inuicē ↄparantur ille qui inter ſua extrema ponit diſtinctōes minorem.eſt magis ad diuina admittendus.⁊ qui maiorem minus. ſed ordo originis ſemper arguit diſtinctionem realem inter extrema. pʒ primo de tri. Nihil ſe gignit. Ordo aūt nature nō arguit ſemper diſtinctionem realem. ut patet in paſſione ⁊ ſbo. ⁊ multis aliis.ergo ⁊c ¶ 2ᵒ ſic ſm̄ Dioniſi᷑ de unica ⁊ diſcreta theologia ſm̄ tranſlatōem Jo.ſarraceni. dicit φ poſt illa que ptinent ad unicam theologiā .ſ.eēntialia ſunt illa que ptinent ad diſcretā ſcʒ pſonalia ¶ 3ᵒ ſic qꝛ in ꝯ ᷑ē caplō ſm̄ editionē uiri excellentis.dicit φ i diuis ad uniuocationes naturaľr ꝑueniunt diſtinctōes ⁊ per eas nō diſſoluūtur. ¶ 4ᵒ quia quādocūqʒ aliquis ordo ↄſequit̃ aliqua ſm̄ ſuas rōnes formales.ubicūqʒ illa inueniant̃ ſm̄ illas rōnes erit talis ordo.ſed multa ſunt i creaturis que ↄſequit̃ ordo ex ſuis rōibus formalibus.⁊ talia ſunt ſm̄ eaſdem rōnes formales i deo.ḡ neceſſario inter illa ut ī deo ſunt.erit ⁊ talis ordo. Minor pʒ de intelligere ⁊ uelle ⁊ itellectu ⁊ uolūtate ⁊ mľ in talibus.ordo ḡ nature neceſſario erit i dō ¶ Sed ↄ̄ hoc arguit̃ 4ᵒ. ¶ Primo ſic per unuʒ ſophiſma.oē relatm̄ eſt ſimľ natura cū relatiuo uel correlatiuo ſuo.ſed oē prius natura refert̃ ad poſterius natura. ḡ pri⁹ natura erit ſimľ natura cū poſteriori natura. ¶ 2ᵒ ſic.quādocūqʒ eſt ordo pfectionum in aliquo pfectibili.ſi pri⁹ aduēit una pfectio ipſi pfectibi'i φ̄ reliqua.ipm̄ eſt in potentia ad reliqᵫ.ſed oē tale eſt impfectuʒ ergo diuia eſſentia erit impfecta. ¶ 3ᵒ ſic. Impoſſibile eſt ponē priuatiōem alicui⁹ pfectionis in aliquo cū potentia ad illam pfectionē ſine impfectione. ſed ſi eēntia pri⁹ recipiat unā pfectionem φ̄ aliā .erit priuata ⁊ in potentia.ergo ⁊ impfecta ¶ 4ᵒ ſic. oē

qō tranſit de ↄdictorio in ↄdictoriū mutat̃ ſed ſi hoc ponat̃ erit tranſitus talis in eēntia diuina. ¶ Ulterius duo ſigna nature correſpondent uni ſigno eternitatis.ſed in ſignis nature ſunt ↄdictoria. ḡ in eternitate ḡ ⁊c ¶ Ad pri᷑ dico φ relatm̄ aliquādo ſupponit p fundamēto.aliqn̄ p fundamēto cū relatōe. Quādo ḡ dicim⁹ pri⁹ natura pcedit.nō intelligim⁹ de relatōe addita.ſed de abſoluto qō eſt fundamētum.qn̄ aūt dicim⁹ φ relatiua ſūt ſimľ natura. tūc relatm̄ ſupponit p relatōe pciſe. Exemplū Abſolutū intellectōis pcedit abſolutū uolitionis.ſed cū intellectio cū relatōe poritatis eſt ſimľ cum relatōe poſterioritatis uolitionis. ¶ Ad 2m̄ dico φ illud eſt in potentia qō nō eſt actuatum ultimata actualitate.Eſſentia aūt diuia eſt ultimate actuata ⁊ ſic nō pōt eſſe in potentia niſi forte logicali.quia ſibi talis pfectio non repugnat. ¶ Ad 3m̄ dico φ ↄceſſo φ p aliquo ſigno eſſentia diuina haberet carentiā alicuius pfectionis.hoc eſt ſi nō haberet tm̄ nō ſequit̃ φ hēet priuatōeʒ. Et rō eſt φ priuatio dicit carentiam in apto nato p tempe p quo eſt aptū natum eſſe. Sic aūt nō eſt hic.qꝛ eēn⁹ nō eſt apta nata hēe. nec nūc nec unφ̄ pro illo ſigno p quo nō habet. nō ē ergo dare aliqō ſignū in quo eſſentia careat aliqua pfectōe p aliquo ſigno.uel in quo eēntia ſit apta nata hēe illam pfectionē.⁊ illa pfectiō ſit apta nata haberi. ¶ Ad 4m̄ dico φ paſſio negatiua prius ineſt φ̄ affirmatiua.Et rō ſepe eſt dicta .quia indiā ad ↄdictoria ē prior eſſentialr̃ indiā ad ↄtraria.hēt ergo eſſentia intellectū ⁊ uoluntatē. ſed non hēt uoluntatē in tali ſigno ipote q̇dditatiue φ habeat eam denoīatiue.Sed tn̄ ſic habē affirmatōem ⁊ negatōem nō arguit tranſitum uel mutationem. qꝛ ubi tranſitus eſt uel mutatio. unuʒ extremoꝝ mutationis accedit ⁊ aliud recedit. ſicut nūc menſurās tranſit.nō ſic eſt hic. Cōtraria enī illa ſemp ſtant.ſemp enī cuʒ iſta. homo nō eſt riſibiľ q̇dditatiue ſtat iſta.hō eſt riſibilis denoīatiue. Eodem mō in ppoſito.⁊ ſic non eſt mutatio. ¶ Sed ad illud qn̄ dicitur φ ſūt ↄdictoria. Dico φ illud eſt falſum. nō enī

sunt illa 3dictoria solum ppter diuersita
tem signoz. Et ideo dico q̈ sic̄ materia ex
se ñ formata. ⁊ ab alio formata nõ includit
3dictionem. Sic dico in pposito. nõ esse hic
in primo signo nature uel q̈dditatiue. ⁊ eẽ
hic simplr̄ nõ sunt 3dictoria. ¶ Sz ppter
illud dictum de 3dictoriis. restant duo du
bia. ¶ Pri^m^ est. quia extrema 3dictionis
uidẽtur poni in rez natura. Et pbo q̈ hic
oporteat ponẽ. quãdocũqz sunt aliq̈ duo
que ex suis rõnibus formalibus 3dicunt
⁊ repugnant ubicũqz ponãtur ⁊ ad quecũ
qz externa applicent semp remanẽt 3dictio
ria ⁊ repugnantia. sed album ⁊ nõ album
ex suis rõnibus formalibus 9tradicunt ⁊
sunt in rez natura. ergo ⁊c. ¶ 2° pbo h°
idem. Non magis hñt oppõem 9traria q̈
3dictoria. sz 9trarietas remanet quãtũcũqz
applicent diuersis. Albũ eni ⁊ nigrũ quan
tũcũqz applicent diuersis semp remanẽt cõ
traria. ergo albuz ⁊ nõ album ad q̈tũcũqz
applicent semp 9tradicunt. ¶ Ex hoc pbo
q̈ 9tradictoria sunt uera simul. Et hoc sic.
Quãdocũqz sunt aliq̈ extrema ex quibus
9surgit respectus intrinsecus aduenie͂s. po
sitis extremis ponit habitudo. sed oppõ est
respectus intrinsecus aduenie͂s sic distin
ctio uel diuersitas. ergo aliis positis qui/
bus applicãtur extrema necessario habitu°
9sequit 9tradictorie oppõis. tunc euidenter
sequit q̈ 9tradictoria erũt simr̄ ṽa. nam p
positio affirmatiua fũdatur in uno extre/
mo. s. in esse albũ. ⁊ ita est ista ṽa. Albũ est
sicut si nõ esset q̈ nõ eẽt album posito uno
albo. negatiua aũt fũdat sup reliquo extre
mo. s. in nõ albo. ⁊ posito uno nõ albo ista
est ṽa. non albũ est. sicut si nihil eẽt albuz
ergo ille due que ṽe sunt 9tradictoria que
simr̄ sũt ṽe. albũ est. nõ albũ est. ğ 9tradi/
ctoria in rez natura. ¶ Ad ista. Ad pri^m^
9cedo q̈ extrema 9tradictiõis sunt in rerũ
natura. nec aliquis põt hoc negare sicut ⁊
9tradictoria sũt in rez natura. sed 9tradi
ctoria nõ sunt simr̄ in rez natura respectu
euisdem sbiecti. sicut nec sunt 9tradictoria
in eodem sbo. ¶ Ad 2^m^ 9cedo q̈ tam 9tra
ria q̈ 9tradictoria sunt in rez natura. Et
tunc ad istam de 9tradictic̄e q̈ 9tradictoria
erant simr̄ uera. ¶ Rñ° ⁊ dico q̈ alique p
positiões sunt que sunt de 9tradictoriis ex
tremis ⁊ tñ nõ sũt 9trarie. q2 nõ sũt de cõ/
trario mõ. ⁊ de talibus nec magnũ nec mo
dicum est incõuẽiens q̈ sint simul ṽe. Ita
dico de ppositiõibus que sunt de extremis
9tradictoriis que tñ mõ 9tradictorio non
sunt. ⁊ tales ppões nõ sũt 9tradictorie. licz
sint de extremis 3dictoriis ppter defectuz
modi. Modus autẽ tam 9trariaz ppõuz
q̈ 9tradictoriaz. est. q̈ sint respectu euisdẽ
sbiecti uel de eodem sbo. Nunc aũt est sic ĩ
pposito. ⁊ ideo ppositiões formate de illis
extremis que ṽe sunt 9tradictoria q2 defi
cit identitas sbiecti non sunt 9tradictoria
Omnes eni 9tradictiões que pponũtur in
diffinitiõe 9tradictõis requirũtur ad hoc q̈
ppositiões sint ṽe 9tradictoria. sed q̈tum
ad extrema affirmatio ⁊ negatõ ⁊ nõ plus
omnes 9sone ptinẽt ad modũ ¶ 2° uiden
dum est que sunt in diuinis que habẽt or
dinem nature. ⁊ hic sunt 4^r^ uidẽda. ¶ Pri^m^
est de ordine inter absoluta ¶ 2^m^ de ordĩe
inter pprietates relatiuas. ¶ 3^m^ de ordĩe in
ter psonas ¶ 4^m^ inter respect° generatos
¶ Quãtum ad primũ dico q̈ q̈tuz ad ab
soluta sõt necessario ponẽda quattuor sig
na ¶ In pri° sunt pfectões q̈dditatiue ¶ In
2° sunt modi intrinseci ¶ In 3° pfectiones
attributales adintra ¶ 4° pfectiones attri
butales adextra. ¶ De prima ẽ intelligen
dum q̈ q̈dditatiuas pfectõĩs uoco que ul̄ di
recte sunt de pri° mõ sicut deitas. uel redu
cibiles ad primũ sicut spũs sba ⁊ ens. que
reducũtur ad primũ modũ sicut pdicatio
generis de dẽa. ⁊ ista diuina sũt priora. q2
sicut prim° modus oẽs precedit. ita illa de
primo mõ uidenť esse priora omnibus aliis
que sunt de 2° uel quocũqz dicanť. ¶ De
2° signo sunt modi intrinseci qui exprimũ
tur p infinitatem necessitatem existentiam
realitatez ⁊ huiusmõi. q̈ aũt sint priora at
tributis pz. quia licet non sint oĩo idem cũ
rõne formali deitatis. nõ tñ distinguũtur
formalr̄ a rõne deitatis. ⁊ ideo prius adue
niunt diuine essentie q̈ m elliganť adueni
re attributa que distinguũť formaliter a
diuina eẽntia ⁊ q̈dditatiue. ¶ De 3° signo

sunt attributa admixta que accipiūtur pcō
parationem ad diuinā essentiam cuiusmodi
sunt intellectus ⁊ uoluntas. sapientia ⁊ ca
ritas. ¶ In 4° autē signo sunt attributa
que accipiūtur in ordine ad extra. sic iusti
tia misericordia ⁊ talia. que nō sunt respe/
ctu dei sed respectu alioꝝ. ꝙ aūt pcedāt ista
patet. Quādocūqꝫ enī alique potentie re/
spiciunt aliqua obiecta ordinata ꝭm prius
⁊ posterius. eo ordine respiciūt illa obiecta
quo illa inter se sunt ordinata. pfectiones
aliaꝝ potentiaꝝ que sunt respectu obiecti
primi. sunt priores pfectiōes illis pfectiōni
bus aliaꝝ potentiaꝝ que sūt obiecti secū/
darii. sed sapia ⁊ caritas sunt pfectiōes in
tellec⁹ ⁊ uolūtatis. in ꝙtum respiciunt ob
iectū n pri^m. s. rōeꝫ deitatis. scientia ⁊ iusti
tia ⁊ misericordia in ꝙtum respiciūt creatu
ras. ergo prima sūt pora ex natura rei se/
cundis. ¶ Sed ꝯ ista arguo 4^r. ¶ Primo
sic. impossibile est relatōnem in esse. uel pōt
dici de aliquo nisi prius in exñte fūdamē/
to. sed fundamentū equalitatis ⁊ inequali
tatis est ꝙtitas ꝟtutis. In pri° autē signo
nō intelligitur diuina exña. alias essentia
scꝫ illa ꝙtitas ꝟtutis. ergo nec iequalitas
nec equalitas. ⁊ p ꝯñs erit dare aliqđ sig^m
in quo diuina eēntia nō erit pfectior crea/
tura. quia p illo signo supius dicto nō hēt
ꝙtitatē ꝟtutis ¶ 2° sic. qualem ordinē
hēnt aliqua in eēndo talem hēnt in pducē
do. sꝫ in essendo essentia ⁊ qdditas pcedūt
qdditatiue infinitatē. ꝭ ⁊ in pducēdo pri°
ꝯicaꝝ qdditas. ⁊ sic p aliq° sig° pr nō genuit
filiū sibi equalē. qꝛ p aliquo pori pri° fuit
filio ꝯicata eēntia ꝙ infinitas. ⁊ p illo pri
ori nō erat equalis pri. qꝛ prius ꝯicaꝝ qddi
tas ꝙ attributū uel pfectio 2^a. ⁊ tunc i illo
signo nō fuit filius equalis. ¶ 3° eodē mō
arguendo. sequiꝝ ꝙ non genuit sibi filium
similē. qꝛ prius ꝯicaꝝ qdditas ꝙ attributū
uel pfectio 2^a. ⁊ etiā in illo signo non fuit
filius similis. ¶ 4° nam incōueniēs uideꝝ
dare signū aliqđ in quo deus nō sit miseri
cors iustus. qđ tñ sequitur ponēdo ordinē
supradictum. ¶ Ad ista rñdeo p ordinem
¶ Ad primū eque ꝯcluderet in creaturis
ubi certū est ꝙ qdditas aliqua pcedit ordi

nem nature. Aīa enī pcedit suā quidditatē
⁊ sic sequiꝝ ꝙ in illo signo nō erit aīa pfecti
or corpe. ⁊ non est incōueniens illud ꝙ sit
dare signū in quo nec sit pfectior nec imp
fectior creatura. qꝛ qdditatiue nec pfectior
est nec impfectior. sicut nec eēntias in pri°
signo ē una uł plures. nec actu nec potētia
Non enī est magis dicē nisi ꝙ aīa uel equi
nitas qdditatiue nō includit ista. ¶ Eodē
mō dico i pposito ꝙ ē dare signū in quo ē
essentia nec pfectior nec impfectior creatu
ra. quia qdditatiue nec pfectior nec impfe
ctior. nec deus in qdditate ultimate abso/
luta est melior uel peior creatura. ut sic nec
ꝯpatur ad extra. talia aūt pdicata sūt ꝯpati
ua sui ad extra. ¶ Ad 2^m ⁊ 3^m dico simul.
ꝙ identitas equalitas ⁊ similitudo neces/
sario habēt ordinē ꝭm fūdamēta. naꝫ idem
titas fundaꝝ in eēntia. equalitas i ꝙtitate.
similitudo in qualitate. Sicut ergo eentia
oīa illa pcedit. s. qualitate ⁊ ꝙtitatem. sic ui
detur ꝯiter ꝙ identitas pcedat oēs illas
rōnes alias. sicut ergo prius ꝯicatur filio
eēntia. ita ⁊ identitas. ⁊ 2° equalitas. quia
post eēntiam ꝯicaꝝ ꝙtitas. ⁊ sic de similitu/
dine. nō est ꝭ incōueniēs dare signū in quo
sit idem. ⁊ tñ nō equalis nec similis nec dis
similis. Eodem modo dico ad 3^m. ¶ Ad 4^m
dico ꝙ ñ esse misericordē pru iustū. simpłr
est impfectōis. s. esse simpłr talis. nō tñ qd
ditatiue nō ē i pfectōis. Et ideo dico ꝙ nul
lum incōueniēs uideꝝ esse dicere ꝙ de° p
aliquo signo. nullū istoꝝ sit nec iustus nec
misericors nec etiā pius quia nō qdditati
ue imo impfectōis est in deo ¶ Exemplū
impossibile est hoīem esse nisi sit sanus uł
eger. sed tñ impossibile est ꝙ hō qdditatiue
includat istas qualitates. s. sanitateꝫ ⁊ egri
tudinē. De isto dictū est supius ¶ Sꝫ hic
sūt multe adhuc dicta. ¶ Prima ē ista. de°
enī est ꝭm Ans. quo maius cogitari nō pōt
sed hoc nō posset esse i quocūqꝫ sine infini
tate. Tunc sic. p quocūqꝫ signo est hec diffi
nitio ⁊ diffinitū. sꝫ hec diffinitio ē ifinitas
ergo ⁊c. ¶ 2^a est ista. pfectio simpłr ē que
in quocūqꝫ est melius ipm ꝙ nō ipm. sed p
te oēs negatōes oium pfectionū attributa
lium primo insūt. ꝭ pfectōes attributales

nõ sunt pfectões simplr. ro q eox suppositi insunt. ¶ 3ª est ista. eque pfecta est diuia eẽntia sicut psona. sed psona non eet pfecta nisi haberet oẽs illas pfectiones. ergo ꝛc
¶ Confirmatur. qꝛ psona hẽt illas in primo signo qꝛ attributa pcedunt. uult g dicẽ q sicut iste pfectões i eẽntia pcedũt relatiões ita in psona. ꝛ p ꝯñs psona habebit illas i priº signo i eẽntia añ relatões. g priº sũt in psona. ¶ 4ª est ista. melius ẽ habẽ formaliter oẽs pfectiões simplr q solũ radicalr sed in primo signo habet eas solũ radicalr ergo non hẽt eas mõ pfectissimo. ꝛ p ꝯñs nõ ẽ simplr pfecta. ¶ Ad priᵐ istox dico q descriptiões differũt a diffinitõibus. qꝛ diffinitio datur p pora. s. diffinitiõ formalis ꝛ q̃dditatiua. Descriptio aũt datur per prius ꝛ posteriꝰ. ut hõ ẽ aial risibile. Deus aũt non est diffinibilis p priora. ꝛ iõ Ans. nolens mõ quo poterat notificare. diffiniuit uel descripsit p eius passiones. Cõcedo ergo q deus est quo maius nihil cogitare põt. sed nõ p quocũqꝫ signo. quia tũc esset maius q̃dditatiue. qd nõ est uex. qꝛ maioritas sibi ꝯuenit pᵒse in ꝯpatõne ad extra. que ꝯpatio ad extra nõ inest sibi q̃dditatiue. nõ eni ex hoc q maior est. deus est. sed potiꝰ ecõuerso. ¶ Ad 2ᵐ dico q pfectio simplr est melior sua opposita uel sibi incõpossibili p illo signo p quo nata est in esse. sꝫ nõ p oĩ signo. qꝛ nõ est melior q̃dditatiue quia illud destrueret circa qd eet q̃dditatiue. g q̃dditatiue non est melior ¶ Ad 3ᵐ dico q diuia eẽntia eque pfecta est sicut aliquid põt esse pfectũ. ꝛ sic habẽs oẽs pfectiones simplr. ꝛ hoc p illo signo p quo põt sibi ꝯpetẽ gradus pfectõis. Et ro est: quia eadem est infinitas eẽntie ꝛ aliox oĩum. ꝛ ideo p quocũqꝫ signo ẽ ifinita. ita ẽ pfecta sicut oẽs pfectiões simlr ppter identitatem infinitatis. Et qñ dicit q psona hẽt oẽs pfectiões simul ppter identitatẽ infinitatis Et qñdo dicit q psona habet oẽs attributales q̃dditatiue. ¶ Dico q hoc est negandum. quia psona pᵒse ꝯstituitur ex eẽntia ꝛ relatõe. ꝛ sic passiones eẽntie licet pcedãt ꝯstitutiuũ psone. tñ eodem mõ insunt psone diuine quo eẽntie. s. in 2º mõ. sicut patet in creaturis. ¶ Ad 4ᵐ dico q essentia in primo signo bene cõtinet radicalr. ꝛ ꝯcedo q habẽ formalr est nobilior modus hẽndi simplr q radicalr. sed tñ non p oĩ signo scꝫ q̃dditatiue qd sibi repugnat. ¶ Sꝫ hic sunt aliqua dubia. ¶ Primũ est q cũ sint assignata aliqua signa ¶ Priᵐ est pfectionibus q̃dditatiuis. 2ᵐ modis. 3ᵐ attributis ad intra. 4ᵐ attributis ad extra.
¶ Dubiũ est. Utrũ illa in eodẽ signo habeant ordinẽ. ¶ Dico q in quolibet signo sunt multa signa nature. Nam in priº signo rõ diuinitatis est prima. rõ spũs 2ª. rõ sibe
¶ 3ª. rõ entis 4ª. uel ecõuerso de istis tribus posterioribus. sicut inferius apparebit
¶ In 2º aũt signo correspondente modis est ordo mõx. naꝫ infinitas uidet esse por ꝯtĩa ꝛ necessitate. quia si p impossibile diuina eẽntia non existet. adhuc ex rõne eius q̃dditatiue demõstraretur infinitas de eiꝰ q̃dditate. sicut p rõem formalem creature. dato q nõ existet possꝫ demõstrari finitas Et sic patꝫ q̃uo est ordo nature in 2º signo correspõdente mõis intrinsecis. de quibus alias. ¶ In 3º aũt signo sũt priº pfectiões se habẽtes p modũ potẽtiax. ut intellectꝰ ꝛ uolũtas. ¶ In 2º signo pfectiones se habentes p modũ habituũ ut sapia ꝛ caritas
¶ In 3º pfectões se habẽtes p mõuꝫ actuũ ut intelligẽ ꝛ uelle ¶ Sed nunquid est hic status. ita q sit primꝰ ordo. ¶ Dico q nõ sicut pꝫ in 3º signo. s. de intelligere ꝛ uelle que necessario sũt ordinata ¶ In 4º autẽ signo est etiaꝫ ordo. s. inter attributa que accipiũtur p ꝯpatõeꝫ ad extra. sic formalr inter diuinã sciam ꝛ ꝑtinẽtia ad intellectũ est aliquis ordo inter ea que ꝑtinẽt ad uoluntates. ¶ Sed hic remanet dubiũ 2ᵐ de his que sunt in primo signo. Utrũ magis uılia sint pora. uel ecõuerso. Si eni ponant uılora priora. tũc sequit q deitas non esset prima rõ formalis. Si aũt dicatur q ratõ deitatis ẽ por. istõ nõ apparet uex. qꝛ uılia uidentur priora. nam ab eis non ꝯuertitur ꝯña. ꝛ p ꝯñs priora sunt. ¶ Uidetur mihi dicendũ q ratõ deitatis sit simplr priª. Et ppter unã regulã fr̃is Jo. s. q oppositus modus pcedendi est in natura creata. uel

natura naturata.7 natura creante uel na/
turante. In creatis eni ꝯiter ē ꝓcessus ab
imꝑfecto ad ꝑfectum.quia agēs naturale
nō pōt statim inducē illud qđ ꝑfectum est
Econuerso aūt in diuinis est.ꝓpter ꝑfectiōez
deitatis priora sunt ꝑfectiora. Licet ḡ uilia
sint priora in creaturis ꝓpter dictā causaꝫ
tñ in diuinis est oppo^m ꝓpter opposita cām
ꝓiora sunt posteriora.7 minus ꝓia sūt pri
ora.qꝛ ꝑfectiora. ¶ Sed si dicat insurgit
una magna dubitatio de illo ordine.s.sbe
spūs 7 entis in deo. quia oīs ordo qui ꝯsē
quit rōes formales aliquoꝝ.ubicūqꝫ po/
nantur rones ille formales semꝑ ponitur
ibi talis ordo.si ḡ ordo quē habent ista in
deo.sit ex rōibus formalibus in creaturis
tenebūt illū ordineꝫ cū habeat easdē rōes
formales ¶ Confirmat ꝑ illam ꝓpōem
uulgatam.qualeꝫ ordinē hñt aliqua ubi
distinguūt ꝑ^m reꝫ.talē hñt ubi distingūt ē
ꝑ^m rōem. sed in creaturis hñt illū ordiem
ꝙ ꝓiora sunt priora. ergo eodem mō i deo
¶ Ad difficultē oportet eni alterā duaꝝ
uiaꝝ tenere.uel diffinire ordiē simplr̄ idē
esse in deo 7 i creaturis.qđ nō bene intelli
gibile est.quia ordo ꝯñs rōnes formales ē
demōstrabilis de eis.sed quandocūqꝫ aliqđ
sit i eiusdem rōnis formalis.quicquid est
demōstrabile de uno 7 de reliquo. Uel opꝫ
dicē ꝙ sola deitas ē prior. Alia aūt supiora
tenent ordinē in deo quem habent in crea
turis. ¶ Si dicas rō generis est prior rōe
spēi specialissime.uel quare opꝫ negare i deo
quia rō deitatis ꝓpter suā dignitatem est
simplr̄ prior oī alia qualitercūqꝫ se sic ha
bente. ¶ Aliud dubiuꝫ.si in primo signo
essentia nō est spūs nec hñs ne. ens.qđ uīe
¶ Dico ꝙ nō est incōueniens.a.esse simplr̄
b.7 tñ.a.nō eē qdditatiue.b. ¶ Dico ergo
ꝙ essentia simplr̄ est spūs.sbā.7 ens. Sed
ꝑ primo signo dico ꝙ neutrum eorum est
quia nō qdditatiue.tñ identice 7 realr̄ est
quodlibet illorū. 7 ideo essentia extra ista
intelligitur simplr̄.sñ oī determinatiōe
sic. ¶ Aliud dubiuꝫ qđ uidetur simplr̄ ꝙ
essentia diuia muteē de eēntia sali ad eē ta
le. ¶ Dico ꝙ mutatio nūqꝫ ē nisi qñ ordie
durationis eē ꝑcedit esse.7 i ordie successiuo

hoc aūt est ꝑmanens. ¶ Quātuꝫ ad 2^m est
uidendū. Utꝝ inter relatiōes diuias sit or
do nature. Et dico hic ꝙ sic.quia 4^or signa
nature ponūtur inter eas ¶ Primū sig^m
est in quo ponūtur rl̄ones fūdamētales.7
ille relatiōes sūt oīo prime. licet nō sint rea
les nisi ꝑ^m quid.ꝙ aūt ille sint ꝑ se.pꝫ quia
ꝑcedūt rl̄ones originis.nam in illo priori
quo ꝑfectiōes ꝑcedūt origines.intelligūtur
ꝑfectiōes diuie 7 distincte 7 ordiate.ista aūt
distinctio 7 ille ordo nō sūt nisi rl̄ones fū
damētales.ḡ 7c. ¶ In 2° signo ponūtur
rl̄ones originis ꝑtinētes ad fecūditatē in
tellectiuaꝫ que sūt gñatio actiua 7 passiua
ꝓprietates.s. pris 7 filii. Iste aūt ꝑcedunt
illas tertii signi.s.ꝑtinētes ad fecūditat in
uoliuiā. Et hoc pꝫ qꝛ qualem ordin. hñt
extrema taleꝫ hñt rl̄ones in ipis exñtes.
sed intellecꝰ est fūdamentū relationū secū
di signi.uolūtas aūt illaꝝ tertii signi. In
tellectus aūt ꝑcedit ordine nature uolūta/
tem.ḡ 7 rl̄ones respicientes intellectiꝰ fecū
ditate nature ꝑcedūt rl̄ones respiciētes uolū
tatem ¶ In 3° signo ponūtur rl̄ones fe
cunditatis uolūtiue.s.spiratio actiua 7 pas
siua. Iste aūt ꝑcedūt rl̄ones ꝯēs.quia ista sal/
tem altera est ꝯstitutiua ꝑ se. relones aūt
ꝯēs ꝑsupponūt ꝑsonas.7 sic sequunt illas
¶ In 4° aūt signo ponuntur ipse rl̄ones
ꝯēs que sūt inter ꝑsonas diuias.s.similituꝰ
7 qualitas 7 identitas 7 talia ¶ Sꝫ ꝯtra
istud instatur 4^r. ¶ Primo sic.quicquid ē
in pr̄e est prius ꝙ aliqđ qđ sit in filio. sed
in pr̄e est spiratio actiua. 7 in filio gñatio
passiua.ḡ spiratio actiua erit prior gñatiōe
passiua.cuius oppo^m dicis ¶ 2° sic. ubicūqꝫ
qꝫ est hoc ab hoc.ibi est ordo originis. sed
ꝙ filius spiret hēt a pr̄e.ḡ posterius origie
habet spiratiōeꝫ actiua ꝙ pr̄. 7 si sic.rl̄ones
fecūditatis intellectiue nō ꝑcedunt illas fe
cunditatis uolūtiue. ¶ 3° sic.nā ꝑ quēcūqꝫ
signo pr̄ 7 filius ꝯparantur.sūt idem in ꝑfe/
ctionibus 7 hñt infinitatem.sed ꝑfectiōes
essentie 7 infinitas sunt fundamēta rela
tionū ꝯiūm.ergo hñt relatiōnes ꝯēs ꝑ illo
signo quo intelliguntur ꝯstituti.s.pater 7
filius ꝑ rl̄ones fecunditatis intellectiue
anteꝙ adueniāt rl̄ones fecūditatis uoliue

uniuis oppo^m dicebatur. ¶ 4° sic. quales or
dinem hént fundaméta tales ordiné hént
rōnea in eis fundate. sed eénitas ꝛ infini
tas que sunt fundaméta identitatis ꝛ eq̄
litatis precedūt intellectum ꝛ uoluntatem
que sunt fūdaméta rōnuz originis. ḡ ꝛc.
¶ Ad primū istoꝝ dico ꝙ pr̄ ordine natu
re posterius spirat q̄ sit filius. hoc est pri⁹
natura filius est ꝙ pater spirat. ¶ Et ad
hoc intelligédū. est notandū ꝙ pr̄ ꝛ filius
ꝯparantur adinuicē s^m duplex signū. uel s^m
unum quo ꝯparantur in esse. uel s^m aliud q°
ꝯparantur in operari. ¶ Conformiter aūt acci
piendo ista signa. nihil est in filio prius eo
qd̄ est in pr̄e. nam quicquid ꝑtinet ad esse
pr̄is est pri⁹ origie eo qd̄ ꝑtinet ad eē filii
ꝛ nihil qd̄ est in filio ē prius aliquo qd̄ sit
in patre qd̄ ꝑtineat ad esse pr̄is. Similr̄ in
operari. Nihil eni est in filio ꝑtinens ad ope
rari qd̄ sit prius eo qd̄ est in pr̄e etiam ꝑti
nens ad operari. tn̄ difformiter ꝯparando op/
positum est. naz si ꝯparemus illud qd̄ ꝑtinet
ad esse in filio ad illud qd̄ ꝑtinet ad operari
in patre. necessario illud qd̄ est in filio ꝑti/
nens ad esse. prius est eo qd̄ ē in pr̄e ꝑtinēs
ad operari. spirare aūt ꝑtinet ad esse patris
ꝛ gnare ad esse filii. ¶ Ad 2^m dico ꝙ pater
prius origie spirat q̄ sit filius. ꝛ tn̄ stat cū
hoc ordine nature ꝙ filius sit filius prius
q̄ pater spiret. sic pater prius origie creat
ꝙ filius sit. ꝛ tn̄ filius prius natura est q̄
pater creat. Et rō est. quia eē prius origine
est a se. In hoc aūt ꝙ est esse a se sunt multa
ordine nature ordinata que ad illa pn̄t cō
uenire. ꝛ sic esse ab alio. ¶ Eodem mō ad
3^m ꝛ ad 4^m pōt dici. ¶ Uel pōt dici ad 4^m ꝙ
rōnes ꝯēs nō solū exigūt fundaméta sed
etiā extrema. nō pn̄t aūt rōnes ꝯēs extre/
ma ꝯstituere. rōes aūt originis sic. ideo ꝛc.
¶ Quātum ad 3^m uidendū est si inter ꝑso/
nas diuinas sit aliquis ordo nature. ꝛ di/
citur ꝯiter ꝙ inter ꝑsonas diuias nō ē ali/
quis ordo nisi originis. q2 correlatiua sūt
simul natura. ꝑsone aūt adinuicē sunt corre
latiua. ḡ ꝛc. ¶ Cōtra istō arguo sic. qualis
est ordo inter ꝯstitutiua aliquoꝝ. talis ui/
detur esse inter ꝯstituta. sed ordine nature
generatio actiua ꝛ gn̄atio passiua ꝑcedūt
spirationem actiuā ꝛ passiuaz. gn̄atio aūt
actiua est ꝯstitutiua pr̄is. ꝛ passiua ꝯstitu/
tiua filii. spiratio aūt passiua constitutiua
sp̄ussancti. ergo ꝯstituta talem ordinez ha
bebunt ꝙ pater ꝛ filius ordine nature p̄ce
dent sp̄umsanctū. ꝛ nō solū originis. Ma
ior uidet̄ manifesta. Minoré ḡ ꝓbo 4^or. sez
ꝙ gn̄atio actiua ꝛ ꝑ ꝯn̄s passiua precedant
ordine nature spiratōem actiuā ꝛ passiuā.
¶ Et primo sic. Ois ꝓprietas que aduēit
supposito p̄cōstituto intelligitur posterior
ipso. ꝛ ꝑ ꝯn̄s ꝓprietate ipm̄ ꝯstituēte. sz spi
ratio actiua aduenit patri ꝛ filio p̄cōstitu/
tis. ergo est posterior illis. ꝛ ꝑ ꝯn̄s pr̄nitate
ꝛ filiatōe ꝯstitutiuis eoꝝ. ¶ 2° sic. quicq̄d
est prius priore. est prius posteriore. sz ge/
neratio actiua ē prior pr̄e. sicut ꝯstitutiuū
prius ē ꝯstituto. ergo ꝛ pr̄nitas erit prior
spiratōe que est posterior. uel simul cū pr̄e. ꝛ
sic de filio. ¶ 3° sic. quādocūqz aliq̄ sic sūt
ordinata ꝙ unum est in uno signo nature.
ꝛ aliud in alio. talia hént ordiné nature. ꝛ
ꝑ ꝯn̄s quicq̄d est in primo signo est prius
natura quolibet qd̄ est in 2°. sed fecūditati
intellectiue pōt correspōdere pri^m signū ꝛ
uolūtatiue 2^m. ḡ cū gn̄atō tam actiua ꝙ passi
ua hēant esse ꝑ primo signo fecunditatis
intellectiue. necessario p̄cedent tam spirati
onem actiuā q̄ passiuā quā hent ꝑ 2° sig°
sez uolūtatiue fecunditatis. ¶ 4° sic. quando
cūqz aliqua sunt simul. quicq̄d est simul na
tura cū uno. simul est natura cū alio signo
gn̄atio actiua ꝛ spiratio actiua sunt simul
natura. ꝛ gn̄atio actiua ꝛ gn̄atio passiua
sunt etiā simul natura. ḡ oēs origines ꝑso
narum erunt simul. ꝛ sic nō erit ordo fecūdita
tis intellectiue ꝛ uolūtatiue. qd̄ ē incōueniens
¶ Nunc ꝯfirmo ꝯclusioné principalez sic.
Quādocūqz aliquid ē prius natura aliq°
est prius natura oi eo qd̄ est simul natura
cum illo. sed gn̄atio actiua ꝛ passiua ē prius
natura spiratōe actiua. spiratio aūt actiua
est simul natura cū spiratōe passiua. q2 cor
relatiua. ḡ gn̄atio actiua ꝛ passiua ē prius
natura spiratōe actiua ꝛ passiua. ¶ Prete
rea filius prius est filius q̄ spirator. ꝛ h°
ordine nature. sed ꝑut est spirator. ē simul
natura cū sp̄usancto. spiratio ḡ pri⁹ ordie

nature filius precedit spūmsanctū. ¶ Cō firmatur, qz in signo fecunditatis intelle/ ctiue intelligi pōt. ꝛ filius in esse cōstitui ꝛ nō spūssanctus in 2° signo .s. fecūditatis uolitiue spūssancti. ergo sicut signū precedit signatum, ita illa que sunt in 2° signo pre cedunt alia ¶ Dico ergo ꝙ pater ꝛ filius ordine nature precedunt spūmsanctū, naz pater ꝛ filius possunt ꝯcipi ꝗtuz ad illud qđ q̄dditatiue includunt sine spūsancto, ergo prius natura sunt eo. ꝛ hoc ꝓpter ordinē fecunditatum. ¶ Quātū ad 4m intendū est. Utrū inter opatōes diuinas sit aliquis ordo nature ¶ Dico ꝙ est dare 4or signa ſm q̄ ope opatōes diuie ordiant. in pri° sig° sunt opatiōes imanentes ad intra ¶ In 2° opatōes transeuntes ad intra ¶ In 3° opa/ tiones imanētes ad extra. In 4° opatōes transeuntes ad extra. ¶ Opatiōes aūt im manentes ad intra sunt intelligere ꝛ uelle ꝛ iste totalr precedūt, qz sunt pfectiōes sim pliciter ꝛ ꝯēs tribus ¶ Opatōes aūt trā seuntes ad intra sūt dicē ꝛ spirare. ¶ Ope ratōes imanētes ad extra sūt creaturas in telligere ꝛ eas diligē. ¶ Opatōes aūt trā/ seuntes ad extra sunt creare ꝛ conseruare

¶ Sed ꝯ istuz ordinē instatur 4° ¶ Pri° sic. Agere ꝓsupponit esse ꝛ nō solū agere sz etiā opari. sed intelligē ꝛ uelle sunt quedā opatōnes. ꝑ gñatōez aūt pr̄ ꝯstituit in esse ergo gñatio ꝛ actio ad intra ꝑcedit actōem imanētem ad intra ¶ 2° in signo primo quo pr̄ precedit filiū intelligūt creaturas ꝛ in 2° signo quo pater ꝛ filius precedunt spūmsāctū diligūt creaturas. ergo opatio immanens ad extra precedit opatōem trā/ seuntem ad extra ¶ 3° quia scientia cū sit pfectior simplr. uidetur ꝑcedē ꝓductōnem ad intra que nō est sciā. aut respicit extrin seca. ¶ 4° sic. in illo enīz priori pr̄ ꝛ filius erit inscius. ¶ Ad ista. Ad primum dico ꝙ agere nō ꝓsupponit esse principii qđ. sic fuit sugius sepe dictū ꝛ declaratu. sed solū ꝓsupponit esse principii quo. ꝛ istud est esse uel memoria uel uoluntas fecūda ꝓprie lo/ quendo. ¶ Ad 2m dico ꝙ accipiēdo prius origine ut dicit gñaliter ee a se. pater i illo priori quo filiū intelligit ꝛ diligit creatu

ras. ꝛ distinctaz habet sciam. sed tñ prius natura filius est ꝙ ista habeat. licet habeat a se prius ordine originis qui diuiditur in duo signa. ꝛ licet quicqd est in istis duob° signis nature ex ꝑte patris sit pri° origie tamē illud qđ ē in filio correspōdens pri° signo nature in patre, prius natura est eo qđ est in patre in 2° signo nature. Ista sig° nature nō accipiūtur ab esse ꝛ opari sicut sepe dictū est. ¶ Ad 3m dico ꝙ illud qđ di cit scientia formalr .s. terminatōez ad crea turam nō est pfectio simplr. sed solū dicit unum respectum fūdamētalez uel forma lem rōnis. ut postea declarabit. ¶ Ad 4m dico ꝙ nullus dicitur inscius nisi carens sciētia ꝑ illo signo ꝓ quo natus ē habere sic nō est hic. ¶ Ad argumentū patet. ꝛ sic equaliter respēsum est ad questionem.

Utrum ordo originis sit prior or dine nature. ¶ Dicunt aliqui ꝙ quatuor sūt genera signoꝝ eēn tialiter ordinatoꝝ ¶ Primo sūt signa du rationis ¶ 2° signa nature ¶ 3° signa ori/ ginis. ¶ Quarto signa rōnis. Et talem or dinem hēnt ꝙ in uno signo duratōis sunt multa signa nature, quia in eodē instanti quo ꝯpositū gñatur, ipsum ꝯpositū ē pri° sua passione natura ꝛ tñ simul duratione. In uno aūt signo nature sūt multa origi/ nis, qz in priori signo fecūditatis intelle/ ctiue qđ est unum signū nature sūt multa signa originis. quia a se correspōdens pr̄i ꝛ ab alio correspōdens filio. In uno autē signo originis sunt multa rōnis, quia de his que sūt in eodem signo originis cuius modi sūt filius ꝛ Ūbum. pōt formare intel lectus noster ſbm ꝛ ꝑdicatū. dicendo Ūbū est filius. ꝛ semꝑ in tali actu rōnis ipsum ſbm precedit ꝑdicatū. nō ponit aūt ꝙ econ uerso possit esse. ꝛ in uno originis possunt esse plura nature. nec originis plura dura tionis in eodē nature. nec originis in eodē rōnis ¶ Sed ꝯ istam opionem arguo 4r ¶ Primo sic. Nam in oībus signis dura tionis que sunt in tota hōis duratōne. ſba ꝑcedit natura sua accidētia. ꝛ tñ illi signo nature coexistunt omnia signa duratōnis

14. 15. 16.

¶ 2ᵒ sic. Nam in illo priori in quo pater precedit filium in diuinis. pater constituitur ex essentia et ratione. essentia aūt ordine nature intelligitur precedere filiū sine proprietate. ¶ 3ᵒ quia in illo priori signo quo sol precedit radium. qui ab eo gignitur est compositum ex materia et forma. inter que est ordo nature. ¶ Quarto sic. quia in illo signo rōnis quo intellectus concipit ut'e antequam particulare sipm tale constat ex genere et dīa. que inter se essentialiter et naturaliter ordinantur. ¶ Ideo dico quod inter illa signa est ordo retrogradus Ita quod sicut uni signo unius ordinis possit esse mixta alterius ordinis correspondentia. ita econuerso quia sunt alterius et alterius rōnis. sic punctus et instans. et ideo sicut mille puncta coexistunt eidem instanti. et mille instantia eidem puncto Sic in proposito de istis signis est intelligendū et sentiendū. ¶ Sed contra hoc instatur 4ᵒʳ. Primo quia in ordinatis essentialiter nō uidetur esse circulatio. sed ista signa uel isti ordines uidentur essentialiter ordinati. ergo etc. ¶ 2ᵒ sic. omne signum ex sua natura uidetur indiuisibile. sicut instans. sed instans non est indiuisibile. ergo etc. ¶ 3ᵒ sic. nam signa ista in aliquo indiuisibili nō accipiuntur nisi secundum rōnem ut instans magnitudinis principium est futuri. et finis preteriti. et punctus finis unius linee et principium alterius. et sic talia diuiduntur. ¶ 4ᵒ sic. nam maior distantia nō includitur in minori cum maius minus excedat. sed maior distantia est inter signa durationis quam inter signa nature uel originis. omnes aūt partes temporis distinguntur realiter et essentialiter. et etiā maior originis quam nature. quia ordo originis includit distinctionem talem. non aūt ordo nature. ergo etc.

¶ Ad primum dico quod sicut inter signa temporis et loci nō est ordo essentialis generaliter loquendo. ita dico in proposito quod generaliter loquendo de istis signis nō est inter ea essentialis ordo. ideo circulatio nō est impossibilis. ¶ Ad 2ᵐ dico quod nō est imaginandū quod signa cuiuslibet sint illo modo diffinita. sicut tempus diuiditur in cuius una parte sit .a. et in alia sit .b. Sed diuisio signorum nihil aliud est quam coexistentia unius signi talis ordinis cum multis signis alterius ordinis. sicut instans nō diuiditur in puncta nec punctus in instantia. sed unū instans coexistit pluribus punctis. et pluribus instantibus unus punctus. ¶ Ad 3ᵐ dico quod signa originis et nature sunt uera et realia. sicut forte sunt signa durationis. nec sunt ficta per rōnem. sed ab ipsa rōne inuenta sicut alia realia. ¶ Ad 4ᵐ dico quod ibi proprie nō est inclusio nec continentia. quantum illa sed quod plura signa unius ordinis continentur uel includuntur ab alio signo alterius. sed tamen est coexistentia sicut dictū est ad 2ᵐ. ¶ Ex istis patet quomodo signa nature sunt diuisibilia in plura originis. et econuerso et qualis est ordo inter istos ordines. Et sic possunt patere multa que dubiū faciunt de istis ordinibus.

¶ Distinctio .14ᵃ .15ᵃ et .16ᵃ.

ORdo essentialis. ¶ Circa distinctionem .14ᵃᵐ .15ᵃᵐ et .16ᵃᵐ. Queritur Utrum in diuinis sit ordo essentialis. quod non. quia tunc esset ibi distinctio essentialis. quod est falsū. Contra ubi distinctio et nō ordo. ibi confusio. ¶ Circa istā questionē Primo uidendū est quid sit ordo essentialis ¶ 2ᵒ Utrum sit in deo. ¶ Quantū ad primum dico quod ordo essentialis est ille qui competit extremis illius ordinis per se. omni enim ordo qui competit extremis uel conuenit eis per se. uel per accidens. Primus est ordo essentialis. 2ᵘˢ accidentalis. quia certū est quod nō est essentialis. ergo per oppositum accidentalis. quia per istos duos ordines sufficienter diuiditur ordo. ¶ Iste aūt ordo declaratur quadruplici exemplo et postea regula quadruplici notificatur. primum exemplum est de ibus et accidente. conuenit enim substantiam per se esse prius accidente. quia naturaliter. Similiter de fundamento et rōne. fundamentū est prius ipsa rōne ordine essentiali. Similiter ordo materie ad formam. materia enim precedit formam ordine essentiali. Similiter de causa et effectu. accipiendo per se causam tunc causa est prior ordine essentiali suo effectu in quocunque genere cause. ¶ 2ᵒ introducuntur 4ᵒʳ regule ¶ Prima est quod in essentialiter ordinatis priori nō repugnat esse sine posteriori quantū est ex se et ex natura sua. licet nō forte per naturam hoc possit fieri. tamen sibi nō repugnat. sed econuerso est impossibile. Repugnat enim posteriori in ordine essentiali esse sine priori. ¶ Hec regula declaratur primo sic. quecunque aliqua sic se habent quod unū aliud presupponit. et nō econuerso. licet presupposito nō repugnat esse sine presupponente. presupponens tamen nō

pōt eē sine p̄supposito. si eni nō se ita hēent tūc unū p se aliud n̄ p̄supponet. nec ecōuer° Sic aūt ē in eēntial'r ordinatis ordine eēntiali. g̃ ꝛc. ¶ 2° sic. quandocūqȝ aliqua sic se habent ꝙ unum p se dependet ab alio ꝛ nō econuerso. depēdenti repugnat esse sine termino ꝛ nō ecōuerso. sed prius essentialiter ꝛ posterius sic se habēt in ordine eēntiali. ergo ꝛc. ¶ 3° sic. Quādocūqȝ aliqua sic se habent ꝙ unū p aliquo signo priori precedit aliud. ibi non repugnat esse sine alio. q̄a si sic p illo signo ibi repugnaret Sed ita se habent prius ꝛ posterius in ordine essentiali. ergo ꝛc. ¶ Sed contra hoc instatur quadrupliciter. ¶ Primo sic. Nā per te subiectū prius est ꝓpria passione. g̃ poterit esse sine ꝓpria passione. qđ est falsum. quia tunc ꝯclusio demōstrationis eēt ꝯtingens. quia eius oppositū esset uerum. ¶ 2° sic. Creatura essential'r est prior sua dependētia ad deum. ergo poterit esse sine ea. qđ est impossibile. ¶ 3° instatur contra secūdam ꝑticulam regule supradicte scȝ ꝙ posterius nō potest esse sine priori. ¶ Primo sic. Nam accidens pōt esse sine s̄biecto sicut patet in sacramēto altaris. ꝛ tamē accidens essentialiter posterius est subiecto. ¶ Quarto ad idē. Materia siue corpus precedit aīam rationalē. sed tñ aīa rōnalis pōt esse sine corpore. ¶ Ad primū ꝛ ad 2m istorū dico ꝙ nec s̄bā ex sua rōne formali repugnat esse sine passione. s. sine accidēte nec creatura sine dependentia eius ad deū sed tota causa est ꝓp̄ter identitatē realē eoꝝ inter se. ¶ Ad 3m dico ꝙ duplex ē ordo essentialis: Unus qui est necessari° necessitate simpl'r. ꝛ iste ita incōmutabilis ē ꝙ p q̄ācūqȝ potentiā ꝯmutari nō pōt. sicut relatōis ad fūdamētum. naȝ posita rōne necessario ponitur s̄biectū uel fundamētū ¶ Alius est ordo qui necessarius est necessitate nō simpl'r. sed solū s̄m quid. q2 licet deus istum ꝯmutare posset tñ natura nō. Isto mō dici pōt ordo inter s̄bam ꝛ accidēs Exemplū ꝯtentiēs p utroqȝ. ¶ Al'r° est ordo inter actum intelligendi ꝛ actū fantasiandi. ꝛ alius inter actū intelligēdi ꝛ actū uolendi. primus eni solus est necessarius

ꝓ statu isto. ꝛ ideo s̄m quid est p̄cise necessarius. quia deus nō posset aliter facē. Eodē mō de s̄biecto ꝛ accidente. ¶ Alius ē necessarius simpl'r. nam nō solū nature uerum etiam deo impossibile est ꝙ actus uolendi sit sine actu intelligendi. ¶ Ad 4m dico ꝙ materia non est prior ordine essentiali aīa intellectiua. Et si dicas de aliis formis. Dico ꝙ dato ꝙ sit talis ordo. nō est tñ ita eēntialis ꝙ sit necessarius simpl'r. sed solū s̄m quid. ¶ 2a regula est ꝙ in eēntialiter ordinatis nō pōt eē circulatio. Hoc declaro dupliciter. ¶ Primo sic. quia idem eēt prius se ipso. Et ꝓbatur hoc sic. Quicquid p se ē prius priore. est p se prius posteriore. Sed ponamus. a. b. c. A. ē prius. b. ꝛ. b. prius. c. si esset circulatio. tunc posito ꝙ. a. sit prius b. ꝛ. b. sit prius. c. Tūc sic. Omne qđ ē pri° b. est prius. a. sed. a. est pri°. b. ergo. a. ē pri° a. ꝛ simil'r de. c. ¶ 2° sequitur ꝙ idē depēdet a se ip̄o. quia. a. depēdet a. b. ꝛ. b. ab. a. g̃ a. dependet ab. a. Simil'r posset dici ꝙ idē causaret se. qđ est falsum ¶ Sed ꝯtra istā regulam instatur 4r. ¶ Primo sic. naȝ in partibus motus celi est circulatio. ꝛ tñ uidetur esse ordo essentialis inter eas. quia una uidetur esse prior essentialiter altera ¶ 2° quia in ipsis partibus tempis uidet̄ esse circulatio. ꝛ tñ inter ea uidetur eē eēntialis ordo ¶ 3° quia inter elemēta uidet̄ esse eēntialis ordo. ꝛ tñ inter eoꝝ g̃nat̄ões est circulatio. ¶ 4° quia inter mixta etiam uidetur eēntialis ordo. ꝛ tñ inter ea ē circulatio. quia ex terra depluta fit uapor ꝛ ex uapore pluuia. ꝛ ex pluuia iterato terra depluitur. ¶ Ad ista Ad primū de motu dico ꝙ una pars motus nō est altera eēntialiter posterior nec prior. immo solū accidētaliter. Nam illa que nūc est prima posset esse secūda. ꝛ ecōuerso. ¶ Ad 2m de tempe Et quādo dico simpl'r ꝙ nec inter quādo nec ptes tempis. pōt esse ordo essentialis. Et sic dico g̃n̄aliter ꝙ in ordine duratōnis nūq̄ unum eēntial'r est prius alio inq̄tum ordinata sunt ordine duratōis. Unde oīs ordo duratōis ē p̄cise accidentalis. ¶ Ad 3m dico de elemētis. Et ad 4m. de mixtis. ꝙ licet īter elemēta ꝛ mixta sit ordo eminētie

ꝛ 6ᵐ ꝑfectionē. tñ 6ᵐ generatiōem nō ē ibi
ordo essentialis. immo ipsa ut sic sunt acci
dental'r ordinata. ¶ 3ª regula ē ꝙ in eēn/
tialiter ordinatis nō pōt esse ꝓcessus in in
finitum a priori. a posteriori aūt nō repug
nat eis talis ꝓcessus. ¶ Hec regula qūtu
ad ambas ptes ꝓbatur ꝑ idez. nam in eēn
tialiter ordiātis semper posterius ēxigit
prius. si ergo uersus priꝰ esset ꝓcessus in
infinitū. tunc posito aliquo posteriori ne/
cessario ibi eēnt actu infinita qō ē falsuz. ꝑ
oppositū. quia prius nō necessario exigit
posterius. possunt esse priora sine posterio
ribus aliis. ꝛ sic nō sequit ꝓcessus in ifini
tum. ¶ Exemplū qūtū ad utrūqz de nume
ro. Eundo eni ꝟsus unitatez quia itur ad
essentialiter prius. semꝑ est status. Eūdo
tamē uersus pluralitatem. quia itur ꝟsus
posterius. nūqͣ est status sicut patet. quia
diuisio ꝯtinui uadit i infinitum. sic ꝑ ꝯñs
plurificatio numeroꝝ. ¶ Sed ꝯtra hoc in
statur quadrupl'r. ¶ Primo sic. nam in ꝓ
ductione mūdi eundo uersus principiū nō
est dare aliqō primū instās ante qō nō po
tuerit mūdus ꝓduci. ergo ꝛc. ¶ 2º simil'r
de motu. ¶ 3º de gradibus forme augmē
tabilis. ¶ 4º de spēbus ꝯtinui. ¶ Ad ista
Ad primū dico ꝛ ad 2ᵐ ꝛ ad 3ᵐ. ꝙ nō ē ibi
essentialis ordo in ꝓductiōne mūdi. nec in
motu. nec in gradibus forme. sed ē precise
accidentalis ordo ¶ Sed quarta instātia
fortior est de spēbus ꝯtinui. bicubitū eniz
ordine essentiali ꝑsupponit monocubitum
sicut dualitas unitatem. ꝛ tñ sicut ꝑ eandē
ꝓportionem est ꝓcessus in infinitū in spē
bus ꝯtinui eūdo ad priꝰ. uidetur ꝙ in eēn
tialiter ordinatis sit ꝓcessus in infinitum
semꝑ eūdo ad prius. sic a bicubito ad mo/
nocubituz. ꝛ sic ꝓcedendo. ¶ Dicūt aliqui
ꝙ nō sunt spēs distincte. sed solū sunt gra
dus intrinseci. ꝓcessus aūt in infinitū est
rōne numeri. Sed si ponaꝫ spēs nō sufficet
hoc. Ideo uidetur dicēdū uno duoꝝ mōꝝ.
uel ꝙ nō sunt spēs distincte. uel si sūt non
est ordo eēntialis inter eas. de hoc tñ alias
quādo agetur de diuisiōe ꝯtinui. ꝛ de spē/
bus figurarum scꝫ bicubiti ꝛ monocubiti
¶ Quarta reg'la ē. ꝙ eēntialis ordo non
pōt eē inter illa que sūt eiusdem rōnis. hāc
ꝓbo 4ᵒʳ. ¶ Primo sic. Quandocūqz aliq̄
sunt eiusdem rōnis quicqd cōpetit uni est
natum ꝯuenire alteri. uel aliquid eiusdem
rōnis. sed cū priori ordine eēntiali hoc ꝯpe
tat qō est uel possit esse sine posteriori. ꝛ si
posterius est eiusdez rōnis cū priori. poste
rius pōt eē sine priori. sicut econuerso si iter
ea posset eē ordo eēntialis. qō est ꝯ primaz
regulam. ¶ Cōfirmatur q2 posterioritas
postqͣ ꝯuenit. a. nō uidetur causa quare nō
possit ꝯuenire. b. cum. b. sit eiusdē rōnis cū
a. sed in. b. ponitur prioritas. ergo idez po
terit eē prius ꝛ posterius se ipso. ꝯ ꝯ regu/
lam illam. ¶ 2º sic. Relatio dispantie nō
pōt eē inter ea que sunt eiusdē rōnis inqͣᵐ
eiusdem rōis sunt. sed solū in ꝓtū diuersa
sed ordo ꝯplectitur relatiōes dispantie. ꝯ ꝛc
¶ Sed ꝯtra. ꝑ se causa uidetur ordine eēn
tiali esse prior suo effectu. sed homo ē ꝑ se
prior causa hōis. ergo ꝛc ¶ Similiter cā
formalis ꝛ effectus sunt eiusdem rōnis. ꝛ
simil'r eodē mō de cā finali. ꝛ de cā matera
ali ꝑ illud idem. ¶ Primū dico ꝙ in qbus
dez causis uniuocis qūtūcūqz ꝑ se sint eē de
ficit illa ꝓpositio. Nam sicut pater meus
genuit me. ita si ego fuissem prior eo potu
issem eum generare. ꝛ ideo homo nō ē pri
or hōie. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ cā formalis semꝑ
est alterius rōis ab effectu. sicut cā forma/
lis humanitatis est aīa rōnalis. ꝛ humani
tas est alterius rōnis sicut patet ab aīa ra/
tionali. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ non est ordo inter
cām finalem ꝛ eius effectuz. si sunt eiusdez
rōis ex rōnibus formalibꝰ. sed solū ꝓpter
alium ꝛ aliū gradū intrinsecum qui ut sic
non sunt eiusdem rōnis. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ
causa materialis semꝑ ē alterius rōnis ab
effectu. sicut dictū est de cā formali. nā ma
teria nō ē causa forme. nec forma materie.
sed utraqz ꝯpositi. ꝛ ꝯpositū est alterius ra
tionis ab eis. ¶ Ultimo uidendū est si in
diuinis sit talis ordo. ¶ Et dico ꝙ ordies
quattuor eēntiales sūt in diuis. ¶ Primꝰ
est inter relationes. s. inter dicere ꝛ spirare
sicut inter actum intellectus ꝛ uoluntatis
¶ 2ᵘˢ est inter ꝑsonas. quia sicut inter ꝯstī
tuentia ita inter ꝯstituta. ¶ Tertiꝰ ē inter

attributa. quia intellectus est essentialiter prior volūtate. ¶ Quartus inter modos intrinsecos. sicut inter infinitatem ⁊ existē tiam. sicut dictuz est generaliter de ordine nature. ¶ Ad argumētum dico ꝙ sicut nō sequitur sūt ordinata eēntialiter distincta ergo distincte eēntie. Eodem mō de ordie ꝓpter identitatē realem nō ponitur sepa- bilitas inter ordinata in deo. pȝ quare ⁊c.

Utrum in diuinis sit ordo accidē- talis. ꝙ non. quia in deo nullum est accidens. ergo nec ordo accidē- talis. ¶ Contra Naz inter substantias in uenitur ordo accidētalis ut iam ostēsuz ē. ergo deo nō repugnat. ¶ Hic sicut in pre- cedenti questione videndum est primo qd sit ordo accidentalis. ¶ 2° si in diuinis sit. ¶ Quantuz ad primū dico ꝙ sicut ꝯnexio ex- trema ꝑ se est essentialis. ita ordo ꝯsequens extrema ꝑ accidēs est accidentalis. sicut or- do localis est accidentalis. ⁊ sicut ordo du rationis. nam nō repugnat ordiato ut pri⁹ ſm̄ unum istorū ordinū. etiam ordinari ut posterius. ut qd est prius ſm̄ locū uel tem pus pōt esse sine repugnantia posterius. ¶ Nunc videnda sūt quattuor regule de clarantes istum ordinē opposite prioribus datis regulis de ordie eēntiali. ¶ Prima est. priori in ordine accidentali non repug- nat esse sine posteriori. nec econuerso. quia quecūqȝ accidentalem cōnexionem habent ad inuicem. accidunt sibi ad inuicez. sed or dinata isto ordine sunt huiusmodi. scȝ ha- bent accidentalem cōnexionem ad inuicem ergo sicut prius pōt eē sine posteriori. ita econuerso. ¶ Secunda regula est ꝙ in isto ordine possibilis est circulatio. sicut patet de motu locali circulari cuius partes sunt eiusdem rōnis. ⁊ ꝑ accidens ordinate. Ille autē qui ē prior ꝯtingit eē posterior. ⁊ po sterior prior. quia pars que primo est pri or postea est posterior. ⁊ ecōuerso propter circuitum. ¶ Tertia regula est ꝙ in isto or- dine pōt esse processus in infinitum. quia unum aliud nō presupponit. cuius oppo- situm est in ordine essentiali. ¶ Quarta regula est ꝙ inter illa que sunt eiusdez ra tionis est accidentalis ordo. quia negatur processus in infinitum. hoc nō pōt negari ut patet. ¶ Contra primaz. quia prius ⁊ posterius sunt correlatiua ſm̄ quēcūqȝ or- dinem. sed correlatiua posita se ponunt. ⁊ unum nō pōt esse sine alio. ergo sequitur ꝙ unum istorum ordinatorum non potest esse sine alio. ergo ⁊c. ¶ Secundo sic. ꝯtra secundam regulam. quia in quocūqȝ ordine impossibile est idem eē prius se ipo Sed si esset possibilis circulatio in accidē taliter ordinatis. ita sequeretur ꝙ idez eēt prius se ipso. sicut in ordie essentiali. ġ ⁊c ¶ Tertio contra tertiam. posito processu in infinitum in accidentaliter ordinatis. se quitur aliud idem qd in essentialiter ordi- natis. quia quocūqȝ addito fit noua spēs numeri. inter quas ē essentialis ordo. sed inter illa essentialiter ordinata non ē. ergo nec est inter ista. ¶ Quarto cōtra quartaz inter illa que sunt eiusdem rōnis non pōt esse relatio disparantie. sed prius ⁊ posterius que importat ordo accidentalis sunt rela- tiones disquiparātie. ergo videtur ꝙ nō pos- sit esse inter ea que sunt eiusdem rationis ordo accidentalis. ¶ Ad primū dico ꝙ pri us ⁊ posterius possunt accipi dupl'r. Uno modo formaliter ut .s. dicit relatōes prio ritatis ⁊ posterioritatis. uel ꝯposita ex fū damento ⁊ respectu. ⁊ isto modo in quocū qȝ ordine prius nō pōt esse sine posteriori. ¶ Alio modo possunt accipi fūdamētal'r ut supponunt ꝓ fundamentis relationuz. ⁊ isto modo in accidētaliter ordinatis prius potest esse sine posteriori. ⁊ econuerso. In essentialiter aūt ordinatis licet prius pos- sit esse sine posteriori. non tamē econuerso ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ sicut nō est incōueniens ꝙ idem differat a se ipso ꝑ accidens. ita nō est incōueniens ꝙ idem sit prius seipso per accidens. tamen essentialiter loquendo. scȝ ex rōne formali. nec unū nec aliud ē possi- bile. ¶ Ad tertium dico de numeris ⁊ spe ciebus numeroꝝ. ⁊ ad posterius eundo in essentialiter ordinatis pōt esse processus in infinitum ut ostensum est. nō tamen ad prius. in ꝓposito aūt solū uersus posteri⁹

¶ Ad quartū dico ꝙ impossibile est prius
⁊ posterius esse inter indiuidua eiusdeꝫ ra
tionis precise. sed ubicūqꝫ est ordo ᵬᵐ pri⁹
⁊ posterius siue accidētalis siue aliud. sem/
per in ordinatis sunt aliqua alterius ⁊ al/
terius rationis. quibus tamen indiuidua
eiusdem rationis per accidens cōiungūtur
¶ Exemplum de ordine ᵬᵐ locum qui est
inter petrum ⁊ martinū quibus necessario
sunt annexa distincta ubi spē. ad hoc ꝙ ipa
sunt ordinata ᵬᵐ locum. Unde dico ⁊ conce
do generaliter loquēdo ꝙ omnis ordo ac/
cidentalis reducitur ad essentialem. nec est
possibile inuenire ordineꝫ accidentalē sine
essentiali. ¶ Quantum ad secundū prin/
cipale. s. Utrum ordo accidentalis sit in di
uinis. Dico ꝙ nō inter pfectiones quiddi
tatiuas. nec inter relatōes de quibus dictū
est supius. Tamen inter relatōnes cōes nō
uidetur incōueniens ponere. Similitudo
enim qua pater filio similis est, prior est si
militudine qua spiritussanctus similis est
patri. que tamen sunt uel possunt esse eius
dem ratōnis. ⁊ sic uidetur ꝙ talis acciden/
talis ordo est inter istas. ¶ Intelligendū
tamen est ꝙ ordo accidētalis potest accipi
dupliciter sicut ⁊ accidens. Contingit eniꝫ
aliquid alteri accidere sicut accidēs accidit
subiecto. Uel alio modo sicut inferius acci/
dit superiori. sicut dicimus ꝙ accidit aiali
ꝙ sit risibile. Isto scđo modo pōt esse in
quidditatiuis pfectionibus ordo acciden/
talis. sicut potest patere ꝑ ea que dicta sūt
superius. ꝙ sic declaratur. Nam spiritus
se habꝫ ad rationem deitatis sicut qōdaꝫ
subalternū. Spiritus autem ex eo ꝙ spūs
non est posterior deitate. subalternuꝫ semꝑ
est posteri⁹ quocūqꝫ alio specialissimo. qa
tamen in deo propter pfectiōem priora sūt
que sunt pfectiora. ⁊ ratio deitatis est per
fectior. relinquitur ꝙ sit prior. spūs poste
rior. In creaturis auteꝫ quia impfectiora
sunt priora propter impfectiōem. ⁊ subal/
terna sūt impfectiora specialissimis. hinc
est ꝙ spiritus quia subalternū. est prior na
tura specifica angeli. non ordinatur ergo
deitas ad ratōnem spūs. eo modo quo uiꝫ
ordinatur. sed ex alio. Eodem modo dico
de spiritu respectu entitatis. quia in creatu
ris entitas ē prior ⁊ i deo posterior ᵬᵐ utruꝫ
modum dicendi supius. ¶ Ad argumētū
in oppositum ꝑ iam dicta patet.

Ordo. Queritur Utrum qualeꝫ
ordineꝫ habent aliqua ubi distin
guūtur ᵬᵐ rem. taleꝫ habeāt ubi
distinguūtur ᵬᵐ rationem. Ista enim pro
positio multum cōiter conceditur. Ideo ad
uidendum de ueritate istius quero istam
questionem ¶ Hic sunt duo difficilia.
¶ Primū est accipiendo rationem pro ra
tione fabricata ab anima. Utruꝫ teneat re
gula ¶ 2ᵐ difficile est. Utruꝫ accipiendo
ratōem pro ratōne quidditatiua ¶ Quā
tum ad primū supponendo distinctōem ra
tionis possibilem. Dico ꝙ propositio ista
est uera. Qualeꝫ ordin: habent aliqua. ⁊c̃
¶ Et probo quadrupliciter ¶ Primo sic
Quandocūqꝫ ratio ex hoc qꝺ concipit di
stinctōneꝫ esse alicubi ponit alibi distincti
onem, opportet ꝙ eo ordine eaꝫ ponat quo
ordine inuenit eam ⁊ pcipit. hoc ptꝫ. Nam
distinctionem quam facit intellectus. opꝫ ꝙ
similem habeat in re. nō dico ꝙ in re eā at/
tribuit. sed in re a qua accipit. alioquin eēt
illa distinctio ficta sicut chimera. opꝫ ergo
ꝙ distinctio quaꝫ facit intellectus aliquo
modo sit a re. res autem nō mouēt nisi eo
ordine quem habent illa que sūt distincta
ergo cū intellectus eo modo attribuat quo
mouetur a re. talem ordinem habebunt in
intellectu qualem in re habent. ¶ Secūdo
sic. Quicūqꝫ ponit intellectum ⁊ uolunta
tem distingui in deo ᵬᵐ rationem ponit ta
lem ordinem inter intellectum ⁊ uolunta
tem saltem rationis. qualem ponit realem
inter intellectum ⁊ uoluntatem ubi realr̃
distinguūtur. hoc nō est nisi propter istam
regulam. ¶ Tertio sic. quia talē ponimus
ordinem inter uniuersalia. s. inter animal
⁊ hominē que non distinguūtur nisi ᵬᵐ ra
tionem. qualem ponimus inter sensibile ⁊
rationale que quidditatiue distinguuntur

a quibus priora accipiuntur. ¶ Quarto
sic. quia potentia intellectiua naturaliter &
necessario operatur secundum quod mouetur ab opposito
igitur eo ordine operatur quo mouetur. sed mouetur
ab opposito tali ordine. scilicet secundum rationes for
males. ergo uniformiter operatur. ¶ Sed contra
Ordo simpliciter non potest esse talis qualis
est ordo secundum quid. nec est ei similis. sed ordo
inter res & res est simpliciter ordo. ordo autem
rationis non est ordo nisi secundum quid. ergo &c.
¶ Secundo quia enti reali & enti rationis
nihil est commune uniuocum. sed que non ha
bent aliquod commune uniuocum non possunt
ordinem eiusdem rationis habere. ergo or
do iste & ille non erunt similes. ¶ Tertio
sic. Nam priora quo ad naturam sunt no
bis posteriora. sed ordo qui est in re est or
do nature. ergo non semper talem ordinem
habent in intellectu qualem habent in re.
¶ Quarto sic. demonstramus multa de deo
a posteriori. & per consequens aliqua demon
strata de deo sunt in intellectu posteriora
quam aliqua in creaturis. sed in re constat
quod nihil in deo est posterius creatura. igitur &c.
¶ Ad primum non est intelligenda regula
quod sicut in re est ordo realis. ita in intellectu
sed quod sicut intellectus in re est prior natura/
liter uolutate. ita proportionatur & suo mo
do essendi in intellectu est etiam prior uolun
tate. ¶ Ad 2m dico eodem modo. nam non
est intelligendum quod ordo rationis sit in re
& in intellectu. sed quod sicut in re est realiter
ordo. ita proportionatur in intellectu & erit ta
lis uel consimilis ordo. ¶ Ad tertium dico
quod regula intelligenda est quando intellectus
fabricat distinctionem ex distinctione quam
uidet in re. & tunc qualis ordo offertur sibi
in re talis erit in intellectu. non est autem intel
ligendum de ea quam facit intellectus ex
imperfectione sua. ¶ Ad quartum dico eodem
modo. nam quod a posteriori demonstramus
priora. hoc est ex imperfectione intellectus
nostri. & ideo de talibus non tenet regula.
sed de distinctione facta inter intellectum &
uoluntatem in deo secundum quod inuentum est in cre
atura. de tali tenet regula. ¶ Quantum ad
secundum principale uidendum est. Utrum

hec regula teneat accipiendo rationem pro
ratione formali quidditatiua non fabrica
ta ab anima. quia de rationibus ab anima
fabricatis non curo modo. de ratione autem
quidditatiua non fabricata ab anima osten
do quod regula ualet. Et ostendo quadrupliciter
ratione. ¶ Primo sic. Quandocumque aliquis
ordo competit extremis ex rationibus for/
malibus eorum. ubicumque inueniuntur tales
rationes formales inuenitur talis ordo. sed
eedem rationes sunt ubi distinguuntur secundum
rem. & ubi distinguuntur secundum rationes forma/
les eorum. ergo idem ordo erit utrobique acci
piendo ordinem qui eis competit ex rationibus
formalibus eorum. talis est ordo essentia
lis. Ad propositum. in deo uel in creatura
intelligere & uelle sic se habent. igitur &c. ¶ 2o
sic. Quandocumque aliqua sunt eiusdem rationis
formalis. quicquid est demonstrabile de uno
& de reliquo. sed intelligere & uelle in crea/
tura ubi distinguuntur realiter. & in deo ubi
ratione distinguuntur. modo predicto intelli/
gendo rationem sunt eiusdem rationis for
malis. potest autem demonstrari de intellectu
creato ex ratione formali intellectionis quod
precedit uolitionem. ergo poterit & in deo.
& sic idem ordo erit ubi erunt distincta rea
liter & ratione. ¶ Tertio sic. per illud quod
inest alicui per accidens non uariat illud quod
inest per se. sed ordo consequens rationes for
males in eis per se inest. Esse autem realiter
idem uel realiter distinctum inest per accidens.
ergo ordo non uariatur ex isto. ¶ Quarto
sic. Ordo per se consequitur distinctionem for
malem que est ex rationibus formalibus
eorum quidditatiuis. sed ubi sunt eedem
rationes quidditatiue. eadem est distinctio
quidditatiua & formalis. ergo ubi eedem
rationes. ibi & idem ordo erit. ¶ Sed con
tra hoc instatur quadrupliciter. ¶ Primo sic.
Actus & obiectum ubi distinguuntur secundum rem
talem ordinem habent. quod actus dependet
ab obiecto. & hoc est essentialiter. ergo ubi
non distinguuntur realiter actus dependebit
ab obiecto. & sic in deo. ¶ Secundo sic. Or/
do eminentie uidetur esse per se & consequitur
rationes formales. sed intelligere & uelle

süt ordinata ubi distinguũtur realiter fm ordines eminentie. ergo ⁊ in deo erunt ordinata fm illum eundem ordinez. ¶ Tertio sic. nam ordo causalitatis uidetur esse ordo per se. sed actus ⁊ obiectum sic se habent ꝙ actus causatur ab obiecto ubi distinguũtur realiter. ergo eodem modo in deo ubi distinguũtur formalr. ¶ Quarto sic. Nam ordo durationis realiter est inter habitum principiorum ⁊ habitum cõclusionuz. quia altera premissarũ est prius tempore nata quam cõclusio. ergo cum ita sit in creatura. a codem modo erit in deo ¶ Ad primũ istorum dico ꝙ ordo dependentie est accidentalis ⁊ nõ essentialis. Eodem modo dico de ordine eminentie. ⁊ ordine causalitatis ⁊ etiam durationis. quia omnes isti sunt accidentales respectu rationum que sunt communes. ¶ Intelligendum tamen est ꝙ actus intelligendi potest dupliciter accipi. uel inquantum creatus est determinate speciei. ⁊ sic ordines isti tam dependentie respectu obiecti ꝙ eminentie respectu uolitionis ꝙ causalitatis respectu obiecti. omnes ut sic sibi sunt essentiales. ⁊ sequitur rationẽ formalem eius ꝑ quaz respectu ponuntur in tali specie. sed nec sic est in deo fm istam rõnem formalem. quia in. c ut sic dicit perfectionem simpliciter. ¶ Alio modo potest accipi ut est transcendens. ⁊ ut dicit ꝑfectionem simplr. Et isto modo dico ꝙ nullus istorum ordinum est essentialis. sed omnes süt accidentales. quia sibi conueniũt precise ex cõiunctione sui ad actum primo modo dictũ. ⁊ quia talis cõiunctio sibi nõ cõuenit nisi per accidẽs. hoc est ꝙ ordines illi non cõueniunt actui isto modo accepto nisi ꝑ accidens. ⁊ isto modo precise est in deo ⁊ nõ primo modo. ꝑ idem patet ad rõnes omnes. ⁊ instãtias ductas in oppositũ. s. de omnibus illis ordinibus quia ut est cõuenit sibi ordo. unde sequitur rationem eius formalem ¶ Sed hic sunt alique difficultates. ¶ Prima est de ordine nature. Utrum sit per accidens uel ꝑ se ¶ Dico ꝙ ordo nature cõsequitur ratiões formales ordinatorum. ⁊ per consequens uel ipse sunt ibi erit. ⁊ quia süt in deo ibi erit. ⁊c ¶ Secunda est. quia ordo nature uidetur esse in deo inter actũ intelligendi ⁊ uolendi. ⁊ tamen respectu contingentium actus uolendi precedit actum intelligẽdi. Nam prius uoluntas diuina determinat ꝙ intellectus diuinus intelligat ¶ Dico ꝙ inter istos actus ꝙtuz ad absoluta eorum est talis ordo. ꝙ actus intelligẽdi precedit actum uolendi. sed ut terminantur ad extra nõ habent talem ordinez sed oppositũ. Primus est essentialis. Secundus accidẽtalis. non enim secũdus consequitur rationes formales intellectus ⁊ uoluntatis sed precedit. sed primus sic. ⁊ ideo primus est ordo nature. secũdus non. ¶ Tertia difficultas est. si actus dicendi sit prior ordine essentiali actu intelligẽdi in nobis ¶ Dico ꝙ tam in diuinis ꝙ in creaturis sicut postea declarabitur. actus intelligendi semper prior est actu dicendi. licet Scotus uideatur hoc dicere in deo ⁊ non in creatura. tamen dico ꝙ potest euidenter ostendi ꝙ etiam in deo ⁊ in creatura.

ORdinata essentialiter ¶ Queritur Utruz i essentialiter ordinatis ⁊ realiter distinctis. prius possit ꝑ diuinam potentiam fieri sine posteriori. ꝙ non. quia prius est correlatiuũ ad posterius ergo non potest esse sine eo ¶ Contra prius nõ dependet a posteriori ¶ Hic introducitur regula fratris Johannis que talis est. Quandocũqz est aliquod agens quod ꝙtũ est ex se cõtingenter agit. nec potest necessitari ab aliquo extrinseco si producat duo realiter distincta. ⁊ unum prius producat ꝙ aliud. priori producto põt nõ producere posterius. ⁊ sic a ꝓductione posterioris cessare. sed deus est tale agens ⁊ non potest necessitari. ergo priori ꝓducto poterit cessare a productione posterioris. Maior dicitur manifesta. quia ex quo agens agit ꝙtum est ex se contingenter. nec aliquid aliud potest eum necessitare. non uidetur ꝙ producto priori nõ possit deus cessare a ꝓductiõe posterioris ¶ Si dicas

ꝙ hoc impedit coexistentiam prioris respe
ctu posterioris. hoc non ualet quia cum ꝓ
ducto priori ab eo non possit necessitari. ⁊
ꝙ̃tum est ex se cõtingenter agit. cessare po
terit a productiõne posterioris. ¶ Hec ratõ
cõfirmatur quadrupliciter. ¶ Primo sic.
Agens naturali necessitate circa aliquem
effectum. eadem necessitate producit omne
necessarium ad productiõem effectus. sed
per te producto fundamento uel subiecto
q̄ est prius. necessitatur ad producendum
actum uel respectus. uel illud quod est po
sterius. productio autem prioris est necessa
ria ad producendum posterius. ergo sequi
tur ꝙ eadem necessitate producet prius ꝙ̃
producet posterius sm̄ te. ¶ Secundo sic.
Quandocũqȝ aliquod agens naturali ne
cessitate inclinatur in terminum. eadem
necessitate determinat se in termino ꝙ̃tuȝ
potest. sed per te deus necessitatur ad pro/
ducendum respectũ fundamento ꝓducto
ergo necessario conseruabit illum ¶ Item
sequeretur ꝙ dum produceret aliquid ad
extra de necessitate nõ posset nõ ꝓducere.
quod est falsum. ¶ Tertio sic. Quãdocũ
qȝ aliquod agens agit ex toto conatu pro
ducit perfectiorem effectum ꝙ̃ potest ꝓdu
cere. Si ergo deus de necessitate producat
b. a. producto produceret. b. ita perfectuȝ
sicut posset. ⁊ sic posita albedine causaret
similitudineȝ perfectiorem ꝙ̃ posset. quod
est falsuȝ. ¶ Quarto sic. Necessario agẽs
agit ꝙ̃tum potest. si ergo producto funda
mendo produceret respectum necessario ꝓ
duceret fundamentũ ⁊ respectũ ab eterno.
¶ Sed contra istud instatur quadrupl'r.
¶ Primo de cõposito ex materia ⁊ forma
Nam materia ⁊ forma simul sumpta sunt
priora cõposito. ergo poterit deus ea simul
facere. ⁊ tamen nõ erit cõpositum. quod ui
detur absurdum. ¶ Secundo sic. Omnis
causa uidetur esse prior ⁊ realiter distincta
a suo effectu. sed deus nõ posset albedineȝ
imprimere nisi sequeretur album. ergo nõ
omne prius realiter distinctum potest esse
sine posteriori. ¶ Tertio sic. impossibile ẽ
aliquid esse uel fieri sine eo quod est eius

diffinitũ. sed quãtitas ingreditur ut diffi
nitum hominis quia corpus organicũ. con
stat autem ꝙ substantia est prior ⁊ realiter
distincta ab accidẽte. ergo ⁊c. ¶ Quarto
sic. Omnis effectus sicut in esse dependet a
deo. ita in fieri ⁊ conseruari. cum ergo nõ
solum inquantum in fieri paternitas depen/
deat a deo. sed etiam in conseruari. poterit
deus pro primo instanti influere ⁊ postea
nõ influere. ⁊ sic erit pater ⁊ filius sine pa
ternitate. ⁊ sic pater ⁊ non pater. ex hoc ꝙ
hic homo genitus ab illo est filius illius.
erit ergo sortes genitus a platone ⁊ tamẽ
non erit filius. nec plato erit pater. ¶ Ad
primũ si dicatur ꝙ compositum nõ addit
tertiam entitatem sic ut dicũt aliqui. facile
est euadere. Tenendo autem oppositum oȝ
dicere ꝙ anima ⁊ corpus possunt simul eẽ
⁊ tamen cõpositum non resultabit. posset
enim anima coniungi corpori ut motor. ⁊
tamen nõ resultabit aliquod tertium com
positum. sicut nõ resultat ex angelo ⁊ cor/
pore cui unitur aliquod tertium cõpositũ
ex eis differens. ¶ Ad secũduȝ Si dicatur
ꝙ effectus formalis differt a forma. hẽnt
dicere ꝙ deus põt album facere sine albe/
dine. si uolunt dicere cõuenienter. uel potius
albedinem in subiecto sine effectu. s. sine al
bo. Sed ego dico ꝙ esse albuȝ nihil aliud
est ꝙ̃ albedo. ⁊ subiectum ⁊ unio albedinis
ad subiectum. Et istis positis est impossi/
bile quin illud ponatur. s. esse albuȝ quan
tumcũqȝ sint priora. quia nõ distinguuntur
¶ Ad tertium dico ꝙ deus omnẽ substã
tiam priorẽ accidente potest sine illo accidẽ
te facere. Et ideo corpus quod dicitur or/
ganicuȝ quia est prius ⁊ realiter distinctũ
a quantitate potest facere sine ea. sed homi
nem nõ potest. quia licet homo sit differẽs
realiter a quantitate. tamẽ psupponit quã/
titatem ⁊ est quodammõ posterior quanti
tate. ⁊ sic deficit prioritas ⁊ per consequẽs
nõ possunt separari. ¶ Ad quartum dico
ꝙ nõ uidetur incõueniens ꝙ deus influat
in fundamentum relationis nõ influẽdo
relationem. cum fundamẽtum sit prius ⁊
realiter distinctuȝ. ⁊ sic deus poterit facere

14.
15.
16.

ꝙ petrus ⁊ martinus sint. ⁊ tamen paterni/
tas non sit in petro nec filiatio in marti/
no formalis ⁊ actualis sed tantum funda/
mentalis. quia illa nō differt ab eis. s. a fū/
damēto. ⁊ sic patet ad illud. ¶ Sed hic ad/
huc remanent alique difficultates. ¶ Pri/
ma est Utrum deus possit facere materiā
⁊ formam unita sine unione. ¶ Dico ꝙ nō
quia omne unitū est effectus formalis uni/
onis. materiam tamen ⁊ formam bene po/
test facere sine unione. ¶ Secūda difficul/
tas est. Utrum deus possit facere corpus
sine figura. Dico ꝙ supposito ꝙ deus pos/
sit facere corpus infinitum. tunc tale cor/
pus erit sine figura. Si autem dicatur op/
positum tunc erit difficile euadere. ¶ Di/
cunt tamen aliqui ꝙ iste extremitates scilꝫ
superficies ⁊ punctus nō dicūt aliquid po/
sitiuum. sed nihil aliud est punctus. nisi ni/
hil plus de linea. ⁊ sic de aliis. s. de linea re/
spectu superficiei. ⁊ superficiei respectu cor/
poris. hoc est difficile tenere ⁊ defendere.
¶ Ideo dico aliter ꝙ illa omnia nihil ab/
solutum dicunt. sed precise respectuꝫ. sunt
enim extremitates aliorum sicut punctus
est extremitas linee. ⁊ sic de aliis. ¶ Et si
dicas quomodo albedo que est ens positi/
uum ⁊ absolutum. potest fundari in sup/
ficie que est ens respectiuuꝫ. ¶ Dico ꝙ nec
albedo fundatur in superficie. nec superfi/
cies in albedine. sed ambo in eodem subie/
cto. de hoc alias. ¶ Sed dices quomodo
dicere debes de linea duꝫ est sine puncto ⁊
superficies sine linea. ⁊ sic de aliis. ¶ Dico
ꝙ omnia sunt finita fundamentaliter. nō
tamen formaliter actualiter. Et sic dicēdū
est sic diceremus de duabus albedinibus
sine similitudine. Esset enim inter eas simi/
litudo fundamentalis. sed tamen nō for/
malis nec accidētalis que est accidens ⁊ po/
test ab eis separari. ¶ Tertia difficultas ē
Utrum deus possit facere actionēꝫ sine ter/
mino. ¶ Dico ꝙ sicut inferius declarabit.
aut actio respicit passum tanꝙ terminum
⁊ sicut nō potest fieri respectus sine termi/
no. ita nec actio sine passo. quia terminus
est prior ipsa relatione naturalr ⁊ ordine
essentiali. ¶ Sed si fieret questio Utruꝫ
deus possit facere actionem sine termino
scꝫ ꝙ accipit esse per istam actionem. potest
dici ꝙ non. sicut enim declarabitur actio p̄
supponit productionem. productio autem
tam actiua ꝙ passiua presupponit terminū
quia actio uel productio actiua presuppo/
nit fundamentum ⁊ terminum. hoc enim
est generale cuilibet respectui. Productio
enim passiua fundatur in termino produ/
cto. ergo ipsuꝫ presupponit. ⁊ per cōsequēs
actiua. quia simul natura est cum passiua.
¶ Dico ergo ꝙ deus seperare non posset
actionē a termino. licet distinguitur realr
quia ordine essentiali ⁊ necessario actio p̄
supponit terminum. ⁊ sic patet ad illud.
¶ Quarta difficultas est. Si deus possit
facere motum sine termino. quia uidetur
esse prior realiter ⁊ essentialr. ⁊ distinctus
realiter. ¶ Dico ꝙ accipiendo motum pro
forma fluente que nō est aliud a termino
patet ꝙ potest. Sed accipiendo motum
pro fluxu forme qui nihil aliud ē nisi or/
do partium forme. et ordo sicut quilibet
respectus presupponit terminum ⁊ fūda/
mentum. relinquitur dicendum ꝙ motus
non potest esse sine termino. quia posteri/
or eo. ¶ Eodem modo dico de mutatione
Ipsa enīꝫ est posterior termino. ¶ Quin/
ta difficultas est. Utruꝫ deus possit facere
animal quod non sit sanum uel egrum.
¶ Dico ꝙ hic est imaginandum sicut supe/
rius dictum est de quantitate comperādo
sanum ad egrum. uel istas formas ad cor/
pus qđ immediate respicit pro subiecto. qꝛ
ipsum est prius eis ⁊ distinctum realiter.
potest deus corpus sine sanitate ⁊ egritu/
dine facere. ¶ Sed loquendo de hoīe qui
presupponit in homine talem mixtionem
que est sanitas uel egritudo. sicut dictum
fuit de quantitate. sicut deus non potest
facere hominem sine quantitate. sic non po/
test deus facere hominēꝫ sine qualitate. ita
forte non potest facere hominem sine illis
mixtionibus. ¶ Ideo dico ꝙ sicut corpus
potest fieri sine quantitate sed non homo.
ita corp⁹ pōt fieri sine istis mixtionibus.

licet non homo uel humanitas ¶ Septa difficultas de luce et tenebris respectu aeris Utrum aer possit fieri sine eis. ita quod aer esset qui non esset nec lucidus nec tenebrosus ¶ Dico quod hec regula non tenet in priuatione et habitu. quia priuatio non producitur sed ex sola ammotione habitus inducitur Et ideo non potest fieri quod subiectum non sit sub altero eorum. quia excludatur habitus in eo inducitur priuatio ¶ Ad argumentum ex dictis patet.

¶ Distinctio decimaseptima.

Caritas. Queritur Utrum necesse sit ponere caritatem creatam in anima nostra: quod non. Apostolus. Caritas dei diffusa est in cordibus uestris per spiritumsanctum ¶ Contra idem Apostolus. Fructus spiritussancti est caritas. ¶ Contra istam questionem opporret uidere de necessitate caritatis quantum ad potentiam ordinatam. Et secundo quantum ad potentiam absolutam ¶ Quantum ad primum fuerunt antiquitus quattuor opiniones. ¶ Prima fuit opinio pelagii. quod scilicet ad actum meritorium non requiritur caritas sine gratia. nec spetialis influentia. sed quod ex puris naturalibus posset homo mereri uitam eternam. nam ea que non sunt in potestate nostra meritoria esse non possunt ¶ Secunda opinio fuit quod requiritur caritas nec ipsa sufficit. sed oportet quod sit ibi assistentia spiritussancti et influentia. quia cum omnia sint creata non uidetur quod aliquod creatum possit actum dignum tanto premio creare ¶ Tertia opinio fuit magistri quod scilicet ad talem actum meritorium requiritur spiritussancti influentia. et non requiritur caritas nec aliqua creatura. quia persona diuina scilicet spiritussancti potens est facere sine illa creatura quod posset facere cum illa. ¶ Quarta opinio quod ad talem actum sufficit sola caritas. nec requiritur assistentia spiritussancti spetialis, eo quod dona supernaturalia uidentur sufficientia ad faciendum talem effectum deo acceptum secundum ordinationem diuinam. ¶ Prima istarum opinionum stare non potest sed erronea reputatur Est enim opinio pelagii. Ipse enim posuit quod homo ex puris naturalibus potest mereri uitam eternam, quod est falsum ¶ Nec secunda potest stare. quia eodem actu numero aliquis per ipsum meretur uitam eternam si habeat caritatem. per quem tamen non meretur uitam eternam si non habet caritatem dato quod idem actus habeatur. Et hic ostenditur quod spiritus non concurrat. quia prius dum caritas non erat. actus erat positus in esse sine illo spetiali influxu. ergo postquam habet caritatem iam non amplius per quemcumque influxum ponetur in esse. ¶ Si dicatur quod non erit idem actus numero sed distinctus. ¶ Contra eodem modo arguatur de actu eiusdem rationis. quia actum eiusdem rationis et eque intensum habet aliquando in caritate existens et non caritatem habens. ergo non uidetur quod aliqua alia causa concurrat ad causandum eum que prius non concurrebat ¶ Sed ista potest dici dupliciter. ¶ Uno modo quod spiritussanctus concurrat tantum ad unum et non prius sine uariatione illius actus saltem specifica. quia hoc non est impossibile eo quod est agens liberum et non naturale. ¶ Secundo modo dicitur quod non est inconueniens ponere istos actus scilicet meritorium et non meritorium differre spetie. quia alie et alie cause concurrunt ad istum quod arguit distinctionem specificam. ¶ Contra primum non sufficit. nam ceteris causis paribus uidetur impossibile ulteriorem causam concurrere quin effectus uarietur aut intendatur. siue sit causa libera siue naturalis. alioquin nihil ibi faceret cum ipsa non concurrente nihil minus causetur effectus. Alia autem omnia paria ponuntur. Nec secunda ualet. Nam tunc omnis actus boni hominis existentis in caritate differret spetie ab omni actu eiusdem hominis caritatem non habentis. quod uidetur inconueniens ¶ Ideo non uidetur necessaria influentia spetialis spiritussancti cum equales

actus ⁊ eiusdem spẽi sint digni uita eterna ⁊ non digni. ⁊ etiaȝ in eodem. quod nõ pos/ set esse si esset supernaturalis influentia.

¶ Tertia opinio que est magistri nõ tenet communiter. eo ꝙ non uidetur bene consona dictis sanctorum. Nec etiaȝ bene consona dictis sacri canonis. Gratia eniȝ ⁊ ueritas per Jesum xp̄m facta est Jo. i°. ¶ Sed mihi uidetur ꝙ loquendo de potentia dei absoluta. non est ista opinio absurda. Nã quicquid potest deus facere mediante cau/ sa secunda. potest sine ea in genere cause efficientis. põt autẽ per se mediãte carita/ te. ergo sine ea per se potest. nec etiam est ita irratiõnabilis sicut dicitur. sed sicut secũda opinio exaltat meritum per singulareȝ in fluentiam spiritussancti. ita ista multo ma gis exaltat per totalem spiritussancti in/ fluentiaȝ respectu actus ¶ Istis ergo tri bus modis dicendi non probabilibus di/ missis ¶ Dico sm̄ quartam opinionem ꝙ caritas sola cum aliis que dicentur sine spi ritussancti influentia speciali requiritur.

¶ Requiruntur enim ad actum meritori um. ipsa uoluntas. ipsa caritas. ipsa accep/ tatio diuina. ⁊ influẽtia generalis. nõ aũt specialis eo ꝙ talis actus eque intensi pos/ sunt haberi a non habente caritatem ⁊ ab habente. ¶ Sed tũc est una difficultas. Ui detur eniȝ sequi error pelagii. qa sine spe/ ciali influẽtia potest causari actus merito/ rius. ¶ Dico ꝙ non est error pelagii. quia ipse nihil aliud ponebat preter naturalia ⁊ influentiam generalem. Ego autẽ pono preter influentiam generalem ipsam cari tatem. que licet dum est naturaliter operet tamen supernaturaliter infũditur. ⁊ simul cũ hoc requiritur acceptatio diuia. ¶ Nec ualent rationes pro aliis opinionibus in ducte. Prima non. quia licet uoluntas di uina coagat uoluntati nostre. tamen sic co agit ꝙ actus semper est in potestate nostra ⁊ similiter caritas cõcurrens. ¶ Nec ratio pro secuda ualet. quia licet caritas nec ali/ quid aliud possit actum dignuȝ tanto pre mio causare ꝓ[illegible]ium est ex se. tamẽ ex ordine illius in cuius potestate est premiũ cõferre

bene est possibile. ¶ Nec ratio pro tertia. quia licet probet ꝙ deus posset aliter facẽ tamen de facto non probat. habemus enim gratiam esse factam. constat autem ꝙ gra tia que facta est non est spiritussancti.

¶ Quantum ad secũdam partem questi/ onis que est uidere de potentia dei absolu ta. posset deus acceptare aliquem sine cari tate. ita ꝙ caritas non est necessaria q̄tum ad potentiam absolutam. ¶ Dicũt aliqui ꝙ deus de potentia sua absoluta nõ potest de nouo aliquem acceptare nisi infũdat ei caritatem. Et hoc probant sic. Impossibile est esse transitum de contradictorio in co ntradictorium sine mutatione facta in alte ro extremorum. sed hic fit mutatio de non accepto ad acceptum ⁊ non est mutatio ex parte dei. ergo erit ex parte creature accep te. Sed nõ potest intelligi mutatio nisi ali quid habeat quod prius nõ habuit. g̃ ⁊c.

¶ Confirmatur quia nulla uoluntas ali quid acceptat quod prius non habuit nisi eius itellectus aliter iudicet de illo q̄ prius. ergo si de nouo uoluntas diuina acceptat sine mutatione in creatura. est mutatio in eius intellectu. ¶ Contra istam conclusio nem arguitur quadrupliciter ¶ Primo sic. Non est magis libera uoluntas nostra circa obiectum q̄ uoluntas diuina circa cõ tingentia. sed nulla mutatione facta circa obiectum oditum. potest uolũtas illud di/ ligere sponte. ergo ⁊c. ¶ Secũdo sic. Aut potest deus non existentem in caritate ac/ ceptare. aut non. Si sic. ergo cum prius eũ acceptaret erit transitus de contradictorio in contradictorium sine mutatione. Si nõ ergo aliquid de necessitate uult citra ulti/ muȝ finem. quod est falsum ¶ Tertio sic Deus ab eterno uoluit solem pro tali die creare ⁊ ꝓ illo die potuit nõ creare. quero in quo est mutatio quia est trãsitus. patet ꝙ non in deo. nec in sole. quia non erat ad/ huc. ergo ⁊c. ¶ Quarto sic. Deus ab eter no uoluit animam antixp̄i creare pro tali die. ⁊ adhuc potest non creare eum. transi/ tus ergo fiet a contradictorio in contradi/ ctorium sine mutatione. non in deo per se

necm anima. quia nondum est. ergo uidet
ꝙ ratio non ualet. ¶ Nec uidetur ꝙ ratio
de mutatione quã ibi ponderauit plus pro
bet ꝙ caritas sit necessaria ꝙ̃ castitas uel
quodcũqꝫ aliud quod a deo infunderetur
quia tunc aliquid esset mutatum. nec hoc
etiam cõcludit. ¶ Ideo est alia opinio que
dicit ꝙ deus de potentia sua absoluta de
nouo potest acceptare. quaꝫ prius nõ accep
tabat sine caritate. uel aliquo modo alio
infuso reali. nisi sola acceptatione passiua
que est ens rõnis. quod declaratur sic. Nã
circa operationes immanentes fieri potest
transitus de contradictorio in contradicto
riuꝫ ex parte obiecti sine mutatione in ob
iecto per solum respectum rationis. sicut
deus de nõ dilecto a me fit dilectus a me.
Acceptare autem est operatio immanens
sicut uelle. potest ergo deus nunc aliquem
acceptare quem prius nõ acceptabat. nulla
facta mutatione circa obiectu in esse reali
sed forte tantum in esse rat onis. quia fit.
in ea esset acceptatio passiua. ¶ Sed cõtra
hoc instatur quadrupliciter. ¶ Primo sic
Nam ideo creatura potest uelle quod pri9
non uoluit nulla mutatõne facta circa ob
iectum. quia fit mutatio in uolũtate. quia
prius non habuit actum uolendi. nũc aũt
habet. sed si poneretur idem omnio actus
& non mutaretur. uideretur ꝙ oporteret
mutationem esse in obiecto si fieret de nõ
uolito uolitum. cum ergo in diuina uolun
tate non sit mutatio. habetur ꝓpositum.
¶ Secundo sic. Nulla contradictio realis
potest saluari per non reale. sed uelle & nõ
uelle est contradictio realis. ergo nõ potest
saluari per istaꝫ acceptatõeꝫ que nõ ẽ realis
¶ Tertio sic. Nullum ens simpliciter põt
saluari per ens s^m quid. sed quãdo aliquid
fit de non uolito uolituꝫ. illa uidetur esse
mutatio simpl'r. acceptatio est ens s^m quid
ergo per eã non potest saluari. ¶ Quarto
sic. Nam uidetur eodeꝫ modo stare dubiũ
Utrũ de potentia dei absoluta possit deus
acceptare quod prius non acceptabat sine
illa acceptatione passiua. Ipsa enim accep/
tatio pari modo uidetur donum quoddaꝫ

sicut caritas. ¶ Ad primũ dico ꝙ si creatu
ra eodem actu uellet oia libere sicut uult
deus. eodem modo posset fieri aliquid de
non uolito uolitum a creatura sine muta
tione. sicut de deo dicimus. sed quia nõ est
ita. Ideo de deo dicimus ꝙ sic potest fieri
de non acceptante hoc. acceptans hoc sine
mutatione. nõ autem de creatura. Hoc aũt
possumus dicere qꝛ diuersis actibus uult
& operatur circa diuersa obiecta. ¶ Ad se/
cundum & ad tertiuꝫ simul dico. ꝙ duplex
est mutatio. quedam est obiectiua & quedã
substantiua. Mutatio obiectiua solum re
quirit aliquid uolitum in esse obiectiuo. &
talis est quando aliquid de non uolito fit
uolitum. Sed quomodo per ens rationis
potest saluari esse reale. ¶ Dico ꝙ ens rati
onis ꝙ̃tuꝫ ad presens spectat. est in duplici
differentia. quoddam enim est fabricatus
a ratione sicut respectus ad se ipsum. & per
tale ens rationis nunꝙ̃ saluatur aliquid
reale. ¶ Aliud est ens rationis non a rati
one fabricatum. sed a ratione derelictum
& huiusmodi sunt respectus intellecti uo/
liti dilecti & huiusmodi. per talia autẽ rati
onis entia bene possunt saluari mutatões
& contradictiones obiectiue. ¶ Sed dicẽs
si esse uolitũ dicit ens solum rationis. quo
modo saluabitur transitus realis qui est
quando de non uolente fit uolens per esse
uolitum. ¶ Dico ꝙ quedaꝫ sunt ita realia
ꝙ circumscripto omni actu intelligendi &
uolendi permanent. & talia per aliquid nõ
reale non possunt saluari. ¶ Aliqua sũt
que licet fabricentur ab actu intelligendi
& uolẽdi. tñ istos actus cõsequũtur. sic esse
acceptũ & nõ eẽ acceptũ. & eẽ uolitu & nõ uo
litum. & de talibus uerum est ꝙ licet non
sint realia. tamen cõtradictiones que uiden
tur reales de actibus istis. s. intelligendi &
uolendi acceptandi saluantur. ¶ Si autẽ
queras Est ne iste transitus simpliciter. ul'
s^m quid quando aliquid fit de non accep/
to acceptum. ¶ Dico ꝙ ẽ s^m quid. quia ni/
hil nouuꝫ est in termino transitus nisi ali
quod ens s^m quid. ¶ Et si dicas hoc ẽ sim
pliciter acceptuꝫ. ¶ Dico ꝙ in diuinis hoc

est simpliciter ens rationis uel sm qd. Per hoc patet ad rationes prime opinionis. quod ad transitum istum ad saluandum inter contradictoria. non oportet quod aliquid fiat nouum habens plus de realitate quam unum istorum contradictoriorum. modo ita est quod esse acceptum et non esse acceptum sunt extrema cotradictionis. solu in esse obiectiuo uel uolito. et no in esse simpliciter reali. fit autem mutatio sm tale esse. quia fit nouus respectus rationis ¶ Ad quartum dico quod respectus ille. s. acceptationis siue acceptatio passiua non potest dici donum nec caritas. quia est solum ens rationis. ideo non pot creari. nec est in creatura que est in esse reali subiectiue. sed est in creatura que e in esse obiectiuo. ¶ Sed posset ne plus deus de nouo acceptare sine acceptatione passiua. uel sine esse acceptato. Hoc est querere Utrum deus possit aliquid creare et no creare. Nam sicut creatio actiua infert necessario passiuam. sic acceptatio actiua infert necessario passiuam. non potest ergo deus acceptare nisi acceptetur aliquid. nec aliquid potest esse acceptum sine acceptatione passiua. sicut nec esse album sine albedine.

¶ Sed posset ne deus aliquem acceptare non imprimendo ei talem respectu. ¶ Dico quod sic sane intelligendo. Non enim potest deus aliquem acceptare nisi acceptatio fuerit in eo formaliter. Sed tame pot deus bene de nouo acceptare et tamen acceptatio passiua no erit noua. sicut sepe fuit dictu isto modo. Nam posita uisione circa accide(n)tia seperata stante uisione. Si deus ea subiecto coniungeret nunc uideretur subiectus et no prius. no tame uisione passiua noua sed eadem qua uideram prius accidentia.

¶ Eodem modo in proposito. quod facta prius acceptatione circa aliquod obiectum utpote circa caritate ex infusione caritatis fiet anima accepta. non noua acceptatione sed eadem qua prius caritas erat accepta ¶ Ad auctoritatem in principio. et ad omnes similes que adducuntur a magistro et ab aliis ¶ Dico quod non intelligitur quod caritas diffusa uel data sit spiritusancto. sed intelligitur quod est data uel diffusa per spiritumsanctum.

Utrum caritas infusa sit necessaria ro acceptandi id in quo est passiue quod sic. puer. 8. Diligentis me. etc. ¶ Cotra Job. 22. Quid pdest deo si no iustus fuerit etc. ¶ Hic pmittutur 4or pambula. ¶ Prim est quod acceptato diuina actiua que datur intelligi p acceptare. e respectus fudametalis fudatus in actu diuie uoluntatis. et terminat ad creatura. qz deus no refertur ad creatura nisi respectu fudametali. ¶ 2m pambulu est quod acceptatio diuina passiua est respect formalis fudatus i caritate creata. et tminat ad actu diuie uolu(n)tatis. qz licet dei ad creaturas sit tm respectus fudametalis. tn creature ad deu bene pot esse respectus fudametalis formalis. ¶ 3m pambulu est quod iste respectus. s. acceptatio passiua no e sic respectus ronis quod sit ab aia fabricatus uel fict. sz sic est rois quod e ab actu uolutatis i obiecto derelict in ee obiectio. s. tminate tale accepti ¶ 4m preambulu e quod iste respectus. s. acceptato passiua no e sic realis quod ipe possit ee circuscripto oi actu intellect. qz nihil pot esse acceptum nisi uolitu. nec uolitu nisi cognitu. tn ipa aia di realr accepta ¶ Intelligedu tn quod in caritate itelligim fudare 4r acceptationes passiuas. ¶ Pria e eode mo quo de acceptat qdlibet cuiuslibet creabilis relucente i sua eentia actu. s. simplicis oplacetie ¶ 2a est q deus acceptat qcuqz rem creata ipsi efficaciter uoles p actuali exna. ¶ 3a e q de acceptat ea ut e queda virtus que sm natura sua est elicitiua actuu laudabilium sic iustitia ¶ 4a est qua de acceptat ea ut dignaa uita eterna. et ista acceptatio no e ex natura caritatis. sed ab ordiatoe diuia tale leges statuete. sic si eet aliquis rex qui ordinaret quod i regno suo quicuqz hret denariu aureu. haberet hereditatem et nullus alius. iste nuqp denarius acceptaret p hereditate ips icopabilr excedete. et hoc etia eet pter ordinata lege statutis. ¶ His pmissis introducutur qtum ad quesitu due opinioes 9trarie. ¶ Prima dicit quod caritas e simplr

rõ necessaria acceptans hõiez ipsam hñtez ita q deus de potẽtia sua absoluta nõ possit acceptare. ¶ Et pbat sic. nã deus necessario cõplacet i qdditatibus quarũcũqz creaturarũ q tũcũqz a deo remotarũ. ¶ Videt igit q multomagis deus necessario acceptat caritatem que est excellentissimũ donũ inter cetera creata. ¶ Sed cõ istã opinionez arguo 4ᵒʳ. ¶ Primo sic. quandocũqz aliqd agens vult aliqd obiectũ necessario. eadez necessitate qua vult illud. vult õne necessario requisitũ ad tale obiectũ hñdum. sed deus p te necessario acceptat caritatez. extñ aũt caritatis psupponitur eius acceptatiõi. ergo deus extñaz caritatis necessario volet et simil'r necessario pducet caritatẽ et eadẽ necessitate causabit. qd est falsũ ¶ 2ᵒ sic. Quãdocũqz aliqua sũt eẽntial'r ordinata si posterius est necessariũ et prius. posteri' eẽntial'r necessario psupponit prius. sed existentia caritatis et acceptatio eius sũt eẽntialiter ordinata. ita q talis ordinatio ad vitam eternã de facto est posterior eẽntial'r ipsa extña caritatis. g si caritas ordinatur ad vitã eternã. et ipsa acceptatio sit necessaria. ipsa necessario erit. et p cõñs necessario cãbitur ¶ 3ᵒ sic. illud magis necessario diligit a volũtate recta qd est magis diligibile. sed natura angelica est obiectũ magis diligibile q sit caritas. nobilius eni ens ẽ ergo volũtas diuia magis necessario diliget naturã angelicã q caritatẽ. Cõstat aũt q nõ necessario diligit naturã angelicã. g nec necessario acceptabit caritatẽ. ¶ Cõfirmatur ista rõ, q2 diuina volũtas non opat necessario inqñtũ volũtas. nec inqñtũ infinita circa ea que sũt extra eam. sed cõtingẽter quia si inqñtũ volũtas infinita cãret necessario cãret. opatur ergo tantũmõ necessario circa obiectũ infinitũ. et circa ea que sũt ad intra. sed caritas nõ ẽ de numero taliũ obiectorũ. nec aliqd aliud creatum. g ⁊c. ¶ Quarto sic. Omne volens rationabil'r vult res quas vult s'm nobilitatẽ ipsaruz rerum. et plus et minus s'm q res magis et minus diligibiles sunt. sed multa sũt creata que sunt magis diligibilia q caritas. s. natura angelica. ergo magis eaz volet. et p cõsequẽs magis necessario ¶ Si dicatur q natura angelica q̃tuz est in se est magis diligibilis q caritas. sed q̃tum est in habitudine ad deum nõ. ¶ Hoc dictũ cõfirmat rõnem. Nã qd ẽ in se magis diligibile. est magis diligibile in habitudine ad deũ. sed natura angelica p te est magis diligibilis in se. ergo ⁊c. Maior patz. quia diuia voluntas diligit res diligentes eam ¶ Cõfirmãtur iste rões 4ᵒʳ ¶ Primo sic. Omne agens qd agit de necessitate. citius agit q possit. ergo cũ p te deus necessario acceptet habentem caritatem ad vitã eternã. q cito posset daret sibi vitam eternã. et sic statim postq homo esset in gratia haberet vitam eternam ¶ 2ᵒ sic. Omne agens de necessitate agit inqñtum põt. sed deus põt in infinitum diligere. ergo diliget habẽtem caritatem in infinituz. sed omne diligibile in infinituz est deus. ergo caritas cẽt deus. ¶ Tertio sic. Omne agens de necessitate necessario eadez necessitate cõseruat effectũ q̃tum põt. sed põt deus hñtem caritatem in eternũ cõseruare. ergo necessario cõseruabit habentez caritatẽ in eternũ. ¶ Quarto sic. Eodem mõ deus necessario sicut diligit caritatẽ odit peccatum. si ergo odiret deus necessario existez in peccato nũq posset eũ diligere. et p cõñs nunq existens in peccato mortali resurgeret. nec existens in caritate nũq caderet. que sũt mãifesta falsa ¶ Et cõfirmatur. quia nullũ obiectũ creatuz est necessario diligibile. sed volũtas diuia cuz sit recta non fertur in obiectum nisi s'm diligibilitatem obiecti. ergo nullũ obiectum creatum a volũtate diuina necessario diligetur. ¶ Est ergo opinio doctoris quam reputo veraz. s. q caritas nõ est simpliciter necessaria ratio acceptandi hominem. dico acceptatiõe tali q. s. sit dignus vita eterna quia nullum obiectum creatum est sufficiens principium vel ratio necessitandi infinitam voluntatem. eo q nihil diligit necessario nisi finem vel habens necessario connexionem ad finem. sine qua finis nõ poterit esse qui solus finis vel terminus. vel

ta que necessariam cõnexionem habent cũ
eo mouens diuinã uoluntatẽ. sed nullum
creatum habet necessariam cõnexionez ad
finem sine qua finis non posset. ergo ꝛc.
¶ Sed contra istam opinionem instatur
quadrupliciter. ¶ Primo sic. s͛m Dionysi.
de diuis nominibus quarto. Natura boni
prestantior est ꝙ natura mali. sed natura
mali necessitat deum ad odiẽdum. in parte
de peccato ex genere. quod non potest pla/
cere deo. ergo ꝛc. ¶ Secundo sic. magis ne
cessitatur deus a caritate ꝙ a quidditate
lapidis. quia caritas dicit perfectionẽ sim
pliciter. lapis autem non. sed deus necessa
rio complacet in natura lapidis. ergo mul
to magis in caritate. ¶ Tertio sic. Uolun
tas que est uoluntas recta non potest non
diligere actum rectum moraliter ex natu
ra sua. sed uoluntas diuina est sũme recta.
actus autem caritatis est rectus moraliter
ex natura sua. ꝛ necessario. ergo uoluntas
diuina necessario diliget'. ¶ Quarto sic.
Effectus cause formalis non põt esse sine
causa finali. sed esse carum est effectus for
malis caritatis. sicut esse gratũ est effectus
formalis gratie. ergo impossibile ẽ in aliꝗ
quo caritatem esse uel gratiam. quin il/
lud sit carum uel gratum. ¶ Ad primum
istorum dico ꝙ licet malum ex se sit odibi
le. non tñ oportet ꝙ deus actu passiuo odi
at illud in quo est malum. sicut potest quis
actu odire malas conditiones alicuius ho
minis. non tamen odire illum hominem.
¶ Similiter dato ꝙ hoc concederetur ꝙ
deus nõ diligeret. nec posset diligere illuz
in quo est malum. nõ tamen sequitur ꝙ ne
cessario odiat. quia potest actum suspende
re ꝛ sic non diliget nec odiet. ¶ Similiter
dato ꝙ maluz a deo odiatur necessario. nõ
tamen necessitat deum ad odiendum tali
odio. q̃ sit in ordine ad penam eternam.
¶ Eodem modo dico de caritate. dato ꝙ
deus necessario eam diligeret. non tamen
sequitur ꝙ necessario diligat eam in ordi
ne ad uitam eternam. Actus enim malus
est uolitus a deo q̃tum ad esse positiuum
sed q̃ se negano oditur a deo ut priuatio
quedam. ¶ Ad secundum dico ꝙ deus sic
acceptat simplices q̃dditates aliquas. ita
necessario caritatem. s. acceptatione simpli
cis complacentie. Sed nõ loquimur hic de
illa. sed de ea que est de ordine ad tale pre/
mium. uel tale. ꝛ ista necessaria non est.
¶ Ad tertiuz dico ꝙ actus caritatis. quia
bonus est ideo acceptabilis. sed non sequit'
ideo acceptus necessario. sed solum contin/
genter. quia deus actuz potest suspendere:
ꝛ tunc actualiter. uel non actualiter ac/
ceptaretur. ¶ Similiter dato ꝙ deus non
posset non diligere actum caritatis. nõ ta/
men sequitur ꝙ hoc diligere esset in ordĩe
ad uitam eternam reddendam pro tali me
rito. quia hoc deus libere ordinauit ¶ Ad
quartum dico ꝙ caritas ꝛ gratia possunt
accipi dupliciter ¶ Uno modo ꝓ illo ab/
soluto quod includunt. ꝛ de tali loquor.
quia deus non necessario acceptat. ¶ Uel
possunt accipi ut implicant acceptationem
passiuam. ꝛ isto modo bene dico ꝙ contra
dictõnem includit. ꝙ caritas uel gratia sit
in aliquo quin illud sit acceptum uel gra/
tũ uel carũ. ꝛ isto mõ nõ intelligit'. ¶ Dico
ergo ꝙ deus de potentia sua absoluta po
test acceptare quemcunqz sine tali habitu
infuso. ꝛ postq̃ infusus est non acceptare.
Sed hoc totum est in ordinatione diuina.
Sicut si rex ordinasset ꝙ quicunqz habe/
ret robas suas reciperetur in cõuiuio suo.
ꝛ qui non haberet repudiaretur. hoc esset
in beneplacito statutis. sic in proposito.
¶ Exemplum in ueste nuptiali s͛m salua/
torem. ¶ Sed hic occurrũt alique difficul/
tates. ¶ Prima est ꝙ non uidetur s͛m pre
dicta necessitas ponendi caritatem. Nam
deus ut dictum est posset aliquem accepta
re pro uita eterna sine caritate. sicut cuz ca
ritate. ¶ Dico ꝙ si loquamur de potentia
dei absoluta. nulla necessitas apparet po/
nendi caritatem quin eque acceptet sine
ea. sicut cum ea. tamen loquendo de poten
tia dei ordinata. Dico ꝙ necesse est eam po
nere. ¶ Et si dicas quomodo fuit ordina
tum per eum ex quo non fuit necessarium
ponere. ¶ Dico ꝙ ex quo constat nobis de

diuina ordinatōne presumendū est q̄ hoc
fuit magis congruum. ⁊ ideo sic ordina/
tum est. ¶ Exemplum deus potuisset hu
manū genus aliter redemisse q̄ per incar
nationem. nec fuit necessarium sic redime
re. ⁊ sic tamen redemit. quia magis fuit cō
gruum. sic dico in proposito ¶ Secunda
difficultas est. Si istam acceptatōnem pas
siuam positam ⁊ appropriatā caritati. po
tuisset deus ponere in quacūq; alia qua/
litate uel uirtute. sicut in fide uel in spe. ⁊
sic de aliis. ¶ Dico q̄ sic. non solū infuse
sed etiam acquisite. ⁊ non solum spirituali
uerum etiam sensuali. ut scilicet q̄ omnis
crispus acceptaretur ad uitam eternam. ta
men magis congruum fuit sic, quia cari/
tas est excellentissima uirtus. ¶ Exem[m]
Rex posset ordinare q̄ plus daretur pro
moneta argenti q̄ auri. licet aurum meli[us]
sit in se q̄ arg[e]ntum. Sic dico in proposi/
to. ⁊ hoc tamen totum est. quia est ad placi
tum instituentis ¶ Tertia difficultas est
Si istam acceptationem posset deus pone
re uel fūdare in habitu uitioso. uel in actu
uitioso. ¶ Dico q̄ loquēdo de potentia dei
absoluta poss; deus instituere. q̄ quicūq;
blasphemaret deum acceptaretur ad uitā
eternam. uel poneretur in uita eterna. Et
quicūq; laudaret deum in inferno. Sicut
deus posset de potentia absoluta damna/
re omnes iustos. ⁊ saluare omnes peccato
res si uellet. tamen hoc non congruit uolū
tati sue ⁊ iustitie infinite. Et idcirco de po
tentia ordinata nō posset predicta facere
¶ Quarta difficultas est. quia cū poten
tia ista sit contingens in uoluntate diuina
respectu bonorum ad odium. ⁊ malorum
ad dilectionem. uidetur q̄ bona sint odibi
lia. ⁊ mala diligibilia ex quo sunt apta na
ta ad talem actum ¶ Dico q̄ sicut posse/
mus diligere quos odimus. ⁊ odire quos
diligimus ⁊ ex eadem causa. tamen illud
esset uitiosum ⁊ male factum. sicut deus
possit quos odit diligere. ⁊ econuerso. sed
tamen hoc non esset male factum. Nam
hoc est magis diligendum. quia a deo dili
gitur. ¶ Quinta difficultas est. quia ad/
huc uidetur stare totus punctus questio/
nis. Non enim dictum est adhuc nisi de ac
ceptione ad uitā eternam. Loquamur de
acceptione hominis in se ut ē in deo carus
non faciendo mentionem de ordinatione
ad uitam eternā. Utrū aliquis possit ali/
um diligere dato q̄ ei non proponat bene
facere ¶ Dico q̄ loquendo de illa accepta
tione ⁊ dilectione hominis in se. non appa/
ret aliqua necessitas propter quā deus
hominem habentem caritatē acceptet. nec
etiam quare deus hominem habentem in
se peccatum necessario odiat. cū non min[us]
sit liber deus in sua dilectione ⁊ odio q̄
nos. Experimur autem in nobis q̄ libere
odimus aliquem cui tamen uidemus ali/
quid inesse quod diligimus. sicut odimus
inimicum in se cuius tamen fortitudinem
pulchritudinem prudentiam diligimus.
¶ Et eodem modo diligimus multos in
se. quorum tamen uitia odimus. sicut fra
trem meum diligo cuius tamen turpitudi
nem odio. Utrum autem deus actum cari
tatis ⁊ uirtutis in se non loquendo de or
dine posit odire. ⁊ actum cupiditatis ⁊ pec
cati diligere. hoc est ualde dubium. ¶ Ad
auctoritatem dico q̄ loquitur de potentia
ordinata.

Utrum caritas acquisita in nobis
sit principium productiuum ali/
cuius actus meritorii. ⁊ uidetur
q̄ non. Apostolus primo ad corrinthios
tredecimo dicit q̄ nihil prodest sine caritate
infusa. ¶ Contra actus caritatis acquisi
te laudantur in scriptura secūdi machabe.
tredecimo. ¶ Circa istam questionem in/
troducūtur quattuor preambula. Deinde
ad questionem ¶ Primum preambulū
est istud q̄ in anima nostra est necessarium
ponere caritatem acquisitam. Et hoc pro/
bo sic. Nam in omni potentia operatiua
ex actibus perfectis circa aliquod obiectū
potest generari habitus conformis illis
actibus ⁊ operationibus quas habet uel
habere potest circa illud obiectum. Sed

potentia nostra uolitiua ex puris natura libus potest habere actum dilectionis circa deum saltem posito quocunqz sine caritate infusa. ergo ex ipsis actibus frequentatis poterit habitus generari. sicut ex actibus frequentatis iustitie. Illum autez habitum adgeneratum uoco caritatez acquisitum. ¶ Confirmatur dupliciter ¶ Primo. qz fides ponitur dupliciter. Quedaz infusa. et quedam acquisita. Et respectu eorundem credibilium. s. respectu trinitatis et aliorum supernaturalium ¶ Secundo per unicum peccatuz mortale tota caritas infusa corrumpitur, homo tamē remanet inclinatus ad actum diligendi deum faciliter. talis facilitas, non potest esse ab aliquo habitu intrinseco. ergo relinquitur qz sit ab aliquo acquisito. ergo &c ¶ Secundum preambulum est qz ista caritas non est eiusdem rationis cum illa caritate infusa. ¶ Et probo sic. Quandocunqz aliqua sunt eiusdem rationis, si unum est productibile per naturam et reliquum. Hoc probatur. quia respectu producibiliū eiusdez rationis sufficiunt principia eiusdem rationis. cum ergo caritas acquisita possit per naturam induci. relinquitur qz caritas infusa possit per naturam induci si poneretur eiusdem rationis cum ea. quod falsum est ¶ Tertium preambulum est qz actus caritatis acquisite est moralis. et magis meritorius et laudabilis qz omnes actus aliarum uirtutuz moralium. sicut iustitie castitatis et sic de aliis ¶ Hoc enim probo sic. Actus moralis qui est circa suuz obiectum et optimum bonum. uidetur esse magis laudabilis qz actus qui sunt circa bona diminuta. hoc patet. quia inter actus aliarum uirtutum ille est magis laudabilis et meritorius moraliter qui est circa melius obiectuz sicut patet de actu iustitie. Constat autez qz actus caritatis acquisite ē circa optimū et summū bonum quia circa deum. ergo &c ¶ Quartum preambulum est qz actus caritatis acquisite non est sm se meritorius ut scilicet acceptetur pro uita eterna. quia

cū in puris naturalibus caritas acquisita maneat corrupto omni dono supernaturali, sequeretur qz ex puris naturalibus possemus mereri uitam eternam. quod est erroneum. sicut patuit in prima questione contra pelagium ¶ His premissis circa punctum questionis sunt quattuor modi ¶ Primus est qz talis habitus non ponitur nisi ad figurandum potentiam. ut scz per ipsam potentiam fiat actiuior ad actū perfectiorem eliciendum. Uel sm istos dispositio se tenens ex parte principii actiui non concurrit ad actum causandum sed solum ad habilitandum potentiam. sicut ponunt exemplum de acutie in ferro que nō ponitur ad causandū. quia non est forma actiua. sed ad habilitandum. sicut dicunt in proposito. ¶ Secundus modus dicēdi est. qz talis habitus non datur nisi ad terminandū potentiam respectu talis actus quia potentia de se est indeterminata ad actum perfectum et imperfectum. habitus autem determinat potentiam ad actum perfectum ¶ Tertius modus dicendi est. qz non datur nisi ad modificandum actum. quia tota substantia actus est a potentia sed modus illius actus sm quem ille actus dicitur bonus moraliter uel malus, est ab habitu semper sequente rectam rationem. ¶ Quartus modus dicendi est. qz habitus datur ad intensionem actus. Imaginatur enim qz ab uno est substantia actus scilicet a potentia. et ab alio intensio illius actus scilicet ab habitu ¶ Sed nulla istorum opinionum potest prestare ut dicitur ¶ Prima non. Nam uigoratio solum ponitur in potentiis fatigabilibus et organicis que non distincte operantur sicut sūt potentie sensitiue. sed uoluntas non est potentia fatigabilis. nec defacili operatiua. ergo non ponitur habitus in ea ad uigorandum. ¶ Preterea de omni potentia actiua uigor potest demonstrari qui est uis actiua de ea demonstrabilis. ex eo qz est potentia actiua uigor ille. ergo uigor qui ponitur ē in habitu non pōt esse ille

uigor qui est demonstrabilis. quia ille est
per se potentie actiue. Oportet ergo quod iste
uigor sit aliquod accidens adueniens po/
tentie causatum ab habitu uel actu. uel quo
cunque alio. ¶ Et idem dubium stat quod
prius erat de habitu. Utrum concurrat
cum potentia ad uigorandum uel ad de/
terminandum. etc. Uel erit processus in in
finitum. ¶ Secunda opinio non stare po
test. Nam determinatio quam tu ponis non
potest habere bonum intellectum. Causa
enim particularis determinat uniuersales
et tamen propter hoc non aufertur causa/
litas ab ea uel excluditur. ergo nec hec.
¶ Preterea quandocunque per aliquam for
mam uidemus alicui inesse potentiam ad
operandum. cui tamen prius non inerat
ante illam formam nisi illi forme aliunde
repugnet. non uidetur quin possit sibi at/
tribui ut actiua. ita est hic. ergo etc. ¶ Prete
rea quando dicis de inclinatione. aut intel
ligis per eam quandam pronitatem ad ope
randum. et si sic non oportet ponere habi/
tum. quia potentia quantum est ex se sem
per est prona. ergo oportet ponere quod prop
ter aliquid aliud habitus ponatur quam prop
ter hoc. ¶ Tertia opinio non ualet. quia a
quocunque causatur subiectum ab eodem
causatur et passio consequens illud subie/
ctum. et econuerso. sed bonitas moris uel
malitia est passio actus moralis. ergo etc.
¶ Propterea actus caritatis non potest
esse malus. preterea idem actus potest esse
bonus sine caritate. ¶ Quarta etiam uia
non ualet. quia a quocunque producitur
forma. ab eo forma in certo gradu pro/
ducitur. si sit apta nata esse in gradu. sed
ex hoc quod in certo gradu est. necessario est in
tensa uel remissa. ergo etc. ¶ Exemplum
de albedine. ¶ Ideo dico quod non apparent
nisi duo modi ponendi istum habitum. quod
scilicet ponitur in ratione principii concur
rentis cum potentia. Uel in ratione prin/
cipii concurrentis cum ea in quantum re/
ceptiua est. Uel in ratione principii concur
rentis cum ea in quantum actiua est. ¶ Di

cunt enim aliqui quod habitus concurrit cum
potentia in quantum receptiua est. et sic pas
siue. ¶ Alii dicunt quod concurrit cum po/
tentia in quantum actiua est. et ideo con/
currit actiue. ¶ Uidendum est ergo quis
istorum modorum sit rationabilior.
¶ Quantum ad primum scilicet de pas/
siuo est intelligendum quod quattuor gene/
ra dispositionum ponuntur ex parte prin
cipii passiui. ¶ Quedam enim sunt dispo
sitiones transeuntes. sicut in inductione
forme substantialis requiruntur alique
dispositiones in materia que forma indu
cta transeunt. sicut alterationes. et multa
talia que adueniente forma substantiali
recedunt. ¶ Alique autem sunt dispositi/
ones permanentes. sicut respectu forme
aeris in materia requiritur raritas. que
etiam cum forma aeris permanet. ¶ Que
dam autem sunt que permanent. et ultra
hoc sunt receptiue immediate ipsius for/
me. sicut quantitas in corpore respectu co/
loris que permanet cum corpore. et ipsum
immediate recipit. ¶ Alie autem sunt que
necessario requiruntur. quia forma in deter
minato subiecto non potest recipi nisi sic
dispositiones tales simul in tali subiecto
determinato. sicut diaffonitas in aere re/
spectu lucis. que non recipitur nisi cum una
diaffonitate. et hoc est quia aer simul cum
diaffonitate sunt unum principium recep
tiuum. Discurrendo per singulas predi/
ctas dispositiones et applicando ad habitum
¶ Primo de prima patet. quia nullus po
nit habitum talem dispositionem esse. opor
tet ergo quod si ponatur. quod alter trium modo
rum ponatur. ¶ Ostendendo ergo pri/
mo quod non eo modo concurrit ut dispositio
sicut quantitas respectu coloris. scilicet ut
immediate receptiuum. ¶ Primo sic. Quan
docunque aliquid est dispositio ad aliquam
formam ut immediate receptiuum. illa for
ma non potest recipi in subiecto ultimato
nisi illo mediante. Sed actus recipitur in
potentia nullo habitu existente. quia actus
precedit habitum. ergo etc. ¶ Secundo sic.

2° sic. q2 oīs talis dispositio que imedia
te recipit formā. pri⁹ denoīatur a forma. ca
ritas ergo pri⁹ dnoīatur a forma. s. ab actu
z sic caritas prius eēt amās φ̄ uolūtas.
3° sic. qñcunq3 aliqua talis dispō a sbo separat
non repugnat forme i eo recepte sic separi/
c pats de supficie z colore. Si ḡ caritas se
petur. ipsa eēt amās z uolēs 7c. ❡ Si autē
pōatur φ poten͡a solū sit sic aliquid qđ ne
cessario coexigit ex pte receptiui. sic raritas
respectu forme aeris. tūc seqtur φ bitus sit
solum cā sn̄ qua nō. qđ negatur ab eis z ab
oībus. Probo ɔn̄a3. q2 dato φ sit cā p quā
h⁹ pbabilr ipossibile est eē. sic illud n̄ potest
esse cā p quā. in gn̄e cause material. que nō
cāt ut totalr nec ut ptialr i illo gn̄e. s3 rari/
tas respectu forme aeris. nec bitus respectu
actus ē cā material. nec totalis nec ptial. nō
totalis. q2 cālitas cause materialis est recipe
Cōstat aūt φ bitus nec totalr n̄ ptialr ac͡m
recipit. ergo 7c. ❡ Si aūt ponat φ isto mō
ɔcurrit sic dyaffonitas i aere respectu lucis
❡ Cōtra h⁹ arguo sic. q2 aut lux recipitur
in aere mediante dyaffonitate. uel ecōuerso
Aut totalr i utroq3. aut ptialr in uno. z p/
tialr i alio. Si priomō dr. tūc redit p͡m⁹
modus iprobatus. φ. s. actus non pōt reci/
pi in poten͡a mediante bitu eodem⁹ mediacō
nis. Simlr nec ecōuerso. ❡ Si aūt pōam⁹
2°. φ in utroq3 totalr recipiat. h⁹ est ipossi/
bile. q2 tūc ei⁹ effectus eēnt due cause to/
tales. z i codē3 gn̄e cause. Nam recipe ē cāli
tas cause materialis. Nec etiā 3°⁹ pōt itellt
gi. s. φ ptialr in uno z ptialr in alio. Nā ac
tus non ē forma diuisibil psitū modū3. φ
posset poni ptim i una re z ptim i alia ❡ p.
nulla uidetur diuisibilitas i actu. nisi uel i
ptes eēntiales uel in ḡdus. Si fiat diuisibi/
litas in ptes eēntiales. tūc uel genus erit in
poten͡a. z dr̄a in bitu uel ecōuerso. quocūq3
posito. manifestū est incōueniens ❡ Si aūt fi
at diuisio i grad⁹. cū in quocūq3 ḡdu salue
tur rō forme. z ponit grad⁹ in bitu. tūc for
ma ponetur in bitu. z tūc erit uolēs z amās
sic ɔtra p͡m mođ argutū est. Si ponat cō/
currere ex pte pricipii pductiui z actiui iste
bitus. tūc est dubiū. utz sit i uolūtate agen
te z itellectu agēte. uel i uolūtate z itellectu
possibili. Prio mō non ē uerisile. s. in uolū
tate z intellectu agēte. q2 non pnt bitum re
cipe nisi paciant. intellcūs aūt agēs z uolū
tas agens ut sic non sunt passiua ❡ Si aūt
dicat φ bitus ponitur i intellectu possibili
z uolūtate possibili. isto⁹ non pōt ɔcurrere
cū illo i quo est ad agenđ. q2 intellect⁹ possi
bilis z uolūtas possibil nihil cānt. Posset
ergo poni in itellectu possibili z i uolūtate
possibili. z tn̄ φ ɔcurrant cū intellectu agē
te z uolūtate agēte. ad cāndu3 actiē z ad p/
ducenđ actiē ipm actū. Ex͡m. appetitus eni
sensitiuus ɔcurrit cū uolūtate ad motū cor
poris. z tn̄ non ē in uolūtate. s3 ẜ multos ē
in corpe moto. sic potest bitus ɔcurrere cu3
uoluntate agēte. φuis non sit in ea. Pз ḡ
φ dubia est utraq3 maior. siue pōatur ɔcur
rē ut actiuū. siue ut passiuū. ❡ S3 que ē uia
rōnabilior. Dico φ mihi apparet φ racōna/
bilius est ponē. φ ɔcurrat ut pncipiu3 acti/
uu3. φ̄ ut passiuū. Et hanc psuadeo sic. qñ/
cūq3 ē aliqua natura que pōt in duas opa/
tiones. i quaꝝ una abūdat z in alia deficit
si adiutoriū detur illi nature. rōnabilius ē
φ detur sibi ex ea pte qua dficit φ̄ ex ea q͡a
abūdat. s3 natura i pducen⁹ deficit z in re/
cipiendo abundat. ergo si bitus detur ei ad
iutoriū. potius d3 sibi dari ex pte qua defi
cit. s. ex pte qua pducit φ̄ ex ea qua abūdat.
Maior isti⁹ psuasiōis uidet satis pbabilis
❡ Prio. q2 natura non dficit i necessariis. ḡ
si sibi non daret. iam uideretur defice in ne
cessariis ❡ 2°. q2 natura nihil facit frustra.
frustra aūt faceret si daret adiutoriū ex ea
pte qua abundat. q2 sine illo adiutorio fa
cē pōt illud qđ pōt facere cu3 illo. ergo erit
frustra. 3° q2 unūqđq3 sic agitur ẜ naturā
sic ageret si fieret ẜm artem. s3 artifex po
tius auxiliaret ubi magis deficēt φ̄ ubi su
pabūdaret. ergo eodem⁹ faceret natura.
❡ 4°. q2 pcessus nature ē ordinat⁹ ẜ rōnem.
s3 rō dictat. φ ibi debet magis poni adiuto
riū ubi est maior defect⁹. φ̄ ubi ē suphabū/
dantia. ergo eodem⁹ faciet natura. Mior
etiā psuadet p. 4. exēpla. Primū est. φ natu
ra ē potens ad recipienđ. z deficiēs ad pdu
cendū. p hoc p3 φ optie corpus disponit ad
recipienđ aīam. z tn̄ non pōt pduce ea3.

-2^m est de corpe bruti. Simil'r 3°. nos sumus
receptiui diuinaꝝ reuelationū. ⁊ intellect⁹ est
capax eaꝝ. nec tñ pōt eas pducere. sic uolū
tas ⁊ oēs inspiracōes ⁊ caritatez ⁊ talia pōt
recipe. ⁊ tñ non pōt pducē. Pz ergo ul'r ꝙ
natura magis deficit i pducendo ꝙ̄ in reci
pien°. ergo cū bitus detur nature i adiuto/
riuz. magis dabitur ex ea pte qua est actiua
qz in illa deficit. ꝙ̄ ex ea qua ē passiua. quia
ibi non deficit. ¶ Ista opio ꝯfirmat p. 4. p
prietates que ꝯsueuerūt attribui habitui.
Prima ē. ꝙ bitus ē illud q° uelocit' opamur
Hoies enī bituati dicūtur pmpti. ¶ 2ª. qz
p bitū n facil'r opamur. Nam uirtuosus cū
difficultate non opatur. ¶ 3ª. qz p ipm ope
ramur delectabil'r. qz bituatus circa opera
sua non tristat'. ¶ 4ª. qz p ipm opamur effi/
cacit' ⁊ firmit'. qz actus fortiores sūt ⁊ intē
siores in hñtibus bitum. Discurrēdo ergo
p singulas. pz ꝙ magis ꝯpetit bitui inq̄tuz
ē actiuus ꝙ̄ inq̄tuz se tenet ex pte pricipii
passiui. ¶ De prima pz. s. de uelocitate. Sed
tñ aliq dicūt ꝙ h° pōt eē ex pte pricipii pas/
siui. sic ipsi exēplificant de motu grauis sursū
⁊ leuis deorsū. ¶ Sz h° nihil ē. nam rō quia/
re graue nō uelocit' mouetur sursū. ⁊ leue d
orsuz. ē ppter inclinationē oppositam ⁊ ꝯtri
am. qz graue inclinatur deorsū ⁊ leue sursuz.
uolūtas aūt nullam hz ꝯtrietatem respectu
alicui⁹ actus. ⁊ ideo q̄tum ē ex se. uelociter
opatur. qz nullam hz ꝯtrietatem. si ergo fa/
cit facil'r opari hoc erit. qz ad eliciendū opa
tionē datur sibi coadiutoriū. q̄n in ea adge
neratur ipe bitus. ¶ De 2ª. s. de facilitate pz
qz difficultas non pueīt nisi ex aliqua icli/
nacōe ad oppositū. Ipa aūt uolūtas nō incli
natur ad aliqd ꝯtrium actui. facilitatur aūt
sibi ex collacōe adiutorii. ¶ De 3ª. s. de dele
ctatiōe eodem°. ¶ De 4ª etiā pz clarius. s. d
efficatia ⁊ firmitate. Nam intēsio alicuius
actus ⁊ firmitas actus nō pueniūt ex prici/
pio passiuo. qz sic supius ē ostensū. illō qd
imprimit' in susceptiō corruptiuo nunq̄ rō
ne susceptiui corrūpitur. sz solū uidetur p/
pter inductōem ꝯtrii si hēt ꝯtrium. uel ppter
sbtractionē actiōis. Simil'r b augus. bitus ē
quo possum⁹ i actum exire. q̄n uolum⁹. sed
pati non ē in potestate nr̄a. ergo oz ꝙ hoc p
ueniat ex eo ꝙ bitus se tenet ex pte pricipii
actiui. Cōtra istam pōnem istatur 4°. Pri
mo sic. Oē principiū pductiuū actus uel
opationis ē poten°. sed bitus p te est huius/
mō. siue sit totale siue ptiale. ergo ꝛc. ⁊ per
ꝯñs tot erūt potētie quot bitus. ¶ 2° sic. im
possibile ē in causis ⁊ cāts eē circulum. sed
actus sunt causa bitus. qz bitus gñatur ex
actibus. g bitus non pōt esse causa actus. ⁊
maxie in equocis. ¶ 3° sic. ipossibile ē eē cir
culū in eēntial'r ordinatis. sz actus ordine
eēntiali p̄cedit bitum. qz ex eo gñatur. ergo
bitus nō est cā actus. qz tunc eēt ordine eēn
tiali por. ¶ 4°. q̄ncunqz alique cause equo/
ce ꝯcurrūt ad eūdē effectuz causandū. nō pōt
tantū extendi uirt⁹ uniusq ꝙ sine altera pos
sit in effectū. sed non babituati cū maiori co
natu aliq̄n eliciūt intentiorē actum. uel sal
tē eque intensū sic habituati. ergo uidetur
ꝙ iste due cause. s. bitus ⁊ potētia non ꝯcur/
rant in gñe pricipii actiui. qz ꝯstat ꝙ sūt eq
uoce. ¶ Ad p^m dico. ꝙ non oīe pductiuuz
actus ē potētia. sic est obiectū q̄tumcūqz sit
⁊ pōatur pductiuū actus. nō tñ est potētia
uirtual'r. Simil'r nec spēs itelligibilis. aū si
uocares potētiaz. non ē cura. ¶ Ad 2^m di/
co. ꝙ difficile ē uidere. posito ꝙ actus p̄cedē
tes sint eiusdē rōnis cū sequentib⁹. ꝙ actus
p̄cedētes causent bitum. ⁊ sequētes causent
ab habitu. Nam i uariacōe alteri⁹ cause ui/
detur effect⁹ uariari. Uidet' etiaz multū mi
rabile ponere ꝙ act⁹ p̄cedentes respcū eius/
dē obiecti sint differētes spē ab actib⁹ seque
tibus bitum. q est respcū eiusdē obiecti. Di
co ꝙ actus p̄cedētes non sūt cā bitus. sz act⁹
⁊ bitus sūt sic duo effcūs eēntial'r ordinati.
ita ꝙ potē^a ⁊ obiectū prio cāñt actū. uel' actu
prio. 2° bituz. ¶ Ad auctoritates que uident'
sonare ꝙ bitus gñatur ex actib⁹ Dico ꝙ ly
ex debet expoīn p pri⁹. sic dicim⁹ ꝙ ex auro
ra fit dies. ita ex actibus fit bitus. i. p⁹ act⁹
fit bitus. actus enī sunt actōes imanētes. ⁊
idō non hñt pducere sz sūt fines. ⁊ p ꝯñs ñ
pñt cāre bitum. nec aliqd aliud. Ad 3^m de
ordie eēntiali dico. ꝙ si actus p̄cedētes ⁊ se/
quētes eēnt alterius rōis. pateret solucō. sz
posito ꝙ sint eiusdē rōis apparet diffi. Idō di
co. ꝙ actus sequētes bitum non sūt eēntial'r

ordine posterioresbitu. sʒ bitus sit eoꝝ cā. Et hʒ rō est: qꝛ bitus nō est ꝑ se necessaria cā eoꝝ. eo ꝙ posset eque cāri sn̄ bitu sic cū bitu. qꝛ a poten^a sn̄ maiori conatu effectꝰ. g bn̄ e l posterior eēntialr cā ꝑ se ⁊ necessa/ria. sʒ non cā ꝑ accn̄s. sic ꝙ causet hō ab hoc hoīe. non ꝑ se. ⁊ iō non ē eo posterior. Si di catur. ꝙ hō ⁊ hō sunt eiusdē spēi. ⁊ iō unus re spectu alterꝰ est cā uniuoca. ⁊ iō non ē mirū si unꝰ non ē prior ordie eēntiali altero. bitꝰ aūt etiaʒ ē alterꝰ spēi. ⁊ est cā equoca. Dico g ꝙ non solū in uniuocis. uerū etiā in equo cis reperitur ꝙ cā ꝑ accn̄s non ē prior ordine eēntialr suo effectu. Exm̄. in dispositō ad sa nitatē. si detur medicina. eadē sanitas iduci tur ab arte que fuisset iducta a natura ⁊ e/iusdē spēi. Cōstat aūt ꝙ tāʒ nā ꝙ ars sūt cāe equoce. Hoc ñ obstāte saitas iducta ab am bab ñ est posterior medicina. qꝛ possʒ tollr a nā induci ⁊ sn̄ arte. ⁊ ꝑ ꝯn̄s accn̄talis orda ē sanitatis. ut effectꝰ ad medicinā ut ad cāʒ que tn̄ est equoca. Eodem^o dico i ꝓposito. dato ꝙ bitus sit cā actus ⁊ equoca. non tn̄ ē eēntialr prior. sʒ solū ꝑ accn̄s. ❡Ad 4^m di/co. ꝙ si ponetur ꝙ actus ꝓcedētes ⁊ sequētes eēnt alterꝰ spēi. pateret solutio. tn̄ tenēdo aliaʒ uiā dico. ꝙ si cause diuerse ꝯcurrūt ha bētes diuersos mōs cāndi. tūc apparet bn̄ ꝓ babile ꝙ effectꝰ spē differebant antiqui. ergo si ꝯcurrat ad unū effectū una cā. ⁊ ad aliud due que hēant mōs eūdē. non oʒ ꝙ effectus differāt spē. Ita dico i ꝓposito ꝙ bitus dat in adiutoriū potētie. Et iō in eūdē modum cāndi icidit cū potenᵃ. ⁊ ꝑ ꝯn̄s posset tn̄ pō extendē conatū suū. ꝙ eque ꝑfectū acᵐ pos set cāre ꝑ se ꝑ ꝯse sic cū bitu. iō non sequit.

❡Sʒ hoc occurrūt alique diffi. Prima. quare actꝰ non pōt cāre aliqd. Dico ꝙ qꝛ sūt fines negatur ab eis cālitas que spēcialibus en/tibus ꝯuēit. tn̄ cālitas obiectā que nulli ne gatur. pōt eis ꝯuēire. 2ª diffi. est. que istaꝝ cāꝝ ē ꝑncipalior respcū actus. uel potentia uel bitus. Dico ꝙ pō. tnʒ qꝛ ē causa pma et ulis. bitus aūt pticularis. tū etiā qꝛ bitus ñ necessitat pōm ad opandū. poteᵃ aūt bitum sic. ❡3ª diffi. quō a uolūtate cāto actu. pōt cā ri bitus. cū ipsa libē causet oia. cū bitus in/ducatur necario causari. necitas aūt repugt li

bertati. qꝛ libertas uidet respicere ꝯtingēs. Dico ꝙ uolūtas. qcquid cāt libere cāt. ñ tn̄ ꝯtingent. Un̄ dico ꝙ solꝰ actus q causatur por bitu ꝯtigent cāntur ⁊ libere. alia libē sʒ nō ꝯtingent. Ad auctoritatē in ꝑncipio di co. ꝙ Apl's intēdit ꝓcise loq de merito ꝑ ui ta eētn i accepto. ⁊ istoꝰ ꝑ leges ordiatas nō sufficit pō sin̄ bitu caritatis. ⁊ ita intēdit.

Utrum caritas ifusa sit i nobis pri cipiū ꝓductiuū alicuiꝰ actus. ❡Hic introducunt. 4. ꝓambula. Primū est ꝙ bitus naturalr acqsiti ñ cognoscitur a nobis nisi arguitiē ꝑ suos actꝰ. qꝛ nullus ē certꝰ se bituatū eē circa aliqd obiectū agi/bile uel speculabile nisi ꝑ sig bitus. que co gnoscunt in actibꝰ. s. faciir delectabl'e. uelo cit efficit opari. Tal' aūt deductō pʒ ꝙ ē ar guitiua. 2^m est. ꝙ tales bitus sūt nobis de cōi lege ignoti. qꝛ si ipsos naturalr cogno sceremꝰ. possemꝰ ex eis fide nr̄am demōstra re. cū fides īfusa oia a nobis credita ꝯtine at. ⁊ sic oia a nobis scient demōstratiue. ❡3^m ē ꝙ actus taliū babituū non pn̄t eē sic in q sunt ignoti. qꝛ ipossibile ē intellectū aut uo lūtatē ꝯcurrere ad aliquē actū cāndum qn̄ ītellectꝰ ꝑcipiat. qꝛ ē potenᵃ reflexiua sup su uʒ actū. ⁊ etiaʒ sup actū uolūtatis. ⁊ sic ex/pitur se agē. ⁊ etiaʒ potētiam uolitiuā que ē expimental' noticia ⁊ intuitiua. Et iō si talis bitus aliquos actꝰ hēt. statiʒ cognoscerent. ❡4^m est qd ex istis sequitur. ꝙ bitus infusi non hn̄t ꝓprios actꝰ absolutos i nobis qui sūt de gn̄e qualitatis. qꝛ tūc ex actibus illis argueremꝰ i nobis tales bitus. s. supnatu/ralr inesē. sic ex motu celi intrinsecō arguitur pᵐ mouens eē. Istud aūt de lege ꝯi non est. sic pʒ ꝑ ꝓambulū 2^m ⁊ ꝑ sapientē. qꝛ nēo scit utrū amore uel odio dignꝰ sit. ❡Istis ꝓ missis sunt. 4. opiones ꝯtrum ad pricipale quesitū uidēde. que dicūt caritatē ifusaʒ eē cāʒ. ❡Aliq dicūt caritatē infusā in no/bis eē ad diligendū dm̄ sb rōne spāli. qꝛ ex puris naturalibꝰ pōt diligi a quolibet sub rōne sūmi boni. sed nō sb rōe alia spēali. sic forte dicēt aliqa sb rōe glorificatōis. Alii dicūt. ꝙ ponit in aīa nr̄a ad diligendū dm̄ ꝑ se ⁊ sup oia. qꝛ isto non pōt a nobis diligi

d.

ex puris naturalibus. quis posset alio mo
dili gi. ¶ Alii dicūt. q caritas īfusa ponitur
in nobis ꝓpter actū supnaturalē alteri⁹ spe
ciei. ad quē aīa nr̄a non pōt ut sic attīgere
ex puris naturalib⁹. q2 si sic ex puris natu
ralib⁹ posset hō saluari. sequeret̄ error pela
gii. ¶ Alii dicūt sic petrus. q caritas infu/
sa ponit̄ in nobis ad ꝯcurrendū cum uolūta
te in rō2 pricipii. q sez ipa creatura hēat pn
cipia ī fluxu ꝛ quasi ī fieri. ꝛ sic in fluxu. q2
ei⁹ actus ipsi caritati. s. non attribuit̄. s3 su/
periori agēti. s. spūsctō. ¶ Cōtra istas ui/
as arguo. Et pˀo ꝯ prima. ꝓpter illud nō
ponitur caritas ī fusa ī nobis qd pōt inesse
hñti non hñti caritatē. s3 sꝫ quacūq3 rōne
exn̄s ī caritate diligit d̄m. q2 exn̄s ī carita/
te diligit d̄m. ꝛ exn̄s ī pctō mortali etiā sꝫ
rōe glorificacōis. ¶ Cōtra scd̄a3. quicūq3 di
ligit mortē ꝛ accipit mortē ꝓpter d̄m. ille ui
detur diligere d̄m ꝓpter se ꝛ sup oia. s3 sine
caritate pōt hō tradere corpus suū ita ut ar
deat ꝓpter d̄m ꝑ apl'u3 ad co2. ergo ꝛc.
¶ Cōtra 3ᵃᵐ. na3 ex actibus distinctis spē ar
gumētamur hītus distictos spē. si ergo act⁹
distictos spē hēamus. poterim⁹ cognoscere
nobis inee hītus distictos spē. s. naturalem
ꝛ supnaturalē. ¶ Cōtra 4ᵃᵐ. na3 act⁹ elici
tus a tali hītu eēt supio2 omi actu ad quē
possu n⁹ p naturā attingē. ꝛ tūc ꝑciperem⁹
talem hītum nobis ineē cū naturalr cogno
scam⁹ oēm actum ad quē attingit potestas
nature. ¶ Jdeo dico. q caritas n̄ reqritur ad
sꝫam alicui⁹ meritorii de facto. s3 solu3 ad
fa2ale meriti supnatural'. q2 nihil aliud q
acceptatio diuia in actu elicito a uolūtate ī/
formata caritate. ¶ Cōtra h° instatur 4ᵉ.
Pˀio sic. q2 tūc caritas uideret̄ ociosa ī uia
si non eliciat aliquē actu3 circa ꝓpriū obie/
ctū. ¶ 2°. q2 potētia hñs hītum circa obiectū
aliqd. non pōt opari circa illud obiectū nisi
tali hītu ꝯcurrete. cu3 hītus sit fo2ma mere
natural'. agens circa obiectum suū. ¶ 3°. q2
tūc sꝫa actus mere natural' eēt accepta a do
p uita eterna. ꝛ sic ex paris naturalib⁹ hō
posset saluari. ¶ 4°. q2 oēs actus merito/
rii cōiter dicunt̄ a caritate elicii uel impati
Et ꝑ ꝑdicta a caritate nulli⁹ elicietur uel im
pabitur. ¶ Ad p^m dico. q non ē ociosa. cu3

ex ordinacōe diuia actus elicitus a uolūtate
caritate informata. ex ipo fit accept⁹ p uita
et̄na. ¶ Et p̄terea in puulis n̄ est ociosa. ꝛ tn̄
ꝯstat q ē sine actu. ¶ Ad 2ᵐ dico dupl'r. ul'
ꝑ q caritas respicit d̄m. sꝫ rōne nobis igno
ta. q2 ponit̄ eiusde3 rōis h ꝛ ī pria. ubi dil
gimus qd nūc non cognoscim⁹ q̄tu3 ad rō
ne3 formalē. Uel q nūc ipeditur a suo act⁹.
ꝓpter pccatū. sic plura alia. ¶ Ad 3ᵐ dico
q sꝫa alicui⁹ actus ē a deo accepta accepta/
tione gratuita. ꝛ h° ex ordinacōe diuia que sta
tuit q actu a elicit⁹ a uolūtate caritate ifor
mata. accepteē p uita et̄na. ¶ Ad 4ᵐ dico q
actus meritorii dicūtur eliciti uel ipati a ca
ritate q̄tum ad formale quod ē in merito.
sez ad acceptationē diuia3. non aute3 q̄tum
ad sꝫam actus que ē quedam qualitas.
¶ Sed hic sūt quedam difficultates. ¶ Pri/
ma ē. si distincta acceptatio sit in habitu ꝛ i
actu. Dico q sic. cui⁹ signū est. q2 deus ali/
qn̄ plus acceptat actionem hñtis minus de
caritate q hñtis plus. ꝛ ecōuerso. ¶ 2ᵃ est.
si caritas infusa cōcurreret ad sꝫam illius
actus. utrum talis actus eēt naturalis.
¶ Dico q sic. q2 oīs forma q̄tumcūq3 supna
tural'r infusa ꝛ supnaturalit̄ pducta. eque
naturaliter opatur sicut alie. ¶ 3ᵃ diffi. est.
si actus meritorius ꝑm p̄missa sit natura/
lis aut sup naturā sicut caritas. Dico q q̄/
tum ad suu3 materiale ē naturalis. q2 natu
raliter cātus. sed q̄tum ad suum formale. s.
q̄tum ad acceptatiōem diuinā est supnatu/
ralis. ¶ 4ᵃ diffi. est. si acceptatio ista diuia
sit a caritate. uel p̄cise sit a uoluntate diuia.
¶ Dico q aceptatio p̄cise est a uoluntate di
uina. acceptatiōe actual'r. s3 a caritate sicut
gr̄a a sacmentis. ¶ 5ᵃ diffi. est. qual' hītus
causaretur ab actib⁹ elicitis a caritate īfusa
si ipse actus eliceret. ¶ Dico q solu3 cāretur
caritas acqsita. q2 ipossibile est infusā esse
nisi a deo. ꝛ tunc aliqs hītus non pōt auge
ri ex suis actibus. ¶ Seqtur distictio. 18ᵃ.

¶ Distinctio 18ª.

QUIRLA Distinctionē 18ᵃᵐ. con
tinuando de caritate. Quero
Utrū caritas sit augmētabilis
in sua natura. q̄ nō q̄ pfectū
nō augeť sed caritas s̄m Joan canōica sua ē
hui⁹ g̃ ꝛc. ¶ Contra Apo⁹ ad Philip. Ut
caritas magis ac magis habūdꝫ. Hoc sup
pōito, s. q̄ caritas pōt augeri s̄m aug̃ᵐ. ꝛ sup
pōito q̄ indidua eiusdē spēi sunt eiusdē rōis
formalis, credo q̄ nō solū pbabiliter sꝫ etiā
demōstratiē h̄ pcedaꝫ. ¶ Introducūtur aūt
h̄ 4ᵒʳ ꝯclōes neᵗⁱᵉ. ¶ Prīa ē q̄ caritas nō au/
getur s̄m eēntiā suā. 2ᵃ q̄ nō s̄ꝫ exn̄tiaꝫ. 3ᵃ
q̄ nᶜ s̄m depurationē a suo ꝯrio. ¶ 4ᵃ q̄ nō p
paticipationē maiorē sui sbiecti. ¶ Primā cō/
clusionē pbo 4ʳ. pmo sic. qḋ ꝯsistit i idiui/
bili nō pōt augeri qḋ. n. augetur psupponit
habere ptes sed caritas s̄m essentiā ꝯsistit in
indiuisibili q̄ rō diffinitiua est ideꝫ q̄ essentia
que ꝯsistit i athomo g̃ caritas s̄m essentiam
suā nō pōt augeri. 2ᵒ sic Omne augmētuꝫ
fit p ptes sed tota rō forme ꝛ eēntia saluať
in quilibꝫ pte. nā diffinitionē spēi quilibꝫ
gdus accipit ꝛ quilibꝫ pa siue g̃dus carita/
tis est caritas sicut tota sil' ergo ꝛc. ¶ 3ᵒ sic
qḋ ꝯuenit alicui p accn̄s non ꝯuenit sibi s̄m
rōnem suā q̄ddit atiuam sed unicuiqꝫ forme
augmētabili accidit s̄m rōeꝫ suā q̄dditatiaꝫ
qḋ itendať g̃ sibi non ꝯpetit s̄m rōem suam
diffinitiuā. 4ᵒ sic Ois augmentatio fit s̄m
q̄ntitatē uirtutis sed ois q̄dditas ꝛ essentia
abstrabit a q̄ntitate uirtutis ergo augmēta⁹
nō pōt fieri s̄m q̄dditatē uel rōeꝫ ei⁹ q̄ddi/
tatiuā ꝛ p ꝯn̄s n̄ s̄m essentiā. ¶ Confirmať
Si eiꝫ s̄m rōem diffinitiuā augmentaretur
tūc pl⁹ eēt de forma s̄m rōeꝫ diffinitiuā i. 4.
g̃dib⁹ q̄ in uno g̃du sed istud ē falsum q̄ n̄
pl⁹ ē de q̄dditate spēi in mille q̄ in uno. q̄
ut sic ꝯsistit in indiuisibili. ¶ 2ᵃᵐ ꝯclusionē
q̄ caritas nō augeať s̄m exn̄tiā quadrupl'r
pbo. pmo sic Quod ꝯuenit caritati ut ab/
strabit ab exn̄tia nō cōuenit sibi p exn̄tiam
sed augmentū ꝯuenit caritati ut sic abstra/
bit ab exīstētia q̄ caritas i potētia ē maior
ꝛ mior sicut ēs i actu ergo ꝛc. ¶ 2ᵒ sic nulla
caritas in actu ē equalis caritati xpi q̄ nl'a
caritas est in actu q̄ xpi caritas nō excedať.
sed quelibꝫ caritas alia a caritate xpi pōt eē
equalis ei ut p̄cidit ab exn̄tia ergo ab exn̄ᵃ
nō ꝯuenit sibi augmētuꝫ. ¶ 3ᵒ sic Quod p se
inest alicui nō inest sibi p illud qḋ p accidēs
inest. hoc patꝫ sed caritati ꝯpetit p se excedē
fidē ꝛ sic p se ꝯpetit qḋ ē demōstrabile de ea
ergo nō ꝯpetit sibi hec q̄ntitas p exn̄tiā que
p accn̄s inest. ¶ Quarto sic. qḋ ē demōstra/
bile de aliquo nō ꝯuenit sibi p exn̄tiaꝫ que
p accidēs inest sed esse augmētabile ē demō
strabile de caritate ut p̄cindit ab exn̄tia g̃ p
rōem exn̄tie nō ꝯuenit augmētari. ¶ Ter/
tiam ꝯclusionē q̄. s. caritas nō augetur s̄ de
purationē sui ꝯrii pbo quadrupl'r. primo
sic. Nam caritas nō habꝫ ꝯriū quia nullus
habit⁹ uiciosus ē sibi ippossibilis nec aliqḋ
donū supnaturale. ꝯstat autē q̄ augetur g̃
ꝛc. ¶ 2ᵒ sic Nam in sensibilib⁹ uide⁹ lucem
intēdi p psentiaꝫ corpis magis luminosi i ᵐᵉᵒ
dyaphani ꝛ tn̄ lux nullū habꝫ ꝯriū pōsitiuū
nam tenebra nihil habet de positiuo g̃ ꝛc.
Tertio sic. dato q̄ cupiditas uel aliqḋ ma/
lum uitiū esset ꝯriū caritati. adhuc certum
est q̄ in beatis nullū uitiū ē. nec cupiditas
ꝯstat aūt ibi q̄ caritas ē s̄m magis ꝛ min⁹.
Quarto sic. Frigus nihil habet de calore
ꝛ tn̄ ꝯstat q̄ in frigore ē inuenire magis ꝛ
minus. ¶ Confirmať q̄ depuratio nō ē nisi
remotio. p reuocationē: aūt non induciť ali/
quid positiuū ergo ꝛc. ¶ Quartā ꝯclusio
nem. s. q̄ caritas nō augetur p pticipationē
sbiecti. pbo quadrupl'r. pmo sic Causa re
cipiēs ut sic causat s̄m ultimū sue uirtutis g̃
uolūtas recipiēs recipit s̄m ultᵐ sue uirtu/
tis ꝛ sic caritas erit intensa. ¶ 2ᵒ sic Omnis
forma inherēs naturaliter iheret ꝛ s̄m totaꝫ
uirtutē sui g̃ caritas iherēs uolūtati iheret
q̄ntum ē possibile eā iherere sed q̄to magis i
heret tāto magis sbm pticipat ergo quelibꝫ
caritas ē summa. ¶ 3ᵒ sic Ista pticipatio aut
est forma ꝛ sic habetur ppositū q̄ forᵃ au/
getur sicut pticipatio. aut ē sbm ꝛ tūc sbm
augetur qḋ ē fīm. aut ē accn̄s ꝛ tunc illud
augetur qḋ ē ppositū. Et si dicas q̄ p aliā
pticipationē tūc erit pcessus i infinitū. aut
est stare ad aliqḋ accn̄s qḋ s̄m se itenditur ꝛ
remittitur. ¶ 4ᵒ sic Magis pticipatur illa

forma que magis intimatur sbo, si ergo p pticipari dicatur forma magis ⁊ mini⁹ sui eius seqt p forme materiales que sūt stime sbo sine suis materiis recipiet magis ⁊ mi⁹ potissime. ¶ Cōtra istas ɔclusiões instatur quadrupl'r. ꝙ no sic ɔtra pmā. Nam quod augetur in natura augeť in essentia sed caritas augeť in natura sua ergo augebitur ī sua essentia. maior pbať q2 natura ⁊ eēntia sunt idem ¶ 2° ɔtra 2ᵃᵐ Ad qd̄ tāqз tminatur pductio ad illud videť augmēta⁹ tmari quia augmētatio non videtur nisi pductio ⁊ sic cū pductio tminetur ad exñtiam augmētatio tminabitur ad eā ¶ 3° sic ɔtra 3ᵃᵐ Quia mot⁹ itensiōis videtur sicut ⁊ alii motus esse inter ɔrios tminos. nō pōt autem fieri augmētatio respectu uni⁹ qn sit dinu⁹ respectu alteri⁹ qd̄ saltē in babētib⁹ ɔrium ē uez ¶ 4° sic ɔtra 4ᵃᵐ ¶ Quia q̄nto effectus ē pfectior tanto ei⁹ receptio erit pfectior sed caritas quatuor ĝduū ē pfectior ꝗ uni⁹ ĝd⁹ ergo ei⁹ receptio sed receptio ē pticipatio et causa sbi ergo ⁊c. ¶ Ad pmuз dico ꝙ eēn⁴ ē magis abstracta ꝙ natura. Natura.n. cōtinet oīa que sunt in gñe ⁊ pprietates idiuiduales ⁊ modos itrinsecos ⁊ ideo pōt augeri forma in natura. nō in eēn¹ que abstrahit ab illis. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ti⁹ pductiōis non ē exñtia sed formalis tmi⁹ ē essentia que p pductionē trahitur ad exñtiā. et de hoc alias ¶ Caritas aut ē augmētabilis in aliquo priori in quo pcedit exñtiā. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ qñ habet ɔriū ⁊ fit augmentū. bene etiā fit depuratio ɔrii. sed ista amotio ɔrii non ē augmentū sed augmentū ē appositio noue realitatis sicut pзiт nō hñtib⁹ ɔriuз. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ex hoc ꝙ forma est pfectior ex hoc bene recipitur pfectius sed suū recipi pfecti⁹ non ē suū esse pfecti⁹. unde bene cōcedo ꝙ pfecti⁹ recipitur sed tamē pri⁹ ē pfectior. Ideo dico tenēdo ɔclusionē affirmatiuam intētam ꝙ augmentum fit p modum intrisecum forme que ē ei⁹ finitas itensiua ⁊ nullo alio modo pōt intelligi augmentuз ⁊ hoc pbo dupl'r ¶ pmo sic Nam sicut tmi⁹ formalis gñatiōis ē sba ita tmin⁹ formalis augmētatiōis ē q̄ntitas. sed intēsio caritatis ē augmentum ei⁹ ⁊ non habз q̄ntitatē molis p tmino ergo habebit q̄ntitatem uirtutis ⁊ pfectiōis ¶ 2° sic Intēsio caritatis aut fit p supiora ⁊ extriseca ⁊ hoc nō q2 oia i⁹ ptinēt ad rōem diffinitiuā. aut fit p extrinseca et inferiora ⁊ huiusmōi sunt q̄ntitas uirtutis ⁊ hecceitas ⁊ modi itrinseci ergo ⁊c. ¶ Sed ɔ hoc instatur quadrupl'r. pmo sic Qd̄ ɔuenit alicui p accidēs non ɔuenit sibi p illō qd̄ ɔuenit sibi p se. sed intēsio ⁊ remissio ɔuenit alicui p accidēs. s. forme ergo nō cōuenit ei p q̄ntitatē uirtutis que ɔuenit forme p se ita ꝙ ē demonstrabilis de ea ¶ 2° Quādocūqз sbm indifferenter se habet ad duo opposita neutrū illoꝝ ē mod⁹ intrisec⁹ illi⁹ sbi. sed forma indifferēter se habet ad intensionē ⁊ remissionē ergo ⁊c. maior patз quia mod⁹ intrisec⁹ ɔuenit ei p se ¶ 3° sic Quandocūqз sbm ita respicit duo ꝙ sine uno potest esse ⁊ sine alio non sed ē demonstrabile de eo. in quocūqз ĝdu unū illoꝝ non ē i sbo p aliud sed forma pōt esse sine augmētatione ⁊ nō pōt esse sine quantitate uirtutis ergo ⁊c. ¶ Quarto sic In quocūqз ĝdu ē q̄ntitas uirtutis in forma. nō aūt augmētatio ĝ ⁊c. maior pз tū q2 demōstrabile ē de forma i quocūqз ĝdu forme repitur. tamen etiam quia caritas in quocūqз ĝdu excedit albedinem. ¶ Ad pmū dico ꝙ q̄ntitas uirtutis ⁊ mod⁹ intrisec⁹ insūt p accidēs ipi forme. ⁊ ideo intensio ⁊ remissio possunt inesse p eā. Intelligendū tamē ꝙ mod⁹ intrisec⁹ non sic inest p accidēs sicut accidēs p accidēs uel sicut ac⁹ inest sbo sed sicut inferi⁹ supiori ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ forma se habet indifferēter ad mōs ⁊ ad intētionē ⁊ remissionē sed nō sicut sbm se habet indifferēter ad albedinē ⁊ nigrediез q2 tali nō repugñt esse sine omnib⁹ talibus sed sicut supi⁹ e indifferēs ad inferiora. ¶ Ad 3ᵐ ⁊ quartū rñdeo sed āte opз itelligē unū qd̄ facit ad solutionē istoꝝ ⁊ omnium pdictoꝝ māifestationē. Apparз eiз mihi ꝙ opз ponere duos modos intrisecos i quacūqз forma augmētabili ⁊ diminibili. un⁹ seqtur rōeз specificam. ali⁹ seqtur gradus indiduales. Prim⁹ inest p se forme quia p rōeз specificā forme pōt demrari de ea sicut p rōnem specificā caritatis i quocūqз ĝdu q̄ntitatis mimo ipa excedit fidē in q̄tocūqз

mixtio gdu. ꝛ h^m istuꝫ gdū non est excessus inter ea que sunt eiusdē rōnis formal'. sed oīa eūdem modū ꝛ gduꝫ pticipāt sicut eādē formā. q̄tū tamē ad indiuidua aliaꝝ spēruꝫ bene ē excessus. Unde licꝫ calidū unū q̄tuꝫ ad istū modū aliud nō excedat tñ calor qlꝫ frig⁹ q̄tū ad istū modū excedit qꝛ demonstrabile ē. ❡ Secūd⁹ autē mod⁹ ē q̄ ꝯsequitur gdus indiuiduales ꝛ h istū modū unū indiuiduum un⁹ spēi excedit aliud eiusdē spēi. ꝛ isto⁹ non ē demōstrabilis de forma p rōem forme sed forma q̄tū de se ē. indifferēter se habet ad multa indiuidua uel ad multas heccitates. Et ex istis patꝫ solutio ad mlta silꝫ ad 3^m de p accñs ꝛ ad 4^m de i^a idifferentia reddēdo singula singulis ❡ Sed h sunt due di. Prīa ē sī natura specifica differt realiter a modo intrīseco ꝛ un⁹ mod⁹ ab alio. Dico ꝙ loquēdo de modo demonstrabili de forma nūq̄ ille mod⁹ differt realiter. ꝛ de isto certū est sed de alio magis est dubium. Potest tamē dici ꝙ sicut forma non differt realiter ab indiuiduis nec ab heccitatib⁹ ita nec a modo ꝯtīte heccitates ꝛ gdus indiuidua les licꝫ ex se sit indifferens ad multas ❡ 2^a di. ē cuiusmōi ptes sunt p quas fit ītensio. Dico ꝙ quedā ptes sunt in forma augmentabili ꝛ in quacūqꝫ alia que dicūtur essentiales .s. partes diffinitiōis ꝛ h istas nō fit nec intēsio nec remissio. Alie aūt sunt ptes non essentiales nec formales sed magis materiales ꝛ indiuiduales sicut sunt modi intrīseci ꝛ gdus indiuiduales ꝛ isti inueniūtur tñ in forma augmētabili ꝛ h istas fit augmētum ❡ Ad argumētum patꝫ.

UTRUM Augmētum caritatis fiat p gdus. ꝙ nō. qꝛ forma habens gdus non ē omnino īꝯpossibilis cū suo ꝯtrio sed caritas omnino est icōpossibilis qꝛ caritas foras mittit timorē. Cōtra Augmētum caritatis ꝯpaꝛ augmēto corpis h apl'm ❡ Hic sunt 4^or difficilia inquirenda ❡ Primū ē si augmētum caritatis fit p gdus ꝙ ē pricipale quesitū ❡ 2^m, si illi gd^s sunt realiter distīcti ❡ 3^m ē si adueniēte gdu sequēte pcedēs corrūpaꝛ sicut multi dicūt. ❡ 4^m si ille gdus qui aduenit in augmento sit caritas sicut prior ❡ Quantū ad primum dicūt aliqui ꝙ augmētum forme non fit p gdus sed p simplicē influxū a minus pfecto ad magis pfectū qꝛ ubi diuersitas gduū ibi diuersitas formarū sed diuerse forme non sunt eiusdē rōnis ꝛ tūc nō fieret p gradus eiusdeꝫ rōnis ❡ Sil'r omne ꝯtītēs in se aliqua distīcta opꝫ ꝙ illud ꝯpōatur ex eis ꝛ sic caritas erit ꝯpōsita ❡ Cōtra istud arguo 4^r. Prio sic Sicut ipossibile ē fieri augmētuꝫ extēsiuū nisi p ptes extēsiuas ita nec itensi^m cuiusmōi ē augmētuꝫ caritatis nisi p ptes intensiuas sed huiusmōi ptes sunt grad⁹ ergo augmētum caritatis fit p gdus ❡ 2° sic Ex illis necessario fit augmentū in que necessario resoluitur augmentatū sed in ptes homogeneas resoluitur sicut patꝫ i diuisione linee que ē quedā resolutio ergo eodē modo fiet augmentū itēsiuū p gdus ❡ 3° sic Processus a min⁹ pfecto ad magis pfectum est q̄dam ascensus sed oīs ascensus necessario fit p gdus ergo pcessus iste fiet p gradus. sed pcessus iste non ē aliud q̄ augmentum ergo ꝛc ❡ 4° sic Nulla eminētia pōt itelligi nisi p aliquē gduꝫ qꝛ eminētia caritatis necessario attēditur h gdus ētitatis i pfectiōibus sed caritas post augmentū ē pfectior q̄ opꝫ ꝙ hoc intelligatur eē p gdus ❡ Ideo dico ꝙ gdus sicut ꝛ ptes possunt intelligi homogenei uel etherogenei. si intelligātur 2° non fit augmentū p gdus qꝛ tūc ult:m⁹ nō eēt eiusdē rōnis cū priori. si aūt intelligāt pmo⁹ dico ꝙ fit p gdus ꝛ p ptes. Et hoc cōfirmatur Omne.n.qd ē diuisibile habet ptes sed forma que ē augmētabilis ē diuisibil' qꝛ diuiditur p motū ergo necessario habꝫ ptes. ❡ Sed ꝯtra hoc istatur 4^r. Prio sic Quicūqꝫ ponit itensionē fieri p gdus necessa⁹ habet ponere ordinē essencialē iter eos qꝛ pfectior necessario p̄supponit ipfectionē essential'r qꝛ illum includit ꝛ āpli⁹. sicut calidum ordine essentiali p̄supponit tepidū. sed iter quecūqꝫ ē ordo eēntialis illa non sunt eiusdem spēi ergo illi gdus nō sunt eiusdē spēi ꝛ sic fiet augmentū ex etherogeneis ꝛ nō ex hōgeneis ❡ 2° sic Ois gdus habꝫ ptes qꝛ qd iducitur successiue habꝫ ptes sed ptes non sunt nisi gdus ergo gdus habet gd^s ꝛ alius gradus

aliios ꝛ sic in gradib⁹ erit ꝓcessus i ifinitū.
¶ 3ᵒ sic Omne diuisibile in īfinitū ē uere ꝯtiᵐ.
sed caritas ē diuisibilis in ifinitū ergo ē uere
ꝯtinua. maior patꝫ ex diffinitiōe ꝯtinui. mi/
nor patꝫ q2 in ḡdibus pōitur ꝓcessus i ifiᵐ
¶ 4ᵒ sic Quādocūqꝫ aliqd est in potentia ad
aliud sicut ꝑfectibile ad ꝑfectionē tᵘ eiusdeꝫ
rōnis esse non possunt. sed si caritas au/
geatur p ḡdus un⁹ erit in potentia respectu
alteri⁹ ꝛ ꝑficietur p eum ergo diuerse rōnis
erūt ¶ Ad pmū dico ꝙ nullus essentialis
ordo ē iter istos ḡdus sed precise accn̄talis.
sicut nec iter ptes linee. unde sicut pma ps
linee posset esse ultima ꝛ media. sic prim⁹
ḡdus posset esse ultim⁹ ¶ Ad illud autē de
tepiditate ē sciendū ꝙ sicut i ptib⁹ linee ꝯsi
deram⁹ pmo rōeꝫ linee īq̄tū ē talis species
q̄titatis. ꝛ ut sic oēs ptes sunt eiusdē rōnis
ꝛ ꝑter hoc ꝯsideram⁹ ptes linee ut induunt
q̄dam rōeꝫ nūi. s. bicubitū uel tricubitū. et
ut sic non ē incōueniēs ꝙ sicut dualitas pre
cedit ordine eētiali trinitatem. ita ps linee
ut accipit rōeꝫ dualitatis ꝛ dicitur bicubita
essentiali ordie ꝓcedit aliam ptem ut induit
rōeꝫ trinitatis ꝛ dicitur tricubita. Sic dico in
ꝓpōito Si eīꝫ ꝯsiderem⁹ formā tepiditatis
īq̄tū ꝓcise est talis qualitas sic dico ꝙ non
ꝑsuppōitur a calore īq̄tū calor talis forma
est. q2 tepiditas ut sic ꝛ calor ut sic sūt eius
dem rōnis oino ꝛ nō pl⁹ unum ꝓcedit essen
tialiter aliud ꝙ ecōuerso. Si autē cōsiderēt
qualitas illa que ē tepiditas nō simplr sed
ut induit rōem nūi sic dicitur tepiditas illa
ꝑsupponi. hoc ē calor tot ḡduū ꝛ calor uel ca
liditas ōꝫ eadeꝫ forma ut induit rōem ma/
ioris nūeri. ꝛ sic accipiēdo dico ꝙ sicut bicu
bitū ordie eētiali ꝓceditur a monocubito
ita caliditas a tepiditate ꝛ non alio modo.
ꝛ sic patꝫ ad illud. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ sicut in
sensibilib⁹ formis que inducūtur p motuꝫ
est diuisibilitas modo illo quo ē in q̄titate. ita
eodē modo ē diuisibilitas in ptib⁹ spūalibus
ꝛ diuisibilitas etiā in infinitū q2 hoc cōuenit
q̄titati. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ sicut in formis sen
sibilib⁹ imaginamur duplicem ꝯtinuationem
unā extēsiuā ꝑ quā coextenditur suo sbiecto
ut si aqua addatur aque ꝛ ꝯtinuē oportet
imaginari ꝯtinuatiōeꝫ cuiuslibet qualitatis.
ꝛ sic frigiditas ꝯtinuat frigiditati. ꝛ de ista
loquēdo non ē dubiū ꝙ talis ꝯtinuitas non
est in caritate nec in aliqua forma que habꝫ
esse in sbo iextēso ꝛ spūali. Aliā aūt imagi
namur ꝯtinuationeꝫ in forma sensibili que
non ē ꝑ q̄titatē extensiuā ut s coextendatur
sbo. sed ꝑ appositionē ḡduū eiusdem rōnis
ꝛ ista non ē pma. ꝓbo q2 que distictis mo/
tibus acq̄rūtur illa sunt necessario disticta
huiusmōi sunt iste ꝯtinuitates. Nā ex mo/
tu additiōis qui fit q̄n additur aqua aque
fit ꝛ acq̄ritur ꝯtinuitas frigiditatis extensi
ua ita ꝙ maior ē frigiditas. i. magis extēsa
sed non ē intēsior. si aūt circa eandem aquā
appōatur uel approximetur ignis fit diui⁹
frigiditatis ꝯtiᵉ non q̄tū ad pmā ꝯtinuita/
tem sed q̄tū ad 2ᵃᵐ. ꝛ silr si ponatur aliq̄d
qđ pōt intēdere frigiditatē nūc ꝯtinuitas in
tensa que pri⁹ non acq̄rebatur nūc acq̄ritur
ꝛ q2 sic sunt in eadē forma distincte poterit
una. s. intēsiua īueniri in spūalibus ꝛ nō ex
tensiua. ꝛ istā dico iueniri ꝛ eē in caritate.
¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ non ē imaginādūꝫ ꝙ un⁹
ḡdus sit in potētia ad aliū ḡduꝫ sed sicut q̄n
linea ꝓtrahitur supficies habēs unaꝫ ptem
linee ē in potētia ad 2ᵃᵐ ꝛ nō una ps linee ē
in potētia ad aliā. ita eodē modo q̄n caritas
augetur una ps non ē in potētia ad aliam.
sed uoluntas totum recipiēs que iam habet
unā ptē ē in potetia ad aliā ¶ Sed hic sunt
alique diffi. Prima ē q2 non uidetur ꝓpter
intēsionē forme necessariū tales ḡdus po/
nere q2 un⁹ āgelus in ꝑfectiōe excedit aliuꝫ
ꝛ tales ptes nō habꝫ nec tales gradus ergo
eodē modo dicetur dē caritate. Dico ꝙ si
angel⁹ posset p motū augeri nec⁹ ꝯcluderet
ꝙ haberet ptes ꝛ realiter distictas q2 iposi
bile ē motum acq̄sitiōis īminare ad aliquid
ꝑexistēs. augmētatio aūt ē talis mot⁹ ¶ 2ᵃ
diffi. Si isti ḡdus in forma sunt terminati
uel sigti ꝑ aliquā certā q̄titatē. dico ꝙ non
sed sicut in ptib⁹ ꝯtinui nulla ē signo i actu
sed in potētia. sed q2 sunt uniformes ꝛ eiusdē
rōnis. Ad placitū ē talia ꝑ intellectū sigre
ꝑ quātitatē quācūqꝫ. Ita dico de gradibus
forme q2 ex se sigtiui non sunt sed propter
uniformitatē in potestate nostri intellectus
ē sigre ꝑ maiorē uel minorem quātitatem.

¶ 3ª dr. ē quare prior pº pducit ꝙ posterior. Dico ꝙ essentialis ordo non ē inter ista sed solū accñtalis. ⁊ ideo nō plꝰ repugt primo pduci ultio ⁊ ultimo priꝰ ꝙ eꝯº. ⁊ᶜ ad illud. ¶ 4ª dr. Si priores possunt destrui poste/riorib⁹ remanentibus. Dico ꝙ sic cū unꝰ n̄ depēdeat ab alio qꝛ sunt eiusdē rōis ⁊ oino uniformes. Ideo sicut pmus sine aliis pōt esse ita alii sine pmo ¶ 5ª di. Qualis est ista ꝯtinuitas ꝙ ponis ¶ Dico ꝙ qui scit pcidere intēsionē ab extēsione facile ē uidere. nam ista ꝯtinuitas ē intēsiua ⁊ non extensiua.

¶ Ad cuiꝰ itellectū ē sciendū ꝙ ista sunt essen/tialiter ordiata. s. homogeneitas. pcessus in infinitū. acqsibilitas p motū ⁊ continuitas. Ordo aūt istoꝝ pbat. Nam ex hoc pbatur ꝙ aliqd homogeneū ē ex hoc ꝙ ē diuisibile ī infinitū. unde Augᵘˢ querit quare corpus ē diuisibile in ifinitū. ⁊ rñdet qꝛ totū habet mediū ⁊ illud mediū habꝫ aliud mediuꝫ. ⁊ hoc psuadetur demōstratiue sic. quādo sunt aliqua eiusdē rōnis ⁊ hōgenea. qcqd est de monstrabile de uno ⁊ de alio sed in hōgene/is totū ⁊ ps sunt eiusdē rōnis ergo cū diuisibi litas sit demōstrabilis de toto seqtur ꝙ ⁊ d̄ qualibꝫ eiꝰ pte. ⁊ sic quelibꝫ ps ē diuisibilis ⁊ hoc pbatur ex homogeneitate. Ex hº au tem ꝙ homogeneū est diuisibile in infinitum seqtur ꝙ illud ē acqsibile p motū qꝛ ex quo in aliquo sunt ptes infinite ⁊ diuisibiles suc/cessiue seqtur ꝙ illud ē acqsibile p motum. Ex hoc aūt ꝙ ē acqsibile p motuꝫ seqtur ꝙ sit ꝯtiᵘᵐ qꝛ si nō non esset acqsibile nisi per mutatiōes que non possunt cōtinuari. quia ergo motꝰ non ē nisi aliqd ꝯtinuuꝫ seqtur ꝙ illa forma ad quā ē motꝰ ē ꝯtinua ¶ Ex istis omnibꝰ appaꝫ ꝙ oportꝫ ponere istam formā ꝯtinuā nō autē ꝯtinuitate extēsiua eo ꝙ sit in sbo inextēso ⁊ indiuisibili sed intēsiua ꝑ ise. 6ª di. Quia ex omnibꝰ istis uidetur sequi ꝙ caritas possit p motū acqri cum sit diuisibilis in infinitū ⁊ cōtinua ¶ Dico ꝙ hoc ei non repugt ex sua natura pter intēsiōeꝫ quam habet sicut ⁊ caliditas ⁊ ideo posset adeo successiue infundi qꝛ tū deꝰ sbito creat de facto dico ꝙ ē oppositū. Eodē modo dico de uirtute acquisita qꝛ causa sbito causat. ⁊ sic ꝑtꝫ ad pmū articulū ¶ Quantū ad 2ᵐ

difficile uidendū ē utrū isti gradꝰ sint realr̄ distīcti. ⁊ dicūt aliqui ꝙ nō sed cadunt oēs in unā actualē realitatē qꝛ ex distīctis ī actu nō pōt fieri unū nisi alterū sit in potentia et aliud in actu ¶ Cōtra hoc arguo ¶ Primo sic. Quādo aliqua sic se habēt ꝙ unum pōt pduci de nouo reliquo non pducto iª sunt realiter distīcta sed huiusmōi sunt gradꝰ isti quos ponimꝰ in forma ergo ⁊c ¶ 2º sic qñ aliqua sic se habēt ꝙ unū pōt destrui reliquo remanēte illa realiter distīguūtur. Hec est uia potissima ad pbandū distīctionē realeꝫ sed pmo gradu remanēte destruūtur poste/riores in diminutiōe ergo ⁊c ¶ 3º sic Ubicūqꝫ manēt eadē pricipia distīctiua in actu rema/net eadem distīctio. sed hecceitates sunt pri/cipia distīctiua in actu oīuꝫ graduū eiusdeꝫ spēi. Nam gradꝰ idē numero ē cōiūctꝰ cum aliis. qui si esset sepatus maneret ideꝫ quia maneret eadē hecceitas ⁊ p ꝯñs eadē distīctio. pbo minorē. naꝫ unio supaddita cū sit que/dam relatio nō uariat hecceitatē ¶ 4º sic Qñ cūqꝫ aliqd totum causaē ab aliqbus in actu oportꝫ ꝙ causantia sint in actu sed totum ī actu causaē a ptibꝰ sicut a causis materiali/bus qꝛ ipsum cōstituiē ex eis ⁊ ē i actu ergo ptes sunt in eo ī actᵘ. Ideo dico ꝙ ptes in linea siue gradꝰ ī forma realitēr distīguūē ⁊ actualr̄. Qđ ꝯfirmaē duplr̄ ¶ Primo sic Quia illa realr̄ ⁊ actualr̄ distīgui uidētur quibꝰ extrema ꝯtradictiōis realiter cōpetūt. sed ptibus ⁊ gradibꝰ multa extrema ꝯtra/dictiōis realr̄ cōpetūt ergo ⁊c ¶ 2º sic Im/possibile ē esse respectum realeꝫ in actu nisi extrema sint ī actu ⁊ realr̄. ⁊ si sit talis re/spectus qui reqrat distīctiōem opꝫ ꝙ si sit in actᵘ ꝙ extrema sint in actᵘ distīcta. sed totuꝫ est ex ptibus unitis. unio ergo quādo toᵐ ē in actᵘ ipsa ē in actᵘ. est etiā unio talr̄ respe/ctus ꝙ ipsa non pōt esse nisi iter distīcta. nā ideꝫ uniri sibi ipsi icludit ꝯdicᵉᵐ. ꝗ uideē ꝙ existēte toto unito realiter ⁊ actualiter sit ꝙ p/tes erūt realiter ⁊ actualiter distīncte ¶ Sed ꝯtra hoc instatur 4ºr ¶ Primo sic. Quod nō ē in actu sed tantū in potētia nō distīguitur actu sed tantū in potētia. sed ꝑ ꝯiter loqueᵗᵉˢ ptes ī ꝯtiᵒ nō sunt nisi in potētia. eodē mō de gradibꝰ ergo ⁊c ¶ 2º sic. Sicut ī ꝯtinuo

sunt infinite ptesita i forma sūt īfiniti gdꝰ
si ergo ponūtur realiter ⁊ actualr distīctī
in ꝯtinuo quolibꝫ ⁊ in qualibꝫ forma .ꝑ te
erūt infinita in actu ¶ 3ᵒ sic Quilibꝫ gradꝰ
caritatis ē caritas . si ergo infiniti gradus
caritatis sunt in anima realiter ⁊ actualiter
distincti . seq̄tur ꝙ ibi erūt infinite caritates
realiter ⁊ actualiter distīcte ¶ 4ᵒ sic Illud ñ
pōt haberi āte diuisionē qḋ acq̄rit ꝑ diuisionem
sed multitudo acq̄ritur ꝑ diuisionē ergo ante
in ꝯtinuo nō erat . ⁊ sic post diuisiōem nūeraᵘ
distīguūtur ergo āte diuisiōem minime ¶ Ad
ꝑmuꝫ dico ꝙ multa pōt in ꝯtinuo pōt itelli/
gi duplr . uno modo in actu existendi ⁊ sic
simplr ꝯcedo ꝙ ibi sunt multa in actu . alio
modo ꝙ in actu subsistendi sic ꝙ unūquodqꝫ
ꝑ se ipsum subsistat . ⁊ isto modo dico ꝙ i ꝯtiᵒ
nō sunt multa nec infinita . sed sicut ē unū
ꝯtiᵐ ita unicū subsistēs ⁊ non plura . Eodem
modo dico de forma . Sic ergo dico ꝙ ptes
sunt in potētia in ꝯtinuo nō q̇dē q̄tum ad
existēdum sed q̄tū ad subsistēdum solū ita ꝙ
potētia ē ad plꝰificationē suppōitoꝝ nō autē
ad plꝰificatiōem existium ¶ Pōt tamē aliť
dici ⁊ in idem redit ꝙ licꝫ ptes nō ponātur i
ꝯtinuo actu diuīse q2 sic esset ꝯtradicᵒ . naꝫ ꝯ̄
tinuū non ē nisi ex unione ptiū . dicere ergo
ptes diuīsas in ꝯtinuo ē idem dicere ꝙ ptes nō
unitas . ponūtur tamē in ꝯtinuo plꝰes ptes
acᵘ distīcte . et hoc declaro faciliter . q2 q̄n
sunt aliqua que īter se habēt ordiem eētia
lem nō repugnt ꝑori esse sine posteriori . disti
ctio ⁊ diuisio sic se habēt . nam distīctio ordīe
essentiali ꝓcedit diuisiōem . oportꝫ eiꝫ omnia
diuisibilia ab īuicēꝫ esse distīncta q2 nihil pōt
diuidi a se ipso ergo cū distinctione poterunt
stare ptes ꝯtinui in ꝯtinuo unite ⁊ nō diuīse
⁊ tamē erūt distīcte . ⁊ sic dico ꝙ in ꝯtinuo
sunt plura distīcta sed non diuīsa ¶ Ad 2ᵐ
dico ꝙ ꝑ iam dicta ad ꝑmū dicitur ꝙ in ꝯtiᵒ
sunt infinite ptes ⁊ in forma etiaꝫ infinitē
gradꝰ in acᵘ . ꝑmo q̇deꝫ in acᵘ existendi ⁊ ñ
in acᵘ subsistēdi . 2ᵒ q2 plura distīcta et non
plura diuīsa ¶ Ad 3ᵐ dicitur ꝙ q̄n forma
cū hoc ꝙ ē forma ē ps alteriꝰ forme ⁊ quasi
ptialis nō dicitur esse forma simplr nisi de
sineret esse ps . quilibꝫ .n. gradꝰ cū hoc ꝙ est
forma ē etiā ps alteriꝰ forme ¶ Ad 4ᵐ dico

ꝙ positis extremis ī esse pōitur relaᵒ que ē
intrīsecus adueniēs . distīctio autē ē huiꝰ/
modi . Ideo dico ꝙ nō plꝰ distīguūtur ptes
post diuisiōem q̄ āte sicut nec accipiūt esse . sed
dico ꝙ ꝑ diuisiōem ꝑsuppōita distīctiōe acq̄rit
respectus extrīsecus adueniēs . Multitudo
sive plꝰalitas subsistētium que non ē respectꝰ
intrīsecꝰ adueniēs sed solū extrīsecꝰ ¶ Sed
hic sunt dū . Prima ē qualis ē ueritas istorū
graduū in forma . Dico ꝙ ē unitas ꝯtinui
tatis que stat cū distīctione nūali que fit ꝑ
heccitates uel ꝓprietates indiduales . exᵐ i
ptibus linee . cū hoc eiꝫ ꝙ sunt realr distīcte
ꝑ suas heccitates stat ꝯtinuitas extensiua ⁊
eodē modo hic loquēdo de ꝯtinuitate itēsiua
¶ 2ᵃ dū . ē de diffinitiōe ꝯtinui . q2 dicitur ꝙ
ptes ad aliquē cōem ťminuꝫ copulātur . q̄s
ē hic ťminꝰ in caritate ad quē talia copulāť .
Dico ꝙ duplr pōt r̄nderi . Prio ꝙ hec ē dif
finitio ꝯtinui extēsiui ⁊ nō intēsiui ¶ Sed
ꝯtra hoc ē illud qḋ fuit dictū ꝙ licꝫ caritas
in istanti cāretur tamē deꝰ posset eā ꝑ motū
cāre . tūc sic Sicut motꝰ ad q̄titatē habꝫ ꝑn
cipiū ťinū ⁊ mediū i sei̇pō . ita ē in forma q2
cuilibꝫ mutato esse corr̄ndet unū indiuisibile
sicut pūctus ꝯtinuās ptes linee sic mutatuꝫ
esse ꝯtinuat ptes motus . ita in ꝓposito ui/
detur ¶ Potest etiā dici ꝙ sicut in motu ad
q̄titate ptibꝰ motꝰ corr̄ndēt ptes forme ⁊ in
diuisibiles indiuisibilꝰ . ita in motu ad caritatē
ps r̄ndet pti ⁊ indiuisibile indiuisibili suo mō .
Prima respōsio ē facilior ¶ 3ᵃ difficultas
ē ꝙ cū natura specifica sit idē realr cū quolꝫ
gradu . alioq̇n posset fieri caritas siue ali/
quo gradu q2 semp esset prior posito ꝙ eēt
realiter distīcta . sed posita idētitate quomō
distīguūtur isti gradus . Dico ꝙ sicut naťa
humana in diuersis indiduis aut sicut essen
tia diuina in tribus ꝑsonis ꝑter hᵒ ꝙ eētia
diuina ē eadē natura nūo in tribꝰ suppōitis
sed natura humana ē una nō tamē una nu/
mero in plꝰibus sic caritas ē una in pluribꝰ
gradibus ¶ 4ᵃ dū . Si isti gradꝰ differunt
ab heccitatibus . Dico ꝙ illud qḋ addit gdꝰ
ad naturā specificā non ē nisi heccitas quia
indiduū non addit ad naturā nisi heccitatē
⁊ ideo sicut heccitas differt ita ⁊ gradus
¶ 5ᵃ dū . Cū multiplicato iferiori multiplicať

supius si isti grad⁹ quorum qlibꝫ ē caritas
q̄dditatie ⁊ iter se sunt distīcti, erunt multe
caritates iter se distīcte. Dico ꝙ sūt multe
caritates pcia les ⁊ ideo ñ possunt dici mlte
simplr. ē aūt soᵐ una tōlis ⁊ ideo solū una
simplr ¶ Pōt aliter dici ꝙ distīctio eqpolls
ꝑdicato negatio ⁊ tc̄ arguēdo ē falla ꝯñtis
a destructione añtis. ¶ Quātum ad 3ᵐ p/
tractādum Utrū ꝑexistēs caritas i augmen
to corrūpatur ¶ Dicūt aliqui ꝙ sic ⁊ h⁹ ideo
quia t̄mini motus incōpossibiles sunt. sed
caritas ꝑexistēs ē t̄minus a quo caritas que
acq̄ritur ē t̄min⁹ ad quē ergo aduenīete cari
tate acq̄sita tāꝗ̄ t̄mino ad quē caritas preex
istens corrūpitur tāꝗ̄ t̄min⁹ a quo. ¶ Sed
ꝯtra hoc instatur 4ᵒ ¶ Primo ꝯpādo habitū
ad actum. ⁊ hoc sic Nam de⁹ pōt augere ca
ritatē in eodem instāti in quo quis meretur
augmētum caritatis. sed ꝓ quocūqꝫ instāti
est act⁹ meritori⁹ ē caritas que ē pricipiū ac/
tus ergo in eodē instāti erit ḡdus qui datur
ꝓpter meritū ⁊ ḡdus ꝓpter quē ille actus ē
meritori⁹. ⁊ sic simul stabūt t̄min⁹ a quo et
t̄min⁹ ad quē ¶ 2ᵒ sic Naꝫ de facto uidetur
ꝙ deus augeret caritatē in eodē instāti in quo
quis meretur sicut in eodē instāti in quo q̄s
meretur caritatē de ꝯgruo in eodeꝫ instanti
infunditur ei ergo ⁊c̄. ¶ 3ᵒ sic Quecūꝫ pos/
sunt esse uel sunt simul pro eodem instanti
possunt esse simul ꝓ eodē tempe. sed loquē
do de uirtutib⁹ moralib⁹ ꝑexistēs ⁊ adueni
ens possunt esse ⁊ stant simul ꝓ aliquo in/
stāti ergo ⁊c̄. Ma. patꝫ qꝛ que sunt simul
ꝓ uno instāti ex suis rōnib⁹ formalib⁹ non
repugnāt. quecūqꝫ autem sunt talia que ex
suis rōnib⁹ formalib⁹ nō repugnāt simplr
sunt ꝯpossibilia. Mi. ꝓbo Causa i actu est
simul cū effectu in actu modo actus ē causa
habit⁹ ⁊ augmēn habit⁹ ergo act⁹ ⁊ grad⁹
habit⁹ aduenīēs stāt simul. similr actus ē
ab habitu ꝑexistēte causat⁹ ergo habit⁹ ꝑex
istēs ⁊ actus ab eo causat⁹ simul stāt. Tūc
sic Habitus ꝑcedēs ⁊ actus sunt simul ⁊ ac
tus ⁊ habit⁹ aduenīēs sunt simul ergo ⁊c̄.
¶ 4ᵒ sic Nam uoluntas ꝑ actū suum potest
intēdere ⁊ remittere actuꝫ intelligendi sicut
imparare ⁊ nō imparare. cū aūt act⁹ iste ꝑ quem
intēditur sit simul cū gradu aduenīēte. qꝛ ꝑ
actuꝫ inducerē ⁊ ꝯstat ꝙ aliq̄d ē cū illo gradu
uolūtatis qui inducit ꝑ eū. qꝛ si nō tūc act⁹
uolūtatis esset circa ignotū ergo simul cum
actu uolūtatis stat actus prim⁹ ⁊ sequens.
¶ 2ᵒ arguo ꝯpando actū ad habitū ⁊ h⁹ ꝓbo
Nam si semꝑ corrūperet ꝑexistens sequeret
ꝙ magis meretur homo in actu remisso ꝙ̄
intenso. hoc ē f'lm ⁊ impossibile ergo illud
ex quo seq̄tur. ꝓbatio ꝯñtie Nam cuicūqꝫ
actui meritorio debetur augmētū caritatis
ponatur ergo caritas acq̄sita ꝑ mltos actus
intēsos ⁊ sequatur actus remissus ꝑ tc cum
tota caritas ꝑexistēs corrūpatur ⁊ nou⁹ ḡd⁹
iducitur qui excedit totā aliā. cuꝫ ꝑ multos
actus ꝑcedētes intēsos non fuerit ille actus
intēsus acq̄sit⁹. ⁊ ꝑ remissum sic seq̄tur er/
go ⁊c̄ ¶ 2ᵒ sic Naꝫ in actib⁹ uirtutū mora/
lium ⁊ naturaliū ex q̄bus ipse uirtutes au/
gentur prior pōt esse intensior ⁊ posterior
remissior. sed cū ꝑ posteriorē fiat augmētū
ꝑoris seq̄tur idē. 3ᵒ sic Nam uirt⁹ ē pnciᵐ
act⁹ augmēti cū ergo effect⁹ nō possit excedē
causam suā nō poterit caritas 2ᵃ aduenīens
esse ꝑfectior caritate ꝑexistēte que ē ei⁹ cā.
¶ 3ᵒ pncipalr arᵒ ex ꝯriis. pᵒ sic nā calidū re
mittēs frigidū ꝑ tc iducit calorē ⁊ corrūpit
frig⁹ ⁊ simul iducit Nam sicut i augmēta/
tione totū ꝑexñs corrūpitur ⁊ nouū idiuiduū
fit sic erit in dimīutiōe ꝙ totū ꝑexñs corrūpi
tur ⁊ ab eodē agēte nouū indiuiduū ḡnabit.
⁊ sic calidꝫ simul iducet frig⁹ ⁊ caliditatē
qd̄ ē f'lm ¶ 2ᵒ sic Eodeꝫ modo quo ꝯcedit
magis ⁊ min⁹ in accñtib⁹ negare in sbīis. s;
ille mod⁹ nō negat in sbīis ꝙ aliq̄d minus
ꝑfectuꝫ corrūpatur ⁊ ꝑfecti⁹ inducat ḡ ⁊c̄.
¶ 3ᵒ sic Ipsimꝫ ꝯcedum ꝙ qꝛ ad a ꝑpxiationē
a sequit b ꝯcludit euidenter ꝙ a ē causa b. cuꝫ
ergo ad appximationē calidi remittat fri/
giditas ⁊ hoc non fit sine noua frigiditate
inducta sequit ⁊c̄ ¶ 4ᵒ sic Inter iᵃ que sunt
eiusdeꝫ spēi ipossibile ē esse ordiēꝫ eminētie
sed si indiuiduꝫ ꝑexistēs sic se habeat ad idi/
uiduuꝫ sequēs seq̄tur simplr ꝙ iter illa est
ordo eminētie ¶ Ultimo arguit pricipaliter
sic Naꝫ ipsimet ꝯcedunt ꝙ sicut preexistens
qualitas corrumpit in aduentu alteri⁹. ita
ipsi ꝯcedunt ꝙ hoc etiā ē in aduentu q̄ntita/
tis molis ¶ Ex hoc sequunt 4ᵒʳ icōuenientia.

Primũ ẽ q̄ oia accñtia sensibilia continue variabũtur in hoie. naꝫ semp homo crescit ⁊ decrescit ⁊ p ꝯñs ꝯti° mutatᷣ q̄titas ⁊ sic p ꝯñs mutanᷣ oia accñA fundata in q̄titate. ¶ 2ᵐ ẽ q̄ ad additiõem uni° gutte aque i mari mutabitur tota q̄titas maris q: ẽ maior q̄ ante ⁊ sic addẽs guttã ageret i q̄titã cuiusqꝫ distãtiam q: in alia pte maris ¶ 3ᵐ ẽ istud q̄ in sacramẽto eucharistie non remanebit corp° xp̄i nisi p momẽtum naꝫ spẽs cõtinue ꝯdensanᷣ ꝓpter euaporationẽ ꝯtinuã sed cõdensatio ẽ minoratio q̄titatis. minoratio aũt q̄titatis necessario ẽ destructio uel presuppõit destructiõem q̄titatis preexistentis. sed quãcũqꝫ q̄titas minoratur uel q̄titas eadem nũo mutatur nõ remanet corpus xp̄i. seq̄tur ergo q̄ nõ remanebit nisi p instanti. ¶ 4ᵐ ẽ istud .s. q̄ agẽs ꝑ͛ꝑtuuꝫ ꝓduceret accñs separatuꝫ. Agẽs eiꝫ naturale pt rarefacere species illas q̄tas tamẽ una nõ põt esse forme maioris et minoris q: non manꝫ eadẽ ꝗ ⁊c. Sed hic ẽ diffi. si opꝫ ꝑ istos ponere i quolꝫ momẽto nouã q̄titatẽ. Dico q̄ sic q: i uno mutato esse uel habetur noua forma ⁊ existit ꝓ illo ⁊ ꝓ alio uel nõ. si nõ qua rõne in una habetur noua forma eadem ratione ⁊ in alia habetur alia forma ⁊ sic tot noue forme quot momẽta. Si dicas q̄ noua existit pl° q̄ in momẽto ergo p duo. cũ ꝗ inter quecunqꝫ mutata esse sit mot° medi° ⁊ inter quecũqꝫ medium sit duratio sequitur q̄ illa q̄titas manebit p temp° ⁊ tamẽ ꝯti° augetᷣ, qõ ẽ ꝯ opinionẽ. uel si in 2° acq̄sita ẽ aᵃ portio que p° nõ erat ꝗ illa que erat in p̄ori momẽto ⁊ illa que ẽ in posteriori erũt ꝯpossibiles qõ ẽ ꝯ opiniõem. ⁊ sequitᷣ multa incõuenientia ¶ Primũ ẽ q̄ ultia aduenĩes erit infinita. nã q̃nqꝫ fit augmẽtum p ptes eiusdẽ q̄titatis si uadat tale augmẽtum in īfinitũ ultia erit infinita. sic in ꝓposito ꝗ ultima erit infinita ¶ 2ᵐ q: ꝯtiᵐ ꝯstabit ex indiuisibilibus. nã quãtitatiua inouatio semp fit in instãti ⁊ in illo itermedio iter instãs ⁊ istãs põt acq̄ri aliq̃d. sequitᷣ q̄ quãtitas erit ꝯposita ex indiuisibilib°. Si dicas q̄ idẽ uidetur sequi de irradiatiõe istãtanea solis ¶ Dico q̄ irra° solis est continua eodem modo quo intelligim° q̄ mot° ẽ ꝯtinu° ergo non valet instãtia de irra°ne solis ¶ 3ᵐ erit q̄ augmẽtatio nõ erit mot° sed mutatio q: motui ꝯ respondet ꝑmin° uni inst° sed nulla quãtitas ẽ que coexistat motui sed p̄cise mutato esse ⁊ in instãti ergo ⁊c ¶ 4ᵐ ẽ q̄ mot° nõ ꝯmensurabitur termio eo q̄ nõ sunt i eadẽ mẽsura mot° ẽ in tempe. ꝑmin° aũt siue ptes ꝑi semp sunt in instãti ⁊ p̄cise ergo non ẽ ꝯmensuratio ¶ Ad rõem ꝑ oĩus opposite dicitur q̄ ibi sunt duo ꝑmini positiui quorũ unus depditur ⁊ ali° acq̄ritur nõ tamẽ sunt isti ꝑi aliqua forma minor ⁊ aliqua forma maior sed actualitas quã pdit minor ẽ ꝑminus a quo ⁊ actualitas alia acq̄sita cũ aᵃ ẽ ꝑmin° ad quẽ ¶ Sed solutio nõ satisfacit q: cũ hec actualitas sit accñs quoddã. uidẽtur eedeꝫ difficultates remanere que pri° erãt de caritate. Dicitur ab aliis q̄ ꝑmini isti° motus sunt pfectum ⁊ inpfectũ. sed hoc non ualet q̃n itur de ipfecto ad pfectũ nihil positiuũ depditur ¶ Difficultas autẽ rõnis stat i hoc q̄ aliqõ positiuũ depditur ¶ Dico ergo ad rõem q̄ cũ ꝗdu p̄existẽte stat priuatio ꝗdus sequẽns. ⁊ q: in omni ꝑ se mutatiõne ꝑmini ꝑ se sunt p̄uatio ⁊ forma. licꝫ forte istis aliqua p accñs ꝯiugimur ¶ Dico q̄ p̄ua° ẽ ꝑmin° a quo ⁊ ꝗdus ẽ ꝑmin° ad quẽ ⁊ ista sunt incõpossibilia. sed ꝑmin° a quo ⁊ ad quẽ positiui ut duo ꝗdus .s. p̄cedẽs ⁊ subsequens sunt ꝯpossibiles. ¶ Quãtum ad 4ᵐ difficile pertractãdum .s. utrũ illud qõ aduenit ⁊ illud qõ acq̄ritur p augmentum sit caritas sicut prior erat ita q̄ caritas ita uere de eo p̄dicetᷣ sicut de p̄mo ¶ Et quantum ad hoc dico 4ᵒʳ ꝯclusiões. Prima ẽ ista q̄ .s. in augmẽto caritatis nou° gradus acq̄ritur. q: ut determinatũ ẽ Augmen. caritatis fit p gradus ad ꝗdum ñni p̄existẽtem nõ põt augmẽtum ꝑminari ergo ad nouũ ꝑminabitᷣ ¶ 2ᵃ ẽ ista q̄ ibi rõ formalis uere in isto ꝗdu aduenientе reperta de nouo nõ acq̄ritur. quia eadem q̃ditas p̄fuit tõlis in ꝗdib° p̄cedẽtibus. q: sunt eiusdẽ rõnis ⁊ q̃ditatis formalis. ¶ 3ᵃ ẽ ista q̄ heccitas talis gradus de nouo aduenĩẽtis de nouo inducitᷣ. nam oẽs ꝗdus nũo distĩguũtur p heccitates. heccitas autẽ isti° ꝗdus aduenĩẽtis non prefuit ergo ⁊c. ¶ 4ᵃ ẽ ista q̄ .s. heccitas de nouo acquisita na

est formaliter caritas q2 nullū diſtū foꝛal'r icluditur in diſtīcte ſuo ſed natura ſpecifica ꝑ hecceitates diſtītur ad modū gn̄is i īdiduā ergo in eis nō icluditur ¶ Sed ɔtra iſtas ɔcluſiōes iſtatur 4°. ¶ Primo ſic q2 ꝓducto forte ꝓducit homo ꝑ locū a pte ſbiectiua. cū ergo qlibʒ grad° adueniēs ſit indiduuʒ caritatis ſeqtur eodē modo ꝙ ipſo ꝓducto ꝓducatur caritas ꝑ locū a pte ſbiectiua ¶ 2° ſic Videtur .n. ꝙ nec ꝑmus nec 2° nec aliquis ḡdus caritatis ꝓducit ꝑ rōem formalē uel ꝓduct° fuerit poſt Abel. q2 rō formal'r fuit in eo ꝓducta ⁊ ſtetit. ergo impoſſibile ē ꝙ poſtea fuerit ꝓducta ¶ 3° ſic q2 uidetur ꝙ non ē ħ ꝑ ꝓdicta augmentū caritatis. quia poſito ḡdu ꝑmo nulla caritas acquirit. ſed ſola hecceitas. cuʒ ergo ex appōne hecceitatis ſola hecceitas augeatur ⁊ nō caritas uidetur ſequi incōueniēs ¶ 4° ſic Nā i homogeneis ꝑ dicta ſupiꝰ quelibʒ ꝑ ſe ps habʒ rōeʒ forme ſicut totū q2 ps ⁊ totū ſunt eiuſdē rōnis ſed ſi totū ꝓducit caritas ꝓducitur ḡ eodeʒ modo ſt qlibʒ ḡdus ꝓducit. ¶ Ad ꝑmuʒ dico ꝙ homo non ē ultimate abſtractuʒ ⁊ iō multa poſſunt dici de eo que nō dicerentur de eiuſdē q̄dditate ſicut ꝓduci ⁊ talia. ſimiliter dico de caritate. unde caritas in 2° ḡdu ꝓducitur nō tamē eiꝰ q̄dditas ¶ Ad 2ᵐ dō uniformiter loquēdo ꝙ ſicut caritas utrobiqʒ ꝓducit ita eodē modo negādū ē poſita i Abel ꝙ q̄dditas apliꝰ ꝓducit. tamē bene pōt ɔcedi ꝙ q̄dditas caritatis ꝓducit ut i h°. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ multa ꝑta attribuūt nature que nō ɔueniūt ei ꝑ ſolā q̄dditatē ſed ꝑ ſuas hecceitates ſicut diſtīgui nūeral'r ⁊ ita ō multis aliis. Eodē modo pōt dici de augmentatione. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ hecceitas formal'r non ē formal'r caritas. ſed ḡdus cōſtās ex hecceitate ⁊ ḡdu uel forma illō totū ē īdiduū caritatis ⁊ hoc totū eſt ꝑſe q̄ð ḡnatur et de nouo acq̄ritur. Ideo dico ꝙ qn̄ caritas augetur nō acq̄rit natura ſpecifica que ꝑerat. ſed totꝰ ḡdus acq̄ritur rōne ꝓprietatis. ¶ Sed dicis ꝙ etiā caritas augetur nō ꝑ caritatē ſed ꝑ ɔcaritatē. Dico ꝙ dictuʒ illiꝰ doc. ſ. Aureoli ſi ſic itelligat ꝙ ḡdꝰ iᵉ adueniēs ē caritas. nō tamē rōne illiꝰ q̄ð ꝑſe de nouo uenit q̄ð ē hecceitas ſed ē ſolū ɔcaritas et nō caritas. Dico ꝙ ꝑ iſtū modum pōt bene itelligi ꝙ hecceitas non ē formal'r caritas ſʒ tamē bene pōt dici ſatis ꝓprie ɔcaritas eo ꝙ ad idem genus ⁊ ad eandē ſpēm ad quā ꝑtinet caritas ⁊ ipſa ꝑtinet. reducitue tamen. ¶ Sed ħ occurrit aliqua du ¶ Primum eſt Quō pōt ſtare ḡdus ꝑexiſtēs cū ꝑuatiōe oppōita ḡdus alti aduenīeti cū ꝑuatio reſpiciat formā ⁊ forma ḡdus aduēientis iā habetur Dico ꝙ habēs unū ḡdum iam nō hʒ ꝑuationem nature ſpecifice q2 naturā ſpecificaʒ in ſe habʒ. ſed ꝑſe habʒ ꝑuationē illiꝰ quod aduenit ⁊ nō habiti. ⁊ illa ē ꝑuatio hecceitatum q2 ille ꝑſe nō habētur ¶ 2ᵐ dī.ē Si in quolibʒ mutato eſſe augmēti acq̄rit aliqua portio forme augmētabilis ¶ Dico ꝙ nō q2 quelibʒ portio forme ē forma ⁊ ſi i mutato eſſe acq̄ritur i inſtāti forma acq̄reretur. dico ergo ꝙ non ē imaginādum ꝙ aliq̄s ḡdꝰ caloris acq̄ratur in aliquo mutato eſſe ſeu i momēto q2 ſic totꝰ calor ɔſtās ex talibꝰ nō induceretur in tempe ſed ꝑſe calor uel eius ḡdus ꝑ motū acq̄ritur. Intelligēdum tn̄ ꝙ iſti ḡdus in forma habēt quadruplicē unitatem ꝙuis ipſi eſſent ſepati ab omni ſbiecto ita ꝙ nullā illaꝝ unitatū hn̄t a ſbō i augmēto ¶ Prima unitas ē idiētis. licʒ eīm ſint diſtīcti nō tamē diſſi ſicut ſunt caritates duarum aiaꝝ ¶ 2ᵃ ē unitas ɔpōnis Nā omnis forma ɔpōitur ex ſuis ḡdibꝰ ſicut omne cōtinuū ex ſuis ptibꝰ licʒ nō ſit talis ɔpō qual'r ē iter ēs actu ⁊ ēs in potētia ¶ 3ᵃ unitas eſt ɔtinuitatis q2 licʒ nō habeāt unitatē extenſiuā que debetur q̄ntitati molis. habent tn̄ ɔtinuitatē īteſiuā naʒ extrema ſunt unum ⁊ non niſi rōne talis ɔtinuitatis ¶ 4ᵃ ē unitas hōgeneitatis q2 ſunt euſdē rōis formalis. Nam q̄libʒ ḡdus caritatis eſt caritas n̄ caritas que ē totū ſed caritas que uniuoce dicitur de eis ⁊ de toto ſicut patʒ de aqua. ¶ Ad argumētū in pricipio patʒ.

¶ Diſtīctio .19ᵃ.

CIRCA .19ᵃᵐ diſtīctiōeʒ ɔtinuādo quero Utrū caritas ſit augmētabilis in infinitum. ꝙ ſic Caritas nunq̄ excidit ꝑ ap. ſed omne quod finitur

ꝓueniet ergo ҡc. ¶ Cōtra ꝓ Jo. Caritas dei
pfecta ē in nobis. Hic ītroducitur 4ᵐ dcᵐ
pbabilia. Primū est ꝙ caritas in aīa nostra
licȝ nō sit augmētabilis in infinitum ꝑ ptes
equales ꝙtitatis, est tamē augmētabilis i
infinitū ꝑ ptes eiusdē ꝓportiōis ¶ 2ᵐ dictuȝ
ē ꝙ caritas sepata ē augmētabilis i infiniti
ꝑ ptes eiusdē ꝙtitatis eo.s.mō quo repugt
caritati ꝯiūcte. 3ᵐ dictū ē ꝙ caritas potest
augeri illo modo in infinitū .s.ꝑ ptes eius/
dem ꝙtitatis ꝙ ipsa pōt causari ⁊ eē ifinita
¶ 4ᵐ dictū ē simi^e huic ꝙ caritas sepata pōt
eē de potētia dei absoluta infinita actu.
¶ Quantū ad pmuȝ dictū aīꝙ ꝓbetur p/
mitto unū ꝙ omne ꝯtinuū licȝ ꝑ ptes equa/
les possit ꝯsumi sicut celū ⁊ qōcunqȝ contiᵐ
ꝙtūcunqȝ magnū ꝑ ptē ꝙtūcūqȝ minimam
aliquociēs disum ꝯsumi pōt tamē hoc nō ob
stāte ipsuȝ ꝯtiᵐ ꝑ ptes eiusdē ꝓportiōis nō
pōt ꝯsumi. qȝ si sint duo monocubita acci/
pias mediā ptē.s.monocubitatē ⁊ postea me
diam medii nūꝙ̄ uenies ad finē ¶ Jsta dico i
augmēto ꝙ si fiat augmentū ꝑ ptes eiusdeȝ
ꝙtitatis ꝙcūqȝ minimas. pōt tamē augmēta
ri ꝙ excedet ꝙtitas aucta oēm aliā ꝙtitatē.
sed loquēdo de augmēto ꝑ ptes eiusdē ꝓpor
tionis non ē sic. exᵐ Accipiāt duo monocu
bita ꝙcꝙd diditur de uno pōt alteri addi. cū
ergo diuisio uniᵒ uadat in ifinitū ꝑ ptes eiᵒdē
ꝓportiōis ⁊ tamē nūꝙ̄ ꝯsumitur. Eodē mō
augmētatio alteriᵒ ibit in ifinitū ꝑ appōem
eaꝝ. pmū diuersaꝝ ab alio ⁊ tamē nūꝙ̄ attī
geret ad ꝙtitatē duoꝝ monocubitoꝝ. sicut
patȝ. Hoc uiso ꝓbo pmū dictū ⁊ pmo quo
ad pmam ptē sic Omnis natā finita habet
capacitatē finitā sed uolūtas ē natura finita
ergo eiᵒ capacitas ē finita sed omnis capaci
tas finita pōt adequari ꝑ ptes finitas quia
capacitas finita pōt mensurari ꝑ aliquā quāti
tatē aliquotiēs sumptā igif poterit adequa
ri ꝑ ptes eiusdē quātitatis ꝓportionabiliter
sumptas ¶ Exᵐ uas ē dētminate capacitatis
⁊ finite corpal^r loquēdo ⁊ ideo replet aliꝗ/
bus ptibᵒ dētminans. ꝙ autē uoluntas et
quelibȝ alia potētia sint finite capacitatis ꝺ
se patȝ ergo augmētando caritatē ꝑ partem
eiusdē quātitatis erit deuenire ad aliꝗd ul/
tra quod ipsa uolūtas nō poterit recipere.

Nūc ꝓbo 2ᵃᵐ ptē illiᵒ dictū.s.ꝙ ꝑ ptes eiusdē
ꝓportiōis poterit caritas creata augeri in
infinitū ⁊ hoc euidēter ꝓbo sic Supposito ꝙ
uolūtas poterit recipe caritatē .x.ꝙdum diui
datur illa caritas ⁊ ponatur in illa uolūtate
soluȝ caritas .s.ꝙdum Arguo sic Quicquid
auferf ꝑ diuisionē a caritate .s.ꝙduum poterit
addi alteri caritati .s.ꝙduum que ē in uolū/
tate nam hoc nō repugt uolūtati qȝ totā eaȝ
poterit recipe ergo ⁊ quodlibet sui. nec re/
pugt ipsi caritati in se. patȝ ꝗ illa ꝓposiᵒ.
sed possint infinite ptes auferri ab 1ᵃ carita
te .s.ꝙduū semꝑ accipiēdo ptes eiusdē ꝓpor
tionis ergo ifinite ptes eiusdē possunt addi
caritati que ē in aīa uel in uolūtate ⁊ sic eius
augmētum erit isto modo ad infinitum.
¶ Maᵃ satis nota ē. Miᵃ ꝓbo ꝙ.s.caritas .s.
ꝙduū sit diuisibilis in infinitū. qȝ qū aliqua
sunt eiusdē rōnis formalis ꝙcꝙd ꝯpetit ꝑ se
uni inest ⁊ altri sed tota ista caritas ⁊ quelȝ
ps eiusdeȝ sunt eiusdē rōnis formalis ergo
cū diuisibilitas ꝯpetat ꝑ se in 2ᵒ mō ipi carita
ti toti sicut naturalis eiᵒ aptitudo. sequitur
etiā ꝙ ꝯueniat cuilibȝ eiᵒ pti ⁊ sic quelibȝ eiᵒ
ps erit diuisibilis sicut eiᵒ totū ergo ҡc. ¶ 2ᵒ
ꝓbatur illud sic Omne homogeneū ex eo ꝙ
tale ē diuisibile in infinitū sed caritas .s.ꝙduū
est ꝙd homogeneū ergo ipsa erit diuisibilis in
infinitū ⁊ sic habetur ꝓpositū ¶ 2ᵐ pnci/
pale ꝓbatur sic.s.ꝙ caritas nō possit augeri
in infinitū ꝑ ptes eiusdē quātitatis. Quia
omnis causa finita pōt habere effectum ita
adequatū ꝙ ultra illū non pōt ꝓcedere sed
uolūtas que ē causa ē finita ergo cū ipsa sit
causa caritatis in gn̄e cause materialis necᵒ
sequif ꝙ ipsa poterit habere caritatē aliquā
sibi adequatā in rōne effectus ¶ Hoc aūt nō
obstante dico ꝙ caritas sepata pōt augeri in
infinitū qȝ caritas pōt multiplicari i ifinitū
ita ꝙ sint indiuidua infinita caritatis ⁊ 1ᵃ oia
unibilia sunt. sed indiuidua infinita unius
forme si uniātur faciunt infinituȝ ergo il/
la caritas ē infinita. Maᵃ ꝓbo quātum ad
utrāqȝ ptē sui. Primo qȝ indiuidua ifinita
caritatis possunt a deo creari. Nā cōstat ꝙ
deᵒ infinitas aīas pōt creare sicut si pcedit
mūdum durare in infinitū sed cuicunqȝ aīe
pōt deᵒ infundere caritatē ergo pōt ifinita

indiduas caritatis cire. hec oia sut euidetia; sed ostat q de⁹ illas caritates pot separe qz sepat acciña sensibilia ergo rc. Nuc probo 2ᵃᵐ premi.s. q sint unibilia sic Quecuqz sunt eiusde ronis formalis quicqd e demostrabile de uno ut sic e demostrabile de alio. sed oia illa indidua sunt eiusde ronis formalis. na sunt eiusde spei. cum ergo unibilitas pot d uno demostrari poterit de quolibz illorum demostrari. Ma. patz. Mi. declaro. nam quelibz ppria passio pot uniri ei cui⁹ e ppa passio sed aptitudo naturalis est ppria passio illi⁹ cui puenit ergo aptitudo naturalis ad unioem e ppria passio cuiuslibz illoz. iduii duoru ⁊ hoc pot sic argui Quot caritates pot de⁹ pducere pot unire sed infinitas pot pducere ergo ifinitas pot unire sed infinite si uniatur faciut una ifinita ergo pot deus facere una ifinita. ❡ 3ᵐ dictum pricipale .s. q posito q de⁹ pot caritate illa in uoluntate i infinitu augere p istum modu qui dictus e seqtur q de⁹ una caritate infinita actu pot causare ⁊ pbo sic pmo Quecuqz sunt a deo pducibilia sunt simul pducibilia ubi eis n repugnt simultas. cum g gdib⁹ caritatis non repugnt simultas ⁊ ipsi infiniti possunt a deo pduci seqtur q infiniti possunt a deo simul pduci sed quoscuqz pot simul pducere pot unire ergo de⁹ pot unire ifinitos ⁊ sic erit infinita caritas in actu ⁊ hoc totum seqtur qz de⁹ pot infinitos pducere si e augmetabilis in ifinitu ⁊ ipsi insil no repugnt esse g rc.

2° sic Si uolutas pot caritatem recipe que existes in uolutate posset in infinitu augeri posset de⁹ caritate actu ifinita in ea causare pbatio qz cuicuqz cause create potest effect⁹ adequat⁹ dari. cu ergo effect⁹ adequat⁹ uoluntati sit caritas augmentabilis in ifinitu ⁊ ipsa e causa materialis respectu caritatis si ipsa posset recipe in ifinitu seqtur q deus caritate infinita poterit causare. Cofirmat eade pntia qz qtum puenit in talib⁹ esse in potetia tantu ptingit esse in actu qz unu no necessario pcedit aliud sicut e in divisione pti⁹ in qua semp una dio stat cu potetia necessa⁹ ad ulteriore. sic non e uicis ❡ 4ᵐ dictu pnci/pale .s. q caritas sepata pot augeri i ifinitu q ipsa posset esse de potentia dei absoluta infinita. pbatur qz quot pot pducere pot actu unire sed infinitas pot pducere actu g ⁊ unire actu. Tuc sic Omne illud qd costat ex gdib⁹ qtitatiuis infinitis siue qtitate molis siue uirtutis omne tale e infinitu sz ista caritas ostaret ex ifinitis gdib⁹ g ipsa esset actu infinita. ❡ Sed cotra hoc istatur 4° .p° ꝯ primuz sic Impossibile uidet q alicui create limitato fiat appo ifinitaz entitatu qua/rum quelibz dicat pfectione simpl'r qn ex/cedat duplu suu uel triplu ⁊ sic cu p augme/tum p ptes eiusde pportionis fiat appositio ifinitoz etiaz qz infinitoz gduu quorum qlibz dicit pfectione simpl'r impossibile ui/detur q illud cui fit talis additio sic fiet ci/tra duplum uel triplu qn illud necessario excedat i pfectione ❡ 2° otra 2ᵐ sic. Nam si caritas sepata augmetatur aut i⁹ augmen/tatio e motus aut muta°. non e motus qa sine mobili esset quod e falsum. nec muta/tio qz muta° diffinitur p sbm. hic nullu sbz est ergo rc. ❡ 3° otra 3ᵐ qz non uidetur qn forma i uolutate sit augmetabilis i ifinitu qz non rone forme qz sepata pot. nec rone agetis eode modo. nec rone capacitatis uo/luntatis qz ipsa augetur ex augmeto carita/tis ergo nulla causa uidetur. 4° cotra 4ᵐ sic Nam omnis pfectio simpl'r e de⁹ si ipsa sit ifinita sed ipsa caritas e pfectio simpl'r ⁊ p te pot esse ifinita ergo ista caritas erit de⁹ ⁊ sic aliquod creatu e deus. ❡ Ad pmuz o° q sicut in otinuo patz q si fiat appo ptes eiusdem pportionis in ifinituz nuq pot illud cui apponitur excedere duplum suum Simil'r dico de pfectionib⁹ simpl'r q nuq qtucunqz pcedat pot excedere. Nam a 4ᵒʳ. palmis auferas ptes eiusde pportionis ⁊ apponas aliis 4ᵒʳ. non poterunt i⁹ 4ᵒʳ. qb⁹ fit additio attigere ad qtitatem octo quod duplum e ad 4ᵒʳ. sic dico in pposito de addi/tione ista ❡ Ad 2ᵐ dico q illa additio uel augmetatio quatitatis pot esse mot⁹ quado .s. fit in tempe uel mutatio quado .s. fit i in/stanti. deus aute pot ⁊ in tepe ⁊ in instanti pducere talia pmanentia sicut uult ❡ Ad il/lud quod dicit q tunc esset mot⁹ sine mobili Dico q hoc non apparz mihi inconueniens siue eniz accipiatur motus p forma fluente

sine ꝑ fluxu forme . semꝑ sicut deus potest
facere formā sine sbo ita fluxum eius. ¶ Si
dicatur ꝙ mot⁹ ē flux⁹ ergo opꝫ assignare
isti fluxui sbm. Dico ꝙ ille flux⁹ pōt pōi in
forma sine ulteriori sbo ita ꝙ forma sit il/
lud quod fuit . sicut dictū ē de motu ita ꝯ
de mutatione ꝙ pōt esse sine sbo ¶ Ad 3ᵐ
dico ꝙ ex pte potētie ē īpedimētum ꝙ.s.non
possit in ifinitū ꝓcedere qꝛ.s.limita⁹ capaci
tatis . nec pōt fingi ꝙ capacitas augeat̄ nisi
sba augeatur qꝛ uel ē sba uel ꝓpria passio .
sed ꝓbabit̄ alias ꝙ sba nō suscipit mai⁹ uel
min⁹ ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ caritas ē pfec⁹ sim/
pliciter ⁊ dato ꝙ esset ifinita iª infinitas nō
ē nisi ꝑ qd ⁊ nō simpl'r . nam si ifinitas sit
simpl'r ē trāscēdens nec ē alicui⁹ gñis.ꝑ quid
tamē ifinitas nō opꝫ ꝙ excedat suū gen⁹ uel
excat sicut ifinita aqua si esset nō eēt ifinita
simpl'r nam adhuc una scīntlla ignis excede
ret sui pfectiōem ꝗ̄tūcunqꝫ infinitā . Si/
militer uolūtas ipsa que ē sbm caritatis tō
ifinita caritate esset melior . deus aūt ⁊ ois
pᶜfectio que de⁹ ē tali ifinitate ē ifinita ꝙ ex
cedit omne aliud ⁊ illa ifinitas non ē ꝑ quid
sed simpl'r ¶ Sed ħ sunt alique diffi. Priᵃ
Utrū caritas sepata possit esse alicui⁹ act⁹
eliciti uel alicui⁹ opatiōis . Dico ꝙ non qꝛ
qn̄ ido ē aliq̄ꝫ essentialis ordo iter aliquas
causas in causādo ipossibile ē aliquam tātum
augeri ꝙ possit in effectū sine alia . caritas
autē sicut ⁊ qlibꝫ habit⁹ ē causa essentialiter
ordinata ad potētiam in qua ifinita esse nō
pōt . ⁊ sic ꝗ̄tūcunqꝫ sit ifinita care non pōt .
¶ 2ᵃ di. qꝛ naturalis aptitudo uidet̄ necessario
sequi illud cui⁹ ē cū ꝑ pdicta supi⁹ ipsa sit ꝓ
pria passio ei⁹ cui ꝯpetit sed iherētia ē aptitu
dinalis passio caritatis uel cuiuscūqꝫ accidētis
ergo cū illa caritas ifinita sit accñs sibi ꝯpe
tit iherētia sed ꝑ pdicta hoc ē ipossibile quia
repugnat cuicūqꝫ susceptio eā recipere eo ꝙ
omne receptiuū ē finite capacitatis . si autē
esset receptibilis necessario aliquid esset res
pectu ei⁹ receptiuum ⁊ nullum ē ergo ⁊c .
Dico ꝙ iª caritas habꝫ natalē aptitudinem
ad iherendū . nam sicut pri⁹ dictū fuit ipsa
posset diuidi in ifinitas sine ifinitas ptes ⁊
quelibꝫ illaꝝ ꝑtiū posset iherere cuilibꝫ aie
Si dicat̄ ꝙ tota simul non potest iherere .

Dico ꝙ omne absolutuꝫ qđ ē in illa caritate
pōt iherere ⁊ talis aptitudo pciᶜ ē pa⁹ abso/
luti illius qđ est in caritate ⁊ ideo sufficit ꝙ
ꝗ̄tum ad totū absolutū ꝙ talē hꝫ aptitudi/
nem ad iherēdum saltē ꝑ ꝑtib⁹ ¶ Illud aūt ꝙ
ē supra omne absolutū rōne cui⁹ sue ptes di
cūtur una caritas nō oportꝫ ꝙ aptitudo ad
iherēdum sibi ꝯueniat qꝛ ipsē ē solū quidam
respect⁹ unitōis ptis ad ptē ⁊ de isto mō nō ē
curādum ¶ 3ᵃ di. Si ex hoc ꝙ pōitur ꝙ ꝑōt
augeri in ifinitū Utrū deus uideat quēlibꝫ
gdum i ifinitū . Doctor noster uidet̄ dicere
ꝙ sic . unde ipse dicit ꝙ si deus posset multi/
plicare spēs in ifinitū de⁹ uidꝫ spēs ifinitas
¶ Non apparꝫ mihi ꝙ ꝯñia sit bona . nā nūi
possunt augeri in ifinitū ⁊ tamē deus non
uidet aliquā spēm nūi ifinitā qꝛ ois species
numeri determinate distat ab unitate.qđ non
esset de spē ifinita ¶ Sed sequitur 4ᵃ di. de
ꝯñia que cōiter fit.s.si aliqua forma potest
augeri in ifinitum Utrū ipsa posset eē ac⁹
ifinita . Dico ꝙ ad uidendū hoc opꝫ reducē
ad formā sillogisticā . nūqꝫ eiꝫ entihimema ē
bonū nisi possꝫ ad formā sillogisticā reduci
Reducit̄ ergo sic Omnis forma que potest
augeri in ifinitum pōt esse ifinita sed cari/
tas uel quecūqꝫ alia forma accepta ē huiꝰ
ergo ⁊c . Maª uidetur falsa sicut patet de
numero qui pōt augeri in ifinitū ⁊ tamē nō
pōt esse actu ifinit⁹ . simil'r de figuris que i
multitudie anguloꝝ uadūt i infinitū . ⁊ tñ
nulla pōt esse figura que ifinitos angulos
habeat actu ¶ Ideo dico ꝙ ꝯñia ex forᵃ nō
est bona sed materialr.s.aliis materiis appo
sitis pōt esse bona sicut ista nō ē bōa ex forᵃ
sortes currit ergo nō sortes nō currit . tamē
aliis appōitis uidelꝫ ꝓ ꝯdictoria necessario nō
sunt simul tūc uera ⁊ bona ē ista ꝯñia sor.
currit ergo non sortes nō currit . Eodē mō
dico in ꝓpōito qꝛ ꝓpter iª appōita utpote qꝛ
in tali sbo ē pōt esse bona ꝯñia materialiter
¶ Sed restat dubium unū qꝛ uidetur ꝙ ca/
ritas illa sepata excederet caritatem cristi .
Dico ꝙ caritas xp̄i fuit summa de facto .
Tamē multi dicūt ꝙ maior potuit causari ī
uolūtate xp̄i sicut si caritas xp̄i adderetur
illa beate Marie esset maior . ¶ Ad argu/
mentum patet .

UTRUM Caritas possit diminui in infinitũ. ꝙ nõ qꝛ scriptura non approbat tepidũ. Cõtra Quicq̇d de sua natã ẽ augmẽtabile illi nõ repugnat diminui sed caritas ẽ huiusmodi ergo ꝛc. Hic introducũtur 4ᵒʳ ꝯclusiones. Prima est ꝙ caritas infusa est ex natã sua diminubilis. ꝛ tota rõ ẽ. qꝛ ipsa ẽ augmẽtabilis ꝛ p ꝯñs ita põt ab ea ãmoueri ꝙ sibi daꝛ sicut dari ꝙ nõ habebat. 2ᵃ ꝯclusio ẽ ꝙ caritas infusa de facto nõ diminuitur. qꝛ sicut deꝰ solus eaꝫ augmẽtat ꝛ creat ꝛ adnihilat ita diminuit l' diminuere põt. hoc aũt nõ facit nisi ꝓpter demeritũ. illud aũt demeritũ uel ẽ ueniale ꝛ tũc nõ dimuit eã deꝰ. ꝓbo qꝛ si ꝓpter ueniale diminueret tũ possũt uenialia multiplicari qꝛ totaliter ãnihilaret quod ẽ contra legẽ diuinã ꝙ homo non existens in peccato mortali sit sine gr̃a uel caritate. Si autem dicas ꝙ diminuitur p peccatũ mortale patet ꝙ hoc ẽ falsuꝫ qꝛ p peccatũ mortale totalr̃ hõ ꝑdit caritatẽ ergo p illud non diminuitur. ¶ 3ᵃ ꝯclusio ẽ ꝙ caritas acq̇sita que generaꝛ ex actibꝰ nõ põt diminui ex cessatiõe actuũ. Illud ego ꝓbo euidẽter qꝛ nulla forma in sbo icorruptibili existẽs que nõ depẽdet in esse ab agẽte sed p̃cise in fieri põt corrumpi nisi p iductiõem formaꝝ oppõitaꝝ. iᵗ forᵉ. Unde qꝛ iustitia nõ depẽdet ab agẽte in esse ñ ĩꝑ homo semel habẽs iustitiã ꝑdit eã nisi p iductiõem forme sibi oppõite que aggñaꝛ ex frequẽtatione alioꝝ actuũ oppositoꝝ iustitie. sed caritas ẽ huiusmodi forma loquẽdo de caritate acq̇sita. ipsa eñ ab agẽte particulari nõ depẽdet in esse ꝛ p ꝯñs q̃ntũcunqꝫ cessent actꝰ ex quibꝰ gñata ẽ nisi iducantur actꝰ oppõiti istis ex q̇bus oppõita forᵃ gñaꝛ nũq̃ caritas acq̇sita cessabit uel destruetur. ꝛ hoc dico de omni forma tali. sed si sit aliqua talis que ultra hoc nõ habꝫ ꝯ̃riũ. dico ꝙ ipsa sic eque ẽ icorruptibilis sicut anima ¶ 4ᵃ ꝯcluᵒ ẽ ꝙ ipsa caritas acq̇sita põt diminui ex actibꝰ oppõitis qꝛ p illud põt diminui quod in altoriẽs replicatũ eã corrũpit sed ex actibꝰ talibꝰ frequẽtatis corrũpiꝛ g̃ ꝛc ¶ Contra istas ꝯclusiões instaꝛ 4ᵒ. Primo qꝛ quod in sua natã ẽ diminubile põt natãliter diminui sed p p̃maꝫ ꝯclusiõem caritas p suã naturaꝫ

ẽst diminubilis ergo ipsa natalr̃ põt diminui quod ẽ falsuꝫ ¶ 2ᵒ sic. Nam ꝭ Augᵐ Cupiditas ẽ oppõita caritati ergo ipa põt diminui p aduentũ cupiditatis. Et ꝓpter hᵒ experimᵉ ꝙ ex cessatiõe actuũ sumꝰ minus feruentes ad operandum ergo diminuiꝛ ¶ 3ᵒ sic Nã ex cessatione actuum amicitie experimur nos effici difficiles ad actus amoris eliciẽdos g̃ uideꝛ ꝙ sicut ex cessatiõe diminuiꝛ habitꝰ ita ex cessatione actuũ põt corrũpi ¶ 4ᵒ sic Quia non uidetur ꝙ amicicia sit magis corruptibilis q̃ sapiẽtia sed sapiẽtia sicut ꝓbatũ fuit supᵃ nõ põt corrũpi ergo nec aicitia quecunqꝫ p actus incõpossibiles corrũpetur. ¶ Ad pᵐ dicẽdum ꝙ natura põt esse aptitudo natal' ad recipiẽdũ aliq̇d ad quod faciẽdum non ẽ potẽtia natalis sicut aia ex sua natã ẽ glorificabilis ꝛ tamẽ nullũ agens natale põt eam glorificare. sic dico in ꝓposito. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ loquẽdo de caritate infusa cupiditas non est ei incõpossibilis qꝛ in nouiter ꝯuerso oẽs habitꝰ uiciosi stãt cũ caritate. cupiditas g̃ p actu peccati mortal' accipitur. uel si p habitu oppõitur caritati acq̇site ¶ Ad 3ᵐ dico sil'r ꝛ ad illud quod addiꝛ ad 2ᵐ ꝙ nũq̃ ex cessatione actuũ diminuiꝛ habitꝰ. Ad experiẽtiaꝫ aũt dico ꝙ q̃n actus cessant appetitꝰ sensitiᵘ circa aliquid occupaꝛ ex qua occupatiõe redditur difficilis ad opãdum opationes illas a q̇bus cessarunt p aliquod tempꝰ. sed q̃ntuꝫ ad uolũtateꝫ nec difficil'r nec magis ul mᵃ faciliter opatur sicut dictũ est in prima di. ad p̃mũ argumentũ ¶ Sed si dicas quare nõ adgñatur ita habitus in appetitu intellectiuo ex quo sequtur diffi. Dico ꝙ ex sola actuuꝫ cessatione nõ plꝰ in uno q̃ in alio adgeneratur habitꝰ. ꝛ ideo uel põito ꝙ generet nihil tamẽ refert qꝛ in appetitu sensitiuo nõ remanet illud quod erat adgñatum ex actibus amicitie. in uolũtate aũt semp remanꝫ nisi adducaꝛ sibi aliquid oppoᵐ ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ iustiᵃ corrũpiꝛ qꝛ in potestate uoluntatis ẽ q̃ntũcunqꝫ iusticie obiectũ sibi p̃senteꝛ illud uelle uel nolle. ꝛ ideo ex uelle ꝛ nolle oppõitis frequẽtatis põt hitꝰ oppõitꝰ gñari. sed nõ sic de sapienᵃ uel scia. licꝫ .n. habeaꝛ opinionẽ f'saꝫ p oppõito tñ opinio f'sa ñ põt induci q̃n sapientia uel scientia insunt. Et

bus° rõ ẽ ista qꝛ ĩpossibile ẽ actũ ꝯriũ tãti°
opiniõis incẽ nisi obiecti ſpẽi ꝯcurrẽte. ⁊ q̃a
ꝓ quocũqꝫ instãti ꝯcurrit ſpẽs obiecti opi/
niõis falſe occurrit ⁊ ſpẽs obiecti ſciẽ uel
necessario utrũqꝫ aget coagẽdo utriqꝫ ſpẽi
⁊ hoc ẽ ĩpossibile quia oppõiti act° sunt uel
neutrũ aget. ⁊ ſi nõ agat uel coagat ſpeciei
obiectiopiniõis falſe non habebit actum ad
generatiuũ opiniõis ſed nõ habito illo ĩpos
ſibile ẽ habere opiniõem falſam ergo a pri°
ad ultimũ habito habitu ſapiẽtie ĩpossibile
ẽ ipsũ corrũpi qꝛ ĩpossibile ẽ in illo ĩtellcũ
opiniõem fl'am natal'r gñari. ſed õ uolun
tate non ẽ ſic ꝓpter ei° libertatem q̃tũcũqꝫ
occurrãt ſibi oppõita ipſa coagere poteſt cui
uult ⁊ ꝑ ꝯñs põt in ea q̃cũqꝫ habit° gñari
⁊ ali° ſibi oppõit° corrũpi. Dico ḡ ꝙ caritaſ
eſt ĩ infinitũ diminubilis in natã ſua ſicut in
ĩfinitũ augmẽtabilis ❡ Ad argumẽtũ patet
ꝑ ſuperius iam dicta.

❡ Distinctio .20ª.

QIRCA Distinctionem .20ᵃᵐ
quero Utrũ iter ꝑſonas diuĩas
ſit ſumma equalitas. ꝙ non qꝛ
ꝑ hyl'. pater ẽ maior filio. ❡ Cõtra ĩ ſibolo
Athanasii In hac trinitate nihil maius aut
min° ergo ⁊c̃ ❡ Hic ĩtelligẽdum ẽ ꝙ̃ quenĩ
de equalitate ⁊ ꝓpriũ fundamẽtum eius ẽ
q̃titas. ꝙ 4ᵒʳ ſunt modi accipiẽdi q̃titatem
⁊ ꝑ istũ quadruplicẽ modũ accipiẽdi q̃titatẽ
accipiẽ quadruplex equalitas in reb°. ꝓm°
mod° q̃titatis ẽ ꝑ uirtutẽ ꝑ quã ĩueniẽ ĝdus
uirtutis ĩ multis ꝑfectiõib°. ⁊ ꝑ istã q̃tita/
tem uirtutis attẽditur una equalitas que ẽ
ĩter ꝑfectiões que ſunt in eodeꝫ gradu ❡ 2°
mod° q̃titatis ẽ ꝑ dimẽsiõem ⁊ extẽsionem
⁊ ꝑ hoc ẽ equalitas que ẽ ꝑ idẽtitatẽ q̃titat/
uam ꝑtiũ ĩtegraliũ ❡ 3° mod° ẽ ꝑ durationẽ
⁊ ꝑ hoc attẽdiẽ equalitas eoꝝ que eandem
ꝑ ꝓducũ habẽt ❡ 4° mod° q̃titatis ẽ ꝑ nũaleꝫ
diſcretiõem ⁊ ꝑ hoc attẽditur equalitas que
ẽ ꝑ idẽtitatẽ unitatũ nũalis distinctionis.
Nũc autẽ opꝫ uiderẽ q̃liõ ꝑſone diuine ſunt
equales Utrũ ꝑ oẽs iſtos modos ❡ Et dico
ꝙ ſic. ❡ Nã prio modo ſunt ſumme equales

Quia q̃c̃q̃d ꝑfectiõis eſt in una eſt ⁊ in alia
⁊ in eodem ĝdu. naꝫ quelibꝫ ꝑſona hꝫ oẽs
ꝑfectiões ⁊ habꝫ eas ĩfinitas ⁊ ead. ĩfinitate
una ẽ ĩfinita qua ⁊ alia ❡ 2° etiã modo ꝑſone
diuine ſunt equales ꝑ ꝙ conuenit eis q̃titas
que eſt fundamẽtum isti° equalitatis. Ad
omnia.n. ad que ſe extẽdit una ꝑſona ⁊ alia
⁊ cũ ẽ ꝑñs una ⁊ alia. ⁊ q̃c̃q̃d una excedit ⁊
alia ſed oĩa excedit una ꝑſona ⁊ omnibus eſt
ꝑſens ⁊ ad oĩa ſe extẽdit ergo ⁊c̃ ❡ 3° etiam
modo dico ꝙ ꝑſone diuine ſunt ſũme equa/
les. ⁊ ſicut ꝓmo modo ſunt equales quia ĩ
eis ẽ una ĩfinitas. ita isto 3ᵒ ſũt equales qꝛ
in eis ẽ oĩo una eternitas que fundat iſtam
equalitatẽ ❡ 4° etiã modo ꝑſone diuine ſunt
equales qꝛ q̃c̃q̃d ꝑfectiõis ẽ in una toᵐ illõ
⁊ omnia numera' accepta ſunt ⁊ in alia. lꝫ
in numero relationũ ſe excedãt tamẽ iſte nõ
dicũt ꝑfectiõem ſimpl'r ❡ Sed ꝯtra hoc ar
ſtatur 4ᵒʳ. Primo ſic Equalitas.n. ⁊ ĩequa/
litas diciẽ paſſiões finite q̃titatis. ſꝫ in deo
q̃titas uirtutis ẽ ĩfinita qꝛ quelibꝫ ꝑfectio
eſt ĩtenſiue ĩfinita ergo ⁊c̃ ❡ 2° ſic In 1°
eſt equalitas ꝑ extẽſiõem in quo nõ ẽ q̃titas
extẽſiua ſed in deo ꝑ Aug. non ẽ quantitas
extẽſiua qꝛ ẽ ſine quãtitate magn° ergo in
deo non ẽ illa equalitas ❡ 3° ſic. Non uidet'
ꝙ euiſ.lẽ ad ſe ipſum poſſit eſſe rela° equali
tatis ſed eternitas ꝑ te ẽ omnino eadem in
tribus ꝑſonis ergo ipſa nõ põt eſſe in una
ꝑſona etiaꝫ altri equalis in alia ꝑſona ❡ 4°
ſic Illa nõ ſunt equalia ꝑ equalitatẽ diſcretã
uel numeralẽ in quoꝝ uno pl'es ſunt entita
tes numera' q̃ in alio ſed in una ꝑſona nõ ẽ
niſi una relatio ⁊ in alia ſunt due ergo iſte
nõ ſunt equales. ❡ Ad ꝓmũ dico ꝙ equali
tas que ẽ paſſio q̃titatis ut ẽ ꝓnti nõ ẽ ĩ deo
Ubi ſciẽdum ꝙ quedã q̃titas ẽ homogenei
tatis ⁊ iſta ẽ diuiſibilis. naꝫ ei° pa° ẽ diuiſibili/
tas. Alia ẽ quãtitas cui° pa° ñ ẽ diuiſibilitas
ſicut ẽ quãtitas ꝑfectiõis in ſba ⁊ tal' ponit'
in deo Ex hoc dico ꝙ equalitas põt reperiri
in quãtitate indiuiſibili ĩfinita ſed ĩ quãtitate
ĩfinita diuiſibili nõ põt ĩueniri. ꝓma eſt ĩ deo
ergo ⁊c̃. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſicut ibi ẽ equali/
tas ita fundamẽtum. modo equalitas illa
nõ uidetur ꝓprie accipi ſꝫ ſolũ methaforice
⁊ hinc ẽ ꝙ nec equalitas extẽſiõis ſicut nec

q̄titas ē ibi nisi methaforice. ¶ Ad 3ᵐ dico φ nō opꝫ fundamētum nec formale ītmīn̄ distīgui si relatio debeat esse realis sed sufficit distīctio extremoꝝ. Ita dico ī ꝓpōito φ sufficit distīctio ꝑsonaꝝ. ¶ Ad 4ᵐ dico φ iste due relatiōes que sunt in alīa ꝑsona habent uerā idētitatē realem. tamē argumenᵐ uidetur etiā arguere de inequalitate rōnum formaliū q2 ille relatiōes habent distincta rōnes formales. Ideo dico φ difficile ē saluare istā equalitatē distīctiōis inter ꝑsonas diuinas posita distīctione formali. tamen istud non ē incōueniēs eo φ nulla illaꝝ dicit aliquid ꝑfectiōis. Adhuc tamē remanet di. si ē alia τ aᵒ ē equalitas īter attributa dīna Dico φ nō q2 eandē habēt q̄titatez τ ꝑ ꝯñs eidem fundāt equalitatē. τᵉ breuiter ō2 ꝛc.

UTRUM Persone diuine sunt equales in potētia. φ nō q2 ut testatur a se ipso filiᵒ non pōt facere q̄cq̄. ¶ Cōtra in Jo. Quicq̄d pater potest τ filiᵒ filr. ¶ Hic itroducūtur 4ᵒʳ p̄ambula. Primū ē φ omnipotētia ē respectu alicuius possibilis. Et possibile dupl'r accipif. aut ꝑ ut distiguif ꝯtra impossibile τ istoᵒ omne necessariū ē possibile; aut ꝑ ut distiguitur ꝯtra necessariū eo mō quo ꝯuertitur cū ꝯtingente τ isto modo sola cābilia sunt ꝯtigētia τ possibilia. Si autē loquamur de potētia p̄moᵒ dicta ut respicit possibile ꝑ ut distinguitur ꝯtra īpossibile. sic dico φ ꝑsone diuine sunt equales in potētia τ eque necessarie sed sic nō itelligit questio sed 2ᵒᵒ ut patꝫ ꝑ dicta sanctoꝝ. τ sic dicit Athanasiᵒ Omnipotēs pater omnipotēs filiᵒ omnipotens spūs sanctᵒ. ¶ 2ᵐ p̄ambulū ē φ ē quedā potētia logical' que dicit nō repugnātiaꝫ t'roꝝ τ alia natalis que dicit rōem pricipii ꝓductiui. Si autē loquamur de potētia primoᵒ sic nulli debet esse dubiū q̄n ꝑsone diue sint equales in potētia q2 multa uni ꝑsone ꝯueniūt que altī repugnāt τ ꝑ ꝯñs n̄ possunt ꝯuenire. istoᵒ nō itelligit questio sed de potentia 2ᵒᵒ dicta ¶ 3ᵐ p̄ambulum ē φ cum sit quedā potētia ad esse quedam ad opari. si loquamur de potētia ad esse non ē dubium φ ꝑsone diuine nō sunt equales in potentia q2 pater multa pōt esse τ ē que nō pōt eē nec filiᵒ nec spūs sanctᵒ. sed istoᵒ non intelligit questio. Si autez loquamur de opari tunc questio habet dubiū. 4ᵐ p̄ambulum ē φ quedā sunt potētie opatiue ad intra τ quedam ad extra. τ si loquamur de p̄mis ꝑsōe diuine sunt equales q2 q̄cq̄d itelligit τ uult una ꝑsona uult τ alia. Alie sunt poᵉ opatie ꝑ actiōes trāseuntes ut potētia executiua et multe alie τ de istis ē questio τ dubium.

¶ Istis p̄missis q2 maius pondᵒ τ dubium ē Utrū potētia gñandi cadat sub omnipoᵃ. τ Introducūtur h̄ 4ᵒʳ opiniones. Prima est Petri φ ī diuinis non ē potētia generandi elicitiua τ sic nō opꝫ φ cadat sub omnipotēᵃ Ratio autē istiᵒ ē q2 t'minᵒ istiᵒ potētie essꝫ pater cū t'minᵒ potētie ꝓductiue sit quod reducatur ad actū ꝑ eā. sed si potentia patris eliceret actuꝫ generādi cū ꝑ ipsuꝫ ꝯstituatur pater. pater reduceret eum ad actum ¶ 2ᵃ opiᵒ ē φ potētia generādi dicit duo. s. aliquid absolutū τ hoc ē ipsa memoria τ ō ista ꝯstat φ ē in filio τ dicit ordinē ad actū τ ita non ē in filio q2 tūc filiᵒ posset gñare qō ē f'lm. ¶ 3ᵃ opinio ē φ potētia generādi ut ē ī patre cadit sub omnipotētia τ nō ut in filio. τ sic filiᵒ ē omnipotēs licꝫ non possit generare. posse. n. quod sibi repugnāt nō ē simpl'r posse ideo nō minᵒ dicitur omnipotēs ¶ 4ᵃ opiᵒ ē φ potētia generādi de uirtute sermonis cadit sub omnipotētia q2 ꝑticularis affirmatiua cadit sub ul'i si sit eiusdē sbi τ eiusdem p̄ti. tamē hoc non ē ꝑ cōem modū loquendi sanctoꝝ q2 ꝑsonas diuinas ponūt equales in potētia ¶ Prima opinio nō pōt stare q2 ꝯdictio ē maīfesta φ pater posset generare τ elicere filiū q̄n habeat respectu filii potētiā idest uirtutē elicitiuā ¶ Ad rōem dico φ poᵃ generādi nō pōitur elicitiua actᵒ generatiōis sed suppōiti gñati. ¶ 2ᵃ opinio nō ualꝫ quia omnis potētia diffinitur ꝑ actū τ ideo ordo ad actū inest ei ꝑ se. impossibile autem ē φ aliquid sepetur ab illo quod inest ei ꝑ se. τ ꝑ ꝯñs nec potētia ab ordie illo q̄ est respectus fundamētalis nō formalis ¶ 3ᵃ opinio nō ualet q2 eadē potētia numero ē in patre τ in filio. τ ideo opꝫ φ ī utroq3 eidē sbalternet nec rō ualet q2 tūc sequeretur φ creatiua poᵃ

nõ esset simplr potẽtia q2 certus ẽ ꝙ repugnt creature. ¶ 4ᵃ opinio non satisfacit quia querimᵘ de re nõ de fictione gmaticali noĩs Ideo põitur alia opio ꝙ s. si accipiatur poᵃ omnipotẽtissime respectu oĩs possibilis ut distĩguitur cõtra ĩpossibile. sic potẽtia gñandi cadit sub omnipotẽtia. si autem accipiatur possibile ut distĩguitur ꝯtra necessarium sic nõ cadit ⁊ isto ᵒ utũtur sancti ⁊ cõiter theologi. ¶ Sed ẽ ne potẽtia generãdi in filio. Dico ꝙ potẽtia generãdi põt itelligi dupl'r. uel ꝓ pricipio ꝓductiuo uel ꝓ eo ⁊ omnibus que requirũtur ad ꝓductionẽ. si primo mõ accipiatur sic dico ꝙ potẽtia generãdi est in filio q2 in eo ẽ memoria fecũda. Si autem accipiatur 2ᵒ sic nõ dicitur eẽ in filio quia ad hoc ꝙ debẽt ꝓducere opꝫ ꝙ non haberẽt ẽminũ adequatũ. ipsa autẽ ut in filio habꝫ ẽminũ adequatũ ⁊ ideo filiᵘ nõ põt gñare. Exᵐ in ꝯcauo orbis lune ignis habet uim ꝓductiuã calo is q2 tamẽ nõ habet oĩa reqsita utpote passuꝫ non põt ꝓducere calorem. ꝓpt autẽ aquã habet oĩa ideo põt ꝓducere. Sed dico in ꝓposito ꝙ filiᵘ habꝫ uiꝫ ꝓductiuam q2 ipsa ẽ ꝑfectio que nõ deest filio. sed non habet eã sine ẽmino ¶ Aliq tamẽ uolũt dicere ꝙ hoc ideo ẽ q2 ẽ uel habꝫ eã sibi uocõe oppõita sed hoc nõ ualꝫ q2 posset aliũ filiuꝫ generare. Dico ergo ꝙ itelligitur i filio habere ẽminũ adequatũ ⁊ actum ꝓductiuum semꝑ manere. hinc ẽ ꝙ filiᵘ nõ põt ꝓducere ꝑ istam uiꝫ ꝓductiuã habitã ¶ Sed cõtra ista arguitur 4ʳ. Primo sic q2 sequitur ꝙ pẽ in diuinis sit potẽtior filio q2 habẽs potentiam ⁊ potẽs illa operari ẽ potẽtior ꝙ ille qui habet potẽtiam ⁊ nõ põt illa uti. sic ẽ de potentia in filio ergo ⁊c ¶ 2ᵒ sic quia habere potẽtiam generãdi ⁊ non posse gñare ui''ꝫ ꝯdictio cũ omnis potẽtia sit respectu possibilis ⁊ nõ ipossibilis ¶ 3ᵒ q2 tũc potẽtia generãdi in filio esset ipedita cũ ñ possꝫ exire in actũ sibi ꝯueniẽtem ¶ 4ᵒ q2 i ꝑpetuis nõ differt esse ⁊ posse ⁊ ideo si filiᵘ habꝫ poᵃᵐ gñandi ipse necessario gignit ¶ Ad primuꝫ dico ꝙ uerũ assumit si habẽs potẽtiam ex aliquo defectu suo uel potẽtie nõ põt i actũ. sed ita non ẽ hic sed hoc ꝯuenit ex plenitudie potẽtie que nõ distat ab actu i supposito priᵒ sicut beatᵘ nõ põt elicere aliũ actũ beatifica ex eo ꝙ iam habꝫ unũ. ¶ Ad 2ᵐ dᵒ ꝙ uerũ assumit si habeat potẽtiam cũ omnibᵘ que reqrũtur ad illã ꝓ eligẽdo actu sicut ñ sufficit potẽtia calefactiua nisi sit approximata ⁊ nõ adequata. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ nullũ ẽ impedimentũ nec uirtᵘ ẽ ꝯsumata. sed ẽ exigẽtia potẽtie que sic ẽ determinata ad hoc ⁊ ultra ñ possit sicut sancti nõ expectãt ulteriorẽ ꝑfectionẽ ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ potẽtie diuine semꝑ sunt necessario in actibᵘ suis. ⁊ ideo potentie generãdi semꝑ habꝫ actũ suũ licꝫ nõ ut i isto supposito sicut aĩa que ẽ in oculo intelligit sed nõ tamẽ ut ẽ in oculo. ¶ Sed h sũt aliq dubia. Prima ẽ Si posse generare xᵖũ infinitũ sit ĩfinite ꝑfectiõis uidetur ꝙ non possit ipsum ꝓducere uel generare actualiter sit infinita ꝑfectione carere ¶ Dico ꝙ simpliciter potẽtia generatiua filii ẽ ꝑfecᵗ simpliciter ⁊ ista ẽ in filio. sed potẽtia generandi cũ omnibᵘ que reqrũtur nõ opꝫ sicud potẽtia calefactiua dicit ꝑfectiõem nõ tamen approximatio que requiritur. ¶ 2ᵃ di. quia uidetur ꝙ saltẽ talis potẽtia sit ꝑfectior mõ in patre ꝙ in filio q2 in patre põt exire i actum in filio aut nõ. Dico ꝙ potẽtia in filio exit in actũ tamẽ nõ ut in filio. nec ꝓpter hᵒ in filio ẽ modo ĩꝑfectiori. sicut auditus nõ est ĩꝑfectiori modo in oculo ꝙ i aure licꝫ ut in oculo nõ poterit elicere actũ audiendi sed ut in aure. 3ᵐ dubiũ ẽ si ut in filio est poᵃ generãdi respectu eiusdẽ filii uel alterius. ¶ Dico ꝙ nõ respectu alteriᵘ q2 nulla potẽtia ẽ ad ĩpossibile. reliqtur ergo ꝙ respectu sui sed tamẽ nõ põt se generare q2 non ẽ i eo potẽtia cũ omnibᵘ reqsitis ¶ 4ᵃ di. Q'ño una sola negatio s. nõ habere ẽminũ adequatuꝫ in patre facit patrẽ posse generare ⁊ q2 nõ est in filio filiᵘ nõ põt generare ¶ Dico ꝙ sicut in materia sola carẽtia forme stantibus aliis causis dat ut in ea põt induci forma que nõ posset nisi eᵘ carẽtia ꝑexistẽte ¶ Ita dico in ꝓpõito respectu principii ꝓductiui. Sed adhuc remanet di. q2 in isto priᵒ signo originis quo pater spirat spũꝫ sanctũ anteq filiᵘ licꝫ unq in isto priori uis spiratiua habeat ẽminũ adequatũ. adhuc tamẽ hoc nõ obstãte filiᵘ habẽs tandẽ uiꝫ spiratiuaꝫ spirat

Ita in ꝓposito poterit esse. Dico ꝙ ordo q̄ est iter patrē ꝛ filiū in generādo ē ordo in essendo q꞉ ꝑ gñatiōem ꝯstituitur in esse. sꝫ ordo in spirādo iter eos non est ordo nisi in opari q꞉ spirōne actia nō ꝯstituit i esse. Dico ergo ad questiōem ꝙ si omnipo° accipiat respectu omnis possibilis ut distiguit ꝯtra īpossibile sic potētia generādi cadit sub omnipotētia ꝛ ꝑsone in ista sunt equales ꝗtū ad ipsam uim habitā q꞉ ꝗcūqꝫ uis ꝓductiuam habet una ꝛ alia sed non ꝗtū ad posse ꝓducere. ꝛ ideo magis ꝓprie omnipotētia accipitur ut respicit omne possibile ƀ ꝙ distiguitur ꝯtra necessariuꝫ ꝛ ut sic ꝑsone sunt equales in potētia. Ad argumentū i principio patet.

UTRUM persone sint i se inuiceꝫ ꝙ nō Quia filiꝰ exiuit a patre in Jo. Cōtra Ego i patre ꝛ pater i me ē. Hic itroducūtur 4ᵒʳ negaᵗᵉ conclusiones. Prima ꝙ ista circūinsessio non est formal'r ꝓpter diuie essentie unitateꝫ ita ꝙ una ꝑsona sit in alia ꝑ eēntiam que est i illa que ē ꝑs eiꝰ sicut auis ē in laqueo ꝑ pedem. ꝛ rō huiꝰ ꝯclusiōis ē q꞉ ē in patre ē totꝰ filiꝰ ꝛ totꝰ i uerbo pater ut dicit Ambrosius in hymno. ꝛ ꝓpter hoc si ꝑ essentiā una ꝑsōa ē in alia uniformiter esset ꝑsona i ꝑsona sicut essentia in ꝑsona ꝛ sic formaˢ qᵈ est falsuꝫ. 2ᵃ ꝯclusio ē ꝙ illa circūincessio nō ē formaliter ꝑ ꝑsonaꝝ diuinaꝝ idētitatē q꞉ nō hñt idētitatē nisi i essentia ꝛ tamē sunt i se inuiceꝫ se totis. Preterea iter eētialia nō pōitur circūincessio ꝛ tamē ponūtur esse idē. 3ᵃ conclusio ꝙ non ē formal'r ꝓpter diuinaꝝ ꝑsonaꝝ unitatē q꞉ magis itima sunt eētialia sibi inuiceꝫ ꝗ ꝑsone ut uidetur ꝛ tñ circūincessio nō pōitur in eis. Preterea Deus est in omnibꝰ creaturis ꝛ ecōuerso ꝛ tñ nō ponitur in eis circūincessio. 4ᵃ ꝯclusio ē ꝙ ista circūincessio non ē formaliter ꝑ diuinaꝝ ꝑsonarum mutuā originē q꞉ dato ꝙ spūs sanctus nō ꝓcederet a filio adhuc nō minꝰ esset circūincessio i filio sic nūc ē ꝛ tamē nō eēt origo. Preterea Ad hoc ꝙ aliquid sit i aᵒ ops ꝙ sit ꝓdistictꝰ ab eo q꞉ idē in se ipso non potest ergo cū istoᵒ in aᵒ psuppōit distictiōeꝫ. Sed distictio fit ꝑ origines ergo ꝛc. Jstis premissis pōitur ꝯclusio affirᵗⁱᵃ q꞉ s. una ꝑsona ē in alia ꝑ circūincessiōem sicut sbsistēs i subsistēte real'r distictio ꝑ mutuā ꝑsentialitatia assistētiā sicut i inuicē itim itate. Sed h̄ sūt di. Prima si talis modꝰ essendi in. repitur in creaturis. Dico ꝙ nō tōliter tamē modꝰ quo ē 3ᵒ potētie aīe sunt in se inicem ꝛ i una essentia radicātur uidetur multuꝫ ꝯformis isti modo essendi in. Et istū moduꝫ applicat Augꝰ ad ꝓpōitum .14. de trini. capᵒ 1ᵒ. ibi tñ nō sunt plura sbsistētia ideo exēpluꝫ deficit. Exᵐ magis accomodūē modꝰ eēndi i duoꝝ corpoꝝ in eodē loco si nō distiguerētur essential'r. 2ᵃ di. si ad istū modū requiritur ꝯsbalitas. Dico ꝙ dato ꝙ ꝯsbalitas requirat nō tamē illa circūincessio ē ipsa ꝯsbalitas sꝫ sunt distīcte habitudines. tamē bene potest una ex alia deduci. 3ᵃ di. ē q꞉ uidet ꝙ pater sit in se q꞉ pater ē in filio filiꝰ ē in patre ergo pater ē in se q꞉ qcq̄d ē in ꝯtēto ē i ꝯtinente. Dico ꝙ illa regula cōiter accepta nō tenet in relatiōibꝰ eq̄parantie q꞉ licꝫ plato sit similis sorti sortes ē similis platoni nō tñ plato sibi. illa autē inexistētia ē relatio eq̄pātie. tñ in relatiōibꝰ disq̄parantie sicut in cā ꝛ causato patre ꝛ filio sequi uidetur. 4ᵃ di. sed illa relatio cōis ē posterior similitudie ꝛ equalitate ꝛ idētitate. Dico ꝙ illa relatio ē cōis ꝛ ꝯsequitur origines distiguētes. uidet tamen aliis relationibus cōibus posterior q꞉ alie cōes fundātur in extremis ut sunt unum. sed ista fundatur i extremis ut sūt disticta. iᵃ aūt que sūt unita ꝓcedūt 1ᵃ que sūt disticta. Sed ē ne realis uel rōnis. Dico ꝙ ē realis sicut alie relationes cōes s. similitudo ꝛ equalitas; ꝛ ꝑidem ꝓbatur. Dico ergo ꝙ ꝑsōa non ē in ꝑsona formal'r q꞉ sic filiꝰ eēt formaliter pater nec uirtualiter nec eminenter q꞉ tūc una esset ꝑfectior alia. est ergo iexistēter sicut sbsistēs in subsistente. Ad argumētum in oppositū patet.

d. 21.

UTRUM Dictio exclusiua repugnet diuinis. ꝙ nō ƀ Aug. Solꝰ pater ē tātꝰ ꝗtū sunt pater ꝛ filius ergo ꝛc. Cōtra Solitudo non ponitur i diuinis sed talis dictio hoc dicit ergo ꝛc.

¶ Hic introducitur unū pambulū q. s. dictio exclusiua sumpta sigtiue nō admittitur in diuinis q2 sigt solitudiē. sicut cū dicitur deus ē so. pater ē sol⁹ ꝓ hyꝫ. Si accipiatur nō sigtiue sed ꝯsigtiue bene admittitur i diuinis ut cū dicitur solus spūs sanct⁹ sufficeret ad beatitudinem nostrā ut scribit beat⁹ Aug. p° de tri. ¶ Hoc pmisso pono 4^or ꝯclusiōes. Prima ē q dictio exclusiua addita ex parte sbi respectu pti cōis essential' nō determinat sbm sed facit ꝓpōem fl'am sicut hic sol⁹ pat' ē de⁹ sol⁹ pater creat q2 denotatur q2 null⁹ ali⁹ a patre sit de⁹ uel creet ¶ 2^a conclusio q dictio exclusiua addita ex pte sbi respectu pdicati ꝓprii ꝯ ꝑsonalis sbm determinat ꝯ dimittit ꝓpōem uerā sicut h sol⁹ pater gnat. sol⁹ fili⁹ generatur q2 talia ꝯueniūt alicui soli nō aliis ¶ 3^a ꝯclusio ē q dictio exclusiua addita pto eēntiali ꝯ cōi determinat pdicatū respectu ꝑsone ꝯ dimittit ꝓpōem uerā sicut pater ē sol⁹ de⁹ q2 in rōne sbi deitatis nl'la est pl'alitas ¶ 4^a ꝯclusio q dictio exclusiua addita ex pte pti uel pto ꝑsonali nō uidetur admitti in diuinis. sicut h pater ē generās sol⁹ de uirtute ꝓmonis uidetur iportare q ille qui generat ē simpl'r sol⁹. Sed q2 scriptura uidetur tribuere solitudiem diuinis dicendo tu es de⁹ sol⁹. Ideo itelligēdū q dictio exclusiua nō tātum repugnat pto essentiali sicut ꝑsonali eo q ꝑsonalia sūt multa ꝯ essentialia autē nō multiplicātur. ꝯ ideo rōnabili⁹ ē dicere deū solū q patrē ¶ Sed di. ē si determinatio facta ꝑ dictiōem exclusiuam aduerbial'r sumptā equal'r respirat tres ꝑsonas. Dico q nō q2 pater ē tm̄ uel solum de⁹ ꝯ similiter spūs sanct⁹ ē tātum uel solū de⁹. sed ista ē falsa q fili⁹ ē tātū ꝯ solū deus q2 nō solū de⁹ ē sed etiā homo ¶ Sed cōtra Aug. ¶ Non eo de⁹ quo pater ergo pater nō ē tātū de⁹ sed ē aliquid quo nō ē de⁹. s. illō quo pater ē. Dico q hac ꝯclusiōe ꝯcessa adhuc nō uniformiter respicit ꝑsonas q2 distinctio iter illud quo quelibꝫ ꝑsona ē de⁹ ꝯ illud quo quelibet ꝑsona ē talis ꝑsona. s. pater et fili⁹ ꝯ spūs sanct⁹ ē in omni ꝑsona ꝯ adhuc fili⁹ pter totū hoc ē homo qō nō ꝯpetit alicui alti ꝑsone ¶ 2^a di. si dictio exclusiua pōita in ꝓprio sbō magis determiet ꝑsonā respectu pti essentialis q ꝑsonalis. Dico q ꝑsonalia ꝯueniūt uni ꝯ soli qn̄ sunt ꝓpria sed eēntialꝭ ꝯueniūt uni nō tamē soli sed omnibus ꝯ ¶ 3^a di. Quare dictio exclusiua magis uitatur in pto ꝑsonali respectu ꝑsone q in pto essentiali. Dico q hui⁹ rō ē q2 solitudo addita essentie tolleratur magis q addita ꝑsone ut patuit supi⁹. tamē de ꝓmōib⁹ non est curādum qn̄ res ē māifesta ut dicit Aug. de q̄ntitate aīe ꝯ ¶ Ad argumētum in oppositū. s. ad auctoritatē qn̄ negatur exclusiua tunc tenetur uel accipitur significatiue.

¶ Distinctio 22^a.

QIRCA Distictiōem 22^am. quero Utruꝫ plura noia deo sunt attribuenda. q non Domin⁹ de⁹ tu⁹ un⁹ ꝯ nomē eius unum zach. 14 ¶ Cōtra De⁹ reuelauit moysi unuꝫ nomē sui qō pīarchis non reuelauit. exo. 6°. ¶ Hic pmo istēdum ē circa ista nomia in gnali ꝯ 2° circa diuina nomia in speciali ꝯ Quātuꝫ ad pmuꝫ iducūtur 4^or ꝯclusiones. Prima q nomia sigficāt ꝯcept⁹ q nō sunt in aīa formal'r quia cū ꝑ nomia doctrina fiat null⁹ posset aliū docere nisi de his que sūt in aīa ei⁹ formal'r cū tamē unitates iꝯmutabiles de pma causa que docētur non sunt in aīa nostra formaliter sicut nc aliquid quod sit dei ¶ 2° arguo sic Illud qō ꝑ potentiam rōnalem itelligitur ꝑ nomē sigficatur. naꝫ uolūtas ipomt nomia ad placitū obiectis ꝑ itellectis sed potētia rōnalis nō soluꝫ itelligit ea que sunt formaliter in aīa sed multa alia ergo ꝛc. ¶ 2^a ꝯclusio ē q nomia sigficāt ꝯcept⁹ qui sunt in aīa obiectiue q2 respectu eiuidē ē sigficatio ꝯ itellectio ut dicit Aug. de q̄ntitate aīe sed itellectio non ē nisi obiectoꝝ potētie itellectiue ergo nec sigficatio ¶ Iteꝫ Aug. ad Paulinū Quō melius itelligimus meli⁹ etiā pferim⁹. unde datur intelligi q simpl'r plata sunt simpl'r itellecta ergo ꝛc. ¶ 3^a ꝯclusio q noia nō sigficāt tātuꝫ ētia ab aīa fabricata q2 itellect⁹ impōit noia rebus a se ꝯceptis. pmū autē ꝯceptū non pōt eē ab aīa fabricatū cū āte oēm opatiōem itellectus illud moueat intellectū ¶ Iteꝫ tūc seqtur q

de eētib⁹ realib⁹ null⁹ posset loqui ¶ 4ᵃ cōclusio ē q nomia nō signt ētia tm̄ actualiter existētia qꝛ sicut ɔuenit itelligere conuenit ꝛ significare sed possum⁹ in hyeme rosā itelligē que non ē nisi in potētia ergo ei poterimus nomē iponere ꝛ ꝑ ɔñs significare. Jtez omne genus diuiditur ꝑ actū ꝛ potētiā sicut ꝑ eius modales dr̄as sed rō formalis gn̄is saluat in utriusqꝫ natura unā ergo ꝛ unū nomen gn̄is. ¶ Lōtra istas ɔclusiōes instatur 4ʳ. Primo sic. Nā ea que sunt in uoce sunt no te .i. sig̃ passionū que sunt in aīa. Ad hᵒ.n. ſmones inuenti sunt ut ꝑ eos ɔceptus exprimamus ut dicit plato ¶ 2ᵒ Quia eē obiectiuum ē eē ꝟ qd ꝛ tūc locutio nostra nō possꝫ eē nisi de eētib⁹ ꝟ qd ¶ 3ᵒ Quia omne obiectum uidetur eē ab aīa cātum in eē cognito. ꝛ sic nomia nō significabūt nisi ab aīa fabricata ¶ 4ᵒ Quia omne signū ē sigᵐ i habitudine ad signatum ꝛ sub tali ratione dependet ab ipso sed nulla depēdentia pōt eē respectu illius quod actu nō ē. ¶ Ad pmum dico q passiōes ꝛ mētis ɔcept⁹ nō accipiūt hic ꝑ hiis ꝑ ꝑcise que sunt in aīa formaliter. sed ꝑ hiis que sunt in anima obiectiue ꝛ hui⁹mōi sunt omnia ētia tā realia q rōnis. ¶ Ad 2ᵐ dico q ɔcept⁹ qui sunt in anima obiectiue .s. ipse q̇dditates possunt habere in se uerū eē simpliciter ꝛ istud eē nō tollit hoc quod dico esse obiectiuꝫ adueniēs illʳ sicut eē albū adueniēs hoī nō tollit eē hoiem ¶ Ad 3ᵐ dico q illud eē itellectū non ē ab aīa fabricatū sicut ētia ficta sed forte ē quoddā derelictū. ꝛ dato q essent ab aīa fabricata ꝟ illud eē quod dicit eē itellectū. nō tamē ꝟ uerū coꝝ eē simplʳ. ¶ Ad 4ᵐ dico q ille respect⁹ ē ad placitum ꝛ nō iportat signtum fuit actualʳ. sꝫ sufficit q habeat eē in aīa qꝛ talis ei⁹ respect⁹ cuiusmodi ē signtio ipsa non ē nisi i aīa ꝛ ab aīa. Jntelligēdum tamē q res signta ɔsideratʳ 4ʳ. ꝟ 4ᵒʳ signa ordinis eēntialis. Primo i suo esse q̇dditatio in quo abstrahit ab omni eo quod non ē de q̇dditate sua ꝛ ista ē pᵃ accep⁹ qꝛ rō q̇dditatiā ē in omni pᵃ ¶ 2ᵒ ɔsideratʳ in suo eē itelligibili. nam eē itelligibile conuenit ei ab intrīseco. sicut natalis aptitudo pullulās a fundamēto ¶ 3ᵒ ɔsideratur i suo eē itellecto qd̄ habꝫ ab extrinseco .s. ab actu itelligēdi ¶ 4ᵒ ɔsideratur in suo eē significato quod habꝫ ab actu uolēdi ad placitū statuēte talia signa uocalia respectu taliū signtorū licꝫ illud eē sit posteri⁹ oibus ꝑdictis ordine eēntiali tn̄ nomia significāt q̇dditatē nō solum in esse itellecto uel itelligibili sed i eē q̇dditatiuo qd̄ ab istis abstrahit. Nomē.n. equinitatis uel humanitatis sic abstrahit ab omni alio ut nullū aliud uerificetur de eo cum eq̇nitas sit tātum eqnitas. Sed tūc apparꝫ dr̄. cū esse signtū sit postremū ꝛ nomē significās nō significet ꝑ illo signo ꝑ quo ē signtū obiectiuū qualʳ tūc significatio attigere pōt ad significāda ꝑora sicut dicis. Dico q sicut itellect⁹ cum ɔcipit obiectū abstrahit ab eē cognito. tamē ut sic denūciat de eo eē ɔgnoscibile. sic uox attingit illud ut sit ɔceptū in signādo cū disputam⁹ de hiis ꝟ noīalʳ nō q uox uł ɔcept⁹ attigat āte eē signtum uel ɔceptū. sed quādo ē ɔceptū uel signtuꝫ ꝑcipim⁹ ipsuꝫ ꝑcedere cui talia attribuūtur. sicut itelligēdo hūanitatē dmonstra n⁹ q ipsa ꝑcedit tale eē itellectum ¶ Quintuꝫ ad 2ᵃᵐ pricipalem ꝑtem q̄ōnis dicūt aliq̇ q i uia plʳib⁹ noīb⁹ signtur ut patꝫ ꝑ dyo. i liᵒ de di.no. ꝑ totū qꝛ uno pfecto ɔcepto adequato ipsum apprehēdere nō ualemus sed in prima erit tātuꝫ unicum nomen sicut un⁹ pfect⁹ ɔceptus ¶ Sed contra istud arguo 4ʳ ¶ Primo sic Remanētibus eisdem obiectis ꝛ ɔceptib⁹ remanēt eadē nomia ipa significātia sed illa que nūc itelligim⁹ de deo uera remanebūt i ꝟ .s. in patria aliequin nō significaremus nec recte frui possem⁹ ergo ꝛc̄ ¶ 2ᵒ sic Nomia ꝑpria a nobis deo iposita ut ꝑma cā eius ifinitū nō significāt aliquid quod sit formalʳ in creatura. tūc.n. creatura dnominaretur ab eis sed illa que sunt i deo formaliter uidēttur in pātia a sanctis. ꝛ ideo cū eadē possint a nobis ɔcipi illa eadē poterunt eisdeꝫ noībus appellari ¶ 3ᵒ sic Quicq̇d itelligit de deo uiator ꝛ ɔphēsor ꝛ pl⁹ qꝛ hoc ꝑ speculū. ille autem facie ad faciem sicut dicit Apᵒ. sed uiator nūc itelligit ɔcept⁹ plʳes de deo se tenētes ex ꝑte obiecti q̇bus intelligit plʳa nomia sine figmēto ergo ꝛc̄. ¶ 4ᵒ sic Quia deus nomiauit se plʳibus noībus in sacra scriptura ut pꝫ in geñ. exo. leuit. ꝛ tn̄ itutiue ipse nouit se ipsum. ¶ Ad oīa ista

q2 istoꝝ nominũ sigficata nõ se tenẽt ex pte obiecti sed ex pte ꝯcipiẽtis. 2° dato ꝙ se teneãt ex pte obiecti tamẽ apud beatuȝ conueniunt in unã sigficatiõem. ¶ Primũ nõ suffi cit nec stare põt q2 illa noia nõ sunt impõita ad sigficãdum aliquid q̃d sit in creatura nec alicui enti creato. omnia autẽ nõ uidẽtur eẽ in intelligẽte sed poti⁹ in itellecto ¶ 2ᵐ non ualȝ q2 cũ diuersa sunt sigta apõ uiatorem q2 ista noia iposita sunt sicut disticta ꝯcepta eisdẽ. beat⁹ eadẽ noia iponit ⁊ tũc seq̃tur ꝙ beat⁹ utetur eis equoce ¶ Ideo dico ꝙ ꝯprehendẽtes utuntur pluib⁹ nomib⁹ q̃ uiatores circa diuina cũ uiros act⁹ habeãt de deo ⁊ ultra oẽs nostros q̃ nõ sunt ficticii. Unde sup querit nomẽ filii ei⁹ aut nomẽ eius. ¶ Hic ẽ una di. q2 ꝑ Aug. de⁹ unic⁹ ⁊ etern⁹ ⁊ inꝯuertibili uisione ꝯplectitur cũcta que uidȝ .15. de trini. Et ideȝ dicit ꝙ in pãia nõ erunt uolubiles cogitatiões ab alio in aliud transcurrẽtes. sed oẽm nostrã sciam unico intuitu uidebim⁹ ⁊ sic cũ unius act⁹ maneat tãȝ in deo q̃ in beatis uidetur ꝙ unicũ nomen eis sufficiat. Dico ꝙ eodẽ actu aliq̃n multa ꝯcipitur. nõ tamẽ ꝑpter hoc seq̃tur q2 ibi sunt multa ꝯcepta. ꝑ autẽ hãc multitudinẽ ꝯceptorũ noia sigficãtia imponũtur. ¶ Ad argumẽtum dico ꝙ nomẽ ẽ unu ipĩi. ũ ꝑncipale ex di. 8ᵃ.

UTRUM Omnia nomia diuina sint synonima. ꝙ sic quia ꝑȝ dyo. nomia que deo attribuimus idem sigficãt sed talia sunt synonima. ¶ Cõtra ꝑ dyo. nomiam⁹ diuinas pfectiões ꝗ plalitas Hic ẽ itelligẽduȝ ꝙ sicut docet hugo de ãgelica gerarchia 4ᵒʳ sunt nomia diuoꝝ noiuȝ Quędã eȝ dicũtur multiuoca que sub mltiplicatioe uocis unũ habẽt sigtuȝ sicut theos in greco ẽ deus in latino. Alia sunt diuersiuoca que diuersificãt idem tñ sub alia ⁊ alia diffinitiõe uel descriptiõe sicut in deo bõitas ⁊ ueritas ⁊ talia. Alia sunt symboᶜᵃ sicut ĩ que ex uisibilib⁹ deo quasi trãsumptiue attribuim⁹ sicut dicitur lux ẽ ardor. est enim symbol⁹ collectio uisibiliũ formaꝝ ad inuisibiles. Alia sunt noia analoᶜᵃ sicut ĩ. la que sibi attribuũtur in excessu ut supsbãlitas cũ tamẽ sit uera sbã ⁊ supnaturalitas cũ sit uera natura. ¶ Dicũtur aũt analoᶜᵃ ꝑsum actio ⁊ iter illa ꝯnũãt alia nomia que ibi sunt posita. ex q̃bus patȝ ꝙ nõ oia noia diũa sunt synonima ¶ Istis pmissis pono. 4ᵒʳ. ꝯclusiones. Prima ẽ ꝙ sola nomia multiᶜᵃ ñ hñt in deo disticta sibi correspõdẽtia q2 omnia illa nomia que sigficãt sunt synonima. hoc patȝ ꝑ diffinitiõem synonimoꝝ quoꝝ. Res ẽ una nomia uero plura. multiuoca sũt hᵒʳ. ¶ 2ᵃ ꝯclusio ẽ ꝙ nomia diuersiuoca habent in deo sibi correspõdẽtia aliquo mõ disticta q2 nõ eadẽ rõ istoꝝ nominũ aliud assigitur cuiuslibȝ dio coꝝ sicut patet ex ꝓcessu dyo. de di. no. ꝑ totũ ubi i talib⁹ nõib⁹ diuersas rões assignat quare deo attribuũtur alioq̃n frustra diuersos tractat⁹ suse disticios fecisset de eis ¶ 3ᵃ ꝯclusio ẽ ꝙ nõib⁹ symbolicis ꝯueniũt disticta ex pte obiecti q2 illa nomia reducũtur ad diuersiuoca utpote lux ad unitateȝ ardere ad bonitatẽ ⁊ sic de oib⁹ aliis. ⁊ ꝑ istũ modũ reducẽdo tractat dyo. i codeȝ libro de ipsis ¶ 4ᵃ ꝯclusio ẽ ꝙ noib⁹ analogicis ꝯrespõdent disticta ex pte dei q2 excessas ⁊ diminuo circa id. nõ uariãt rõeȝ formalem sicut nec itentio ⁊ remissio ¶ Sed ꝯtra istas ꝯclusiões istatur 4. ¶ Primo sic q2 Aug. 15. de trini. dicit ꝙ nõ differt de talib⁹ nõib⁹ quãta sunt attributa dicere unũ aut multa que tamẽ nõ sunt multiuoca ¶ 2° dicit dyo. de di. no. q°. ca°. ꝙ ista omnia noia sigficant unitiuã rõem ¶ 3° q2 ad soluẽduȝ nomia diuersiuoca sufficit ponere disticticẽm rõnis i sigficato ut uulgo dicitur ¶ 4° q2 ad uitãdũ synõimitatẽ diuoꝝ nominũ sufficit ponere uarietatẽ ex pte ꝯcipiẽtis ⁊ nõ ex pte rei conceptę. ¶ Ad pimuȝ dico ꝙ nõ differt dicere unũ aut multa q̃tũ ad equalẽtiaȝ q2 tãtum pfectiõis exprimitur ex uno q̃tum ex multis q2 isinita. si tamẽ nõ differret simplr q̃tũ ad omnẽ modũ fuisset ualde uanus labor ⁊ inutilis Aug. Ansel. Dyo. ⁊ alioꝝ doctorum isudãtiũ ad diuinas pfectiões docẽdas cum eoꝝ inq̃sitio nõ pficeret nisi i uocabulo aut in modo ꝯcipiẽdi ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ꝑ istam regulã itendit afferre Dyo. unitatẽ idẽticaȝ que ẽ in omnib⁹ diuinis psonis ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ error uidet dicere esse in uulgo Naȝ bris

que de deo itelligim⁹ nomia ipoñt⁹ i⁹ autem que de deo itellgim⁹ sunt in eo ex naťa sua formalr. Et ideo si eis nomia iponantur sunt penit⁹ distiďa remanet realiter synoia cũ talib⁹ nõibus nõ nominem⁹ nõs ꝯcept⁹ sed deũ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ illud qđ nõ sufficit q₂ q̇cq̇d formaliter ẽ in ꝯcipiẽte habꝫ repu/gnãtiam ad illud uel cũ illis q̇bus talia nomina iponũtur ut ifiniti ꝯcessitan ꝑminẽti quoꝝ. sigta eis repugnãt formaliter ⁊ non solũ eis que sunt formaliter i ꝯcipiẽte ſꝫ etiã omnib⁹ creatis ulr. ¶ Circa istã materiã cõcurrũt duo dubia ualde difficilia ¶ Primuꝫ sȝ diuersitas modorũ signdi ifert distiďiõꝫ ex pte rei sigte. Et dicit un⁹ doc. ꝙ nõ. licet eis attribuãtur extrema ꝯdictiõis ꝑ aliũ modum signdi ⁊ ali.i eidẽ penit⁹ nõ ꝓpter hoc debet dici ꝙ sit dĩa ex pte rei in isto sicut de homĩe ⁊ humanitate que licꝫ sint formalr idẽ tamẽ dicim⁹ ꝙ homo currit uel ẽ albus ⁊ nõ hũanitas. eodẽ modo de⁹ generat ⁊ nõ deitas. Istud ꝑ ꝙ mihi apparꝫ non põt stare q₂ sicut gñare nõ ꝯuenit nomini sed rei. ita generarẽ repugnat rei ⁊ ñ nomini ⁊ sic eiđẽ rei penit⁹ dabũtur duo extrema ꝯdictionis. Cõfirmatur q₂ extrema ꝯdictionũ istaꝝ. nõ possunt applicari ad noia. tũc eiꝫ istõ nomẽ homo uel de⁹ gñarꝫ. Ideo dico ꝙ de⁹ aliq̇d creauit ꝙ nõ deitas ⁊ aliq̇d hõ ꝙ nõ hũani/tas ex natura rei ⁊ ideo tales modi sigficãdi arguũt distiďiõem sicut ista eẽ deuꝫ repugt formalr creature sed nõ eẽ dei ⁊ sic õ oib⁹ talib⁹ ¶ 2ᵐ difficile ẽ sȝ nomina diuersiuoca quoꝝ rõ sumit in habitudĩe ad extra sicut sunt iustitia ⁊ misericordia arguũt distiďio nem ex pte sigti. Dicit q̇daꝫ doctor ꝙ talia noia arguũt distiďiõem in eo a quo iponũt ut iustitia ẽ reddere unicuiq₃ quod suũ est ⁊ misericordia ĩdebitũ ꝯdõare a q̇b⁹ diuersis actib⁹ deo attribuũt misericordia ⁊ iustitia nõ tamẽ arguũt distiďiõem i deo cui ponũt inesse. Istud non põt stare Illud eiꝫ quod sigficat istud nomẽ iustitia ẽ i deo formalr ⁊ ita misericordia ⁊ hec actua⁹ ab eterno et tamẽ sic accipiẽdo repugnat iustitie eẽ ꝑnci⁹ ꝯdõandi aliq̇d quod nõ repugnat misericor die. Oĩne ergo illud quod sigt utriq₃ opꝫ esse distiďum. Sed remanet diffi. si talia noia q̃tũ ad eoꝝ sigta dicãt aliq̇nam unaꝫ rõem detminatã. Dicũt aliqui ꝙ nõ sꝫ rões indetminatã deitatis cũ ꝯnotato i creatura talia eiꝫ attributa nõ possunt diffiniri nisi i habitudĩe ad creaturã. Istud stare non põt q₂ essentia ⁊ cõnotatũ in creatura non sunt formaliter in diuina essentia ⁊ tamẽ scientia ⁊ sapiẽtia ⁊ essentia sunt formalr in diuina essentia ¶ Nec ualet dicere ꝙ sciã ẽ in deo q̃tũ ad altum istoꝝ q₂ nullo modo de⁹ ⁊ creatura sunt in deo. Nec ualꝫ rõ ꝙ licꝫ uir t⁹ creatiua diffiniat in habitudĩe ad ex⁹ ⁊ ad creaturam tamẽ illa habitudo ⁊ illa uis ẽ formalr in deo ¶ Cõfirmatur q₂ cũ creatura ⁊ q̇cq̇d ẽ in ea sit ꝯtigẽs diuina iustitia ñ eẽt necessa/ria ¶ Sed aliud dubiũ ẽ si sigficata talium nominũ sint in deo ⁊ in creatura eiusdẽ rõis Dicit q̇dã doc. ꝙ sic q̃tum ad ꝯnotatũ quia utrobiq₃ iustitia est reddere unicuiq₃ quod suum ẽ sed nõ q̃tum ad sigficatũ intrĩsecum sed istud stare nõ põt q₂ q̃tum ad ꝯsigficatũ non ẽ in deo formaliter cũ cõsigficatum sit formaliter in creatura q₂ cõnotatũ. ¶ Ad ¶ Oponisũ patet ꝑ iam dicta.

¶ Distinctio.23ᵃ.

Q IRCA Distinctionem.23ᵃᵐ quero Utrũ ꝑsona sit nomẽ p⁹ intẽtiõis. ꝙ sic q₂ quod põt ad sensum demõstrari ẽ nomẽ ꝑme intẽtiõis huiusmõi ẽ ꝑsona quia tu es filius meus ¶ Cõtra indiduũ dicit nomẽ 2ᵉ intentionis ergo ⁊ ꝑsona ¶ Hic ꝑmo sciẽdum ẽ q̇d sit nomẽ ꝑme intẽtiõis uel pria intẽtio ⁊ 2ᵒ de quesito. ¶ Quãtum ad ꝑmum intro ducũtur 4ᵒʳ ꝯclusiões ¶ Prima ẽ ꝙ p⁹ iten⁹ non ẽ act⁹ itelligẽdi. Hãc ꝓbo duplr Pri⁹ sic Omnis act⁹ intelligẽdi uere ⁊ realr ẽ in genere qualitatis. ꝑma intẽtio non ẽ semꝑ in gñe qualitatis ergo ⁊c. Ma.ẽ ꝯcit̃er cõcessa. Mi.de se patet q₂ homo ⁊ aĩal ponũt ꝑme intẽtiões ergo ⁊c ¶ 2ᵒ sic Unus actus intelligẽdi nõ ꝑtur de alio q₂ sunt iduidua diuersaꝝ. speꝫ. uel eiusdem. act⁹.n. quo in/telligo aĩal nõ ꝑdicatur de actu quo itelligo homiem. sed ꝑma intẽtio ꝑtur de p⁹ intẽtiõe sicut hꝫ homo ẽ aĩal ¶ 2ᵃ ꝯclusio ẽ ꝙ prima

intētio non ē spēs itelligibilis ꝛ hoc ꝓbatur ꝑ eadē media ꝑ que ꝛ pⁱma. tū qꝛ spēs itelligibilis ē in determinato gñe qualitatis. pⁱma intētio nō. tū qꝛ spēs nō ꝑtur de spē ĝ ꝛc. ¶ 3ª ꝯclusio ē ꝙ pⁱma intētio non est q̇dditas obiecti in eē cognito. Hāc ꝓbo dupl'r. priº sic Nullū ꝑ se reducitur ad ꝑ accñs. sed ꝑ se homo ē aial ut sunt pⁱme intētiōes. Accidit autē ꝙ homo uel aial sit in itellectu ergo ꝛc ¶ 2º sic Aut itelligis ꝙ sunt ꝓducte a nobis in tali eē ꝛ hoc nō dat sibi eē pⁱmas intētiōes qꝛ ab eterno homo fuit aial ut pᵉ intētiōes sunt. aut ꝑ intellectū diuinū ꝛ hoc nō quia ut ꝓcedūt suū eē itellectum homo uere ē aial ¶ 4ª ꝯclusio ē ꝙ pⁱma intētio non ē q̇dditas in eē itelligibili. tū qꝛ ꝓpō uera i pⁱmo mō nō uerificatur ꝑ aliquid ꝑtinēs ad 2ᵐ modū sed ista homo ē aial ē uera de priº mō ut sūt intētiōes prie ꝛ nō ꝑ eē itelligibile quod ē 2º modo ¶ 2º Quod ꝯuenit alicui ex se ꝛ ꝑ se nō ꝯuenit sibi ꝑ respectū ad aliq̇d aliud. sed hōi pº ꝛ ex se ꝛ a se ꝛ q̇dditate cōpetit ꝙ sit aial. ꝙ autē sit itelligibilis habꝫ ꝑ respectum ad itellectū ergo non ē animal ex eo ꝙ ē itelligibilis ¶ Cōtra istas ꝯclusiōes istatur 4ᵒʳ ¶ Primo quia intētio ē itus tētio sed nulli ꝯpetit itus tēdere nisi actui itellect⁹ uel uolūtatis ergo pⁱma intētio erit uel uterqꝫ iº ꝯactuū uel alter ꝛ hoc uidetur eē de intencione magrī ¶ 2º qꝛ q̇dditas in spē repñtata uidetur eē pᵃ intetio ex eo ꝙ q̇dditas iº plenata ꝑdicatur ꝛ q̇dditas illa sbicitur sed q̇dditas nō aliquid aliud ē q̄ spēs i qua relucꝫ ergo spēs ē pᵃ intētio ¶ 3º qꝛ posteri⁹ ñ uariat rōem p̄ri ōis sed esse cognitū ē posterius ipsa q̇dditate ergo q̇dditas sic ꝓducta in eē cognito nō aufert q̇n ipsa ut sic possit eē pᵃ intētio qꝛ nō diminuit ¶ 4º qꝛ esse essentie uidetur eē pⁱma intētio sed esse itelligibile non uidetur aliud q̄ esse essentie ergo essentia'r in eē itelligibili uidetur eē pⁱma intētio ¶ Cōfirmatur dupl'r ¶ Primo qꝛ i tali eē q̇dditates nō sunt ab aīa fabricate. 2º qꝛ eē itelligibile ē habere eē obiectiuū i potentia sed ex hoc ꝙ aliquid habꝫ esse obiectiuū in re dicit̄ prima intētio ergo q̇dditas in eē itelligibili ē pⁱma itētio ꝛ nihil aliud ¶ Ad ista r̄ndeo ꝑ ordinem. Ad primā dico ꝙ ē equocatio de intētiōe. Loquor. n. de itentionibus illis ꝑ quas fit ꝑdicatio ꝛ de q̇bus fit ꝑno. Act⁹ autē intelligēdi uel uolēdi nō sunt tales intentiōes qꝛ licꝫ homo sit aial tñ actus itelligendi hoiem non ē actus itelligēdi animal. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ nō ē itelligibile ꝙ q̇dditas in spē sit aliud a spē. nec ē aliud dicere q̇dditatem repñtatam relucere in spē nisi ꝙ spēs repñtat quod nihil aliud ē q̄ itellectū cāre intellectiōem illi⁹ q̇dditatis. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ nolo negare q̇n homo postq̄ uere itellectus est sit uere prima intētio. sed uolo dicē ꝙ eē itellectū ñ sibi dat hoc. Exᵐ homo albus ē aial ꝛ tamē albedo nō dat sibi eē aial ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ esse intelligibile nō dat ipsi eēntie eē essentie qꝛ esse essentie habꝫ ex seipsa in pⁱmo modo dicēdi ꝑ se. esse autem itelligibile ꝯuenit sibi in 2º modo dicēdi ꝑ se ꝑ hoc autē ꝙ ē eē essentie ꝯuenit sibi ꝙ sit pᵃ intētio ꝛ ꝙ ꝑdicetur ¶ Ad ꝯfirmationes. Ad pⁱmaꝫ dico ꝙ sicut dicetur iferi⁹ licꝫ nō sint tales q̇dditates ꝑ eē existētie tamē non sunt ꝑ aīmā. sunt eīꝫ in esse q̇dditatiuo. ¶ Ad 2ᵃᵐ dico ꝙ eē q̇dditatiuū ē pri⁹ esse obiectiuo qꝛ unū ē de pⁱmo modo aliud ō 2º ¶ Nūc pono ꝯclusiōem affirmatiuā. ꝙ pⁱma intētio ē q̇dditas i eē q̇dditatiuo. Intelligo autē ꝑ q̇dditatē in esse q̇dditatiuo q̇dditatē p̄cisam ab omni alio q̄ nō ē de prio modo dicēdi ꝑ se. Hāc ꝯclusiōem declaro 4ᵉ. pº ꝑ uiaꝫ abstractiōis. Naꝫ abstractiones quib⁹ abstrahūt uľia a singularib⁹ fiūt ꝑ primas intētiōes sicut homo ab hoc homie ꝛ animal ab homie sed tales abstractiōes nō fiūt nisi ꝑ q̇dditates i esse obiectiuo ergo pᵉ itētiōes sic accipiūtur ¶ 2º ꝑ uiā diffinitiōis. Nam diffinitiōes nō dātur de diffinitis nisi ꝑ pᵃˢ intētiōes sed diffinitiōes nō ꝯueniūt diffinitis nisi in esse q̇dditatiuo. Diffinitio eīꝫ ꝛ quelibꝫ pars diffinitiōis dicitur in primo modo ergo ꝛc ¶ 3º ꝑ uiā diuisionis. Naꝫ diuisiōes formales nō fiūt nisi in eē q̇dditatiuo sed diuisiōes formales dātur ꝛ fiunt ꝑ pⁱmas intētiōes sicut patꝫ qꝛ aial diuiditur ꝑ rōnale ꝛ irrōnale que sunt pᵉ intentiones ergo ꝛc ¶ 4º ꝑ uiaꝫ dmonstratiōis. Nam dmonstratiōes ꝑ se fiūt ꝑ pᵃˢ itētiōes saltē que fiūt in sciētiis realib⁹ sed dmōstratiōes

fuit p pmas rões formales τ qddi^tat^e ꝙ τc. ¶ Sed h̄ ē diffi. s. qd intelligitur p eē qddi/tatiuū. Dico ꝙ sicut dictū ē τ dicetur magis īferi^9 nihil aliud itelligo p eē qdditatiuum nisi qdditatē i illo eē i quo abstrahit ab omni duratiōe n necessitate ꝯtigentia eē i anima τ ex τ ab oibus talib^9. ¶ Quātum ad 2^m ꝑtractādum. s. de quesito Utrū psona sit nomen pme intētiōis Introducūtur h̄. 4^or. re/gule p quas euidēter pōt cognosci pma τ 2ª intētio τ quō pme intētiōes distīguūt a 2^is. Prima ē ista τ accipitur a natā sbalī natiōis sic Quēcūqz aliqd ē cōe τ supius assignatur multis τ nō est eis essentiale illud ē 2ª iten^o. sicut genus assigñtur τ dicitur de aiali τ la/pide τ spēs de homie τ asino τ nō eētialr. Hec regula nō habz instātiam nisi de denominatiua pdicatiōe ¶ 2ª regula accipitur ex natā pdicatiōis τ ē ista Quicqd pdicatur d̄ supiori τ de iferiori affirmatiue τ ꝯuerso negatiue illud ē pma intentio qz qñ alium de alio pdicatur τc. Ista ppō habz solū istātiaz in 2^is intētiōibus τ nō alibi quia dato ꝙ hō sit spēs τ h̄ homo sit homo nō tamē h̄ homo est spēs. unde p hoc cognoscitur 2ª intentio quādo hec ppō fallit ¶ 3ª regula accipit ex natā diffinitiōis τ ē ista Ubi. oc^o a diffini/tiōe tenet ibi accipiūtur pme ītētiōes sicut h̄ aial rōnale ē ergo homo ē sed iste locus a diffinitiōe nec a descriptiōe nō tenz in 2^is in/tentiōibus sicut h̄ aial rōnale ē diffi^o ꝗ hō ē diffi^o nō seqtur ¶ 4ª regula accipit ex sillo/gizatiōibus Nā qñ fit argumētum ex inferiorib^9 ad supiora semp ꝯntia ē realis τ bo^a nisi i 2^is intētiōibus sicut aial ē gen^9 homo ē aial ergo homo ē gen^9 nō seqtur sed cōiter ibi assigñtur falla accñtis ¶ Istis reglis premissis patere pōt ꝙ psona ē nomē 2^e inten/tionis τ nō pme. Ex p^a regula patz ꝙ psōa ē supi^9 ad omne iduiduū uere ītellectuale τ τ tamē nō essentiale qz separatur iduiduuz a psonalitate sicut ī xpo fuit ¶ Ex 2ª regula patz sic Quicqd d̄r de supiori τ de inferiori sed psona ē quid cōe ad patrē τ filiū. dicitur autē psona ad se ergo pater τ filius. simil'r pater non ē ad se ergo τ psona non est ad se. psona ergo nō ē pma intetio ¶ Ex 3ª regla sic patz. p^o qz psona diffinitur p iduiduuz quod ē 2ª intētio ergo ipsa ē 2ª intētio. 2° qz pater diffinit p filiū τ dicitur pater filii τ diffinitur p eē ad aliud. psone ista nō ꝯue/niūt qz psone nō ē psone psona ¶ Ex p^a re^a patz Nam pater ē psona sed nō ē psona filii ergo ñ ē pater filii. Si autē esset psona p^a intētio esset bōa deductio. certū autē ē ꝙ ꝯ^o ñ seqtur opz ergo ꝙ sic sit. s. ꝙ psona sit 2ª intētio. ¶ Sed ꝯtra istud īstatur 4^or ¶ Prio sic Cuicūqz ꝯuenit actio τ opa^o realis ipum ē pria iten^o sed psone attribuit actio τ opa^o realis ergo τc. Ma. patz. Mi. pbat Naz ista ē uera psona creauit mūdum ¶ 2° sic. 2ª iten^o ñ est adorāda psona adoratur ¶ 3° sic Nulla 2ª iten^o ꝯstituitur ex duob^9 realitatibus sed psona sicut cōiter dicitur ꝯstituitur ex essentia τ relatiōe que sunt ētia realia ergo τc ¶ 4° sic Nulla pria iten^o dicitur p se de 2ª sed de^9 qui ē pria iten^o de psona dicit p se ergo τc. ¶ Ad ista rñdeo sed ē itelligēdum ꝙ 2ª iten^o aliqñ suppōit p se ipsa aliqñ p pma. isto suppōito patz ad omnia ¶ Ad primū dico ꝙ qñ opatiōes reales attribuūt 2^is intētiōib^9 tūc semp supponūt p primis. sicut quādo dicitur hoc iduiduū gñat sup/pōit eiz p sorte uel platōe sic dico i ppposito ¶ Ad 2^m dico ꝙ psona ñ ē adorāda nisi ut supponit p patre τ filio τ spū sancto. ¶ Ad 3^m dico ꝙ sicut dicim^9 ꝙ spēs ꝯstat ex gñe et dīa ita i ppposito spēs eiz τ dīa supponūt p p^is itētiōib^9. sic i ppposito. ¶ Ad 4^m dico ꝙ deus quē p^a iten^o aliqñ pdicatur d̄ psona nisi ut psona suppōit p patre τ filio τ spū s. τ sic dico ꝙ psona τ oīs 2ª iten^o pōt recipere pdicatiōem primaz intentionum ¶ Intelligēdū tamē ꝙ 4^or sunt ꝯceptus essentialr ordīati. s. pticulare, iduiduum, suppo^m. τ psona. Naz omnis psona ē suppositū ut patz iductiōe. ñ tamē ꝯuerso qz sol ē suppōitū nō tamen est psona qz psona nō habet esse nisi i gñe na/ture rōnalis. suppositū autē i hoc τ ī aliis. nam asinus uere est suppositū simil'r omne suppositū uere ē indiduum nō tamē ꝯuerso qz albedo sepata uere ē singularis τ ididuū nō tamē est suppositū. suppositū eiz pprie ñ est nisi in gñe sbe. indiduū autē ul' singl'e in omni genere. silr omne indiduū est pti^re nō tamē ꝯuerso qz spēs qōdā. d̄ d̄r pti^re

respectu generis eo q gnis sit ps sbiectiua i nō tamē ē individua eo q sempr divisibilis est eo modo quo uł'e dividitur i ptes sbiectiuas. Ex istis patz q psona ē 2ª iten° quia ei° su/periora sunt 2ᵉ itentiōes. ¶ Ad primuz ar/gumētum patz ex dictis.

Utrum persona sit 2ª iten° & q nō qz diffinitur p sbsistētiam fr Ric. sbsistētia autez uidetur dicere nomē pme intētiōis ergo rc. ¶ Contra per Bociū diffinitur p individuum ergo rc.

¶ Hic p° uidēdum ē qd ē 2ª iten° 2° ad quesitū. Quātum ad primū dicūt aliq q 2ᵉ itentiōes nō sunt nisi respectus rōis fabricati ab itel/lectu nostro circa pmas intētiōes 7 sunt tm in aīa. ¶ Cōtra istud istatur 4ᵒʳ. ¶ Prio sic. Nam uł'e ē quod ē aptū natū eē in plibus. cōstat autē q uł'e ē 2ª iten° sed in re inuenit tota ista diffi°. natura eiz spēcīª ē que habet aptitudiem naturalē ad cōicari plib° indi/uiduis. ¶ 2° sic Individuū ē 2ª iten° sed ipuz est in re 7 nō ab aīa fabricatū. Individuuz eiz ē quod nō pōt eē i plibus sed hoc cōpetit ipsimet sor. circūscripto omni intellectu. in/tellectus eiz nō dat istā repugnātiam g rc. ¶ 3° sic Totū 7 ps inuenitur i rez natura sed ista sunt 2ᵉ itentiōes ergo rc. Maior ē mani/festa. Mi. pbo qz cuiuscūqz ps sbiectiua ē 2ª inten° ei° totū uł'e ē 2ª iten° sed totū uł'e ē 2ª iten° 7 ē ps sbiectiua toti° ergo rc. ¶ 4° sic Prioritas 7 posterioritas sunt nomina 2ªz itentionū qz dicitur de 2ˡˢ itentidibus utpote de ante 7 pōste de sbiecto 7 pdicato ō uł'i 7 pti°. ¶ Cōstat autē q prioritas 7 poste/rioritas sunt in rez natura ergo rc. Ideo dico q 2ᵉ itentiōes sunt aptitudines que cō/ueniūt ipsis qdditatib° uel pmis itentiōib° i eē qdditatio. sic aptitudo cōicata plurib° individuis adueniēs humāitati ē rō spēi. 7 sic dico de gnē respectu spēi. ius autē pstitutiua siue diffi° aduenies rōnali dat sibi eē dīaz 7 sic de aliis. ¶ Sed hic sunt multe dū. pma ē qūo 2ᵉ itentiōes pueniūt pmis. ¶ Dico q 2ᵉ intētiōes nō pueniūt pmis i p° modo qz res/pectus fundamētales sunt g i 2° ita q per qdditatē pōt demōstrari q sit spēs hoc ē ap/titudo ad existēdum i pluribus individuis.

¶ 2ª dū. qz nullus usqz nūc posuit 2ᵃˢ intēn/tiones i rez natura. Dico q si uelles acci/pere 2ᵃˢ intētiōes p actu itellectus sic nō est dubiū qz iste actus ē i itellectu 7 isto° forte multi accepeūt. Sed hoc non ē loq de 2ˡˢ intētiōibus pprie sicut accipe uł'e p ac° itel/lectus sed ops accipe p eo quod ē aptū esse i plurib° 7 isto modo dico q nō sunt fabri/cata ab itellectu ipsa uł'ia sed sicut qdditas i esse qdditatio abstrahit ab eē in re 7 in eē i itellectu. Ita iste aptitudies quas uoco 2ᵃˢ intētiōes abstrahūt 7 i tali esse qdditatibus pueniūt. ¶ 3ª dū. si sint alicui° pti. Dico q si i aliquo gnē ponātur i gnē relationis de/bent poni eo q in pceptu suo sunt ad aliud 7 una p aliam diffinitur. ¶ Tamē pōt dici q circuiūt omne gen° 7 sic meli° apparet qd in/dicēdum q sunt trāscēdētes qz quidditates qcūqz pntoz psequūtur. ¶ Sed adh° remanet 4ª dū. Utrū fiat pdio pmarum de pmis uel 2ªz de 2ˡˢ. ¶ Dico q 2ª inten° non pdicatur quādo gen° pdr de spē quia tunc spēs esset gen°. nec pma iten° de 2ª. Et rō istoz duoz ē quia habitudo que ē iter gen° 7 spēm ē habitudo essentialis 7 habitudo es/sentialis pueniit oēm pceptū nō qdditatiuū. Prima ergo iten° tātum pdr de pri° sicut animal de homine tamē dicatur gen° de spē pri qz genus supponit p animali quod ē p° intētio 7 spēs p homie qui ē p° iten°. ¶ Sed adhuc sunt aliqua dubia. Primū si ē ccu/latio in 2ˡˢ itentiōibus. uidetur q sic. Naz uł'e uidetur esse cōe. 5. pbilib° s. generi spēi rc sed nō ē cōe nisi p modū gnis g generis erit aliud gen°. Dico q uł'e uel pbile ut ab/strahit ab illis. 5. nec ē gen° nec spēs 7 sic de aliis. Et si dicatur q omne cōe uł'e ē h° l' illō sicut de sba q ē corpea uel icorporea. Dico q omnis sba uel ē corporea uel incorporea non tamē ipsa sba ē qdditatiue altum. 2ª dū. Si in 2ˡˢ intētiōibus erit pcessus in infi/nitum. Dico q non ē incōueniens aliquem ponere pcessuz in infinitū in his intētiōib° si autē uideatur incōueniēs ponatur stat° in 2° uel in 5°. ¶ 3ª diffi. Si omnis habitudo attributa qdditatib° ē 1ª intētio. tūc enim totū gen° relatiōis erit 2ª intētio. ¶ Dico ad hoc q nō sed pcise ille que circuiūt oē genus

iste sunt fundamētales. ille aūt que sunt de gñe relationis saltem multe sunt actuales. ¶ Circa 2ᵃᵐ ptem qōnis uidēdum est: Utrū psona sit nomē 2ᵉ intētiōis ¶ Dico ad hoc q cū sit osnsum i pcedenti qōne q psona non ē nomē pme intētiōis τ omne nomē est pme uel 2ᵉ intētiōis. reliquitur q sit 2ᵉ itentionis ¶ Intelligēdum tamē q alique 2ᵉ intētiōes sumūtur a passiōe quidditatis sicut ul'e a natali aptitudie nate que ē paᵒ nature s. ipsa cōicabilitas ¶ Ex hoc eiꝫ q natura est cōicabilis plibus indiuiduis dicitur uniūsal' Aliqñ sumitur a respectu actuali sicut proprium. accipitur eiꝫ iⁱ 2ᵃ itenᵒ ab actuali cōuertētie que ē iter aliqua extrema. Aliqñ sumitur a respectu aptitudiali sicut itentio 1ᵃ que ē accñs ab accitali iherētia ¶ Aliquādo sumitur 2ᵃ itenᵒ a sola negatiōe sicut idiᵐ. Accipitur eiꝫ iⁱ 2ᵃ itenᵒ a repugñtia essendi i multis ¶ Simil'r genᵒ gñalissimū a negatione supueniētis gñis τ ita ī m'ltis aliis. ¶ Dico ergo q isto modo ultio psona est nomen 2ᵉ itentiōis. Accipitur eiꝫ a repugñtia cōicabilitatis cuiuscūqꝫ i nata intellectuali huiusmōi autē repugñtia ē ratio negatiua. ¶ Ad argumētum in oppositum dico q tē suppōit p prima.

Utrum persona dicatur uniuoce de tribᵒ suppositis diuinis.

Et uidetur q nō. Nam nullū ul'e ē in diuinis ꝑ Aug. de tri. psona aūt est ul'e si dicatur uniuoce ergo ꝛc. ¶ Cōtra 5ᵒ. sūt psone ergo psona ē cōis ꝑ Aug. 8ᵒ. de trini. Hic sunt duo faciēda. Primū ē si psona dicatur uniuoce de tribᵒ suppōitis diuinis. τ 2ᵒ si dicatur uniuoce de suppōitis diuinis et creatis ¶ Quātum ad pᵐ dico q sic τ hoc pʳ 4ᵒʳ regulas. Prima ē ista Qñcūqꝫ aliqd ptum dicitur de aliqbus ꝑ idem nomē τ ꝑᵐ eādem rōem diffinitiuam dicitur uniuoce de illis sed ita ē h'. nam pater ē psona τ filius psona ꝗ idē nomē. Simil'r pater ē itellētualis nate incōicabilis sbsistētia τ eodeꝫ modo filiᵒ. h aūt ꝑ Ricar. ē diffiᵒ τ rᵒ psone ꝗ ꝛc. ¶ 2ᵃ reᵃ ē hec Qñ itellectᵒ ē certᵒ de uno cōceptu τ dubiᵒ de duobᵒ ille ē uniuocᵒ illis hᵒ patꝫ sed aliqs posset eē certᵒ q aliqua psona esset icarnata τ dubitarē utrū pr̄ uel filius ergo ꝛc. ¶ 3ᵃ ē ista Quādo aliqd cōuenit alicui inq̄tum tale hoc ē ꝑ unā rōeꝫ. τ qcqd ꝯuenit uni ꝑ illā rōem ꝯuenit alīi ꝑ eādeꝫ rᵃ rō ē cōis τ uniuoca sed qcqd cōuenit patri ꝑ q ē psona ꝯuenit filio ꝑ q ē psona ergo ꝛc. ¶ 4ᵃ ē ista Quecūqꝫ nūantur ꝑ aliqd nomen ꝯueniūt formal'r in rōne illiᵒ nomīs ꝑ quā numerātur. Hec ē reᵃ Aug. 7. de trini. τ ostēdit istā reg'lam eē pex.ᵃ maifesta. priᵒ de lauro τ mirto que nō dicūtur duo inq̄tū laurᵒ τ mirtᵒ. nō eiꝫ sunt duo lauri τ sic de aliis sed p̄iste inq̄tū arbores: Sil'r exēplificat de abrahaꝫ ysac τ iacob. nō eiꝫ dicūtur tres abrahe nec tres ysac nec tres iacob sed tres hoīes. hec ergo reᵃ pꝫ. sed pater τ filius τ spūs sanctᵒ dicūtur tres psone τ tñ ñ tres patres nec tres filii ꝗ psona que ē termīnatiua istiᵒ t'mini numeralis ꝯuenit eis uniuoce. ¶ Sed ꝯtra istā ꝯclusiōem istatur 4ʳ. Primo sic Quicqd cōicatur in diuinis ē pfectio simpl'r sed p te psona i diuinis cōicat qꝛ ē cōis plibus ergo erit pfectio simplicit' qd est fl'm ¶ 2ᵒ sic Quecūqꝫ sunt eiusdem rōnis ñ multiplicātur in diuinis sed sunt ꝑ se hec sed psona ē eiusdē rōis ergo de se ē hec τ p ꝯñs nō multiplicatur ¶ 3ᵒ sic Nullum incōicabile pōt esse cōe uniuocū. rō psone est rō incōicabilis sicut patꝫ ex sua diffinitione ergo ꝛc ¶ 4ᵒ sic Nam omne cōe uniuocuꝫ pbile in qd opꝫ q sit uel genᵒ uel spēs ſꝫ hᵒ ē ipossibile i diuinis ergo ꝛc. ¶ Ad primuꝫ dico q omne cōicabile uel cōe i unitate nūcrali ē pfectio simpl'r sed tamē qd est cōe uel cōicabl'e nō i unitate nūerali ſꝫ i unitate ꝯis ut ul'is rōnis nō opꝫ q sit pfectio simplicit' sicut patꝫ de sil'itudine τ equalitate ergo ꝛc. ¶ Ad 2ᵐ dico q illa que sunt eiusdē rōnis in diuinis nō possunt multiplicari i diuinis Primo. qꝛ si sic ex se nō deṫiarēt sibi certū numeꝝ. nec etiā ex aliquo priori sed tamē bñ possunt multiplicari 2ᵒ rio de aliis suppōitis que sunt alteriᵒ rōnis sicut sunt similitudo τ cetere relatiōes cōes que psupponūt r'ones originis. Ita dici pōt de psona licꝫ eiꝫ psōa sit eiusdeꝫ rōnis tamē pl'ificatur ꝑ alia que sunt alteriᵒ rōnis ut pote ꝑ ꝯstitutiua psona que sunt relatiōes originis ¶ Ad 3ᵐ dico

φ rō incōicabilitatis ē cōicabilis denoīatiue
nō tamē q̄ddita tiue accipiēdo tamē ratiōem
denīnatā quā denomīat q̄slibꝫ illoꝝ est in
cōicabile tamē illa negatio pōt eē cōis. ficut
oīa indiuidua habēt eandē rōem indiuiduatiōis
¶ Ad 4ᵐ dico φ nō omne pbile ē aliquod
illoꝝ. nam ens p̄tur uniuoce 7 tamē nullū
illoꝝ pbiliū ē ¶ Eodē modo dico de oībus
trāscēdētibꝰ cuiusmōi sunt oīa ul'ia dicta ō
deo ¶ Sed circa ista adhuc sunt alique di.
Prima ē Utrū a pricipiis ꝯstitutiuis possit
aliq̄d cōe abstrahi ¶ Dico φ sic Nam ista cō
stitutiua sunt tres relatiōes ergo rō relatio/
nis in eis numeratur 7 p ꝯñs ē eis ꝯis uniᶜᵉ
Et ꝯfirmatur q2 eadē rō diffinitiua r'onis
ꝯuenit paternitati ingītum relaᵒ ē que etiaꝫ
ꝯuenit filiatiōi ingītum relaᵒ ē. s. eē ad aliud
ergo relaᵒ ē eis cōis ¶ Si dicatur φ ultima
ꝯstiᵘᵃ sūt pᵒ diuersa. pᵒ autē diuersa i nᵒ cō
ue niūt ¶ Pōt dici φ in creaturis licꝫ ultime
d'ze sunt p̄ mo diuerse tamē eis. q. denoiatiue
ꝯuenit ƀ uni rōem rō p̄me diuersitatis q̄ō n̄
est aliud nisi n̄ habere q̄dditatie aliquid cōe
sed tātum aliq̄d ꝯñs q̄dditatē. ita pōt dici
in pposito φ rō relatiōis licꝫ dicatur ƀ unā
rōem de ꝯstitutis psonaꝝ. nō tamē dicitur i
q̄d eo modo quo genᵒ dicitur in q̄d de sp̄ē.
q2 nec essent ꝯposite uel saltem resolubiles.
dicitur tamē de eis eo modo quo genᵒ ō dif
ferētiis dicitur sicut dictū ē supius φ ēs ōz
de p̄tis que ꝯueniūt deo 7 creature ¶ 2ᵃ di
Utrū diuinis attributis sit aliq̄d cōe uniuo
cum. Dico φ sic q2 oibus cōuenit uni no/
men 7 una rō diffinitiua eiusdē quod ōᵒ pfec
tio simpl'r q2 sapia 7 iustitia quelibꝫ ē pfecᵒ
simpl'r nam quelibꝫ ē melior ipsa φ nō ipsa
Si dicatur φ diuia attributa sunt simplicit
simpliᵃ ergo 7c ¶ Dico φ nūφ a simpliciter
simplicibꝰ pōt abstrahi aliquis ꝯceptᵒ q̄ddi
tatiuus sed tamē bene pōt abstrahi ꝯceptus
tālis qui dicitur de eis ad modū d'ze s'balter
natis de s'balternata 7 talis pfectio ē simpl'r
cuiᵒ nomē dicit 2ᵃᵐ intēntiōem ¶ 3ᵃ di. Utrū
in diuinis ydeis sit aliq̄d cōe uniuocū ¶ Dico
φ sic si ponitur i deo formal'r quia nomen
ydee est eis cōe 7 qualitercūqꝫ diffiniat ydea
diffiᵒ ydee ē eis cōis. Et ꝯfirmatur q2 si nō
ꝯueniūt i aliquo uniuoco tūc sunt pᵒ diuerse

7 sic ꝯueniūt i rōe pᵒ diuersitatis. Si dicat
φ p istū modū n̄ inuenitur aliq̄d pᵒ diuersuꝫ
aut simpl'r simplex q2 oīa talia ꝯueniunt i
rōne diffinitiis p̄mo diuersoꝝ. 7 simpl'r sim
plicium ¶ Dico φ lꝫ n̄ sit inuenire aliquod tale
q̄d ꝯueniat cū aliquo i aliquo p̄to denoiaᵘᵉ
tamē q̄ddiᵘᵉ i sua ultima p̄cisiōe nihil iclu/
dunt tamē denomiatiue icludūt multa que
inueniūtur i resolutiōe 7 ad que ē statᵒ 7 hoc
sufficit ad saluādum p̄mo diuersa 7 simpl'r
simpliᵃ ¶ 4ᵃ di. Si diuia essentia ōz uniᶜᵉ
de tribus psonis ¶ Dico φ si accipiatur rō
p̄cise uniuoci que data ē. s. cuiᵒ ē idē nomē et
eadem rō cū idē nomē sit diue essentie dicte
de tribᵒ psonis 7 eadem rō uidetur posse di
ci uniuoce de eis. q2 tamē uniuocū cōiter ac
cipitur ƀ φ idē nomē ōz de diuersis numero 7
essentia diuia numero nō distiguitur ideo n̄
pōitur ꝯiter uniuocū. Unde opꝫ dicere φ rō
essentie 7 etiā ipsa essentia n̄ tātum ē cōis ƀ
rōem formalē sicut ē psona sed etiā ƀ unita/
tem numeralē que tamē n̄ ꝯuenit psone que
distiguitur numero i patre 7 filio ¶ Quā
tum ad 2ᵃᵐ ptem ē inq̄rēdum utru psona di
uina dicatur uniuoce de tribᵒ psonis diuis
7 psonis creatis ¶ Dico φ sic Et ad hᵒ pbā
dum ualēt regule quas adduxi p pᵃ ꝯclone
i pricipio q̄ōnis. Primo φ psona hꝫ idem
nomē 7 ƀ eidem rōem p̄tur de psona creata
7 icreata ¶ 2ᵒ q2 aliq̄s pōt esse certᵒ φ i pas
sione xp̄i aliqua psona patiebatur. dubitā
do etiam utru psona creata uel icreata sicut
aliq̄s ifidelis ¶ 3ᵒ q2 q̄cq̄d ꝯuenit psone di/
uine in p̄tum psona ē ꝯuenit create psone pꝫ
discurrēdo p oia ¶ 4ᵒ q2 diuia psona 7 psōa
creata sunt due psone sicut duo homies sunt
sortes 7 plato ergo 7c ¶ Sed ꝯ hᵒ istatur
4ᵉ ¶ Primo sic Ab'affirmaᵘᵃ 7 neᵘᵃ n̄ pōt
abstrahi aliq̄s ꝯceptus ꝯis q2 tc a ꝯdictoriis
abstrahi posset aliq̄s ꝯceptus sed psona di/
uina ē affirᵘᵃ q2 ꝯstituitur p aliq̄d positiuū
psona autē creata ē negatiua q2 cōstituntur
p negatiōem ergo 7c ¶ 2ᵒ sic Persona ab/
soluta 7 relatia nō uidetur esse eiusdē rōnis
nam absolutū 7 relatiuum distiguuntur 7
differūt q̄dditatie sed psona diuia ē relatia
psona autē creata absoluta ergo 7c ¶ 3ᵒ sic.
Sicut suppositū ē incōicabile sil'r 7 psone ḡ

psona nõ poterit esse cõis ꝛ 4ª qꝛ idiuiduũ põitur in diffinitiõe psone ꝛ tamē dꝛ d uno so'o. ¶ Ad ista ¶ Ad p̃mum dico ꝙ psona põt ꝯsiderari inquãtũ psona ꝛ ut suppõit p se uel nõ inq̃tum psona sed ut talis psona ꝛ suppõit tūc p sbstracto. Dico tūc ꝙ psona inq̃tum psona ita ē negatiã i diuis sicut in creaturis. q̃cq̃d eiꝫ negatiõis iuenies i diffinitiõe psone create inq̃tum psona iuenies in diffinitiõe psone diue inq̃tum psona .s. incõicabilitas ꝛ oĩa talia. Si autē accipiaꝛ psona ut suppõit p sbstracto ꝛ p pª itentiõe tūc n̄ opꝫ ꝙ sit eiusdē rõis sicut pater i diuis ꝛ hic homo in creaturis. pater eiꝫ in diuis ē illud p quo suppõit psona i diuis. simil'r hic homo ē illud p quo suppõit psona i creaturis.

¶ Exm̃ gen⁹ gñalissimũ ꝑ ꝙ accipiꝛ formalir p ista intētiõe 2ª ē eiusdē rõis tamē p ut suppõit p p̃ma itentiõe qꝛ põt supponere p sbã ꝛ q̃ntitate ꝛ habitu. patꝫ ꝙ nõ. ¶ Ad 2m ꝺo simil'r. Rõ eiꝫ psone ut psõa ē abstrahit ab absoluto ꝛ relatiuo sicut rõ ẽtis. ꝛ ideo põt dici uniuoce de eo qd ē absolutũ ꝛ relatiuũ. Si autē accipiaꝛ psona n̄ ut psona sed p sb/stracto sic dico ꝙ lꝫ accidat psone inq̃tũ psona ē tamē ut psona suppõit p abstractis nõ est eiusdē rõis ¶ Exm̃ gen⁹ inq̃tũ gen⁹ ē abstrahit a sbã ꝛ accñte ꝛ ideo uni⁹ rõnis ē. ut suppõit tamē p p̃mis intētiõib⁹ nõ ¶ Ad 3m dico sicut dictũ fuit sup⁹ ꝛ nē rõ eiꝫ formalis psone ē incõicabilis ut ipsa suppõit p sb/stracto. ut autē suppõit p se sibi nõ repugñt ꝯicabilitas sicut patꝫ de indiuiduo p omnia. ¶ Ad 4m dico sil'r ꝙ q̃tūcũqꝫ indiuiduũ di/catur de uno solo ut suppõit p p̃ma ĩtētione qꝛ sortes nõ dꝛ nisi de uno solo tamē rõ in/diuidui ut sic cõior ē ꝛ ad plura se extendit ꝙ sp̃es ergo nõ ualet. Si dicas q̃uo rõ psõe uel indiuidui põt esse cõis q̃cunqꝫ diuersis. Dico ꝙ nõ ē incõueniēs ꝙ q̃cũqꝫ diuers' ali qua rõ negatiua sit cõis sicut patꝫ de simplicitate ¶ Ad argumētum patet.

Utrum Persona sit ad se uel ad aliud. ꝙ ad se ꝑ Aug. 7°. de tri. Persona ita ē ad se sicut deus ¶ Cõ/tra illud Aug. Trinitas diuĩa ē psonarum inuicē relatiuaꝝ. ¶ Hic itroduciꝛ 4or ꝯ̃nes Prima ē ꝙ rõ psone non ē p se relatiua qꝛ ubiqꝫ esset relatiua ¶ 2ª ꝯ̃ ē ꝙ rõ psone n̄ est p̃ se absoluta ut dicit ꝯceptũ absolutuꝫ qꝛ tūc omnis psona esset absoluta. ꝯ̃ne istarum duaꝝ ꝓpõnum p pª pte ꝛ 2ª ꝯ̃ne pbaꝛ sic Quãdocũqꝫ aliq̃d ꝯuenit alicui ex sua ratione formali siue p se p̃mo⁹ siue 2° m.õ illd sibi ꝯuenit ubiqꝫ iueniatur hoc pꝫ. si ergo psona ex sua rõne formali esset absoluta uł relatiã tūc psona diuĩa esset absoluta ꝛ creata relatiua quod ē falsum ¶ 3ª ꝯ° ē ꝙ rõ psõe non ē sil' absoluta ꝛ reˡᵃ nec icludit sil' esse ad se ꝛ ad aliud. probatur ista ꝯ° sicut aliedue Quia ex sua rõne formali iq̃tũ psona esset absoluta ꝛ reˡᵃ oĩs psona diuĩa ꝛ crea/ta sic esset ¶ 4ª ꝯ° est ꝙ rõ psone abstrahit ab absoluto ꝛ reˡᵒ qꝛ omne dĩum p aliqua duo oppõita necessario abstrahit ab utroqꝫ. sed psona dicitur p absolutũ ꝛ reˡᵘᵐ ĝ ipsa ut sic abstrahit ab absoluto ꝛ reˡᵒ ¶ Cõtra istas ꝯclusiões instatur 4°. ¶ Prĩ° sic Quic/q̃d ex rõne sua formali ꝯpetit supiori illud etiã ꝯuenit iferiori sed psone ex sua rõe formali ꝯuenit sic abstrahere ergo ꝛ huic psõe ꝛ sic psona in diuis abstrahit ¶ Cõfirmaꝛ qꝛ ꝑ Aug. psona ē ad se ergo hec psona ē ad se ¶ 2° sic Quicq̃d denominatiue dicitur de iferiori uidetur dici de supiori sed referri ꝛ ꝯsistere ex absoluto ꝛ reˡᵒ dicitur de hac psõa in diuis ergo dicetur ꝛ de psona ¶ 3° sic q̃c/quid ē in gñe sbe siue p̃ntalis siue trãsc. est absolutũ sed psona ē huiusmõi qꝛ psona diffinitur p indiuiduam sbam ¶ Et ꝯfirmaꝛ qꝛ natã itellectual' ē aliq̃d absolutũ. diffinitur autē p naturã ĩtellectuale ¶ 4° sic Omne illud quod ex diffinitiõe sua est alteri⁹ illud uidetur esse reˡᵘᵐ ꝛ nõ absolutũ nec neutrũ sed psona ē alteri⁹ ꝑ diffinitiõem nūc dataꝫ. Est eiꝫ itellectualis nature idiuidua sbã ergo erit reˡᵃ ¶ Ad p̃muꝫ dico ꝙ licꝫ psona quelibꝫ inq̃tum addit ad rõem psone in ꝯmũi sit absoluta uel reˡᵃ sicut homo rõne additi ē rõnalis. tamē inq̃tum psona semp abstrahit sicut homo inquãtum aĩal ē rõnalis.

¶ Uel põt dici ꝙ a supiori ad iferi⁹ nũquã tenꝫ ꝯ̃ntia in 2ˡˢ intētiõib⁹. abstrahere aũt ꝛ precindere ꝛ talia uidētur eē 2ᵉ intētiões uel saltem attribuuntur alicui ꝑ illud ꝑ quod sibi

attribuitur 2ª intentio. Ad cõfirmationem dico q ad se dupl'r itelligitur. p° positiue 7 sic accipitur p absoluto sicut icorporeũ accipitur positiue 5 q constituit spẽm ex opposito distinctam ɔtra spẽm ɔstitutam p corporeũ. ¶ 2° accipitur negatiue sicut dicimus q ad se põt dici qđ nõ ē ad aliud sicut dicim⁹ q sba ut sba non ē corporea hoc est nõ icludit in se corporeitatẽ nec seq̃tur q sit icorporea nam icorporeũ ē dĩa diuidens sbam. ¶ Sic dico in pposito de psona. Persona eñ ut psona ñ ē ad aliud 7 isto modo negatiue accipiẽdo ē ad se sed ñ seq̃tur ergo absoluta q2 req̃ritur q sit ad se positiue 7 ut sic nõ ē ad se. pmo mõ itelligit Aug. ¶ Ad 2ᵐ põt dici q qñ arguit a psona patris inq̃tum suppõ. 7 p patre 7 p pma intẽtiõe ad psonã in cõi ut suppõit p se q pprie nõ arguitur ab iferiori ad superius q2 iferius h ē pma iten° superius autem 2ª sic ē in pposito referri 7 ɔstitui dicuntur de psona patris inq̃tum psona suppõit p patre 7 p pma ictẽtiõe 7 p ɔñs psona in cõi ad quã fit argumẽta° ē 2ª itentio 7 ideo non ualet. ¶ Aliter põt dici q loc⁹ a pte sbiectiua õficit in duobus. Primo in 2ⁱˢ itentiõib⁹ 7 ideo q ɔstitui ē 2ª iten° nõ tenet ibi. deficit etiã in relatis q2 si spẽs ē ad aliq̃d non seq̃tur q gen⁹ sit ad aliq̃d. huiusmõi ē referri ut p3. ¶ Ad 3ᵐ dico q sicut grã° diffinitur p naturam sicut p aliq̃d circa quod hab3 fieri ñ tamẽ q sit formaliter natura. sic dico q psona sicut p circũstãtiam sbiecti uel alterius circa quod habet fieri diffinitur p sbam et naturã itellectualẽ nõ tamẽ ē q̃ddita⁽ᵉ⁾ aliqđ istoȝ. ¶ Ad 4ᵐ dico q illa diffi° ē circũlocutiua sicut quãdo dicim⁹ albedo ē mẽsura coloris. Et pterea illud quod ē alicuius ut sbiecti nõ op3 q sit relatiuũ. Persona autẽ ē nãe itellectualis sicut sbiecti circa qđ habet fieri sicut color supficiei. ¶ Sed hic est di. Utrũ psona sit nomẽ dignitatis uł pfectionis. ¶ Dico q sicut eẽ papã ē nomẽ dignitatis nõ tamẽ pfectiõis q2 ē 2ª iten° 7 respectum quẽdam dicit. sic dico de psona q est nomẽ dignitatis nõ tamẽ pfectiõis q2 est 2ª intentio. Intelligẽdum tamẽ ad euidẽtiam multorũ 5 dictoȝ q supiora aliqñ dicũtur ad aliq̃d 7 etiã iferiora sicut similitudo 7 ɔformitas. ɔformitas eñ3 dicitur de siłitudie 7 utrũq3 ē ad aliq̃d. aliquãdo nec supi⁹ nec iferi⁹ sicut albedo 7 color. aliquãdo supi⁹ 7 nõ iferius sicut scia õ2 ad aliq̃d nõ tamen gramatica. aliquãdo iferi⁹ 7 nõ superi⁹ sicut scia est ad aliq̃d 7 tamẽ qualitas que ē gen⁹ non est ad aliq̃d. ¶ Sed quõ ē hoc possibile. ¶ Dico q si aliq̃d qđ ē in una coordiatiõe ē absolutum uel relatiuũ oia illi⁹ coordiatiõis erũt t'ia scia autẽ q̃dditatiue nõ ē ad aliq̃d 7 ideo non op3 q grãma⁽ᶜᵃ⁾ uel qualitas sit ad aliquid. s3 supposito q solũ denoiatiue ē ad aliq̃d quare suũ gen⁹ non ē ad aliud uel sua spẽs. Dico q sicut superi⁹ dictũ ē q loc⁹ a pte sbiectiua nõ tenet i 2ⁱˢ itentiõib⁹ nec in relatiuis. Ad argumẽtum patet.

¶ Distĩctio .24ª. 7 .25ª.

CIRCA Distĩctionẽm .24ᵃᵐ. 7 .25ᵃᵐ. pmo queritur Utrum in deo sit formal'r nũer⁹. q nõ q2 scriptura põit i đo solitudie3 q2 tu es de⁹ sol⁹ 7c. ¶ Cõtra q2 ubicũq3 ē trinitas ibi ē numer⁹ in deo ē tnitas ergo 7c. ¶ Hic duo sunt faciẽda. pmo insistẽdum ē circa numeȝ in se. 2° ut applicatur ad deum. ¶ Quãtum ad pmum. s. circa numeri naturam in se itroducũtur 4ᵒʳ ɔclusiones. ¶ Prima ē ista q numer⁹ non ē ẽs rõnis uel ẽns i anima sed extra aiam 7 reale. Hãc aũt ɔclusionẽ pbo 4ʳ. Primo sic Quod p se ē i aliquo pdĩto ē ens reale sed numer⁹ est in pdĩto q̃ntitatis ergo 7c. Ma. ē mãifesta q2 ẽs primo diuidĩtur a metha⁽ᶜᵒ⁾ p ens reale 7 rationis antequã diuidatur in .x. grã. Mi. ē concessa ab omnib⁹. ¶ 2° sic Illud qđ ē obiectũ scie real' ē reale sed numer⁹ ē huiusmõi q2 ē obiectũ arismetrice. Ma. ē cõiter concessa ergo 7c. Item nullũ p se notũ depẽdet ab intellectu nec i se nec in t'is sed ista est p se nota duo et tria sunt q̃nq3 ergo ti nõ depẽdet i eẽ ab itellectu. Cõfirmatur Nullũ eternũ in aliquo depẽdet ab itellectu nec in se nec in suis t'is sed ista ueritas duo 3 tria sunt q̃nq3 ē ueritas eterna 7 neccessaria 5 Aug. ergo 7c.

¶ 4° sic Illud qd cadit sub sensu & ē obiectū sensus illud videtur eē reale sed numerus ē hmōi.

¶ 2° p° ē q numerus non habz esse positiuū. Hanc pbo dupl'r. Primo sic Omne illud quod ē de pnto positiuo est positiuū p se qr aliter positiuū includeretur in negatiuo sed numerus ē huiusmōi qr ē in pnto qtitatis.

¶ 2° sic Omne illud quod est termin° actionis positiue & realis ē aliquid reale & positiuum sed actio realis terminatur ad diuisionē & diui° ad numerū vel multitudiem ergo numerus ē aliqd positiuū. ¶ 3° p° ē q numerus non ē forma sbalis sed accñalis qr forma que pōt destrui manēte sbo ē accñtalis huiusmōi est numerus qr si de° de .x. canibus adnihilaret unū desineret numerus qui erat in .x. canibus ipsis .ix. nō destructis. Eodē mō itelligē/dum ē de itelligētiis. destructa eīz una itelligētia de .x. destruitur forma numeri que erat in .x. & tamē remanēt .ix. itelligen° ergo &c.

¶ 4° p° ē q forma numeri nō ē rō absoluta sed re'tiua. Hāc pbo 4'r ¶ Primo sic Nullū absolutū fundatur i re'tiuo sed numerus fundatur in 2° ergo &c. pbatio minoris quia si 2tinuū albū diuidatur nō solū cātur numerus in sbo albedis nec solū in albedie utpote q sint pl'a alba vel plures albedies sed etiā in similitudibus & silib° qr pl'a silia sunt post diuisiōem q añ & pl'es sl'itudies qr certū est q illa pl'alitas cātur ex diuisione 2tinui q̄ nūer° Cōstat autē q ipsa nō pōt eē absoluta co q i respectu fundatur ergo forma numeri ut sic nō erit forma absoluta sed re'tiua ¶ 2° sic In formis re'tiuis nō ē icōueniēs q agēs agit in qtācunqz distātia sed in formis absolu/tis ē incōueniēs qr in illis pfectiº agēs agit in magis distās. Ex hoc arguo sic Illud ē re'tiuum & nō absolutū quod pōt ab agēte de/termīnate uirtutis pduci in quācūqz distātia sed forma numeri ē huiusmōi nam cāto uel genito uno mure cātur numerus in omnib° qui sunt huiusmōi ¶ 3° sic Nulla forma absoluta pduci pōt ab āgelo ut uult Aug. sup geñ. & in libro de tri. sed numerus pōt pduci ab āgelo ergo &c. Mi. patz qr pōt 2tinuū diuidere ex quo cātur numerus ergo &c. ¶ 4° sic Omnē formā accñtalē absolutā pōt deus a sbo separe sed nō capit itellectus q nūerus poterit a sbo separi. repugnātia eīz uidetur q sit dualitas & nō aliqua duo. ¶ Sed 2tra istas 2clusiōes istatur 4'r ¶ Primo 2 p'mā sic Dicitur eīz q numerus qtū ad suū eē ma/teriale habz eē in rex natura & in gñe & oia ista & hoc 2dicūt rōes iducte. sed qtū ad eius eē formale ē in aīa tātum. ¶ 2° 2tra 2am sic Nulla rō positiua uidetur posse fundari in puatiuis pl° q absoluta in re'tiuis sed rō nūeri fundatur in puatiuis. dicim° eīz 4or priua tiones sicut 4or canes ergo &c. ¶ 3° 2tra 3am sic Forma que 2uenit trāscēdētib° ut trāscē/dentia sunt non ē forma accñtalis sed nūerus 2uenit trāscēdētib° ut sic. dicim° eīz q transcendētia sunt qnqz ergo nō ē accñs. ¶ 4° 2 4am Nulla forma re'tiua ē de gñe absoluto p se & directe sed numerus p se & directe ē i pnto qtitatis. cōstat autē sicut 2iter dicit q pntū qtitatis ē absolutū ergo &c. ¶ Ad pmum dico q illud dictū nō ualet Intellectus eīz nō pōt cape q aliqua forma uel qdditas p se in gñe aliquo ex nō 2pōatur ex ente reali & rōis qr omne 2stitutū ex ēte reali & rōis totū 2stitutū ē ens rōis. si ergo numerus ex istis duob° 2stituitur totū erit ens rōis. Ma. sepe tacta uera ē qr 2stitutū semp sequit ptē iferiorē. Ista autē p° 2° confirmatur Nam quaternari° uidet realiter excedere binariū & realiter eē duplū ad binariū quod nō eēt nisi qtitas discreta que ē fundamētum esset qd reale ¶ Preterea i qnar° & q qnari° fundatur ista ueritas imutabil' duo & tria sūt qnqz que excedūt 4or. Simil'r i' idigz sen/su q ituitie nō pcipit q ternari° ē numerus ipar & binari° par q cū nullū ēa rō'e potest intuitiue cognosci sequitur q sit reale ¶ Ad 2m dico q puatiōes nō habēt multitudiem p se & simpl'r sed solū p aliud & h qd. s. p sbiecta & fundamēta. Ad numerōem eīz sbiectorum & fundamētorum sequit multitudo & nūerat° puationū que sunt in eis ¶ Ad 3m dico q opz de necessitate ponere duos nūeros. unū trāscēdētem qui nō ē in gñe & aliū q ē i gñe Nam numerus quo numeratur .x. pdicta non uidetur esse in gñe nec numerus diuinarum pso/narum. ergo numerus q ē in gñe ē accñtal' & pōt adesse & abesse sbiecto. & iste ita inuenitur in angelis sicut in hoībus. ali° autē nō ē ex se

accñtalis sed poti⁹ essentialis sicut numer⁹
ꝑsonarum ⁊ diuinarum ꝑsonarum. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ
si q̄titas ponatur ꝑntum absolutū hoc de/
mōstrat ꝙ numer⁹ necessario ē forma ab so
luta. ¶ Sed hic ē dubiū Utrum q̄titas sit
forma absoluta. Jdeo dimittatur declara⁹
istius dicti usq₃ ad quartū ¶ Sed hic sunt
multe di. ¶ Prima est si numer⁹ ponat rela⁹
opꝫ ꝙ det sibi fundamētum ⁊ t̄min⁹. qd ḡ
ē fundamētum ⁊ t̄min⁹ ¶ Dico ꝙ ꝑ Augu.
Omnis multitudo ē alicui⁹ multitudo. oē
autē qd̄ ē alicui⁹ dicit ad ipsū ut ad t̄minum
Dico ergo ꝙ q̄ñcūq₃ ē distīctio siue pl̄alitas
cū numero opꝫ ibi duo itelligere. s. rōem de
t̄minatiā numeri ⁊ illud ē tale i quo ꝯue
niūt numerata. aliud ē rō ꝑuatia distīctiōis
s. illud a quo fundamētal'r distīguītur.
Exᵐ sint plures homies. s. tres homies hic eīꝫ
homo determinat rōem numeri. s. unitatē. di/
camus. n. tres homines ⁊ nihil aliud. dicim⁹
nisi tres realiter ꝑ illā formā i qua ꝯueniūt
⁊ etiā ꝑ hō nō solū illud qd̄ determiat rōeꝫ nūeri
s. illud in quo ꝯueniūt sed illud etiā i quo
distīguūtur sicut sunt in trib⁹ hoīb⁹ ꝓprie/
tates indiuiduales ⁊ iste nō determināt rōeꝫ nūi.
¶ Dico ergo ꝙ fundamētum illi⁹ respect⁹ q̄
ē numer⁹ semꝑ sunt pricipia distīctiua. t̄in⁹
uero ē rō formalis in qua numerātur. Ex
hoc etiā patꝫ ꝙ numer⁹ nūq̄ ꝓprie ē nisi iter
illa que in aliquo uniuocātur ¶ Sed ꝯtra
dicim⁹ ꝙ i trib⁹ hoīb⁹ sunt tres ꝓprietates
indiuiduales que tamē i nullo uniuocantur.
Dico ꝙ nūq̄ dicerētur tres nisi i aliquo ꝯue
nirēt. s. in illo qd̄ numerū determinat. in hoc
s. qd̄ ē eē ꝓprietatē indiuidualē quādam. n̄
eīꝫ dicerem⁹ deū ⁊ creaturā eē duos deos aut
duas creaturas. illud autē qd̄ manuducit
ad hoc itelligēdum ē respect⁹ diuisiōis q̄ acq̄ri
tur i diuisiōe ꝯtinui. habet. n. ꝑ fundamento
ꝓprietatē indiuidualē qua distinguit̄ hec ꝑs ab
illa. ꝑ t̄mino autē hꝫ rōem formalē hᵉ sic ē
de numero ¶ Sed tūc ē du^m de nūero se/
parato utpote de numero nō ꝯcernēte mᵃᵐ in
qua sit qd erit t̄in⁹ illi⁹ respect⁹ q₂ ut i poni
tur respect⁹ nec^e ē ponere uel saltē coitelligi
t̄minū. Dico ꝙ ē ipossibile respectū sic ab/
strahi q̄n semꝑ ꝯcernat t̄minū ⁊ ꝑ ꝯñs cū t̄in⁹
illi⁹ respect⁹ q̄ ē numer⁹ teneat locū materie
circa quā habꝫ eē numer⁹. ipossibile ē nūq̄
sic abstrahi q̄n necessario ꝯcernat aliquā ma
teriam. numer⁹ tamē mathematic⁹ q̄ dicit
abstract⁹. ideo dr̄ abstract⁹ nō q₂ aliquam
materiā nō ꝯcernat sed q₂ materiā determina
tam ⁊ sensibilē nō ꝯcernit tamē ipossibile est
q̄n semꝑ itelligēdo dualitatē itelligam duo
ētia ita ꝙ q̄ntūcunq₃ fiat abstractio a mat'ia
nūq̄ poterit tātum abstrahi q̄n saltē i eis ēē
ꝑ materia numer⁹ ꝯcernat ¶ Dicto de t̄mio
dubiū ē de fundamēto. sicut eīꝫ respect⁹ mul
tiplicat ex t̄minis ita ex fundamētis. Cum
ergo una dualitas numero sit un⁹ respect⁹
nō poterit in duob⁹ fundamentis fundari.
¶ Dico ꝙ aliqua sunt que habēt unitatē ite/
gritatis. alia que habēt unitatē simplicitatis
Jlla autē que habēt unitatem simplicitatis
habēt unitatē sibi. Jlla eīꝫ que habēt unita/
tem itegritatis habēt unitatē cuiusdā ordis
⁊ hᵒʳ ē numer⁹ ⁊ de talib⁹ nō ē icōueniēs ꝙ
sint in diuersis sbis sicut patꝫ de uniuerso
quod habet unitatē itegritatis solū ⁊ sil'r de
habita uno s. s. metbsᶜᵃ ¶ 2ᵃ di. est ꝙ
uidetur ꝙ possint remanere. 5. homies sine
numero q̄nario q₂ i q̄buscūq₃ essential'r or
dinatis ⁊ realiter distīctis de⁹ pōt facere ꝑ⁹
sine posteriori sic ē hic ḡ ⁊c ¶ Dico sequen⁹
dicta supi⁹ ꝙ sicut de⁹ duo alba sine silitudi
ne formali ⁊ accñtali pōt facere remanētib⁹
illis silitudinib⁹ fundamētal'r. sic dico d₂ 5.
hoībus ꝙ nō habebūt numerū formalem.
sed solū fundamētalē. ¶ 3ᵃ di. Si numer⁹
est forma realis tūc de⁹ uideretur numera/
ri. deus eīꝫ ⁊ creatura uidētur duo entia ḡ
ambob⁹ remanētib⁹ ē illa dualitas sed des/
tructo alt'o iā ap̄li⁹ nō uidetur remanere. ⁊
sic creatura destructa de⁹ ap̄li⁹ numerū illū
in se formal'r nō hēbit ⁊ sic erit numerus.
¶ Dico ꝙ iᵃ dualitas ex ꝑte dei solū ē funda
mētalis; ex ꝑte creature ē formalis sicut di
cetur iferi⁹ de aliis. ¶ 4ᵃ di. ē Si numer⁹ ē
formal'r realis tūc i realib⁹ formis spē dif
ferētib⁹ ē ꝓcessus i ifinitū ascendēdo. Dico
ꝙ in hiis que ꝑfectiōem simpl'r nō dīīt non
uidetur icōueniēs dicere sicut dicūt multi de
relatiōibus saltē hoc uidet uerū de spēb⁹ nu
merorum que uadūt i ifinitū ⁊ etiā de spēbus
q̄titatis ꝯtinue sicut bicubitū tricubitū ⁊ sic

de aliis. Eodem modo de numero. ¶ Sed adhuc stat du. una posito q numer⁹ sit res/ pect⁹ Utrū sit intrisec⁹ uel extrisec⁹ adueni ens ¶ Dico q ē respectus itrisec⁹ adueniēs qz positis extremis semp resultat. sicut po sitis qnqz homib⁹ statī resultat qnari⁹ nūe rus sine aliquo alio acqsito: similr numer⁹ nō pōt destrui p naturā qn aliqd numeratū necessario destruat̄ z hec ē natura respectuū intrisec⁹ aduenientiū ¶ Sed ɔtra tūc erit de gñe rōnis qz p hoc differt respect⁹ relatiōis ab aliis respectib⁹ ¶ Dico q uez est ɔpando gen⁹ rōis ad alia sex gña sed ɔpando ad q̄ titatē de hoc in 4°. ¶ Quātum ad 2ᵐ prīci pale uidēdum ē quō numer⁹ deo applicatur z itroducūtur 4ᵒʳ pambula ¶ Primuz ē q numer⁹ cātur ex gña: diōe ɔtinuī qz generās ɔtinuū necessario causat numez. z ptes disti ctas. pbatū ē eiz ē sup q ɔtinuū necessario in cludit ptes distīctas. sed ubi plalitas uł di stinctio ibi numer⁹ qz seqtur distīctionem g generās ɔtiᵐ causat numez necessario.

¶ 2ᵐ pncipale pambulū ē q numerus causat ex diuisione ɔtinui. licz n. ptes añ diuisionē sint distincte z p ɔñs multe z sic numer⁹ q seqtur distīctiōem tamē qz p diuisiōem fiūt sbposita⁹ distincte ideo cātur numer⁹ sbposita⁹ p diuisiōez distīctoz. ¶ 3ᵐ pambulū ē q numer⁹ cātur ex cuiuscūqz uniuoci formali diuisione sicut numer⁹ cātur p diuisiōem sbe in corporeū z in icorporeū. hoc pbatur Nam ubicūqz ē nūer⁹ uel plalitas ibi nec° ē distic° z ubi ē distīctio ibi uidetur nec° numer⁹ eē sed ois distic° for malis uidetur cāri p diuisionem formalē. p hoc eiz uidentur aliqua differre formalr qz cadūt sb mēbris diuidētib⁹ aliqd cōe z licz nō oia tamē multa. s. que p se sunt in gñe z di/ recte. ¶ 4ᵐ pambulū ē q numer⁹ nō solum istis modis cātur sed ulr accipiēdo causatur ex cuiuslibz unigenei diuisione siue formali siue nō. unde cātur ex diuisiōe nature spē p pprietates indiuiduales que non ē diō forma lis. unde p istū modū pōt itelligi dictū cōe scilz q numer⁹ cātur ex diuisiōe ɔtinui nō sic i telligēdo q semp qñ numer⁹ cātur q̄titas cō tinua diuidatur sed p diuisionem alic⁹ unigenei qz sicut ɔtiᵐ ē homogeneū uel unigeneuz sic illud ex cui⁹ diuisiōe numer⁹ cātur ē unigeᵐ

z hoc uidetur dicere Aug. 7° de tri. q ēnim⁹ numeralis sit p aliquā unaz rōem. ¶ Istis pmissis ponūtur 4ᵒʳ ɔclusiōes ¶ Prima ē q numer⁹ eiusdē rōis ē in diuisibilib⁹ z in indi/ uisibilib⁹. s. q i qnqz lineis z qnqz punctis. Hec ɔ° patz p hoc q qcqd conuenit. 5. lineis inq̄tum. 5. ɔuenit. 5. punctis in q̄tū. 5. z eo⁹ sz que sic se habēt sunt eiusdē rōis in q̄tū talia ergo zc ¶ Cōfirmat̄ Quecūqz pa° demon strari pōt de qnario linearz pōt demōstrari d qnario punctoz. ¶ 2ᵃ ɔ° ē q numer⁹ eiusdē rōnis ē in corruptibilib⁹ z in icorruptibili/ bus qz eadē diffi° ē binarii stellaz. z biarii lapidū quecūqz diffi° assignet̄ inq̄tū biari⁹ ē ¶ 3ᵃ ɔ° ē q numer⁹ eiusdē rōis ē in āgelis z hoibus qz quācūqz ɔsideratiōem facit aris/ metricus circa. x. homies inq̄tū. x. facit circa. x. āgelos inq̄tum. x. sunt ¶ 4ᵃ ɔ° ē q nūe rus ē eiusdē rōis in deo z in creatura qz qc/ qd dz de numero tnario in creaturis dz de tnario i deo utpote q sit numer⁹ pim⁹ ipar z q excedat binariū i uno ¶ Cōfirmatur qz Arriani fuerūt certi de tnitate dubitādo de creata uel increata ergo numer⁹ dicit cōem ɔceptū deo z creature. Dico ergo q nūer⁹ ē eiusdē rōis in deo z in creatura. Intelligen dum tamē q respectu diuersoz ¶ 4ᵒʳ species numeri ponitur in diuinis. ponitur p° dua/ litas emanationū quaz una ē p modū intel lectus z ali⁹ p modū uolūtatis. 2° ponitur tnitas psonaz realr distīctaz ut patet ¶ 3° pōitur quaternitas pprietatuz relatiuaruz s. gña° actiua z spi° actiua gña° passiua et spi° passiua ¶ 4° pōitur ibi qnari⁹ notio/ num cōiter s doc. hoc patet in libro sniaz. Sed ɔtra ista istatur 4ᵒʳ ¶ Primo sic Ubi/ cūqz ē numer⁹ ibi ē ɔpō sed in deo nulla est ɔpō g zc. Mi ē nota. Ma. pbat̄ duplicit. Primo qz ut dictū ē numer⁹ ē forma acci/ dentalis ¶ 2° sic Numer⁹ ɔpōit ex unitati bus tāq̄ totum ex ptib⁹, in deo nō ē tōlitas neqz ptialitas ergo zc. Maior patet quia numer⁹ constat ex unitatib⁹ sicut ex ptib⁹ suis itegralib⁹. Mi. patz qz ptialitas dicit ipfectiōem ¶ 5° Ubicūqz est numer⁹ opz q sit finit⁹ uel infinit⁹ hoc patet sed si nu/ mer⁹ pōitur finit⁹ cum finitas dicat ipfec/ tionem ergo in deo nō ponetur. si ponatur

nūerus infinitꝰ tūc numerata erūt infinita
ꝛ sic psone erūt ifinite. ¶ 4° sic. Omne qd ē
trāsc̄ ē alterꝰ rōis ab eo quod ē in gn̄e. hoc
de se patꝫ sed omne quod ē in deo ē trāsc̄. ergo
cū numerꝰ qui ē in deo sit trāsc̄ nō erit eiusdē
rōis cū numero qui ē in nobis cū sit i genē.
¶ Ad pͥmū dico ꝙ pl'alitas nō semꝑ facit
ꝯpositionē nisi unū illoꝝ sit in potentia resꝑ
pectu alterꝰ. Dico ergo ꝙ licꝫ numerꝰ sit i
deo ꝛ ꝑ ꝯn̄s sit ibi pl'alitas tamē qꝛ 1a plura
sunt ibi distincta i ultimata actualitate ideo ē
ꝙ nō ꝯponūt. nam sicut relaº ꝛ essentia cōꝑ
stituūt psonā ꝛ nō ꝯponūt ita in tātes nūi.
Ad pbatiōem maioris dico ꝙ numerꝰ qui ē
in deo non ē formal'r accn̄talis qꝛ nō ē nūe
rus qui ē in gn̄e sed trāsc̄. ¶ Ad 2m dico ꝙ
totū ꝛ ꝑs ꝓprie sunt solū passiōes q̄ntitatis
ꝯtinualis ꝛ finite sicut equalitas ꝛ iequalitas
in deo autē nō ē hꝰ quātitas ꝛ ideo ꝓprie
nec totalitas ergo nec iequalitas ul' pl'alitas.
¶ Ad 3m dico ꝙ ꝑse illa finitas dicit ipfe
ctiōem cuꝰ oppositū dicit ꝑfectiōem. Ifinitas
nūc autē ita ē ꝙ ifinitꝰ numerꝰ nō dicit maꝑ
iorē ꝑfectiōem q̄ntū ē de se ꝙ tinariꝰ qꝛ ifitas
illa ē solū extēsiua. sola aūt intēsa dicit ꝑ
fectiōem. Et p̄terea habere ifinitas rl'ones
nō dicit ꝑfectiōem eo ꝙ relaº n̄ dicit ꝑfectio
nem ergo habere finitas nō dicit ipfectiōem
numerꝰ autē respectꝰ q̄dam ē. ¶ Ad 4m dº
ꝙ numerꝰ ut numerꝰ ē trāsc̄. s. ꝑ rōem suam
formalē sicut sapia ut sapia. sed sicut ꝑ saꝑ
pientiam circūloq̄mur aliquā qualitatē que ē
in gn̄e que q̄ddiᵗᵉ distiguitur ab ista ita eo
dem mō ꝑ numeꝝ. ꝛ ideo sicut illud quod
circūloq̄mur ꝑ sapiam nō ē ꝓprie sapientia ꝑ
rōem formale sapie ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō est i deo. sic
illud qd ꝑ numeꝝ circūloq̄mur non ē ꝓprie
numerꝰ ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō ē in deo formal'r. ¶ Sed
adhuc remanēt duo dubia. ¶ Primū ē quia
dicebatur supꝰ ꝙ numerꝰ cātur ꝑ diuiōem.
sed in deo nulla ē diuiō ergo ꝛc. Dico ꝙ ad
numeꝝ sufficit distictio ꝛ ꝯuenētia i aliquo
uniuoco ꝛ si talē uocas diuiōem. in deo ꝯceº
diuiōem. ¶ 2m difficile ē si ois numerꝰ qui
ē p̄ter istū ē accn̄s. ¶ Dico ꝙ ois numerꝰ ē ac
cidēs illiꝰ quoꝝ unū pōt eē sine alio. ꝛ ideo
qꝛ āgeli ꝛc te babēt ꝛ itellē ꝙ unū pōt sine aº
ꝯē hic ē ꝙ numerꝰ eoꝝ ē accn̄s. sed ubicūqꝫ

ita ē ꝙ numerata ita scilicet exigūt ꝙ unūꝫ
eoꝝ sine alio non pōt reꝑiri uidetur ꝙ talis
numerꝰ nō esset accn̄s sed trāsc̄. aliꝰ autē est
de gn̄e q̄ntitatis discrete. ¶ 3º du. si numerꝰ
ꝯcedēdus ē in diuis simpl'r. ¶ Dico ꝙ sicut
ibi nō ꝯcedimꝰ pl'a ētia simpl'r sed semꝑ cuꝫ
determinatiōe sicut pl'es ꝑsonas ꝛ plures rl'o
nes ita forte dicēdum ē de numero qꝛ semꝑ
ꝯcedēdus ē cū determinatiōe. ¶ 4º du. Utruꝫ
ille numerꝰ poterit attēdi in diuis ꝑ distincti
onem uniuocā pͥmaꝝ itentionū. ¶ Patꝫ ꝙ i
aliq̄bus non sicut in ꝑsonis ꝛ in aliq̄bus sic
sicut dicimꝰ ꝙ sūt ibi pl'es relatiōes ꝛ equa
litates ꝛc. ¶ Ad arm in pͥcipio patet.

VTRUM In deo sit formaliter
unitas. ꝙ non qꝛ nulla rō p̄uatiua
uidetur posse in deo unitas ē hꝰ.
Cōtra hii tres unū sunt. Hic pͥmo dicēduꝫ
ē de unitate in se ¶ 2º de unitate ꝯparando ad
deū. ¶ Quātum ad pͥmum p̄mittitur 4or
p̄ambula ¶ Primū ē ꝙ rō formalis unitas
unitate simplicitatis ꝯsistit in distinctiōe. ꝛ
nō in diuiōe tātum. nam ꝑtes ꝯtinui n̄ sūt
unū i unitate simplicitatis cū tamē sint idiuise
in actu. ¶ 2m p̄ambulū ē ꝙ rō formal' uniꝰ
quod ē unū unitate ꝯpōnis nō ꝯsistit i distin
ctione sed in idiuisione qꝛ materia ꝛ forª que
faciūt unū unitate ꝯpōnis q̄uis sint uīa sa
no tamē actuaᵉ idiuiꝰ ut pꝫ in aīa ꝛ corpe.
¶ 3m ē ꝙ de rōe unitatis simplicitatis n̄ reꝑ
quiritur esse distinctum ab alio cū distictio sit
respectꝰ qꝛ cū omne distictū sit ab alio distic
tum tūc cessāte altero extremoꝝ cessaret esse
unum quod ē falsum. ¶ 4m ē ꝙ in rōne uni
tatis ꝯpōte nō ꝯcurrit eē diuisuꝫ ab alio. nā
si nō esset nisi unū ꝯtinuuꝫ in uniuerso nil'a
esset diuiō cum ipsa dicat respectum inter diꝑ
uersa diuisa ꝛ tamē illud ꝯtinuuꝫ esset uere
unum unitate sibi ꝯuenicte. ¶ His uisis
pono 4or ꝯclusiōes. ¶ Prima ē ꝙ rō unitatis
nō ē ab aīa sed extra. hoc probo sic. Nulla
passio aliciꝰ realis pōt eē ab aīa fabricata
sed unitas ē passio aliciꝰ existētis i rerum
natura. s. entis de quo nullꝰ negat q̄n sit in
reꝝ natura ergo rō unitatis nō erit ab aīa
fabricata. ¶ 2a ꝯcluº ē ꝙ rō unitatis est rō
p̄uatiua ꝛ nō positiua. ¶ Dicunt tamen aliq̄ ꝙ

ratio unitatis ē positiua q2 negatio negatiōis
uidetur aliquid positiuū eē. modo diuisio est
negatio ꝯtinuitatis. ꝓuat eniȝ integritatē er/
go indiuisio ei opposita erit positiua. unitas aūt
ē quedā indiuisio ergo ꝛc. Sed istud stare nō
pōt. ideo arguo ꝯtra hoc ꝓbādo ꝯclusionem
oppositā ¶ Primo sic Quādo sunt aliqua
duo ꝓuatiue opposita si pōt demonstrari ꝙ
unū sit positiuū euidēter pōt demōstrari al/
teꝝ eē ꝓuatiuū sed multitudo ꝓuatiue oppo
unitati. multitudo aūt ē qd positiuū hꝰ ꝓ/
bo q2 multitudo icludit distīctiōem ⁊ distīc
dicit respc̄tū positiuū ergo ꝛc ¶ Preterea
Actio realis habet ꝯminū realē sed diuisio ē
uere actio realis ⁊ ꝯminat ad multitudīeȝ ḡ
ꝛc ¶ 2° Nullū positiuū fundatur i ꝓuatio
sed unitas fundatur in ꝓuatiuo. ꝓbo quia
ubi oppō ibi dualitas ⁊ ꝓ ꝯn̄s unitas. nam
unū uni opponitur ergo in utroqȝ extremoꝝ
ꝯdictiōis ē unitas. ¶ 3° Quodcūqȝ denoia
tur ē: de omni positiuo nō ē positiuuȝ. uni/
tas ē hꝰ q2 nō ē dare aliqd qd nō sit indiuisuȝ
Maior p3 q2 si esset positiuū tunc diceretur
de seipso quod ē fl̄m ergo ꝛc ¶ 4° Quādo
aliqd sb̄m se habȝ ad duo ꝯtria positiua ime/
diata deꝰ pōt facere sb̄m sine alto illoꝝ. sed
deꝰ nō pōt facere qn̄ sit unū uel multa ⁊ ta/
men succedūt sibi iuicem in eodē sb̄o. quero ḡ
unde ē ꝙ deꝰ separe nō possit nō ꝓpter idē
tatē ad alteꝝ q2 sine alto pōt esse. nc̄ ꝓpter
illud q2 utrūqȝ ē positiuū q2 in aliis positiuis
pōt hoc ergo hoc erit q2 ꝓuatie opposita sunt
Nec argumētum eoꝝ ualet. nō eiȝ negatur
qn̄ ꝑ diuisiōem aliqd corrūpatur sed opȝ cum
hoc ꝙ aliqd fiat. Exm̄ ꝑ elōgationē.n.igis
ab aqua caliditas corrūpitur. ipsa tn̄ elōga
tio ē distātia uel respctꝰ positiuꝰ ¶ 3ᵃ ꝯ° ꝙ
rō unitatis ex se ⁊ ex rōne sua nec sb̄alis est
nec accn̄talis q2 ꝯtinuū habēs unitateȝ sine
illa pōt eē ergo nō ē sb̄alis. Silr̄ habēs ens
habȝ unitatē ut passiōem ꝓpriam ergo nō
est accn̄talis. ¶ 4ᵃ ꝯ° ē ꝙ rō unitatis nō est
absoluta nec reᵗⁱᵃ q2 illud qd ꝯpetit tā abso
luto ꝙ reᵗⁱᵘᵒ nō pōt ex se ⁊ ex rōe sua eē abso
lutū uel reᵗⁱᵘᵘᵐ sed unitas ē hꝰ sicut ⁊ ūitas
⁊ bōitas ⁊ passiōes ētis ergo ꝛc ¶ Sed ꝯ
istas ꝯclusiōes instatur 4ᵒʳ ¶ Primo sic ꝯtra
ꝓmam. Si unitas ꝯpetit eti eē aiam sequit

tūc ꝙ sicut oia sunt ēs eē aiam ita oia erunt
unū ēs eē aiam q2 cuicūqȝ ꝯuenit sb̄m ⁊ pro
pria passio denoians sb̄m illud. ¶ 2° ꝯtra
2ᵃᵐ sic Nulla ꝑfectio simplr̄ uidetur dicere
aliquid ꝓuatiuū sed unitas ē ꝑfecꝰ simpliciter
ergo ꝛc ¶ 3° ꝯ 3ᵃᵐ sic Illud qd pōt abesse
ꝑter sb̄iecti corruptiōem ē accn̄s. sed unitas
ꝯtinui ē hꝰ ergo ꝛc ¶ 4° ꝯtra 4ᵃᵐ Negaᵒ
ꝫ Aug. ē in eodē gn̄e cū affirmatiōe sibi op/
posita sed diuisio uel plalitas opposita unitati
uidetur in gn̄e relatiōis sicut dictū fuit i ꝓn
cipio qōnis ergo ⁊ unitas que ē ꝓuatio eiꝰ.
¶ Ad ꝓmum dico ꝙ nō ē qui poterit nega/
re qn̄ omniū creaturaꝝ ⁊ etiā omniū ētium
sit aliqua unitas ⁊ oia sunt unū iᵃ unitate que
etiā ē eē aiam tamē stāt diuersitates ⁊ dn̄e
⁊ oia que dicūtur de ētibus ¶ Ad 2ᵐ dico
ꝙ unitas ⁊ multe negatiōes sic imortalitas
licȝ ex se formalr̄ nō dicūt ꝑfectiōem simpli
citer tamē bene fundaʳ in rōe sb̄stracti. sed
illud non uidetur sufficere q2 sic paternitas
diceret ꝑfectiōem simplr̄. similr̄ unitas al/
bedinis rōe sb̄stracti nec dicit ꝑfectiōeȝ sim
pliciter ergo ipsa nō erit ꝑfectio simplr̄.
¶ Dico ergo ꝙ nō ē incōueniēs dicere ꝙ alique
ꝓuatiōes que ꝓuāt ipfectiōes sint meliores
in quolibȝ ipe ꝙ nō ipe ⁊ sic diffinitiōes ꝑfec
tionis simplr̄ accipiūt. ¶ Ad 3ᵐ pōt dici ꝙ
unitas ꝯtinuitatis nō destruit nisi destructa
forma ꝯtinuitatis. sicut si destrueret celum
forma ⁊ mobilitas destrueretur. sic i ꝓpo/
sito. ¶ Sed adhuc stat dī. q2 unitas sola ē
que abstrahit que.s.ē trāsꝫ sed ūitas trāsꝫ ē
essentialis ergo unitas que abstrahit ē eēn/
tialis ¶ Dico ꝙ unitas que ē trāsꝫ ꝯuertitur
cū ente sed tamē ista nō ē illa de qua loqui/
mur q2 illa nō habȝ aliqd positiuū oppositū
sed loqmur de unitate que habȝ multitudi/
nem oppositā. de illa autē dico ꝙ nō est sb̄a
nec accn̄s. nam in aliqbus est essentialis in
aliqbus accn̄talis. abstrahit eiȝ. sed ꝙ sit
accn̄s in isto hoc ē ꝑ accn̄s uel ꝙ sit essentialis
similr̄. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ unitas bn̄ reducit
ad genꝰ illiꝰ qd ꝓuat ⁊ ideo q2 ꝓᵒ ꝓuat illud
quod abstrahit ab omni gn̄e puta diuisionem
que ē trāscendēs sic ipsa abstrahit ab oi gn̄e
quādo autē ꝓuat multitudiem que ē i gn̄e tn̄
reducitur ad illud genꝰ ¶ 2° uidēdum est

de p̄ncipali quesito. s. utrū unitas sit in deo. ¶ Circa quod sciēdum q̄ quadruplex unitas īuenitur; quedā ē unitas que ē pa° ētis ꝑ totā eī° latitudinē ꝛ denominatiōem. alia ē que ꝯuertitur cū rōe ētis ꝑ̄se ꝛ isto mō nō dicit̄ de bono ꝛ uero sed de rōe ētis ꝑ̄se ꝛ 1ª nō ꝯpetit nisi rōi formali ēntatis ut distinguitur ꝯtra oēm aliā que nō ē ipsa ¶ Preterea Istaꝝ unitatū ꝑ latitudinē ētis accepta dicitur de oībus que sunt in deo tā differētibus sicut sunt ꝑsone q̄ diuersis sicut sūt r'ones ultimate ꝯstitutiue sed 2ª unitas 2° accepta nō habꝫ ꝑ̄se denominare nisi rōnem ētis ꝛ nihil aliud ¶ 3° accipitur unitas ut ē diffusa ipsī° ētis ut. s. diciditur ꝯtra mlt'itudinem ꝛ isto modo ꝓbatur unā ī deū eē ꝛ non pl'es q2 talis pl'alitas deoꝝ uel multitudo multa incōpossibilia icludit ¶ 4° accipitur ꝓ ut ē p̄ncipiū nūi trāscēdentis ꝛ isto modo dicim° q̄ ꝑsona ē una sicut unitas inuenitur ī diuis ꝛ sicut numer° ita ē ibi unitas q2 ois multitudo ꝑ rē uel rōem quoddāmō respicit unitatē. ¶ Sed hic est di. si iste unitates sunt diuersaꝝ rōnum ¶ Dico q̄ nō q2 diffi° unitatis siue sit indiuisio in se uel carētia pl'itatis oībus istis ꝯpetit nec fit istaꝝ unitatū distinctio nisi penes subiecta sicut cecitas in oc'lo leonis non ē alteri° rōis a cecitate bouis. ¶ Sed aliud dubiū ē Utruꝫ diuisio et pl'alitas ꝛ distictio ex ꝑte una sint idē ꝛ unitas ꝛ indiuisio ꝛ indistictio ex ꝑte aª sint ideꝫ Dico q̄ nō oībus modis. Pōt eīꝫ unitas eē aliq̄d formal'r q̄ nō ē indiuisio nec indistinc° formal'r sicut uidem° in oppositis. s. i pl'alitate diuisione ꝛ distictiōe q2 unū pōt eē sine a° sicut distictio sine diuisione ut patꝫ in ꝑtibus ꝯtinui. ¶ Sed ē diffi. q̄uō unitas pōt ꝯpetē multis que nihil habēt cōe co q̄ unitas passionis uideatur exigere unitatē sbiecti ¶ Dico q̄ illa regula fallit in ꝑ̄dicatis negatiuis ꝛ in multis habitudinibus in q̄bus conuenīūt p° diuersa ¶ Ad argu^m patꝫ.

UTRUM Unitas sit ītranea numero, q̄ sic q2 pricipiū ē ītraneū pricipiato ¶ Cōtra q2 ꝑ̄uatio nō ē ītranea positio. ¶ Hic dico 4°r ꝯclusiones. Prima ē q̄ unitas nō ē de essentia numeri, hāc aūt ꝯclusiōem ꝓbo 4°r. Pri° sic Sicut se habꝫ pūct° ad lineā istans ad tēpus mutatum eē ad motū sic unitas ad numerum sed pūct° nō ē de eētia linee nec istans de eē tēporis nec mutatū eē de eē mot° ergo ꝛc. ¶ 2° sic Quādo aliq̄d diuiditur ꝑ duas dīas una illaꝝ non ē de essentia altius sed ēs diuiditur ꝑ unū ꝛ multa ergo unitas nō erit ō essentia multitudis sed numer° uidetur esse quedā multitudo ergo ꝛc. ¶ 3° Opposita quocūq3 gn̄e oppōis nō icludūt se iuicē i suis essentiis lics aliq̄n unū ꝑ aliud diffinatur sed tāq̄ ꝑ additamētum sed unum ꝛ multa sunt opposita ergo unitas non ē de essen^a numeri ¶ 4° sic Impossibile ē q̄ rō ꝑ̄uatiua sit de q̄ddītate cuiuscūq3 positiui ꝛ maxīe sibi oppōiti sed unitas ut parꝫ ex supradictis est rō ꝑ̄uatiua. multitudo autē q̄d positiuuꝫ ḡ unū essential'r nō icludit aliud. ¶ 2ª ꝯ° ē q̄ unitas non ē ꝑs itegralis numeri ꝛ hᵉ ꝓbo sic Ois ꝑs itegralis uidetur de essentia sui toti° sed oñsum ē q̄ unitas non ē de essentia numeri ergo nec ꝑs itegralis ¶ 2° sic Nullū ꝑ̄uatiuū uidetur posse eē ꝑs itegralis alicui° positiui q2 cū ois denoiatio fiat a ꝑte inꝑfectiori tūc totū illud eēt negatiuū uel ꝑ̄uatiuum sed unitas ē rō ꝑ̄uatiua ergo ꝛc ¶ 3ª ꝯ° ē q̄ unitas non ē fundamētale pricipium numeri ꝛ hoc pꝫ sic Nullū positiuū pōt fundari in ꝑ̄uatio q2 tūc esset iꝑfecti° ꝑ̄uatiuo sed numer° ē q̄d positiuū. unitas autē priuatiua ergo ꝛc ¶ 4° sic Quādocūꝫ aliq^a sunt formal'r icōpossibilia unū non pōt in alio fundari sed unū ꝛ multa sunt duo icōpossibilia sicut iter se ex oppōito ꝯdiu̇sa ergo numer° uel multitudo nō fundatur ī uno. ¶ 4ª ꝯ° ē q̄ unitas non ē formale ꝯstitutiuū numeri q2 nō uidetur itelligibile q̄ formale ꝯstitutiuū alicui° positiui sit priuatiuum aliquod ¶ Preterea unitas esset de eētia numeri q̄d ē falsum ¶ Cōtra primā ꝯ°neꝫ arguo sic Illud ē de eētia alicui° sine quo illud nō pōt itelligi sed numerus non potest itelligi sine unitate ergo ꝛc ¶ Cōtra 2^am q2 illud ē ꝑs itegralis alicui° in quod illud resoluitur sed numer° resoluitur i unitates ergo ꝛc ¶ Cōtra 3^am Omnis numer° radicatur sup aliquā rōem formalē sed ois rō

formalis que ē in rez natura necessario est una ergo ɀc. ¶ Cōtra 4ᵃᵐ q: illō formal'r ɔstituūt aliqđ p q̄ō illud diffinitur sȝ p unū nūerus diffinitur ergo ɀc. ¶ Ad p̄mum dᵒ ꝙ q̄ bene uult itelligere numez imagiātur ipum eē abstractū ab unitate. unde quater/nitas nō debet imagiari ac si eēnt 4ᵒʳ unitates sed ē una forma simplex unitates ñ icludens essential'r. sex.n. sunt solū semel sex.

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ numerus sit aliqua forma simplex forma' accipiēdo nō pōt resolui immo sicut triāgulᵒ uno destructo angulo destruitur tōlit̄r ɀ nō resoluitur. sic q̄narius uno destructo total'r destruit̄ ɀ ñ resoluit̄.

¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ unū bene ē pricipiū nūeri. sed hoc ē unū nō unitas sed denoiatū ab unitate ɀ in illo fundatur rō nūeri: sicut uirtᵒ moralis ē in prudēte nō in prudētia ita ꝙ ē pricipiū fundamētale ipsiᵒ numeri. ɀ sicut relaᵒ resoluitur in fundamētum sic numerᵒ resoluitur in unum. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ quādo numerᵒ diffinitur p unum illa nō ē diffiᵒ essentialis ɀ q̄dditatiua sed magis quedam descriptio circūlocutiua sicut cotidie dantur diffinitiones multe p circūlocutiōes que nō sunt q̄dditatiue. ¶ Hic tñ occurrunt diffi.

¶ Prima q̄o unitas uel unū ē pricipiū numeri. ¶ Dico sicut dixi ꝙ unitas ī abstracto nullo modo ē pricipiū numeri sed unū sicut dicimᵒ ꝙ fundamētum ē pricipiū respectus fundati in eo. ¶ 2ᵃ di. q̄ō numerᵒ mensurat̄ p unuz. ¶ Dico ꝙ omnis respectus mēsatur p suuz fundamētum ɀ ī minuz. mēsaᵒ autē numeri fit p illa que sunt causa multitudis ɀ fundamēti. non autē p illud in quo conueniunt numerata. s. non p naturam sed per heccitates. ¶ 3ᵃ di. si p destructionē alicuius unitatis uel ,pductionē nouᵒ numerᵒ causet̄ uel destruatur. ¶ Dico ꝙ posito numero denario unitate ablata totus numerᵒ denariᵒ destruitur sed tñ remanet nouenarius ɀ alii p̄ores. ¶ Sed tñ ē dubiū si nouenarius ɀ alii p̄ores erant simul cū denario. ¶ Dico ꝙ binariᵒ ɀ t̄nariᵒ ɀ sic de aliis usq₃ ad .x. oēs sunt in eisdez unis. sunt.n. essentialit̄ ordinati. ideo posito denario omnes p̄ores ponūtur. hoc autē non cōtīgit in aiatur ꝙ spēs multe eiusdez generis ,ppinque sunt simul. sed tñ in respectibᵒ bene potest inueniri.

¶ Sed adhuc est dubiuz utrum pl'es numeri eiusdē rōnis sint in eisdez unis. Dico ꝙ in quocunq₃ t̄nario sunt tres dualitates hȝ ꝙ quelibȝ unitas potest alii connūari ɀ ex hᵒ conuicitur satis euidenter ꝙ ē forma respectiua saltez apud aliquos qui dicunt hoc esse īpossibile in formis absolutis. ¶ 2ᵃ pᵉs 3ᵉⁱ dubii ē utruȝ p ,pductionem noue unitatis causaretur nouᵒ numerᵒ. ¶ Dico ꝙ numeri ɔparantur formis specificis uel differentiis que sunt essential'r ordinate; ɀ ideo una aduenīente mutatur spēs. ¶ Eodē mō de nūo. ɀ ideo addita unitatē unitati uel numero sp causatur nouᵒ numerᵒ. ɀ ex hoc satis euidēter conuicitur ꝙ ē forma reᵘᵃ. quia forma absoluta in q̄tacunq₃ distantia non potest causari ab agente limitato. sed a quocunq₃ agente q̄tūcunq₃ modice uirtutis causetur aliquod unuz in quacunq₃ distantia sit aliquid aliud cōueniēs in aliqua rōne detīnata numeri cuȝ illo ,pducto causatur nouᵒ nūs.

¶ Sed constituitur ne ille nouᵒ nūs p ultimaȝ unitatē formal'r. ¶ Dico ꝙ nō q: unitaᵉ sunt eiusdē rōis. ɀ sic nūi cōstituti formal'r p eas essent eiusdē rōis. ¶ Preterea non est maior rō ꝙ ultima ɔstituat q̄ alie. ¶ Ideo dᵒ ꝙ p̄exigitur appō noue unitatis ad hoc ꝙ sit nouᵒ nūs q: unitates p̄cedētes nō sunt sufficiēs pricipiū nūi illiᵒ uel sibi de nouo aduenītus ex appōne noue unitatis. ¶ Sed tūc occurrit di. utrū spēs nūi causet̄ ex distātia ab unitate p̄mo nūo appōita. ¶ Dico ꝙ bene fit uariatio nūi ex distātia nō tñ ꝙ distāna sit illud i quo specifice nūi differūt sȝ exigit̄.

¶ 4ᵃ di. utrū dato ꝙ unitas nō sit de essentia nūi utrū nūs prior sit de essentia posterioris ut binariu de essentia t̄narii. ¶ Dico ꝙ nō q: spēs que sunt eiusdē gn̄is nūq₃ una est de essentia alterius. ¶ Preterea Qñ aliqđ icludit essential'r aliud pōt passio inclusi demōstrari de includēte sicut passio animalis de homie. cū ergo passio nūi binariū sit paritas si binarᵒ icluderet̄ in t̄nario paritas posset demōstrari de t̄nario. ¶ Dico ergo ꝙ p̄or numerᵒ nō ē de essentia posterioris sed tñ uerū est ꝙ sunt essentialiter ordiati ɀ necessario habēt esse i eisdē sbis q: posterior nō pōt esse

qn sit i illo sb̄o i quo por licz nō pcisē i illo. Ad argumētum patz.

UTRUM Numerus habeat aliq̄ unitatē. Dicit q̄dam doc. q̄ n̄ qz unū 7 mlta ex oppōito distinguunt. Sed ꝯtra De quocūqz ḋr sbz 7 passio illi⁹ sed nūs ē uere ēs 7 unitas ē passio illi⁹. s. ētis ergo 7c. ¶ 2° sic Omne qḋ ē in gn̄e uel est unū gn̄e uel spē uel nūo sed nūs pōitur in p̄nto ergo opz q̄ hēat unā i° 7 unitatū ¶ Dico ergo q̄ nūs habz ppriā unitatē sicut passiones sicut 7 alia ētia ¶ Sed cōtra Que ex oppōito distigunt unū nō pōt esse aliud. sed unū 7 multa sunt h⁹. cōstat aūt q̄ nūs ē spēs que cadit sb multo ergo 7c. ¶ Cōfirmatur q̄ pl'a in q̄tū pl'a nō sunt unū sz nūs in ꝑtū nūs ē pl'a ergo nō ē unū ¶ Dico ad 1ᵐ q̄ que ex oppōito distigunt unū nō pōt esse aliud q̄dditatiue sed tn̄ denomiatiue non ē incōueniēs sicut ēs diditur p absolutum et respectiuū. licz ḡ absolutū q̄dditatie n̄ possit esse respectiuuz tamē denoiatiue uidem⁹ q̄ absolutū ē respectiuū. sba. n. ē ad aliud denomiatiue. 7 q̄titas 7 qualitas. eodē mō de n̄ero ¶ Posset tamē dici aliter q̄ unitas p quā numer⁹ ḋr un⁹ nō ē sibi oppōita sz numerus oppōitur unitati que ꝑuat eū. nō oppōitur autē unitati que denomiat eū. patet igit q̄ opz q̄ numer⁹ ponat aliquo mō un⁹. ¶ Hic tamē sunt aliqua dubia. Primū q° una forma pōt eē in distictis sbiectis plib⁹ numero ¶ Dico q̄ sicut unitas speci^ca 7 formalis ē in n̄eris ita opz q̄ ibi ponatur ꝟa unitas n̄eralis. sicut eīz dualitas ē una spēes n̄eri ita hec dualitas ē unū indiuiduū dualitatis ¶ Dico ergo q̄ tali dualitati que est eadem numero nō repugnat eē i duobus sbiectis. imo necessario ita debiat sibi duo q̄ repugt sibi eē in uno sed opz q̄ sit i duob⁹ sicut oēs ꝯcedūt q̄ dualitas ē duplū ad unitatem. quero i quo sbiecto ē duplicitas. opz dicere q̄ i duob⁹ n̄ero distictis. sic h ¶ 2ᵐ dubiū utrū n̄er⁹ sit essentialr multitudo. dico q̄ multitudo ē trāsꝫ 7 ideo opz dicere q̄ sicut multa trāscendētia includūtur in aliis trāscendētib⁹, ita multitudo i n̄ero nō tamē ē gen⁹ n̄eri. q̄ autē multitudo sit superior ad numeꝝ ꝓbo ꝑmo qz i diffinitiōe numeri pōitur multitudo ¶ 2° qz n̄er⁹ ē ml'titudo mēsrata p unū ¶ 3° qz n̄er⁹ dicit multitudo ex unitatib⁹ aggregata. Et ꝯfirmatur qz multitudo diditur p finitū 7 infinitū sz numer⁹ cadit sb finito ergo cadit sb ml'titudie finitū autē ē d'ria didens multitudiez ḡ 7c. ¶ 3ᵐ du. que ē spēs dīsa ꝯtra n̄erū. dico q̄ quādo gen⁹ diditur p d'rias bn̄ opz q̄ si una spēs sit sb una d'ria q̄ ueniat spēs sub alia. sed nō ē sic de dīsione trāscēdētis c⁹ ē multitudo. ¶ 4ᵐ du. Utrū n̄er⁹ sit sūma. ¶ dico q̄ si itelligatur p sūmaz aliq̄d factū ab aia sic dico q̄ nō ē suma. si autē itelligatur per sūmam aliqua clausio sicut multitudo fita claudit sic dico q̄ ē sūma 7 sic patz.

¶ Distinctio. 26ᵃ.

UTRUM In diuinis sit aliquod suppositū absolutū. q̄ sic Aug. p° de tri. dicit q̄ tres psone sunt unus creator sed creare ē suppositi ergo sunt unuz suppositū. nō relatiuū qz sunt tria ergo absolutū ¶ Cōtra qz tc̄ i diuis essent 4ᵒʳ suppōsita ꝯtra determiatiōem eccl'ie. ¶ Hic dicit un⁹ doc. q̄ sic qz illud cui ꝯuenit uel attribuūtur oēs opatiōes essentiales. s. itelligē uelle creare 7c illō ē absolutū sed suppōito attribuūtur ergo 7c. ¶ Sed ꝯtra arguo 4ᵒʳ. Primo sic Nullū absolutū in diuis ē incōicabile sed omne suppōitū ex rōe qua ē suppositum ē incōicabile ergo nullū suppoᵐ ē absolutū. ¶ 2° sic Nullū suppoᵐ pōt eē quo aliq̄ cui cum ipsuz sit ex rōe sua ul'mᵐ qō sed omne qō ē cōicabile pōt eē quo ergo nᵐ ꝯicabile pōt eē suppoᵐ. cōstat autē q̄ istud suppositū absolutū esset ꝯicabile ergo nullū suppositū ē absolutū. ¶ 3° sic In diuis nō sunt ꝫ fidē nisi tria supposita eū ergo sint tria relatiua n̄ erit aliqō absolutū nisi dicas q̄ coincidit in idē cū relatis qō ē fl'm qz de absoluto 7 reᵘᵒ dicunt extrema ꝯdictiōis ergo nō sunt idē. ¶ 4° sic Omne suppoᵐ i natura itellectuali ē psona ꝫ Ric. sed illud suppoᵐ esset in na'a itellectuali ergo esset psona 7 sic i diuis eēnt 4ᵒʳ psone. simil'r tūc i diuinis eēt una psōa absoluta quod cōiter non conceditur. ¶ Ideo

dico q in diuinis non ē aliquod suppositum absolutum sicut nec aliqua psona absoluta qz utrūqz istoz tam suppo^m q psona ē icōicabilis sbsistētia. nullū autē absolutū ē icōicabile ergo 7c. ¶ Sed ɔtra istud instatur 4^r. Primo sic Nam phi nō errauerūt circa diuinitatē sicut circa psonaz trinitatē 7 tamē ipi posuerunt i diuinis unicum suppositum absolutum cui oēs act^o 7 opatiōes diuinas attribuebāt ergo uidetur q ita sit ¶ 2° sic Actus semp sunt suppōitoz ut qō sed act^o eēntiales nō pnt esse alicui^o ut qō nisi alicui^o absoluti qz ois act^o q̄ ɔuenit plib^o ɔuenit eis p aliqd coē. null^o autē respect^o ē cōis psonis ergo p aliqd absolutum ¶ 3° Ratio subsistētis est rō psone sed diuina essentia i sua ɔsideratione pcisa habet rōem subsistentis g 7 habet rōem psone. ɔstat q absolute ergo uidetur q u^a psona absoluta sit cōis aliis sicut eē dicitur cōis ¶ 4° sic Omnis indiuidua sba nature rōnalis ē suppositū uel psona s diffinitionez Boecii in libro de trini. sed essentia diuina ē indiuidua sba i natura rōnali g ē psona. ɔstat autē q nō re^{ua} ergo absoluta. ¶ Ad pmus dico q licz phi p rōem naturalez potuerunt inuestigare unitatē indiui absoluti cui attribuerēt act^o 7 opatiōes 7 ex hoc potuerūt demonstrare ētitatē suppōiti 7 existentia hoc ē q op3 dare suppo^m nō tamē unum ul' pl'a uel utrū suppo^m absolutū uel re^{uum} ¶ Dico g q in pmo nō errauerūt. imo ad hoc deducit demonstratio q sit dare suppo^m. Si tn̄ dixissent q illud erat absolutū errassent. simil'r si dixissent q erat tm̄ unū errassent ¶ Ex quo colligitur q rō suppositi abstrahit ab absoluto 7 re^{uo} ex quo alique ɔclusiones et ueritates possunt demōstrari de eo ignorato uel dubitādo utrū sit absolutū uel re^{uum}. ¶ Ad 2^m dico q creare 7 ɔseruare 7 alii act^o 7 opatiōes sunt diuinaz psonaz 7 suppōitoz ut que uel qō. tamē pnt eē alicui^o indiuidui absoluti ut quo sicut hic hō gnat ut qō sed humanitas ē quo. ¶ Ad 3^m dico q n̄ sufficit ad rōem pfectā suppositi sbsistere nisi addatur sbsistere incōicabil'r eo q si cōicaretur iam posset eē quo. hoc autē repugāt ultimo qō q ipum sit quo respectu alicuius ¶ Ad 4^m dico q Ric. corrigit diffinitionez Boecii ponēs incōicabile p indiuiduo ppter animaz rōnalē que ē indiuidua 7 tamē nō est psona qz ipsa ē cōicabilis. 7 ideo tenēda ē diffi^o Ric. Sed hic ē di. si suppo^m diuinū possit dici absolutū. pbo enī de ter q sic Omne qō ptur de aliqua natura in pmo^o dicēdi p se ptur nec^o de supposito ne. hoc p3 ex regl'a uulgata qn̄ alt'uz de alio ptur ut de sbo q̄cq̄d dicitur de pto 7 de sbo. ɔstat autē q nata ptur i pmo modo dicēdi p se de supposito. hec eīz ē uera in pmo modo pater ē deus ergo q̄cq̄d dicit de natura in pmo modo dicitur 7 de suppōito s. de patre sed ista ē uera in pmo mō de^o ē ēs absolutū ergo 7 ista ē uera pater ē ēs absolutum ¶ Preterea In recta linea sunt 1^a spēs ens absolutū. Arguo tūc sic Omnis spūs ē ens absolutū pater ē spūs ergo pater ē ens absolutū. nec ualet fugere ad pdicationem idēticā qz quelibz pmissaz ē q̄ddi^{ua} spūs ē ens absolutū q̄dditatie pater ē spūs q̄ddi^{ue} ¶ Uisuz fuit mihi aliqn̄ ppter istas rōnes q h pater ē deus nō esset uera i p^{oo} dicēdi p se. Et hoc ɔfirmatur sic pmo auctoritate Aug. 7° de tri. qui dicit q non eo pater quo deus. Tūc sic Quādocūqz aliqd dicitur de aliquo in pmo^o dicēdi p se ɔpetit sibi cū reduplicatione sibi qz homo inqtū homo ē aial sed ista s Aug. 7 ueritatē ē f'la pater inqtū pater ē deus qz tūc omnis pater esset de^o ergo uidet q pater non ē de^o in pmo^o dicēdi p se ¶ 2° sic ɔfirmatur qz eidē inqtū idē nō ɔpetūt ɔdictoria uel saltē nō ɔpetūt opposita i pmo^o p se sed pater iqtū pater in pmo^o non ē ad aliqd ergo in pmo^o nō ē ad se 7 absolutū ¶ Huius uisis trahatur ista regula ad oppo^m Quādocūqz aliqua natura nō supposita^r in supposito ppri: rōnis formalis nō dicitur de eo in pmo^o. Exēplū. albedo supposita^r i sba ideo nō dicitur de sba in pmo^o sed eē diuina n̄ supposita^r i supposito pprio ergo 7c. Mi. patz qz suppōita^r p aliqd alteri^o gnīs s. relationis g 7c ¶ Cōfirmatur qz qn̄ aliqua relatio adueniēs alicui absoluto ɔstituit relatiuum illud cui aduenit. s. absolutū n̄ dicitur i pmo mō dicēdi p se de isto ɔstituto sicut p3 qz similitudo adueniēs qualitati constituit simile 7 tamē ista non ē uera in pmo^o simile ē quale sic ē hic ergo 7c. Si dicatur q hoc ē

u.ꝯ. in creaturis ꝑpter distinctionē realem relationis aduenientis ab eo cui aduenit relatio. nō sic autē in diuinis ꝑpter summam identitatē relationis ⁊ fundamenti. ¶ Si uero sic dicat̃ hoc ñ satisfacit q2 lz ꝑptē identitatē realem poterit ꝑri idēnce uel realiter illō absolutū. nō tamē formal'r de ꝯstituto. tñ quia idētitas realis nō uariat rōem formalē. ideo nō pl⁹ ꝑpter eā uerificatur ꝑdicatio in ꝑmo mō ꝙ si 1ᵃ nō esset q2 ꝑdicatio ꝑmi modi ꝯsequitur rōem formalē ¶ Hoc tamē non dico nūc. sed dico ꝙ hec pater ē de⁹ ē uera ⁊ formalis. sed tamē ꝙ nō sit uera in ꝑmo mō dicendi ꝑ se sicut ista homo ē aial nō intelligo. sicut nec ista ē in ꝑmo mō de⁹ ē ens sicut ista hō ē aial q2 ens nō includitur sicut ꝑs eēntialis i deo ¶ 2ᵒ di. si suppositū diuinum debeat dici suppositū relatiuū. Uidetur ꝙ nō q2 rōne essentie que ē pricipalis ⁊ absoluta debz ab ea denominari. ⁊ sic nō debet dici relatiuum. Dico tamē ꝙ ꝑpter oppositā rōem debz dici respectiuū q2 quicūqz aliqd ꝯpōitur ex duob⁹ semp ꝯpositū uel ꝯstitutū sequtur debiliorem seu infirmior ꝑtē. ꝑsona diuina ꝯstituitur ex essentia ⁊ relatione ergo erit relatiua. Maior patz nam homo dicitur corpore⁹ ꝑpter ꝑtē min⁹ pricipalē ⁊ nō spūalē. sil'r ꝯpositū dicitur corruptibile ꝑpter corruptiōez alterius ꝑtis. simil'r albū dicitur ēs ꝑ accñs q2 includit aliquod accñs. sic dico ꝙ ꝑsona debz dici relatiua. ¶ Ad argu.ᵐ patz.

UTRUM In diuinis sit aliquod absolutū indiuiduum. ꝙ non q2 ibi nō est aliqd suppositū absolutum. Contra ibi ē una natura nūo. ¶ Hic dicit un⁹ magn⁹ doc. ꝙ licz in diuinis nō sit aliqd unū suppositū absolutū tamē ē ibi aliqd indiuiduū absolutū ¶ Qd ꝯfirmat̃ quadruplici rōne. Primo. q2 omne quod demōstrat ē sing'le. sed in ꝑma demōstratur hic de⁹ ad oculū q ē ens absolutū ergo ⁊c ¶ 2ᵒ sic Omne qd dicitur de uno solo ē indiuiduū sed h de⁹ ꝑ Aug. de tri. dicitur de uno solo ergo ē indiuiduum. Maior patz q2 alioqn essent plures dii ¶ 3ᵒ sic Natura cū singularitate ꝯstituit indiuiduum sicut gen⁹ ⁊ dīa spēm sed in diuinis natura diuina ē cū singularitate absoluta ergo ibi ē indiuiduū absolutū. ¶ 4ᵒ sic Aug. 7ᵒ. de tri. deitas non dicitur de trib⁹ ꝑsonis sicut uł'e de singl'ib⁹ ergo opz ꝙ essentia diuina sit una singularis in trib⁹ ⁊ absoluta ergo ⁊c. ¶ Sed contra hᵒ instatur 4ᵒʳ. ¶ Primo sic Nullū absolutū in diuinis ē incōicabile sed omne indiuiduū ut indiuiduū ē incōicabile ḡ nullū indiuiduū ē absolutū in diuinis. Mi. uidetur de se manifesta Ma. patz q2 ꝑ te ē uera. ¶ 2ᵒ sic Indiuiduū est qd dicitur de uno solo sed h de⁹ dicitur ō tribus ergo hic de⁹ ñ erit indiuiduū ¶ 3ᵒ sic In ordine ꝑntali nihil ē infer⁹ indiuiduo sed deo multa sunt inferiora .s. suppōita ō qb⁹ h idē no ne ⁊ ꝑ eandem rōem dicitur ¶ 4ᵒ sic Ita hec ꝑsona est indiuiduū ꝑsone sicut hic de⁹ ē indiuiduū deitatis. si ergo hic de⁹ sit indiuiduū tūc erūt 4ᵒʳ indiuidua .s. tria indiuidua ꝑsone que sunt respectiua ⁊ 4ᵐ diuinitatis qd ē absolutū quod ē inconueniens ¶ Ad ꝑmū dico ꝙ est incōicabile pōt intelligi dupliciter uel sicut natura in plⁱbus indiuiduis ⁊ isto⁹ indiuiduū ē incōicabile. uel sicut hec natura ē ꝯicabilis plⁱbus suppositis ⁊ isto⁹ indiuiduo ut indiuiduum ē non repugnat ꝯicari. Ex hoc ad argumētum dico ad maiorē ꝙ nullū absolutū incōicabile ē 2ᵒ sed ꝑmo⁹ omne absolutum ē incōicabile. ⁊ ad minorē dico ꝙ omne indiuiduū ut indiuiduum ē incōicabile ꝑmo modo sed tamē nō 2ᵒ ⁊ sic uariatur mediū. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ indiuiduum dicitur de uno solo sicut hic de⁹ dicitur de uno solo deo. quando tamē natura indiuidua ē in plⁱb⁹ suppositis unū indiuiduū pōt dici de plⁱb⁹ suppositis. sicut si idē color esset in plⁱbus sbis diceretur de eis. sic in ꝑposito. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ h deus nō dicitur de patre ⁊ filio ad modū quo uł'e dicitur de singularib⁹ ⁊ sup.⁹ ō iferioribus cū ita singularis sit hic de⁹ sicut hic pī. sed ad modū quo hec humanitas dicitur de hoc homie singulari ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ sicut i nobis multe hecceitates concurrāt ad unum hoc que tamē non faciunt disticta hec ꝑpter coīcidētiam in idez. sic hecceitates deitatis et ꝑsone coīcidūt i idē saltē i idem real'r ⁊ ideo non faciūt disticta indiuidua. ¶ Hoc uiso intelligēdum ē ad quid pōitur hoc idiuiduū absolutum in diuinis ⁊ dico hic 4ᵒʳ ꝯclusiones. Prima ē ꝙ huic indiuiduo attribuit̃ omnes

opatiões essentiales ad intra ꝛ ex̄. ꝓbatur
qꝛ h̄ est bonꝰ ꝑfectus, hic deꝰ intelligit. et
pater ꝛ filiꝰ ꝛ spūs sanctꝰ sunt hic deꝰ. ergo
ꝛc. ꝛ sicut hic deꝰ ē quasi mediū hic ad ꝯclu
dendum de quolibꝫ supposito istas opatiões
essentiales. qꝛ sibi adequate ꝯueniūt, ꝛ sic ꝑ
ipsum de omnibꝰ suppositis possunt demon
strari. ¶ 2ª ꝯclusio ē ꝙ opatiões notiõles
ad ītra siue ad ex̄ n̄ ꝯueniūt pˀ huic deo, l̄ isti
īdiduo. sicut sūt gn̄are ꝛ spirare ꝛ incarnari.
qꝛ si sic. tūc iste opatiões omnibꝰ ꝯuenirent
quod est fl̄m ¶ 3ª ꝯclusio est ꝙ hic deus ē
cōis omnibꝰ ꝑsonis. Nam omnes ꝑsone sūt
unus deus. ꝛ nō nisi unus deꝰ unō. ḡ sunt h̄
deus. ¶ 4ª ꝯclusio ē ꝙ licꝫ indiduum sit idē
realr̄ cū qualibꝫ ꝑsona. non tamē formalr̄.
qꝛ est absolutū. ꝑsona aūt relatiua ¶ Sed
ꝯtra hec istatur 4ᵒʳ ¶ Primo sic. Si ille est
bonꝰ ꝑfectus qui ē factꝰ in ꝑma ꝯclusione.
iste erit bonꝰ. hic deꝰ generat. hec essentia ē
hic deus. ergo ꝛc ¶ 2ᵒ. Quia cū hic deꝰ sit
prior patre. hic deꝰ priꝰ creabit ꝙ pater. qḋ ē
fl̄m. 3ᵒ. Quia q̄cq̄d attribuit̄ inferiori ui
detur ꝯpetere supiori. sed distictio attribuit̄
patri. ergo huic deo. ergo sicut pater distin
guitur a filio. ita hic deꝰ ab hoc deo ¶ 4ᵒ. qꝛ
tūc saltē erūt 4ᵒʳ supposita formalr̄ distīcta
¶ Ad primum dico ꝙ deitas uel essentia sūt
magis abstracta ꝙ sit hic deꝰ, ideo mlt̄a de
hoc deo uerificari possunt. que nō uerificant̄
de essentia uel deitate. Si dicatur ꝙ h̄ deꝰ
nullo modo distiguitur ab essentia. ergo qḋ
sibi ꝯuenit ꝛ eēntie ꝯuenit ¶ Dico ꝙ ratione
filiꝰ quod ꝯcernit hic deꝰ quod non cōcernit
deitas, pōt supponere ꝑ ꝑsonis ꝑ q̄bus nō
supponit essentia uel deitas. ¶ Ad 2ᵐ dico
ꝙ actio duobꝰ attribuitur. s. ꝑncipio quo ꝛ
ꝑncipio quod, ꝛ semꝑ priꝰ principio quo ꝙ
ꝑncipio quod suo modo. Unde ꝯcedo ꝙ h̄
deus prius creat eo modo quo tale p̄dicatum
ꝯpetit ꝑncipio quo ꝙ crearet pater uel filiꝰ.
Sed in gn̄atiōe ē ne hic deus quo uel quod
Dico ꝙ respectu ꝑsone ē quo. respectu autē
essentie ē quod ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ p̄dicatum
negatiuū dictū de inferiori nō ꝓpter hᵒ dici
tur de supiori uel etiā equipollēs negatiuo
cuiusmōi ē distictio ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ nō est
incōueniens formaliter loquendo concedere
multa indiuidua formaliter distincta. licet
nō plā supposita ¶ Ad argumētum patꝫ.

Utrum persona diuina forma
liter constituatur ꝑ absoluta. ꝙ sic
qꝛ s̄m Ricardū in diffinitiōe ꝑsone
pōitur substētia que uidetur dicere aliquid
absolutū ¶ Cōtra. s̄m Boetiū, relaᵒ mul
tiplicat trinitatē. Similr̄ Aug. Quicquid
est ad se ē omnibꝰ cōe ¶ Hic uidēdū ē primo
de quesito ¶ 2ᵒ. dato ꝙ nō. si positio ista po
neretur quō posset itelligi ꝙ ꝯstitueretur ꝑ
absoluta ¶ Quātū ad primum dicē uolūt
aliqui. ꝙ ꝑsone diuie ꝯstituūtur ꝑ absoluta.
ꝛ ꝓbāt 4ᵒʳ ¶ Primo sic ¶ Persona siue sup
positū ꝑfectissimū. habet ꝯstitutiuū ꝑfectissi
mum. sed ꝑsone diuie sunt ꝑfectissime. Cō
stat autē ꝙ rō absoluti est ꝑfectior rōe rl̄onis
ergo ꝯstituᵘᵃ diuinaꝝ ꝑsōaꝝ erūt absoluta
ꝛ nō relaᵘᵃ ¶ 2ᵒ. Quicq̄d attribuit̄ sbe create
rōne ꝑfectiōis. debet attribui ꝛ diuie cū ipsa
sit ꝑfectissima, sed sbe create attribuit̄ sup
positari in supposito sui generis ratiōe sue
ꝑfectiōis. negatur autē ab accidente ꝓpter
imꝑfectiōez. ergo ꝛc ¶ 3ᵒ. Nullū suppositū
sbale pōt ꝯstitui ꝑ aliquod qḋ nō sit sba. q̄a
tūc nō diceretur sbale cū denomiatio fiat a
ꝑncipali ꝯstitutio, sed diuie ꝑsone sūt suppo
sita sbalia. ergo opꝫ ꝙ ꝯstituātur ꝑ aliquod
de genere sbe ¶ 4ᵒ sic. Illud quod inenitur
in sba creata rōne ipꝑfectiōis nō debet diuis
ꝑsonis attribui uel diuie nature. sed ꝓpter
imꝑfectiōem inenitur in omni sba creata ꝙ
ipsa est suppositabil̄ i supposito alieno. sicut
patꝫ in incarnatiōe. ergo ꝛc ¶ Cōfirmat̄ aūt
ista opinio ¶ Quia cuiꝰ ꝑncipiū ꝯstitutiuum
formale ē relaᵒ illud ꝯstitutū nō ē ad se. sed
ꝑsona diuia s̄m Aug. ē ad se. ergo eiꝰ ꝑnciᵘᵐ
formale nō ē relatio. sed omne quod ē uel ē
relatiuum uel absolutū. ergo ꝯstituit̄ ꝑ absolutū
¶ Sed ꝯtra istā opiniōem arguit̄ ab aliis 4ᵒʳ.
Primo sic. Illud non est ponēdum in deo
quod simplicitati diuie ꝑsone repugnat. sed
ponere ꝙ ꝯstituatur ꝑ absoluta repugn̄t sim
plicitati diuie ꝑsone. qꝛ absolutuꝫ additum
absoluto necessario facit ꝯpositiōem. ¶ 2ᵒ
sic. Illud nō ē ponēdum in deo quo posito
destruitur summa ꝯnexio ꝛ sūma coexn̄tia

duinaꝝ ꝑsonaꝝ. ſed hoc poſito hoc accideret
quia ſi una nõ eſſet ab alia. nõ eſſet ſumma
ↄnexio. Simil'r ſi una poſſet intelligi ſine
alia. ergo ꝛc. ¶ 3°. Illud nõ debet põi quo
poſito natura diuīa põitur diſtigui ꝛ numerari
eo ꝙ ipſa una ſit ſūma res. ſed ſi ꝑſone diuīe
ↄſtituerētur ꝑ abſoluta. ſic diſtigueretur na
tura diuīa ſicut natura humana ꝑ heceitates
ergo ꝛc. ¶ 4° ſic. Nihil ē aſſerēduꝫ quod
repugnare uidetur ſacro canoni. ſed in ſacro
canone ſemꝑ ꝑſone nominātur nõib⁹ rela/
tiuis ꝛ nūqꝫ ꝑ noīa abſoluta. ergo uidetur
ꝙ nullaten⁹ poteſt ꝓdicta opinio ſuſtineri. q̇
Iſte rõēs nõ ↄcludūt ¶ Prima nõ. qꝛ q̄ñcūꝫ
ↄiūcta habet ultimā actualitatē ꝛ unūqꝺꝫ
ꝑ ſe illa ↄponere nõ poſſunt ſiue ſint abſolu
ta ſiue re^{ua} qꝛ unū ↄponētiū ſemꝑ ē i poten^{a}
ſed iſta ponūtur ultimate actuata. ergo ꝛc.
¶ 2ª magis ē ad oppoſitū. qꝛ cõſtituta per
ꝓprietates abſolutas eiuſdē ſpēi magis con
ueniūt q̄ ꝑ ꝓprietates relatiuas oppoſitas uel
diſpatas. ꝛ etiā rõ ꝓbaret ꝙ non ē ſumma
ↄnexio patris ad ſpūm ſanctū. qꝛ ꝑ diſpata
ↄſtituitur ¶ 3^{a} nõ ↄcludit. qꝛ p⁹ eēn^{a} diuīa
eſſet de ſe hec una heceitate. ꝛ poſtea nõ itelli
gitur nõ aduenire alia heceitas. ſed ꝓprie/
tates ſuppoſitales que q̄ñcunqꝫ eſſent abſo/
lute nõ diſtiguerēt eſſentiā eo ꝙ pri⁹ eēt hec.
¶ 4^{a} nõ ualꝫ. qꝛ loc⁹ ab auctoritate ñ tenꝫ
negatiue. ꝛ ideo dato ꝙ ſcriptura non expri
mat niſi ſic. eo ꝙ meli⁹ itelligam⁹; nõ tamen
obſtat q̇n adſit. ſicut inuīt ſap. ꝓuer. 3°. dic no
men ei⁹ ſi noſti. ¶ Ad rõnes etiā p^{e} opinīõis
difficile eſt rñdere. maxīe ſuppoſito ꝙ ꝑſona
in creaturis ↄſtituatur ꝑ aliquid de gñe ſbe
Dico tamē ꝙ ꝑſone diuīe nõ ↄſtituūtur ꝑ ab
ſoluta. magis ↄuict⁹ auctoritatib⁹ q̄ rõnib⁹
Intelligēdum tamē ꝓpter ſolutiõem iſtarū
rõnum. ꝙ nulla ꝑſona nec creata nec icreata
ↄſtituitur ꝑ aliqḋ abſolutū. quia tūc natura
ſumpta a uerbo ꝓdidiſſet aliquid abſolutuꝫ
ꝛ hoc ē fl'm ¶ Cõſtituitur autē ꝑſona creata
ꝑ aliquod negatiuū. ¶ Tūc ad ꝑmam cõcedo
maiorē. ꝛ ultra ↄcedo ꝙ ꝑſona diuīa ↄſtituit
ꝑfectiori ↄſtitutiuo. Sed ad minorem dico
ꝙ abſoluto repugnat ↄſtituere ꝑſonam. ꝛ ideo
nullū abſolutū ē ꝑfecti⁹ ↄſtitutiuū relatiõe
ꝛ ꝑ ↄñs nõ ↄcludit. ¶ Ad 2^{m} dico ꝙ totum

illud ꝑfectiõis quod eſt in ſba creata ꝛ plus
debet attribui diuīe. modo minor eſt falſa
ꝙ i ſba creata ꝑſonetur ꝑ aliquid ſui generis
qꝛ ꝑſonatur ꝑ negatiões que ꝑ ſe nulli⁹ ge/
neris ſunt. ergo ꝛc. ¶ Ad 3^{m} dico ꝙ ſuppo
ſitū magis denoīatur a ſba i qua ē q̄ a ſuo
ↄſtitutiuo; ſicut ſuppoſitū humanum dicitur
ſuppoſitū ſbe ꝛ nõ negatiõis cū tamē conſti
tuatur ꝑ negatiõ.m. Eodē mõ dico ꝙ ſuppo
ſitum diuinū ē diuinū ꝛ nõ relatiõis ¶ Ad
4^{m} dico ꝙ nulli nature ſuppoſitali conuenit
ſuppoſitari ꝑ aliquid ſui generis. ſed ꝙ na
tura creata poſſit ſuppoſitari alio ſuppoſito
q̄ ſuo. hoc põt ſibi ↄpetere rõne imꝑfectiõis
ſed nec ſuū ſuppoſitū^{m} eſt ſui generis. ¶ Ad
aliud de ꝑſona ꝙ eſt ad'ſe ſepe dictum eſt.
¶ Quātum ad 2^{m} uidēdum ē ꝑ quā uiā poſ/
ſet ꝓdicta opinio declarari. Ad qḋ ſciēdum
eſt ꝙ in ſuppoſito creato 4^{or} ꝑ ordinē inueni/
untur ¶ Primū ē natura ſpecifica ¶ 2^{m} ꝓ/
prietas indiuidualis. ꝛ iſta nõ ſunt adequate
idē. qꝛ ſi deus crearet aliū ſolē. natura qdem
ſpecifica eadē eſſet. ſed tñ ꝓprietas idiuidual'
nõ eſſet eadē ¶ 3^{m} eſt ſua ꝓprietas ſuppoſi/
tabilis. nam pri⁹ natura e hec q̄ ſit ſuppo/
ſitum. hoc patꝫ. qꝛ uerbū aſſumpſit natam
in alhomo. nõ tamē aſſūpſit eaꝫ ſuppoſitam
ſed eā in ſuo ſuppoſito ſuppoſitauit ¶ 4^{m} eſt
reſpect⁹ originis aduenīēs ſi illud ſuppoſi/
tum ſit alteri⁹ ꝓductiuū in 4° ſigno aduēireꝫ
origo. Sic oportꝫ imaginari tenendo opi/
niõnē iſti ꝙ ꝑ̇ nõ i. elligitur natura diuina
2° hec natura ¶ 3° hec natura ſuppoſita. 4°
ſuppoſitū originās. Ideo ſ^{m} alios alteri⁹ ſ.
opiniõis. pri⁹ eſt pater ↄſtitutus q̄ itelligat
ſpirare ſpūs ſancti⁹ ¶ Sed ↄtra. Naꝫ ex h⁹
uidētur ſequi 4^{or} impoſſibilia ¶ Primū eſt
ꝙ fili⁹ ꝛ ſpūs ſancti⁹ pri⁹ eſſent q̄ eſſent pro
ducti a patre. ꝓbo. qꝛ ſ^{m} ꝓdicta ꝑ ꝓprieta⁹
abſolutas ↄſtituūtur ꝛ habēt eſſe i 5° ſigno.
in 4° autē ꝓducūtur. ergo ꝑmo habēt eſſe q̄
ꝓducātur. ¶ 2^{m} impoſſibile ē ꝙ ꝓducētur
ꝛ originarētur ꝓductiõib⁹ qb⁹ nõ exītibus
nihil minus haberēt eſſe. qꝛ in 3° ſigno hñt
eſſe. ꝛ in 2° ſigno nõ ſunt ille ꝓductiões. ſed
in 4° poſſunt eē ſine illis ¶ 3^{m} impoſſibile ē
ꝙ pri⁹ eſſent iſte ꝓductiões in potentia q̄ in
actu qꝛ in 3° ſigno nõ habēt adhuc eſſe. ergo

possunt eẽ. ꝛ etiã pri⁹ ꝑsone eẽnt ĩ potẽtia ꝙ̃ in actu. quia nõ habent esse nisi ꝑ origines. que solũ sunt in 4° signo. ¶ 4ᵐ ĩpossibile ẽ ꝙ fili⁹ ꝛ spũs sancti⁹ essent necesse eẽ a se. qꝛ in 3° signo nõ essent ab alio. ꝛ eẽnt. ꝛ nõ ꝯtin genter. ergo necessario. ꝛ sic prius eẽnt ne/ cesse eẽ ꝙ̃ haberẽt respectũ ad inuicem. ¶ Ad ꝑmum dico ꝙ uer ꝛ semꝑ ꝓductum ordine nature ꝑcedit ꝓductiõem qua ꝓducit. sicut radius qui ꝑcedit a sole prius ẽ radius ꝙ̃ ꝓducatur. ¶ Sic dico de ꝑsonis ꝙ non esset incõueniẽs ꝙ ipse naturaliter ꝑcedere suam ꝓductiõem. sicut absolutũ radii ꝑcedit na. ꝯ ꝓductiõem radii saltem ꝗ̃tum ad ꝗ̃ditatem sed tamẽ ꝗ̃tũ ad exñtiã nõ sic. qꝛ forte exñtia est in eodẽ signo cũ ꝓductiõe. nec ꝑcedit. sed de hoc alias magis dicetur ꝛ declarabitur.

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ licet in 3° signo ĩtelligeret ꝗ̃ditas ꝑse. nõ tamẽ illo 3° signo existeret sed ꝑcise in 4°. eo ꝙ sicut dictũ est origines ꝛ exñtia determinãt sibi idẽ signũ. ꝛ tunc .s. in 4° signo ꝑmo essent. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ nes cirem bene uitare quãdo essent ĩ potẽtia ob/ iectiua. ꝛ ideo supposito ꝙ repugnat ꝑsonis esse ĩ potẽtia obiectiua. ¶ Dico ꝙ eis repugñt ꝯstitui ꝑ ꝓprietates relatiuas ꝓductiones ꝑcedẽtes. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ impossibile ẽ ali quid intelligi necesse eẽ nisi ꝓ illo signo ꝓ quo itelligitur esse. Et qꝛ dictũ ẽ ꝙ pro 4° signo ꝑaies ꝑsone itelligũtur esse. ꝛ ꝓ eodem signo sunt ab alio in nullo essent necesse eẽ a se. ¶ Sed h̃ ẽ du. Quia si sunt tres ꝓꝑeta⁹ absolute erũt tres dii sicut tres hoies dicunt tres ꝓpter tres ꝓprietates indiuiduales. Dico ꝙ tres ꝓprietates indiuiduales bñ faci unt tria indiuidua sicut tres homines. eo ꝙ natura nũatur ꝑ istas ꝓprietates idiuiduales nõ tamẽ tres ꝓprietates suppositales faciũt tria indiuidua. eo ꝙ natura ꝑintelligit adequa ta sue hecceitati. sed solũ faciũt tria supposi ta in quibus natura non nũatur. ¶ Ad ar gumentum patet.

VTRUM Persone diuie ꝯstitu/ ãtur ꝑ ꝓprietates relatiuas. ꝙ nõ Quia ſm Aug. 5°. de tri. Idem est in deo esse ꝛ subsistere. sed esse ẽ absolutũ. ꝰ ꝛ subsistere. ¶ Contra. Damascen⁹. Solis

ꝓprietatib⁹ relatiuis differũt diuĩe ypostases. ¶ Hic p° dicã de ꝓprietatib⁹ ꝯstitutiuis ſm eaꝝ naturã. ¶ 2° de eis inq̃tum cõstitutiue sunt. ꝛ de eaꝝ in ꝯstituũa. ¶ Quãtum ad ꝑmum pono 4ᵒʳ ꝑambula. ¶ Primũ est ꝙ paternitas ꝛ gñatio actiua in patre sunt una relatio. qꝛ in ꝑsona patris ſm theologos nõ sunt nisi due relatiões. tũc autẽ eẽnt tres. s. iste due cũ spiratiõe actiua. ¶ 2ᵐ ꝑambulũ est ꝙ gñatio ꝛ paternitas in patre uidẽt habere aliquã distĩctiõem formalẽ. ꝛ hoc. qꝛ quecũꝫ sunt eiusdẽ rõnis formalis ubicũꝫ ueniant ꝑuat eãdem rõem ꝛ distĩctiõeꝫ formalẽ. quã scꝫ habẽt ex suis rõib⁹ formalib⁹. sed gña tio ꝛ paternitas ponũtur eiusdẽ rõnis ĩ deo ꝛ in creatura. ꝛ ideo cũ hic distĩguãtur ꝗ̃ddi tatiue. ꝛ ibi. ꝑ. Quãdo aliqua ita se habẽt ꝙ aliquid repugnat uni ſm suã rõem q̃d nõ repugñt alñ. illa uidẽtur aliquo mõ distĩgui sed ita se habet gñatio ꝛ paternitas. ergo ꝛc. ¶ Maior ẽ mãifesta. Minor declaratur sic. Nam paternitati inq̃tum paternitas est. re pugnat esse in natura nõ uiuẽte. Nã ignis nõ est pater ignis. nec sol rane. gñatiõi aũt inq̃tum gñatio ẽ nõ repugñt. nam ignis ge nerat. ꝛ sol generat. 3ᵐ ẽ ꝙ gñatio passiua ꝛ filiatio sunt una relatio. qꝛ si nõ. tũc eẽnt in filio tres. cũ spiratio actiua sit ibi una rl'o. ¶ 4ᵐ ꝙ distinguit formal'r. tũ qꝛ distĩguũt ꝗ̃ddiatiue in creaturis. tũ etiã qꝛ filiatio re pugnat igni ꝛ nõ gñatio passiua. ¶ Sꝫ sũt ne in spũ sancto tales relationes distincte. Dico ꝙ nobis ẽ magis manifesta ꝓductio ꝑ modũ nature ꝙ̃ ꝑ modũ uolũtatis. ideo de istis magis loquimur. tum ꝗ̃tũ ad rẽ forte ibi sunt. ¶ Istis ꝑmissis pono 4ᵒʳ ꝯclusiones ad ꝓpositũ. ¶ Prima ẽ ꝙ rõ formal' genera tiõis actiue ꝑintelligitur rõni formali pater/ nitatis. qꝛ qualẽ ordiem habẽt aliqua ubi sunt realiter distĩcta. talẽ ordiem ꝑuant ubi sunt distĩcta formal'r. gñatio autẽ ĩ creatu ris ẽ prior paternitate. imo ẽ dispositio ꝑuia ubi sunt distĩcta real'r. ergo gñatio ꝛ pater/ nitas in diuis ubi sunt distĩcta solũ ſ rõem formalẽ talẽ ordiem habebũt. ¶ 2ᵃ ꝯclusio est ꝙ rõ formalis gñationis passiue in filio ꝑintelligitur filiatiõi. qꝛ ex rõib⁹ formalib⁹ talẽ ordiem habẽt. ergo in diuis ubi ꝑuant

turõnes sf formales talē ordiem habebunt
¶ 3ª ɔclusio ē φ ꝓprietas patris uidet magis
ɔstitutiua ꝟ rõne gñatiõis actiue φ ꝟ ratiõe
paternitatis. q2 rõ pme ꝓprietatis uidetur
pme ꝑsone ɔstitutiua, sed gñatio actia ē pma
rõ. ergo magis ɔstituet ¶ 4ª ɔclusio est φ
ꝓprietas uerbi uidetur magis ɔstitutia sub
rõne gñatiõis passiue φ filiatiõis. quia sicut
spiratio nõ ɔstituit q2 posteri⁹ aduenies, ita
nec ꝓprietas ꝟ rõne filiatiõis, q2 posterius
aduenit ¶ Sed oriẽ diffi. quare paternitas
in diuis nõ ita p̄cedit gñationē sicut dicere in
creatis p̄cedit actũ intelligẽdi ¶ Dico φ nec
in creatis dicere p̄cedit ẽminũ. tamē si pone/
retur paternitas gñatiõem p̄cedere in diuis.
multe diffi. soluerẽtur de ɔstitutis ꝑsonarũ
¶ Quantũ ad 2ᵃᵐ ptē questiõis p̄mitto 4ᵒʳ
p̄ambula ¶ Primũ ē φ relatio ɔpata ad suũ
oppositũ nõ ɔstituit diuiam ꝑsonã. q2 habi
tudo relatiõis ad ẽminũ est habitudo ad ex/
trinsecũ. habitudo aũt ɔstitutia ē ad itrinsecũ
ergo ⁊c̄ ¶ Cõfirmatur. q2 ɔstitutio alicuius
p̄supponit unionem ɔstituẽtiũ, ⁊ sic ɔstitutiuũ
p̄supponitur. ergo habitudo uni⁹ cõstitutiua
ad aliud ¶ 2ᵐ p̄ambulũ ē φ rela° ɔpata ad
suũ fundamẽtũ ɔstituit. q2 nullũ ɔstitutiuᵐ
formale ɔstituit nisi inq̄ntũ respicit suũ fun
damẽtale cũ ex eoꝝ uniõe ɔstitutio sequatur
⁊ sic rela° ɔpata ad ẽentiam ɔstituit ꝑsonam
¶ 3ᵐ ē φ relatio diuia ꝟᵐ suã rõem formale
⁊ q̇dditatiam nõ ɔstituit ꝑsonã imediate. q2
ꝑ suã q̇dditatē ē ad ẽminũ cũ ei⁹ q̇dditas sit
ad aliud ꝟᵐ Aug. ut aũt est ad ẽminũ nõ cõ
stituit ¶ 4ᵐ p̄ambulũ ē φ relatio diuina ꝑ
suam passiõem ē ɔstitutia. nã uis ɔstituᵗⁱᵃ
est ꝑ se passio ei⁹ q2 nõ ꝑ accñs, sed ꝑ se sibi
ɔpetit ɔstituere. ⁊ ñ i p°° ut patuit in p° ⁊ 3°
p̄ambulo. ḡ ꝑ se 2°° q2 nec 3° mod⁹ nec 4° di/
cendi ꝑ se sunt modo ad ꝓpositũ ¶ 2° ɔfir
mat. r. quia sicut potẽtia passiua est passio
mat'rie que ē ɔstitutiua fundamentaliter uel
materialr. ita potẽtia actia uel iformatiua
ē pass°o ipsi⁹ forme que ē ɔstitutia formalr
¶ Eodē modo dico φ uis ɔstitutiua est passio
relatiõis diuie qua formaliter constituit.
Istis p̄missis pono 4ᵒʳ ɔclusiões ¶ Prima
est φ relatio diuia nõ ɔstituit inq̄ntũ rela° est
ꝟ rõne generali relatiõis. q2 tũc oia relatio

ɔstitueret. q̇cq̇d. n. ɔuenit relatiõi iq̄ntũ rela°
est. ɔuenit omni relatiõi ¶ 2ª ɔclusio ē φ re
la° diuia nõ ɔstituit iq̄ntũ relatio ꝟ rõe pri⁹
utpote inq̄ntũ paternitas aut filiatio aut spi
ratio passiua. q2 omnia ista sunt i creaturis
sine ui ɔstituᵗⁱᵃ. nam paternitas i creaturis
non ē ɔstitutia ¶ 3ª ɔclusio ē φ rela° diuia
p̄cise nõ ɔstituit inq̄ntũ diuia. q2 tũc oẽs re
latiões que sunt in deo ɔstituerẽt q2 r'ones
⁊ ultra hoc sunt diuie. hoc autẽ appaꝫ s'lm
esse in spirõne actia ¶ 4ª ɔclusio ē φ rela°
diuia non ɔstituit p̄cise inq̄ntum ꝓpria. quia
prioritas uel p̄mitas originis que soli ꝑsõe
patris ɔuenit ꝟᵐ omnes. q̇cq̇d sit de p̄oritate
nõ ɔstituit patrē. ergo nõ eo φ relatio est et
ꝓpria ɔstituit ¶ Hiis p̄missis pono 4ᵒʳ cõ
ditiões necessarias ad hoc φ aliqua relatio
ɔstituat ꝑsonã ¶ Prima ɔditio ē φ oportet
φ relatio sit formaliter insistẽs. quia si esset
tm̄ assistẽs sicut ponit ꝓpositiu⁹. nõ ɔstitueret
eã. ⁊ ꝓbatur sic. Impossibile ē aliqua duo
unũ ɔstituere nisi unũ sit i alio formaliter⁹.
assistẽs autẽ ut sic nõ est formalr in illo cui
assistit. ⁊ ideo seq̄tur φ si negẽtur diuie re/
latiões fundari aut ponãtur separi. nũq̄ cõ
stituẽt ¶ 2ª ɔditio ē φ opꝫ φ sit ꝟbsistens⁹.
q2 nulla relatio inherẽs põt ɔstituere suppoᵐ
q2 omne inherẽs aduenit q̇odãmodo ꝟbsistẽ
ti. ⁊ p̄cise r'ones diuie ɔstituũt. quia ille sole
sunt ꝟbsistẽtes ꝟᵐ Hilariũ de tri ¶ 3ª ɔditio
ē φ opꝫ φ relatio sit ꝓpria. relatiões cõẽs nõ
ɔstituũt licꝫ essent adhuc subsistentes. ut ẽ
equalitas. silitudo. idẽtitas. q2 sũt ɔicabiles
⁊ ꝑ ɔñs esse incõicabile dare nõ possũt sicut
opꝫ in ɔstitutio ¶ 4ª ɔditio ē φ opꝫ φ rela°
sit ꝓpria ⁊ p̄ma. q2 si aliqua alia ipaꝫ p̄ue/
niat que ɔstituat ꝑsonã ipsa erit aduentitia.
sicut patet in spirõne actia que aduenit. p̄ri
q̄uis sol⁹ pater spiraret. aut de p̄mitate ori/
ginis que soli patri ɔuenit ¶ Sic ḡ dico ad
questiõem magis motus ex auctoritatibus
sanctoꝝ ⁊ sacri canonis q̄ ex rõnib⁹. φ ꝑsõe
diuie ɔstituãtur ꝑ relatiões uel relatias pro
prietates eo modo quo dictũ ē. Sed cõtra
instatur 4ᵒʳ ¶ Primo sic. Omnis q̇dditas ẽ
se ē ɔicabilis plurib⁹ ut cõiter cõcedítur. sed
nullũ ɔicabile põt dare eẽ incõicabile. cui⁹
ē esse supponibile. relatio aũt ut paternitas

est q̄dditas. ergo paternitas non dabit esse
incōicabile ¶ 2° sic. Impossibile ē φ aliqua
diuersoꝝ generꝝ faciāt unū nisi p accidēs.
Cōfirmatur. q2 ex rōnib⁹ dispatis ⁊ nō sbal
ternis nō fit unū formalr. huiusmōi autem
sunt ista. ergo ⁊c̄ ¶ 3° sic. Suppo^m nature
sbalis ē pma sba. sed nulla pma sba potest
ɔstitui ex aliqua relatiōe cū sit absoluta. er/
go ⁊c̄ ¶ 4° sic. Ab ultimis ɔstitutis nō pōt
abstrahi aliquod cōe. sed a relatiōib⁹ abstra
hitur hoc quod ē relatio. ergo non ultimate
ɔstituūt. ¶ Ad pmū dicūt aliq̄ φ paternitas
ut paternitas nō ɔstituit. sed ut h. ¶ Cōtra.
Quero q̄d itelligis p li h. aut aliquā rōez
formalē. ⁊ ista ē ūa cōicabilis sicut alia. aut
singularitatē ⁊ illa nō ē de se rō re^{na} ¶ Di/
co ergo φ nō omnis q̄dditas ē cōmunicabil'
imo est aliqua cui repugnat cōicari. ¶ Sed
Querit. utruꝫ sit paternitas ¶ Dico φ nō
q2 paternitas cōicatur creature. sed illa rō
quā circūloq̄mur p paternitatē ⁊ illa ē icōi/
cabilis ⁊ illa ē que ɔstituit ¶ Intelligēdum
ē tamē φ sicut p sbam trāscēdentē circūloq̄/
mur illud quod ē pmum iter pdicamēta. ita
etiā p sapiam unā qualitatē que ē in genere
qualitatis. ita p paternitatē circūloquimur
unā rōem specificā cui ex se repugāt cōicari. ⁊
ista ɔstituit. nō autē paternitas ¶ Ad 2^m di
co φ ab illis que sunt diuersoꝝ generꝝ ⁊ a
dispatis nō sbalternis nō cōstituitur aliquid
unū formalr ⁊ q̄dditatiue. sed bn̄ ɔstituit
aliqd unū idētice ⁊ realr dūmodo sint idem
realr. sic ē in pposito ¶ Ad ɔfirmationem
dico φ nō faciūt essentia ⁊ relatio unū for/
maliter. psona eiꝫ nō ē unū formalr. non
eiꝫ est 3^a rō resultās sed sunt rōnes forma
les dispate ⁊ ɔstituūt unū. q2 sunt unū idēti
ce ⁊ realr. Similr psona creata non est una
formalr. q2 icludit negatiōem. ¶ Ad 3^m di
co φ indiuiduū absolutū ē in diuinis tenēs locū
pme sbe. ⁊ illud nō icludit aliqd nisi de gn̄e
sbe. sicut etiā in creaturis sba singularis.
sed tamē psona creata qn̄tum ad totum illō
quod dicit nō ē pprie in genere sbe. eodem
modo in pposito. ¶ Ad 4^m dico φ a primo
diuersis nō pōt abstrahi ɔcept⁹ q̄dditatiu⁹.
⁊ sic ab istis ɔstitutis nō abstrahitur. ꝫ pōt
tñ bene ɔcept⁹ denominatiu⁹ uel aliqs ɔcept⁹

tātis q̄ dicatur ita ō eis q̄dditatiue. sicut gen⁹
dicitur de dēa. nō in pmo modo ꝫ reductiue
tātum ¶ Intelligēdum ē eiꝫ φ relatio que
dicitur de istis ɔstitutiuis nō dicitur i pmo
modo dicēdi p se sicut ps essentialis. q2 tūc
nō essent pmo diuerse. sed dicitur eo modo
quo dictū ē φ ens dicitur de deitate. ⁊ gen⁹
de dēa. sic rela⁹ de paternitate ⁊ aliis. Sed
hic oriūtur alique diffi. ¶ Pria. q2 ꝺm Aug.
7° de trini. Omne quod refertur ē aliquid
excepta relatiōe. sed illud aliud nō ē essentia
q2 illa nō refertur relatiōe originis. g psona
cū non sit aliud dare. ⁊ sic psona est aliquid
excepta relatiōe ¶ 2ª diffi. quia ꝺm ¶ Aug.
7° de tri. Omne quod relatiue dicitur ad ali/
quid pri⁹ ē ad se. ergo si pater nō ē ad se ꝺm
Aug. iam nō erit ad aliud. ⁊ p ɔñs nō iclu/
dit relatiōem ¶ 3ª diffi. ē quia omnis for/
ma dat suū esse formale illi cui pmo inest.
sed relatio nō dat suū esse formale essentie
q2 ipsa nō ē relata. ergo dat supposito. sed
omne cui dat forma suū eē psupponitur ab
ea. ergo ⁊c̄ ¶ 4°. quia in omni ɔstituto p⁹
ē aliqd denominatiue tale φ ɔstitutiue. nam
pri⁹ corp⁹ ē albū φ totū ɔstitutū. sic pri⁹ est
aliquid denoiatiue relatū φ sit ɔstitutū. hoc
autē nō ē essentia. ergo est suppositū ¶ Ad
pmum cū dicitur φ omne quod refertur est
aliquid excepta relatiōe ¶ Dico φ ista ppo⁹
habet ueritatē aliquo modo. sed tamen non
omni modo. pater autē idētice est aliquid
pter relatiōem. sed tamē non formalr ⁊ hoc
sufficit ¶ Ad 2^m dico φ pater prius ē ad se
φ ad aliud. hoc ē φ pri⁹ ē illud qō est ad se φ
illud quod ē ad aliud. sicut h⁹ indiuiduū p⁹
est aial φ homo. sicut aial pri⁹ ē nata homie.
sed tamē nō ē pri⁹ ad se formalr ⁊ adequate
¶ Ad 3^m dico φ sunt alique forme que nō
dāt suū esse imediate fundamēto nec deno/
minānt fundamētum sed suppositū. sicut pa/
ternitas nō denomiat potētiā generatiuam
sed suppositū ¶ Alique autē sunt que deno
minānt utrūqꝫ. ꝫ paternitas i pposito solū
denomiat suppositū. nō fundamētū. ¶ Ad
4^m dico φ ista regula habꝫ instātiaꝫ quādo
nō ponit suū actū uel suū effectū formalem
in fundamēto imediate sed pcise i supposito
sicut patuit pri⁹ de paternitate. ⁊ i pposito

fallit ꝓpter eandē causaꝫ. ¶ Adhuc remanēt aliqua dubia ¶ Primū ē. q2 omnis relatio inter extrēa aliqua ꝑexigit distīctiōem iter illa. quia relatio ē quidditatie ad aliud. ꝛ ꝑ ꝯñs nō pōt eam causare. ops ergo supposita relata ꝑus esse disticta. ¶ 2m dubiū ē. quia relatio non pōt ꝑmo ēmiari ad relatiōeꝫ oppositā. q2 tūc esset ut patnit circulatio i essentialiter ordiatis. nec pōt ēminari ad eēntiam q2 tūc essentia posset inferri. ꝛ similr illud quod ē ēminat gñatiōem generat. ꝛ sic nō eēntia ¶ 3m dubiū ē. q2 originās semꝑ prius itelligit originato cū ꝑ ipsum habeat esse. ꝫ suppositū originās non pōt pri9 itelligi si ꝯa supposita ꝯstituātur ꝑ relationes oppositas. q2 naturali itelligētia relatiua sunt simul. nec unū pōt itelligi sine alio ¶ 4m dubium ē. ꝙ omnes relatiōes equalr respiciūt suos ēminos. ꝛ sic spiratio erit ita naturalr sicut gñatio ꝛ ita naturalr ꝓcederet spirit9 sāct9 sicut fili9. ꝛ ulteri9 suppositi relatiui nō erit gñatio. sed tātum adaliquatio ¶ Ad ꝑmū dico ꝙ rela9 necessario preexigit ēminos aliquos dispatos ꝛ extrema formalia. tamen non semꝑ supposita sicut ꝑnitas ꝛ filiatio si cēnt i duab9 aiabus sepatis. haberēt ꝙdē extrema formalia distincta. sed ñ supposita. Ad ꝓpositū dico ꝙ ꝑnitas bene reqrit terminum formalem distinctū a fundamento. nam essentia est ēminus formalis ꝑnitatis que distinguit a memoria que ē ꝑncipiū uel fundamētum paternitatis ꝛ illō sufficit ad relatiōeꝫ ¶ Ad 2m dico ꝙ illō ꝑcise gñatur quod est termin9 totalis gñatiōis ꝛ nō formalis. essentia autē in ꝓposito licꝫ sit ēmin9 formalis. nō tamē ē totalis. ꝛ ideo non est termin9 gñatiōis talis ꝙ denoietur ab ea. ¶ Ad 3m dico ꝙ ordie originis unū correlatiuū ꝑcedit reliquuꝫ. ista tamē ꝑoritas stat cū simultate nature naturalis itelligentie ꝛ ¶ Ad 4m dico ꝙ eque necessario ꝓducitur spūs sanct9 sicut fili9. nō tamē eque natalr. q2 hoc ē ꝓpter ꝑncipia ¶ Sed cōtra adhuc istatur. q2 omnis act9 2s ꝑsupponit ꝑmum ꝛ ideo cū gñare sit act9 2s patris. ꝑsupponit patrē tāꝗ ꝑmum actū. ꝛ sic seqtur ꝙ pater nō ꝯstituitur ꝑmo in esse ꝑ gñare. ¶ 2o sic. Agere ꝑsupponit esse. ꝛ sic pater pri9 erit ꝙ agat ¶ 3o. Si gñare ꝯstituit ꝑsonā patris ergo erit pri9 patre ꝯstituto. sed generare ꝛ gñari sunt simul. ergo gñari erit pri9 patre ꝛ sic uerbū pri9 patre ¶ 4o. Tota rō ꝛ ꝙdditas relatiōis ē ad aliud. ꝛ illud nūꝗ ꝯstituit nisi in habitudine ad suū fundamētū ꝛ nō ad oppositū ꝛ sic nō erit ꝑm se ꝯstitutiua. cum omnis ꝯstitutio fiat ꝑ habitudieꝫ ꝑncipioꝝ ꝯstitutioꝝ ¶ Ad ꝑmum dico ꝙ act9 prim9 supponitur ab actu 2o ubi sunt distīcti actus realr prim9 ꝛ 2s. hic autē gñare ē act9 ꝑ9 ꝗ est ꝓducere. sed tamē ꝓprie loquēdo nō est 2s act9 ¶ Ad 2m dico ꝙ agere ꝑsupponit eē ꝑncipii actiui. nō tamē suppositi agētis. sicut in resurrectiōe act9 beatificus sanctoꝝ ꝑsuppōit aiās. sed ipsi act9 ꝑcedūt supposita. Silr si de9 crearet aiam sepatam beatā. ꝛ postea infunderet eā corpi. Ita dico in ꝓposito gñare ē pri9 supposito gñato. ꝛ post principium gñandi. i. post memoriā fecundam. ꝛ prius patre qui est suppositū gñans. nec illud ē inꝯueniēs ¶ Ad 3m dico ꝙ licꝫ sit pri9 gñari ꝙ pater. nō tamē fili9 genit9 ē prior pre. erit ꝫ iste ordo. ꝙ simul sunt gñari ꝛ generare. postea gñans ꝛ genitū. quod patꝫ. q2 filius uel genitū ꝯstitutū ꝑ gñari. ¶ Ad 4m dico ꝙ sicut tota ꝙdditas aie ē ad se. ꝛ ipam ꝯseqitur habitudo ad corp9 ꝑ se que est uis ꝯstitutiua hois toti9. ita tota ꝙdditas paternitatis ē ad filiū. sed illā ꝙdditatē ꝯseqtur uis ꝯstitutia suppositi in habitudie ad essentiaꝫ. ꝛ sic relatio que ꝙdditatie est ad aliud ꝛ ad ēminū. ꝯstituit roe habitudis ei ꝯñtis. qua respicit essentiā ut aliūm ꝑncipiū ꝯstitutiuū ꝛ fundamētale ¶ Ad arm patꝫ.

¶ Distinctiō. 27a.

CIRCA Distictiōeꝫ. 27am. Quero Utrū uerbū nostrū sit actualr notitia. ꝙ nō. Aug. Uox ē uehiculū uerbi materialis. nō autē ē signū act9 intelligēdi. sed rei ¶ Cōtra. Ibideꝫ dicit Aug. ꝙ uerbū ē cogitacio ipsa. ergo ꝛc. ¶ Hic prio uidēdum ē ꝙd sit uerbū nostrū. 2o de questo. ¶ Quātum ad primū sunt 4or modi

¶ Aliqui dicūt ꝙ uerbū ē noticia ꝺclaratiua
siue diffinitia cuiuscūqꝫ diffinibilis. qꝛ ꝭm
Aug. uerbū ē noticia pfecta. nulla aūt pfe/
cta est nisi diffi^{ua}. ergo ꝛc. ¶ Alii dicunt ꝙ
uerbū ē spēs itelligibilis repñtās obiectū
uel q̇dditatē obiecti. qꝛ ꝭm Aug. 8°. de trini.
spēs cuiuslibꝫ rei ē uerbū eius ǧ ꝛc. ¶ Alii
dicūt ꝙ ꝟbū ē q̇dditas obiecti. qꝛ ꝭm Aug.
diffinio Cartaginem. ꝛ hoc est uerbum eiꝰ.
¶ Alii dicūt ꝙ uerbū ē ipsum obiectū i esse
cognito pductū. qꝛ dicit Aug. ꝙ uerbū qđ
foris sonat ē signū uerbi quod intus latꝫ. nō
est autē signū nisi obiecti ꝯgniti ꝛ ut ꝯgniti.
Et itez dicit Aug. ꝙ uerbū est qđ uolubili
cogitatiōe iactamꝰ. ¶ Nulla istaꝝ uiaꝝ sta/
re potest. ¶ Prima nō. qꝛ quādo dicit ꝙ uer
bum est nōticia diffi^{ua}. ¶ Quero aut accipit
diffinitiōem pprie. aut nō. sed solū p noticia
pfecta. Si primo modo. sequtur ꝙ nūq̄ habe
remus uerbū nisi de diffinibilibꝰ qđ ē fł'm.
Si itelligat p diffinitiōem cognitiōꝫ distin
ctam ꝛ pfectā. tūc cū pater i illo priori i quo
pcedit filiū itelligat distīcte ꝛ pfecte seipsum
ergo tunc habebit uerbū. ꝛ sic uerbū uerbi
ꝛ uerbum ante uerbuꝫ. ¶ p. Aug. sepe disti
guit iter uerbuꝫ pfectū ꝛ impfectū. ergo ꝛc.
Nec 2^{a} stare pōt. qꝛ in pfectissima noticia. s.
ītuitiua ut i patria nō ponitur spēs. ꝛ tamē
ꝭm multos. ꝛ uidetur de itētiōe Aug. 5°. de
tri. ponitur uerbū ꝛ hꝰ pfectissimū. ergo ꝛc.
¶ 3^{a} etiā nō pōt stare. qꝛ omne uerbū quod
habemꝰ de quocūqꝫ obiecto ē ꝯmūbile. sed
q̇dditas obiecti diuini. s. q̇dditas dei ē incō/
mutabilis. ¶ 4ª etiā non ualet. quia omnis
pductio in esse cognito ut sic est pductio ꝭm
q̇d. si ergo uerbū esset q̇dditas uł obiectuꝫ
in esse cognito. ut sic omne uerbū eēt solum
ens ꝭm quid ꝛ ens rōnis. quod est fł'm. q̄a
gñatio uerbi ē gñatio ꝛ pductio in esse sim
pliciter ꝛ nō in esse rōnis. ¶ Dico ꝭm doc. s.
ꝭm Jo. sco. ꝙ uerbū nostrū gñal'r sumēdo ē
actus itelligēdi nō q̇cūqꝫ. sed pductꝰ p actū
dicendi. Unde si itellectio aliqua eēt sba uł
cāretur total'r a deo illa nō esset uerbū. q̄a
q̇cq̇d causat deꝰ ad ex͂ causat p uoluntatem.
sed uerbū cātur solū p itellectū. ¶ Hāc ꝯclu/
sionē ꝯfirmo quadruplici auctoritate Aug.
¶ Prima est 2° de tri. ubi dicit ꝙ formata

cogitatio ab ea rē quā scimꝰ. ē uerbuꝫ quod
in corde dicimꝰ. ¶ 2^{a} est ibidē. ubi dicit ꝙ
cogitaꝰ nostra ab obiecto formata ē ꝟbū.
¶ 3^{a}. ꝙ uerbū nostrū nascitur de memoria
ꝛ de scia nostra. ¶ Cōstat autē ꝙ de istis ꝭm
eū non nascitur nisi noticia actualis. ¶ 4^{a}
qꝛ ibidē dicit ꝙ uerbū est uisio de uisione ha
bituali uisioni silima. ¶ Sed hic ē diffi. qꝛ
auctoritates nō uidētur cogere. qꝛ Aug. ui
detur diuersimode loqui de uerbo. ¶ Quia
aliqñ accipitur uerbū p silitudie rei. aliqñ
p spē. aliqñ p diffinitiōe ꝛ sic uidetur equo
care. ¶ Dico ꝙ Aug. loquēs de ꝟbo men/
tionēꝫ facit de hiis que ꝯcurrūt ad uerbum
ueł ut causa. uł ut dispō pūia. uel ꝯdiꝰ s. quēs
quia oīa p quādam analogiā ad uerbū. uo/
cat uerbi nomie. ¶ Sed tamē pncipaliter et
ex intētiōe uidetur determinare ꝙ actꝰ intelli
gendi pprię acceptꝰ cū dictiōe passiua ē ꝟbū.
Quod etiā dicit Leo papa in ꝭmone ꝺ sācto
Johē bap. Uerbū inq̄ Leo. ē ipa cogitatio.
¶ Quātum ad 2^{am} ptē uidēdum ē Utrum
uerbū nostruꝫ sit actualis noticia. ꝛ ad hoc
itroducūtur 4^{or} ꝯclusiōes. ¶ Prima ē ꝙ ꝟbū
nostrū nō ē p̃cise actꝰ itelligēdi. quod pbo
sic. Omne quod ꝭm suā rōem formalē ē ad
aliud non est p̃cise aliquid absolutū. uerbū
autē ꝭm Aug. ꝛo ꝙ uerbū est ad uerbātem ꝛ
dicētem. ergo p̃cise acceptū nō dicit aliquid
absolutū. ¶ Cōstat autē ꝙ actꝰ intelligendi
p̃cise acceptꝰ ē aliquid absolutū. ergo ꝛc.
¶ p. Illud p̃cise acceptū nō ē uerbū. cui nō re/
pugnat esse in p̃mo dicēte inascibili scilicꝫ in
patre dicēte. sed actꝰ itelligēdi ꝭm illō totuꝫ
absolutū quod dicit est in patre in diuinis. ǧ
actꝰ itelligēdi ut sic non est uerbū. ¶ 2^{a} cō/
clusio ē ꝙ uerbū nostrū non ē p̃cise actꝰ dicē
di. quia omne quod est ad aliud est aliquid
excepta relatiōe. sed uerbuꝫ refertur. ergo
in uerbo ē aliquid p̃ter dicere quod p̃cise est
respectꝰ. ¶ p. Uerbū ē genitū. dicere p̃cise
non est genitū. ergo ꝛc. ¶ 5^{a} ꝯclusio ꝙ uer
bum nostrū ꝯstituitur ex actu intelligēdi et
actu dicēdi. quia omne ꝯcretū ꝯstitutum ex
sbiecto ꝛ forma denōminante. sed uerbum
est quid ꝯcretū. ergo icludit sbiectū. ꝛ iste est
actꝰ itelligēdi ad formā ꝛ illa ē actꝰ dicēdi
¶ 4^{a} ꝯclusio ē. ꝙ uerbū nostrū ꝯstituit tāq̄

ex formali ꝯstitutiuo ꝑ actuꝫ dicendi et etiā specifice. q̄ quādo totum ꝑ accn̄s cōstituit ex materiali ⁊ formali, specificatio ē a formali. uerbū est huiusmodi. dictio autē ē formale. ergo specificatio fiet ab ea. ¶ Cōtra istas ꝯclusiōes istatur ¶ Primo ꝯtra ꝑmam sic. Totū nō p̄dicatur de pte nec ecōuerso. sed dicim⁹ ꝙ act⁹ itelligēdi ē uerbū ⁊ ꝙ uerbum est uisio de uisiōe. ergo ⁊c. ¶ 2° ꝯtra 2am sic. Sicut se habet uerbū uocale ad locutiōem sensibilē ita uerbū itellectuale ad locutiōem itelligibilē. sed uerbū sensibile ñ est nisi ipsa locutio. ergo ⁊c. ¶ 3° ꝯtra 3am. Aggregatū ꝑ accn̄s non est in aliquo p̄dicamēto. sed uerbū ꝑ te est aggregatū ꝑ accn̄s q̄ ex absoluto ⁊ respectiuo. ergo ⁊c. ¶ 4° cōtra 4am ¶ Productio tot⁹ magis t̄minatur ad formale ꝙ̄ ad materiale. sed ꝑ te formale est dictio. g̃ ꝓduc⁹ uerbi magis t̄miabit ad dictiōem ꝙ̄ ad actū itellecti q̄d est falsum. ¶ p. A p̄ncipaliori debet fieri denomiatio. sed p̄ncipalior ē act⁹ itelligēdi ipso respectu ergo ⁊c. ¶ Ad p̄mum dico ꝙ nō ē icōueniens ꝙ ꝯs p̄dicetur de toto i ꝯcreto sicut hic. homo est pater. sed i abstracto hoc non est ipossibile sicut hic. homo est paternitas. et q̄ uerbū est ꝯcretū pōt p̄dicari de actu itelligendi ⁊ ꝯuerso semp accipiēdo in concreto. Sed ꝯtra. tūc ista non erit uera. uerbum est itellec⁹ ¶ Dico ꝙ uerbū sicut alia relatiua ꝯcreta possunt accipi dupl'r. Uno° formal'r Alio° fundamētal'r ¶ Si p̄mo° accipiat' illa est falsa uerbū est itellectio. si 2° sic ē uera. ¶ Ad 2m dico ꝙ i sensibilib⁹ aliud ē uerbū aliud ꝓductio uerbi ¶ Uerbū eiꝫ est sonus uel formata uox ¶ Locutio autē est ꝓductio ips⁹ uocis. uel sonus qui differt ab ea. sicut gn̄atio lucis a luce. sic dico i ꝓponendo ꝙ uerbū est aliq̄d p̄ter dictiōem ¶ Ad 3m dico ꝙ nūꝙ̄ ex absoluto ⁊ respectiuo cōstituitur ꝑ se unū. nec ex eis una rō formalis resultat nisi ꝑ accidēs sicut ex s̄ba ⁊ accidēte. et ideo ꝯcedo ꝯclusiōem. ꝙ uerbū ut uerbū nō ē ꝓpe in aliquo p̄dicamēto ¶ Ad 4m dico ꝙ productio tot⁹ magis terminatur ad formale quādo ē absolutū. sed nō semp qn̄ formale est respect⁹. maxie qn̄ illud formale est talis respect⁹ ꝙ de ipso dicatur illud ꝓductum.

Tūc ad ꝯfirmatiōem dico ꝙ est ad opposituꝫ. quia denomiatio fit ab infirmiori ¶ Sed hic oriūtur diffi. ¶ Prima ē, si uerbū debeat dici q̄d absolutū uel respectiuū ¶ Dico ꝙ respm. q̄ sicut qn̄ aliq̄d ꝯstituitur ex absoluto ⁊ reuo totū ē respm ¶ Cōfirmatur. quia ꝑsona diuia simpl'r dicitur reua ¶ 2a diffi. Utrū dictio passiua dicatur in p̄mo modo dicēdi ꝑ se de uerbo nostro ¶ Dico ꝙ nō proprie. q̄ ēs ꝑ accn̄s unū ꝓprie nō habꝫ diffinitiōem ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō est in ente ꝑ accn̄s p̄mus mod⁹ ꝑseitatis. pōt tamē dici large loquendo sicut albedo dicitur de homie albo i p̄mo dicēdi ꝑ se, ⁊ ita eodē modo rō dictiōis passiue large loquēdo dicitur in p̄mo° q̄ ex ea constituitur. ⁊ sic actus intelligēdi q̄ ex eo ꝯstituitur ¶ 3a diffi. Qualiter act⁹ dicēdi icluditur in actu itelligēdi. ¶ Dico ꝙ nō in p̄mo° eo ꝙ null⁹ respect⁹ ē de q̄dditate absoluti. sed nec in 2°. q̄ cū deus possit causare q̄cq̄d itellect⁹ noster pōt itelligē ⁊ gignere, tūc si deus causaret unū actū itelligēdi non diceret' uerbū, seq̄tur ergo ꝙ dictio sibi conueniat ꝑ accn̄s sicut radio solis accidit sua gn̄atio cū poterit cāri a deo, ⁊ tūc nō erit i eo gn̄atio ¶ 4a diffi. Utrū obiectū cuꝫ sit cā uerbi dicatur uerbū ¶ Dico ꝙ nō. naꝫ act⁹ itelligēdi duplicē habꝫ ꝓductiōem passiuaꝫ ⁊ duplicē respectū. ꝑ unū respectū refertur ad obiectū ut ad ptialē cām. ꝑ aliū ad intellectū agētem ut ad aliā cām ptialē. solū respect⁹ 2° ē formalis dictio. q̄ ꝑ dictiōem passiuam nihil refertur nisi ad id quod habet potētiā dictiuā. sola autē potētia itellectus habet potētiā dictiuā. dicere eiꝫ ē act⁹ uiuentis itellectual'r. 2a autē ꝓduc° est gn̄atio. Unde possum⁹ dicere ꝙ act⁹ itelligēdi dicit' ab itellectu sicut a causa ul'i. gn̄atur autem ab obiecto sicut a causa pti's. obiectum eiꝫ inq̄tū obiectū non est nature intellectualis. ideo ⁊c. ¶ 5a diffi. Utrū noticia a deo cāta in reuelatiōe alicui⁹ ueritatis possit dici uerbum. Dico ꝙ si a deo total'r causetur non potest dici uerbū. q̄ de⁹ non dicit ad extra sicut nec gn̄at. ⁊ ideo quod causat nō dicit'. 6a diffi. Utrū noticia reuelata ab āgelo alt̄i angelo sit uerbū ¶ Dico ꝙ sic. q̄ p̄ncipm cāturuꝫ ⁊ effectum reuelatiōis ab angelo fac

te ē memoria . sed omne ꝓductū a memoria ut sic ē uerbū , 7ᵃ diffi. Utrū act⁹ beatific⁹ sit Ƀbū , Dico ꝙ si poten⁹ itellectiua ꝯcurrat est uerbū , tamē tenēdo ꝙ causetur totaliter a uolūtate diuia . sicut credo ueri⁹ ⁊ nō a potentia itellectia creata : debet dici ꝯñter ꝙ nō est uerbū . ❡ 8ᵃ . diffi. Utrū de⁹ poterit aliquod uerbū causare ad ex̄ . ⁊ uidetur ꝙ sic. Quia q̄cq̄d pōt facere mediāte causa 2ᵃ . pōt ꝑ se . sed mediāte memoria potest ꝓducere Ƀbum . ergo ꝑ se pōt idē . Dico ꝙ de⁹ non pōt creare Ƀbum . q2 q̄cq̄d de⁹ causat ad ex̄ causat ꝑ uolūtatem . sed repugnat uolūtati dicere . ergo de⁹ ad ex̄ nō pōt dicere ⁊ sic non pōt total'r creare Ƀbum . ergo ⁊c̄ ❡ Cōfirmatur q2 Ƀbum ut Ƀbum . potētia intellectiuam respicit ut ṗncipiū sue dictionis . sed de⁹ ꝑ potētiam itellectiuā nihil causat ad ex̄ . ergo nihil causatū a deo poterit dici Ƀbum . q̄cq̄d sit illud ❡ Ad rōnem dico ꝙ fallit ⁊ habz ītantias ifinitas in respectib⁹ ꝓductionum , ꝙ autē habeat istantiā i respectib⁹ dictis ꝓbo . Primo in motu itelligētie certum ē ꝙ de⁹ sine itellectu posset mouere orbem . sed tamē ꝙ causet motū cū tali respectu efficiētis ad itelligētiā illud est impossibile nisi itelligētia causet . q2 nō aliter terminat illū respectū ❡ 2ᵒ hoc patz in gñatiōe radii genei a sole . Licz eiz posset de⁹ radiū absolute causare sine sole . tamē illud totū . s. illud absolutū radiū cū respectu effectualitatis ad sole . posse causare sine sole ipossibile est.

❡ Dico ergo ꝙ oēm actū intelligēdi quē pōt intellect⁹ causare pōt deus sine itellectu . sed actū intelligēdi cū respectu dictiōis passiue que duo ꝯstituūt uerbū nō pōt causare sine itellectu . cū dictio sit ad dicentem . ❡ Ad argumētum patet .

UTRUM Uerbum diuinum sit actualis noticia . ꝙ sic . q2 Aug. dicit ꝙ Ƀbum diuinuz est uisio de uisione . Cōtra . Ibidē Aug. dicit ꝙ Ƀbum diuinū est sba de sba . Substātia autē non est formal'r noticia actualis ❡ Hic primo uidēdum est q̄d sit uerbū diuinum ❡ 2ᵒ de quesito ❡ Quātum ad ṗmum pono istam regulā gñalem . ꝙ omne ꝯstitutū diffinitur ꝑ ṗncipia ꝯstitutiua . Hoc patz 4ᵒ ❡ Primo in ḡmatica . ubi oīo diffinitur ꝙ ꝯstat ex nomie ⁊ ex uerbo ❡ 2ᵒ in logica . spēs diffinitur q2 ꝯstat ex genere ⁊ dīa . ❡ 3ᵒ in natali phīa cōpositū diffinitur ꝑ materiā ⁊ formā . ❡ 4ᵒ i theologia xp̄us diffinitur ꝑ deitatē ⁊ humanitatē . de⁹ ⁊ homo un⁹ ē xp̄us ꝭᵐ Atha'ᵐ . Ista sic declarata accipio istā minorem . sed uerbū diuinū ꝯstat ex absoluto ⁊ respectiuo In diuinis autē absolutū est eēntia . oꝑz ḡ ꝙ Ƀbum diuinū ꝯstituatur ex essentia ⁊ relatiōe . non quacūqz . sed dictione passiua . Ƀbum ergo in diuinis est suppositū ꝯstitutū ex essentia ⁊ relatiōe . que tamē eēntia accipit dupl'r . uno° ꝓ natura diuia ut p̄scindit ab omni ꝑfectione et⁹ 2ᵃria qualia sūt attributa . alio° ꝓ essentia ꝓut ꝯtinet in se eēntialia ꝓut distiguntur a ꝑsonalib⁹ . nō uidetur hic accipi essentia 2ᵒ° sed p̄° ° . ⁊ hoc probo 4ᵒ .

❡ Primo sic ❡ Nullū ꝯstitutū potest ꝯcipi sine suis ṗncipiis ꝯstitutiuis . sed Ƀbum diuinū potest ꝯcipi sine quacūqz ꝑfectiōe attribuibili ⁊ nō pōt ꝯcipi sine essentia . ergo ⁊c̄ .

❡ 2ᵒ . Quādocūqz aliq̄d ꝯuenit alicui . p̄° eodē modo ꝯuenit omnib⁹ q̄bus ꝯuenit ꝑ illud : sicut habere . 3 . eodē modo ꝑ se ꝯuēit ysocheli ⁊ triāgulo . sed attributa insunt ꝑ se 2ᵒ° eēntie diuie ⁊ nō insunt ꝑ se suppositis nisi ꝑ essentiā . ergo ꝑ se 2ᵒ° insunt suppositis . ❡ 3ᵒ . Sicut risibile ad sortē ita ꝑfectio attribuibilis ad suppositū . sed risibilitas non ꝯstituit sortē intrisice . ergo respicit obiectū ut terminatiuū ❡ 4ᵒ . Illud nō ꝯstituit suppositum quod aduenit supposito constituto . sed attributa sunt huiusmōi . ꝓbo . ꝓ quocūqz signo formale ꝯstitutiū est in aliquo quod potest esse fundamētale ꝯstitutiuum . ꝓ illo signo est suppositū ꝯstitutū . sed ꝓ aliq° sig° relatio pri⁹ est in essentia ꝙ itelligatur esse in attributis , ergo pri⁹ ꝓ aliquo signo suppositū est ꝯstitutū ꝙ attributa fundēt ipsuz formale ꝯstitutiuū ❡ Cōstat autē ꝙ eēntia potest eē ṗncipiū fundamētale ꝯstitutiuum .

❡ Sed ꝯtra hoc instatur 4ᵒ ❡ Prīo sic . Eēntia ꝯpatur ad Ƀbum ut generale ṗncipium , intellect⁹ autē ut ꝓpriū . Tunc sic . Illō q̄ est magis ꝓpriū Ƀbo , est magis de intrifica rōne uerbi . sed itellect⁹ ē magis ꝓpriū Ƀbo

q̄ essentia.ergo ⁊c. ¶ 2° sic. Naȝ nõ inuenit Aug.sic dixisse q̄ ỽbum ē essentia genita. ⁊ tamē dicit q̄ ē sapiētia genita ¶ 3°. Etiaȝ bene dicit Aug.q̄ est noticia genita. nõ pōt autē dici q̄ sit essentia genita. ergo ꝯstituit ex attributis ¶ 4°. Uerbum ꝯstituitur ex actu dicēdi ⁊ sbstrato.sed oīa attributa sūt abstrata. pbo. q̄ꝛ omne absolutū q̄d cōicatur filio ē substratū dictiōi passiue.sed oīa attributa cōicātur uerbo ⁊ sunt absoluta. ḡ ⁊c. ¶ Ad p̄mum dico q̄ quādo magis proprīū ⁊ min⁹ ꝓpriū sunt ābo de q̄dditate.magis ꝓpriū magis ꝯstituit. sicut aīal ⁊ rōle r^u hominis. Sed quādo min⁹ ꝓpriū est ō q̄dditate ⁊ magis nõ, tūc ē falsa illa ꝓpō sicut hic aīal ⁊ risibile respectu hominis. Ad ꝓpositū dico q̄ licȝ itellect⁹ sit magis aꝓpriatus q̄dāmmō uerbo q̄ essentia.nõ tamē est de q̄dditate suppositi uerbi. q̄ꝛ nõ cōuenit uerbo nisi mediāte essentia. essentia autem ꝯuenit in 2° dicēdi p se.ergo ⁊ uerbo sic ꝯueniet. ¶ Ad 2^m ⁊ 3^m simul dico q̄ tr̄e potest dici sapīa genita ⁊ noticia genita ⁊ nõ eēntia Primo.q̄ꝛ ista nõ sunt eque abstracta sicut essentia.⁊ rōne illi⁹ quod ꝯcernūt quod non ꝯcernit essentia,genitum potest dici de eis. Alio°.q̄ꝛ aliqua sunt cōia ⁊ nõ ꝓpria nec appꝓpriata ⁊ de istis nõ dicūtur ꝓpē loquendo ipsa ꝓpria.aliqua autē aꝓpriata.sȝ nõ ꝓpa Aliqua autē sunt mixta ex ꝓprio ⁊ aꝓpato huiusmōi autez sunt noticia genita ⁊ sapīa gēita. ⁊ hu⁹ᵗ possunt melī⁹ ⁊ rōbili⁹ dici de p̄sona q̄ illa de p̄mo° uel 2° ¶ Ad 4^m dico q̄ licȝ attributa haberēt uiȝ ꝯstitutiuā.q̄ꝛ tū pintelligitur dictio aduenire essentie q̄ attributis.hinc est q̄ attributa constituere non possunt. q̄ꝛ aduenīūt supposito iā ꝯstituto sicut dictū fuit de spiratione actiua dato q̄ haberet uim ꝯstitutiuā nõ ꝯstitueret. q̄ꝛ iaȝ ꝯstitutū est. ¶ Quātum ad 2^am pticulam questiōis uidēdū ē. Utrū uerbū diuinū sit itellectio actualis. et q̄tum dicūt aliq̄ q̄ nõ Distiguūt eīȝ p̄mo q̄ duplex ē noticia.s. habitualis ⁊ actualis. Habitualis ē illa que ꝯsistit in actu p̄mo qui ē potētia habēs obiectum p̄sens ⁊ habitū pfectū ¶ Actualis autē est illa que ꝯsistit in actu 2° sicut p̄mus actus est scire. 2⁹ uero considerare. ¶ Dicūt ergo

isti q̄ ỽbum diuinū nõ ē actualis noticia eo q̄ talis non sit in diuis ¶ Actus autē 2⁹ q̄ ē opari. i deo esse nõ pōt. primo. q̄ꝛ oīs actus 2° ē elicit⁹ a p̄mo.in deo autē nulla pfectio ē elicita.ergo ⁊c ¶ 2°. q̄ꝛ omnis act⁹ 2⁹ recipitur in aliquo.in deo autē nulla ē receptio.ḡ ⁊c. ¶ Sed istud stare nõ pōt.q̄ꝛ fl'm supponit.s.q̄ act⁹ 2° non sit in deo ¶ Primo. q̄ꝛ actus 2ⁱ trāseuntes non negātur a deo.mltomīt⁹ imanētes. ꝯña patȝ. q̄ꝛ imanentes pfectiores sunt trāseuntib⁹ ¶ 2°. Felicitas omnis nāē itellectualis ꝯsistit in actib⁹ 2^is scilȝ iter eligere ⁊ uelle.ergo sunt in deo. Et ꝯfirmatur.q̄ꝛ p istum modū possent negari a deo omnia attributa cū singula i creaturis iueniātur cū aliqua ipfectione. sed q̄ꝛ hoc ē p accñs.ideo non debet negari act⁹ 2⁹ nec attributa. ¶ Rōnes etiā nõ ꝯcludūt ¶ Pria non.q̄ꝛ act⁹ 2⁹ nūq̄ ē elicit⁹ nisi ubi realr̄ est distinctio q̄ non est in deo ¶ Nec 2^a. quia actus ⁊ attributa sunt in essentia sicut i fundamēto ⁊ non sicut in receptiuo. ¶ Pono ḡ 4^or ꝯclusiōes ¶ Prima ē q̄ ỽbū diuinuȝ ē actus itelligēdi inat⁹ ⁊ nõ elicit⁹. hoc pbo sic.q̄ꝛ ỽbum ē actus itelligēdi diuin⁹.sȝ oīs act⁹ itelligēdi diuin⁹ ē inatus ⁊ nõ elicitus. ergo ⁊c. ¶ Maior patebit iferi⁹ ⁊ patȝ. q̄ꝛ omne essentiale p̄dicatur de quacūq̄ꝫ p̄sona. Minorē declaro prime q̄ nõ sit elicit⁹. Naȝ omnis actus intelligēdi diuin⁹ est in patre. hoc patȝ.q̄ꝛ unic⁹ act⁹ itelligēdi ē in diuinis ⁊ ille ē in patre. sed nihil ē in patre elicitum. ergo ⁊c. q̄ sit inatus patȝ sic. oīs pfectio simplr̄ est essentie diuine inata ¶ 2^a ꝯclu° est.q̄ ỽbum diuinū non ē act⁹ talis itelligēdi formalr̄ sed idētice. quia quando aliqua ita se habēt q̄ unū p̄dicatur de alio i abstracto ⁊ non in p̄mo°. illa sunt idē idētice ⁊ non formalr̄. sed ostēsum ē prius q̄ act⁹ itelligēdi non dicitur de supposito in p̄mo° sicut nec uerbū est essentia.ergo cū ista sit uera ỽbuȝ est actus itelligēdi ⁊ nõ in p̄mo° habet ꝓpositum ¶ 3^a ꝯclusio ē q̄ ỽbum diuinū non ē actus itelligēdi ꝓprie sed aꝓpriate. ⁊ hoc ꝓbatur sic. Quod ꝯuenit omnibus p̄sonis uniformiter non dicitur de aliqua p̄sona ꝓprie.huiusmōi ē actus itelligēdi resp^u uerbi sicut amor respectu sp̄ussancti. ¶ 4^a ꝯclu°

est q verbum diuinũ ẽ act⁹ a ꝓpriate non ex
ꝓprietate ꝓductiõis sed rõne sue emanatio
nis passiue. Aliter eĩ a ꝓpriatur vbo sa
piẽtia ⁊ aliter noticia itellectualis. Dicitur
eĩ a ꝓprietate sapiẽ. q2 sapiẽ concurrit ad
ꝓducendum ipm verbum. sed dicitur actualis
noticia rõne emanatiõis passiue. q2 eo⁹ ꝓce/
dit sicut actualis noticia. s. p actum dicendi
sicut pars in creaturis ubi nihil dicitur nisi
act⁹ itelligẽdi. ¶ Sed hic oriuntur alique
diffi. Prima est. que sunt que a ꝓpriata sũt
uerbo. Dico q notitia. ars. sapiẽtia. ueritas
⁊ breuiter quecũq3 analogiã habẽt ad itel/
lectum a ꝓpriãtur uerbo. sicut que ad uolũ/
tatem a ꝓpriãtur spũ sancto. ¶ 2ᵃ diffi. est
uidere que sunt uerbo ꝓpria. Dico q gñã
ti ¶ uerbũ uel uerbatio passiua. natiuitas.
ymago s̃m Aug. 3ᵃ diffi. Utrũ illa a ꝓpria⁹
ortũ habeat a natura rei. an solũ ab intelle/
ctu nostro fingatur uel fabricetur. Dico
q ex natura rei. Sapiẽ eĩ ex naẽa rei a liũ
ordiem habet ad⁹ filiũ quẽ ñ habz ad alias
ꝑsonas. Nulli⁹ eĩ est ꝓncipiũ ꝓductiuum
nisi uerbi ⁊ ideo sibi a ꝓpriatur. q2 sic inenit
in re. eodemmodo de caritate respectu spũs
sancti. ¶ 4ᵃ diffi. Si omnia que sunt i uer
bo ꝓpria ei sint idẽ ¶ Dico q si ponam⁹ ge
nerationem ⁊ filiationem eiusdem rõnis esse i
deo ⁊ in creaturis opz dicere q differũt i ho
formal'r sicut i creaturis. Ad argumen/
tum patet.

UTRUM Uerbũ s̃m eandẽ rõem
formalẽ dicatur de deo ⁊ creatura.
Hic itroducitur una opinio. Di/
citur eĩ q non. q2 verbum diuinũ ẽ de gñe
sbe. verbum autẽ creatũ de gñe qualitatis. g
non sunt eiusdẽ rõnis. ¶ Cõtra istã opioem
arguo 4ʳ ¶ Primo sic. Aliqs põt eẽ certus
q omnia p verbum facta sunt. qñ sails reci/
pit euãgeliũ ⁊ cũ hoc dubitare utrũ p verbum
creatũ uel icreatũ. hoc de facto pz i Arriãis.
¶ 2ᵒ sic. Quicqd ꝯuenit uerbo creato, inqtũ
verbum ẽ ꝯuenit ⁊ diuio. si eĩ aliquid detur
ꝯuenire uni quod nõ alti. hoc nõ erit inqtũ
verbum sed ꝓpter aliã rõem. sed quecũq3 ita
se habẽt sunt eiusdẽ rõnis cũ ista reduplica/
one. ergo ¶ 3ᵒ. Quecunq3 ita se habent q
qcqd repugt uni inqtum talẽ repugnat alti
inqtum tale illa sunt idẽ in illa rõne super
quã cadit reduplicatio ⁊ repugnãtia. s3 h⁹
sunt verbum diuinũ ⁊ creatum inqtũ verbum
sunt. ergo ⁊c. ¶ 4ᵒ sic. Ubi ꝓncipiũ eiusdẽ
rõnis ⁊ ꝓductio eiusdem rõnis ibi ꝓducibi
le eiusdem rõnis. sed memoria fecũda que
est ꝓncipiũ ꝓductiuũ uerbi est eiusdem rõnis
in deo ⁊ in creaturis. ergo verbum qd utrobi
q3 ꝓducitur est eiusdẽ rõnis utrobiq3. Di
co ergo q uerbũ diuinũ ⁊ creatũ sunt aliq⁹
eiusdẽ rõnis formalis i deo ⁊ i creatura ut
ꝓbant rõnes adducte. ⁊ breuiter oẽs que cõ
cludũt de ente ¶ Sed ꝯtra hoc istatur 4ʳ.
Primo. Quãdo aliqd itrisice ꝯstituitur ex
aliqᷓbus. uariato alio ꝯstituẽtium uariatur
totũ. sed verbum creatũ ꝯstituitur ex actu in
telligẽdi ⁊ dictiõe passiua. in deo autẽ ex es/
sentia ⁊ dictiõe. ergo aliã ps uariatur. 2ᵒ.
Respect⁹ non solũ uariantur ex tminis sed
etiã ex fundamẽtis cũ ab utrisq3 depẽdeãt.
sed dictio passiua que est cõstitutiua uerbi
habet fundamẽtum aliud i deo. q2 eẽntiam
aliud i creatura q2 actũ itelligẽdi. g uariat.
¶ 3ᵒ. Sicut act⁹ itelligẽdi diuersificantur
ex diuersitate obiectorũ ita ⁊ uerba. sed ob
iectum uerbi diuini non est eiusdem rõis cũ
obiecto uerbi creati. q2 ibi essentia diuina h
iterdum lapis. ergo nõ sunt eiusdem rõnis.
¶ 4ᵒ. Quãdo aliqua sunt eiusdem⁹ rõnis
qcqd dicitur i qd de uno ut sic ⁊ de alio. sed
act⁹ itelligẽdi dicitur in qd de vbo creato ⁊
nõ de uerbo diuio ut patuit sup. ergo non
sunt eiusdem rõnis formalis ¶ Ad ꝓmum
dico q illa ꝓpõ est uera ul'r in ꝯstitutis p se
sed p accñs ꝯstitutis nõ ẽ uerã. nam in illis
que sunt p accñs totũ stat eiusdẽ rõnis for/
malis: Ex⁹ ¶ Nam albũ est eiusdẽ rõnis
formalis i lapide ⁊ i ligno. sed verbum non
est aliquod ꝯstitutũ p se. ideo nõ ualet ¶ Ad
2ᵐ dico q sicut i creaturis act⁹ itelligẽdi di/
uersificatur spẽ. ita ⁊ dictiões passiue que in
eis fundãtur. tamẽ i rõne cõi ꝯueniũt licet ñ
in rõne specifica. Eodem⁹ dico q vbũ di/
uinum ⁊ creatũ nõ sunt eiusdẽ rõnis spẽci⁹.
sed tñ ꝯueniũt i rõne cõi. ¶ Ad 3ᵐ dico per
idẽ: Non. n. uolo dicere q verbum diuinum
sit eiusdẽ rõnis specifice. sed tñ cõueniũt in

rõne gñali verbi ⁊ hoc nõ ꝓbat argumẽtũ. sed solũ de identitate specifica. ¶ Ad 4^m dico ꝙ i^a que sunt eiusdẽ rõnis specifice eadẽ ꝑdicata q̃dditatia habẽt. modo dico ꝙ verbum diuinũ ⁊ creatũ non sunt huiusmõi. tñ inq̃tum sunt eiusdẽ rõnis illa ꝓpõ ẽ vera. Dico eciã ꝙ act⁹ itelligẽdi nõ dicitur de ꝟbo creato inq̃tum ꝟbum est sed inq̃tum tale. Sed hic est diffi. Que est illa rõ gñal' verbi in qua omnia ꝯueniũt ⁊ sb qua rõne actus itelligẽdi itrat rõem verbi creati ⁊ nõ verbi inq̃tum ꝟbum est. hoc ẽ querere que est illa rõ addita verbo in gñe. ¶ Dico ꝙ sicut rõ formalis albi inq̃tum albũ est est ꝙ sit disgregatiuũ. ⁊ illud nõ variatur siue albũ sit in lapide siue in cigno. sed semꝑ ẽ eiusdẽ rõis inq̃tum albũ est. sic i ꝓposito esse ꝓductus denomiatiue ꝑ actũ dicẽdi est rõ cõis verbi. ¶ Ad argumetum patet.

Utrum In diuinis sit ꝟbum essentiale. ¶ Hic dicẽdum esset ſ^m ꝙ dictum fuit i ꝑoribus q̃õnibus de verbo. Qui eciã dicũt ꝟbum esse noticiã declaratiam habẽt dicere ꝙ sic. Nã quelibet ꝑsona habet noticiã ꝑfectã de essentia diuia. Simil'r q̃ ponũt ꝟbum esse spẽm itelligibilem habẽt idẽ dicere. qꝛ i qualibꝫ ꝑsona est eadẽ exẽplaritas. Eodẽ modo de q̃dditate. qꝛ i qualibꝫ ꝑsona ẽ q̃dditas itelligibilis. Simil'r de esse cognito quod est in qualibꝫ ꝑsona ¶ Sed iste opiniões stare nõ possunt de verbo sicut supius fuit ostẽsum. nec eciã q̃tum ad illud quod ꝯseq̃tur. s. ꝙ i diuis sit ꝟbum essentiale. nam illud videt' icõueniens. Primo. qꝛ ſ^m Aug. eo ꝟbum quo filius. sed in diuis non ponitur fili⁹ eẽntial'. ergo nec ponitur ꝟbum essentiale. ¶ 2°. Uerbũ non dicitur nisi respectu memorie. memoria ḡ haberet ẗminũ adequatũ i ꝟbo essentiali. ⁊ ꝑ ꝯñs non posset alteri⁹ ꝓducere ꝟbum notionale ¶ Ideo dico ꝙ i diuinis non ẽ verbũ essentiale. qꝛ ꝟbum est dictione passiua ꝟbum. sed dictio passiua ẽ ꝓprietas ꝑsonalis. ergo ⁊c. ¶ Sed oritr̃ alique diffi. circa ꝟbum ¶ Prima. si ꝟbum nascit' de omnib⁹ que sunt in memoria pr̃is. Dico ꝙ pater ⁊ fili⁹ possunt ꝯparari ſ^m duplicem ordinem. s. ſ^m ordinẽm essendi ⁊ ſ^m ordinem oꝑandi ¶ Dico ergo ꝙ ꝓ illo signo ꝓ quo ꝯpantur in esse de omnib⁹ que sunt in patre nascitur ꝟbum. ꝓ illo eciã signo nihil est in patre vel i memoria patris nisi illud quod ẽ deus formal'r vel realiter ¶ Sed ẽ ne ꝟbũ creature ¶ Dico ꝙ aliq̃d põt itelligi eẽ ꝟbũ alicui⁹ dupl'r. vel ꝑncipiatiue sicut dicim⁹ ꝙ ꝟbum est ꝟbum memorie. vel terminatiue sicut dicim⁹ ꝙ ꝟbum est ꝟbum lapidis.

¶ Dico ꝙ ꝟbum diuinũ non ẽ creature ꝑncipiatiue. qꝛ creatura non ꝑtinet ad memoriam patris ꝓ illo signo ꝓ quo ꝓducit verbum. sed solũ itellect⁹ ⁊ essentia. sed terminatiue. Dico ꝙ est solũ essentie ꝑncipiatiue non termiatiue. ¶ sed est ne ꝟbum diuinũ ꝟbum obiectiuũ. Dico ꝙ ꝟbum nostrum habet ꝯpatiõẽm duplicẽ ad obiectũ. s. ad obiectum ut ad ꝓductiuũ ⁊ ad obiectum ut ad ẗminatiuũ. ⁊ hui⁹ rõ est. qꝛ est essentialiter oꝑatio quedam. Oꝑatio autẽ ex eo ꝙ ꝓducta respicit ꝑncipiũ ꝓductiuũ. ex eo autẽ ꝙ oꝑatio respicit obiectũ ut ẗminatiuũ. qꝛ respectu alicui⁹ obiecti est oꝑatio. sicut visio 2ª alicui⁹ obiecti ẗminãtis est visio. ¶ Idcirco ꝟbum nostrũ habꝫ ipsum duplicẽ aspectũ ad oppositũ. Uerbũ autẽ diuinũ licꝫ sit ens ꝓductum ⁊ ideo respicit ꝑncipiũ ꝓductiuũ. qꝛ tamẽ non est essential'r oꝑatio sicut nec actus itelligẽdi. sed solũ essentia. hinc ẽ ꝙ nõ est obiectũ rõne qua ꝟbum nec rõne ꝓpria. ergo ⁊c. ¶ 2ª diffi. Utrũ ꝟbum diuinum respiciat volũtatẽ ut ꝑncipiũ ꝓductiuum.

¶ Dico ꝙ 4^{or} gña ꝟboꝝ iueniũtur i creaturis ¶ Quoddam eciã est ꝟbum quod non habꝫ nisi unũ ꝑncipium ꝓductiuũ sicut qñ potẽtia itellectiua cognoscit seipsam iuitiue ibi est eciã idẽ itellect⁹ ⁊ itellectũ. ¶ Aliud ẽ ꝟbum quod habꝫ duo tñ ꝑncipia ꝓductia sicut quãdo itellect⁹ nud⁹ habitib⁹ itelligit obiecta extrisica. qꝛ ibi ꝯcurrũt obiectum et potẽtia sicut ꝑncipia distincta ¶ Aliud est ꝟbum ad quod ꝯcurrũt 3^a. s. quãdo potẽtia habituata elicit actũ respectu obiecti extrinsici. qꝛ ibi potẽtia ⁊ habit⁹ sunt ⁊ obiectum que sunt tria distĩcta ꝯcurrẽtia. ¶ Aliud est ꝟbum ad quod concurrũt 4^{or}. s. qñ potẽtia habituata itellectiua itelligit obiectũ extrisicũ

ad impium uolūtatis . nam ibi concurrunt potētia ⁊ obiectū ⁊ habit⁹ sicut ad 3ᵐ . ⁊ ul/tra uolūtas in rōne itellectum mouētis ad actū ⁊ imparantis ei. ⁊ illud ỽbū est imparatum ⁊ de isto dicit Aug. q̄ ỽbū ē cū amore noti⁹ Ad ppositū q̄ntum ad ỽbum diuinū ɔcur/runt ista. s. itellect⁹ tāq̄ potentia dictiua . q̄a solus itellect⁹ ē dicere . 2ᵒ . Essentia in rōne obiecti . q2 licȝ obiectū nō dicat tñ itellect⁹ dicere nō pōt nisi obiecto ɔcurrēte . 3ᵒ con/currit sapia . omnis eiȝ potētia habituata potēs pducere habȝ habitū ɔpducētē . si 2ᵘ obiecti respectu cui⁹ est potētia pductia ha/beat habitum sicut declaratū fuit . Sed 4ᵐ ibi nō ɔcurrit. s. uolūtas. q2 ỽbum ibidē est naturale ⁊ p̄ueniēs oēm actū uolūtatis pro ductiuū , sicut eiȝ itelligere p̄cedit uelle ita pducere potētie itellectiue p̄cedit pducere uo/lūtate ¶ Sic ergo patȝ q̄ᵒᵈ respectu uerbi di uini nō concurrit ibi uoluntas ut p̄ncipium pductiuū . ¶ 3ᵃ diffi. Utrū ỽbum diuinū habeat respectum ad creaturam . ¶ Dico q̄ creature itelligimur habere quadruplex ec. scilȝ actualis existētie . ⁊ hᵒ i potētia obiectia ⁊ istoᵒ ỽbum diuinū nullū respectū actualē habȝ ad creaturā . q2 cū habitudo actualis actual'r depēdeat a t'mino nihil i ỽbo diui no est quod actual'r depēdeat ab eo q̄si ē ex. Sed aliud esse habēt creature in intellectu diuio. s. exēplariter . ⁊ 4ᵐ i uolūtate diuina scilȝ uirtual'r . ⁊ q2 bᵐ illud esse sunt idē q̄ ỽbum diuinū uel diffictā. hinc ē q̄ respectū distictiōis uel idētitatis habȝ ỽbum diuinū ad ista. nec hoc est magnū incōueniēs . sed ista nō sunt ppria uerbo ¶ 4ᵃ diffi. Utrū ỽbum respiciat creaturas que sūt i deo sicut p̄ncipiū ei⁹ pductiuū . ¶ Dico q̄ si uerbum respiceret creaturas que sunt in deo ut eius p̄ncipiū pductiuū hoc esset uel ut sūt i diuina uoluntate uirtual'r. ⁊ hoc nō . q2 ut dictum ē prius. uolūtas nō ɔcurrit nec aliq̄d q̄ō sit i uoūtate uel bᵐ eē existēs q̄ō habēt i itellectu ⁊ hoc nō. q2 sic ptinēt ad sciaȝ . Scia autē nō est p̄ncipiū pductiuū ỽbi diuini sȝ p̄cise sa/pientia. eo q̄ p̄cise pficit itellectū 2ᵘ obiecti ui⁹ respectu cui⁹ ⁊ a quo pal'r pducit̄ ỽbū ⁊ non scia. sed solū pficit itellectū ad extrin seca ¶ Uel posset dici ut ɔtinet̄ supereminēter in essentia diuina. ⁊ hoc non , q2 respect⁹ ad extrīsica est posterior omni habitudīe ad intrīsica ⁊ pri⁹ pducitur ỽbum q̄ȝ aliqua habitudo intelligatur i eēntia 2ᵘ creature .

¶ Distinctio 28ᵃ.

CIRCA Distinctionem 28ᵃᵐ. quero Utrū igenitū et inascibile sunt pprietates patris . q̄ non , q2 ɔueniūt spūisancto qui ē ingenit⁹ ⁊ inascibilis . ¶ Cōtra . Esse a se ē ppriū patri . sed eē ingenitū ē esse a se q̄ ⁊c . ¶ Hic 4ᵒʳ sunt uidēda ¶ Primo q̄d ē igenitum ⁊ inascibile ¶ 2ᵒ . utrū igenitū ⁊ inascibile habeāt distinctionem in psona patris . ¶ 3ᵐ est de ordine eoȝ adiuicem ¶ 4ᵐ si sunt pprietates patris quod ē quesitū . ¶ Quātum ad primū dicūt aliqui q̄ igenitum dicit plenitudiem fecūditatis ⁊ fontalitatis . ¶ Cōtra illud arguitur 4ʳ ¶ Primo. q2 plenitudo fecūditatis ē pfectio simplicit ⁊ p ɔñs omnib⁹ psonis cōis . sed igenitū rone ē cōe . ergo ⁊c ¶ 2ᵒ sic , Omnis plenitudo est in/finita. q2 q̄cq̄d est in deo q̄ntum ē ifinitum . sed omne ifinitum ē cōe trib⁹. ergo ⁊c ¶ 3ᵒ . Fecūditas intellect⁹ nihil aliud ē nisi uis pductiua ipsi⁹ intellect⁹ ¶ Uis aūt pductiua ē p se passio illi⁹ cui aduenit . Tūc sic. Ubi/cūqȝ est iuenire sbiectū est iuenire p se passionem . sed in filio est iuenire intellectū. ergo ⁊ uiȝ pductiuā. ⁊ sic in filio erit igenitum si ingenitū dicat illā plenitudiem . ¶ Simil'r 4ᵒ arguo eodem⁹ de fecūditate uolūtatis . q2 ipsa erit ubi uolūtas ⁊ sic erit in filio ⁊ spū sancto ⁊ sic igenituȝ ⁊ inascibile erūt i utᵒq; Et ideo dico q̄ ingenitum ⁊ inascibile nihil positiuū dicit in patre , Nam in patre non est nisi essentia ⁊ relatio . certū ē q̄ igenituȝ non est essentia. q2 tūc esset in filio . nec relatio. q2 non paternitas . q1 bᵐ Aug. si pater non generasset nihil phiberet ipsum esse ingenitū . nec ē spiratio actiua, q1 illa ē i filio ⁊ sic ingenituȝ esset in filio . relinq̄tur ergo q̄ sit rō negatia. sicut icorruptibile dicit negatiōem corruptiōis. ita inascibile negatiōe

natiuitatis ⁊ gñationis passiue. ¶ Sed ↄtra ista istatur 4ʳ. ¶ Primo sic. Nulla ipfectio debet poni in diuinis. sed omnis ꝑuatio dicit ipfectiõem. ergo nulla ꝑuatio debꝫ poni in diuis. ¶ 2°. Priuatio ponitur ad sinistram ꝑtem entis. positiuū ad dexteraꝫ. ergo positiuū dicit pfectiõem. ꝑuatio uero impfectiõem ¶ 3° sic. Priuatio dicit negationeꝫ in aptonato. sed deus negationem nullius habet quod sit aptūnatū haberi ab eo. ergo ꝑuatio aliqua non est in deo. ¶ 4°. Illud non est ponẽdum in deo quod eque ↄuenit nihilo. sed esse ingenitū ↄuenit nihilo. ergo ingenitū non est ponẽdum in deo. ¶ Ad primuꝫ dico ꝙ ꝑuatio que ꝑ se pfectiões ꝑuat. illa est que impfectiõem dicit. ¶ Circa quod sciẽdum ꝙ ꝑuatiões distiguūtur ꝺᵐ distinctionem positioꝝ quibus opponūtur. ¶ Quedam eīꝫ ꝑuatiões sunt que ꝑuāt pfectiones sicut ignorātia ⁊ nescīᵃ ⁊ ista dicūt ipfectionem. Alie sunt que ꝑuāt non pfectionem simplr̄ sed pfectiõem ꝺᵐ qd soluꝫ. sicut inanimatū Eīꝫ in. animatum licꝫ dicat pfectiõem tñ dicit pfectiõem ꝺᵐ qd ⁊ ideo eiꝰ ꝑuatio dicit ipfectiõem talẽ. ¶ Alie autẽ sunt que ꝑuāt impfectiõem sicut icorruptibilitas que corruptionẽ ꝑuat ⁊ iste dicūt pfectiõeꝫ ⁊ ponūť i deo eo ꝙ dicitur imortalis ⁊ silia. ¶ Alie sūt que priuāt illa que neqꝫ pfectiõem neqꝫ impfectionẽ dicūt. huiusmodi ē ingenitum qđ ꝑuat gñatiõem que nec pfectiõem nec ipfectiõem dicit. ⁊ talis bene potest poni in diuinis. Eodemꝰ dico ad 2ᵐ. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ sūt 4ᵒʳ genera priuationū. Unde ꝑuatio est que est carẽtia in aptonato ꝺᵐ idẽ indiuiduū. sicut catulus idẽ nūo cecꝰ est aptꝰ uidere. ¶ Alia aūt est que non ē ꝺᵐ idẽ indiuiduū sed ꝺᵐ eandem spẽm. sicut homo cecꝰ inq̄tum homo ē aptus uidere non q̄tum hic homo. ¶ Alia est ꝺᵐ genus. sicut talpa est apta uidere inq̄tum aial non tñ inq̄tum talpa. ¶ Alia est ꝑuatio que est carẽtia in aptonato ꝺᵐ trāscendens sicut sbā ē indepẽdens inq̄tum sbā. sed tñ inq̄tuꝫ ens est apta depẽdere uẽ sic repugnat. quia accidẽti ↄuenit. ¶ Dico ergo ꝙ loquẽdo de ꝑuatiõe tribꝰ primis modis sic accipiendo priuatiõem inq̄tum huiusmodi nõ ponit in deo. Non primoꝰ. q2 quod possibile ē i deo totū est ibi in actu. Nec aliis duobꝰ modis. q2 deꝰ non ē in genere uel i spẽ. Sed 4ᵒ bñ sibi ↄuenit. Deꝰ eīꝫ dicitur icorruptibilꝰ nõ ꝙ p ꝑuatiõem gñis uel spẽi hoc sibi ↄueniat sed q2 inq̄tum ens. sibi nõ repugnat ⁊ ita p suū trāscendẽs. ⁊ sic dico in ꝓposito. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ingenitū dicitur 4ᵒʳ modis. Aut q2 nulloꝰ põt ei ↄuenire gñatio ꝺᵐ aliqd qđ sit in eo. istoꝰ solū nihil dicitur igenitum. q2 omne aliquid habꝫ in se aliquā rõeꝫ formalem cui gñatio nõ repugnat. Unde istomõ chimera dicitur ingenita. Aut q2 nullomõ põt sibi ↄuenire gñatio ꝓprie sumpta licꝫ bñ possit sibi ↄuenire gñatio sumpta cōmūiter scilꝫ gñatio sumpta cōiter ꝓ ꝓductiõe. ⁊ isto modo dicitur spūs sanctus ingenitꝰ. q2 ꝓprie non est genitꝰ ꝺᵐ Aug. de trini. ⁊ ita etiā angelus dicitur ingenitꝰ. q2 nulloꝰ gñari põt nec a deo nec a creatura accipiẽdo ꝓprie generatiõem licꝫ ꝓducatur a deo. ¶ 3ᵒ dicitur igenitum. q2 non põt ↄuenire gñatio simplr̄ ut. s. genito quod sed cū determinatione bñ. ut scilꝫ sibi ↄueniat ut ēmio formali gñatiõis ⁊ istoꝰ essentia diuina dicitur ingenitū. quia simplr̄ non gñatur. licꝫ sit bene ēminꝰ formalis gñatiõis diuie. ¶ 4ᵒ dicit ingenitū cui non potest ↄuenire aliquoꝰ gñatio accepta generalr̄ ꝓ omni ꝓductiõe. licet in eo sit aliqua rō cui passiua generatio nõ repugt. ⁊ istoꝰ sola psona patris dicitur ingenita. q2 nulloꝰ ꝓducta. sed tamen ei repugt inq̄tum psona uel inq̄tum ens. ⁊ istoꝰ non conuenit ipsi nihilo esse ingenitū. ⁊ sic patꝫ ad illud. ¶ Quātum ad 2ᵃᵐ ꝑtem pricipalem istius q̄onis opꝫ uidere utrū igenitum ⁊ inascibile habeāt distictiõem i psona patris. Et si queratur de idẽtitate reali eoꝰ quo ꝑuatiõibus potest ↄpetere. ¶ Dico ꝙ sic. q2 uniꝰ positionis realr̄ est tm̄ una ꝑuatio realr̄. sꝫ gñatio ⁊ natiuitas est una ꝓprietas realr̄. q2 si nõ in filio essent diuerse res. ergo ⁊ ꝑuationes eaꝝ sūt eedẽ. Si aūt querat questio de distinctione aliquali ex natura rei licꝫ nõ reali. sꝫ modo cōi formali. Hylariꝰ uidetur dicere ꝙ sic. ¶ Ubi sciẽdum ꝙ iste rõnes abstrahunt a seiuiceꝫ ⁊ se habẽt ꝺᵐ sub ⁊ supra. ¶ Prio. s. natura itellectualis ¶ 2° natura uiuẽs ¶ 3° natura sbalis ¶ 4° natura uniuꝰ. ¶ Omnis

eiꝫ natura ītellectualis ē uiuēns. nō autē omnis natura uiuēs est intellectualis. ficut bos uiuēs natura est. tamē nō ītellectualis. Omnis autē natura uiuēs est ſbalis non tñ ꝯuerſo. qꝛ ignis est natura ſbalis non tamē uiuēs. Omnis natura ſbalis est natura ac/ cepta in uli non tamē ꝯuerſo. qꝛ accidēs est natura accepta in uli non tamē ſbalis. ⁊ ſic iſta abſtrahūt a ſeiuicē ſic ꝓductiones ꝯñtes abſtrahūt. Nam ꝓductio in natura itelle/ ctuali est dicere. in natura autem uiuēte est naſci. ⁊ ſicut natura uiuēs abſtrahit a na/ tura ītellectuali, ita natiuitas abſtrahit a di ctione. in natura autē uli ē ꝓductio uniuer ſaliter ſumpta ⁊ ſic abſtrahūt a ſeipſis. ſꝫm autē iſtū modū ſꝫm quē abſtrahūt iſte ꝓducti ones ⁊ una ab alia ꝑcīditur. ſic ſuo° nega/ tiōes iſtaꝝ ꝓductionū. ¶ Sicut ergo gñatio ⁊ natiuitas ſunt due rōnes formales ⁊ iter ſe diuerſe. ſic ingenitū qđ ē priua° gñatiōis ⁊ inaſcibile quod ē priuatio natiuitatis. ha/ bent aliqualē diuerſitatē uel differentiā eo° quo priuatiōes poſſunt habere. ¶ Sed ħ ſunt diffi. ¶ Prima est. ſi ſola pſona patris habet priuatiōes. ¶ Dico ꝙ nō. qꝛ ſpiritus ſanctꝰ habet nō ꝓductiuitatem. est eīm non ꝓducēs. ſed filiꝰ nullā ꝓpriam negatiōem habet. qꝛ omnis negatio que ſibi ꝯpetit uł ꝯuenit patri uel ſpūiſancto. 2ª diffi. Qua/ re negatiōes ſpūiſancto nō ſunt notiones. ¶ Dico ꝙ qꝛ ad dignitatē ꝑtinēt. nō dico ad ꝑfectionē. qꝛ aliqª ad dignitatē ꝑtinēt que non ad ꝑfectiōem. ¶ Quārum ad 3ᵃᵐ ꝑti culam pricipalē ē uidēdum quē ordinē hñt iſte ꝑuatiōes adiuicē. ¶ Ad cuiꝰ euidētiam est uidēdum ꝙ qñcūqꝫ duo poſitiā abſtrahūt a ſeiuicem ſicut ſupiꝰ ⁊ inferiꝰ. negaº īferio/ ria abſtrahit ⁊ ē prior ſꝫm ꝯñam negatione ſupioris. cū ergo ſꝫm ꝑdicta gñatio ſit ſupe rior ad natiuitatē. negatio neceſſitatis que est inaſcibile erit prior ⁊ ſupior ad negatio/ nem gñatiōis que est ingenitū. Hoc ꝓbaꝫ dupł'r ¶ Prio logice ſic. Priꝰ ē ſꝫm logicaꝫ a quo non ꝯuertiꝫ ſbſiſtendi ꝯña. ſꝫ nō ſeqꝫ non homo. ergo non aial. ꝯuerſo aūt bene non aial ergo nō homo. ergo ſeqtur ꝙ nega inferioris cuiuſmōi ē inaſcibile ſit prior ne/ gatiōe ſupioris. ſ. ingenito ¶ 2ᵐ hoc idem

oſtēditur phiſice ſic. Quādo ſunt duo ꝑua tiue imediate oppoſita. ꝗto poſitiuū plꝰ extē ditur tāto ꝑuatiuū magis artatur. ſic ꝗto plures ſunt homies uidētes tāto pauciores ſunt cecitates. ⁊ ꝗto illud minꝰ tanto hoc magis dilataꝫ. ſꝫ genitū ⁊ natū ſūt poſitiā quoꝝ unū magis extēditur ꝗ aliud. ſ. geni tum. ergo eiꝰ ꝑuatio magis artatur. Natū aūt minꝰ extēditur. ergo eiꝰ priuatio magis dilatatur. ergo priuatio geniti que ē igeni tum magis artatur ⁊ minꝰ extēditur ꝗ in/ naſcibile que est priuatio natiuitatis. ergo inaſcibile in plꝰ ſe habet ꝗ ingenitū. ſic pꝫ manifeſte in nō homie ⁊ nō aiali. ¶ Quātū ad 4ᵐ pricipale uidēduꝫ est. ſi ingenitum ⁊ inaſcibile ſint ꝓprietates patris. hoc facit diffi. qꝛ eſſentia dicitur ingenita. pſona ſpūs ſancti dicitur ingenita. pſona etiam patris dicitur igenita. ⁊ 4° tota trinitas. ¶ Dicit ſicut dictū fuit ſupꝰ in prima ꝑticula ꝗnīſ accipiēdo igenitū uel inaſcibile ꝑ eo cui non ꝯpetit ꝓduci aliqua ꝓductiōe. nec ut quo nᵉ ut quod nec ſꝫm aliquid ſui. Sic ingꝫ accipi/ endo ſunt ꝓprietates patris. qꝛ iſto° ſlt i cō uenīūt. Nam pater a nullo ē ꝓducibił ali/ qua ꝓductiōe. nec ut quo nec ut qđ nec ſꝫm aliquid ſui. Alijs aūte nō cōueniūt ita oīa. nam ſpūiſancto cōuenit ꝓduci aliqª ꝓdu/ ctiōe. eſſentie ꝯuenit ꝓduci ut quo. trinitati ꝯuenit ꝓduci ſꝫm aliquid ſui. ¶ Relinqtur ꝗ ꝙ ſunt ꝓprietates patris ¶ Sed hic oriunꝫ diff. ¶ Pria est. quō priuatio pōt eē ꝓpria alicui quod ſit in deo ¶ Propterea hꝰ dixe/ runt aliqui ꝙ iſta non dicūt priuationes ſed poſitiua quedā ¶ Sed illud nihil ualet ut pa tuit ſupꝰ. ¶ Primo. qꝛ ſi nō eſſe ab aliquo diceret aliquid poſitiuū in patre. illud neceſ/ ſario eſſet uel abſolutū uel relatiuum. non poteſt eſſe niſi relatiuū. qꝛ ꝓpriū ē. ſed oīa huiuſmōi reſpectꝰ in patre est reſpectꝰ origi nis. ergo in patre ꝑter originē actiuā ē reſ/ pectꝰ origina qui nō poſſet eē niſi paſſiue. ⁊ ſic pater diceretur eſſe originatꝰ a ſe uł ab alio. ſꝫ a ſe magis. qꝛ dicūt ꝙ a ſe ē poſitiꝫ. ¶ 2°. qꝛ in diuinis non ponuntur niſi 4ᵒʳ relatiōes ⁊ unū abſolutū. tunc eēnt neceſſa/ rio qnqꝫ ¶ 3°. Quia ſꝫm Aug. 5° de trini. cū dicimus patrē igenitū nō qđ ſit ſed quid

nõ fit designat · ergo nõ est positiuũ ¶ 4° sic
q2 tũc esset una inascibilitas positiua pte ꝛ
alia negatia in patre ¶ Aliq̃ autẽ uolũt di/
cere ꝙ non ẽ ponẽda priuatio in deo. q2 apti
tudinẽ dicit in sbiecto. hoc autẽ dicit ipfectio
nem³ ¶ Sed illud nõ põt stare ¶ Prio. q2
in deo est carẽtia depẽdentie ƀm quã dicitur
indepẽdens. cũ ibi nõ sit aliqua depẽdentia.
ꝛ tamẽ deo iq̃tum ens est. non repugnat de
pendere. ¶ 2°. q2 ĩ deo est carẽtia finis ƀm
qui accipitur rõ infinitatis cũ ĩfinitas nege
tur ab eo. tamẽ deo inq̃tum sba non repugt
finiri ¶ 3°. q2 tũ dicitur de⁹ ĩcorporeus si
illa ĩcorporeitas esset positiua. esset ibidem
duplex ĩcorporeitas. una positiua quã ponũt
ꝛ alia negatiua ¶ Nam null⁹ potest negare
q̃n in deo sit uere negatio uel carẽtia forme
corpalis. nam rõni formali sbe que in deo
est ex se nõ repugnat esse corporeũ ¶ 4°. q2
si g impossibile de⁹ esset colorat⁹ stantibus
omnib⁹ positiuis que sunt in eo formaliter
non esset ĩuisibilis ocul' carnis. ergo p aliqᷓ
positiuũ non est nũc inuisibilis. sed p solam
carẽtiam coloris ¶ Dico ergo q̃tũ ad istã
diffi. ꝙ in deo uere sunt priuationes multe
large sumendo. sicut accipitur priuatio quã
dicit aptitudiem rõne trãscendentis ut dice/
batur supius in 4° ¶ De⁹ tamẽ sub ratiõe
ppria non est apt⁹ nat⁹ ad aliqd quod non
habeat. Si dicas tu supponis ꝙ ĩfinitas di
cit negatiõem ꝛ tamẽ dicit modũ extrĩsicũ.
simil'r incorporeũ qᷓ ẽ dĩa de genere sbe.
¶ Dico ꝙ tã infinitas q̃ incorporeũ q̃nĩ ad
rõnes formales coꝝ dicũt priuationes que
uere sunt in deo suo modo essendi ꝛ dicunt
de deo. sed tamẽ p istas negatiões uel priua
tiones bene circũloquimur aliqua positiua
utpote p ĩfinitatẽ q̃titatẽ uirtutis. p ĩcorpo
rea n dĩam spũalitatis que est positia ĩ deo
ꝛ creatura ¶ Si dicatur ꝙ necessario in deo
erit aliqd impfectũ. s. rõ illa trãscẽdẽtis que
habet aptitudiem ad habẽdum quod nõ ha
bet ¶ Dico ꝙ ibi nihil dicitur impfectum
pпter rõem deitatis aduñctam que oĩa ꝯtinꝫ
supeminẽter. Nec etiã rõ sbe in ãgelo dicitur
impfectior eo ꝙ nõ habꝫ illud qᷓ sibi ƀm se
non repugt. q2 talis repugnãtia est ratione
melioris adiuncti ¶ Sed differunt' ne iste
priuationes a negationibus. ¶ Dico ꝙ non
formaliter ut pcindũt ab omni fundamẽto.
q2 ut sic utrũqꝫ dicit solã carẽtiam. tñ priua°
ꝯcernũt fundamẽtum aptũnatũ ꝛ nõ nega°.
unde sub rõne trãscẽdẽtis ponũtur iste nega
tiones in deo ¶ 2ª diffi. Quod ẽ funda/
mentum hui⁹ negatiõis. s. ingeniti uel inas/
cibilis ¶ Dico hic 4ᵒʳ ꝯclusiões negatias:
Prima ẽ ꝙ inascibilitas nõ fundatur super
essentiã. q2 in quocũqꝫ ẽ fundamẽtum priua
tionis ꝛ ipsa priuatio. sed in filio est eẽntia.
ergo esset ibi inascibilitas. ꝛ sic duo opposi
ta in eodẽ supposito ¶ 2ª ꝯclusio est ꝙ nõ
fundatur sup paternitatẽ. q2 paternitati ñ
repugnat ex se esse tũ inascibilitate ex sua ra
tione formali ut i creaturis patꝫ. Et etiaꝫ
ingenitũ potest esse sine paternitate. quia si
pater nõ genuisset nihil phiberet ipsum esse
ingenitũ ƀm Aug. ¶ 3ª ꝯclusio ꝙ nõ fundat
ĩmediate sup essentiã ꝛ paternitatem simul
sumptis. q2 distictoꝝ fundamẽtoꝝ forma/
liter sunt distĩcte priuatiões formal'r. cũ priua/
tiones distiguantur ex terminis ꝛ ex funda
mentis. ¶ 4ª conclusio ꝙ ĩnascibilitas non
fundatur pmo sup totã psonã. quia q̃cquid
attribuitur⁹ psone patris attribuitur⁹ ul' rõ:
essentie uel rõne r'onis ¶ Simil'r cõiter nõ
dicitur ꝙ psona sit aliud ab essentia ꝛ pro/
prietate simul sumptis. non ĝ põt fundari
in psona si in eis non põt fundari. ¶ Dico
ergo ꝙ ingenitũ ꝛ inascibile fundantur sup
pmitatẽ originis que est in psona patris.
Et hoc pbo sic. Super illud fundaẽ priua°
quo posito ponitur ꝛ quo sblato aufertur.
sed isto° ẽ hic. supposito eiꝫ habẽte pmitatẽ
originis ex hoc ꝙ in tali signo est. sibi repu/
gnat esse ab alio. tũc eiꝫ esset ĩ 2°. Circũscrip
to autẽ signo. s. pmitate originis. sibi nõ re
pugnat esse ab alio tũ statim positũ in alio
signo sit ab alio. ergo ꝛc ¶ Intelligendum
tamẽ est ꝙ alique negatiões ꝯueniũt p accñs
sbiecto sicut hic. homo non ẽ alb⁹. nam ab
eo põt auferri ista nega° ¶ Alio° sicut ĩferi⁹
accidit supiori. sic aĩalitati in asino accidit ir
rõnabilitas ¶ Alio° p se sed nõ ꝯuertibiliter
sicut incorporeũ ãgelo ¶ Alio° p se ꝛ ꝯuerti
biliter. sicut incorporeitã a spũi. ¶ Dico ĝ
ꝙ licꝫ inascibilitas possit aliqb⁹ aliis ꝯpetẽ

p̄ mis trib⁹ modis. 4° tamē modo conuenit pcise p̄uatati originis. ¶ 3ª diffi. quare sola inascibilitas dicit notiōem cū i diuinis sint multe alie p̄uatiōes ¶ Dico q̄ ad ratiōem p̄pria notiōis 4ᵒʳ requirūtur ¶ Primo q̄ sibi non deficiet q̄ sit positia nec p̄uatia. nam 4ᵒʳ r̄lones sunt que sunt positiue ꝛ tamen sunt de nūo notionū ¶ 2° q̄ illud non sit cōe trib⁹. ꝛ ideo īfinitas ꝛ icorporeitas nō sunt notiōes eo q̄ omnib⁹ ꝯueniūt ¶ 3° q̄ sit p̄pria uni soli p̄sone ꝛ ideo spiratio actia non est notio ¶ 4° q̄ importet dignitatem ꝛ ideo īproductiuitas que est p̄pria spiritui sancto accipiēdo eā ad intra nō ponit notio. ꝛ q̄ inascibilitas omnia ista habz. hinc ē q̄ ipsa p̄ase est notio ¶ 4ª diffi. Si in p̄sona patris sunt alie notiōes scilz īspiritualitas ꝛc̄ ¶ Dico q̄ sic. tn̄ q̄ ille omnes que po/ nūtur p̄tinere ad dignitatez reducuntur ad istas. hinc est q̄ ponuntur nisi iste ¶ Ad argumētum patet.

UTRUM Ingenitū ꝛ inascibile sunt p̄prietates patris ꝯstitutiue. q̄ sic. Omne quod dat eē incōica/ bile ꝯstituit. sed iste p̄uatiōes dant eē incōica bile. ergo ꝛc̄ ¶ Cōtra. Quod non est ens non ꝯstituit ens. sed hec non sunt ētia. ergo ꝛc̄. ¶ Hic introducitur una opinio que dicit q̄ sic. q̄ p̄prietas incōicabilis que primo aduenit p̄mo supposito ipm̄ ꝯstituit. sz inas/ cibilitas est huiusmodi. ergo ꝛc̄. Mi. patet q̄ omne quod est ad aliud pri⁹ ē aliud ad se q̄ sit ad aliud. ingenitum autem est ad se. Hanc opiniōem ꝯfirmo 4ᵒʳ ¶ Primo sic. Illud cui nō repugnat esse sine altero ꝛ altri repugnat esse sine illo illud ē pri⁹. sz inge/ nito non repugnat esse sine paternitate. tn̄ paternitati repugnat esse sine ingenito. ergo ingenitū est pri⁹. Minor patz. q̄ essentia i illo priori p̄ quo p̄cedit patrē est ingenita. ¶ 2°. Quādo aliqd indifferens ē ad op/ posita ꝯdictorie ꝛ ꝯrie. pri⁹ ē indifferens ad opposita ꝯdictorie q̄ ꝯrie. sed essentia est in differēs ad gn̄are ꝛ gn̄ari que sunt ꝯtraria. ꝛ ad genitū ꝛ ingenitū que sunt ꝯdictoria. g̃ prior ē habitudo ad ista. ꝛ p̄ ꝯn̄s ingenitum est p̄ma p̄prietas simpliciter. ¶ 3°. Quādo aliquid ꝯpatur ad pri⁹ ꝛ posterius, prior est habitudo sui ad pri⁹ q̄ habitudo ad posteri⁹ sed pater p̄ hoc q̄ est genitor ꝯpatur ad po/ sterius. p̄ hoc autē q̄ ē igenitū ꝯpat̄ ad pri⁹ scilz ad gn̄ans quod non ē. ergo ingenitum prius est gn̄atiōe ¶ 4° sic. Quādo priua⁹ inest alicui p̄ illo signo sibi inest p̄ quo ha/ bitus sibi opposit⁹ aptus nat⁹ ē sibi inesse. sz si pater gn̄aretur p̄us inesset sibi generatio passiua q̄ actiua. ergo negatio generatiōis passiue p̄us inest q̄ gn̄atio passiua. De ra tione autē p̄prietatis primo incōicabilis est ꝯstituere. ergo ingenitū ꝯstituit. ¶ Sed cō/ tra istā opinionem arguo 4ᵒʳ ¶ Primo sic. Persona relatiua non pōt formal'r ꝯstitui p̄ illud quod est ad se. sed igenitū s̄m Aug. 5°. de trini. dicitur ad se. pater aūt est p̄sona relatiua. ergo nō ꝯstituitur p̄ ingenitum. ¶ 2°. Nullū positiuū suppositū ꝯstituit̄ ex negatiuo uel p̄uatiuo. q̄ tūc totū eēt p̄uatiū. sed supposita diuia sunt positiua ¶ 3°. Nul/ lum suppositū reale potest cōstitui ex eo qd̄ non est reale. suppositū diuinū ē reale. p̄ua⁹ autē non est res. ergo ꝛc̄ ¶ 4°. Illud quod non habet esse nō pōt dare esse. sed priuatio cū sit quedā negatio est huiusmodi. ¶ Dico ergo q̄ ingenitū nō ꝯstituit patrez ¶ Quod ꝯfirmatur 4ᵒʳ ¶ Primo sic. Omnis disti/ ctio aliquoꝝ fundat̄ in principiis distinctis eoꝝ. cū g̃ eadē sint p̄ncipia ꝯstitutiua ꝛ distin ctiua. si ingenitū ꝯstitueret ingenitum esset fundamētū distictiōis que ē patris ad filiū. Tūc sic. Nullū reale positiū pōt fundari in p̄uatiōe uel negatiōe. sed distictio patris a filio est realis ꝛ positiua. ergo n̄ pōt fundari in igenito quod ē priuatiuū ¶ Uel dā q̄ sic. Sequit̄ q̄ distictio patris a filio nō erit real' nec positia. hoc autē totū sequitur ex hoc q̄ ingenitū ponitur p̄prietas patris ꝯstitu'ua. ergo hoc nō pōt stare ¶ 2°. Illō qd̄ ꝯstituit p̄sonā fundatur imediate in diuia essentia. sed inascibilitas non fundatur imediate in diuia essentia. g̃ nō ꝯstituit. Ma. ē mani/ festa. Minorē p̄bo. Sicut aptitudo natu ralis est p̄ se passio illi⁹ cui ꝯuenit, ut patz ex supradictis. ita repugnātia naturalis est p̄ se passio illi⁹ cui ꝯuenit. Sicut eīz risibilitas est p̄ se passio hominis. ita repugnantia ad ridē

scil3 irrisibilitas est p se passio asini. cũ ergo esse gñabile sit aptitudo naturalis ⁊ p ꝯñs ꝓpria passio ei⁹ cui ꝯuenit. sic repugnantia ad gñari quã itelligo p inascibilitatem erit ꝓpria passio illius cui ꝯuenit prio. s3 si inge nitum uel inascibile ꝯstituat ipm primo con uenit essentie diuie. ergo ingenitu3 ⁊ inasci bile erũt ꝓpria passio essentie diuié. Tunc sic. Ubicũq3 est iuenire sbiectũ é iuenire pro priam passiõem. sed in filio est iuenire eẽn/tiam. ergo in filio erit repire inascibilitate3 ⁊ sic ꝓprietas ꝯstitutia prime psone eẽt for/maliter i tribus quod uidetur inconueniẽs.

¶ 3° arguo sicut arguit doctor noster. Nulla negatio est primo icõicabilis. s3 formale cõstitutiuũ patris é incõicabile primo. ergo igenitum nõ é formale ꝯstitutiuũ. Ma. p3. Si eim negatio esset incõicabilis ꝗtũcunq3 fundaretur cõicaretur. seqtur ꝯtradictio. s. ꝙ i eodé fundamẽto essent affirmatio ⁊ ne/gatio. Nam primo é fundamentum cũ ne/gatiõe. negatio auté ponitur incõicabilis. Fundamẽtum autẽ cõicabile. ergo erit fun/damẽtum sine negatiõe. ⁊ p ꝯñs cũ negatiõe ⁊ affirmatiõe. ⁊ sic ꝯdic°. Innascibilitas aũt fundatur imediate i essentia que é ꝯicabilis posito ꝙ ipsa sit ꝯstitutia. ⁊ p ꝯñs essentia é incõicabil' sicut ipsa inascibilitas é ꝯicabil'. uel si non. eẽntia erit cũ affirma'iõe ⁊ nega/tion:

¶ Dico ergo ꝙ inascibilitas non põt esse ꝓprietas ꝯstitutiua prime psone. q2 nullomodo põt esse ꝓprietas prima ¶ Sed ꝯ. Essentia diuia psone patris nõ ꝯicat. s. diuina essentia psone filii ꝯicatur. g idẽ é ꝯicabile ⁊ incõicabile. ⁊ sic opposita priuatie dicitur de essentia ¶ 2°. Quia essentia diuina in psona patris é pricipiũ ꝓductiũ diuie psõe. in psona spũssancti nõ. ergo affirmatio ⁊ negatio de eodé ¶ Ad ista. Ad primũ dico ꝙ non cõicari nõ ꝯuenit diuie essentie imediate sed mediante primitate originis i qua fundatur ista incõicabilitas. ⁊ ideo quãdo dico essentia ut i patre. accipio eã cũ ꝑmitate ori/ginis que est fundamẽtum isti⁹ negationis. quãdo auté dico essentia ut in filio. accipio eam sine fundamẽto. ⁊ ideo affirmatio ⁊ negatio nõ dicitur imediate de eodé s3 medi/ante alio ¶ Ad 2m eodem°: Nã é pricipiũ ꝓductionis ꝯuenit essentie ut sub primitate origis. in spũsancto auté non est sb ista primitate. ⁊ ideo nõ ꝯcludit distĩctiõem essentie sed ꝑmitatis originis ab alio signo. ¶ Ad argumẽta alteri⁹ opiniõis. ¶ Ad ꝑmũ dico ꝙ Aug. uocat ibi ad se omne illud quod nõ est positiue ad aliud. ⁊ q2 ingenitũ non sic é ad aliud. s. positie. dicit ꝙ est ad se. tamen uidetur expresse ꝯcedere ꝙ nõ exit gen⁹ relationis. ¶ Ad 2m dico ꝙ bene ꝓbat ꝙ igenitum i ꝓprie accipiẽdo ꝑcedit patrẽ. sed tamé illud cõuenit essentie ⁊ illud nõ é icõicabile. Sed accipiẽdo ꝓprie igenitũ sicut ẽ dictum est. illud é ꝓpriũ patri ⁊ seqtur paternitate3 illud ei3 é incõicabile. sed quia fundatur in ꝑmitate originis que ꝑsupponit patrẽ. hinc est ꝙ nõ ꝯstituit. ⁊ de tali dico ꝙ ipossibile é esse sine patre. lic3 ingenitũ quod cõuenit essentie possit. ¶ Ad 3m dico ꝙ dupl'r deficit Primo q2 nõ est simile de positiu ⁊ negatis Negatia ei3 nõ possunt esse de intrinsico intellectu alicui⁹ positiui ¶ Positiua auté sic. ⁊ ideo lic3 si pater esset ab alio respectus ad ꝑus ꝑcederet respectũ quo respicit illud qd é ab eo. q2 posset esse ꝯstitutiuũ illi⁹. negatio tamé respect⁹ ad pri⁹ nõ. q2 illa negatio nõ potest esse ꝯstitutiua psone positiue ¶ 2°. q2 respect⁹ ad ꝑus lic3 ꝑcedat respectũ posteriorem ⁊ ad posteri⁹. nõ tamé ꝑcedit respectum qui non é posterior lic3 sit ad posteri⁹. s. illũ qui é ꝯstitutiu⁹. unaqueq3 eim res respicit ꝑus illa de ꝑmo° ꝗ illa que sibi ꝯueniunt p accidẽs. sicut homo ꝑus itelligitur eẽ aial⁹ ꝗ itelligatur esse a deo. ⁊ de⁹ ꝑus ꝗ nõ crea/tiu⁹. pater g respicit respectũ paternitatis quo ꝯstituitur ꝗ ingenitũ ¶ Ad 4m dico ꝙ habitudo ad priora põt ꝯcedi prior ꝗ habitudo ad posteriora si habitudo ad poste/riora nõ ꝯstituit fundamẽtum utriusq3. mõ hec habitudo ad filiũ ꝯstituit. habitudo aũt ad prius nõ. ergo ⁊c ¶ Similr dato ꝙ esset uer3. adhuc tamé nõ haberet ꝓpositum. q2 ingenitũ non é habitudo ad pri⁹. s3 negatio habitudis ad pri⁹. ⁊ ideo nõ ual3 arm n' probat ꝙ igenitũ ꝑcedat paternitaté ¶ Ad 'argumẽtum patet.

UTRUM Ingenitum et insecibilitas sit extra oppositiões priua^ue. Hic primo uidēdum ē si priuatio ē alia oppositio a ꝯdictiõe formaliter. ¶ 2° si priuatiue opposita sint incõpossibilia ¶ 3° de quesito. utrū sint extrema talia. Quantum ad primū dicūt aliq ꝙ sic. qꝛ oppositio ꝓm ꝙ gen⁹ diuiditur in illas 4^or oppositiões tanꝗ in spēs diuersas. cum ergo priuatiue opposita ⁊ ꝯdictorie sint due spēs oppositionis. relinqtur ꝙ distiguūtur formaliter.

¶ Sed ꝯtra. Quādo sūt aliqua duo quorū unū non addit ad aliud nisi illud quod ē extra rōem formalē utriusqꝫ illa formaliter non differūt. sed priuatio nō addit ad negatiōez nisi uel sbiectū uel aptitudinem naturalem quoꝝ neutrū ē de rōne formali ei⁹. ergo ⁊c. Maior patet. ⁊ minor ꝗtū ad unā ptem. s. ꝙ priuatio non addit ad negationez nisi illa duo ¶ Nūc declaro ꝙ neutrū illorū est de rōne formali ꝑuatiōis uel negatiōis. h⁹ pꝫ ex hoc. cecitas eiꝫ ⁊ uisus ex rōne formali coꝝ opponūtur. sed nec sbiectū nec habitudo naturalis sic opponitur uisui. qꝛ uis⁹ stat cum utroqꝫ. ergo non sunt de rōne formali ꝑuatiōis ¶ Cōfirmatur ¶ Nam extrema ꝯdictiōis dicūtur de extremis ꝑuatiōis i p^oo dicēdi p se. qꝛ ꝑuatiuū ē formalr̄ negatiuū ⁊ positiuū ē affirmatiuū. ergo ⁊c ¶ Dico ergo ꝙ nō distiguūtur nisi extrīsice utpote p sbiectū ⁊ aptitudiem ¶ Quātum ad 2^m uidēdum ē si priuatiue opposita sint incompossibilia ¶ Dicūt aliqui ꝙ nō. qꝛ stāt sil̄. sicut patꝫ in luna. Lux eiꝫ lune stat cū tenebra. ¶ Dicūt ḡ isti ꝙ nō sunt incōpossibilia ex rōnib⁹ formalib⁹ coꝝ. qꝛ tūc i quocūqꝫ ḡdu repugnarēt. ⁊ sic ꝗtūcūqꝫ minima lux non possit esse cū qualicūqꝫ tenebra. non ḡ repugnāt ex rōnib⁹ formalib⁹ coꝝ. sꝫ solū sunt incōpossibilia ex gradu. utpote lux ualde imēsa non stat cū tenebra. ¶ Contra h^c arguo 4^r. ¶ Primo sic. ¶ Cōtradictoria ex suis rōnib⁹ formalib⁹ repugnāt ⁊ sūt incōpossibilia. sed ꝑuatiue opposita ꝗtū ad rōes formales nō differūt a ꝯdictoriis ut ostēsū est. ergo ⁊c. ¶ 2° sic. Quod ex sua ratiōe formali excludit aliqd illa sūt icōpossibilia. sed priuatio ex sua ratione formali excludit positiuū. sicut cecitas ex sua rōne formalr̄ excludit uisum. ergo ⁊c. ¶ 3° sic. Contraria ex suis rōnib⁹ formalib⁹ repugnāt ⁊ ꝯriāt. ergo multomagis ꝑuatiue opposita. ꝯñtia patꝫ. qꝛ magis sunt incōpossibilia priuatiue opposita ꝗ ꝯria. añs patet ex diffinitiōib⁹ ꝯrioꝝ. ¶ 4°. Relatiue opposita ex suis relatiōib⁹ formalib⁹ opponūtur. ergo multo magis ꝑuatiue opposita. patꝫ ꝯñtia. qꝛ illa magis opponūtur ꝗ ista ¶ Dico ergo ꝙ habent incōpossibilitatē ex rōnib⁹ formalib⁹ coꝝ. ¶ Sed ꝯ hoc arguo sic. Accipio habitum itelligibilē qui pōt augeri utpote sciaꝫ uel sapiam. ista non habēt ꝯrietatē. sed solū habēt ꝑuatiue oppositiōem. sicut habens. 5. ḡdus scie ꝑuse ⁊ sit aptus nat⁹ habere sextū. certū est ꝙ est ꝑuat⁹ sexto. habet ergo simł sciam ⁊ ꝑuatiōem scie. ¶ 2° hoc idē apparet in formis sensibilib⁹ ¶ Quādo. n. aqua est frigida simplr̄ nihil habet de caliditate. qñ autē habet tm̄. 5. ḡdus caret aliis qnqꝫ. ⁊ sic habet ḡdum aliquē forme ⁊ ꝑuationē alic⁹ ḡdus. ¶ Respōdetur ꝙ q̇libꝫ ḡdus est incōpossibilis sue ꝑuatiōi. sicut tota forma priuationi tot⁹. ⁊ ita nō sunt simul ⁊ priuatio sibi opponitur. sed forma una stat cum priuatiōe non illi⁹ forme que est i sbiecto. sed alteri⁹ ¶ Sed ꝯ hoc arguo 4^r. ¶ Primo sic. Quādocūqꝫ aliqua natura specifica saluat in aliquo ḡdu. q̇cq̇d repugnat sibi ꝓm suam rōnem formalē repugnat sibi in illo ḡdu. sed natura specifica ꝓm suā rōem formalem est incōpossibilis priuationi que opponitur nature. ergo in omni ḡdu nō poterit stare cū priuatiōe nature ¶ 2°. Quādo aliqua sūt eiusdem rōnis cuicūqꝫ uni est incōpossibile ꝓm suā rōem formalē ⁊ altrū. sed isti ḡdus acq̇siti ⁊ acq̇sibiles sunt eiusdē rōis formal'. ergo priuatio que incōpossibil' ē ḡ̇ in acq̇sibili. erit etiā incōpossibilis ḡdui acquisito. ¶ 3°. Quādo aliqua sunt eiusdē spēi si aliqd repugt uni qd nō alteri hoc non ē p rōem specificam eis cōez. sed tu dicis ꝙ un⁹ ḡdus s. acq̇sit⁹ ē ꝯpossibilis priuatiōi alterius cui non est ꝯpossibilis ḡdus acq̇rēd⁹. ergo nō erit ex rōne formali. sed aliūde ¶ 4°. Q ꝯ ꝯpetit aliq̇bus eiusdē rōnis p posteriora natura specifica non conuenit eis p naturam

specificā. sed ista repugnantia cōpetit eis ex posteriorib⁹ ipsa natura specifica. ut pote ex gdu inteso ꝛ remisso. intensio aūt ꝛ remissio sunt posteriora ipsa natura specifica. ergo ꝛc. ¶ Dico ꝙ tāq̄ cōuict⁹ ꝑ istas rōnes ꝙ q̄n cūqꝫ habetur gdus alicui⁹ forme itelligibil' non potest ibi haberi priuatio alťius gdus ſm rōem formalē. q2 illa priuatio eodē mō esset incōpossibilis priori gdui. non stat ꝙ priuatio respectu nāte specifice. sed respectu gdus ꝑcise ꝛ hoc rōne hecceitatis qua hic gd⁹ distīguit ab alio gdu. ꝛ est priuatio quedam q̄titatis uirtutis que acquirit nō nature. ¶ Per hoc respondet ad rōem factā ꝑ alia opiniōe ꝙ priuatiue opposita nūq̄ sunt cōpossibilia. ¶ Unde priuatio respiciēs nāaꝫ nūq̄ stat cū nāa in quocūqꝫ gdu q̄tūcūqꝫ minima ponat. nec etiā priuatio respiciens gdum rōne illius quod addit gd⁹ ſ naturā est illi cōpossibil'. tamē cum natura in i° gdu bene stat priuatio ad aliū gdum. q2 cū alio gdu aliq̄d est quo distīguitur a primo quod non ꝑfuit cum primo. non opponit ergo i° priuatio forme ¶ Quod cōfirmatur dupl'r. Primo sic. Mobile habens totā naturam specificā non potest moueri ad eam. q2 nihil potest moueri ad illud quod iam habet. qa ꝑsente habitu cessat mot⁹. sed habēs unum gdum forme augmētabil' habꝫ totā nāam specificā forme illi⁹. q2 tota diffini° forme illius uere saluatur i natura que est in uno gdu. ergo nō potest moueri ad illā. ꝛ ꝑ cōñs priuatio exīstēs cum uno gdu non oppōitur nature specifice ¶ 2°. Impossibile est ideꝫ simul esse in actu ꝛ in potētia formali respectu eiusdē. sed habēs unū gdum forme ē i actu ſm totā naturā specificā. ꝙ nō ē in potentia ad illā. esset autē in potētia si haberet priuationem illi⁹. ergo ꝛc ¶ Sed remanet diffi. de nocte. q2 in nocte cōceditur cōiter tenebra ꝛ tamē aliqua lux ē. ¶ Dico ꝙ si tenebra sumat formal'r ꝑ carētia lucis uel for° lucis. Sic dico ꝙ q̄ticūqꝫ lux i nocte ponat minima nihil erit de tenebra. q2 i q̄tacūꝫ luce saluatur natura lucis que ē incōpossibil' sue ꝑuationi ¶ Si autem accipiat tenebra pro ꝑuatione maioris gdus lucis. pōt concedi ꝙ ibi est tenebra. q2 ꝑuatio maioris gdus lucis non tamē rōne lucis. sed rōne additi ad lucē quo distīguūtur illi gdus. ꝛ hoc ꝑ° respicit ꝑuatio. ¶ Quātum ad 3m quod fuit quesitum. utrū s. ingenitum ꝛ inascibile sint extrema ꝑuatiue opposita. Patꝫ quid dicēdū est. q2 negatiōes sunt in aliquo in quo inuenitur aliq° rō cui ex se nō repugnāt oppo^m.

Utrum ingenitū ꝛ inascibile sint extrēa cōdictiōis ¶ Hic primo uidēdum est si cōtradictio est prima oppositio iter alias spēs oppositionis ¶ 2° Utrū maior uel minor ¶ 3° de quesito.

Quātum ad ꝑmum dicūt aliqui ꝙ relatiua oppositio ē prima. ꝛ hoc ꝓbāt sic. Illud ē pri⁹ aliquo a q° nō cōuertit subsistēdi cōñā. sed omnis oppositio est relatio ul' habitudo. Oppositio ē ꝫ ex suo cōceptu est ad aliud. nō tñ ecōuerso ꝙ omnis relatio sit oppositio relatiōis. ergo oppositio re^lia est ꝑma. ¶ Sed istud stare nō pōt. Primo. q2 illa opposi° est prior cui⁹ extrema sunt priora. sed extrema cōdictiōis sunt ꝑora omnibus extremis aliaꝝ oppositionū. q2 affirmatio ꝛ negatio ens ꝛ nō ens que sunt priora omnib⁹ aliis. ergo ꝛc ¶ 2° sic. Illa est prior oppositio que potest ab aliis separi ꝛ nō econuerso. sꝫ de⁹ sibiectū potest facere sine utroqꝫ tā re^lie oppositoꝝ ꝙ cōrie oppositoꝝ. non autēꝫ pōt facere sine aliquo cōdictorioꝝ. ergo cōdictio est ꝑor oppositio ꝙ sit aliqua aliaꝝ. Maior ꝛ minor sunt de se manifeste ¶ Dico ergo ꝙ oppositio cōdictoria est simpliciter prima.

Nunc uidēdum ē de 2°. Utrū sit minima uel maxima ¶ Dicūt aliq̄ ꝙ ē minima; q2 est habitudo cui⁹ extremū non est. Alie aūt habēt extrema ¶ Cōtra. Quādo aliquid cōtinue diuiditur magis opponūtur imediate diuidētia ꝙ cōtēta sub altero diuidētiū. ex ista sequitur ꝙ magis opponit diuisum ꝛ suū oppositū ꝙ diuidēña ꝛ diuisum iter se. sed ēs ꝛ nō ēs imediate opponūtur. ergo pl⁹ cōponentur ꝙ cōtēta sub ente. s. cōria uel re^lia ¶ 2°. Que se totis opponūtur magis opponūtur ꝙ que aliq̄bus eoꝝ. sicut que se totis differunt magis differūt ꝙ diuersa que i aliquo cōueniūt. sed cōdictoria se totis opponuntur. nō cōria nec relatiua. q2 i aliq° cōueniūt. ꝙ ꝛc.

¶ Dico ergo quod minima est relatiua ¶ 2° contraria quia habent idem genus. 3° priuatiua, quia habent idem subiectum. Contradictoria autem est maxima. quia nihil commune habent. quod probatur 4° ¶ Primo. quia sola potentia diuina accipitur per comparationem ad contradictoria. quia potest aliquid educere de non esse ad ens. ideo concluditur infinita ¶ 2°. quia deus potest facere subiectum sine utroque extremorum con/trarietatis et relationis. non autem contradictionis. ergo est maior. nam numquam sunt simul uera nec simul falsa. alie autem simul possunt adminus esse falsa. ¶ 3°. quia illud solum dicitur impossibile quod impli/cat contradictionem ¶ 4°. quia termini oppositi primo principio sunt in infinitum distantes et propositio ex eis formata est falsissima sicut sua opposita est ue/rissima. ¶ Contra 4° ¶ Primo. quia contradictoria saluatur in minime distantibus. ergo ex se non maxime distant. ¶ 2°. quia per comparationem ad diuersa possunt contradictoria simul esse. non autem contraria. ergo etc. ¶ 3°. quia sunt maxime immediata. ergo minus distantia ¶ 4°. quia includuntur in omnibus aliis oppositionibus que se habent per additionem ad illam. ergo est minor ¶ Ad primum dico quod non saluatur in aliis quidditatiue. sed solum denomina/tiue. et propter hoc non sequitur propositum. ¶ Ad 2m dico quod sile Petro et non sile Mar/tino non sunt contradictoria. ideo non ualet ¶ Ad 3m dico quod est ad oppositum. In omnibus enim oppositis immediatis unum semper est coniunctum cum non esse alterius. in mediatis autem non sic. et ideo maximam distantiam habent immediata et maximam iunctionem ¶ Ad 4m dico sicut ad primum quod contradictio non includitur quidditatiue in aliis sed denominatiue tantum. sicut homo denomina/tiue est non asinus. non autem quidditatiue. et ideo non ualet ¶ Quantum ad 3m .s. de quesito patet quid dicendum sit.

¶ Distinctio. 29a.

QIRCA Distinctionem 29am. ubi magister tractat de relatione principii ¶ Ad euidentiam istius materie quero multas questiones. ¶ Primo. Utrum relatio sit aliquid. quod non, quia non est quid secundum Aug. 5°. de tri. ergo non est aliquid ¶ Contra. In eodem quando dicimus patrem non genitum dicimus quid non sit. per oppositum genitum dicit quid ¶ Hic introducuntur 4or declaranda. ¶ Primum quid sit relatio in generali ¶ 2° que sunt proprietates relationis ¶ 3° quot sunt modi relationum ¶ 4° si relatio est ens in anima uel extra animam ¶ Deinde ad quesitum. ¶ Quantum ad primum dico iuxta dictum beati Aug. 5. de trin. quod relatio est ens ad aliud. Ista autem diffinitio declaratur primo per uiam di/uisionis sicut alie diffinitiones ¶ Nam per uiam diuisionis diffinitiones inquiruntur. ens autem diuiditur prima sui diuisione in ens ad se et in ens ad aliud: relatio non est ens ad se. ergo est ens ad aliud ¶ 2° hoc idem declaratur ex inter/pretatione uocabuli secundum philosophos qui uocant relationem ad aliquid. illud aliquid non est ipsarum relatio. quia est ad aliud habens modum termini eius. ¶ Contra istud instatur 4or ¶ Primo sic. Nam causalitas est ad aliud. sed deus est causa et per consequens causalitas uera est in eo respectu omnium. ergo in deo est aliquid ad aliud. sed quod est ad aliud est relatio secundum dicta. ergo in deo est uera relatio ad extra. et sicut est causa realis ita erit relatio realis ¶ 2°. Risi/bilitas uidetur esse ad aliud. scilicet ad actum riden/di. sed non est relatio. quia homo est risibilis dato quod non rideat nec sit actus ridendi. et tunc relatio esset sine termino. quod est contra rationem relationis. cum ergo sit ad aliud et non est relatio. diffinitio non erit bona; Eodem modo de materia ¶ 3°. Impossi/bile est quod conceptus absolutus includatur in ratione relatiui. sed ens habet conceptum absolutum. ergo non potest includi in ratione relatiui ¶ Maior est nota. Minor probatur. quia ens potest concipi nullo alio in/tellecto. ergo est absolutum. et per consequens diffinitio relatio/nis per ens non erit bona ¶ 4°. Ratio formalis relationis per te est ad aliud. ratio formalis entis non est ad aliud. ergo ratio formalis relationis non est ens ¶ Minor probatur. quia diuisum non est formaliter aliquod diuidentium. sed ens diuiditur per absolutum et respectiuum. ergo non est formaliter respectiuum. ¶ Ad primum uidetur dicendum quod relatio potest esse sine termino ¶ Dico ergo quod duplex est relatio in uniuersali. scilicet actualis et fundamen/talis. causalitas que est in deo respectu illorum que sunt extra non est relatio actualis. sed solum fundamentalis ¶ Sed contra. Ista relatio funda/mentalis aut est ad se. aut ad aliud. non uidetur

esse ad se. calitas. n. ē respectu alicuius cābit, ergo in de ꝙ sit ad aliud. ¶ Dico ꝙ ex sua qdditate est ad terminū. tñ qꝛ fundamētal' non reqrit ṫminū nisi in poten^a ¶ Uel pōt dici ꝙ abstrahit ab eē ad se ⁊ ab eē ad aliud si accipiātur uniformiter ⁊ actualiter. quid tñ sit de hoc patebit iferi^o in qōne de respcu fundamētali. ¶ Ad 2^m de risibilitate dicendum est eodem^o ꝙ non est respect^o actualis. ¶ Ad 3^m dico ꝙ ens non habꝫ ꝯceptū absolutum nec respectiuū. sed abstrahit ab utroqꝫ sicut diuisum a suis diuidētibus. sicut sba a corporeo ⁊ incorporeo. Ad pbatiōem qñ dicitur ꝙ potest itelligi p se nullo intellecto alio. Dico ꝙ illud non tātum ꝯpetit absoluto ꝙ dicatur ex opposito ꝯ respectiuꝫ. sed etiā ꝯpetit illi quod s^m suā rōem formalem non est ad aliud. sed abstrahit. sicut omne dīsum a suis diuidentibus. ita ꝙ illud indifferens potest itelligi nullo alio intellecto. ¶ Ad 4^m potest dici dupl'r. Uno^o ꝙ ēs nō dicitur qdditatiue de r'one. sed solū eo^o quo supius fuit dictū sicut genus de dīa. quia dato ꝙ sic. tē r'o nō eēt ad aliud s^m se tota, sed s^m rōem specificā tātum. ¶ Aliter aūt potest dici q uult tenere illā uiā. ꝙ sic homo ex rōne specifica ē homo ⁊ nō p m'ta īclusa in eius qdditate. sic r'o s^m suā rōeꝫ specificā est aliud ad aliud. licꝫ omnia sua priora intrinsica non sint ad aliud ¶ Ex ista diffinitione seqtur una regula ulis. s. ꝙ nihil ad se ipm refertur. quod patꝫ ex hoc. nam p dcā r'o est ad aliud. ergo illud ad qd refertur ē aliud ¶ Ex ista autē introducūtur 4^or ꝯclusiones determiate ¶ Prima ē Aug. pmo de trini. Nulla res seipam gignit. qꝛ ois rela^o est ad aliud. pducēs refertur ad pductū. ḡ est aliud a pducēte ¶ 2^a ꝙ idē nō pōt agere in seipm nec mouere seipm. qꝛ tam agēs ꝙ mouēs referūtur. unū ad passum. aliud ad motum. ergo cū r'o sit ad aliud distictū. opꝫ ꝙ passū n differat ab agēte ⁊ motū a mouēte. ¶ 3ª ꝯclusio ꝙ excedēs necessario distinguitur ab excesso. qꝛ excedēs ⁊ excessuꝫ referūtur rōne iequalitatis. ⁊ p ꝯñs unuꝫ ab a^o distiguitur. ⁊ nō solū ē nō idēntas. sꝫ alitas quedā ex quo rela^o reqrit ṫmini alteratem. Ex ista ꝯclusiōe seqtur eui...ēter ꝙ essentia ⁊ ꝓprietas aliquo^o distiguūtur. qꝛ excedens distiguitur ab excesso. sed essentia diuia excedit ꝓprietatē. ergo essentia diuia distiguit aliquo^o a ꝓprietate. ¶ 4^a ꝯclusio ꝙ cōe distiguitur a ꝓprio ¶ Nam cōe refert ad ꝓpriū. ergo distiguitur a ꝓprio. Ex hoc formetur sill's de essentia ⁊ r'one. Omne cōe distiguitur a ꝓprio. sed essentia diua ē cōis. ⁊ rela^o ꝓpria. ergo essentia diuia distiguit a r'one. Intelligēdum tamē ad euidētiā istoꝝ ꝙ 4^or sunt rōnes a seiuicē abstrahētes. ¶ Prima rō est relatiua. a qua abstrahit rō r'onis. qꝛ quod refert r'one refert. ergo causa formalis relatiui in q̄tum relatiuū ē relatio. sꝫ ois causa formalis abstrahit ab eo cui^o ē causa formalis. ḡ rō formalis relatiōis abstrahit a relatiuo. rō ergo relatiui ē pma. rō r'onis ē 2^a. 3ª que abstrahit a rōne relatiōis ē ratio respect^o accipiendo ꝓprie relatiōem p 1ª que ē in gñe relatiōis. patꝫ. qꝛ respect^o iuenitur in deo, non tamē relatio ¶ 2° patꝫ h^o idem. qꝛ illud quod est cōe ad multa p̄dicamenta abstrahit ab illo quod est in uno illorū. sed respect^o est cōis ad multa p̄dicamenta. qꝛ ad septeꝫ quod p nūc suppono. ⁊ patꝫ satis ex rōnibus diffinitiis eoꝝ. Relatio aūt ꝓprie sumpta est p̄cise in uno illoꝝ septē. ergo rō respect^o abstrahit a relatiōe ꝓprie sumpta. ¶ 4^a rō que abstrahit ē habitudo ¶ Habitudo eīꝫ abstrahit a respectu. habitudo eim est inter diffinitiōem ⁊ diffinitū. non tamen relatio ponitur iter ea. ¶ Simil'r ponimus multas habitudines inter pfectiōes diuias que non sunt relatiōes ¶ Ex istis apparet ꝙ licꝫ sit habitudo inter essentiā ⁊ relatiōeꝫ alietatis ⁊ iequalitatis ⁊ multe tales, nō tñ est inter ea relatio ¶ Sil'r de omnib^o aliis exceptis psonis que sunt in diuis ¶ 2° inquirēdum est de ꝓprietatib^o relatiōis. ⁊ hic dico s^m Aug. in suis cathegoriis ꝙ 4^or sunt ꝓprietates. ¶ Prima ē ꝙ ꝓpriū ē relatiōi ꝙ coitelligatur cū suo ṫmino. Omne eīꝫ qd est ad se uel sḡnatur sumēdo quod nō est ad aliud. pōt itelligi nullo alio coitellecto. rela^o autē si debeat itelligi necessario reqrit suuꝫ ṫminū coitelligi ¶ 2^a ꝓprietas est ꝙ omia relatiua dicūtur ad ꝯuertētiā ¶ Hanc ponit Aug. 5°. de trin. ubi declarat de psonis qi o

dicunt ad 9uertētiā ¶ 5ª ē q relatiue opposita sunt in eodē susceptibili p 9parationem ad diuersa. qz pōt a simile esse b. & dissimile c. s᷑m idē fundamētum. non sic de aliis oppositis. ¶ 4ª ppriꝭtas ē mod⁹ pdicationis. Recipit eīm pdicatiōem in obliquo. qz relatio h᷑ ips quod ē aliorū ē uel alteri⁹. & sic pdicatū distinctiuū relationis ē in obliquo. qd nō 9uenit aliis itelligēdo de pdicato ex genus r̃lonis. non autē de pdicato in genere ¶ Cōtra istas pprietates arguitur 4ʳ. ¶ Primo 9 pmaȝ. Quicūqz intelligit actū uidendi necessario coitelligit obiectū. sed 9stat q act⁹ uidēdi nō ē relatio sed absolutū. ergo hoc nō ē pprium relationi q non possit itelligi sine 2° coitellecto ¶ 2° 9 2ᵃᵐ sic. Creatura refert realʳ ad deū & non econuerso. similʳ scia ad scibile & non econuerso. ꝗ cum ista sint correlatiua. uidetur q omnib⁹ relatiuis nō 9ueniat dici ad 9uertētiā ¶ 3° 9 3ᵃᵐ. qz tūc rō boni esset relatiua. Aliquid autē non pōt esse bonum uni & malū altri. sicut passio xpi fuit multis bona. aliqbus autē mala ¶ 4° 9 4ᵃᵐ. quia de omni absoluto pōt fieri pdicatio i obliq° qz anima ē hominis & albedo ē alic⁹ sbiecti. ¶ Ad pmum dico q act⁹ itelligēdi uel uidēdi cū respectu ad obiectū null⁹ pōt uidē nec itelligere sine obiecto. sed hoc non est ratiōe absoluti quod est i actu. sed rōne respectus fundati in illo absoluto non pōt intelligi sine obiecto coitellecto. qualitatē autē illaȝ que ē absoluta in actu ut pcindit a relatione que ē act⁹ ad obiectū. certe ista pōt intelligi sine quocūqz alio simul cointellecto sicut et alia absoluta ¶ Ad 2ᵐ dico q oīa relatiua dicitur ad 9uertētiam. Quando aūt dicit de scibili & scia. Dico q scibile 2ᵘ fūdamētali dicit ad sciaȝ ¶ Unde ualde supficialʳ 9siderāt ꝗ dicūt q scibile nō refert ad sciaȝ. ȝ pōt eē sine scia. Licȝ .n. de⁹ de quo magis uidet possit esse sine creatura. tamē nō pp̄ter hoc debȝ dici ꝗn de⁹ respectū fundamentalem habeat ad creaturā. mediāte quo dicitur ad 9uertētiaȝ. sicut creatura creatoris creatura. ¶ Ad 3ᵐ dico q rō boni abstrahit ab absoluto & reˡᵒ. Aliqñ autē non accipit bonum absolute. ȝ bonū p 9uersionem. & bonū sb tali rōne sumptū erit relatiuū. hec ē bonū huic. & conueniēs huic. ¶ Ad 4ᵐ dico q ly quādo pdicatio fit in obliquo coitelligit respectus. Unde in tali pdicatiōe aīa hoīs uel albedo fortis licȝ aīa sit aliquid absolutū. tamē ip coitelligitur respect⁹ quo aīa ē ad hominem & quo albedo ad sortem ¶ 3ᵐ inqrendū ē quot sunt modi relationū. & qītū ad h᷑ dico q 4ᵒʳ distictiōes inueniūtur in eē. ¶ Pria est diuisio qua diuiditur r̃lo in relationem s᷑m eē & in relatiōem s᷑m dici ¶ Intelligo aūt p relatiua s᷑m dici illa que sunt aliorū pdicamētorū. & s᷑m se sunt absoluta. intelliguntur tamē cū habitudine ad aliud. sicut aīa licet sit quid absolutū & sba ipsa. tñ itelligit cū habitudie ad homiem. ita q non itelligo q ista habitudo coitellecta cū aīa & sic de aliis sit relatio rōnis. sed ē uere realis ¶ Relatiua autē s᷑m esse sunt que s᷑m totā naturaȝ suam & totū illud quod sunt. sunt in pdicamento r̃lonis. & sic itelligo ut paternitas ¶ 2ᵃ diuisio r̃lonum est in r̃lones rōnis que sunt ab aīa fabricate & in aīa obiectiue. & in relationes que nō sunt fabricate ab itellectu. ȝ sunt in rerum natura circumscripto omni opatiōe intellect⁹ ¶ 3ᵃ diuisio est in r̃lones disquipantie que sunt alteri⁹ spēi in utroqȝ extremorū que necessario sunt inter extrema alteri⁹ & alteri⁹ rōnis. & in relatiōes eqpātie que sunt eiusdē rōnis in utroqȝ extrēo. ¶ 4ᵃ diuisio ē in r̃lones suppōnis que sūt principaliores. & in relatiōes suppositionis que sunt inferiores & min⁹ principales. ¶ Exēplū: domin⁹ & seru⁹. Sic ergo patēt iste 4ᵒʳ diuisiōes relatiōis ¶ Sed nūqd ē inueniri disiōem s᷑m dici & s᷑m esse i aliis pdicamētis. Dico q sic. sicut patȝ in gñe sbe. Dīa .n. sbalis qītum ad eē est in gñe sbe. & tamē s᷑m dici est in genere qualitatis ¶ Similiter figura que ponitur in genere qualitatis est solum s᷑m dici in genere qualitatis. & s᷑m esse i gñe r̃lonis. qz ē formalis respect⁹ ¶ Silʳ scia s᷑m dici est in gñe r̃lonis. s᷑m eē i pdicamēto qualitatis ¶ Alteri⁹ ponitur alia distictio quā ponit doctor de r̃lonib⁹. quia quedam sunt trāscēdentes que non sunt alicui⁹ pdicamēti. Alie autē sunt que ponūtur i pdicamento ¶ Sed notādum ē de istis r̃lonib⁹ trāscēdentib⁹ q sunt 4ᵒʳ genera relationuȝ

trāſcendētiū. ¶ Primū gen⁹ ē rl'onū illa⁊
que ꝯueniūt enti in q̄tum ens ut abſtracti a
p̄dicamentis ⁊ a paſſionib⁹. ⁊ tales ſunt habi
tudines ordinis ⁊ diſtictiōis que ſunt inter
ens ⁊ ei⁹ paſſiōes. ſ. bonū uerū ⁊ huiuſmōi.
¶ 2ᵐ gen⁹ ē rl'onum q̄bus dicitur ēs. ſicut
ſunt rl'ones idētitatis ⁊ diuerſitatis. Idem
eīm ⁊ diuerſum diuidūt ens. ¶ 3ᵐ genus
ē rl'onū que circuīt omne gen⁹. ſicut ſupi⁹
⁊ inferi⁹. iſte eīm ſunt in omni genere ¶ 4ᵐ
genus rl'onum trāſcēdētiū ē illa⁊ que ſūt
in deo. ⁊ breuiter de omnib⁹ talib⁹ rl'onib⁹
talis regula datur. q̄ omnis relatio que nō
eſt diſticta realr̄ a fundamēto uel ſbiecto eſt
ex ſe trāſcēdens. Et huius rō eſt. q̄ꝛ omnis
relatio que ē diſticta in gn̄e rl'onis uel ī ali/
quo alio genē p̄ ſe ⁊ directe ē accidēs. rl'o aūt
que ē cum fundamēto eadē realr̄ nō pōt eſſe
accn̄s. ¶ Alia diuiſio relationū quā ponit
doctor eſt. q̄ quedā ſunt rl'ones extrinſicus
aduenictes. ⁊ alique intriſicus aduenictes.
Relatiōes intriſicus aduenicntes ſunt que
poſitis extremis inaſcuntur ¶ Extriſic⁹ ad
uenictes nō naſcūtur poſitis extremis abſo
lute. imo ſtātib⁹ extremis in actu nō pōitur
reſpect⁹ ille. ſed ponitur reſpect⁹ ille p̄ nouā
actiōem poſſe acqri ſine abſoluto. ¶ Sed ꝯ
iſtam diſtictiōem arguit 4ᵒ ¶ Primo ſic.
Nam ubi ponitur reſpect⁹ extrīſec⁹ aduē/
niens. ⁊ tamē poſito corpe ⁊ loco neceſſario
ponitur ubi ¶ 2ᵒ idē patz de qn̄. poſito. n.
tēporali ⁊ tēpore neceſſario ponitur qn̄. 3ᵒ
p̄z idē de ſitu ¶ Nā poſito corpore ⁊ ei⁹ p̄ti
bus ponitur ſitus. ¶ 4ᵒ idē apparet de ha/
bitu. poſito eīz corpore ⁊ aliquo circa cor
pus ſtatiz inaſcitur habit⁹. ⁊ ita iſte rl'ones
erūt intriſic⁹ aduenictes. ¶ Ad p̄mū dico
q̄ ubi nō inaſcitur poſito termino ⁊ funda
mento. Nam ſi ſtante corpore ⁊ loco ſtaret
ubi. ſequeretur q̄ nullū corp⁹ poſſet moue/
ri. cū manēat idē corp⁹ ⁊ idē loc⁹ ⁊ ſic ſemp̄
maneret idē ubi. Mot⁹ autē non pōt fieri
niſi ꝑpter uariatiōem ubi. ergo ſi ſtat ſemp̄
idē ubi ⁊ nullū acquiritur. impoſſibile eſt q̄
motus ſit ¶ Simil'r dico ad 2ᵐ. Manēte
eīz eadē re tēporali ⁊ eodē tēpore. trāſit res ō
qn̄ in qn̄ ¶ Simil'r ad 3ᵐ dico q̄ manētib⁹
eiſdē p̄tib⁹ in terra locāte ⁊ in lapide locato

uariatur ſit⁹ ¶ Simil'r ſi armis circa corp⁹
ponātur nō neceſſario ꝯſurgit habitus niſi
ſit ꝯſcriptū armis ¶ Sed hic ſunt diffi.
Prima eſt. ſi omnis relatio intriſic⁹ adue
niens ſit de genere rl'onis ¶ Doctor uide/
tur dicere q̄ ſic ponēs dcām inter reſpectus
de gn̄e rl'onis ⁊ alios reſpect⁹ ponit iſtā di/
ſtinctiōem. ¶ Cōtra hoc arguo 4ᵒ. ¶ Nam
reſpect⁹ loci ad locatū ē reſpect⁹ extrinſicus
aduenīēs ⁊ tamē non eſt in gn̄e ubi. q̄ꝛ ubi ē
reſpect⁹ locati ad locū. Non uidetur autem
poſſe reduci niſi ad gen⁹ rl'onis. ergo ⁊c.
¶ 2ᵒ eodem⁹ pōt argui de quādo ¶ Reſpect⁹
eīm tēporis ad rē tēporalē non ē in gn̄e qn̄.
q̄ꝛ reſpect⁹ ille qui ē de illo gn̄e qn̄. eſt in re
tēporali ad ipm̄ tēpus ¶ Cōſtat autē q̄ non
eſt intriſicus aduenīēs ¶ 3ᵒ ſic ¶ Unio aīe
ad corpus eſt reſpect⁹ extriſic⁹ aduenīēs. et
tamē in nullo ponitur ſex pricipioꝝ ¶ 4ᵒ.
Omne accidēs ut uidetur neceſſario pōitur
in aliquo p̄dicamēto. ſed non apparet ī ali/
quo alio poſſe poni unio nature humāe ad
Verbum, ergo in p̄dicamēto relatiōis ¶ Ad
p̄mum dico q̄ licz numer⁹ p̄dicamētoꝝ non
poſſit demonſtrari. tamē bonum eſt negare
quod ab omnib⁹ ſupponitur. ⁊ maxime ab
Aug. ⁊ ideo non negādo ſed ſupponēdo di/
co q̄ omne relatiuū ⁊ omnis relatio talis de
q̄bus ē facta mētio. ē in aliquo p̄dicamento
q̄dditatiue uel reductiue ¶ Unde ad p̄mus
dico q̄ licz iſte reſpect⁹ qui ē loci ad locatum
non ſit de p̄dicamēto ubi directe ⁊ q̄dditati
ue. tamē reductiue eſt in p̄dicamēto ubi.
¶ Ad 2ᵐ eodem⁹ dico q̄ reſpect⁹ ille tēporiſ
ad rē temporalē ē reductiue in p̄dicamento
quādo. licz nō ſi directe ¶ Ad 3ᵐ de uniōe
dico q̄ licz ſit diffinibile. tamē poteſt dici q̄
reducitur ad p̄dicamētum ubi ꝑpter p̄ſentia
litatē ¶ Ad 4ᵐ dico de unione nature hu/
mane ad Verbum. licz ſit magnū dubiū opꝫ
uidere ⁊ dicere dubitādo. ſi dicatur q̄ redu
catur ad ubi. non uidetur inconueniēs. tamē
dico q̄ hoc eſt ualde methaforice dictum et
ī m ꝓprie ¶ 2ᵃ diffi. Generare ⁊ gn̄ari di/
cere ⁊ dici ſunt de genere rl'onis. ⁊ tamē nō
ſemp̄ manēt manētib⁹ extremis. quod patꝫ
maxime de gn̄atiōe. q̄ꝛ genitū q̄ diu eſt non
ſemp̄ gn̄atur. ſed ſolū p̄ illo ſigno p̄ quo

recipit eē. Dico q̄ 4ᵒʳ sunt gdᵘˢ ī respectibᵘˢ
intrinsecus aduenientibᵘˢ ¶ Primᵘˢ ē illorū q̄
ɔsurgūt positis extremis de necessitate sim
pliciter. ita q̄ p quācūq₃ potētiam oppositum
non pōt fieri. sicut sunt respectᵘˢ creature ad
deū. q₂ sic necessario ɔsurgūt ¶ Alie sunt re
latiōes que exsurgūt necessario necessitate
solū ḃᵐ quid. sicut similitudo ¶ Potest eim
deᵘˢ ut īferiᵘˢ patebit ⁊ sup̄ patuit facere duo
alba sine similitudine. ⁊ ideo licȝ positis al/
bis ɔsurgat similitudo. tamē oppositum pōt
esse. Alie sunt eque necessario ɔsurgūt posi
tis extremis. tamē non simplr. sed preuia
aliqua dispōne. sicut paternitas ⁊ filiatioⁿ.
q₂ si deᵘˢ creasset me ⁊ patrē meū nō fuissent
respectᵘˢ paternitatis ⁊ filiatiōis. sed tamē
posito actu generādi. necessario insunt una
uel alia necessitate ¶ Alie sunt que necessa/
rio ɔsurgūt positis extremis nō inesse p sp.
sed in esse in fieri. sicut generatio que ē res/
pectᵘˢ pducētis ad pductū in fieri. posito p
ducto in fieri necessario ɔsurgit. sed in eē nō
stant ille rl'ones. nō sic aute est de actiōe iᵃ
que ponitur respectᵘˢ extrīsicᵘˢ aduemēs. q₂
q̄ntūcunq₃ ponātur extrema ⁊ approximen
tur non sequr necessario relatio. sed potest
oppositū euenire. sicut patȝ in Daniele de tri
bus pueris. generare ergo ⁊ dicere sunt de
genere rl'onis que ɔsequūtur extrema soluȝ
in fieri ¶ Quātum ad 4ᵐ pncipale uiden
dum est si relatio sit ens in aīa uel ex̄ aīaȝ.
Introducūtur hicᵘˢ 4ᵒʳ dicta solēniuȝ docto/
rum ¶ Primū ē q̄ omnis relatio ē ab aīa fa
bricata ¶ 2ᵐ dictū ē q̄ rl'ones reales sunt
ille ad quas fabricādas ɔpellitur itellectus.
Relatiōes autē rōnis sunt ad quas fabricā
das nō ɔpellitur itellectᵘˢ ¶ Extrema eiȝ rela
tionis realis ɔpellūt intellectū ad causandū
ɔceptū de rl'one illa. sicut duo alba de simili
tudine. non sic de alus ¶ 3ᵐ dictū ē q̄ re/
lationes sub rōne originis manēt i diuinis.
non tamē sub rōne rl'onis ¶ 4ᵐ dictū ē q̄
relatio ɔpletiue ē ab aīa. materialr aūt siue
fundamētalr est in re ex̄ ¶ Sed ista non
possunt stare. Ideo ɔ̄ pmum dictuȝ arguo
4ᵒ ¶ Primo sic logicalr. Sicut ēs diuid
in aīa ⁊ ex̄ aiam. ita rl'ones in reales ⁊ rōis.
sed p̄ma diuisio nō pōt stare si ponantur oīa

entia ab aīa fabricata. ergo nec 2ᵃ ¶ 2ᵒ. q̄n
aliquod diuisum est reale ⁊ ex̄ aiam diuidētia
sunt ex̄ aiam. sed ens diuiditur in. x. p̄dica/
menta. ens dico reale ⁊ ex̄ aiam. relatio autē
est unū. x. p̄dicamētoȝ. ergo rl'o erit ens ex̄
aiam ¶ Cōfirmatur. quia. x. predicamenta
sunt. x. rerū pncipia ¶ 3ᵒ arguitur phisice
sic. Illud quod cognoscitur p sensum ē rea
le. sed relatio ē huiusmodi. qnam istātia sol'
a terra ē relatio quedā. Cōstat aūt q̄ pōt test
cognosci p sensum ¶ Cōfirmatur. q₂ omne
intuitiue cognitū est in re. sed ordo. distātia
⁊ huiusmodi sunt talia. ¶ 4ᵒ methaᶜᵉ. Co/
ordinatio ⁊ decor ētiū non ē precise i anima.
sed decor entium ordo est ⁊ relatio quedam.
ḡ ⁊c ¶ Similr pductio rei uidetur realis.
aliōqn itellectᵘˢ oīa pduceret. sed pductio
rei ē relatio. suū eim esse est ad aliud. ḡ ⁊c.
Similr theoloᶜᵉ. si repugnaret rl'onibᵘˢ eē
reales tūc nulla relatio esset realis. cū ergo
psone diuine ponātur ɔstitui relationibus.
ponerētur ɔstitui p entia rōis quod uidetur
flm. ergo ⁊c ¶ Cōtra 2ᵐ dictum quod est
Petri arguo 4ᵒ ¶ Primo sic. Nullū obie/
ctum ɔpellit intellectū cognoscētem solū ab
stractiue ad cognoscēdum que sibi insunt p
accn̄s. sed multe rl'ones sunt reales que in
sunt fundamēto siue obiecto p accn̄s. ergo ⁊
maior uidetur manifesta. q₂ qua rōne unū
⁊ aliud. ⁊ sic cū exn̄tia ɔuemat p accn̄s. pos
set itellectᵘˢ abstractiue cognoscēs ɔgnoscere
utrū obiectū existat uel nō existat ¶ Silr
repñtatiū repñtat uniformiter. cū ergo
alia que sunt p accn̄s uariētur. repñtatiuū
aliquādo flm representaret ¶ Minor de se
nota est. Nam colūpne p accn̄s ɔueniūt esse
sursum uel deorsum. ⁊ sic de multis aliis re
latiōibᵘˢ. ergo ⁊c. ¶ 2ᵒ ɔ̄ᵐ illud dictū ¶ Il
la habitudo que cognoscitur liis extremis
cognitis necessario ē realis. sed cognitis ter
minis ppōis p se note ɔgnoscitur habitudo
necessario ⁊ ɔplexio. ergo inter eos erit re/
latio realis. ¶ Cōtra 3ᵐ dictū iqō ē eiusdeȝ
arguo sic. Omne illud cui ɔpetit relatiōis
diffinitio ⁊ rl'onis ppȓietas est relatio. sed
huiusmodi ē origo. patet de diffinitiōe su/
perius data. patȝ etiā discurrēdo p pp̄etaᵗᵉˢ
supius nūatas. ergo ē relatio ¶ Si tamen

doctor iste solēpnis intendit dicere q̄ relatio
que sit de genē r̄lonis non sit i diuis. credo
q̄ uerū dicat. q2 nihil quod ē in genē ē i diui
nis. tamē alicui quod ē in deo ɔperit diffi°
r̄lonis supius data. ¶ Contra 4ᵐ dictum
arguo quadrupl̄r ¶ Primo sic. Nullū ab/
solutum pōt esse de rōne diffinitia relatiōis
accipiēdo rōem diffinitiam non illā que dat
p additamētum. sed illā ppri generis. sed
ſᵐ istud dictū omne quod est ex̄ ē absolutū.
uel si non. habetur ppositū. ḡ nihil quod sit
ex̄ erit de rōne diffinitiua r̄lonis. ꝛ p ɔn̄s nō
erit ɔstitutiuū r̄lonis. q2 ratio diffinitiua
datur p ɔstituēntia. ¶ 2° sic. Nullū absolu
tum pōt eē de q̇dditate r̄lonis. sed omne qō
est ex̄ est absolutū. uel si nō. habet ppositū.
ḡ si aliq̄d sit ex̄ non poterit eē de q̇dditate
r̄lonis. Cōstat autē q̄ si r̄lo eēt ex̄ ēte i aia
ꝛ ente ex̄. q̇dditas r̄lonis esset ex̄ istis duo/
bus sicut q̇dditas homis ex̄ materia ꝛ for/
ma. Maior ē de se nota. Primo. q2 ex eo
q̄ ē ad se ꝛ ex eo q̄ ē ad aliud non ɔstituitur
aliq̄d unū p se in aliquo genē ¶ Sil̄r rela°
ſᵐ iotū illud quod ē. ē ad aliud. ḡ nihil iclu
dit de esse ad se ¶ 3° arguo p uiā diuisiōis
sic. Quicq̄d est in rex̄ natura. uel ē ad se. uł
ad aliud. sed ſᵐ te q̄cq̄d ē ex̄ ē ad se. ḡ rela°
non erit aliquid rex̄ que sunt ex̄ ꝛ cū talib⁹
repugnat esse i rerū natura. r̄loni repugbit.
¶ 4°. Nam si hoc esset uex̄. tūc r̄lo eēt ens
phibitū. qi chimera ideo ē ens phibitū. qa
est ex ptib⁹ incōpossibilib⁹. sed magis sūt
incōpossibilia ens reale ꝛ ens rōis q̄ homo
capra ꝛ ſpens. ergo magis erit phibitum.
¶ His uisis dico ad q̄ōnem quādo querit
Utrū relatio sit quid ¶ Dico q̄ q̇d accipitur
quadrupl̄r ¶ Primo ut distiguitur ɔ̄ adali
quid ¶ 2° ut distiguitur ɔ̄ modū ¶ 3° ut di/
stinguitur ɔ̄ nihil uel ens phibitū. 4° ut di
stinguitur ɔ̄ ens in actu ¶ Si pmo° accipit
dico q̄ rela° non ē q̇d illo° accipiēdo q̇d. 2°
dico q̄ ē q̇d. q2 q̇d dicit rōem formalem ¶ 3°
etiā modo q̄ ē q̇d. q2 non ē ens phibitum. s3
pōt esse sicut q̇dditas absoluta ¶ Si autē
4° accipitur ut distinguitur ɔ̄ ens in actu.
Dico q̄ sicut q̇dditas multox̄ absolutorū
est aliq̄n in potētia aliq̄n in actu. nec alterū
sibi determinat. ita q̇dditas r̄lonis.

SECUNDO Posito q̄ rela° sit
q̇d ꝛ in rex̄ natura. quero de ea i
compatiōe ad fundamētum. ꝛ pri°
Quero Utrū rela° differat real̄r a funda/
mento. q̄ sic. Aug. de trini. Omne quod
ē ad aliud ē aliud ab eo quod relatiue dicit.
¶ Cōtra p eūdem. Si ē aliq̄d pter illō. ergo
differt a seipso ¶ Hic dicūt aliqui ɔcedētes
q̄ relatio est ex̄ q̄ r̄lo nō differt a suo fun/
damēto. q2 duo alba sunt seipsis silia nul/
lo addito ꝛ hoc real̄r ¶ Sed ɔ̄ istud arguo
quadruplici uia ¶ Primo p uiā originis ꝛ
călitatis sic. Omnis effect⁹ differt realiter a
sua causa. cū nulla res seipam cāre possit ex
pmo de trini. sed relatio cū adueniat de no/
uo fundamēto ꝛ nulla cā materialis possit
sibi assignari nisi illud in quo ē. s. fundamē
tum. relinq̄tur q̄ necessario distiguef a suo
fundamēto ¶ Cōfirmatur. qi nihil origia
tur a seipso. sed forma originatur a mate/
ria ꝛ relatio ut quedā forma. a fundamēto
ut a materia. ergo distiguitur ¶ 2° p uiā
ḡnatiōis sic. Quādo aliqua ita se habēt q̄
unū pducitur alio nō pducto illa differūt
real̄r. q2 unū ē quādo altrū non ē. sed h°
sunt fundamētum ꝛ r̄lo. ergo fundamētum
pducitur ꝛ relatio non ¶ 3° p uiā corrup/
tiōis sic. Quādo aliqua ita se habēt q̄ unū
corrūpitur alio non corrupto illa differunt
realiter. sed huiusmodi sunt fundamētum
ꝛ relatiō. contigit eīm r̄lonem destrui tota
liter remanēte fundamēto. ergo ꝛc̄ ¶ 4° sic.
p uiam sepatiōis. q2 fundamēto nō repugt
eē sine r̄lone. sil̄r omne accn̄s uidef real̄r
differre a sbiecto. cū ab eo depēdeat. s3 r̄lo
est uere accn̄s. ergo non pōt esse idē cū fun/
damēto ¶ Dicūt aliqui ad omia ista q̄ qn̄
fundamētū ḡnatur omnia ista ḡnantur. s.
r̄lones ꝛ semp manēt cū fundamēto. Unde
dicūt q̄ r̄lo similitudis que ē inter duas al/
bedines dicit unā albediem aliā ɔnotando.
sed quādo extremū non ē. tūc ɔnotatio nō ē.
ideo non denomiat ¶ Contra hoc. q2 ista
ɔnotatio aut ē eadē cū ipsa albedine totalr̄.
aut non. si non. habeo ppositū. si sic. ergo
stante albedine q̄tumcunq3 alia albedo de/
struatur illō stabit. ꝛ sic extremo destructo
stabit ɔnotatio ¶ Ad h° dicūt aliq̄ q̄ ɔnōtio

ista non est nisi ille due albedines. ꝛ ideo dicit ꝙ ꝯnotatio differt ab hac albedine ꝑ aliquid quod dicit utrūqꝫ ¶ Uel sic. licꝫ similitudo differat realiter ab albedine una ꝑ aliā. non tamē a duabꝰ albedinibus simul sumptis. Ideo dico de ꝯnotatiōe. ¶ Sed ꝯ hꝰ arguit dupl'r ¶ Primo sic. Quicqd absolutū est in duabꝰ albedinibꝰ simul exñtibus. totū est in duabꝰ succedētibꝰ sibi iuicem. sed sil'i tudo est in duabꝰ albedinibꝰ simul exñtibꝰ. ergo erit in duabꝰ succedētibꝰ. sed hꝰ ē fl'm ꝙ similitudo dicit aliquid ꝑter duas albedines simul sumptas. quia si nihil aliud dicēt nisi duas albedines. ꝛ due albedies ita fuerunt ꝗtum ad omnia absoluta que sunt in duabꝰ albedinibꝰ successiuis sicut ꝑmanentibus. ergo habetur ꝓpositum. ¶ 2ᵒ. qcqd absolutū pōt deꝰ facere i duobꝰ ꝑmanētibꝰ absolutis. pōt in duobꝰ absolutis successiue se habētibꝰ. qꝛ priꝰ non uariat ꝑ posterius. Duratio aūt rei in potētia obiectiua posterior est ipsa re durāte. ꝛ ideo si aliqua sint ꝯpossibilia ex se. tūc ꝗtūcunqꝫ uariet duratio que ē posterior poterit simul fieri. si ꝗ fuit in eis relatio quādo erūt duo alba simꝉ que relatio nihil dicit preter duo absoluta duoꝝ alboꝝ ¶ Eodemꝰ poterit deꝰ facē ꝙ r'lo sit iter ea ut successiue se habētia. ꝛ sic albedo uere erit similis illi que nūc non ē. sed cras erit quod ipsi negāt ¶ Si dicas nō seqꝉ sed ibi requiritur simultas que non est.

¶ Cōtra. Aut simultas est aliquid ꝑter albedines. aut nō. si non. ergo sicut priꝰ de similitudie. si sic. aut absolutū ꝛ etiā ut priꝰ aut respectiuū. ꝛ tūc habetur ꝓpositū ¶ Dico ꝗ ꝙ relatio actualis ꝛ formalis que ē de genere r'onis est uera res real'r distincta a fundamento. Non eim ꝑmum ꝑncipiū ad sensuꝫ debet negari ꝑpter qualscūqꝫ istātias quas facile est euadere. oppositū autēꝫ repugnat ꝑmo ꝑncipio ad sensum ¶ Sed ꝯ hꝰ istatur quadrupl'r. ꝛ primo qꝛ seqtur ꝓcessus in infinitū. qꝛ due sil'itudines dicūtur similes sicut due albedines dicūtur similes cū equaliter sint eiusdē spēi. ꝛ alie dicētur sil'es eodē modo sicut ꝑme. ergo ꝓcessus in infinitum.

¶ 2ᵒ seqtur ꝙ in eadē re erūt ifinite r'ones. Nam quecūqꝫ res ad aliā ꝯpata. aut ē sil'is uel dissil'is. cuꝫ ꝗ sint infinite rēs distincte quelibꝫ illaꝝ habebit ad omnes alias relationes sil'itudinis uel dissil'itudinis. ꝛ sic infinitas ¶ 3ᵒ sic. Non eim uidetur qn oēm rem ab alia realiter distictam deꝰ facere posset. cū ergo relatio sit uera res distīcta realiter a fundamēto. uidetur ꝙ deꝰ eā a fundamento poterit separe. ꝛ sic ꝑ seipsam facere.

¶ 4ᵒ. Prius pōt fieri sine posteriori real'r distincto. sed due albedines real'r distiguūtur a similitudine que est inter eas. ꝛ sūt priores natural'r ea. ergo deꝰ pōt eas facere sine sil'itudine. ꝛ sic non erunt similes ¶ Ad ꝑmum dicit doctor ꝙ in talibꝰ est ꝓcessus status in 2ᵒ. licꝫ eiꝫ alba quo ad se dicuntur similia. non tamē sil'itudies. ꝛ ideo est statꝰ in 2ᵒ. qꝛ uel sunt sil'es seipsis. uel non sunt ꝓprie sil'es. qꝛ effectꝰ formalis nō ꝑdicatur de sua causa formali ut albū de albedine. ꝛ ꝑ ꝯñs nec sil'e de sil'itudine ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ non apparet mihi magnū onus portam habere in se ifinitas r'ones. Nam quelibꝫ res que est in uniuerso habet ordieꝫ ad quācūqꝫ aliā que ē i uniuerso. ꝛ cū forte sint ifinita nūo i uniuerso quelibꝫ habebit ifinitas relationes ad ifinita nūo. hoc apparꝫ i ꝯtibꝰ ꝯtinui que ut dictū ē de ratia sunt ifinite ꝛ distīcte ꝛ unite. in qualibꝫ ergo fundantur respectꝰ ad qualibꝫ aliā. ꝛ sic in qualibꝫ fundantur respectꝰ infiniti. nec est incōueniens nec in habētibꝰ grossum intellectū ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ oēm rem distictam ab aᵒ ꝛ ꝑorem deꝰ pōt separe. sed posteriorē non. hoc eim reqrit ordo essentialis ꝛ necessariꝰ si ē simpliciter necessariꝰ. Relaᵒ aūt ē posterior fundamēto ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ deꝰ pōt facere sine sil'itudie actuali ꝛ realiter distīcta duo alba. tamē ipsa remanent similia similitudine fundamētali que nō distiguitur realiter ab eis. tamē non sic ē de actuali ¶ Sed ꝯ sunt alique diffi ¶ Prima. qꝛ tūc si differret realiter non esset ita simplex similis sicē albedo albedo ꝑ se. cuiꝰ oppositū cōiter dicitur.

¶ Dico ꝙ demonstratie ꝓbatur ꝙ ꝯclusio est uera. ꝙ non ē ita simplex res que ꝯstituitur ex tribꝰ diuersoꝝ geneꝝ ꝛ ex rebꝰ realiter differētibꝰ quarū una sit in potētia ad aliā. sicut una illaꝝ. nec ꝑpter hoc debet negari

ꝯpositio si nō uideatur ad oculū hoc pom cū alio uel in alio. ¶ 2ª diffi. q2 tūc uidetur ꝙ ad rōnem possit esse mutatio ¶ Dico ꝙ ad rōnem ē uera mutatio. sed tamen non ꝑ se 3ᵒ. q2 nisi aliquid aliud priᵘˢ termiet motū ipsa non pōt terminare. ⁊ sic negāt auctores. ¶ 3ª diffi. si relatio ꝓducitur ꝓductione si/bi ꝓpria ¶ Dico ꝙ sic ⁊ uere citur licȝ non ꝑ se modo ꝓdicto ẜm potētiā naturalē. tamē ꝑ potētiā diuiam posset ꝑ se terminare uerā ⁊ realē ꝓductiōem ꝑ se 3ᵒ ¶ 4ª diffi. q2 si ponatur ꝙ ꝓducitur tūc uidetur ꝙ agēs crea tum poterit agere in ꝗtūcūqȝ distās. quia albo exīnte rome si fiat albū in anglia citur ista similitudo in albo rome ac si nō distaret. ¶ Dico ꝙ sicut inferiᵘˢ ostēdetur in agēti/bus naturalibus ⁊ methaforicis aliud ⁊ aliud est. Agētia eīȝ phisica ꝯcernūt situm. ⁊ ideo dēterminatam ꝓpinquitatem. ⁊ talem ꝙ ultra illā non possent effectū suū causare. In methaforicis autē non ē sic. q2 abstrahūt a situ. ⁊ ideo non reqrūt dēterminatā approxi mationē. ⁊ ꝑ ꝯñs possunt agere in ꝗtūcūqȝ distās de nūo taliū agētiū ē causans rōem. ⁊ ideo nullū incōueniēs ē. ¶ Sed ex hoc se quitur ꝙ moto uno omnia mouebūtur. et sic moto digito modo causabūtur noui res pectᵘˢ in omnibᵘˢ que sunt in uniuerso. ⁊ sic omnia erūt mūta quod uidetur satis magᵐ incōueniēs ¶ Dico ⁊ ꝯcedo ꝙ si aliqd mu/tat ordinem omnia que sunt in uniuerso mu tant ordinem ad ipsum. nec est hoc magnum incōueniēs cū omnia que sunt in uniuerso sint adīuicē ordiata ⁊ sic nouū ordinē hñt. Sed adhuc sunt aliqua dubia. Primum Utrū relatio possit esse eadē cū fundamēto suo ¶ Dico ꝙ sic. q2 in essentialr̄ ordiatis ⁊ realr̄ distictis deᵘˢ pōt facere priᵘˢ sine poste riori. cū ergo fundamētum sit priᵘˢ eēntialr̄ sua rōne. si omne fundamētum esset realr̄ distictum a sua rōne. deᵘˢ posset omne fun/damētum a rōne separe. hoc autē ē incōue niens. ergo opȝ ꝙ aliquod fundamētum sit ⁊ possit esse idem cū rōne ¶ Assumptū. s. ꝙ aliquod fundamētum est quod non possit separi a sua rōne patȝ in multis. sicut crea tura non pōt separi a rōne eiᵘˢ ad deum. nec ꝯpositū a rōne quā habet ad materiam et formā licȝ ecōtrario. s. materia ⁊ forma pñt a ꝯposito separi. tamē ꝯpositū nō. ¶ Simi/liter inherentia accñtis non absoluti sed res pectiui non potest separi ab illo accñte. ⁊ ulr̄ ẜm doctorē. omnis illa relatio ē inseꝑabilis a fundamēto. ⁊ ꝑ ꝯñs eadē fundamento cui idelȝ fundamēto repugāt ex se esse sine ter/mino. sicut in omnibᵘˢ istis exēplis patet de creatura respectu dei. ⁊ sic de aliis ¶ 2ᵐ du bium dato ꝙ non omnis relatio differat a fundamēto realr̄ Utrū formalr̄ differat. uel sit idem ¶ Dico ꝙ ulr̄ omnis relatio for/maliter differt a suo fundamēto. q2 si fun/datur in absoluto patet ꝙ absolutū ⁊ respe ctiū cadūt sub oppositis differētiis diuidētibᵘˢ ens. sed in relatiōe. patȝ ꝙ fundamentū intel ligitur esse in potētia ad rōnem. ⁊ sic differt formalr̄ ¶ Ad argumētum patet.

UTRUM Relatio poterit fun/dari in relatione. ꝙ non ẜm Aug. Quod refertur priᵘˢ est ad se. sed relatio non est ad se. ergo ⁊c. ¶ Cōtra. Re latio est ꝯstituta ꝑsone. omne autē ꝯstitu/tiuū alicuiᵘˢ necessario dicitur ad aliud. ergo relatio dicitur ad aliud ¶ Hic ē itelligēdū ꝙ 4ᵒʳ sunt genera rōnum ¶ Quedā nāqȝ sunt que fundātur sup unū inꝗtū unū est. Alie sup plura ut plura sunt ¶ Alie sup po tentiam actiam ⁊ passiuā ¶ Alie sup mēsurā ⁊ mēsuratū ¶ Prime sunt rōnes eꝗparantie. ⁊ iste distiguuntur in tres relationes. que fundātur sup unū i sȝba dicūtur idēntitates. Que fundātur sup unū in ꝗtitate dicuntur equalitates ¶ Que uero fundātur sup unū in qualitate dicūt similitudies. de omnibus infra ¶ Alie autē que fundātur sup plura ut plura sunt. dicūtur relationes disꝗrantie. ⁊ iste distinguūtur ꝑ oppositum ad priores. Fundate eīm in sȝba dicuntur diuersitates. Fundate in ꝗtitate dicūtur inequalitates. sed fundate in qualitate dicūtur dissilitudi nes ¶ Relationes autem que fundātur sup potētiam actiuam ⁊ passiuā sunt in duplici differētia ¶ Quedā eīm sunt intrīsicᵉ ad/uenientes. s. rōnes ꝓducētis ⁊ ꝓducti. cause ⁊ effectᵘˢ ¶ Quedā autē extrīsicᵉ aduenienᵗ s. rōnes actiui ad passiuū. moti ad mobile

Relatiões uero mẽsure ⁊ mẽsurati sūt sicut scie ad scibile. ⁊ ad istū modū reducit ordo spẽx. tāq̃ ad primum pfectissimū generis il/larum spẽx. In isto autẽ modo sūt rl'ones tātum in altero extremorū ⁊ non mutue. in alijs autẽ sunt mutue. ¶ His pmissis sciendum q̃ in rl'onib⁹ pmi modi fundātur relationes 2' modi. nam rl'ones inter se distinguitur ⁊ habẽt ordinem ad inuicem. sic enim sb̃a prior ẽ qualitate. ita relatio sb̃e prior est rl'one in qualitate. ordo autẽ. s. prioritas ⁊ posterioritas ⁊ distictio ⁊ tales rl'ones sunt rl'ones 2' modi. sunt eim disq̃pantie ⁊ fun/dantur in plurib⁹ ut plura sunt. ¶ Simil'r i his que sunt 2' modi fundātur ille que sūt pmi. nam due dissimilitudines sunt similes. ⁊ due iequalitates ⁊ sic de alijs. ¶ Relatiões autẽ 3' modi fundātur sup̃ rl'ones pmi modi ⁊ 2'. q2 pducūtur ⁊ causātur. Similiter ecõuerso. q2 rl'ones 3' modi aliq̃n īueniunt conformes ⁊ similes sicut due paternitates. aliquādo autẽ difformes ⁊ dissimiles. sicut paternitas ⁊ filiatio. ¶ In quartis aūt eodẽ modo ẽ. q2 due rl'ones mensurati īueniunt aliquādo ɔformes ⁊ aliq̃n difformes. ⁊ sic de omnib⁹ alijs. ¶ Istis uisis ad questionem itroducūtur duo dicta negatiua aliquorum doctoꝝ. Primū ẽ q̃ relatio nõ põt fundari imediate in sb̃a. q2 iter sb̃am ⁊ rl'onez ẽ me/dium accñs absolutū. ⁊ sic ꝓpter ipfectiõem sūi non põt fundari in sb̃a. ¶ Sed istatur quadrupl'r. ¶ Primo sic. Materia cū for/ma sunt causa omniū accñtiū. est ergo sb̃a causa ⁊ accñs effect⁹. sed causa dicitur ad aliud maxie in creaturis. respect⁹ aūt causa litatis reducitur ad 2ᵐ modū. ergo uidetur q̃ sb̃a fundet rl'onem p se ⁊ imediate. ¶ 2° Omne ɔstitutū intrīsice ex aliq̃bus refertur ad illa imediate ex quib⁹ ɔstituitur. sed ɔpositum ɔstituitur ex materia ⁊ forma ⁊ itrīnsece cāusatur. ergo refert imediate sine a° medio ad materiā ⁊ formā ¶ 3°. Materia ⁊ forᵃ imediate uniūtur. q2 si mediāte aliq° accñte. sic non uniretur nisi p accñs. ⁊ sic nõ ɔstituerent aliquid p se unū. sed unio ẽ quid a respectiuus. ergo respect⁹ uniõis imediate i eis fundatur. ¶ 4°. Substāntia prior est accidẽte; sed prioritas ẽ uere relatio. ergo ⁊c. Sic'r una sb̃a s'ᵐ ordiẽꝫ eminẽtie ẽ prior ⁊ supior alia. ⁊ alia in pfectione iequalis. ista aūt oĩa rl'ones importare uidẽtur. ergo ⁊c. ¶ Dico ergo q̃ in sb̃a põt fundari aliquis respectus uere ⁊ aliqua relatio ¶ Quod ɔfirmo dupliciter ¶ Primo sic. Nam imõbile uidetur q̃ due albedines habeāt īterse ɔformitatẽ. ⁊ q̃ non habeāt due sb̃e eiusdẽ spẽi. s. duo hoies. ¶ 2°. quia si ꝓpter impfectiõem rl'onis nõ posset relatio fundari in sb̃a, multominus rela° fundaretur in essentia diuia. ⁊ cū ɔceditur q̃ rl'ones uere ⁊ rl'ones plures fundantur in essentia diuia ¶ Sed hic ẽ una diffi. q2 si sb̃a habꝫ p̃oritatem respectu accidẽtis absoluti qui sit respect⁹. eadẽ rõne uidetur q̃ debeat habere p̃oritatem ad istū respectū qui est uere accidẽs. ⁊ iteꝝ ad aliā. ⁊ sic uidetur sequi pcessus in īfinitū. ¶ Dico q̃ respect⁹ actualitatis absoluti est p̃oritas actualis et formalis. ⁊ respectu isti⁹ p̃oritatis nõ ẽ nisi p̃oritas fundamẽtalis. ista aūt ẽ passio. ⁊ sic uidetur q̃ adhuc ad illā ẽ p̃oritas ¶ Potest ergo dici q̃ p̃oritatis non est p̃oritas. ¶ 2ᵐ dictū aliquoꝝ ẽ. q̃ rela° non põt fundari in rl'one. q2 sicut materie non est materia. sed forme. sic rl'onis non ẽ relatio. sed absoluti. non eim uidem q̃n ibi sit pcessus i ifinitum in rl'onib⁹. ¶ Sed ɔ hec arguo quadrupl'r. Primo sic. Nam ita eiusdeꝫ rõnis sūt due relatiões eiusdem spẽi. s. due paternitates sicut due albedines. sed ista idẽtitas ẽ quedā rl'o etiā in absolutis realiter distincta. ergo inter duas paternitates erit idẽtitas ¶ 2°. paternitas ⁊ filiatio uidẽtur differre spẽ. est ĝ inter eas difformitas. sicut ergo inter duas pa/ternitates ponitur ɔformitas que ẽ uera rl'o ita uidetur q̃ inter paternitatẽ ⁊ filiatiõem erit difformitas que ẽ relatio ¶ 3°. Inter quecūq3 ẽ ordo in eis fundatur relatio. sed iter idẽtitatẽ ⁊ equalitatẽ ẽ ordo sicut inter fundamenta. ⁊ sic inter rl'ones dispatas erit fundare alias rl'ones q2 pri⁹ ⁊ posterius. ¶ 4°. quecūq3 distiguūtur fundāt distin/ctiõem. distictio eim ẽ respect⁹. sed rl'ones adinuicẽ distiguūtur. ergo fundāt distinctionem. ⁊ ɔ̃ñs relatio fundatur in eis. Dico ergo q̃ relatio põt esse fundari etiā rl'onis. quod ɔfirmatur sic ¶ Relatio accidentalis

realiter distincta a fundamēto ē uere accñs ⁊ ꝓ̃c inheret fundamento. sed omne quod inheret inheret ꝑ inherētiam que ē respectus fundat⁹ in ipso. relatio ḡ inherēs uere ē fundamētum inherētie que sibi inest ¶ Sed ꝯ hoc instatur. quia iter duas ꝯformitates est ꝯformitas ⁊ sic ꝓcessus in infinitū ¶ Similiter de difformitate arguit̄ ꝓcessio ĩ ĩfinitum. similiter distinctiōis ē distictio ĩ infinitum. ¶ Ad ista omnia dico ꝙ status ē in 2°. qꝛ ꝯformitates uel non sunt ꝯformes. uł seipsis sunt ꝯformes. similiter difformitates seipsis difformes sunt. similiter ꝑoritas seipsa ē prior. similiter distictio seipsa est disticta ⁊ sic de omnibus alijs. ¶ Sed hic oriūtur due diffi ¶ Prima de inherētia albedinis. qꝛ inheret albedini ⁊ pōt separi ab albedine; tūc accipio inherētiā inherentie ipsa uidet̄ inherē. ⁊ sic in talibus inherentijs erit ꝓcessus in infinitū. quia ois talis inherētia uidetur esse accñs ¶ Si dicas sicut cōiter dicitur ꝙ seipsa inheret. Contra. respectu duoꝝ ẗminoꝝ ⁊ duoꝝ fundamētoꝝ nō potest esse idē respect⁹. sed inherētia albedinis fundatur in albedine ⁊ ẗminat̄ ad supficiē. inherētia autē 2ᵃ fundatur in iherētia ꝑma ⁊ ẗminatur ad albediem. ergo nō sūt eedē. ¶ Dico sicut prius ꝙ status est in 2°. et qñ dicis ꝙ disticti sunt termini. Dico ꝙ uerū ē formalr̄. sed tamē sunt unū realr̄. nō ē aūt incōueniēs ꝙ duo ẗmini formalr̄ disticti sit eiusdem rōnis. sicut etiā sunt duo fundamēta formalr̄ disticta ¶ 2ᵃ diffi. ē de iherētia rł̄onis. ꝑ inherētiam eīm ipsa rela° ꝯpatur ad fundamētum. ⁊ ꝑ esse ꝯpatur ad ẗmiᵐ. Est ergo dubiū que istaꝝ habitudinū ē magis intrīsica rł̄oni. aut ꝯpatio ad fundamentum uel ad terminū ¶ Dico ꝙ habitudo ad ẗminū uel rō essendi ad aliud ē plus intima rł̄oni ꝙ̃ habitudo ad fundamētum que est inherētia. ⁊ hoc ꝓbo sic ¶ Quādocūꝫ aliqō cōe diditur ꝑ duas dr̄as formales ꝑ quocūꝫ signo una ꝯstituit ⁊ alia. sicut ꝑ quocūꝫ sig° corporeū ꝯstituit corp⁹. ꝑ eodē incorporeum ꝯstituit spūm. diffinitio eīm ꝯstituit ex genē ⁊ dr̄a didente. sed ens didit̄ ꝑ absolutum ⁊ respectim. ꝑ eodē ergo signo ꝑ q° absolutū est ad se. ꝑ eodē rela° sive reᵗᵘᵐ ē ad aliud. sed omne accñs absolutū pri⁹ est naturaliter ad se ꝙ̃ sit in sbiecto. ergo relatio prius erit ad aliud ꝙ̃ sit in fundamēto ¶ 2° sic. Quō ꝯpetit in ꝑmo° rł̄oni ueri⁹ ⁊ pri⁹ sibi ꝯpetit ꝙ̃ illud quod ꝯpetit sibi in alio°. sed rł̄oni ꝯpetit in ꝑmo° respicē ẗminū. ipsa eīm ĩ diffinitiōe non ē nisi aspect⁹ ẗmini. inherentia autē ad fundamētum ꝯpetit sibi in 2ᵒ°. ergo prius cōcernit ꝑmum ꝙ 2ᵐ. ¶ Ad arᵐ pꝫ.

QUESTIO DE Relatiōe in cōpatiōe ad suū fundamētum. uidendū ē de relatiōe in ꝯpatiōe ad suū ẗminū.

Et circa hoc quero primo Utrū rela° possit ẗminari ad rł̄onem. ꝙ sic ꝑᵐ Aug. Generans refert̄ ad genitū ¶ Cōtra. Spūssāct⁹ non refertur ad patrē ¶ Dic ē una cōis sententia ꝙ omnis relatio ẗminatur ad suū cꝫpositum. ⁊ hoc ꝓbatur sic ¶ Ad illud ẗminat̄ relatio ad quod ẗminaretur omni alio circūscripto. sed circūscripto omni alio a patre ꝑter paternitatē adhuc filia° ẗminaretur ad paternitatē. ergo ⁊c ¶ Contra hoc arguit doctor 4ʳ ¶ Primo sic. Omnis diffi° prior est diffinito. sed relatio diffinit̄ ꝑ terminū. ergo ẗmin⁹ est prior ea. relatio aūt opposita simul ē cū ea. ergo non ē ẗmin⁹. Maior ē manifesta siue diffinitio fiat ꝑ intrīsica priora siue ꝑ additamētum ¶ 2°. In eētialr̄ ordiatis non pōt esse circulatio. omne autē diffinitū nonficatur ꝑ diffinitiōem. si ergo relatio esset ẗmin⁹. tūc esset prior ⁊ nonor. ⁊ eadē rōne alia opposita. ⁊ sic eēt ēcula° ¶ 3°. Omnis relatio depēdet a ẗmino ⁊ a fundamento. ⁊ ꝑ ꝯñs ē posterior eis. sed rela° opposita non pōt eē prior hac rł̄one cū sit simł natura cū ea. ergo non pōt eē ẗmin⁹. qꝛ non pōt ab ea depēdere. esset eīm circul°. ¶ 4°. Omnis habitudo ĩter extrema ꝑ̄supponit extrema illi⁹ habitudis. sed omnis relatio est habitudo ĩter fundamētum ⁊ ẗminuꝫ. ergo ꝑ̄supponit ẗminū. rł̄onem autēꝫ oppositam sibi non ꝑ̄supponit. ḡ non terminatur ad eā. Ista ꝯclusio sic ꝓbata ꝯfirmatur sic quadruplicī signo ¶ Primū est de rł̄one iter causas ⁊ effectū ¶ Effect⁹ eīm prime cause ad primā cām ē relatio realis. Quero ad q̄d ẗminat̄. non ad rł̄onem realē. qꝛ nō ē. nec ad rł̄ones

rõnis. ergo ad absolutũ. ¶ 2^m signum est
q̄ scia t̃minatur ad scibile quod aliquando
non est. Quero ad q̄d t̃minatur in scibili.
non ad rl'onem realẽ. q2 non ẽ. nec ad rl'o/
nem rõnis. q2 ens rõnis non ẽ t̃min^9 rl'onis
realis. ergo op3 dicere q̄ ad absolutũ i scibi
li ¶ 3^m signũ ẽ q̄ generatio in diuis t̃mia/
tur ad essentiã. ¶ Silr generatio i creaturis
ad naturã. ⁊ non põt dici q̄ ad rl'onem op
positam. q2 illud ad quod t̃minatur gene/
ratio generatur. sed absolutũ in t̃mĩo ꝓprie
accipiẽdo generatur ⁊c. ¶ 4^m signum est q̄
passiua spiratio in diuis t̃minatur non ad
spirõnem oppositã actiam uel passiuã. sed
actiua ad essentiã ꝑse. passiua uero ad uo/
luntatem fecũdam ¶ Similr genera^o pa^{ua}
ad memoriã fecũdam. ergo ⁊c. ¶ Intelligen
dum tamẽ q̄ relatio fundatur aliquãdo in
absoluto ⁊ t̃minatur ad absolutũ. sic rela^o
silitudinis iter duas albedies. Aliqñ fun/
datur in re^{uo} ⁊ tminatur ad re^{uum}. sic distinc^o
nũalis iter duas silitudies uel spe^{ca} ¶ Aliqñ
fundatur in absoluto ⁊ t̃minat̃ ad relatiũ.
sicut ꝑeritas qua fundamẽtum dicit̃ eẽ pri^o
rl'one. fundat̃ q̄dem in absoluto ⁊ t̃miatur
ad re^{uum} ¶ Aliquãdo ecõuerso. sicut poste/
rioritas eius ad fundamẽtum que t̃minat̃
ad absolutum ¶ Sed hic sunt due diffi.
Prima. q2 omnes relatiua diffiniẽtes semꝑ
ponũt unũ oppositũ in diffinitiõe alterius.
¶ Dico q̄ non ẽ intelligẽdum ꝓpter hoc q̄
t̃minus relatiõis diffinite sit sua opposita re
latio. sed ꝑ illam ẽcũloquimur absolutũ q̄d
est ꝓpe t̃minus. sicut in diffinitiõe utimur
loco dẽe ꝓpria passione. circũloquẽtes ꝑ eã
ꝓpriam dr̃iam ⁊ essentialem. t̃minat̃ ḡ rela^o
ad fundamẽtum opposite. uel ad illud quod
fundaret si esset opposita ¶ 2ª diffi. quõ re
latiões opposite sunt simul natura si una nõ
coexigit aliam sicut t̃minus t̃minum ¶ Di
co q̄ relatio opposita est posterior fundamẽ
to uno signo. ⁊ uno signo suo t̃mino. Tũc
sic. Queciiq3 equaliter distant ab aliq^o sũt
ex hoc simul. ⁊ si sunt equaliter alicui poste
riora sunt simul. sed relatiões iste opposite
equaliter distant a t̃mino uel fundamento.
⁊ equaliter sunt posteriores. ḡ sũt sim ul.
Sed adhuc ut melt^9 ꝯclusio declaret̃ instat̃

quadruplr̃ ¶ Primo sic. Termin^9 p̃cedit
relatiõem. sed diuina essentia in filio non
p̃cedit p̃rem ut p̃r est. ḡ essentia diuia i filio
non erit t̃min^9 p̃rnitatis uel gñatiõis actie.
¶ 2°. Essentia in spũsancto non p̃cedit spi
rõem actiam. q2 spũssanct^9 cõicatur essentia
ꝑ spirõem actiam. ut habet̃. 15. de trini. cum
ḡ non p̃cedit ipsam t̃minare non poterit. cum
t̃minus etiã ꝑ te semp ponatur prior ¶ 3° ar
guo de gñatiõe passiua. Tu dicis q̄ t̃mina
tur ad absolutũ in patre s. ad memoriam.
sed memoria fundamẽtum est paternitatis
⁊ ut sic p̃cedit. nihil autẽ t̃minat nisi quod
est in patre. ḡ memoria ut in p̃re p̃cedit pa/
trem ¶ 4°. Impossibile est spũmsanctum
intelligi spiratũ anteq̄ pater ⁊ fili^9 spirent.
sed sic esset si pcnit̃ illud quod positũ est. q2
p̃us est spiratio passiua q̄ pater ⁊ fili^9 spi/
rent. quia p̃us est t̃minus eius. ⁊ sic prius
erit spũssanct^9 ¶ Ad p̃mum dico q̄ sicut
forma in ꝯposito est termin^9 gñatiõis non
tamẽ ut in ꝯposito. sic eim est posterior ipso
ꝯposito. ita diuina essentia que est i filio ẽ
termin^9 gñatiõis actiue. ⁊ sic p̃cedit ipsam ge
nerõem actiam. non tamẽ ut in filio; q2 ibi
itelligitur essentia ꝑ gñatiõem actiuam.
¶ Sed ꝯtra. Illud quod ꝯpetit diuie essentie
ut itelligitur p̃cedere ꝑsonas. conuenit ei in
trib^9 ꝑsonis penitus indistincte cũ in 1° pori
nulla sit in ea distinctio. ⁊ tũc si essentia p̃ce
dens gñatiõem actiam terminat eã. tũc ꝯue
niet ei talis terminatio ante p̃mã ꝑsonam. ⁊
ꝑ ꝯñs in ꝑsonis omnib^9 terminabit. ⁊ sic in
ꝑsona patris terminabit gñatiõem actiuã
quod uidetur incõueniẽs ¶ Dico ad hoc q̄
illud quod conuenit nature diuine ꝑ se uel
alicui alĩ nature. ꝯuenit ei in illis omnib^9
q̄bus cõicatur. sicut diffinitio uel passio ifũs
nature. una in p̃mo^o. altera in 2°. sed de his
que ꝯueniũt alicui nature ꝑ acciñs sic becei/
tas. non est incõueniẽs q̄ sibi nõ ꝯueniãt in
omnib^9 q̄bus cõicatur. sicut dato q̄ huma/
nitas que est in Petro ꝯmunicet̃ Martino
non op3 q̄ beceitas Petri cõicet̃ Martino.
⁊ tamẽ diffinitio humanitatis ⁊ risibilitas
cõicatur Martino. cu^9 rõ est. quia beceitas
ꝯuenit humanitati ꝑ accñs. diffi^o autẽ ⁊ pas
sio ꝯueniũt ꝑ se ¶ Sic dico in ꝓposito. q̄ q̄d

ꝯuenit essentie ꝑ se cõicatur cũ essentia. sed tamẽ illud quod ꝯuenit essentie ꝑ accidens sicut ꝓprietates ꝑsonales. cuiusmodi ẽ terminare. que ꝯueniũt sibi ad modũ hecceitatũ non opꝫ omnibus cõicari. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ sicut materia i ꝯposito ꝑcedit formã quam causat i suo genẽ. non tamẽ i ꝯposito tũ nõ sit i ꝯposito donec sit ꝯpositũ quod ẽ posterius forma. ita essentia in spũsancto ꝑcedit spirõem. non tamen ut in spũsancto est.
¶ Sed ꝯ. Impossibile ẽ ꝗ eidẽ oĩno indistĩcto ꝯpetãt extrema cõtradictionis. sed essentie sine reduplicatiõe in filio ꝯuenit terminare. essentie i patre sine reduplicatiõe nõ cõuenit termiare. ergo essentia i patre distiguit̃ ab essentia i filio. ¶ Dico ꝙ ista rõ demõstrat ꝙ de eẽntia que ẽ i patre uerificatur illõ ꝑdicatum termiare gñatiõem actiam. ⁊ simil'r de essentia que est in filio uerificatur illud ꝑdicatum termiare gñatiõem passiuã sine spirõem. non tamẽ ut i filio. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ essentia in pr̃e est ante pr̃nitatem. ⁊ ita anteꝗ̃ sit pater. accipiẽdo essentiã absolute. nõ tamẽ essentia ut i pr̃e. s. sub reduplicatione. sicut corpus in homie est pri⁹ ꝗ̃ aĩa. nõ tamẽ ut in homie. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ licꝫ uolũtas sit ꝑor intellectu ⁊ forte ꝑor nat̃a ipsa spiratione actiua. tamẽ spiratio passiua non terminatur ad ipsam ꝑ illo priori. sed ꝑ 1ᵐ sig⁹ quo est simul natura cũ ipsa. s. ꝑ 2ᵐ i quo est sua opposita ¶ Sed h̃ est diffi. quo gñatio diuia termiatur ad essentiam ⁊ tamen non dicatur essentia gñari. qꝛ cũ ad ꝯpositũ t̃miatur gñatio i creaturis. ideo ꝯpositũ dicitur gñari. ¶ Et simil'r ẽ dubiũ si gñatio passiua t̃minet ad memoriã. quare nõ dicat̃ memoria ꝓducta ¶ Dico ꝙ ille ꝓductiones ⁊ r'lones non referũt t̃minũ formalem. sed totalẽ precise. sicut gñatio non refert potẽtiam gñatiam. sed suppositũ ¶ Sic dico de essentia que est terminus formalis. ¶ Ad argumentum patet.

VTRUM Relatio includat i suo ꝯceptu ꝗdditatio t̃minum. ꝙ nõ. qꝛ unũ disparatoꝝ non icluditur in altro ꝗdditatiue. sed t̃minus ⁊ relatio sunt dispata. g̃ ⁊c. ¶ Cõtra. Relatio ꝓprie est ad aliud. g̃ ꝗdditatiue includit illud aliud.

¶ Hic sunt duo faciẽda ¶ Primo uidẽdum est ꝗd sit rõ diffinitia r'lonis in genẽ ꝓprio. ¶ 2° ꝗd sit rõ diffinitia r'lonis ex ꝓprium genus. s. ꝑ additamẽtum. ¶ Quantum ad ꝑmum dicũt aliq̃ ꝙ relatio non diffinitur in genẽ ꝓprio sicut accñtia absoluta. quia ab eisdem res formal'r ꝯstituitur distiguitur ⁊ diffinitur. sed distĩctio r'lonis non est nisi ꝑ t̃minos ⁊ fundamẽtum. ergo diffi⁹ que cõstat ex ꝑncipiis ꝯstitutiis ipsi⁹ r'lonis nõ erit ex his que sunt in genẽ ꝓprie. cũ t̃minus ⁊ fundamẽtum sunt alteri⁹ generis. ¶ Sed ꝯ arguo 4ᵒʳ ¶ Primo sic. Quãdo aliquod genus diuidit̃ ꝑ dĩas oppositas. spẽs sb̃ illo genẽ ꝯstituitur ex eo ⁊ ex dĩtis oppositis diuidẽtib⁹. s. una ꝑ unã ⁊ alia ꝑ alia. sꝫ genus r'lonis diuiditur ꝑ dĩas oppositas sicut alia ꝑdicamẽta. alioq̃n omnia relatia eẽnt eiusdẽ spẽi. sequit̃ ergo ꝙ spẽs r'lonis poterit diffiniri ꝑ genus ⁊ dĩam ¶ 2°. Omne ꝯstans ex ꝑtibus essentialib⁹ põt ꝑ illas ꝑtes diffiniri. qꝛ diffinitio nihil aliud est nisi rei expressio ꝑ suas ꝑtes essentiales. sed species r'lonis ꝯstat ex genẽ ⁊ dĩa tãꝗ̃ ex ꝑtib⁹ eẽntialib⁹ sicut omnis alia spẽs. g̃ ⁊c. ¶ Confirmatur. quia ex illo cõstat omnis spẽs in quod resoluitur. sed omnis spẽs resoluit̃ i dĩam qua ab omni alio specie distiguitur ⁊ in gen⁹ quo cũ aliis ꝯformitatẽ habꝫ. ergo ex istis cõstat. ⁊ sic ꝓpositũ ¶ 3°. Diffini⁹ ꝯstat ex his que dicũtur in ꝑmo⁰ dicẽdi ꝑ se. quod ergo habꝫ ꝑdicata sufficiẽtia de ꝑmo⁰ põt diffiniri. sed spẽs r'lonis habet genus ⁊ dĩam que sunt intrĩsica ⁊ de ꝑmo⁰. g̃ põt diffiniri ¶ Cõfirmatur. qꝛ ꝑdicamẽtũ relationis dicitur in ꝑmo⁰ dicẽdi ꝑ se de oĩ specie r'lonis. ⁊ omne tale ẽ diffinitiꝫ. Et tunc sic. Aut illud ẽ tota diffinitio ⁊ habet̃ ꝓpositũ. aut ꝑs. ⁊ tũc alia diffinitiua non essent extra genus suũ. cũ omnia diffinitia sint sb̃ alternatum posita. ¶ 4° sic ¶ Predicamẽta sunt impmixta ita ut res nec aliq̃d uni⁹ ꝑdicamẽti erit de essentia eius quod est in altero ꝑdicamẽto. diffinitio ergo essentialis non erit ꝑ aliquid quod ẽ alteri⁹ predicamẽti. sed precise ꝑ illa que sunt illi⁹ generis in quo ẽ diffinibile ¶ Ideo dico ꝙ sicut omne aliud

accidens preter diffinitionem que datur per additamētū habꝫ diffinitiōem sui ꝓprii ge/neris p sua intrinsica essentialia. ita relatio preter suā diffinitionem que est p extrinsica pōt diffiniri p intrīsica ⁊ essentialia sui ge/neris. ¶ Nec ualet rō opiniōis opposite. Relatio eīm p suam ꝓpriā dīam distinguitur ⁊ differt a quacūqꝫ alia rl'one que nō sit eiusdem spēi cū illa. p fundamētum aūt siue p ēminum non distinguitur nisi originaliter.

¶ Contra istam conclusionem instatur 4ʳ. Primo sic. Omne quod diffinit̄ ad se habꝫ entitatē ad se. sed quod diffinit̄ in ꝓprio genere diffinietur ad se. ⁊ sic relatio erit ad se quod ē fl'm ¶ 2°. Nulla cōpatio diffiniti ad sua pricipia intrīsica ⁊ diffinitiua est ꝯpa° ad aliud. alioq̄n omnia supposita omniū predicamentoꝝ essent ad aliud. sed p te relatio diffinitur ꝓprie p sua pricipia intrīsica. ergo non diffinitur p aliq̄d aliud ¶ 3°. Habita ꝓpria ⁊ ꝯpleta diffinitiōe alicui⁹. illud pōt pfecte cōcipi circūscriptis omnib⁹ aliis. sed itellectus non pōt pfecte ꝯcipere rl'ones p ea precise que sunt ꝓprii generis. qꝛ ipsa est ad aliud. ergo non diffinietur precise p illa.

¶ 4°. Quod aduenit alicui preter suā diffinitiōem ē ei aduēticiuꝫ q̄tū ad suaꝫ rōeꝫ formalē. sꝫ p̄ter rl'onis diffinitiōeꝫ p ꝓpria ⁊ intrīsica sui generis itelligitur ēminus adueniens. ergo habitudo eius ad terminuꝫ erit aduēticia. ¶ Ad ista. Ad primū ꝯcedo maiorem. Sed quando dicitur in minore. re/latio diffinitur ad se. nego. licꝫ eim relatio diffiniatur p genus ꝓpriū ⁊ dīam. tñ utrūꝫ est ad aliud. ita q̄ tota diffi° ⁊ quelibꝫ eius ps est ad aliud. ⁊ p ꝯñs entitas eius erit ad aliud. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ cōpatio diffiniti ad diffinitiua que sunt sibi intrīsica nō ē ꝯpa° ad aliud. sed ꝯpatio diffiniti quaꝫ habet ex pricipiis suis. illa pōt esse ad aliud si 1ᵃ diffinitiua sunt ad aliud. modo sic ē q̄ diffini²ᵃ rl'onis oia sunt ad aliud. ⁊ ideo rela° est ad aliud. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ maior ē uera i absolutis. concept⁹ eim complet⁹ habet de istis habita diffinitiōe. sed in relatiuis non ē sic q̄tūcūqꝫ habeatur ꝯcept⁹ sui generis ⁊ diffinitiu⁹. non quietatur itellect⁹ nisi i coitelli/gendo ēminū. qui non ē de genē rl'onis. sed aliud ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ ex̄ rōem formalem rl'onis ē ēmin⁹. sed cū dico ad aliud. ipm ad est intrīsicum. ⁊ aliud ē extrīsicum. tamē de coitellectu ei⁹ ē. non aūt de itellectu ei⁹ p̄mo ⁊ pncipali. de tali eīm itellectu non sūt nisi illa de genē rl'onis ¶ Sed quare in diffini/tionib⁹ semp ponitur fundamentum ita q̄ relatio semp diffinitur p fundamētuꝫ ⁊ terminum ¶ Dico q̄ quādo nobis ignota ē dīa ꝓpria ⁊ intrīsica. debem⁹ eā p māifesta circūloqui. ⁊ ideo dīam ꝓpriam p fundamētum circūloq̄mur ¶ Quātum ad 2ᵐ p̄ncipale uidēdum est de diffinitiōe rl'onis que ē p extrīsica. s. p terminū. Et q̄tum ad h° di/cunt aliqui q̄ talis diffini° ē q̄dditatiua. ut cum dicitur pater est habēs filiū. qꝛ rō relationis ē ad ēminum. ⁊ etiā eius quidditas.

¶ Sed ꝯtra hoc arguitur 4ʳ ¶ Primo sic. Quādocūqꝫ aliquod cōe diuiditur p aliquas dīas oppositas. una illaꝝ non est de ratiōe ꝯstituti ex opposita. sed ens diuiditur p abso/lutum ⁊ respectiuum. termin⁹ aūt ē absolutū. ergo non est de rōne q̄dditatiua relationis. ¶ 2°. Unū oppositoꝝ non est de rōne q̄d/ditatiua alterius. qꝛ tūc esset sibipsi oppo ᵐ p q̄dditatē ꝓpriam. sed relatio est opposita suo termino. maxime autē si ipsa sit ad oppositum. sicut relatio ꝯrietatis uel aliqᵃ hu/iusmodi. ergo ⁊c ¶ 3°. Nam si terminus ē de q̄dditate rl'onis seqtur q̄ creatio passiua erit pfectior actiua. qꝛ ipsa icluderet deum in sua q̄dditate. sequitur enī q̄ de⁹ icludaꝫ in q̄dditate alicui⁹ ex̄ntis in creatura ¶ 4°. Omne illud quod ē de q̄dditate ⁊ intrinsica rōne alicui⁹ illud est in eo formal'r. alioq̄n diffinitio esset extra diffinitū. sed cōstat q̄ termin⁹ relatiōis non est in relatiōe formaliter nec intrīsice. ergo non est de rōne ei⁹. Ideo dico q̄ termin⁹ non ē de rōne intrīsica rl'onis. et rō pōt esse. qꝛ una spēs pfecta in aliquo genere non pōt esse de q̄dditate alic⁹ alteri⁹ spēi. sed ꝯtigit ēminū eē spēꝫ ꝯpletaꝫ in genere sbē. ergo ⁊c ¶ Dico ergo q̄ ter/minus non ē de q̄dditate rl'onis licꝫ nō poterit intelligi sine eo. ¶ Sed ꝯ hoc arguo 4ʳ. Primo. Quādo aliq̄d diffinit̄ p additamētum illud pōt itelligi sine eo. sicut patet de accñte absoluto. relatio autem diffinitur p

terminum sicut p additamentum ꝛ ergo ꝛc.
¶ 2°. Essentialior est ꝯpatio r'onis ad suũ
t̃minum q̃ ad fundamẽtum.ista patz. quia
sine fundamẽto põt itelligi.non sine t̃mio.
sed relatio respicit fundamẽtum ĩ 2°.g̃ res/
picit t̃minum in pmo°.q2 null° ali° itimior
2° ¶ 3°. Quãdo sunt aliqua real'r distĩcta
si unũ non icluditur q̃dditatiue in alio. illa
possunt iter se separi. sed rela° ꝛ t̃min° dif
ferũt real'r.ꝛ t̃minus non est de q̃dditate re
latiõis. igit unũ ab alio poterit separi.ꝛ sic
relatio erit sine t̃mino. ¶ 4°. Essentialior
habitudo ẽ r'onis ad suũ t̃minũ q̃ ad suũ
supius.q2 sine t̃mino non põt ꝯcipi.ꝛ tamen
sine supiori sic.sicut patz. q2 dubium est de
actiõe utrũ sit in genẽ r'onis. sed r'o respi/
cit suũ supius q̃dditatiẽ.g̃ ꝛc ¶ Ad pmũz
dico q̃ rela° diffinitur p duo additamenta.s.
p fundamẽtum.ꝛ ĩ hoc alius accñtib° cõpa͛
ꝛ sine isto põt itelligi.ꝛ p t̃mĩm.ꝛ sine illo nõ
põt itelligi. inter additamẽta cim potest eẽ
g̃dus.ita q̃ t̃minus sit itimior ¶ Ad 2m di
co q̃ habitudo r'onis ad fundamẽtum ẽ de
2°.ꝛ ẽ eius passio fundata ĩ eius q̃dditate.
habitudo autẽ r'onis ad t̃minum ẽ ei° q̃ddi
tas. non tamẽ t̃minus eius est de ei° q̃ddi/
tate.ꝛ sicut fundamẽtum non ẽ de 2°.ita nec
t̃minus de pmo. ¶ Ad 3m dico q̃ i° regula
est uera de priori p ꝯpatiõem ad posteri°.non
tamẽ ecõuerso. licz igitur t̃minus possit eẽ
sine r'one.q2 prior est ea ꝛ distictus real'r.nõ
tamẽ ecõuerso.cũ rela° sit posterior t̃mino ꝛ
eũ necessario p̃supponat ¶ Ad 4m dico q̃
eadẽ habitudo ẽ r'onis ad supi° ꝛ ad t̃mĩm
per supius eim rela° est ad t̃minum.dato q̃
p supius q̃dditatiẽ diffiniatur ꝛ nõ p t̃mĩm.
ꝛ si illa rela° distĩcte cognoscẽtur.ꝛ suũ supe
rius cognoscẽtur. sz iterduz idistĩcte ꝯgnos
citur. ꝛ p ꝯñs suũ supius idistĩcte. ꝛ idcirco
ꝯtingit dubitare de suo supiori q̃tum ad ea
que solũ distĩcta cognitiõe cognoscitur. Et
sil'r potest dici de t̃mino q̃ idistĩcte ꝯgnoscit.
¶ Sed h' est unũ dubiũ. quẽ.s.t̃minum hz
rela° ĩ generali.s.rela° p̃dicamẽtal'. q2 de re/
latiõibus specificis uel p̃ticularibus non est
tãtum dubiũ.q2 paternitas habet p t̃mino
aliq̃d quod de facili cognoscit.ꝛ sic de aliis.
¶ Dico q̃ oportz dicere q̃ habeat t̃minum.

q2 si non.tũc ꝯtigeret eã itelligi sine t̃mino.
ꝛ ita ad se uel affirmatiẽ.ꝛ sic eẽt absolutũ.
uel negatiẽ.ꝛ sic eq̃petur pmo diso ĩ ens ad
se ꝛ ad aliud.s.enti. Sed istud non põt eẽ
rela° opposita.q2 rela° p̃dicamẽtal' nullaz hz
talem.q2 de oĩbus dicitur.illa autẽ nõ esset ĩ
p̃dicamẽto r'onis. nec potest dici q̃ sit fun/
damẽtum r'onis opposite pp̃ter idẽ.q̃ nul/
lam r'onem oppositã habet. ¶ Dico ergo q̃
rela° s'm suã cõitatem p̃dicamentalẽ habet p
termio illud quod dicitur de omnibus t̃mi/
nis tam absolutis q̃ relatis ¶ Cõstat aũt q̃
relatiõem potest termiare rela°.põt etiã ter/
minare absolutũ.ꝛ de oĩbus istis r'onibus
dicitur ipsa rela° p̃dicamẽtal'. debet g̃ sibi p
t̃mino dari illud quod se ex̃tẽdit ad omnia
ista. illud autẽ non potest esse ens absolu/
tum nec ens respectiũ.ergo illud quod idif
ferenter se habet ad ens absolutum ꝛ respe
ctiuũ.ꝛ ita ens neutruz. q̃ non põt esse ens
respectiũ patz. q2 quãdo relatio p̃ticularis
t̃minatur ad absolutũ.tũc etiã rela° p̃dicam̃ ẽ
talis habz suũ t̃minum.g̃ uel absolutuz uel
respectiũ. si respectiũ.igitur absolutũ iclu
dit respectiũ. Eodem° arguitur de alio. et
sic patet ad illud ¶ Ad rationem in oppo/
situm patet.

UTRUM relatio aliqua possit
esse sine termio. q̃ sic. Nam scia
refertur ad scibile.ergo aliqua re/
latione refertur. Cõstat autez q̃ scia põt eẽ
scibili non ex̃ñte.ergo ꝛ rela° ¶ Cõtra. Dif
finitum non potest esse sine diffinitione.re/
latio diffinitur p t̃minum ¶ Hic itroducũ
tur dicta cuiusdã doctoris q̃ dicit q̃ respectiꝰ
potest esse ad t̃minum non ex̃ñtem. licz non
sine fundamẽto ¶ Ratio autẽ sua ẽ ista.quia
rela° que est p̃dicamẽtum non habz t̃minuz.
q2 non oppositũ. ergo nõ repugnat relatiõi
sine t̃mino esse. ¶ Sed ꝯ illud arguo 4r.
Primo sic. Relatio ẽ ad aliud necessario.
q̃a de ei° q̃dditate ꝛ intrisice in pmo°. ¶ Tũc
sic. Quãdocũqz aliquod totũ cõstat ex ali/
q̃bus quoꝝ unũ ẽ reale ꝛ altꝫm non reale.
illud totũ non est reale. ꝯstitutũ eim semp
seq̃tur debiliorẽ p̃tem ꝯstituẽtem.sicut patet
in sillo. q̃a ex necessario ꝛ ꝯtingẽte totum

ↄstitutū est ↄtingēs. sed rela° ē res eēntial'r
ad aliud. ergo si illud aliud non sit reale.
tota rela° non erit ens reale. sed de quocūqȝ
dicitur non reale ipm est non reale. ꝗ relatio
erit non real'. hoc est falsum. ergo ꝛc. ¶ 2°
Quādo aliqua sūt ordiata respectu alicui°
3'. illud quod ꝑus aduenit illi 3° ē magis in
trinsicum illi ꝙ quod posterius aduenit. sed
habitudo ꝑus ordie essentiali est ad t̄minū
ꝙ ad fundamētum. ergo magis intimum
relatiōi ē eē ad terminū ꝙ ad fundamētuȝ.
sed p te impossibile est esse r'onem sine fun/
damento in actu. ergo multominus sine ter
mino poterit esse in actu ¶ Cōfirmatur. qa
ideo relatio non pōt esse sine fundamento
ꝓpter īherentiā accn̄talem que consequitur
necessario r'onem realē que ē ad fundamen
tum. Tūc sic. Eque necessario respicit pa/
ternitas uel filiatio suū t̄minum sic īheren
tia istaꝝ r'onum suū fundamētum. sȝ ista
īherētia ita respicit suū fundamētum ꝙ non
pōt esse sine fundamēto. ergo nec sine ter/
mino filiatio ꝛ paternitas ¶ 3°. quando
aliqua sic se habēt ꝙ q̇cq̇d potest unū potest
reliquū ꝛ plus. si illud quod pōt plus non
pōt aliquid facere. nec aliud; sed intellectus
ꝛ natura sic se habēt ꝙ q̇cq̇d potest na̅ra pōt
ꝛ itellect° ꝛ plus itelligere. ꝛ non econuerso.
qꝛ multa itelligē possum° que na̅ra face nō
potest. si ergo natura pōt separe r'onem a
t̄mino. ꝛ itellect° potest eā itelligere sine ter/
mino. hoc est fl'm. ergo nec natura poterit eā
facere sine t̄mino. qꝛ tūc itellect° posset eam
itelligere ¶ Cōfirmatur. qꝛ itellect° ē magis
sequestratiua potētia ꝙ natura. distinguit
eīm itellect° inter adunata in esse quod sepe
natura facere non pōt. si ergo itellect° itel/
ligendo r'onem sequestrare non pōt eam a
t̄mino. multomin° nec natura. ¶ 4°. Dis
effect° in actu est a causa in actu. sed relatio
depēdet a t̄mino effectiue. que depēdentia cū
non poterit ad aliquod gen° cause reduci ni
si ad cām efficiētē. oportȝ si ita relatio sit in
actu ꝙ eius t̄minus sit in actu. ¶ Hec ↄclu°
ↄfirmat 4'. ¶ Primo sic. quia sicut iā ostēsuȝ
est de diffinitiōe ꝛ q̇dditate r'onis ē ꝙ sit ad
aliq̇d. sed illud quod ē ad aliq̇d non est ad
nihil. illud autē quod ē ad t̄minū nō exñtē

est ad nihil. ergo relatio nō pōt eē sine t̄mino
existēte ¶ 2°. Relatio q̇dditatiue ē ad aliud.
ergo illud quod est t̄minus r'onis necessa/
rio est aliud a r'one. sed quod ē nihil nō hȝ
alietatē ad aliq̇d. ergo rela° non pōt esse ad
nihil. sed quod nō ē existēs simpl'r ē nihil.
ergo relatio non ē sine t̄mino exñte ¶ 3° cō
firmatur p ꝓprietates r'onis ¶ Primo per
ꝑmam que est. ꝙ relatiua dicūtur ad ↄuerten
tiam. Tūc sic. Quādocūqȝ aliq^a ↄuertunt̄
opȝ ꝙ simul coexistāt. nam aliter non pñt
ↄuerti. ¶ 2°. quia Aug. primo de doctrina
xp̄iana ponit locū a correlatis. s. posito uno
correlatiuoꝝ ponitur ꝛ reliquū. ꝛ h° ē uerū
quādo istud u̅bum est ponitur 2^m adiacēs.
sicut si pater ē fili° ē. non autē quādo est 3^m
adiacēs. sicut si pater ē bon° ꝗ ꝛ fili°. non
seq̇tur. ergo req̇ritur mutua exñtia āboꝝ.
¶ 4° ↄfirmatur. Omnis habitudo necessa
rio ꝑsupponit extrema illi° habitudis. naȝ
notissimum ē ꝙ ↄplexio t̄minoꝝ ꝛ ↄgnitio
ↄplexiōis eoꝝ ꝑsupponit t̄minos ꝛ noticiam
t̄minoꝝ. nūq̄ eīm pōt ↄgnosci aliq^a ↄplex°
esse uera nisi p̄cognoscātur extrema illi° cō/
plexiōis. aut si ita non eēt. cognoscēs ꝓpo
sitiōem nō necessario cognosceret t̄minos. ꝛ
sic ꝓpō p̄le nō non haberet noticiā ex t̄inis.
qd̄ ē falsuȝ ¶ Simil'r unio nature humane
ad u̅bum ꝑsupponit extrema illius uniōis.
Sil'r unio materie ad formā uel econuerso
ꝑsupponit extrema. ꝛ sic habetur intētum.
¶ Sed contra instatur 4° ¶ Primo sic. In
genere cause efficiētis uirt° p̄imi causantis
ↄtinet omnes formas generabiles ꝛ corrup
tibiles. ꝛ ex hoc seq̇tur ꝙ sit ꝓductiȝ omniū
eaꝝ. sed ꝓductiuū refertur ad ꝓducibile qd̄
nōdum est. ergo ꝛc ¶ 2° Materia est in
potētia ad oēs formas. i^a aūt potētia dicit
respectū non ad formā quā habet. ergo ad
illam que non est. ꝛ sic est respectus ad non
existēs ¶ 3°. quia anima separata habȝ incli
natiōem ad corp°. illa inclinatio ē respectus
qui est ad non ens ¶ 4°. Omnis p se effect°
depēdet a sua p se causa. sed effectus cause
finalis est a fine. ergo effect° cause finalis
depēdet a fine quādo causat. sȝ quādo finis
causat tūc non est. ergo depēdentia erit ad
non ens ¶ Hec uidetur impossibil' euasio.

nisi p respect⁹ fundamētales. nō habeo aūt p incōuenienti φ respect⁹ fundamentalis sit ad nō exñs. Unde dico φ rō pducti in deo est rō relatiua fundamētalis. silr respect⁹ materie ad formā. et silr anime ad corpus. ⁊ sic ad illa. ¶ Ad 4ᵐ de fine dico φ potest poni depēdentia actualis respectu finis ultimi ⁊ ulťis. sed respectu finis ppinqui non exñtis illa non est nisi fundamētalis. ideo ordo medicine ad sanitatē nō ē nisi respect⁹ fundamētalis q̄ pōt esse sine termio. ¶ Sȝ adhuc est diffi ¶ Primo de actu uolēdi qui habet rl̄onem realē ad uolitū. quod quidē est nō ens. ¶ 2° de itellectu qui itelligit alīt quod obiectū non exñs ⁊ tamē respect⁹ realiter est act⁹ ad obiectū. ¶ 3°. q2 motus est ens reale ⁊ habet prius ⁊ posteri⁹. sed qñ ē ps que dicitur pōr. non ē posterior que dicit̄ īminus. ergo ⁊c. ¶ 4° simil'r dubitatur de tēpore. ¶ Ad pma duo de actu itelligēdi ⁊ uolēdi dico. φ in eis respectu obiectoꝝ non est necessario ponere respectū actualē ⁊ formalem. sed sufficit fundamētalis loquendo de abstractiuis. ¶ Ad 3ᵐ ⁊ ad 4ᵐ ō tēpore ⁊ de motu dico. φ nūq̄ pōritas ⁊ posterioritas habēt esse pl⁹ in reꝝ natura φ ptes motus uel tēporis. non uidetur aūt φ aliq̄ ps mot⁹ uel tēporis sit in reꝝ natura. sed fuge ad fundamētales. ¶ Ad arᵐ patȝ.

UISO DE Relatiōe quo ad fundamētum eius ⁊ quo ad ei⁹ ēmiᵐ. Nūc uidēdum est de rl̄one quo ad cām ei⁹ effectiam. Utrū scilȝ rl̄ones cēntur in creaturis. Et uidetur φ nō. quia rl̄onis esset relatio. ¶ Cōtra. Relatio pōt fundari in rl̄one. ¶ Hic pmo uidēdum est si relationes in creaturis causentur. ⁊ 2° quō causentur. ¶ Quātum ad pmum sūt 4ᵉʳ modi dicēdi. Prim⁹ est φ rl̄ones nō causent̄. sed solū ɔcāntur. quia. La causante ēminuȝ rela° itelligitur statiȝ causata. ¶ 2⁹ mod⁹ dicēdi est φ pprie nō causatur. q2 ē sequela extremorum. positis eim duab⁹ albedinib⁹ stati ponitur silitudo ut quedā sequela. ⁊ idō nō est inqrēda ulterior cā. ¶ 3° mod⁹ dicēdi ē φ posito φ causet̄. dicit φ cātur a causante fūdamētū l' ēmiᵐ. ¶ Aliq̄ n. dicit φ a causāte fundamētum. causans eiȝ albediem causat omnes silitudines. sicut causās grāue causat iclinatiōem ad deorsuȝ. ¶ Aliqui aūt dicūt φ causatur a causante ēmiᵐ. q2 od causationem ēmini stati seq̄tur causatio isti⁹ uel illi⁹ effect⁹. non autē causato fundamēto. ¶ 4⁹ modus ē φ cātur a suo opposito. necessario eim relatio depēdet ab eo. sed ista depēdētia non pōt esse nisi effectiua. ¶ Sed null⁹ istorum modoꝝ pōt stare. ¶ Prim⁹ nō. Nam ex ipso seq̄tur oppositū illi⁹ quod negāt. sic eim quod coexistit uel simul existit simpliciter existit, ita quod cōcausatur uel siml' cātur seq̄tur φ necessario cātur. pte rela° ɔcātur. ergo relatio cātur. quod tu negas. nec ē intentiōis mee nec alicuius dicere φ p se cētur p se 3ᵒᵒ natural'r loquēdo. Sed uolo solum dicere φ causatur siue cū alio siue sine alio. ⁊ tu ɔcedis φ cū alio. ergo ⁊c. ¶ 2⁹ min⁹ ualet. s. φ sit sequela. isto enim modo sequit̄ φ null⁹ effect⁹ causetur. q2 causa est ad cui⁹ eē sequitur aliud. ergo omnis effect⁹ ē sequela cause. si ergo esse sequelam facit rl̄onem nō esse causatā. null⁹ effect⁹ causabitur. ¶ Confirmatur. q2 p istā uiam tollitur omnis uia pbandi aliquid esse causam in uniuerso. q2 dicam φ ignis non causat calorē. sed calor ē sequela ignis. ¶ Simil'r ɔpositum ē sequela materie ⁊ forme. simil'r uniuersuȝ sequela dei. ¶ 3⁹ modus licȝ sit rōnabilior. tñ non potest stare q̄tum ad aliquā sui ptem. quo ad pmam. s. φ causetur a causante fundamētum. q2 omnis effect⁹ in actu requirit cām i actu. sed corrupto gñante albedinē ⁊ remanente albedine. oritur noua relatio hui⁹ albedinis ad alā. Quero a quo cātur. nō a gñante albedinē. q2 ipsum non ē. ergo opȝ aliā cām assignare φ sit causa causans ipsuȝ fundamētum. ¶ Nec etiā pōt stare q̄tū ad 2ᵃᵐ ptem. que apparuit mihi aliquādo eē de mente doctoris nostri. ⁊ que est inter istos modernos rōnabilior. s. φ cātur a causante ēminum. nec uideo aliū pbabiliorē excepto uno. nec iste quidē potest stare. q2 cōuenit aliquādo esse ēminum incitum. sicut patet de ēmino relationis creature ad deuȝ. ¶ 4⁹ mod⁹ non potest stare. quia in causis ⁊ cātis non est circulatio. si ergo opposita causaret

pari rōne ecōuerso. ⁊ sic idē causaret seipsum
p illā regulā. quicquid ē causa cause ē causa
causati. Item effect⁹ non excedit causaʒ in
pfectione. relatiões autē opposite cum sint
alteri⁹ ⁊ alteri⁹ rōnis una ē pfectior alia. ḡ
⁊c. ¶ Dico ergo φ duo sunt modi ponēdi.
Unus φ causatur a causante terminum.
Alius φ causatur a tmino ¶ Prim⁹ modus
ponit φ ab uno agēte pcedūt duo effectus
essencialiter ordinati. primus ē tmin⁹. 2⁹ ē
relatio. fundamētum autē causat in genē
cause materialis ¶ Alius qui apparet mihi
uerior ē φ relatio imediate causatur a tmīo
causalitate effectiua. causalitate autē mate
riali a fūdamēto. Naʒ si fieret una albedo
de nouo ⁊ alia esset im pducta. tūc sīlitudo
in ipducta posset defendi eē a pducēte no
uam in esse. sed sīlitudo que ē noua nō pōt
poni causata a pducēte tminū. qꝛ non est.
ergo opʒ φ pducatur a tmino. ¶ Sed hic
instatur 4°. ¶ Primo. qꝛ tūc agēs limitatū
posset causare infinitos effect⁹. pbo nam
si deus causaret infinitas albedies. ⁊ postea
fieret una. ista causaret in omnibus aliis si
militudiem. ⁊ sic causaret infinitas ¶ 2°. qꝛ
tūc agēs limitatū ageret i quācūqʒ distātiā.
si. n. fit una albedo rome ⁊ ponat a°. ub. cū
qʒ fuerit albedo seqtur similitudo. ⁊ sic si
ipsa posita in grecia uel in india. ageret in
sbiectū quod ē rome. ¶ 3°. qꝛ tūc posset esse
tminus ⁊ fundamētum ⁊ tamē nō esset re/
latio. nam de⁹ coagit omni cause 2ᵉ ⁊ ꝯtingē
ter. posset ergo deus non coagere tmino. sʒ
deo non coagēte tūc tmin⁹ nō pduceret. ḡ ⁊c
¶ 4°. qꝛ tūc de⁹ posset facere duas albedies
sine similitudine. qꝛ similitudo non soluʒ a
tmino ⁊ a fundamēto depēdet. sed etiā a cā
uli ꝯtingēter agēte. ⁊ sic de⁹ possʒ nō agere.
ergo ⁊c ¶ Ad pmum dico φ si dicatur φ
deus non posset infinita facere. argumētuʒ
non ualet. posito autē φ sic. nō ē incōueniēs
φ agēs limitatū posset causare infinitas re
latiōes. nec ppter hoc argueretur infinite p
fectionis. Et rō pōt esse ista. qꝛ ubi mltitu/
do non arguit maiorē pfectiōem. infinitas
non arguit ifinitā pfectiōem ¶ Producere
autē multas relationes non arguit maiorē
pfectiōem. qꝛ non dicūt pfectionem. ḡ ⁊c.

¶ Ad 2ᵐ dico φ duplex ē actio. Lquedā phica
⁊ illa reqrit determinatum situm iter agens
⁊ patiens ¶ Alia aūt ē methaforica que ab/
strahit ab omni situ. Si eīm omnis locus ⁊
situs destrueretur. adhuc angelus se itellige
ret. Ista eīm actio methaforica est ⁊ abstra/
hit a situ ⁊ a loco. talis ē ista pductio qua
pducitur relatio. ⁊ de tali non ē incōueniēs
φ agēs limitatū possit in qācūqʒ distātiam.
¶ Ad 3ᵐ ⁊ 4ᵐ dico φ oportʒ ꝯcedere φ de⁹
ꝯcurrat ut causa uṫis ⁊ φ ꝯtingēter ꝯcurrat.
⁊ p ꝯñs opʒ ꝯcedere ꝯclusiōeʒ de omnib⁹ re/
latiōibus que differūt a fundamētis realr.
quod ꝯcludūt rōnes. ¶ Quātum ad 2ᵐ pn
cipale opʒ uidere posito φ huiusmodi relati
ones causentur. ⁊ φ a tmino quō causentur.
Et hic dico 4ᵒʳ ꝯclusiōes ¶ Prima φ rl'ones
in creaturis causantur p actiōem ⁊ passiōeʒ.
¶ 2ᵃ. φ causantur p realem mutationem.
¶ 3ᵃ. φ causantur p motum ¶ 4ᵃ. φ cau/
santur p ḡdus ¶ Primā pbo sic. Qñcūqʒ
est aliquod agēs iprimēs aliquā formam in
aliquo passiuo. imp̄mit eā p actiōeʒ de genē
actiōis. sed tminus causat sīl'itudieʒ i fun/
damēto ⁊ in illud imp̄mit eā. ergo hoc erit p
actiōem de genere actiōis ¶ Maior uidetur
māifesta. qꝛ respect⁹ mouētis ad illō qō mo
uetur ⁊ imp̄mentis ad illud in qō imp̄mit.
uidentur eē de genere actiōis. mouere. n.
non est nisi motū imp̄mere ¶ Minor ē ma
nifesta. qꝛ similitudo uere ē in fundamēto.
¶ 2ᵃᵐ ꝯclusiōem pbo p diffinitiōem muta
tionis. quādocūqʒ inducitur aliqua forma
p cui⁹ introductiōem sbiectū se hʒ aliter nc̄ φ
pri⁹. tale sbiectū necessario est mutatū. sʒ sic
est quādo similitudo creatur. ḡ ⁊c ¶ 3ᵃᵐ
ꝯclusiōem pbo. qꝛ si color pōt induci ⁊ im/
primi p motū. ita etiam similitudo ipsius
coloris. sicut eīm color est diuisibilis. ita ⁊
similitudo in eo fundata. in quocūqʒ eīm
ḡdu signato uel signabili in colore ē aliquis
ḡdus sīl'itudinis. ⁊ p ꝯñs si albedo uł color
est diuisibilis. ⁊ similitudo eius. sed ex hᵒ φ
color habʒ ḡdus ⁊ ē diuisibilis. ppter hᵒ po
test imp̄mi ⁊ induci p motū. ergo eodem⁹ si
militudo ex quo ē diuisibilis ⁊ habet ḡdus.
erit inducibilis uere p motū ¶ Cōfirmatur.
qꝛ de quocūqʒ ḡdu sigto uel sigbili uerum ē

dicere q̄ eo apposito uel sbtractio sil'itudo est maior uel minor. ¶ Istud declaratur. ponatur unū pure albū sine mixtione alterius qualitatis. si fiat aliquid aliud successiue album ꝑ quocūq3 instāti sigto uel signabili i motu. uez est dicē q̄ hoc ē magis sile priori albo q̄ pri⁹ fuit. ꝛ uez ē dicē q̄ h°; est magis albū q̄ pri⁹. s3 nō ē magis albū nisi q2 habz gdum albedinis quē pri⁹ non habebat. ergo a simili non erit magis simile. nisi quia gdum sil'itudinis habet quē pri⁹ non habebat ¶ Tūc ultra. Omne illud quod ē diuisibile ꝛ acqritur successiue ꝛ ꝯtinue acqrit ꝑ motū. sed sic ē hic. ergo ꝛc. ¶ Cōfirmatur etiam in ꝯtinuis. nam tres aque sūt similes quarte. sicut ergo si aqua una addat altri facit maiorem aquam. ita uidetur q̄ facit maiorem sil'itudiem saltē extēsiue. ¶ 4ᵃᵐ ꝯclusiōem ꝓbo lic3 pateat ex ṗdictis. Omne qd̄ acqrit ꝑ motū habz gdus. sed relatio ut ṗus dictū est acqritur ꝑ motū. igitur habet gradus.

¶ Sed ꝯtra istas ꝯclusiōes arguitur 4ᵒ. Primo sic. si relatio iducitur ꝑ actionem. pari rōne ꝛ q̄libz respectus. ꝛ ꝑ ꝯñs ipsamet actio. ꝛ sic actiōis erit actio. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝓcessus in infinitum ¶ 2ᵒ. quia Aug. ꝛ Ans. ꝛ alii doctores dicūt q̄ r'ones iducūtur sine mutatione. ¶ 3ᵒ. quia si ꝑ motū inducūtur seqtur q̄ moto uno mouerētur omnia. q2 omne quod est in uniuerso ad omne aliud qd̄ ibi ē habet sil'itudiem uel dissil'itudiem. cū ergo ꝑ motū aliquid successiue acqritur. acqretur sil'itudo successiue uel dissimilitudo omniū ad ipsum. ꝛ sic cū acqsitio noue forme real' ꝛ successiue sit mot⁹. in omnib⁹ erit motus. ¶ 4ᵒ. Omne quod habz gdus ē q̄tum. r'o ſm 4ᵃᵐ ꝯclusiōem habz gdus. ergo ꝛc. Tūc ultra. Omne q̄tum uel ē finitū uel ifinitū. ꝛ sic relatio necessario uel esset finita uel infinita. quod ē ꝯtra supius dicta. ¶ Ad pmū istoꝝ dico q̄ lic3 sil'itudo uere imp̄matur ꝛ sic de multis aliis r'onib⁹, tamē actio non imp̄mitur. q2 ipsa est ipsarum impressio unde ꝓductio nūq̄ ꝓducitur. sicut similitudo nūq̄ assimulatur. sed bene ē in hoc. ꝛ sic cōcedo q̄ bene causatur. tamē non imp̄mitur. q2 est ipsaꝝ impressio. sic nec rela⁹ refert. s3 ipsa ē q̄ referēdi. ¶ Ad auctores illos ad Ans. ꝛ ad alios dico q̄ itelligūt de mutatione phisica. sed q̄n mutetur illud cui aduenit relatio realis saltem mutatiōe methaforica hoc negāt. sed de ṗma. s. phica. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ sunt aliqui qui ita zelāt ꝓ uniuerso q̄ nolūt nec audēt dicere q̄ omnia ꝯtinue moueantur ṗter ṗmum. ꝛ q̄ moto uno omnia moueātur ṗter ṗmum. Ego autē dico q̄ ponendo q̄ sit forma realis ꝛ differat real'r a fundamēto ꝛ successiue acqratur. q̄ necesse est dicere q̄ moto uno omnia mouetur saltē motiōe methaforica. sed non phica. ¶ Ad 4ᵐ dico q̄ duplex ē q̄titas uirtualis. una cōsequēs forma ꝛ naturā specificā ꝛ ista dicit ꝑfectiōem. ꝛ talē non habz relatio. Alia aūt est q̄titas ꝯñe gdus indiuiduales. ista nec dicit ꝑfectiōem nec impfectiōem. ꝛ istam habz relatio. nec est incōueniēs q̄ ſm istā sit infinita ¶ Sed h sunt diffi. ¶ Pri⁹. q2 mirabile uidetur q̄ cōtinue totū uniuersuz sit i fluxu ꝛ in illo ꝯtinuo motu ¶ Dico q̄ hoc non est incōueniēs q̄tum ad r'ones uel ad respect⁹ siue habitudines. imo hoc est necessariū. In quolibz eīm instāti quelibz res tēporalis h3 aliā ꝛ aliā habitudiem ad tempus ꝛ ad qñ.

¶ 2ᵃ diffi. est de dicto cōi. s. q̄ relatio ꝑ se nō acqritur ꝑ motū ¶ Dico q̄ itelligēdo ꝑ se 3ᵒ q̄ ad relatiuē ꝑ se isto⁹ non ē mot⁹. q2 non potest ꝓduci nisi alio ꝓducto. habet tamen distictam ꝓductiōem ꝑ se. ¶ Ad arᵐ pz.

Utrum Deus possit facere extrema r'onis sine ipsa r'one. ¶ Ex dictis distictione. 15. pz quid debeat h dici. accepta fuit. n. sepe supi⁹ ꝛ declarata ista regula. q̄ in essentiali ordinatis ꝛ realiter distictis deus pōt facere pri⁹ sine posteriori. Sed ꝯstat q̄ due albedines sint essentialiter priores sil'itudine ꝛ real'r distīcte ab ea. ergo ꝛc. ¶ Cōtra hoc instatur 4ᵒ. Primo sic. quia idem ꝛ diuersuz sūt passiones entis trāseūtes. sed passio non pōt separi a sbiecto. Cōstat autē q̄ idē ꝛ diuersum dicūt r'ones. ergo ꝛc. ¶ 2ᵒ. quia ꝓpriū ē q̄titati ſm eam equale uel inequale dici. g. equalitas uel inequalitas sunt passiōes q̄ntitatis. ꝛ ꝑ ꝯñs non sunt sepabiles a quāntitate. constat autē q̄ sunt relatiōes. ergo ꝛc. ¶ 3ᵒ q2 eodē

mō ꝓpriū ē qualitati sꝫᵐ cui sile ul' dissimile dici. ergo ꝛc. ❡ 4°. Illō qō pōt de aliquo demōstrari non pōt ab illo separi. sed ordo emīnētie hominis ad asinū pōt de homie demonstrari. ergo ꝛc. Minor pꝫ. Ex rōe eiꝫ hoīs patet ꝙ possit demonstrari. nam omne animal rōnale ē meli⁹ irrōnali. sed homo ē animal rōnale. asin⁹ aūt irrōnale. ḡ homo est melior ❡ Dic opꝫ dicere ꝙ inter omnia ista sunt r'ōnes fundamētales. sicut iter sorteꝫ ꝛ platonem est idētitas. non que sit relatio actualis ꝛ formalis. sed solū fundamētalis ꝛ de ista non ē uez ꝙ possit ab extremis separi. q2 ꝯsequitur rōnes formales extreōꝝ. ꝛ potest de eis demōstrari. ꝛ de istis accipiūtur instātie. s. de eodē ꝛ diuerso. de equali ꝛc. Tamē inter m'ta inter que ponit respectus talis fundamētalis ponitur ꝛ actualis. et de isto uez est ꝙ extrema possunt esse sine tali. sicut due linee esse duoꝝ palmoꝝ sine actuali equalitate ꝛ ñ sine fūdamētali ❡ Sꝫ adhuc ē dubiū. nam illud quod ē ꝑ se notū non debꝫ denegari. ꝑ se aūt notū ē ꝙ omne totum maius est sua pte. ꝛ ꝑ ꝯñs tequale ꝛ ꝑ ꝯñs inequalitas a toto nō pōt separi.

❡ 2°. q2 illud si ab equalibus equalia demas que remanēt sunt equalia ē ꝑ se notū. ergo deus equalitatem non pōt destruere remanētibus extremis ❡ Dico ad oia ista ꝙ intelligitur ista ꝑncipia sue ꝯclusiões de respectu fundamētali. s. de respectu quē habet totum de sua natura ꝛ ex rōne sua, ꝛ huiusmodi est respect⁹ aptitudinal' uel fundamētalis. respect⁹ autē actualis ē accñs ꝑ accñs. ❡ Sed adhuc remanēt alique diffi ❡ Pri⁹. posito ꝙ iste r'ōnes fundamētales ponātur ꝛ ꝙ ꝯsequātur rōnes formales extremorum. Utrū actualis fundetur in fundamentali. ❡ Dico ꝙ non. sed ambe in uno fundamēto. est tamē ordo inter eos sicut ordo effectuum essential'r ordinatorꝫ ❡ 2ᵃ diffi. ad quid t̄minatur silitudo fundamentalis si non sit nisi una albedo ❡ Dico ꝙ t̄minatur ad q̇ditates omniū albedinū possibiliū. nec talis relatio requirit t̄minum in actu. sed t̄minat ad ipsam q̄ditatē ❡ 3ᵃ diffi. que necessitas ē ponendi r'onē actualē distīctā a fūdamētali. Dico ꝙ opꝫ ponere r'onem de genē r'onis. ꝛ illa necessario ē accñs. Sil'r oēs ꝯcedūt ꝙ destructa una albedine destruitur illa similitudo. hoc non potest intelligi de silitudine fundamētali. q2 illa necessario ꝯsequitur fundamētum ❡ Ex istis apparet ꝙ oportet ponere r'ones formales. fundamētales autem ponūtur ut saluātur multa pricipia ꝑ se nota. sicut illud. Omne totū ꝛc. ꝛ alia sil'ia que non possent saluari ꝑ relatiões formales. q2 accñā sūt ꝛ ꝯtingēter insunt.

UTRUM Semꝑ inascatur rela⁹ eiusdem rōnis inter extrēa eiusdeꝫ rōnis inq̄tum eiusdem rationis.

❡ Hic dico ꝙ inter extrema eiusdem rōnis inq̄tum eiusdem rōnis sunt. innascitur relatio eiusdē rōnis. Hoc ꝓbo 4ʳ. Primo sic.

❡ Idem inq̄tum idem non est natū facere nisi idem. illud eīm ꝑncipiū tenet in necessario agētibus. ergo cū illa que sunt eiusdē rōnis ut sic sūt eadē semꝑ. semꝑ causabūt r'ōnem eiusdē rōnis. cum sint necessario agentia.

❡ 2°. Ubi agēs eiusdem rationis ꝛ passum eiusdē rōnis. ut sic non causabitur effectus nisi eiusdem rōnis. sed extrema ꝑpositū sūt agētia respectu ipaꝝ r'onum eiusdē rōnis. ꝛ simil'r susceptiua. ergo ꝛc ❡ 3°. Que fūdantur sup unū oportꝫ ꝙ sint eiusdeꝫ rōnis ut sic. sed relatiões que sunt inter extrema eiusdem rōnis inq̄tum eiusdem rōnis sunt. fundātur sup unū. ergo non poterunt esse alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rōnis ❡ 4°. Quecūqꝫ sūt eiusdem rōnis iq̄tum huiusmodi. non pñt dicere difformitatē ꝛ ut sic sunt unū. sꝫ quecūqꝫ non habēt inter se aliquā difformitatē non possunt respect⁹ fundare difformes. ḡ fundabūt uniformes ❡ Ideo dico ꝙ ipossibile est ꝙ inter extrema eiusdē rōnis ut eiusdem rōnis sunt. innascatur rela⁹ nisi eiusdē rōnis ❡ Hoc confirmatur 4ʳ ❡ Primo sic. Quādocūqꝫ aliquod agēs non hꝫ uim ꝓductiuam nisi eiusdem rōnis. impossibile est ꝙ effect⁹ ꝓducatur ab eo nisi eiusdem rationis. hec est ꝑ se nota. q2 null⁹ effect⁹ pōt ꝓduci ab aliqua causa nisi respectu illi⁹ effect⁹ producti ea habeat uim causatiuam, ponit autē uim habere eandē. ergo idē effect⁹ ꝓcise ponetur. sed extrema eiusdem rōis ut eiusdeꝫ

r.

rōnis sūt. nō habēt nisi eandē uiz causatiaz. hoc ꝓbo euidēter ⁊ credo demōstratie. Quorūcunqȝ est eadē diffinitio: eadē passio poterit demonstrari. hoc ꝑ se patet. sed que sunt eiusdem rōnis ut sic habēt eandē diffinitionem. ergo eadem passio poterit de eis demōstrari. uis autē ꝓductiua quedā passio est. ergo uis ꝓductiua que uni istoꝝ que sunt eiusdem rōnis ꝯpetit. ⁊ altri ꝯpetit. patet ꝗ maior. s. ꝙ ubi uis ꝓductiua ē eiusdē rōnis ⁊ effect⁹ est eiusdē rōnis. Minor autem est euidēter deducta. s. ꝙ in his que sunt eiusdē rōnis ut sic ē eadem uis ꝓductiua. ergo ⁊c.

¶ 2°. Quorūcunqȝ sunt eadem diffinitia illa uidētur esse eiusdē rōis. sed r̄lones que sunt inter extrema eiusdē rōnis habent eadē diffinitiua. qꝛ fundamētum ⁊ ťminum idē. ⁊ utraqȝ sunt eiusdē rōnis. ergo ⁊c. ¶ 3°. Relatio non uidetur distingui a relat. de ni si penes ťmi^m uel fundamētū. hec est ꝯcessa siue quo ad nos siue simpl̄r eque ꝯcludit ꝓpositum. sed hic est idē n ťminus ⁊ idē fundamentū specifice. ergo r̄lones eiusdē rōis.

¶ 4°. Quicūqȝ r̄lonem potest fūdare unū indiduum eiusdē spēi respectu a. ⁊ aliud indiduum eiusdē spēi eādem respectu a. poterit fundare. hoc patet. qꝛ potētia ⁊ naturalis aptitudo sunt cōia illis que sūt eiusdē rōis. sed posito fundamēto potēte fundare ⁊ termino si sit respect⁹ intrīsicus aduenīēs. innascitur actualis relatio. ergo positis duobus indiduis ⁊ a. inascetur in quolibet rela⁹ ad ipsum eiusdē rōnis. Tunc ultra ¶ Si in una albedine est potētia maior ad fundandum respectu alteri⁹ albedinis a se similitudinem ⁊ in quacūqȝ. si ergo tu ponas i albedine a. fundari respectū similitudinis albedinē b. que est eiusdē rōnis. eadē rōne pones in albedine b. respectum similitudinis fundari ad albediem a. ⁊ sic relationes eiusdem rōnis in utroqȝ. Si dicas eodem⁹ ꝓbat ꝙ duoꝝ hominū q̄libet erit pater ⁊ q̄libet fili⁹. Dico ꝙ iste relatiōes nō precise oriuntur ex natura fundamēti. sed ꝑ aliā relatione. s. ꝓductiōē que ꝓsupponit actionē ⁊ passiōem. Si autem paternitas ⁊ filiatio oriretur ex natura fundamenti immediate. non possent esse. Ex istis sequūtur due regl̄e. Pri^a est ꝙ quādo iueniūtur relaciones diuersarū rōnum fundari in eodem penitus fundamēto: oportet distīctiōem inuenire ex ꝑte ťminoꝝ. hoc patet ex dictis. ¶ 2^a regula accipitur ecōuerso. ꝙ quādocūqȝ iueniūtur relationes diuersaꝝ rōnum ťminari ad eūdem ťminū penitus indistīctum. oꝑȝ distinctiōem īuenire ex ꝑte fundamētoꝝ. hoc etiā patȝ s̄. Ex^m ꝑme regule. qꝛ agere ⁊ ꝓducere sunt r̄lones diuersaꝝ rōnum que fundanť oino sup idem. oportet ergo inuenire distīctionem in ťmino. termin⁹ ergo ꝓducti⁹ erit ťminus ꝓductiōis. ⁊ passium erit termin⁹ actionis. Ex^m 2^e regule est de esse cognito ⁊ eē uolito ad idē omnino ťminātur. Quicq̄d. n. cognitum est sub rōne qua cognitum. potest esse uolitū. oportet ergo ꝙ ex ꝑte actiuū q̄ fundant habitudines istas sit distinctio. ¶ Ex istis ꝑ modum correlarii ꝓbari pōt euidenť distinctio inter ꝓprietates absolutas ⁊ eēntiam. ⁊ hoc 4^r. ¶ Primo. qꝛ anima nostra ē similis deo ⁊ dissimilis. sed ꝑ^m ꝙ cōiť dicūt sancti. similitudo ⁊ dissimilitudo sunt relationes alteri⁹ ⁊ alteri⁹ rōnis. ergo cū habeant idem fundamētum penitus ⁊ idistīctuȝ. oportet ꝙ distīctio queratur ex ꝑte termini. sed anima nostra dissimilis est deo respectu essentie. ⁊ similis respectu attributorū. ergo necessario aliqua distinctio est iter diuinam essentiā ⁊ attributa ex natura rei ¶ 2° sic ex ꝑte eadē arguitur. Nam albedo hȝ respectū ad ꝑmum sicut ad efficiēs ⁊ sicut ad finem ⁊ sicut ad exemplar. Cōstat autē ꝙ iste relationes sunt alterius rōnis. distīctio aūt nō potest accipi ex fundamēto. qꝛ omnino idem fundamētum est. ergo respectu ťmini. ⁊ sic cum rōne essentie sit finis. ⁊ rōne uolūtatis efficiens ista distinguūtur. ¶ 3° arguo ex ꝑte alia. Deus ad creaturas ꝯparatur ut creans ⁊ ut mensurās. illa non sunt idē. distīctio aūt non potest accipi a ťmino. qꝛ idem mensurať ⁊ causatur. ergo ex ꝑte fundamenti in deo erit distinctio. ¶ 4° ex eadē ꝑte arguo. Aliud est continere uirtualiter ⁊ aliud eminēter ⁊ deus utroqȝ modo ꝯtinet. distinctio autē istarū non potest accipi a ťmino. qꝛ idē u °qȝ modo ꝯtitum ergo eēntia que ꝯtinet eminēť distiguiť a pōtentia^{lla} que ꝯtinet uirtualiť.

¶ Distinctio .30ª.

QVIRCA Distinctionem 30ᵃᵐ. postq̄ uisum est de rl'onib⁹ que sunt in creaturis. uidendum ē de rl'onib⁹ que sunt in deo. Et q̄rum ad hoc quero p̄mo Utrū necessario sit ponere in deo rl'ones rōnis ad creaturā que ex tempore denominēt ipsum deum. q̄ sic. Nam Aug. dicit q̄ necesse est ponere in deo respectu creature dn̄atiōem. dn̄atio autē est relatio rōnis. ergo ɀc. ¶ Cōtra. Circūscripto omni actu intellect⁹ non est relatio rōnis. ¶ Hic introducitur 4ᵒʳ p̄dicata que dicunt de deo ¶ Primū p̄dicatū ē actionis. Deus eim dicitur agēs respectu creature. ɀ non ab eterno dicebatur agēs. ¶ 2ᵐ est similitudo Ex tēpore eim deus dicitur similis creature ɀ creatura sibi assimulatur ¶ 3ᵐ ē inequalitas. Ex tēpore enim deus dicitur maior creatura ɀ p̄fectior. ¶ 4ᵐ est distictio. quia deus actualiter distinguitur a creatura. ɀ dicitur distingui ex tēpore ¶ Difficultas ḡ istius questiōis ē. q̄ūo ista dicitur de deo ex tempore. ɀ ē quadruplex modus dicendi.

¶ Quidā eim saluāt p respectū rōnis. non. n. aduenit deo aliquid absolutum de nouo nec aliquis respectus realis ut postea patebit. ḡ oportet q̄ hic sit respectus ɀ non realis. sed rōnis. ¶ Cōtra. Illud nō pōt saluari p̄ise p actum rōnis mere quod est circūscripto oī actu rōnis. sed circūscripto omni actu rōnis deus est realiter agēs ex tempore. deus est realiter similis creature. deus ē melior creatura realiter ɀ distinctus realiter. ergo ɀc.

¶ Alii dicūt q̄ oport3 hoc saluari p respectū fabricatum ab intellectu diuino. non autem ab intellectu nostro. ¶ Sed ɔ̄. Quod ē in re realr non inest p actum alicui⁹ rōnis uel intellect⁹. quia reale non inest p illud quod rōnis est. sed deus ita realiter agit ɀ ita realiter habz omnia ista sicut ego realiter sum homo. hoc ergo non est p actū alicui⁹ rōnis.

¶ Alii autē dicūt q̄ creatio ɀ oia ista siḡficāt aliquid quod est in deo. sed ɔnotāt aliquid quod ē in creatura. ¶ Sed ɔ̄. Nam q̄cquid sit illud quod significāt in deo quod sit ī eo. illud est eternum ɀ non ex tempore. ista autē omnia. s. creatio ɀ talia dicūtur de deo ex tempore ¶ Ideo dicūt alii q̄ de⁹ dicit̄ creare distingui ɀ assīl'ari. ɀ omnia talia ex tempore. non p̄pter aliquid quod deo adueniat ex tempore. nisi q̄ deus ex tempore terminat rl'ones que sunt in creatura. terminat eim creatiōem passiuā ideo dicitur creare. terminat assīl'atiōem. ideo dicitur assīl'are. ɀ sic de omnibus alīis ¶ Sed ɔ̄ hoc uidetur adhuc stare diffi. Nam h⁹ q̄ō dico t̄minare rl'ones aliquā in creatura ɔuenit deo ex tempore. illud autē t̄minare non dicit aliq̄ō absolutū. ergo respectū aliquē. tūc uel realē ul' rōnis. ɀ tūc remanet diffi. sicut pri⁹ de aliis erat.

¶ Dico ergo sicut uidetur mens doctoris nostri. q̄ omnia ista saluātur p denoīatiōem extrinsicā. Unde cū dico deus agit. nō siḡficat aliquid formal'r in deo. sed q̄ō est formaliter in creatura a quo de⁹ denominatur de nouo. utpote creator p creatiōem. ɀ sic de aliis. ¶ Sciendū tamē ad huius questiōis euidētiā q̄ aliquādo agere ɀ pati eodē3 noīe significatur. sicut est in uerbis cōībus. ut osculor te ɀ osculor a te. in una p̄pōne osculor habet sensum actiui. in alia sensum passiui ¶ Aliquādo autē actiuū ɀ passiuū3 significatur noīb⁹ p̄priis. s. uno p̄prio actio sicut cū dico mouere. ɀ alio p̄prio passiuo. sic cum dico moueri ¶ Aliqñ autē actiuū3 p̄ise sine passiuo significatur noībus oppositis. sicut cum dico amare ɀ amari. q̄ñ. n. diligo uel amo diuiam essentiā idē act⁹ oīo siḡficatur p hoc q̄ dico amo diuinā essentiam ɀ diuina essentia amatur a me. nihil eim significat q̄ō sit in deo formaliter. s3 p̄ise illud quod ē in me formaliter. s. actus amoris.

¶ Aliquādo autē eodem⁹ accidit de passiōne. q̄. s. ipsa denominatur nominib⁹ oppositis. sicut dicēdo deus causat ɀ creatura causat. causare enim ɀ causari significāt idē omnino. sicut dicebatur de amare ɀ amari. sed differētia est. q1 amare ɀ amari significant illud quod de se ē actiuū. creare aūt ɀ creari significāt illud quod ē passiuū ¶ Unde qñ dicitur deus creat creaturā. nō datur intelligi aliquid quod sit in deo formaliter. sed solū creatio passiua que est in creatura qua

deus dicitur creās denominatiōe extrinsica: eodem⁹ dicitur cū dicit̄ creatura creat̄ a deo. ⁊ nihil aliud. ¶ Sed ꝯ̄ ista instat̄ 4ᵒʳ. ¶ Pri⁹ sic. Omnis denominatio ē ad placitū sicut etiam nominatio. sed deus non est ad placitum creator ex tempore. ꝫ realiter ⁊ circum/scripta omni denominatiōe ⁊ omni intellectu ꝙ̄ uidetur ꝙ illud non sufficiat. ¶ 2ᵒ sic. Aliqua sunt que dicuntur de deo uirtual'r qꝛ sunt in eo uirtual'r ꝯtēta. sicut cū dicimus deus est lapis. aliqua sūt que de deo dicuntur formaliter; ergo opꝫ ꝙ in eo sint formaliter. sed esse creatorē est huiusmodi. ꝙ̄ ⁊c. ¶ 3ᵒ. In quocunqꝫ ē agere ipsum agit. si ꝙ̄ creare quod est agere dei esset formaliter in creatura. sequeret̄ ꝙ creatura actione dei ageret. ¶ 4ᵒ sic. Aug. 4. de trini. dicit ꝙ deus facit mutabilia sine mutatione sui. difficile est uidē: si autē denomiatio sufficeret hoc est ualde facile. ¶ Ad pꝛimum ꝯcedo ꝙ nomina sunt ad placitū, nec etiam p̄ denoiari extrinsicum saluat̄ aliquid quod sit reale ¶ Unde non curando de uocabulo. sed de re significata p̄ uocabulū. Dico ꝙ ipsa tota est in re. ¶ Unde sīgficatū istius ꝓpōis deus creat idez est cum significato istius creatura creat̄ a deo illud aūt significatū ē i creatura formal'r. ⁊ ideo saluat̄ res p̄rem. ¶ Ad 2ᵐ ꝯcedo ꝙ de⁹ est formaliter illud quod deno minatur ista denominatiōe. quādo aūt dicis, de⁹ ē formaliter creator. aut intelligis ꝙ creatio sit for/maliter in deo. ⁊ isto⁹ nego. qꝛ deus non ē formaliter creator. qꝛ creatio nō est formaliter in eo ¶ Si autē intelligas ꝙ deus ē formaliter creator. nō creatiōe que sit formal'r in eo. sed creatione que ē in creatura formaliter. tamē denomiatiōe extrinsica formalit̄ dicta de deo. ꝯcedo. ⁊ sic non habes ꝓpositū. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ sicut in 2ᵒ ostendet̄ creatio actio est in creatura. ⁊ non in deo formalit̄. non tamē ipsa creatura dicitur creatrix. qꝛ creatio actio non ē sub nomie actionis apta denomiare nisi extrisice. sicut opus dicitur hūmanū ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ ponere quocūqꝫ modo. siue modo p̄dicto siue alio ē difficile. tamē qꝛ multa argumēta cogūt ad ponēdū deum sine mutatione agere. opꝫ modū saluandi hoc adducere ꝙ̄ ē difficilis sic ꝙ nullum

tale in creatura ponitur. ¶ Sed hic oriunt̄ alique diffi. ¶ Pria est de relatie oppositis. qꝛ s̄ᵐ Aug. nulla res seipsam gignit ut sit. qꝛ gñare ⁊ gñari sunt incōpossibilia. sed nō min⁹ sunt incōpossibilia creare ⁊ creari. ꝙ̄ n̄ poterūt esse i creatura. ¶ Dico ꝙ uerū est ꝙ opposite origines sunt incōpossibiles sic generare ⁊ gñari, sed creare ⁊ creari non sunt opposite origines. sed una origo. una autem origo oppositis tamē nominibus sīgficata bene potest esse in eodē. ¶ 2ᵃ diffi. ē de ꝯ̄rie oppositis quādo aliqua cadūt sub oppositis differētiis illa sunt opposita. sed creare ⁊ creari cadunt sub agere ⁊ pati. agēᵉ aūt ⁊ pati sunt opposita. ꝙ̄ creare ⁊ creari ¶ Dico ꝙ quādo res sunt opposite ⁊ res cadētes s̄b eis sunt opposite. sed si res non sunt opposite dato ꝙ nomina uideātur opposita. similiter erit de cadētibus sub eis. Unde dico ꝙ licet aliquādo res actiōis ⁊ passiōis sint opposite tamē aliquādo eadēz res erit que sīgficatur utroqꝫ nomie. isto⁹ est hic. qꝛ eadē res ē sigficata p̄ creare ⁊ creari. tamē nomina oppositionem quādam habēt ¶ 3ᵃ diffi. ē q̄ꝛo deus potest exire de ocio in actū sine sui mutatione. ¶ Dici potest ꝙ deus non transit de ocio in actū, hoc est ꝙ acq̄rat aliquē actū quē pri⁹ n̄ habebat. qꝛ omnē actum quē habet nūc habuit ab eterno. sed dicit̄ tamē nūc creās ⁊ p̄us non. non ꝓpter mutatiōem in seipso fa/ctam. sed ꝓpter nouitatē effectus qui nūc ē ⁊ prius non fuit. ⁊ ex hoc denomiatur de⁹. ¶ 4ᵃ diffi. ē de ꝯ̄dictorie oppositis. Impos/sibile eīm uidet̄ esse trāsitum de ꝯ̄dictorio in ꝯ̄dictoriū nulla facta mutatiōe in illo quod trāsit. opꝫ eīm ꝙ tale s̄biectum trāsiēs mu/tetur aliqualiter in se. qꝛ in quocūqꝫ ē aliq̄d nūc aliter ꝙ̄ p̄us in illo ē mutatio. in 1ᵒ aūt sic trāseūte est aliquid aliud aliter nūc ꝙ̄ prius. nam extrema ꝯtradictiōis sunt aliud et aliud. ⁊ ab uno extreōꝝ recedit. ⁊ ad aliud accedit. sed deus est nūc creator ⁊ ante non fuit. ergo ⁊c. ¶ Dico ꝙ extrema illius cō/tradictiōis non sunt formal'r in deo. sed formaliter in creatura. qꝛ non sunt aliud deum creare ⁊ non creare ꝙ̄ creaturaꝫ creari ⁊ non creari ¶ Sed hic est unū dubiū. Utrū de⁹ in se referat̄ ad creaturā aliq̄ rlone rōnis.

Dico sicut dixi q relatio rōis nō sufficit ad saluādum pdicata realia que dicunt de deo ex tēpore. tamē q̄tum ad dubiū in se nō ui/detur incōueniēs deū referri aliqua relatiōe rōnis ad creaturā. relatio eim rōnis non po nit effectum suū formalē nisi circa illud in quo est formaliter. sicut sibi conuenit esse in aliquo. sed referre est effectus r'onis. cum g̃ suo modo essendi in. ipa sit i deo sicut pa/tebit iferius. oportet dicē q de⁹ i se ẑferatur p istā r'onem rōnis. alioq̄n si aliq̄d creatū p istum respectum ẑferret. conciperemus illud creatum esse creatorē. ⁊ sic de aliis r'onib⁹ rōnis. Si dicas. tunc sequit mutatio in deo qua trāsit de nouo ad talē respectū. ❡ Dico q nulla est mutatio ad ens rōnis. ⁊ si po/natur. multi sunt qui habēt p nihilo dicē et concedē talem in deo. sicut ppositiōem s̃m ra tiōem multi ponūt. ❡ Ad argumētum in oppositū patet. quia d'natio nō est respectus rōnis. sed significat q illud quod ē in crea tura sit deo subiectum.

UTRUM Necesse sit ponē i deo r'ones reales ⁊ actuales ad crea/turam ❡ q sic. q2 creatura realr̄ originat a deo. ergo deus realiter originat creaturā. originatio autē est relatio. g̃ ⁊c. ❡ Cōtra. quia tūc deus mutaret quod ē in cōueniēs. ❡ Hic pmo ad euidētiā questiōis ⁊ aliorū que dicētur ifra. oportz uidere quid sit relatio realis. ⁊ deinde ad questiōem. ❡ Quātum ad pmum est intelligendum q 4ᵒʳ sunt s̃m sententiam doctoris que reqrunt ad hoc q aliqua relatio sit realis. ❡ Primū est q extrema sint exn̄tia. q2 cum relatio sit ad aliud non pōt esse ad nihil. ⁊ idcirco in/ter ens ⁊ non ens non pōt esse rela° realis. ❡ 2ᵐ est q extrema sint distincta. esse eim relatiōis est ad aliud ⁊ non ad se s̃m Aug. 5 trin. ⁊ ideo non est relatio realis eiusdē ad seipsum. ❡ 3ᵐ est. q tali sic exn̄ti ⁊ distincto non repugnet habē habitudiem ad aliū. q2 nulla entitas potest fundari i aliquo sibi repugnāte. ⁊ ideo non ponim⁹ r'onem rea lem necessariā ad ptingēs. q2 necessario re/pugnat aliquid in se habere qd̄ dependeat a ptingēte. ❡ 4ᵐ q talis relatio innascitur de facto iter extrema talia. quia ad relatiōem formalē nō sufficit aptitudo nisi insit actu. ⁊ ideo non ponim⁹ in eucharistia inherētiā accidētiū ad subiectum esse respectum realē. Et si dicatur. quare dextrū ⁊ sinistrum nō sunt respectus reales i colūpna sicut alii res pectus. ❡ Dico q rō est. q2 talis aptitudo ō subiecto reali non inascitur. sed tm̄ de inten tionali. Sic ergo patz que sunt relationes reales. que. s. sunt iter realia ⁊ disticta extre ma aptanata fundare tales r'ones oriētes actualiter ex eis. ❡ Quātū ad 2ᵐ pncipale due opiniōes sunt que ptem affirmatiam af serūt. ❡ Prima est ista q deus ẑferr ad crea turas relatiōe reali formalr̄ sibi isistēte. q2 nulla causa realiter causat nisi causalitate reali que formalr̄ est iea. ❡ Et isti dicūt q Ans. 25. monolo. fuit isti⁹ opi. ubi distiguit inter accidētia que suo aduētu mutationem inferūt. qualia sunt accidētia absoluta. ⁊ aª que non. que dicit esse respectiua. sic exepli/ficat de silitudie ⁊ qualitate. ⁊ dicit. q sicut diuina natura non illa admittit. ita s̃m ista dici non respuit. ❡ Sed ista opinio cōiter non tenet a doctoribus. ⁊ ideo a diuersis di/uersimode arguit ẑ eam. ❡ Aliqui. n. arguūt sic rōne infinitatis. Nullū ifinitū potest eē ps uniuersi. sed quod non potest esse pars uniuersi non potest realr̄ referri ad aliquid ipsi⁹ uniuersi. ergo ⁊c. Minor patet. quia si non ẑstitueret uniuersum iam nō haberet cōpatiōem ad aliquid constitutiuum uniuersi. Sed ista rō non multū pbat. ❡ Cōstat enim q si deus non est p se ps uniuersi. q ē distin ctus ab uniuerso ⁊ excedēs uniuersum et se/questratū. sed ista omnia dicūt relatiōes. g̃ rō uidetur ad oppositū. ❡ Similr̄ constat q deus pater non est totū respectu filii. nec cō/stituit filiū nec est ps filii. ⁊ tamē refert ad filiū ⁊ ecōuerso. non tamē refertur adiui cem si rō ualēt. ❡ Aliq̄ autē arguūt ex rāa eternitatis sic. Deus ⁊ q̄cq̄d est i deo ē etnū. sed rela° illa non potest esse eterna. termin⁹ eim esset ex tēpore. ⁊ p ẑñs relatio nō esset eterna. ⁊ sic aliqua res aduenirret deo ex tē/pore. ❡ Ista rō non facit euidētiā. nō est eī illud incōueniēs notum q relatio noua deo aduenat. ❡ Alii arguūt ex rāa ẑpositiōis.

Nam deus est sūme simplex. si aūt adueīret sibi relatio noua. facēt ꝯpositiōem cum deo. Ista rō non ꝓbat. qꝛ quādo est aliquid ī ul/timata actualitate. q̇cquid sibi adueniat nō facit ꝯpositiōem cū eo. quia illud qḋ ꝯponit cum aliquo necessario est in potētia. ⁊ ꝑ ꝯñs non est ī ultima actualitate. unde ⁊ si acc͠ns absolutū deo adueniret non componeret.

¶ Alii arguūt ꝑ uiam idētitatis sic. ¶ Quicq̇d est in deo est idem quod ipse deus. s; illud quod aduenit ex tempore non potest eē idē qḋ deus. ergo ⁊c. ¶ Ista autē rō nō sufficit. quia hoc ē creditum ꝙ omne quod est in deo est idē quod deus. ¶ Arguūt ergo alii effica tius sic. Ens actualissimum non potest esse in potētia ad aliquid. sed deus ē ens actua/lissimum. ergo non potest esse in potentia ad aliquid. Si autē relatio adueniret ex tē pore. fuisset ab eterno in potentia ad ipsam r̄lonem. qꝛ illam ab eterno non habuisset. ¶ 2° sic. In summe necesse esse. idem est eē ⁊ posse esse. sed deus ē p̄ꝛ necesse eē. ergo ad nihil est in potētia qḋ actu non habeat. ¶ 3° sic. Quicquid est in deo ē indepēdens ⁊ im̄pductum. relatio autē ꝓducit̄ ⁊ etiam dependet a t̄mino. ergo ⁊c. ¶ 4°. Nullum ꝯtigens potest esse in deo formaliter. s; ista relatio est ꝯtingens. qꝛ t̄minus est ꝯtingēs ⁊ adnihilabilis. ergo non est ponēda ī deo.

¶ Dico ergo ꝓpter istas rōnes. ꝙ nulla re/latio realis potest esse dei ad creaturam que sit in deo formal'r. ¶ Sed est diffi. Utruꝫ ꝑ uiam īmutabilitatis diuine possit ꝓbari sufficiēter ista ꝯclusio. ¶ Dicūt aliq̇ ꝙ non. qꝛ sine mutatiōe potest relatio aduenire. Sed ꝯ istud arguo ꝑ diffinitiōem mutatiōis. ⁊ credo ꝙ demonstratiue sic. ¶ Omne illud qḋ se habet nūc aliter q̄ pri⁹ est mutatū. hoc pꝫ ꝑ diffinitiōem mutatiōis. sed suscipiēs rela tionem nouā se habꝫ nūc aliter q̄ pri⁹. ibi ē eim̄ alietas posterioris ad pri⁹. qꝛ pri⁹ non habebat. imo hoc uidetur esse notius primo ꝓncipio. notius eim̄ est ꝙ unū ꝯdictorioruꝫ non est aliud. q̄ ꝙ duo non possunt simul' in esse eidem. ergo ⁊c. ¶ 2ª opinio. affirma/tiua ē. non ꝙ realis relatio sit in deo respcu creature formaliter. sed ꝙ relatiōe reali que formal'r est in creatura. deus real'r refert̄ ad ipsam creaturā. sicut cū dicitur de⁹ est causa. respectus iste est formaliter in creatura.

¶ Sed ꝯ istam opiniōem arguo 4°. ¶ Primo sic. Nulla causa formalis ponit suū effectū formal'r nisi in illo ī quo ē formaliter. qꝛ causa formalis est causa intrīsica. sed īfer/re ē act⁹ formalis r̄lonis. sicut eim̄ effectus formalis forme absolute ē dare esse ad se. ita forme respectiue ad aliud. ergo rela° ubi erit ibi ponet effectū suū formalē. uel ubi po net effectū suū formalē ibi erit. ⁊ ita erit in deo ubi ꝑ te ponit effectum suū formalē. uł' ponet eum in creatura quod ē ꝯtra te. ¶ 2°. Omne quod īfert̄ ad aliud ē relatiuū. sed ꝑ te deus ē huiusmodi. ergo ⁊c. Tunc ul/tra. Omne relatiuū ē ꝯstitutū ex relatiōe ut ꝓncipio formali. ⁊ ex fundamento sic̄ ꝓnci⁹ fundamētali. ergo cui repugnat habere taꝫ fundamētum q̄ r̄lonem illud non potest eē relatiuū. sed deo repugnat habere fundamē tum istius r̄lonis. qꝛ fundamētum est ipsa creatura. ⁊ etiā sibi repugnat hēre relatiōem ipsam. ergo deo repugnabit eē relatiuum. sed quod non ē relatiuū non refert̄. ergo ⁊c. ¶ 3°. Quādo aliqua causa habet aliquem effectū adequatuꝫ stante illo nihil plus pōt cāre. si eim̄ causa formalis hꝫ unū effectum adequatū q̄diu stabit nihil pl⁹ poterit cāre. sicut anima habet humanitatem qua stante nihil plus pōt. sed effectus formal' adequa tus istius r̄lonis ē īferre creaturā ad deum. ergo stante isto qui stat tam diu q̄ diu ipsa stat. aliū effectum deo dare non poterit ut. s. ꝑ eam deus īferatur ad creaturā. ¶ 4° sic. Impossibile ē ꝙ forma ultimate ꝑfectionis accipiat aliquod esse formale. sed diuia na/tura est forma ultimate ꝑfectiōis. esse rela/tiuum est esse formale. ergo impossibile est ꝙ deus accipiat esse ꝑ r̄lonem. s. eē relatiuū.

¶ Dico ergo ꝙ de⁹ dicitur creator. similis dñs. ⁊ omnia talia tātum denomiatiōe extrīsica. sicut dictū fuit ꝑius ī ꝓcedēti q̄ōne. ¶ Sed ꝯ. Quicq̇d dicitur ad aliquid īfer tur. sed deus ꝑ hoc ꝙ ē creator dicit̄ ad ali/quid. ergo refert̄. ¶ 2°. Quando aliquod ꝑdicatū dicitur de aliquo subiecto ut accidens dicitur de aliquo subiecto. diminuit ipꝫ subiectū tale quale ipsum est. sed istud predicatum

creator dicit de deo ⁊ est relatim. ergo dimittit deum relatim. sed omne relatiuū refertur. ergo ⁊c. ¶ 3°. Omne quod ē creator neces/sario uel ē creator sui uel alteri⁹. sed certum est q deus non est creator sui; ergo est creator alterius. sed omne quod est alteri⁹ ut sic est relatim. ergo qui est creator ut creator erit relatim ¶ 4°. Nam omne quod ē ad aliqd est relatiuū. sed de⁹ p ista ē adaliquid. ergo est relatim. Minor patet p Aug. de doctri na xpiana. q dicit q deus dicit p ista ad crea turam. ergo est relatiuū ad creaturam. sꝫ om/ne relatim ?fert. ergo ⁊c. ¶ Ad pmum dico q adaliquid dicit dupl'r. Uno° q ipsum ita di catur q ipm sit adaliquid p illō qō formal'r est in ipso. ⁊ isto° ɔcedo maiorē. ⁊ nego mino rem ¶ Alio° q dicitur adaliquid denomia/tione extrinsica. ⁊ isto° nego maiorē ⁊ mino rem ɔcedo ¶ Ad 2m dico q maior est uera quando illud pdicatū iest formalr sbiecto. sed quādo dicit de sbiecto tātum denoiatiōe extrinsica. hec non uer. ē sicut cum dicitur hō diuinus. illud eim quod dico diuinū non ē formaliter in homine ¶ Ad 3m dico q de⁹ est creator non sui. sed alterius ¶ Sed cum dicitur q est alterius. ⁊ ut sic ē relatim.

¶ Dico q si sit alterius p aliqd qō formalr sit in eo uer. est. si autem sit alterius p hoc qō non est in eo. sed in alio etiā denominatione extrinsica fl'm est. ¶ Ad 4m dico q qn Aug. dicit q deus est p ista adaliquid nō intelli/git q sit adaliquid p illud quod ē formali ter in ipso. sed q solū denomiatiōe extrinsica. ⁊ p istam dicitur adaliquid. ⁊ nihil aliud in telligit Aug. ¶ Ad ar'm patꝫ.

UTRUM Respectus fūdamēta les sint in deo ad creaturā. q nō. q2 in quo ē respectus illud est rela tiuum. sed deus ut dictū ē non ē relatiuū. ergo in eo non est aliquis respect⁹ ¶ Cōtra. Deus est creatiu⁹. hoc autem ē adaliquid. nō formaliter. ergo fundamētaliter. ¶ Hic p° ad euidētiam multoꝝ dictoꝝ supi⁹ ⁊ i poste rius dicēdoꝝ. opꝫ uidē quid ē respect⁹ fun/damētal'. ⁊ 2° utrū sit i dō respcu creature. ¶ Quātū ad pmū dico q 1m uoco respectū fundamētalē. qui ē in suo fundamento non p accñs. sed p se. formalis uel actualis ē ille qui inest suo fundamēto p accñs. Intelligo autē sic inherē p se. quod inest sibi in 2° ma q ē ppria passio sui fundamēti. respectus autē actualis est accñs p accñs ¶ Ex°. An/gelus mouēs celū habet 4r respect⁹ ad celū. Prim⁹ ē mouētis ad motū ¶ 2° ē pducētis ad pductū. non autē ad celū quod ē motuꝫ. sed ad ?minum motus pmi ¶ 3° ē excedētis ad excessum ¶ 4° ē mensurātis ad mensura tum. sciētia eim angeli mēsurat motū celi. Isti autē respect⁹ sunt actuales ⁊ accidenta/les. Uoco autem istos respect⁹ actuales. qui qui p accidēs ɔuenīūt fundamēto. huiusmo di autē sunt omnes isti ¶ Istis autē 4r for malibus respectib⁹ ⁊ accidētalib⁹ correspon dent 4or fundamētales qui p se insunt ⁊ ne cessario; Angelus eim comparatur ad celum ut motiuū ad mobile. existēte eim āgelo de⁹ non posset facere qn angelus esset motiu⁹ celi ¶ 2° ē pductiui ad pducibile ¶ 3° est excessiui ad excessibile ¶ 4° est mensurati ad mensurabile. ⁊ isti aliis porib⁹ actualib⁹ corespōdēt. ita q pmus pmo ⁊c. ¶ Sed cō tra hoc instat 4r ¶ Primo sic ¶ Relationes originis in deo sunt p se. ⁊ tamē sūt r'ones formales ⁊ actuales. non ergo sunt omnes respectus fundamētales qui insunt p se.

¶ 2°. Nam similitudo ⁊ equalitas ⁊ alie rela tiones cōes sunt formales ⁊ actuales. ⁊ tn̄ insunt p se psonis ¶ 3°. Nam depēden⁹ crea ture ad deū ē formalis ⁊ actualis. ⁊ tamen p se inest creature ¶ 4°. Quia relatio ɔposi/ti ad causas intrīsicas inest p se ⁊ tn̄ ē forma lis. ¶ Ad pmum dico q relatio originis in diuinis non inest p se. sed p accñs. tamē inē p accñs pōt dupl'r itelligi. uel sicut accidēs inest sbiecto. ⁊ sic non inest relatio i diuinis. uel sicut inferi⁹ inest supiori. ⁊ sic inest p ac/cidens ¶ Si eim paternitas inesset p se eēn°. ubicūqꝫ esset essentia esset paternitas. ⁊ sic esset in filio quod ē impossibile. inest ergo paternitas admodū pprietatis iduidualis quo inest nate in creaturis. ⁊ non aliter.

¶ Ad 2m dico eodem°. similitudo eim non inest p se essentie uel attributo. q2 tūc esset 1a eadē in filio quod ē fl'm. q2 in filio ē alia. n° iest sicut accidēs accidit sbiecto. q2 tale non est in

diuinie,seo alio modouel consequenter ad illos. Ad 3m dico eodem° ꝙ relatio creature ad deū inest ꝑ accidēs creature. Ista.n.ꝓpō creatura creatur ē in omnigēti materia ⁊ contingēs pōt n ⁊ creari.⁊ ideo creatio non in est sibi ꝑ se.sed ꝑ accidens. ¶ Ad 4m dico ꝙ dependentia ꝯposita ad causas intrinsicas actualiter non inest ꝑ se oposito. accidit eim bo/ mi ꝙ creatur. unde in potētia obiectiua ubi sunt q̇dditates non est creatio cōpositi. ea autē que ꝑ se insunt homini sunt i potēn obiectiua ¶ Dico ergo ꝙ relatio fundamētalis inest ꝑ se fundamēto suo.⁊ ē de ꝑdica/ mento de quo ē suū subiectum uel fundamentum sicut omnis alia ꝓpria passio. sicut risibilitas. ista eim licz habeāt ꝗtuz ad aliq̇d modum accidētis.sunt tamē eiusdē ꝑdicamenti illis quoꝝ sunt. ¶ Quantum ad 2m uidēdum est utrum tales respectus sunt i deo in ordine ad creaturā ¶ Dicūt aliqui ꝙ n̄. quia sic ꝛferet realiter ad creaturas quod est impossibile ¶ Ego autē dico ꝙ lz īpossibile sit ꝙ deus actuali ⁊ formali respectu qui sit in deo formal'r referaẗ ad creaturam.tamē de fundamētali dico ꝙ deus habet respectū fundamētalem in se respectu creature. ⁊ pꝫ q̇tum ad illos 4or respectus qui positi sunt in angelo respectu celi ¶ Est eim de° ꝓductiu° respectu creature.⁊ motiu°.⁊ mensuratiu°.⁊ excessiu° creature. ⁊ ista omnia sunt de deo rōne diuinitatis demōstrabilia.⁊ ꝑ ꝯñs sūt i deo ex nā'a rei.⁊ sic non ē incōueniēs ꝙ de° ꝛferatur ad creaturā respectu fundamētali. ¶ Sed hic sunt diffi.de isto respectu fundamētali ¶ Prima est Utrū sit ad se uel ad aliud ¶ Dico ꝙ isti respectus fundamentales ex rōne sua formali sunt ad aliud.non ē itelligibile si deus ē ꝓductiu° q̇n sit alicu° alterius ꝓductiu°.non tamē sic sunt formaliter ad aliud ꝙ dicāt rem additam sup suum fundamētum comodo sicut r'ones actuales ⁊ de generē r'onis sunt ad aliud ¶ Sed dico ꝙ talis ē ꝓpria passio non differēs realiter. sed formaliter ab eo cui° est ¶ 2a diffi. est Si iste respectus habet ẗminum. ¶ Dico ꝙ impossibile est itelligere r'onem esse q̇n itelligatur hēe ẗminum. Unde dico ꝙ productum habet ẗminum.s.ꝓducibile. Si aūt

q̄ntras quid est producibile ¶ Dico ꝙ ipsa creatura que fuit ab eterno producibilis. ¶ 3a diffi. Utrū ꝓductiuitas dependeat a ẗmino.qꝛ dictum est ꝙ respect° causaẗ a termino ¶ Dico ꝙ illud dictum ē uez de respectu formali ⁊ actuali.non autē de fundamentali. quia sicut ab eodem ꝓcedit subiectū ⁊ eius passio.ita ab eodem ꝓducitur fundamentum ⁊ respectus fundamētalis. ⁊ ideo talis respectus non dependet a termino. ¶ 4a diffi. si requirit ẗminum in actu ¶ Dico ꝙ nec in actu nec in potētia.sed tm̄ req̄rit q̇dditatem. Sed quid itelligis ꝑ ẗminum. ¶ Dico ꝙ q̇dditatem ut abstrahit ab esse in actu ⁊ esse in potētia ¶ Unde ad omne ens non ꝓhibitum ẗminatur respect° ꝓductiui/ tatis. ¶ Sed est diffi. si deus dicit creans ꝑ tales respectus. ¶ Dico ꝙ non.sed creatiu° ⁊ creans ꝑ respectū actualem q̇ ē i creatura.

UTRUM IN Deo sit respectus aptitudinalis. ¶ Hic ꝑ° uidēdum ē quid sit ẗminus aptitudinalis. ¶ 2° utrū sit ad aliud ¶ 3° utrū habeat termi/ num ¶ 4° utrū depēdeat a termino ¶ 5° q̇d sit eius ẗminus ¶ 6° utrū isti respectus sint in deo in habitudine ad creaturā. ¶ Quantum ad ꝑmum dico ꝙ respect° aptitudinal' est ille qui inest ꝑ se 2° ⁊ respectum i actu expectat. sicut est risibilitas in homine ⁊ mo/ bilitas in celo. Risibilitas eim diffinitur i habitudine ad aliud.s.ad actum ridēdi.⁊ il/ lud quod habet in se talē respectum.s. apti/ tudinem ad actum ridēdi expectat actum ridendi ¶ Et similiter mobilitas in celo dicit respectum. quia ꝑ aliud diffinit ⁊ expectat motum in actu ⁊ potest habere ¶ Intelligēdum tñ q̇tū ad hoc ꝙ si fiāt questiōes ⁊ difficultates de respectu aptitudinali que facte sunt de respectu fundamētali. respondēdū est uniformiter. ¶ Quātum ad 2m.s.utruz sit ad aliud ¶ Dico ꝙ est ad aliud. Mobile eim ut sic non pōt itelligi sine habitudie ad motiuū ¶ Simil'r ad 3m utm habeat termi/ num ¶ Dico ꝙ sic.qꝛ quod itelligitur esse ad aliud necessario itelligitur habē ẗminū. ¶ Quātum ad 4m utrū depēdeat a ẗmino. ¶ Dico ꝙ nō.qꝛ ꝓducit a ꝓducēte fūdamtū.

Similiter ꝙtum ad 5^{m}. dico ꝙ ҭminus eius est ens ut abstrahit ab actu ⁊ potentia scilꝫ q̇dditas ¶ Intelligēdū tamē ꝙ oīs respc̄t⁹ aptitudinalis est ꝑpria passio, inest enim ꝑ se ⁊ non ꝑmo⁰. ergo 2°. ⁊ hoc patꝫ. qꝛ ꝯuenit enti in potētia. ⁊ talia sunt ꝑ se ¶ Sed contra. rōnale ⁊ sensibile sunt respect⁹ aptitudinales. ⁊ tamē sunt de primo⁰ ¶ Dico ꝙ sunt ꝑprie passiones. sed tamē ꝑ illas circūloquimur ꝑprias differētias que sunt ī primo modo dicendi ꝑ se ¶ Quātum ad 6^{m}. dico ꝙ in deo non sunt in habitudine ad creaturā respectus aptitudinales. eo ꝙ non expectant respectum formalē ⁊ actualem. sed solū sūt in eo fundamētales qui assimulantur aptitudinalibus. excepto ꝙ formalem non expectant.

¶ Distinctio. 31^{a}.

CIRCA Distinctionem 31^{am}. Postꝙ̄ ṁ suꝫ est de relatiōibus in cōi in creaturis. ⁊ in deo respectu creature. Nūc uidendum est de rl̄ōnibus que sunt in deo ad itra. Et ꝑmo de cōibus ¶ 2° de ꝑsonalib⁹ ¶ Jd. o ꝑ⁰ circa omnes quero Utrū relatiōes cōes sunt formal̄r in deo. ꝙ non. qꝛ nō ē expressum in sacra scriptura. ergo non sunt ibi. ꝯña pꝫ ꝑ Dyo. qꝛ nihil est asserēdum ⁊c̄ ¶ Contra. Hylarius de trini. ponit eas in deo. ꝗ ⁊c̄. ¶ Hic sunt duo facienda ¶ Primū ē uidē quō se habēt rl̄ōnes cōes in creaturis ¶ et 2° quō in diuinis. ¶ Quātum ad ꝑmum itelligendum est ꝙ 4^{or} genera taliū rl̄ōnum inueniūtur in creaturis que fundantur sup unum. ¶ Primū genus fundatur sup unū in sbā. s. idētitas. 2^{m} sup unū in quātitate. s. equalitas ¶ 3^{m} sup unū in qualitate. s. similitudo. de istis tribus facta ē mentio ab auctorib⁹. Sed non uideo quin oporteat dare 4^{m} genus. s. quod fundatur sup unū ī aliis ꝑdicamētis. ⁊ ista relatio pōt dici cōformitas. Et huius rō satis manifesta potest esse ista. ꝙ eīm due q̄ntitates uel due qualitates fundent equalitatē uel similitudiem. hoc nō ē ex eo ꝙ q̄ntitates uel qualitates sunt. sed ex eo ꝙ sunt qualitates uel q̄ntitates eiusdem spēi. cum ergo due paternitates ita sunt eiusdem speciei sicut due albedines. necessario erit iter eas aliqua ꝯformitas. Et ꝯfirmatur. Sicut eīm maior unitas ē iter albediēꝫ ⁊ albediem ꝙ̄ iter albediem ⁊ dulcedinem. sic maior est iter duas ꝑnitates ꝙ̄ iter paternitatē ⁊ equalitatē. sed sicut ꝑpter unitatem maiorē duaꝝ albedinū fundatur in eis aliqua relatio. ita ꝑpter maiorē unitatem duaꝝ ꝑnitatū fundatur in eis aliqua conformitas que non fundatur inter paternitatem ⁊ equalitatem ¶ Sed hic sunt diffi. ¶ Prima est. sup quid fundantur huiusmodi rl̄ones ¶ Dico ꝙ non sup unitatē. sed sup unum. quia unitas dicit ꝑuatiōem. fundatur ergo similitudo sup rōem formalē albedinis que est una in hac ⁊ in illa ¶ 2^{a} diffi. Si iste rl̄ones exigūt extrema distincta ut extrema ¶ Dico ꝙ extrema possunt accipi ut extrema ⁊ ut relata. ⁊ sic dico ꝙ sp distinguūtur. Si autē accipiātur extrema nō que īferūtur. sed que sunt imediate rōnes referendi. sic dico ꝙ non distinguūtur. sꝫ ē una formalis rō penitus indistincta. illa eīm rō formalis ē que fundat. uel est rō fundādi ⁊ ēminādi. Nam una rō formalis albedinis est. que est rō fundādi silitudiem ⁊ ҭminādi. quod patꝫ euidēter. Nam ī duab⁹ albedinibus non sunt nisi hecceitates q̇b⁹ differunt. ⁊ rō formalis albedinis in qua ꝯueniunt ¶ Sed ꝯstat ꝙ similitudo non fundat sup hecceitates. qꝛ ipse sunt ꝑmo diuerse. relinquitur ꝗ ꝙ sup rōem formaleꝫ albedinis que in eis est una ¶ Dico ergo ꝙ inter extrema relata est distinctio. sed iter extrema que sunt rō referēdi non ¶ 3^{a} diffi. si similitudo est ꝑor distinctiōe uel ecōuerso ¶ Dico ꝙ hic opꝫ imaginari 4^{or} signa ¶ Primuꝫ ē rō formalis albedinis ¶ 2^{m} ē in quo ipsa ē una ¶ 3^{m} est in quo sunt hecceitates ¶ 4^{m} in quo oritur similitudo. Et ita patꝫ ꝙ similitudo distictiōem ꝑsupponit ¶ Sed contra. Qualis ē ordo fundamētoꝝ talis est ordo rl̄onum. loquēdo de intrīsicus aduenientib⁹. sed natura que est fundamētum silitudinis est ꝑor ipsa hecceitate que est fundamentum distinctiōis. ergo silitudo prior ē distictiōe. Dico ad hoc ꝙ 1ª regl'a accepta ī argumēto

est uera quádo r'ones insunt p se, tūc enim sequūtur ordiem fundamētoꝝ. sed quando insunt p accidēs tūc non uez est. huiusmodi est similitudo. potest eim non inesse fundamento. ¶ 4ª diffi. si iste r'ones ꝯsistunt in indisibili ¶ Dico ꝙ de equalitate ꝛ idētitate non est dubiū ꝙ sic. sed de sil'itudine nō sic: quia sbiectum est eius augmētabile siue fūdamētum ¶ Potest ergo dici ꝙ rō formalis sil'itudinis ꝯsistit in indisibili. qꝛ tota diffiª sil'itudinis ꝯuenit omni ḡdui sil'itudinis. sꝫ tamē cum hoc potest stare ꝙ similitudo distictos ḡdus habeat. sicut alie forme que ꝙtū ad suam rōem formalē ꝯsistūt in idiuisibili. ¶ Quātum ad 2ᵐ ē declarādum. s. quō iste r'ones sunt i diuis ¶ Dico ꝙ 4ᵒʳ sunt gn̄a ꝑdicta istaꝝ r'onum inueniēda ¶ Est. n. relatio idētitatis. qꝛ est ibi unitas sbē ꝛ distīctio ꝑsonalis ¶ 2ᵒ est i deo r'o equalitatis. est. n. ibi unitas ꝙtitatis. qꝛ est ibi unita infinitas cum distīctione extremorū ¶ 3ᵒ ē ibi relatio sil'itudis. qꝛ ibi est unitas qualitatis. s. silicꝫ sapie uel alteri⁹ attributi cū distinctiōe ꝑsonali ¶ 4ᵒ est ibi ꝯformitas. qꝛ ē unitas ibi r'onis. s. spiratiōis actiue. ꝛ distīctio ꝑsonarum illā unicā spiratiōem habētiū. ¶ Sed ꝯ hoc istatur 4ʳ ¶ Primo sic. Impossibile ē aliquā r'onem esse eiusdem ad se. sbā patris ꝛ filii est penitus indistincta. ergo ꝛc. 2ᵒ.

¶ Equalitas ꝛ inequalitas sunt passiōes ꝙtitatis finite. sicut sepe dictū est. sed quātitas que ponitur fundamētum equalitatis in diuinis est infinita. ergo ꝛc. ¶ 3ᵒ. Ubi oino eadem qualitas. ibi non pōt esse sil'itudo. sꝫ in diuinis ꝑsonis est omnino qualitas. qꝛ eedem ꝑfectiones omnino. ergo ꝛc. ¶ 4ᵒ. Omne cōe in diuinis ꝯuenit trib⁹. ꝑ te spira⁹ actiua ē cōis. ergo trib⁹ ꝯuenit. ¶ Ad primum dico ꝙ sortes ꝛ plato habēt idētitatem in homine. qꝛ eādem rōem diffinitiuam non fabricatā ab anima. sed tamē licꝫ sit una. nō tamē una nūo. in diuinis autē sba est una nūo. ergo maius habet dubiū. ¶ Dico ergo ꝙ eiusdē ad se non est relatio sicut īter extrema que referūtur. rō tamē formalis referendi bene eadē esse potest. in diuinis ergo quātūcumqꝫ essentia sit uere ꝛ sūme una que est rō referēdi. tamē ꝑsone que sūt extrema relata bene distīcta sunt. ꝛ ista duo sufficiūt scilꝫ distīnctio relatoꝝ cū unitate rōnis fundamētalis. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ equalitas non est passio ꝙtitatis infinite diuisibilis p ptes. sed ꝑcise finite. ꝛ ideo īfinita linea cuicūqꝫ ꝯpetur nec est equalis nec inequalis. qꝛ equalitas ꝛ iequalitas non ꝯueniūt nisi ꝙtitati finite disibili. si tamē ꝙtitas sit idisibilis per ptes ꝙtūcunqꝫ sit infinita potest eē equal'. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ eiusdem ut fundamenti ad se ut ēmini potest esse sil'itudo. ꝑsupposita tamē distinctiōe non fundamēti ꝛ ēmini. sꝫ supposita distinctione suppositoꝝ. ul' ꝑsōaꝝ. uel general'r loquēdo extremoꝝ relatorū. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ non oportet ꝙ omne cōe sit cōe tribus. de rōne eim cōis non est nisi ꝙ non sit ꝓpriū uni. sed sit in plurib⁹. ꝛ hoc ꝯuenit spiratiōi actiue. quia nulli est ꝓpria ꝛ pluribus ꝯuenit. licꝫ non tribus ¶ Sꝫ ad huc remanēt alique diffi. ¶ Prima. si r'ones huiusmodi in diuinis sunt r'ones reales.

¶ Dico sicut dicit doctor noster ꝙ sic. Nam 4ᵒʳ ut dictum est sup̄ uidētur reqri ad relationem realem que inueniūtur hic. ¶ Primuꝫ est ꝙ fundamētum sit reale ¶ 2ᵐ ꝙ ēminus sit realis ¶ 3ᵐ ꝙ extrema sit real'r distīcta.

¶ 4ᵐ ꝙ respectus ille nascatur ex nãa rei. ꝓpter hoc dextrū ꝛ sinistrū non dicūtur relatiōes reales. omnia ista sunt in diuinis. ē eim ibi fundamētum reale. s. essentia. ꝙtitas ꝛ qualitas ¶ 2ᵒ est ibi ēmin⁹ realis. s. eēntia ꝙtitas ꝛ qualitas ¶ 3ᵒ etiā ꝑsone sunt realiē distincte ¶ 4ᵒ qꝛ respect⁹ inascit ex nãa rei.

¶ 2ª est si huiusmodi r'ones sunt formales uel fundamētales ¶ Dico ꝙ formales. qꝛ relatio que est in fundamēto ꝛ non in 2ᵒ est formalis. huiusmodi sunt iste. qꝛ nō p se insunt. sed p accidēs. quare ꝛc. ꝓbo minorem. qꝛ si sil'itudo que est in essentia ut est in patre inesset essentie in 2ᵒ. in quocūꝫ eēt ipsa essentia. esset ipsa sil'itudo quod ē fl'm. qꝛ tres sil'itudines nūo distīcte sunt i trib⁹ ꝑsonis ¶ 3ª diffi. per quē modū adueniūt iste r'ones ꝛ distiguūtur ¶ Dico ꝙ debem⁹ imaginari. ꝙ in illo in quo sunt sil'es ꝑsone nullo⁹ distiguūtur. sed ꝑmo ē imaginādum ꝙ ꝑmo ē fundamētum. deide illō fūdamētū itelligitur esse cuꝫ aliquib⁹ posterioritatib⁹.

distictie. ex quo cū eis ꝯstituuntur. supponit
disticta. ⁊ tūc aduenīūt rl'ones iste ⁊ disticte.
unde rōne fūdamēti nō cēnt disticte i ꝑsōis
sed rōne ꝓprietatum ¶ 4ᵒ dissi. q2 quicqd
aduenit patri ex gñatione filii habz a filio.
si eim non esset filius nō haberz. ⁊ ꝑ ꝯñs hz
ab eo. sed has rl'ones non habz nisi ex ge/
neratiōe filii. ꝓbo q2 nisi pē gñaret filium
non assil'aret filio nec distigueret a filio. ġ
hoc habet a filio ¶ Dico ꝙ aliud est habē
aliquid ab alio. ⁊ aliud ē habere aliqd ꝑuio
alio. sil'itudo eim non ē a distinctione. ⁊ tñ
sil'itudo nūꝙ ē nisi preuia distictione ¶ Ita
dico hic. ꝙ pater sit similis ⁊ distinctus non
habet a filio. sed tamen hoc non habet nisi
ꝑuio filio. relatio eim cōis nō pupullat ab
essentia nisi filio ꝑuio ¶ Sed diffi. ē sz ali/
qua istaꝝ rl'onum sit i diuisiter alia ꝑterꝙ̄
ter ꝑsonas. ¶ Dico ꝙ non formalis. sz bñ
fundamētalis. q2 īter duo attributa ē disti
ctio fundamentalis ⁊ equalitas ⁊ idētitas.
sed sil'itudo non. q2 ꝑmo diuersa sunt.

¶ Distinctio. 32ᵃ.

Circa ¶ Distinctionem 32ᵃᵐ
Quero de actiōe que ē respectiᵘ.
ꝑmo Utrū in diuinis sit aliqua
actio de gñe actiōis. ꝙ sic. Eoc/
tus ait. deus ē ꝑmū mouēs. mouere ē agē.
ergo ⁊c ¶ Cōtra. Nullū ꝑdicatum ē in do
formal'r. ¶ Hic sunt duo faciēda ¶ Primᵐ
est uidere de quesito ¶ 2ᵐ est q̄o huiusmodi
actio ponitur in creaturis. ¶ Quātum ad
ꝑmum ē sciēdum ꝙ actio ē nomē equocum.
accipitur eim ꝑmo ꝑ aliquo de genere sbe. ⁊
istoᵒ accipit Aug. 14. de tri. ubi dicit ꝙ anima
seipam semꝑ nouit. ⁊ exponit se semꝑ. s. ha
bitual'r. q2 semꝑ habet essentiā sibi ꝑsentes
qua pōt se noscere ¶ Alia actio est de genere
qualitatis. sicut itelligere ⁊ uelle ¶ Alia ē de
genere rl'onis quādo. s. accipitur ꝑ ꝓductio
ne actiua. ꝓductio autē tūc dicit talem actio
nem ¶ Alia autē ē que ē ꝓprie de gñe actiōis
sicut mouere ¶ Primoᵒ ⁊ 2ᵒᵐ nulli dubiuz ē
debet q̄n sit in deo. est eim ꝑmoᵒ q2 essentia

ē ꝑsens itellectui. Est etiā 2ᵐ. q2 ibi ē uere
itelligere ⁊ uelle ꝑᵐ rōnes formales ꝑᵐ quas
inuenitur in creaturis. licz ibi ꝓprie non sint
qualitates. Est etiā 3ᵐ. q2 ibi ē ꝓductio ac/
tiua. s. generatio actiua ⁊ spiratio. lz nō sint
de genere rl'onis non retinēt suas rationes
formales. ¶ Totū ergo dubium stat in 4ᵒᵐ
Utrū actio ꝓprie accepta que respicit passiā
ponatur in deo. et q̄ntum ad hoc dico ꝙ nō.
quod ꝓbo 4ʳ ¶ Primo sic. ¶ In quocunqz
inuenit actio. i istoᵒ inuenitur passio siue pati
q2 actio respicit passum. sed in deo non est
inuenire passiōem nec pati. ergo i deo non est
actio. 2ᵒ ¶ Patiens inq̄ntum patiens dicit
impfectiōem. ergo deus non est patiens. sz
ubicūqz ē uere agens ibi ē uere patiēs. ġ deᵘ
q̄ntum ad intra non ē ꝓprie agēs ¶ 3ᵒ. Ubi/
cūqz ē actio ibi ē receptio. sed in deo non est
receptio. ergo ⁊c ¶ 4ᵒ. Impossibile ē intel
ligere actiōnem ⁊ passiōem ꝓprie acceptas si/
ne mutatiōe. si ergo esset in deo. eēt i eo mu
tatio. sed illud ē impossibile. ġ impossibile
ē ꝙ deus habeat in se actiōem. ¶ Sed circa
hoc istatur 4ʳ ¶ Primo sic. Ubicūqz ꝑnciᵖᵐ
ꝓductiuū imꝑmit aliquid i aliquo. ibi ē u̇ra
actio. q2 ꝓprie actio non ē nisi quedaz im/
pressio. sed in diuinis pater imꝑmit gñatio
nem passiuā sue essentie uel nature. ġ neces
sario ibi ē actio ¶ 2ᵒ. Quādo aliqd posteriᵘ
natura. habet aliquid ab alio ꝙ̄ sit illō. uide
tur habere ꝑ actiōem de genere actiōis. sed
filius ē ꝑus ꝙ attributa cū sibi cōicentur. ġ
posteriᵘ habet a patre attributa ꝙ̄ sit. ⁊ ꝑ ꝯñs
quēs i deo erit uere actio ¶ 3ᵒ. Impossibi/
le ē aliquē agere nisi habeat actiōem. sz deᵘ
agit ad ex. ergo habet actiōem. Maior pzᵗ.
ꝓbo minorē. q2 impossibile est deū ꝓducere
aliqd ad ex nisi agēdo ¶ Eodemᵒ arguit de
ꝓductione ad intra ¶ 4ᵒ. Uidetur eim ꝙ
ꝓductio ⁊ actio sint inseꝑabilia. sz ꝓductio
ē in deo. ergo ⁊ actio. maior apparet. quia si
essent seꝑabilia. deus in creaturis posset se/
ꝑare ꝓductiōem ab actiōe. quod uidetur
incōueniēs. ¶ Ad ꝑmum dico ꝙ licz eē fun
det gñatiōem passiuā. non tñ recipit. respciu
ente receptum est ꝑ se impressio ⁊ nō respcu
fundamēti. unde fundamētum abstrahit a
sbiecto. recipiēs eim ⁊ receptū sꝑ distiguūt

realr. non autē fundamentū τ q̄d fūdatur ut supius declaratū est. ¶ Ad 2m dico pidē ꝙ attributa non imp̄mūtur essentie. sed potius fundātur in essentia. τ ideo nego maiorem. q̄ñcūq3 fundamentum prius natura sit fundato. non tamē ut sic recipit illud. τ p ꝯñs sibi nō imp̄mitur ¶ Ad 3m dico ꝙ deus quādo ꝑducit angelū. nihil agit actione de qua est sermo. sed tātum ꝑducit. nihil enim trāsmutat qñ ꝑducit angelū. q2 non est ibi sbiectum aliquod quod se habeat nūc aliter ꝙ prius. nec ē aliquid cui imp̄matur. ¶ Si dicas saltē quādo deus creat aīam ē ibi actio qua trāsmutat corpus ¶ Dico ꝙ quādo deus aīam ꝑducit non agit in aīam ista actiōe. s3 solum ꝑducit eā. agit autē in corpus sic sol agit in aerem. non autē in lucē. quia ꝑducit eam. Unde aliud ē ꝑduci τ aliud pati. aer patitur τ lux ꝑducitur. ¶ Ad 4m dico ꝙ ꝑductio abstrahit ab actiōe. sed tamē licet sic abstrahat. τ p ꝯñs unū possit sine alio repiri respectu tamē agētis creati non pōt. q2 formam non potest ꝑducere sepatā. sed tātum i materia. ¶ Sed hic est dubiū. Utrū actio sit aliquid absolutum ¶ Dico ꝙ actio nō dicit aliquid absolutū. sed potius respectiuum. qd ostēdo 4r ¶ Primo. q2 absolutū nūq̄ ē qd diffinitiue diffinitur p aliud. sed actio diffinitur p passum. ergo ꝛc. ¶ 2o. Omnis forma absoluta que ab agēte naturali ꝑducitur i sbiecto. actiōe de gñe actiōis ꝑducitur. si ergo actio esset forma absoluta. actiōe de genere actionis posset ꝑduci. τ sic actiōis eēt actio. ¶ 3o. quia quod ē alicuius ut fundamētū τ alterius ut t'minū est respectus. actio ē huiusmodi ergo ꝛc. ¶ 4o. q2 agēs inq̄tum agēs ē ad aliquid. sed hoc sibi non ꝯuenit nisi per actiōem. ergo actio ē formal'r re'ua ¶ Dico ḡ ꝙ actio ē forma re'ua τ respectus extrīsecus adueniens τ non intrīsicus. quia posito agente τ passo. ex natura taliū extremoꝝ nō oritur respectus actiōis sicut p3 ¶ Sed adhuc ꝯtra ꝯclusiōem ꝑncipalē istius ꝑtis sunt dubia. Primū est. q2 in diuinis est receptio. ḡ passio. similr ḡñatio passiua. ergo τ passio. τ p ꝯñs actio. ¶ Dico ꝙ filiū recipe esse a patre est filiū originari ab eo. non ꝙ aliquid sibi. imp̄mat. sed q̄tum ad ḡñatiōem passiuam. hic

accipitur passio ꝯstituēte τ im ꝑprie. q2 sicut uirtus ꝑductiua dicitur actiua. ideo eius correlatiua dicitur passiua. ¶ 2m dubium est. quare ita bene non possunt esse actio τ passio in deo sicut ꝑductio τ ꝑduci ¶ Dico ꝙ in nulla ꝑductiōe alicuius sbsistētis ē ꝑpe actio. quia actio non est nisi quedam impressio. qd repugnat sbsistēti. angelus eis nulli imprimitur. in deo autē nihil ꝑducitur nisi sbsistens ¶ Apparet ergo ꝙ in deo respectu intrīsicoꝝ non est nisi ꝑducere τ ꝑduci. respectu autē extrīsicoꝝ est ꝑducere τ ꝑduci. τ est ibi agere. q2 deus infūdit τ imp̄mit multa postq̄ ꝑduxit. ¶ Quantum ad 2m pricipale uidendum est ꝑ quē modū actio ista ponatur i creaturis. τ ex hoc erit magis clarū qd prius dictum est. Est autē sciēdum ꝙ in ꝑductione quādo agēs creatū aliquid ꝑducit necessario sunt tria absoluta τ sex respectus ¶ Exm. In illuminatiōe aeris est ibi primo lux solis que est pricipiū ꝑductiuū. τ lux ꝑducta que est t'minus ꝑductiōis. τ aer qui ē sbiectū passiue recipiēs lucē que ē effectus ꝑductus. τ sic aer illuminatur. Sunt aūt iter tria absoluta sex respectus. q2 quodlib3 istoꝝ ꝯpatur p duplicē respectū ad alia duo. Nam lux solis habet in se respectū agentis τ respectum ꝑducētis. p respectū agentis ꝯpatur ad subiectum. s. ad aerem. p respectū aūt ꝑducētis ꝯpatur ad t'minum ꝑductum. s. ad lucem. In pricipio autē passiuo. s. in aere sunt duo alii respectus. s. respectus patiētis. τ p istum respicit agens. habet etiā respectum recipientis. τ p istū respicit lucē tāq̄ causa material'. Recipe ei uel respectus receptiōis q ē respectu formaꝝ materialiū. est habitudo cause materialis ad suū effectum. In t'mino autē3. s. in luce sunt etiā duo respectus. s. respectus ꝑductionis passiue. τ p istum respicit agens ut pricipiū ꝑductiuū. τ etiam respectus receptionis ad recipiens. τ p istū respicit aerē uel sbiectum recipiēs. sicut effectus materialis causam suam saltē materialem in qua ¶ S3 q̄tum ad istos respectus oriūtur aliq̄ dubia. Primū ē de istoꝝ respectuū distinctiōe. τ 2m est de ipsoꝝ ordine. ¶ Quātum ad p̄mum ostēdo p̄mo ꝙ isti distinguātur. τ primo de agere τ pati. τ recipere τ recipi. q2 si recipere

esset agere ⁊ recipi pati. tūc omne receptiuū in͡q̄tum receptiuū ageret. ⁊ sic agēt materia in pura potētia. cum sit receptiua potentie. ⁊ summe esset actiua. Similr forma est pas/ siua. ⁊ tūc forma pateret a materia. similr si īcipi esset agere. tūc forma ꝓducta ageret. ex eo q̄ īcipetur. ⁊ sic semꝑ ageret in materi/ am quod est f'lm. ¶ 2° ostendo q̄ agere ⁊ pati distinguūtur a ꝓducere ⁊ ꝓduci. quia si non. tūc sol agēdo in aerē ꝓduceret eum. silr ꝓducēdo lucem ageret in eam quod ē f'lm. non eīm aer fit a sole. sed patitur. lux autē fit ⁊ non patif. ¶ 3° ostēdo q̄ est distīctio inter recipe ⁊ īcipi ⁊ ꝓducere ⁊ ꝓduci. q2 si nō tunc cū materia recipiat ipsa ꝓduceret. sed cum forma semꝑ recipiatur tūc semꝑ gñaref corrupto omni agēte. similr nec recipi ē ꝓ/ ducere. q2 cū forma īcipiatur in materia. tūc forma ꝓduceret materiā ⁊ causaret eam quod est f'lm. tum q2 multe sunt forme que non sunt actiue. similr tūc materia causaretur a forma creata. ¶ 4° ostendo quō distiguūf. sicud eīm declaratū fuit supius distīctio res pectuū licz sit ex rōnibus formalib⁹ eoruz. tamē nobis euidēter īnotescit ex suis causis. s. fundamēto ⁊ īmino. ubi ergo alteꝝ isto ruꝫ uariaf uel amb o. ꝯcluditur euidenter q̄ respect⁹ distiguūf. Ostēdif g̃ distīc° istoꝝ res pectū ex uariatiōe fūdamētoꝝ ⁊ īminorū. Nam aliqui istoꝝ ꝑnse distiguūtur ꝓpter distīnctiōem īminoꝝ. Aliqui ꝓpter distin/ ctionem fundamētorum ꝑnse. Aliq̄ ꝓpter utrūq3. ¶ Ex̄m ꝑmi est. q2 in sole sunt duo respect⁹. s. ꝓducētis ad ꝓductū ⁊ agentis ad passium. isti omnes habēt idem fundamen tum. sed īmini sunt distincti. q2 lux ē īmin⁹ unius. ⁊ alteri⁹ aer. similr in aere est respe/ ctus īcipiētis ⁊ patiētis q̄ idem habent fun damētum. sed īmini sunt diuersi. s. sol qui est īminus passiōis. ⁊ lux que ē īminus re ceptiōis. similr lux habet respectū ꝓducti/ onis passiue ⁊ receptiōis passiue qui habent idem fundamētum. sed īmini sunt diuersi. q2 sol un⁹ ⁊ aer alteri⁹. Ex̄m 2ᵐ ē. quia sol habet respectum ad aerē in rōne mouētis. ⁊ lux habet respectū ad aerē in rōne recepti. ⁊ isti respect⁹ non distiguūtur in rōne īmini. q̄a īminus omnino idē est. s3 rōe fundamēti q2 sol ē fundamentum uni⁹. ⁊ lux alterius. similr ē de aliis ꝯbinatiōibus. ¶ Ex̄m 3ᵐ ē. Nam sol respectū habet ad aerē sicut agens ad passium. ⁊ lux ad solē sicut ꝓductum ad ꝓducēs. ¶ Isti respect⁹ distiguūtur ex termi nis. q2 aer ē īminus uni⁹ ⁊ sol alteri⁹. silr distinguūtur ex fundamētis. q2 sol ē funda mentum uni⁹ ⁊ lux alteri⁹. ¶ Intelligēdum tamē q̄ duo istoꝝ respectuū sunt extrīsicus aduenientes. s. respect⁹ agētis ⁊ patiētis. q2 positis extremis non orif talis respect⁹ inter ea. Alii autē sunt intrīsicus aduenientes. s3 duo eoꝝ in fieri tātum. sicut ꝓducere ⁊ ꝓdu ci. q2 stātibus extremis in facto esse non ꝓ ꝓducunf. ¶ Alii autē duo stant semꝑ. s. īcipe ⁊ īcipi. ¶ Ex his sequif 3ᵐ. s. signuꝫ euidens distinctiōis istoꝝ. ¶ Quecūq3 eīm ita se ha/ bent q̄ unū pōt sine alio esse illa distiguūf. sed ita se habēt isti respectū⁹. nam stant īcipe ⁊ īcipi sine agere ⁊ pati. similr īcipe ⁊ īcipi sine ꝓducē ⁊ ꝓduci. hoc patꝫ. quia ꝓducē et ꝓduci solū ꝯsequūtur extrema in fieri. īcipe autem ⁊ īcipi solū ꝯsequūtur extrēa ī facto esse. Silr ꝓducē ⁊ ꝓduci stant sine agere ⁊ pati ⁊ īcipe ⁊ īcipi. sicut patꝫ in ꝓductiōe ali cuius sbsistētis. q2 nihil īcipit nec īcipif nec aliquid agit uel patif. patꝫ ergo distinctio. ¶ 2ᵐ dubiū ē de ordine istoꝝ respectuum. Et q̄ntum ad hoc dicif ab aliq̄bus satis appa renter q̄ agē ⁊ pati ꝓcedūt alios respect⁹. s. ꝓducē ⁊ ꝓduci īcipe ⁊ īcipi. quod ꝓbaf sic. quādo alique cause ꝯcurrūt ad aliquem effe ctum. sicut in ꝓposito actiuū ⁊ passiuū. prior ē habitatio causaꝝ adinuicem q̄ alicui⁹ earuꝫ ad effectū. cum nō causent effectū nisi ut ad/ inuicem ꝓporcionate. sed actiuū ⁊ passiuū res piciūt se adīuicem ꝑ actiōem ⁊ passiōem. ut ef ficiēs materiam. sed ꝑ ꝓductiōem ⁊ īceptio nem respiciūt effectū. ergo respectus agētis ⁊ patiētis ꝓcedūt alios. ¶ Dicūt ergo isti q̄ respectus agētis ⁊ patiētis ꝓcedūt sicut respe ctus mutui causaꝝ adīuicem. ¶ 2° istos se quūtur respectus ꝓducētis ad ꝓductū. ¶ 3° īceptionis actiue ⁊ passiue. ¶ Sed mihi ap/ paret q̄ hoc non pōt stare. Nā agēs ipossi/ bile ē q̄ itelligatur ī aliq̄d agē. nisi itelligatur illud aliud imꝑmere. sed quod imprimitur prius est ꝓductum q̄ imꝑmatur. ergo ⁊c.

¶ Dico ergo q̄tum ad istum ordinem tres
ꝯclusiões ¶ Prima est ꝙ respectus ꝓducen
tis ⁊ ꝓducti por ē respectu agētis ad passū.
¶ 2ª. ꝙ respectus īcipiētis ⁊ recepti ꝑcedūt
agere ⁊ pati ¶ 3ª ē ꝙ isti ultimi sunt ¶ Pri/
mam ꝯclusiōem pbo. Quādocūqꝫ alique re
latiões sunt intrīsicus aduenietes, et aliq̄
extrīsicus. Prius pullulāt ille que sunt in
trinsic⁹ aduenietes q̄ꝫ que sunt extrinsicus.
sed agē ⁊ pati sunt respect⁹ extrīsic⁹ adueni
entes, omnes alii potissime ꝓducē ⁊ ꝓduci
sunt intrīsicus. ergo ꝓducere ⁊ ꝓduci ꝑcedūt
naťaliter agē ⁊ pati ¶ Ꝯfirmat. qꝛ quādo
sunt aliq̄ rľones uel cōpatiões quaꝝ una
potest esse sine alia ⁊ nō ecōuerso. que potest
esse sine alia est ꝑor. sed repugnat actioni ⁊
passioni esse sine ꝓductione. ut patuit sup. ñ
autē ecōuerso. ut patꝫ in diuis. ergo ⁊c.
¶ 2ª ꝯclusio. s. ꝙ īcipe ⁊ īcipi sint pri⁹ q̄ꝫ agē
⁊ pati: pbaẜ sic. Nullū agens agit aliquid
in aliquo nisi qꝛ aliq̄d imp̄mit in illud. im/
p̄mi autē ē recipi. sed ꝑus īcipitur ꝙ sbiectū
t̄smutetur. ergo ⁊c ¶ 3ª ꝯclusio ꝙ. s. actio
⁊ passio p̄supponāt naťalr omnes istos. p/
batur p hoc ꝙ omnes alii sunt intrīsicus ad
ueniētes: ergo necessario isti respect⁹ p̄suppo
nuntur ¶ Dico igiẜ ꝙ imagināda sunt tria
signa. in p̄mo signo est respect⁹ ꝓductiōis.
Sol eīm in p̄mo radiū ꝓducit. in 2° ē respe/
ctus īceptionis qui p̄supponit p̄mum. in 3°
autē resultat agē ⁊ pati. ¶ Sed adhuc sunt
due diffi. circa istam materiā ¶ Prima est
Utrū actio t̄siens sit in diuinis ¶ Dico ꝙ
actio t̄siens ꝓprie dicitur illa que t̄miatur
ad aliquod extrīsicum. ⁊ qꝛ extrīsicū est du²
uel sbiectum uel ꝓductū. hinc ē ꝙ actio t̄si/
ens ꝯsueuit dupľr accipi. primo ut respicit
passum. ⁊ ut sic est actio de gñe actiōis. ⁊ isto
mō loquēdo de actione opꝫ dicere sic̄ dictuꝫ
est ꝑus de actiōe de gñe actiōis. talis autem
actio non ē in deo ad intra. qꝛ ibi non ē pas/
sum. nec ad ex ira ꝙ ipsa sit formalr ī deo.
sed potest dici de deo ⁊ de⁹ potest dici genus
tali actiōe denoiatione extrīsica ¶ Si autem
loquamur de actiōe 2ᶜᵒ. sic dico ꝙ respc̄u ex
trinsicoꝝ non est actio in deo formaliter. qꝛ
nulla relatio ē formalr in deo actualis qua
dicaẜ ad creaturam. Si autem loquamur de
actione ista non respectu extrīsicorum sed in
trinsicoꝝ. sic dico ꝙ est in deo respect⁹ ꝓdu/
ctionis actiue ⁊ ĝnationis ⁊ spirationis ⁊ hoc
formalr. sed ista ꝓductio non dicitur actio
t̄siens. qꝛ solum accipiẜ actio t̄siens p acti
one de gñe actiōis ¶ 2ª diffi. est de ista acti/
one de gñe actiōis. in quo sit sicut ī sbiecto.
¶ Dicit aliq̄ ꝙ ē in motu. qꝛ non ꝯuenit
agē ⁊ pati nisi p motū ¶ Sed illud nō pōt
stare ¶ Primo. qꝛ sol agit in aerem ip̄m illu
minando sine motu ¶ 2°. qꝛ deus agit in
aiam in ipsa ĝr̄am infundēdo ⁊ sine motu.
¶ 3°. qꝛ uolūtas sbito in se agit sine motu.
similr intellect⁹ agens ¶ 4°. qꝛ actio ⁊ pas
sio essent posteriora motu in quo fundarẜ.
⁊ tūc incōptum mouēs non esset agēs. nᶜ mo/
uere agere. nec moueri pati ¶ Ideo dicūt ali
qui ꝙ actio ⁊ passio fundantur imediate in
passo. ⁊ non in motu ¶ Sed nec istud stare
potest ¶ Primo. qꝛ agēs īferẜ ad passum ī
q̄tum agens rľone formalr insistēte. quia
relatio non dat suū esse formale nisi in fun
damēto. sed talis respectus non pōt eē nisi
de gñe actiōis. ut patꝫ inductiue cū sit extrin
sicus ¶ 2°. In eo ē formalr actus in quo
est potētia ad illum actū. sed in agēte ē acti
uitas que ē potētia ad agēdum. ergo ⁊ ip̄m
agere. ¶ 3°. qꝛ omnis forma suuꝫ effectum
formalem ponit in sbiecto in quo ē. sꝫ esse/
ctus formalis rľonis ē īferre sbiectum uel
relatim. cum ergo actio ⁊ passio sint respe/
ctus oppositi. īferẜ passum ad scip̄m rľoni/
bus oppositis ¶ 3°. qꝛ omnis forma deno
minat suū sbiectū in quo ē. uel illud suppositum
in quo habet esse. sed actio nō denoiat
patiens. sed solū agēs. ergo ⁊c ¶ Ideo dico
ꝙ sicut ꝓductio actiua ē in ꝓducēte. ⁊ ꝓduc⁹
passiua in ꝓducto. sic actio in agēte ⁊ pas⁹
in patiēte. ¶ Sed ꝯ istā ꝯclusiōem istaẜ 4°.
¶ Primo sic. qꝛ tūc nullū agēs posset ꝯ tio
sto agere sine sui mutatiōe, actiōem. s. nouā
formā realem īcipiēdo. ⁊ sic de⁹ in creatiōe
mūdi fuisset mutatus ¶ 2°. qꝛ omne agēs
ꝯ̄tus non phicum agēdo pateretur. dū actio
de nouo sibi imp̄meretur. ¶ 3°. qꝛ cum ois
respectus causetur a suo t̄mino ut superius
dictū est. ⁊ actio t̄mineẜ ad passum, sic ageret
passum in agēs. sicut agens in passum ¶ 4°

qꝛ tūc talis actio non eēt trāsiens· ſ; imanēs
quod non ꝯuenit actioni de gn̄e actionis ut
ſ̄pus dictum eſt. ¶ Ad ṗmum dico ꝙ nullū
agens poteſt agē noua actione ſibi forma/
liter inſiſtēte qn̄ mutet. deus autē non agit
noua actiōe. ſ. formali. ſed fūdamētali que
eſt eterna. Et ſi dicas ꝙ nūc agit ⁊ nō ṗus.
Dico ꝙ hoc ē denominatiōe extrinſeca a rōne
que ē creatura. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſicut actiōis
non ē actio nec paſſionis eſt paſſio. ita nec
actionis eſt paſſio formal'r. nec impreſſiōis
impſſio. ſed ipſa actio ē formaliter impſſio.
ſi autem hoc non poteſt intelligi. cp; ꝯcedere
ꝙ ſ; agēs creatū patit. nō tn̄ phiſica paſſiōe.
¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ſi ꝯcedat impſſio eſſe i reſ/
pectu actionis aduenientis. tūc agēs impmit i
paſſum formam abſolutā. ⁊ reſpectū paſſio
nis ꝑ modū īmīm. non tamē patit in agēs
niſi reſpectū actiōis. ⁊ illa actio eēt methafo
rica ſolum ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ non dicit actio
imanens. eo ꝙ ſit formal'r in agēte. ſed quia
non trāſit īmanatiue in aliquid extrinſecū. m.
ſicut actio de gn̄e actiōis ē trāſiens i aliquid.
non ꝗ eſt imaginanda hec trāſitio formal'. qꝛ
quoddā accīs ē. accn̄s ua autē nō migrāt. ſed
eſt tantum trāſitio ēmanatia. ¶ Ad arᵐ pꝫ.

Utrum In diuinis ſint actiōes
imanentes. ꝙ non. qꝛ ibi nō ē paſ°.
ꝗ nec actio. ¶ Contra. In diuinis
ſunt itelligere ⁊ uelle. ergo ⁊c̄. ¶ Hic ṗmo
uidendum ē quid eſt actio imanens ¶ 2° de
queſito. ¶ Quātum ad ṗmum ṗmittitur
ṗmo 4ᵒʳ pambula. deinde ad articulum.
¶ Primū pambulū eſt ꝙ aliqui diſtinguētes
de actione. dicūt ꝙ eſt quedā actio abiciēs. eo
ꝙ abicit ꝑfectiōem aliquā a ſbiecto. ſicut ca/
lefactio abicit frigiditatē ab aqua et ꝯnatu/
ralem ¶ Alia uero actio eſt que dicitur ſaluſ
⁊ ꝑfectio ꝑ quā ſbiectū ꝑficitur ⁊ nihil et tol
litur. ⁊ talis ē uiſio ⁊ huiuſmodi. ¶ 2ᵐ pre
ambulū eſt. ꝙ quedā eſt actio de gn̄e quali/
tatis. ſicut itellectio. ⁊ quedā de gn̄e actiōis
ſicut impſſio alicuiꝰ forme ¶ 3ᵐ. ꝙ ē que/
dam actio de gn̄e rōnis. ſicut dicē ſpirare ⁊
pducē. ¶ 4ᵐ ē. ꝙ quedā actiōes ſunt ima/
nentes. ſicut itelligē ⁊ uelle. quedā trāſeūtes
ſicut impmē ⁊ creare. ¶ Quātū ad diſtictiōes

iſtoꝝ duoꝝ. ſ. imanētis ⁊ trāſeuntis ſunt 4ᵒʳ
opiniōes. ¶ Prima ꝙ actio imanēs eſt que
denomiat patiēs ꝑ modū agentis. ⁊ agēs ꝑ
modū patiētis. ſicut eſt itelligē quod ē pati
⁊ itelligi quod eſt agē ¶ Actio autē trāſiens
denomiat agēs ꝑ modū agētis. ⁊ paſſuꝫ per
modum patiētis. ſic calefacē ignē; calefieri
aquam ¶ 2° fuit opinatū ꝙ actiōes imanē
tes ſunt ille que ſunt formal'r in agēte. ſicut
itelligē in itellectu. uelle in uolūtate. Sed
trāſeuntes ſunt ille que trāſeunt in exteriore;
materiam. ſicut ſecare ⁊ urere. ¶ 3° fuit opi
natum ꝙ actiōes trāſeūtes ſunt que ēn īmāt
ad aliquod ꝑductū ex. ſicut creatio ⁊ gn̄atio
Actiones uero imanētes ſunt que nō īmināt
tur ad aliquod ꝑductū ex. ſicut itelligere et
uelle. ¶ 4°. qꝛ actiōes imanētes ſunt que ha
bent eſſe ꝑmanēs. ⁊ non in fluxu. ſic opatio
nes uitales ¶ Trāſeūtes autē que hāt ēē
in fluxu. ſicut mutatiōes naturales ut albi/
ficatio ⁊ denigratio ⁊ multa talia ¶ Prima
opinio non ualet. Nam diſtictio iſtaꝝ acti
onum non eſt gm̄aticalis. ſed methaᶜᵃ. ſed
dato ꝙ ſit gm̄aticalis. arguo ꝯ eā gm̄atice.
In gm̄atica ſunt 4ᵒʳ uerba neutropaſſiua. ſ.
exulo. uapulo. ueneo. fio. iſta ut patꝫ deno/
minat actiue. ergo ſunt actiōes imanentes.
certum eſt ꝙ fl'm ē. ergo hoc non ſufficit. ſ. ꝙ
ſunt paſſiua ⁊ denominēt actiue. qꝛ neutro
paſſiua utrūqꝫ habēt. ⁊ tamē nō ſignificant
actiōes imanētes ¶ 2ᵃ etiā non ualet. ṗ°.
qꝛ actus beatificus a deo totalr infuſus ut
nūc ſupponitur. eēt formal'r in itellectu poſſi
bili. qui tamē eū non cauſat. ſed ṗcile recipit.
ergo ⁊c̄ ¶ ṗ. ṗmus actus potētie angelice
quē ponit a deo creatū nō fuit actio trāſiēs.
ſimil'r ſi deꝰ cauſaret in nobis actū uolendi
uel intelligēdi eiuſdē rōis cū illis quos nūc
habemus. conſtat ꝙ nō ſunt imanētes. ergo
⁊c̄. ⁊ tamē nō ſunt in agēte. ¶ 3ᵃ etiā nō pōt
ſtare. qꝛ ſicut ꝑductio ſp̄ īminat ad ꝑductū
⁊ nō ad paſſum. ita actio ad paſſum ⁊ nō ꝑ
ductum ¶ Simil'r ſcia ⁊ ſapia ita paꝝ īmi/
nantur ad aliquod ꝑductū ſicut itelligere.
ergo erūt actiōes imanētes quod eſt falſuꝫ.
Si dicas ꝙ actiōes trāſeūtes habēt īminare
ex. non autē imanētes ¶ Iſtud nō ualet. qꝛ
quando angelus mouet ſcālā actio dicitur

trāsiens. ⁊ tamen non tīminat ad aliqd ex angelum. sed p̄cise ad angelū. ¶ Si aūt dicas q̄ opꝫ q̄ tīminētur ad aliquid extrinsicū productum. intelligere eīm ⁊ uelle non sic. ⁊ ideo sunt actiones imanētes. ¶ Contra. citharizare uel equitare non tīminātur ad extrīsicū ꝓductū. ⁊ tamē non sunt actiōes imanētes. ¶ p̄. Respōt q̄ actiō de gñe actionis nūq̄ tīminatur ad ꝓductū. sed ad passum. ḡ nūq̄ esset actio trāsiens. ¶ 4° etiam nō pōt stare. quia actio qua de⁹ aīam illuminat est pmanens ⁊ nō trāsiens. simil'r opatiōes multe uitales sunt que raptim trāseunt ⁊ nō pmanent. ⁊ tamē dicitur esse actiōes imanentes. sicut uidere ⁊ audire ⁊ intelligere ⁊ uelle. ⁊ multa de nūo istoꝝ. ¶ Dico igitur q̄ actiones imanētes ul'r sunt ille que nō respiciūt aliquē tīminū de se. ille autē dicitur transeuntes. que ex se aliquē tīminum respiciūt. nō q̄ trāseant nisi tīminatiue itelligēdo. ¶ Sꝫ ꝯ hoc istatur 4°. ¶ Primo. quia nulla qualitas. nec aliquod absolutū respiciat ex se tīminum. ⁊ tamē non omnes qualitates sunt immanētes. simil'r uelle respicit bonū. s. obiectum p tīmio. ergo est actio trāsiens. ¶ 2°. q̄ itelligē respicit sbiectum ut recipiēs. s. itellectum possibilē. ¶ 3°. q̄ motus ex rōe sua formali nō respicit sbiectum. q̄ pōt itelligi sine sbiecto. ¶ 4°. q̄ tūc actio fundamētal' nō erit trāsiens. ¶ Quātum ad pmuꝫ dico q̄ sole qualitates que sunt act⁹ 2ⁱ dicunt esse actiōes. ille autē qualitates que sunt act⁹ 2ⁱ ⁊ nullū tīminum respiciūt. ille tn̄ sūt actiones imanētes. uelle autē dicit actū 2ᵐ. non autē respiciat tīminum. ⁊ ideo nō dicitur actio trāsiens. ¶ Ad illud quod dicit. q̄ uelle respicit bonum ut obiectū. Dico q̄ non respicit bonum ut ꝓductum. nec ut passum. omnis autē actio trāsiēs respicit alt'o istoꝝ modoꝝ. ꝓprie autē nō respicit nisi passum. ¶ Ad 2ᵐ dico q̄ itelligē ex rōe sua formali non habet respectū ad sbiectū. actio uero ſᵐ rōem suā formalē respicit tīminū. simil'r nec uelle nec itelligē respiciūt ex rōne formali corū subiectum. sed ex ꝯñri. ¶ Ad 3ᵐ de motu. dico q̄ motus nō est actio nec passio formaliter loquēdo. ⁊ ideo dato q̄ possit itelligi sine subiecto. tamē nō sequitur q̄ actio possit itelligi sine tīmino. q̄ ex rōne sua ipm respicit. Si dicas q̄ mot⁹ uidetur necessario respicē tīminum ad quē. ¶ Dico q̄ actio de gñe actiōis ⁊ actio trāsiens. respiciūt ex rōe sua formali passum. ⁊ nō ꝓductum. ideo nō ualꝫ. ¶ Ad 4ᵐ de actiōe fundamētali. dico q̄ lꝫ nō respiciat tīminum formalē actual'r existētē. tn̄ respicit aliquod passum. sicut illumiatiuitas respicit illuminabile. ⁊ sic de aliis. sicut creatiuitas creabile. ¶ Sciēdum ergo ad noticiam istaꝝ actionū imanētum. q̄ earū sunt 4ᵒʳ ꝓprietates. ¶ Prima est q̄ actus imanētes nō sunt nisi in potētiis obiectiuis. q̄ potentie nō obiectiue sunt causatiue p actiones suas illoꝝ quoꝝ sunt potētie. ⁊ p ꝯñs actiones ipsaꝝ habēt tīminos. ⁊ ita sūt trāseūtes. Potētie aūt obiectiue lꝫ sint etiā causatiue tamē tīmino creatiōis ꝯuenit nomē actionis. ⁊ sibi nō ꝯuenit tīminum respicere. ¶ 2ᵃ. q̄ actiōes imanētes sunt actiōes uitales. quia omnes potētie obiectiue sunt uitales. Non uitalis eīm potētia nō requirit obiectū. sic calefactiua. sed potētiaꝝ uitaliū sūt semp act⁹ uitales. ergo ⁊c. ¶ 3°. q̄ actiōes imanētes nō sunt ꝓductiue alicui⁹ tīmini. q̄ ipse sūt fines. nō essent autē fines si essent ꝓductie. ¶ 4°. q̄ iste actiōes ꝓductiue sunt obiectoꝝ inesse ſᵐ quid. ut in esse uolito ⁊ esse itellecto. lꝫ non iesse reali. ¶ Quantum ad 2ᵐ pncipale Utrū in deo sint. Patꝫ q̄d sit dicendum. Certū est eīm q̄ de⁹ ē intelligens ⁊ uolēs. intelligē autē ⁊ uelle sunt opationes imanētes. ergo i deo iste opatiōes sunt. non solū ad itra. sed etiā ad ex.

UTRUM Pater ⁊ fili⁹ diligāt se spūsancto. q̄ nō. q̄ pr̄ diligit se amore qui est formal'r in eo. sꝫ spiritussanct⁹ non ē formal'r i patre. ergo ⁊c. ¶ In oppositū ē sentētia Ricardi ⁊ Aug.

Hic p̄mo tadēdum est q̄ diligē aliquo accipitur 4ᵒʳ. uel sicut potētia opante. s. uolūtate. uel habitu pficiēte ⁊ caritate. uel sic actu imanēte. s. dilectione. uel sicut obiecto tīminante. s. ipso fine. ¶ primo pr̄ ⁊ fili⁹ se diligunt uolūtate in eis formal'r existēte. ¶ 2ᵒ caritate. 3ᵒ suo actu uolēdi. ¶ 4° ipo ectu. Dicit ergo aliqui q̄ spūssanct⁹ nullo istoꝝ

sit illud quo se diligũt. hinc est ꝙ ꝓpõ non est ꝯcedenda. ¶ Unde dicit ꝙ Aug. ĩuocauit eam ĩ suo similĩ dicẽs ꝙ pater nõ est sapiens sapiẽtia genita 7° de tri. Cõtra illõ arguo 4°. ¶ Primo sic. 15. de tri. dicit expresse ꝙ spiritus sanctꝰ est quo diligit se pater ⁊ filius. Unde ex quo hoc dicit in 15°. ꝑus nõ uidetur reuocasse. ¶ 2°. qꝛ Ricardꝰ de trini. illud ex intẽtione determinat. ¶ 3°. qꝛ illa est uox cõis sanctoꝝ. ¶ 4°. qꝛ illud eccl'ia cantat ⁊ uniuersitas doc. ꝯcedit. ¶ Supposito igit̃ ꝙ pater ⁊ filius diligãt se spũsancto. inq̃rẽdũ est qualr̃ hoc possit intelligi. Et q̃tuꝫ ad hꝰ ꝑmissis opiniõibus. dico 4ᵒʳ conclusiones.

¶ Prima ꝙ illa locutio non est ꝑsonalis. sed essentialis. qꝛ ꝯuenit tribus. pater eīꝫ ⁊ filiꝰ ⁊ spũssanctꝰ diligũt se spũsancto. qꝛ eodem amore omnino diligũt se ⁊ etiã creaturam. Omnia aũt que ꝯueniũt tribus. ⁊ in respcu ad creaturã sunt essentialia. ergo ⁊c. ¶ 2ª ꝯclusio. ꝙ ista locutio non est formalis. sed idẽtica. qꝛ amor quo pater ⁊ filius diligũt se. non potest esse spũssanctꝰ formalr̃. sꝫ solũ idẽtice. Nam illud quod est ĩ patre formaliter. non potest esse idem formalr̃ spũssãctꝰ. ¶ 3ª ꝯclusio est. ꝙ illa locutio non ẽ ꝓpria. sed appropata. qꝛ omne illud quo diligũt se pater ⁊ filius. est idẽtice idẽ patri ⁊ filio. sic ĩ spũsancto. cum sit amor. qui ẽ essentialis et eque idem tribus ⁊ cuilibꝫ ꝑsõe. ⁊ ꝑ ꝯñs cõe ⁊ non ꝓprium. appropatur autẽ spũsancto sicut alia ad amorẽ ꝑtinẽtia. ¶ 4ª ꝯclusio ẽ. ꝙ pater ⁊ filiꝰ non diligũt se spũsancto sicut essentia. qꝛ essentia nulli appropatur. nᶜ sic uolũtate. qꝛ tũc haberẽt uolũtatẽ a spũsãcto. nec sicut habitu. qꝛ tũc haberẽt caritatem a spũsancto. sed sicut in actu. qꝛ diligẽ ẽ actus uolẽdi. ⁊ iste eis ꝯuenit a spũsancto a ꝓpriate loquendo. ¶ Cõtra istas ꝯclusiões instatur. ¶ Primo sic. Appropatuꝫ inq̃tum appropatum non est essentiale. sed ꝑsonale. cum ergo amor sit appropatꝰ spũsancto. in ista locutione nõ erit eẽntialis. sꝫ ꝑsonalis. ¶ 2°. qꝛ amor est idẽ uerbo sicut spũsãcto. poterit igit̃ dici eque pater ⁊ filiꝰ diligũt se uerbo sicut spũsancto. ¶ 3°. qꝛ ita appropatur uolũtas uł bonitas spũsancto sic amor. poterit ergo pater ⁊ filiꝰ dici boni spũsãcto sicut diligẽtes. ⁊ similr̃ de caritate. ¶ 4°. qꝛ nõ uidetur ꝙ uerificet̃ ex appriatiõe. qꝛ appropatum ꝑdicatur de illo cui appropatur. hic autẽ est ecõuerso. ¶ Dico ad ista. Ad pᵐ ꝙ appriatũ est essentiale. sed tamẽ ꝑ actum intellectus nostri. appriat̃ ⁊ fit ꝑsonale. duꝫ attribuit̃ illud pᵉ um. sed tamẽ ita bñ habꝫ ortu ex nãa rei. ⁊ ideo licꝫ quãtũ ad modũ itelligẽdi quẽ nũc habemus. dicamꝰ ꝙ sit personalis. tamẽ q̃tum ad rem sĩgficatã ẽ essentialis. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ q̃tum ẽ ad ueritatẽ ꝓpõnis que accipit̃ ex idẽntitate in re ita esset uera. pater diligit se uerbo. sicut spũsancto. tamẽ non q̃tum ẽ ex appriatiõe. actus eñi amoris non appriat̃ uerbo. sed spũsancto. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ aliqua sunt que appriãtur spũsancto ex modo sue emanatiõis siue ꝓductionis passiue. aliqua ex mõ sue emanationis siue ꝓductionis actiue. ¶ Dico ĝ ꝙ q̃tum ad uerificatiõem talis ꝓpõnis. nõ sufficit talis appriatio que fit ex mõ sue ꝓductiõis actiue. sꝫ ꝑcise illa que fit ex modo sue emanatiõis passiue. ⁊ nihil istoꝝ. spũsancto appatur eĩm actꝰ uolẽdi qui est aptitudinatus spirari. ꝓductio autẽ spũssancti est spiratio passiua. ¶ Sed ꝯ. Amor in diuinis ẽ essentialis. sed essentiali repugnat spirari. ĝ ⁊c. ¶ Dico ꝙ amori in diuinis repugnat spirari inq̃tum amor infinitus ẽ. nõ tñ inq̃tum amor ẽ. ⁊ qꝛ amori ut sic non repugnat. hic est ꝙ appriatio facta est bona. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ aliquãdo essentiale appriat̃ ꝑsõali. sic dicimꝰ spũssanctꝰ ẽ caritas. aliquãdo ꝑsonale appriat̃ essentiali coꝰ quo dicit Ans. ꝙ uerbum ẽ actus intelligẽdi. ¶ Dico ergo ꝙ in ista locutione nihil appriat̃ spũsancto. sed spũssanctꝰ appriat̃ amori ⁊ dilectiõi. Est ĝ sensus ꝓpõnis ꝙ pr̃ ⁊ filius diligũt se spiritusancto. hoc est dilectione cui appriat̃ spiritussanctꝰ. ¶ Ad arᵐ patꝫ.

UTRUM Pater sit sapiẽs sapia genita. ꝙ sic. Aug uidet̃ dicẽ 6°. de trini. s. ꝙ pater ẽ sapiẽs sapiẽtia quã genuit. ¶ Cõtra. Idẽ Aug. 7° eiusdeꝫ libri dicit expsse. ꝙ non sit uerꝫ. ¶ Hic pmittuntur 4ᵒʳ ꝓambula. ¶ Primũ est ꝙ pater ⁊ filius sapiũt eadẽ penitꝰ sapia. qꝛ sicut in

patre ⁊ filio est eadē essentia. ita i pāe ⁊ filio
ē eadꝫ penitus sapīa qua sunt sapiētes ¶ 2°.
qꝛ si alia sapia esset patris ⁊ alia filii. tunc
neutra diceret pfectiōem simpl'r. qꝛ non esset
in supposito pfectissimo. uel si diceret. tunc
supposito pfectissimo aliqua pfectio simpl'r
deficeret. ¶ 2m pambulū ē ꝙ accipiēdo sapi/
entiam illam ꝭm se. qua utraqꝫ psona ē sapi
ens. ⁊ etiam tota trinitas ipsa est ingenita.
quia illud quod ꝑuenit actū gnandi i diuis
est genitū. sapia autē cum sit pfectio essenti
alis. ꝯuenit gnatiōem actiam que ē ꝓprietas
psonalis. eo° quo psonalia ꝑueniutur ab es
sentialibus ꝭm Dyo. i ca° de unica ⁊ disticta
theo° ¶ Item omne genitū ē real'r a gnante
distinctū. sed sapia est indistincta a patre. g
⁊c ¶ 3m est ꝙ sapia ut in psona patris ē pn
cipium quo gnatiōis. ad ꝓductionem uerbi
pfectissimi ꝯcurrit non solū potētia. sꝫ etiāꝫ
habitus pfectissimus illi° obiecti. sapientia
autē est huiusmodi. ergo ⁊c. ¶ Quartū pre
ambulū est ꝙ illa sapia ut in psona uerbi. est
genita ut quo. qꝛ quicqd habet uerbū. est ei
datum p gnatiōem. ut habetur 15° de trini.
Item nulli dubiū est qn sibi sit a pāe ꝯicata
sicut alia. ergo ⁊c ¶ Istis pmissis dicit aliq
ad questiōem ꝙ illa ꝓpō non ē ꝯcedēda. licet
eīm Aug. 6° de trini. eaꝫ dicat. tamē 7° eam
retractat dicēs. ꝙ pater non est sapiēs sapia
quā genuit. ꝓbatio autē sua uidet talis. pꝛi
idem est esse ⁊ sape. sed pꝛ non ē essētia quaꝫ
genuit. ergo non sapit sapia quā genuit. Sꝫ
illud non uidet ꝓbabile. ꝙ i taꝫ solēni libro
ita imediate sibi ꝯdixerit ¶ Idcirco ad euitā
dum istā ꝯdictiōem. pono 4or ꝯclusiones.
¶ Prima est ꝙ pꝛ est sapiens sapia genita in
sensu compositiōis. qꝛ quicqd est i pāe. totū
est ingenitū ut in eo. cum ꝭm Aug. pꝛ habeat
omnia a se ¶ 2a ꝯclusio ē. ꝙ pꝛ e sapiens sa
pientia genita in sensu diuisiōis. accipiendo
genitum ut quo uel ut cōicatū. qꝛ eadē nūo
sapiētia qua filius sapit pꝛ sapit. sed sapia
qua sapit fili° est genita. ergo ⁊c ¶ 3a ꝯclu
sio est. ꝙ fili° ē sapiēs sapia igenita in sensu
diuisionis. qꝛ eadem sapia nūo qua fili° sa/
pit ⁊ pꝛ. pꝛ autē sapit sapia ingenita. g sapia
filii est illa que ē ingenita ¶ 4a ꝯclusio est.
ꝙ filius ē sapiēs sapia geita i sensu ꝯpōnis.
qꝛ quicqd ē in uerbo ut ē in eo qui ē sensus
ꝯpositiōis. ē p gnatiōem cōicatū. ⁊ omne tale
est genitum ut quo. cuꝫ generatio ad oia
que sunt in uerbo. ꝯminet ꝑmario ul' 2ario.
¶ Cōtra istas ꝯclusiōes instat 4r ¶ Prio.
qꝛ si sapia ut in pāe est ingenita. cum pꝛ non
sit formal'r sapiēs nisi sapia que ē in eo for/
maliter. ergo nūꝗ erit sapiēs nisi sapia inge
nita ¶ 2°. quia genitū ⁊ ingenitū sunt ex/
trema ꝯdictiōis. aut saltē non gnitum. sed
talia eidem simul ꝯuenire non pessunt. ut. s.
pꝛ sit simul sapiens sapia genita ⁊ igenita.
¶ 3° sic. Nam si filius esset sapiēs sapien*
ingenita. esset sapiens sapia p gnatiō. ni nō
cōicatam. ⁊ sic esset sapiens a seꝫ Aug ut i s.
¶ 4°. qꝛ si filius non ē sapiens nisi p illo
signo originis p quo ē. cum sape ꝓsupponit
esse. p illo autē signo p quo fili° ē. est sapia
eius genita. sicut p illo signo p quo pꝛ pce/
dit ē ingenita. ergo filius nō erit sapi.s nisi
sapia genita. nec pꝛ nisi ingenita ¶ Ad pm
dico ꝙ nūꝗ pꝛ est sapiens nisi sapia igenita.
sed illa eadem in filio est genita. Et quādo
dicitur ꝙ non ē sapiens nisi sapia ut est i eo
formal'r. illud ē uez. qꝛ illa reduplicatio ē
nota sensus ꝯpositiōis qui ꝯceditur est uer°.
tamē in sensu diuisiōis ipse ē sapiēs ia sapia
que ē in alio formal'r. sic corp° xp̄i i pixide
uulnerat simpl'r. qꝛ idem ē cuꝫ eo qđ uulne
ratur in cruce ¶ Ad 2m dico ꝙ esse genituꝫ
uno° ⁊ ingenitū alio° non ꝯdicit. sicut hic in
sensu ꝯpositiōis ingenitū. ⁊ in sensu disionis
genitū. sicut possibile est uidērē flere i sensu
disionis. ⁊ impossibile est i sensu ꝯpositiōis.
¶ Ad 3m dico ꝙ filius non ē sapiens nisi a
patre. ⁊ ꝓpter hoc non ē sapiēs nisi sapiētia
genita in sensu ꝯpositiōis itelligēdo. nō autē
est sapiēs sapia ingenita nisi i sensu disiōis.
sicut patꝫ de corpore xp̄i ¶ Ad 4m dico ꝙ p
illo signo p quo filius est sapiēs. sapiētia illa
est genita. ⁊ hoc in sensu ꝯpositiōis. sed eadē
p alio signo fuit ingenita. ⁊ illud est i sensu
disiōis filiū esse sapiētem sapia igenita. s. ia
sapia que est de se igenita. aut saltem in pāe.
¶ Sed hic sunt alique diffi ¶ Prima ē qđ
itelligimus in ꝓposito p sensum ꝯpositiōis
⁊ disiōis ¶ Dico ꝙ sicut albū pōt ēē nigrū
in sensu disiōis. qꝛ subiectū quod est albū pōt

tiñs ire ad nigredinez. nõ tñ i sensu cõpositiõis: qz tũc cõtraria simul essent. ita pater est sapiens sapia genita. qz sua sapia qua est formaliter sapiens. est alicubi genita. et non i sensu cõpositionis. qz tũc in eo esset sapia cum gñatiõe passiua ¶ 3ª diffi. est. cum ppõ que solum i sensu diuisiõis cõceditur. simpl'r negatur. sic cum dicitur. deus i celo punit homicas. quare Aug. concedit simpl'r 6º de tri. q pater ẽ sapiens sapia genita. uel sapia quã genuit. cũz ut dictum est. non uerificetur nisi i sensu diuisiõis ¶ Dico q Aug. itelligit sic. licz non ita expsserit ¶ Unde ppõ non est simpliciter cõcedẽda nisi cũ determinatiõe que dat itelligẽ sensum diuisionis. s. pater est sapiens sapia genita. i. illa sapia qua est formal'r sapiẽs pr̃i. ẽ in filio genita ¶ 3ª diffi. est. quõ debeat solui rõ Aug. s. q cũ eodem pr̃ sit et sapiat. et sic si sapiat sapia genita erit essentia genita.

¶ Dico q utraqz est uera in sensu diuisiõis. sicut eñ pater sapit sapia que ẽ genita. non tamẽ uerbo uel sapia genita in̄ꝓprium genita. qz ibi est sensus cõpositiõis. sic pater habet esse essentia que est cõicata filio. nõ tñ habz esse p filium. uel illa essentia ingq̃tũ ẽ cõicata. ueritamẽ una ẽ plus uerisĩlis q̃ alia ppter appatiõem ¶ 4ª diffi. est. si spũssanctus hz esse sapiens sapia genita ¶ Dico q i sensu diuisionis sic. qz sapia qua forma ẽ sapiens. ẽ illa que est genita. tamẽ in sensu cõpositionis non. sed potius sapia spirata ¶ Sed adhuc remanet diffi. si deus est sapiens sapia creata in sensu diuisionis ¶ Potest dici q nõ. quia illa sapiẽtia qua deus est sapiens non est in creatura ¶ Cõtra. Nam rõ formal' sapie est una in deo et in creatura. et sic rõ formal' qua deus est sapiens erit creata ¶ Potest dici q accipiendo rõem formalẽ sub 1ª cõfusione qua est una in deo et in creatura nõ creatur. Sed est ne rõ formalis qua de⁹ est sapiens i creatura ¶ Dico q non ẽẽt magnũ incõuenienẽs dicere q sic. sed incõueniens esset dicẽ q illa eadẽ omnimoda unitate sicut ẽ in pr̃e et filio. qz unitate nũali et cũ hecceitate. sed nõ sic in deo et creatura ¶ 2ª diffi. est de iplicatione que est in cõpõne. qz non uidet q plus possit dici sapia genita q̃ essentia ¶ Dico q hoc faciũt duo. s. non equalis abstractio eẽn⁹ et sapie. et inequalis appriatio ¶ Ad arᵐ in pncipio patet.

UTRUM Pater et filium et spũs sanctus dicant uerbo. q non. qz solus pater gñat. sed gñare i diuinis idem est q dicere. ergo et cetera ¶ Cõtra. Ans i monolo. demõstrat oppositũ. ¶ Hic primo pmittũtur 4ºʳ pambula ¶ Primũ ẽ q dicẽ accipit dupl'r. s. eẽntial'r. et isto⁹ accipit Aug. q pater seipm dicit ¶ Alio⁹ accipit psonal'r. sicut cum dicitur. pater dicit filiũ. hoc ẽ generat. Istam equocatiõem expsse põit Ans i monolo. ¶ 2ᵐ pambulũ est. q hic non accipitur dicere psonal'r. sed essential'r. qz nullum psonale est cõe tribus. licz duob⁹. s. pr̃i et filio sit una relatio cõis. cõceditur autẽ q pr̃ et filius et spũssanct⁹ dicãt uerbo ¶ 3ᵐ ẽ. q uerbo non accipitur hic 6ᵐ pprietatẽ. sed 6ᵐ appriatiõem. qz licz pater in diuinis aliquid opetur uerbo sumpto 6ᵐ suã pprietatẽ. quia dat ei unu opatiam. tamẽ spũssanct⁹ uerbo nihil opatur sumpto 6ᵐ suã pprietatẽ. quia spũssanct⁹ uerbo nihil dat ¶ 4ᵐ ẽ. q licz illa pdicatio uideatur uerificari in ydẽtice. tamẽ cum dictione hic accepta p itellectione nullo modo possunt diuie psone formal'r itelligẽ tali dictione que sit formal'r uerbũ. Potest tamẽ uerificari pdicatio q itelligãt uel hoc. hº est itellectiõe cui appriatur uerbũ. ut cõuerso ¶ Istis pmissis pono 4ºʳ conclusiones. Prima est. q deus pater sol⁹ i diuinis dicit uerbum. accipiẽdo dicẽ psonal'r. qz illud dicere est p modum itellect⁹ pducere. et illud nõ cõuenit nisi patri. ¶ 2ª cõclusio est. q pater et filius et spũssanct⁹ dicũt uerbũ. accipiẽdo dicere essential'r. qz isto⁹ dictio essential' non potest accipi nisi p actuali notitia. qua q̃dez notitia tres psone actual'r itelligũt uerbum et simil'r creaturã ¶ 3ª cõclusio ẽ. q pr̃ et fili⁹ et spũssanct⁹ non dicũt uerbo. accipiẽdo dicẽ psonal'r. qz cuicũqz repugnat supi⁹ et iferi⁹. sed gñare ẽ supi⁹ ad dicere. et ideo cũ repugnet spũisancto gñare. repugnabit et dicere ¶ 4ª cõclusio ẽ. q pater et fili⁹ et spũssanct⁹ dicunt uerbo. accipiẽdo tam uerbũ q̃ dicẽ essential'r quia dicũt hoc est itelligũt. uerbo hoc ẽ actuali notitia. sicut pducẽs sua pductiõe pducit

i 4ᵒʳ dicẽdi p se u˚ pz. ꝛ ideo hᵒ ꝟbũ suppōit p actu itelligẽdi, sicut p suo appᵒato ex mō sue emanationis. ¶ Sed hõ occurrũt 4ᵒʳ diffi. ¶ Prima est. q2 pater in diuinis nõ uidetur dĩ˚ uerbo. nec sapiẽs uerbo, cum tñ unitas ꝛ sapia uerbo appriẽtur ¶ Dico q nulla diuia pfectio est ita uerbo appriata sicͭ actu alio noticia. cui ex natura sua ubi non est in nata. ꝯuenit pduci p actũ dicẽdi. sicut uerbo diuio. ꝛ ideo illa sola uerbo appriatᷣ rõne sue pductiõis p˚ᵉᶜ. Alia aũt appãtᷣ sibi rõne sue pductiõis actiue. ¶ 2ᵃ diffi. quia sancti qui ꝯcedũt q spũssanct˚ ꝛ pater dicũt uerbo. negãt spũmsanctũ dicere uerbũ. ut patet de Ans. ꝛ tñ ꝓᵐ p̃missa co˚ quo ꝓcedit itci q2 dicere uerbo. ꝓceditur dicere uerbũ uniformi ter accipiẽdo ¶ Dico q quãdo negãt spũm sanctũ dicere uerbũ. est accipiẽdũ dicere psõ naliter. quãdo autẽ dicũt spũmsanctũ dicẽ uerbo. est accipiẽdum essential'r licz non ex primant. hoc tamẽ habetur ex intẽtione dcoꝝ. suoꝝ que sunt ad hoc ¶ 3ᵃ diffi. q2 hic non uidetur appriari uerbo noticia actualis. sed magis ecõuerso. cũ dicitᷣ ꝟbum noticia ge nita. ꝟbum eĩm uidetᷣ appriari ipsi noticie actuali. q2 ꝟbũ accipitᷣ p actuali noticia ge nita. non ecõuerso ¶ Dico q nihil obstat si fiat appᵒatio cõium psonalibᵒ. siue psonaliũ cõibus. sicut dictũ est supius i ista distĩctiõe. ¶ 4ᵃ diffi. est. si p eũdem modũ itelligimᵘˢ p̃rem ꝛ filiũ diligẽ se spũsancto. sicut intelli gimus p̃rem ꝛ filiũ ꝛ spũmsanctũ dicẽ ꝟbo. ¶ Dico q sic nisi q2 mitatᷣ equocatio. q2 ibi accipitᷣ dilectio. hic dictio. Sed tamẽ q uellz equocare ĩ actu spirãdi sicut equocatᷣ ĩ dicẽ. sic'e oẽt. sed hoc nõ est in usu ¶ Ad arᵐ pz.

UTRUM Actus dicẽdi in diuinis p̃cedat actũ itelligẽdi. q sic. quia quod ptinet ad memoriã. prius est eo quod ptinet ad itelligẽtiam. sed dicẽ ptinet ad memoriã. intelligẽ autẽ ad intelligẽtiam. ergo ꝛc ¶ Cõtra. Essentialia sunt priora notionalibᵒ ¶ Hic p̃mo dicẽdum ẽ de tinis. s. dicẽ ꝛ itelligẽ. 2ᵒ de questio ¶ Quãtum ad p̃mum uidendum est qd sit dicere. Et q̃tũ ad hoc introducũt 4ᵒʳ dicta p que mani festatᷣ quid sit dicẽ. ꝛ quid non ¶ Primus

dictum est. q dicẽ non est itelligẽ. quia dicere ptinet ad memoriã. ꝛ itelligẽ ad itelligẽtiam que dicitur acies cogitatus. sicut dicit Aug. 9ᵒ de trini. quasi p totum ¶ p̃. In diuinis solum p̃r dicit. non tñ sic de intelligẽ ¶ 2ᵐ est dictũ. q dicẽ non est agẽ. q2 si sic. tunc dici esset pati. ꝛ tũc ꝟbum diuinũ quod ẽ dictũ esset passum ¶ Item in dictiõe solᵒ intelle ctus possibilis ẽ passum. ꝛ p ꝯñs intellectus possibilis esset dictus ¶ 3ᵐ est. q dicẽ nõ ẽ pducẽ obiectũ in esse cognito. q2 dicẽ ptinet ad memoriã ꝓᵐ Aug. ꝛ tamẽ pducẽ obiectũ in esse cognito ptinet ad solũ actũ itelligẽdi. ipso eĩm q̃uia sepato. obiectũ accipet esse co gnitum ¶ p̃. Hec est pductio ꝓᵐ q̃d. dictio est pductio simpl'r. ergo hec non est illa. ¶ 4ᵐ dictũ est. q dicẽ ẽ ꝟbum pducẽ in esse reali ꝛ uero. q2 dicẽ fundatᷣ in memoria fe cunda. sicut pductio actiua i pnciᵒ pductio ꝛ dici fundatur in uerbo. sicut pducᵒ passiua in ẽmino pducto formali. ut patz 9ᵒ de tri. sed illud ꝟbum ut patuit ẽ actᵘ itelligendi. ¶ Ex istis patz q isti duo respectᵘ. s. dicere ꝛ dici uel gñare ꝛ gñari sunt de gñe r'onis. q2 positus ẽminis oriũtur ¶ Quãtum ad 2ᵐ ẽminum. s. itelligẽ uel actũ itelligendi fuit quater opinatum ¶ Quidã eĩm dixerũt q est relatio. q2 compatur ad obiectum sicut mensuratũ ad mensuram. quod ptinet ad 3ᵐ genus relatioꝝ ¶ Aliqñdo autẽ dixerunt q est actio. q2 sicut actum p̃mum est esse. ita actus 2ᵒ est agẽ. intelligẽ autẽ semp põitur actio 2ᵒ ¶ Alii dixerũt q intelligẽ ẽ pasᵒ. quia imp̃mitur ab obiecto. sed omnis im pressio est passio de gñ. passiõis. q2 sicut im p̃mere ẽ agẽ. ita imp̃mi est pati ¶ Alii dixe runt q est qualitas. q2 cũ sit p̃cipua pfectio. uidetur absoluta. Nõ ẽ aũt sba nec q̃ntitas. ergo opz q sit qualitas. q2 alia p̃dicamẽta sunt relatiua ¶ Sed p̃mus modᵒ stare nõ potest. q2 cũ ultimata hominis felicitas po natur eius summa pfectio. ꝛ respectᵘ nullas dicat pfectiõem. nulla rõne tales actᵘ. cuiuſ modi sunt itelligẽ ꝛ uelle respectᵘ põr esse. Rõ etiã non ualet. q2 si mensurato sit rela tio sicut pductio. non tamẽ sequitᷣ q mensu ratum sit relatio. sicut nec pductũ est relaᵒ ¶ 2ᵒ. cuĩ modᵒ nõ ualz. q2 cum nõ actio de

gñe actiõis ẽ ꝓpter terminũ ꝓductũ. s; itellec⁹ non sic. q2 est opatio imanẽs. ⁊ p ↄñs non ꝓpter aliud. q2 est finis ¶ Nec rõ multũ ualet. q2 non omnis actus 2⁹ p̃alẽ est agẽ. sed etiã est opari. opari autẽ non est agẽ. ¶ P̃. Concesso ꝙ intelligere sit agẽ. nõ tñ sequitur ꝙ sit de gñe r̃lõnis uel actiõis. q2 actio est quedã qualitas ¶ Nec 3⁹ ualet. q2 de⁹ posset actum itelligẽdi separe. ⁊ sic esset passio sine passo ¶ Item sicut actio de gñe actiõis ẽ ꝓpter ꝓductũ. ita etiã passio de gñe passionis. intellect⁹ autẽ non est g̃ra alicui⁹. q2 ẽ simõ. Nec rõ ualet. q2 lic; itellectio imp̃matur. nõ tamẽ sequitur ꝙ sit impressio, sicut patet.

¶ 4⁹ autẽ modus si intelligat ꝙ act⁹ itelligẽdi ẽm pfectionem quã dicit sit in gñe non est uerus. q2 cum sic sit in deo. aliquid quod ẽ in deo formal'r esset in gñe qualitatis. ⁊ sic deus esset i gñe quod ẽ ↄ Aug. ¶ Dico ergo ꝙ actus itelligẽdi ẽ quedã pfectio simpl'r absoluta. ⁊ ut sic null⁹ est gñis. sed trãscendẽs. sicut alie pfectiões simpl'r. tamẽ p eã circũloqmur aliquã qualitatẽ. ⁊ ut sic dicimus ꝙ ẽ qualitas. ¶ Quantũ ad 2ᵐ pt̃e .s. q̃tũ ad quesitum ¶ Primo uidẽdum est de ordine istoꝝ duoꝝ .s. actus itelligẽdi ⁊ ipsius dicẽ i diuis. et 2⁹ in creaturis. ¶ Quãtũ ad pᵐ pono 4ᵒʳ ↄclusiões. ¶ Prima ẽ ꝙ act⁹ intelligendi in diuis simpl'r p̃cedit actũ dictiõis actiue. et h⁹ ꝓbo dupl'r ¶ Primo sic ¶ Quecunq3 dicũt pfectiõem simpl'r in diuinis. p̃cedunt aliquo⁹ illa que non dicũt pfectionem simpl'r. q2 nat̃a pfectissima icipit a pfectissimis usq3 ad min⁹ pfecta. natura autẽ impfecta sicut ẽ creata. pcedit a min⁹ pfectis ad pfectiora. sed actus itelligẽdi dicit pfectionem simpl'r. dicẽ autẽ non. q2 relatio ẽ. ergo ⁊c̃ ¶ Cõfirmat. q2 ẽm Dyo. illa que ꝑtinẽt ad unicã theologiã p̃cedũt illa que ꝑtinent ad distinctam. actus autẽ intelligendi ꝑtinet ad unicã. dicere autẽ ad distinctam. ergo ⁊c̃.

¶ 2⁹ sic. Illud est prius quod plurib⁹ conuenit. sed actus intelligẽdi plurib⁹ psonis ↄuenit. dicere autẽ uni psone tãtũ. ergo ⁊c̃.

¶ 2ᵃ ↄclusio ẽ ꝙ actus intelligẽdi simplicit̃ ꝓuenit actũ dictiõis passiue. et lic; eisdẽ mediis posset ꝓbari sicut p̃ma ↄclusio. tamẽ ea supposita ꝓbo istã sic ¶ Quandocunq3 sunt aliqua simul nat̃a. q̃cq̃d est p̃us uno illoꝝ ⁊ reliquo. sed dictio actiua ⁊ dictio passiua sũt simul nat̃a ẽm ꝓpetatem relatiuoꝝ. ꝓbatũ autẽ est ꝙ actus intelligẽdi p̃or ẽ ẽm naturam actu dictiõis actiue. ergo eodem⁹ actu dictionis passiue. ¶ 3ᵃ ↄclusio est. ꝙ act⁹ itelligendi in supposito patris p̃cedit suo modo actus dictiõis actiue. q2 qualẽ ordiem habent aliqua in essendo talẽ habẽt in ↄstituẽdo. sicut patet de materia ⁊ forma respectu ↄpositi. ⁊ de gñe ⁊ dr̃a respectu spẽi. sed dictio in se et simpl'r ut patet p p̃mam ↄclusiõem ẽ posterior. ergo ⁊ in supposito patris erit posterior ¶ 4ᵃ ↄclusio est. ꝙ actus intelligendi in supposito uerbi p̃cedit actũ dictiõis passiue. q2 quãdoq3 aliqua cõicant alicui supposito uel largiũtur. eodẽ ordine largiũtur quem seruãt ẽm seipa. sicut p̃us cõicatur forma specifica q̃ ꝓpria passio. et ideo cũ omnia que habet ũbum sint ei cõicata. prius erit actus intelligẽdi in eo q̃ dictio passiua. q2 sic p3 p 2ᵃᵐ ↄclusiõe3 in se ⁊ simpl'r accipiẽdo act⁹ intelligẽdi ꝓuenit natural'r dictiõ3 passiuã. patet ergo ordo istoꝝ in diuis ¶ Sed contra instat 4ᵒʳ ¶ Primo sic. Qualẽcũq3 ordinem habẽt aliqua ubi sunt disticta realiter. talẽ habẽt ubi sunt disticta ẽm rõem. sed in creaturis ubi intelligẽ ⁊ dicẽ real'r distiguũtur dicẽ p̃cedit intelligẽ. q2 itelligẽ ꝓducitur p dicẽ. ergo ⁊c̃ ¶ 2⁹. Quecũq3 ex suis rõnibus formalibus habent aliquẽ ordinem. ubicũq3 saluãtur ẽm suas rões formales. talẽ ordiem retinẽt. sed tales rões formales ẽm quas isti actus in creaturis sic ordinãtur sunt in diuis. ergo ⁊c̃ ¶ 3⁹. Quecũq3 ↄueniũt alicui q̃ddita(ti)ue ⁊ in primo⁹ dicendi p se sunt priora illis que ↄueniũt in 2ᵒ. sed p̃ri ↄuenit dicẽ in primo⁹ ⁊ q̃dditatiue. quia p dicẽ ↄstituit. p intelligẽ non. sed in 2ᵒ. ergo ⁊c̃. ¶ 4⁹. Quãdo aliquid ↄuenit alicui in 2ᵒ. non ↄuenit alti mediãte illo nisi in 2ᵒ. saltẽ nõ inm⁹ q̃ suo primo sbiecto. sed itelligere non ↄuenit p̃ri nisi mediãte essentia. ⁊ essentie solũ in 2ᵒ cõuenit. ergo ⁊c̃. ¶ Ad primũ dico ꝙ si minor esset uera difficile eẽt euadere. sed ipsa est dubia. Credo eim ꝙ oppositum sit ueꝝ. sed hoc in sequẽti articulo. ¶ Ad 2ᵐ ↄcesso ꝙ act⁹ dicendi sit prior actu

intelligẽdi. dicere ꝙ ille ordo nõ ꝯuenit eis
inꝑtum actus dicẽdi ⁊ actus intelligẽdi sũt.
quia si sic rõ ꝯcluderet. sed eis ꝯpenit inꝑtuꝫ
tales actus sunt. sicut sapie create conuenit
inherere. non tamẽ inꝑtum sapia est. ¶ Ad
3ᵐ dico ꝙ aliqua habebũt interdũ aliquẽ or
dinem in seipsis ꝯsiderata simpl'r ⁊ absolu/
te. que tamẽ non habẽt illum ordiem ꝯsidera
ta ⁊ accepta cum aliqua reduplicatiõe. licꝫ eiꝫ
materia sit simpl'r prior natã ipsa forma ⁊
in ꝯposito. tamẽ addita illa reduplicatiõe .s.
ut in ꝯposito. ipsa non est prior. q² illa redu
plicatio impedit. A simili dico in ꝓposito.
licet eim illa que sunt de primo° hominis ut
hominis sunt. ꝑcedant illa que sunt de 2° ut
rõnale unitatẽ ⁊ bonitatẽ. q² prius ē rõnale
ut hominis est. ꝙ̃ unitas ut hoĩs est. tamen
in se ꝯsiderãdo non scilꝫ sine reduplicatiõe.
Unde dico ꝙ unitas ꝑcedit rõnale. ⁊ passio
superioris ꝑcedit ꝯstitutiuũ iferioris. ¶ Sic
dico hic ꝙ dicẽ ut patris prius est ꝙ̃ itelligere
ut patris. sed simpl'r ⁊ absolute non. ¶ Ad
4ᵐ dico eodem° scilꝫ ꝙ lꝫ itelligere ut patre
ut in patre est. sequatur dicere. tamẽ itelligẽ
simpl'r ⁊ absolute est prius ipso dicere. sicut
potẽtia materie i ꝯposito est prior forma ab
solute. non tamẽ ut i ꝯposito. ¶ Quãtum
ad 2ᵃᵐ ptem istius articuli uidẽdum est quõ
se habent isti actus 2ᵒ i creaturis. ¶ Doctor
noster uidetur dicere ꝙ̃ i creaturis est prius
dicẽ ꝙ̃ itelligẽ. sed in diuis est ecõuerso.
¶ Dico tamẽ hic 4ᵒʳ ꝯclusiões ¶ Prima est ꝙ
dici posterius est natã ꝙ̃ act⁹ itelligẽdi. quia
omnis relatio ē posterior suo fundamento
natã. sed dici fundaĩ in actu itelligẽdi. pbo
Nam in illo fundaĩ in quo suũ effectũ for/
malem ponit. Cõstat aũt ꝙ in itellc̃u nihil
dicaĩ nisi act⁹ itelligendi. potẽtia eim intel/
lectiua non dicitur. solũ eim illud dicaĩ qð
est Ꝟbum. quod nulli ꝯuenit nisi actui itelli
gendi ¶ 2ᵃ ꝯclusio ꝙ dicẽ ⁊ dici. uel dictio
actiua ⁊ dictio passiua sũt simul natura. hᵒ
patꝫ ex natã ⁊ ꝓpetate relatiuoꝝ. ¶ 3ᵃ con
clusio ē ꝙ dicẽ ē posteri⁹ natã actu itelligẽdi.
q² quãdocũqꝫ aliqua sunt simul natã quo/
cũqꝫ uniũ ē posterius natã ⁊ reliquõ. sꝫ dicẽ
⁊ dici sunt simul natã. ut patet p pmã ꝯclusi
onẽ. ⁊ dici ē posteri⁹ natã ipo actu itelligẽdi.

ergo ⁊c. ¶ 4ᵃ ꝯclusio ē ꝙ utrũqꝫ simul tam
dicẽ ꝙ̃ dici sunt posteriora actu intelligendi.
Ista patet ex dictis. Et ꝯfirmaĩ. q² extrẽa
r'onis ordine natẽ ꝑcedut ipam r'onem.
actus autẽ itelligẽdi ē extremũ utriusqꝫ. er/
go ⁊c ¶ Dico igiĩ ꝙ act⁹ itelligẽdi simpl'r
ē p̃or ordine natẽ ipso dicẽ. quod ꝯfirmaĩ
dupl'r ¶ Primo sic. q² in diuinis est ita. cũ
ergo easdem rõnes formales habeãt i diuis
⁊ in creaturis. eũdem ordiem essentialem ha
bebunt. cum ordo essentialis sit p se passio
ordinatoꝝ. ¶ 2° sic. quãdocunqꝫ aliq² ita
se habẽt. ꝙ unũ repugnat esse sine alio ⁊ non
ecõuerso. illud cui nõ repugnat. ē simpl'r pri
us. sed actui itelligẽdi non repugnat eẽ sine
dictione uel actu dicendi. actui autẽ dicendi
repugnat esse sine actu intelligẽdi. ergo ⁊c.
Maior patꝫ. Minor declaraĩ. q² deus per
actum dicẽdi nihil ꝓducit ad ex. põt ĝ actũ
intelligẽdi causare sine dictiõe. ⁊ uĩcerũ act⁹
intelligẽdi sine dicẽ. ¶ Cõtra hoc instaĩ 4ᵒʳ.
¶ Primo sic. Nullũ ꝓductũ uidetur suam
ꝓductiõem ꝑcedẽ. q² non est nisi p suã ꝓdu/
ctiõem. sed dictio ē ꝓductio act⁹ intelligẽdi.
ergo actus intelligẽdi non potest esse prius
dictione. ¶ 2° sic. Nihil capiũ esse p illõ qð
est eo posterius. sed act⁹ intelligẽdi capit eẽ
p dictiõem. ergo dictio non est posterior eo.
¶ 3° sic. Nulla ꝓductio ẽminaĩ ad ꝑexñs.
maxime si sit ꝓductio simpl'r. sed act⁹ dicti
onis actiue hᵐ ꝙ dictũ ē ꝑus. ẽminaĩ ad actũ
intelligẽdi. ergo act⁹ itelligẽdi nõ ē ꝑexñs.
esset autẽ ꝑexistẽs actu dictiõis si eẽt p̃or na
tura ipsa dictione. ergo ⁊c ¶ Cõfirmatur.
q² nihil potest ꝓduci duab⁹ ꝓductiõibus to
talibus. q² quacũqꝫ eaꝝ nõ posita. nihil mi/
nus ꝓducẽtur. similr nihil ꝑus existẽs põt
ꝓduci p posterius eo. q² ipsa ꝓductiõe non
existẽte non min⁹ esset. ergo ⁊c ¶ 4° sic. Dis
tia ꝑcedit ẽminum. sed dictio ē uia in actu
intelligẽdi. ergo ꝑcedit eũ. Maior uideĩ p
se nota. Minor pꝫ. q² sicut gñatio est uia i
sbam. sic dictio ē uia in actum intelligendi.
¶ Ad ista p ordiem. Ad pmum dico ꝙ opꝫ
necessario dicẽ ꝙ aliquid capiat esse p dictio
nem. ⁊ tamẽ ꝙ ꝑcedat eam. ꝓductio .n. actia
est in agẽte ⁊ ẽminaĩ ad ꝓductũ. ꝓduc° pas
siua in ẽmino sicut in fundamẽto. illõ ergo

absolutū quod est in ꝓducto ē ťminus actiē ꝓductiōis. ⁊ est fundamentum passiue. sed omnis relatio est posterior tam eius ťmīo ꝙ fundamēto. ergo illud absolutum quod est in ꝓducto ꝑcedit naťa tam actiuam ꝙ passiuam ꝓductiōem. ¶ Dico ergo ad argum ꝙ accipe esse ꝑ aliud potest itelligi dupľr. uel ꝓpter aliud sicut ꝑ pncipiū. uel ꝑ aliud hoc ē ꝑ ꝓductiōem. p̄mo illud ꝑ quod aliud habet esse prius est eo necessario. 2m non. sed posterius. ¶ Ad 2m ꝯcedo maiorē de pncipio ꝓductiuo. sed tūc minor ē falsa. Nego autē maiorē si itelligat de ꝓductione. qꝛ cape esse ꝑ ꝓductiōem non est nisi ꝓduci. quod est acceptio ipsius esse. ¶ Ad 3m dico ꝙ licꝫ q̇dditas ťmini ꝓducti sit ꝑor ipsa ꝓductione. tñ eius existētia potest dici ꝙ ē simul natura cū ipsa ꝓductione. ⁊ ideo non ꝓducitur ꝑexñs. sed in eodē signo p̄mo existit ⁊ ꝓducit. Eodem ad ꝯfirmatiōem. ¶ Ad 4m dico ꝙ qñ dicitur ꝙ gñatio est uia in sbam. accipitur ibi gñatio ꝓ altatione ꝑuia que ꝭm ueritatem ē ꝑus etiam tēpore ⁊ duratiōe ipso ťmino. sed accipiēdo ꝓprie gñatiōem Dico ꝙ est simul duratiōe cum formali ťmino ⁊ posteri⁹ natura. cum ipsa sit relatio fundata in eo. ⁊ ꝑ ꝯñs posterior natura. Uel si loquamur de gñatione actiua eodem°. qꝛ ipsa est rela° terminata ad illud. ⁊ ꝑ ꝯñs posterior natura.

¶ Sed hic ē difficiľ. qꝛ non bene capit itellect⁹ q̄ōo ꝓductio sit posterior ꝓducto. ꝑsertim cum in diuinis oporteat oppositum tenere.

¶ Dico ꝙ opꝫ sic concipe ꝙ ꝑus sit absolutum ťmini ⁊ pncipii ꝓductiui ꝙ̄ ꝓductio. qñ sit fundametum ꝓductionis est ter° minus sicut in creaturis. sed in diuinis quia ꝑsone ꝯstituūtur ꝑ respectus ꝓductionū. non tenet nisi ꝯparando respectus ad ťminos formales ⁊ quo. sed non quod ¶ Ad argumentū dicitur ꝙ in diuinis ꝓductio non ťminatur ad ꝓductum sicut ad ťminum formaleꝫ. nec in ꝓducto fundatur. sed ipsum formaľr constituit. Si autē ꝑsone ꝯstituerētur ꝑ absoluta. tunc utraqꝫ ꝓductio eēt posterior. ⁊ istud ꝯfirmat ꝓpositum. ¶ Ad auctoritatē in pncipio dico ꝙ act⁹ dicēdi ptinꝫ ad memoriā. sicut respect⁹ ad fūdamētū. actus aūt itelligendi ad itelligētiam sicut ꝯstitutiuū.

UTRUM Actus spirādi precedat actum uolēdi. ¶ Hic p̄mo uidēdū est de terminis ¶ 2m de quesito.

¶ Quātum ad p̄mum quid .s. sit spirare ⁊ uelle ¶ Dico ꝙ uelle est actus elicit⁹ uolūtatis. quo ipsa uolūtas uult. Spirare autēꝫ est ipsa elitio ꝑoris actus. ¶ Ad cui⁹ euidētiam sciēdum est ꝙ uolūtas habet 4or act⁹.

¶ Primo eīm est actus elicitus. et non īpatus. sicut ille quo uolūtas libē uult suūꝫ obiectum. quia talis elicitur a potētia libera cū sit liber. non ē autē impatus. cū sibi ipi uolūtas impare non possit. ¶ 2⁹ actus ē elicit⁹ ⁊ impatus. sicut act⁹ potētie intellectiue quādo mouet a uoluntate. ¶ 3⁹ ē impat⁹ ⁊ non elicitus. sicut ille qui est executiue potentie mote a uolūtate. Tales eīꝫ potētie ꝓpe non eliciūt actus suos. eo ꝙ sint trāseūtes. cū causantur ꝑ impium uolūtatis ¶ 4⁹ nec ē elicitus nec impatus. sed ē ipsa elitio. utpote act⁹ elitiōis quo elicit suū actū. quia elitio nō elicitur. sed ē illud quo aliquid elicitur ¶ Sed relatio non ꝛfert. sed ē rō referēdi. alioquin esset ꝓcessus in ifinitū. Nec etiā ipsa elitio impatur. qꝛ ipsa omnē actū uolūtatis aliū ꝑcedit qui .s. dici debeat impatus. Act⁹ autē quo uolūtas impat ꝑcedit impatū. Iste aūt actus .s. ipsa elitio est spiratio. Sic eīꝫ ad memoriam fecūdam ptinet dicē actū itelligēdi. uel ꝓducē ꝟbum ꝭm Aug. de tri. sic ad uoluntatē ptinet spirare amoreꝫ qui est actus uolendi. Patꝫ ergo quid utrūqꝫ istorū sit.

¶ Nūc uidēdum e quis istoꝝ actuū sit ꝑor. Et q̄ntum ad hoc pono 4or conclusiones.

¶ Prima ē ꝙ actus spirādi in diuis simpľr ē posterior. qꝛ actus fecūditatis intellectiue ꝑcedit ꝭm aliquē ordiem actū fecūditatis uolūtatis. ergo quocūqꝫ ē posterior act⁹ fecūditatis intellectiue. eodem ē posterior actus fecūditatis uolūtatis. sed omni ꝑfectiōe simpľr primus ē posterior. ⁊ ꝑ ꝯñs actu uolendi. ꝙ ⁊ 2⁹ erit posterior actu uolēdi ¶ 2a ꝯclusio ē ꝙ actus uolēdi ut in supposito spūssancti ē posterior actu spirādi. qꝛ ois habitudo presupponit sua extrema. sed uelle ut i tali supposito dicit habitudiem actus uolendi ut ad tale suppositū. ergo ꝑsupponit extremū. Illud autem suppositum ꝑsupponit suum formale

ↄstitutiuū quod ē spiratio passiua sitiē act° spirādi. ergo act° uolēdi ut in spūsancto pre supponit actū spirādi. ¶ Confirmat. quia omne totum p̄supponit suas ptes. sed actus uolēdi ut in supposito spūssancti est quoddā totū. cui° ꝑtes sunt spūssanct° ꝛ act° spirādi. ergo ille ptes ꝓores sunt. ꝛ ꝑ ↄñs act° spirandi ¶ 3ᵃ ↄclusio est ꝙ act° uolēdi ut i suppo/ sito pr̄is ꝛ filii nō est posterior actu spirādi. quia ante spiratiōem siue actiuā siue passiuā pr̄ ꝛ fili° itelligūtur ↄstitutū in esse. ꝛ tūc ac/ tus uolendi potest eis attribui. ¶ 4ᵃ ↄclu° ē ꝙ act° spirādi in creaturis est posterior actu uolendi. et hanc ꝓbo 4ʳ. ¶ Prio sic. quā doc̄ūqȝ aliqua duo ita se hn̄t ꝙ posito uno necessario ponit ꝛ aliud. si unū non ē in po testate uolūtatis. nec aliud. si ergo act° spirādi sit ꝓor actu uolendi. oportebit ꝙ act° spi/ randi ul' sit in potestate uolūtatis. uel si nō. ꝙ eo posito actus uolendi ↄtingēter ponat. sed utrūqȝ istoꝝ ē f'l'm. non autē act° spirādi est in potestate uolūtatis. q2 posito t'mio ꝛ fundamēto uelit nolit. uolūtas ponit. nō posito autē t'mino uelit nolit uolūtas nō potest poni. est eīm respect° intrīsic° aduenies. Sequit ergo ꝙ si spirare uel spirari sit pri° actu uolendi. ꝙ ipse act° uolendi non erit in potestate nostra. ¶ 2° sic. Omnis relatio ē posterior suo t'mino. sed spiratio actiua ē relatio t'miata ad actū uolēdi. ergo posterior. ¶ 3° sic. Spirare ꝛ spirari sunt siml' natura. sed spirari ē posteri° suo fundamento quod est uelle. ǵ ꝛc. ¶ 4°. q2 non repugnat actui uolendi esse sine actu spirādi. ut patȝ i patre. Repugnat autē ult' actui spirādi eē sine actu uolendi. ergo act° uolendi simpl'r est ꝓor. patet etiā minor in creaturis. q2 si actus uolendi totali'r causat a deo. erit act° uolendi et non spirādi ¶ Sed ↄ̄ ista instat 4°. ¶ Prio sic. Habitudo ad intra est ꝓor habitudie ad ex̄. sed actu uolēdi deus attigit creaturā. ꝛ ꝑ ↄñs habet habitudieȝ ad ex̄. ꝑ spirare solū ad intra. ergo ꝛc. ¶ 2°. q2 dictū fuit supi° ꝙ act° dicēdi non solū in se. uerū etiā in sup/ posito pr̄is ē posterior actu intelligēdi. ergo uidet ꝙ uniformiter sit dicēdum de actu spirandi ꝛ uolendi in spūsancto ¶ 3° sic. Naȝ ꝑsone uniformiter uolūt. ǵ eodē ordine act° uolendi eis cōicat. cum ǵ uelle in supposito spūssācti sit posterius actu spirandi. eodem modo erit dicēdum ꝙ uelle in supposito pr̄is ꝛ filii. ¶ 4°. q2 cum uelle sit ꝓpe actuȝ uolendi. non est in potestate nostra. sed ꝓducē actū quod idem ē ꝙ spirare ¶ Ad p̄mū di/ co ꝙ deus eodem actu uult intrīsica ꝛ extrinsica. ꝛ ille actus in se p̄cedit. licȝ non i habitudine ad extrīsica. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ uniformiter ē dicēdum utrobiqȝ ¶ Dico eīm ꝙ intel/ ligere ut in supposito pr̄is p̄supponit pr̄em ꝛ ē posterius ipso dicē. Eodem° dicēdum ē de spūsancto. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ueruȝ ↄcludēt si spirare esset ↄstitutim patris ꝛ filii. Licȝ ǵ supposita pr̄is ꝛ filii ꝛ spūssancti eodē ordie actū uolendi habeāt. non tamē eodē ordine addita reduplicatiōe. s. an respectu ad actum spirandi ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ actus uolēdi nō est in potestate nostra ꝑ ꝓductiōem. aut spi/ rare sicut ꝑus ostēsum ē. sed ꝑ posse ꝓducē ꝛ posse non ꝓducē. quod non est aliud nisi uirtus actiua uoluntatis.

¶ Distinctio 33ᵃ.

QIRCA Distinctionem 33ᵃᵐ Post ꝙ uisuȝ ē de respectib° in creaturis ꝛ in deo ꝙtum in se ē. ꝛ de rebus dei ad creaturā. Uidendum est de r'onibus diuis cōparando ad fundamētum. sicut dictū fuit supi° in declarando naturam r'onis in creaturis ¶ Quero ergo p̄mo circa hoc istā questiōem Utrū pro ꝑ. tas relatiua ꝛ essentia distiguātur ꝫᵐ rō/ nem ab anima fabricatā. ꝙ nō. q2 iposs/ bile ē intellectū distictiōem fabricare iter extrema nisi ea cognoscat. sed intellect° noster diuinitatē siue essentiā non cognoscit. ǵ ꝛc. ¶ Cōtra. q2 aliquali'r intelligit ꝫᵐ Aug. ǵ. ¶ Hic sunt 4ᵒʳ declaranda ¶ Primum est. Utrū distiguātur ꝫᵐ rōem. 2°. Utrum ꝫᵐ rōem factā ab anima ¶ 3°. quō ualēt solu/ tiones alioꝝ ¶ 4°. quō sancti uidētur eē ad hoc ꝙ illa plus ꝙ rōne distiguāt ¶ Quantū ad primū dicūt aliqui ꝙ illa distiguūtur ꝫᵐ rōem. q2 inter illa que sunt penit° idistincta

itellect⁹ facit distinctionem. ⁊ ē nat⁹ adueniens
distiguere. sed relatio ⁊ essentia sunt huius
modi. ergo ⁊c. ¶ Sed cōtra hoc arguo 4ᵒ.
¶ Primo sic. In essentialr ordiatis āmoto
priori āmouet posterius. sed esse sᵐ rē pri⁹
ē q̄ distingui sᵐ rem. ⁊ esse sᵐ rōnē ē pri⁹ q̄
distingui sᵐ rōem. ergo amoto esse sᵐ rōnē
amouet distingui sᵐ rōem. sed esse sᵐ rōnē
āmouebitur ab essentia ⁊ a relatione ut ē in
deo. ergo ⁊ distingui sᵐ rōnē amouetur ab
essentia ut ē in deo ⁊ a relatione. ¶ 2ᵒ. Nul
la forma que repugnat alicui fundamento
pōt dare esse formale uel suū effectū forma/
lem illi fundamēto. quia tale esse non ponit
nisi circa ꝓprium fundamētum. sed omnis
forma causata a rōne nīa repugnat deo uel
essentie ⁊ relationi que sunt in diuinis. sicut
cōtingens repugnat necessario. ⁊ sic eterno
repugnat tēporale. ⁊ sicut enti simplr repu/
gnat ēs sᵐ quid. ergo nulla distictione itel/
lectua nīa distinguūtur. ¶ 3ᵒ sic. Cuicunqꝫ
repugnat sbiectū repugnat ⁊ eius passio. sꝫ
distinctio rōnis ē passio entis rōnis. sicut di
stinctio realis entis realis. essentie aūt diuīe
repugnat esse ens rōnis. g̃ ⁊ distingui rōne.
¶ 4ᵒ sic. Omnis distinctio specificatur ab
extremis. cum non ponatur distinctio essen/
tialis nisi inter essentias. nec specifica nisi in
ter spēs. sed essentia ⁊ relatio non sunt en
tia rōnis. ergo distinctio eaꝝ nō erit rōnis.
¶ Dico ergo q̄tum ad hoc ꝓpter istas rōes
q̄ nulla distinctio rōnis ē ibi. et pōt sic con
firmari. Quādocūqꝫ aliquid denomiatur
denomiatione extrīsica. sed illud extrinsicū
a quo fit denomīatio sit reale. ⁊ denomiatio
erit realis. sicut de⁹ dicitur realiter creator.
quia denomiatur a creatione que ē realis in
creatura. Si ergo in nobis sit illa distictio
realis. dicetur realr distigui denomiatione
extrinsica. ¶ Si dicatur q̄ ille rōnes bn̄ pro
bant illud quod ꝓbant. sed non ꝫ illud qd̄
ponitur. ꝓbāt enim bene q̄ essentia ⁊ relatio
ut in se non distinguūtur rōne. hᵒ ē ueꝝ. sed
non ꝓbāt q̄ nō. ut ī aīa nr̄a ⁊ sᵐ conceptum
nostrū ¶ Istud recte ꝯfirmat ꝓpositū. quia
concept⁹ noster de essentia ⁊ relatiōe nō sunt
essentia ⁊ relatio. quia relatio ⁊ essentia sunt
eterna ⁊ necessaria illa tēporalia ⁊ ꝯtigen⁹.

¶ p̄. dato q̄ essentia ⁊ relatio eēnt ꝯceptus
nostri uel ecōuerso. cum isti ꝯceptus realiter
differūt ⁊ etiā possunt ab inuicem separi. seq̄
tur q̄ essentia ⁊ relatio realr differūt. ⁊ etiā
poterūt ab inuicem separi. Et si dicat q̄ eēnᵃ
⁊ relatio ut ī esse obiectiuo anime nīe distin
guūtur. ⁊ non ī se ¶ Istud ꝯcedit qd̄ querit.
q̄ si essentia ⁊ relatio sunt eiusdē rōnis ī cē
cognito ⁊ in se. cum ex rōe sua formali sibi
r̄pugnat sic distingui ut ostēsum ē. sibi etiā
illud r̄pugnabit ⁊ in esse obiectiuo. si autē
sint alterius ⁊ alterius rōnis. oꝫ dicē q̄ es/
sentia ⁊ relatio in diuīs distinguūtur ratiōe.
ꝓpter hoc q̄ distinguūtur in itellectu qd̄ ui/
detur fl'm. ¶ Quātum ad 2ᵐ p̄ncipale ē ui
dendum. Utrū illa distinguūtur sᵐ rōnem
tātum ab aīa fabricatā ¶ Dicunt aliqui q̄
sic. quia si alia distinctiōe distinguerētur. re
aliter distinguerent. quia omnis distictio uł
ē realis uel rōis ¶ Sed ꝫ hoc arguitur 4ᵒ.
¶ Primo logice ¶ 2ᵒ naturaliter uel phisice.
¶ 3ᵒ methaphiᶜᵉ ¶ 4ᵒ theologice ¶ Logice q̄
dem p̄mo sic ¶ In logica ē ista regula uera.
Quādo aliquid de alio ⁊c. Hec quedā regu
la uera ē tam ī p̄dicatis p se p̄m modi q̄ ī p̄di
catis 2ᵒ modi. sed non ē uera ī p̄dicatis pac/
cidens. quia nō sequit aīal currit. ergo homo
currit. tenet g̃ solū in p̄dicatis p se ¶ Et rō
huius regule ē ista. quia ex quo in p̄moᵒ cō
uenit ⁊ ē de essentia istius. ⁊ p ꝯñs de essētia
illi⁹ ī quo icluditur. quia omne quod est de
essentia iclusi ē de essentia ī cludētis ¶ Patꝫ
etiā rō de p̄dicatis 2ᵒ modi. quia omnis pas⁰
supioris p supi⁹ pōt de iferiori demōstrari.
sicut hīc .3. p triāgulum de ysochele. Omne
autē dmonstratum de aliquo. dicit p se de 2ᵒ.
g̃ ⁊c. ¶ Ex illa regula arguit sic ad ꝓpoᵐ. et
ondo q̄ relatio nō dicit ī p̄moᵒ dicēdi p se de
essentia. sic. Relatio p te dicit de essenᵃ p̄ᵒᵒ.
sed ī p̄moᵒ dicēdi p se dicit relatio ad aliud.
g̃ essentia ī p̄moᵒ dicēdi p se erit ad aliud. qd̄
ē ꝫ Aug. expsse ut iferius apparebit ¶ Ex
pte etiā essentie arguit. Quia essentia ī p̄mo
modo ē ad se. sed si dicat de relatione ī p̄mo
modo. g̃ relatio ē in p̄moᵒ ad se ¶ Eodem mō
ex pte 2ᵒ modi. Essentia ē cōicabilis p se 2ᵒᵒ.
sic ois natal' aptitudo dicit d suo sbo in 2ᵒᵒ.
si g̃ essētia dicit in p̄moᵒ dicēdi p se d rlone.

ipsa relatio erit cōicabilis in 2° ¶ Simil'r
arguit ex pte r'lonis. Relatio eim in 2° p se
ē incōicabilis. sicut prus dicebat de ɔicabili/
tate respcu eēntie. Si g eēntia dicitur i pri/
mo° dicēdi p se de r'lone. uel ecōuerso. sicut
relatio ē incōicabilis p se. ita essentia erit in/
cōicabilis ¶ Ista g sic tacta reducuntur ad
formam silogisticam. 7 adduco hic 4°r silo/
gismos ¶ Primus ē in primo° 2e figure sic
Nulla ꝓprietas relatiua ē ad se. omne eēn/
tiale in diuinis ē ad se. g nullum essentiale in
diuinis ē ꝓprietas relatiua ¶ 2° ē in eodez
modo. Nullū essentiale in diuis ē ad aliud.
omnis ꝓprietas relatiua ē ad aliud. g nulla
ꝓprietas ē essentialis. ¶ 3°. Nullū eēntiale
ē incōicabile. omnis ꝓprietas relatiua ē incōi
cabilis in deo. ergo ꝛc ¶ 4°. Nulla ꝓprie
tas relatiua in diuis ē cōicabilis. omne eēn/
tiale in diuis ē cōicabile. g nullum essentiale
in diuinis ē ꝓprietas relatiua. Eodem° pōt
argui accipiēdo p̄dicata que sunt uera de es
sentia 7 ɔpugnat relationi. sicut esse i tribus
suppositis. eē infinitū formal'r. eē pfectiōes
simpl'r. esse indeterminatū respectu diuiz pso
narum. ista omnia ɔueniūt essentie. 7 oppo/
sita ɔueniūt ꝓprietati relatiue. ex istis for/
mentur silli. ¶ Ad ista rñdetur 4°r ¶ Prio
q forma silogistica non tenet in diuis.
¶ Alii dicūt q mediū uariatur ¶ Alii q pre
misse formātur ab itellectu. 7 ideo ē ibi ali/
quid rōnis ¶ Alii autē q p̄misse ex natura
rei sunt uere. ɔclusio autez non ¶ Sed isti
modi soluēdi non euadūt ¶ Prim° nō. quia
si argumētuz fiat in debita forma 7 p̄misse
sunt uere. si negatur ɔclusio. tūc pdit omnis
disputatio 7 inq̄sitio silogistica de diuis. qd̄
ē incōueniēs ¶ 2° etiā non ualz. q2 mediuz
non uariat. ꝓprietas eim accipit b'm idem. 7
essentia simil'r. 7 illa nō sunt noīa mltipl'ia.
7 p ɔñs nō ē fall'a i dictiōe nec etiā ex̄. quia
utrūqz accipit sub eadē rōne ¶ 3° etiā nihil
ualet. quia si illa solutio esset bona. cessaret
oīs inq̄sitio real' silogistica. naz semp p̄misse
fiūt p itellectū. ergo ista non erit uera ex na
tura rei homo ē risibilis. q2 p̄misse formant
ab intellectu ¶ 4° etiā min° ualet. q2 tūc ex
ueris poterit sequi falsum. Nam possibile
est esse illud quod ē ex natura rei sine opatione

intellect°. cum ergo p̄misse sunt uere ex na
tura rei. cessante actu itellect°. ɔclusio nō erit
uera. quod ē icōueniēs. Omnes etiā p̄misse
rōnes possūt ɔfirmari p silogismū expositorium
ubi cessant alique de istis cautlatio/
nibus. sed q2 de hoc in 8a distictione satis
dictū ē. ideo p nūc dimitto ¶ Cōfirmatur
etiā p locū a diffinitiōe. quia quecunqz sunt
idem diffinitione. q̄cquid p̄dicat de uno 7 de
alio. 7 quicquid uni ɔuenit 7 alii. sed multa
sunt que dicūtur de essentia 7 nō de ꝓprieta
te. g ꝛc ¶ 2° natal'r arguo 4°r sic. accipien/
do regulā in phia p se notam. Quādocūqz
aliquod suppositū pducit aliud p p̄ncipium
quod ē in eo formal'r. impossibile ē q illud
p̄ncipiū sit repugnās pducēti. hec ē p se ma/
nifesta. quia tūc non esset in eo. sed pr̄ pdu
cit filiū p p̄ncipiū formale qued est in eo. s. p
essentiā. g pr̄i non repugnat essentia. sz pr̄i
ɔpugnat filiatio. g essentia 7 filiatio nō sūt
idem omnibus modis ¶ 2°. Quādocūqz
aliquod suppositū pducitur formal'r p ali/
quē t̄minum qui ē formal'r i eo. impossibile
ē q ille t̄minus repugnat pductio. sed filius
pducitur p essentiā. non solū sicut p p̄ncipium
pductiuū. sed sicut p t̄minum formalē genera/
tionis. ergo impossibile ē q essentia repu/
gnet filio. p̄sertim cū p eam pducatur tāqz p
illud quod ē in eo formal'r. Cōstat autē q
pr̄nitas repugnat filio. g pr̄nitas 7 essentia
non sunt idē oibus modis ¶ 3° sic. Quā/
docūqz ē aliquod fundamētum quod pōt
esse sine aliquo respectu. ille respect° non ē
sibi omnib° modis idē. ista patz. quia ex h°
pbatur materia distingui a forma. 7 locus
a locato. sed essentia inuenitur in aliquo in
quo non ē pr̄nitas. g ꝛc ¶ 4° sic. Impos/
sibile ē q in aliquo sit formal'r carentia sui
ipsius. sed diuina essentia in psona filii cars
pr̄nitate. 7 illa carētia ē in ea formal'r. ergo
si esset omnib° modis idē pr̄nitati. essentia i
filio haberet carētiam sui. ¶ 3° arguo me/
thaphi°e 4°r ¶ Primo p relatiue opposita. 7
hoc p̄mo sic. Relatiua opposito semp ē ad
distinctū aliquo°. quia ē ad aliud. sed eēntia
7 ꝓpetas sunt ad aliud aliquo°. q2 essentia nō ē
fundamētum r'lonis. fundamētū inq̄tum
fundamētum ē alteri° fundamētum. ergo

fundamētum est rō re^{nis} ¶ Similiter omne
ꝑncipiū est alteri⁹ ꝑncipiū · essentia aūt diña
est pricipium gñatiōis ¶ Simil'r 2°. Eēntia
ē īminus. īmin⁹ autē īnq̄tuz īminus est rō
re^{nis}. simil'r eēntia ē cōis. rela° ꝓpria que ad
inuicem dicūtur ¶ 2° ostēditur illud idem p
naturam ɔ̄rietatis. Jmpossibile ē ꝙ ɔ̄ria sint
in eodē ꝭm idem. idem eim ꝛ diuersuz sunt
ɔ̄rie opposita. idētitas autē ɔ̄uenit psonis ꝭm
eēntiam, diuersitas ꝭm relatiōem. ḡ eēntia
ꝛ r'lo aliquo⁹ sunt non idē ¶ Eodem° argui
tur de uno ꝛ multo · Persone sunt unum in
essentia ꝛ multe in ꝓprietatib⁹. illa aūt sunt
ɔ̄ria · simil'r de ɔformitate ꝛ difformitate.
Sil'r 4° de ɔuenietia ꝛ repugnātia ¶ 3° ar
guitur illud idē ex priuatiuoꝝ oppositione·
Jmpossibile est priuatiue opposita oīno eidē
ꝭm idē simul ɔuenire. sed opposita ꝑuatie cō
ueniūt essentie ꝛ r'lōni. ergo essentia ꝛ rela°
non oibus modis sunt idem. Minor patz
4^{r} ¶ Primo. quia relatio ē ꝑncipiū distictiu/
uum. essentia ꝑncipiū ɔuenietie ¶ 2°. psone
p ꝓpetates opponūtur. non p essentiam ¶ 3°.
Essentia est communis. relatio non. ¶ 4°.
Essentia ē ꝑncipiū fundametale ɔstitutim.
relatio formale tātum ¶ 4° ostendiť ꝓposi/
tum p naturam ɔ̄dictiōis. quia impossibile est
ɔ̄dictoria omnino de eodē dici. sed mlta ex
trema pluriū ɔ̄dictionū dicūtur de essentia ꝛ
relatiōe. ergo necessario essentia ꝛ relatio nō
sunt omnib⁹ modis idem. Maior uideť p
se nota. Minor ostendiť. Primo. qz eēn^{a}
diciť de filiatiōe. pīmtas non ¶ 2°. eēntia ē
in spūsancto. pīmitas non ¶ 3°. essentia est
pfectio simpl'r. pīmitas non ¶ 4°. essentia ē
īfinita. pīmitas non. ꝛ sic de aliis. ¶ Cōfir
matur. p pīmum ꝑncipiū ɔplexū non ɔuenit
idē omnib⁹ modis affirmare ꝛ negare. Et si
ponať ꝙ illud ꝑncipiū teneat in diuis quod
est p se notū. habēt necessario ꝓpositū ɔce/
dere ¶ Quātum ad 3^{m} ꝑncipale. uidēde sūt
uie diuerse. p quas aliqui ꝑdictas rōnes eua
dere conanť. ꝛ qz totuz pond⁹ oium rōnum
reducitur ad ɔ̄dictiōem. hinc est ꝙ illi dicere
conātur. Aliq̄ eim soluūt p itellectū deficiē
tem. Aliqui autē p intellectū excedētem. qz
talz itellect⁹ diuin⁹ ab eterno fabricauit illā
distictiōez. Aliq̄ autē p distictiōez potētialē.

qz ab eterno fuerūt in potētia ad distictiōez.
Aliqui autē p distictiōem uirtualem ¶ Isti
modi non ualēt. prim⁹ non. qz illud quod
est p intellectū deficiētem nō fuit ab eterno.
sed omnia ɔ̄dictoria saltē mlta dicta fuerūt
de r'lone ꝛ essentia ab eterno. nam ab eīn ꝛ
essentia fuit in filio. ꝛ nō pīmitas. ḡ uidetur
ꝙ illud nō sufficiat ¶ 2° non ualet, quia qd
uidetur intuitiue nō saluať p respectū rōis ab
eis fabricatū. sed itellect⁹ diuin⁹ has ɔ̄dicti
ones uidet intuitiue ¶ 3° etiā nō sufficit·quia
ɔ̄dictio actualis nō pōt saluari p illud quod
est potētiale. Jllō eīz quod ē ī actu nō pōt eē
rō eius quod est i potētia. sed illa ɔ̄dictio est
actual'r in deo. ergo nō saluať p potentiale.
¶ 4° nō ualz. qz illa ɔ̄dictio que ē in aliquo
formal'r. nō saluať p illud qd est uirtual'r ī
illo. sed illa ɔ̄dictoria sunt in deo formal'r.
ergo ꝛc ¶ Uidētes autē posteriores ꝙ isti
nō saluāt. rōnabilius dicūt. Saluāt eim illa
ɔ̄dictoria dicta de essentia ꝛ r'lone. ꝓpter nō
idētitatē ɔuertibilitatis. Dicūt eim ꝙ eēn^{a}
ꝛ relatio nō sunt ɔuertibilia. ꝛ ꝓpter hoc nō
sunt idē ɔuertibil'r · ꝛ ꝓpter hoc saluatur.
¶ Alii autē dicūt ꝙ saluatur ꝓpter nō idēti/
tatem adequatiōis. Dicūt eim ꝙ illa nō sūt
adequata. Alii autē dicūt ꝙ relatio aliquid
ɔnotat, quod nō ɔnotat essentia. Jdeo aliq^{a}
dicūtur de r'lone que nō dicūtur de essentia.
ꝛ ecōuerso ¶ Alii autē dicūt ꝙ relatio potest
dupl'r accipi. uel ut cōpatur ad essentiā, ꝛ sic
nulla distictio. uel ut cōpatur ad oppositū, ꝛ
sic distiguitur. ꝛ ut sic multa possunt dici d
ea que repugnāt essentie. ꝛ ecōuerso ¶ Iste
solutiōes sunt magis rōnabiles ꝙ prime. ꝛ
hoc est. qz ɔcedūt ꝓpositum saltē implicite.
Prima uidetur ɔcedere ꝙ sit aliqua nō idēti
tas ex natura rei. ꝛ pbo euidēter ꝙ ex 1^{a} se/
quatur formalis distictio sic. Quecūqz sūt
idem diffinitiue sunt idē ɔuertibil'r. sed eēn^{a}
ꝛ ꝓpetas p te nō sunt idē ɔuertibil'r. ḡ non
sunt idē diffinitiue ¶ Maior ē manifesta per
locū a diffinitiōe. equalis eīz ābit⁹ unitur.
¶ 2^{a} etiā ɔfirmat quod itendim⁹. quecūqz
sunt idē nō adequate, nō sūt idē oib⁹ modis.
ꝙ eīm aliquid excedat seipm nō capit itelle/
ctus. sed illa sunt huiusmodi. seqtur ergo
distictio formalis. ut ꝓus ¶ 3^{a} etiā concedit.

Nam ꝯnotare ꝛ nō ꝯnotare sunt uere extrēa ꝯdictionis. aut ergo sunt fabricata ab aīa. ꝛ tūc ꝑ illa nō saluātur ꝯdictoria realia. uel sunt ex naᵃa rei. ꝛ tūc hēt ꝓpositū. s. ꝙ eēntia ꝛ relatio nō sunt omnino idem. ¶ 4ª non ualet. qꝛ rl'oni cōpate ad essentiā ꝛ ad oppositum ꝯpetūt extrema ꝯdictiōis. sed extrēa ꝯdictiōis nō possunt cōpetere omnino eidez. ergo relatio ut compata ad oppositū. ꝛ eadez relatio ut compata ad essentiā nō erit oībus modis idem. quod maius ē incōueniens ꝙ̄ ꝺ essentia ꝛ de rl'one. ¶ Arguo ergo in forma sic. Omnis relatio uel ꝓprietas compata ad oppositum est incōicabilis. nulla relatio uel ꝓprietas compata ad essentiam ē incōicabilis. ergo nulla ꝓprietas compata ad oppositum est ꝓprietas compata ad essentiam.

¶ Dico ergo ꝙ aliqua non idētitas est necessario ponēda ex natura rei inter essentiam ꝛ rl'onem. si ꝑmum pricipiū ꝯplexū debeat uerificari. Uerū est tamē ꝙ aliqui non multū intellectu uigētes. negāt illud in diuis. ꝯtra quos non est disputādum. quia nihil notꝰ ꝯ eos potest accipi. Si eīm uerꝫ dicāt. possumus dicē ꝙ deus est trinus ꝛ nō trinꝰ. ē unꝰ ꝛ non unus. īfinitꝰ ꝛ non īfinitꝰ ¶ Nunc ē theologice ꝓcedēdum in ꝓbando ꝓpositū. et ad hoc reducitur 4ᵐ ꝑncipale in ista q̄one ꝑtractādum. s. ostendē ꝙ hec opinio ē de intentione sanctoꝝ. ꝛ maxīe Aug. i libº de trini.

Prima auctoritas est 7º de trini. Si eēntia est ad aliu͂ꝺ. iam essentia non est essentia.

¶ Ex hoc arguitur sic. A quocūqꝫ remouetur supius ꝛ inferius. sed esse ad aliud est supꝰ ad ꝑnitatē. ꝛ ꝛmouet̄ ab essentia. ergo ꝑnitas ꝛ relatio ꝛmouebūtur ab eēnª aliquoº. Si dicat̄ ꝙ ad uerificatiōeꝫ dicti beati Aug. sufficit distinctio rōnis. ꝛ ꝑ ꝯn̄s non opꝫ ex illo dicto arguere distinctiōem ex naᵃa rei.

¶ Cōtra. quia aut locutio sua ē uera realiter. ꝛ tūc habet̄ ꝓpositū. si autē solū ꝑ opꝰ rōnis. remoto ope rōnis hec esset falsa. eēnª non est ad aliud. ꝛ eius opposita uera. ꝛ ita essentia non erit essentia circū scripto ope intellectꝰ ¶ 2ª auctoritas beati Aug. ē etiaꝫ 7º de trini. ubi dicit ꝙ absurdū est ut sbā dicatur ad aliud. sed quādocūqꝫ sunt aliqua omnibꝰ modis idē ex natura rei. unum sine absurditate de alio dicit̄. Relinquitur ergo ꝯclusio intēta ¶ 3ª auctoritas ē in eodeꝫ 7º Eo filiꝰ quo ꝟbum. ꝛ eo ꝟbum quo filius. non eo ꝟbum quo sapīa. qꝛ ꝟbum non ad se dicitur. sapīa autē ad se dicitur. ſꝫ eo sapientia quo essentia. eo ergo modo qº ꝯcedit ꝙ ꝟbum est filiꝰ. ꝛ sapīa essentia. negat sapiētiam esse filiū. ꝛ sic essentiā esse filium.

¶ 4ª auctoritas ē ibidē. Non aliud ē deo esse ꝛ sbsistere. sed aliud est deo eē ꝛ ꝑrem eē. sed eē ꝛ sbsistē ſᵐ omnes adminꝰ distinguūtur rōne. ergo ꝑter opatiōem itellectus ꝯcedit ꝙ deo eē ꝛ ꝑrem eē non sunt idem.

¶ Istud ꝯfirmat̄ ꝑ 4ºʳ regulas eiusdeꝫ beati Aug. in libro de trini. positas ¶ Pria hꝰ ꝺ trini. In creaturis omne quod nō ſᵐ sbam dicit̄. ſᵐ accidēs dicit̄. in deo nō. qꝛ nihil i ꝺo ſᵐ accidens dicitur. ꝛ tamen non omne ſᵐ sbam dicit̄. Ex hoc arguit̄. Quecūqꝫ sunt idem omnibꝰ modis. si unū dicitur ſᵐ sbaꝫ. ꝛ aliud. si ergo essentia ipsa ꝛ relatio sint idem omnibꝰ modis. sicut essentia dicitur ſꝫ sbam. non apparet rō quare relaº non dicit̄.

¶ 2ª regula est in 5º. Quecūqꝫ dicūtur singulariter de diuinis ꝑsonis. nulloº dicūtur ad se. sed ad aliud. uel ad seīncē. rl'ōes autē sunt ea que dicūtur de diuinis ꝑsonis singulariter. ergo nulloº sunt ad se. ¶ 3ª regła est. ꝙ noībus que relatiue dicūtur. nō significatur sba. Tūc sic. Quecūqꝫ sunt oībus modis idem. quicq̄d sigficatur ꝑ unū ꝛ per aliud. sed essentia ꝛ relatio sunt huiusmōi. ergo nomē rl'onis significat sbaꝫ. ꝛ econuerso ¶ 4ª regula est 7º de trini. Quod relatiue dicitur est aliquid excepta rl'one. sic ꝙ̄ patet ꝙ illa fuit uera opinio beati Aug. ¶ Confirmatur etiā ista opinio ex solutione duoꝝ erroꝝ. ꝛ ex euacuatiōe rōnum que fiebāt ꝓ illis ¶ Fuerūt eīm duo errores ꝯ trinitatem. Unus erat i suphabūdantia. s. Arrii. Alius i defectu. s. Sabellii. ¶ Arguit̄ ergo ꝑmo ꝓ sabellio sic. Persone diuine aut se totis sūt idem. aut se totis nō sunt idē. aut aliquo sūt idem. ꝛ aliquo nō idem. si ꝑmoº. ergo i nullo distinguūtur. qꝛ que se totis sunt idē. penitus sunt indistīcta. si se totis sunt nō idem. illud ē absurdū. Relinq̄tur ergo 3ꝰ modº. s. ꝙ aliquo sui ꝯueniāt. ꝛ aliquo distinguūtur.

⁊ p ꝯñs habetur ꝓpositū ꝙ i ꝑsona est aliqd
quo ꝯuenit. ⁊ aliquid quo distinguitur. Si
dicatur ꝙ se totis sunt idem. null⁹ pōt nega
re qn pater ⁊ filius essent idē i paternitate ⁊c.
Ꝯfirmat. Aut pater est pater eo q° de⁹.
aut non. si non. habet ꝓpositū. si sic. g sicut
deitate est dino idem cum filio. ita pñitate
quod est error Sabellii. Pro Arrio autē
arguitur sic. Uel ꝑsone se totis distinguūt.
uel non. si sic. tūc sequit ꝙ ꝑsone sunt p̄mo
diuerse. ⁊ p ꝯñs alius de⁹ pater. aliul filius.
ali⁹ spūssanct⁹. ꝓbo sicut paternitate pater
distinguit. ita deitate. ⁊ p ꝯñs sicut i pñita/
te est pater distinct⁹. ita in deitate. ⁊ sic nō ea
dem deitas. Si dicas ꝙ non se totis. ꝫ ali/
quo ⁊ aliquo non. habetur ꝓpositū. Ꝯ
firmatur sicut p̄us. Quia aut eodem pater
est pater ⁊ deus. aut non. si eodem cū pñita
te pater distinguitur a filio. ergo ⁊ deitate.
si non. habetur intētum. Nūc g ꝯcedēdum
est ꝙ aliqua non idētitas sit īter illa que sūt
īfra eādē ꝑsonā. patꝫ ex natura rei ⁊ sententiā
Aug. Sed ꝯtra ꝯclusionem ꝓbo. Quia
ita simpl'r simplex est ꝑsona sicut essentia. g
eque una ⁊ tanta idētitate eadem. sil'r eque
singularis. ⁊ de multis talibus arguitur.
Dico sicut dixi distinctiōe 8ª i materia de
attributis. posita pl'alitate non sequitur ꝯpo
sitio. Unde facio ꝯsimile argumētum. Ita
simplex est trinitas sicut essentia. ergo sicut
essentia est una total'r. ita trinitas ꝑsonaꝝ.
non sequit sicut patꝫ. Ad argumentū pꝫ.

Utrū eēntia ⁊ ꝓprietas distiguā
tur sm rōem formalem non fa
bricatam ab intellectu. ꝙ non
quia omnis ratio est fabricata
ab anima. Contra. qa relatōis rō est diffi
nitō que est ex naā. sed distinguit diffinitio
ne. g° ⁊c. Hic introducit unus modus di
cendi tenēs ꝑtem affirmatiam. sed tamē ad/
dit ꝙ non est nisi una formalitas uel rō for
malis. saluat tamē oia que adducūtur cōtra
alios p defectū alicuius modi idētitatis.
Ꝯfirmat. qa nescierūt uidere isti de isto mō
tenendo ꝙ sint ibi extrema ⁊ distincte rōnes
formales ⁊ qdditatis. qn oia que adducit
de simplicitate diuina cōcludant cōtra eos si

ponerētur. Apparet aūt mihi ꝙ ꝯtra istū
modū dicēdi sunt oia incōuenientia que uita
re intendit. Nam ꝓpter hoc ponitur ille mo
dus ut uitētur illa opio que est de distinctiōe
rōnis. qa sm illā non possunt saluari cōtra
dcōria que dicūtur de istis. s. de eēntia ⁊ rela
tōe. Tūc eodem mō Arguitur ꝯtra istū mo
dū sicut ꝯtra illū aliū de distictiōe rōnis fuit
argutū. ꝙ s. non possunt ꝯtradcōria saluari
Iō ꝯtra illū modū Arguo p̄mo accipiēdo
p̄mū p̄ncipiū cōplexū. eidē sm idem non ꝯue
niunt extrema ꝯtradcōis. accipiendo idē sm
idē oibus modis. sed eēntie ⁊ relatōni sm rō
nes suas qdditatiās applicāt extrema cōtra
dcōis. si ñ habēt eandē rōez formalē qddita
tiaꝫ. ma. pꝫ. mi. ꝓbat. qa i rōe qdditatia eēn
tie includitur esse ad se. in rōe diffinitia rela
tōis eē ad aliud. g° distiguūtur ꝫ suas rōes
diffinitias. Sed dicit ad hoc ꝙ lꝫ de eadē
diffinitōe oibus modis eadē non possint ex
trema ꝯtradcōis uerificari. tamē de eadem
diffinitōe non oibus modis eadem. non ē in
cōueniēs ea uerificari. Sꝫ ꝯtra hoc Arguo
quadrupliciter. p̄mo sic. quandocūꝫ aplicat
extrema cōtradcōis ad rōnes formales nu
das añ oēm modū. oꝫ ꝙ in rōibus sit distin/
ctio ut ꝑcedant modū. sed extrema ꝯtradcōis
applicat qdditatie rōi eēntie ⁊ qdditatie rōni
relatōis añ oēz modū. g° in ipis qdditatiuis
rōnibus est non idētitas. minor pꝫ. qa diffi
nitia rō eēntie est ad se. relōnis aūt rō est ad
aliud. Secūdo sic. quecūꝫ distiguūtur for
maliter distiguūtur a priori. sed rela° ⁊ eēntia
distiguūtur formaliter. g° distiguūtur a pri
ori. sed distinctio ꝑ quēcūꝫ modū est a posterio
ri. g° distinctio ꝑ modū non saluat. Ter/
tio. qñcūꝫ extrema ꝯtradcōis applicant ali/
cui ꝑ aliquo signo. ipossibile est ꝙ saluetur
illa cōtradcō ꝑ aliquo posteriori uel ꝑ aliqd
adueniens in signo posteriori. illa de se ē ma
nifesta. Sed esse ad se ⁊ non esse ad se sūt
extrema talis ꝯtradictionis. que applicantur
rōibus formalibus eēntie ⁊ relatōis añ oēm
modū qui sequitur rōes formales. g° ꝑ istas
non potest saluari. Quarto. impossibile ē
ꝙ p̄mū fūdamētū utriusꝫ extrēi ꝯtradcōnis
sit idē ꝑ illo significato ꝑ quo applicat sibi
extrema. sed p̄ma fūdamēta istius ꝯtradcōis

esse ad se ꝛ non esse ad se sunt rões diffiniti ue eẽntie ꝛ relationis.gͦ ꝓ illo significato ꝓ quo applicantur extrema non sunt idem.gͦ ꝛc. ¶ Secũdo pricipaliter Argui͂ sic.omis distinctio formalis specificatur a suis princi pus distictiuis.sed illa dicitur distinctio for malis.gͦ specificatur a principus distinctis formalibus.ꝛ ꝑ ꝯñs illa distinguũt.illa aũt sunt rões q̇dditatie. ¶ Tertio sic.impossibi le est ꝙ de aliquo subiecto aliquid negeꝛ nisi sit in illo subiecto ratio formalis negandi. sed de essentia negatur esse ad aliud.gͦ ẽ rõ in ea istius negationis.illa aũt non potest ẽẽ ratio formalis paternitatis.ergo ꝛc. ¶ 4ͦ sic.Q̃ñcũꝫ sunt aliqua duo que hñt eandem rõnem diffinitiam.quicq̇d dicitur in quid d̄ uno ꝛ de alio.ista statim ꝑꝫ.q̇a nihil dicitur in quid de aliquo nisi ꝑ rõem diffinitiuam. ꝑ̄dicata enim q̇dditatia sunt ꝑ̄dicata diffini tia.sed ꝑ te essentia ꝛ relatio hñt eandem dif finitõem.ergo quicq̇d dicitur in q̇d de uno ꝛ de alio dicetur.illud aũt est falsum.q̇a mlͭ ta ꝑ̄dicata q̇dditatiua dicũtur q̇dditatiue de essentia que non dicũtur de relatõe.sicut di/ ctum est. ¶ Cõfirmaꝛ ista argumenta quar tu.uia.s.diffinitõis.diuisionis.oppõnis. ꝛ de monstratõis. Per uiã diffinitõis ꝑꝫ.quia nõ eadem ꝑ̄dicaméta quidditatiua dicuntur de utroqꝫ quidditatiue.sicut dictuꝫ est. ¶ Secun do ꝑ uiam diuisionis sic.q̃ñcũqꝫ aliquod cõe diuiditur ꝑ d̄r̄as quidditatiuas oppõitas.q̇c quid cadit sub altera d̄r̄arum habet aliquaꝫ diffinitõem ab eo quod cadit sub oppositis. sed ens diuiditur ꝑ absolutum ꝛ respectiuum Cõstat aũt ꝙ eẽntia cadit sub absoluto.relaͦ aũt sub relatio.ergo diffinitio relationis ne cessario est alia a diffinitõe essentie.maior ẽ maĩfesta ꝛ ꝑ se nota.quia uariata alteri d̄r̄a rum quidditatiarũ uariatur diffinitio.

¶ Tertio ꝑ uiam oppõis.quia nulla diffinitio quidditatiua ꝛ formalis.ꝛ cum hoc irresolu bilis põt rões oppositas ꝯprehendere.sed ẽẽ ad se ꝛ ad aliud sunt rões opposite.ergo dif finitio essentie non potest eas ꝯprehendere.

¶ Quarto ꝑ uiam demostrationis.q̃ñcunꝫ aliqua sunt idem diffinitione.quicq̇d est de/ monstrabile de uno ꝓpter quid ꝛ de alio.sꝫ demo nstratur aliquid d̄ diuina essentia q̇d̄ non demonstratur de relatõe.ergo non sũt idem diffinitiue.maior ẽ manifesta.quia dif finitio est mediũ.ubi ergo eadem diffinitio ibi idẽ mediũ.ꝛ ꝑ ꝯñs eedẽ ꝯclusiones ꝯclu derentur.minor ꝑꝫ.quia infinitas cõicabili tas ꝛ multa talia pñt demonstrari de eẽntia ꝛ non de relatõe. ¶ Dico ergo motͦ ex istis tanq̃ ex illis que couincũt.ꝛ motus ex dictis docto.nostri que ut mihi apparet aliter non pñt saluari.dico ꝙ necessario est ponenda di stinctio inter rões quidditatiuas eẽntie ꝛ re lationis.illa aũt distinctio dicatur quiddita tiua quia inter rationes quidditatiuas sed specificatur ꝛ explicatur ꝑ hoc.s.ꝙ aliq̇d di citur in ꝑ̄mo modo dicendi ꝑ se de uno quod non dicatur de alio. ¶ Sed ꝯtra instaꝛ qua/ druplicater.Primo sic.quicquid aliquibꝰ cõ uenit ex rõibꝰ foꝛalibus eoꝝ simpliciter eis ꝯuenit.sed distinctio ꝯuenit eis ex eoꝝ rõni bus formalibus.ergo simpliciter erunt di/ stincta.idem aũt ꝺm quid. ¶ Secũdo sic. quecũqꝫ ꝯueniunt a priori.principalius con ueniunt q̃ que a posteriori.sed distinctio eis ꝯuenit a priori.quia ꝑ rationes diffinitiuas idẽtitas a posteriori.quia ꝑ reglaritatẽ ulͭ in finitatem que sunt modi posteriores.gͦ ꝛc.

¶ Tertio sic.quecũꝫ ꝑ̄dicantur de se inuiceꝫ in abstracto.illa eandem diffinitõem habent sed ista est uera ꝑ̄dicatio paternitas est essen tia.ergo diffinitio unius est diffinitio alte/ rius.ꝛ ꝑ ꝯñs diffinitione non distinguũtur Quarto sic.a quocũꝫ simpliciter negaꝛ diffi nitio una ꝛ diffinitum simpliciter.sed a diffi nitione paternitatis negatur diffinitio essen tie.gͦ ab essentia simpliciter negabitur pa/ ternitas.ergo essentia non ẽrit paternitas

¶ Ad primum dicoͭ ꝙ dupliciter po/ test aliquid ꝯpetere alicui ex ratione sua for mali.uel quia est de rõe eius diffinitiua. si/ cut aial est de rõe diffinitiua homĩs.ꝛ sic ue/ rum est ꝙ tale ꝯuenit diffinito simpliciter. Alio modo ꝙ sequatur rationem formaleꝫ sic intelligendo.non oportet ꝙ homĩ ex sua ratione formali ꝯueniat sibi nõ risibilitas ĩ aliquo significato.non tamẽ dicitur non ri/ sibilis simpliciter.sic est de distinctione res/ pectu relationis ꝛ essentie. ¶ Ad 2ᵐ cõcedo ꝙ essentia ꝛ relatio a ꝑori distiguũtur.ꝛ so/

lum sunt idem a posteriori. unde non habeo pro inconvenienti q aliqua que conveniunt a pori alicui non sint tanta qta sunt illa que conveniunt a posteriori. ¶ Unde licet eis distinctio conveniat a priori. non tn sequitur q sit tanta qta est identitas que eis convenit a posteriori. sicut non risibile prius convenit hoi q risibile. et tn magis simpliciter loquendo ho e risibilis q non risibilis. imo est risibilis simpliciter. sed tamen non risibilis cum modificatione sic ista conveniunt simpliciter. sed tn distinguuntur cu modificatione. ¶ Si dicas q falsi principalius. dico q non sequitur. quia que a posteriori conveniunt sunt sepe principaliora.

¶ Ad 3m dico q maior est abstractio quidditatis essentie et relationis q sit essentie et relationis. Unde licet propter maiorem abstractionem quidditas essentie poterit negari a quidditate relationis. tn essentia non negabitur a relatione.

¶ Ad 4m dico q diffinitio plus abstrahitur iterdum q diffinitum. et ratione huius diffinitio negabitur a diffinitione. et tn non diffinitu a diffinito. sic in proposito de essentia et relatione.

¶ Intelligendu est ergo ad evidentia istorum. sicut dictu fuit hoc anno sepe q aliqn fit abstractio p nomina primarum intentionu. et isto modo nuq fit tanta abstractio q essentia negetur a relatione. imo semper essentia est relatio et econverso. Similiter stando infra illa nomina. semper diffinitio dicitur de diffinito. sicut cum dico albedo est color. Aliqn aut fit abstractio p nomina secundaru intentionu. cuiusmodi sunt quidditas diffinitio et talia huiusmodi. et ista est maior q prior abstractio. et ratione huius quod prius non poterat negari nuc potest. unde ista pot negari diffinitio essentie e diffinitio relationis. et econverso. et similiter de quidditate sicut patz in exemplo de diffinitione et diffinito. nam licet albedo sit color tamen diffinitio albedinis n est diffinitio coloris. nec quidditas albedinis est quidditas coloris. sic dico in proposito.

¶ Sz hic occurrunt diff. Prima quid e illa distinctio quam ponis. utrum sit eis aliquid appositu. ¶ Dico q est respectus fundamentalis non actualis. unde distinctio illa non est eis aliquid appositum nisi talis bitudo. ¶ Secunda diff. utrum talis distinctio sit positiva. Doctor noster videtur uti ista negatia sunt non idem. ego concedo distinctionem non actualem sed fundamentalem. non suppositorum vel rerum. sed precipue ipsarum quidditatum et diffinitionum. ¶ Tertia diff. est utrum sit concedendum q sit distinctio sm quid vel simpliciter. Dico q dicendu est et concedendum q sunt distincta sm quid et non simpliciter.

¶ Ad cuius evidentiam est sciendu q predicatio de distinctione equipollet predicationi de negatione identitatis. Regula aut est in logica q ad verificationem universalis oportet q oes eius singulares sint vere. ad falsitatem aut sufficit falsificatio unius pticularis. Indefinita vero ex uno verificatur p oes aut falsificatur ita q opposito modo se habet ad universale. essentia aut et relatio in omnibus sunt idem in uno aut tantu sunt non ide. et io dicendu est q distinguuntur sm quid. ¶ Quarta diff. utru illa distinctio habeat extrema. Dico q apparet mihi contradictio ponere distinctionem sine extremis. sed tn illa distinctio no refertur ad extrema simpliciter sumpta. qa simpliciter hoc est hoc. sed ad modu extremoru. s. formaliter tm. ¶ Ad argumentu patz.

Utru relatio divina ultimate abstracta predicetur de essentia divina. q sic. qa unu predicatur de alio identice. sed talis predicatio est extremoru abstractoru. ergo &c. ¶ Contra ultimate absolutu non e ut sic nisi ipmmet. ¶ Hic sunt duo videnda primuz de quesito. 2o hoc ide de attributis. ¶ Quantu ad primu dicunt aliqui q sic. qa predicatio identica non fit nisi i abstracto. ista predicantur de se invicem identice sequitur ergo q in absoluto. ¶ Sed contra arguo quadrupliciter. ¶ Primo sic aliud qd convenit alicui in ultimata abstractione. convenit sibi ex sua ratione formali. qa ultimata abstractione depuratur ro formalis ab oio alio. et ipsamet remanet. qa a sua relatione formali nihil pot abstrahi. sed primitas absoluta ultimata abstractione non e essentia. maior est declarata. Nam si aliqd aliud remaneret preter suam rationem formalem nuc posset ulterius illa ro formalis abstrahi ab illo. et p ons prima n erit abstractio ultimata. minorem ego probo. qa quicqd convenit alicui sm suam rationem formales

ꝯuenit bm̄ illam rōem. eadem aūt rō diffi/nitiua ꝛ formalis inuenitur in relatōe diuina ut relatio est. uel in paternitate diuina ut pē/nitas est. ꝛ in pēnitate creata q̄a in uniuoce p̄dicatur. ergo rō formalis paternitatis que est in creatis esset eadem essentie diuine.

¶ Secūdo sic. q̄ncūq; aliq̄d cōuenit alicui in ultimata absolutiōe ꝯuenit sibi reduplicatiue. q̄a reduplicatio est nota p̄cisionis. sed per te pēnitas in ultimata abstractione sumpta est eēntia. ergo pēnitas inq̄ntum paternitas. ꝛ p ꝯñs omnis pēnitas. ¶ Tertio sic. si paternitas in ultimata abstractione est essentia. aut inq̄ntum pēnitas. ꝛ sic q̄d prius. s. oīs aut inq̄ntum hec. sed rō hecceitatis est ex̄ rōez pēnitatis. ergo bm̄ suam rōem formalē precipue acceptam non est essentia. ¶ Quarto sic. q̄ncūq; aliquid accipitur in ultimata ab/stractione accipitur formaliter. ꝛ quicq̄d est ut sic est formaliter. Sed si ꝓprietas ꝛ rela° accepta in ultimata abstractione est essentia ergo ē formaliter eēntia. q̄d ipsi negant. Jō dico q̄ non oportet ponere necessario q̄ illa accepta in ultimata abstractione unum p̄dicetur de alio. ¶ Et cōfirmo p dicta docto. ꝛ p dicta eoꝝ. sic. q̄ncūq; aliqua ita se hn̄t q̄ diffinitio unius non est diffinitio alterius. hec diffinitio non est illa. sed p doc. ꝛ p te diffinitio relatōis nō est diffinitio essentie. Unō dicit doctor. si diffiniretur relatio. non assignaretur illa diffinitio que assignaretur eēntie. maiorem ego ostendo p p̄mū p̄cipium cōplexum. si enim non est uera sequitur q̄ ō eodem indistincte cōtradictoria dicantur. q̄a sit diffinitiō eēntie. a. diffinitio relatōis sit. b. Tūc sic. idez omnino est p te. a. ꝛ. b. uel saltez unuz de alio p̄dicatur ut sic acceptū. Arguo ergo sic. b. nihil aliud est nisi diffinitio relatōis. sed. a. p te est. b. ergo. a. que erat diffinitio essentie est diffinitio relationis. Si enim a. est. b. ꝛ. b. est diffinitio relationis. relinquit q̄. a. est diffinitio relationis. q̄d tamē ipsi negant. Sequeretur eni q̄. b. eēt diffinitio relationis. ꝛ non eēt diffinitio relatōnis. que sūt cōtradictoria. ¶ Dico ergo q̄ aliqua abstractio est in qua unum nō p̄dicatur de alio.

¶ Intelligendum tamē hic. q̄ oportet imaginari quattuor signa. Primū i quo relatō est relatio bm̄ quidditatem suam. ꝛ sic respicit fundamentum in cōi. ¶ Secūdū est signū in quo pēnitas est hec ut sic respiciat hoc fundamētum. ¶ Tertiū signū est in quo pēnitas est non solum fundamēti. nec solum huius fundamenti. sed fundamēti infiniti. Nā hecceitas est magis intrinseca. infinitas ē extrinseca magis. ꝛ p ꝯñs posterior. ¶ Quartum signum est in quo relatio cōsideratur in fundamento hoc infinito existenti ꝛ reali.

¶ Et ista bm̄ signa que cōpetunt essentie colligūtur. quia essentia est primo essentia. Secūdo essentia est hec. ¶ Tertio essentia est hec infinita. ¶ Quarto essentia est hec infinita existēs ꝛ realis. ¶ Eodemmodo est de relatōe q̄ habet quattuor signa p̄us dicta. bm̄ que relatio alium ꝛ alium ordinez habet ad essentiam. ¶ Ad ꝓpositum applicando eē in p̄mo signo non p̄dicatur de relatōe nec econtrario. sed unūquodq; eorū ē ipsummet. In secūdo etiam signo unum de alio nō p̄dicat quia adhuc non est causa. alicuius idētitatis rōe cuius uerificetur p̄dicatio. In tertio autem signo unum p̄dicatur de alio idētice. q̄a in illo signo intelligitur p̄mo infinitas que est rō identitatis. ꝛ non in duobus p̄mis.

¶ In quarto aūt unum de alio p̄dicatur rōne illius modi. s. realitatis uel ex̄ntie que est in eis. ¶ Secunda pars huius q̄ōnis est uidere illud de attributis. quia uisum ē de essentia utꝝ. s. attributa possint sic abstrahi. q̄ in illa abstractione unū de alio non p̄dicetur.

¶ Et q̄ntū ad hoc dicūt aliqui q̄ non. sicut p̄us dicebant de essentia ꝛ relatione. ¶ Sed contra hoc Arguo quadrupliciter. Primo sic. q̄ncūq; aliq̄d cōuenit alicui a priori ꝛ aliud a posteriori. illud quod ꝯuenit ei a posteriori non cōuenit sibi in ultimata abstractiōe. q̄a abstractio est a posteriori ad p̄us. ista ē ergo ultimata que ita ꝯsistit in p̄ori q̄ nihil habet de posteriori. sed iustitie non ꝯuenit eē idem bonitati inq̄ntum iustitia ē. sed inq̄ntū talis ꝛ inq̄ntum habet eē tale uel esse hanc que sunt posteriora ꝛ a posteriori ꝯueniūt iustitie. g° in ultimata abstractione non ꝯueniūt. sed pro qua cūq; abstractiōe non ꝯuenit causa idētitatis sue ad bonitatem nᶜ ꝯuenit sibi identitas. sed unū non p̄dicatur de alio nisi rōne

idētitatis.ergo in ultimata abstractiōne unū de alio non p̄dicabitur. Maior fuit declarata ex rōe ultimitate abstractōis. Minor p3. q̄a iustitia primo est iustitia q̄ sit infinita & q̄ sit hec. sunt enim modi itrīseci iustitie. q̄a naturali ordine eam cōsequunt. ergo ꝛc.

¶ Secūdo sic. qd̄ cōuenit alicui p accn̄s sibi nō ꝯuenit in ultimata abstractione. sed intellectui ꝯueīt p accn̄s q̄ sit uolūtas sicut inferius accidit superiori. sicut .s. hoi accidit q̄ sit hic homo. ergo sibi non cōuenit in ultiata abstractione. Maior ē nota. q̄a ultimata abstractō abstrahit ab his que īsunt secūdo mō. ergo multomagis ab his que insunt p accidens quocūq3 accipiat p accn̄s. siue ut accn̄s accidit subiecto. siue ut iferius superiori. Mi. ē claro. q̄a si intellectui p se icēt q̄ eēt uolūtas siue in p̄mo mō siue in secūdo. tūc oīs intellectus eēt uolūtas. de p̄mo mō ē certum. de 2o etiā. q̄a ex quo q̄ddītas ē eadē in oibus itellectibus. p ꝯn̄s p se passio demōstrabilis eadem esset. ¶ Tertio sic. q̄ncūq3 aliquod diuiditur p aliqua diuidentia. illud qd̄ ꝯuenit diuiso p alterū diuidentiū. non ꝯuenit sibi in ultimata abstractōe. sed sapia diuiditur p finitū & infinitū. p finitum aūt sibi ꝯpetit esse idē bonitati. ergo sapie non ꝯuenit in ultimata abstractōe. Ma. uidet eē de se nota. q̄a si abstrahit a diuidentibus. magis abstrahit ab eo qd̄ sibi ꝯpetit rōe diuidentiū. Mi. ꝯcedit ab oibus opionibus. ¶ Quarto. q̄ncūq3 aliqd ꝯuenit alicui solū p mōs intrīsecos. amotis illis sibi non ꝯpetit. sed unitas idētica ꝯueīt attributis solū p infinitatē que ē modus intrinsecus. Cōstat aūt q̄ non ꝯueniūt isti mōi in ultimata abstractōe. ergo ꝛc. ¶ Dico go q̄ si attributa ultimate abstrahantur. nullo mō unū de alio p̄dicat. ¶ Hoc aūt declarat ponendo illa quattuor signa. que ponūt in essentia & relatōe i attributis. In p̄mo si ꝯsideratur intellectus ut intellectus est. In secūdo intellectus ut hic. & adhuc istis duobus modis unū de alio non p̄dicatur. q̄a adhuc nulla causa idētitatis. In tertio cōsideratur itellectus infinitus. & q̄a infinitas est cā unitatis idētice. hinc est q̄ unū p̄dicat de alio idētice i tertio signo. In quarto aūt sigo ꝯsiderat intellectus ut exn̄s realiter. & isto mō de uo-

lūtate p̄dicat rōe unitatis realis. ¶ Arguitur ergo sic. qd̄ ꝯuenit itellectui p posterius non ꝯuenit sibi in ultimata abstractōe. idētitas sua ad alia attributa est huiusmōi. q̄a in secūdo signo & in quarto. ergo ꝛc. ¶ Sed hic sunt diff. Prima est de eo qd̄ doc. sepe dicit. s. q̄ q̄ncūq3 fiat abstractio. unū de alio p̄dicatur p̄dicatōe idētica. ¶ Dico q̄ que p̄cise ad u̱ba intēdūt. & nō ad intētōem quā oportet hēc sequētē pricipia sua. Dicūt q̄ de intētōe sua fuit sicut sonant u̱ba. non tn̄ mihi apparet q̄ illa possint sentiri. ¶ Jō dico sicut fuit dictū sepe superius q̄ duo sunt signa abstractōnū. ¶ Quedā eni abstractio fit & denotatur p noia p̄marū intentōnū. & tunc ꝯcedo ibi qd̄ sonāt u̱ba doc. q̄ q̄ncūq3 fiat talis abstractio stādo semp in noibus p̄maꝝ intētōnum sp unū de alio p̄dicatur. sicut hec eēn̄a est p̄nitas. ¶ Alia aūt abstractio est que denotatur noibus secūdarū intentōnū. & tunc dico q̄ talis abstractio pōt fieri q̄ illa de scīuicem non predicantur. unde hec diffinitio non illa. nec hec quidditas est illa. nec hec formalitas illa. uel rō formalis est illa. ¶ Unn̄ doc. dicit q̄ licet albedo sit color. tn̄ diffinitio albedinis non est diffinitio coloris. uel q̄ddītas uel rō formalis unius non est alterius. ¶ Secūda diff. quare non pōt fieri ultimata abstractio p noia p̄maꝝ intentōnū. Dico q̄ huius rō est q̄a stādo sp in noibus p̄maꝝ intentōnū. ꝯcernitur sp modus intrinsecus q̄ est ext̄ rōem formalem. Unde non est aliqd̄ nomē p̄me itentōis qd̄ ita significet essentiā p̄cise q̄n sēp ꝯcernat infinitatē que ē modus intrīsecus. rōe cuius est unitas idētica. & per ꝯn̄s p talia noia fit p̄dicatio idētica. q̄a illud p̄cise quo essentia distinguit a p̄nitate. non depuratur ab eo qd̄ est causa idētitatis p talia noia. ¶ Noia aūt secūdaꝝ intentōnū cuiusmōi sūt q̄ddītas diffinitio rō foꝛal sive formalitas. si tale nomē admittatur. ista ip̄sic sua significata depurata significant. q̄ nihil ꝯcernunt nisi precise illud qd̄ est intraneum. & q̄ a p illud distinguūtur & solū p posteriora uniūtur. hinc est q̄ sub istis noibus unū de alio nō p̄dicatur. ¶ Tertia diff. q̄a aliquibus nō placēt ille itētōes. dimittant go & queratur de eo quod est in re. utrum illō qd̄ p̄cise

diffinitioni essentie correspōdet. sit illud qđ
p̄cise diffinitiōi relatōis corrñdet. ¶ Dico q̄
abstractioni intellectus corrñdet ordo. ⁊ p
ꝯns distinctio inter ordinata in rerum natu
ra. unde in natura ratio formalis est p̄ma ⁊
p illam distiguuntur ¶ Deinde sequit̄ modi
quoꝝ aliqui sunt eā idētitatis. ¶ Quarta
diffi. est de eo quod iam sepe dictū est q̄ disti
guūtur a p̄ori. ⁊ sūt idem a posteriori. quid
p hoc itelligitur ¶ Dico q̄ in reruꝫ natura
aliqua sunt que distiguūtur a posteriori tm̄.
sicut sortes ⁊ plato. illa eim si ꝯsiderētur pe
nes eoꝝ pricipia intrīseca ⁊ diffinitiua. talia
non distinguūtur. cum penitus eādem habe
ant diffinitiōem. sed tamē distinguuntur a
posteriori p hecceitates. que sunt posteriores
suis rōnibus formalibus. Alia autem sunt
que a priori distinguūtur. cuiusmodi sūt hō
⁊ asinus. si ꝯsiderētur quo ad eoꝝ principia
diffinitiua. inuenietur iter ea aliqua uarietas.
Simil'r oportꝫ imaginari in diuis. q̄ quedā
sunt distincta a p̄ori precise. sicut essentia et
paternitas. q̄ penes eoꝝ rōnes formales. tm̄
in posteriori ꝯueniūt. s. in aliq̄bus modis in
trinsecis. rōne quoꝝ fit idētitas. Quecūqꝫ
ergo sunt idem formal'r sunt idē a priori. et
que sunt idem p̄cise real'r ⁊ non formaliter.
sūt idē a posteriori. sed possunt eē distincta a
priori. sicut i ꝓposito ¶ Hoc autem ꝓbo sic
Quecūqꝫ sunt disticta. p illo signo sūt disti
cta ꝓ quo eēnt idem. quecūqꝫ ergo sūt distin
cta formal'r. p illo signo sūt disticta forma
liter ꝓ quo eēnt idem formal'r. sed si essent
idem formal'r essentia ⁊ relatio. p illo sig°
ꝓ quo essent idē. esset una rō formalis. ⁊ es/
sent idem ꝯm rōem formalē. ergo si distiguū
tur. p illo signo ꝓ quo distiguūtur. erūt disti
cte rōnes formales. ⁊ illud euidēter ꝓbat ꝓ/
positum ¶ Ad argum̄ patꝫ:

UTRUM persona ⁊ essentia di
stinguatur ex natura rei. q̄ non.
q̄ essentia dicitur de psona in p̄°.
ergo ⁊c. ¶ Cōtra. q̄ psona icludit r'lones
que distiguūtur ab essentia. ergo ⁊ ip̄a psōa.
Hic sunt tria p ordinem uidēda. ¶ Primū ē.
Utrū essentia ⁊ psona distiguūtur aliquo°.
¶ 2m. Utruꝫ relatio ⁊ psona ¶ 3m. Utrum
essentia ⁊ relatio simul iūcta distinguātur a
psona. ¶ Quātum ad p̄mum pono 4or con
clusiōes ¶ Prima ē. q̄ essentia ⁊ psona disti
guūtur ex natura rei. ⁊ hoc ꝓbo tali medio.
q̄ essentia est cōicabilis. psona incōicabilis
ex natura rei. ergo distinguūtur ex natā rei.
¶ Quātum ad istā rōem datur respōsiones
supius tacte. ideo nūc dimitto eas. ¶ 2a con
clusio est q̄ psona ⁊ essentia formal'r distin/
guūtur. q̄ quecūqꝫ distinguūtur ꝯm diffini
tiuas rōes. formal'r distiguūtur. hoc patꝫ ex
p̄cedēnbus. sed psona ⁊ essentia sūt huius/
modi. q̄ psona icludit r'lonem in sua diffini
tione. ⁊ non essentia. ergo ⁊c. ¶ Dicunt tm̄
aliqui q̄ ista rō tātum ꝯcedit distictiōēꝫ rōis.
nec etiā illud p se ꝯcedit. Et rō istoꝝ ē hec.
q̄ rō formalis aliquo° inuenitur in entibus
rōis. ⁊ diuersa entia rōis habēt diuersas rō/
nes formales ⁊ diffinitiuas. Arguere ergo
ex distictione rōnum diffinitiuaꝝ distictio/
nem ex natura rei. ē arguē a positiōe ꝯñtis.
Nam oppositū ꝯñtis. s. non distingui ex na
tura rei. stat cū distictione diffinitiaꝝ rōnuꝫ
in entibus rōnis. Sed tamē ꝯcesso q̄ salteꝫ
essentia ⁊ psona distinguūtur p diffinitiuas
rōes. sicut ꝯcedit illa respōsio. Ostēdo ex h°
q̄ ex natura rei distinguuntur. ⁊ hoc 4°.
¶ Primo sic. Nam in essentia ex sua rōe for
mali ꝯceditur q̄ sit ibi una dīa ex natura rei
ut abstractū. ⁊ in psona alia ut rela°. ¶ Tunc
sic. Ubicūqꝫ sunt dīe opposite ex natura rei
ibi opꝫ q̄ sit distictio ex natura rei. cū distic°
sit respect° intrisec° aduenïens. sed sic est in
ꝓposito. ergo ⁊c ¶ 2° sic. Naꝫ essentia fū
dat idētitatē psonaꝝ. ⁊ relatio distictionem
que sunt opposite habitudines. ita q̄ ex na/
tura rei idētitas non ē diuersitas. ergo i diui
na psona sūt duo positiua quorū unū ex na
tura rei distiguit̄ a reliquo ¶ Cōfirmatur.
q̄ diuersitas habitudinū opꝫ q̄ ortū habeat
ex diuersitate extremoꝝ. sitte ergo ponas
distictiōem extremoꝝ in una psona siue po/
nas in alia. semp utrobiqꝫ ꝓpositum seq̄tur
distinctio ¶ 3°. Quādocūqꝫ alicui ꝯueniūt
passiōes opposite. opꝫ q̄ sint in eo rōnes for/
males quas ille passiones ꝯsequuntur. sed
psone ꝯuenit esse idē cū alia ⁊ distigui. ergo
in psona sunt aliqua distincta. ¶ 4°. quia

essentia est imediatū fundamētum rľonis: ⁊ hoc ex natura rei. ⁊ p ꝯñs distiguit̃ ex na/tura rei. ⁊ sic psona ⁊ essentia. ¶ Omnes eīm rōnes pbātes rľonem distinguī ab essentia ppositū pbāt. ¶ 3ª ꝯclusio est. ꝙ psona di/uina ⁊ essentia sunt idem idēti᷑e. qꝛ ubicūqꝫ unū ē extremoꝝ uel utrūqꝫ est formaľr īfini/tum. illa sunt idē idētice si sunt in eadē psōa. ⁊ ppter hoc in abstracto unū pdicat̃ de alio. essentia ē psona, ꝙ unū de alio ī abstracto pdicet̃. pbat̃ quadruplici auctoritate Aug. ¶ Prima 7° de trini. Omne qđ relatiue dicit̃ est aliquid ad se. illud uero ad se non pōt in/telligi nisi de essentia ¶ 2ª est. In eodem ꝙ filiꝰ est sapia de sapia. sicut essentia de es/sentia ¶ 3ª. qꝛ in eodē dicitur ꝙ unā essen/tiam dicimꝰ tres psonas. non ex eēntia eadē quasi aliud sit essentia. aliud psona ¶ 4ª ē. in 9° de trini. ubi ipse dicit ꝙ pater ⁊ filius sunt unū atqꝫ una sbā ¶ 4ª ꝯclusio est. ꝙ psona diuina ⁊ essentia sunt idē realr. qꝛ nō est maior distinctio inter essentiā ⁊ psonā ꝙ inter rľonem ⁊ essentiā. cū psona icludat eēn/tiam. ⁊ non relatio. sed ista nō distinguūt̃. realr. ergo nec illa ¶ Iste tamē ꝯclusiōes uidē/tur alique auctoritates repugnare. Primo qꝛ psona diceretur ad se. quia essentia ē ad se. Aug. autē dicit ꝙ psona in diuinis non dicit̃ ad se. ⁊ ideo nō dicitur ꝯm sbam. sed ꝯm rela/tionem. sed si psona ē essentia. pater diceret̃ ad se. cū ad se sit sugius ad essentiā p locum a pte sbiectiua ¶ 2°. qꝛ deo non ē aliud esse ⁊ sbsistere. sed bene ē aliud eē ⁊ p̄emeē. ⁊ sic uidetur distinctio realis ¶ 3°. qꝛ non eo pē quo deus ¶ 4°. eo Xbum quo filiꝰ. non eo autē uerbum quo sapia ¶ Iste auctoritates omnes soluūtur p distinctiōem formalem.

¶ Sed ꝯ istas ꝯclusiōes arguitur 4ᵒʳ ¶ Priº sic. qꝛ p rōnem formalē p quā pbas pmam ꝯclusiōem. pbatur ꝙ essentia distiguitur ab ab oībus psonis simul sumptis. nam eēnª est in tribus psonis. tres autē psone non. er/go ⁊c. ¶ 2°. quia nullū suppositū uidetur a sua natura formaliter differre. cū natura dicatur de ipso in pmo° dicēdi p se q̇ ptinꝫ ad q̇dditatē ¶ 3°. quia unitas idētica uidetur sup īfinitatē fundari. sed ista repugt̄ psone ꝙtum ad suū formale ꝯstitutiū. Illud autē cui repugnat fundamētum alicuiꝰ unitatis non potest habere illā unitatē. ¶ 4°. quan docūqꝫ aliqua ita se habēt ꝙ unū potest esse sine reliquo illa differūt realr. cū eadem res a seipsa separi non potest. sed diuia essentia in una psona ponitur ⁊ est sine alia. g̃ ⁊c.

¶ Ad pmum dico ꝙ tota trinitas addit ad essentiā 4ᵒʳ rľones. ⁊ sic ꝯceditur conclusio.

¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ uerū ē quādo suppositū per aliquid ꝯstituitur. quod non ē ex̄ rōnem for/malem sue nature. hᵒ autē suppositū ꝯstitui/tur p rľonem que differt formalr a sbā. ⁊ 1ª etiā maior non uidetur uera. qꝛ homo uidet̃ esse suppositū aīalis. ⁊ tamen differt ab aīali rōne differētie supaddite. ita ꝙ qñ suppositū aliquid formale supaddit. tūc illa ppō non est uera ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ sicut eē suppositum repugnat accidēti. ⁊ tamē non repugnat sibi unio eius cum supposito. sic eē infinitum re/pugnat formalr rľoni. ⁊ tamen non unitas eius ad illud quod infinitū ē rōe īfinitatis.

¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ nūꝙ essentia pōt eē simpli/citer sine aliqua rľone uel sine aliqª psōa. nec ē in una sine alia simplr dicēdo. tamē cū reduplicatiōe bene. unde essentia in filio est in patre. non tamē ut in filio ¶ Quantum ad 3ᵐ pncipale uidēdum ē, utrū psona ⁊ pro/prietas aliquoᵒ ex natura rei distinguūtur. Et q̇tum ad hoc inducūtur 4ᵒʳ ꝯclusiōes cō/similes. ¶ Prima ē. ꝙ psona ⁊ relatio disti/guitur ex natura rei. qꝛ ꝯm Aug. 7° de tri. omne quod relatiue dicitur eē aliquid excep/ta rľone. cū ergo psona dicatur ad aliquid ⁊ relatiue. erit aliquid excepta rľone. ⁊ per ꝯñs non erit omnino idem ¶ 2ª ꝯclusio ē. ꝙ psona ⁊ relatio distinguūtur formalr. qꝛ psona icludit in se aliquā rēem formalē ab/solutā quā relatio non icludit. s. deitatē. sed que sic se habēt. formaliter distiguūtur. er/go ⁊c. ¶ 3ª ꝯclusio. ꝙ psona ⁊ relatio sunt idem idētice. qꝛ cū psona icludat essentiā. ui/detur formalr infinita. ⁊ per ꝯñs sibi unit idētice omne sibi ꝯpossibile. cū ergo relaº sit ī psona erit idē idētice ¶ 4ª ꝯclusio ꝙ psona ⁊ relatio non distinguūtur realr. qꝛ magis itima ē relatio psone ꝙ sit essentie. cum ipam formalr ꝯstituat in esse. ⁊ tamē ut patuit nō distiguitur realr ab essentia ¶ Sed ꝯtra

bas ꝯclusiones instatur 4ᵒʳ ¶ Primo. quia
ꝑsona ⁊ eēntia uidenť distigui distictiõe mi/
nima ex nat̄a rei. ⁊ tamē uideť mior iter per
sonam ⁊ rł̄onem. cū ꝑsona dicať reˡⁱᵃ. ⁊ non
absoluta. cū g̃ ista sit mīma illa erit rōnis.
¶ 2ᵒ. qꝛ cū relaᵒ dicať de ꝑsona in pᵒᵒ dicen
di ꝑ se tāq̄ eiᵒ formale ꝯstitutīm. nō uidetur
ibi eē formal' distictio. ꝑferti cū ꝑsona pona
tur reˡⁱᵃ ¶ 3ᵒ. nam ꝑsone nō ponūtur idem
idētice. eo ꝙ nō sunt formal'r infinite. si g̃
ꝑsona nō sit formal'r infinita. Cōstat aūt ꝙ
rł̄o nō est formal'r ifinita. seq̄tur ꝙ nō erūt
idē idētice ¶ 4ᵒ. qꝛ licȝ ista inueniať a sanctis
cōiter ꝯcessa. ꝑsona ē essentia. nō tñ ista ꝑsõa
est rł̄o. minᵒ g̃ uideť idē. ⁊ ꝑ ꝯñs distictã rea
liter. ¶ Ad pmū. dico ꝙ licȝ magis addat to/
tus hō ad corpᵒ q̄ ad aīam. eo ꝙ habȝ ēnta/
tem minorē. tñ magis denoīať a corpore. un
de diciť corpᵒ. nō spūs. Sic i ꝓposito. lȝ ꝑso
na minus addat ad essentiā q̄ ad rł̄onem.
tñ a rł̄one sit denoiaᵒ ⁊ diciť tota ꝑsona reˡⁱᵃ.
Et rō hoꝝ ē. qꝛ ꝯstitutū semꝑ tenet modum
miusᵒ ꝑncipale. ut patȝ i ꝯstituto ex absolu/
to ⁊ reˡⁱᵒ. ex sb̄a ⁊ accīte. ex ꝯtingēti ⁊ necessa
rio. ex spūali ⁊ corporali. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ
licȝ genᵒ dicať de spē in pmoᵒ dicēdi ꝑ se. tñ
spēs addit ad ipm̄ d̄iam specificā. ꝑᵐ quam
distiguiť ab eo formal'r ꝑ modū additiōis.
¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ opȝ ꝯcedē ꝙ aut 1ᵃ unitas
non erit idētica. cū nec ꝑsona nec rł̄o sit for/
maliter ifinita. aut dicere ꝙ persona est for
mal'r ifinita. sicut ⁊ essētia dīna. Et tūc opȝ
dicē ꝙ nō sufficit ad unitatē idēticā ꝙ unum
uel altum sint real'r idē 3ᵒ ifinito. sed opȝ ꝙ
utrūqȝ. ita ꝙ talis realis unitas sit ꝑor ordie
ēntiali q̄ idētica. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ Aug. ui/
detur eā exꝑmere 7ᵒ de tri. quādo dicit ꝙ eo
ꝟbum quo filiᵒ. nō tñ eo sapia. quo ꝟbū. lȝ
eo ēntia quo sapia. uideť ergo cōcedē aliqᵘᵃ
rł̄one ꝟbū eē quo negat sapia ꝟbum esse.
¶ Sed hic sunt 4ᵒʳ diffi. ¶ Prima ē. si aliqđ
ꝑdicatū pōt dici de diuia ꝑsona in pᵒᵒ dicendi
ꝑ se. Dico ꝙ nō ꝓprie. qꝛ ꝑsona diuia nō est
aliqđ unū diffinibile. cū nō sit unū formal'r
Suppoᵐ autē i creaturis mł'ta ꝑdicata icipit
de pmoᵒ. qꝛ ē qđdā unū diffinibile ꝑ se. ꝑsona
aut dīna nō sic. ad ꝯstitutiōem aut eiᵒ ꝯcur
rūt due rōes diuersoꝝ generꝝ non facientes
aliquā 3ᵃᵐ ētitatē unā ꝑ se. ¶ 2ᵃ diffi ē. si
ista est in pmoᵒ pꝫ ē eēntia ¶ Dico ꝙ nō ꝓp͛e.
qꝛ ꝑdicaᵒ pmum dī nō ē nisi formal'. ista autē
ē idētica. ¶ 3ᵃ diffi. est si ista sit de pmoᵒ. pꝫ
ē deᵒ ¶ Dico ꝙ nō. lȝ in creaturis hᵒᵒ nat̄a
de supposito ꝑdicať. eo ꝙ rō ꝯstitutia suppo/
siti nō exⁿneať a nat̄a. tñ in diuis sic. qꝛ rł̄o
ꝯstituēs exⁿneať a nat̄a diuia ¶ Ratio autem
euidēter ostēdens ꝙ ista nō est i pᵒᵒ ē ista. qꝛ
qđ ꝑ se diceret de deo diceret de pře. sicut pȝ
ꝑ regulā logicalē. ergo cū deᵒ ꝑ se sit absolu
tum. ꝑsona erit absoluta. quod ē falsum.
¶ 4ᵃ diffi. ē si ista. pꝫ ē relaᵒ sit in pᵒᵒ ¶ Dico
ꝙ nō. qꝛ uidetur idētica. sed ista. pꝫ ē relatim
uideť appropiquare. qꝛ q̄cq̄d diciť in quid de
reˡⁱᵒ. diciť in q̄d de patre. ¶ Quātū ad 3ᵃᵐ
ꝑtem istiᵒ q̄ōnis uidēdum ē Utrū ꝑsona dif
cat ꝑter rł̄onem ⁊ eēntiam siml' sumpta. ita
ꝙ sit questio sil'is illi que fit i creaturis de en
titate ꝯposit resultāte ¶ Introducūtur autē
hic 4ᵒʳ rōes ꝓbātes ptē affirmatiam que oēs
innituntur pmo ꝑncipio. ꝙ de eodē ꝯdictoria
dici nō pñt ¶ Pria ē ista ⁊ ꝯcedit ab omnibᵒ
ꝙ eēntia ⁊ rł̄o ꝯstituūt simul sumpta ꝑsonā.
sed ꝑsona nō ꝯstituit ꝑsonā. qꝛ ide nō ꝯstituit
se. g̃ ⁊c̄ ¶ 2ᵃ ē. Omne ꝯstitutīm alicuiᵒ ui/
detur ꝑus ꝯstituto. cū ꝯstitutū uideať ab eis
resultare. sed eēntia ⁊ relaᵒ simul sumpta sūt
ꝯstitutia ꝑsone. ergo ꝑora ꝑsona. sed ꝑsõa
nō est prior ꝑsona. qꝛ nihil priᵒ se. g̃ ⁊c̄ ¶ 3ᵃ
ē hec. nulla res seipam ꝑsupponit. sed ꝑsona
ꝑsupponit essentiam ⁊ rł̄onem. g̃ ⁊c̄ ¶ 4ᵃ.
Supra pmo diuersa ut sic nō pōt aliqᵘᵃ uni/
tas fundari. sed eēnᵃ ⁊ rł̄o ꝑᵐ suas ratiōes
formales sūt prio diuersa. g̃ unitas quā ha
bemus ponē in ꝑsona. nō pōt in eis fundari.
g̃ in alio ¶ Intelligēdum aūt ad euidētiam
istiᵒ articuli. ꝙ 4ᵒʳ pōt aliquis imaginari ꝙ
ꝑsona ad eēntiam ⁊ rł̄onȝ se hȝet. Unoᵒ ꝙ
sicut spēs suoᵒ ꝑᵐ cōem uiam nihil addit ad
genᵒ ⁊ d̄iam sil' sūpta. ita ꝑsona nihil addit
ad rōes formales eēntie ⁊ rł̄onis sil' sūptas
qꝛ sic 1ᵃ sūt diffinitia spēi. sic ista ꝑsone ¶ 2ᵒ
modo ꝙ ex rł̄one ⁊ eēntia resultet quedam
3ᵃ unitas. sicut ponitur a multis de ꝯposito
ex materia ⁊ forma. ita ꝙ sic ex istis fit unū
ꝑ se. ita ex illis ¶ 3ᵒᵒ ꝙ sit ibi unitas idētica
que ꝓuenit ex ifinitate uniᵒ istoꝝ ꝯstituētiū

solus essentie.ut sic psona nihil aliud sit nisi essentia et relatio.nõ ut psse distincta sm rões formales. sed ut sunt unũ idẽtice. ¶ 4m qr põat psona unica realitas.sm quã omnia que sũt in una psona sint una res.ita qr illa realitas uere sit essentia et uere relatio.sicut infinitas diuina uere ẽ quodlibz attributũ.sicut etiam unica essentia ẽ quelibz psona. sic g psona est aliquid unũ reale nõ unitate fundata in rõne aliqua formali. sed in realite cõi.

¶ Alius autẽ uias pternissis quaz quelibz hz multas diffi.tractãdo 4am uiã. Est sciẽdũ qr si ipsa ponat.multe insurgũt diffi.qbus declaratis multa alia patebũt ¶ Prima ẽ.que est necessitas ponẽdi istã realitatẽ pter rões formales. ¶ Dico qr quadruplici de causa ponitur necessario illa realitas. ¶ Primo ad uitãdum realẽ distĩctiõem.ut scilz ea que sũt in eadẽ psona realr nõ distĩguantur. unde opz qr rñdeat unica realitas ut sit una res. ¶ 2o ad saluãdum distĩctiõem formalẽ que supius demõstrata ẽ inter ista que sũt i una psona.qz si rões formales nullatenus abstrahãt a sua realitate.sed sint oibus modis idem. tunc sicut ponitur una res.poneretur una formalis rõ ¶ 3o. ad uitandũ quaternitatẽ rez.qz cũ tres psone sit tres res relũe. si poneretur in aliqua psona nisi una realitas habem9 quaternitatẽ rez. ¶ 4o ad saluãdũ quaternitatẽ rlonũ.qz si relatio in diuinis ẽ omni modo sua realitas.sicut sũt 4or rlones. sic erũt 4or res ¶ 2a diffi.ẽ.qz sic uidet necessario ponẽdum distĩctiõem aliquã inter rlonem et essentiã ex una pte.et illã realitatẽ ex alia.cũ extrema ꝯdictõis sm pmissa eis attribuãtur.ut patz ¶ Dico qr non ẽ ibi distĩctio nec realis nec formalis.sed sicut modus intrĩsecus itelligitur distĩgui a formalibus suis rõnibus ab eo abstrahẽtib9.sicut attributa diuina abstrahũt ab infinitate et necessitate ¶ 3a diffi.est qz aliqui uidentur uitare istos modos p unicã distĩctiõem quã qlibet cogitur ponere. si ergo sic possit uitari ponendo illud quod necessariũ est ponẽ. uidetur qr non debeat poni ¶ Dicitur qr res dupl'r accipitur. Uno9 p omni eo quod ẽ ex. siam. et sic accipiẽdo ꝯceditur qr essentia et rela9 sũt due res. Si autẽ accipitur p re ppzie. put

nũc loqmur de rẽ.sic tãtum sunt una res. Ista tamen euasio non uidetur sufficiẽs. qz sic possum9 distĩguere de essentia put accipit p omni eo quod est in re ex.et p essenta ppe. primo9 cõceditur qr sunt tres essentie. quod nullaten9 ꝯceditur.2o non. Similr accipio ppriissime rem sicut tu accipis.quãdo dicit qr in diuis sunt tres res tãtum. queri qz aũt sunt in una psona sunt una res. Cõstat qr i una psona sunt multe rões formales.g plures res. Item eo9 quo est unica res sunt ibi multe rationes formales ¶ Si dicas nõ sũt multe rões formales. sed una.non tamen formal'r ¶ Istud non sufficit.qz eodem9 arguam de una rõne formali.et plib9 formaliter ¶ 4a diffi. est qz diuina essentia ui uidetur atecedere psonas diuias in q9dã signo nature.sm illud quod dicit Dycan caplo de unica et distincta theoa.ẽ uera res p suã realitatem.hic autẽ non ponũtur nisi realitates psonales ¶ Dico qr deitas ut pcedit psõas nullã realitatẽ habet.sicut nec natã humana ex sua supposita. potest tamen dici res in illo priori eo9 quo loquitur Aug. 7o de trini. qr omne relatiuũ prius ẽ qr ipsa relatio.cum tamen p rlonem sit formal'r relatiuuz. Unde album potest dupl'r accipi.aut put supponit p subiecto albedinis.et sic pcedit albedinez. aut put supponit p ꝯstituto ex subiecto.et sic ẽ posterius ipsa albedine. et sic dicẽdum est de denomiato a realitate et ipsa realitate ¶ 5a difficultas ẽ.qz diuia essentia sm determinatiões ecclesie est summa res.que nec generat nec generatur.nec spirat nec spiratur.et tñ quelibz triũ rerum psonaliũ aut gñat aut gñat.aut spirat aut spiratur.erit ergo una 4a res.

¶ Dico qr sicut ab eadem iustitia dicitur homo iustus et anima iusta denomiatiue. et tamen unũ istoz gñatur et corrũpitur.et aliud non. ita ab eadem realitate denoiatur res diuina essentia et psona. et tamẽ res que est essentia non generat nec generatur. sed res que ẽ psona. Realitas eiz idẽtice ẽ idẽ essentie et psone.et supponit p utroqz. ut aũt suppõit p essentia nec generat nec generatur.ut aũt p psona sic ¶ 6a diffi.ẽ qz in diuinis ponitur una res absolutissima .i. diuia essentia que ẽ res absoluta.et ponũtur tres relue sm qr patz

ex dictis, ergo uidetur q sequit quaternitas rerum, quod e ctra eccl'iam. ¶ Dico q sicut eadem existentia existit essentia et psona, sic eadem realitate sunt res. illa autem realitas abstrahit ab absoluto et re[ue], sicut ro entis tamen dicitur denominatie absoluta et re[ue] s[m] q sunt qdditates quarum e realitas. ¶ 7[a] diffi. e q in diuinis e una realitas cõicabilis sciliz essentia, et tres incõicabiles ut realitates psonales. ergo quaternitas. ¶ Dico q una realitas ut supponit p essentia dicitur cõicabilis, ut autem p r'one dicitur incõicabil', ipsa tamen in se ultimate precisa non est cõicabilis cum sit psonalis, nisi p qnto supponit p essentia cum qua e unum idetice. et ut sic pot dici cõicabilis. tamen in se formaliter no. accidit eim sibi q supponat p essentia ¶ Sz quare non sia. unde relatio cõicabilis cu sit eque unum idetice cum essentia sicut ista realitas. ¶ Dico q res et ens idetice de aliis pdicant in diuinis pp̄ter duas causas. s. pp̄ter infinitatem et cõicabilitatem, ideo magis supponit p aliis q alia. ¶ Octaua diffi. quia ut uidetur diuina essentia non erit tatum una res, sed tres res, cum ibi sint tres realitates a quibus ipsa denominatur res ¶ Dico q essentia diuina simul est tres res, sicut tres psone simul de ipsa pdicantur, et etia est una res que est quelibz illaz, non est autez alia res ab istis. Aliter eiz dicitur una res et tres res, et aliter tres realitates et una realitas, quia una et tres res dicitur denomiatie, una autem et tres realitates dicitur idetice ¶ 9[a] diffi. quia cum quelibet istaz realitatum dicatur absoluta pp̄ter diuiam essentiaz sicut relatiua pp̄ter relatiõem, uidetur q ita debeant dici tres realitates absolute, sicut dicunt tres re[ue] ¶ Dico q uerum esset si illud a quo dicitur realitas absoluta multiplicetur in diuinis, sicut illud a quo dicitur relatiua, cuius oppositum est de facto. licz eim quelibet trium realitatum sit absoluta, non tamen tres realitates absolute, sicut quodlibz attributorum dicitur infinitum, non tamen plres infinitates, aut sicut quelibet psona est de[us], non tamen tres dii ¶ 10[a] difficultas e. quia cum distinctio realis fundetur in realitate, sicut formalis in rõne formali, uidet q rela[o] unius psone no distinguatur real'r a r'one alterius psone, cum s[m] te sint tatum tres rones formales ¶ Dico q sicut accidetia diuersorum suppositorum distinguuntur suppositaliter, licz non sint supposita, tamen hoc habent p attributiõem, ipsa ita distincte relationes dicuntur realiter per attributionem ad diuersas realitates quas habent in distinctis psonis ¶ Undecima difficultas quia tunc s[m] pmissa non uidetur q psona p r'onem distinguitur realiter ab alia psona, sed formaliter tatum, cum supra formalitatem non fundetur nisi formalis distinctio. ¶ Dico q sicut relatiões formaliter distinguutur, ita psone p realitatem ipsarum relationum realiter distinguutur. ut autem abstrahit ratio formalis a realitate, tunc manet solum distinctio formalis, et tunc maior uidetur distinctio realis a relatione q psone a psona, sicut distinctio generis excedit specificam. ¶ Duodecima difficultas. quia sicut relatio in patre distinguitur a relatione filii realiter p hoc q aliam et aliam realitatem hz in illis psonis, ita uidetur q essentia p attributiõem ad diuersas realitates pari ratione distinguitur realiter. ¶ Dico q realis distinctio psupponit non idetitatem extremorum, ubi ergo pintellegitur non idetitas, distinct[o] esse non potest, essentia autem una nuo est in psonis. et ideo quocunqz sibi adueniente realiter distingui non potest, sicut nec psonaliter distiguitur p attributiõez ad psonas. ¶ Terciadecima difficultas. quia realitas uidetur dicere pfectiõem simpliciter, sicut a[a] transcendetia concomitatia ens. et tamen no nulla pfectio simpliciter in diuinis est psonalis. sed iste tres realitates s[m] pmissa ponuntur psonales ¶ Dico q sicut unitas no dicit uniuersaliter pfectiõem simpliciter. cu in diuinis non negatur unitas psonalis, sic forte suo mo potest dici de ipsa realitate.

¶ Ad argumetum patet.

UTRUM Trinitas rerum possit stare cum unitate reali. q no. q2 omnes uitant quaternitatem.

¶ Contra. sunt 4[or] relatiões. et tamen sunt una res ¶ Quia hic queritur de trinitate

⁊ realitate que duo habēnt reduci ad distin
ctionem rationū formaliū. ⁊ ad distinctiones
realitatum ¶ Idcirco hic sunt duo facienda.
Primo declarādum est quid est formalitas
uel ratio formalis. ⁊ quid realitas ¶ 2° de
quesito. ¶ Quātum ad pmum declaro sic
p ordinem. primo quid est formalitas. ¶ 2°
quid realitas ¶ 3° si formalitas est realitas.
¶ 4°. si inter formalitatem ⁊ realitatem ē ali
qua distinctio ¶ 5° que est necessitas ponen
di formalitatem in deo ¶ 6° que necessitas
ponendi in creatura ¶ Quātum ad pmū
dicunt aliqui ꝙ formalitas est ratio diffini/
tiua uniuscuiusqꝫ. quia sic idem est ꝙ rō for
malis ¶ Sed contra istud quadrupliciter.
¶ Primo. quia ultime differētie sunt forma
litates. cum sint pncipia formalis distinctiōis
⁊ tamen non sunt diffinibiles ¶ 2°. qꝛ pas
siones entis ponuntur formalitates. ⁊ plēs
pfectiones simpliciter. quibus tamē repugn̄t
diffiniri. cum sint simpliciter simplices ¶ 3°.
quia ratio entis ponitur formalitas. ⁊ tamē
non diffinitur. cum non habeat notiora.
¶ 4°. quia essentia diuina ponitur formali
tas. ⁊ tamē non est diffinibilis. quia nō ha/
bet priora ¶ Ideo dico addēdo ad priorē mo
dum. ꝙ formalitas nihil aliud est nisi ratio
quidditatiua uniuscuiusqꝫ quidditatē habētis.
siue illa sit diffinibilis. siue non. sicut est in
simpliciter simplicibus ⁊ pmo diuersis.
¶ Quātum ad 2^m uidēdum est quid sit reali
tas ¶ Et dicūt aliqui. ꝙ realitas ē quicquid
est ex aiam. quia ens diuiditur in ens reale
⁊ rōnis. sed ens rōnis est in anima. ergo ēs
reale est ex aiam ¶ Contra istud arguo 4°.
¶ Primo sic. quia inter eadem pncipia disti
ctiua semp est eadē distinctio. ubi ergo sūt
distinctiōes diuersarum rōnum. oportet esse
extrema diuersarum rōnum. cum habitudi
nes uarientur solum a termino uel a funda
mento. sed distinctio realis ⁊ formalis sūt
diuersarum rōnum. ⁊ ponūtur ex animaꝫ.
extrema autem distinctionis formalis sunt
rōnes formales. extrema distinctiōis realis
sunt ipse res. ergo oportet ꝙ ista extrema
sint ex aiam. ⁊ ꝙ necessario distinguantur
cum habitudines sint diuerse ¶ 2°. qꝛ idē
non potest esse quidditatiue res ⁊ non res.

sed tota quidditas huius creature in potētia
obiectiua fuit non res. ergo in existētia nō
est quidditatiue res. eadem autē quidditas
omnino est in potentia obiectiua ⁊ in existē
tia actuali ¶ 3°. quia eiusdem rōnis forma
lis ponitur homo in esse cognito ⁊ in re. qꝛ
uniformiter diffinitur. ⁊ tamē hic nō habet
realitatem. ibi autē habet ¶ 4°. qꝛ q̇dditas
creature ⁊ relatio eius ad deum sunt due q̇d
ditates. ⁊ tamē unica realitas. ut alibi patet.
Ideo dico ꝙ realitas est modus intrinsecus
formalitatis. sicut finitas uel infinitas ētis
⁊ sicut finitas uel infinitas aduenientes non
uariant rōnem formaleꝫ diffinitiam alicui^9
q̇dditatis. ut supra patuit. ita nec realitas.
¶ Quātum ad 3^m uidēdum est utrum for
malitas sit realitas ¶ Hic dico ꝙ 4^{or} genēa
ppositionū uerificantur in creaturis ¶ Pri
me sunt que uerificantur p solam concomi/
tantiam. sicut dicitur ꝙ gn̄atio unius est cor
ruptio alterius. ⁊ tamē generatio ⁊ corrup^9
sunt priuatiue opposita ¶ Alie autem sunt
denomiatiue. que uerificantur p ꝯcretionem
solam. sicut homo dicitur iustus qui in se
habet formaliter iustitiam ¶ Alie sunt q̇d/
ditatiue. sicut homo est animal. qꝛ ptinet ad
pmum modum dicendi p se ¶ Alie uero sūt
idētice. sicut quando utrūqꝫ extremorū uel
alterum est transcendens. loquendo de illis
transcendentibus que ꝯuertuntur cum ente.
Sicut eīꝫ in diuīs ppter infinitatē alterius
extremi uel utriusqꝫ conceditur p̄dicatio in
abstracto. ita in creaturis ppter cōitatem.
Unde dicitur ꝙ unitas est quedam entitas.
⁊ entitas dicitur de ultimis differentiis. licꝫ
ipsa q̇dditatiue in eis non includatur. ⁊ isto
modo dico ꝙ realitas est formalitas. quia
realitas est transcendens. Dicitur autē for/
malitas denominatiue. qꝛ res est concretum
realitatis. non tamē q̇dditatiue. quia omnis
formalis rō abstrahit in creaturis a realita
te ⁊ etiam ab existentia. qꝛ est mod^9 intrin/
secus adequatus realitati. q̇dditas enim que
non existit. diffiniri potest. ¶ Quātum ad
4^m. utrū sit aliqua distictio iter ista. Dicūt
multi ꝙ nulla penitus distictio est iter for/
malitatem ⁊ realitatem. quia formalitas
uniuscuiusqꝫ ex aiam nō est nisi realitas ei^9.

Sed contra istud arguo 4or. ¶ Primo sic. Naz
isti concedūt multas rationes formales. ubi
tamen negant multas realitates. quecūqz
autem sunt totaliter idem. si unum multi/
plicatur ꝛ reliquū. 2o. isti ꝯcedunt ꝙ distin
ctio realis est aliud a distinctione formali.
distinctiones autem formales uariātur ꝓm
extrema. sicut patet in predictis in specifica
generis ꝛ aliorum. ꝛ inter extrema eiusdez
rationis non consurgit nisi relatio eiusdem
rationis ¶ Tertio. quia termini ꝑpōnis
contingentis non possunt idem esse omni/
bus modis. cum idem de seipso negari non
possit. sed ista est contingens, homo est in
re ex. aut ista. homo est res ¶ Cōfirmatur.
quia nihil est quod sibipsi accidat ¶ 4o. qz
quando aliqua ratio formalis conuenit ali
quibus duobus. illud quod ei repugnat de
uno. non potest esse de quidditate illi9 cōis.
sed ratio formalis entis conuenit enti i po/
tentia ꝛ in actu. sibi tamen repugnat reali/
tas in potentia obiectiua. realitas inqꝫ ꝓpa.
ꝛ ita non poterit includi in ratione entis in
rerū natura. ꝛ sic erit posterior ipo. Ideo di
co ꝙ realitas distinguitur a formalitate. nō
quidem realiter. quia formalitas ex se non
est res. nec formaliter. quia realitas non est
formalitas. sed sicut modus intrinsecus a
quidditatiua ratione, circūscripto omni ope
ratione intellectus. ¶ Quātum ad 5m ui/
dendum est. quare formalitates in diuinis
ponātur. Et quo ad hoc dicūt aliqui ꝙ for/
malitates in diuinis non sunt ponende. qz
in summe necessario. plura sine necessitate
non sunt ponēda. Dato autē ꝙ pluralitas
istarum formalitatum saluari posset. tamen
necessitas nō apparet ¶ Ideo ad ostendēdaz
necessitatem istius positiōis ꝛ ꝯueniētiam. ad
ducūtur 4or cause. ꝓpter quas euidēs necessi
tas apparet ponēdi pluralitatem formalita/
tum siue rōnum formalium. quod ꝓ codez
habeo. ¶ Prima est ad saluādas regulas
ꝯtradictionum. Naz in diuinis illis que sūt
realiter indistincta. applicantur extrema con
tradictionis. que non possunt eidem in esse
ꝓm idem. ꝛ ideo oportet ibi ponere ulteriorē
distinctionem. ¶ 2a necessitas ē ad saluan/
dam uniformitatem ꝑfectionū. ꝑfectiones

eīm simpliciter sicut docet Ans in menolo.
ex creaturis deo attribuūtur. omni ipfectiōe
recisa. ꝛ ideo cum in earum diffinitionibus
nulla includatur impfectio. remanēt ibi eedē
diffinitiones quas consequitur ꝑ se formal'
distinctio ¶ Tertia necessitas est ad saluā
dam multiformitatem sciarum. qz i aliqa
scia que est una ꝑ integritatem. quot sunt ibi
conclusiones demonstrate. tot sunt ibi ueri/
tates distincte. cum una conclusio scientifica
habeatur de uno. ꝛ alia de alio. alietas autē
conclusionum necessario arguit alietatē ali/
cuius termini. idem eīm non potest eē scituz
ꝛ non scitum simul ¶ 4a necessitas est ad
saluādam uarietatem conceptuū. qz aliqua
sunt de deo cognoscibilia ꝑ naturā. ꝛ aliqua
non. ꝛ aliqua ꝑ se nota. ꝛ aliqua demōstrabi
lia. ergo aliqua distictio ¶ Iste autem ne/
cessitates ꝯfirmantur ꝑ Dyonisiuz de diui.
nominib9. caplo de eodem ꝛ diuerso. ubi di/
cit ꝙ intelligimus in diuis ueram alitatem
non ꝓm uariatiōem. sed ꝓm multiplicem for/
matiōem unitiam. talis autem est distinctio
formalis cum unitate idētica ¶ Quātum
ad 6m uidēdum est. quō ponitur i creaturis
Et qūtum ad hoc est intelligēdum. ꝙ forma
litates inueniūtur in creaturis 4or ¶ Primo i
transcendēntibus. sicut sunt entis passiones
que realiter distingui non possunt. cū i qua/
libet re qūtūcumqz realiter indisticta omnia
ꝯcurrāt ¶ 2o in lineis ꝑdicamētalibus. qa
ex genus sbe omnes spēs alioꝝ ꝑdicamēto/
rum sunt simplices forme ꝛ real'r idistincte.
ꝛ tamen ibi ꝓbatur distinctio formalis iter
genus ꝛ dr̄iam. cum nullū coꝝ dicat totam
quidditatem specificam ¶ 3o in itraneis ha
bitudinib9. ¶ Respectus eīm creature ad deū
sunt ita intimi creature. ꝙ licz differant for/
maliter a suis fundamentis. eo ꝙ cadūt sub
differentiis oppositis entis. s. sub absoluto
ꝛ re9. non tamē differūt realiter. cum prius
a posteriori ibi absolui siue separi nō possit.
¶ 4o in diuinis imitatiōibus. qz sicut docz
Aug. uestigiū i creaturis inuenit i qualibz re
qūtūcūqz distincta. ꝛ sic sine reali distinctione
sunt illa in quibus inuenitur ratio uestigii.
Et eodem° apparz de illis potentiis in quibus
est imago diuia. que sunt una res ꝛ una eēn

sm Aug. ¶ Istis pmissis uidēdum est de 2° principali .s. utrum cum unitate reali possit inueniri ternitas rerum. ¶ Et q̄tum ad hoc introducūtur quattuor ꝯclusiones. Prima ꝙ in unaquaqꝫ psona diuina ē inuenire unā realitatem. ꝑ quā omnia que sunt in una psona sunt una res. hoc ꝓbatur sic. quecūqꝫ sunt una res. sunt unū ꝑ unā realitatem. sed quecūqꝫ sunt in una psona sunt una res. ergo ꝑ unam realitatem. ¶ Secūda ꝯclusio ē. ꝙ i qualibet psona non est inuenire nisi unā realitatem. hoc ꝓbatur sic. ubicūqꝫ est inuenire rem ꝛ rem. ibi est inuenire distinctiōnem realē sed talis distinctio non est in aliqua una psona. ergo ꝛc. ¶ Tertia ꝯclusio est ꝙ in trib9 psonis est inuenire tres realitates ꝑ quas ad inuicem distinguūtur realiter. hoc ꝓbaſ sic. quecūqꝫ realiter distinguūtur in eis est res ꝛ res. sed tres psone distinguūtur. ergo in eis sunt tres realitates. ¶ Quarta ꝯclusio ē ꝙ in diuīs nō est iuenire nisi tātum tres realitates. hoc ꝓbaſ sic. q2 si 4or eēnt cū nō sint nisi tres psōe. oportēt ꝙ eēnt due ī una psōa qd̄ est fl'm. ¶ Sed ꝯ ista instaſ 4r. ¶ Primo ꝯ pmam ꝯclusiōem. Nam ista res que est in psona. aut ē res cōicabilis. aut incōicabilis. si ꝯicabilis. g̃ ꝑ eam nō distinguitur psona ab alia. q2 omne cōicabile ē cōe. cōe aūt nō est rō distictiōis. si incōicabile. g̃ ꝑ eā cōicabilia nō erūt res ¶ Cōtra 2am ꝯclusiōem arguo sic. Ubicūqꝫ ē inuenire realitatē absolutā ꝛ realitatē relatiam. ibi est iuenire duas realitaes. sed i una psona est iuenire realitatē absolutā ꝛ relatiam. g̃ ꝛc. ¶ Cōtra 3am arguo. quia cū eandē realitatē habeat pīnitas ꝛ eēntia in pr̄e. ꝛ ꝑ te ꝑ istā realitatē pīnitas distiguitur real'r a filiatiōe. uidetur ꝙ eodem° essentia ꝑ istā eandē realitatē quā habet distigueretur simil'r ¶ 4° ꝯ 4am. Persōe diuīe sunt idem real'r ꝛ distīcte real'r. g̃ opꝫ ꝙ hoc sit ꝑ aliā ꝛ aliā rem. g̃ 4or res. ¶ Ad pmum dico ꝙ aliqn̄ aliqs t'minus suppōit ꝓ se. aliqn̄ suppōit ꝓ alio. Exemplū pm̄. album disgregat. Exemplū 2m. albū currit. tunc suppōit ꝓ sbiecto. Sic dico i ꝓposito. ꝙ res uel realitas potest supponere ꝓ se. uel ꝓ alio ¶ Dico g̃ ꝙ accipiendo realitatem precise que est i psona patris ut supponit ꝓ se est incōicabilis. ꝛ tn̄ hoc nōn obstante possint demonstrari ab ea ꝛ dici realia que sunt cōicabilia. Exemplum. psona pr̄is est incōicabilis. ꝛ tn̄ omnia que sunt in pr̄e tam cōicabilia ꝙ incōicabilia dicunſ quoddam° psonalia denoīatiue ꝑ attributiōem ad illā unicā psonalitatē. Sic dico in ꝓposito. ꝙ .s. eēntia ꝛ rela° i psona patris habet unicā realitatē qua dicūtur denoīatiue res que ē incōicabil'. nō obstāte ꝙ denoīata a tali realitate aliqua saltē sint cōicabilia ¶ Sꝫ tūc uenit 2m dubiū qd̄ tāgit 2m argum. q̄uo eadē realitas potest eē ad se ꝛ ad aliud. Certum eīm est ꝙ realitas essentie est ad se. ꝛ relatio realis ē ad aliud. oportet igiſ ꝙ aliqua distinctio sit ¶ Dico ꝙ realitas sm̄ se abstrahit ab absoluto ꝛ reuo ¶ Unde sicut ens de se nec ē absolutum nec relatim. sic nec ista realitas q̇dditatiue est absoluta uel reua. sed tn̄ denoīatiōe extrīseca potest eē dici ꝛ ē utrūqꝫ quia denomiatur absoluta a ratiōe essentie. ꝛ reue a rōne relatiōis. sicut eadē natura denomiatiue dicitur ul'is ꝛ ꝑticularis ¶ Unde ad argumētum dico. ꝙ īpossibile ē ꝙ aliqd̄ sit q̇dditatiue absolutū ꝛ relatim. sed denominatiue nō est incōueniēs ¶ Si dicatur ꝙ q̄uocunqꝫ uadat negociū. extrēa ꝯdictiōis .s. absolutū ꝛ nō absolutū dicitur de ista realitate ¶ Dico ꝙ extrēa ꝯdictiōis necessario ꝯcludūt nō idētitatē aliquā in pmis fundamentis ꝛ imediatis de q̇b9 dicitur. nō tamē mediatis. sicut m'ltra exa māifestāt. Ista g̃ cōtradictoria bene ꝯcedūt distictiōem iter rōes formales essentie ꝛ r'lonis. q̇bus p° ꝯueniūt. nō est autē necesse ꝙ ꝯcedāt distictiōem realitatis que non est imediatum fundamētum. ¶ Ad 3m dico. ꝙ ad hoc ꝙ aliqua distiguant non sufficit ꝙ ibi sit realitas ꝛ realitas. sed ꝙ unū careat realitate quaꝫ aliud habet. sicut patet de psona que habet unam realitatē qua caret alia. ideo distinguitur ab alia realiter. essentia autem licet habeat in se tres realitates. tamē habendo unam non caret simpl'r alia. ꝛ hinc est ꝙ ipsa non distinguitur real'r ab alia ¶ Ad 4m potest dici ꝙ psone diuīe sunt unum essentialiter ꝑ essentiam. ꝛ distinguūtur ꝑ principia distinctiua. ꝛ sic ꝑ aliud conueniunt ꝛ ꝑ aliud differūt ¶ Dico tamē aliter ꝙ realitas si supponat ꝓ essentia. tunc

dico ꝙ sunt unū realiter. hoc est sunt unū qḋ est res denominatiue. tamē quidditatiue nō posset uerificari. quia ꝑsone non sunt aliqḋ unum qḋ sit quidditatiue res. ¶ Si aūt accipiatur res uel realitas ut supponit ꝓ se. sic dico ꝙ ꝑsone diuine distinguūtur ꝑ res. q̇a i eis sunt tres entitates reales que sunt fundamenta ⁊ termini distinctionis realis.

¶ Sed adhuc hic sunt alique diffi. Prima q̇a ens ⁊ res ꝯuertūtur. si ergo ponantur in diuinis tres realitates. uidet ꝙ ibi sit ponēde tres entitates. ¶ Dico ꝙ non est magnū incōuenies ꝯcedere. ꝙ sicut ibi ponūtur tres realitates relatiē. ꝙ ibi sint ⁊ tres entitates ponende. ¶ Uel potest dici ꝙ licet ens ⁊ res conuertantur. ꝙ ubicunꝫ sit ens sit ibi res ⁊ ecōuerso. non tamē sic ꝯuertuntur ꝙ multiplicata re uel realitate multiplicetur necessario ens uel entitas. ¶ Secūda difficultas est de existentia ⁊ realitate. q̇a dictum est sepe hoc anno ꝙ sunt modi adequati. ⁊ tamē non ponitur nisi una exn̄tia in diuinis. ¶ Dico sicut prius ꝙ bene est adequatio talis. s. ꝙ omnis res est exn̄s. sed non talis ꝙ ad multiplicationem unius sequatur multiplicatio alteri⁹.

¶ Terna difficultas. q̇a si realitas dicit ꝑfectionem simpliciter. uidetur ꝙ ipsa sit cōmunis tribus. ¶ Dico ꝙ realitas non est ꝑ se ꝑfectio simpliciter. nisi ꝓ quanto supponit pro aliqua rōe formali que est ꝑfectio simplicit̄.

¶ Quarta diffi. utrum essentia diuina habeat aliquā unam realitatem ex̄ ꝑsonas. Dico ꝙ non. q̇a tunc necessario essent quattuor realitates. ¶ Dico igitur ꝙ tam essentia ꝙ attributa ꝙ etiam alia diuina nullam realitatem hn̄t nisi in ꝑsonis. ita ꝙ essentialia unam realitatem hn̄t in una ꝑsona. ⁊ aliam i alia. ⁊ tertiam in tertia. sicut humanitas habet tres exn̄tias in tribus indiuiduis. nec tamē aliquam habet a se si presindat ab ill' indiuiduis. ¶ Sed potest ne dici res ut sic ꝑscindit. ¶ Dico ꝙ accipiendo rem quidditatiue non est res. sed denominatiue accipiendo res ⁊ in quadam attributione sic potest dici res ⁊ isto mō dicitur ꝙ est una summa res. ¶ Sꝫ adhuc sunt duo dubia uel tria. ¶ Primū ꝙ cum res accipiatur dupliciter ꝑm mentem doc. uel ꝓ omni eo qḋ est extra aiam. ⁊ sic ui-

detur ꝯcedere ꝙ sint tot res quot sunt rōes formales. ¶ Dico ꝙ hoc pōt fieri de quocūqꝫ uocabulo ꝙ multa significabit. tamē dico ꝙ ꝓprie accipiendo rem. non dicitur de omi eo qḋ est ex̄ aiam. sed ꝓ eo p̄cise quo aliqua dicitur una res ⁊ distinguūtur realiter. eo g° modo quo negatur esse distinctio realis infra eandem ꝑsonam. oꝫ dicere ꝙ iō formalis multiplicetur ⁊ non realitas. ¶ Aliqui tamē uolūt saluare ꝑ alium ⁊ alium modū p̄dicandi quidditatiuum. sed ꝙ sit una formalitas tantū. ¶ Sed illud non apparet mihi intelligibile. q̇a extrema ꝯtradictionis ponūtur ꝑꝫ rōes quidditatiuas quibus negans tonū aliud negatur. ¶ 2ᵐ dubiū q̇a beat⁹ Hyla⁹ dicit ꝙ aliud est spūs. ⁊ aliud res spūs. quid ꝑ intelligit. ¶ Dico ꝙ spūs. q̇ddita tiē cōstituitur ex quidditate essentie ⁊ spi⁹ris passiue. uult ergo dicere ꝙ ille rōes formales abstrahunt a realitate. ⁊ ita illa auctoritas multa ꝯsiderat p̄dicta. ¶ Tertium dubium qūo ꝑꝫ decretalem in diuinis est una summa res.

¶ Dico ꝙ ꝑ ut supponit ꝓ essentia est una res ut aūt ꝓ ꝑsonis ē tres res. unde ista una res nec generat nec generatur. ut. s. supponit ꝓ diuina essentia. ¶ Ad argumētū pꝫ.

¶ Distinctio. 34ᵃ ⁊ 35ᵃ.

QUALA distinctionem 34ᵃᵐ ⁊ 35ᵃᵐ. ¶ Postq̄ actum ē de istis ꝓprietatibus relatiuis. Nūc querendum est de ꝓprietatibus absolutis. s. de intellectu uolūtate potentia ⁊ talibus. ¶ Et primo in generali quero Utrū talia dicant ꝑfectionem simpliciter. de oib⁹ in generali. ¶ Circa aūt istam qōem ad euidentiam multorū que dicitur de ꝑfectionibus simpliciter. intendo duodecī ꝑ ordinem declarare. ¶ Primo quid est ꝑfectio simpliciter. ¶ 2° que sunt ꝓprietates ꝑfectionum simpliciter. ¶ Tertio quibus uiis possunt ꝑfectiones simpliciter inuestigari. ¶ Quarto quot sunt gradus ꝑfectionis simpliciter ¶ Quinto qui sunt ordines ꝑfectiōis simpliciter. ¶ 6° si omnis ꝑfectio sim plicit̄ beat

ɔceptū simpl'r simplicē in se. ¶ 7°. si pfcōnes simpl'r sint pmo diuerse ¶ 8°. si omne quod est in deo dicat pfectiōem simpl'r. ¶ 9°. si oia que sunt in creaturis dicūt pfectiōes simpl'r. ¶ Decio. si formal'r i deo sint pfectiōes simpliciē. Undecio. si pfectiōes simpliciter sunt in creaturis. ¶ Duodecio. si pfectiones simpliciter ꝫm eandē rōem formalē sunt in deo ⁊ in creaturis. hoc ē. utrū quelibet pfectio simpl'r uniuoce dicatur de deo ⁊ creatura.

¶ Quātum ad pmum. s. quid ē pfectio simpliciter. sunt 4or modi dicendi. ¶ Unus est ꝙ pfectio simpl'r ē illa que nulla impfectiōem qdditatiue includit. sicut sapia ⁊ huiusmodi. omne eīm tale reqritur in pfectissimo ente. ¶ Cōtra. Nulla pfectio seu entitas positiua includit in sua rōne formali aliquā negationem. cū priuatio non sit de qdditate positiui. ⁊ tamē nō omne positiuū ē pfectio simpliciē. ġ ꝛc. ¶ 2°. Nulla relatio ut iferi⁹ patebit dicit pfectiōem simpl'r. ⁊ tamē nullā impfectiōnē qdditatiue icludit. qꝛ si hoc esset. cum relatio formal'r ponaꝛ in deo. poneretꝛ impfectio in eo. ¶ Alii dicūt ꝙ illa ē pfectio simpliciter que nō habꝫ necessario impfectiōem sibi ānexam. sicut sūt scia ⁊ sapia. tū albedo necessario habꝫ aliquā impfectionē sibi annexam. ⁊ ideo non ē pfectio simpl'r. ¶ Sed ꝫ hoc ē. qđ dictū ē ꝫ aliā opiniōē. ¶ Na rl'ōes origīs nō hñt aliā impfectiōē sibi ānexam. qꝛ tūc i deo eēt 1a pfectio. ⁊ tñ ut patebit nō sunt pfectiōes simpl'r. ¶ Alii dicūt ꝙ illa ē pfectio simpl'r que nō ɔpatiꝛ secū aliquā impfectiōē. ¶ Sed ꝫ. Tūc eīꝫ sequeretꝛ ꝙ sapiētia bōitas ꝛc nō dicerēt pfectiōē simpl'r i creaturis. qꝛ hoc nō hñt. nā iherent. ¶ Alii dicūt ꝙ pfectio simpl'r ē. qđ pōt eē sine omni impfectione. ¶ Sed nec istud sufficit. ¶ Nam suppom ingtū suppom. pōt eē sine omni impfectiōe. qꝛ ē in deo. ⁊ tñ nō dicit pfectiōē simpliciter. ¶ Ideo dico ꝙ ꝫm doctrinā Ans. in monolo. ꝙ pfectio simpl'r ē. que ē in quolibꝫ meli⁹ ipsa ꝙ nō ipsa. Sed qꝛ illa. diffinitio nō bñ ɔtat itellectū. idcirco sunt 4or modi exponēdi ei. ¶ Aliq tñ dicūt ꝙ pfec° simpl'r ē melior sua negatiōe. ¶ Istud nō ualet. quia quecūqꝫ ētitas positia de mūdo. ē melior sua negatiōe. ⁊ tñ nō ois ētitas positia ē pfectio simpl'r. ¶ Alii dicūt ꝙ pfec° simpl'r ē talis. ꝙ habēs ipaꝫ. ē meli⁹ nō habēte. ¶ Cōtra. Nam simplicitas ē pfec° simpl'r. ⁊ tamen nō omne simplex ē meli⁹ nō habēte simplicitatē. sicut pꝫ de materia ⁊ forma respcu ɔpositi. ¶ Alii dicūt ꝙ pfec° simpl'r ē ia. que ē melior omni eo qđ nō dicit pfectiōē simpl'r. ¶ Contra. Omne sbiectū ē meli⁹ sua passiōe. ⁊ tñ ɔtingit aliqñ sbiectū nō eē pfectiōē simpl'r. ⁊ p passiōnē sic. sicut pꝫ de albedine ⁊ ei⁹ unitate.

¶ Alii dicūt ꝙ pfec° simpl'r ē 1a. que ē melior oī alio a se. Sed istud nimis attribuit pfectiōi simpl'r. qꝛ sequeretꝛ ꝙ nō eēt nisi una. s. deitas qꝛ h° soli sibi ɔuenit. ¶ Ideo dico ꝫm mētem doc. nři ꝙ pfec° simpl'r ē ia. que ē melior quocūqꝫ sibi incōpossibili. ¶ Hāc aūt glosam demonstratiue ɔcludo ex duab⁹ regul' euidētib⁹ ⁊ p se notis acceptis. ¶ Pria ē ista ꝙ omnis pfec° que ē in deo formal'r. est melior oī pfectione que nō est i deo formal'r. ista patet. alioquin de⁹ possꝫ itelligi melior. si i se hēet qđ sibi deficit qđ meli⁹ ē. ¶ 2a regula ē. ꝙ oēs pfectiōes simpl'r ꝗtū ē de se sūt ɔpossibiles. h° pꝫ ex ɔcessis ab oib⁹. nam deo na pfectio deficit. ġ de⁹ oēs hꝫ. h° aūt nō eēt si eēnt incōpossibiles. ¶ Ex istis arguiꝛ sic. Omne illđ qđ deo repugt ē incōpossibile pfectiōi sipl'r. ista pꝫ ex 2a regl'a. sed oē qđ ē pfec° simpl'r. ē meli⁹ q°cūqꝫ qđ deo repugt. pꝫ ex pa regl'a. ois ġ pfec° simpl'r. ē melior suo incōpossibili. Pōt alio° deduci sic. ¶ Ois pfec° que ē i deo ē melior suo incompossibili. sed ois pfectio simpl'r ē in đo. qꝛ sūt ɔpossibiles. ġ ois pfec° simpl'r ē melior quocūqꝫ sibi incōpossibili. Sed ꝫ istā descriptiōē pfectiōis simpl'r istaꝛ 4r. ¶ Pri° sic. Nā rō entis nō ē melior quocūqꝫ sibi incōpossibili. qꝛ nullū habet incompossibile. ⁊ tñ rō ētis poniꝛ cōiter pfec° simpliciter. ġ descriptio non ē bona. ¶ 2°. Rela° ē melior quocūqꝫ sibi incōpossibili. qꝛ ē compossibilis oī positio ⁊ oī pfectiōi simpl'r. ⁊ tñ ipa nō habet nisi priuatim sui p incōpossibili. Cōstat aūt ꝙ eoipo ē melior. sicut affirmatio melior negatiōe. ¶ 3° sic. sapia ē pfec° sipl'r. ⁊ tñ sibi nō ɔpetit diffi° supdicta. ¶ Constat eīm ꝙ sapia ē incōpossibilis sbe sol'. sba aūt sol' melior ē sicut ⁊ sba quelibꝫ oī accñte. ⁊ p ɔñs melior ē ipa sba sol' ipa sapiētia. ergo ꝛc

¶ 4°. Nā seqtur ꝙ sba āgeli sit pfec⁹ simplr. Ipsa eiꝫ est melior quocūqꝫ sibi incōpossibi li. qꝛ illud aut est creatum. ⁊ ꝯstat ꝙ ipsa est melior omni alio ab ea creato. uel increatuꝫ isti autem non est incōpossibilis. quia potest assumi. ¶ Ad primum dico ꝙ ratio pfectio nis simpliciter cōpetit enti. licet ⁊ nulli po/ sitiuum repugnet enti. tamen ens ꝓhibitum est sibi incompossibile. ⁊ iō ꝯstat ꝙ melior ē rō entis. est enim ens meli⁹ ente ꝓhibito ut apparet. ¶ Ad secundum dico ꝙ meliori tas dicit excessum ſm q̄ntitatem ꝟtutis. ⁊ di cit inequalitatem que etiam requirit q̄ntita/ tem. relatio autem non est q̄ta q̄ntitate ꝟtu/ tis. ⁊ ideo ipsa non potest esse melior nec pe ior quocunqꝫ alio. ¶ Ad tertium dico ꝙ li/ cet aliqua excedant alia ſm aliquas pfectio res quas habent. tamen potest esse ecōuerso excessus ſm multas alias licet non ſm ean dem. ideo recōpensatur. ¶ Ad quartum di/ co ꝙ substātia angelica non est melior quo/ cunqꝫ sibi incōpossibili formaliter. qꝛ diui nitati isto⁹ ē incōpossibil'. ⁊ tñ diuītate non ē melior. licꝫ forte sibi sit incōpossibil' supposi tal'r. ⁊ sic oīe absolutū aliud a deo. sed hoc nihil ad ꝓpositū. ¶ Sed adhuc remanēt 4°ᵉ diffi. Pria. si una pfec° ē melior alia q̄n sūt eiusdē rōis. sic sapia creata ⁊ icreata. ¶ Dico ꝙ nō ſm rōēꝫ formalē. qꝛ ubi ē eadē rō for/ mal'. ibi ſm illā rōēꝫ nō pōt eē excessus. qꝛ ex cess⁹ ut sic ē īter distīcta. quecūqꝫ aūt sunt eiusdē rōis formal' ſm illā rōēꝫ formalē sūt penit⁹ idistīcta. ⁊ p ꝯñs iter ea ut sic nō est ex cessus. ¶ Cōfirmat. qꝛ finitas ⁊ ifinitas rō nem formalē nō uariat cū sit modi intrīseci. ¶ 2°. qꝛ equalitas ē rō fūdata sup pl'a. ⁊ tñ 1ᵃ rō formal' ut sic i eis ē idistīcta. 2ᵃ diffi. si una ē melior alia ſ aliq̄d sīn. loquēdo ō istis que sunt eiusdē rōis. ¶ Dico ꝙ sic. s. ſm mo⁹ intrīsecū. nā una ē finita ⁊ aᵃ ifinita. ⁊ p ꝯñs una ē melior alia. lꝫ nō ſ rōem formalem. ¶ 3ᵃ diffi. ē si una ē melior alia q̄n sūt alti⁹ rōis. sic itellect⁹ ⁊ uoluntas. ¶ Dico ꝙ nō ſm eorū rōnes formales. Et hoc ꝓbo sic. Quādocūqꝫ aliqua sunt eiusdē rōis forma lis. quicq̄d ꝯpetit uni eo⁊ ſm rōem formalē ⁊ alti. sed uolūtas in deo ⁊ in creatura sūt eiusdem rōnis formalis. ⁊ itellect⁹ hic ⁊ ibi

simil'r. ergo si uolūtas ſm suā rōēꝫ formalē esset melior intellcu. sequeret ꝙ i deo ita eēt. quod ē fl'm. ¶ 4ᵃ diffi. si una ſm aliq̄d suā excedit aliā. ¶ Dico ꝙ nō in deo. qꝛ utrūqꝫ est ifinitū. tamē unū eo⁊ ut ifinitū pōt dicē excedere aliud ut finitū. sicut uolūtas infinita intellectū finitū. ¶ Hic tamē remanet unū dubiū satis arduū. s. utrū ois pfectio simpl'r sit melior quacūqꝫ pfectiōe ſm quid. ¶ Ad utrāqꝫ autē ptem isti⁹ dubii sūt rōes fortes. pono tñ duas. ¶ Prio ꝓbo ptē affirmatiuā sic. ¶ Quādocūqꝫ sunt duo opposita ex q°⁊ ꝯmixtiōe ⁊ icōmixtiōe causat magis ⁊ min⁹. illud qđ est uni opposito impmixt⁹ ē pfecti⁹. sed pfectio simpl'r nō includit necessario ali quā impfectiōem. pfec° autē ſm q̄d sic. g̃ ⁊c. ¶ 2°. Quādocūqꝫ aliqđ cōe ꝯpetit aliquibus duob⁹. uni simpl'r alti ſm quid. pfecti⁹ ꝯuēit ei cui ꝯuenit simpl'r q̄ ei cui ꝯuenit ſm quid. sed pfec° ꝯuenit pfectiōi simpl'r simpl'r. pfe/ ctiōni autē ſ q̄d ꝯpetit ſ q̄d. g̃ ⁊c. ¶ Ad ptē negatiuā arguo dupl'r. ¶ Prio sic. In eēn tialiter ordiatis eiusdē gn̄is posteri⁹ est pfe/ ctius. sed ordo eēntialis iueniť ubi priora dicūt pfectiōem simpl'r. sicut sba dicit pfecti onem simpl'r. nō aūt accn̄s qđ est posterius. simil'r spūs dicit pfectiōem simpl'r. nō autē āgel⁹ q̄ ē posterior. g̃ nō ois pfectio simpl'r ē pfectior pfectiōe ſ q̄d. cū illa posteriora sint pfectiora. ⁊ tñ pfectiōes ſ q̄d. ¶ 2° ad eādē ptem arguiť sic. Quecūqꝫ sunt de p̄dicamē to sbe. excedūt illa que sunt alio⁊ gene⁊. nā iter p̄dicamēta est essentialis ordo. ⁊ p̄dica/ mētum sbe ē pfecti⁹ oibus accidētib⁹ alio⁊ gene⁊. sed aliqua ō gn̄e sbe nō sūt pfcōnes simpl'r. aliqua de aliis gn̄ibus sunt pfecti/ ones simpl'r. sicut sunt sapia ⁊ iustitia ⁊ hu/ iusmodi. ergo pfectiōes simpl'r nō sunt pfe/ ctiores aliis. ¶ Dico ergo q̄ntum ad hoc ꝙ utraqꝫ argumēta habēt intentum. Ad q°⁊ euidentiam dico ꝙ pfectiones simpl'r ex suis rōnibus formalib⁹ non excedūt illud qđ nō dicit pfectiōem simpl'r. sicut ꝓbāt ultia ar/ gumenta. abstrahūt eīm rō formal' pfectio nis ab illo excessu siue defectu. ſm autem modos intrinsecos ꝯñtes ꝯuenit. ꝙ alique sint pfectiōes simpl'r alias excedētes. alique non. Est eīm aliqua pfectio simpliciť que

simpliciter est cū infinitate sicut deitas. & illa oēm aliā pfectiōem ƀ quid excedit. eo q pfectiōes ƀ quid sunt semp cū finitate. infinitū autē in pfectiōe excedit finitū. sunt autē alie pfectiōes simpl'r que ex rōe earū formali nō determināt sibi nec hunc modū nec illum. sed ɔpatiūtur se cū quolibȝ istorum modoꝝ. & ideo stant cū q̄tūcunqȝ perfecto. uel q̄tumcunqȝ modico pfecto. & ex hoc ꝓuenit q aliquę pfectiōes simpl'r interdū alias excedūt. sic quādo sūt cū infinitate interdū alias nō excedūt. quādo aliū modum intrīsecū habēt ut patet. ¶ Sed adhuc remanet difficultas. quō saluabitur q pfectio simpl'r sit melior quocūqȝ sibi incompossibili ¶ Propter hoc addit doctor ad expōnem illius diffinitiōem pfectiōis simpliciter supdicte. q illud qd̄ est meli⁹ quocunqȝ sibi incōpossibili in quocūqȝ supposito. nō ɔsiderata tamē hac natura uel illa. illud est pfec° simpl'r ¶ Hoc aūt potest sic declarari q pfectio simpl'r est melior quocunqȝ sibi incōpossibili. nō ex rōne formali. sed qꝛ nata ē habere modū īfinitatis. & ille mod⁹ repugnat ei quod non est pfectio simpl'r. qꝛ nullū tale pōt eē formaliter infinitū. & ideo pfectio simpl'r melior ē tali. ¶ Quātum ad 2ᵐ est uidendum que sunt ꝓprietates pfectiōis simpl'r. ¶ Dico q 4ᵒʳ sunt ꝓprietates pfectiōis simpl'r ¶ Prīa q omnis pfectio ē cōicabilis ¶ 2ᵃ q alteri cōpossibilis. ita. s. q est omni alii pfectiōi cōpossibilis ¶ 3ᵃ q habent integritatem. ¶ 4ᵃ q habent idēntitatem. ¶ Prima q sit cōicabilis ꝓbatur sic. Omne illud cui nō repugnat īfinitas est ad minus in tribus supposītis. & p ɔ̄ns eis cōicabile. ex hᵒ eīm natura diuia dicitur cōicabilis trib⁹ suppositis. quia est simpl'r infinita & illimitata. sed omnis pfectio simpl'r est nata esse infinita. ergo &c. ¶ 2ᵃ scilȝ q sit ɔpossibiles ꝓbatur sic. ꝑmo ex cōi dicto q mala sunt icōpossibilia. sicut parȝ ƌ extremis uitiis in quoꝝ medio consistit uirtus. uirtutes autem dicūtur cōpossibiles ¶ Probo aūt rōne sic. Impossibile est suppositum esse pfectissimū nisi habeat in se oēm pfcōnes simpl'r. sed si una esset altri incōpossibil'.

impossibile ē unū suppōm oēs habēre. & p ɔ̄ns nullū unū suppositū eēt pfectissimum. qd̄ est fl'm ꝓpter diuia supposita ¶ 3ᵃ. s. q habeāt itegritatem ꝓbaꝛ. qꝛ quod caret aliqua pfectiōe simpl'r. nō est pfectū simpliciter. qꝛ sibi deficit una pfectio simpl'r. & ut sic non ē integral'r pfectū. si ergo oēs in eodē sint. itegritatē habebūt ¶ 4ᵃ. s. q habeāt idētitatē. uel sint nata hēe ꝓbaꝛ sic. qꝛ de aptitudie itelligūtur oēs 1ᵉ ꝓpetates hoc mq̄ pȝ. qꝛ q̄cq̄d ē aptūnatū eē in una ꝑsona diuia. natū est hēe idētitatē. sed oēs pfectiōes simpl'r sūt huiusmodi. ergo &c. ¶ Sed ɔ̄ ista arguiꝛ 4ᵒʳ ¶ Prīo ɔ̄ pmam. Nō est de se hoc nō est cōicabile. sȝ deitas ē de se hec. g̃ &c. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ ¶ Opposita sūt incōpossibilia. sed aliquę pfectiones simpl'r sūt opposita. g̃ &c. ꝓbo miorē Ens ē pfectio simpl'r & diuidiꝛ multis modis & p dr̄as oppositas. & p ɔ̄ns ille nō sūt ɔpossibiles ¶ Cōtra 3ᵃᵐ. Nam ī quocūqȝ ē integritas ibi ē tōlitas. sed ubi infinitas ibi ñ ē tōlitas. g̃ ubi ē ifinitas ibi ñ ē itegritas. ¶ Cōtra 4ᵃᵐ. Quādocūqȝ aliqᵃ opposita ɔueniūt aliqb⁹. nulli eoꝝ ē eis ꝓpriuȝ. sed distictio & idētitas sunt huiusmodi respectu pfectionū simpl'r. g̃ &c. ¶ Ad pmuȝ pȝ. Nā aliq̄d eē cōicabile pōt itelligi dupliciter. uel plib⁹ indiuiduis. uel pl'ib⁹ suppositis. primo° pcedit īstātia. sed 2ᵒ itelligiē ꝓprietas. ¶ Ad 2ᵐ nego minorēȝ. Nam nulle pfectiōes simpl'r sūt opposite. qñ autem ēs diuidiꝛ p duas dr̄as oppositas. nō opȝ q utraqȝ sit pfec° simpl'r. sed sufficit immo ē necesse q alt̄a sola. sicut pȝ in diuisione sbe p corporeū & incorporeū. incorporeū dicit pfectiōem simpl'r. corporeū autem non. non ergo ē necesse si diuisum dicat pfectiōem simpl'r q utrūqȝ diuidens dicat. immo forte nō ē simpl'r necesse de altero tātum. Et si dicas. ponaꝛ q pfectio diuidatur in pfectiōes. ¶ Dico q si diuisio sit p opposita hoc ē impossibile. tñ si fiat diuisio alio° q̃ p opposita. sicut sepe fit licȝ nō ꝓprie. tūc instātia nō ualet ¶ Ad 3ᵐ dico q accipiendo ꝓprie integritate ibi non est. s. ut appropatur toti. sed metha forice accipiendo ꝓ collectiōe omnium pfectionū. hoc nō est

inco͂uenie͂s q͡ talis integritas ponatur sine totalitate. ¶ Ad 4m dico q͡ identitas que͂ assignata e͂ p͂ ꝓprietate pfectionu͂ simpl'r no͂ debet itelligi in actu. sicut nec alie ꝓpe/tates assignate. sed sufficit q͡ hoc sit i pote͂tia. unde sunt nate esse idem ¶ Sed hic oritur diffi. ¶ Pria. quia uidet q͡ aliq͂d suppositu͂ poterit e͂e pfectissimu͂ etia͂ amota una pfectione. q2 p infinitate͂ dicit pfectissi/mum iter oia. sed amota pfectio͂e. s. itellc͂u mane͂te uolu͂tate. adhuc po͂t remanere infinitum. ergo ꝛc ¶ 2a. q2 sicut ꝓpriu͂ suppositu͂ non e͂ pfectissimu͂ nisi icludat omne͂ pfectio͂em. ita essentia non erit pfectissima nisi s͂m sua͂ ro͂em formale͂ oe͂m pfectionem simpl'r icludat. ¶ Ad p͂mum dico q͡ e͂e pfectissimu͂ po͂t dupl'r itelligi. uel itensiue. uel extе͂siue. p͂mo° dico q͡ habe͂s unica͂ pfectione͂m q͂tu͂ ad pfectio͂es simpl'r q͂dditatiuas e͂e͂t pfectissimu͂ iter oia itensiue. Si aũt 2° salz exte͂siue no͂ sic. q1 ad h° q͡ sit isto° pfe/ctissimu͂. req͂ritur q͡ nulla pfectio sibi deficiat. ¶ Ad 2m dico q͡ e͂e pfectu͂ dicit dupl'r. uno° q͂dditatie. ꝛ isto° nec suppositu͂ est pfe/ctissimu͂ nec essentia. accipie͂do semp pfectissimu͂ exte͂siue. q2 multe pfectio͂es sunt que no͂ sunt de q͂dditate suppositi. sicut nec de q͂dditate essentie ¶ Alio° dicit aliquid pfe/ctissimu͂ denomiatiue. ꝛ isto° ta͂ essentia q͂ suppositu͂ sunt pfectissima. q2 sibi ois pfec° inest aliquo°. uel p͂mo° uel 2° ¶ Si dicas q͂ essentia no͂ erit pfectissima ut p͂scindit ab aliis. ꝛ p ꝯn͂s nec ifinita ¶ Dico q͡ inten/siue accipie͂do e͂ pfectissima. t͂n exte͂siue non e͂ inco͂ueniens negare. Sed q͂tu͂ ad p͂mam ꝓprietate͂ que dicta e͂ de co͂itate. itelligendu͂ e͂. q͡ aliqua su͂t que co͂icant ad intra tantu͂. sicut deitas. Aliqua t͂m ad ext͂. sicut g͂natio que creaturis co͂icatur. no͂ t͂n aliis psonis. Alia au͂t sunt que co͂icant ad ext͂ ꝛ ad intra. sicut pfectio͂es simpl'r. uelut sapia ꝛ huiusmodi. Alia que nec ad ext͂ nec ad intra. sic g͂natio diuina ut de se patet ¶ 3° articul° est. q͂uo possunt iuestigari pfectio͂es simpliciter ¶ Dico q͡ 4°r modis. s. p uia͂ distio͂nis. p uiam diffinitio͂is. p uia͂ de͂mo͂stratio͂is p uiam ordis. po͂t etiam addi uia ꝯpossibilitatis. Per uia͂ distio͂is sic. In coordinatio͂e

pictagoricoꝝ p͂mo ethicoꝝ. s͂p unu͂ dide͂riu͂ ens po͂ebat ad dextera͂. ꝛ aliud ad sinistra͂. ad dextera͂ aute͂ ponebat pfectiora. s͂m au͂t doctore͂ nostru͂ quecu͂q3 ponu͂tur ad dexteram sunt pfectio͂es simpl'r. uel no͂ su͂t impfectiones. sicut s͂ba. sp͂us. absolutu͂. isinitas ꝛ sic de aliis. oia talia dicu͂t pfectio͂em sim/pliciter ¶ Per uiam aute͂ diffinitionis sic. Quu͂docu͂q3 e͂ aliq͂ diffinitio alicui° que dicit pfectio͂e3 simpl'r q͂tu͂ ad qua͂lib3 eius pte͂. diffinitu͂ dicit pfectio͂em simpl'r. si X° aliqua diffinitio icludat aliquas ptes quarum una dicat pfectio͂em. alia impfectio͂e3 uel no͂ pfectio͂em. totu͂ no͂ dicit pfectio͂e3. q2 ad ꝯstitue͂dum totu͂ oe͂s ptes su͂t necessarie. ad destrue͂du3 aute͂ sufficit destructio alic° ptis ¶ Exm p͂mi. diffini° s͂be e͂. q͡ e͂ ens p se. utru͂q3 istoꝝ dicit pfectio͂em. ꝛ e͂s ꝛ p se. et ideo totu͂ diffinitu͂ sicut s͂ba erit pfec° sim/pliciter ¶ Exm 2°. diffini° corporis e͂. q͡ est s͂ba corporea. lic3 q͂tu͂ ad p͂ma͂ pte͂m. s. q͡ sit s͂ba dicat pfectio͂em. tame͂ q2 reliqua pars utpote corporeu͂ no͂ dicit pfectio͂em. hinc e͂ q͡ nec totu͂ dicat pfectio͂e3 ꝓpter ro͂e3 dca͂3. ¶ Per uia͂ demo͂stratio͂is sic ¶ Qn͂cu͂q3 e͂ aliq͂d s͂biectu͂ de quo e͂ demo͂strabil' aliq͂ impfec°. illud no͂ dicit pfectionem simpl'r. ꝓpo͂ hec p3 ex p͂cede͂ti. qua͂docu͂q3 eni͂ hnt ea͂dem diffinitio͂em. de eis eade͂ demo͂strat. ꝛ sic ubicu͂q3 esset diffinitio illa eade͂ imp/fectio ꝯsequeret. cu͂ ergo i deo ex p͂cedenti articulo sint oe͂s pfectio͂es simpl'r q͂tu3 ad eaꝝ diffinitio͂es. ut iferi° meli° declarabit demo͂stretur eade͂ ipfec°. q͂d est fl3. Si q͂ aliqua impfec° ꝯpetit pfectio͂i simpl'r. hoc no͂ erit p se. sed solu͂ p accn͂s. hoc au͂t q͂d ꝯueit alicui p accn͂s. no͂ po͂t de eo demonstrari. cu͂ sibi no͂ repugnet sine eo iueniri. si q͂ omne q͂d demo͂strat de a. e͂ pfectio simpl'r. necessario a. erit pfectio simpl'r ¶ Per uiam au͂t ordis sic. Qua͂docu͂q3 aliq͂ sunt e͂e͂ntial'r ordiata. si p͂us no͂ dicat pfectio͂em simpliciter neq3 posteri°. q2 da oppo͂m q͡ posteri° dicat pfectio͂em simpl'r ꝛ non p͂us. cu͂ cuilib3 pfectioni simpl'r ꝯueniat sine oi impfc͂one e͂e͂. sequeret q͡ posteri° i e͂e͂ntial'r ordinatis poss. t e͂e sine p͂ori ¶ Po͂t au͂t ad ista addi uia ꝯpossibilitatis sic. Dic illa pfec° que e͂

cōpossibilitatis omni pfectioni ēst pfectio
simplr. cū omnia simplr bona habeāt com
possibilitatē ḃm Dyo. de diuis noib⁹ 4ᵒ. ꝛ
ideo sapiā nostra ē pfec° simplr. q̄z ē ꝯpos/
sibilis omni altri pfectiōi. nō autē aīa nr̄a
q̄z aīa nostra non ē ꝯpossibilis deitati. si ḡ
iueniat pfec° ꝙ alicui pfectioni simpliciter
repugnet, non ē pfec° simplr. ¶ Sed ꝯtra
hec instat 4ᵒʳ. Primo contra pᵐum. Ens
diuiditur p idē ꝛ diuersum quoꝝ neutrū di
cit pfectiōem simplr. ergo diuisiōis uia non
est sufficiēs. ¶ Cōtra 2ᵐ. Omne qd̄ habꝫ
diffiniciōem est ꝯpositum. sed ꝯpositū dicit
impfectiōem. ergo uia diffinitionis ¶ Cō
tra 3ᵐ ¶ Nō ē natū inherē non est pfectio
simplr. q̄z inherere dicit impfectiōem, sed
sapia ē nata inherē. ergo ꝛc̄. ¶ Maior pꝫ ex
uia demōstatiōis. Minor apparꝫ i cratura.
Cōtra 4ᵐ de ordīe. certū ē ꝙ acꝰ itelligēdi
ē posterior actu imaginadi. ꝛ ipꝫ necessario
psupponit. qui tñ acꝰ imaginādi nō est pfe
ctio simplr. ¶ Ad pᵐum dico ꝙ ēs diuidit
duplr. uno° p dīas oppositas. ꝛ tūc tēpo/
ris semp alt̄a dicit pfectiōem simplr. sicut
qñ diuidit p absolutū ꝛ respectiū. Alio° di
uiditur p passiōes disiūctas. ꝛ tūc nō ē ne/
cesse. Sic ē in ꝓposito de eodē ꝛ diuerso.
¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ pfectiōes simplr nō sūt ꝓ pe
diffinibiles. in largo° accipiēdo diffinitio/
nem. sicut diffinitiōes sunt possibiles i trā
scendētibꝰ bene sunt diffinibiles. nec tales
diffinitiōes arguūt ꝯpōem. ¶ Ad 3ᵐ dico
ꝙ si inherē ꝯsequeret necessario rōem for/
malē sapie. tūc bñ ꝯcludēt instātia. sed non
sic. licꝫ eīm ipsa insit. tñ hoc nō ē rōne sui. sꝫ
rōne accñtis cui in creaturis ꝯiuncta est.
¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ acꝰ imaginādi nō ē pᵒr
ordīe eēntiali actu itelligēdi. sed hoc ē pro
statu isto ꝛ nō ē ex natā istoꝝ actuū. q̄z sic
pꝫ. in aīa sepata ē acꝰ itelligendi sine actu
imaginādi. ¶ Sed que sunt illa que dicūt
pfectiōem simplr ¶ Ad istiꝰ dubii solutio/
nem pono 4ᵒʳ regulas p quas ꝯgnosci pñt
pfectiōes simplr ¶ Pria est hec, ꝙ nᵃ pfec°
q̇dditatiua dicit pfectionem simplr. Uoco
autē pfectiōem q̇dditatiuam pfectiōeꝫ arta/
tam i pecificam de gñe sbe. nec etiā ō qᵒcūqꝫ
alio gñe. accipiēdo ꝓprie illa que p se sunt i
gñe. hāc pbo. q̄z iter illas spēs nat̄a ange
lica tenet pᵐmum ḡdum. ipsa autē nō ē pfec°
simplr. ¶ Si dicas. sapiā est de gñe qualita
tis. ꝛ tñ ē pfec° simplr. ¶ Dico ꝙ sapia que
est pfec° simplr non ē p se in gñe. sed p eāꝫ
circūloq̄mur aliq̄d in gñe ¶ 2ᵃ regula est
ista. ꝙ nulla pfec° in creaturis si nō iueniat
i deo ē pfec° simplr. sicut est fides ꝛ spes et
huiusmodi. ꝛ gnālr ois pfectio cui repugt̄
ifinitas repugt ei eē pfcōnem simplr.
¶ 3ᵃ reglā ē. Quecūqꝫ sunt in deo nisi sint
cōia tribꝰ nō sūt pfectiōes simplr. alioquin
una psona careret una pfectiōe simplr quā
alia haberet. ꝛ sic nō esset psona pfectissiā.
ut patꝫ supᵃ. ¶ 4ᵃ reglā ē. ꝙ etiāꝫ iᵃ que
sunt cōia tribꝰ nisi pcedāt rōnes originis
nō sunt pfectiōes simplr. sicut sunt relati/
ones cōes. ¶ Ex istis iduco unū correlariū.
ꝙ dictū magri Thome anglici est uerꝫ. s. ꝙ
scīa uisiōis nō est pfectio simplr. q̄z ut sic
ēminat ad ex. licꝫ eīm esse absolutū in deo
dicat pfectiōem simplr. tñ respectus non.
Scīa aūt uisiōis addit sup absolutū scīētie
respectū. ꝛ sicut dictū ē de scīa uisionis. ita
pōt dici de oī qd̄ ē cōe tribꝰ. qd̄ seq̄t psonas
ꝛ respicit aliq̄d ad ex. sicut iusticia. miseri/
cordia. ꝛ oīa talia que sunt ad creaturam.
¶ Sciendum aūt ē ad euidētiā pdcoꝝ ꝙ que/
dam sūt i creaturis que impfectiōem q̇ddi
tatiue includūt ꝛ pᵐmo° dicūi p se. sicut ce/
citas que ē puatio. Alique aūt sūt que in
2ᵒᵒ. sicut hūanitas. ꝛ simplr quelibꝫ species
cuiuscūqꝫ gñis. q̄z de ipsis pōt demōstrari
creabilitas uel finitas ꝛ huiusmodi, in oi
bus eīm creaturis que nō sūt pfec° simplr
isto° icludit pfec° ¶ Alia sūt que p accidens
solū. sicut sapia i creaturis. cui ex ꝯiūctione
sui cū aᵒ ꝯuēit iherē ꝛ talia ¶ Alia sunt que
nullo°. sicut deitas. sola aūt ista de 4ᵒᵒ ꝛ 1ᵃ
de 3ᵃ tñ dicūt pfectiōem simplr. q̄z nō con
uenit eis impfectio nisi p accidēs ¶ 4ᵒ ar
ticulꝰ ē unde quot sūt ḡdꝰ pfectionū simpli
citer. Et q̄tū ad hoc dico ꝙ 4ᵒʳ sunt ḡdus
huiusmodi pfectionū ¶ Primꝰ est gradus
trāscendētiū ꝛ cōissimaꝝ passionuꝫ. sic rō
entis ꝛ passionū eiꝰ. q̄z q̄cq̄d ꝯuēit pfcōni
simplr est perfectio simplr. ¶ 2ᵒ ḡdus est
trāscendētium sbalternoꝝ. sicut est ratio

absoluti que ĩõ dicit trãscendens. qꝛ supra p̃dicamẽta. ⁊ subaltna q̃ est sub rõe entis ¶ Tertius est generũ gñalissimoꝝ. sicut est rõ sbe ⁊ omniũ p̃ssionũ eius ¶ Quartus ẽ quasi subaltnoꝝ int gñalissimũ ⁊ spãlissimũ. sicut est rõ spũs que ẽ ĩfra sbãz ⁊ supra spẽs spãlissimas. ¶ Sꝫ p̃ hoc instatur quadrupl'r. Pmo cõtra p̃m̃ de ente quia qd includit in oibus quãtũcũqꝫ ĩperfectis nõ est pfectiõ simpl'r. huiusmodi est ens ¶ 2° rõ absoluti ĩ quocũqꝫ ĩfimo triũ generũ repit. g nõ dicit ipfectiõez. ¶ Terno qꝛ nullũ gen⁹ ẽ ĩ deo. sꝫ pfectiões sunt in deo. g nulla pfectio simpliciter ẽ genus ¶ Quarto a quocũqꝫ remouet gñalissim̃ ⁊ subaltnũ. sꝫ a deo remouet generalissim̃ ergo ⁊c. ¶ Ad p̃mũ dico q rationez entis formal'r accipiẽdo, non ꝯuenit esse n:c meliorẽ nec peiorẽ. quia talia dicũt excessum qui nulli rõi formali ꝯpetit. sꝫ hoc tantũ ẽ ratione modi. s. finitatis ul' infinitatis. q ergo rõ entis excedat uel nõ. hoc ẽ q̃a ipsa ꝯpranata est esse sub hoc. s. infinitate. uel sub illo. s. finitate. non exigit aũt plus ad rõez pfcõis simpl'r nisi q posset eẽ ĩfinita quãtũcũqꝫ ei ñ repugnat finitas ¶ Similit' dicẽdũz ad secũdũ de absoluto ⁊ ul'r de oĩ alio trãscẽdente. ¶ Ad tertiũ dico q substãtia que ẽ pfectio simpl'r nõ ẽ gen⁹ ⁊ silit' spũs ut ẽ pfectio simpl'r nõ est sub genẽ. sꝫ tñ illa dicitur gña ⁊ subaltna. q̃a p illa circũloquimur ⁊ gña ⁊ illa que subalternatim ponũt sub gnẽ. ⁊ isto mõ sunt in deo ⁊ nõ alio. ¶ Per idem ad quartuz quia spũs ut est ĩ gnẽ substãne nõ est simplicit' pfctõ nec est in deo. sꝫ spũs p quem circũloq̃mur illud de gnẽ substãne illud ẽ in deo ¶ Ad euidentiã aũt eoꝝ que dicta sunt in articulo notanda sunt quattuor ¶ Pri͂m q oẽs pfectiones simpl'r que deo attribuũtur sunt trãscendẽtes uel eo mõ quo ens. uel eo mõ quo absolutũ uel spiritus. p aliquas tñ de istis circuloquimur aliq̃ua que sunt in genẽ. sicut p spũalitatẽ ac sapientiã ⁊ talia. p aliquas aũt nõ. sicut p ens nec p passiones eius ¶ 2° notandũ est q deitas ⁊ omnes per se passiones ei⁹ cuiusmodi sunt infinitas eternitas necessitas ⁊ talis nullo predictoꝝ modoꝝ quattuor se habent. nec in aliquo illoꝝ graduum ponũt. q̃a in illis gradibus nõ ponũt nisi pfectiones que ꝯiter ꝯueniũt deo ⁊ creature. ista aũt sunt ꝓpria soli deo. Uñ ex hoc cogimur ponere quitũ ordinẽ pfectionum simpl'r que. s. se hñt ad modum spẽi specialissime. sicut eñ humanitas se habet ad hoiem sic deitas ad deum. ⁊ sicut risibilitas sic infinitas eternitas ⁊ t'ia. ille aũt gradus nõ inuenit in creaturis eo q null'a spẽs cuiuscũqꝫ generis est que pfectionez simpliciter dicat. licet aliquas spẽs circũloquimur p pfectiones simpl'r. tñ illa per que fit circũlocutio nõ sunt spẽs sed transcendentia sicut in secũdo gradu supradicto. Si dicat q nulla hecceitas diuina ĩ nullo istoꝝ quinqꝫ graduũ est. Dico q si sit pfectio simpliciter nõ est incõueniẽs sextũ gradũz dare qui se habeat per moduz indiuidui. sicut quitus p modũ speciei. sꝫ nec iste in creaturis repitur ¶ Tertio notandũ est q omne illud quod ĩcluditur in aliqua pfectione simpliciter. est pfectio simpliciter qꝛ si aliqua nõ pfectio includeretur tunc totũ nõ esset pfectio simpl'r. saltẽ rõe illi⁹ ptis ¶ Quarto notãdũ ẽ q non oẽ illud in quo includitur pfectio simpliciter est pfectio simpl'r. quia sic oẽs spẽs ⁊ oĩa gña essent pfectiones simpliciter. cũ ratõ entis in omnibus includatur que ẽ pfectio simpliciter. nõ tamẽ est certũ si illa inclusio ẽ q̃dditatiua. ¶ Quint⁹ articulus est undẽ qui sunt ordines perfectionuz simpliciter ⁊ quot. ¶ Et quãtũ ad hoc sciendũ ẽ q aliquãdo inuenitur q omnia tam superiora q̃ inferiora dicũt pfectionẽ simpliciter. sicut in deo rõ substantie spũs ⁊ deitatis ⁊ hecceitatis. ita q omĩa accipiendo ab indiuiduo usqꝫ ad transcendẽs. dicũt pfectiõem simpliciter. aliquãdo tñ inuenitur q superiora dicũt pfectionem simpliciter nõ tñ inferiora. sicut est in substantie. nam humanitas non dicit pfectionem simpliciter ⁊ tñ substantia dicit. simil'r angelus nõ dicit. ⁊ tñ spũs ⁊ substãtiã dicũt pfectionem simpliciter. aliquãdo inferiora ⁊ tñ nõ supiora. sicut sapiẽtia que dicit perfectionem

simplr̄ ⁊ tñ qualitas i cui⁹ gene collocat nullā dicit pfectionē simplr̄. certū ē ꝙ nec qualitas nec talia inueniunt in deo que tñ reperirentur in eo si dicēnt pfectiōes sim/pliciter cū hēat oēs ut patet ex p̄cedentib⁹ ¶ Sed ꝯ instat 4ᵒʳ ¶ Primo ꝯ p̄ᵐ. nā uidet ꝙ hecceitas ꝓprietatis ita dicat pfectionem simplr̄ sicut hecceitas eēntie ¶ 2ᵒ ꝙ rō en/tis dicit de rl'one. s3 rō entis dicit pfectiōez simplr̄. g̃ ⁊ rō rl'onis dicit sil'r. ¶ Tertio quia qñ alterum de altero p̄dicat. quicquid dicit de p̄dicato dicit de sbiecto. sed pfectiō simplr̄ p̄dicat de sba. ergo ⁊ de hoie ul' cor pore. cū sba dicat ⁊ p̄dicet de eis ¶ Quarᵒ quicquid repugnat superiori ⁊ inferiori. Cōfirmatur q2 quicqd pfectōis ꝯuenit su/periori ⁊ iferiori ¶ Ad priᵐ dico ꝙ sicut essentia dicit pfectōem. nō tñ ꝓprietas sic hecceitas essentie. nō tñ hecceitas ꝓprietatis ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ licet rō aīalis dicat de ho mine. non tñ illud qd̄ ꝯuenit aīali. s. ratio generis. Eodem mō dico ꝙ licet rō entis cō ueniat relationi nō tñ rō pfectionis simplr̄ forte. n. illa est 2ᵃ itentio ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ ꝓpter illud quod tangitur in 3ᵒ ⁊ i 4ᵒ ⁊ in ꝯfirmatōe. oꝫ ponē de necessitate ꝙ i oīb⁹ istis pfectōibus simplr̄ que dicūtur ēe in gnē. ꝙ hēant diuersas rōnes unā trāscen/dente aliā in genē. ita ꝙ illi trāscendēti rōi accipiēdū ꝙ sit cū illa l3 nō ꝯuerso ¶ Exᵐ sba que ē p̄dicatū. illa necessario est ꝯiūcta cuidā rōni formali que ꝓprie uocatur sba ⁊ p istud illud nomē qd̄ pri⁹ ꝯuenit isti rōi formali. circūloqmur istā rōem formalez que ꝓprie ⁊ directe est p̄dicatū sic de oīb⁹ aliis. Per hoc patꝫ ad 4ᵐ ⁊ ad ꝯfirmatōꝫ ¶ Sextus articulus est uidē. utrū omnis pfectio simplr̄ hēat ꝯceptū simplr̄ simplicē in se ex parte rei. nā de ꝯceptu in aīa nullā fatio difficul- sed de ipsa quidditate ꝯcep ta utrū sit simplr̄ simplex ¶ Dicit unus doc. ꝙ in uniuerso nō est iuenire aliquod simplr̄ simplex i rerū natura. q2 oē qd̄ est pōt resolui ⁊ p ꝯsequēs nihil oīo simplex ¶ Cōtra in oi resolutōe oꝫ ꝓcedē in infi nitū uel deueire ad aliqd indiuisibile. sed in diffinitōe ē resolutio p rōnes formales ergo i eis uel erit ꝓcessus i infinitū. qd̄ est icōueniēs i rōibus formalib⁹. ⁊ potissime q2 ordo eēntialis est inter eas. g̃ erit deue/nire ad aliquā unā formalē nō amplius resolubilē. Illam aūt uoco simplr̄ simpli cem. istā ergo tāquā euidentē supponēdo ꝙ. s. sit dare. qdditates simplr̄ simplices. Et pono duas ꝯclusiones ¶ Prima ē ista ꝙ ois pfectio simplr̄ ē ita simplex ꝙ nll'o mō ꝯponit ex aliquo i qbus possꝫ resolui Hanc ꝓbo sic. omne illud qd̄ est ꝯpositūꝫ ex aliqb⁹ incōpu͂tū tale. icludit ipfectionē in pri⁹ mō uel saltim in 2ᵒ. q2. s. iportat cōpo sitionē. s3 nulla pfectio simplr̄ ut superi⁹ ońsum est icludit ipfectionez. nec prio nec 2ᵒ mō p se. g̃ ⁊c ¶ Cōfirmat quia omne non simplr̄ simplex. hēt partes eēntiales i quas resolui pōt. Tūc sic. nullū habēs par tes essentiales pōt esse infinitū. s3 ois per fectio simplr̄ ut supra patuit pōt ēe infini ta. ergo nulla pfectio simplr̄ icludit ptes essentiales. ¶ S3 ꝯ cōclusionem istatur 4ᵒʳ ¶ Primo naꝫ sba est pfectio simplr̄. ⁊ tñ rō sua diffinitiua est resolubilis i ens ⁊ in p se. est. n. sba ens p se. ergo ⁊c ¶ 2ᵒ nam diffinitio spūs est substātia icorporea. hic autē ponūtur due rōes. g̃ spūs illas inclu debat ¶ Certio q2 rō entis sbe ⁊ spūs in/cludūtur i diuina essentia. ⁊ p ꝯsequēs re/soluitur in illa cū tñ sit pfectio simpliciter ¶ Quarto quia rō sapiē ⁊ sciētie in crea/turis uidet resolui i gnā ⁊ in spēs. ⁊ si nō in illa saltē hec dicuntur de illis uere ꝙ. s. sunt ꝟtutes itellectuales. hic aūt multe ra tiones exprimūtur g̃ ¶ Ad p̄mūꝫ dico ꝙ arᵐ esset demōstratio. si ens includeretur qdditatiue sicut pars eēntialis in rōe sbe s3 hoc ego nego. Dico ergo ꝙ ens dicit de sba nō sicut genus de spē. s3 sicut gen⁹ de differētia ut supra dictū est ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ diffinitio spūs que est p genus ⁊ dīas est spūs que est in genē. ⁊ nō spūs trāscen/dētis qui est pfectio simplr̄. licet tñ ad no tificationē uni⁹ sequat aliquo mō notifi/catio alterius ¶ Ad 3ᵐ dico sicut sepe isto anno dictū est ꝙ. illa nō dicūtur de essēntia diuina sicut partes eius eēntiales ul' gen⁹ de spetie. s3 sicut genus de dīa. uel saltim dīa subaltnās de subaltnata. ¶ Ad 4ᵐ

dico ꝙ sapia ⁊ scia ut sunt pfectiones sim
plicit. ꝭm istā rōnē nō sunt i gene. ⁊ p ꝯñs i
gen⁹ ⁊ dīam nō resoluūtur. nec etiā Ꝟbus
intellectualis dicit sicut gen⁹ de spē. ſʒ sic
genus de dīa. ¶ Secūda ꝯclusio est ꝙ oīs
pfectio simpl'r est ita simplex ꝙ nulli alti
ē ꝯponibil'. qꝛ nulla pfectō simpl'r icludit
in 2° mō aliquā ipfectionē. quia ubicūqꝫ
eaꝫ ꝯsequeret ⁊ sic i deo. ſʒ ꝯpōibilitas iclu
dit ipfectōnē. Est aūt ꝯponibilitas passio
ꝯpōibilis. ḡ nulla pfectio simpl'r est alteri
ꝯpōibilis ul' alicui. ¶ Cōfirmat quia si a
liqua pfectio simpl'r ꝯpōibilis esset. cū rō
cuiuslibꝫ pfectōis simpl'r sit in deo. aliq̇d
in deo ēet ꝯpoibile. ¶ Sꝫ ꝯ hanc ꝯclusionē
instat 4'. ¶ Pri⁹ sic iō pfectō sim⁹ nō esset
ꝯpōibilis quia ꝯpōibitas dicit ipfectionēꝫ
eodemmō pfectio simpl'r nō est creabilis
quia creabilitas eodēmō includit ipfctōꝫ
¶ 2° sic qō est in potentia receptiua re/
spectu alicui⁹ forme ē ꝯponibile cū ea. ſʒ in
tellectus possibilis ē i potētia receptiua re
spectu actus intelligēdi. ḡ est ꝯpōibilis cū
eo. ⁊ tñ utrūqꝫ ē pfectō simpl'r ¶ Tertio
oīs forma que aptanata est inhere. est ꝯpo
nibilis cū illo cui inherē pōt. ſʒ sapiā ⁊ sci
entia ⁊ taliā huiusmodi sūt. ista. n. inherē
habēt illis sbiectis in q̇bus sunt. ergo ⁊c
¶ Quarto sic. oē qō est in creaturis uel ē
ꝯpōsituꝫ uel ꝯpōibile cū nihil sit sim⁹ i cre
atura ꝙ sit ita simplex quin habeat alteꝫ
istoꝝ duoꝝ. sed multe pfectiones simpl'r
sūt in creaturis. ḡ ⁊c ¶ Ad pri^m dico ꝙ p
fectio simpl'r ꝭm suā rōnem formalē nō ē
creabilis pluſq̄ ꝯpōibilis. ſʒ solum sibi ad
uenit ex adiūctō. Ex^m. sapia. n. ingētū sa/
pientia nō est creabilis qꝛ tūc oīs sapiā ēet
creabilis. ⁊ p ꝯñs diuina. ꝯpetit tñ pfectōi
simpl'r ꝙ sit creabilis. nō in primo modo
nec in 2°. ſʒ p accidēs ⁊ ex ꝯiunctiōe sui ad
aliud utpote q̇a limitata qō sibi cōuenit p
accidens. ¶ Ad 2^m dico ꝙ oꝫ ponere ꝭm p
dicta in intellectu ⁊ actu itelligendi duas
rōnes formales. unā trāscēdentē que est p
fectio simpl'r. ⁊ ꝭm quā sibi nō ꝯuenit reci
pi nec ꝯponi cū aliquo. ¶ Aliā aūt oꝫ ponē
rōnem formalē i intellectu p quā ponitur
in genē determinato. ⁊ ꝭm quā sibi conuenit
ꝯpossibilitas ⁊ receptio. ⁊ ista nō ē pfectio
simpl'r. ¶ Ad 3^m dico eodē mō. nam sapia
ꝭm illā rōnem formalē que est sapia ut est
pfectio simpl'r nō ꝯuenit inherē. Si autē
sibi ꝯueniat. hoc ē p accidēs ppter qualita
teꝫ cui accidētalit ē ꝯiūcta. ¶ Ad 4^m dico
ꝙ nō est aliquid in creatura quin sit ꝯposi
tum uel ꝯponibile. uel' ex se uel adiūctō. ſʒ
ergo pfectio simpl'r sit ꝯponibilis non tñ
p se. ſʒ rōe illius cui adiūgitur p accidens.
¶ Sed quō possint esse i creatura nisi cō
ponāt ¶ Dico ꝙ rōnes formales manēt
pase oīo. sicut oīa trāscendentia de quib⁹
dictū est superi⁹ ꝙ manēt ꝭm rōes suas p/
cisas i quibus sūt. ¶ Septim⁹ articulus
est uidere utrū ille pfectiones simpl'r sint
pri⁹ diuerse ¶ Dicūt aliqui ꝙ nihil est in
rerū natura ꝙ sit pri⁹ diuersū q̄n itellect⁹
semp inueniat eis ꝯmune aliq̇d in q° ꝯueni
ant. ¶ Sed ꝯ hoc arguo euident. qꝛ cū qꝫ
ē dare mediū ꝯpo^m ex extremis. illud ē re/
solubile. ⁊ p ꝯñs in resolutōe uel debet p/
cedē in infinitū. uel ē deuenire ad aliquod
extremū qō sit oīo purum. ¶ Ex^m. ē dare
motū mouens ⁊ sic in eodē sūt illa extrēa
uel ergo erit deuenire ad aliqō mouēs im
mobile ⁊ ad aliqō motū non oīo mouens.
uel erit pcedē in infinitū. sed differens est
ꝯpo^m ex ꝯueniente ⁊ diuerso. nam dīa cū
hoc ꝙ differūt sūt aliquid idem. ergo in rē
solutōe dītis uel erit pcedē in infinitum
qō ē inꝯñs. quia sic nihil esset diffinibile
uel diffinitiue cognoscibile. uel erit deue/
nire ad aliquod qō ē ita diuersū ꝙ nullo⁹
ꝯueniēs. hoc aūt uoco pri⁹ diuersū ¶ Con
firmat qꝛ est deueire ad aliq̇d oīo indīns
ergo ad aliquid oīo diuersum. ¶ Suppo/
sito ḡ tāq̄ euident oñso ⁊ p se quasi noto
ꝙ sit dare aliquid pri⁹ diuersum ¶ Pono
ꝯclusionē intentā. s. ꝙ pfectiones simplicit
sunt primo diuerse. ⁊ hoc suppositis dictis
superi⁹ ondītur demōstratiue. quia quod
est simpl'r simplex est pri⁹ diuersum. sed p
fectiones simplicit sūt huiusmōi. ut patet
ex pcedēti articlō. ergo. Maior pbat. q̇a
simpliciter simplex nō habet nisi unicam
rōneꝫ formalē. si ergo pmo diuersū. habet
ꝯpo^m. si nō. ergo ⁊ aliq⁹ sui differt. ⁊ aliq⁹

aliq° 9uenit. hoc. n. ē 9mune oi nō p° diuerso
⁊ p 9ns hēt in se mltas rōes formales. ⁊ p
9ns nō ē simpl'r simplex. ma. ē Xa ⁊ mi. ğ.
¶ Sȝ 9 istud 4° ¶ Pri° quecūqȝ 9ueniūt i
uno noie ⁊ i una rōe nō sūt p° diuersa sȝ p
fectōes simpl'r sūt hui° mōi. nā oēs sunt p
fcōes sim' ⁊ cuilibȝ 9uenit q sit meli° ipm
q̄ nō ipm ğ. 2° i^a que 9ueniūt i una rōe cōi
nō sūt p° diuersa. sȝ pfcōes sim' sūt hui°
nā 9ueniūt i rōe simplicitatis. ¶ Tertio q̄a
in h° saltē 9ueniūt q sūt p° diuerse oēs. ğ ⁊c.
¶ Quarto sic. de q°cūqȝ p̄dicat̃ aliq̄d idē
q̄dditatiue i^a nō sūt p° diuersa. sȝ de pfec
tōib° sim' dicit̃ aliq̄d unū ⁊ idē q̄dditatiue
q2 ois pfcō sim' ē absoluta. ğ ⁊c. ¶ Ad p^m
dico q talia oia que attribuūtur cū idētita
te nōis ⁊ diffinitōis oib° 9ffinnis necessario
talia sūt itentōes 2^e. ⁊ sic dico de pfectione
sim'. q2 9uenit enti ⁊ suis passiōib° ¶ Sȝ
9 dicam° q entitas ē pfectio sim' ⁊ sapia ⁊
iustitia sil'r. qūo ğ p̄dicabit' de istis ¶ Dico
q ideo de istis p̄dicat̃ q2 supponit p eis. sic
itentōes 2^e. aliqñ suppōit p p̄mis. nō est ğ i
9ns q stante h° q aliq̄ sūt p° diuersa q de
eis dicat̃ aliqd nomen 2^e itentōis. sic de ge
neralissimis dicit̃ h° q dico genus etiā s^m
eandē rōeȝ q2 ē 2ª itentio. ¶ Ad 2^m dico
q nō ē 9 rōeȝ p° diuersoꝝ q aliq̄ rō p̄uati^a
sit eis cōis. est aūt simplicitas rō p̄uatiua
⁊ ideo stāte q sint pfcōes sim' p° diuerse
p̄nt ēe simplices. ¶ Ad 3^m dico q nō est 9
rōeȝ p° diuersoꝝ q i aliq° 9ueniāt nisi lo/
quēdo de p̄orib°. ita q habeāt aliqd p̄dica/
tū q̄dditatiuū. sȝ in posteriori bñ p̄nt 9ue.i
re. ydemtitas aūt ⁊ diuersitas sūt posterio
ra eis. ğ. ¶ Ad 4^m dico q d̄ ē ultiē nō ob/
stante q sint p° diuerse. bñ tñ recipiūt p̄di/
catōeȝ generis denoiatiue q2 non est p̄prie
eis q̄dditatiuū. sȝ ad q̄dditatē reducit̃. Eo
dēmō dico de absoluto q d̄icit̃ ad modum
generis de d̄ia uel denoiatiue. nec repugñt
p° diuersis. ¶ Sȝ hic sūt alique diff. p̄ri°
si ois pfectio sim' distinguit̃ realr a nō p
fectōe sim°. Dico q nō o3 sic pat p p̄dicta
de sapia ⁊ qualitate illa cui 9iūgit̃ i creatu
ris ¶ 2ª diff. si saltē formal'r distiguit̃
Dico q nō. q2 illa nō p̄nt differre formal'r
quoꝝ altuȝ nō est rō formalis. sed ita est
de mltis ut pote de sapia ⁊ eius simplicita
te ul' ifinitate qui sūt mōi ¶ Tertia diff.
si distinguit̃ ex natura rei ¶ Dico q sic. q2
illa ex natura rei differūt necessario que re
cipiūt p̄dicatōeȝ 9dictorioꝝ. hec sūt h° mōi.
q2 unū ē pfectio sim'. aliud nō. ¶ Quar
ta diff. est q2 ut patȝ ex oib° p̄dictis. ista p°
diuersa nō sūt prio diuersa. nisi i prio mō
dicēdi pse. q2 nullū p̄dicatū q̄dditatiue hēt
cōe ut pri° oñsuȝ ē. Diff. ğ est i h°. utrum
sit i rerū natura inuēire aliqua pri° diuer
sa in 2° mō. ita q nō hēant aliqd cōe i 2° mō
Dico q nō. nā de ente ⁊ de ei° passiōib° d̄ē
simplicitas. ⁊ sic de aliis ¶ Sed tunc est
dubiū de illa cōi re^a. q qñ aliq̄ passio 9ue
nit plurib°. o3 q eis 9ueniat una diffinitio
p quā de eis demōstret̃. ⁊ sic ex 9uenientiis
in 2° mō. oñdit̃ 9uenītia i pri° ¶ Dico q i^a
re^a solū tenet i hiis que sūt definiti gñis
sed in passiōib° trāscēdētib° nō tenet. sicut
patet de hiis que 9ueniūt enti ⁊ ei° passiōi
bus que nō hñt cōeȝ diffitōem. ¶ Octau°
articulus est uidē. utrū oia que sūt in deo
dicūt pfcōeȝ sim'. nō aliq̄d dicēdo nūc de
deitate de qua nō ē dubiū. n^e de modis ei°
intrinsecis. s. de ifinitate. necessitate uel ta
lib°. nec de attributis. nec de actōib° imanē
tibus de q̄bus cōiter nō dubitat̃. ¶ Totū
dubiū istu° articuli stat i 4^or ¶ Prio de re/
latōib° ¶ 2° de p̄uatōib° ¶ Tertio de ideis
¶ Quarto de pfcōibus postremis que se
quūt̃ emanatōes psonaꝝ. ¶ Quātū ad p^m
sūt duo modi dicēdi. q̄ laȝ. n. dicūt q rel'o
dicit pfcōēȝ. Alii aūt dicūt q lȝ nō dicat p
fectionē sim'. dicit tñ pfectionē aliqualē
sic p̄nitas dicit pfectionē i p̄re. filiatio in
filio. ⁊c. ¶ Sed 9 pri^m arguo du'. Pri° sic
pfcō sim' s^m p̄dicta est melior q°cūqȝ sibi
icōponibili. sȝ p̄nitas nō ē melior filiatōe
que ē sibi icōponibil'. ğ. p̄nitas nō ē pfcō
sim'. n^e p 9ns aliq̄ rel'o alia ¶ 2° i oi pfec
to supposito ē iuenire oēȝ pfcōeȝ sim'. q̄a
si nō. tūc caret aliq̄. ⁊ p 9ns nō ēet pfcissi^m
sȝ quelibet pso^a diuina ē suppositū pfcissi^m
⁊ caret aliq̄ rl'oe. ğ ¶ Cōtra 2° arg° du^e.
Prio qñ aliqd cōe diuidit̃ p aliq̄ ⁊ h° ime/
diata. o3 q quicq̄d cadat sub eo cadat sub
alio diuidētiū. sed pfectio diuidit̃ p pfcōēȝ

simpl'r ⁊ s^m quid. Cum ergo paternitas nō sit p se pfectio simpliciter. nisi pfectio. erit necessario pfectio s^m quid. sed nulla pfectio s^m quid est in deo. ergo paternitas nō erit pfectio s^m quid. Minor declaratur. quia ois pfectiō s^m quid est perfectio diminuta que non est in deo. ¶ 2° in quocūqȝ sunt plures pfectiōnes. ipm est pfectius. sed pr̄ ⁊ filius non sunt pfectiores spū sancto. ergo in eis nō sūt plures pfectiōes. Constat aūt q ipsius patris ⁊ filii sūt plures relatiōes ergo ⁊c. ¶ Dico ergo s^m mentem doc. q nulla relatio dicit pfectionē. nec pfectiōem simpl'r. nec pfectiōem s^m quid. quia ut deductum est nō posset uitari quin aliquod suppositū diuinū non eēt pfectissimū. uel in eo pfectio diminuta esset. ¶ Sed cōtra instatur 4^r. ¶ Primo sic. quecūqȝ sūt formaliter in deo. sunt meliora quibuscunqȝ entib^9 in creatura. sed aliqua pfectio sim^r est i creatura. ⁊ gñatio formaliter in deo ergo gñatio erit pfectior pfectione simplicit^r. ¶ 2° pfectio uniuscuiusqȝ est sua formal' ratio ɔstitutiua. ut pfectio hois est aia. sed psone diuine sūt p̄ one ɔstitute. ɔstituūt aūt r'lonib^9 sic patuit supra. ergo r'lōes dicūt pfectiones. ¶ Tertio qñ aliqd̄ diuidit per oppos ita. semp alterū dicit pfectiōnem. sicut illud qd̄ ponit ad dexterā. sed ens diuidit p idem ⁊ diuersum. ergo alterū dicit pfectiōem utrūqȝ aūt ē formal'r r'lo. ergo ⁊c. ¶ Quar^o oēs essentie creaturaꝝ sūt ordinate s^m ordinē eminētie p d'ras oppōitas. quaꝝ alia respectu alterius ɔpatur. ut puatio respectu habitus. sed ordo eminētie inē respect^9 nō pōt ēe in spēbus r'lōis nisi dicāt pfectiōem ergo ⁊c. ¶ Ad pri^m dico q ois gd̄us cui^9 cūqȝ excessus fit p aliqȝ quantitatem. ⁊ ideo excessus in pfectione est s^m quātitatē ꝟtutis. r'lo aūt s^m se formal'r accepta nullā hēt quātitatē. ⁊ ideo nihil excedit in pfectiōne ¶ Ad 2^m dico q quidocūqȝ est aliqd̄ cōstitutū qd̄ ppriā pfectionē habeat. tūc indet habere a ɔstitutiuo pprio. psona aūt diuina s^m illud in quo distiguit ab alia. nihil pfectiōis dicit. ⁊ ideo nec eius ɔstitutiuum ¶ Ad 3^m dico q identitas ut est unum de diuidētibus ē pfectio simpl'r. sed tūc nō est r'lo formalis. sȝ solum fundamētalis. uel pōt dici q illa regl'a nō tenet gñal'r i oib^9 diuidentibus ens. ¶ Ad 4^m dico q aliqñ ordo eminētie attēdit s^m maiorē pfectiōeꝫ Aliqñ s^m maiorē uel minorē pricipalitatē quicquid aūt sit in aliis. in r'lonib^9 nō ē s^m pfcōeꝫ sȝ s^m pricipalitatē. ¶ Sȝ adhuc recurrūt diff. ¶ Prima qr̄ r'lo pōt esse non pfecta quin sit ipfecta. cū pfectū ⁊ ipfectū sint immediata diuidētia ens. Dico q ens imediate diuidit in quantum ⁊ non quantū. Ens aūt quātū in finitatem ⁊ in infinitatem. Eodemmō ens quantū diuiditur in pfectū ⁊ in impfectū. ⁊ ideo q nō cadit sub ente quāto nec sub pfecto aut sb impfecto. sicut nō cadens sub diuiso non cadit sub aliquo diuidētium. cuȝ ergo r'lo nō sit quāta nec erit finita nec infinita. pfecta nec impfecta. ¶ 2^a diff. si r'lo diuina nō includat aliquā pfectiōnem simpl'r ut pscindit ab essentia. qr̄ hoc est cū ueficit ꝟa ⁊ bona sicut ens. ⁊ si hoc ɔcedatur. tunc una psona diuia habebit aliquā pfectiōem quā non hēbit alia. ¶ Potest dici q si r'lo sit ꝟa ⁊ bona nō est nisi sicut est ens. ⁊ qa eadem entitate est ens qua essentia. hinc ē q ut pscindit ab essentia non habet illam ¶ Tertia diff. qr̄ pōt poni q ois respectus careat oi quātitate ꝟtutis cū in creaturis uideam^9 q recipiat magis ⁊ minus ut patȝ ex r'lone identitatis ⁊ distinctionis. Dico q tota inequalitas respectū sumit ab extremis. Si aūt inueniant gradus in relatōibus infra ppriā naturā. hec erit solū p gradus indiuiduales ⁊ non specificos. ¶ Quarta diff. quia quelibet r'lo est ens ⁊ quodlibet ens est pfectio simpl'r. ergo sic uidetur q quelȝ r'lo ē pfectio sim^r. ¶ Dico q minor ē fl'a. licet. n. q quelibet sapia sit pfectio simpl'r s^m se. non tñ s^m se qd̄libet sapiens. ¶ Sȝ ɔ hoc arguit sic. hec entitas sub rōe entitatis ē pfectio simpl'r. hec r'lo est entitas. ergo hec r'lo est pfectio simplicit^r. ¶ Dico q minor non est ꝟa nisi identice pp̄ter illatōem entis. nō erit tñ formalit^r uera. ⁊ ideo eodēmō dicēdū est de r'lone. qȝ r'lo est pfectior simpl'r. identice loquēdo ⁊ non tñ formal'r. ¶ Quātū ad 2^m uidēdū

ē de priuatōibus. utrū i deo dicāt pfectiōes simpl'r. ¶ Dicūt tñ aliqui φ priuationes nō sunt in deo. ¶ Istud nihil est. quia de quolibet affirmatio uel negatio ūa. sʒ corruptio est quedā mutatio ūa. ergo de quo libet corruptio ul' eius negatio. sʒ nō dicitur de deo corruptio. nec in eo est. ergo oʒ φ i eo sit suū oppositū. s. icorruptibilitas ¶ Hoc ḡ supposito uidēdū est utrū dicāt in deo pfectiōem simpl'r. Ad qḋ dico φ sic nō formal'r. sʒ fundamētal'r. ¶ Sʒ ꝯ relationes diuie eodēmō poterūt dici pfectiones simpl'r cū eque pfecte fundent' sic ille priuatiōes. ꝛ tñ nos dicim⁹ φ ista aliquid pfectiōis in deo iportēt ꝛ nō rl'ōes. ¶ Probat'. esse icorruptibile in quolibet ē meli⁹ ipsum φ nō ipm. icorruptio melior φ corruptio. Sʒ tñ uidet' mirabile φ prime priuatiōes uel negatōes que de se nihil positiuum ponūt. dicāt pfectiōem sim'. ¶ Dico ergo φ tales priuatōes que sūt in deo resoluūtur in aliquas rōes positas eis imediatas. sʒ nobis nō apparet de oib⁹ puatiōib⁹. que sūt pme ꝛ imediate. ꝛ ursic dicūt pfectiōeʒ simpl'r. tñ loquēdo de eis ut oio pscindūt ab affirmatōibus nullā pfectiōeʒ dicūt. circūloquimur tñ tales affirmatōes imediatas p puationes hui⁹. ¶ Quantū ad 3ᵐ de ideis dico. φ si sint extrēa absoluta imediate diuia sicut dicit anß. tūc sūt pfectiones simpl'r. Si aūt dicāt aliquid extrā. uel dicūt respectū. tunc dico φ non de hoc altas. ¶ Quantū ad 4ᵐ de pfectōib⁹ postrēis quē attribuūtur deo ꝯpleta tota emanatōe ad intra. sicut sciētia iustitia misericordia ꝛ talia hui⁹mōi. que quodāmō respiciūt creaturā. Intelligendū ƀᵐ doc. φ in diuinis oʒ ponē duo instantia nature. ꝛ in uno est emanatio psonaꝝ. in quo tota cōplet'. In 2° aūt ꝯpant' ea que sūt in deo ad creaturā. sicut scientia dicit' ille habit⁹ quo intelligit nō simpl'r sʒ creaturā. ꝛ sic de iustitia uel misericordia. patʒ ḡ φ in pri° sig° nature in quo fit emanatio nō intelligit creaturā. sʒ i 2° sig° nature i q° ꝯpaf ad creaturas. ¶ Dubiū ḡ ē utrū talia dicāt perfectiōes sim'. Et uidet' sequēdo dicta doc. i pri° φ nō. Et rō est ista. nā de⁹ pat. ꝛ. nō so

lus p pri° signo nature ūm etiā originis hēt oēs pfectiōeʒ sim'. sʒ p pri° signo nature nō intelligit' habere sciētiaʒ qꝛ eā ponit' habere pase p 2° signo nature. ḡ ¶ In h° uidet' doc. modern⁹. s. mgr̄ Thomas anglicus ꝯcordare. Dicit. n. φ scia uisionis nō ē pfectio sim'. qꝛ ursic t'minat' ad ex. ¶ Dico ergo sequēdo doctrinā istoꝝ φ ille pfectiones postreme pñt accipi dupl'r. uel ƀᵐ illud absolutū qḋ icludūt. ꝛ sic dicūt pfectiōeʒ sim'. sūt. n. tales i pri° signo i pte. ul' pñt ꝯsiderari inq̄tū postrem. ꝛ ut sic icludūt t'minari ad creaturā. ꝛ ƀ hoc nō insūt patri in pri° signo. sʒ in 2°. ꝛ sic dico φ non sūt ursic pfectiōes sim'. ¶ Sʒ ꝯ. nam scia ꝛ iustitia uident' dicere absolutū. ḡ pfectionem simpl'r. ¶ Dico φ aliqḋ absolutum dicūt. s. actū uolūtatis uel itellect⁹ diuini ꝛ ursic sūt pfectiōes. Sʒ ut t'minant' ad creaturā dicūt respectū. Sʒ nūquid scia simplicis noticie dic' pfctiōeʒ. Dico uniformit' sicut de notitia uisionis. φ. s. quātū ad absolutū dicit pfectiōnē simpl'r. in quātū aūt respicit creaturas ꝛ ad eas t'minat' nō dicit

¶ Nonus articulus est uidere. utrū oia que sūt in creaturis sicut pfectiōnes ƀᵐ qḋ ¶ Hic aūt sunt 4ᵒʳ difficilia. ¶ Primū ē de pfectōib⁹ simpl'r que sunt in creaturis ¶ 2ᵐ est de pfectōib⁹ dētminati gn̄is. sic est bonitas ꝛ talia. ¶ Tertiū est de materia pria. ¶ Quartū ē de rl'ōib⁹. ¶ Quātum ad priᵐ de pfectōib⁹ sim'. s. de sapiētia in creatura ꝛ sic de aliis Dico φ non dicūt pfectionē ƀᵐ quid. qꝛ ex quo ratio formalis sapie dicit pfectionē sim' ꝛ in sapientia creature saluat' illa rō. uidet' φ sapientia dicit pfectionē sim'. ¶ Sʒ ꝯ sapia in creatura est finita. sʒ oē finitū dicit pfectionē diminutā. Dico φ licet sapia. ut finita dicat pfectionē ƀᵐ quid. tñ ƀᵐ eius rōeʒ formalē ut abstrahit a finito ꝛ ifito dicit pfectōem sim'. ¶ Quātū ad 2ᵐ utrū bonitas albedo ꝛ talia sint pfectiōes ƀᵐ qḋ. Dico φ talia dicūt pfectiōeʒ in dētminato gn̄e. sʒ nō pfcōes sim'. ¶ Quātū ad 3ᵐ de materia Dico φ aliquāʒ pfectionem dicit ¶ Quātū ad 4ᵐ de rl'onib⁹ dicūt aliqui φ licet rl'ones diuine nō dicūt pfectionem

aliquã, tñ create dicũt pfectionẽ aliquã. sʒ istud nihil est. unde. n. hec ꝓuilegiũ in creatis ⁊ in icreatis. Dico ergo sicut ꝯmune ẽ oi rl'oni ꝙ nõ sit quãta. ita ꝯmũe ẽ omi ꝙ nullã pfectionez qualẽcũqʒ dicãt. ¶ Sʒ ꝯ istud arguit 4ᵒʳ. ¶ Primo qꝛ motus celi ad alios ꝯpatus dicit pfectissim⁹. nõ tñ dicit aliquid absolutũ. qꝛ cũ suus ẗmin⁹ sit respectus. s. ubi. tũc motus ẽet notior suo termino. ¶ 2ᵒ nã ois natura est inclinata ad suam pfectõnem naturalẽ. sʒ grauia ⁊ leuia natural'r inclinãtur ad esse deorsum ⁊ ad esse sursum. ergo talia dicũt pfectõez ⁊ tñ sunt respect⁹. ¶ Tertio nam aug. sup geñ. dicit ꝙ ordo ẽ decor uniuersi ⁊ bonũ ordo est relatio. ergo. ¶ Quarto aug. in rebus p tempus ortis. summa grã. ẽ un o uerbi. ⁊ tñ est respect⁹. ¶ Ad primũ dico ꝙ motus celi nõ dicit pfectius ratione sui sed rõne eius qð sequitur ꝓpter generationem ⁊ ꝓductionẽ rerum. que nõ fit a motu qꝛ tl'a generãtur mot⁹ nõ. sʒ solũ p motum fit approximatio actiuoꝝ ad passiua ⁊ sic sequitur imediate actio. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ grauia ⁊ leuia inclinãtur sursuʒ ⁊ deorsum. nõ ꝓpter respect⁹ istos iportatos p sursũ ⁊ deorsũ. sʒ ꝓpter ꝯseruationẽ ⁊ influxum a qualitatib⁹ absolutis que sursum ⁊ deorsũ sunt. Unde si qualitates cõuenientes ꝯseruationi terre eẽnt sursũ sicut sũt deorsũ ita iclinaret grauẽ sursuʒ sicut nũc icl'iat deorsũ. unde ꝓpt istos respect⁹ nõ ẽ iclinatio natural'. sʒ ꝓpter ml'ta absoluta ad que iclinat. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ decor uniuersi nõ stat in uniuerso in illo respectu q̇ uocat ordo. sʒ stat i fũdamẽtali ordine. s. in ipis naturis specificis ex quibus ꝯstat uniuersum. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ una rel'o uel unus respect⁹ põt aliã excedẽ in dignitate sʒ nõ in pfectione. licet g̃ hec unio dignior sit aliis p tempus ortis. non tñ ẽ pfectior qꝛ nõ ẽ pfectio. ¶ Sʒ remanet diff. naʒ oẽ ens uidet habere rõem boni. rl'o est ens. g̃ ¶ Dico ꝙ licʒ rl'o sit semp ꝯiũcta entitati ⁊ ideo isto mõ possit dici pfectio. nõ tñ formaliter. ¶ Decim⁹ articulus ẽ uidẽ si oẽs pfectõẽs sim' sint formal'r in deo. Dicunt aliqui ꝙ sũt in deo tñ emĩnẽter. nõ autem formal'r. ¶ Cõtra. ẽẽ formale cuiuscũqʒ rei est nobilissima eẽntia ill⁹ rei. hoc etiã patet qꝛ essentia diuia ẽ ibi formal'r. ergo cũ pfectõẽs sint ibi mõ nobilissimo. erunt ibi formal'r. ¶ 2ᵒ ens nobilissimũ ⁊ perfectissimũ formal'r ꝯtinet oẽm pfectionẽ sim' formal'r. sed suppositũ diuinũ ẽ hm⁹ mõi. g̃ ⁊c. ¶ Tertio quicquid ẽ ꝯpombile deitati est in ea. sʒ ois pfectio sim' ẽ ꝯpombilis deitati qꝛ ut dicebat superi⁹. ois perfectio sim' ẽ ꝯponibil' cuicũqʒ alteri pfectioni sim'. g̃. ¶ Quarto pfectio sim' ẽ melior quocũqʒ sibi icõpombili. si g̃ deitas ẽ alicui pfectõi incõponibil'. illa erit melior deitate. ¶ Sed ꝯ omne emĩnẽter tale est pfecti⁹ õi formal'r tali. sicut homo emĩnẽter tale est pfecti⁹ q̃ in seipso formal'r. Cũ g̃ in deo pfectõẽs sim⁹ sint nobilissimo mõ illi erũt emĩnẽter. ¶ 2ᵒ melius ẽ uirtual'r tale q̃ formal'r tale. g̃ meli⁹ ẽ habẽ pfcõez simpl'r ꝟtual'r q̃ formal'r. ¶ Ad ista. ad priᵐ dico ꝙ aliud ẽ loqui de pfcõib⁹ sim⁹ aliud de pfectõibus diminutis. Esse enim formale pfectõis simpl'r. est pfectissimum esse ⁊ nobilius q̃ qðcũqʒ aliud. sed tñ nõ sic de hoie. homo. n. in deo hẽt nobilius ẽe q̃ in se. ¶ Eodẽ mõ dico ad 2ᵐ. Sed tñ ad declarationem istius. s. ꝙ eẽ formale sit simpl'r melius in aliquo q̃ qðcũqʒ aliud esse ¶ Est sciendũ ꝙ aliqua sũt que hẽnt esse uirtual'r tñ. sic mala que aliq⁹ mõ dicunt ꝓduci q̃uis nõ formal'r. ¶ Uel posset dici sicut antixp̃s qui nõ est formal'r. sed ꝟtualiter. quia põt ꝓduci a deo. Aliqua ꝟtualiter ⁊ formal'r sicut creature que sunt in deo ꝟtual'r. ⁊ in se formal'r. Aliqua formal'r tñ ⁊ nõ ꝟtual'r. sic deitas. Deitas. n. nõ est in aliquo emĩnẽter qꝛ tũc nõ ẽet perfectissimũ ens. nec est in aliquo ꝟtualiter qꝛ tũc posset ꝓduci in esse ab alio. retinet ergo sibi modũ essendi formalez. ¶ Ex h⁹ ꝯfirmat ꝓpositũ nostrũ ꝯcludẽdo. Primo sic. Illud esse ẽ nobilissimũ qð debet rõni formali nobilissime. sed esse formale est h⁹ mõi. ¶ 2ᵒ sic nã pfectionẽ simpl'r ẽm eẽ formale nõ sequit aliqua ipfectõ. ergo ⁊c. ¶ Undecim⁹ articulus est uidere utrum pfectiones sim' formal'r sint i creaturis

Dicēt aliqui ꝙ nō. quia nihil est in creatur° simpl'r pfectū. sed cū imperfectione cuius tñ oppositū esset si sectis esset ¶ Sed cōtra arguo 4ʳ. Pri° sic. oē illud qđ est formalit melius ipsū ꝙ nō ipm ē pfectio simpl'r. ſʒ in creatura sūt m'l'a hu° mōi. ḡ ¶ Cōfirmatur ſᵐ ans. oē qđ in creaturis ē melius ipsū ꝙ nō ipm. illud est in deo ponendū. si aūt in creaturis nulla eēt pfectio sim'. hoc nihil eēt dictū ¶ 2° oīs pfectio que de se nō habet impfectionē annexam ē pfectio sim'. Cōfirmatur p aug. qui ex eo ꝙ uidit uiuentia nō uiuentib° pferri. Ex hoc ꝯcludit deū eē uiuentē. hoc aūt nō ualeret si uita in creaturis ex eo ꝙ uita necesse icludēt impfectiōēʒ. ḡ multa sunt in creaturis que impfectionē nō dicūt ¶ Tertio nā dioni. dicit ꝙ creature sūt quedā pticipationes pfectionis diuine. hoc aūt nō esset nisi aliqd qđ est in deo esset formaliter in creatura. ¶ Quarto q2 eadē rō. formalis sapie inuenit in creatura que in deo ¶ Dico ḡ ꝙ multe pfectiōes sim' inueniūtur in creatura formal'r. ⁊ licet m'l'te impfectiōnes sint eis annexe tñ hoc non est p se ſʒ p accidēs ⁊ ex alio. ¶ Duodecim° articulus ē uidē utrū pfectiones simpl'r dicantur uniuoce ⁊ ſᵐ eandem rōem formaleʒ de deo ⁊ creatura ¶ Et quantū ad hoc dico ꝙ sic. ꝙ pbo 4ʳ ¶ Primo sic. illa ſᵐ quā fit int aliqua cōpatio est eiusdē rōnis in eis. ſʒ deus ꝯpat ad creaturas ſᵐ multas pfectiōes sim'. nā est melior creatura. ⁊ sapientior creatura ⁊ sic de aliis. ḡ necessario talia habent eādeʒ rōem formalē ¶ 2° nulla pluralitas pōt fundari nisi in radice ēmini eiusdē rōnis sic docet aug. de trin. dicēs. ꝙ hō ⁊ bos nō sūt duo hoies. nec duo boues. ſʒ duo animalia. Cuʒ ergo deus ⁊ creatura sint duo entia. ergo rō entis est in eis una ſᵐ rōneʒ formalē. ipsa aūt pfectio simpliciter. ergo Cōfirmaf q2 illa sūt eiusdē rōis que omi alio circūscripto qđ nō est de eorū formali rōne sunt penitus idē. ſʒ de° ⁊ creatura sūt duo bona ḡ cū exclusa dualitate que nō ē de q̄dditatiua rōne eoꝝ. non remanet nisi rō boni penit° indistincta. ḡ rō boni i eis erit eiusdē rōnis. ¶ Tertio q̄cūqʒ aliqua duo ita se hñt ꝙ quicq̄d ꝯuenit uni ex rōe sua formali ꝯpetit alteri. illa sūt eiusdem rōis formalis. nā diuersis q̄dditatib° diuersa insunt. sed quicq̄d ꝯuenit itellectui inquātū intellectus. ꝯuēit itellectui diuio inquātū itellecī°. ⁊ quicq̄d etiā repugnat uni ut sic. repugnat alteri. ḡ sunt eiusdem rōnis formalis. ¶ Quarto q̄cūqʒ aliqd ex sua rōne formali est pfectio sim'. illud ſᵐ illā rōem est in ente pfectissimo. Sʒ sapientia in creaturis ſᵐ suā rōeʒ formalē ē pfectio simpl'r. ḡ in deo qui est pfectissim° inuenif ſᵐ eandē rōnem formalē ¶ Sʒ ꝯ instaf 4ʳ ¶ Primo nā si eadē rō formal' pfectiōis simpl'r eēt in deo ⁊ i creatura. tūc aliquid i creatura eēt necesse esse. cū illa rō formalis i deo sit necesse eē. ¶ 2° q2 eodē mō sequif ꝙ aliqua rō formalis in deo eēt limitata. cū illa i creatura non sit limitata ¶ Tertio q2 quecūqʒ sūt eiusdē rōis hñt eandē uim ꝓductiuā. si ḡ itellectus sit eiusdem rōis i deo ⁊ i creatura. cū in deo sit ꝓductiu° uerbi subsistentis. i creatura eodē mō erit. Maior patet. quia ꝓductiuitas ē passio. quecūqʒ hñt eandē rōem formaleʒ hñt ꝑ̄ se eandē passionē. ¶ Quarto q2 inherentia aptitudinalis est passio sapie creatē. ḡ ⁊ icreate qđ ē falsū. q2 īpfectionē dicit ¶ Ad pri^m q2 sic corporeitas i celo ē icorruptibil' ē i elemētis aūt corruptibil'. ⁊ tñ eiusdē rōis. sic sapia in deo ē necessaria ⁊ i hoie ꝯtingēs. licet sint eiusdē rōnis. ¶ Ad 2^m sicut lux eiusdē rōis ē in sole maxima. ⁊ in candela minia. ita sapia eiusdē ratōis in deo infinita. in creatura finita. hec aūt accidūt q2 talia nō sunt de intrinseca rōne sapie ut sapientia est ¶ Ad tertiū dico ꝙ nō ꝯuenit diuino itellectui eē ꝓductiuum uerbi subsistētis in quātū intellecī° ē. sed inquātū infinit°. ⁊ ideo intellectui creato nō ꝯuenit. ¶ Ad 4^m dico ꝙ aptitudinalis inherētia nō ē p se passio nature sapientie in quātū sapia ē. ſʒ ut limitata ē ¶ Dico ergo ꝙ pfectiones simpl'r ſᵐ eandē rōem formalē sūt in deo ⁊ creatura. Et hoc ꝯfirmaf p aug. 15. de trin. qui dicit ꝙ deus est uiuens q2 uiuētia nō uiuētib° i creaturis meliora sūt. Ista ꝯña pōt reduci ad silog^m

talem. oē illud qđ in creaturis ē meli⁹ suo
i ncomponibili est in deo. sed uita in crea
turis est huiusmodi. ergo uita est in deo.
Quero utrū uita i sbo minoris ꝑꝑēnis
ꝛ in sbo ꝯclōnis sint eiusdē rōis uel non. si
sic habeť ꝓpositū. Si nō ergo 4ᵉʳ termini
nec sbiectum ꝯclusionis capiť in aliqua ꝑ/
missa. ¶ Sed tñ hic sunt duo satis mag
dubia. ¶ Primū ꝙ quecūqꝫ sunt eiusdēꝫ
rōis formalis. quicqđ diciť i quid de uno
ꝛ de alio. sed qualitas diciť in quid de sa/
piētia creata. ergo diceť de increata. ¶ 2ᵐ
q̄cūqꝫ aliqua sunt eiusdē rōnis. quicqđ
est demōstrabile de uno ꝛ de alio. qꝛ diffi/
nitio que est medium est eadem. sed posse
inherere demōstrabile est de sapiētia creata
ergo ꝛ de increata. Iste rationes sic demō
strantes compellunt me dicere ꝙ in omni
ꝑfectione simpliciter que est in genere sūt
due rationes formales. Una transcen/
dens ꝛ illa ē cōmunis deo ꝛ creature. ꝛ ta
lis ponitur in deo. ꝛ ꝑcise accepta est ꝑfec/
tio simpliciter. Alia est ratio que ꝓprie ꝛ
directe est in genere. ꝛ talis recipit predica
tionem generis quidditatiue. ꝙ autem
rationes predicte hoc cōmicant patet si de
clarentur. Primo sic. quecūqꝫ sunt eius/
dem rationis habent eandem diffinitionē
ꝛ per consequens eadem diffinientia. sed
sola diffinientia dicuntur in quid. Ex hoc
sequitur ꝙ quicqđ dicitur in quid de uno
ꝛ de alio. Eodemmodo declaratur alia. q̄a
ubi idem medium. eadem conclusio sequiť
sed eadem diffinitio est idem mediūꝫ. ergo
ubi eadem diffinitio eadem passio demon
strabitur. ¶ Posita autem distinctione
istarum duarum rationū formaliū statim
patet ad ista argumēta ¶ Ad primū con
cedo maiorē. Ad minorē dico ꝙ qualitas
quidditatiue non prediceť de illa ratione
formali transcendēte que ponitur eiusdē
rationis in deo ꝛ in creatura. sed de alia ꝑ
cise que est directe in genē cui illa alia con/
iungitur. ¶ Ad 2ᵐ eodēmodo quia eadēꝫ
diffinitio est. accipiendo rationem transcē
dentem. non tamen aliaꝫ ¶ Sed sunt hic
difficultates ¶ Priᵃ est. si sit dare duas
sapientias ꝛ sic de aliis. ¶ Dico ꝙ nō. sed
per rationem transcendentem que quiddi
tatiue est substantia uel sapientia circum/
loquimur aliā que est in genē ¶ Secūda
difficultas. utrum talia realiter distinguā
tur ¶ Dico ꝙ non. sed tantum formaliter.
Impossibile est enim ꝙ deus sapientiam
faciat in creaturis que nō sit in genē con/
iunctione sui ad aliud. ¶ Tertia difficul/
tas. quis ordo est inter istas duas ratiōnes
formales. ¶ Dico ꝙ ratio transcendentis
est prior. quia omne quod dicitur in quid
de alio est prius eo. ista autem est in quid
hec qualitas est sapiētia. ¶ Quarta diffi/
cultas quomodo predicantur de se inuiceꝫ
¶ Dico ꝙ ista est per se. hec qualitas est sa
pientia. hec autem per accidens. sapientia
est qualitas. sicut se habet superius ad
inferius. ¶ Ex isto infero demōstratiue
ꝛ euidenter ꝙ perfectiones simpliciter in
deo ex natura rei ꝛ quidditatiue disting/
uūtur supposita unione earuꝫ ꝛ hoc sic. q̄cū
cunqꝫ aliqua sunt eiusdem rationis. quic
quid cōuenit uni per se ꝛ reliquo. Et quic
quid est demōstrabile de uno ꝛ de reliquo
sed intellectus ꝛ uoluntas sunt eiusdem
rationis. ideo ꝛ in creatura. quicunqꝫ autē
cognoscens quidditatem intellectus ꝛ uo
luntatis potest demōstrare ꝙ distinguunť
quidditatiue in creaturis. ergo eodēmō
poterit de eis demonstrari per easdem ra/
tiōes formales ꝛ quidditatiuas ꝙ in deo
necessario distinguūtur q̄dditatiue ¶ Ad
questionem patet quid sit dicendum. nam
quicquid est in quolibet melius ipsum ꝙ̄
non ipsum est perfectio simpliciter. huius/
modi sunt intellectus ꝛ uoluntas. De po/
tentia ꝛ scientia quia respiciunt extrinseca
patet quid sit dicendum.

¶ Sequitur Distinctio.
Trigesimasexta.

Distinctio.36ª.

CIRCA distinctionem tricesimamsextã Quero pzio de intellectu. Utrum in deo sit intellectus fozmaliter. q non. Nec intellectus agēs nec intellectus possibilis sunt in deo. quia nec agere nec pati. ergo in deo non erit nec intellect⁹ agens nec possibilis. ꝯña est manifesta. Contra. q2 intellect⁹ est pfectio simpliciter. ergo est in deo fozmal'r. Hic sunt tria inquirenda. Pzimum si in deo est intellectus. 2° si in deo est intellect⁹ agēs 3°. si intellect⁹ possibilis est in deo.

Quantum ad primũ dicunt aliqui. q ĩ diuinis non est pzopzie potentia intellectiua aut aliquid se hñs p modum hitus. sed tm̃ p modum actus intelligendi. ut scil3 ds intelligatur ut intelligere est quoddam subsistens. Et ratio huius ē. q2 omnis potentia cu3 sit p actu3 pfectibilis. semp dicit imperfectionē sicut materia. Et hoc ꝯfirmatur. q2 nulla creatura uidetur eē intimius ipm intelligere ꝙ eēntia diuina. sed quedam qualitas in intellectu nãe dicit pure3 intellectionē. ergo 7c. Contra istam positionē arguo 4°. Pzimo sic. q2 sic in creaturis potentia dicit impfectionē. q2 se h3 p modu3 pfectibilis 7 recipientis, ita act⁹ se h3 p modu3 fozme recepte. sed hec dicit impfectionē. ergo actus repugnat deo. cu3 sibi repugnet ꝗtumcũ3 modica impfectio.

2° nam ds est fozmal'r intelligens 7 sapiens. intellectio aũt non est intelligens. nec sapientia. ut p3. si separetur ab eo ĩ quo sũt fozmal'r. ergo est sapiens illud in quo hec sunt. sed illud est intellectus. ergo 7c. 3°. nam in eēntial'r ozdinatis ex suis rõnibus fozmalib⁹. si pzius includat impfectione3. posteri⁹ non pōt eē pfectio simpl'r. cũ posterius a pziozi separi non possit. 7 p ꝯñs nec ab ei⁹ impfectione. sed in creatis ozdine essentiali est posterioz actus intelligendi ipa potentia intellectiua. ergo cũ actus intelligendi sit pfectio simpl'r potentia intellectiua quã essentialr̃ presupponit non pōt includere impfectionē in se fozmal'r. 4°. q2 creatura rationalis in suis pfectionib⁹ pricipalib⁹ maxīe imitatur dm̃. sic docet Dyonisi⁹ de diuis no. sed potentia intellectiua est pricipalioz pfectio in creaturis ꝙ actus intelligendi q̇ est quidam act⁹. ergo 7c.

Ideo dico q sicut ĩ creaturis sunt mõi. 4. pfectionũ intellectualiũ. s. potētia. hit⁹. spēs actus intelligēdi. ita in diuis pzio ponitur intelligere. 2° ponitur sapia. 3° actus intelligendi. 4 ponunt loco spēx exemplaria. sc3 ydee. amotis omib⁹ pfectionib⁹ quas habent in creaturis. que p accñs eis ꝯpetunt.

Et ꝯfirmat ista snia p august. 14° d tri. 7 24° ubi tractans natura3 aie nostre ƀ q est ad imaginē. ponit pzincipali⁹ imaginem in potētiis ꝙ in actib⁹ earundē. Intelligendus tñ ad euidentiã fundamēti oppositi. q quadzuplex est potētia ꝗtu3 ad ppositum spectat. Una qdem pductiua. Alia factiua Alia opatiua. Alia receptiua. Potētia autem pductiua abstrahit a factiua. 7 ideo in diuis est ad intra pzima 7 non 2ª. q2 in altero extremoz. 2ª includit impfectione3.

Eodemmodo potentia opatiua abstrahit a receptiua. sicut eni3 pductũ se h3 ad factionem, ita opari ad recipe. 7 tñ licet in creaturis opari. i. intelligere non sit nisi actu3 recipere. non tñ sic est in diuis. Uñ sicut ĩ diuinis produci est sine fieri. ita opari. s. intelligere est sine recipe. s3 solum ē in se formaliter actũ habere. 7 talis potentialitas abstrahit a materialitate 7 ab omni ipfectiõe. 7 ideo pōt poni in deo. Et ad ꝯfirmationez dico. q minim⁹ est diuina eēntia act⁹ intelligendi ꝙ qualitas illa. q2 diuina eēntia est actus intelligendi identice. Et si dicas q actus intelligendi est qualitas q̇ddita(tiue). Nego. s3 p ipm circũloquimur qualitatē

Quantu ad scdã3 ptem uidendũ est. si ĩ deo est intellect⁹ agens. Et ꝗtum ad h° sũt diuersi modi. Aliqui. n. dicunt. q non ponit intellect⁹ agens nisi in aia ꝯiuncta. 7 pp̄ter officiũ dicunt q intellect⁹ agens non h3 aliqua3 opationē nisi irradiat sup fantasmata Lertum aũt est. q pp̄ter illum actũ non debet poni nec in deo nec in angelis, nec in aia sepata. co q ista non intelligãt p fantasmata. 7 p ꝯñs irradiatio nō est eis necīaria.

¶ Alii autem dicunt. q non solū intelle/
ctus agens hꝫ irradiare sup fantasmata. sꝫ
etiā intellectū possibilem illustrare. qui se
hꝫ p modū dyaphani naturalr obscuri. Et
isti dicunt. q non solū est in aia ꝯiuncta. sed
etiam sepata. eo q intellect⁹ possibilis istā
obscuritatem retinet. In angelis aūt non.
nec in deo. ꝑsertim ī deo. q2 nulla obscuri/
tas est. hinc est q non est necessarius.
¶ Alii aūt ponunt eum in angelis. eo q itel/
lectus talis sit principiū productiuū act⁹
intelligendi. Et q2 h⁹ dicit ꝑfectionē. hinc ē
q debet poni in angelis. ¶ Alii aūt dicūt.
q in deo est ponend⁹ formalr. q2 nobilissi/
ma potentiaꝝ intellectuaꝝ est intellectus
agens. ¶ p. intellect⁹ agens non ponit ni/
si ad producenō uerbum. sic possibilis ad
ipsū formalr recipiendū. q2 agens est om/
nia facere. possibilis omia fieri. Talis aūt
productio ubi ponitur in diuīs. ideo istā
opīonem teneo. q2 uidetur magis uera.
¶ Quod ꝯfirmatur duplr. Primo sic. q2 in/
tellectus agens cum sic sit ꝓductiu⁹. uidet
dicere ꝑfectionē simplr. ¶ 2° q2 ab augus.
uidetur poni intra rōnem imaginis. cuꝫ di
cit li° de trini. q homo ꝑ nobilissimas potē
tias fact⁹ est ad imaginē dei. ¶ Intelligē/
dum tn̄ q intellect⁹ agens in creaturis cuꝫ
sit potentia actiua hꝫ quadruplicē habitu/
dineꝫ ad talem potentiā positiuā. ¶ Prima
est. ad ꝯcausanō illud qō ꝯcurrit cum eo ad
cāndum actum intelligendi. s. spēm intelli
gibilem. ¶ 2ª est soluꝫ ad cāndum p se cuꝫ
obiecto sine alio ꝑuio cāto. sicut in cogni/
tione intuitiua. ¶ 3ª est ad inmutandū in
tellectuꝫ possibilem. ei aliqd imprimendo.
Et p hoc ō2 agens. q2 imprimere est quod/
daꝫ agere. ¶ Quarta est ad ꝓducenō uer/
bum. ut patuit supius. ꝓut productio ab/
strahit a factiōe. Licet g̃ in creaturis illa nō
ponant in numeꝝ cū aliq̄bus predictis. ni
si forte q̄tum ad precisionē rationis forma/
lis. tn̄ precise ſm hanc acceptionē ponitur ī
diuīs. q2 oia alia si ponerētur ad intra. ne/
cessario inferrēt aliquam impfectioneꝫ in
altero extremoꝝ. Licet non dicat impfecti/
nē. tn̄ fieri necessario dicit impfectioneꝫ.
¶ Sed ꝯ hoc instatur 4°. Primo sic. q2 intel/
lectus agens est ꝑ diffinitionē suam quo ē
oia facere. sꝫ facere non ē in diuīs. ergo &c.
¶ 2°. q2 ad agenteꝫ ut sic spectat agere. Di
citur. n. agens ab actione. sic paciens a pas
sione. sed paciens sine passione intelligi ne
quit. ita agens sine actione intelligi nō pōt.
sꝫ deo ad intra repugnat agere. ergo &c.
¶ 3°. q2 tunc essent ponendi duo act⁹ intelle
ctus in diuīs sic in nobis. qō uidetur incō/
ueniens. ¶ 4°. q2 phi posuerūt istuꝫ modū
in nobis. ꝓpter intellectionē nouam. in ōo
aūt nulla est. sꝫ solum innata. ergo &c.
¶ Ad primū dico. q intellectui agenti ꝑ suā
rōnem transcendentē ꝑ quam ē ꝑfectio sim
pliciter. nō ꝯpetit sibi facere sꝫ soluꝫ ꝓdu/
cere. facere aūt sibi ꝯuenit in natura limita
ta. in qua facere ꝛ ꝓducere in iō coincidūt.
¶ Ad 2m dico. q si actio pro ꝓductiōe su/
matur actiua. sic ꝯcedo. non tn̄ ꝓprie ē actiō.
In creaturis aūt q2 sibi corrūdet passum. ē
ꝓprie actio. ꝛ intellectus agens ꝑ suam rō
nem formalē ꝓprie non est actiu⁹. ¶ Ad
3m dico. q in nobis ponuntur due nature.
Quaꝝ una est natura actiua. ꝛ alia passi/
ua. Nō sic aūt est in deo. sꝫ bn̄ ponunt duo
quoꝝ unuꝫ est ꝓductiuū. s. intellect⁹ agens.
ꝛ reliquuꝫ opatiuum. sicut possibilis.
¶ Ad 4m dico. q qui non poneret nisi actum
intelligendi innatūin deo. nō oporteret po
nere intellectū agentē ut productiuū. sꝫ q2
ponitur ibi uerbū ꝓductuꝫ p moduꝫ intel
lect⁹. oꝫ q ibi sit intellect⁹ formalr ꝓducti
uus. ¶ Scienō ergo. q intellect⁹ ut ꝑficiēs
nec intellect⁹ ut mouens. nec ītellect⁹ ut cau
sans actū intelligendi. ponitur in deo. lꝫ in
creatura inueniatur hēc illa. sꝫ ꝓcise ponitur
in deo ut ꝓducens ipm uerbuꝫ. ¶ Quan/
tum ad tertiā ꝑtem uidendū est. Utrum in
tellect⁹ possibilis sit formalr in deo. Et
q̄tum ad hoc dicūt aliqui. q non. q2 tenꝫ in
fimū gradum in genere ītelligibilium. sic
ꝑma materia in gn̄e sensibiliū. ꝛ p ꝯn̄s dicit
impfectionē. ¶ Contra. nobilissima potē
tia intellectual est deo attribuenda. sed itel
lect⁹ possibilis est huiusmōi. q2 ipse ē beati
ficabilis. ergo &c. ¶ 2°. q2 ōs est formalr
intelligens. sed nihil formalr intelligit ni
si intelligatur in se formalr hēc intellectū

possibilem.ergo ꝛc. ¶ Confirmat. q: deo
attribuitur uolūtas ad quā ptinet uelle. g
eodem⁹ deo attribuitur intellect⁹ ad quem
ptinet intelligere. huiusmōi est intellectus
possibilis.ergo ꝛc. ¶ 3° q: in quocūq; ē sa/
pientia.ibi est fundamentū sapie.s; in deo ē
sapia.q: pfectio simplr intellect⁹ possibilis
est ei⁹ fundamentū.ergo ꝛc. ¶ 4°.quia ƀm
aug⁹ intelligere ptinet ad itelligētiā que ē
pars imagis.sic agere ptinet ad mēoriam.
Q8 ptz ex hoc ꝙ ponit ptem imagis atem
cogitantē.que non pōt eē nisi intellect⁹ pos
sibilis cui⁹ est cogitare ¶ Dico ergo ꝙ itel
lect⁹ possibilis ƀm suaz rōnem formalez ē
in deo quod ptz p hoc. Nam sic ad intelle/
ctum agentē ptinet dicere.sic ad possibilez
intelligere .s; multo pfecti⁹ est intelligere
ꝙ dicere.imo unuz dicit pfectionē simplicit.
aliud non.ergo ðo attribuetur itellect⁹ pos
sibilis sicut agens. ¶ Intelligenð ꝙ intelle
ctus possibilis in creaturis hʒ quadrupli/
ces hitudinez ƀm quā pōt quadruplr ɔside
rari. ¶ Primo ut passiu⁹.⁊ utsic respicit in/
tellectū agentem. ¶ 2° ut receptiu⁹.⁊ utsic
ɔparatur ad spēs actus ⁊ hitus ut sibi inherē
tes ¶ 3°.inqntum opatiuus.⁊ utsic respicit
actū non ut sbm.sed ut fundamentū.ƀm ꝙ
ratio fundamenti abstrahit a rōne sbiecti.
Uñ intelligere p actūs est recipe.s; p se sibi
ɔpetit.s.ei quod itelligit fundare. ¶ 4° ɔsi
deratur ut fundatiu⁹ tm̄.non ut opatiuus.
Isto mō respicit uirtutes itellectuales .s.sa
pientiā ⁊ talia. Ipsas.n.fundare nō est ope
rari. nec p hoc ꝙ sūt in aliquo ð; illud ope
rans.s; bñs denoiationes suas sibi ɔpeten
tes.ut.s.dicatur sapiēs ⁊ sciens. Due prime
habitudines ɔueniunt intellectui possibili
creato inqntū limitat⁹ ē.cui pati ⁊ recipe sint
signa impfectōis. Alie uero due ɔueniūt si
bi inqntum ē talis potētia.s.inqntum ē intel
lect⁹ possibilis. Et iō utsic.s.ƀ illam duplicē
hitudinem ponit in deo. Dicit enim opari
uel intelligere.ex eo ꝙ intellect⁹ eius hʒ ī se
formalr intellectionē. Et ðr sapiens.q: hʒ
in se formalr sapiam. ¶ S; hic sunt aliq̄
dubia. ¶ Primū.utr; intellect⁹ isti sint eius/
dem rōnis in deo ⁊ in nobis ¶ Dico ꝙ sic.
Quod pōt pbari p oēs illas rōnes p quas
pbata est supius uniuocatio entis. ¶ 2ᵐ.
si ex hoc hētur ꝙ in deo distinguant forma
liter ¶ Dico ꝙ sic. q: quecūq; ƀm suas rōes
formales distinguūtur. ubicūq; sunt ƀ illas
rōnes formales.ibi etiā distinguunt.sic est
in ꝓposito. ¶ 3ᵐ est. si ex hoc sequtur ꝙ ha/
beant distinctas rōnes formales in deo sic
in nobis ¶ Dico ꝙ sic. q: si hērent eandez rō
nem formalē.cū q̄cquid ɔuenit alicui⁹ ƀm
rōem formalē ɔpetat eis a priori.ita ꝙ per
nullū posterius uariaret.q̄n semp eis ɔue/
nat. ⁊ sic eedem passiōes eis ɔuenirent .cū
eandem rōnem formalem semp sequat eað
passio. ¶ Sed q: ne ponere uolūtatem agē
tem ⁊ possibilem.sic dictū est de intellectu.
¶ Dico ꝙ sic p easdem rōnes pbatur.sicut ð
intellectu pbabitur in sequēti qōne. ¶ S;
que ē nobilior. Dico ꝙ possibil.q: attigit
ðm ⁊ obiectum beatificū.non aūt agens.
¶ Ad argumentū patet.

UTRUM intellect⁹ agens et
possibilis realiter distinguan
tur. Et uidetur ꝙ sic.etiā in cre
atis q: Aug⁹.sup geñ. loquēs
de ista materia dic. ꝙ omne agens ē prestā
tius paciente.sed nulla res est seipsa prestā
tior.ergo ꝛc. ¶ Cōtra. Augus. li° de trini.
9°.dicit ꝙ sunt tres potētie ⁊ non tres res
s; una res totalr sunt. ergo ꝛc. ¶ Dic sūt
4.facienda. Primū de quesito. ¶ 2ᵐ q̄s co
rum sit principiū Xbi. ¶ 3ᵐ.utr; un⁹ cor;
sit pfectio alteri⁹ ¶ 4ᵐ.q̄s cor; ē nobilior
¶ Quantū ad pᵐ introducunt.4.ɔclōes.
¶ Prima ꝙ intellect⁹ agens ⁊ possibilis
distinguūtur. Q8 pbatur prio. q: cadunt
sub oppositis differētiis diuidētibus aliqð
ɔmune.sic sb actiuo ⁊ passiuo.q: principiū
distinguitur formalr p actiuū ⁊ passiuuz.
que sunt differētie opposite.ergo ꝛc. ¶ 2°.
q: unū distinguit p facere.aliud p pati que
sunt opposita. ¶ 2ᵃ ɔclusio est.ꝙ intellcūs
agens ⁊ possibilis distinguūtur formalr
ex aiaz.q: itellectui agēti repugnat passibi
litas ex natura rei.que ɔpetit ipsi possibili
¶ 2°.q: intelligere ƀm oēs ɔuenit ex natu
ra rei possibili.qð tm̄ ƀm multos nō ɔuenit
agenti.sed solum intellectionē facere ¶ 3ᵃ

ꝯclusio est, ꝙ non distinguitur realr. quia nõ appare necessitas hoc ponendi. Nulli.n. notum ē.utꝝ unꝰ istoꝝ ab alio possit sepa ri aut fieri. nec aliqua uia apparet que necessitet ad distinctionē realem. ¶ 4ª ꝯclo. ꝙ non distinguunt eẽntialr sic multi ponūt. Augꝰ dic 9º de trini. ꝙ omēs potētie aie sūt necario unꝰ eẽntie. Similr in 4º ipse dicit. ꝙ plures potētie nō sunt plures uite. sed una uita. nec plures mētes. sed una mens. nᵉ plures sbe sed una sba. ¶ Sz est diffi. utꝝ sit eadem potētia. Dicūt aliq ꝙ non sūt diuerse potentie. qꝛ negotiant circa idē obiectuz. ¶ Sed istud non multū ualet. qꝛ eodemº intellectꝰ ⁊ uoluntas circa idem negotiant ¶ Dicunt ḡ aliq ꝙ sunt idē. qꝛ circa eundez actuz negotiant. ¶ Sz nec ualet. qꝛ sic ꝯcluderet. ꝙ potētia ⁊ obiectū eēnt eadez potentia. qꝛ negotiatur circa eundē actum. ¶ Idō uidetur eē dicendū. ꝙ sunt distincte potentie cum cadant sb differētiis oppositis potētie. que sui prima diuisiōe diuidit in actiuaz ⁊ passiuā. ¶ Confirmat. qꝛ multiplicato inferiori. multiplicat supius. p locum a parte sbiectiua. Possunt tñ dici una potētia unitate integritatis in hitudine ad unuz actū. quaꝝ una causat. ⁊ alia recipit. sic oia que uident ꝯcurre ad eundē effectuz quodammō dicuntur una cā totalis. sic sol ⁊ homo. eodemmō in ꝓposito. ¶ Quantū ad 2ᵐ inquirendū est. quis istoꝝ est pricipiuz uerbi. ¶ Et qñtum ad hoc dicūt aliqui. ꝙ intellectꝰ agens nullam actiuitatē hꝫ nisi sup̄ fantasmata. ⁊ ꝓpter hoc nihil hꝫ facere de uerbo. sed soluz itellectꝰ possibilis. ¶ Cōtra. Naz tunc cālitas fantasie eēt nobilior q̄ cālitas intellectꝰ agentis. qꝛ nobilissima actio fantasie est fantasiare. sꝫ actio illa cāta ab itellectu agēte in fantasia non ē fantasiare. ergo non erit ita pfecta. ¶ 2º. qꝛ omis effectus impssus in fantasia est corporeꝰ. cum fantasia sit corporea. ergo ille effectꝰ intellectus agentis erit corporeꝰ. ¶ Constat aūt ꝙ fantasia aliqd cāt in itellectu possibili. ⁊ illud est spūale. ergo effectꝰ fantasie excedit effectum intellectꝰ agentis. cum nobilitas cause ex effectu iudicetur. ¶ Ideo dicūt alii ꝙ intellectꝰ agens ꝯcurrit cum fantasmate ad causandū spēm intelligibilē. non tñ actū intelligendi. ipsuz aūt cāt intellectꝰ possibilis specie informatus. spē ꝯcurrente. Et sic formatio uerbi non ptinet ad agentem. ¶ Sz ꝯ istud arguitur 4ʳ. Primo qꝛ impossibile ē ꝙ aliqua spēs cadat sb oppositis differētiis illiꝰ generis in quo est. sꝫ in gñe potentie. intellectꝰ possibil' cadit sb passiuo ergo non sb actiuo. ¶ 2º. qꝛ tūc erunt tres intellectꝰ .s. agens ⁊ possibil'. ⁊ iste possibilis diuiditur in actiuuz ⁊ passiuū que sunt ita opposite differētie sic ille qbus agens ⁊ possibil' dr̄ñt. ¶ 3º. qꝛ omis potētia actiua ut talis ē pfectio simplr. alioqn non eēt rō formal' potentie actiue in deo. nulla potentia passiua inqñtum talis ē pfectio simplr. cum eiꝰ rō non inueniatur in deo. ergo nulla potentia actiua ē potētia passiua. ⁊ p ꝯñs necessario distinguunt. ¶ 4º. qꝛ cā materialis ⁊ effectiua ex opposito distinguūtur. ḡ impossibile ē ꝙ coincidant in idem. ¶ Dico ergo ꝙ intellectꝰ hꝫ quadruplicē cālitatē in genere cause material'. ita .s. ut p̄io recipiat spēm. 2º actum. 3º dispōnem ad habitum. ⁊ 4º ipm hitum. ¶ Eodemº de intellectu agenti in genere cause efficiētis. q.s. hꝫ quadruplicem cālitatē. ut scilꝫ pº ꝯcurrit cuꝫ fantasmate ad cāudum spēm intelligibilē Et 2º cum spē intelligibli cāt actuz. 3º cum eadem cāt dispōem. 4º aūt cum eadem spē cāt hitum. ¶ Sicut ergo possibil' dr qui est omnia fieri qꝛ omia recipit. sic agens qui est omia facere. qꝛ oia cāt. ¶ Sed quare negatur cātio actus itelligendi ab itellectu illo qui solus formalr itelligit. ¶ Dico ꝙ itelligere non ē agere. sꝫ pati. Uñ si ōs insuderet unū actum itelligendi. ꝓ ipm itelligeret intellectꝰ possibil'. ¶ Quantū ad 3ᵐ uidendū est. utꝝ unus istoꝝ actuuz intellectuuz sit pfectō alteriꝰ. Et qñtum ad hoc dicit unꝰ Doc. ꝙ sic. Nam sic materia ē in sua natura in genere sensibiliū. ita itellectꝰ possibil' in gñe intelligibiliū. Et idō intellectꝰ agens ꝯpatur ad possibilē sicut forma ad materiam. Intellectꝰ at possibil' ad agentē sic materia ad formā. ita ꝙ intellectꝰ agēs formalr pficit ipm. ¶ Sz ꝯ arguo 4ʳ Primo sic. omne pfectiuu de gñe sbe distinctuz

formaliter a pfectibili est uere forma. τ fu
tum pfectibile est uere materia. sed intellcūs
agens τ possibil' sunt huiusmōi. ergo sunt
materia τ forma. ¶ 2ª. qz ɔpositū tale esset
corruptibile. cum possibile unīᵒ eēt in poten
tia ad actuale alteriᵒ. nam passiuū eiusdē rō
nis est in potentia ad actiuū eiusdem rōnis.
Intellectᵒ autē agens τ possibil' sunt eiusdē
rōnis ergo τc. ¶ 3ª. qz ois pfectio que fun
datur i aliquo, τ realr distinguit ab eo de/
pēdet ab ipso. cum innitatur ei tanq̄ suscep/
tiuo. Et sic itellectᵒ agēs dependet a possibi
li in eēndo. ¶ 4ª. qz nec ɔpositū nec ptes cō
positi dicit pfectionē simpl'r. τ tn̄ Ans. in
monolo. itellectᵒ in creaturis ē pfectio sim
pliciᵗ ¶ Ideo dico. q unus istoꝝ intellectu
um non pficit aliū. sz ambo sunt formales
pfectiones eēntie aīe imediate. sicut intellcūs
τ uoluntas que sunt passiōes spūalis sbe.
¶ Sz hic est difficultas, que istaꝝ priᵒ p/
ficit aiam. uel possibilis. uel agens. ¶ Po
test dici satis, pbabil'r q intellectᵒ possibil' est.
qz in eodem gn̄e semp est processus de ma
gis potentiali ad magis actuale. magis au
tem potētiale ē intellectᵒ possibil'. ergo priᵒ
est in aīa ¶ Quantū ad 4ᵐ est uidenō. q̄s
eoꝝ est nobilior. Cōmunit̄ dr̄. q intellectᵒ
agens. qz Augus. sup Gen̄. omne agēs est
pstantiᵒ paciente. sm q tale. ¶ Sz ɔ̄ pōt ar
gui 4ᵒ. Primo qz cum obiectū ponatur age/
re in potentia. eadem rōne ponet obiectum
pfectiᵒ ipsa potentia. qd̄ multociēs repitur
eē falsum. ¶ 2ᵒ qz nobilissimᵒ actus intel
lectᵒ possibilis ē intelligere dm̄. sed intelli
gere dm̄ prepollet dicere vbum. ergo τc
¶ 3ᵒ. qz intellectᵒ agens nullo suo in actu at/
tingit obiectū beatificuz. cum ois sua opa/
tio sit respectu alicuiᵒ creati. nihil enī agit
circa obiectuz. ¶ 4ᵒ qz nobilissimi potunt
in nobis beatificabiles. intellectᵒ aūt agēs
non ponit beatificabilis. cum in eo nō po
natur actᵒ beatificᵒ. sz tm̄ in intellectu pos/
sibili τ uoluntate ¶ Ideo uidetur dicenō. q i/
tellectᵒ possibil' sit nobilior. tn̄ nulla potēᵃ
intellectiua imediate attingit ultimū finē
nisi p intelligere. intelligere aūt est solius
possibilis. ut per ipm intelligere intellectᵒ
possibilis intelligit obiectū suuz τ nō agēs

¶ Sz hic est diffi. qz in eēntialiter ordinan/
tis eiusdem rōnis semp posteriᵒ est pfectiᵒ.
eo q natura sp pcedat a minᵒ pfectis ad p/
fectiora, sz intellectᵒ agens ponit posterior
ut patuit. ergo uidet q sit nobilior ¶ Di/
co q illa posterioritas non est multū clara
qz non ē ɔparatio agēns intellectᵒ ut forme.
sz ut mouētis. Et dato q eēt prior. dicendū
eēt. q regula assumpta non est uil'r uera. sic
pz in delectatiōe beatifica. ¶ 2ª diffi. q cū
ɔ̄ria actiue potētie sit prestantior ɔ̄ria po
tentie passiue. quare non omne qd̄ cadit sb
potentia actiua. uel sb pᵃ ɔ̄ria est nobiliᵒ.
¶ Dico q non est incōueniens si inferiora
hnt aliquas pfectiōes sbliminātes. sic ptz q
calitas effectiua in igne est nobilior calita/
te materiali in homie. Et istomō pōt itelli/
gi q omne agens uisic est pstantiᵒ paciēte.
sz aliomō paciens poterit eē prestantiᵒ.
¶ Ad auctoritatē in principio adductā dico.
q in eadez re pn̄t eē plures rōnes. quarum
una est pstantior altera. ut pz in gn̄e simpli
tiuz. τc.

UTRUM eēntia sit obiectuz pᵐ
intellectᵒ diuini. q non. qz suppre
me potētie obiectū uidetur esse cō
munissimū. sed intellectᵒ diuinᵒ est suppre/
ma potētia. eēntia aūt diuina non est cōissi
mum obiectū. sz ens. ergo ens erit eiᵒ obie
ctuz. ¶ Cōtra. qz nobilissime potētie obie
ctuz ē nobilissimū. nihil aūt est nobiliᵒ diui
na eēntia. ergo τc. ¶ Hic intelligendū q
pmū accipit quadrupl'r. s. adequatiōe. sic
hīe. 3. ɔuenit pmo triangulo. qz adequate.
¶ 2ᵒ pfectione. sic sba ponitur pᵐ ens. qz pfe
ctissimū. ¶ 3ᵒ gn̄atione. sic materia dr̄ pri/
or forma, τ ista duo ipso ɔposito. ¶ 4ᵒ im/
mediatiōe. sic forma sbalis imediate mate
rie unitur. sz priᵒ fit alteratio. sm hᵒ ponit
quattuor ɔclōnes. ¶ Prima ē hec. q eēnᵃ
diuia est pᵐ obiectuz pmitate adequatio
nis respectu sui intellectᵒ. Hanc pbo sic. qn̄
cunq; aliqua potentia non pōt hr̄e actuz q̄
non pmo imitetur ad ipm. uidet esse eius pᵐ
obiectū pmitate adequatiōis. sz diuinus
intellectus nullū actum hz uel hr̄e pōt. qui
non imitetur pᵒ ad eēntiam diuinā. qz nō

potest hēre nisi unicum actū. 7 ille necessa/ rio primo terminaē ad eēntiam. ergo ₰c.

¶ 2ª ꝯclusio. ꝙ eēntia diuina est pᵐ obiectū primitate pfectionis. qꝛ illud primū est tali primitate. ꝙ ē est pfectissimū inter oīa alia. ſꝫ eēntia diuina est pfectissimū obiectuꝫ inter oīa illa in que pōt tendere eiꝰ intellectꝰ. er/ go eēntia diuina ē pᵐ obiectuꝫ primitate pfectionis. ¶ 3ª ꝯclusio. ꝙ est pᵐ primitate gnātionis. Hanc pbo sic. qñcumqꝫ aliqua talem ordineꝫ hñt in cognosci qualem hñt in eē. primū in eē est primū in cognosci. sed intellectꝰ diuinꝰ omia cognoscit sb tali or/ dine. Primū aūt in eē est eēntia diuīa. ergo ₰c. ¶ 4ª ꝯclusio. ꝙ est primū primitate im mediationis. qꝛ illud qđ est pᵐ obiectuꝫ p/ me cognitionis simplr. est simplr primuꝫ. sed eēntia diuīa est huiuſmōi. qꝛ ipſa est pª intuita. Intuitiua aūt cognitio ē simplr pª. ergo ₰c. ¶ Sꝫ ꝯ hoc instatur. Primo sic ꝯ primā ꝯclusionē. Nulla potētia pōt fieri ni si in obiectū adequatū. uel in illud in quo i cluditur. sed eēntia diuīa non includitur in aliqua creatura. ergo intellectꝰ diuinꝰ non poterit cognoscere aliquā creaturaꝫ. ¶ Cō tra scđaꝫ. qꝛ illud non ē pfectissiᵐ. cui in p/ fectione multa eqparanē. ſꝫ omīa attribu/ ta diuina sunt equalis pfectiōis cum eēntia. ergo uidetur ꝙ eēntia non sit primū obiec/ tum primitate pfectiōis. quia distinguitur ab eis. ¶ Cōtra tertiā. qñ aliqui intellectꝰ sunt eiusdem rōnis. primū obiectū uniꝰ ui/ detur pᵐ obiectū alteriꝰ. ſꝫ itellectꝰ diuinus 7 noster sunt eiusdeꝫ rōnis. Cōstat aūt ꝙ i/ tellectꝰ noster primitate gnationis intelli/ git ulīa. ergo eodē nᵒ intellectꝰ diuinꝰ.

¶ Contra quartā. essentia diuia non prio terminat nisi proūt hꝫ rōnem obiecti primi. ſꝫ ratio obiecti primi ē respectiua. nulla aūt rō respectiua ē prio cognita. ergo eēntia nō est prio cognita primitate immediationis.

¶ Ad pᵐ dico. ꝙ sufficit ꝙ primū obiectuꝫ includatur in eo quod prio terminat intelle ctionē. Intelligimꝰ. n. non ens ut scđarium obiectū. in quo tñ ens non icluditur. Crea tura aūt omīs intelligiē a deo ut obiectum scđariuꝫ. ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ ōꝫ eēntia diuina pᵐ obiectū p ꝯpacōeꝫ ad eā. ¶ Pōt etiā di ci. ꝙ lꝫ non sit pfectior attributis. tñ in ha/ bendo eandē pfectionē potest eē principali tas. Et illa sufficit ad talem primitatē.

¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ si ponatur ꝙ rō specifica prio terminet cognitionē. tunc argumentū nō ua let. Potest tñ dici. ꝙ intellectui ut intelleꝰ est, non ꝯuenit prio intelligere ulīa. ſꝫ pcise intellectui in ptuꝫ impfectus est. 7 hᵒ suffi cit. ¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ rō obiecti ut obiectuꝫ est. non ē ꝙ immediate terminat. lꝫ sit ꝯdiᵒ obiecti ꝙ terminat. Uñ potero itelligere ōm absqꝫ hoc ꝙ intelligaꝫ ꝙ sit obiectū intelle ctionis. ¶ Ad argumentū pꝫ.

VTRUM intellectꝰ diuinꝰ in telligat oīa. ꝙ non. qꝛ mundi sunt oculi eiꝰ ut non uideāt ma lum. & sapientē. ¶ Cōtra. qꝛ & eundē. Auris eius omia audit. ¶ Hic sūt 4. modi dicendi. Primꝰ est. ꝙ intellectꝰ diui nus non itelligit nisi seipm. Alioqn uilesce ret intellectꝰ suus. ¶ Alii autem ꝙ ōs om nia incōmutabilia cognoscit. nam hoc nul/ lam impfectionē arguit. sed non ꝯmutabi lia. quia hᵒ in eo eēt mutatio. qđ est incōue/ niens. ¶ Alii dicunt. ꝙ solum principalia intelligit. sic hoies. quia nō est ei cura ō bo bus. ¶ Alii dicūt uere 7 catholice. ꝙ oia in telligit. s. bona 7 mala. ꝯmutabilia 7 incō/ mutabilia. principalia 7 non pricipalia.

¶ Hic aūt modꝰ ponendi ꝯfirmatur p sacraꝫ scripturā. Nunqđ duo passeres asse ueneūt 7 unus eoꝝ non est in obliuione coꝛā deo. Et multa talia hñtur ¶ Cōfirmatur aūt quadruplici rōne. sic prio. Quanto potētia nobilior. tāto ulīor 7 ꝯmunior. 7 etiaꝫ qñto abstractior tanto ꝯmunior. Hoc pꝫ ꝯparꝰ sensuꝫ ad intellectū. 7 sensus exteriores ad interiores. ſꝫ potentia dei intellectiua est p fectissima 7 abstractissima. ergo ₰c. ¶ 2ᵒ. 7 est Hoc. qñcūqꝫ est aliqua potētia que co gnoscit aliquā rōnem formaleꝫ. pōt cogno scere omne illud in quo includitur illa ra/ tio formal. Ista pꝫ discurrenꝰ p omēs potē tias. Nam ex quo cognoscit illam rōeꝫ for malem. in quacūꝫ materia ponaē poterit co gnosci. sed ōs intelligit rōnem formalē en tis que est in oībus 7 includitur in omnibꝰ

quia ipsa3 h3 in se formaliter. ergo poterit
omnia in quib⁹ includitur cognoscē. ergo co
gnoscit. ¶ 3°. si ex hoc ꝙ intellect⁹ diuin⁹ in
telligeret creaturā diceref impfect⁹. multo
magis ex hoc ꝙ ꝓducit creaturā, q2 sic pro
ducere creaturam nō est aliud nisi ei⁹ ꝓdu/
ctione3 termiari ad creaturā. ita intelligere
creaturam nō est aliud ꝙ̄ intellectionē ēmi
nari ad creaturā, sed maior impfectio uide
tur eē productionē termiari ad creaturā ꝙ̄
intellectionē. q2 productiō reqrit necessario
terminū in actu, intellectio non. q2 siue ex
stat siue non. intelligitur. ¶ 4°. q2 si imp/
fectionis eēt in potentia supiori attingere
uilia obiecta. multomagis eēt impfectiōis
intellect⁹ ꝙ̄ sensus. q2 sensus nō cognoscit
nisi qualitates. intellect⁹ aūt materiā ꝛ mul
ta uiliora qualitatib⁹. ¶ Nunc aūt itro
duco rōnes que magis ꝯuincūt ꝙ ille alie ā
posite. ¶ Prima ē hec. qñcunq3 aliqd obie/
ctum uer⁹ h3 eē in aliquo repñtatiuo ꝙ̄ in
seipso. uer⁹ cognoscitur in illo ꝙ̄ in seipso.
S3 res create uer⁹ hñt eē in diuia essentia
ꝙ̄ in seipsis. ergo necessario seqtur ꝙ uer⁹
cognoscatur in eēntia repñtante ꝙ̄ in se. s3
eēntia est obiectu3 repñtans intellectui di/
uino. ergo ⁊c. Ista ratio ē Ans. ¶ 2ª. qñ a/
liquid ꝯtinetur eminēter in aliquo. impos/
sibile est ꝙ cognoscatur pfecte ꝯtentu3 nisi
cognoscatur pfecte ꝯtinens. ꝛ ꝯtinēs nisi co
gnoscatur ꝯtentū. s3 ds̄ ꝯtinet eminēter cre/
turas. ꝛ cognoscit se pfecte ut ꝯtinens. ergo
⁊c. ¶ Confirmatur. qñ aliqs intellect⁹ co
gnoscit pfecte aliqd. cognoscit omne illud
quod in eo ꝯtinetur. s3 diuin⁹ intellect⁹ co
gnoscit eēntiam sua3 pfectissime, in qua cō
tinentur eminent omia creata. ergo necessa
rio cognoscit omnia creata. ¶ 3ª sic ꝛ demō
stratur. omis intellect⁹ cognoscens cām ut
cā est. necessario cognoscit effectū illi⁹ cause.
s3 intellect⁹ diuinus cognoscit seipm ut cau
sa ē, ergo cognoscit effectū. hoc non est nisi
creatura. ergo ⁊c. Maior ē nota. q2 cogni
tio cause ut cā est. fertur in hitudine cālita/
tis. s3 impossibile ē cognoscere hitudine3 ni
si termin⁹ aliquo mō cognoscatur. ergo ⁊c.
Minor declaraf. s. ꝙ ds̄ intelligat hitudinē
quam h3 ad creaturas. Na3 ds̄ cognoscit se
sb omni ratione que ēst in eo formal'r. sed
ds̄ l3 non hēat in se creationē actualem. tñ
h3 in se formalit' unm cātinam. omnis uis
cāitua est necessario respectu creature. ergo
⁊c. ¶ Simil'r p3 minor. q2 ds̄ cognoscit se
cām finalem oim. cālitas enī3 cause finalis
est formal'r in deo. ergo eam cognoscit. sed
non est cā finalis sui. ergo alteri⁹ a se. Istō
uoco creaturā. ¶ 4ª. qñ aliqs intellect⁹ pfe
cte cognoscit aliquod sbm. cognoscit omne
demōstrabile de illo sbiecto. Hoc p3. q2 dat
oppositum. seqtur necessario ꝙ nō cogno/
scit ipsū pfecte. sed ds̄ cognoscit pfecte eēn
tiam suam. demōstrabile aūt est de ea. ꝙ est
maior omni creatura. oz ergo ꝙ cognoscat
termios. ergo cognoscit creaturā que ē alt'
terminoꝝ. ¶ Cōfirmatur. q2 de omnibus
ꝯdictoriis alteꝝ de deo uerificaf. De⁹ enim
uel est ex tempe uel non. Cōstat ꝙ non. Si
mil'r. de⁹ uel est corp⁹ uel non. alteꝝ ḡ de ds̄
cognoscif. s3 impossibile est ꝙ ds̄ se cogno/
scat non eē ex tempe. nisi cognoscat tempus.
Simil'r impossibile ē ꝙ cognoscat se non eē
corpus uel incorporeū, nisi cognoscat ipsu3
corpus. ergo relinqtur necessario ꝙ ds̄ alia
a se intelligat. ¶ S3 ꝯ ꝯclōnem hanc 4ᵒʳ in
statur. Primo. q2 obiectū actus intelligen
di uidef mensura eē illi⁹. sed mensuratū de
pendet a mensura. ergo actus intelligendi
diuin⁹ dependet a creatura. qđ est incōueni/
ens. ¶ 2°. na3 intellect⁹ pficitur ab obiecto
sed nihil eē ōm pficit aliqd quod sit in ds̄.
ergo ⁊c. ¶ 3°. q2 obiectum hēt rōnem mo/
uētis. sed nihil creatū mouet intellectu3 di/
uinū. ¶ 4°. q2 obiectum ē cā actus. nihil in
deo ē creatū. ergo ⁊c. ¶ Ad primū dico. ꝙ
primariū obiectu3 ē mensurans. non autē
scōarium. Patet. nam intellectus nē intelli
git nihil. ꝛ tñ nihil non mensurat actū in/
telligendi. ꝛ tota rō est. q2 non intelligitur
nisi ut obiectū scōarium. Et sic patet hoc.
¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ tunc obiectū h3 rōnem p/
ficientis. qñ cāt intellectionē que est pfectio
ipsi⁹ intellect⁹. q2 ergo in deo nihil est crea
tum. sed pcise est in eo act⁹ innat⁹. ideo obie
ctum nō pficit. ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ intellectus
qui ē in potētia pcise mouetur ab obiecto s3
intellect⁹ diuinus non ē in potentia. ꝛ p ꝯñs

obiectum illud non mouet. ¶ Similr ad 4m. qꝛ actus est innatus ꝛ non cãtus. iõ obiectum nõ est cãtus. ¶ Sed hic sunt aliqua dubia. ¶ Primũ. si intelligit extrinseca ꝑminatiue. hoc est. si eiꝰ cognitio ad creaturam ꝑminetur. ¶ Dicit unus doctor ꝙ non. sed hoc põt bñ ꝛ male intelligi. Si enĩ intelligat ꝙ cognitio nõ ꝑminatur ad aliqd extrinsecũ. qꝛ non hẽt relationẽ realem actualez ad ditam. sic uez est. Si aũt accipiatur ꝑmina/re. s. ꝙ intellectꝰ non sit huius obiectũ. s. pri/marũ uel scõarũ. ꝯdictionem includit. qꝛ ꝯ/dictio est ponere ꝙ aliqd intelligit nisi itellectio illiꝰ sit prio mõ uel 2o. naz nihil aliud est obiectũ istud termĩare cognitionẽ. ꝙ obiectum istud cognosci tali cognitione. Ideo dico ꝙ creatura ꝑminat actum intelligẽdi diuinũ. nõ ut obiecm primariũ. sz ut scõariũ.

¶ 2m dubium. utꝝ intellectꝰ diuinꝰ intelligat creaturas ut eqpollenter. ¶ Dicit unꝰ doctor ꝙ sic. sz istud põt bñ ꝛ male intelligi. Si enĩ intelligatur ꝙ intelligit eas p aliquod repñtatiuũ. non solum eqpollẽs. immo etiam ꝑpollens omnibꝰ creaturis. hoc uerum ẽ. qꝛ intelligit p eẽntiam suã ꝙ omibꝰ ꝑpollet. ¶ Si aũt intelligatur ꝙ eas nõ intelligit. sz tñ est eqpollens. ꝛ p hoc õz intelligere non ꝙ intellectio ad eas termietur. sz solum ad eqpollens uel prepollẽs. si in ꝯtrariũ sic intelligatur. dico ꝙ non ẽ uez. qꝛ eas intelligit. ꝛ ad eas ut ad obiecta scõaria itellectio termĩatur. ¶ 3m dubium. utꝝ ꝓpt terminationẽ intellectiõnis diuie ad creaturas oz ponere ꝯtinuuz diuidi. uel eẽ diuisum in infinitũ. ¶ Dico ꝙ eẽntialr ꝯdicit hoc. sicut terminatiue. sic aũt nõ quocũ. qꝛ oz ponere ꝙ õs intelligat omnia. ¶ Ad argumentum patet.

UTRUM õs intelligat infinita actualr. ꝙ non. qꝛ scriptura sciaz dei ꝯparat arene maris. ꝛ pluuie guttis. sz ista non sunt infinita. ergo ꝛc. ¶ Cõtra. ꝛ sapie eius nõ est numerus. in psº. ¶ Hic ad declarationẽ pñtium ꝛ predictoꝝ ꝛ dicendoꝝ. ponũtur quattuor preambula. ¶ Primũ est istud. ꝙ quecũꝫ deꝰ cognoscit p obiectũ unũz primũ scilꝫ p eẽntiam suam cognoscit. qꝛ ipsa ꝯtinet ꝛ repñtat supeminenť omia. ¶ 2m ẽ. ꝙ õs omia cognoscit p unuz actũ indiuisibilẽ qꝛ tanta ẽ illumiatio actus infiniti sic potentie infinite. Nos aũt eaõ potentia oia cognoscimꝰ sic õs eoõ actu. Uñ Augus. õ tri. dicit. ꝙ deꝰ una ꝛ eterna ꝛ inmũabili uisiõe ꝯplectitur cuncta que uidet. ¶ 3m est. ꝙ õs non cognoscit omia p unuz quasi p hitum. qꝛ licz in deo non sit ꝓprie bitus. est tñ ibi aliqd a nobis intellectũ p moõ bitus. ut scientia ꝛ sapia. que uident in deo formaliter distincta. ut scꝫ sapia sit ad intra. scia aũt sit ad ex. qꝛ respectu diuinoꝝ uidetur sapia. respectu aũt creatoꝝ õz scia ßm Augus. 14. de trini. ¶ Quartũ preambulũ est. ꝙ deus non cognoscit oia p unicum repñtatiuum. qꝛ hẽt in se formalr plures ydeas. sic Augus. in 83. qõnibꝰ. ꝛ per illas cognoscit creaturas distincte. Uñ dic. ꝙ alia rõne ꝯditus est homo. ꝛ alia equus. ¶ Sz ꝯ ista pambula instatur quadrupli. ¶ Prio. qꝛ cum diuina eẽntia eminẽter ꝯtineat oia ꝯtingentia. ꝙ ꝯtingentia. sic ꝛ ncẽaria uniformit ea repñtabit. Et sic diuinꝰ intellectꝰ ea naturaliter itelliget. ꝛ sic ncẽario. ¶ 2o. qꝛ iõ actꝰ non põt eẽ affirmatiuꝰ ꝛ negatiuꝰ. sz õs hꝫ simul noticiã de ueritatibꝰ affirmatiuis et negatiuis. ¶ Cõfirmatur. qꝛ eaõ ratione ponetur unicꝰ actꝰ in uoluntate. cum tamẽ deus hẽat actum uolendi ꝛ nolendi. que ñ uidentur iõ actꝰ. ¶ 3o. qꝛ non uidetur quare deo non ita sufficiat una illumiata pfectio se hñs p modũ bitus. sicut se hñs per modũ actus. Et ita unus bitus solum.

¶ Quarto sic. qꝛ cum eẽntia diuia sit supeminẽter omnia ꝯtinens. uideť sufficere ad omnia ꝯtenta pfectissime repñtanda. ꝛ sic uiderẽtur ydee totalr superflue. ¶ Ad pm dico. ꝙ cum diuiã eẽntia radicabilr ꝯtineat uoluntatẽ. quicquid ꝯtinetur a bonitate. ꝯtietur ab eẽntia. ꝛ iõ ꝯtingẽtia ut sic ꝯtinentur in diuina eẽntia supeminẽter ꝛ uniformit. non tñ ut sic sunt ibi repñtata ßm uariationẽ suã. quare non uidetur sufficiẽs racõ repñtandi ratio ꝯtinendi. sic forte sol non omia repñtat que eminẽter ꝯtinet. ¶ Ad 2m dico. ꝙ eodem actu põt õs affirmare ꝛ negare. uelle

q nollē illud. sicut nos eadem potentia. Nō
eēt tñ mētis incōueniens. si alicubi uideref
ponere q in illo actu eēnt diuerse racōnes
formales. ¶ Ad 3m est satis rōnabile q ita
sufficiat. q io tunc sic unus q idem actus in
deo est sapialis q scialis ꝑ hitudinem ad di
uersa obiecta. aut ꝑm diuersas rōes forma
les in eo. ita etiam eadē pfectio quasi hitual
Et ita pōt unuz exēplar poni quasi totale.
hñs in uirtute multa exēplaria quasi pcia
lia. ¶ Ad 4m dico. q illa rō ꝯuenientie nō ui
detur pfectissima rō neccario ꝯgregandi ul
representandi. si ponanf in deo exemplaria
formaliter. Exm. sic sol pfect9 ꝯtinetur in
sba ab eo genita q in spē que est quoddaz
accñs. q tñ pfect9 cognoscitur p spēm suaz
q p effectum. quis effect9 sit sba q spēs erit
accidēs. sic dico i ꝓposito. ¶ Sz hic occurrūt
diffi. qz ꝑ pmissa non uidetur bñ posse sal/
uari q diuina eēntia sit primū obiectum q
adequatū intellect9 diuini. cū sic non cogno
scat ipa ꝯtingētia. sz in actu uolūtatis. simi
liter cū p exemplaria cognoscat creaturas.
Dico q sicut unus actus ē ei adequat9. ita
q obiectū. qz non pōt hēe aliquem actū qui
primo non termietur ad diuinā eēntiam si
cut ad pm obiectū. sic intellect9 noster nō pōt
hēe aliquem actuz q prio non termietur ad
ens. lz scdario talis act9 possit ad non ens
terminari. ¶ 2a. diffi. posito q intelliget cre
aturas termiatiue mō exposito in pcedenti
qōe. Utrz diuin9 intellect9 possit plura intel
ligere q intelligat. ¶ Dico q respcū neces/
sariorz non. cum naturali necessitate feraf
in omia talia. Respcū autem ꝯtingentium
dico. q sic uolūtas diuina pōt plura uelle
q uelit. eo q pōt plura facere que non facit
q pauciora. Sic dico de scia diuina. unde si
cut uolūtas diuia potest minui uel augeri.
sic noticia diuia de futuris ꝯtingētibus
¶ 3a diffi. Utrz hoc ponat aliquā mutationē
in deo. ¶ Dico q non. sz soluz ꝓductio ta
lium obiectorz in eē uolito uel cognito que
incipit est sine mutatione diuia. sic ꝓductio
in eē ex ñnc incipit eē sine mutatione diuia.
¶ 4a diffi. utrz diuin9 intellcūs ꝯphendat
diuinā eēntiam. ¶ Dico q in hoc differūt ꝯp
hendere q apprehēdere ꝑm mentē augus. 83.

q. quia apprehēndere est attingere opatione
intellectiua aliquod obiectū. q sic creatura
pōt apprehendere non solum creaturam. sz
etiam dm. Cōprehendere aūt est attingere
tale obiectuz adequate. qtum in se est attin
gibile. Et istomō lz creatura nō poterit de
um ꝯphendere. tñ diuin9 intellect9 bñ. Si
uero ds sit sbi ꝯphensibilis. tūc ꝯphensio ē
alicui9 obiecti ꝑm aliquā determiataz men
surā. sed apprehensio qñ in supeminēti atti
git scdarium obiectū supeminēter ibi ꝯten
tum. sic sunt creature. ¶ Istis pmissis poni
tur ueritas qōnis determiata p sacraz scri/
pturā. qz scs infinita sunt a deo actualr co
gnita. ¶ Confirmaf p augus. de ci. dei. ca9
xx. ubi ex intētione dicit q pbat q ds co/
gnoscit actualr infinita. ¶ Ista aūt ueri/
ueritas pbatur quadruplici rōne. Primo
sic. Nam infinite ptes sunt in quolibz ꝯti/
nuo. saltem in potētia. cū sit diuisibile i in/
finituz. sed ds omnes illas cognoscit. ergo
rc. Probo miorem duplr. Primo. qz eas
diuina uolūtas ꝯseruat in eē. ergo diuinus
intellect9 eas intelligit. ¶ 2o. qz cuilibet po
tentie passiue corrñdet potētia actiua. sed
ꝯtinuuz ē in infinitū diuisibile passiue. er/
go in deo erit potētia actiua. sed ds nouit
qcquid est in eo. ergo eaz cognoscit. q p ꝯñs
ptes ꝯtinui que sunt infinite. q aūt simul
cognoscat omēs. ptz. qz nulli9 cognitiones
acqrere pōt de nouo. ¶ 2o. nam sunt infini
te spēs nūorz. ꝑm Augus. 12. ō ci. dei. qz in/
finitorz nūorz non ē numer9. sz ds cogno
scit omēs. Uñ aug9 dic. q oēs isti numeri
sunt ei9 intellectu ꝯphensi. cui9 sapie non ē
numer9. ¶ 3o. qz in qualibet linea sunt ifi/
nita puncta. cum ipsa sit diuisibilis in infi
nitū q in qualibet diuisiōe causenf etiā duo
puncta. Sunt ergo infinita saltem in potē
tia. sz ds omnia cognoscit. cū diuidēdo uo
luntas diuina possit ea ponere in actu.
¶ 4o. in qualibet die sunt infinita instātia. et
in quolibet generaf unus radi9 solis. cum
raptim transeat. q diuia uolūtas ꝯcurrat cū
sole ad cāndum quemlibet radiū cum sole.
ergo infinitos radios cognoscit sil' diuin9
intellect9. ¶ Confirmātur omia ista. qz ds
in actu cognoscat omnia que potest facere

successiue. sed deus potest infinita indiuidua cāre sub aliqua spē. ergo ea cognoscit ꝛ sil. qꝛ simul cognoscit ꝙ pōt facere successiue. Minor patꝫ. quia alr non posset ꝑpetuare mundū. Ad perpetuationē enī mūdi necessario reqritur. uel ꝙ in aliqbus specieb⁹ indiuidua ꝓcedant in infinitū. uel oꝫ ꝙ ideꝫ nūo infinities redeat. Primū aūt ꝯmum⁹ ponitur. ¶ Sꝫ ꝯ istatur 4ᵒ. Primo sic. Omēs partes quas deus cognoscit in ꝯtinuo sunt diuisibiles in ptes ulteriores. ꝛ ille ptes ulteriores sunt partes ꝯtinui ¶ Tūc sic Ille intellect⁹ non cognoscit omēs ptes ꝯtinui. qn̄ illud ꝯtinuū ꝯtinet ptes aliquas ultra omnes quas ille intellect⁹ cognoscit. sꝫ omne ꝯtinuuꝫ ē huiusmōi. qꝛ omnes partes quas deus cognoscit in ꝯtinuo sunt diuisibiles in ptes ulteriores. ergo sunt partes alique ultra cognitas a deo ¶ 2ᵒ. oīs spēs numeribꝫ spēm nūeri ultra se maiorē ꝙ deus cognoscit. cum ꝑ appositionē unitatis uariatur nūs. ergo ultra omnes spēs quas uidet. uidet aliquas maiores. Sꝫ omnis species maior omni spē numeri. nō est spēs numeri. ergo si deus intelligit omnē spēm nūi. intelligit ncīario aliqūā spēm nūeri que non est spēs numeri. hoc ē falsum. ergo illud ex quo seqtur ¶ 3ᵒ sic. Inter primū punctuꝫ quē ī linea ꝛ quēlibet aliū a deo cognitum. aut est dare mediū. aut non. Si sic. tūc illud mediū aut ē diuisibile. ꝛ tunc erūt ibi multa puncta añ omnia alia puncta a deo cognita. Et tunc deus non cognoscet omnia puncta. que sunt in linea. Aut illud medium erit indiuisibile. ꝛ tūc ille pūct⁹ nō erit a deo cognit⁹ ꝑ eandem deductionē. ¶ Si aūt dicas. ꝙ non ē dare mediū. tunc seqtur ꝯtinuuꝫ ꝯponi ex indiuisibilib⁹. ¶ 4ᵒ. de⁹ determinare radios solis cognoscit Tunc sic. aut inter ipm primū radium ꝛ quemcūꝫ aliū cognitū a deo. est radi⁹ medi⁹. aut nō. Si sic. tunc ille non erit a deo cognit⁹. cum sit ex omnē alium radiū a deo cognitū. Si non sit radi⁹ alius. tunc alius radi⁹ a deo cognitus imediate seqtur aliū. ꝛ ꝑ ꝯñs cuꝫ radi⁹ adeqate correspōdeat instanti temporis. instans temporis erit imediatum instanti.

¶ Iste instātie soluūtur ab aliqbus logicalr. ab aliis sophisticē. Primū. qꝛ hoc signū oē uel quodlibet in altera ꝑmissaꝝ sumiꝫ collectiue. in altera distributiue. ¶ Sꝫ h⁹ non euacuat. qꝛ in utraqꝫ premissaꝝ est uera diuisio ꝛ uera distributio. ¶ 2ᵒ soluitur ab aliis. qꝛ signū in uno hꝫ suppōnem simplicem. in alia ꝯfusaꝫ. ¶ Sꝫ nec hoc satisfacit. qꝛ utrobiqꝫ hꝫ suppōnem simplicē. ¶ His ergo ꝑmissis que non quietāt intellectū pono. 4. preambula. ¶ Primū est. ꝙ equale ꝛ inequale sunt passioēs q̄ntitatis finite adequate. Un̄ si eēnt q̄titates infinite. non essent equales uel inequales. ꝛ huius rō racō est. qꝛ equalia sunt quoꝝ extrema non excedūt. in ifinitis aūt nō sunt extrema ¶ 2ᵐ preambulū est. ꝙ totū ꝛ pars nō inueniunꝫ nisi in q̄titate finita. pꝫ ex precedenti. quia ubicūꝫ est maioritas uel minoritas. ibi est equalitas uel inequalitas. sꝫ ubi est totum ꝛ pars ibi ē maioritas ꝛ minoritas. sꝫ maioritas ꝛ minoritas sūt spēs inequalitatis. Et ꝯñsū ē ꝙ inequalitas non inuenitur nisi in q̄titate finita. ergo nec totū nec pars inueniēꝫ nisi in q̄titate finita. ¶ 3ᵐ preambulū est. ꝙ totum in q̄titate ē quedam spēs tot⁹. ꝛ pars in q̄titate est quedam spēs partis. totū aūt designaꝫ ꝑ uniuersale uniuersalr sumptuꝫ. pars aūt ꝑ uniuersale ꝛ non ulr sumptū.

¶ Est ergo regula talis. ꝙ cuicūqꝫ repugnat supius. repugnat inferi⁹. sed infinito ut infinitū est. repugnat ratio toti⁹ in uniuersali. ergo repugnat sibi racō tot⁹ in q̄titate. ꝛ sic ei nō potest addi signū uniuersale. g ꝛc.

¶ Quartū ꝑambulū est. ꝙ de infinita multitudine non pōt uerificari ulis affirmatiua. qa ulis affirmatiua ē quoddaꝫ totū in q̄titate. sꝫ oñsum ē ꝙ infinito ut infinituꝫ est repugnat racō tot⁹. ergo ꝛ hui⁹ totius.

¶ Cōfirmatur qa si infiniti hoīes eēnt. id eēt dicere. omnes homīes ꝛ tota multitudo hoim. sed oñsum est. ꝙ totalitas repugnat infinito ut infinitum est. ergo ꝛ totum ulre sꝫ omis. ¶ Sed ꝯ ista ꝑambula Arguitur ut magis ꝯclaretur ¶ Prio. qa deus est quo magis cogitari nihil pōt. est etiam mai⁹ q̄ aliqd aliud qđ possit cogitari. ut docet Anselm ꝓslo. Et sic ē ibi nūositas que ē spēs inequalitatis. ꝛ ratio infinitatis ¶ 2ᵒ. qa.

intēr diuinas personas reperitur equalitas.
que tm̄ sunt infinite intensiue. ¶ 3ª. qꝛ infi
nite multitudini non repugnat totum uľe
infra eandem spēm. ⁊ tm̄ est species totius:
uel totum uľe. sicut totum in q̄ntitate. ¶ 4ª.
qꝛ tunc de infinitate nullus silogism⁹ po/
terit formari. qꝛ nullus silogism⁹ est debi/
te format⁹. cui⁹ nulla premissaꝝ est uľis. ſ3
impossibile est p̄ te q̄ aliqua p̄missaꝝ ueri/
ficet uniuersaľ de infinito. ergo ⁊c. ¶ Ad
primū dico. q̄ inequalitas ut hic accipit est
excessus ꝑ proportionē. ſ3 aūt sine ꝑpor/
tione oīa excedit. ⁊ p̄ ꝯn̄s non ē inequalis.
¶ Ad 2ᵐ dico. q̄ equalitas ⁊ inequalitas
de quib⁹ est nunc itentio. est illa que ē nunc
in q̄ntitatib⁹ illis que ꝯstant ex ꝑtibus rea/
liter distinctis. qꝛ ibi est solum totū ⁊ ps.
q̄ntitas aūt que est in deo non ē huiusmōi:
qꝛ non ꝯstat ex talib⁹ realiter distinctis.
¶ Ad 3ᵐ dico q̄ totum uľe est pars uera ⁊
ꝯ̄tentialis. ⁊ est totum equoce. eo q̄ totū uľe
includitur in qualibet sui pte. non tm̄ totū
integrale uel totū in q̄ntitate. qꝛ si sic. bicu
bitum eēt in monocubito. ¶ Ad 4ᵐ. si acci
piatur aliqua multitudo finita de infinita
multitudine. tunc de illa finita multitudie
poterit formari ꝑpō. sed de infinita nō po
poterit. eo q̄ non pōt sibi addi signū uľe. ſ3
bene de termis ut abstrahūt a finito ⁊ in/
finito. ¶ Ideo dico q̄ signū uľe non pōt
addi alicui infinito inq̄tum infinitū. eo q̄
sibi repugnat ratio tot⁹ ⁊ etiam ptis.
¶ S3 hic sunt diffi. Prima ē. qꝛ si eēnt infini
ti homies adhuc homo eēt inferi⁹ ad aīal. ⁊
sic pars. ¶ Dico q̄ hoc ꝯuenit homi inq̄/
tum est homo. q̄ sit animal inquantum ab
strahit ab unitate ⁊ pluralite. s. q̄ ſm racō/
nem suam formalē. ꝑ quam abstrahit afi/
nito ⁊ infinito. ¶ 2ª diffi. est. qꝛ si eēnt infi
niti homies adhuc ista poterit ēē uera. qui/
dam homo currit. ⁊ sic pticulař a. sed nō po
test dari pticularis sine uľi. ergo in statē infi/
nita hoim multitudine. stabit uľis. ¶ Di/
co q̄ non ē incōueniens dari pticulare sine
uniuersali. ¶ Et si dicas. pticularis hꝫ rōez
ptis. sed ubi pars. ibi totum. ¶ Dico q̄ il/
la pticularis ē respectu alicui⁹ uľis. non q̄/
dē uniuersaľ uerificaꝫ uel formate de infi

nita multitudine. ſ3 per respectū ad finitū
de illa infinita multitudine. rōne cuius pōt
formari ꝑpō uľis. ¶ 3ª diffi. si eēnt infini
ti homies. adhuc hic homo eēt indiuiduū.
¶ Dico q̄ sic respectu alicui⁹ multitudinis
finite sumpte. ¶ Istis ergo p̄ambulis sup
positis tanq̄ ueris. facile est r̄ndere ad re/
gulas supi⁹ adductas. ¶ Ad primū cū3 ōz.
ō. nēs ptes ꝯtinui quas ōs cognoscit sūt di
uisibiles. Dico q̄ ista ꝑpō includit incōpos
sibilis in suo sbiecto si uľr accipiatur. sicut
ista omis homo irrōnalis currit. in sbiecto
includit incōpossibilia. sic hic ōis sortes cur
rit. Et ratio ē. qꝛ sortī repugnat q̄ sibi ad/
datur signū uľe. ¶ Eodem⁹ dico. q̄ multi
tudini infinite repugnat addi signum uni
uersale. ⁊ iō nec de⁹ uidet oēs partes ꝯtinui
nec nō uidet. ¶ Dico ergo. q̄ ōs bn̄ cogno/
scit partes ꝯtinui. ⁊ omnes p̄ quacūq3 deṫmi
nata multitudine. S3 si accipias multitu/
dinē infinitam. non cognoscit omēs. qꝛ nō
sunt oēs. ¶ Ad 2ᵐ dico eodem⁹ de spēbus
nūoꝝ. ¶ Ad 3ᵐ dico. q̄ non ē dare quēcūq3
aliud pūctum in linea Sic non ē dare oēs
sortē currere ł n̄ currē. igiṫ qꝛ tali ṫmio re/
pugnat addi tale signū. Eodem⁹ dico in ꝑ/
posito. ¶ Et ad 4ᵐ simiľr de radiis. ¶ Iste
solucōes ꝯfirmanṫ. qꝛ idem est ōis homo ⁊
tota multitudo hoim. sed infinita multitu
do hoim si eēt. non eēt totū. qꝛ aut tale to
tum ꝯstaret ex ꝑtib⁹ finitis. ⁊ hoc est ipos/
sibile. qꝛ ex finitis non ꝯstituitur nisi fini/
tum. aut ꝯstaret ex infinitis. ⁊ tunc totum
non eēt mai⁹ sua pte. qꝛ sua ps eēt infinita
Infinitū autē3 nisi ē excedi non pōt. ¶ S3
ꝯtra has solutiōes instatur 4ᵒ. Primo sic.
qꝛ cuiuslibet ꝯdictiōis altera ps uera est. qꝛ
de quolibet affirmatio uel negatio ⁊c. S3
ista ē falsa. quedam ps ꝯtinui nō est diuisi
bilis in ulteriores ptes. ergo sua ꝯdictoria
est uera. s. ista Omis ps ꝯtinui est diuisibi
lis in ulteriores ptes. Simiľr ōs post pri
mā aut cognoscit q̄cunq3 aliaꝫ. aut non co
gnoscit. Ista aūt sunt extrema ꝯdictionis.
igitur alteꝝ ueꝝ. ¶ Item 2ᵒ. Aut ōis spēs
numeri hꝫ ulteriorē aut non. Si non. ⁊ nō
ōis eq̄pollet huic quidam nō. sed ista ē fľa
quidā nūs non hꝫ spēm ulteriorem. igitur

sua equipollens. ꝛ p ꝯñs eius ꝯtradictoria
uera. ergo omnis spẽs numeri hꝫ ulteriorem.
¶ 3ᵒ. a singularibus sufficiẽter enũtiatis se
quitur uñe uñter sumptũ. p locum a toto i
q̃titate. Iste aũt punctus post primũ pun/
ctum in linea est a deo cognitus. ꝛ iste aliᵘˢ.
Et sic de singulis. ergo omnes pũcti sunt
a deo cogniti. ¶ 4ᵒ. q2 sicut est p se notum
quod ẽ totum est maiᵘˢ sua pte. ita est hec per
se nota. omis pars minor est suo toto. Sꝫ
istud distribuit pro infinitis ptibus ꝯtinui
cum infinite sint ptes in ꝯtinuo. quarꝫ que
libet maior est suo toto. ¶ Confirmatur.
nam certũ est q̃ infiniti homiẽs sunt in po
tentia. tñ ista pro singulis uerificatur. ois
homo ẽ risibil. ergo ꝛc. ¶ Ad primũ dico
q̃ ppõ cuius sbm includit incõpossibilia ñ
est uera. ꝛ ideo non hẽt ꝯdictionem. sic ista
Omis homo irrationalis est aial. q2 eiᵘˢ ꝯ/
dictoria uera ẽẽ non põt. in cuius sbo incõ/
possibilia includunt. Et ita dico in ppposi/
to. dicendo omnis pars ꝯtinui. p infinitis
distribuendo. ¶ Sed ꝯ. ista est bona ꝯdictõ
Omnis chimera ẽ ens prohibitum. chimera
non est prohibitum. ꝛ tñ sbm includit incom
possibilia. ¶ Põt dici q̃ aliter si istud cõ/
cedat qñ sbm includit infra se tñe q̃d. ꝛ ali
ter qñ sbm cuꝫ sibi adiũcto. ut si dicatur to
ta magnitudo puncti ẽ simplex. ꝛ sic ista ñ
uidetur hẽre ꝯdictoriaꝫ. sic nec ista Omis hic
homo uel omnis sortes currit. ¶ Contra.
nam omis ppositio una cuius sbm talia ñ
includit hꝫ ꝯdictoriam. sꝫ talis ẽ ista. omis
pars ꝯtinui non est diuisibilis. lꝫ sit fl'a. ꝛ
ei non põt dari nisi ista. ois sba est diuisibi
lis. ꝛ tunc erit uera. ¶ Dico q̃ contradicto/
ria sua est ista. non quedaꝫ pars ꝯtinui est
diuisibilis. ¶ Et si dicatur. q̃ ista eq̃pollet
isti. omnis pars ꝯtinui est diuisibilis. Dico
q̃ non ẽ uerꝫ. q2 ista ẽ incõpossibilis. ꝛ i in/
cõpossibiliᵒ non ẽ equipollẽtia. ¶ Ad 2ᵐ
dico. q̃ non omnis spẽs nũeri hꝫ ulteriorẽ.
q2 ista negatur ois spẽs nũi hꝫ ulteriorem.
non omnis aũt eq̃pollet ad quidã non. ubi
scꝫ ppõ de omnis ẽ uera. ubi aũt non ẽ ue/
ra non. ¶ Nam ista sortes non ẽ homo. nõ
eq̃pollet huic. non ois sortes ẽ homo. cu ñ
ista possit aliqualiter ꝯcedi. ¶ Dico ergo q̃
ista non ẽ ꝯcedenda. omis spẽs nũeri hꝫ ul/
teriorem. sicut nec ista omis sortes currit.
Sꝫ ꝯ. ista est uera pter quedaꝫ spẽm nũi est
spẽs numeri. ergo eiᵘˢ ꝯdictoria falsa. pter
omnẽ spẽm numeri ẽ dare spẽm nũeri.
¶ Dico q̃ hec non ẽ ꝯtradictoria illiᵘˢ. sꝫ soluꝫ
illa que cum duplici negatiõe. Prima solu
tio apparet plus. ¶ Ad 3ᵐ dico. q̃ illa regu
la non tenet nisi ubi illa singularia suffici/
enter enũtiata. sunt partes uñis uñr sumpti
q2 tenet per locum a parte in q̃titate. Ista
aũt singularia in pposito non sũt ptes mñ
titudinis ifinite. cum semp sit pportio inẽ
totum ꝛ ptem. Sic non põt dici pprie om
nis psona in diuinis producta est a pñe. a sin
gularibus sufficiẽter enũtiatis. non sequitur.
q2 hoc signuꝫ ois bm antiquos phos nõ di
citur minᵘˢ q̃ de tribᵘˢ. ¶ Ad 4ᵐ cum õr ois
pars est minor suo toto. est ita eẽntialr uera
si sint finite uel infinite ptes. ꝛ ideo uerifi/
catur pro multitudine ptium ut abstrahit
a multitudine finita uñ infinita. sꝫ tñ non
pro infinita. ¶ Cõtra. q̃cquid uerificatur
p se de supiori. uerificat per se de inferiori
cum diffinitiões ꝛ passiones supiorꝫ insint
singul inferiorubᵘˢ. sꝫ multitudo sic abstra
ctã est quoddam supiᵘˢ ad finitam ꝛ infini
tam. ergo ꝛc. ¶ Dicitur q̃ uerificat de mul/
titudine infinita. tñ p accñs. q2 sibi non cõ
uenit in q̃tum est infinita. sꝫ in q̃tum ẽ mul
titudo. ¶ Cõtra. q2 eodemᵒ uerificat de fi
nita. ꝛ tñ est ibi simplr uera ac ꝯcessa. ꝛ nõ
alibi. ¶ Dicitur q̃ totalitas non repugnat
finito. ꝛ iõ ibi p accñs ꝯceditur. ꝛ h non. qñ
scꝫ dterminatur ad infinitũ. ¶ Uel põt dici
sic totum uñe ꝯuenit homi ꝛ repugnat sor
ti. ita distributio ꝯuenit mñtitudini simplr
ꝛ in uniuersali. ꝛ tñ repugnat multitudini
infinite. ¶ Aut dicetur. q̃ qñ õr ois homo
est risibilis si sint infiniti. q̃ lꝫ omis distri
buit pro sola multitudine finita. quã acci/
pit intellectᵘˢ noster qñ format illam ppõeꝫ
Et tunc tenẽdo istam uiam oꝫ dicere. q̃ illa
que dicitur a uulgo ꝯdictoria. põt uerifica
ri. Infinitis eniꝫ hominibus currẽtibus. acce/
pta certa multitudine currentium. eẽt uera
ista ppõ Omis homo currit. accepto autem
uno qui nõ sit de illa multitudine prius

accepta. dicetur q̄ q̄daꝫ homo nō currit. ⁊ sic omnis homo currit. q̄dam homo non currit verificant. Prima r̄nsio tñ est melior. ¶ Iste rōnes ꝯfirmant. q2 s̄ph̄os añ oēm motum fuit mot⁹. ⁊ añ omne tempus fuit tēpus. ⁊ añ oēm diem fuit dies. Illud autē signū. s. omne in istis ꝓpōnibus non pōt distribuere adequate pro infinita multitudine. q2 añ infinitam multitudinē dieꝝ non fuit dies. cum talis infinita multitudo sit eternitas. ⁊ ante eternitatē nulla possꝫ esse dies. ergo distribuit solum pro finita multitudine accepta uel acceptabili.

¶ Item sancti dicūt. q̄ d̄s posset mundum perpetuare. ⁊ d̄ facto ꝑpetuabit penas ⁊ cogitacōnes. ita q̄ post omnē cogitationē erit cognitio. ⁊ sic non distribuit pro infinitis. cū infinitas nulla sit futura. ¶ Sed hic est diffi. qualr̄ d̄s potest intelligere infinitam multitudinē. cuꝫ sit impossibilis ⁊ ens probitum. Dispositio aūt rei in ueritate. ē similis uel eadem dispositiōi in entitate. ¶ Dico q̄ non ē ita ens probibitū quin inueniatur in potētia. ratio aūt entis extendit ad ea que sunt in potētia. ⁊ ulteri⁹ non uidetur incōueniens multis. ponere q̄ d̄s intelligat sic̄ et nos entia probita. Uidetur etiā multis q̄ ens infinitū non soluꝫ in multitudine. uel etiam in magnitudine non sit ens probibitū. sic̄ fuit dist. 17ᵃ declaratuꝫ ⁊ etiam aliquo mō ꝯnsum. ¶ Ad argumentum in oppositum patet.

¶ Distinctio. 37ᵃ.

QUIRCA Distinctionem tricesimāseptimā Quero duas q̄ones. Prima ē. Utrum d̄s sit ubiqꝫ. q̄ non. quia in ysa. dicit. Celum mihi sedes est. ¶ Cōtra. ibideꝫ. Celum ⁊ terrā ego impleo. ergo ⁊c̄. ¶ Hic p̄rio uidenð est. quid est d̄m eē ubiqꝫ uel alicubi. Et q̄ātum ad hoc introducunt. 4. ꝯclōnes negatiue. ¶ Pria q̄ d̄m eē ubiq⁹. non ē aliq̄d fabricatum ab intellectu. uel ens in aīa ¶ Et probo sic. nullum ens rōnis est rō eēndi realr̄ aliq̄d. sed d̄s est realr̄ ubiqꝫ. ergo non ē ꝑ respectum rōnis. ¶ 2ᵒ. q2 illud q̄d erat añ operationeꝫ intellectus. non ē per ea. sꝫ d̄s añ operationē intellect⁹ erat ubiqꝫ. ergo ⁊c̄. ¶ 2ᵃ ꝯclusio. q̄ non dicit aliq̄d priuatiuuꝫ. ut. s. ꝑ abnegatonē omnis loci dicat esse ubiqꝫ. uel per abnegatonē omnis distantie a quolibꝫ loco. ut dicit q̄dam Doc. s. P. Aureoli. Dicit eniꝫ deū esse ubiqꝫ ꝑ respectuꝫ p̄ntialitatis ad uniuersum. sic̄ omnis creatura d̄r alicubi per respectū ubeitatis ad aliquaꝫ ꝑtem uniuersi. ¶ Cōtra hoc arguo. Queciiꝫ h̄nt rōnem formalem eēndi ubiqꝫ. sunt formaliter uniformit̄ ubiqꝫ. sꝫ indistātia eiusdē rōnis que est in deo. ē in nihilo. q2 negatio distantie eiusdeꝫ rōnis ē in utroqꝫ. ergo ita erit nihil ubiqꝫ sicut de⁹. ¶ P̄. uīe ita ē indistans a quolibet loco sic̄ d̄s. ⁊ tñ non est ita ubiqꝫ. ¶ P̄. entia in potētia obiectiia nō distant a loco. ⁊ tñ non dicitur eē ubiqꝫ P̄. ꝯmunis rō negatiua resoluitur in affirmatiuā. sꝫ ista indistātia est rō negatiua. ḡ oꝫ q̄ resoluatur in aliquā affirmatiuā. que est ista. d̄s est alicubi. Sic̄ enim creatura est alicubi. eo q̄ distantia negat ab ea. sic d̄s rōe ab eo negetur distantia. ¶ 3ᵃ ꝯclusio q̄ d̄m eē ubiqꝫ non dicit aliq̄d absolutū. sꝫ rōem respectiuā. Hoc probatur p̄rio. q2 illud q̄d in sua rōne formali ē ad aliud. non ē absolutum sed respectiuū. huiusmōi est esse ubiqꝫ. ¶ 2ᵒ. q2 eē ubiqꝫ est ꝑtum deo ꝯueniēs ex tempe. ergo respectiuū. ¶ 4ᵃ ꝯclusio. q̄ non dicit aliquid formalr̄ in deo Probat. q2 non est eternū deuꝫ eē ubiqꝫ. sꝫ eē q̄d est formalr̄ in deo est eternū. Similr̄ ꝓbatuꝫ est q̄ dicit aliquid reale. sꝫ d̄s non hꝫ relacōnem formalem realem ad ex̄. ¶ Ideo dico ꝯclonem affirmatiuā. s. q̄ deū eē ubiqꝫ. dicit respectū p̄ntialitatis q̄ est in creatura ad deū. ⁊ iðo sicut d̄s d̄r agens realr̄. ⁊ creans respectu q̄ est formalr̄ in creatura. Sic d̄r eē ubiqꝫ respectu isto presēcialitatis. qui est in creatura. ¶ Sꝫ hic sunt difficul. alique. Prima ē. Utꝝ ille respect⁹ sit respect⁹ depēdentie ad ip̄m d̄m. ¶ Dico q̄ non. Nam alia inq̄sitio ē. Utꝝ d̄s sit cā rerum. Et alia. Utꝝ sit p̄ns omnib⁹ rebus. Probo. potest

enim aliqs esse certus. q̃ ds est causa rer. ꝛ
dubitare utrũ sit ubiq3. ¶ Dico ergo. q̃ si/
cut imaginamur q̃ aïa est tota in toto. ꝛ to
ta in qualibet pte. Ita suo mõ imagiamur
q̃ ds sit pñs omi loco pñtia que ẽ i creatu/
ra. ¶ 2ª difficultas. utrũ iste respect⁹ sit trã
scendẽs. Uidetur aliqbus q̃ omis respect⁹
creature ad dm̃ sit trãscendens. eo q̃ talis re
spect⁹ est idẽ realiter suo fundamẽto. ¶ Sz
de hoc alias forte non ẽ uerũ patebit ali/
as. ¶ Nunc supposito q̃d sit dm̃ eẽ ubiq3.
oz inqrere Utrũ hoc sit uerũ ¶ Et q̃tum ad
hoc oz dicere q̃ sic. hẽmus eni3 determinata3
ueritatẽ p scripturas. Si ascendero ad celũ
tu illic es. si dscendero ad infernũ. ades ꝛc.
¶ Dubiu3 ergo hᵒ totum ẽ. q̃uõ illud põt p
bari uel psuaderi. Et q̃tum ad hoc adduciũ
tur a diuersis diuerse uie. Prima ẽ uia im
mensitatis. Nam dicunt aliq. q̃ sicut ds est
intensiue infinit⁹. ita extẽsiue. non q̃ hẽat
ptem ex ptem. s3 q̃ põt coexistere infinitis
locis. Et hoc declarant sic. q2 sba spũalis
q̃to est pfectior. tanto põt maiori loco co/
existere. ꝛ maiorem locu3 sibi determinare. s3
ds est infinite pfectionis. ergo infinito lo/
co põt coexistere. ¶ Cõfirmatur. q2 sic diui
na eẽnitas est infinita intensiue. ita extensi
ue ut necessario omni tempori coexistat.
¶ Sz ista uia non ualet. q2 ex credito pce/
dit. Nam hoc creditũ est. q̃ angel⁹ pfectior
maiori loco põt coexistere. ¶ Ideo arguo sic
sm istã uiam. Omis limitatio dicit impfe/
ctionẽ. sic finitas. s3 si ds esset alicubi ꝛ ñ
ubiq3. eẽt local'r limitat⁹ sicut creatura. sic
si poss3 eẽ q̃nq3 ꝛ q ñq3 nõ. eẽt limitat⁹ s du
rationẽ. ¶ 2ᵒ ds est quo mai⁹ nihil cogita/
ri põt. si aũt esset determinat⁹ ad aliq̃ ptẽ3
uniuersi. tũc nõ eẽt localiter quo mai⁹ nihil
cogitari posset. cũ possemus aliq̃d cogita/
re quod ess3 in toto uniuerso. Sz si iste uie
uel rõnes ualerẽt. uel pbarent q̃ necessario
deus ess3 in infinitis locis. ꝛ q̃ esset in ma/
iori q̃3 in toto uniuerso. ꝛ p cõsequẽs q̃ eẽnt
ifinita loca ꝛ etiã maiora uniuerso que oia
uidenť incõuenientia. ¶ Potest g̃ dici q̃ lic3
deus habeat infinitatem intensiuã. non tñ
habet infinitatem uel magnitudinẽ exten/
siuã quã imaginãtur pdicte rõnes. ideo nõ cõ

cludunt. ¶ 2ª uia aliquorũ est uia cãlitatis
Nã oz agens esse psens paciẽti ꝛ approx
imatũ. s3 deus agit ubiq3 g̃ ꝛc. Sed ista rõ
nõ demonstrat. quia forte hoc est creditũ. s.
q̃ ds immediate in actiõne agẽtis naturalis
agat. imo aliqbus nõ uideť. ¶ 2ᵒ quia non
oportet agens pñs esse localiter paciẽti. tñ
quia quãto agens est fortius. tanto agit in
magis distans. tñ etiã quia uidem⁹ agẽtia
secũdaria agere ubi nõ sũt presentia sic sol
in uisceribus terre. ¶ Tertio dato q̃ hoc eẽt
uerũ de agentibus naturalibus. hoc idẽ ess3
quia agũt p cõtactũ ꝛ idẽ approximatiõem re
quirũt. deus aũt p talem cõtactũ non agit.
Dico ergo q̃ idẽ ista nõ cõuincit. quia agẽtia
naturalia uideneť posse agere ubi non sunt
psentia. Si dicas q̃ agũt in medio ¶ Con
tra certũ est q̃ sol illa actione qua agit i uis
ceribus. nõ agit in medio. Similr illud ui
detur falsum q̃ semp agat in mediũ. Nam
angelus loquẽs altri. nihil uideť cãre i me⁹
nec eiusdẽ rõnis cũ termino nec alteri⁹. ideo
uideť q̃ solus cõtactus uirtualis sufficiat
¶ Prima. nõ uideť rõ sufficiens ad decla/
randũ ppositũ. qm̃ si deus esset determinate
in celo. simpliciter poss3 influere in iferiori
bus sicut sol positus in suo circulo. Intel/
ligendũ tñ q̃ deum esse ubiq3 põt poni du
plicit. Aut q̃ sit in uno loco uniuersi deter
minato ꝛ inde fluat oibus sicut sol. Et ui/
detur aliquibus q̃ necessario prius agit in
medio. postea in ultimo sicut agens phicus
quia eius uirtus est alicubi sita. ꝛ idẽ sic na/
turaliter influit. Istud tñ nõ hẽt apparẽtiã
quia nõ ageret p influxum corpalis s3 p uo
luntatẽ tantũ ꝛ idẽ sicut uoluntas attingit
extrema p suu3 uelle sine mediis. ita posito
alio mõ q̃ de⁹ sit abstractus ab omni loco
ut uere sic nusq̃ ꝛ p cõñs nõ ubiq3. ꝛ tũc ui/
detur aliqbus q̃ agit p indistantiã. quia q̃
nusq̃ est a nullo distat cũ distantia psuppo/
nat ubi. ꝛ tl'is actio declarat ipm ubiq3 esse
psentẽ p indistantiã. Istud tñ nõ uideť esse
uerũ. q2 ex cõñte nõ põt inferri q̃ repugnat
añti. s3 ex nõ esse alicubi inferť indistãtia ꝛ
ex hac esse ubiq3. ꝛ tñ ẽe ubiq3 ꝛ nõ esse ali/
cubi cõdicũt. ¶ Certia uia aliquorũ ad pbã
dum istã cõclusionẽ est immutabilitas. quia

ti nō esse ubiq;.uidet q possz moueri de lo
co ad locuz transferēdo se de una pte mūdi
ad aliam ⁊ sic essz localit mutat⁹. ¶ q au/
tez posset eē in alio loco sicut in isto . pbat
quia qñ mundū creauit potuit sibi detmi/
nare ptem quā uoluit. q a nō sibi magis re
pugnat una q alia. g eodē mō pōt nunc in
ire illud qđ sibi nō repugnat. ¶ p̄. si eēt
detmīnat⁹ ad aliquē locuz q nō possz i alio
pñtialit esse. uidet inclusus ⁊ iportare im/
fectionē cū tñ hoc ex libertate ⁊ dignitate
angelica ab angelis neget. ab angelo. n. ne
getur ex sui dignitate q tñ magis detmina
tus est ad locū q deus. Sed nec ista uia con
uincit. diceret. n. q de⁹ nusq esset ,ppriē. sed
transferibil'r eēt ubi essz. ita q nō mutaret
,ppter hoc. dato etiā q essz ,ppriē adhuc nō
sequit q deus mutaretur. nam respect⁹ lo/
cati ad locū est ubi. ⁊ illū nō hēt ds. sz locus
hēt respectū ad locatū pñtialit. diceretur g
deus de loco ad locū transferri p nouū re/
spectū pñtialiter in hoc loco ad q̄m q prius
nō erat. ⁊ ab illo denoiaretur dsēe i aliquo
in quo pri⁹ nō erat. sicut dictū ē sup̄ius de
creatōe noua que ē in creatura. ⁊ ñ aliquo
nouo in deo. Dicitur tñ q si ponatur deus
simpl'r sic absolut⁹ ut nusq dicatur esse in
loco. ista rō nō ɔuincit quia ibi ñ est localis
mutacio ubi ē oīoda a loco abstractio. sz si
ponat in celo deus detmiate. sicut simplices
imaginātur. tunc apparenter ,pcedit rō. non
tñ ɔuincit quia si deus de non creatore fit
creator. de nō dño fit domin⁹ p solū nouuz
respectū creature ad ipm. ita posset fieri de
nō pñte alicui pñs p solū respectū p̄sentia/
litatis creature ad deū quē creature ipmet
sic mouēs imprimit ipsum ubi mobili. sed
nūqt p istū modū possz p diuinā potentiaz
unū corpus transferri de uno loco ad locū
p solam mutationē loci. Dicit q sic si deus
posset facē unam relatiōez sñ opposita rela
tione. ⁊ tūc nō erit corp⁹ motū nec mutatū
¶ Quarta uia est coexistētia. ubi dicit un⁹
doc. q ois creatura hēt necessariā pñtialita
tem ad ds sicut coexistētiā durationis. ⁊ iō
cū deus sit alicubi ē p respectū pñtialitatis
creature ad ipsuz. ⁊ cū ois creatura sit ei ne
cessario pñs erit ubiq; necessario. Sz qz ne

cessitas istius respect⁹ nō est nō. iō ɔfirmat
quadrupl'r. ¶ Primo sic. si causaret stellaz
celo distincto. posset eam mouere circula
riter. sz non nisi acquireret aliquē respe/
ctum. sed non nisi respectuz pñtialitatis ad
ipsum. ergo ⁊c. ¶ 2°. qz si ds totū uniuer
sum destrueret. exceptis polis eos posset cō
iungere. ⁊ sic ppendicularit mouere. sz non
nisi p respectuz ad primū. ergo ⁊c. ¶ 3°. qz
ds oia simul pōt mouere. ⁊ non nisi p respe
ctum aliquē. non ad seinuicē. ergo ad ōm.
¶ 4° qz oia que mouent. respectum hñt ad
aliquod immobile. sed illud non pōt eē ni/
si ds. ergo ⁊c. ¶ Dico q declarata leci im/
mobilitate. que est difficilior passus. de to/
ta phia ppositum apparet. Sed h⁹ dicetur i
2°. Dico ergo q ds est ubiq;. ¶ Ad argu
mentū patet p iam dicta.

UTRUM ds sit in omni tem
pore. q non. qz ds est etnus si/
ne tempe fm Augus. ¶ Cōtra
ds est pñs omni tempore.
¶ Primo uidendum est qd sit eē i tempe. Et
ad hoc introducunt. 4. ɔclōnes. P⁹ ē q ñ ē
respect⁹ rōnis. qz ds realiter ē in tempe.
¶ 2°. q non dicit priuationē. qz tunc nihil es
set in tempe. uel ipsa entia in potentia eēnt
eodem⁹ in tempore. ¶ 3°. q non dicit abso/
lutum sicut prius. ¶ 4° ɔclusio est. q non
est iste respect⁹ sicut pri⁹ in deo. ¶ Ideo di
co. q non ē in omni tempore p pñtialitatē.
cuiuslibet rei tempalis ad ipz. Et sic patet.

¶ Distinctio. 38ª. ⁊ 39ª.

CIRCA distinctionē trices
imāoctauaz ⁊ trecesimānonā
Quero utr ds hēat certam
notitiam de futuris ɔtingē
tib⁹. q non. qz ds pnuntia/
uit p ysayam mortē ezechie que non euenit.
ysa. 38°. ⁊ tñ loquebatur ex pte dei. ¶ Con
tra. Daniel'. 33°. De⁹ eterne q absconditoz
es cognitor. qui nosti oia anteq fiant.
¶ Dic sciendū q Augus. li° de ci. dei as opin/

ones recitat 3rias. ¶ Una fuit dicentium.
q omnia eueniunt de necessitate ad saluā/
dum presciam dei in sua infallibilitate.
¶ Alii dixerunt. q de⁹ nullam hz noticiam de
futuris 3tingentibus ad saluandū rerum
3tingentiam. ¶ Istis tn̄ erroribus exclus
ipse determiat q stant simul. s. q deus om
nia 3tingentia certitudinaliter nouit. et tn̄
hoc non euenire de necessitate. ¶ Ad decla
rationē aūt huius. quattuor sūt per ordinē
inquirenda ꝛ declaranda. ¶ Primuz. si in
rebus est 3tingentia. ¶ 2m. unde procedit
hec 3tingentia. 3m. utrum de⁹ cognoscat hec
3tingentia. ¶ 4m. qualiter a deo cognoscā
tur. ¶ Quantū ad primū fuerunt aliq̄
antiqui q. dixerūt. q nulla 3tingentia ē in
rebus. sed omia eueniunt de necessitate. q̄a
omne quod est pn̄s fuit futuꝝ. ꝛ ideo qd̄ ē
futuꝝ erit pn̄s. sic omne preteritū fuit p̄
sens. et omne presens erit preteritum.
¶ Sed 3 istos arguitur 4r. Primo. quia tol/
lunt omnē prudentiā. q2 prudentia est 3si/
liari. ꝛ tn̄ de necessariis nullus 3siliatur ni
si frustra. quia nec prouidere nec remedia/
re pōt circa illa. ¶ 2o q tollit omnē iusticiā.
cuius est remunerare merētes. ꝛ punire ma
los. q2 ō illis que necessario fiunt null⁹ me
retur nec demeret. ¶ 3o. quia destruitur sci/
entia demonstratiua ꝛ certa. Per se eni no
tum est. q illud quod pōt ab alio separi nō
inest ei necessario. q2 necessariū est qd̄ non
potest aliter se hr̄e. et p̄ se notuz ē ab aliquo
sbiecto albedinē separi. uel calorem ab aq̄ᵃ
cum sit intuitiue cognitum. ¶ Ex q̄bus se
quitur necessario ista 3clusio. q aqua non
est necessario calida. ¶ 4o. quia tollit certā
experientiā. certitudinaliē enim experimur
q possum⁹ facere aliquid qd̄ non facimus.
ꝛ aliqua dimittere que facim⁹. cum mēbra
sbiciuntur dispotice. s. seruiliter iperio uo/
luntatis. et ipsa possit uellē aliqua que nō
uult. ꝛ nō uelle aliqua que uult. Alioqn q̄s
frustra rogaret moueretur uel ei 3minare
tur. Ideo dico. q necessario 3tingētia ē po/
nenda in rebus. q2 multa sunt possibilia a/
liter se habere. ¶ Sz 3tra istam ueritatē in
statur quadrupl'r. Primo. q2 in presentib⁹
non pōt esse 3tingentia. q2 in eis est necessi

tas. Omne enīz qd̄ est. qn̄ est necesse est eē.
¶ 2o. quia in preteritis non uidetur posse
poni 3tingentia. q2 impossibile est aliter se
hr̄e. ¶ 3o. q2 in futuris n̄ pōt esse 3 tingētia
non enīz existunt. Cōtingentia aūt est 3di/
tio existentis. ¶ Quarto. q2 pn̄s 3ponitur
ex preterito ꝛ futuro. q2 pn̄s est cuius pars
preteriit. pars quoqz futura est. sz neutruz
istoꝝ pōt esse 3tingens. ergo nec presens.
¶ Ad primū dico. q illud quod est qn̄ est
necesse est eē. Hoc uerꝝ est in sensu 3pōnis.
sed in sensu diuisionis. quod est qn̄ est. 3tin
gens est eē. q2 nunq̄ 3tingit nisi dum est. si
cut sorles sedens necessario sedet in sensu
3pōnis. et 3tingenter in sensu diuisionis.
¶ Exm qd̄ est album. qn̄ est albū necessario ē
album. Vm est in sensu 3pōnis. q2 hoc totū
quod dico album. non pōt esse nisi album.
Sed in sensu diuisionis pōt esse. q2 illd̄ qd̄
est album pōt esse. quis non sit album.
¶ Ad 2m. sic se hz pn̄s ad eē sic preteritum ad
fuisse. ꝛ ideo sicut presens est 3tingens ita
preteritum fuit contingens. licet modo nō
sit contingens. quia non existit. ¶ Ad
3m dico. q futurum non ē 3tingens. sicut
nec preteritū. sed erit 3tingens. sicut prete/
ritum 3tingens fuit. ¶ Ad 4m. in tempe p̄
senti nulla est 3tingētia actu. nisi sic est in
preterito et futuro. q2 nulla pars tēpis exi
stit. sz tn̄ ipsum instas est sic 3tingens.
¶ Sed hic sunt difficultates. Prima. qua
re illud quod est dum ē. necesse esse in sensu
3positiōis. ꝛ non in sensu diuisionis. ¶ Di
co q aliter 3patur acciñs ad sbm cui accidit
ꝛ aliter ad totum 3positū ex sbiecto ꝛ ipo
accidente. sic aliter 3patur forma ad maam
cui accidit. ꝛ al'r ad totū 3positū cui iest p se
pon. Et iō q2 in sensu 3pōis accipitur in sbo
esse cum exn̄tia simul. ideo necessario ōz de
exn̄tia. ꝛ quasi in prio mō. In sensu aūt di/
uisionis nō intelligitur i sbo nisi eēntia cui
accidit exn̄tia. ¶ Scd̄a difti. si preteritum
ꝛ futuꝝ pn̄t esse 3tingentia. ¶ Dico q exi/
stentia est adequata 3tingētie et necessitati.
ita q omne qd̄ est. uel est 3tingens uel neca
rium. Vn̄ illa que non existunt. neutꝝ isto
rum hn̄t. nec 3tingentiam. s. nec necessitatē.
Sunt enim immediata circa existentiaz sic

finitum ꝛ infinitū circa q̄titates. Pro q̄to ergo preteritum sunt ꝯtingens. pro tanto di dicitur ꝯtingens. pro q̄to aūt nunc non est. ꝯtingens non ē. ¶ Similr dico de futuro pro q̄to eniz erit ꝛ qn̄ erit ꝯtingens. dicet ꝯtingens. pro nūc aūt non dicit. ¶ 3ª diffi. de instantaneis ꝛ raptiz transeūtibus. quō in eis potest eē ꝯtingentia. cum in eis sit si mul fieri ꝛ factū esse. non uidetur in pote state facientis. dū est instās. q2 raptim trāsit Et sic non ē ꝯtingens. nec etiaz res ex qua facta ē eius factio non est in potestate faci entis. nec per ꝯn̄s ꝯtingens. ¶ Dico ꝙ fac/ tum eē est duplex. uel ꝙ trāsit in preteritū. ꝛ uīsic non dr̄ esse ꝯtingens. q2 iam non est i potestate facientis. Aliud factuz eē est. ꝙ licet ueniat. manet per tempꝰ. ꝛ ideo qn̄ est bene pōt intelligi ꝯtingens. Et eodem ꝰ illō quō est solum ꝑ instans. q2 pro eodem nunc pro quo fit. potest nō fieri. ꝛ ꝑ ꝯn̄s non eē. sic pro quocūqz tempore moueo ꝯtingēter possum non mouere. ¶ Ad cuiꝰ intellectū est sciendū. ꝙ in instāti temporis sūt duo sig nature. in quoꝝ primo intelligitur agens indeterminatū ad alteraz ptem ꝯdictiōis. potens tn̄ in quālibet. In 2° aūt intelligit determinatuz. Licet ergo ipm agens ut itelli gitur in 2° signo nature. non possit nō age re. q2 tunc ageret ꝛ non ageret. ut tn̄ in pri/ mo signo. bene itelligit posse nō agere. qa pro illo signo indeterminatuz intelligitur. ꝛ ꝑ ꝯn̄s adhuc non est agens ¶ 4ª diffi. qua/ re ponunt aliqua futura ꝯtingētia. ꝛ aliqª necessaria. Omnia eniz futura ꝯ theologos subsistunt uoluntati diuine. que est principiuz mere ꝯtingens. ꝛ sic ꝯtingens est solem ori/ ri cras. ¶ Dico ꝙ sicut quedam sūt impos sibilia simplr. q2 i nullo pn̄t fieri. ut ꝙ cre atura simplr sit infinita. Alia ƀm qd. q2 nō pn̄t fieri a potētia limitata. ut ꝙ accidē tia seperentur ꝛ subsistant. Ita aliqua dicūtur necessaria simplr. q2 eoꝝ oppositum inclu/ dit ꝯdictionem. sicut deum eē. Alia aūt sunt necessaria ƀm qd. q2 lz respectu alicuiꝰ agē tis opposita possit fieri. tn̄ non resꝰ alicꝰ al teriꝰ. ꝛ ideo respectu eiꝰ sunt ꝯtigentia. ꝛ sic dico in ꝓposito de ꝯtigenti. Nulluz eni fu tuꝝ simplr est necessariū. immo oē est sim/

pliciter ꝯtingens. Sz tn̄ respectu aliariūqz agentis pōt aliquod dici necessariū. sicut so lem oriri cras. Hec sunt dicta theologice. Phi eniz alr dixerūt q2 posuerūt intelligē tias naturaliter mouere ꝛ necessario. ꝛ ideo necessariꝰ erat motꝰ celestis. ꝛ per ꝯn̄s solez oriri cras. ¶ Sz ꝯ eos dr̄ demōstratio. quia qn̄ aliqd pro aliquo instanti pōt esse sb opposito. n̄ repugnat sibi eē pro toto tpe eīno sb illo. q2 ex quo illud ꝛ oppositū sūt simul in eodem instāti. sequitur ꝙ non sunt incōpossibilia ex suis rōnibꝰ formalibus. sz pro aliquo instān uidetur celum nō mo/ ueri. ꝛ intelligentiā non mouere. ergo non moueri celum ꝛ nō mouere intelligentiaz sunt ꝯpossibilia. ¶ 2ª pars istiꝰ qonis est uidere unde ꝑuenit ꝯtigenᵃ i rebꝰ. Hic aūt introducūtur. 4. ꝯclones ¶ Prima ꝙ pª ra dix ꝯtingentie in creaturis est a uoluntate diuia. q2 cum ipsa sit omnino prima causa ꝛ pfectissima. ipsa necessario cāte. nulla alia posset ꝯtingent cāre. Quod ꝓbatur. q2 uo luntas diuina pōt causare omnē effectuz cu iuscūqz cause 2ᵉ. ꝛ ideo cum agēs necessari/ um agat inq̄tuz pōt. omnia necessario cāret. ꝛ sic omnia eēnt de necessitate. sz nulla cā pōt ꝯtingent illum effectuz cāre. q̄ est de necessi/ tate. ergo nulla cā posset ꝯtingent causare aliqd ¶ 2ª ꝯclusio ē. ꝙ ꝯtingētia est in ef/ fectibꝰ 2ª a uolūtate creata. Nam oia crean da sunt deo equalit ꝯtingētia. ꝛ tn̄ talia di stinguunt in ꝯtingentia ꝛ necessaria. nō ni si in hitudine ad uoluntatē creatam. ¶ Itē qn̄ aliquod mouēs non mouet nisi ut mo/ tū. si necessario moueatur. necessario mouꝫ sed nulla cā 2ª agit nisi ut a prima mota. ǧ ꝛc. ¶ 3ª ꝯclo. ꝙ ex ꝯcursu duplicis uolūta tis ꝓuenit duplex cōtingentia in rebus. q2 duplex principiū cōtingēs. ex cōcursu autez cuiusdaz alteriꝰ nō. q2 oia alia necario ꝛ nā lit agunt. uolūtas aūt solum cōtingent. ¶ 4ª cōclusio. ꝙ ex cōcursu alteriꝰ soliꝰ uo luntatis cum aliis causis naturalibꝰ. ꝓue nit cōtingentia in rebus quia qn̄cunqz ad aliquē effectum cōcurrit aliqua causa cōtin gens. quocūqz alio mō cōcurrēte q̄tumcūqz necessario. ille effectꝰ est cōtingens. Causa ē qa effectꝰ sp sequitur ptem debiliorē. cōtingēt

autem principiū est huiusmodi. ¶ Prete/
rea. necessariū nunq̄ dependet a ꝯtingente
ergo ꝛc. ¶ Sꝫ ꝯ has ꝯclusiōes instatur 4°.
¶ Primo. q2 phi posuerūt ꝯtingentiaꝫ in
rebus. ꝛ tñ posuerūt d̄m agere necessario.
¶ 2°. quia non uidetur aliqua maior ꝯtin
gentia in uolūtate nostra, q̄ i actiōe cuius
cūꝫ alteri⁹ agētis. q2 sic̄ sol ꝯcurrēte uolūta
te diuina ad cāndum radium, necessario cāt
radium. sic uoluntas nostra respectu actus
sui ꝯcurrēte uoluntate diuia. necessario cāt.
Si aūt non ꝯcurrat. non pōt causare. ¶ 3°.
q2 non uidetur q̄ respectu cuiuscūꝫ ꝯtingē
tis uolūtas diuina ꝯcurrat. Nam uolūtas
nostra ē ꝯtingens. non soluꝫ respectu ꝯtrario/
rum. s. uelle ꝛ nolle. sꝫ respectu ꝯdictorioꝝ.
scilꝫ uelle ꝛ non uelle. s. in suspensione act⁹.
sed in tali suspensione uolūtas diuia nihil
pōt agere. q2 actus negatiu⁹ ꝛ priuatiu⁹ est
ergo uolūtas diuina coagit solum respectu
positiuoꝝ. ¶ p̄. bruta uidentur etiaꝫ non
necessario agere. q2 uidetur q̄ possint ma/
nuduci ad diuertendū se ab actibus suis.
¶ 4°. q2 tūc omēs effect⁹ eēnt ꝯtingentes. cū
ad omnes ꝯcurrat uoluntas diuia. Uel sic.
agens non potest agere necessario. qn effe/
ctiua sit necessari⁹. cum impossibile sit actō
nem sine termio esse. ¶ Ad p^m dico. q̄ phi
in hoc non dixerunt ꝯueniens ad dicta sua.
Ex quo enim posuerūt d̄m agere de neces/
sitate. alie aūt cause solum agant ut mote.
a deo, cum omne mouēs motum. eadē neces
sitate qua mouet. eadem mouet. q2 oēs cau
se 2^e de necessitate cānt. Si ergo omēs neces
sario cānt. omnes effect⁹ de necessitate cau/
santur. ꝛ sic omnes eueniunt mere de neces
sitate. Supposito ergo q̄ aliqua cā 2^a ꝯtin/
genter agat. seqtur necessario q̄ etiā prima
Sꝫ forte phi non posuerūt deuꝫ ꝯcurrere
in causatione omniū effectuuꝫ. ¶ Ad 2^m di
co. q̄ assistēte uoluntate diuia in rōne cause
ul'is. sol non potest non ꝓducere radium.
immo necessario producit. sed assistēte uo
luntate diuina uoluntati nr̄e in rōne cause
uniuersalis. sic uolūtas nostra pōt suspen/
dere actum. qd̄ non ꝯtingit in sole. ꝛ in cau
sis naturalib⁹ non uidetur reqri aliqua a/
lia cā nec motio. nisi ista assistētia. Et ideo
non uidetur ꝯuincere prima ratio facta de
radice ꝯtingentie. nisi supposita fide. Et sic
apparet qūo aliqua ꝯtingētia ē in actu uo/
luntatis nostre. que non ē in aliis effectib⁹
naturalib⁹. ¶ Ad 3^m difficile ē ualde uide/
re. qūo uoluntas nostra in suspēsiōe act⁹
dependeat a uoluntate diuia. Si eniꝫ fiat
ꝑ actum uolendi positiuū uel nolendi. tūc
satis patet qūo uoluntas diuia ꝯcurrat.
¶ Sꝫ tunc remanet difficultas de ꝓcessu i in
finitum in actib⁹. sed de hoc alias. ¶ Ad
illud qd̄ additur de brutis dico. q̄ talia fi/
unt per manuductiōes ꝛ tristitias que mo
uent necessario ipsa bruta. que. s. tristicie ꝛ
delectationes inducūtur in eis ab extrinse/
co. ¶ Ad 4^m ꝯcedo ꝯclusionē. q̄ omnes effe
ctus ꝛ omnia que sunt ex d̄m sunt ꝯtingen
tia. lꝫ ꝫm q̇d aliqua possunt dici necessaria
q2 ab aliquo principio naturali ꝛ necāario
producunt. sicut a sole radius. ¶ Sed orit̄
difficultas. si ꝯtingētia uolūtatis create re
ducatur in ꝯtingentiā uoluntatis diuie
¶ Dicitur q̄ uoluntas creata hꝫ duplicem cō
tingentiā. Unam ad ꝯria. utpote ad nolle ꝛ
uelle. qui sunt act⁹ ꝯtrarii. ꝛ in istis ꝯtingē
tia reducitur manifeste in ꝯtingētiam diui
ne uolūtatis. q2 non pōt aliqueꝫ istoꝝ actu
um elicere. nisi ꝯcurrente uolūtate diuia ut
est cā ul'is. Aliam hꝫ ad ꝯdictoria. que ē ad
actum eliciendū uel suspendendū. ꝛ hoc in p°
mō. patet sic̄ sup̄. Sed in suspensiōe actus
cuꝫ nihil dicat positiuū. ista suspensio ē dif
ficilis. nisi dicat̄ q̄ actu positio quo uult nō
uelle. suspendit ipm̄ uelle. ¶ Et si de illo ac
tu suspendente queratur. dicetur eodem mō
sic̄ de primo. ꝛ erit ꝓcessus in infinitū. sic̄
in reflexionib⁹ intellect⁹. ꝛ tunc uolūtas e/
rit ꝯtingens simplr̄ ad ꝯdictoria. sic̄ fuit ꝑ
missum. cum in suspendēte eliciat actuꝫ po
sitiuum. ꝛ iteꝝ ꝑn̄te obiecto non poterit n̄
elicere aliquē actum. ¶ Tertiuꝫ principale
declarandū. Utꝝ d̄s cognoscat ipsa ꝯtingē
tia. Hic aliq̇ uolunt dicere q̄ non. q2 tunc
uilesceret eius intellect⁹. cum intellect⁹ ꝑfi/
ciatur ab obiecto. ¶ Sed istud non potest
stare. Primo. q2 d̄s hꝫ prudentiā ꝛ artem.
talis aūt fuit respectu ꝯtingentium. ¶ 2°
q2 nō uidetur plus de necessariis q̄ de cō/

ꝯtingentibus. q2 eque uoluntas ꝯtinet uirtu
aliter ꝯtingentia sicut eentia necessaria. ergo
ꝛc. ¶ Aliter arguitur 4°. Primo. q2 eadē
rōne non intelligeret eēntiam suam. cū ab
ipso intellectus ipse nihil recipiat. nec ab ea
immutetur. ¶ 2°. q2 potentia cognitiua ꝙ
ꝯto nobilioꝛ tanto ꝯmunior ꝛ uliꝰoꝛ. ſ3 intel
lectꝰ diuinꝰ est potentia nobilissima. ¶ 3°.
q2 si obiecta sensibilia nilificarēt potentiā.
multū ignobilitaret intellectus in prudē
tia ꝛ arte ꝛ scia ꝑspectiua. ¶ 4°. q2 diuina
uoluntas ꝯtinet supeminent' oīa ꝯtingē/
tia ꝛ uirtual'r. sicut eēntia ꝯtinet necessaria
ſ3 tale repn̄tans ē sufficiēs ad pfecte cogno
scendū. ¶ Ideo dico. ꝙ ds intelligit oīa
tam pn̄tia ꝙ futura. qđ pȝ ex scriptura di/
uina. ¶ Patet etiā ex ꝯcessis a phis. qui ꝯce/
dunt ꝙ ds hȝ prouidentiā de istis inferio/
ribus ꝯtingentibus. ergo intelligit illa.
¶ Probatur etiā rōne. qcunqȝ enim intellectꝰ
cognoscit aliq̄ cām ut cā est. cognoscit effe/
ctum. sed ds cognoscit seipm ut cām ꝯtingē
tē. ergo necessario cognoscit ꝯtingens. Oꝛt
noꝛ patuit supra. Nec ualet coꝝ motiuum.
q2 ille ꝯditiones obiecti solum attribuunt
obiecto respectu intellectꝰ creati. ut superiꝰ
patuit. ¶ Sȝ ꝯtra instatur 4°. ¶ Primo sic.
Omnis potētia naturalis ꝛ necessario agēs
necessario opatur. sed intellectꝰ diuinꝰ ē po
tentia naturalis ꝛ necessario agens. ģ neces
sario opatur circa obiectū suum. ꝛ per ꝯn̄s
necessario intelliget ꝯtingētia. ¶ 2°. q2 ds
nihil cognoscit nisi intuitiue. ſ3 ꝯtingēs nō
non pōt cognosci intuitiue. q2 ab eterno nō
fuit. ergo ꝛc. ¶ 3°. q2 qcquid deꝰ cognoscit
euidēter cognoscit. ſ3 ꝯtingentia nō pn̄t eē
euidentia. q2 sunt indifferētia ad oppositū
¶ 4°. q2 uideretur ꝙ posset eē mutatio i sci
entia diuina. q2 multa erūt que ipse pōt im
pedire. Simil'r posset eē augmētatio. q2 po
sito ꝙ pducat in eē que non producet. tunc
cognosceret aliqua que non cognoscet. ꝛ sic
augmētatio in scia diuina. ¶ Ad primū di
co. ꝙ ois potentia naturalis q̄tum ē ex se.
semꝑ agit. ꝛ fertur necessario in obiectū su
um. pōt tn̄ ꝯtingenter ferri in obiectum ali
quod. si ꝯcurrat uel presupponat aliquā po
tentiā ꝯtingent' opantem. ꝛ ꝯtingent' cum

ea ꝯcurrentē. sicut ignis cāt naturalit'. tamē
approximationē requirit que pōt esse ꝯtin/
gens. Et ideo sua actio simpliciter erit ꝯtin
gens. Sic dico in ꝓposito ꝙ uolūtas prece
dit intellectū quo ad ꝯtingentia. sic postea
dicetur. ꝛ opatur ꝯtingēter. ergo ꝛc. ¶ Ad
2m dicunt aliqui. ꝙ deꝰ intuitiue cognoscit
ꝯtigentia. q2 ea cognoscit in repn̄tatiuo. qđ
meliꝰ repn̄tat ꝙ res sint in se. Et hoc suffi/
cit. ¶ Ad 3m dico. ꝙ nō obstante ꝙ ꝯtingēs
poterit aliter se hēe. adhuc euidenter pōt co
gnosci. sicut euident' cognosco te sedere cum
sedes. non obstante ꝙ aliť posset eē. dato ꝙ
possis non sedere. Eodemꝰ in ꝓposito.
¶ Ad quartū dico. ꝙ sciam augeri uel mi
nui. pōt intelligi dupl'r. uel in se formal'r.
Et sic dico. ꝙ scia dei non augetur nec mi/
nuitur. Uel quo ad obiecta in eē cognito.
ꝛ sic non ē incōueniens. q2 ex hoc non seq̄/
tur mūtio in aliquo ꝙ sit formal'r in deo.
Sola enim mūtione facta in obiectis in eē
cognito. coꝝ pn̄t aliqua esse scita ꝛ non sci
ta. que tn̄ priꝰ oppositio mō dicebant. sic ꝑpt'
solam mutatione in re creata faciam. dicit'
deꝰ creare. que prius non dicebat'. Sic dico i
ꝓposito. Opposita enim sm̄ ꝙ uolūtas acce/
ptat accipiunt esse cognitum. qđ priꝰ non ha
bebant. ¶ Quartū principal'r inq̄rendū
est. Quō deus futura ꝯtingentia cognoscat.
Et q̄tum ad hoc ꝓpter diuersos mōs dicen
di. dico quattuoꝛ ꝯcl'ones. Prima ē ista. ꝙ
ds ñ cognoscit futura ꝯtingētia. p suam eēn
tiam sic aliqui dixerūt. moti ex hꝰ ꝙ ipsa est
primū obiectū intellectꝰ diuini. Probo sic.
Nam diuia eēntia cuiuscū est pricipium ul'
repn̄tatiuum. necessario ꝛ uniformit repre/
sentat. ꝛ diuinꝰ intellectus necessario intelli
git q̄tum ē ex se qcquid intelligit. et ideo si
diuia eēntia futuꝝ ꝯtingens repn̄taret. ip
sum uniformit' ꝛ necessario repn̄taret. ꝛ di
uinꝰ intellectꝰ necessario intelligeret. Et sic
sequeretur. uel ꝙ eēt necessariū. sicut eēt ne
cessario noti. uel ꝙ diuinꝰ intellectꝰ decipe
retur. quoꝝ utrūqȝ est impossibile. Eueni/
rent enim omia de necessitate. ¶ 2a ꝯcl'o. ꝙ
non intelligit p ideas. sic aliqui dixerūt. ꝙ
diuinus intellectꝰ intelligit per ideas que
sunt in mente diuia. Quod ꝓbant sic. quia

omnis artifex cognoscit artificium per exē/
plar cuius quod hēt apud se.sed ydee ſm au
gus.sunt exēplaria rerū.ergo zc. ¶ Sȝ istō
non pōt stare.qꝛ ydee sunt ex natura sua in
cōmutabilia ꝛ incōmutabiliť repn̄tantia.si
cut eēntia.Et ideo si repn̄tant istud futurū
semper ipm̄ necessario repn̄tabūt.ꝛ per ꝯn̄s
necessario erit.uel si nō.falso repn̄tabunt.
¶ 3ᵃ ꝯclusio.ꝙ non per pn̄tiam ꝓprīaȝ.ali
qui enim imaginanť ꝙ omia sunt deo pn̄tia
tam futura ꝙ̄ preterita.ꝛ ideo sic cognoscit
pn̄tia sic cognoscit pterita ꝛ futura ¶ Sed
istud stare non pōt.qꝛ qđ ī se non ē.imo est
oīno non ens.alteri pn̄s eē non pōt.cum p̄/
sens eē p̄supponat eē·futurū aūt non est.
ergo zc. ¶ p.dato ꝙ in se sint pn̄tia sic illa
que nunc sunt.adhuc d̄s illa per seipsa non
cognosceret.cum d̄s apud se omnia cogno
scat nisi a rebus mēdicaret. ¶ 4ᵃ ꝯclusio
ꝙ non cognoscit ea ꝑ indistantiaȝ.sic dicūt
aliqui ꝙ d̄s per indistantiam ea cognoscit.
Quod ꝓbant.qꝛ eius ea que non presentia
d̄o esse non possunt.posite tn̄ nullatenꝰ di/
stant a deo.cum ipse sit indistans omni di/
mensiōi temporis.sic ꝛ loci. ¶ Sȝ istud nō
potest stare.Ratio enī negatiua non uideť
eē sufficiens repn̄tatiua alicuiꝰ positiui.sȝ
bn̄ econuerso.Et p̄terea talem distantiā re
spectu oim̄ hȝ.ꝛ ideo necessario talia cogno
sceret.ꝛ per ꝯn̄s talia necessario eēnt. ¶ p.
talem distantiā hȝ respectu omniū futuro/
ruȝ ꝛ non futurorū.possibiliuȝ ꝛ non possi
bilium.qꝛ nullum ab eo positiue distat.et
tn̄ dicitꝰ ꝙ alia nouit futura ꝙ̄ non futu
ra.ergo zc. ¶ Cōfirmatur.qꝛ omis rō ne/
gatiua reducitur ad affirmatiuā.nec etiam
aliqua negatiua pōt eē simplr̄ prima. ¶ Di
co ergo ꝯclusionē affirmatiuā.s.ꝙ d̄s cogno
scit omnia futura ꝯtingētia ꝛ etiam pn̄tia
per uoluntatē suam.siue per determinationē
ꝓprie uoluntatis.qꝛ per propriaȝ cām cog
noscitur effectꝰ.sȝ uoluntas diuia est ꝓpria
causa ꝯtingētis.ergo zc ¶ 2ᵒ.qꝛ uariabi/
le non pōt cognosci nisi per uariabile.uel
formalr̄ uel uirtualr̄.sola uoluntas in d̄o ē
uariabilis saltē uirtualiť.ergo zc. ¶ Sed
ꝯtra istam instatur 4ᵒʳ.Primo.qꝛ diuia uo
luntas ita uidetur ex se inuariabilis sic es/

sentia intellectꝰ.ergo uidetur ꝙ q̄cquid re
pn̄tat uniformiť ꝛ necessario repn̄tabit sic
eēntia. ¶ 2ᵒ.quia eodem ꝰuelle diuinū est ꝑ
fectio absoluta ꝛ incōmutabilis ꝛ necessa/
ria.sicut eēntia.ergo zc ¶ 3ᵒ.qꝛ non uideť
ꝙ possit fugere ad determinationē actiuam.
qꝛ ista d̄terminatio non ē in deo formaliter.
qꝛ nihil ē formaliť in deo quod sit ꝯtingēs
Ista aūt determiatio ē ꝯtingēs.sȝ d̄s nihil
cognoscit nisi per illud qđ est ī se formalr̄
ergo non per determinationē. ¶ 4ᵒ.qꝛ nō
pōt etiam dici de determinatione passiua.qꝛ
certum ē.ꝙ illa est in obiecto ex.sȝ per nihil
quod sit formaliť ex.deus aliqd cognoscat
ergo zc. ¶ Ad primū dico.ꝙ accipienꝰ
uoluntatē pro potētia uolitiua.uidetur mi
hi ꝙ argumentū ꝯcludat.qꝛ ꝙtum est ex se
necessario repn̄tat. ¶ Similiť ad 2ᵐ accipi
endo actum uoluntatis diuine ſm ꝙ ē que
dam perfectio absoluta.oȝ ergo fugere ad
determinationē uoluntatis.Quid ḡ dicat
determiatio.Dico ꝙ oȝ itelligere unā determina
cōeȝ actiuā in uolūtate diuia.ꝛ unā passiuā
in creatura determiata ¶ Sed quid ē illa de
termiatio actiua in uoluntate dei. ¶ Dico ꝙ
non ē nisi ꝓductio actiua qua uolūtas ipsa
obiecta producit in eē uolito ¶ Est ergo re/
spectꝰ rōis ꝯn̄s uoluntatē in uolūtate.sicut
respectꝰ rōnis est in intellectu.ꝯn̄s intelle/
ctum. ¶ Sȝ quō ens rōnis pōt eē principi
um cognoscendi rem. ¶ Dico ꝙ non ē incō/
uemens ꝙ respectꝰ rōnis non sicꝰ a rōne.
sed derelictꝰ.sit ratio cognoscendi rem Tūc
ergo intellectꝰ intuitiue cognoscenꝰ respectū
istum.cognoscit ꝛ terminū.qꝛ respectꝰ cog/
sci non pōt nisi per uerū terminum. ¶ Sed h̄
est diffi.qꝛ uidetur ꝙ d̄s necessaria cogno/
scere poterit per suam eēntiam.qꝛ eminenť
ea ꝯtinet.cum ergo eque eminenter ꝯtineat
ꝯtingētia sic necessaria.uideť ꝙ per eēntiā
eque cognoscit ꝯtingentia sic necessaria.
¶ p.eēntia est racō cognoscendi oia attributa
ꝛ per ꝯn̄s uoluntateȝ.sed per uoluntatē co
gnoscitur illa determinatio.ergo per eēntiā
per quā cognoscitur uolūtas.per illam re/
gulam.q̄cquid est cā cause.est cā cāti ¶ Di
co ꝙ oȝ ꝯcedere.ultimate resoluēdo.ꝙ omia
cognoscantur per eēntiaȝ diuinā.tanꝙ̄ per

pͥmū obiectum. Loquitur aūt non de pri
mo. sed de illo per qđ ultimate cognoscunt
¶ Sȝ qꝛ istud q̄tum ad omnia nō sufficit.
maxime in ꝯtingentium cognitiōe. ideo opor
tet aliq̄d aliud coassumere. ⁊ illud ē volun
tas ul' determinatio voluntatis. ſm p̄dicta
¶ Sunt ergo. 4. ceūtal'r ordinata. Primū
est diuīa eēntia ¶ 2ᵐ potentia volitiua. 3ᵐ
est actus volendi. Et 4ᵐ est obiectū volitū
Essentia eni diuina ut supra patuit nō pōt
ꝯtingent̄ p̄ſe p̄ntare ꝓpter suam necessa/
riaȝ ⁊ uniformē respectu oīm rep̄ntationē
nec potentia volitiua in se eadem rōne. nec
actus volendi in se. sȝ p determinationem. ut
prius dictū est. Sȝ ista tria sunt necessaria
equalit̄ ſm se ⁊ ſm suam naturā. non tamē
obiectuȝ volitū. qꝛ extūc dō acciperet noticī
am a reb⁹. sed sola determinatio se tenens ex
pte actus volendi q̄ est in deo. qꝛ omīa alia
sunt eque necessaria. sȝ ista determīatio pōt
inēē diuine volitioni sine eius mutatione.
cum sit respectus realis ꝯñs actum diuine
volūtatis. sic respect⁹ rōnis actuȝ diuini i/
tellect⁹. ⁊ determinatio diuine voluntatis ñ
addit supra actum volendi nisi ꝓductionē
actuā in eē volito. pro tali ⁊ tali ꝑiodo.
¶ Sȝ ꝯ. qꝛ diuina volūtas ē realit̄ volens
istud futuꝝ. ⁊ non illud. ergo realit̄ est de
terminata. ¶ P̄. per aliq̄d non reale non vi/
detur posſe cognosci reale. sȝ ꝯtingentia p̄/
sentia sunt realia. ¶ Ad primū dico. q̄ rea
liter ē volens sicut realr̄ creans. cuȝ in actiī
ua creatio sit respect⁹ rōnis tm̄. ita q̄ realr̄
refertur ad fundamentū determinationis.
¶ Ad 2ᵐ dico. q̄ habitudo extremoꝝ in ꝯtin
gentib⁹ non ponitur nisi respect⁹ rōnis. et
dato q̄ realis. nullum inconueniens est. si i/
tellectus intelligat uel cognoscat aut volū
tas per respect⁹ rōnis sue. ¶ Ad argumen
tum patet.

Utrum in futuris ꝯtingen
tibus actus voluntatis diuine
precedat actū intellectus. q̄ nō
qꝛ nihil amatur nisi cognituȝ.
ſm augus. ¶ Sȝ ꝯ. in processu p̄ſtico actus
deitatis p̄cedit actum intellect⁹. ¶ Hic in/
troducuntur ſnīa doc. nostri qui dic. q̄ volun
tas, prius determiat se q̄ intellect⁹ us intelli
gat. ita q̄ respectu talium. s. ꝯtingentiū vo/
luntas diuīa precedit intellectū. ¶ Ad hoc
aūt sunt due rōnes euidentes. Prima est.
qꝛ q̄cquid ꝯpatur potentia mere naturalis
añ omnē actum potentie ꝯtingētis. opatur
mere necessario. Si ergo intellect⁹ intelligit
ꝯtingentia añ oēm actum voluntatis. neces/
sario intelligeret. cum sit potētia naturalis
Et sic necessario cognosceret ꝯtingentia. et
p ꝯñs necessario euenirēt. ¶ 2ᵃ est ista. potē
tia que necessario ꝯformat regule recte. oȝ
q̄ ſm dictamē illi⁹ regule se ꝯformet. ⁊ si ꝯ
regulaȝ agit necessario ē inordinata. sȝ vo
luntas diuina necessario ꝯformat tanq̄ re
gule intellectui in his in q̄b⁹ sequitur intel
lectū. ergo si intelligit ante ꝑm uentuꝝ. ne
cessario volūtas volet. ¶ Sed ꝯ hanc sen/
tentiā instatur 4ᵒ. ¶ P̄mo supposita regula
augus. q̄ scilȝ impossibile est q̄ volūtas fe
ratur nisi in cognitū. ¶ Tunc arguo sic. q̄c/
quid diuīa volūtas vult. diuin⁹ intellectus
p̄cognoscit. sȝ diuīa volūtas vult determīa
tionē suam qua determinat actiue hoc facien
dū. ergo intellect⁹ diuin⁹ eam eē precogno/
scit. ¶ 2ᵒ eodem⁹ arguo de determinatiōe sua
passiua. qꝛ ex quo volūtas diuia eam vult
intellect⁹ eam p̄cognoscit. ¶ 3ᵒ instatur ꝯ pre
dictam opionem. supposita quadā declara
tione. dicitur q̄ est ꝯsiderare. 4ᵒʳ signa. In pri
mo intellectus diuin⁹ intelligit q̄dditates
oīm creabiliuꝝ. ⁊ coꝝ que erunt ⁊ coꝝ que
non erunt. ¶ 2ᵒ. voluntas illa diligit volis
tione simplicis ꝯplacentie. qꝛ intellect⁹ ⁊ vo
luntas in deo sunt potentie ꝯñales ⁊ ade/
quate. g̃ dilectio ē necessaria. ¶ In 3ᵒ volū
tas diuia ꝓducit eas seu determinat illas q̄d
ditates. que de se sūt indeterminate ad eēe ⁊
ad nonesse. ad alterū ꝯdictorioꝝ. ¶ In 4ᵒ
signo diuin⁹ intellectus aspiciēs determinatiō
nem volūtatis. intelligit talia eē determina/
ta. Et sic futura ⁊ presentia cognoscit.
¶ Omnia ista exemplificantur in uno
solo exemplo. sed in ista ꝓpōne nauale bel/
lum erit cras. cuius termini sunt p̄cogniti añ
actum volūtatis ⁊ non habitudo. ⁊ usq; ad d̄
terminationē ipsi⁹ volūtatis. ¶ Istis p̄mis
sis apparet tertia instātia. Nā ex isto processu
x

apparet q determinatio ipsa erit uolita et prius cognita. Nam in 4° signo est prius cognita. in 3° aūt est uolita, ergo prius. Dicendum. q2 totum illud cōplexum. s. nauale bellum erit cras. in quantum ē sm se totū. prius est cognitum aut non. Si sic. hēo ppositum. Si nō. ergo sm aliquid sui non ē precognitum. s3 sm se est uolitū totum. ergo uolitum est aliqd nō precognitū. ¶ Ad pmū dico. q lz intellectus necessario omne obiectū uolitum precognoscat. non tñ omnē effectum causatum a uolun/tate. sicut lapis uolit9 precognoscitur. s3 tñ ipse actus uolendi a uolūtate causatus et determinatus ad lapidē. non est ab intellectu pcognitus. ¶ Dico ergo q illa determinatio nō est obiectū diuine uolūtatis. sed est effect9. 1°. et ita non oz q talis determinatio sit pcognita q2 nec ē uolita. sed est solum circūstantia actus uolendi respectu talis obiecti. ¶ Eodem° dico ad 2m de determinatione passiua. q2 nec ē uolita nec cognita. sed obiectū precise. pōt tñ esse uolita actu reflexo. sed h° est per accñs. quantum ad ppositum. ¶ Ad 3m dī. q ista ppō. hec nauale bellum erit cras. est pcognita solum quantum ad extrema. sed quantum ad bitudinem extremoꝝ nō. S3 qd est habitudo. Aliqui dicunt. q ē ens rōnis. s3 h° nihil ualet. q2 nauale bellū uere et realr erit S3 qcquid ponatur. siue ens reale. siue ens rōnis. quoddā ens cognoscibile est in se. et uolantas diuina illam bitudinem uult. g necessario intellect9 illam pcognoscit. ¶ Dicitur hic uniformiter de determinatione intellectus et de bitudine. s. q qdditas determinationis est pcognita. non tñ q ipsa uolūtas sit tali determinatione determinata. ¶ Simlr habitudo istoꝝ extremoꝝ est pintellecta et termi seorsum, non tñ ipsa cōplexio tota.

¶ Sed 3. q2 ad hoc q uolūtas diuia sit determiata uel determinans tali determinatiōe. nō reqritur nisi uolūtas ipsa et determinatio et bitudo uni9 ad alteꝝ. ergo etc ad cognosce Sed oia ista sunt precognita. g uolūtas determinata uel determinans erit precognita.

¶ pmpossibile est bitudinē extremoꝝ cū ipsis extremis 9cipi. qn 9cipiatur ipsa cōplexio. q2 nihil addit ad illa. aut si aliquid addit de illo seorsū. erit eadem ratio sic de quolibet illoꝝ p se. ¶ Dicunt ergo aliqui q talia itelligūt. s. bitudo siue determinatio siue cōplexio sb rōne cōi. non ppria. ¶ S3 ir° non pōt stare. ppter idem. q2 rō ppria esset uolita. et tñ non cognita. qn scilz uoluntas ipsā determiat. rōe ppter illa que bñt dissi. uidetur posse dici. q bitudo siue cōplexio nō sunt pprie obiecta uolita. s3 circūstantie obiectoꝝ 9sequētes actum uolēdi ¶ S3 dices. nōne ista oz eē precognita ¶ Dici pōt. q lz uolūtas non possit ferri in obiectū nisi precognitum. tñ bñ pōt ferri in modū obiecti qui non ē precognit9. sicut imaginatio non pōt ferri nisi in precognita a sensib9 particularib9. tñ bene pōt in eadem obiecta sb mō non cognito a sensibus pticularib9. et tunc dico. q solum extrema erūt obiecta uolita. et illa bñ sunt precognita. cōplexio aūt l habitudo erunt solum mōi. ¶ Sed hic ē diffi. si intellect9 diuin9 cognoscit mōs intriseros pticipātes ad productionē creaturaꝝ. quorum un9 est extrina. alr actualitas. ali9 realitas. alius 9tingentia ¶ Dico q si isti mōi creaturaꝝ cognoscunt añ determiationē uolūtatis a diuio intellectu. tunc 9tingētia cognoscentur ab intellectu añ uolūtatis determinationē. q2 illa que precognoscunt a diuio intellectu. p alla sunt formalr 9tingētia.

¶ Item 9tingētia in quantum 9tingētia nō sunt precognita. s3 termi sunt 9tingetes p mōs 9tingentiū. ergo illa non erūt precognita. scilz mōi intrinsect. ¶ Preterea. nō est ibi precognitum q antixps existet. et tñ sua futuritio non ē nisi sua existentia in futuro. Uñ lz isti modi forte in gnāli sint precognti. tñ in speciali existētia aut 9tingētia illius uel isti9 non uident precognita ¶ Sed tunc ē ultimū dubiū. quō. s. uoluntas pōt in illos termos uel istos mōs. si sunt ñ precogniti. ¶ Dici pōt. q isti mōi non sūt pprie per se obiecta intellect9 uel uoluntatis sed solum mōi sunt obiectoꝝ. Non eni uult uolūtas existere per se. sed q homo existat. ita q homo ē ibi obiectū ipi9 uoluntatis. existētia aūt est mod9 ipsius homis uel obiecti. Non ē ergo incōueniens q uolūtas feratur in modū quem intellect9 non precognoscit. quia non fertur in ipsum sicut in

obiectum. ¶ Ad argumentum patet.

Utrum cum infallibilita/
te diuine scie poterit stare mu/
tabilitas ꝯtingentium. ꝙ non. qꝛ
non uidetur eē ꝓportio muta/
bilis obiecti ꝛ immutabilis scie. qꝛ immuta
bilis scia reqrit obiectū immutabile. ¶ Con
tra. fides determinat ꝙ sic. ꝛ hoc ē uerū. hoc
est ueritas determiata per fidem. ¶ Sed
ad intelligendū istam ueritatē. oꝫ imaginari
in ꝯplexionibꝰ de quibꝰ est scia. 4. signa.
¶ Primū est. in quo diuia scia presētat intel/
lectui diuino ēminos simplices ꝯplexionū.
tam necessariaꝝ ꝙ possibiliū uel ꝯtingen/
tiuꝫ. ¶ 2m signum ē in quo diuinꝰ intelle
ctus format ꝯplexiōes talium ēminoꝝ de
termiate impossibiles ꝛ necessarias. qꝛ ille
sunt ex termis note. qꝛ uero ꝯtingētes non
hñt euidentiam ex ipsis. ipsas ꝯcipiunt ut
neutras. ¶ 3m signū est in quo diuina uo/
luntas tales ꝯplexiones ut neutras sibi ꝑ i
tellectū pñtatas determinat ad alterā ptem.
dicēs. hoc erit. hoc non erit. ¶ 4m signuꝫ ē.
in quo diuinus intellectꝰ aspiciens ad diui
nam uoluntatē determinatā. uidet illaꝫ ꝓpō
nem quā sibi ut neutrā presentauit. ꝛ ex ta
li determinatiōe quā uidet cognoscit ꝓpōnes
ꝯtingētes. s. hoc erit. hoc nō erit. ¶ Ad ꝓpo
situm applicanꝰ. lꝫ pm ꝛ 2m sigm ab aliis pre/
supponanē. tñ de eis non ē cura ad ꝓpositū
¶ Ad 3m ergo signū oꝫ referri ꝯtingentiā
ꝛ uarietatē ꝯtingentium. ¶ Ad 4m aūt in/
fallibilitas scie diuie refertur. qꝛ intellectꝰ
uidens in 4o signo uolūtatē diuiam. uidet
infallibiliter eiꝰ determinationē. nihil enim pōt la
tere intellectum diuinū ꝙ sit in uolūtate.
Et tunc sicut stāte determinatione diuie uo/
luntatis que ē in 3o signo. res non pñt non
euenire. ita intellectꝰ in 4o signo infallibi/
lem noticiaꝫ de eis habꝫ. ¶ Et si dicat. qꝛ ꝙ
in eodem instāti duratiōis pōt aliqd eē con
tingens ꝛ necessariū. ¶ Dicitur ꝙ in sensu
ꝯpōnis est necessariū sedentē non ambula/
re. quod ē ꝯtingens in sensu diuisiōis. Or/
do aūt signoꝝ istoꝝ in eodem instāti eterni
tatis est imaginandus nunc eē sicut fuit ab
eterno. qꝛ idem instās est eternitatis. ¶ Sed ꝯ

hoc instatur quadrupliciter. Primo sic. nam uo
luntas diuia sicut ꝯtingenter se determinat. ita
ꝯtingenter stat in illa determiatione. qꝛ a nul
lo necessitatē ad ex uolendū. quemadmoduꝫ
eni sicut ꝯtingenter creat. ita ꝯtingēter ꝯser/
uat. Ita sicut ꝯtingenter ꝓducit in eē uolito.
ita ꝯtingēter stat in tali productiōe. Et iō
pōt oppositū determinare. aut istam determia/
tam suspendere. ꝛ tūc falsificatur ꝙ erat ꝓ/
cognitū pro 4o signo. Uel sic. nam diuina
uolūtas eadē ꝯtingentia stat in determiatiōe
qua se determinat. ergo ꝯtingēter stat. ꝛ per
ꝯñs pōt dimittere illam determinationē. sed
scia erit precise uera ex determinatione. ergo
ea dimissa in 4o signo. scia non erit uera.
¶ 2o. qꝛ illa scia que aliud necessario ꝓsup
ponit. non ē uera nec certa nisi ex ꝯditione.
maxime si illud suppositū potest alr se hēe.
sed scia presupponit determiationē. que pōt
aliter se hēe. ergo illa scia diuina nō erit ni/
si ꝯditionata. ¶ 3o. qꝛ ego scio. ꝙ si ds uo/
luerit ꝙ antixps ueniet. sed ds non alr no
uit. ergo tantā certitudinē habeo nūc de fu
turo ꝯtingēti. ꝙtam habꝫ ds. ¶ 4o. qꝛ tunc
sancti non pñt eē certi de beatitudine sua.
qꝛ uident stare determiationeꝫ. nec aliunde
pñt certificari. sꝫ determiatio stat ꝯtingenter
ergo ꝛc. ¶ Ad primū ꝯcedo ꝙ ita ꝯtingen
ter stat ds in determiatiōe illa. sic se ꝯtingē
ter determiat. ita ꝙ ab eterno se determina
uit ꝯtingēter. et ꝯtingēter stat ab eterno et
pro eterno in determiatione illa. Et sic ꝯce
do ꝙ illam pōt dimittere. sꝫ tñ non seqtur
ꝙ scia sit mutata. qꝛ scia non erat nisi stā/
te determiatione. utpote ds non sciuit anti
xpm uenturū absolute. Sꝫ si staret determi
natio diuina qua determiauit ds uenturuꝫ
ipsū ab eterno. Et iō si mutetur determia/
tio. iam scia non erit mutata. ¶ Sꝫ tūc ui/
detur stare 2m dubiū. qꝛ iam scia dei erit cō
ditionata. ¶ Hoc non pōt homo fugere. iō
dico ꝙ est ꝯditionata. ¶ Ad 3m qñ dicit ꝙ
tunc ita cognoscerenꝰ certitudinaliter futu
ra ꝯtingētia sicut ds. Dico ꝙ i qualibꝫ scia
ꝯditiōata est ꝓcessus p modū ꝯñe. In tali aūt
ꝓcessu ꝑfectiꝰ ꝛ certiꝰ nouit qui scit ꝛ uidet
añs. ꝛ cognoscit ꝯñam. ꝙ qui ignorat añs.
ꝛ non uidet nec scit nisi ꝯditionalr. modo ita

est ꝙ scientia dei de futuris ꝯtingentib⁹ pre
supponit añs qõ uidet intuitiue.s.determina
tionẽ uoluntatis. Nos autem eam non ui
dem⁹.s3 ea tanq̃ ignorata supposita scimus
ꝯñam. Et ex hoc apparet.ꝙ ds perfectiorem
noticiã h3 de futuris ꝯtingentib⁹ q̃ habea
mus nos q̃ determinationẽ uolũtatis diuine
ignoram⁹. ¶ Ad 4ᵐ de securitate beatoꝝ
dico.ꝙ sancti non hñt certitudinẽ demon/
strationis absolute.sed talem qualis et suf
ficit. Tñ credo ꝙ sancti hñ uident ꝙ deus
posset facere al'r.tñ non dubitant.q2 forte
deus suspendit illũ timorem. ¶ Intelligẽ
du3 tñ.ꝙ scia dei non ẽ simpl'r ꝯditionata.
sed absoluta pro 4° signo. tñ respicit deter
minationẽ pro 3° signo. Jõ scia dei ẽ infalli/
bilis.nõ tñ necessario q̃r ds posset al'r face
re.⁊ oppositũ facere. ¶ Ad argumentũ p3.

VTRUM futura ꝯtingentia
habeant ueritatẽ determinata3.
ꝙ non.q2 qõ non ẽ.non h3 ue/
ritatẽ determinatam. sed futura
non sũt.ergo ⁊c. ¶ Cõtra.q2 quod nũc est
pñs.aliqñ fuit futuꝝ.sed nunc h3 ueritatẽ
determinatã.ergo ⁊c. ¶ Hic sunt quattuor
facienda. Primũ est uidere.utꝝ ꝯtingentia
in deo hñant ueritatẽ determinatam. ¶ 2ᵐ.
utꝝ in seipsis. ¶ 3ᵐ.si est equalis determina
tio ueritatũ ꝯtingentium pñtium ⁊ futu/
roꝝ. ¶ 4ᵐ.utru3 ueritates ꝯtingẽtes sint
annexe. ¶ Quantũ ad primũ dico. ꝙ fu
tura ꝯtingentia hñt ueritatẽ determinata3
in deo. Hanc probo 4ʳ. Primo.q2 qñ aliq̃
potẽtia fertur in aliquod obiectũ. ꝙtum ẽ
ex se natural'r. eodem⁹ fertur i illud sicut
sibi pñtatur.sed diuin⁹ intellect⁹ fertur in
4° signo in uoluntatẽ diuinam.⁊ etia3 ob/
iecta que sunt ꝑ uolũtatem repñtata. s3 uo
luntas determinate repñtat futura ꝯtingen
tia. ¶ 2°.q2 dictu3 ẽ.ꝙ ds in quarto signo
nouit ꝓpõnem de ꝯtingẽti ⁊ determinate.
¶ 3°. q2 omne certitudinal'r cognitũ ut deter
minatũ.ueritatem determinatã h3 in cogno/
scente.futuꝝ ꝯtingens ẽ a deo cognitũ cer/
titudinal'r.ergo ⁊c. ¶ Quarto. q2 diuine
reuelationes que sunt facte ꝑ ꝓphas de fu
turis ꝯtingẽtib⁹ non ẽent certe. ¶ Sed ꝯ.qa

illa que non sũt pñtia non pñt hẽre ueritatẽ
presentẽ. sed futura in deo non sunt pñtia
ergo ⁊c. ¶ Item ubi non sunt t'mi ꝯplexi/
onis formal'r. ibi non põt eẽ ueritas. quia
non separantur.sed in deo non sunt termi cõ
plexionis formal'r. igit' ⁊c ¶ Dico ꝓpter
ista.ꝙ ueritas determiata futuroꝝ ꝯtingen/
tiu3 non ẽ in deo formal'r.s3 obiectiue tñ.
Cã autem isti⁹ ueritatis est in deo hñ for/
maliter.s.determinatio ei⁹ uolũtatis. Unñ pa
tet. ꝙ si futura hñt ueritatẽ determiatam in
deo.ꝙ hñt eam obiectiue. Et si sic intelligi/
tur.non uidet' frustra dictũ.ꝙ scil3 coꝝ ue
ritas est determinata in diuia noticia.sed nõ
in eoꝝ exñtia. Qõ patet.q2 eẽ aliq̃d tñ ob
iectiue in aliquo.est termiare ei⁹ actionem.
¶ Si aũt ꝯtingentia sunt tñ in diuia sciẽ
tia.q2.s.terminãt actum scie diuie.ergo sũt
tñ ibi obiectiue. ¶ P.ille intellectus sm
augus. qui itelligit rem aliter ꝙ sit est fal/
sus.quare si intellect⁹ diuin⁹ intelligit re3
eẽ determiatam.oꝫ ipsam determinatã eẽ.sed
non nisi obiectiue. ¶ Quantũ ad 2ᵐ ui
dendũ est.si hñt ueritatẽ determinatã in seip
sis. ¶ Dicit' ab aliq̃bus. ꝙ q2 futura ꝯtin/
gentia nondũ sunt.hinc ẽ ꝙ non hñt talem
ueritatẽ determiatam.q2 ueritas ꝯtingenti
um ẽ simul cũ exñtia eoꝝ. Et si dicatur.ꝙ
l3 non sunt in sua pñtia. tñ sunt in sua fu/
turitiõe. Dicunt ꝙ eẽ futuꝝ non ẽ nisi sm
quid. ¶ Ex hoc apparet.ꝙ isti satis ꝯcedũt
ꝓpositũ.ꝙ scil3 in se aliquomõ hñt ueritatẽ
determinatã.sed qñ erunt simplicit' create.
hẽbunt ueritatẽ determinatã sicut nunc ha
bent pñtia ¶ ꝙ aũt futura talem determia
tionẽ habeant ut ista.patet. Nam hec ẽ sim
pliciter uera. Antixpᵃs erit. ⁊ ista ẽ simplicit'
falsa. Antixp̃s non erit. ¶ Hoc ego probo
quadruplicit'. Primo sic. satis euidẽter omi
productiõi actiue correñdet necessario aliq̃ᵃ
passiua.sed diuina uolũtas actiue producit
ista futura ꝯtingẽtia in eẽ uolito.qõ non ẽ
aliud nisi actiue ea determiare. ergo necessa
rio aliq̃d est productũ. non aliquid qõ sit i
deo formaliter.ergo necessario aliquid qõ
est in creatura uel in futuro ꝯtingenti.sed
ipmmet producit' in eẽ uolito.ergo determia
tur passiue.ergo ⁊c. ¶ Confirmatur.q2

sicut productiuuz requirit ꝓducibile.ita de
terminatū ꝓductiuū determinatū ꝓducibi
le. Et eodem° sicut d̄terminatiuū reqrit de/
terminabile.ita determinās determinatū.uo
luntas aūt diuina est determinās. ergo ali
quid est determinatū. Illud aūt non pōt eē
nisi futurꝫ ꝯtingens. ¶ 2° sic.nam scriptu
ra cuꝰ uerba sunt uera simplicit̄.dicit anti
xp̄s erit.⁊ ꝙ ista ē falsa.antixp̄s non erit.
ergo ista.antixp̄s erit h̄ēt determinatā ueri
tem. ¶ Confirmatur.qꝛ xp̄s hoc id̄ asserit
qui non pōt mentiri. ¶ Tertio sic. sic ōme
p̄teritum fuit p̄n̄s. ita omne futurū qn̄qꝫ
erit p̄n̄s.alias non eēt futurꝫ.qꝛ tunc p̄n̄s
erit.qn̄ aūt erit p̄n̄s tunc erit ita determia
te uera.sicut nunc est determiate uerꝫ.ergo
erit nunc d̄termiate uerꝫ. Nam ad d̄termi/
natoné āntis seqtur determiatio ꝯn̄tis
¶ Quarto.qꝛ cuiuslibet ꝯdictionis altera ps
est uera.sed nunc ē ista uera aut falsa. anti
xp̄s erit. Si uera h̄etur ꝓpositū. Si falsa.
tunc eius ꝯdictoria erit uera. antixp̄s non
erit.⁊ hoc est ꝓpositum. Et eodem° possūt
fieri due s̄bꝯtrarie in ꝯtingēti materia sīle.
eo ꝙ ambe negarent̄.sicut p̄dicte. Dicūt tn̄
aliqui.ꝙ non est ꝯdictio in ꝓpositionibus
de futuro. ¶ Sed contra. quia in eis
est affirmacō ⁊ negacō.ideo ꝯcedunt.sed tn̄
dicūt.ꝙ nec sunt uere nec false determiate.
¶ Cōtra.qꝛ altera pars ꝯdictionis.uel est
uera uel falsa. Sed isti dicūt.ꝙ lex ꝯdictoꝛi
oꝛū ibi non tenet. ¶ Cōtra.qꝛ ꝓpō ꝑ se no
ta in aliqua materia negari non debet. Id̄
dico.ꝙ necessario ē tenendū tanꝙ ꝯclusuꝫ ꝑ
principiū primū ꝯplexum.ꝙ altera sit d̄ter
miate uera.qꝛ de quolibet ē affirmatio uel
negatio uera. ¶ Dicunt tn̄ aliq̄.ꝙ alt̄utra
est uera.sꝫ non altera. ¶ Sꝫ hoc nihil est.qa
lꝫ aliqd̄ cōe possit eē indifferens ad utrūqꝫ
ꝯdictoꝛium.non tn̄ aliquod singulare.sꝫ hic ē
questio de ista singulari ꝓpōne. ¶ ꝑ. nega
to determinate altero ꝯdictoꝛioꝝ ponitur re
liquuꝫ.alit̄ non eēt opposita imediata.
¶ Sꝫ tn̄ instatur ꝯ hoc.qꝛ si ē ista uera d̄tiata
te.antixp̄s erit.ponatur oppositū inesse.qa
hoc ē possibile deo.ergo qn̄ ista ꝓpō ꝓlata
fuit.fuit uera ⁊ falsa.⁊ sic sil' uera ⁊ falsa.
Et simil'r de ista.mundus semꝑ mouebit̄.

¶ Dico ꝙ iste instantie ita bn̄ ꝯcluderēt de
p̄n̄ti sicut de futuro.qꝛ in eod̄ instanti quo
d̄s producit grām.ista ꝓpō est uera.gratia
est. ⁊ in eodem instāti posset eam nō ꝓduce
re.⁊ tunc eēt falsa illa que priꝰ erat uera.
¶ Dico ꝙ ista que nunc ē uera de p̄n̄ti.pōt
in eodem instāti eē falsa in sensu diuisiōis.
non tn̄ in sensu ꝯpōnis. Deꝰ enim in sensu
ꝯpōnis in illo instāti in quo ꝓducit grām.
non pōt n̄ ꝓducere.sꝫ bn̄ in sensu diuisiōis.
Sic dico in ꝓposito de illis que sūt de fu/
turo sic de istis. ¶ Sed nunqd̄ ista deter/
miatio futuroꝝ ꝯtingentiū.est talis deter
miatio qualis ē necessarioꝝ. ¶ Dico ꝙ nō.
qꝛ determatio ꝯtingētiū est talis.ꝙ ipsa p̄n̄t
alr̄ se h̄ēe.sed necessaria non.nec in sensu cō
positionis nec diuisiōis. ¶ Quantū ad
3m principale uidend̄ est.si est equalis det̄/
minatio ueritatū ꝯtingentiuꝫ de p̄terito.de
p̄n̄ti.⁊ de futuro. ¶ Dico ꝙ maioꝛ ē determia
tio in preterito q̄ in p̄n̄ti. qꝛ preteritū inq̄tū
preteritū est.impossibile ē alit̄ se h̄ēe.⁊ ma/
ioꝛ in p̄n̄ti q̄ in futuro. qꝛ p̄n̄s est de facto
determinatū.futurū uero non nisi de possibi
li. ¶ Sed ꝯtra istud arguo quadrupliciter.
Primo.qꝛ sic mundus nūc ꝯtingenter est.
ita tunc ꝯtingent̄ incepit.⁊ sicut pōt nūc ali
ter se h̄ēe.ita potuit tunc in preterito. ¶ 2°
qꝛ mundꝰ ē in isto instāti ad eē determiat̄ i.e/
re ⁊ non absolute, ista d̄terminatione ī quo
est.pōt non eē in sensu diuisiōis.cum nō ꝯti
gēt̄ sit nisi quꝫ actu est.ergo non obstāte ꝙ
futura ꝯtingentia possint alr̄ se h̄ēe.adhuc
sunt uere determinata. ¶ 3°.qꝛ lꝫ ꝯtingēs cō
tingent̄ sit alterꝫ determinatum. tn̄ necessario
est ad utrūqꝫ ex natura sua inq̄tum ꝯtigēs
ut solꝫ d̄s non posset facere oppositū. Futu
rum g̃ ꝯtingens aut erit determinatuꝫ. ⁊ tūc
h̄etur ꝓpositum. aut ad utrūlibet tn̄ est. et
illud ē necessariū ex natura sua.⁊ sic hꝰ nō e/
rit futurꝫ ꝯtingens. ¶ 4°.qꝛ eadē penitꝰ res
est sucessiue p̄n̄s.p̄terita.⁊ futura.immo id̄
tempꝰ nūo. Et sic si unuꝫ tempꝰ est determina
tū.⁊ reliquuꝫ ē determinatū. ¶ Ideo uidetur
ꝙ sane intelligendū tam p̄n̄s q̄ preteritū q̄
etiaꝫ futurꝫ ē ꝯtingens.oīa autēꝫ sunt eque
determiata in suis ꝑiodis. ¶ Sed tūc occur
rit diffi.qꝛ ex quo preteritū trāsit. non pōt

non eē p̄teritum. Futuꝝ aūt dato ꝙ sit futuꝝ. pōt non eē futuꝝ. ¶ Dicit̄ ꝙ in sensu ꝯpōnis sicut pn̄s est necessario pn̄s. ita p̄teritum ē preteritū. ⁊ futuꝝ est futuꝝ. Duꝫ enim futuꝝ est futuꝝ in sensu ꝯpositionis impossibile est q̄n sit futuꝝ. In sensu diuisionis p̄teritum non ē. nec ꝯtingens. qꝛ nō ē nūc. nec futuꝝ. sed fuit ꝯtingens. et sic istō erit. ⁊ pn̄s nunc est. ¶ Quantuꝫ ad 4^m principale uidendū est. si ueritates ꝯtingentes de futuris. p̄teritis. ⁊ pn̄tibus sint ꝯnexe. Dicit̄ ꝙ sic. qꝛ sunt eēntial'r ordinate⁹ qꝛ omne tempus erit mensuratū tempore. prius fuit futuꝝ q̄ pn̄s. pri⁹ presens q̄ preteritum ordine eēntiali. Et ex his formantur quattuor ꝯclusiones. ¶ Prima ē. ꝙ de omni de quo uerū est dicere. q̄m fuit. uerū fuit dicere. ꝙ est. cum p̄teritum p̄supponat pn̄s.

¶ 2^a. ꝙ de omni de quo ē uerū dicere q̄m est. fuit uerū dicere q̄m est. fuit uerū dicere q̄m erit. cum pn̄s presupponat futuꝝ. sic preteritū presupponit presens. sicut dictū est.

¶ 3^a. ꝙ de omni de quo fuit uerū dicere q̄ñ erit. semp fuit uerū dicere q̄m erit. qꝛ eadeꝫ rōne q̄ fuit uerū a mille annis ⁊ a mille milib⁹. ⁊ sic in infinitū. sicut de una hora. ¶ Quarta ē. ꝙ de omni de quo fuit ab eterno semp uerū dicere q̄m erit. necessario erit. Et sic oīa futura euenirēt de necessitate. ¶ Sꝫ omnib⁹ trib⁹ primis ꝯcessis. ultima est oīno neganda. qꝛ lꝫ ab eēno deus preordinauit futura. tn̄ ꝯtingent̄ ⁊ ab eterno dixit. ⁊ sic erat. Et sic ab eēno poterit ñ ordinare. qꝛ ꝯtingenter ordinauit. sic nunc. qꝛ ꝯtingent̄ stat. ¶ Sed etiā remanet difficul. qꝛ exquo aliquid transit in preteritum. impossibile ē aliter se hr̄e. si ergo est uerū nunc dicē. antixp̄s erit. cras erit preteritū. ut si dicatur. heri fuit istud uerū. antixp̄us erit. ⁊ tunc impossibile est q̄n fuerit uerū. et tn̄ si oppositū eueniret. non fuisset uerū.

¶ Dico ꝙ in sensu ꝯpositionis necessario fuit uerū dum fuit. ⁊ erit uerū si sit futuꝝ necessario. ¶ Sed si ponatur oppositum euenire destruitur ꝓpositum de futuritiōe ⁊ preteritiōe. Et etiā in sensu ꝯposito h⁹ erit impossibile. ꝙ futuꝝ ut futuꝝ ponatur ñ euenire.

¶ Ad argumentuꝫ patet ex 2° articulo. q̄a ds̄ prenouerat ꝓlongationē dierum quaꝫ disponebat. Et enūtiatiatio ꝓfate intelligebatur cum conditione.

¶ Distinctio. 40^a. et. 41^a.

CIRCA distinctionē quadragesimā ⁊ quadragesimā primā. Quero prīo. Utꝝ p̄destinatio sit eterna. ꝙ non. qꝛ solus ds̄ est eēnus. sꝫ predestinatio non ē deus. qꝛ predestinatio ē ꝯtingens. ds̄ autem necessarius. ergo ⁊c.

¶ Contra. qꝛ ds̄ predestinauit electos an̄ mundi ꝯstitutionē. ¶ Dicsunt duo inquirenda. ¶ Primū est. quid est p̄destinatio. ¶ 2^m. si predestinatio ē eterna. ¶ Quantuꝫ ad primū pono. 4. ꝯclusiones. ¶ Prima ē. ꝙ p̄destinatio non dicit aliquid absolutuꝫ. sed respectiuū. Probatur. qꝛ p̄destinatio ē ꝙ huiusmōi. est alicui⁹ predestinatio. sꝫ omne tale est respectiuuꝫ. ergo ⁊c ¶ 2°. quia omnis productio uidetur dicere respectuꝫ. sed predestinatio nihil aliud eē uidetur nisi ꝓductio predestinati in eē uolito. ergo ⁊c

¶ 2^a ꝯclusio ē. ꝙ predestinatio non ē respectus fundamentalis. sed formalis. Probatur. qꝛ omnis respect⁹ fundamentalis ē necessario in deo. qꝛ quod per se inest. necessario inest. sed predestinatio in deo non ē necessario. q̄a sicut ds̄ ꝯtingenter predestinat ita in eo ꝯtingent̄ est. ⁊ quasi p accn̄s. Predestinatio ergo ipsa ē respect⁹ actualis. non fundamentalis ¶ 3^a ꝯclusio. ꝙ est respectus rōnis. non realis. Probatur. q̄a ds̄ ad creaturā non refertur real'r. sed ds̄ predestinatione ad creaturā predestinatam refertur. ergo ⁊c. ¶ 2°. q̄a omne qđ est in deo realiter ē necesse eē. sed predestinatio ē ꝯtingens. ergo ⁊c ¶ 4^a ꝯclusio ꝙ predestinatio non ꝑtinet ad intellectū in deo. sed ad uolūtatē. Probatur. q̄a omnis preordinatio uidet̄ ad uoluntateꝫ ꝑtinere sꝫ predestinare nihil aliud est nisi ad uitam eēnam aliquē preordinare. ergo ⁊c. ¶ Sed ꝯ hoc instatur 4°. primo sic. Nam predestinatio nihil aliud ē

nisi preordinatio alicui⁹ ad uitam eternam. ¶ Sed illud non uidetur eē nisi uelle diuinum. quo uult alicui dare gloriaʒ. Cōstat autē ꝙ hoc ē absolutū. ergo ꝛc. ¶ 2° sic. qḋ formaliter ē in deo. non est ꝯtingens. quia omne tale est imperfectū uel sic. sed predestinatio est formal'r in deo. ergo non ē ꝯtingens. ꝛ sic erit necessaria. ſʒ omnis respectus dei ad creaturā necessario ē fundamental'. ergo ꝛc. ¶ 3° sic. per illud pā̄se quod ē ens rōnis non pōt aliquid realit̄ denoīari. sed ds dicitur real'r p̄destinare electos. Cōstat autē ꝙ ds non dr̄ predestinare electos. nisi ipsa predestinatiōe. ergo ꝛc. ¶ 4°. Omnis respect⁹ rōnis uidetur eē in intellectu. imo uidetur ꝯdictio. ꝙ sit respect⁹ rōnis ꝛ nō in intellectu. ſʒ p̄destinatio ꝑ te est respect⁹ rōnis. ergo non ē nisi in intellectu. ꝛ sic non ptinet ad uoluntatē. ¶ Ad primū dico. ꝙ p̄destinatio pōt accipi dupl'r. uel fundamentaliter. ꝛ sic non ē nisi uelle diuinū. Uel formalit̄ ꝛ ultimate. ꝛ sic dico ꝙ dicit respectū. ut sciʒ accipiatur pro p̄ordinatione alicui⁹ ad uitam eternā. Unū si uelle diuinū accipiatur simplicit̄, sic est quid absolutuʒ. ꝛ ideʒ ꝙ ds. Si autē accipiatur uelle diuinū non simpl'r ut uelle est. sed ut uelle huius. sic dicit respectū ad illud cui⁹ est. Sic dico in proposito. ¶ Ad 2m dico. ꝙ omne reale qḋ est in deo est necesse eē. sed tm̄ non omis respectus rōnis q̇ ponitur in eo formal'r pōt dici necesse eē. huiusmōi est p̄destinatio. ¶ Ad 3m dico. ꝙ qn̄ dr̄ ꝙ de⁹ real'r predestinat uerum ē. ſʒ tunc accipitur p̄destinatio ꝑ fundamento. ꝛ sic ē realis. qꝛ nihil aliud ē nisi uelle diuinuʒ. qḋ est reale. Sʒ si accipiatur pro eo quod formal'r dicit. s. pro respectu. sic non ē realis. sed tm̄ rationis. Dicitur tm̄ quodammō realis. uel qꝛ non fingit̄ a rōe. sed derelinqtur. Uel realis. qꝛ denoīatione extrinseca dr̄ de re ꝑpter t̄minum realem. sicut actio dr̄ de deo real'r tm̄ denomiatione extrinseca. ¶ Ad 4m dico. ꝙ respect⁹ rōis pōt accipi dupl'r. Uel large. uel stricte. Si stricte. sic est tm̄ in intellectu. ꝛ sic predestinatio non ē respectus ratiōis. Si large. sic dr̄ de omni respectu q̇ non est in re an̄ opationē intellectus. ꝛ sic pōt eē non solum i intellectu. ſʒ etiam in uoluntate ꝛ in omni potentia collatiua uel ordinatiua alicuius ad aliud. sicut pʒ ꝙ uoluntas dat numismati ꝙ sit numisma. ꝛ baluio ꝙ sit baliu⁹. nihil reale dando sibi. Sic ergo respectus talis a uoluntate eē pōt. ¶ Quantū ad 2m principale uidendū est. si p̄destinatio sit eterna. hec ē ueritas ꝺterminata ꝑ ecclesiā ꝛ ꝑ sacraʒ scripturam. Uenite bn̄dicti p̄ris mei. percipite regnum. Predestinationē autē eē eternam. pōt intelligi dupl'r. Unomō. ꝙ ab eterno p̄destinauerit ꝛ non mō. ſʒ ꝙ tm̄ nunc ꝛ semꝑ maneat in ꝑposito predestinatiōis. ¶ Aliomō. ꝙ ab eterno p̄destinauerit ꝛ nunc et semꝑ predestinabit. ita ꝙ semper sit unicus actus p̄destinationis. q̇ non trāseat in preteritū. ¶ Exm de eternitate mundi. q̇ pōt intelligi dupl'r. Uel qꝛ prio creauit ꝛ postea nō. ſʒ tm̄ ꝯseruauit. Uel ꝙ sicut ab eterno creauit. ita nunc creat. ꝛ semper creabit. ¶ Primo mō non pōt itelligi ꝙ predestinatio sit eterna. Et ꝑbo 4°. ¶ Primo sic. qn̄cunqʒ signū indiuisibile ē in aliquo peryodo. oʒ ꝙ omis duratio sequēs sit finita ex pte an̄. et per ꝯns non eterna. Si ergo eēt aliquod instans in quo ds predestinasset tūc ꝛ post nō. predestinatio dei non eēt eterna. ¶ 2°. omne ꝯtinuū qḋ incipit ab aliquo t̄mino non pōt esse infinitū. ſʒ ꝯtinuū successiuū ē ꝯtinuuʒ. ergo si hēt terminū non ē infinitū. sed si tale instans ponatur i quo predestiet ꝛ postea ñ. duratio actus predestinādi hēt tinuʒ. ergo non eēt eterna. ¶ 3°. qn̄ aliqua ita se habent. ꝙ unū precedit ꝛ aliud seqtur. si illud qḋ seqtur est ab eterno. aliud sciʒ illud qḋ precedit non ē ab eterno. sed an̄ eternum. sed predestinare ꝛ manere in eodē ꝑposito sic se hn̄t. Manere enim in eodē ꝑposito seqtur predestinare. ꝛ illud ē eternū ꝛ ab eterno. qꝛ ab eterno mansit in ꝑposito eodem. ergo an̄ eternum predestinauit. Et si non. predestinatio duratione hēt finitam. ¶ 4°. qn̄ aliqua sunt incōpossibilia in ordine durationis. si unū est eternum. aliud non. sed predestinare ꝛ permanere in eodē ꝑposito predestinandi sunt incōpossibilia. ergo si predestinare est eternum. permansio non ē eterna. ¶ Ideo dico. ꝙ primomō non pōt intelligi. ſʒ oportet ꝙ

intelligatur 2° modo. ita φ unicus act⁹ predestinationis sit ab eterno. quo ab eterno predestinauit. p̄destinat. τ p̄destinabit. ¶ Sed 𝔷 instatur 4ᵒʳ. primo sic. p illo signo p quo deus predestinauit electos. trāsiuit ab illa indeterminatione ad determinationē. uel ab 1ᵃ indifferētia ad determiationē. Primo enī ꝫ predicta sunt oblata uolūtati ut neutra. sed illa trāsitio non pōt eē nunc. sed ab eterno. ergo modo non predestinat. ¶ 2° quia illud qđ semel accipit eē. frustra āplius pducit. sed eē predestinatum non est aliud nisi accipere eē uolitum. ergo si ab eterno accepit. frustra nunc accipit. ¶ 3°. nam sequitur ꝫm predicta φ sanctis qñ dabitur gloria. tunc p̄destinātur. τ tñ illud est īpossibile. cum p̄destinatio non fiat nisi p futuro. ¶ 4°. qꝛ pertinet ad prouidentiā que respicit futuꝝ ut futuꝝ. ¶ Ad primū ꝯcedo. φ idem trāsit⁹ est nunc qui fuit ab eterno. τ qđ nō fuit ab eterno. non ē nunc. Non enī ē imaginandus nec nūc nec ab eterno eē transitū p modum fluxus τ successiōis. qꝛ illa sunt omia pmanentia. unde non ē ali⁹ transit⁹ nisi φ in pᵒ signo nature nunc offert. τ ab eterno offerebat intellect⁹ uoluntati. In 2° aūt instāti nature nunc determinat τ ab eterno determiabit. ita φ semp est idē actus manens. ¶ Ad 2ᵐ. semp est eadē p̄destinatio permanēs sic eadem nūo. sicut creatio dꝛ permanere eadem nūo τ nō fluens. qua deus dicitur creare quālibet creaturā. ¶ Ad 3ᵐ dico. φ predestinatio ē pro futuro signo nature uel durationis. Uñ qñ aliqs saluabitur ꝯsiderabunt ibi signa nature. nam ab eterno erat futuꝝ. sed qñ dabit non erit ibi futuritio. ꝫ ordo nature. Eodem° dico ad 4ᵐ. sufficit enī ordo nature. ¶ Sꝫ est hic difficultas. scilꝫ si ex predictis possit excludi sufficiēter eternitas mundi. Dico φ necesse ē uti distinctione priori. Primo aūt mō interrogādo. scilꝫ φ primo creauit τ postea ꝯseruauit. sic dico φ eternitas mūdi est impossibilis. Sed 2° mō non uidetur. qꝛ nō repugnat ꝯtingens pduci. qꝛ ab eterno predestinauit ꝯtingēter. τ ita mō uidetur φ ab eterno produxerit. φ tamē cū ꝯtingenter pduxerit. ¶ Ad argumentum patet.

Utrum deus poterit p̄destinatum non p̄destinare. φ non. qꝛ sibi ꝯtradiceret. ¶ Contra. quia idem instans nūo manet.

Hic sunt tria inqrenda. Primū est ppositū scilꝫ. utꝝ possit predestinatū non p̄destinari. ¶ 2ᵐ. utꝝ possit predestinatū dānari. ¶ 3ᵐ. utꝝ prescit⁹ possit saluari. ¶ Quantum ad primū introducūtur due ꝯclōnes.

¶ Prima ē. φ predestinatū ab eterno nō potest non predestinari in sensu ꝯpōnis. qꝛ predestinatus in sua rōne formali includit actum p̄destinatiōis in sensu ꝯpōnis. τ p ꝯñs impossibile est talem non predestinari.

¶ 2°. qꝛ sicut omne qđ est. qñ est necesse est eē in sensu ꝯpōnis. Ita futuꝝ inqītum futurum. necessariū est in sensu ꝯpōnis. τ sic nō pōt non eē futuꝝ. utsic. ꝫ p̄destinatuꝫ inqītum predestinatū uel predestinacō. respicit futuꝝ. ergo τc. ¶ 2ᵃ ꝯclusio ē. φ predestinatus pōt non p̄destinari in sensu diuisiōis. sic albūm potest eē nigꝝ. Sicut enī ab eterno ꝯtingens se determinauit. ita mō. ꝫ ab eterno se determiauit ꝯtingēter. sic τ mō. 2° qꝛ deus pōt oēs saluare. ergo τ predestinare. sed multos non saluat. ergo multos non p̄destinatos pōt predestinare. τ predestinatos non predestinare. ergo τc. ¶ Istud autem pꝫ i quadruplici signo. que necessario oꝫ ponere ad ppositū declarandū. τ ad saluandū multa que de hac materia dicūtur.

¶ Primū signum in quo itellect⁹ diuinus itellexit Petꝝ in puris naturalib⁹. ¶ 2ᵐ. in quo intellect⁹ offert uolūtati Petꝝ in rōne neutra. ut scilꝫ potens hēe uel non habere beatitudinē. ¶ 3ᵐ. in quo uolūtas ipm determinat φ sit. ¶ 4ᵐ. in quo itellect⁹ diuinus ꝯuertit se super uolūtatem τ uidet illa. Non est aūt imaginandū. φ hic sit trāsitus successiu⁹. imo in toto tēpore oīa illa signa τ sb eodem ordine permanēt. Uñ sicut ab eterno p 3° signo uoluntas petꝝ sibi oblatum. pōt predestinare τ non predestinare. ita mō potest p eodem signo. cum talia non fluant ad moduꝫ signoꝝ que sunt in tempore uel in ordine durationis. Pro 4° sig° est sensus ꝯpōnis. Pro 3° est sensus diuisionis. ¶ Ista etiam eqpollent cōiter dicta

de ueritate ꝑñe ꝛ ꝑñtis. de mľtis dictis an/
tiquis qui si bene intelligatur eq̄pollent.

¶ Sꝫ ꝯtra. p° q2 si d̄s predestinat non saluā/
duꝫ. ꝛ p2i° erat predestinat°. seq̄tur ꝙ diui/
na uolūtas non impletur. si sulꝫ fuit pre/
destiato de eo ad uitam et'naꝫ. ꝛ modo nō.
¶ z°. q2 tunc de° deciperet. dum enim pre/
destinauit. cogitauit eū saluare. cu° opposi/
tum euenit. ¶ 3°. q2 impossibile ē esse trā/
situm de ꝯdictorio in ꝯdictoriūꝫ sine muta/
tione facta in altero extremoꝝ. sꝫ hic ē tal'
transit°. ergo ꝛc. Probatio minoris. aliq̄s
qui nondum est, predestinatus est. Si ergo
debeat non p̄destinari. oꝫ eē transituꝫ ꝛ mu/
tationē. non in re predestinata. q2 nondū ē.
ergo oportet ꝙ in diuina uolūtate. ¶ 4° q2
cōiter d2 ꝙ d̄s ab et'no uoluit pro tali instā/
ti aliquid fieri. nec indiget noua uoluntate
sed sufficit antiqua ad hoc ꝙ illud exeat in
eē. Si ergo uolūtas antiqua est posita tūc
in eē. cum adueniēte instanti determinato. ne/
cessario ponatur res in eē. ꝛ sic isto solo. quo/
cūqꝫ alio circūscripto Petrus hēbit beati/
tudineꝫ. ¶ Ad primū dico. ꝙ q̄n uolun/
tas diuina se ab et'no ꝺterminauit. non fuit
ꝯpleta ꝓductio nisi q̄tum ad eē uolituꝫ. sꝫ
non q̄tum ad eē reale. s. ꝙ illud sit uolituꝫ
sic pro tali tempe uel instanti. ¶ Dico ergo
ꝙ diuinuꝫ cognoscere ē solum ꝯditionaliť.
supposito ꝙ scilicꝫ uoluntas maneat in illa
ꝺterminatione. manet tñ in ea ꝯtingenť. Et
iđo pōt desinere. Pōt ergo accidere ꝙ d̄s ue/
lit hunc saluare p̄ontūc. ꝛ tñ poterit nō uel/
le. nec ex hoc seq̄tur mutatio in deum. sed
in esse uolito. ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ stante uo/
luntate in illa determinatiōe. intellect° diui/
nus certitudinaľr cognoscit illud. sꝫ nō stā/
te non cognoscit. nec tñ seq̄tur ꝙ decipiať.
q2 cognitio illa non ē nisi ꝯditionalis.

¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ tota mutatio ē ex parte obie/
cti positi de nouo in eē uolito in quo prius
non erat. Ex quo enim ꝯtingenť pro alio et
pro alio signo d̄s pōt uelle que non uoluit
ꝑ hoc. q2 nulla res ē producta. oꝫ eē mutacō/
nem in obiecto in eē uolito. ꝛ illa ē mutacō
obiectiua. Uñ sicut d̄s non creauit ab eter/
no. tamē creat ꝑ te. ꝛ hoc totū saluatur ꝑ ꝓ/
ductionē creature in eē reali. Sic dico de eē
uolito. Uñ si non esset aliud nisi istud. satis
necessitaretur ad ponendū ꝓductioneꝫ rei
in eē uolito ꝓpter instantem ꝯdictionē. q̄ nō
pōt aliter saluari. ¶ Ad aliud dico. ꝙ non
oꝫ ad saluandum cōe dictuꝫ ꝛ ueꝝ dicere a/
liud nisi h°. ꝙ postq̄ determinatio facta ē. ea/
dem uolūtate stante antiqua euenit res. sꝫ
si non mutetur ꝓpositū. tunc non eadem sꝫ
alia. ¶ Quantū ad 2ᵐ principale. s. utꝝ
p̄destinat° possit damnari. ponuntur due cō/
clusiones ꝯsimiles prioribus. ¶ Prima ē.
ꝙ in sensu ꝯpōns non pōt predestinat° dā/
nari. q2 oppositū includit in sua rōe forma/
li. sicut album in sensu ꝯpōnis non pōt esse
nigꝝ. q2 in tali sensu includit albedineꝫ in
ꝓprio mō. ¶ zᵃ ꝯclusio. ꝙ in sensu diuisiōis
pōt. q2 ꝯtingenť predestinat. ergo pōt ī op/
positum. Istud aūt declarať per signa illa
enūiata ꝛ declarata in primo articulo istius
q̄ōnis. ¶ Sed est ne uera ꝯdictio in istis de
futuro. ¶ Dico ꝙ sic. q2 ibi ē uera affirmacō
ꝛ negatio de eoð. ¶ Quantū ad 3ᵐ prī/
cipale uidendū est. utꝝ p̄scitus possit salua/
ri. ¶ Dico oꝫ ꝯclōnes ꝯsimiles introducere.
¶ Prima ē. ꝙ non in sensu ꝯpōnis. ¶ zᵃ.
ꝙ sic in sensu diuisiōis. probatur ut supra.
¶ Dico ergo. ꝙ instans predestinatiōis uľ
p̄scie semꝑ manet ꝛ nō transit in preteri/
tum. q2 etiaꝫ ꝯtingenť p̄scit. uel p̄ordinat
ad penam. ꝛ ꝑ ꝯñs p̄scit ꝯtingenť in 4° si/
gno. q̄a solum ꝯditionaľr. Hinc ē ꝙ de° sic
ab et'no p̄destinauit ꝯtingenter. sic ꝙ potu/
it non predestinare. ꝛ simiľr p̄sciuit uel re/
probauit ꝯtingenť. sic ꝙ potuit non repro/
bare. Sic dico. ꝙ ꝛ nunc ꝛ in quocūqꝫ signo
totius temporis. eo ꝙ semꝑ manet ordo si/
gnoꝝ enumeratoꝝ superi°. ¶ Ad argum/
tum in oppositū patet.

Utrum p̄scientia ꝛ predestinatio

UTRUM p̄scientia ꝛ predesti/
natio sit idem in deo. ꝙ nō. q̄a
Apľus dicit ad Rom. Quos
presciuit. hos ꝛ p̄destinauit.

¶ Cōtra augu. 15. de tri. ꝙ d̄s una ꝛ eterna ꝛ
incōmutabili uisiōe ꝯplectitur oīa. ¶ Cir/
ca istam q̄ōnem p̄mittuntur. 4. preambula.
Primū est. ꝙ prescia dei accipitur dupľr.
¶ Uno mō ꝓprie pro omi eius precognitione

quam habet de futuris ꝯtingentib⁹. ⁊ isto mō electi sunt presciti ad gloriā. ¶ Aliomō stricte. pro cognitione quā hʒ de sola dam/natione reprobox. ⁊ isto⁹ distinguitur ꝯtra predestinationē. Et istomō solum reprobi sunt presciti. ¶ 2ᵐ preambulū ē ꝙ prede stinatio uno mō pōt accipi pro cognicōe glo rie electox. Aliomō ꝓ preordinatione ⁊ ꝑ destinatiōe diuie uoluntatis ad saluandū electos. Et istomō accipitur ꝓprie ꝑdestina tio. q₂ est quedam sn̄ia diffinitiua. Diffini/re aūt in ꝯtingentib⁹ ptinet ad uoluntatē Unū dic̄ Ap̄l'us ad Eph. p⁰. ꝙ ds̄ predestia uit nos ꝑm ꝓpositū uoluntatis sue. ¶ 3ᵐ ꝑambulum ē. ꝙ accipien⁹ sic ꝓprie predesti/natione. ipsa differt a prescia sicut act⁹ uo/luntatis ab actu itellectus. q₂ ꝑscire est act⁹ intellect⁹. predestinare uero uolūtatis. ꝙ aūt actus itellect⁹ ⁊ uoluntatis differāt. fu it alias declaratū. ¶ 4ᵐ preambulū est. ꝙ accipiendo predestinationē ꝓ ꝓuisione qua ds̄ ꝓuidet saluādos. ⁊ ꝑsciam ꝓ ꝓuisiōe qua ds̄ uidet damnādos. uidetur ibi esse distin ctio. Et hoc ꝓbatur ꝑ illam uiam ꝑ quā ꝓbamus uolitionē ⁊ nolitionē distingui a liquo mō in deo. q₂ illi qui sunt ꝑdestinati. non sunt ꝑsciti. sʒ idem oino respectu cuiuʒ non pōt eē ⁊ n̄ eē. Sʒ qm̄ ō ista mā a multis illustratis naturali tn̄ ingenio ⁊ rōne uigē tib⁹. theologi maxime infestantur. Idcirco ad occurrendū eox dubitationib⁹ ꝑ ordinē interrogationuʒ suax est ꝓcedenduʒ. ¶ Et maxime occurrūt. 8. dubia. ¶ Primū est. si ds̄ preuidit me moriturū eē in peccato mor tali. ⁊ ꝑ ꝯn̄s damnandū. quare creauit aīaʒ ¶ Et ꝯfirmant istud dubiū. ꝙ nullus sapi ens artifex ꝓducit aliquē effectum queʒ ꝑ/uidet. ꝙ non perueniet ad finem sibi debi/tum: sʒ finis debitus aīe nostre ē felicitas. ergo ⁊c. ¶ R̄n̄deo huic q̄oni. ꝙ insipientis est cām querere. ubi non ē causa. ut si quis quereret. quare ds̄ est ds̄. aut quare hō est aīal rōnale. Nunc aūt ut dicit augus. de ci. dei. ꝙ si cā diuine uolūtatis queratur. non inuenit. ¶ Et iō si queratur. quare hoc fecit ds̄. R̄n̄detur. sic uoluit. et hic est status. q₂ diuina uolūtas est prima regula in o mib⁹ ꝯtingentibus. ¶ Ista r̄n̄sio declaratur 4ᵒʳ.

Primo q̄dem in mechanicis. q₂ licitum est figulo de eadem materia facere duo uasa. Unū in ꝯtumeliam. s. ad reponendū inmū/dicias. ⁊ aliud in honorem. s. ad ꝑn̄tandum in mensa. ⁊ tn̄ irrōnabiliter queritur ab eo quare magis de hac parte materie fecit uas ꝯtumelie. cum ibi nulla possit rō dari. quia non est. cum materia sit penit⁹ uniformis. ¶ Eodem⁹ hic frustra querit. quare ds̄ cre auit aīam illam in ꝯtumeliam. aliaʒ aūt in honorem. Et istam r̄n̄sionem inuit Ap̄l'us ad Ro. ix. ¶ 2ᵒ declaratur in monasticis. Nam in actibus humanis sepe solet queri quare hoc fecisti. R̄n̄detur. q₂ uolui. Et ite rum. quare uoluisti. R̄n̄detur. q₂ apparuit mihi sic eē uolendū. Quare aūt non statur in prima r̄n̄sione. Causa ē. q₂ uolūtas n̄r̄a non ē prima regula actuuʒ nostrox. sed ad hoc ꝙ sit recta. regulatur a recta rōne. Uo luntas aūt diuina prima regula ē circa ꝯti gentia. Et iō nulla ulterior est rō quereńda. ¶ 3ᵒ in politicis. nam ab inferiori prelato ⁊ principe recurritur ad superiorē. donec q̄s ueniat ad supremū. ⁊ ibi est status. q₂ q̄cq̄d ille decreuerit. ab eo appellare non licet. ¶ Sʒ diuina uolūtas est summ⁹ princeps in ꝯtingentib⁹. ⁊ iō illi qui querūt cāʒ de di uina uolūtate. ⁊ recurrunt ad rōnem sic ad priorē. assimilantur illis q̄ in ecc'ia appellāt a summo pōtifice ad unuʒ ep̄m uel ad ali/quem aliū prelatum inferiorē. quod uidet inconueniens. ¶ 4ᵒ in phicis. q₂ cum querit quare ignis calefacit. non pōt dari cā alia nisi q₂ hʒ calorem. Et iterū. quare calor ca/lefacit. non datur. quia illa est cā pᵃ in igne Sic aūt est uoluntas diuia in omnib⁹ ꝯti/gentibus. Et sic precluditur uia multis cu riosis inq̄sitionib⁹. ¶ 2ᵃ interrogatio est. Quare fecit mihi ds̄ istam grām ut me cre aret. ꝓuidens me damnandū. Et iterū. quia teneor sibi grās agere de illo b̄n̄ficio. quia expediuisset mihi ꝙ nunq̄ habuissem illud. Dicunt aliqui. ꝙ damnati magis uolūt sic esse q̄ non eē. ⁊ iō magna gratia fit eis. ꝙ non adnihilant. uel ꝙ fuerunt creati. ¶ Sʒ ꝯtra hoc arguo quadrupl'r. Primo. q̄a in euangelio ds̄ de iuda. Melius fuit ei si natus non fuisset homo ille. ¶ 2ᵒ. q₂ apo/

ftol⁹ dicit. Desiderabūt mori. ⁊ fugiet mors ab eis. ¶ 3°. qꝛ meli⁹ est alicui admihilari q̄ mortalit peccare. cum magis hoc iustus eli geret. ⁊ tñ damnan ɔtinue sūt in pc̄ō mortali. ¶ Item 4°. qꝛ infinitum malū est pena inferni. eo ꝙ est pena infinite trāsgressiōis. ⁊ tñ non fuisse nullū est malum. homines enim quos posset creare d̄s. nullam penā habent ex h⁹ ꝙ non creati sunt. Et ꝑpter h⁹ d̄r ꝙ bn̄ficium creatiōis non tendit in detrimtum rei create. s; per accn̄s uenit damnatio ipsa. sicut si rex daret alicui aliq̄d fortalicium. ⁊ a casu sequeref ei⁹ precipiciū. sed tñ ille rex p̄sciret illud p̄cipiciū. nō eēt ei regratiandū. Dico ꝙ unicuiq; meli⁹ est bonū totius q̄ ꝓprium. et ideo uidem⁹ ꝑ experientiā ꝙ manus se exponit pro capite. qꝛ d̄structio capitis eēt destructio toti⁹. ⁊ non d̄structio man⁹. ⁊ ideo cum dāmatio isti⁹ cadat in bonū uniuersi ⁊ decorem ⁊ ordinē. ideo bonum ē illum creari s̄b illa b̄titudine. l; fortē ipse uellet oppositū. Uñ si talis eēt bon⁹. grās ageret deo. qꝛ ipse eēt obiectum diuie iustitie. ¶ Tertia interogatio ē quare deus pmittit in uniuerso tantū malum. q̄tum ē damnatio. cū benigni principes in suis regnis uitant omia mala que pn̄t. ¶ Dicitur ꝙ ipsi uitant que pn̄t de potētia ordinata. non de absoluta. qꝛ oēm penam mortis quā infert possunt excludere. ⁊ ita d̄s potest ordinate uitare penā illam. ex quo peccatum mortale p̄cessit. ¶ S; redit diffi. ꝙ l; principes ordinate non possint auferre penā post culpam. tñ si ipsi possent uitare culpam ipsi facerēt. cum non imponent penā nisi ad uitandam culpam. sed omnē culpam uitare n̄ possent. cum cās ignorēt. d̄s autem uitare p̄t. qꝛ oīa nouit. ergo ⁊c̄. ¶ Dicitur ꝙ l; ipse posset de potētia absoluta. non tñ de potētia ordinata. qꝛ peccatū in malis auget meritū in bonis ꝺm augus. dum ipsos impugnant uitia. ⁊ magis meritū est bonis dum ipsi dimittūtur sibi ipsis. ⁊ ꝑ ɔn̄s maiorem gloriam ɔsequuntur, sicut de uolūtate absoluta unus princeps posset quēlibet a latrocinio p̄seruare. si eum teneret ligatū. s; tñ h⁹ non facit. qꝛ decet ꝙ dimittat eum liberū. ¶ Quarta interogatio. qꝛ si sum elect⁹. tūc d̄ns preuidet me saluandū. quare ergo oꝫ me laborare in bono ope. cum finalr̄ saluer quibuscūq; operib⁹ preuiis. ex quo d̄s ab eterno hoc preuidit. ¶ Dicitur hic 4ʳ. Uno m̄ ꝙ licet d̄s non posset alr̄ facere. ita ꝙ necessario saluaret. tñ ex quo d̄s illud gratis ab eterno p̄ordinauit. tanto magis oꝫ conari ad ɔplacend̄ sibi ex ḡtitudine. ¶ 2° qꝛ d̄s non necessario se d̄terminauit ad saluandum. nec necessario stat i illa d̄terminatiōe. qn̄ possit uelle oppositū. si facias malum. ¶ Et si dicatur. si d̄terminaret oppositū. ergo pri⁹ non nouit. Dicif ꝙ l; d̄s certitudinalr̄ cognoscat me nunc eē. tñ in eod̄ nunc pōt facere ꝙ non essem in sensu diuisiōis. ⁊ tunc oppositum nosceret. ¶ 3° d̄r. ꝙ scia dei de futuris cōtingentib⁹ non ē ita d̄terminata sicut d̄ necessariis. sed ē ɔditionata sic omnes ꝓmissiones ueteris testamēti ad Abraham ⁊ ad Dauid oēs fuerūt ɔditionate. et ideo non stāte ɔditione. non staret ꝙ p̄cognouit cum illa ɔditione. ⁊ ꝑ illam ɔditionē ipse precognouit non necessario sed ɔtingēter. ¶ 4° dicif ad interogationē istam. ꝙ sicut d̄s p̄cognouit isti⁹ saluationē. ita ⁊ oēs actus meritorios quib⁹ saluabitur. ⁊ conatus q̄b⁹ conabitur. ¶ Et si dicatur. Nunq̄d d̄s necessitabit me ad istos conat⁹. ¶ Dicitur ꝙ nō. sic nō necessitat ad actum p̄ntem. quem tñ certitudinaliter nouit. ¶ 5ª interogatio est cū d̄s preuiderit me damnandū si sum reprobus. ⁊ ita eueniet finalr̄. quare oportet me conari ad bonū. cum finaliter ɔ̄ me ɔcludatur in eū. ¶ Dicitur hic 4ʳ. Primo. qꝛ l; hō talis per talia opa non saluetur. tñ finalr̄ diminuitur ei⁹ pena. ¶ Ista ratio tñ nō ualꝫ qꝛ sicut d̄s nouit damnationē siue penā futuram. sic nouit ⁊ gradū pene. ¶ 2° dicif ꝙ qꝛ bonum uirtutis ē ꝑpter se diligendum, q̄a a deo uolitū sine quacūq; relatiōe ad q̄ cūq; penam uel gloriam ex naturali dictamine rōnis. et ideo q̄uis homo sciret se esse damnandū immutabilr̄. semꝑ adhuc deberet conari ad bonū. ¶ 3° d̄r. qꝛ ꝺm augus. nouit de⁹ mutare sniam. si tu uelis mutare delictū. Uñ deus non ita sentētiauit immutabilr̄ nec presciuit. qn̄ possit oppositū facere ⁊ faceret si tu delictū mutares. ¶ Et si dicaf

ergo non precognouit ds tunc me condam
nandū. qz tūc saluabor. Dico q imo. qz adi
nonare. ¶ 4° dr. q lz de° p illo signo p q°
uoluntas ei° precedit determinationē suam.
possit oppositū ei° quod eueniet. qz nihil ad
huc de futuro 9tīgēti nouit pro illo signo.
tū post instans dterminationis ut dicit. nō
potest in oppositū. qz se dterminate detmina
uit. & tunc certitudinalr nouit. ¶ 6° intro
rogatio, quare ab eterno magis pdestinauit
istum q me. cum ab eterno nil plus boni fe/
cisset q ego. ¶ Dico q predestinacōis nul/
la est cā. qz gratis ds pdestinat. & non ex o/
perib°. Si enim ex operib° eēt. iam grā non
eēt grā. ¶ Sed quare istam grām non hūit
iste sic ille. Dicitur q nō est alia rō nisi qz
sibi placuit. sicut declaratur. pmo in mecha
nicis. ubi artifex d duob° lapidib° penit° cō
formib°. unū assumit ad altare. aliū po/
nit in uia. ¶ 2° in yconomicis. ubi pr̄familī
as d duob° filiis simul natis. totalr 9sumi
lib°. unū assumit ad hereditatē. & aliū re/
digit in seruitutē. ¶ 3° in politicis. ubi rex
de duob° sibi equaliter pn̄tatis. unū assu/
mit ad suū placitū. aliū dimittēdo. in q°
nullam iniuriam sibi facit. ¶ 4° in theolo
gicis. ubi dicit. Jacob elegit. Esau aūt dimi
sit ds anteq̄ qcquid boni uel mali fecisset.
sicut dic Apl's. ¶ Sz nunqd est hic accep/
tio psonaz apud dm̄. ¶ Dicit q non. qz nul
la merita pcesserunt. Si enim equalr meru
issent. & unus remuneraret & non ali°. tunc
bn̄ esset psonaz acceptio. nunc autē qz ex
merito nulli tenetur. unū pōt sibi detmina
re alio omisso. sic pz s in Jacob & Esau. & i
multis aliis exemplis datis. sine tn̄ alicui°
iniuria. ¶ 7° introgatio ē. quare ds preor
dinauit illum ad damnationē ppetuam. cū
tn̄ nihil mali fecisset. & non solū nō elegit.
¶ Dicitur q lz pdestinacōis nulla sit cā. tn̄
reprobatiōis aliqua cā est. quod declarabit
in sequēti qōe. ¶ 8° introgatio ē. quare ds
ab eterno me ut te pscitum. non posset nūc
pdestiare. aut eōuerso. cū uolūtati ei° cūcta
sbiaceāt. sic ab eterno itā & nūc. ¶ Dicit q cū
idem instās etnitatis sit pn̄s & semp fuit. si
aut ab etno ds potuit non pdestinare quē
pdestinauit & eōuerso ita & nūc. qz actu° di

uine uolūtatis ꝑ se non trāsit in preteritū.
¶ Sz instatur 4°. pmo qz si nūc predestina
retur. tūc ab etno nō fuisset ad gloriā & cer
titudinalr preuisus. ¶ 2° qz pdestinatus ab
eterno q nunc pdestinaretur non fuissz ue
re preuisus uel pscitus. ¶ 3° qz ds preuidit
ab etno quod nūc non facit. & sic ab eterno
oppositū ei° preordinasset qd nunc ordina
uit. ¶ 4°. qz tunc ds transiret de 9dictorio
in 9dictoriū. nulla facta mutatiōe in ali/
quo extremoz. ¶ Ad pm dico. q nunc non
pdestinaret. si ab etno fuisset predestinat°.
qz instans etnitatis non trāsit in preteritū.
Per idem ad 2m. ¶ Ad 3m dico. q nō ordi
nassz tūc ab etno oppositū. eo q nihil ē ibi p
teritum. & simul in eodē istanti pn̄ti oppo
sita eē non pn̄t. ¶ Per id ad 4m dico. q non
eēnt ei 9dictorie opposita successiue. Sed q
est predestinat° p pmo signo uolūtatis di/
uine. non pōt predestinari añ illud signū.
Illa eni signa non successiua aut in pteritū
trāseuntia. sz pmanētia sunt. sic dictum ē de
signis origis & nature distinctōe 13°. & 14°.
¶ Ad argumentū pz. q accipit pdestinacō
nem p actu uoluntatis &c.

UTRUM sit aliqua cā prede/
stinationis. q sic. in Apoc. dr.
Ideo regnant cū deo. & agnus
deuium illis. Jō est illatio effe/
ctus cum cā. ¶ Cōtra. Aug° in li° retracta
tionū. ¶ Hic sunt duo pricipalr inquiren
da. Pmū de quesito. s. de cā predestinacō/
nis. ¶ 2m ē de cā reprobationis. ¶ Quantū
ad pmū intelligend. q aliqn̄ uidetur fuis
se augus. illi° opionis q sic. qz dicebat fidē
esse cām pdestinationis. ¶ Sed 9tra sunt
alii sancti. ¶ Et istud 9firmatur quadrupli
ci rōne. Pmo 9firmat rōne Pauli. nihil
qd datur ex meritis ē mere grā. sed pdestia
tio ad uitam eternā est mere ex grā. ergo p
destinatio non est ex meritis. & per 9ñs nō
hz cām. ¶ Et 2° qz Paul° dicit. q anteq̄ quic
quid boni uel mali egissent. elegit Jacob &
non Esau. ¶ 3°. act° summe liberalis n̄ hz
cām. sed predestinatio ē huiusmōi. ergo &c.
¶ 4°. qz si hēet cām. tunc ds non posset nō
pdestinare sine iniustitia. ¶ Sed 9tra illō

instatur quadrupl'r. Primo. qr ſm Anſel.
ſicut oīs uoluntas hʒ quid. ita hʒ cur. ergo
ꝛc. ¶ 2°. qr uolūtas que dat aliqd ſine rōe
eſt irrōnalis ¶ 3°. qr tunc uideretur ðs ac/
ceptor pſonaꝝ. ¶ 4°. qr iſtos qui ſūt pares
uoluntas recta oēs acceptot ut pares equa
liter. ſed in predeſtinando oēs offerūtur ut
pares. in illo ſigno enīʒ offerūtur in puris
naturalib⁹ in qbus ſunt pares. ergo ꝛc.
¶ Ad primū dico. illud cur ſi feratur ad ob
iectuʒ. falſum ē. ſi ad potentiā. dico ꝙ habʒ
cur. ſ. ad ꝯplacentiaʒ. quare ſic fecit. qr ſibi
placuit. ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ illud eſt ueꝝ ubi
uoluntas regulatur a rōne. ſed uolūtas di
uina in ꝯtingēnb⁹ eſt prima regula oīno. ꝛ
a nullo regulatur. ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ acceptō
pſonaꝝ eſt. qñ pro minori merito datur ma
ius premiuʒ. ita ꝙ meritū aliquod ꝑſuppo
nit. hic autē nullum ꝑſupponitur. ¶ Ad
4ᵐ dico. ꝙ ueꝝ eſt ſm ſe ꝛ ad fineʒ natura
lem. ſʒ nō oʒ ꝙ ad finem ſupnaturalē eque
bonos equaliter acceptet. qr mere liberal'r
acceptat. ꝛ ꝯfert talem finem liberalit' iſti ꝛ
non illi. ¶ Quantū ad 2ᵐ principale ui/
dēdū eſt. utꝝ reprobatiōis ſit cā aliqua. Et
ꝗtum ad hoc dicit doc. nr̄ ꝙ ſic. Licet enīʒ ꝑ
deſtinatio nullam cām habeat. tñ reproba
tio habet. ¶ Hoc autem ꝓbatur quadru/
plici ꝓbabilitate. Primo. qr ðs ꝓnior eſt
ad miſerendum ꝙ̄ ad puniendū. Pōt ergo
miſereri ſine cā. ſʒ non punire. ¶ Confir/
mat. qr ad quartā generationē uadit in pu
niendo iniquitatē patꝝ. in milia aūt miliū
uadit in miſerēdo. ¶ 2°. qr nullus iuſt⁹ ali
quē ſine rōne ꝯdemnat. Reprobatio autē
eſt quedam ꝯdemnatio. ¶ 3°. qr ðs eſt ꝓn⁹
ad miſerendū reſpectu illoꝝ q peccauerunt
multo fortı⁹ reſpectu illoꝝ qui non pecca/
uerūt. ¶ 4°. qr pena ſeqtur culpam. ubi er/
go nulla culpa precedet. nulla debet impo/
ni pena. ¶ Cōfirmatur. qr ſm auguſ. de⁹
noı̄ē pri⁹ ultor ꝙ̄ homo ſit pctōr. Ideo di
co ſicut dicit doc. noſter ꝙ pri⁹ ðs uidet de
merita ꝙ̄ reprobuꝫ. ſʒ prius non uidet me
rita ꝙ̄ eligat. ¶ Hoc aūt declaratur dupl'r.
primo. ðs ſicut ꝛ omne agens ꝛ opans debi
te prius diligit finem ꝙ̄ ea que ſunt ad fi/
nem ꝛ in'l ea que ſunt ad finē. pri⁹ diligit p

pinquiora fini ꝙ̄ alia. Cuʒ ergo gloria ſit
finis. prius uult gloriā petro. deinde grāꝫ
qr ē imediata ipi glīe. ðide fidē. deide miāʒ.
deinde alia que ordinātur ad fineʒ. Cuʒ ꝑ
merita grām preſupponāt. ꝛ gloria pri⁹ di/
ligatur ꝙ̄ grā. ſeqtur ꝙ merita nō ꝑcedunt
ꝑdeſtinationē u el ꝑordinationē ad gloriā.
¶ Quia aūt reprobatio multuʒ ꝛ maxie
diſtat a fine preordinato ad gloriam. ergo
ordinate opans. prius accipit ea que nō tm̄
diſtant a fine. ut ſi primū preordinatur iſti
ſit debite eē. 2ᵐ ſit culpa. 3ᵐ ðmerita. ꝛ 4ᵐ
ipſa reprobatio. ¶ Iſta aūt ſe hñt per ordi
nem. ſm maiorē ꝛ minoreʒ diſtantiā a fine.
¶ 2° intelligendū. declaratur exponendo
illa ſigna que ſunt neceſſaria adītelligenð
ꝓceſſum reprobatiōis ꝛ predeſtinatiōis.
¶ Sunt ergo. 4. ſigna. Eſt ergo primū in q°
Iudas ꝛ petrus offerūtur uoluntati diuine
ut neutri. ꝛ tūc uoluntas diuīa preordina/
uit petꝝ ad gloriam. nullum aūt actuʒ po
ſitiuum hēt circa iudaʒ. ſm auguſ. ¶ 2ᵐ ſi
gnū eſt in quo preordinat petꝝ ad grām. ꝛ
tunc circa iudam adhuc nullū actum poſiti
uum hēt. ¶ 3ᵐ ſignū eſt in quo relinquun
tur ſibi ipſis. ꝛ uterqʒ cadit in peccatuʒ.
¶ 4ᵐ ſignum in quo petrus reſurgit. qr non
pōt ꝑmanere. quia predeſtiat⁹ intelligitur
ex primo ſigno. Iudas aūt nō reſurgit. eo
ꝙ non hēt releuantē in deo. iō reprobatur.
¶ Sed hic occurrit diffi. quia ðs uidet eſſe
cā reprobacōis. qa qñ primo offerūt. ita eſt
aptus iudas ſic petrus ut predeſtinaretur
Hunc aūt predeſtinat. illum aūt non. ꝛ ſic
pri⁹ uidetur ultor ꝙ ille peccator. ¶ Dico
ꝙ tūc punitio uidetur. qñ nullo demerito ī
teruenīēte. non datur alicui finis ad quem
ipſe eſt actus ſm ordinē nature. ſed ſi non
datur finis ſupnaturalis ꝛ excedēs facul/
tatem ei⁹. tunc non ðr punitio. ¶ 2ᵃ diffi/
cul. ē qr ðs uidet illō malum culpe. ꝛ tñ nō
prohibet. cum tñ poſſet impedire. ꝛ ſic uide
tur ꝯſentire. ¶ Dico ꝙ ſi ðs eēt oblitus ad
ꝓhibendū. ueꝝ eēt. ſed adhuc ðs non obli/
uiſcitur. ¶ 3ᵃ diffi. utruʒ ðs puniat ꝓpter
peccatum ꝯmiſſionis. Et ſi hoc. quare cāt il
lum actum. Si aūt ꝓpter peccatū omiſſio
nis. qual'r illud peccatū ſit. ¶ Dicit Scot⁹

q licet ad actum omissionis ds concurrat q̄/
tum ad substractū peccati. non tñ q̄tuz ad d/
formitatem peccati. Ad peccatū aūt omissi/
onis concurrit p aliquē aliū actū positiuū. ut
alias declarabitur. ¶ Quarta difficultas
est. q pena damni ē pena maxima. si ergo ī
primo signo preordinat petrū, et non iudā,
tunc uidetur p̄ penā damni preordinare iude
saltim sine cā. Ex illa negatiōe act⁹ circa iu
dam in primo signo priuat iudas uisiōe di
uina. ¶ Dicitur q pena damni uel carētie
uisionis. non uidetur esse pena simpliciter.
quia si ds homies creasset in puris natura
libus, et non dedisset eis uisionē. nulla pe/
na eis fuisset. qa hoc non est debitum sibi,
secus est de pena sensus. ¶ Ad argumen/
tum patet.

¶ Distinctio. 42ª.

QUIRCA distinctionē quā/
dragesimamscdam. Quero
primo Utrū qdditates rerū
creabilium in potentia obie
ctiua hñt esse cēntie. q non.
q: Jo. p°. Omnia p ipm facta sunt. sed illa
nō sunt facta. eo q sunt necessaria. ergo 7c.
¶ Cōtra. Apoc. 4°. propter uoluntatē tuam
oīa que erant creata sunt. nō erant aūt nisi
in eē essentie. ergo 7c. ¶ Circa istam qōem
primo insistendū est circa termios, 2° circa
quesituz. ¶ Sunt aūt quattuor tmi in qō
ne. s. qdditas rei creabilis. cēntia. potentia
obiectiua. ¶ Quantū ad primū. quid i. el/
ligitur noīe quidditatis. sepe supius dictū
est. q p qdditates non itelligūtur nisi rō
nes formales qdditatiue rerū in se. Crea/
bilia aūt sunt que sūt apta nata a deo crea
ri. Potentia aūt obiectiua ē illa in qua esse
intelligunt res anteq̄ creentur ¶ Sz diffi.
est de alio tmino. s. de esse cēntie. ¶ Et q̄tuz
ad hoc pono quattuor pclones. ¶ Prima
est. q esse cēntie non ē aliud a qdditate, qa
esse cēntie est illud de quo dz diffinitio. qa
diffinitio indicat eē. non aūt nisi qdditatē
¶ 2ª est. q illud eē quod ponitur i omni p
pone de necessario. est eē cēntie. q: in omni

bus talibus ē un⁹ termin⁹ alteri cēntialis,
uel q: sic cēntia. uel q: pñs cēntiam in 2°,
uel aliquo alio reducibili ad illa. ¶ Et racō
hui⁹ est. q: ueritas omniū taliuz ppōnum
manet existētia actuali circūscripta. ¶ 3ª ē.
q illud eē quod ponitur in ppōnib⁹ ptin/
gentibus est eē exñtie. q: ille non uerificā/
tur nisi eorū ueritas existat actualr in rerū
natura. et talia non sunt cēntialia. ¶ 4ª est
q eē pponis quod ē in ppōnib⁹ et in termis
eorū, non ē aliud ab eē cēntie uel exñtie. illō
tñ eē quo homo ē alb⁹ uel ē aial. oz esse ex
animā. alioqn extra aiam homo non eēt al
b⁹ nec eēt aimal. Ptz ergo ex istis qd est eē
cēntie. ¶ Istis pmissis q̄tuz ad primū. insi/
stendū est q̄tum ad 2m. ¶ Et q̄tum ad h° est
primo insistenduz circa ptem affirmatiuā. 2°
circa ptem negatiuā. ¶ Quantū ad primā
ptem introducūtur. iii. fundamenta. pban/
tia q sic. ¶ Primuz radicat in cālitate cau/
se naturalis sic. Omis cālitas necessario hz
effectū aliquē. sed cālitas cause finalis ē re/
rū dum sunt in potētia obiectiua. ergo ipsa
que sunt effect⁹ hñt aliquod eē. non nisi es/
sentie. ergo 7c. Maior ē manifesta. q: non
pōt intellectus capere q aliqua cā causet ali
quem effectū nisi effect⁹ habeat aliqō esse.
q: cāre nihil aliud est nisi dare eē. sicut cāri
nihil aliud est nisi recipere eē. Mō pbo mi
norem sic. qñcunqz aliqua hñt ordinē cēn/
tialem in actu, hñt ordinē etiam in potētia
Hanc probo. nam ordo essentialis pseqtur
res formales que abstrahunt ab eē in actu
et eē in potētia. et utrūqz istorū eis accidit. g
ordo cēntialis ē rerū in potēna. non tñ ua/
riatur ordo cēntialis per aliquid pringens
cuiusmōi est existere. sed cālitas cause final'
psistit in ordine cēntiali rerū ad dm. ergo cā
litas cause finalis erit in potētia. et per pñs
talia hēbunt aliquod eē. ¶ 2m fundamen
tuz radicatur i cālite cause exēplaris sic. eē
exemplar uel cā exemplaris in actu. necessa
rio hz exēplatū. hoc eni pz ex natura relacō
nis. et etiam cālitatis que necessario tminum
requirūt. sz ds ē exemplar et cā exemplaris
oim ab eterno anteq res eēnt i actu. ergo ha
bent eē exemplaria. non nisi sm se eē essen
tie. ergo 7c. Minor pz. nam si ab eterno ds

non fuisset exemplar omniū.deus non in/
tellexisset omia. ❡ 3m fundamentū radica
tur in cāliitate cause efficiētis.non inq̄tum
producens.sed in rōne sue productiōis. Et
hoc sic. Omne pductiuū est alicu° rei pdu
cibilis productiuū.hec est de se nota.s3 deus
ab eterno fuit pductiuus.ergo ab eterno fuit
aliqd̄ producibile. illud non fuit de°.ergo
creatura.non aūt in eē exitie.q2 anteq̄ eēt
ōs erat pductiu°.7 ipsa erit producibilis.
❡ Dicit unus doc.q̄ ab eterno fuit aliqd̄ p/
ducibile.s3 hoc est tm̄ denoīatione extrinse/
ca.q2 scil3 creatura ē creata. ❡ S3 ꝯ. sic ōs
est creator fuie extrinseca denominatione.
siue alio mō. 7 non ē creator sui.s3 alteri°.
ita ab eterno fuit creatu°.non sui.ergo ali
cuius creabilis ab eterno.sed creabile necessa
rio h3 aliquod eē.non nisi esse eēntie. ergo
7c. ❡ 4m fundamentū radicatur in natu/
ra obiectiue opationis sic.nulla potētia ob
iectiua potest eē alicu°.siue ut obiecti pma
rii siue ut scd̄arii.qn necessario illud sit ter
min° opationis illi° potēne. Deus autē ab
eterno itellexit creaturas ut obiecta scd̄aria.
ergo creatura fuit t'min° intellectionis.sed
ergo habuit ab eterno esse essentie.alias ess3
intellectio sine termino. ❡ Si dicatur
non nisi s'm aliquod eē.7 illud est eē eēntie
q̄ nō o3 q̄ hēat aliquod eē ad hoc q̄ sit t'mi
nus intellectiōis diuie.sicut obiectu3 scd̄a/
rium ē termin°. ❡ Cōtra.aut intelligit ali
qd̄.aut nihil. Si aliqd.ergo creatura itelle
cta est aliquid. Si nihil.ergo nō intelligit
creaturā.q2 nihil itelligere ē non intellige/
re ❡ 5m fundamentū radicatur in pductiō
ne obiectiua sic. Omne pducēs aliqd̄ i qua
licūq3 eē.necessario h3 productū.q2 ponere
producens sine pducto nihil est ponere. s3
ōs ab eterno producit res in eē cognito 7 uo
lito. Dices.hoc ē eē respectiuū3 7 eē rōnis.
❡ Ex hoc seqtur intentū.q̄ omne eē respec/
tiuū necessario p̄supponit aliquod eē priu8
co.sed ab eterno res acceperūt eē respectiuū3
p te.ergo ab eterno presupponūt aliquod eē.
non aūt nisi absolutū.quod est eē eēntie.er/
go 7c. ❡ Confirmat.q2 eē uolitu3 7 eē in/
tellectum non pōt eē illud eē precise qd̄ hn̄t
res.q2 eē intellectū uel uolitum principalit
non dicit nisi eē rōnis 7 eē respectiuu3.s3 eē
respectiuum p̄supponit aliud.non nisi eē es
sentie.ergo 7c. ❡ 6m fundamentū radicat
in natura relationis sic. ꝯtinēs inq̄tum cō
tinens est alicu° ꝯtinēs.s3 ōs ꝯtinet q̄ ali/
quid.non seipm̄.ergo creaturā. Maior p3
ex natura relationis. Minor est nō.q2 ōs
ꝯtinet alia eminēter 7 uirtualr̄. S3 q̄ illud
quod ꝯtinetur non sit ōs.p3 ex mō ꝯtinēte.
scil3 uirtualr̄.q2 illud qd̄ ꝯtinet aliud uir/
tualr̄.pōt illud deducere ad eē. deus seipm̄
non potest deducere ad esse.ergo non con/
tinet seipm̄ uirtualr̄. Similr̄ ōs ꝯtinet emi
nēter 7 non seipm̄.q2 omne ꝯtinēs eminen
ter in pfectione excedit ꝯtentum. q2 ꝯtinet
eminētius in illo q̄ in se.s3 nihil ōm in pfe
ctione excedit.ergo nec ꝯtinet eminent.
❡ 7m fundamentū radicatur in natura diuisi
onis sic.qn̄cunq3 aliqd̄ diuisum diuiditur
p duo diuidentia.illud inenitur eiusde3 rōis
in utroq3 ubicūq3 inueniatur.s3 ens qd̄ diui
ditur in ens in actu 7 potētia tanq̄ diuisu3
eiusdem rōnis.inuenitur in utroq3. sed in
ente in actu inueitur ens non fabricatū ab
anima.ergo i ente in potētia īueitur ens
non fabricatum ab aīa. cum ens fabricatū
ab aīa 7 ens nō fabricatum ab aīa nō sint
eiusdem rōnis.ut p3 in prohemio. ❡ Con
firmatur ista rō per formā silogisticā.sup/
pono q̄ ens ōr uniuoce ō ente in potentia 7
ente i actu. Tūc sic. Ens istud qd̄ dicitur ō
utroq3.aut est fabricatū ab aīa.aut nō. Si
nō.habetur ppositū.q̄ ens i potentia ē ens
fabricatū ab aīma.quod ē falsu3 ❡ 8m fū
damentū radicatur i natura diffinitiōis sic.
quecūq3 hn̄t eandē diffinitiōem.hn̄t idem eē
eēntie. Ista ō se p3.cum diffinitio idicet so/
lum eē eēntie.s3 ens in potētia 7 ens i actu
hn̄t oīno eandē diffinitionē.ergo hn̄t idem
eē eēntie.7 sic res in potētia obiectiua ❡ Cō
firmatur.q2 quecūq3 distinguūtur p̄cise per
posteriora.ꝯuenīūt in priorib°. Hec ō se est
manifesta.q2 da oppositum.s.q̄ nō ꝯueniant
i primo s3 distinguātur.tūc nō distinguunt
p̄cise p posteriora.sed ens i actu 7 ens i po/
tētia distinguūtur p̄cise p posteriora diffini
tiōe 7 eē eēntie.ergo i istis ꝯueniūt.ergo ha
bēt idem eē eēntie ❡ 9m fundamētum ra/

dicatur in natura dmonstracōis sic. impossibile est q aliquid demōstretur de aliq° ppt q̇d. nisi illud de quo demōstratur hēat simpliciter eē eēntie. sed de entib° in potētia fuerunt uere demonstracōes ppter quid. ergo ip̄a hn̄t eē eēntie. Mioz ē de se nota. Maioz declaratur. q2 dmonstratio ppter quid p̄supponit q̇d. uel sbiecti uel passionis. De hoc non curo. sed illud quod hʒ q̇d. necessario hēt esse eēntie. Minoz apparet. quare euidens ē ɔtentū. ¶ Decimū fundamentū radicatur in una diuisiōis ɽ ɔpōnis sic. Accipio istam ppōnem. Homo ē aial. uel ista fuit uera ab eterno. uel non. Si non. ergo est ɔtingens. q2 q̇cquid incipit eē ex tempe est ɔtingens. q2 in materia ɔtingenti erit. Si sic. cum ueritas ppōnis p̄supponat simplicē entitatem termioꝝ. ergo ꝛc. ¶ Si dicatur q est necessaria. supposita tn̄ entitate t̄minorū. Istud nihil ualet. q2 illud ē simplicit̄ cōtingens q̇ō non ē ueꝝ necessario. nisi supposito ɔtingēti. sed p te ista non ē uera necessario nisi supposita entitate t̄mioꝝ. que p te est ɔtingens. ergo ipsa ē simpl̄r ɔtingens quod semp uidetur satis incōueniens. ¶ Arguo ergo sic. omis hitudo p̄supponit extrema illi° hitudinis. sʒ hitudo illa est eterna. ergo presupponit ab eterno hoiem ɽ aial in aliquo eē. qui sunt extrēa hitudinis. ¶ Aliq̇ dicunt. q ista non ualēt. q2 non sequit̄. Ho est aial. ergo homo ē. cuius tn̄ oppositum uidentur pbare iste rōnes. Sʒ istud nihil ē. q2 aut itelligis de eē existere. ɽ tunc ueꝝ dicis. nec de hoc ē dubium. Si aūt intelligis de quocūq3 alio eē. ostēdo euidēter q hoc est impossibile. accipiendo uniformit̄ eē. Ex h° sic. Posito toto itegrali. ponitur quelibet eius pars necessario. sʒ ista ppō Homo est aial. est quoddā integratum ex hoie ɽ eē et aiali. ergo ea posita ab eterno tanq̄ quodaʒ toto. necessario homo. eē. ɽ aial aliqualiter ponunt̄. non potes dare ita putaʒ eē quin illud sufficiat. ¶ p̄ Arguo sic. ista ē uera ab eterno homo ē aimal. tunc accipio illud est. aut ibi accipitur p esse eēntie. aut pro eē existētie. cum non sit dare aliqō aliud eē. Non pro eē exn̄tie certum ē. Si aūt pro eē essen° tunc hētur ppositūʒ p argumentū factum. Posita multitudine aliquoꝝ. ponitur q3libet illius multitudinis. sʒ homo. eē. ɽ animal. tria ista ponūtur. ergo esse eēntie. ¶ Undecimū fundamentū radicatur in natura pductionis realis ɽ actualis sic. Omnia natura fundans aliquā relationē necessario ꝭm aliquod eē. precedit eē ipsi° relacōis. cum ipsa sit prioꝛ. ergo ꝭm aliquod eē. sed non ꝭm eē exn̄tie. q2 p quocūq3 signo itelligitur creatura hēre eē existere. intelligitur hēe pductionē. ita q simul existit ɽ ē pducta. ergo ꝭm illud eē non p̄cedit. Relinqtur ergo q p̄cedit ꝭm eē eēntie. ¶ Duodecimū fundamentū radicatur i natura accn̄tis sic q̄ncunq3 aliqua ɔpetunt alicui p accn̄s. illi non repugnat eē sine quocūq3 illoꝝ que cōueniunt sibi p accn̄s. sʒ oia que ptinent ad actualitatē ɽ exn̄tiam creature. ɔpetūt sibi ɔtingenter ɽ p accn̄s. Et dato q negaret̄ p accn̄s. non tn̄ potest negari qn ɔtingenter. cum omia sibi ɔueniant ex tempoꝛe. ergo n̄ uidetur q repugnet q̇dditati sine illis esse suo mō. ¶ Cōfirmatur. q2 q̇dditas ē prioꝛ sua exn̄tia. non ꝭm eē existere. q2 utsic non est prioꝛ. sic homo inqt̄uʒ alb° nō est prioꝛ albedine. ergo ꝭm aliquod eē. Des mihi q̇ō cūq3 tu uis. sufficit. q2 illud nō hēt ex tempoꝛe. Jō dico. q creatura i potētia obiectiua hʒ eē eēntie. ¶ Confirmatur aūt illud sic. Nam homo in potētia obiectiua ɽ chimera aut sūt equal̄r impossibilia. aut non. si sic. tūc sicut repugnat uni pduci. ita ɽ alteri. si non. ergo aliq̇d plus homo hʒ quod nō hʒ chimera. a chimera aūt non negatur nisi eē eēntie. ergo homo hēbit ueꝝ eē eēntie i potētia obiectiua. ¶ Si dicas n̄. iō enī3 chimera non pōt produci. q2 in sua q̇dditate icludit impossibilia. s. ɔdictionem. homo auteʒ non. Ex hoc hētur intētum. q2 homo i sua rōne diffinitiua fabricata ab aia. non includit ɔdictionem. hoc ē esse eēntie ¶ Nunc ergo insistendū est circa partē negatiuam. Aliq̇ enī3 non potētes itelligere ɔclōneʒ affirmatiuā precedentē. dicūt negatiuaʒ. ɽ eā cōfirmāt per duodecim alia fundamēta. ¶ Primū fundamētuʒ radicatur in natura causalitatis. ɽ impossibile ē ponē aliquid in aliquo eē quod nō sit creatum a deo. cuʒ ōs

sit causa omnis entitatis. sed posito q creature i potētia obiectiua hēant aliquod esse, hoc nō ponitur. ergo &c. ¶ Maior ē nota. Miorem pbo. cuiuscūq entitatis ds est cā uere ɔtingēs. sed qcquid inest creature, in est illi. uel in potētia obiectiua inest sibi necessario. sed creatura in potētia obiectiua ē producibilis. ergo &c. ¶ 2m fūdamētum radicatur i natura ɔseruatiōis sic. oē ens aliud a deo depēdet a dō. sed creatura i illo ēē nō depēdet a dō. Probo. qz dependētia sive ɔseruatio passiua p̄supponit esse. ēē autē illud esse p̄cedit. g &c. ¶ 3m fūdamentū radicat i natura creatiōis sic. creatio ex sui natura habet q nihil p̄supponat. qz ē pductio d nihilo. sed hoc posito tota entitas qdditatiua creature p̄supponitur. qz illud ēē ēentie. g non creabitur. ¶ 4m fundamētum radicatur i natura adnihilatiōis sic. Nullus agēs pōt adnihilare a. qd nō potest ita deducere ad nihil qn aliquid ei9 māeat. sz deus non pōt ita hominē adnihilare qn maneat ēm illud ēē ēentie. ergo &c. ¶ 5m fundamētum radicatur in natura ēntitatis sic. ꝯ fidem impossibile ē ponere plura ēēntia. sed ꝯ potētiam istam plura ēēntia ponūtur. qz tot quot sunt cāe uel qdditates. tot erunt eterna. ergo &c. ¶ 6m fundamentū radicatur i natura necessitatatis sic. qz fides nō ponit nisi unuz necesse ēē uel necessariū. sed quelibet istaꝝ qdditatuz ē necessaria. cum ipossibile sit aliř se hēe respectu qdditatis. ergo plura necessaria. ¶ 7m fundamentū radicatur in natura existētie sic. qz si ponaf existētias ab ēterno qz sunt in potētia obiectiua ꝯ uez ēē ēentie. eodem9 tu hēs dicere d existētia. Nam ipsa eod modo in potētia est obiectiua sic ēentia cum nunc hēat ab aliquo a prius non. ¶ 8m fundamentū radicatur in natura actualitatis sic. Omne qd est i actu nūc ab alio. a prius nō. necessario pri9 fuit in potētia. sz actualitas ē nunc i actu. a pri9 nō fuit. ergo necessario fuit in potentia. ¶ 9m fundamentū radicatur i natura realitatis sic. Nam certum ē q ipsa realitas ita nunc existit sicut ēentia. non possz aūt esse cū prius non ēēt. nisi pri9 fuisset in potētia ad essendū. ergo &c. ¶ Decimū fundamentū radicatur in natura pductiōis sic. nam certuz est q pductio quedā quidditas ē. a nō solū modus qdditatis. a nunc ē. a pri9 non fuit. ergo necessario anteq̄ ēēt. fuit necessario in potētia. ¶ Undecimū fundamentū radicatur in natura ɔtingētie sic. nam ɔtingēs nihil est nisi hēat in se ɔtingētiam. ergo ɔtingentia de nouo arguit ɔtingens de nouo. Cōstat aūt q omia illa creata sunt noua ɔtingētia. ergo &c. ¶ Duodecimū fundamētum radicatur in natura ɔtingētie mot9 sic. Nam ubicūq est aliqd qd est uere mobile. a aliquid uere motiuuz. potest ēē uere motus. sz quidditates in potētia obiectiua sūt uere mobiles. alie aūt sunt uere motiui. qa ille sunt passiones. ergo &c. ¶ Dicūt ergo isti. q tales qdditates sive ēentie non sunt ponēde. pp̄ter ista a multa alia. Quod cōfirmāt. qz positio plōnia de mūdo sensibili a mundo itelligibili non ē ponenda. Ista aūt est uel illa. uel oino simił. ergo &c.

¶ Sz mihi uidetur. q prima pars sit pbabilior. Et iō apparet mihi q necessario sit ponendū. q creature aliquo mō hēant ēē essentie in potētia obiectiua. Non itelligo autē p ēē ēentie aliquā entitatē realez uel existētez. sz pcise ipsam rōnem qdditatiuā ut abstrahit ab existētia a realitate. a omibus que sibi ɔueniunt p accn̄s. a ɔcernit que insunt sibi p se primo mō uel 2o. Signuz aūt huius mōi est in ɔplexiōib9 d ɔtingēti a necessario. Nam nulla ɔplexio ɔtingēs est uera de qdditate uel de quocūz alio in potētia obiectiua. qz omia p̄dicata ɔtingētia sequūtur p9 ɔtingens. qd est ēē non est in potētia. obiectiua hz esse. hinc ē q nullum alioꝝ est i potentia obiectiua. a p ɔn̄s nec ppō ɔtingens pōt uerificari. sed ppōnes necessarie uerificanř in potentia obiectiua uere. Ista enī ē uera in potētia obiectiua homo ē aial sicut in actu. a ista celuz ē mobile. Et rō est. quia eadem diffinitio ē entis in potētia. a p ɔn̄s ppōnes uere de p̄dicatis primi a scdi mōi.

¶ Ad rōnes in oppositū dico. ¶ Ad primā qn dicitur. q omne qd hz aliquā entitatem a deo ē creatum. ɔceditur. sz non oz q p q9cūq signo sit creatū. qz esse creatū dicit ēē respectiuū. a per ɔn̄s p̄supponit ēē absolutū

Illud aũt esse absolutum in illo p.ͦorio q̄ͦ pcedit nõ ẽ creatũ. Nam q̇dditas in sua ul timata pcisione. nec ẽ creata nec nõ creata. in q̇dditate enĩ nulli⁹ includitur alliquis respectus. ¶ Ad 2ᵐ ꝺ depẽtia eodem⁹ ꝯcesso enim ꝙ oĩs entitas depẽdeat a deo. hoc ẽ ue rum. ſꝫ non pro quocũqꝫ signo. Pri⁹ ergo est illud qꝺ dependet ꝙ dependẽtia. ⁊ sic nõ depẽdet. ¶ Ad 3ᵐ ꝺ creatiõe dico. ꝙ creatio ita ẽ de nihilo. ꝙ nihil exñs presupponit. ſꝫ q̄ñ ibi p̄supponit q̇dditatem ſm aliquẽ or/ dinem ꝯdictio ẽ. Uñ oportet ꝙ suuꝫ funda mentũ presupponat. cum sit relatio. ¶ Ad 4ᵐ de adnihilatiõe ꝺr. ꝙ ad nihil ꝺducitur. hoc ẽ ad non exñs. Nihil enĩ dupl'r accipi tur. Uel p non exñte. uel pro includẽte in/ cõpossibilitatẽ ad eẽndum. Et ſ hoc iste due rões reducũtur ad oppositũ. qꝛ aut nihil qꝺ est ẽminus a quo creatiõis. ⁊ ad q̇d ad/ nihilationis ẽ tale qꝺ sit includens incõpos sibilitatẽ ad eẽndum. Et h⁹ ps eẽ falsuꝫ. qꝛ tũc per nullium agens illud quod ẽ sic nihil posset pduci ad eẽ. uel eẽ precise tale nihil qꝺ non ẽ pbitaꝫ. ⁊ sic hẽt q̇dditatem cui nõ repugnat. ſꝫ quidditas illa non existat. ⁊ h⁹ est quod ꝯonit. ¶ Ad 5ᵐ de eẽnitate aliqui ꝯcedũt. ꝙ tales q̇dditates sunt eẽne. ſꝫ h⁹ non credo eẽ uerꝫ. qꝛ q̇dditas sicut abstra/ hit ab exñtia. ita abstrahit a duratiõe. dura tio enĩ non ẽ nisi exñtia. sic actualitas. eẽ/ nitas aũt est mensura duracõis ⁊ etiam tẽ/ poris. Et iꝺ sicut abstrahit a duratiõe ita ab eẽnitate ⁊ tempe. ⁊ sic non sunt eẽne.

¶ Ad 6ᵐ de necessitate dico. ꝙ non sũt necesse eẽ. sed abstrahũt a necessitate ⁊ ꝯtingentia. Q̇ñcunꝫ enĩ aliqꝺ ſm abstrahit ꝺ aliqb⁹ duob⁹. ſi unũ accidit. ⁊ aliud simil'r accidit. sed ꝯtingẽtia ꝯuenit creaturis uel entib⁹ p accñs. ergo ⁊ necessitas. qꝛ sunt duo modi intrinseci qui ꝯueniũt creature p accñs. quia ꝯsequitur exñtiaꝫ. Cõtingens enim ẽ illud qꝺ ꝯtingens est. ⁊ necessariũ. qꝛ necessario ẽ ⁊ sic ꝯtingẽtia ⁊ necessitate p̄supponũt eẽ qꝺ ꝯuenit creature p accñs. ergo ⁊ ipsa ꝯueni ent per accñs. ¶ Ad 7ᵐ de exñtia dico. ꝙ ex istẽtia est q̇dam mo⁹ intrinsec⁹ qui p accñs ꝯuenit eẽntie. Uel posset dici ꝙ nihil potest eẽ in potẽtia nisi quod ẽ produbile. existen/ tia aũt ⁊ actualitas nõ sunt quod pduci tur. ſꝫ quo. aut ad qꝺ pductum deducitur ⁊ ꝯtingenter. et p ꝯñs sibi ꝯpetere non põt in potẽtia obiectiua. Et sic dico. ꝙ exñs nõ est in potẽtia. ¶ Ad 8ᵐ de actualitate dico. ꝙ eodẽ mõ actualitas uel act⁹ est iꝺ ꝙ eẽ. ul' necessario sibi ẽ annexum. Et iꝺo sic nega tur exñtia i potẽtia obiectiua. sic oꝫ negari de actualitate. ¶ Ad 9ᵐ ꝺ realitate dico. ꝙ abstrahit a q̇ditate. Uñ realitas ẽ quidã mo⁹ intrinsecus adequat⁹ eẽntie. Nã om/ nis res existit. ⁊ ideo eodem⁹ dicenꝺ est sicut de exñtia. ¶ Ad decimũ ꝺ pductiõe dico. ꝙ lꝫ producibilitas sit in potẽtia obiectiua. eo ꝙ sit p̄dicatum p se ⁊ ppria passio creature. tñ omne pductũ non ẽ in potẽtia obiectiua. eo ꝙ sit p̄dicatuꝫ p accñs. ¶ Ad undecimũ de ꝯtingẽtia dico sicut dixi ꝺ necessitate. ⁊ uniuersal'r de istis mõis dico sic inferi⁹ de clarabo. ꝙ necesse ẽ dare aliquẽ modũ in ac tu cui repugnat eẽ in potẽtia obiectiua. De hoc infra. ¶ Ad duodecimũ dico. ꝙ mobili tas inest celo in potẽtia obiectiua. ⁊ motiui tas. ⁊ gñaliter quecũqꝫ sunt ꝺmonstrabilia de q̇dditatibus insunt in potẽtia obiectiua. ſꝫ mouẽ actu non ꝯuenit nisi in actuali exi stẽtia. Licet enim ipa exñs non sit racõ agẽ di. est tñ ꝯditio agẽtis. non põt ergo moue re sñ actuali exñtia. sic non põt mouere ni/ si sit hec. qꝛ est ꝯditio agẽtis. ¶ Dico ergo. ꝙ apparet pbabile. ꝙ q̇dditates ponãtur ha bere eẽ eẽntie in potẽtia obiectiua. qꝺ quiꝺ eẽ eẽntie abstrahit ab omni realitate. duracõ nis exñte ⁊ talibus. ¶ Ad argumentũ ps.

UTRUM q̇dditates ſm illõ eẽ eẽntie positũ hẽant eẽ ab eẽ no. ꝙ non. qꝛ illud qꝺ abstra hit a duratiõe. abstrahit ab eẽ/ nitate. ſꝫ quidditates ſm tale eẽ abstrahũt a duratione. ergo ⁊c. ¶ Cõtra. omne neces sarium ẽ eẽnum. q̇dditates sunt huiusmõi. ergo ⁊c. ¶ Hic sunt quattuor p ordinẽ in q̄renda. Primũ est. Utruꝫ sint eẽne. ¶ 2ᵐ utrũ sint necessarie. 3ᵐ. Utrũ sint reales. 4ᵐ Utrum hẽant ueram singularitatẽ.

¶ Quantũ ad primũ dic quidam Doc. ꝙ sũt eẽne. qꝛ certum ẽ ꝙ ſm intentionem augus.

alique sunt ueritates ꝛ regule que sunt etˀ/
ne ꝛ incõmutabiles. que tñ ↄstãt ex istis qd
ditatibus. Ex quo euidẽter ↄuincitur ꝙ ipe
quidditates que sunt priores ipis regulis
ꝛ ueritatibꝰ sunt etne. ¶ Sꝫ istud stare nõ
põt. Jdo arguo ↄ̃ hoc 4ᵒʳ ¶ Primo sic. qñcũ
qꝫ sunt alique due pfectões adequate. una
sine alia non inuenitur. sꝫ duratio ꝛ exñtia
non sunt ita adequate pfectões. ut res tã
diu durat ꝙ diu existit. ꝛ ecõuerso. ergo cũ
res ab etno ꝑm oẽs nõ sint exñtes. non erũt
durãtes. ꝛ p ↄñs nec etne. cũ etnitas sit in
ferior duratiõe. quicquid aũt repugnat supi
ori. repugnat inferiori ¶ zᵒ. illõ qõ ↄuenit
quidditati p accñs. non ponitur in potẽtia
obiectiua ꝛ in eẽ quidditatiuo. sꝫ duratio cõ
uenit quidditati per accñs. g̃ nec possꝫ õ ea
õmonstrari. g̃ sibi in eẽ quidditatiuo non cõ
uenit. ¶ 3ᵒ. qꝛ fides non ponit nisi õm eẽ
ab etno. sꝫ quidditates creaturaꝝ. nõ sunt
formalr̃ õs. ut infra patebit. g̃ ꝛc̃. ¶ 4ᵒ. qꝛ
tũc mundus fuit etnus. naꝫ mundus ↄstat
ex qdditatibꝰ ꝛ spẽbus sic ex ptibus suis.
Si ergo ille quidditates eẽnt etne. mũdꝰ
eẽt etnus. cũ abstrahat ab exñtia sic quid
ditas. Jdeo dico. ꝙ quidditates nõ sunt etˀ/
ne. sicut pꝫ ex p̃dictis. ¶ Sꝫ tñ ↄ̃ instatur
4ᵒʳ. Primo per rõnem opposite opionis. nã
ꝑm augus. regule alique sunt etne que for/
mãtur ex quidditatibꝰ. sicut ista. homo ẽ a/
nimal. ergo ipse qdditates erunt etne.
¶ zᵒ. qꝛ omne ꝓductiuũ ab etno habuit pro
ducile ab eterno. non enĩ põt eẽ ꝓductiuũ
qñ aliquid sit producibile. sꝫ õs fuit ꝓdu/
ctiuus ab eterno creature. ergo creatura ab
etno habuit eẽ producile. sed illud necessa/
rio ẽ attribuendũ alicui qdditati. ergo ꝛc̃.
¶ Confirmar̃. qꝛ creatura non fuit ꝓducibi
lis in aliqᵒ õmonstrato tpe. ergo fuit ꝓduci
bilis ab etno. ¶ 3ᵒ. omis itellectio uera hꝫ
uerum ẽminuꝫ. sꝫ itellectio ẽ ꝛ fuit ab eter
no respectu creature. ergo ab etno habuit
ueꝝ ẽinũ. hoc non itelligitur nisi ꝑ eẽ eẽnᵉ.
ergo habuit ab etno illud. ¶ 4ᵒ sic. naꝫ chi
mera fuit ab etno ens ꝓhibituꝫ. ꝛ homo fuit
ens non prohibitum. illud aũt non posset eẽ
si ambo ab etno forent equalir̃ talia. opor
tet ergo homi ab etno dare aliqõ esse ultra
chimeram. ¶ Cõfirmantur omnia ista. qꝛ
omne quod ẽ aliqñ ꝑm aliquod eẽ. uel ẽ fa
ctum uel etnũ. iste qdditates ꝑm tale eẽ nõ
sunt facte. ergo necessario sũt eterne ꝛ ab e
terno. ¶ Ad hoc dico duplr̃. Primo. ꝙ da
to ꝙ ista regula in mẽte diuia sit etna. quia
quodammõ hꝫ eẽ uolũtatis diuie uel itelle
ctionis ut ẽ in ea. non tñ sequtur ꝙ ipsa for
malr̃ accepta sit etna. cum ꝑm suam rõnem
formalem abstrahat ab omi duratiõe. ꝛ p
ↄñs ab etnitate. Exᵐ. homo ut in opione
hꝫ eẽ rõnis. ꝛ per ↄñs diminutũ ꝛ tñ homo
formalr̃ acceptus. qui tñ est in opione. ab/
strahit ab eẽ rõis ꝛ eẽ reali. ¶ Alir̃ dico ad
primũ ꝛ ad omia alia. ꝙ etnum põt duplr̃
accipi. Unomõ positiue. ꝙ hꝫ. s. durationeꝫ
infinitã positiue. Aliomõ accipitur etnum
solum negatiue. utpote. qꝛ non ẽ ex tempe.
Eternũ autem priomõ ꝛ tempale sunt ꝛ ha
bẽt eẽ circa exñs. Et istoᵒ nullum non exñs
quõdocũqꝫ uel qualecũqꝫ eẽ habeat. põt eẽ e/
ternus. sed zᵐ potest ↄcedi. ꝙ qdditates sũt
eterne. istomõ scilꝫ ꝙ non sũt ex tempe. Et
isto mõ loquenᵒ soluunt oia alia argumẽta
que adducta sunt in oppositũ ¶ Ad zᵐ di
co. ꝙ qñtumcũqꝫ productiuitas ꝓprie acci/
piendo eternũ sit eterna. eo ꝙ exñs. tñ ꝓdu
cibilitas non oꝫ ꝙ sit eterna in creatura po
sitiue loquendo. Sufficit aũt ꝙ sit eterna
negatiue. s. ꝙ non incepit ex tempore. Per
idem ad ↄfirmationẽ ut pꝫ de se. ¶ Ad 3ᵐ.
de termio intellectionis dico. ꝙ terminꝰ in
tellectõis eterne. positiue loquẽdo fuit qd
ditas non eterna positiue. sed tñ negatiue.
qꝛ scilꝫ non habuit aliquod principiũ du/
rationis. ꝛ hoc sufficit. Nec oportet ꝙ itelle
ctio ꝛ terminꝰ eius eadẽ duratione durẽt uel
eadem mensura mensurẽtur. ¶ Ad 4ᵐ
dico. ꝙ qñtum ad eẽ eternũ positiuẽ homo ꝛ
chimera anteꝗ̃ crẽrẽtur erãt equalr̃ nihila/
bilia. qꝛ utraqꝫ deficiebat exñtia. que ꝓprie
dicit̃ eterna. Sed homo poterit dici eternus
negatiue. qꝛ aliquod eẽ habuit sñ pricipio
durationis. Chimera aũt hꝫ non habuit pri
cipiũ durationis. tñ non est in aliquo eẽ. qꝛ
nullum hẽbat. ¶ Ad ↄfirmationẽ dico. ꝙ
omne qõ aliqñ est. uel ẽ factum uel eternũ.
ueꝝ est de omni qõ aliqñ est ut est p̃dicatur

a diacens. qꝛ ursic abstrahit. ¶ Sed sunt iste q̇ddita tes tēporanee. Dico ꝙ non per se. q̇a exn̄tia eaꝝ que eis accidit ē tēporanea. Et ideo lꝫ sint per accn̄s tēporanee rōne exn̄tie. non tn̄ per se eo ꝙ abstrahunt ab hoc.

¶ Quantū ad 2ᵐ uidendū est. Utꝝ q̇dditates iste in potētia obiectiua sint necessarie. Et q̇tum ad hoc dicunt aliqui ꝙ sic. qꝛ ois ꝓpositio formatur ex eis i tali eē. ergo ꝛc.

¶ Cōtra hoc arguo 4ʳ. ¶ Primo. qꝛ fides catholica docet unuꝫ necesse eē. ⁊ omnia alia ꝯtingētia. tunc aūt eēnt tot necesse eē quot sunt quidditates. ¶ 2°. qꝛ omne necessariū est eꝰnum. cum duratio ordine eēntiali ꝓcedat necessitatē ⁊ ꝯtingentiā tanꝙ indifferēs ad utrūqꝫ. sed iste q̇dditates ut pꝫ ex primo articulo non sūt eꝰne. ¶ 3°. qꝛ nullum necessariū natum ē causari ꝯtingēter. sꝫ omnia creabilia nata sūt ꝯtingēter ꝓduci. cuꝫ possint eē creata. ⁊ omis creatio sit ꝯtingēs. ergo necessaria non sūt. ¶ 4°. qꝛ totus mundus ꝑm se cui accidit existere. eēt necesse eē. cū ꝯstet ex q̇dditatibus ⁊ spēbus. sicut ex principalibus ꝑtibus. Jdeo dico. ꝙ sicut q̇dditates reꝝ creabiliuꝫ in se ⁊ ꝑm se ꝯsiderate. in suo eē eēntie abstrahūt ab eternitate ⁊ tempore. ita a necessitate ⁊ ꝯtigētia. nec sūt ꝑ ꝯn̄s necesse eē. ¶ Cōtra instatur 4ʳ. Primo. qꝛ illud ē necessariū quod ē impossibile alit̄ se hr̄e. cum īpossibile ⁊ non necessarium eq̇pollēant. sꝫ impossibile ē aliter se habere illa que sūt in eē eēntie. utpote ista. hō est animal. ergo ꝛc. ¶ 2°. qꝛ illud qđ nō dependet ab aliqua cā est necessē eē. quod eniꝫ non pōt cāri non pōt destrui. sꝫ ille q̇dditates ut patuit ⁊ patebit. n̄ cāntur i tali eē ab aliqua cā. Homo eniꝫ ē aīal. circūscripta quacūqꝫ extrinseca cā. ergo ꝛc. ¶ 3°. qꝛ ois scia est de necessariis. sꝫ scia est de quidditatibus in eē eēntie. cum i actuali exn̄tia nullum creabile possit demōstrari. ¶ 4°. qꝛ cuiuslibet ꝯdictionis oꝫ dare alteraꝫ ꝑtem necesse eē. ⁊ impossibile esse ꝯtradicunt. ergo cum ille q̇dditates in tali eē sint impossibiles non eē. ergo erunt necesse eē. ¶ Ad primū dico. ꝙ sicut oppō non attenditur i esse q̇dditatiuo. ita nec eq̇pollentia. quidditatiue enim ⁊ ꝑ se homo nō est sanꝰ nec eger. cum tamen egritudo ⁊ sanitas sint ꝯtra immediata. ¶ Alr̄ ⁊ quasi per idem ad oēs diffi. pōt dici ꝑm istum modū. distinguendo ō necesse eē sicut distinguebatur priꝰ de eꝰnitate. nā sicut eē sine principio abstrahit ab eꝰnitate. ut priꝰ dicebatur. ita impossibile alr̄ se hr̄e abstrahit a necessitate. quis in actuali exn̄ᵃ omnia sint ꝯiuncta. ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ illud quod actualr̄ existit. si non dependet. est necessariū. lꝫ non possit destrui. qꝛ sicut exn̄ti repugnat fieri. ita ⁊ exn̄ti repugnat ōstrui. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ sciā est de necessariis. non prout necessitas accipitur positiue. sed ꝓut accipitur negatiue ꝓ non possibilibꝰ alr̄ se hr̄e. sicut dictū fuit. ꝙ iste quidditates sunt eterne. ⁊ eꝰnitas accipitur sine principio durationis. s. negatiue. non tn̄ positiue. ¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ sicut eē album ⁊ non album non ꝯdicunt q̇dditatiue. cuꝫ nō sint extrema ꝯdictionis. ita in eē quidditatiuo ꝓprie nō attenditur ꝯdictio. sic dictum fuit prius.

¶ Sꝫ hic occurrit diffi. utꝝ saltē iste q̇dditates sint de facto ꝯtīgētes. ¶ Dico ꝙ ꝑ accn̄s sunt ꝯtingētes. sic enim accidit homi inq̄ᵐ est animal rōnale. ꝙ existat. ita accidit ei cōtingentē esse. qꝛ necessariū est illud cui ꝑ se inest exn̄tia. ⁊ ꝯtingēs cui per accn̄s.

¶ Quantū ad 3ᵐ uidenđ est. utꝝ ꝑm illud eē quidditatiuū sint reales. Et q̇tum ad hoc dicunt aliqui ꝙ sic. qꝛ in tali eē attenditur ꝑdicamentalis coordinatio. que ē uere q̇dditatiua ⁊ ipsa potētia realis. cuꝫ ipsa cadat sb̄ entitate ex animā. ¶ Jstud aūt ꝯfirmatur 4ʳ. ¶ Primo sic. nam homo ē aīal realr̄. necessario ⁊ incōmutablr̄. sꝫ nlla incōmutabilitas ē citra ōm. nisi in eē eēntie. et sic realitas. ⁊ ꝑ ꝯn̄s etiam in isto eē. ¶ 2°. qꝛ omnis scia realis ē de sbiecto reali. sicut rōnalis ō ente rōnis. cum scie specificent a suis obiectis. ⁊ tn̄ nulla scia est de aliqua quidditate ut est actualiter exn̄s. ¶ 3°. qꝛ omnis realis hitudo est ad terminū realem. sꝫ ōs ab eterno habuit realem hitudineꝫ. saltem fundamentalē ad extra. cū ꝓductiuū sit ad ꝓducibile. sicut producens ad ꝓductum. ¶ 4°. qꝛ quidditates reꝝ creataꝝ aū sunt ꝓducibiles realr̄ q̄ actu producatur. sed ista ꝓducibilitas nō pōt eē nisi ꝑ eē eēntie. ꝙ sūt reales

¶ Sed istud non teneo. Realitas enim est
quidaz mod' intrinsec' a quo abstrahit qd
ditas. ¶ Istud aũt ɔfirmo 4ᵒʳ. ¶ Pͥo. q: re
alitas ⁊ exñtia sunt simul natura ⁊ modi
intrinseci adequati. Et iõ cuz ille q̇ddidates
abstrahant ab exñtia ⁊ non sint exñtes. ita
pa[tue]runt reales. ¶ 2ᵒ. q: q̇cquid ē reale.
aut est eẽnum. aut temꝑale. quidditas aũt
ab istis abstrahit. g ¶ 3ᵒ. q̇a q̇cquid ē reale
uel est ɔtingens. uel necessariũ. quoꝝ neu/
truz uerificatur de ꝑ se. ¶ 4ᵒ. q: añ mun/
di creationẽ nihil ē ponendũ reale nisi d̄s.
¶ Ideo dico. ꝙ sicut q̇dditates abstrahũt
ab exñtia. ita a realitate. q: qñ aliqua sunt
adequata ⁊ ɔuertibilia. sicut de istis patuit
quicquid abstrahit ab uno ⁊ a reliq'. ¶ Ad
primaz rõnem in oppositũ dico. ꝙ lȝ hõiem
eẽ aial non sit ɔtingẽs. bene tñ h' modo. sci
licet realr. sic ista ē ɔtingens. homo existit
aial. ¶ Ad scd̄am dico. ꝙ sufficit ad h' ꝙ sci
entia sit realis. ꝙ hẽat obiectũ ab aia non
fabricatuz. q̇d natum ē eẽ reale. ⁊ illud suf
ficit. sic autem certũ est d̄ q̇dditatib'. ¶ Ad
3ᵃᵐ dico. ꝙ hitudo ɔ̄tumeliz sit realis. si nõ
sit formalis. non req̇rit ẽminuz realez. Si
aũt sit formalis ⁊ tũz hoc realis. assumptũ
uez est. Uñ in ꝓposito hitudo ꝓducibilita
tis lȝ sit realis. tñ q: est fundamẽtalis. non
oȝ ꝙ sibi detur ẽminus realis. sȝ sufficit q̇d
ditas. ¶ Ad 4ᵃᵐ dico. ꝙ q̇dditates dicũtur
realr ꝓducibiles. non ꝙ eoꝝ ꝓducibilitas
sit realis. sic nec eius q̇dditas cui' ē passio.
sȝ q: eaꝝ ꝓducibilitas ē ad realitatẽ. sic an
ꝙ eẽt locus. angel' erat mobilis localr.
¶ Sȝ hic sunt aliqua dubia. Primũ. quia
ens ⁊ res ɔuertũtur. ⁊ iste q̇dditates sũt en
tia. ergo sunt res. ¶ Dico ꝙ accipiendo ens
in sua gñalitate ut ē indifferẽs. ⁊ ut est cõe
ad ens in actu ⁊ ens in potẽtia. istomõ non
ɔuertitur res cuz ente. sȝ ꝓcise res ɔuertitur
cum ente in actu. ⁊ cum ente i actuali exñᵃ.
Uñ ex h' colligitur. ꝙ exñtia ⁊ realitas ad
equãtur. ¶ 2ᵐ dubiuz. utꝝ iste q̇dditates
in tali eẽ sint entia rõnis. ¶ Dico ꝙ nõ. Nã
ens d̄r uniuoce de ente in actu ⁊ d̄ ente i po
tentia cui' sunt iste q̇dditates. Si ergo ens
q̇d predicat de istis eẽt ens rõnis. ens quod
ꝑdicatur d̄ ente reali eẽt ens rõnis. ¶ Di/
co igitur. ꝙ iste quidditates non sũt entia
rõnis. nec etiaz realia. ita ꝙ diuisio illa non
est ꝑ immediata. s. ens rõnis ⁊ ens reale.
¶ Ex dictis seq̇tur unũ correlariũ. q: cuiȝ
quidditas abstrahit a realitate sicut ab exi
stẽtia. sic pñt multe q̇dditates ab una exi/
stẽtia existere. ita multe quidditates possũt
eẽ res uel reales unica realitate. ¶ Quan/
tuz ad 4ᵐ uidendũ est breuiter. utꝝ iste q̇ddi
tates hẽant uerã singularitatem. ¶ Põt di/
ci. ꝙ non oȝ ibi i potentia obiectiua ponere
talem singularitatẽ. q: ultimate singulare
est determinatũ etiã ultima d̄terminatione.
Si dicas. ꝙ hec albedo sunt ꝓducibilis.
¶ Dico ꝙ h[e]ceitas quidditati accidit. und̄ nõ
non oȝ ꝙ ponatur in potẽtia obiectiua. sed
solum quidditas abstracta ab omnib' que
ꝑ accñs insunt. ¶ Ad argumẽtuz pȝ.

UTRUM iste quidditates ha
beant eẽ in mẽte diuina. ꝙ sic.
Jo. p. io. quod factuz ē in ipso
uita erat. ¶ Sȝ ɔ. multe quid/
ditates sunt quasi tenebre. sed d̄s lux est. ⁊
tenebre in eo non sunt ulle. ¶ Hic sũt 4ᵒʳ
uidenda. ¶ Primũ. utꝝ iste quidditates in
eẽ quidditatiuo sint in mẽte diuina. ¶ 2ᵐ.
utꝝ in tali eẽ sint create a deo. ¶ 3ᵐ. utruȝ
in tali eẽ sint aliquomõ ꝓducte. ¶ 4ᵐ. utꝝ
in tali eẽ sint a d̄o distincte. ¶ Quantũ
ad primũ pono quattuor ɔ̄cl'ones. Prima
ē. ꝙ quidditates ẽm eẽ eẽntie non hñt eẽ in
mẽte diuĩa. Hoc probatur. quicquid ɔpetit
quidditatib' ẽm eẽ eẽntie ut sic. ɔuenit eis
in pͥo mõ uel in 2ᵒ dicendi ꝑ se. sȝ eẽ in mẽ
te diuĩa non ɔuenit eis sic. sȝ quasi ꝑ accñs.
ergo ⁊c. ¶ Cõfirmatur. q: quodcũȝ eẽ hñt
quidditates ut sic. eis ɔuenit in pͥo mõ.
q: eis non ɔuenit nisi eẽ quidditatiuũ. sȝ eẽ
in mẽte diuĩa non ē quidditatiuũ. ergo ⁊c.
¶ 2ᵃ ɔ̄cl'o ē. ꝙ iste quidditates in tali esse
non hñt eẽ ut sic in anima nr̄a. Nam quiddi
tatib' accidit itelligi ab aia nr̄a. sȝ nõ sunt
in anima nr̄a nisi ꝑ hoc quod itelligitur ab
ea. ergo ut sic non sunt i ea. ¶ 3ᵃ ɔ̄clusio ē.
ꝙ quidditates ẽm eẽ eẽntie non sũt in reꝝ
natura. q: nihil ɔtingẽs in eẽ[n]tia ut sunt in
tali eẽ. sed ꝙ sunt in reꝝ natura. hoc accidit

eis. ⁊ est eis ꝯtingens. ergo ꝛc. ¶ Quarta
ꝯclo ē. ꝙ etiā non hñt eē in prima materia.
qꝛ materia prima hꝫ eē ꝑ creationē. ergo nō
hñt eē in ea nisi ꝑ creatiōem. sed quicquid
ꝯuenit eis ꝑ creatiōem. ꝯuenit eis ꝯtingēter
ergo ꝯtingēter hñt eē in materia prima.

¶ Sꝫ ꝯtra has ꝯclones 4ᵒʳ instatur. Cōtra
primā sic. Nam ꝑ Dyoñ. quidditates ⁊ oia
sunt i đo eminēter. ¶ Dico ꝙ uerū ē. sꝫ nō
sequit̄ ꝙ ibi sint ꝑm eē quidditatiuū ⁊ for
male. qꝛ si sic denoiarent đm. ⁊ sic đs eēt asi
nus. ¶ Cōtra scđaꝫ. ubicūꝫ hñt esse ꝯplexio
nes. ibi hñt eē termi. sed i aīa nr̄a hñt eē cō/
plexiōes. ergo ꝛc. ¶ Dico. ꝙ argumētuꝫ cō
cludit uerū. ꝙ ibi sūt obiectiue. sicut albedo
ē in oculo uidēte. Sed illud ñ est ad ꝓposi
tum. Nō sequitur eiꝫ. hñt in aīma esse obie
ctiue. ergo in aīa sunt ꝑm eē eēntie. ¶ Con
tra 3ᵐ. qꝛ homo qui ē in reꝝ natura est ue
rum aīal. ⁊ tñ ista ꝓpō uerificatur. homo ē
aīmal ꝑm eē eēnte. ¶ Dico ꝙ non nego ꝙ
q̇dditates sint in reꝝ natura. sꝫ ꝑm eē eēn
ꝑaliū ⁊ ultimate acceptū. non hñt ꝙ sint i
reꝝ natura. sed eis accidit. Unā ad rōnem
dico. ꝙ ista ē uera. homo qui ē in reꝝ natu/
ra est aīal. sꝫ tñ non ut ē in reꝝ natura. imo
ꝯpetit eē animal ut abstrahit a re. ¶ Con/
tra 4ᵐ. qꝛ quod đ materia prima educitur
al quo modo ē in materia prima. sꝫ quiddi
tates educūtur đ materia pma. ¶ Dico ꝙ
simplr̄ uerū est. ꝙ sunt in materia prima. sꝫ
hoc ꝯuenit eis ꝑ accñs. non ꝑm depuratiōeꝫ
suam ultimatā. sic homo uel est sanus. uel
eger. sꝫ tñ hō q̇ddiᵘᵉ accepꝰ ñ est uꝉ sic sanꝰ uꝉ
eger. Sic dico in ꝓposito. ¶ Quantum
ad 2ᵐ uidendū est. utrū ille q̇dditates in tali
eē sint a deo create. ¶ Hic ē intelligendū. ꝙ
đs ad creaturā ꝯparatur in rōne quadrupli/
cis cause. Primo ut efficiens. 2ᵒ ut finis. 3ᵒ
ut cā exēplaris. sꝫ tñ distinguitur ab effici/
ente. 4ᵒ in gñe cause materialis. non ex qᵃ.
sed circa quā. sic theologia hꝫ đm pro ma/
teria uel pro sbiecto. Dico de prima cā. s. đ
cā efficiente. pꝫ quid dicendū est. Naꝫ q̇cquid
ꝯuenit q̇dditati a deo, ut a cā efficiēte. ꝯuenit
sibi ꝯtingēter. eo ꝙ ipse đs ꝑ uoluntatē cāt.
quꝛ ꝯtingēter se hꝫ ad creatum. Nihil autē
tale pōt istis q̇dditatibꝰ in tali eē ꝯuenire.

¶ Sꝫ de 2ᵃ. s. de cā finali ē maius dubiū.
uidet̄ tñ ꝙ ad hꝰ possꝫ dici ꝙ sic. s. ꝙ ab eterno
đs sunt cā finalis creature uel istaꝝ q̇ddita
tum. non tñ ꝙ sit eternitas in effectu. nisi i
telligenꝰ neganue. sꝫ solum in cā intelligen
do positiue. Hoc aūt probo sic. naꝫ eēntia
lis ordo ꝯsequitur q̇dditates ꝑm se ⁊ in potē
tia. ordo aūt eēntialis int̄ quidditates ē ta
lis. ꝙ una ad aliam ordinatur. ⁊ una est ꝓ/
pter aliam. ⁊ oēs ꝓpter primā. ergo in potē
tia omnia erūt in ordine ad primā. sꝫ ista ē
cālitas cause finalis. ꝙ scꝫ eēntialr̄ hꝰ sit
ordinatū ad illud. ⁊ ꝓpter q̇d. Cum ģ oēs
q̇dditates ad đm ordinātur ⁊ in potētia. se
quitur ꝙ đs est cā finalis eoꝝ. Et ꝓpt̄ hꝰ po
test euadi. sic alias đclarabitur una maxia
diffi. de cālitate cause finalis. cum arguit̄
sic. Quod nō est. non cāt. cā finalis non est,
ergo ꝛc. Maior ꝓpō est uera de illa cā que
exñtiam requirit ad hoc ꝙ illa causet effe/
ctum. ¶ Cōfirmo rōnem ad ꝓpositū n. q̇c
quid est demōstrabile đ quidditatibus. inest
eis ut sunt in potētia ⁊ in eē quidditatiuo.
sꝫ ordo iste. s. ꝙ hoc sit ꝓpter illud quod est
cāre finalr̄. est demonstrabile đ quidditati
bus. ergo ꝛc. ¶ De 3ᵃ. s. đ cā exemplari. nō
est magnū dubiū. deꝰ enim ē exemplar ipsa
rum q̇dditatum. ⁊ in đo sunt exēplaria ta/
lia. sꝫ tñ non ē imaginandū. ꝙ iō tales q̇d/
ditates hñant eē tale quꝛ a deo sunt exēplifi
cate. ¶ De 4ᵃ etiaꝫ non debet negari. nul
lum enī dubium ē. ꝙ multaꝝ sciaꝝ. đs est
sbiectū. ⁊ ꝑ ꝯñs materia circa quā. ¶ Sꝫ h
sunt dubia. Primū est quid đmeruit cā effi
ciens. cum oēs alie cause aliquid faciāt ad
istas quidditates. ⁊ ista nihil pōt. ¶ Dico ꝙ
cālitas effectiua exñtiam ꝯcernit. quiddita
tibus aūt accidit exñtia. ⁊ iđo ut abstrahūt
causa efficiens i eis locum nō hꝫ. Alie autē
cause non ꝯcernūt exñtiam. ergo ꝛc. ¶ 2ᵐ
dubiuꝫ ē. qꝛ ꝑm predicta sequit̄ ꝙ đs hēbit
aliquam cālitateꝫ necessariā ad extra eē.

¶ Dico ꝙ đs nullam cālitatem ꝯtingēter hēt
ad extra nisi effectiuā. Nam ista sola pōt es
se in exñtia que uniuersalr̄ ē ꝯtingēs in oi
bus aliis a deo. Alie aūt sunt oēs necessa/
rie. ¶ 3ᵐ dubium ē. qꝛ uoluntas diuia ali/
quid necessario cāūt. ¶ Dico ꝙ sola cālitas

effectiua debet volūtati. ꝛ ip̄a sola ē ꝯtingēs. Causalitas aūt finis debetur eēntie vel deo sb rōe eēntie. ¶ 4m dubiū ē. utrū iste cālita/ tes sint respectus reales. Dico ꝙ cālitates actiue sunt reales. sed non sūt actuales. sed fundamētales. Passiue aūt que sunt in qd/ ditatibus non sunt ꝓprie reales. sꝫ ex na/ tura rei sunt fundamētales ꝛ non actuales

¶ Quantū ad 3m uidendū est. utrū iste quidditates i esse qdditatiuo ꝓducant a deo ¶ Et quātum ad hoc uidetur mihi eē dicendū ꝙ non. Et hoc oñde ꝑ quattuor rōnes. Pri/ mo sic. Omne quidditatiuū prius est non quidditatiuo. pꝫ. qꝛ qđ ꝯuenit alicui in pri/ mo mō dicendi ꝑ se. prius sibi ꝯuenit ꝙ illud quod sibi ꝯuenit in 2o uel ꝑ accñs. Cum ḡ illud quod ꝯuenit in p̄io mō sit quiddita/ tatiuū. quod ꝯueīt in 2o uel qualitercūqꝫ alit̄ non ē qdditatiuū. oīe qdditatiuūꝫ erit pri/ us non quidditatio. sꝫ eē eēntie ꝯuenit uni/ cuiqꝫ qdditati qdditatiue. qꝛ in primo mō. esse aūt productū non ꝯuenit alicui qddita/ ti quidditatiue. qꝛ non in p̄io mō. igit̄ pri9 ꝯuenit eē eēntie quidditati ꝙ sibi ꝯueniat eē sub quocūqꝫ respectu. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝙ eē ꝓdu/ ctuꝫ ab aliquo. ¶ 2o. omne absolutū prius est ꝙ respectiuūꝫ. sed ꝑ augus. omne quod ē ad aliud pri9 est ad se. sꝫ omne ꝓductuꝫ est ad aliud. ergo aliqd ad se erit prius. Istud aūt non pōt eē nisi eē eēntie. ergo qdditati in illo priori nihil ꝯuenit eē ꝓductum.

¶ 3o. omne abstractū prius ē ꝯcreto. sꝫ quiddi/ tas dicit absolutū. eē autem ꝓductum dicit ꝯcretum. ergo prior ē quidditas ꝙ esse ꝓdu/ ctum. ¶ 4o. omnis pars prior est toto suo. pars eni necessario ꝑintelligitur toto. sed quidditas ē pars hui9 toti9. qđ dico qd/ ditas ꝓducta. ergo ē prius quidditas ꝙ qd/ ditas ꝓducta. ¶ Dico ergo. ꝙ quidditas i tali eē ultimate abstracto ꝛ p̄cise. non ē nisi quidditas. nec sibi ꝯuenit ꝓductio nec esse ad aliud ꝑ istam p̄cisionem. ¶ Sꝫ ꝫ. quod est in aliquo mō ꝛ nō est ab alio. sꝫ qdditas per te hꝫ aliqđ eē ꝛ non ab alio. ergo neces/ sario hꝫ a se. quod est falsū. ¶ Dico. ꝙ si ꝑ illo signo pro quo nata est ab alio hēre esse hēret eē. ꝛ non ab alio. tūc hēret eē a se. pro pri/ mo aūt signo nihil sibi ꝯuenit, nisi ꝙ sit qd/ ditas tm̄. pro alio aūt ꝯuenit sibi. ꝙ ab alio existat. ¶ Quantū ad 4m principale ui/ dendū est. utrū iste quidditates in potentia obiectiua distinguant̄ur a deo. ¶ Et quātum ad hoc introducūtur quattuor ꝯclones. ¶ Pri/ ma ē. ꝙ deus ꝛ creatura in tali potētia obiec/ tiua distinguūtur formal'r. Et hoc probo 4r. ¶ Primo sic. quandocumqꝫ aliquod diuisum diuidit̄ formal'r per duo diuidētia opposi/ ta. quicquid cadit sb altero diuidentiuꝫ. dif/ fert formal'r ab omni eo qđ cadit sb alio. sꝫ ens diuiditur per sb̄am ꝛ accñs. deus autē cadit sb sb̄a. aliique aūt quidditates sb accñ/ tib9. ḡ ꝛc. ¶ 2o. quecūqꝫ hñt oīno eandē diffi/ nitionē. a quocūqꝫ distinguit̄ unū formalit̄ ꝛ reliquūꝫ. sꝫ quidditas in potētia obiectiua ꝛ in actuali exñtia hēt eandē diffinitionē. quidditas aūt in actuali exñtia distinguit̄ formalit̄ a deo. ergo ꝛc. ¶ 3o. quecūqꝫ habēt passiones de eis dmonstrabiles formaliter repugnātes ꝛ oppositas. necessario illa for/ maliter distinguūtur. sed creatura hꝫ crea/ bilitatē de ea dmonstrabilem. quā tamē repu/ gnat deo. ergo deus ꝛ creatura necessario for/ mal'r distinguūtur. ¶ 4o. simpl'r sim9 neces/ sario a non simpliciter simplici formal'r di/ stinguitur. sed deus est simplicit̄ simplex. cre/ ature aūt multe non sunt simpl'r simplices sꝫ resolubiles in plures ꝯceptus. ergo a deo formal'r distinguūtur. ¶ 2a ꝯclo est. ꝙ non distinguūtur realit̄ a deo. Hanc probo dupliciter. Primo. ubicūqꝫ non ē res ꝛ res. nō pōt eē real' distictio. sꝫ creature i potētia ob/ iectiua non sunt res. ut pri9 ostēsuꝫ est. ergo nec distinguūtur realiter a deo. ¶ 2o. in es/ sētialiter ordinatis ꝛ realit̄ distictis. prior non repugnat eē sine posteriori. sed deo re/ pugnat eē sine creatura in tali potentia. qꝛ deus necessario ē creatiu9. ergo necessario est aliquid creabile. illud dico quidditatē.

¶ 3a ꝯclusio. ꝙ qdditates non distinguūtur a deo distinctiōe fabricata ab aīa nostra.

¶ Hanc aūt probo 4r. Nec etiā ab itelligētia diuīa. Hanc probo. quecūqꝫ sic se hñt ꝙ circūscripto omi ope intellect9. extrema ꝯdi/ ctionis de eis uerificant̄. illa distinguūtur circūscripto omni ope intellect9. huiusmodi sūt deus ꝛ creatura in tali potētia. qꝛ deus est

creaturas. creatura non. creatura est facti/bilis. deus non. et sic de multis aliis. igitur deus distinguitur a creatura preter operationem intellectus. ¶ 4° sic. nihil quod est in deo ex natura rei est natum aliquid habere formaliter. quo habito dependeat. sed creature circumscripto opere intellectus sunt aptenate habere existentias. qua habita necessario dependent. ergo circumscripto opere intellectus deus non est creatura. ¶ 3°. quicquid est in deo est purus actus. sed ista sunt in potentia circumscripto omni opere intellectus ergo distinguuntur ¶ 4°. quia quicquid est in deo habet esse simpliciter et non diminutum. sed ista habent esse secundum quid et imperfectum. ergo etc. ¶ Confirmatur quia tales non distinguuntur per intellectum nostrum. quia ab eterno conveniunt eis extrema contradictionis. ergo etc. ¶ 2°. quia non ab intellectu divino. quia deus est infinitus et necesse esse. que ex natura repugnant quidditatibus essentialiter. ¶ 4° conclusio est quod deus et creatura in tali potentia essentialiter distinguuntur. ¶ Et hoc probo dupliciter.

¶ Primo. quia actus et potentia non diversificant essentiam. Cum ergo creatura in actu existens essentialiter distinguitur a deo. in potentia etiam distinguitur. cum in eadem sit omnino essentia quidditatis in potentia obiectiva et in actu. ¶ 2°. quia quecunque distinguuntur per se et essentialiter circumscripto opere intellectus et quocunque posteriori per accidens. adhuc sunt essentialiter distincta. cum talis distinctio fiat per priora. et ideo remanentibus prioribus. circumscripto quocunque posteriori remanet distinctio. sed creatura existens distinguitur a deo essentialiter. ergo circumscripta existentia que inest creature per accidens. adhuc remanet talis distinctio. et sic in potentia obiectiva sine tali existentia distinguitur essentialiter.

¶ Sed contra istas conclusiones instatur. Primo contra primam sic. manentibus eisdem principiis distinctivis. manet eadem distinctio. cum sit respectus intrinsecus adveniens. sed ideo formaliter hominis et asini tunc manet eadem in potentia et in actu. cum sint talia a deo in actu realiter. sic formaliter ita erunt in potentia. ¶ 2° contra secundam. Creatura ante suam creationem fuit realiter creabilis. non autem divina realitate. cum ei repugnat creabilitas. ergo realitate propria. ¶ 3° contra tertiam sic. Omnis distinctio que non est ab anima fabricata. conceditur esse ex natura rei. sed ubi nulla est realitas. quomodo potest esse distinctio ex natura rei. ¶ 4° contra quartam. nam si essentialiter distinguuntur creabilia a deo. tunc habent veras essentias. et sic tota essentia istius mundi prefuit ante creationem. ¶ Ad primum dico quod rationes formales hominis et asini in actu ali existentia non distinguuntur realiter. accipiendo eas in ultimata precisione, tunc enim bene concluderet argumentum. quod distinguuntur realiter in potentia obiectiva. Distinguuntur ergo realiter per istas realitates que adveniunt eis in actu. ¶ Ad 2m dico. quod sicut creatura in potentia obiectiva est creabilis existens et actualiter. non quod sua creabilitas existat aut sit in actu. vel ipsamet. sed quia est nata deduci ad actum per creationem. ita dicitur realiter creabilis. quia est nata deduci ad realitatem. non quod sit realis. nisi secundum aptitudinem. ¶ Ad 3m dico. quod improprie dicitur hec ex natura rei. nisi realitas accipiatur potentialiter. Si tamen vocetur ex natura rei omne ab anima non fabricatum. Tunc potest concedi ista distinctio quod sit ex natura rei. De nominibus tamen non est curandum. ¶ Ad 4m dico. quod verum concludit. non quidem realiter. sed in esse quidditativo. nec in isto esse preter est aliquid secundum durationem. sed tamen secundum naturam. Eodem modo quod quiditas mundi prescindit a sua existentia et creatione. et illud non proprie est fuisse vel esse. ¶ Sed adhuc remanent aliqua dubia. ¶ Primum est. quod plura non sunt ponenda sine necessitate. et tamen omnia premissa videntur posse salvari sine talibus distinctionibus premissis. per solam denominationem extrinsecam. Sicut deus dicitur creator ex tempore absque hoc quod aliquid ratio formalis realiter insit ei ex tempore. sed per solam denominationem extrinsecam ab actu intelligendi novo. ita in proposito fiunt de novo mutabilia extrinseca a divina potentia activa extrinseca. ¶ Istud tamen non videtur sufficere. quia licet deus denominatione extrinseca nominetur dicatur creator. quia hoc ei non repugnat. tamen essentia creabilis bene repugnat ei. Et ideo nullo modo potest sibi competere. ut sic denominetur. ¶ Exemplum obiectum dicatur sic cognitum. quia ei non repugnat. non tamen cognoscens quia cognitio ei repugnat. similiter esse creabile deo. ¶ Et si dicatur. quod ista denominatio extrinseca est in creatura a potentia activa dei. cum creatura nihil omnino sit. illud nihil omnino valet

quia in aliis denominationibus quibus insunt contradictionis extrema. si ita sit. tunc habetur distinctio quidditatis. si nihil intelligatur alterum extremum & mere priuatiuum. illud scz qd dicitur cognitum. nũ tunc uideret sufficiens solutio. sed hoc non intelligo. ¶ 2m dubiũ ẽ. quo nõ potentia obiectiua inest quidditatibus. uidetur enim qr a uolũtate diuina. qz qd inest contingenter creature uel quidditati. inest sibi a uoluntate diuina. huiusmõi ẽ potentia obiectiua. Minor probatur. qz angelus põt non esse in potẽtia obiectiua. Posito enim q crearetur. non amplius est i potẽtia obiectiua. ergo prius erat contingenter. ¶ Ad hoc dicendũ est. q si potẽtia ut distinguitur contra actum eẽt aliquid positiuũ. nescirem euadere quin illud eẽt contingens. Sed imaginandũ est. q potẽtia obiectiua dicit duo. Primũ qd dicit. est aptitudo ad eẽ. & ista manet in qdditate etiam dum actu ẽ. qz est eius ppria passio de eo demonstrabilis. ¶ 2m qd dicit ista potentia. est carẽtia actualis existẽtie. & ista inest contingenter sicut priuatiões. & illa non ẽ ab aliquo causaliter. sicut nec negatio. ¶ Ad argumentum patet.

Utrum modi intrinseci sint in potẽtia obiectiua. q sic. Omnia sunt possibilia apud deũ. sed hoc signum omne distribuit etiam pro modis. ergo &c. ¶ Cõtra. res que existit ut alibi hñt esse qz in potẽtia obiectiua. ergo etiam modus eorũdẽ. ¶ Hic sunt duo principaliter facienda. Primo dicendũ est de modis intrinsecis. ¶ 2o de quesito. utrum sint in potentia obiectiua. ¶ Quantũ ad primũ sunt octo per ordinem declarãda. ¶ Primum est. quid ẽ modus intrinsecus. ¶ 2m quot sũt maneries modorum intrinsecorum. ¶ 3m. utrum isti modi ab inuicẽ distinguuntur. ¶ 4m. quis ẽ ordo eorum. ¶ 5m. si sint in deo. ¶ 6m. si sint in creatura. ¶ 7m. si distinguũtur a formalitatibus quorum sunt modi. 8m. que sit necessitas ponendi istos modos intrinsecos. ¶ Primo ergo uidendũ est. quid sit modus intrinsecus. ¶ Et quantum ad hoc dico sicut dictũ fuit superius. q scilz ille ẽ modus intrinsecus qui aduenjens alicui. non uariat rõnem eius formalem. ¶ Illud aũt expono sic. q scilz modus intrinsecus est ille qui de se nullam racõnem formalem dic. Nam ex opposito distinguitur qdditas et modus quidditatis. Unum igitur illorum scdm ultimatã precisionẽ suam non includitur i alio. & sic qdditas non includit modũ scdm ultimatam pcisionem suã nec modus quidditatẽ. Et si quis diligẽter intuebitur doctrinã doc. nostri. inueniet q omnia resoluit in istos terminos incõplexos. s. in rõnem formalem & modũ intrisecum eius. ¶ Probo autẽ hoc. s. q modus non includatur i quidditate cuius est modus. Nam nullus posterius est de quidditate prioris. qz que sunt de qdditate sunt priora. sed modus est posterior quidditate. ¶ 2o ostẽdo. q nec ecõuerso. s. q quidditas non includitur in modo quidditatiue. qz si sic. quecũqz distinguerẽtur scdm modos distinguerentur qdditatiue. Hoc ẽ falsum. nam multa scdm modos itrinsecos differũt. que tñ eandem qdditatem hñt. sicut albedo intensa & remissa. homo i actu & in potẽtia. ¶ Sz contra ista instatur 4r. primo sic. quecũqz de aliquo primarie queritur. qd est. illud dicit aliquã rõnem formalẽ. sz de modo & de quocunqz alio primarie queri põt quid ẽ. ergo &c. ¶ 2o. quecũqz hñt pdicata primi modi illa hñt quidditates. primus modus enim est qdditatiuus. sz modi intrinseci sũt huiusmõi. Quãtitas enim uirtutis diuiditur p finitã & infinitã. ergo qtitas ẽ quid superius ad ista. & per cõns i primo modo dicetur de eis. ¶ 3o. quecũqz sunt diffinibilia. illa hñt quidditatem. qz diffinitio explicat qdditatem. sed modi intrinseci sunt diffinibiles. ergo &c. ¶ Minor pz. qz infinitũ scdm Ans. est quo maius cogitari non põt. infinitũ aũt dicit modum itrinsecum. ¶ 4o. omne illud de quo demõstratur ppt quid. illud hz quid pqd fit demõstratio. sz de modis intrisecis multa demonstrant. ergo &c. Minor pz ex bo. qz 2o modus psupponit primũ. ergo &c. ¶ Ad primũ est dicendũ. q illud ẽ intelligendũ de cõceptu non quidditario istorum modorum intrinsecorum. sicut dictum fuit sepe de singularitate uel de pprietate indiuiduali. Dictum ẽ enim q pprietates indiuiduales sunt primo diuerse. & ideo non pñt habere aliquẽ unum cõmunem

ↄceptum quid ditatiuū. ſed tñ non eſt incon
ueniens. φ primo diuerſis aliq̄ue paſſiões
uel aliqua ↄ tamia p̄dicata dicātur ð eis in
2° mō. ul' 2ᵉ intētiones. ſicut de ꝓprietatibꝰ
indiuidualibꝰ ð ſingularitas. ſic quoddā
p̄dicatū 2ᵉ intētionis. Vñ eodēmꝰ de aliſ
mōis itrinſecis ē dicendū. ſ. φ ſm ſe ſignifi
cati non hñt aliquod cōe q̄dditatiū prime
intentiōis ſm ſe. ſꝫ ſꝫ φ hñt aliquas paſſio
nes cōes. hñt aliqua p̄dicata cōmunia. ⁊ per
talia p̄dicata pñt aliquo mō notificari. ⁊ p
hoc patꝫ ea que ſunt in oppoſitum. ❡ Ad
primū dico. φ ſi hēam ↄceptū ꝓpriuꝫ de ali
quo mō. de eo nunꝙ quero. q̄d eſt. ſꝫ qꝛ de
modo hñtur aliī ↄceptus ↄmunes. qui non
ſunt eis q̄dditatiui. ſꝫ ſint in ſe ipſis quid/
ditatiui. idō de eis querimꝰ. quid ē. non tñ
ꝓprie de modis ſm ſe acceptis. ❡ Ad 2ᵐ di
co. φ non ē in eis primꝰ modus dicendi p ſe
q̄tum ad mōs in ſe. ſꝫ q̄tum ad ↄceptus cō
munes quos hñt de eiſ. pñt habere ↄceptuſ
quidditatiui. non tñ reſpectu mōꝝ in ſe. ſꝫ
reſpectu p̄dicatoꝝ dictoꝝ de eis. Iſta uero
p̄dicata dicta de eis. ſicut ē quidditas uirtu
tis ⁊ talia huiuſmōi. dicunt aliquā quiddi
tates. ⁊ ideo in eis ē modus primꝰ dicendi
p ſe. ſꝫ tñ ipſi mōi ſunt primo diuerſi. nec ē
in eis ꝓprie modꝰ primꝰ. ❡ Ad 3ᵐ dico. φ
modi non ſūt ꝓprie diffinibiles. ſꝫ ↄdiffibi
les ⁊ ðſcriptibiles p predicata. que tñ non
ſunt q̄dditatiua. ❡ Ad 4ᵐ dico φ ſi uidere
tur. de eo nulla ðmōſtratio poſſet fieri. ſed
tñ hoc bñ fit ſm rōnes ↄmunes abſtractas
ab eis. ❡ Dico ergo. φ modꝰ intriſecus eſt
ille qui aduenies alicui non uariat q̄ddita
tem. eo φ de ſe nullam q̄dditatē uel rōnem
formaleꝫ dicit. Licet eniꝫ albedo aduenienſ
ſupficiei. non uariet rōnem formalem ſup/
ficiei. tñ qꝛ rōnem formalem dicit albedo.
hīc ē φ ex eo ⁊ ſupficie ↄſtituitur rō forma
lis diſtincta a ſupficie. ſupficies enim alba
formal'r diſtinguitur a ſupficie non ſic. de
mō autem qꝛ modus nō dicit aliquam rō/
neꝫ formaleꝫ. ſꝫ ex eo ⁊ q̄d ↄſtituitur aliq̄d
diſtinctū ab altera ⁊ p ſe. tñ ex ipſo ⁊ quid/
ditate non ↄſtituit aliq̄d formal'r uel q̄ddi
tatiue diſtinctū a quidditate. qꝛ illō quod
addit tale ↄſtitutū ſupra quidditateꝫ non
eſt quidditas. ſꝫ modus quidditatis.
Sed tñ hic ſunt aliqua dubia. ❡ Primū. φ
cum quidditas ſit obiectuꝫ itellectꝰ. ⁊ ſic oē
p ſe ↄceptibile hꝫ q̄dditatem. cum ergo iſte
modꝰ p ſe ↄceptibilis ſit. quare negatur ab
eo q̄dditas. ❡ Dico φ omne p ſe ↄceptibile
hꝫ p ſe q̄dditatem. ſed non ē neceſſe φ illud
quod ē cum alio p̄ſe ↄceptibile φ ð ſe hēat
quidditatē. Mō in ꝓpoſito dico. φ modus
intriſecus a nullo intellectu ē ↄceptibilis p
ſe. niſi cum rōne formali cuius ē modus. ſꝫ
enim bñ ſit itelligibilis. non bñ preſcinden
do a rōne formali q̄dditatis cuiꝰ eſt. ❡ 2ᵐ
dubiū eſt. ex quo non ſunt de rōne forma/
li quidditatis. quare dicūtur mōi intriſeci.
❡ Dico φ qꝛ itrant q̄dditatem aliquam.
nec differūt ab illa ſaltē formal'r ſiue q̄d/
ditatiue. Idō dicunt mōi intriſeci ⁊ nō ex/
trinſeci. ❡ De 2° oꝫ uidere. quot ſunt mōꝝ
maneries. Ad cuius euidentiā eſt ſciendū.
φ ens diuiditur quattuor mōis. ❡ Uno mō
in duas differētias. quaꝝ una eſt poſitiua.
altera priuatiua. ſicut cum diuiditur i unum
⁊ multa. creatum ⁊ increatū. Aliq̄n autem
diuiditur in drñas quaꝝ utraqꝫ eſt poſiti
ua. ut q̄n diuiditur p abſolutū ⁊ reſpectiū.
❡ Aliq̄n autem diuiditur p differētias. qua
rum una ē quidditatiua. altera non q̄ddi/
tatiua. ſicut q̄n diuiditur in ſbam ⁊ accñs.
Accñs enim ē ↄmune nouē predicamētis. ⁊
tñ eſt poſterius omnibꝰ. qꝛ dicit hītudineꝫ
ſm quā nata ſunt inherere ſubiecto. talis au
tem hītudo ē paſſio ↄſequēs accñtia. ❡ Ali/
q̄nꝰ diuiditur in drñas quaꝝ neutra ē q̄d
ditatiua. ſicut finitū ⁊ infinituꝫ. iſta nō ua
riant rōnem formalem. Sicut eniꝫ albedo
intēſa ⁊ remiſſa eandē rationē formaleꝫ ha
bet. ita ens finitum ⁊ infinitū. ❡ Iſta ulti
ma diuiſio ē per mōs intrinſecos. Cōuenit
eniꝫ ens diuidi per mōs intrinſecos 4ᵒʳ.
❡ Primo in finitum. ⁊ i infinituꝫ. ❡ 2° in ↄtin
gens ⁊ neceſſariū. 3° in ens i actu ⁊ in po
tentia. ❡ 4° in ens reale ⁊ rōnis. Iſte enim
diuiſiones ↄiter ſolebant dari. ❡ Probo
aūt φ omnes ſint per mōs intriſecos. Prīo
de prima. ſ. de finito ⁊ infinito. nam albeꝰ
intenſa ⁊ remiſſa eandē quidditatē habꝫ. ſꝫ
ſ ens finitū ⁊ infinituꝫ. ❡ Confirmatur.

qꝛ queꝫcūqꝫ habent eandem diffinitionem. sunt idem formaľr. sed aer si eēt infinitus. eandem diffinitionē hēet quam nūc habet. ergo ⁊c. ¶ 2º de 2ª pꝫ. nam ꝯtingēs ⁊ neces sariū non uariant rōnem formalē. Sapien tia enim eiusdē rationis est in dō ⁊ in creatu ra. ⁊ tñ in dō est necessaria. in creatura ē ꝯti gens. ergo necessitas ⁊ ꝯtingētia sunt mōi. ¶ pꝫ. ꝫm phos. rotunditas solis ⁊ uniᵘˢ ro te materialis sunt eiusdem rōnis. ⁊ tñ ꝫm eos rotūditas solis est necessaria. rotundi tas istius rote ē ꝯtingens. ergo ⁊c. ¶ 3º de 3ª pꝫ. Dī nō. qꝛ actus ⁊ potētia ꝫm ꝙ cōi ter dicuᷣ. non uariant eēntiam. ergo ⁊c.

¶ 2º. quia eadē est diffinitio hoīs in actu ⁊ ho minis ī potentia. ⁊ actᵘˢ ⁊ potentia sūt mōi quiditatis. ¶ 4º de 4ª pꝫ. ꝙ eadem ē diffi nitio homīs in re ex͞. ⁊ in aīa. Unde sicut ho mo in re ex͞. est aīal rationale. ita ⁊ in aīma.

¶ Intelligendum tñ q̄ñ diuiditur ens p ens reale ⁊ rationis. non debet intelligi sic ens rōnis sic sunt facta a rōne. ut respectᵘˢ rōnis ⁊ talia. quia talibᵘˢ ⁊ enti reali nihil ē ꝯmu ne uniuocū. sed debet accipi ens rōnis p q̄d ditate in eē cognito. ¶ Sed hic sūt difficul. Prima ē. quare inter modos istos non ē fa cta mentio d̄ existētia. Dico ꝙ existētia pōt re duci ad actualitatē. Non enim uidetur bñ ꝙ existētia ⁊ actualitas distinguātur. ¶ 2ª diffi. est d̄ eēntitate que dicit modū intrinse cum in d̄o. ⁊ tñ non est facta mentio.

¶ Dico ꝙ duratio que dicitur eēnitas reduci tur ad infinitatē. sicut duratio creature re ducitur ad finitatē. imo uidetur idem. ¶ 3ª diffi. est de ꝓprietate indiuiduali. que non est hic noīata. ¶ Dico ꝙ inter istos mōs non sunt nominati hic nisi illi p quos diuiditur ens. Licet igiť ꝓprietas indiuidualis sit mo dus intrinsecᵘˢ. non tñ per eam diuidiť ens. ¶ 4ª diffi. est d̄ intenso ⁊ remisso. de quibᵘˢ ꝯstat. ꝙ sunt modi. quare non sūt hic noīa ti. ¶ Dico ꝙ talia p̄nt reduci ad finitatem. Non enim uidetur uariare nisi gradū.

¶ De 5º oꝫ uidere d̄ distinctiōe istoꝝ mōꝝ ab inuicem. ¶ Et q̄ntum ad hᵒ dico. ꝙ in istis mōis quadruplex distinctio inuenitur. Una est qua modᵘˢ distinguiť a q̄ddtate cuiᵘˢ est. ¶ 2ª ꝙ unus differt uel disparatus ab alio.

¶ 3ª. q̄ unus alteri opponitur. ¶ 4ª. q̄ñ non sunt eiusdem rōnis int se. ¶ Exᵐ primi d̄ in finitate ⁊ diuina eēntia. ⁊ istā uocat doc. mi norem distinctionē formalem. qꝛ non sunt due rōes formales. aliť enim impossibile es set saluare eandē rōnem albedinis in quo libet gradu. ¶ Exᵐ scdi. realitas ⁊ existētia. in finitas ⁊ necessitas. ¶ Probo autē ꝙ isti mōi qui uidētur dispati. distīguūtur ex natura. Et hoc pōt patere per quattuor ꝯclōnes. ¶ Pri ma ē. ꝙ infinitas distinguitur a necessitate qꝛ relatio ē necessaria in dō. ⁊ tñ non ē infi nita. ¶ 2ª. qꝛ realitas ⁊ necessitas distinguū tur. qꝛ in dō realitas multiplicatur ⁊ nō ne cessitas nec existētia. Et sic d̄ multis aliis.

¶ 3ª. ꝙ infinitas in creatis differt ab existētia ⁊ ꝯtingētia. ⁊ sic d̄ multis aliis. qꝛ ē in potē tia obiectiua. ⁊ non aliꝗ. ¶ 4ª ꝯclō. ꝙ existē tia ⁊ realitas in creatis differunt. Et hᵒ ꝓba tur. quia i dō realitas triplicať nō existētia ergo multo magis in creatura. licet non sit ita manifestū sicut ē in dō. Exᵐ primi. fini tū ⁊ infinitū. ꝯtingens ⁊ necessariū. Et sic de aliis oppositis. ¶ Exᵐ scdi. sicut hecceitas sortis ⁊ hecceitas platonis. que quodammō uidētur eē eiusdeꝫ. ¶ De 4º oꝫ uidere. s. de ordine istoꝝ mōꝝ. ¶ Et q̄ntum ad hoc sci endū. ꝙ quidaꝫ mōi sunt qui insunt creatu re per se. quidā per accñs. tñ sunt dō ꝯmu nes ⁊ creature. ¶ Exᵐ primi ē finitas. ⁊ isti modi sunt in primo signo. q̄a qui insunt p se. priᵘˢ insunt ꝙ qui per accñs. ꝙ autē fini tas insit creature per se. patet. qꝛ d̄monstra bile ē de creatura. nam per rationē hominis pōt d̄monstrari d̄ eo. ꝙ ē melior asino ⁊ per ꝯñs inequalis. s; inequalitas in uirtute p̄ supponit q̄ntitatem uirtutis tanꝙ fundamē tum. igitur q̄ntitas uirtutis d̄ homie d̄mon strabilis ē. et sic inest per se. et per ꝯñs talis modus in p̄tebit inest in potētia obiectiua. ¶ Exᵐ scdi est existētia et realitas. et isti se quūtur primos. qꝛ isti insunt p accñs. Nū q̄ꝫ enim p rationē hominis uel asini posset de mōstrari ꝙ eēnt existētes ł reales. ⁊ sic sunt i 2º signo. qꝛ primos sequūtur. ⁊ ꝓpter cōitates ubicūqꝫ sunt alii mōi. isti sunt. ⁊ non econ uerso. Exᵐ tercii ē ꝯtingentia que inest per accñs. sed qꝛ particularior ē existētia ⁊ realitas.

te.que quidem inueniuntur in deo et in creatura. solum autem contingentia in deo non reperitur. ideo sunt in 5° signo. ¶ Et illud 4° est haecceitas. haec est enim per accidens. et sequitur contingentiam. ponens quod non sit in potentia obiectiua tunc est dubium. Potest ergo dici quod haecceitas est in 4° signo. quia particularior est. ¶ Sed adhuc posset poni alius ordo inter modos qui sunt in deo. uidetur enim quod existentia debeat poni prior. quia communior. 2° necessitas. omnia enim que sunt in deo sunt necessaria. 3° infinitas. quia licet etiam insit per se. non tamen est ita communis. quia omnia diuina sunt necessaria. non tamen omnia formaliter infinita sunt sicut relatio. Si autem haecceitas ponatur in deo tunc potest tenere locum. uel dicere aliter ad praedicta. ¶ Sed contra. pro quocumque signo necessarium est necessarium. et contingens est contingens. sed necessitas praecedit infinitatem. ergo contingentia infinitatem. ¶ Dico quod maior tenet ex uirtute saepe assumpta. que non est uera nisi de contentis quidditatiuis. De isto tamen ordine non est curandum. ¶ De 5° quid dicendum est. patet. nam in deo est infinitas. necessitas. realitas. haecceitas. et isti omnes modi sunt modi intrinseci. quia non uariant rationem formalem. De existentia etiam et actualitate. patet etiam quod sunt modi intrinseci. ¶ De 6° patet quid dicendum est. Nam in creaturis est finitas. existentia. et singularitas. et contingentia. et multi alii modi. et uniuersaliter omne adueniens rationi quidditatiue. non uariat eam est talis modus intrinsecus. ¶ De 7° licet satis dictum sit. tamen pono. 4. conclusiones. Prima est. quod modus intrinsecus infinitatis differt in deo ab omnibus rationibus formalibus quia multiplicantur rationes formales in deo. et tamen unica est omnino infinitas. ¶ Praeterea. diuina infinitas est cognitio scibilis per naturam. et tamen ratio formalis diuine essentie non. ergo aliqua distinctio est inter illa. ¶ 2a conclusio est. quod modus intrinsecus realitatis differt ab omnibus rationibus formalibus. que sunt in deo. quia distinctio et identitas impossibile est quod conueniant eidem respectu eiusdem et ad idem omnino. sed quelibet ratio formalis ad aliam comparata est distincta formaliter et idem realiter. ergo ratione alterius et alterius. ratione rationis formalis distinguitur. ratione autem realitatis sunt idem. ergo realitas distinguitur a ratione formali. ¶ Praeterea. nulla ratio formalis triplicatur. sed omnis ratio formalis que est in patre communicatur filio. realitas non communicatur. ergo etc. ¶ 3a conclusio quod modus intrinsecus finitatis distinguitur in creaturis a rationibus formalibus creaturarum. quia cum finitas sit diuisiua quantitatis et quidditas contra quantitatem in communi distinguitur. quecumque sub eis cadent erunt distincta. ¶ Praeterea certi sumus de quidditate plurium. de quorum finitate dubitamus. sicut de relatione que est in deo sumus certi de eius quidditate quod est ad aliud. licet tamen dubitemus de eius finitate uel infinitate et quantitate. ¶ 4a conclusio est. quod omnes alii modi a quidditate distinguuntur in creaturis. sicut existentia. contingentia. haecceitas. et sic de aliis. quia quidditati omnes tales conueniunt per accidens. nec aliquod illorum est demonstrabile de quidditate. nec per se notum. ¶ Sed dubium est de quantitate uirtutis. uidetur enim illa quidditati in creaturis accidere sicut alii modi. Nam accidit cuilibet forme habere magis et minus secundum gradus determinatos. cum tota quantitas in quolibet gradu sue quidditatis saluetur intensiue. ¶ Dico quod duplex est finitas. Una secundum gradus indiuiduales. et de illa concludit argumentum. quod accidit sicut haecceitas accidit quidditati. Alia est que consequitur naturam specificam. et ista est demonstrabilis.

¶ De octauo est uidere que necessitas est ponendi istos modos intrinsecos. ¶ Et quantum ad hoc introducuntur quattuor necessitates que uidentur facere ad positionem istorum modorum intrinsecorum. ¶ Prima. quod una et eadem quidditas diuersimode consideratur et uere. ergo alium et alium modum ponere correspondentem isti considerationis uarietati. ¶ 2a necessitas est. quod aliqua distinctio in rerum natura est. ut patuit supra. praeter formalem. et ideo oportet aliud et aliud fundamentum ponere. sed fundamentum distinctionis formalis est quidditas. ergo ad aliud a quidditate erit fundamentum alterius. nihil aliud est a quidditate nisi modus. ¶ 3a necessitas est. quia est inuenire aliqua ut patuit ante que adueniencia non uariant rationem formalem. eo modo quo in primo articulo est expositum. Cum ergo ut patuit non possint esse quidditatiua. necessario erunt modi. cum praeter quidditatem nihil sit aliud nisi modus. ¶ 4a necessitas est que declarat omnes alias ex illa

diuisione antiqua. qz quicquid est. aut est res accipiendo rem pro quidditate. aut mod° rei. cum ergo cōis diuisio non possit saluari nisi ponendo mōs. ergo &c. ¶ Sz tunc ē diffi cultas. utrum isti mōi in creaturis sint sbstā/ tie aut accñtia. ¶ Dico ꝙ ad illud gen° redu/ cunt in quo sunt quidditates. ⁊ iō si sunt sbe ⁊ isti mōi. si accñtia. etiā mōi sicut quiddita tes ipe sunt. ¶ Quantū ad 2ᵐ principale oz uidere de quesito. utrum sit in potētia obiecti ua. ¶ Et quātum ad primū modū de finita/ te dico ꝙ nulli debet eē dubiū. qz qō ꝑ se cō uenit. ⁊ est ō non demonstrabile ō ea. sibi ꝯuenit si ue in potētia siue in actu. finitas aūt est de/ monstrabilis de quidditate. ut patuit in 4° articulo. ergo ꝯuenit sibi in potētia. ¶ Sz de aliis est dubiū. s. de ꝯtingentia. realitate. exñtia. ⁊ actualitate. ¶ De ꝯtingētia autez pbo. ꝙ non est i potētia obiectiua. qz ubicū qz est formalr ꝯtingētia. ibi est inuenire for liter ꝯtingens. sz in potētia obiectiua nihil est formalr ꝯtingēs. ergo in potē° obiectia non est ꝯtingētia. Maior ē manifesta. qz ꝯdictione n uidetur īplicare. ꝙ in aliquo sit ꝯtingen° ⁊ tñ ꝙ illud non sit ꝯtingēs. Mi nor etiā ꝑ3. nam in potētia obiectiua oia sunt necessaria. Deus enim non pōt facere ꝙ quidditates ille sint creabiles. Et sic di/ co de isto pdicato creabilitas. ita dico de om nibus. nihil enim ō quidditatib° dicitur nisi in primo mō uel 2° ut sunt i potētia obiecti ua. Relinquitur ergo ꝙ nulla ꝯtingētia sit in potentia obiectiua. ¶ De actualitate p bo 2° hoc idem sic. ubicūqz est inuenire actua litatem. ibi ē inuenire ens actu. Hoc pꝫ sicut illa maior accepta de ꝯtingētia. sed in potē/ tia obiectiua non ē inuenire ens in actu. er/ go &c. ¶ De realitate probo 3° hoc idez sic. qz ubi non ē res. ibi non est realitas. sed in potentia obiectiua non ē res. ergo &c. Ma est manifesta sicut alie priores. Minor etiā pꝫ. qz ubi non est exñtia. ibi non ē res.

¶ De exñtia etiā probo hoc idē 4° sic. ut ma/ gis euident. qz ubi non ē inuenire exñs. ibi non ē inuenire exñtiam. sz in ista potētia ob iectiua non ē aliquid exñs. ergo nec aliqua exñtia. ¶ Dicūt tñ aliqui. ꝙ quicquid positū est in actu. siue sit mod°. siue sit quidditas. siue res. siue quodcūqz aliud pri° fuit i po tentia. Et ideo exñtia. realitas. ꝯtingētia. et oia talia pri° fuerūt in potētia. ¶ Sz ꝯ istō arguo quadruplr. ⁊ quātū mihi apparet eui dentē sic. Ubicūz est inuenire actualē exñtiaz in aliquo anteꝙ producit. ergo formaliter existit anteꝙ producit. ¶ Dicunt aliqui. ꝙ optime argueretur. si eodem° actualis exi/ stētia eēt in potētia obiectiua quo ē in actu sed non est sic. Est enim actualis existentia in potentia obiectiua potentialiter. in actu uero eēt actualr. ergo &c. ¶ Sz istud euidē ter ꝯcedit ꝓpositū. nam accipio illuz modū quē tu uocas per actualr. quē negas in po tentia obiectiua. Et tunc arguo sic. Ubicūz hz eē actualis exñtia ⁊ actualr. illud ē for/ malr existentia. ista ꝑ te uera est. Iō enim pōt post creationē illud actualr existere. qz actualis exñtia ibi est actualr. non aūt sic in potētia obiectiua. qz ibi est potētialiter. Patet ergo maior accepta. sed i potētia ob iectiua hz sic eē actualis exñtia ⁊ actualr. ergo in potētia obiectiua aliquid ē forma/ liter ⁊ actualr exñs. ergo &c. ¶ Minor de/ claratur ex dictis. qz ꝑ te quicquid positum ē siue mod°. siue res. siue quidditas. qō est post ꝓductionē actu. est añ productionē in potē tia obiectiua. et sic hētur ꝯclō intēta. s. ꝙ a/ liquid ē formalr exñs. ¶ 2° ꝯtra princi/ palem rñsionē arguitur sic. qñ aliqua duo sic se hñt. ꝙ ex incopossibilitate illoz ꝓuenit ꝙ aliquid unuz non possit eē sb utroqz il/ loz. multo min° unuz in altero eē pōt. hoc pꝫ in ꝯtrariis ⁊ in multis aliis oppositis. sz ex incōpossibilitate actus ⁊ potentie ꝓuenit ꝙ idem nō possit eē sb utroqz. ꝙ scilz sit i actu ⁊ in potētia. ergo multo min° unuz erit i al tero. ⁊ sic actus non poterit eē in potētia.

¶ Confirmatr. qñ aliqua duo sunt simul. quicquid ē sb uno ⁊ sb altero sil. sz act° ⁊ po tētia sunt sil. qz actus ē in potētia. ergo qc/ quid est sb uno erit sb altero. cum ergo qd ditas añ productionē sit in poten° ⁊ simul i actu. ¶ 3°. impossibile ē esse trāsitum de ꝯdi ctorio in ꝯdictoriū nulla mutatiōe facta in altero extremoz. sed qñ creatura ꝓducitur in eē est talis trāsit° ꝙ fit ō non dependente dependēs. ⁊ de non exñte exñs. ꝙ mutatio.

non in deo. ergo in creatura. Habet ergo i creatura al'r se q̃ pri⁹. ¶ Sed ipossibile est q aliter se hẽat q̃ pri⁹. nisi in se aliquid he/beat qḋ pri⁹ non hẽbat. ergo aliquid nũc ẽ quod pri⁹ non erat in potẽtia obiectiua.

¶ 4° ꝛ difficil'r sic. impossibile ẽ extrema ꝯ̃dictionis ḋ aliquo uerificari. nisi ꝑ aliud ꝛ aliud. sed ista extrema ꝯ̃dictionis .s. ḋpendere ꝛ non ḋpendere uerificant̃ de creatura i potẽtia ꝛ in actu. ergo ꝑm aliud ꝛ aliud. sed q̇cquid est in actu prefuit in potẽtia. opor/tebit ḡ q ꝑm idez oino de eodẽ ꝯ̃tradictoria uerificetur. qḋ est impossibile. ¶ Dico ḡ q necesse ẽ ponere aliq̃ modum i actu q̇ nõ ꝑfuit in potẽtia. ¶ Sz ꝯ̃ instatur 4ᵒ. pᵒ sic. oẽ ens non ꝓhibitum et nõ neccessariuz. est in potẽtia obiectiua. sed isti mõi sunt entia nõ ꝓhibita. ergo ꝛc. ¶ Minor ꝑz. q2 po/nuntur in eẽ. ergo ꝛc. ¶ 2ᵒ. omne ꝓductum fuit pri⁹ producibile. sed oĩs entitas creata ẽ a deo ꝓducta. ergo pri⁹ fuit producibilis. sed oĩe ꝓducibile nõ ꝓductum ẽ in poten tia obiectiua. ergo oĩs entitas ꝛ mod⁹ pri⁹ fuit i potẽtia obiectiua. ¶ Tertio. ipossibi le est q actus itelligẽdi termietur ad nihil ꝛ sz ab eterno act⁹ intelligendi diuin⁹ t̃mina batur ad istos mõs. uidetur eñ incõueniẽs q ḋs ab eterno non itellexerit istos mõs.

¶ 4ᵒ. omne ꝯ̃tinens hz ꝯ̃tentũ in aliquo eẽ ꝛ omne productũ hz ꝓducibile in aliquo eẽ sed ḋs uirtual'r ꝯ̃tinet istos mõs ꝛ est ꝓdu ctiu⁹ eoꝝ. ergo necessario hñt eẽ anteq̃ pro ducantur. ¶ Ad primũ dico q ens non ꝓhibitum põt dupl'r ꝯ̃siderari ul' sumi. Uno mõ sicut cui ꝯ̃uenit ꝑ se ꝓduci. sicut uel pas sio. Alio mõ ut cui ꝑ se non ꝯ̃pent. sz ẽ illud ad quod producibile. ¶ Primo mõ ꝯ̃cedo q omne tale ens non ꝓhibituz ẽ in potentia ob iectiua. ¶ 2ᵒ mõ dico q non. naz exñtia nõ deducitur ḋ non eẽ ad eẽ. sz exñtia est illud eẽ qḋ ipsa eẽntia producibilis ¶ Primo mõ deducitur. q2 ḋ non eẽ ad eẽ. impossibile eñ uidetur. q eẽ transeat ḋ non exñtia ad exi/stentiã. sz solum eẽntia ẽ illa que sic deducit̃ Uñ esse est illud ad qḋ producibile ꝑ pro/ductionẽ deducitur. Dico ergo q isto mõ erit ens non prohibitum. ¶ Ad 2ᵐ dico q oẽ productũ prius fuit ꝓducibile. intelligẽdo de illo qḋ producitur uel deducitur ad eẽ. sed isto mõ intelligen⁹. nec ꝓducitur. nec ad eẽ deducitur. sed q2 eẽntia ad ipm eẽ deduci tur. ¶ Ad 3ᵐ. dz q obiectũ intellectus hẽre aliquod eẽ ad qḋ termietur act⁹ intelligen⁹ diuin⁹. ¶ Dico ergo tũc q diuin⁹ intellectus bñ cognoscit exñtiam in rõne sua. sz tñ nõ precognoscit rem pñtem ut pñs. nisi dum actualiter existit. q̃tum scilz ad illam habi tudinẽ principalitatis. ¶ Sz numquid pre cognouit exñtiam aliquo mõ. ¶ Dico q ali/qua ꝑdicata cõmunia ꝯ̃ueniunt istis modis per que quodammõ uerificant̃. sz ꝑm istas rõnes cões que non sunt mõi. sed q̇dditates alique. dicit̃ tñ ḋ modis aliquo mõ. ꝑm ẽ in/qui istas rõnes cões potest dici. q itellectus diuinus ꝑcognoscit istos mõs. sed tñ q̃tuz ad illud quod ponit in re ꝛ qḋ est propriũ unicuiq3 eoꝝ. qḋ scilz diuia uolũtas suppo nit quidditati. intellect⁹ diuinus non preco gnoscit. Uñ ꝑm q apparet mihi eẽ dicendũ q aliqua sunt in re que itellectus diuin⁹ nõ precognouit ab eterno. s. aliqua ꝯ̃ditio uel aliquis mod⁹. sic exñtia, actualitas. pñtia/litas. ꝛ sic ḋ aliis. ¶ Ad 4ᵐ dico. q ḋs non ꝯ̃tinet uirtualit̃ nisi illud qḋ efficitur ꝛ qḋ ad eẽ deducitur. isti aũt modi non efficiunt̃ sz sunt ꝯ̃ditiones illoꝝ que efficiuntur ꝛ que existunt. tales aũt ꝯ̃ditiones ꝓpri: uirtua/liter in nullo ꝯ̃tinẽtur. ¶ Similiter dico de ꝓductio q hz producibile. sz ḋs nõ est ꝓdu ctiuus moꝝ. ¶ Sz hic sunt diffi. Prima ẽ q2 termi cuiuscũ ꝯ̃plexionis uere ab et̃no hñt eẽ aliquod. sed iste ꝯ̃plexiones uere sũt ab et̃no. exñtia est mod⁹ intrinsec⁹. exñtia ẽ exñtia. ergo ꝛc. ¶ 2ᵃ diffi. de ꝯ̃tingẽti ut cõ tingens est uere. formant̃ alique ꝓpõnes ne necessarie. q2 ex ꝯ̃tingenti uel sic nihil neces/riuz sequitur. cum ergo ꝓpõnes necessarie sit eterne. sequitur q termi habebũt aliquod eẽ.

¶ Ad primã rõnem possem euadere sic. qñ ḋr. exñtia est exñtia. ab eterno hec ẽ uera ꝑ exñtia diuina Sz ista non sufficit. quia ista etiam ẽ uera. ꝯ̃tingẽtia est ꝯ̃tingentia. ¶ Di co ergo q ex talibus ubi idem ꝑ̃dicatur ḋ se. ñ arguitur eẽ t̃minoꝝ. eo q non ẽ ibi nisi ter min⁹ unus. Unde q̃tum ẽ ex ꝑte obiecti ꝑ homo ẽ homo non ẽ nisi unus t̃min⁹. s. hõ.

¶ Eodem mō ō existentia. ſ₃ tñ dico de exiſtentia. ꝙ exñtia eſt exñtia ab eterno, non ꝓpter quod ultimate ponit. ſed ꝓ rōne generali que ē uere cognita ab eterno a deo ¶ Ad 2ᵐ de ꝯtingentia dico. ꝙ ſi accipiatur rō ultimata ꝯtingētie. de illa nunꝗ̄ dicetur ꝓpoſitio uel ꝯpoſitio neceſſaria. Uñ poſſibile eſt. ꝙ ō illis ꝑdicatis, que abſtrahunt̄ ab omnibus modis fiant ꝓpōnes neceſſarie. ſ₃ tamē accipiendo ſm̄ ultimatā ꝓprietatē. impoſſibile ē ꝙ fiant. ¶ Ad argumentū pat₃.

UTRUM eſſe eēntie realiter differat ab eē exñne. ꝙ ſic. q₂ ſicut ſe h₃ ſapere ad ſapientiā, ita eē ad eēntiam. ſ₃ ſape eſt actus 2ᵘ ſapie. igitur ⁊c. ¶ Cōtra ſm̄ Aug. eſſe. eēntia. ⁊ eēntia. ſunt ſicut lux lucens ad lucē. ¶ Hic ſunt duo principalit̄ inquirenda. Primū eſt ō ordine iſtoꝝ. ſi ſcil₃ eēntia ꝑcedat exñtiam. ¶ 2ᵐ ſi diſtinguūtur aliquo mō. ¶ Quantū ad primū ō ordine induco quatuor ꝯclōnes. Prima ē. ꝙ eēntia rei creabilis non ꝑcedit exñtiam ſuā₃ duracōe. q₂ ordo duratiōis fundatur i extremiſ durantibꝰ. ſ₃ extrema que non exiſtūt. nō durant. eēntia aūt ante exñtiam non exiſtit. ergo ⁊c. ¶ 2ᵃ ꝯclō. ꝙ eēntia rei creabil' non ꝑcedit ſuam exñtiam ordine origīs. q₂ nullum eius actuale originatur ab ente in potētia. ſ₃ eēntia ut precedit ſuam exñtiam eſt ens in potētia. exñtia aūt ſua eſt illud quo exiſtit. ergo ⁊c. ¶ 3ᵃ ꝯcluſio ē. ꝙ eēntia tal' precedit ſuam exñtia₃ ordine nature. q₂ creatio ē poſterior natura ipſa q̇dditate. cum omīs relatio ſit poſterior ipſo ſbiecto ⁊ fūdamēto. ſ₃ ipſa creatio non pōt eē poſterior natura ipſa exñtia creature. cum per creacōnem prio exiſtat. ergo ⁊c. ¶ ꝑ. quecūq₃ ꝯueniunt alicui in prio mō dicendi ꝑ ſe. ſūt priora omnibꝰ que ꝯueniūt ſibi 2ᵒ mō uel alio mō. ſ₃ eē eēntie ꝯueīt eēntie in primo mō dicendi per ſe. exñtia aūt non. q₂ tunc non poſſet ꝯcipi eēntia creata q̄n ꝯciperetur eius exñtia. ergo ⁊c. ¶ Cōfirmatur. q₂ omne ꝑ accñs ē poſteriꝰ eo quod eſt per ſe. ſ₃ exñtia ꝯuenit creature ꝑ accñs. quidditas ⁊ uniuerſalitas ꝑ ſe. ergo iſta ſunt priora exñtia. ¶ 4ᵃ ꝯcluſio ē. ꝙ eēntia talis ꝑcedit ſuam exñtia₃. ordine ꝑfectionis. q₂ omne qō eſt ō gñe ſbe excedit i ꝑfectione quamcūq₃ ꝑfectionē 2ᵃᵐ ſibi aduenientē. que non ꝑtinet ad illud genus. ſed exñtia aduenit ſic quidditati que ē ſba directe. ¶ Confirmatur. q₂ ſumma nobilitas uniuſcuiuſq₃ rei create attenditur. ſm̄ genus ⁊ ꝓprias differētias. iſta aūt nō ꝑtinent niſi ad quidditatē ⁊ ad eē eēntie. ergo ⁊c. ¶ Item magis excedit homo aſinū in nobilitate. ꝙ homo i actu hominē in potentia. cū iſta ſint infra eandē ſpēm, et illa ñ. ſ₃ homo excedit aſinū per ſolam eēntia₃. hō autē in actu hoiem in potētia ꝑ ſola₃ exiſtētiam. ergo uidetur ꝙ eēntia ſit nobilior.

¶ S₃ ꝯtra iſtas ꝯclōnes inſtatur 4ᵒʳ. Primo ſic. q̄n eſt aliquid ſb oppoſitis priuatiue oportet ꝙ ſit ſb eis ordine duratiōis. ſ₃ eēntia prius ē ſb non exñtia ꝙ̄ ſb exñtia. ergo ⁊c. ¶ 2ᵒ. q₂ eē fluit ab eēntia ſic actus 2ᵘ a primo. ⁊ in talibus ſemꝑ eſt origo. ¶ 3ᵒ. q₂ priori ſm̄ naturā non repugnat ſine poſteriori exiſtere. cum ab eo nullatenꝰ depēdeat ⁊ tñ eēntia ſine exñtia nullatenꝰ exiſtere poteſt. ¶ 4ᵒ. q₂ in eēntialit̄ ordinatis eiuſdem generis. ſemꝑ poſteriꝰ eſt ꝑfectius. Cū ergo exñtia ſit in eodem gñe cum eēntia. ⁊ ſit poſterior. uidetur ꝙ exñtia ſit ꝑfectior.

¶ Ad primū dico. ꝙ illud qō aſſumitur uerū eſt. q̄n ſb utroq₃ priuatiue oppoſitoꝝ exiſtit in actu. ſ₃ eēntia non exiſtit ſb carētia exiſtētie. ⁊ per ꝯñs non oportet ꝙ ſit prius duratione. ¶ Ad 2ᵐ. eē non pullulat ab eēntia. q₂ ab extrinſeca cā effectiua datur. ſicut oē quod accidit alīi. nec etiam exiſtere ē actꝰ 2ᵘˢ. ſed actualitas prima. ¶ Ad 3ᵐ. uerum aſſumit q̄n ſunt realit̄ diſtincta. h aūt nō ſic. ſicut patebit inferiꝰ ¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ uerū eſt ꝗ̄tum ad q̇ddidatiuas ꝑfectiones ſboꝛdinatas. ſicut dr̄ña ſpecifica ē poſtrema. nō tamē eſt uerum ꝗ̄tum ad mōs intrinſecos. cum dr̄ña ultima ſit nobilior h₃ ceitate ipa. ut p₃. ¶ Sed hic ſunt difficultates alique. ¶ Prima. q₂ non uidetur bñ poſſe intelligi ꝙ eēntia ſit ſine principio durationis in ſuo eē eēntie. q̄n ordine duratiōis ꝑcedat ſuam exñtiam. q₂ dum ē actualit̄ producta ꝑcedit eam ſm̄ naturā. aliter aūt uidetur eas

precedere anteq̄ producatur. Illud autem aliter non pōt intelligi nisi ponatur ꝙ p̄cedat ꝑ duratione̅. ¶ Dico ꝙ ordo nature fit inter coexistētia ⁊ ea que simul sunt s̄m successione. ista 2ª prioritas uidetur eē s̄m prioritatem durationis. Jdeo enim pri⁹ erat producibilis. q: prius erat nata durare. nō aūt modo. ¶ 2ª difficultas ē. q: lz priuatio nō mensuratur i se aliqua duratiōe. tn̄ in materia dicitur p̄cedere formā duratione. ⁊ similr omis creatura pri⁹ ō: fuisse nihil q̄ aliquid. ¶ Dico ꝙ eo mō quo priuatio existit ⁊ durat. non uidet̄ inconueniens dicere ꝙ creatura pri⁹ duratione erat nihil. lz h⁹ non est nisi mō imaginato ⁊ potētiali. tn̄ sec⁹ est de priuatione. q: fundatur in aliquo actualiter exn̄ti. quare ⁊c̄. ¶ 3ª difficultas est. q: qn̄ aliqua sunt correlatiua. quociꝫ unū est prius duratione ⁊ reliquū. cum unuꝫ sn̄ alio non possit durare. sed diuia uis ꝓductiua ⁊ ꝓducibilitas creature sunt correlatiua. Cōstat aūt ꝙ diuina ꝓductiuitas p̄cedit duratione exn̄tiam creature. ergo ⁊ producibilitas creature p̄cedet. ¶ Ad istud posset dici. ꝙ oia ista uera eēnt. si illa correlatiua referētur ad inuicem actualr. Sz h⁹ nō est uerū. sz fundamentalr tm̄. ¶ 4ª diffi. si ꝑ istam prioritatē intelligatur aliquid aliud q̄ ꝙ exn̄tia non est ō rōne formali eēntie. cum q̇dditas ultimate p̄cisa non sit nisi quidditas tm̄. ¶ Dico ꝙ non. sz ex ista radice deducunt̄ multa alia que oportet ponere cōiter ut patunt. ¶ Quantū ad 2ᵐ principale. oportet uidere de quesito. s. utrū eē et eēntia differāt. ¶ Et q̄tum ad hoc introducunt̄ quattuor ↄclōnes. Prima ē. ꝙ eēntia non distinguitur ab exn̄tia formalr. quia qn̄cunq̄ȝ aliqua sunt totalit̄ idem q̄tuꝫ ad diffinitionē. illa non possūt formalr distingui. sz homo in potentia ⁊ homo in actu sūt idem penit⁹ q̄tum ad diffinitionē. ⁊ tn̄ homo in actu addit ad hoiem in potētia existentiā. quod non eēt. si exn̄tia diceret aliq̄ rōnem formalem additaꝫ. ¶ ꝑ. illud quod nō ꝑtinet ad diffinitionē alicuius. nec in se est rō formalis. illud non pōt eē fundamētum istı⁹ distinctionis formalis. sz exn̄tia n̄ ꝑtinet ad diffinitionē alicuius. nec in se hēt aliquam rōnem formalem. ergo ⁊c̄. ¶ 2ª ↄclō. ꝙ eēntia creabilis ⁊ eius exn̄tia n̄ differūt realiter. q: in eēntialr ordinatis ē realiter distinctis. pōt ōs facere pri⁹ sine posteriori. ut alibi pꝫ. tn̄ non pōt ꝓducere eēntiam sine exn̄tia. q: omne ꝓductum necessario ē existens. ¶ Item bn̄ sunt aliqua realiter distincta. si alterū ab altero discedat. illō quod remanet ē reale. cum hēat ꝓpriam realitatē ab alio distinctā. sed eēntia recedente exn̄tia ꝑ adnihilationē non remanet realr. cum nihil sit reale nisi actualr exn̄s. ergo ⁊c̄. ¶ 3ª sic. ubi non est res ⁊ res. illa realr non differūt. sz eēntia ut prescindit ab existentia. non ē res ꝓprie. ergo ⁊c̄. ¶ 3ª ↄclō est. ꝙ eēntia creabilis sic distinguitur ab existētia. non sicut quidditas a quidditate. sz sicut a mō suo intrinseco. q: exn̄tia adueniens eēntie non uariat ei⁹ rōnem formalez. nec ↄstituit 3ᵃᵐ. ¶ 4ª ↄclusio ē. ꝙ ista distinctio ē ex natura rei. quia qō se hēt ꝑ indifferentiā ad aliqua duo. non pōt esse penit⁹ indistinctū ab eis. cum omne ens ad se ipm sit determinatū. sz eēntia est indifferēs ad eē ⁊ non eē. ergo ⁊c̄. ¶ Cōfirmatur. quia qn̄ q̇dditas ē adnihilata. ⁊ tūc amota ē exn̄tia ab ea. ⁊ stat eius q̇dditas cum eius opposito priuatiue. s. cum non esse. quia eēntia uere pōt esse realr ⁊ non eē. ¶ 2ª sic. illud qō cōuenit alicui ꝑ accn̄s ⁊ non ꝑ se. non pōt esse totalr idem illi. qm̄ ideꝫ sibipsi non accidit sz exn̄tia accidit omni nature create. cuꝫ nō insit ei per se. ¶ Confirmatur. q: idem non pōt eē ↄtingens sibipsi. sz ois creatura est ↄtingent̄ exn̄s. ergo non sunt oino ideꝫ. ¶ 3ª. qn̄ sunt aliqua idem omnib⁹ modis. cuicūq̄ȝ est unū incompossibile ⁊ alterū. sed actualis exn̄tia ⁊ potētia obiectiua sunt opposita. cum ex opposito distinguūtur. nec idē potest eē sil' ī actu ⁊ in potētia. Si ḡ eēn̄ᵃ ⁊ exn̄tia sunt idem. sicut exn̄tia stare non pōt cum potētia obiectiua. ita nec eēntia. ¶ Cōfirmatur. q: ōs pōt facere eēntiam non existere ꝑ adnihilationē. ⁊ tn̄ nō pōt facere q̇n homo sit aial. ¶ 4ª sic. Nam imaginamur quadruplicē quidditates. extenden⁹ nomen quidditatis. Quedaꝫ enim est quidditas que est necesse eē sicut diuitas. Quedam enim ē

que est necesse non esse sicut chimera. Quedam que est ꝯtingēs non eē. sicut eēntia rei creabilis. que sic non ē. ꝙ tamē potest eē. idē aūt ꝯitas ē necesse eē. q2 est suum eē. ergo cum creatura non sit necesse eē. relinqtur ꝙ ipsa non sit suuꝫ eē. Sicut eniꝫ oīe quod ē uel est quidditas uel modus. sic omīs distinctio. ꝛ sic erit modalis. ¶ Sꝫ ꝯ has ꝯclonēs instatur 4°. ¶ Primo. q2 ens diuiditur formaliter p actum ꝛ potētiam. exñtia aūt cadit sb actu. eēntia sb potētia. sꝫ qcquid cadit sb uno diuidentiū distinguitur formaliter ab omni cadente sb alio. ¶ 2°. q2 per uiam separatiōis probatur realis distinctio. sꝫ h̄ separaē eēntia ab exñtia p adnihilationem ꝛ manet ipsa non manēte. ¶ 3°. illud qd̄ ꝯuenit alicui p accñs. non ē ei intrinsecum. cum aūt ꝯm pdicta ipsa exñtia ꝯueniat p accñs essentie. nec erit sibi intrinseca. ꝛ sic non erit modus intrinsecus eius. ¶ 4°. q2 ita accidit existere exñtie. sicut eēntie. ꝛ tñ non differt exñtia ab existē. ergo eodem modo de eēntia.

¶ Ad primū dico. ꝙ illa diuisio non ē formalis. sꝫ moꝝum intrinsecoꝝ. sicut qñ ens diuiditur p finitū ꝛ infinitum. Aut ē diuisio moꝝ ꝛ priuationis sue. ꝛ idō non ē imaginandū ꝙ sit diuisio formalis qdditatiua. ¶ Ad 2m dico ꝙ sepatio est qñ utrūꝫ extremū existit distinctum ab alio. sꝫ hic recedente exñtia. iam alteꝝ extremū non existit. nec manet. q2 manere ē durare. durare enim psupponit existere. ¶ Ad 3m dico. ꝙ tale ē extrinsecum. h° est non qdditatiue intrinsecum ꝛ tñ est ita intrinsecū sicut inferi9 est intrinsecum suo supiori. sic hecceitas nature. ꝛ uere pōt dici intrinsecū. q2 non egreditur ad aliud genus. ¶ Ad 4m dico ꝙ existere accidit exñtie. existens eniꝫ dicit ꝯcretuꝫ ꝯstans ex eēntia ꝛ exñtia. quoꝝ ꝯtingēs est ꝯiunctio. non tñ exñtia accidit exñtie. ꝛ idō nullum 3m resultat ex ꝯiunctiōe eoꝝ. ¶ Sꝫ hic sunt difficultates. q2 eniꝫ eēntia non capit eē. eo ꝙ pcedat. exñtia aūt capit. uidētur ex h° distingui realr. ¶ Dico ꝙ hoc uerum esset si utrūqꝫ eēt reale. sꝫ ut supra dictuꝫ ē unum eorum non ē reale. ¶ 2a difficultas ē. utrum eēntia capiat eē. Dico ꝙ eēntia pprie est illud quod deducitur ad eē de non eē. Existētia autem non sic deducitur. sed est ipsummet esse ad quod ipsa eēntia deducitur sic ad illud qd̄ est. ¶ 3a difficultas ē. si ista actualis eēntia est mod9 intrinsecus. sit ꝯplexio ita necessaria sicut ista. homo ē aial. Si sic. ergo ē in potētia obiectiua. eo ꝙ nulla ppositio ē necessaria cui9 termini non sunt in potētia obiectiua. ¶ Potest dici ꝙ ē necessaria. positis terminis. ¶ Ad argumentū patet.

Utrum ad ueritatē ppōis reqratur entitas ꝯminorum. Hic sunt. 4. modi dicendi. Primus ē. ꝙ ad ueritatem ppōnis non soluꝫ reqritur entitas ꝯminoꝝ. sꝫ etiaꝫ exñtia reꝝ. unde dicūt ꝙ ista homo est aial non fuit uera añ mundi ꝯstitutionē. quia non erat homo aial. ¶ Sed ꝯ istum modū arguo quadrupliciter. ¶ Primo ꝯm Augus. de uera religione. ꝛ 5°. de trini. ubi dicit ꝙ iste ppōnes sunt p se note. ꝛ regule eterne ꝛ incōmutabiles. ¶ 2°. q2 cuiuslibet ꝯdictiōis altera ps est uera necessario. sꝫ añ mundi ꝯstitutionē non fuit uera sua ꝯdictoria. q2 tunc non fuisset ueꝝ ab eterno. ꝛ omne eternum est necessariū. ꝛ sic nunq̄ falsificari potuisset. ¶ 3°. q2 eadem rōne ds uerificasset istas ex tempe. omne totū maius ē sua parte. ꝛ oīe quod fit ex tempe est ꝯtingēs. q2 pōt aliter se hēre. ꝛ sic posset eē falsa. ¶ Quarto. q2 tunc ueritas dmonstrata eēt nobis incerta. ut si sit demōstratū. ꝙ angelus est sba spūalis ꝛ simplex. q2 ds̄ nobis ignorātibus pōt dstruere omēs angelos. ꝛ sic illa ueritas nō remanet. sꝫ sit dmonstrata. ¶ Ideo dico. ꝙ ista eternalr est uera sicut oīs necessaria alia. ¶ Et ꝯfirmatur. q2 isti ꝯcedunt ꝙ añ mundi ꝯstitutionē homo fuit pducibilis. sꝫ prius fuit homo animal ꝙ producibilis. cū animalitas insit sibi in p° modō dicendi p se. ꝛ pducibilitas in 2°. ideo eni est pducibilis. q2 hēt talem quidditatē sicut homo. idō est risibilis. q2 hēt talem diffinitionē. ¶ Scōs mod9 dicendi ē. ꝙ ad ueritatem ppōnis requiritur entitas realis ꝯminoꝝ. non tamē exñtia. q2 ad hoc ꝙ uerificent ppōnes quidditatiue ab eterno oportet ponere totam pdicamtoꝝ realitatē ꝛ coordinationē eternaꝫ.

¶ Sed iste modus non uidetur ꝓbabil'.q2
plura realia a ĩ mun sa creationez catholici
non ponũt omnĩ nĩs, nec plura eterna.n' etiã
est necessariũ ponere.q2 sic homo nõ existe
bat aĩal pri⁹ ꝙ crearetur aĩal. ita nec realit'
fuit aĩal. ¶ Terti⁹ mod⁹ dicendi ẽ.ꝙ ad ue
ritatem ꝓpõnis nullum ẽe reqritur ẽmino
rũ. sed tñ sufficit ꝙ si termĩ essent ꝙ mna
sceretur necessario mutua hitudo,q2 añ cre
ationẽ mundi termĩ ꝓpõnuz que formanť
de creabilib⁹ fuit penit⁹ nihil. ⁊ tamẽ dici/
mus eas ẽẽ ueras. ¶ Sz ɔ̃ hunc moduz ar/
guo quadrupl'r ¶ Primo.q2 ueritas reꝝ
incõmutabiliuz ẽẽt tñ ɔditionata. cuz ɔsiet
in hitudine terminoꝝ.qui non ponunt nisi
ɔditionatã. ¶ 2°.q2 ois hitudo inter aliq^a
extrema.ꝓsupponit illa sicut relatio ẽminuz
⁊ fundamentũ presupponit necessario. Cũ
ergo ab eťno homo ẽ aĩmal.⁊ illud ẽẽ dicat
hitudinẽ ⁊ copulam,oportet in aliquo esse
ꝓsupponere hoiem ⁊ aĩal ¶ 3° sic.nam ueri
tas ɔ̃ ɔtingẽti ẽẽt ita certa sicut de necessa/
rio,nam posita exñtia homis ⁊ hũanitate.
homo necessario existit.⁊ tñ ista ẽ ɔtingens
Seqtur etiã ꝙ ista fuit uera ab eťno homo
existit,sicut homo ẽ animal.uel quecũz alia
necessaria. ¶ 4°.q2 ueritas ɔditionata nõ
manet nisi manẽte ɔditione.sz ista ɔditio.s.
positio ẽminoꝝ ꝓpõnis in ẽẽ ꝑ eos ab eťno
non manet.ergo non manet ipsa ueritas.⁊
sic ista non fuit uera ab eterno.homo ẽ ani
mal ¶ Quart⁹ mod⁹ dicendi ẽ.ꝙ ad ueri/
tatem ꝓpõnis sufficit entitas ẽminoꝝ i ali
quo intellectu ꝯptum ad istas regulas,quia
mox ut termi ɔcipiũtur. formať ipsa ueri/
tas uel ipsa ɔplexio. ¶ Sz ɔtra h⁹ arguo
quadrupl'r ¶ Primo ɔ̃ intellectu nostro.si
cognitio itellectus nostri uerificaret aliquã
regulam talem.tunc ueritas illa eẽt ita con
tingens uel ɔtingẽtior ꝙ sua causa.que est
simpliciť ɔtingens. Et eodẽ mõ arguitur ɔ̃
intellectu angelico. ¶ 2° sic.aptitudinalis
cognitio si ponať.precedit actum rõis.cum
ergo hec ueritas fuerit añ cognoscibil' ꝙ co
gnita.oportebit recurrere ad aliud ẽẽ ꝙ ad
ẽẽ racõis.q2 illud solũz hz cognitionẽ actu
alem. ¶ 3° sic ɔ̃ diuio intellectu.q2 homo ẽ
aĩal formalit'.sz diuinus ɔceptus itellect⁹ di

uini est animal for mal'r. sz tñ supeminen
ter. ⁊ ideo seqtur euidenť ꝙ ueritas forma
lis istius ꝓpõnis sicut eius entitas oportet
ꝙ ad aliud ẽẽ referatur. ¶ 4° sic. nulla ue/
ritas ꝑ se dependet ab aliqua ueritate ɔtin
genti siue per accñs. Hec ẽ de se nota. quia
prius non dependet a posteriori.sed ista hõ
est aĩal.est ueritas ꝑ se nõ. ista homo ẽ intel
lect⁹ siue a dõ siue ab alio est ɔtingẽs.ergo
ẽc. ¶ Ideo uidetur multis esse dicendũ ꝙ
ueritas talium ꝓpõnũz necessariaꝝ reqrit
entitatem ẽminoꝝ.ut entitas ab omi existẽ
tia abstrahit.⁊ ut entitas cuiuslibet siue ꝓ/
pria quidditas a dõ formal'r est distincta.
Hoc aũt est ꝑ quidditatiuas rões. et isto
mõ tales quidditates sunt uera entia.eo ꝙ
q̃cquid supponitur ratiõi superioris ⁊ inferi
oris.ꝑdicamta autem supponi tur rõni cu/
iuslibet sbiecti ⁊ ꝑdicati talium ꝓpõnum.ꝙ
⁊ ens quod ẽ supius ad ꝑdicamta. ¶ Sed
hic sunt aliqua dubia. ¶ Primũ.si est eadẽ
regula ɔ̃ ɔtingẽtibus ⁊ necessariis ¶ Dico
ꝙ non.q2 ad ueritatem ꝓpõnum ɔtingen/
tiuz requireť non solum entitas.sed exñna
terminoꝝ.pro eo ꝙ ꝑtum inest ꝑ accñs suo
sbiecto.⁊ in ẽẽ quidditatiuo nõ insunt nisi
illa que insunt ꝑ se.eo ꝙ talia nullaz habẽt
cãm.sz ẽẽ per accñs inest a cã extrinseca.sed
in necessariis ut ꝑ se notum ẽ.non reqritur
exñna actualis ¶ 2^m dubiuz.si ẽ eadez re
gula ɔ̃ affirmatiuis ⁊ negatiuis ¶ Dico ꝙ
non in necessariis.q2 ista ẽ necessaria homo
non ẽ chimera.⁊ tñ alter ẽminoꝝ non cadit
sb ente.cum sit ens ꝓhibitum.nisi sic hõ mor
tuus sb hoie. Etiam in ɔtingẽtibus ut uide
tur.q2 hominẽ esse albuz requirit ẽminoꝝ
exñnam.⁊ tamẽ non eius negatiua.q2 ista
homo non ẽ niger.non reqrit exñ tiam utri
usqz termi.q2 nec homis forte nec nigredi/
nis ¶ 3^m dubiuz.si eadem regula ẽ de pos/
sibilib⁹ ⁊ impossibilibus ¶ Dico ꝙ non.q2
oia possibilia cadunt sub ente.⁊ non termi
impossibiles.Unde qñ diciť.chimera est chi
mera.si ista sit uera. nullam tñ entitatem
hñt termi. ¶ 4^m dubium.si eadẽ regula est
in formalib⁹ ⁊ modalib⁹ ¶ Dico ꝙ non.qa
ista ponitur uera.actualitas ⁊ exñna sunt
modi intrinseci. sicut ista homo est animal,

& tamen existentia uel actualitas non ponitur in potentia obiectiua nec in esse quidditatiuo ut sepius fuit declaratum. Et ideo illa que est modalis non uidetur nisi quod uera ante productionem in se sed in potentia obiectiua. Alie autem formales ponuntur simpliciter uere in potentia obiectiua. ¶ Sed remanet difficultas. ex hoc quod homo est animal rationale ante creationem. utrum sit necessarium ponere esse essentie ante creationem.

¶ Dici potest quod sic formaliter. sed non realiter. quia si homo non est animal. ergo secundum illud esse quo est animal est per locum a parte in modo. cum animal non diminuat de ratione determinati. ¶ Praeterea omnes concedunt hominem esse animal ab eterno. aut ergo secundum esse essentie. aut secundum esse existentie. ¶ Dicunt quod secundum esse essentie. quia complexio est essentialis. si autem sic dicatur. tunc habetur intentum. cum omne quod inest per se essentie presupponat illud. sicut effectus formalis suam causam. & qui presupponit ponit tale esse. ergo secundum tale esse. ¶ Praeterea si homo non est homo non est animal per locum a toto in modo. quia licet non inferatur a tertio adiacente ad secundum in esse existentie. tamen bene in illo esse secundum quod fit copula. quia si predicatum inest & copula predicati inest. ¶ Praeterea esse essentie non est aliud a ratione diffinitiua & a quidditate. & isti concedunt rationem diffinitiuam ab eterno. cum concedant ueritatem, & per consequens entitates illius propositionis cuius diffinitio est pars essentialis. Qui autem ponit totum non potest negare partem positiuam. ¶ Ad argumentum patet.

¶ Distinctio 43a.

Q[VARTA] DECIMA distinctionem quadragesimamtertiam Ad euidentiam illorum que dicuntur de potentia diuina, postquam uisum est de esse creaturarum in potentia obiectiua. Queritur. x. questiones per ordinem. Prima est. Utrum deus possit aliquid impossibile facere. quod sic. quia intellectus noster potest intelligere multa impossibilia. ergo deus potest facere ea. Antecedens probatur. consequentiam probo per Hylarium. x. de trinitate. qui dicit. quod deus plura potest facere quam intellectus noster intelligere. ¶ Contra. omne impossibile implicat contradictionem. ¶ Hic sunt duo facienda. Primum. a quo accipitur omnipotentia dei. ¶ Secundum est de quesito. ¶ Quantum ad primum premittuntur. 4. preambula ¶ Primum est. quod theologi loquentes de omnipotentia dei. non accipiunt omnipotentiam sicut philosophi concesserunt deum omnipotentem. quia solus est causa omnium. mediantibus tamen causis secundis. ¶ Secundum preambulum est. quod non accipiunt omnipotentiam pro causalitate immediata quam deus habet respectu effectuum omnium. sed in ratione cause uniuersalis. ¶ Tertium preambulum est. quod accipiunt causalitatem qua deus potest supplere uicem cuiuscumque cause secunde. ¶ Quartum est. quod accipiunt omnipotentiam prout potest causare omnes effectus cui non inest repugnantia ex ratione formali suorum terminorum simpliciter sumpta.

¶ Istis premissis ponuntur due uie circa omnipotentiam. ¶ Una est. quod omnipotentia totaliter sumitur ex parte dei quod quantum est ex se. ipse potest omnia facere. tam illa que possunt fieri quam illa que non possunt fieri. tamen aliqua non possunt fieri. tota repugnantia est ex parte creature. quia deus habet infinitam uirtutem causandi. & infinitum effectus posset causare. si creatura esset capax. ¶ Alia uia sumitur ex parte creature. quod ideo potest esse talis effectus. quia in se est factibilis. & non est ens in se prohibitum. sed quia istud declarabitur in sequenti questione. ideirco dimitto. ¶ Dico tamen quod ad rationem formalem omnipotentie duo concurrunt formaliter distincta. scilicet potentia effectiua dei. & obiectiua potentia effectus. nec aliter intelligi potest. ¶ Quantum ad quesitum. scilicet utrum deus possit facere aliquod impossibile. ¶ Hic intelligendum. quod quattuor genera impossibilium inueniuntur. Quoddam quod est simpliciter impossibile & nullius agentis potestate subicitur. sicut chimera. ¶ Secundum est impossibile secundum quid. quod solum non subiacet potentie limitate uirtutis. sed bene subiacet potentie infinite uirtutis. sicut quod uirgo pariat est impossibile per naturam. tamen deo est possibile. ¶ Tertium impossibile est per accidens. Illud enim de se non potest esse impossibile. ut potentia motus hesternus solis ex se. ex natura sua possibilis est. etiam respectu nature limitate. sed tamen ut coniungitur cum preteritione impossibilis est. & hoc per accidens. quia coniungitur ei per accidens.

¶ Quartum impossibile est. quod solum est impossibile quando termini de se sunt impossibiles. sed tamen inuicem sibi repugnant. ut quod idem sit album & nigrum

ſimul. ẜm aũt iſta quattuoꝛ gñā impoſſibi
lium ponũtur .4. ꝯclõnes. ¶ Pꝛima ē. ꝙ de⁹
non põt facere impoſſibile pꝛiomõ. qꝛ oĩe
tale eſt ens ꝓhibitum ſimpl'r. ſꝫ nullum
aũt tale ut ſic cadit aliqua poſſibilitas.
¶ 2ª ꝯcl'o ē. ꝙ ď's põt facere impoſſibile illud
quod eſt 2ᵒ mõ. ꝛ o nne tale licet ſit huic agē
ti impoſſibile. eſt tñ poſſibile ſimpl'r. ¶ 3ª
ꝯcluſio ē. ꝙ ď's non põt facere impoſſibile ꝑ
accñs. ut ſcilꝫ motus ꝑteritus non ſit ꝑteri
tus. qꝛ hoc ſolo pꝛiuatur ď's ẜ Aguſ. ¶ Pa
tet etiam rõne. qꝛ quod non ē. non põt adni
chilari uel deſtrui. ſꝫ motus ꝑteritus non ē.
nec in ſe nec in ſuis ꝑtibus. ergo non põt ď
ſtrui. ¶ 4ª ꝯcl'o eſt. ꝙ ď's non põt facere im
poſſibile 4ᵒ modo. ſ. incõpoſſibile. qꝛ nihil
poteſt fieri a ďo quod in ſe non ē factibile.
Sꝫ lꝫ ꝑtes iſtius ſunt factibiles. ſimul aũt
non. qꝛ ſunt repugnãtes. ergo ď's hoc face/
re non poteſt. ¶ Sꝫ ꝯtra iſtas ꝯcl'ones iſta
tur 4ᵒ. ¶ Pꝛimo ꝯ pꝛimã ſic. Quare nõ poſ
ſet ď's copulare membꝛa diuerſoꝝ aĩaliuꝫ.
ꝛ aĩam infundere. ꝛ ſic facere chimerã. non
uidetur rõ quare non. Jllud aũt eſt chime/
ra. ergo ꝛc. ¶ Cõtra ſcđam ſic. ꝙ creatura
trãſferat corpus ď loco ad locum ĩ inſtãti eſt
impoſſibile. ꝛ tñ deus uirtutẽ trãſferendi
creature ꝯmunicare non põt. cum talis uir/
tᵒ ſit infinita. que eſt incõpoſſibilis creature.
¶ 3ᵒ ꝯtra tertiã ſic. quod ē impoſſibile ꝑ ac
cidens. eſt ꝑ ſe poſſibile. ſꝫ omne ꝑ ſe poſſi/
bile ď's poteſt facere. ergo ĩpoſſibil' ꝑ acci/
dens ď's poteſt facere. ¶ 4ᵒ ꝯtra quartã ſic
Cõtraria iſto nõ ſunt incõpoſſibilia ẜm ꝓ
pꝛias rõnes ſuas foꝛmales. ſꝫ ꝯtra ꝑ natu/
raꝫ ſunt ſimul in aliquo gradu. ergo ďo ē
poſſibile. ¶ Ad pꝛimũ dico. ꝙ mõſtra non
ſunt entia ꝓhita. ꝛ ideo ď's poteſt ea facere.
chimera ē ens pꝛohibitum. ĩđo illud non põt
facere. Nam lꝫ ď's quodcũꝫ ens ꝑ ſe poſſet
pꝛoducere. tñ non quodlibet in quolibet. ſi
cut albedinẽ non pot ꝓducere in aĩa. nec a/
nimã in lapide. ſed tñ in coꝛpoꝛe oꝛganico.
Chimera aũt ut ens ꝓhitum ponitur ꝯſta
re ex ꝑtibus multaꝝ ſpẽrum que non pñt
ſimul ꝯcoꝛdari ad recipiendũ unam aĩam.
¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ impoſſibile ē ꝙ talis trãſ
latio fiat a creatura. tñ ipſa in ĩfinitudine ad

potentiã diuinã eſt ſimpl'r poſſibilis. non
tñ ad uirtutem ꝯmunicatã creature. qꝛ illa
eſt uirtus limitata. ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ impoſ
ſibile ꝑ accñs neceſſario reducitur ad ꝑ ſe.
Jdeo dico. ꝙ motus ꝑterit⁹ ſᷣ rõne ꝑterita
non eſt impoſſibilis ꝑ accidens. ſed per ſe.
ſꝫ tñ rationi ſue foꝛmali accidit ꝑteritio il/
la cui per ſe repugnat. ¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ ali
ter opoꝛtet dicere in ꝯdictoꝛiis ꝛ in pꝛiuati
uis. que ex ſuis rõnibus foꝛmalibus repu
gnant. Aliter in ꝯtrariſ. que lꝫ ſint ꝯtraria ex
ſuis rõnibus foꝛmalib⁹. non tñ repugnã/
tia ē ex illis. ſed ex mõtis intrinſecis. ſꝫ hic oc/
currunt alique difficultates. ¶ Pꝛima. quõ
poſſum⁹ cognoſcere impoſſibile ſimpl'r. ꝛ ĩ
poſſibile ẜm quid. ꝛ quõ diſtinguũtur. Di
citur ꝙ ĩpoſſibile ſim' ē illud qđ ꝯdictionẽ
includit. ẜm quid aũt non ĩcludit. ¶ Sed
iſtud non ualet. Pꝛimo. qꝛ eque difficile eſt
ſicut pꝛimũ. ſ. ꝙ ē illud quod ꝯdictionẽ in/
cludit. ꝛ ꝙ non ĩcludit. ¶ 2ᵒ. impoſſibile ẜ
quid uidetur ꝯdictionẽ includere. ꝗ fiat ab
illo cui dicit' impoſſibile eque bñ ſicut ĩpoſ
ſibile ſimplicit'. ¶ Dico ergo. ꝙ circa regu/
las eťnas que ſimpl'r ſunt incõmutabiles.
ſicut docet auguſ. ď uera religiõe. nulla ca/
dit diſpenſatio cuiuſcũꝫ potẽtie. quales re
gule ſunt oĩa pꝛĩcipia per ſe nota. ꝛ illud ē
ſimplicit' impoſſibile quod ē ꝯtra per ſe no
tum. aut euidẽter ex per ſe noto deductum.
oĩa aũt illa ſunt ꝯcedenda deo eẽ impoſſibi
lia. ¶ Sic ergo ad cognoſcendũ iſta impoſſi
bilia. opoꝛtet ad pꝛincipia per ſe nota. uel
ꝯcl'ones ex eis deductas reſpicere. ¶ 2ª dif
ficul. ſi illđ qđ eſt oppoſitũ cadenti ſᷣ regu
lis eťnis. uel quod ē ꝯtra ďmonſtrabile per
illas regulas ſit ĩpoſſibile ſimpl'r. Dico ꝙ
ſic. quia regule eťne ſimplicit'. ꝛ ďmonſtra/
bilia per ipſa ſunt ſimpl'r neceſſaria. ergo
coꝝ oppoſita ſunt ſimpl'r incõpoſſibilia.
¶ 3ª diffi. ſi ſunt aliqua incõpoſſibilia ẜ quid
ꝛ ſimpl'r. ſic ſunt aliqua ĩpoſſibilia ẜm qd
ꝛ ſimpl'r. Dico ꝙ ſic. qꝛ illa ſunt ẜ qd incõ
poſſibilia que per naturaꝫ fieri non poſſũt
ſicut uirginitas ꝛ part⁹. que tñ non ſũt incõ/
poſſibilia ſimpl'r. ¶ 4ª diffi. unde oꝛit' pꝛi
ma radix impoſſibilitatis. ꝛ quid eſt illud
ad qđ omnia alia talia reducũtur. ¶ Dico ꝙ

radix impossibilitatis ē incōpossibilitas i
3 ꝉeo enim creaturā infinitaʒ ds facere nō
pōt. qꝛ creatura ꝛ infinitas sunt incōpossi/
bilia. ¶ Sed ulterius que est racō impossi
bilitatis ꝛ radix. ¶ Dico ꝙ nihil ē nisi rōes
formales incompossibiliū. qꝛ eni tales sūt.
iō incompossibiles sunt. ꝛ qꝛ icompossibi/
les sunt. ideo aliqd ex eis fieri ē impossibi
le. ¶ Sed adhuc remanēt aliqua dubia.
Primū est d isto impossibili p accñs. quare
ds non pōt facere illud. sicut pōt facere im
possibile ſm quid. cum magis uideatur ac
cedere ad rōnem possibilis. ¶ Dicit Doctor
nr̄. ꝙ sicut ē possibilis mutatio d non sbie
cto in sbm. d sbiecto in non sbiectū. de sbie/
cto in sbm. ita ds potest facere de non ente
ens. d ente non ens. ꝛ d ente ens. sʒ sicut im
possibilis ē mutatio de non sbiecto in non
sbm. ita impossibile ē ꝙ ds faciat d non en
te non ens. omne aūt pteritū ē non ens. fa
cere ergo illud qd est pteritum non eē pteri
tū. est facere illud quod ē non ens esse non
ens. quod ē impossibile. ¶ Sʒ ꝯinstatur.
ita est ens futuꝝ. ut futuꝝ. non ens sicut p
teritum. si ergo non pōt preteritū facere nō
pteritum qꝛ pteritum ē non ens. eodem° nō
potest facere futuꝝ non eē futuꝝ. qꝛ futu
rum ē non ens. Dico ad hoc. ꝙ oʒ necessa/
rio dicere. ꝙ uolūtas diuia se habeat alr ad
futuꝝ ꝙ̄ ad pteritum. Licet eniʒ ita paruʒ
possit admibilare futuꝝ sicut pteritum. tñ
aliter pōt facere futuꝝ non eē futuꝝ ꝙ̄ pte
ritum non eē preteritū. ¶ Hoc aūt sic de/
clarari potest. Nam uolūtas diuia dupliciē
ad obiecta ꝯpatur. qꝛ ad aliqua ꝯpatur cō/
placenter tm̄. ꝛ h° ad quidditates reꝝ. ꝛ ex
ista ꝯplacentia non seqtur reʒ eē uel non eē.
Necessario eniʒ uolūtas diuia fertur in eē
illud in quod fertur. ꝛ sic omnia eēnt d ne/
cessitate. Ad aliqua aūt ꝯpatur ut uolens
efficaciē. ꝛ hoc facit p determinationē uolun
tatis sue ad ponendū rem in eē. ꝛ qꝛ ista de
terminatio ē ꝯtingens. ꝛ nunc ꝛ ab eterno. hic
est ꝙ semp istam determinationē ds pōt mu/
tare. ¶ Ad propositū dico. ꝙ ds p uolunta
tem suam respicit pterita ꝯplacentē. ꝛ nō ef/
ficaciter. ꝛ sic necessario ꝛ non ꝯtingēter. et
nō sicut p illam uolitionē ut est uolitio ꝯpla

centie circa obiecta. nihil pōt immutare. sic
nec circa pterita ut pterita sunt. ds nihil po
test mutare. Sʒ ad futura uolūtas diuina
ꝯpatur p modum uolitionis efficacis. ꝛ iō
pro tanto dicitur h° futuꝝ. qꝛ uolūtas di/
uina sic determinatur. Si aūt mutetur determi/
natio. ita ꝙ uolūtas diuia determiet h° nō fa
cere. tunc illud qd erat futuꝝ. nō ē ampli°
futuꝝ. ¶ Ex hoc apparet quō aliter potest
ds facere d futuro non futuꝝ ꝙ̄ d pterito
non preteritū. qꝛ ꝯtingēter hʒ ꝙ sit futuꝝ.
scilʒ ex determinatione. non aūt sic de preteri/
to. ¶ Aliud dubiū est. qꝛ non uidetur ꝙ i/
possibilia sint simplr incōpossibilia. qꝛ cuʒ
deus possit facere qcquid non includit ꝯdi
ctionem. ꝯtraria aūt priuatiua non uidenē
includere ꝯtradictione. ergo ista non erunt
incōpossibilia. ¶ Dico ꝙ multa uidenē in/
incōpossibilia pter ea que includunt ꝯtra
dictionē. Primo relatiue opposita. sic ꝙ iō
gignat se. 2° ꝯtrarie opposita. sicut ꝙ ideʒ
sit sum me albū ꝛ sum me nigꝝ. ¶ 3° priuati
ue opposita. sicut ꝙ idem sit cec° ꝛ uidens.
¶ Alia aūt est maxia. ꝛ est in ꝯtradictoriis. s.
ꝙ idem sit album ꝛ non album. Ista auteʒ
ultima nō includitur in aliis. qꝛ maxia est.
ꝛ maximū non includitur in minori. ¶ Di/
co ergo. ꝙ talis incōpossibilitas non ē in cō
trariis uel relatiuis. uel forte nec priuatiue
oppositis ex inclusiōe ꝯdictorioꝝ. sʒ ex rō/
nibus coꝝ formalib°. uel aliunde sic alias
dictuʒ fuit ꝛ inferi° dicetur. Exᵐ. hūanitas
ꝛ asineitas non dicūt formalr ꝯtradictōeʒ.
ꝛ tñ incōpossibilia sūt in eodem supposito.
Radix ergo incōpossibilitatis nō est pcise
ꝯtradictio. ¶ Ad argumentum patet.

SECUNDO Quero Utrum
incōpossibilitas rei fiende su/
matur ex parte dei. ꝙ non. qa
est omnipotēs. ¶ Contra. ab
eodem ē possibilitas rei ꝛ eius oppositum.
¶ Hic sunt quattuor mōi dicendi. Aliqui
eniʒ dicūt. ꝙ totum puenit ex pte creature
fiende. qꝛ deus ꝙ̄tum est ex se posset. sʒ cre
atura non ē capax. sicut ds potest facere ꝙ̄/
tum est ex se creaturā infinitaʒ. sʒ tamen qꝛ

creatura non est capax infinitatis, ideo hoc
est impossibile. Ratio aūt generalis ē quia
omnis ōfectus prouenit ex pte creature et
non ex pte dei. ¶ Alii dicūt oppositū. qz añ
creationē nihil est nisi ds. et ideo añ creatio
nem nō est nisi ōnoiatio extrinseca. et sō oz
ad hoc deuenire. ꝙ ideo chimera non ē pdu
cibilis. qz ds non hꝫ uirtutē pducendi. Alie
aūt creature iō sunt pducibiles qz deus hꝫ
uirtutem pducendi. Tota aūt ratio ē. quia
añ creationē nihil est qd dicatur pducibile
uel non. ¶ Alii dicunt. ꝙ hꝰ prouenit ex utro
qz. sicut enim possibilitas rei fiende prouenit
qz ds hꝫ uim pductiuā eius. et ipsa hꝫ pdu
cibilitatē. Ita impossibilitas prouenit ex eo
ꝙ ds non pōt facere. et ipsa non pōt fieri.
¶ Alii dicūt. ꝙ hic non est cā querenda. qa
necessariū est ꝙ aliqd sit producibile. et ali/
quid sit pductiuū. necesse ē etiam. ꝙ ipos/
sibilia sint improducibilia ¶ Sed nullum
istorꝝ modorꝝ dicendi itelligo. Ideo ɔ eos ar/
guo. Primo ɔ primū arguo quadrupl'r.
¶ Primo sic. Impossibile est ꝙ aliquid moti
uum sit motiuū nisi respectu alicuiꝰ mobi
lis. ergo a simili impossibile ē ꝙ aliqd pro
ductiuū sit pductiuū nisi respectu alicꝰ p/
ducibilis. alias eēt productiuū improduci/
le. sed p te ds habet uim pductiuā infinita
tis. ergo infinitū est producibile. ¶ 2ᵒ sic.
Nihil debet poni frustra. maxie in deo. sed
si in deo eēt uis pductiua. et nihil eēt pduci
bile. tunc eēt illa uis frustra in deo. qz fru
stra ē illa potentia que non reducit ad actū
¶ Cōfirmatur. qz producēs non pōt eē p
ducens nisi respectu alicuiꝰ producti. ergo
pductiuū non potest eē pductiuū nisi re/
spectu alicuiꝰ pducibilis. Añs patꝫ. ɔña est
manifesta. qz sicut se hꝫ pducens ad produ
ctum ita pductiuū ad producibile. ¶ 3ᵒ.
Omnis potētia sufficiens et pfecta que nō
pōt exire in actum ē impedita. sꝫ nulla po/
tentia in deo est impedita. ergo pōt exire in
actum. hoc aūt est impossibile. nisi aliqd di
catur producibile. ¶ 4ᵒ. sic. sicut intelligibi/
le est obiectū adequatum itellectus. ita p/
ducibile ē adequatum obiectū potētie pdu
ctiue. sed ad hoc ꝙ ds itelligat. necessario re
quiritur intelligibile. uel etiam ad hꝰ ꝙ itel

lectus possit intelligere. ergo oportet eē ali
quid pducibile. si aliqd debeat pduci. uel si
aliquid est productiuū. Ideo uidetur mihi
ꝙ implicatur ɔdictio. s. ꝙ aliqd sit productī
uuꝫ nisi aliquid sit pducibile. Illud autem
est ens in potētia obiectiua. ¶ 2ᵒ arguitur
ɔtra 2ᵐ sic. Possibile et impossibile ɔdicunt
Aut ergo creatura ē ex natura sua pducibi
lis. et tunc ex pte dei poterit produci. Aut nō
est pducibilis. et tunc seqtur ꝙ ex pte dei nō
poterit pduci. ¶ 3ᵒ ɔtra tertiū modū. quia
non uidetur dicere nisi idem p idē. Cum eni
queritur. quare pōt hoc fieri. et illud nō. Re
spondet. qz ds pōt hoc facere. et illud pōt fi
eri. Et ex alia pte. qz deus non pōt hoc face
re. et hoc non pōt fieri. ¶ 4ᵒ ɔtra 4ᵐ modū.
qz lꝫ ɔclo necessario sit uera. tn̄ querimus
cām inferentē. Eodemꝰ hic. non enim queri/
mus cā in effectiuā quare hoc sit pducibile.
sed querimus cām que reddatiua sit ratōis
istius ueritatis. ¶ Dico ergo. ꝙ res ex sua
rone formali hꝫ ꝙ sit producibilis. quia p
ducibilitas ē per se passio eius. s. rei produ
cibilis. et ideo ex quidditate hominis qui co/
gnosceret eam possꝫ ōmonstrari ꝙ eēt crea
bilis. Eodemꝰ ō pducibilitate. sic ex qddi/
tate hominis posset demōstrari ꝙ est risibil'.
Quantumcūꝫ enim creatio siue pductio si
ue actus ridendi homī accidāt. tn̄ aptitudi
nes naturales ad ista ō eo possūt ōmonstra
ri. Qñ ergo queritur cā passionis. non de/
bet alia cā assignari nisi diffinitio rei for/
malis. Et ideo quare ōe est productiuꝰ. co/
gnoscens dei quidditatē. posset ōmonstra/
re. Simil'r quare res est pducibilis. ex qd
ditate ipsiꝰ rei. Eodemꝰ ō impossibilitate.
Supposito enim ꝙ hēant talia impossibilia
qdditates. sicut supponimꝰ ꝙ hēant ratiōes
formales. Tūc dico. ꝙ ex rone formali chi/
mere pōt ostendi ꝙ non est pducibilis. In i
cōpossibilibꝰ aūt pꝫ magis euidēter. ex rōe
enim formali nigredinis pōt ōmonstrari ꝙ
ipsa ē albedini incōpossibilis. posito ꝙ ita
sit. Si aūt non. tunc accipitur i aliud. ¶ Sꝫ
ɔtra ista arguo. Primo. qz passio ɔueniens
multis. oportet ꝙ hēat aliqua rationē ɔmu
nē. sꝫ producibilitas ɔuenit oībus creatu/
ris. ergo p aliquam ronem ɔmunē. nō ergo

ꝛ uno ꝓpria cuiuslibet creati erit ratio istius
passionis. ¶ 2° sic. omnis respect⁹ dependet
a termio ꝛ a fundamento. s; productibilitas
dicit respectū. ꝛ minus aūt istius ē ꝓductibi/
litas. g̃ dependet a ꝓductibilitate. ꝛ p ꝯñs ꝓ
ductiuitas ē prima cā ꝓductibilitatis creatu
re. ¶ 3°. q2 d̄s in genere cause exēplaris cōt
tes in potētia obiectiua. s; ipsa potētia obie
ctiua non ē nisi ipsa productibilitas. ergo i°
ꝓductibilitas a d̄o cātur. ¶ Ad primum
dico ꝙ illa regula est uera de passionib⁹ nō
trāscendentibus. non tñ est uera d̄ passioni
bus transcēdentib⁹. Nam simplr̄ simplici
bus ꝛ primo diuersis non ē quidditas cōis
alioquī ꝯtradctio includeretur. tñ h° nō ob
stante. alique passiones ꝯmunes eis insunt.
quia simplicitas ꝛ prio diuersitas possunt
d̄ nonstrari de eis p quidditates eaꝝ. ¶ Ita
dico in ꝓposito. ꝙ ꝓductibilitas ē passio cō/
ueniens homi ꝛ angelo ꝛ omnib⁹ creaturis
Non oportet tñ p ꝯmunē rōnem. ¶ Ad 2ᵐ
dico ꝙ relatio formalis dependet a t̄mino. s;
non fundamētaliꝛ. q2 de⁹ nec aliq̄d in deo
pōt aliquo mō d̄pendē. Deus tñ habꝫ uere
uim ꝓductiui respectu alteri⁹ a se. ꝛ sic ad
aliud est. ista relatio autem uidetur pullu/
lare a natura fundamēti. eo mō quo passio
pullulat a s̄bo. ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ ante omne
creari i creatura oꝫ pintelligere illud quod
est ad se. Uñ oportet ad aliud ꝛ rōnem rela
tiui i se ꝛ i ratioē absoluti resoluere. Illud
aūt absolutū quod itelligitur puenire oēm
cāsitatē. intelligo eē quidditatē in qua om
nis talis respect⁹ fūdatur. Ideo dico ꝙ q̄d
ditas ē ꝙ abstrahit ab oi respectu. ꝛ ut est
d̄purata ab omi eo q̄d non ē quidditas. n°
est creata. nec non creata. Tūc q̄ñ dicitur. eē
quod hꝫ a d̄o hꝫ. d'co ꝙ adhuc pintelligitur
in sua quidditate. Patet.

TERTIO Queritur Utrum
d̄s possit facere aliq̄d q̄d non
implicat ꝯdictionem. ꝙ sic. q̄a
extrema ꝯdictionis minime di
stant. ¶ Cōtra. ꝯstruendo unuꝫ. d̄struitur
reliquum. ergo nō possunt simul manere.
¶ Hic introducunt duo dicta. ¶ Primuꝫ ē
d̄s potest facere duo ꝯdictoria in eodem in
stanti. q2 mensura ꝯtradictorioꝝ non sunt
signa temporis uel durationis. s; signa natu/
re. ita ꝙ in alio ꝛ alio signo nature hūt eē.
¶ Contra istud arguitur. ¶ Primo sic. q̄ñ/
cūqꝫ sunt aliqua que ex suis rōnibus for
malib⁹ habēt incompossibilitatē. ubicūꝫ in
ueniunt. eadem incompossibilitas erit. sed
ita saluatur rō formalis cuiuslibꝫ extremi
ꝯdictionis in unico instāti sicut in toto tem
pore. ergo si sunt incōpossibilia i toto tem
pore sicut oēs asserūt. erunt incompossibi/
lia in uno instanti. Tenetur etiā si sunt cō
possibilia in uno instāti. ꝙ erunt ꝯpossibi/
lia in toto tempe. Maior pꝫ. q2 illa incom/
possibilia sunt ex suis rōnibus formalib⁹
quoꝝ unius rō est alteri⁹ destructiua. simi
liter tota racō formalis albedinis ē in quo
libet instāti. ¶ 2° sic. Impossibile ē ꝙ unū
indiuiduū sit in diuersis spēbus simul. s;
hoc posito. s. ꝙ ꝯdictoria possint eē simł. po
terit unuꝫ idiuiduum eē s̄b diuersis spēbus
ergo ꝛc. Maior ē d̄ se nota. Minor pꝫ.
q2 multo plus repugnant ꝯdictoria q̄ dis/
parata. s. ignis ꝛ non ignis q̄ ignis ꝛ aqua
Si ergo non obstante repugnātia ꝯtradic/
torioꝝ. possūt ipsa eē simul. multomagis
ignis ꝛ aqua. ¶ 3° sic. Impossibile ē ꝯtra/
dictoria simul eē uera. sed posito ꝙ in eodē
instanti sint uera. sunt sił uera. ergo impos
sibile est ꝙ sint simul in eodem instanti.
¶ Quarto ꝯfirmātur oīa ista p primū princi
piuꝫ ꝯpletum. q2 non ꝯuenit eideꝫ sił eē ꝛ
non eē. affirmari ꝛ negari. ergo ꝯtradicto°
simul eē non possunt. s; posita sił s; ponū
tur in eodem istanti. ergo impossibile est ꝙ
ponātur in eodē instāti simul uel in tempo
re. ¶ Cōtra in eodeꝫ instāti ē ḡnatio ꝛ cor/
ruptio. ergo eē ꝛ non eē. ¶ 2°. q2 aliqua sūt
que hñt eē solum p instans. ꝛ in eod̄ destru
untur. g̃ sił sūt ꝛ nō sūt. ¶ 3°. q2 sol pri⁹ na
tura ē non lucidus q̄ lucidus. ꝛ in 2° signo
nature ē lucidus. ista aūt signa sunt in eod̄
instanti temporis. ergo lucidus ꝛ non lu/
cidus que sunt ꝯtradictoria. sunt in eodem
instanti. ¶ 4°. quia pro primo signo ori/
ginis filius non ē in diuinis. pro 2° aūt est.
Primū autē signuꝫ ꝛ 2ᵐ originis sūt in eo
dem instāti eternitatis. ergo in eodeꝫ instāti

eẽnitatis filius est. ⁊ filius non est. que sũt
ꝯ̃tradictoria. ¶ Ad primũ dico ꝙ in eodẽ in/
stanti ẽ gñatio ⁊ corruptio. ⁊ p̃ ꝯñs eẽ ⁊ nõ
esse forme. nõ tñ eiusdẽ. In illo eni illo istan
ti in quo ẽ generatio forma cui⁹ est genera
tio ẽ. ⁊ in eodem ẽ corruptio non illi⁹ for/
me: cuius ẽ generatio. sꝫ alterius. ⁊ sic illius
alterius ẽ corruptio. ⁊ sic illa non ẽ. esse aũt
⁊ non eẽ respectu diuersorũ non sũt ꝯ̃tradi
ctoria. ¶ Sed quõ põt forma corrũpi que
non ẽ. Dico ꝙ due regule declarãt ꝓpositũ.
¶ Prima ẽ ꝙ in successiuis nõ est sil' fieri ⁊
factũ eẽ. nec corrumpi ⁊ corruptum eẽ. ⁊ iõ
in istis semꝑ dum res corrumpitur aliquid
eius est. ⁊ dum generatur. semꝑ aliqd ei⁹ nõ
est. ¶ 2ª regula ẽ in instãtaneis ⁊ in indiui
sibilib⁹ simĩ' est fieri ⁊ factũ eẽ. ꝯ̃strui ⁊ ꝯ̃
structum eẽ. ¶ Ad ꝓpositũ ergo dico. ꝙ i i
llo instãti in quo ẽ corruptio instãtanea. ni
hil illi⁹ forme est. q: tunc ẽ primo ꝯ̃structa
Simil'r in eodem instanti forma cuius est
generatio. simpl'r est q: facta ẽ. imaginãdũ
ergo ẽ. ꝙ qñ generatur ex igne aq̃ua. ignis
hꝫ semꝑ esse in toto tempore. sꝫ in ultimo in/
stanti isti⁹ tempis hꝫ primo non eẽ. ⁊ in illo
instanti ẽ corruptio. Simil'r aqua pro toto
tempore precedẽte hꝫ non eẽ ꝙ̃ diu ignis habꝫ
eẽ. In ultimo aũt instãti tunc aqua primo
ẽ. ⁊ generatio illi⁹. ita ꝙ non ẽ imaginandũ
ꝙ in illo ultimo instanti ignis sit ⁊ postea
non sit. sꝫ in toto tempore ẽ. ⁊ in illo instã/
ti ignis non ẽ. Simil'r forma que generatur
i i instanti in quo generatur simul⁹ hꝫ non
esse. sed tñ in toto tempore ꝑcedente. in illo
instanti primo est. ¶ Sꝫ dices. qñ forma
corrumpenda ultimo hꝫ eẽ. forma generã/
di ultimo hꝫ non eẽ. Dico ꝙ si imaginarẽ
ꝙ instans instãti succederet. tunc impossibi
le eẽt ui dere quin in instãti precedẽti instãs
generationis ⁊ corruptiõis. ille forme ulti
mo haberẽt eẽ. s. corrumpenda. ⁊ non esse. s.
regeneranda. Sed illa imaginatio falsa
est. sicut oñdam in 2°. Imaginandũ est ergo
ꝙ sicut punctus nõ succedit puncto sꝫ pũctus
linee. nec instans instãti sꝫ instãs tempori. ⁊ si
cut in tempore ut ꝑceditur ab instãti. non ẽ da
re ultimã ptem qn adhuc illa sit diuisibilis
Ita non ẽ dare quin forma generanda ha/
buit ultimo non esse. nec forma corrũpen/
da habuit ultimũ esse. q: nulla ẽ talis men
sura cui repugnãt. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ impos
sibile est ꝙ aliqua res hẽat eẽ in illo instan
ti in quo ẽ sua ꝯ̃structio. intelligẽdo ꝯ̃ instã
taneis. Qñ aũt arguitur de radio. ꝙ nõ du
rat nisi ꝑ instans. Dico. ꝙ i instanti gene/
ratur ⁊ est. non aũt corrumpitur i illo in/
stanti. ¶ Si dicas. qñ corrũpitur. Dico ꝙ
corruptio istãtis uel radii. nõ est nisi cessa
tio radii. ⁊ illa nõ hꝫ ꝓpriã mẽsuram. Sed
si ponitur ꝙ sic. tũc dico ꝙ sicut cessat in to
to tempore. ita corrũpitur in toto tempore se
quẽte illud instãs. ¶ Si autẽ queras. qñ
primo nõ est. Dico ꝙ hic r̃ndendum ẽ sicut
superius ꝯ̃ forma corrumpenda qñ ultimo ẽ
sicut ibi non est dare ultimum esse. ita hic
non est dare primum non esse. quia hoc est
in tempore. tũ repugnat assignare primũ
in ptibus suis. ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ extrẽa ꝯ̃di
ctionis hñt eẽ in rerũ natura. sꝫ illa nõ sunt
ꝯ̃tradictoria. nec iter ea ẽ ꝓprie ꝯ̃tradictio.
nisi sit eiusdẽ ⁊ ꝯ̃ eodẽ. Unde licet album ⁊ ñ
album sint in rerũ natura. que sunt extrẽa
ꝯ̃tradictionis. tñ non album in lapide ⁊ al
bum in equo non opponũtur ꝯ̃tradictorie.
q: non sũt respectu eiusdem. Eodem° dico
in ꝓposito. Sicut eni esse risibile in 2° mõ.
⁊ non eẽ in p'o mõ non sunt ꝯ̃dictoria. ita
nec solem non eẽ lucidũ prius natura. ⁊ po
sterius eẽ lucidum. ¶ Ad 4ᵐ eodem° dico. ꝙ
Esse enim finitũ in 2° signo generatiõis. et
non eẽ finitũ in primo nõ ꝯ̃tradicunt. sicut
filiũ n eẽ filium uel eẽ ab alio. ⁊ filiũ non
eẽ prẽm uel nõ esse a se. ista ut pꝫ non ꝯ̃tra/
dicunt. ¶ 2ᵐ dictũ cuiusdam Doctoris
est. ꝙ aliqua sunt que includũt repugnanci
am i primo mõ. sicut homo ⁊ nõ r'onale. asi
nus ⁊ nõ irr'onale. Et talia ꝯ̃s nõ potest fa
cere simul. q: nulla potẽtia ẽ ad ista. Alia
autem sũt que includũt ꝯ̃tradictiõem solũ
in 2° mõ. sicut homo ⁊ non risibile. Et ꝯ̃ isto
ponit ipse doctor. ꝙ ꝯ̃s põt sup talem ꝯ̃tra/
dictionẽ. ⁊ sic sup aliquam. q: sup istam se
cũdi modi. ¶ Sed ꝯ̃tra illud ẽ quod fuit a
has ꝓbatum. ꝙ scilꝫ deus passionem a subie
cto separare non põt. ¶ Sed arguo ꝑter hoc
sic. supposito eni ꝙ mobilitas sit passio ce/

li in 2° modo dicatur ḋ celo. Probo ergo ꝙ
deus ·am a celo separe non potest. Deus est
motiuus celi. ⁊ impossibile est ḋm non esse
motiuum. i.a ꝙ faciat aliquid ꝓpter qḋ se/
quatur ꝙ non sit motiuus. Tunc sic. omne
motiuū necessario alicuius mobil' est moti
uuz. ⁊ si est motiuū celi. nessario celuz ē mo
bile ab eo. Si ergo ḋs auferret mobilitatē
a celo. celum non est mobile ab eo. sed si ce
lum non ē mobile a deo. deus non est moti
uus celi. ergo auferendo mobilitatē a celo.
auferret mobilitatē a seipso. hoc ē impossi/
bile. Simil'r pot·st argui ḋ risibili. non eni
ḋs potest facere q̄n ipsemet poss; actum ri
dendi cāre in homie. ergo impossibile est ꝙ
faciat quin homo sit receptiuus actꝰ riden
di. sed eo ipso ꝙ receptiuus ē actus ridendi,
est risibilis. ergo impossibile ē ꝙ ḋs faciat
hominem eē non risibilem ¶ 2° sic. q̄n aliqͣ
cōueniunt alicui per se. cōueniunt sibi siue in
actu siue in potētia ¶ Probo istam. quia ꝑ
diffinitionē eandem se ꝑ eadem passio de
mōstrari potest. Eadem aūt diffinitio est ex
istentis in actu ⁊ in potētia. sed ḋs non po/
test facere oppositum eius qḋ cōuenit alicui ī
potentia obiectiua. q; ea que cōueniunt i po
tentia obiectiua. cōueniūt necessario. ergo de
us passionē cōuenientem quidditati in po/
tentia non poterit separe. ¶ 3° sic. cōclusio/
ne n ḋmonstratā ex necessariis impossibile
est eē cōtingentem. simil'r per se notam ipos
sibile est eē falsam. Sz utrūq; ex dictis illi
us doctoris sequitur. ergo ⁊c. Probo mio
rē. Illa ꝑpō est cōtigēs cuiꝰ opposita que nūc
est falsa. potest eē uera. Accipio ergo istam
cōclusionez. homo ē risibilis. separa risibili/
tate. ista que prius erat falsa. s. homo nō est
risibilis. nunc est uera. ergo sua opposita est
cōtingens ¶ Ad 2ᵃᵐ partē patet minor. quia
cōclusione ex'n̄te falsa. necessario aliqua ꝑ/
missarum ē falsa. Si ergo cōclusio demon/
strationis potest eē falsa. ergo necessario ma
ior uel minor que sunt ꝑ se note erit falsa.
¶ 4° arguitur sic. impossibile est cōdictionē
de primo mō fieri. sz ad illam ḋ 2° mō sequi
tur illa ḋ primo. ergo impossibile est illam
ḋ 2° mō fieri. Maior per se nota ē. Probo
minorem. q; idem iudicium est ḋ omnibꝰ de

2° mō. Accipio istam negatiuā. homo non ē
asinus. ista ē ꝑ se nota in primo mō. q; nul
la negatio ē de prio mō actus positiui. ergo
de 2° mō. Auferatur ergo ista negatio poni
tur sua affirmatio opposita. s. ista homo est
asinus. sz ista includit cōdictionem in primo
mō. ergo ad ḋstructionem ꝑdicati de 2° mō
sequitur implicatio cōdictionis in cōdictoriis
de primo mō. Ista ē impossibilis. ergo im/
plicatio cōdictionis de 2° mō. ¶ Ulterius. da
to ꝙ ḋs posset separe risibilitatem ab hoie.
non uidetur aliqua cōdictio sequi nec primi
mōi nec 2ⁱ. quia nulla cōdictio est. q̄n sola al
tera ps cōdictionis ē. sicut hic. ergo hic nulla
ē cōtradictio ¶ ꝑ sic. q̄n aliqua ex suis rōni
bus formalibꝰ hn̄t incompossibilitatez ad
quecūq; applicent. s. sunt ipossibilia. sz cōtra
dictoria ex suis rōnibus formalibꝰ sūt in
cōpossibilia. ergo nō poterūt simul eē ¶ ꝑ
non minus repugnāt cōtradictoria ḋ 2° mō
ꝙ cōtradictoria per accn̄s. sz ḋs nō pōt face
re cōtradictoria per accn̄s. utpote. ꝙ illḋ sit
album ⁊ non album. ergo nec risibile ⁊ nō
risibile ¶ Ideo uidetur mihi eē dicenḋ. ꝙ in
telligendo ueritatē inuincibilem primi prī
cipii cōplexi ꝙ accipiendo cōtradictoria ꝑ ra/
tionem formalē cōtradictorioꝝ. ipsa nō pos
sunt uerificari. nec simul eē uera. ¶ Sz cō
tra hoc arguo. Primo sic. ḋs potest facere
illud quod non ē oino impossibile. sz nihil
est oino impossibile. nisi quod includit cōdi
ctionem in primo mō. ergo omne illud po/
terit ḋs facere. ¶ 2° sic. illud qḋ est impos/
sibile in 2° mō. non est impossibile in primo
mō. sz quod non ē impossibile in primo. est
simplicit' possibile. ergo quod nō est impos
sibile in primo. pōt simpl'r non fieri. ergo
a deo pōt simplicit' fieri. huiusmōi est nō ri
sibilitas in hoie. ¶ Ad primū dico. ꝙ aliqͣ
sunt ipossibilia absolute. ⁊ talia sunt ipos
sibilia simpl'r. Aliqua sunt impossibilia so
lum in ḋminato genere. Tunc ad argumē
tum dico. ꝙ q̄cquid est ḋo impossibile. ē im
possibile accipiēdo i genere. sz tn̄ inter ipos
sibilia que sunt in genere sunt gradus ꝑm
augus. sicut ⁊ inter falsa. Licet enim sit ipos
sibile ꝙ ḋs faciat asinū angeluz. tn̄ impos/
sibilius ē ꝙ faciat eū deū. Similiter dico

ꝙ dato ꝙ destructio ꝯclusionis sit impossi
bilis. tñ destructio principii est magis impos
sibilis. Unde opposita primoꝝ principioꝝ
sunt falsissima. sꝫ etiam opposita ueraꝝ cō
clusionū necessario sunt impossibilia. ut pꝫ
¶ Ad aliud dico ꝙ non sequitur homo ñ
est risibilis i pͥmo modo. ergo non ē risibil
simplr. qꝛ potest eē risibilis in 2° mō uel per
accñs. uel quocūꝫ alio mō preterꝗ̄ in primo
modo. ¶ Eodem° in proposito non sequtur.
non ē impossibile in primo mō. ergo non ē
simpliciter impossibile. qꝛ dato ꝙ nō sit im
possibile i primo mō. cum hoc stat ꝙ sit im
possibile in 2° modo. ¶ Ad argumentum
patet.

QUARTO Quero. utrū deus
possit facere quicquid non inclu/
dit ꝯtradictionē. Uel utrū omne
quod est deo impossibile implicet
ꝯdictionem. ꝙ non. quia dispata deus non po
test facere. utpote ꝙ idem sit homo ⁊ asin°.
⁊ tñ dispata ꝯdictionem non includūt. In
ꝯtrium ē ꝯmunis regula theologoꝝ. ¶ Hic
oꝫ primo uidere. si omne ens ꝓhibitum iclu/
dit ꝯtradictionem. Hoc aūt pōt multiplicit
intelligi. Uel ꝙ includat ꝯdictionem in pri
mo mō dicendi p se. ⁊ hoc ē impossibile. qa
quꝫ non hñt diffinitionē. non hñt primum
modū. ⁊ per ꝯñs non includūt ꝯtradictionē
in primo mō. huiusmōi sunt entia ꝓhibita.
Eodem° ꝓbatur ꝙ nec includant ꝯtradictio
nē in 2° mō. qꝛ talem non hñt eo ꝙ presuppo
nit primum. Nec etiaꝫ p accñs. qꝛ omne ta/
le ꝓsuppont p se. ⁊ omne etiaꝫ p accñs ē ab
extrinseco. tale aūt repugnat ꝓhibito. ergo
oportet ad uerificandū regulaꝫ theologoꝝ.
ꝙ itelligatur ſm quid. hoc ē ꝙ ſm quid ha
beant diffinitionē. ⁊ in illa diffinitiōe ꝯdic/
toria includanꝰ. non aūt simplr. qꝛ simplr
eis repugnat diffinitio. ¶ Sꝫ lꝫ istud appa
rent dictū sit ⁊ ꝯmunē. s. ꝙ impossibile deo
implicet ꝯtradictionem eo mō quo expositū
est. tñ non apparet bñ itelligibile. ¶ Ideo
arguo ꝯ hoc quadruplr. Primo sic. suppono
enim ꝙ deus simul facere non pōt albissimū
⁊ nigerrimū. Tunc quero. aut hoc ē ꝓpter
ꝯtradictionē inclusaꝫ. Et h° non. qꝛ cū utrū
qꝫ istoꝝ sit positiuuꝫ. nullum istoꝝ aliquā
ꝯtradictionē includit. nec pōt dici ꝙ hoc sit
ꝓpter negationē unius que ꝯsequitur alte
rū. utpote qꝛ summa albedo non ē summa
nigredo. Et h° non ualꝫ. qꝛ illa dulcedo nō
est albedo. sicut albedo non est nigredo. et
tñ h° non obstante albedo ⁊ dulcedo stāt si
mul. ergo eodem° de albissimo ⁊ nigerrimo
¶ 2°. qꝛ aīa rationalis ⁊ irrōnalis sunt in
eodem incōpossibilia. si sumaꝰ irrōnale pro
negatione rōnis. si pro ꝯtractis. non mō
tur icōueniens ꝙ sint simul. sꝫ precise ꝯdi/
ctoria sunt incōpossibilia. cum ergo amota
affirmatione ⁊ negatione. 1ª sint incōpossi
bilia. uidetur ꝙ non oīa incompossibilia in
cludant ꝯtradictionē. sꝫ alia multa incōpos
sibilia sunt. ¶ 3°. qꝛ summ° gradus opposi
tionis ⁊ repugnātie non includitur i mino
ri. sꝫ ꝯtradictio ē summ° gradus. ergo non
includitur in ꝯtrarietate que est minor gra
dus. uel in quacūqꝫ oppōne minori. ¶ 4°. qꝛ
ꝯtraria in aliquo gradu stant simul. ꝯtradi
ctoria aūt repugnat. ergo ꝯtraria tantā/
incompossibilitatē non hñt quantam ꝯtradic/
toria ¶ Ideo apparet mihi. ꝙ lꝫ semꝑ illud
quod deo ē impossibile poterit ad ꝯtradic/
tionē deduci. tñ eam non icludit. ¶ Et hoc
ostendo sic. quecunqꝫ aliqua repugnantia
sunt positiua ex se. ⁊ affirmatiua. ut sic ipsa
formalit ⁊ quidditatiue negationē non in
cludant. nec p ꝯñs ꝯtradictionē. sed aliqua
sunt que ſm meraꝫ affirmatiuā rationē ha
bent repugnantiā. sicut aīa hoīs ⁊ asini.
affirmatio aūt prior est negatione. ergo in
illo priori in quo itelligitur uere repugnan
tia ⁊ uere affirmatiua non erunt ꝯtradicto
ria. ¶ Intelligitur ergo sic regula theolo/
goꝝ. s. ꝙ omne impossibile. uel includit cō/
tradictionē. uel potest deduci ad ꝯtradictio
nem. ¶ Sꝫ hec ē difficultas. quō impossibi
litas se hꝫ ad impossibile. ¶ Dico ꝙ impos/
sibilitas nunꝗ̄ includitur in pͥo mō illius
quod dicꝰ impossibile. sed in 2°. Sicut enī
possibilitas ꝯsequitur res in quib° inueni
tur in 2° mō. ita impossibilitas res in quib°
inuenitur. In eodem enīꝫ mō ⁊ signo ꝯuenit
impossibilitas impossibilibus ⁊ possibili
tas possibilibus. ¶ Ad argumentū pꝫ.

QUINTO Quero. utrum i diui
nis potentia uolitiua et executi
ua distinguitur in aliquo mo.
Quod non. in Apo. dr quod per diui/
nam uolūtatem dicūtur oīa creata. ergo
ipsa est principium creationis. ¶ Contra. re/
spectu aliquorum ē uoluntas. respectu quo/
rum nō ē potētia executiua. quia nolo mortē
peccatoris in eccl'ia dr. et tñ multi moriunt.
¶ Hic introducitur quattuor xclusiões.
¶ Prima ē. quod potētia executiua distinguit
in aīalibus ab appetitiua. ¶ Hec xclo pbat
sic. distinctorum organorum sp̄i. uidēt distincte
potentie. sed appetitus sensitiuus et potentia
motiua sm̄ phos sunt distincta organa. nā
potentia appetitiua ponitur in corde. poten
tia aūt motiua in aliis membris. Uidetur
etiam ex hoc medio quod realit distinguūtur.
forma enim sensitiua que pficit brutū. unde
tur corruptibilis. et ideo corrupto organo
corrumpitur potētia. Cōuenit autem orga
num potentie motiue sic corrumpi quod ipsa
erit totaliter impedita. stante tñ appetitu sē
sitiuo qui non impedit. ergo uidetur quod rea
liter distinguūtur. quod aūt formalr nullus
dubius ē. quia hec impeditur. illa non. ergo etc.
¶ 2a xclo est. quod potentia executiua in hoī/
bus distinguitur a uolūtate. Hec xclo ptz.
quia potētia organo alligata necessario disti/
guitur a potētia que non ē organo alliga/
ta. potentia uolitiua in homie non est orga
no alligata. quod ptz ex indispōne organi.
sepe executiua potētia impeditur. quod nō
non eēt nisi organica. ¶ Cōfirmatur. quia ē
potentia impedibilis ab agēte naturali. sz
uolūtas impedibilis non ē in aliqua citra
dm̄. potentia aūt executiua sic. ergo etc.
¶ 3a xclusio ē. quod potētia executiua in angelo
differt a potētia uolitiua. Hec xclo ptz p ar
ticulum Parisiensē. qui dānat tanquam heretiū
cum quod angelus ex sola uolūtate moueat ce
lum. Hoc autem xfirmo rōne sic. Potentie
quarum altera pōt impediri ab aliquo creato
et alia nō. ille necessario ex natura rei distiguū
tur. huiusmōi sunt potētia executiua in an
gelo et potentia uolitiua. ergo etc. Maior
patet. Minorē probo sic. nam celum est in
potentia neutra ad motum suū. nec repugnat
per se ptibus celi que mouentur ad dexterā
quod moueantur ad sinistrā. Et sic si aliqua i
telligentia fortioris uirtutis quam illa sit que
eā mouet ad dexterā. applicaret se ad celū et mo
ueret eā ad sinistrā. impediret actio pe itel/
ligētie debilioris. non tñ impediretur suum
uelle. ergo etc. ¶ 4a xclo ē. quod potēa executiua
in deo differt formalr a potētia uolitiua.
¶ Hanc aūt xclonem probo 4or. ¶ Primo sic.
Quecunque sunt alique potētie que sic se ha
bent quod uni aliquid xuenit qd alteri repugt
ille necessario distinguūtur. sz potentie uo
litiue diuine xuenit eē principiū productiuū
ad intra. potētie autem executiue repugnat.
quia ipsa nihil facit nisi ad extra. ergo etc.
¶ 2o sic. accepta eadem miore. sed potētie uolī
tiue xuenit opari sm̄ opationes immanen/
tē. potentie aūt executiue non xuenit opari
nisi per opationem extrinsecā et transeuntē
ergo etc. ¶ 3o. quecunque aliqua sunt eiusdē
rōnis. quicquid ē per se idem uni eorum. et reli/
quo. sed potentia uolitiua i deo et increatu
ra sunt eiusdem rōnis. ergo quicquid est idem
formalr uolitiue in deo et in creatura. sunt
eiusdem rōnis. ergo quicquid est id formalr
uolitiue in deo. et in nobis. sed in nobis non
sunt idem formalr. ergo etc. ¶ 4o sic. Illa
sunt necessario distincta quecunque sic se habēt
quorum unū potest cognosci. alio ignorato. sz
potētia uolitiua diuina a multis phīs fuit
cognita. quibus tñ fuit penitus incognita po
tentia executiua. quia eam negabant. ergo etc.
¶ Cōtra istas xclones instatur 4or. Primo
xtra pu n ā ratione cui innititur. Nam si di/
stinctio organorum arguat distinctionē potē
tiarum. cum sensus tactus sit diffusus p totū
corpus. et per xñs diuersa organa habeat. erūt
distincte potentie. ¶ 2o xtra monium 2e xclu
sionis sic. potētia itellectiua xiuncta utitur
organo. quia sine fantasmate nō itelligit. po/
tētia autem itellectiua separata non utitur or
gano. ergo distinguitur. ¶ 3o xtra motiuū
3e xclonis sic. potentia uolitiua quantum ad ac
tum elicitum i nobis non pōt impediri. quan/
tum aūt ad actum impatum pōt impediri.
ergo distincte potētie. ¶ 4o. quia plura non
sunt ponenda sine necessitate. sed uoluntas
diuina ē sufficiens cā omnium entium sine

aliqua alia potentia executiua. ergo &c.
¶ Confirmatur. qz august. dicit q volūtas diuina est summa cā omniū entium. ¶ Ad pri^m aliqui dicūt. q unus neru^s unigene^s est in toto corpore. qui ē organum sensus tactus. Si aūt dicatur q caro & omia alia sunt or/ganum. tūc sensui tactus non repugnat eē in organo illo. & omnia ista hūt rōnem p se unius organi. tū primū dictū uidetur pba bilius. Quicquid sit non est simile d sensu tactus. & de istis potētiis. qz nulli tactui ut sic loquar repugnat eē ubi est alius. sed potētie executiue repugnat eē in corde ubi ponitur appetitus sēsitiu^s. ¶ Et si dicis q ipsa met executiua potētia potest in aliquibus membris impediri. & in aliquib^s nō. & tñ nō ponitur distīcta i eis. ¶ Dico q potētia ex ecutiua nō potest totalr impediri. ipsa tota liter nō impedita ex primo pricipio. Sed i pposito h^s ptigit. appetitu enī sēsitiuo nul latenus impedito. ptigit potentiaz motiuā totalr impediri. & per pñs sequitur ex uir/tute primi pricipii pp^r eā eas distingui.
¶ Ad 2^m dico q itellect^s hū habet pnexionez cum organo i isto statu sm se. non tñ utit organo. Etenim ei^s operacō inde tāminaus/sima. & ipsa imaginatio sm se utitur orga/no. & est sibi immersa. ideo distinguūtur.
¶ Ad 3^m dico q illud argumentū confir/mat propositū. Impedire enī actum impatum non ē impedire uoluntatem. sed ē im/pedire potentiam executiuā. & ideo hec ab il la necessario distinguitur. ¶ Si dicas. sm pbos ultimus finis mouet intelligentiam ut amatum & dsideratū. sed intellig ntia nō fertur sup amatum nisi per uolūtatem.
¶ Dico q sicut in nobis potētia motiua mo/uet pedes ppter amatum & dsideratū. s. p/per aliquem locum uolitū a uolūtate & nō a seipsa. ita potentia motiua celuz mouet ppter amatuz & dsideratū. non a seipsa. sz a uolūtate ipsa. ¶ Ad 4^m dico q non sufficit uoluntas. ut parebit statī. Sz ad augus. dico q cāre ptinet ad potētiam executiuaz. motam a uolūtate. Ideo aūt mō ds dicitur creare entia per suā uolūtatem. Ex^m in no/bis est. qz nos dicimur deimi actuum nroz. ppter uoluntatem. non q uoluntas causet omnes actus nostros. sed qz potentia exe/quens sequitur imperiū & impulsuz uolun tatis. ¶ Sed h sunt. 4. difficul. Prima ē. que est necessitas ponendi illam potentiaz. cum uolūtas i deo sit infinite uirtutis. & tāī suo uelle uideat cā sufficiēter ponere i eē.
¶ Aliqui uolentes ad hoc rōnes adducere dicūt. q qz uolūtas pēchabet eminuz ade/quatuz ad intra in pductione spūssācti. hic est q ad ex nihil pōt amplius pducere. & io oportet aliam potentiā executiuaz ponere.
¶ Aliqui aūt psiderātes modos oppositos opandi dicunt. q impossibile ē q eadem potentia mōs oppositos opandi hēat. uolūtas aūt est necessario productiua. s. s. ergo nihil pōt ptingenter pducere. ¶ Sz iste rōnes non cogunt. qz eēntia diuina ē principiuz uerbi pductiui ad quate & naturalr. & tñ hoc nō obstante ipa est pricipiū spūssancti. nō na turaliter. sz mare libere. ¶ Cogit aūt me pdi ctio. qz fulz idem eē cognitū & non cognitū non pñt simul stare. Aliud etiam qz uolun tas in deo & in creaturis sunt eiusdez rōnis. in creaturis differt. ergo & in diuinis. ¶ 2ª difficultas ē. si tanta ē distinctio iter poten tiam executiuā & uolūtatē. sicut inter itelle/ctum & uolūtatem. ¶ Dicunt aliqui. q exe/cutiuā esse & factiuam ē passio uolūtatis. cui etiam ppetit eē opatiuaz. ita q uolūtati illa pueniunt. s. q sit opatiua. & q sit factiua sicut eius passiones & uires. Et tunc eēt di/cendū. q nō eēt tanta distinctio h sicut ibi qō patet. ¶ Aliter aūt potest dici. q sez sūt due potentie. ita q potentia diuidatur imediate p opatiuam & factiuā. Et sic sm istuz modum dicendi eēt dicendū. q hic ē maior di stinctio q ibi. qz intellectus & uoluntas ca dunt sb altero membro. s. sb opatiua. quic/qd autem cadit sb uno membro. magis cō/uenit cum alio q cū non cadente sb illo. sz sb opposito. sicut apparet in pposito. ¶ 3^a diffi. qz sola uoluntas uidetur eē principiū ptingens formalr. si ergo ponatur execu/tiua distincta a uolūtate. ipsa non erit ptin gens. & sic ds ptingēter non ageret ad ex. Dico q accipiendo potētiam executiuā pcīse ut prescinditur a uolūtate. sic dico q nul lam ptingentiaz hēt. sed quia ipsa totaliter

subest imperio uoluntatis: hinc ē q ipsa dicatur contingens. sic ꝛ potentie in nobis multe. Uñ stante in actu uolūtatis determinato respectu alicuius. oportet potentiā executiuā exequi tota contingentia principal'r ꝛ inchoatiue in uolūtate. ¶ 4ª diffi. qꝛ agens naturale ꝛ necessariū agit toto impetu. Cū ergo ẜm p̄dicta. potentia executiua ẜm quā deus agit ad extra. ex se sit principiū naturale ꝛ necessarium. d's ex toto impetu aget. ꝛ per cōns aget ẜm ultimū sue uirtutis. qd̄ est inconuenie/mens. ¶ Dico q sic dictum ē. actus potētie executiue ē sb imperio uolitiue. Eodem° dico q etiam ab actu potētie uolitiue mensuratur. Uñ si potentia uolitiua moderaret actum suū. oportet actum potētie executiue etiā moderari. Uñ breuit' regulatur potētia executiua ẜm illam. s. positiuā. Hoc pꝫ euidēter in nobis. Si enim ultimo intēse curreret potētia executiua. eodem° intense exequitur. si remisse. remisse. ¶ Ad argumentū in cōtrariū dico. q d's p uolūtatē suam omnia creat. h' est q ẜm determinationē uoluntatis sue ẜ potētiam executiuā sequentē illam determinationē oīa creātur. Et sic pꝫ ad illud.

SEXTO Quero. utrum potētia absoluta ꝛ potētia ordinata distinguātur. q non. qꝛ in diuinis non est nisi unicus actus uolēdi. ergo nec nisi una uolūtas. ¶ Contra. deus pōt multa facere d potētia absoluta. que non pōt de potentia ordinata. ¶ Hic aūt sunt duo principal'r facienda. ¶ Primū est inquirere. quid est potētia ordinata et absoluta ¶ 2°. si ista in dō simpl'r ꝛ absolute distinguātur. ¶ Quantū ad primum quattuor sunt mōi dicendi ¶ Primus est. q potētia absoluta ē potentia executiua diuina simpl'r sumpta. quantum ad oīa que potest. Potētia uero ordinata accipitur p eadem potētia in būt sunt ad regulam recte rōnis. ¶ Scd's modus dicendi ē. q iste distinguātur ex pte obiecti in creaturis. s. ut illa dicatur potētia ordiata que respicit possibilia solum moraliter. Absoluta aūt dicatur illa que respicit omnia possibilia absolute. ¶ Tertius mod' dicēdi est. q potentia absoluta est uoluntas añ determinationem. ut scilꝫ cōsideratur in illo signo i quo intelligitur p̄cedere suam determinationem. ipsa aūt met ut sequtur determinationē. dicitur potētia ordinata. ¶ Quart' modus dicēdi est. q potentia absoluta ē uoluntas diuīa absolute cōsiderata. ut prius. Ordinata aūt est ipsamet ut pfectio informata legalis iustitie exn̄tis uel debite. qꝛ solum illud pōt de potētia ordinata quod in legibus sue uolūtatis ē institutum. sicut princeps cuꝫ poterit multa d facto. sola illa d iure pōt que iustis legib' sūt instituta. ꝛ illa dꝫ potentia ab istis ordinata. Isti aūt uariātur in dicēdo. ergo est ista potentia uel illa. dicētes cōiter uariantur i mō dicendi d distinctiōe. s. quō sunt idem ꝛ quō distinguātur ¶ Sꝫ cōtra istos modos arguo. ¶ Cōtra primū sic. Nam dictū fuit q uolūtas diuīa prius actum hꝫ circa contingētia q intellectus diuin' feratur i illa. ita q est prima regula omniū contingentiū. sed in creaturis non ē sic. qꝛ intellectus nr̄ prius dictat sic faciendū esse ẜm cōformitatē ad prīn regulaꝫ anteq uolūtas uelit. In diuinis aūt non ē sic. sꝫ totuꝫ oppositum.

¶ Cōtra 2m sic. qꝛ ad potentiā dei ordinatam ptinent oīa que continētur in lege diuīa. sed multa sunt in tali lege que non sūt moralia. sicut non arabis cū bono asino. Certū enim ē. q illud non ē morale quātuꝫ ē ex pte obiecti. ꝛ tñ potētia ordinata erat respectu istius. ¶ Cōtra 3m. Nam in incarnatiōe uerbi aliud est. q d's alicui reuelet incarnationem. ꝛ q dissoluat. dꝫ potētia aūt ordinata non pōt dissoluere. ꝛ tñ pōt de nouo reuelare dꝫ potentia ordinata. Hoc tñ nō obstante. nec unuꝫ. nec aliud unq faciet.

¶ Cōtra 4m. qꝛ tunc d's non posset dispensare sup his que ptinent ad legem diuinā. sic furtum est ꝯ legem legalem. ꝛ tñ in furto dispensaunt in spoliatiōe egyptioꝝ. ¶ Ideo uidetur mihi dicendū. q potentia absoluta ē diuīa potentia executiua quātum ad oīa que sunt in ea uirtual'r contenta. Ista tñ ut cōns actum uolūtatis diuīe cōntis determinationē uolūtatis. ut sic ordinata est. ¶ Ad declarationē autē istius ponūtur quattuor sig. Primū est. in quo uoluntas determinat se

respectu omnium contingentium que faciet.

¶ 2m signum est in quo intellectus diuinus cognoscit determinationem uoluntatis intuitiue. quia scilicet ipsamet uoluntatem cognoscit intuitiue ¶ 3m est in quo intellectus post determinationem uoluntatis regulat potentiam executiuam non quia sic oportet facere. sed quia uoluntas sic ordinauit. ¶ 4m est in quo executiua sequitur dictamen intellectus. quicquid autem potentia diuina executiua potest ante illam regulam. dicitur posse de potentia absoluta. Sm autem quod sequitur eam est potentia ordinata.

¶ Quantum ad 2m. scilicet de distinctione istarum potentiarum. patet quid dicendum est. Nam sic distinguuntur sicut illa que sic se habent quod unum omnino est preter contermentiam quam dicit unum respectu alicuius. quam non dicit aliud. ut patet de sc.

¶ Ex hoc enim probatur distinctio intellectus et uoluntatis. eo quod intellectus aliqua intelligit que uoluntas non uult. Ita et similiter probatur distinctio istarum potentiarum. quia absoluta aliqua potest que ordinata non potest. ¶ Sed contra hoc instatur 4or ¶ Primo. quia uidetur ex hoc quod nihil sit deo possibile de potentia ordinata nisi illud quod est futurum. sola enim futura sunt a diuina uoluntate determinata. secundum illa presise nouit intellectus diuinus esse determinata. ergo potentia ordinata non poterit in aliud. ¶ 2o. quia illud quod est necessario malum. non cadit sub aliqua potentia que sit in deo. sed in uirtute dei continetur saluatio reproborum et damnatio saluandorum. que necessario mala sunt respectu istorum. non est potentia absoluta ¶ 3o. quia ille potentie uidentur coincidere secundum predicta. Nam potentia absoluta nihil omnino potest nisi preuia determinatione uoluntatis diuine. et per consequens scientia intellectus diuini. sed potentia executiua ut concernens ista. est potentia ordinata. ergo sunt idem. ¶ 4o. quia omnia que numquam fient. sunt equaliter impossibilia quantum ad potentiam ordinatam. cum super nullo eorum cadat determinatio uoluntatis diuine. nec per consequens scientia intellectus diuini. et sic equaliter impossibilia. ¶ Ad pm diceret plato. sicut habetur in Thimeo. quod deus nihil posset facere nisi que facit secundum illam potentiam. Unde dicit ibidem. nihil est ortum cuius legittima causa non precesserit. ¶ Tamen potest aliter dici. quod potentia ordinata potest dupliciter accipi. Uel que actualiter est ordinata. uel que aptitudinaliter uel posset esse ordinata. Licet enim deus ordinauerit quod reuelet mihi incarnatio. tamen posset oppositum ordinare de potentia absoluta. ergo deus de potentia absoluta multa potest que non potest de potentia ordinata. uel actualiter uel aptitudinaliter. ¶ Ad 2m dico. quod si deus illos effectus non posset. ut posse saluare reprobos et damnare electos. tunc dicendum esset. quod tales effectus non continentur uirtualiter in deo uel in diuina potentia plus quam chimera. Sed si continentur. necesse est dicere quod de potentia absoluta deus potest. Et si determinaret. tunc posset de potentia ordinata ¶ Ad 3m dico. quod potentia ordinata est precise respectu illorum que uoluntas diuina determinat actualiter. sed respectu eorum que uoluntas diuina determinat potentialiter est ipsa potentia absoluta. ita quod utraque sequitur uoluntatem. una actualiter. alia potentialiter. ¶ Ad 4m dico. quod forte uoluntas diuina magis se determinat ad unum quam ad aliud. ut potentia ad saluandum uniuersum magis quam ad creationem unius musce. et ratione huius maioris determinationis unum potest dici impossibilius alio. ¶ Sed hic sunt aliqua dubia. ¶ Primum est. si utraque istarum potentiarum dicit potentiam executiuam penitus indistinctam. quomodo possunt distingui. ¶ Potest dici quod potentia ordinata addit quandam habitudinem absolutam ad prudentiam. Et ideo secundum illa distinguuntur sicut subiectum et passio simul iuncta a subiecto precise sumpto. quia cum determinatio uoluntatis nihil uidetur ponere. hinc est quod illa habitudo non est realis. Et sic dicitur. quod non distinguuntur nisi ratione.

¶ 2m dubium est. utrum sit in deo distinguere tertiam potentiam ab istis ¶ Potest dici quod sic. sicut uidemus quod aliqua possunt de potentia ordinata actuali determinatione habita. aliqua de potentia absoluta. aliqua uero de potentia ordinabili. Tamen forte nihil continetur in potentia diuina uirtualiter quin illud sit ordinabile. et sic de 2a et 3a. Unde uidetur distingui. nisi dicatur quod absoluta potentia dicatur illa ut procedit ab ordinata. alia autem 3a dicatur absoluta cum illa ordinatione. ¶ 3m dubium. si possibile de potentia ordinata potest esse impossibile. et possibile de potentia absoluta

potest esse impossibile. ¶ De primo dico q̄ sic. quia hoc ideo ē possibile d̄ potentia ordinata. q2 sic determiauit volūtas. voluntas aūt posset oppositū determinare. ⁊ tunc non erit amplius possibile d̄ potētia ordinata.

¶ De 2° dico q̄ non. q2 possibile de potētia absoluta non ē aliud nisi ꝯnnētia uirtualꝰ. ⁊ hēe uim ꝓductiuā illoꝝ. que sunt oino necessaria. ¶ 4m dubium ē de eo quod dic̄ Ansel. q̄ minimū incōueniens ē deo impossibile. ¶ Dico q̄ hoc ē uerū. q2 nullum incōueniens d̄s determinat. imo eo ipso q̄ determiat ē ꝯueniens. Un̄ si aliquid eēt cui repugnaret determiari a deo sine incōueniēte. illud esset censendū impossibile. Un̄ quicquid pōt de potentia ordinata. omne tale ē ꝯueniens et d̄ potentia ordinabili si d̄s ordinat fit ꝯueniens. Et idem dico d̄ potentia absoluta.

¶ Ad argumentum patet.

SEPTIMO Querit̄. utrum d̄s ꝯcurrat in omni effectu cause scd̄e efficientis. q̄ non. quia d̄s sinit causata agere ꝑ ꝓprios actus uel motus. s̄m augus. ¶ Cōtra. scribitur q̄ d̄s fecit celum ⁊ t̄ram. ⁊ que celi ambitu ꝯtinentur. ¶ Hic omissis mōis dicendi hereticoꝝ. uolunt dicere aliq. q̄ nō uidetur necessitas ponendi q̄ d̄s agat imediate ad quemlibet effectū. q2 ubicūq3 inueniūtur sufficiētes cause respectu aliquoꝝ effectuum. non oportet ad alias cās recurrere. s3 in creaturis inuenit̄ sufficiens cā multoꝝ effectuū causatoꝝ. sicut ignis sufficiēter cōtinet calorē. ⁊ sol suos effectus. ergo uidet̄ q̄ non sit necessariū ponere q̄ d̄s agat imediate. ¶ S3 ꝯ arguo dupliciter uia. Primo ꝑ rōnes sumptas ex ꝑte dependētie. 2° ꝑ rōes ex ꝑte ꝯtingentie. Arguo ex prima uia 4°. Primo sic. Omnis effectus in uniuerso dependet eēntial'r a primo. illa aūt dependentia non inest nisi dependeant ⁊ in fieri ⁊ in eē. s3 non dependent in fieri a deo in genere cause materialis. nec etiā formalis. ergo efficientis uel finis. s3 illa cāitas respicit actualem exiītiam. sequit̄ ergo q̄ si ipe radiꝰ h3 depentiā esse se ad ōm. q̄ o3 q̄ dependeat ab eo in fieri. ⁊ non in eē tm̄. Tunc ultra. a quocunq3 depēdet res in fieri. ab illo causatur. s3 a deo ē omnis effectꝰ in fieri. ergo a deo cātur effectꝰ effectiue. ¶ q̄ aūt dependeant in fieri. p3 de instātaneis in q̄bus est simul fieri ⁊ factum eē. s3 in facto eē dependent. ergo ⁊ in fieri. tū impossibile est q̄ in eodem instāti dependeant ⁊ non dependeant. in eodem aūt ē fieri ⁊ factum eē. ¶ 2° arguo. q̄ncunq3 aliquid dependet a primo ꝑ se. mediante aliquo a quo imediate depēdet. ⁊ mediante illa dependētia dependet a p°. cessante dependētia ad illō aliud. cessat dependētia eius ad primū. Ista ē de se nota. S3 per te ignis cātus non dependet a deo. nisi mediāte igne cāte a quo immediate d̄pendet. ergo cessante dependētia ignis geniti ab igne generāte. cessabit dependentia ignis geniti a d̄o. Cōstat aūt per te. q̄ ignis generās non est cā ignis geniti. nisi in fieri. igitur ignis genitus non dependet nisi i fieri. In tempe ergo sequēte instans generationis a deo non depēdebit. cum non dependeat amplius ab alio igne. ¶ 3° sic. qn̄ cūq3 sunt due dependētie quaꝝ una ē ꝯtingens. alia necessaria. illa non possunt eē eadem dependētia. ꝯtingens enī ⁊ necessariū necessario arguūt distinctionē. s3 omnis d̄pendētia qua effectus depēdet a causa 2a. est ꝯtingens. Probo. q2 effectꝰ posset fieri totali'r a deo. ⁊ tunc non d̄penderet a causa 2a ꝯtingēter. ergo dependet ab ea. Cōstat autē q̄ depēdet omnis effectus a d̄o necessario. ergo distinguitur. ¶ Si dicas. ꝯcedo q̄ depēdet. s3 non sequtur ergo cātur ab eo. ¶ Istō nihil ualet. q2 ois depēdentia uidetur sufficient̄ reduci ad aliquod genus cause. Similiter non restat uia probandi aliquid esse cām alicuius. si pōt dependere ⁊ non cāri.

¶ 4° arguo sic. omnis creatura depēdet a deo. s3 non dicitur creatura respectu creature. eo q̄ ab ipsa non creatur. s3 solum respectu dei. ergo necessario ois creatura a deo effic̄iēter d̄pendet. quod ē ꝓpositum. ¶ Cōfirmo ꝯclōnem istaꝝ rōnum dupl'r. ¶ Primo sic. nullius agētis actio ē independēnor suo principio elicitiuo uel actiuo. s3 omne ꝓductiuū creatum h3 d̄pendens esse. ergo ⁊ agere h3 depēdenter. s3 non ageret dependent̄.

nisi primã ↄcurreret ad agere eius.et per ↄñs
terminus actionis erit a primo immediate.
quod ē propositũ. ¶ pꝫ. nulla res ē in uni/
uerso que a deo non dependeat.ergo agere
agentis creati dependet a deo. ¶ Cõfirma/
tur 2° sic.qñcunqꝫ aliqua dependentia ē idē
realiꝰ fundamẽto.pro quocũqꝫ instanti du
rationis ē fundamentũ. illa dependentia si
bi inest.sꝫ dependẽtia creature ad deũ ut o/
stendetur in 2°.est idem realꝛ ipsi creature.
ergo pro quocũꝫ instãti est creatura.pro eo
dē n ē ipsa dependẽna.sed in instãti quo fit
creatura est creatura.ergo in eodem instan
ti quo fit creatura ipsa dependet a deo. Ma
ior ē nota. alioquin posset separi. ¶ Ex
2a uia arguo quadruplꝛ. Primo sic.qñcun
qꝫ alique creature necessario causãt aliquẽ
effectum.si nulla ↄtingens ↄcurrit.necessa/
rio ꝑducuntur. ⁊ effectus in esse mere ne/
cessario ꝑducuntur. sꝫ omẽs effectus i uni
uerso ↄtingenꝰ causantur.qꝛ deo ꝓhibente
quecunqꝫ possunt non cãri.ergo necessario
aliquod principiuꝫ ↄtingens ↄcurrit. qꝛ da
oppositũ.hiis omibus que reqruntur ad
agendũ.⁊ passiuo pñte.necessario poneretꝰ
effectus. Nunc aũt ut pꝫ euidenꝰ non necess
sario ponitur. ¶ 2° sic.in camino ignis e/
rat agens ⁊ passũ dispositũ.deus tñ impedi
uit. Certum est aũt φ non impediuit aliqd
in fluendo.qꝛ uel illud fuisset corporale. et
tunc illud non ꝓhabuisset. Aut spũale. ⁊ il
lud imprimi non poterat. ergo impediuit
aliquid sbtrahendo. non approximationeꝫ
cãꝫ.nec passiuũ debitũ.nec principiuꝫ pro
ductiuũ.ut pꝫ.ergo solum sbtrahenꝰ diui/
nũ uelle.quod oportet ↄcurrere. qꝛ ipso nõ
ↄcurrente.res non fieret. ¶ Cõfirmatur.
qꝛ per quãcunqꝫ uiam põt probari alicuiꝰ
ee.põt ꝓbari causalitas uelle diuini respe/
ctu omniũ effectuuꝫ Posito eniꝫ uelle diui
no ponitur res. Si autẽ abstrahatur uelle
diuinũ.quocũꝫ alio posito uel remoto. nõ
ponitur res.ergo uidetur φ ↄcurrit ut cau/
sa.nec aliquã uiam euidentẽ magis hẽmuꝰ
φ ista sit. ¶ 3° sic. Nam deus nullam notitiã
hẽt d futuro ↄtingẽte.nisi per determinãnonẽ
uolũtatis.cum omnia alia sint uere ⁊ mere
necessario ⁊ uniformiẽ se habẽtia. ¶ Si aũt

uolũtas eius immediate non cãret illa ↄtin
gentia.ipsa certitudinalꝛ non cognosceret
cum talis effectus imediate a determinatione
uolũtatis sue non dependeret. Ista tamen
rõ euidentiã maiorem hꝫ de effectibus qui
sunt ↄtingẽtes per uolũtatem nostrã ↄcur/
rentem. ¶ 4° sic.deus uult immediate pri/
mũ sicut 2m.sed ex eo φ uult primũ cãt ipm
igitur ex eo φ uult 2m causat ipm immedia
te. ¶ Confirmatur.qꝛ cã primaria plꝰ in/
fluit in cãtum φ sõaria. Hoc pꝫ ⁊ ab omni/
bus ↄceditur.sed si deus non cãret nisi medi/
antibus causis scdis ad effectus eaꝝ. tunc
non plus influeret.qꝛ non nisi cadeꝫ influ/
entia influeret qua influunt scõe cause. igi
tur deus immediate influit.⁊ per ↄñs cãt in oẽs
effectus. Influere eniꝫ nihil aliud ē nisi da
re ee.⁊ hoc est cãre. Ideo dico φ deus immedi
ate ↄcurrit ad omẽs. ¶ Sed ↄ̃ instatur 4°.
¶ Primo sic.prima causa prius cãt φ scda
causa.sicut magis.ergo cãtum est prius cau
satum a prima causa φ 2a ipm causet.sꝫ hꝰ
posito.2a nihil causat.qꝛ ipm quod causatũ
est causare. nihil est cãre. ¶ 2°.qꝛ aut prima
causa cãt totaliꝰ effectuꝫ.aut partialiꝰ. Si
totaliter.ergo 2a causa nihil faciet. Si pcia
liter.tunc erit imꝑfectio in deo.nec poteri/
mꝰ ex ꝑfectione effectus cãti.inuestigare ꝑ
fectionẽ cause.qꝛ ↄtumcũqꝫ ꝑfectus effec/
tus põt ꝑtialit ꝓduci a quacunqꝫ imꝑfectã
causa. ¶ Tertio.qꝛ sequtur φ omnis uolũtas
generabit. A quocũqꝫ enim aliqua actio ē
illud agit ẽm illam actionẽ.sed omis actio
scõe cause.ponitur in 2a causa a prima.ergo
pria generabit. ¶ 4°.qꝛ uidetur hꝰ imꝑfectio
ma i prima cã φ sit causa ꝑtialis.eẽ enim ꝑ
tem arguit imꝑfectionẽ.⁊ per ↄñs eẽ causam
ꝑtialem. ¶ Ad primũ dico. φ licet unꝰ effe
ctus prius causatꝰ postea non possit cãri in
ordine signoꝝ successiuoꝝ.tñ in ordine si/
gnoꝝ ꝑmanentiũ.cuiusmõi sunt signa na/
ture uel origis uel ꝑfectionis.non ē incon
ueniẽs. Nam creatura prius origine ē a pa
tre φ a filio.⁊ tñ filius eandem producit i
2° signo. Similꝛ pr̃ prius ꝑfectione ꝓdu/
cit filium φ mater.⁊ tñ hoc nõ obstante in
2° signo ꝑfectionis mater etiam ꝓducit. Et
iõ ↄtumcũqꝫ in alio ⁊ in alio signo nature

et priori deus causet creaturam q̄ creatura que est causa 2ª. tñ qꝛ omia illa signa siml' sunt q̄tum ad simultatē duracōis· poterit ꝯcurrere cause diuerse. ordinate ſm diuer/ sa signa nature. ¶ Et si dicas. ꝙ illud qđ iam productū est. no ꝫ pōt ampli⁹ ꝑduci. Dico ꝙ uerū est. si productio in preteritū ꝑ transisset. sicut ē in signis successiuis. sed h̄ in signo ꝑmanēti causa ul'is ꝑducit effectū. deinde in alio signo causa particularis. ⁊ iđ ꝑductio nō transit i preteritū. ¶ Ad 2ᵐ di co. ꝙ prima causa non ꝫ ē sufficiēs. qꝛ posset totum ꝑducere. sed tñ moderatur actionem suam ne auferat a causa 2ª suam actiuita/ tem. ¶ Et qñ dicit ꝙ perit o nis uia inue stigandi nobilitatem cause ex effectib⁹. Di co ꝙ cause naturales sunt totales in suo or dine. ista tñ causalitas est transcēdens. cau/ sa aūt totalis ē equiuoca. ꝯsupposita tñ ge/ nerali influentia est ꝑfectior suo effectu. ita ꝙ eque nobilitas in cā arguitur. ꝯsupposi/ ta generali influentia. ac si non ꝯsupponere tur. ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ effectus dr̄ generari respectu unius cause. que ꝑprie ē generati/ ua. s; tñ respectu cause ul'is magis dr̄ cau/ sari q̄ generari. ¶ Et qñ dicitur. ꝙ ds ꝯcur rit ad actionē cause scd̄e. uerū est. s; non tali mō. ꝙ solū agat per ista. s; qꝛ actione diuia ꝯcurrente. ista ꝑficit effectū in genere suo. ¶ Et cum dr̄. ꝙ actio agentis scd̄i est a deo. uerū est. tñ sicut ab uniuersaliori cāīte ipsā. Et siml'r passio que opponitur illi actioni. est a deo. s; tñ non respectu ipsi⁹. ¶ Ad 4ᵐ pꝫ qđ dictum ē ad 2ᵐ. ēē eniꝫ ptem non ē ex insufficiētia s; ex uolūtate. s. uolentis. ꝙ ali ud secum coagat. ⁊ hoc non ē imperfectionis. ¶ S; hic remanet diffi. de ꝯcursu uolunta tis diuine cū uoluntate nostra. Naꝫ suppo sito tali ꝯcursu. aut uolūtas pōt suspende/ re actum suū. ⁊ tunc uolūtas diuina nihil faceret. Aut uolūtas nr̄a non pōt suspende re. ⁊ tunc uidetur auferri libertas a uolun tate nostra Dico ꝙ assistēte uolūtate diuia uolūtati nr̄e ad cāndum. ⁊ taliter ꝙ actu/ aliter non ꝑcauset. uoluntas pōt non cāre. assistente tñ soli. illo mō sol non pōt exire in actum. accītaliter uero ꝯcausāte uolūta/ te diuia. nostra non pōt non cāre. sicut i cō/ tingentibus omne qđ est. qñ est necesse ē eē. Uoluntas aūt nostra iam intelligitur cāre actum. ergo ut sic non pōt non causare.

¶ Si aūt ꝑcindatur illud signū nature i quo uoluntas diuia precausat. Tunc dicendū est. ꝙ uolūtas nostra ꝑ illo signo nō habet actuꝫ in potestate sua. s. ꝙ poterit agere ⁊ ñ agere. qꝛ pro tali signo non ꝯuenit sibi age/ re. tunc enim eēt causa uniuersal'. ¶ Alia diffi. Utꝝ ds ꝯcurrat ad oēs actus elicitos ⁊ imꝑatos. qꝛ si sic. tunc uidetur ꝙ ds sit cā peccati. qꝛ tales actus a uoluntate hn̄t eēe. ¶ Dicunt aliqui. ꝙ ds ꝯcurrit ad sb̄stractū ⁊ positiuuꝫ actus. non tñ ad dꝯformitatē ip sum ꝯsequētem. ¶ S; istud non sufficit. Nā a quocūq; est sb̄iectū. ab eo ē passio necessa rio ꝯñs ipm sb̄iectū ⁊ ꝑ se. mō ita est ꝙ aliq̄ actus sunt tales. ꝙ ex eoꝝ rōne formali po test dꝯformitas ⁊ malitia de eis demōstrari. nec ualet instare ad maiorē. Nam sic ds cāt eclumata seqtur necessario ꝙ causet mobi litatē siue incorruptibilitatē. alioquin pos/ set sb̄m per se cāri sine ꝑpria passione. De h⁹ alias. Non eni uidetur incōuenienś. ꝙ ds sit uniuersal' causa peccati. ⁊ tñ ꝙ nō peccet. ¶ Ad argumentuꝫ patet.

OCTAUO Querit. utruꝫ ds possit supplere uicem cuiuscūꝫ cause scd̄e efficientis. cāndo tota liter illum effectū. ꝙ non. q̄a ds actum mētiendi potest cāre mediante cā 2ª. cum ꝯcurrat cū ipsa. ⁊ tñ immediate per se mentiri non pōt. Uñ Job. non ē ds qua/ si homo ut mētiatur. ¶ Contra. Job. 42°. Scio inquit Job. ꝙ omnia potes. ergo ⁊c. ¶ Hic est ꝯmunis sn̄ia oīm Doctoꝝ. ꝙ q̄c quid potest ds facere mediante cā 2ª in ge/ nere cause efficientis. pōt immediate per se. qꝛ ē causa prima ⁊ perfectissima. ¶ S; tamē ista regula declaratur 4ᵒʳ. ¶ Primo sic. q̄c/ quid ꝯtinet ꝯtinens. ꝯtinet ⁊ ꝯtentuꝫ. s; ds ꝯtinet uirtual'r omnē causam scd̄am. ergo ꝯtinet omnē effectum i ea ꝯtentum. sed om ne ꝯtinens aliquid uirtual'r. pōt illud cāre. ergo ds potest illud causare. ¶ 2ᵒ sic. omne illud qđ nullam imperfectionē dicit. potest deo attribui. s; causalitas effectiua nullaꝫ

imperfectiones dicit potr in creatura. ergo
pot deo attribui. ¶ 3° sic. Nã si deo repu
gnaret cãlitas totalis respectu oim effectu
um, hoc potissime eet in effectib⁹ infimis.
respectu quoꝝ non videtur eē magne nobi
litatis cãtio. ꝛ tñ hoc non obstãte in entib⁹
imperfectissimis qualis ē prima materia.
ds est totalis cã. ¶ 4° sic. nam si totalis cau
satio alicui⁹ effectus eet impfectionis. mul
tomagis partialis cãtio esset impfectionis.
qꝛ respectu eiusdẽ totale est melius ꝙ ptia
le. cum ergo ds ptialr causet oẽm effectum
ut patuit. ergo ꝛc. ¶ Sꝫ ꝯ hanc regulã in/
statur 4ʳ. Primo. qꝛ similitudo dependet
a t̃mino eẽntialr. Cõstat aũt ꝙ illa ꝺpendẽ
tia non ẽ ad cãm intrisecam. non videt̃ aũẽ
nisi effectiua. ꝛ tñ de⁹ non pot facere respe/
ctum sine termio. ¶ 2°. nam ds actuꝫ libe
ruꝫ pot causare mediante volũtate. ꝛ tñ sñ
volũtate impossibile ẽ. qꝛ si eum sine volũ/
tate cãret. iam non eet liber. ¶ 3°. qꝛ medi/
ante obiecto pot cãre noticiam intuitiuã de
obiecto. ꝛ tñ sine eo non pot. nam tũc vide/
retur ꝙ non est. quod tñ est ipossibile. ¶ 4°.
qꝛ mediante cã 2ᵃ deus pot facere ꝙ effect⁹
cause naturalis sit effectus cause nãlis. et
tñ sine cã 2ᵃ hoc non pot. ¶ Hec aũt ꝯfir/
manẽ quadruplici exẽplo. Primo. qꝛ medi
ante sole cãt radiuꝫ. ille aũt respect⁹ quo ra
dius dependet a sole ẽ generari eius. si er/
go regula ẽ vera. sicut hꝫ generari median
te sole. ita sine sole. ¶ 2°. qꝛ ds mediante
Adam fecit cayn filiuꝫ suũ. ergo sine Adã
potuisset fieri cayn fili⁹. Tunc quero cui⁹.
non dei. nec Ade. qꝛ nõ erat. nec Abel. ergo
nulli⁹. ꝛ ꝑ ꝯñs non erat filius. qꝛ alicui⁹ fu
isset. ¶ Tertio, quia ds videtur median/
te sole ꝓducere radiũ generatuꝫ. ergo si sñ
sole poterit. tunc quero a quo erat genera/
tus. non a deo. qꝛ ds nihil generat, nec ab
aliquo alio ut pꝫ. ergo ꝛc. ¶ 3°. qꝛ lꝫ ds ac
tum itelligẽdi possit cãre sine quocũqꝫ alio
non tñ verbum. ꝛ tñ memoria euꝫ pot cãre
ergo ꝛc. ¶ Ad primũ dico. ꝙ si dependẽtia
illa dependet relatio a t̃mino. est effectiua.
sic omnes rõẽs ille ꝯuincũt. supposito ꝙ re/
latio sine t̃mino eẽ nõ possit. nec etiaꝫ itelli
gi. ideo regula ista vlr solum ẽ ponenda ĩ
absolutis ꝛ in relatiuis extrinsecis.
¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ actus non est liber. nisi in ha
bitudine ad potẽtiam liberã a qua elicitur.
ꝛ nõ est actu in libertate respectu volũtatis.
et non ẽ nisi ipm eẽ cãtum ꝯtingẽter ab ea.
ꝛ tunc regula non hꝫ locum. ¶ Ad 3ᵐ ꝙ in
tuitiua noticia ĩcludit aliquo mõ hitudinẽ
ad obiectũ ut exñs est. ¶ Ad 4ᵐ. ꝙ oĩa illa
sunt relatiua. ¶ Ad rõeꝫ in principio dꝫ ꝙ
si cãret totalr ds actũ mentiẽdi. ipse nõ men
tiret̃. sꝫ ille in q⁹ eet simplr forãlr iste act⁹.
sicut si cãret actum itelligendi. ipse ĩ illo ac
tu non itelligeret. Eodem⁹ de omnib⁹ rõ/
nibus dicendũ est sicut de prima. ¶ Sꝫ tũc
est dubiuꝫ. qꝛ oẽs iste rõnes inducte ad ꝓ/
bandũ ꝙ ds potest ꝑ se q̃cquid pot median
te cã 2ᵃ ita ꝯcludunt d relatiuis sicut de ab
solutis. Patet d prima. qꝛ ita includit vir
tualiter ꝛ ꝯtinet relationẽ sic absolutuꝫ.
¶ Similr 2°. qꝛ posse producere rlõneꝫ nullã
impfectionẽ includit. ¶ Similr 3ᵃ de infini
tate entiũ. posito ꝙ aliqua relatio sit nobi/
lius ens ꝙ aliqd absolutũ. ¶ Similr 4° de
ꝑtiali cãlitate. ¶ His tñ non obstantibus
dico ꝛ credo. ꝙ illa regla que est ꝯmunr a
theologis ꝯcessa. ẽ vera in absolutis. ꝛ tam
non in relatiuis. Qñ dicitur ꝙ rõnes ꝯclu
dunt d relatiuis sic de absolutis. Dico. ꝙ
ꝓpter illas rõnes nec ꝓpter aliqua que mi
hi occurrunt. teneo d absolutis ꝛ non de re
latiuis ꝙ regula sit vera. sed solum teneo
ꝙ de absolutis nulla euidens repugnantia
apparet vel occurrit quare nõ. In relatiuis
aũt apparet impossibile ꝓpter rões factas.
¶ Ad rões que ꝯcludũt pro relatiuis. Ad
primã dico. ꝙ ꝯtinet virtualr relationẽ suo
ordine ꝛ suo mõ ꝓducibilitatis. non aũt il/
lo mõ quo sibi repugnat cãri. ¶ Ad 2ᵐ di
co. ꝙ cãre relationẽ totalr necessario ĩcludit
t̃minare eam. ꝛ terminare illaꝫ ẽ impfectionis
hinc ẽ ꝙ ds non pot eam cãre totalr. qꝛ h⁹
est ĩpfectõis. Silr possꝫ dici ad alias rões.
¶ Ad argumentuꝫ patet.

QVOD Quero. Utruꝫ in spẽ/
bus vniuersi sit processus ĩ in
finituꝫ. ꝙ non. qꝛ oĩs creatu/
ra de natura sua est limitata ꝛ

finita.ergo ꝛc. ¶ Contra. deus est infinite
potētie.ergo p̱ terminū finitū non adequatē
sua poā. ¶ Hic sūt.4.inq̄renda.p̄ q̄ sit qua
druplex p̱cessus in infinitū.s.in sursū. in
deorsū.in mediū.ꝛ in latus assumendo.
¶ Inquirendū est ergo. Primo.utrū in spēbus
uniuersi sit p̱cessus in infinitū in sursū a/
scendendo. ¶ 2°.si in deorsum descenden°. 3°.
si in media descenden°. ¶ 4°. si in latus assu/
mendo. ¶ Quantū ad primū introducunt
quattuor uie ad declarandū istū processus
in infinitū. ¶ Prima ē in numeris.quorū
spēs p̱ appōnē unitatū in infinitū proce/
dūt.posterior eni semp̱ addit unitatē ad pri
orem. ¶ 2ª uia est.i quātitate ꝯtinua bicubi
tū ꝛ tricubitū uidētur differre. ¶ Hoc p̱ba
tur.q2 equalia sunt unū in q̄titate.sicut si/
milia sunt unum i qualitate.sed dissimilia
eē non possunt.nisi p̱ qualitates alteri° ꝛ
alteri° spēi. Constat aūt q̄ in talibus ē p̱ces
sus in infinitū.ergo in spēbus q̄ntatis co
tinue erit processus in infinitū. ¶ 3ª uia su
mitur ex p̱cessu figurarū.nam figure mu
tant spēm p̱ appōnez uni° anguli. sic pz de
triangulo ꝛ quadrangulo.ꝛ aliis figuris.
sed talis appositio pōt procedere in infini/
tum. ¶ 4ª uia que satis ē difficilis fundat
in actibus itelligendi reflexionis intellcūs
ꝛ in actibus uolūtatis.in quib° sm augu.
est p̱cessus i infinitū. ¶ Ex hoc arguitur.
accipto aliquod obiectū ignobilius sua in
tellectione.ut pote albedinē.intellectio albe
dinis ē nobilior albedine. ꝛ alteri° spēi ab
ea.ergo 2ª intellectio albedis est nobilior p̱
ma.q2 nobilioris obiecti ē nobilior intel/
lectio.ꝛ sic 2ª differt spē a prima. Eodē mō
de 3ª.ꝛ sic erit p̱cessus in infinitū. ¶ Istud
ꝯfirmatur quadruplici rōne. ¶ Primo sic.
q̄cquid non repugnat creature.pōt sibi cōi
cari. Hoc pz.q2 ex quo non ponitur ex ter/
minis creature.nulla uidet repugnātia. sed
huiusmodi processus non repugnat crea/
ture. q2 semp̱ proceden° quelibz posita erit
finita.ergo ꝛc. ¶ 2° sic.ultra oēm creaturā
productā in esse.deus hz uim productiuā exce
dentē.q2 infinitā hz.ꝛ creatura quelibz est
finita.sed omi uirtuti productiue corrīdet
aliquod p̱ducibile.ergo ultra oēm creatu/
ram datā.semp̱ erit creatura producibilis.
¶ 3° sic.omni uirtuti p̱ductiue erit dare t/
minū adequatū.sed deus hz uirtuti uirtutem
infinitā.ergo ꝛc.s3 uirtutis p̱ductiue infi
nite nullum finitū est termin° adequatus.
ergo infinit°. ¶ 4° sic. nam tanta ē uirtus
creati in deo sic generatiua.ꝛ eque infinita
ꝛ equalis impfectionis.s3 uirtus generati
ua ex sua infinitate pōt hēe infinitū p̱duc/
tum.utpote filium.ergo eodem° uirt° crea/
tiua poterit. ¶ Sed istud impugnatur 4°.
Primo logice sic. Impossibile ē aliquā spe
ciem hēe infinitas dr̄ias ꝯstitutiuas. sed si
eēt p̱cessus in infinitū in spēbus aliq° spēs
hēet infinitas dr̄ias ꝯstitutiuas.ergo ꝛc.
Probatio mioris.omne gen° diuiditur p̱
differētias oppositas imediatas.s.tm̄ posi/
tiuam ꝛ priuatiuā.ita q̄ ipossibile ē genus
immediate p̱ plures diuidi.s3 si eēnt ifinite
spēs,oporteret q̄ eēnt infinite dr̄e. ꝛ sic per
ꝯñs infinite diuisiōes.sed ille diuisiōes ne
cessario eēnt diuisoꝝ.s.altēnatim positoꝝ.
ergo spēs infima hēet sup̱ se infinita gnā.
ꝛ p̱ ꝯñs infinitas dr̄as icluderet. ¶ Hec rō
necessario ꝛ euidenē demōstraret.si ꝯcedere
tur q̄ necessario gen° diuideret in duas dif
ferētias oppositas.sed tm̄ hoc non ē euidenē
notum.Licet eni p̱ duas fiat cōiter diuisio.
tm̄ diceretur q̄ p̱ unam illaꝝ multe alie cir
cumloquūtur.Un̄ qn̄ dicim° q̄ gen° diui/
ditur p̱ positiuū ꝛ priuatiuū.sicut aīal rō
nale ꝛ irrōnale. qd non ē imaginand q̄ ir/
rōnale sit unica dr̄a que alteri° diuidatur
in alias duas.q2 cum sint plus q̄ mille spe
cies aīalium irrōnalium eēt deuenire ad illā
spēm que ꝯstitueret p̱ quingētas dr̄as. sed
potius ē imaginandū q̄ p̱ irrōnale circūlo
quūtur oēs differētias que non sūt ꝯstitu
tiue spēi rōnalis. ita q̄ illa rō non euidēter
ꝯcludit ipossibilitatē ꝯclōnis. ¶ 2° p̱batur
impossibilitas istius ꝯclōnis uia naturali
sic.p̱cessus ad spēm ē p̱cessus ad p̱fectuz ꝛ
ad totum.infinitum aūt uisic nec pōt eē to
tum. q̄a infinito repugnat totalitas.ergo
ꝛc. ¶ Sed nec iste processus dmonstrat.q̄a
ꝯstat q̄ uniuersū ponitur p̱fect° si in infi/
nitū procedat q̄ si in aliquo determiato stet
Un̄ lz limitatū.totum.ꝛ perfectū sint idez.

quia ibi non est ꝯpleta perfectio. tñ in illi/
mitatis pfectis repugnat totalitas formal'
lʒ non uirtualis. ¶ 3° arguo methaphẏsice.
sic. In eẽntial'r ordinatis est deuenire ad ali
qḋ primũ. sʒ in pfectionib⁹ specificis est or
do eẽntialis. ergo ꝛc. Simil'r oẽs spẽs ali/
cu⁹ generis uidẽtur hẽe ordinẽ ad unã illi/
us. sicut exercit⁹ ad ducẽ. ¶ Sʒ istud nõ de
monstrat. q2 põt eẽ ordo eẽntialis ẜ φ dice
rẽt aliq̃ int duas spẽs. ñ ꝯpan⁹ eas ad aliqḋ
primũ aliud ab eis. Sil'r dico. φ si eẽnt in/
finite spẽs. non ꝑpter h⁹ remouetur ordo es
sential' ad primũ. nisi ad p^m illi⁹ ordinis. sʒ
ad primã extrinsecuʒ ꝛ alteri⁹ ordinis non
mouet. Non eñi ordinant ad õm spẽs uni/
uersi. una alia mediãte. sʒ quelibet ĩmedia/
te. ¶ Quarto arguit theologice sic. cũ enʒ
d̃s itelligat oia que põt facere. si possʒ i in/
finitũ câre spẽs. intelligeret oẽs spẽs siml'.
ꝛ ꝑ ꝯñs itelligeret unã spẽm ĩfinite pfectiõ
nis. uiden⁹ infinitos ḡdus sup̃ quãcunʒ si/
gnatã. ¶ Sʒ nec illud euidẽter ꝓbat inten
tũ. q2 certũ est φ d̃s ĩfinitos nũeros cogno
scit. nec tñ aliquẽ infinitũ. tunc enĩʒ eẽt ibi
status. ꝛ sbstracta unitate ab illo. essʒ finit⁹
que sunt incõueniẽtia. Simil'r diceret d̃ spẽ
bus. ¶ Aliq̃ aũt uolunt istam ꝯclõneʒ de/
mõstrare ex diuisiõe entis ꝑ finitũ ꝛ infini
tũ. solus d̃s cadit sb altero. s. sb infinito. ḡ
solus deus est infinitus. ¶ Sed hoc non
demonstrat. quia non est euidens. φ infini/
tas repugnat creature. ¶ Alii arguũt hoc
ex ordine dependẽtie. Alii ex rõne infiniti.
q2 est illud quo magis cogitari non põt. et
non ꝯuenit nisi soli deo ẜ Ans. ¶ Sʒ nec
iste uie euidẽter ꝯcludunt. maxie ultima. q2
facta distinctiõe d̃ infinitate ẜm quid. que
est in genere. sic infĩta albe⁹. ꝛc. ꝛ de infini
tate simpl'r. que ẽ ext̃ genus. que ẽ transcen
dens. hẽtur φ illa rõ non ꝯuinat. ¶ Ad ex
empla aũt quibus ꝓpositũ alteri⁹ opiõnis
declarat. dicatur φ i nũeris ꝛ in spẽbus q̃n
titatis ꝯtinue ꝛ in figuris nulla ẽ pfectio. nõ
enĩʒ talia dicũt simpl'r pfectionẽ. Et iõ non
est ibi ꝓcessus in sursũ. sicut ipsi dicũt.
¶ Alr dicunt aliqui. φ spẽs nũoꝝ non uadũt
in infinitũ. q2 tũñ non distinguũtur spẽ. n⁹
bicubitũ ꝛ tricubitũ. ¶ Sʒ hoc eẽt multum
graue ad sustinendũ. cum oẽs ꝯcedãt distin
ctiones specificã inter ea. ¶ Ad illud d̃ actu
intelligendi ẽ dissi. Dicitur tñ φ non eẽt tã
ta distinctio actuũ sic ponitur obiectoꝝ. a
lias differrent genere sic obiecta. que aliq̃n
differũt genere. Non uidet ergo eẽ incõue/
niens φ aliqua d̃ñã sit ĩter eiusdeʒ speciei
actus. ꝓpter quã un⁹ sit isti⁹ obiecti. ꝛ alius
alteri⁹ ¶ Sʒ tunc oʒ rñdere ad rõnes. Ad
primã dico. φ infinitati creature repugnat
Et si ꝑ ipossibile adderet illi supreme spe/
ciei aliqua entitas. ꝯceden⁹ φ h⁹ impossibili
posito φ ita eẽt sic ꝯcluditur. sed tñ h⁹ est i/
possibile. s. φ addatur aliqua entitas. nec h⁹
est in potẽtia obiectiua. ¶ Ad 2^m dico. φ nõ
est incõueniens φ aliqua uirtus tñscendat
formal'r. ꝛ ꝑ ꝯñs sit in se formal'r infinita
ꝛ tñ obiectal'r uel uirtualit' non trãscendat
¶ Ad 3^m dico per iõ. Licet enĩʒ t'min⁹ nõ sit
adequat⁹ formal'r in entitate ipsi diuie uir
tuti. tñ obiectal'r põt. ita φ uirtus p⁹us nõ
possit. ¶ Ad aliud dico. φ lʒ utraqʒ istarũ
uirtutũ. s. generatiua et creatiua sint equal'
pfectiõis in se formal'r. ꝛ equal'r ĩfinita.
tñ uni repugnat habere t'minũ adequatuʒ
sibi in entitate. s. uirtuti creatiue. ꝛ alteri ñ
repugnat. s. generatiue. q2 ista uirtus ẽ obie/
ctiue ad intra. alia uero ad ext̃. ¶ Sed hic ẽ
diffi. utꝝ. scilʒ dato φ eẽt ꝓcessus in infini
tũ in spẽbus. utꝝ d̃s itelligere. unã speʒ in
finitã. Dico φ non uidetur necessaria ista
ꝯñã. sicut apparet in exẽplo manifesto. Nã
ꝯtinuũ est diuisibile i partes i infinitũ. de⁹
tñ non uidet aliquã partẽ que ultra non sit
diuisibil'. sic in ꝓposito. ¶ 2° uidendũ est
Utꝝ in descenden⁹ sit ꝓcessus in infinituʒ
in spẽbus. hic sunt. 4. uie simil'r. q̃bus ꝯclõ
affirmatiua ꝓbatur. Prima accipit ex diui
sione ꝯtinui. q2 ꝯtinuũ est diuisibile in infi
nituʒ. sʒ in qualibet diuisiõe uariatur spẽs
q̃ntitatis. sicut bicubitũ. monocubitũ. ꝛ sic si
fiat ẜ equalẽ ꝓportionẽ. ergo ꝛc. ¶ 2ᵃ acci
pitur ex nũeris. q2 ꝯpositioꝛ ẽ binarius q̃
unitas. ꝛ t'nari⁹ q̃ binari⁹. ꝛ sic in infinitũ
Et sic q̃to res ꝯpositioꝛ tanto ipfectioꝛ. er/
in deorsũ descenden⁹ est ꝓcessus ĩ infinituʒ
in spẽbus nũoꝝ. ¶ 3ᵃ accipitur ex figuris
q2 quadrangulus est iferioꝛ in perfectione

respectu trianguli. et pentagon⁹ inferior re
spectu quadranguli. igit processus i infinitū.
¶ 4ª accipitur ex actibus reflexis. si ponit
aliquod obiectū nobili⁹. tū prima itellectio
ne. sic qñ intelligo angelū. tunc itellectio i/
tellectionis est ignobilior. et 3ª q̄ 2ª. et 4ª q̄
3ª. et sic in infinitū. sic supius ecōuerso. Di
cūt ergo isti. q̄ non uidetur ɔ̄dictio q̄ ponat
processus i infinitū in deorsum. ¶ Sz ɔ̄ in/
statur 4ª. Primo sic. omis pfectio finita p
ablationē finitoꝝ graduū adnihilat. sz ois
creatura ē finita. ¶ 2ª. qz sequeretur q̄ illa
spēs a qua inciperetur descensus q̄ uadit i in
finitū. eēt infinita. qz ɔtineret gradus ifi/
nitos. ¶ 3ª. qz aliq̄ creatura limitata dista
ret a nihilo i infinitū. ¶ 4ª. qz tūc angel⁹ dista
ret equal'r a nihilo cū materia. et uidetur se
qui incōueniens aliud. q̄ angel⁹ distet equa
liter a nihilo et a materia. qz int̄ angelum et
materiā sunt infinite spēs. et sic infiniti gra
dus. non sūt aūt plures īter angelū et ni/
hil. ergo etc. ¶ Ad rōnes istas possz homo
facil'r dicere. q̄ descensus fit ſm ptes eius/
dem pportionis. et sic nulla infinitas sequi
tur. Nam int̄ unaꝫ ptem ɔtinui et aliam sūt
infiniti grad⁹ et infinite spēs. et tū in ifini/
tū non distāt. sz finitate. qz illa ifinitas p/
tium ē ſm ptes eiusdē pportiōis. Si autē
fieret descensus ſm ptes eiusdem q̄titatis.
rōnes demonstrarēt. Uñ dico q̄ accipiendo
ptes eiusdē pportionis. tot sunt int̄ palmā
linee et punctuꝫ. quot sūt int̄ totam lineam
et punctuꝫ. imo quot sunt int̄ totuꝫ uniuer
suꝫ. et d̄ talib⁹ non seqtur aliquod incōueni
ens. ¶ 5ª uidendū est. si ē processus in infi/
nitū in media ɔscenden⁹. ita q̄ data aliqua
spē multum nobili et alia multū ignobili.
utrū sint infinite spēs medie. Dicunt aliq̄
q̄ non. qz enīz extrema sūt posita et finita. i
possibile ē sumere infinita media int̄ ea.
¶ Sz ɔ̄ h⁹ arguo 4ª. primo. qz posito q̄ spēs mio
rū incipientiū a qualitate uadāt in ifinitū.
nunq̄ pringēt ad nobilitateꝫ mime qualita
tis. qz qñ totuꝫ genus excedit totū. generis
eo non potest tantū procedi in inferioꝛi q̄
attingat ad aliqd supioris. cuꝫ ergo quali/
tas sit posita in actu. et mima qualitas int̄
ea. hec non obstāte poterit eē multiplicatio

sp̄ꝫ. i infinitū. ¶ 2ª i ɔtinuis. qz pcedi⁹ in ifini
tū in spēbus q̄titatis ɔtinue. ut in bicubi/
to et tricubito. et sic d̄ aliis in ascēden⁹. nun/
q̄ deueniem⁹ usqꝫ ad mimaꝫ q̄titatem. nec
in descendendo ad r'onem. ppter sui infi/
nitatē. ¶ 3ª hoc idem apparet in spēbus itel
ligibilibus. si eni possent fieri infinite spēs
et queliber posset hēr suā spēm intelligibilē
nunq̄ attingen⁹ aliquā determinatā possent
tū multiplicari q̄ ptingerēt ad nobilitatē
speciei qua d̄s intelligitur. ¶ 4ª de actu in
telligendi. qñ obiectū primū est nobili⁹ actu
nunq̄ q̄tumcūꝫ multiplicatur puenitur ad
gradū nobilitatis primi actus recti ul' ob
iecti ei⁹. in d̄scendendo aūt nunq̄ perueniet ad
infinitatē relatiōis uel qualitatis sensibil'.
¶ Ideo apparet mihi q̄ nō est aliquod incon
ueniēs. q̄ datis extremis finitis qn possit p
cedi in infinitū in int̄mediis. sic pꝫ in ɔtinuo
ſm ptes eiusdē pportionis. ¶ Sed ɔ̄. uidet
enim q̄ sic homo plus excedit asinū q̄ asi/
nus plantā. ita uidetur q̄ angel⁹ plus exce
dit hoiem q̄ homo asinū. qz ſm d̄ām nobi
liorem. Dicit q̄ lz illud ueꝝ sit. qz illa sūt
d̄ genere sbe. in quo est pcedere in infinitū.
non tū est sic i actibus itelligendi. Nā plus
excedit actus intelligēdi albedinē que ē su/
um obiectū. q̄ actus reflexus actū rectum.
¶ Sed ɔ̄ dupl'r. Primo. qz excessus in spē
bus multoꝝ. nūoꝝ. fit per equale. i. p uni/
tatē. non tū in pportione. sz in q̄titate.
¶ 2ª. qz q̄to nobilior ē entitas i qua fit exces
sus. tanto ē maior ſ q̄titatē uirtutis. sz no/
bilior spēs semp excedit inferiorē in nobili
ori entitate q̄ 1ª aliā. qz in differētia sua spe
cifica que ē nobilior q̄ differētia inferioris
sicut nūc tactum ē. ergo etc. ¶ Dico q̄ excess⁹
qui fit in nūeris per unitatē est in q̄titate.
et ille non ē citra aliquē numeꝝ determinatū.
sed excessus ſ quē qualitas excedit numeꝝ.
est alteri⁹ rōnis. ¶ Ad aliud dico q̄ illud ar
gumentum nō urget. nisi dicat q̄ illa spēs nō
excedit aliam ſ totam d̄ām specificā. sz so
lum in illo excedit qđ addit illa spēs perfe
ctiōis. cuꝫ i utraqꝫ sit gen⁹. nec plus prima
addit ad primā q̄ 2ª ad scđam. ¶ 4ª uiden
dū est. utꝝ. sit processus in infinitū in lat⁹ as
sumēdo. i. ſ spēs equales. ¶ Dic d̄z ɔiter q̄

isto modo nō solum non est pcessus in infinitū in spēbus .s. equalib⁹. imo simpl'r nullus processus. qꝛ impossibile est dare duas spēs ēentiales in uniuerso. Et rō istiꝰ est illa quā assignāt. ꝙ scilꝫ genus diuiditur ꝑ duas drñas. quarū una ē positiua. ⁊ altera priuatiua. ut aīal ꝑ rōnale ⁊ irrōnale. semper aūt positiua ē pfectior ꝙ priuatiua. ⁊ ꝑ ꝯñs spēs ꝯstituta ꝑ positiuā semꝑ est pfectior ❡ Sꝫ tñ lꝫ ista sit rō ꝯmunis. non tñ demonstrat. Nam corporeū ⁊ incorporeū diuidūt sbām. corporeū tenet hic locū positiui. ⁊ incorporeū est nobiliꝰ corporeo. Uñ diceretur ꝙ lꝫ una noīetur noīe priuatiuo. tñ est uere positia ⁊ sepe nobilior ꝙ illa que noīatur ut positia. ❡ Cōfirmatur. qꝛ nulla drā priuatiua pōt esse ꝯstitutiua spēi positiue ❡ Sꝫ si dicatur ꝙ qñ dr ꝙ una drā est priuatiua. non itelligitur qn dicatur aliqd positiuū. sed ītelligitur ꝙ caret aliquo gradu entitatis uel pfectionis quā hꝫ alia i qͦ sibi supueniet. lꝫ istud ē bñ dictū. tñ non ē ꝓbatū. Non arguitur aūt nunc ꝯ ꝯclones sꝫ ꝯtra modū ponendi eā ⁊ rōnem ꝑ quā talis ꝯclo ponitur. s. ꝯ supdicta. Igitur uidetur posse alr ꝓbari sic. Nā īter spēs sicut īter 1ᵃ que sūt diuersarū rōnū. ñ ꝯsurgit nisi respectus dispantie. ꝓpter diuersas drās ꝯstitutiuas eaꝝ que sunt diuersarū rōnū. sed disparitas cū omī eēntialitate stare nō potest. ergo ⁊c. ❡ Sꝫ ꝯ istud instant 4ͦ ondo. ꝙ in equalibꝰ sit processus ī infinitū. ⁊ tñ unū non ē perfectius alio. cū nullam dicat perfectionē ❡ 2ͦ. qꝛ sic ds pōt facere aliud qñ. ita ultra omē ubi pōt facere aliud ubi. ⁊ tñ unū ubi aliud non excedit. ⁊ sūt distīcta spē. sicut ꝓbabit euidēter in 2ͦ. ❡ 3ͦ eodē mō arguit ð priori ⁊ posteriori in tempore. ❡ 4ͦ. eodemꝰ de ex ⁊ intra que sunt drē loci. ❡ Ad oia ista dico unico uerbo. ꝙ lꝫ i respectiuis una spēs nō sit perfectior alia. nō tñ seqtur ꝙ equalis. Uñ sic illa que se excedunt in ꝗtitate perfectōnis. necessario hñt ꝗtitatē perfectiōis. ita que sūt equalia. Uñ sicut ibi non ē excessus i perfectiōe. ita nec ibi equalitas. tñ una hñ est principalior alia. quemadmodū dicimꝰ in diuīs ꝙ una ꝑsona hñ est principalior. lꝫ nō sit pfectior.

❡ Aliqui tñ nitūtur istā ꝯclonē ꝓbare ex ordine emineñtie. sed non euident' talia deducūtur. ❡ Ad argumentū patet.

DEcima questio ē. Utrū ds potuerit producere aliqd actu aliter i infinitū. ꝙ non. qꝛ ds non pōt facere aliū dm. illud aūt infinitū eēt ds. qꝛ quo maius cogitari non posset. ❡ Cōtra. diuīa potētia ē infinita. ergo ⁊c. ❡ Hic intelligendū est. ꝙ quattuor sūt modi ifinitatis. de qbus qō potest hēe difficultatē. s. modꝰ infinitatis extēsiue ꝑm ꝗtitatē ꝯtinuā in lineis. ❡ Alia ꝑm discretam. sic in nūis. Aut ꝑm ꝗtitatē uirtutis. sic in gradibus pfectionū. Aut ꝑm ꝗtitatem durationis. sic in tempe. ❡ Et ꝗrum ad ista sunt quattuor īuestiganda. Primū est. si ds pōt facere infinitū ꝑ multitudinē. Dicūt aliqui ꝙ non. qꝛ infinitū est cuiꝰ ꝗtitatem accipientibꝰ semꝑ ē aliquid ex accipere. quod tñ non ꝯtingeret si eēt infinitū. ❡ Sꝫ ꝯ arguo quadrupl'r. ❡ Pⁱo sic. natura specifica hūana non ē determinata ad certā multitudinē indiuiduoꝝ. qꝛ da oppositū. sequeret' ꝙ ds in hͦ mundo generatione nō posset ꝯtinuare in eternum. sed tñ usqꝫ ad illum nūꝫ quem sibi determinaret. Nam hoc supposito arguit' sic. qñcūꝫ est aliqua natura cui ex se non repugnat ꝯicari infinitis simꝰ. deo non repugnat sic facere. s. eam infinitis simul cōicare. qꝛ nunꝗ ꝓuenit ipossibilitas ex pte dei. sed natura hūana nō hēt ex se repugnantiā ad hͦ ꝙ infinitis sil' ꝯmunicetur ❡ Hoc ꝓbo. nam ipsa ē nata cōicari mille sil' ⁊ x. milibꝰ. ⁊ sic quātumcūꝫ multiplicatur nūs. sibi nō repugnat sil' cōicari. ꝗ ds pōt eam cōicare infinitis simul. ❡ 2ͦ sic. quot sunt indiuidua eiusdē spēi ꝓducibilia sil'. tot ds pōt producere sil'. cum possit omne possibile sic. est possibile. sed infinita indiuidua sūt sil' ⁊ fuerūt sil' ꝓducibilia. cū oia habuerīt ab eterno suā ꝓducibilitatē. ergo pñt simul ꝓduci. ❡ Ista tñ rō minꝰ ꝓbaret. nisi aliud adderet' ꝯcluderet' enim ꝙ ds oēs ptes motus ⁊ tempis successiuorū pōt facere. qꝛ certum ē ꝙ suam ꝓducibilitatem ab eterno habuerīt sil' ❡ Propter hoc

arguo sic addenᵒ. Aut infinita sūt simul ꝓducibilia pro sil'. aut non. Si sic. tūc sil' ds poterit ꝓducere. nec ualet de ptibᵒ successiuoꝝ. qꝛ licet sint sil' ꝓducibiles. tn̄ non sūt ꝓducibiles pro sil'. Si aūt dicas. ꝙ non sil' ꝛ pro sil' sunt infinita ꝓducibilia. tunc erit dare certum nūm. ultra quē deus ꝓducere non pōt unam aiam sil' intelligendo. q̄d uidetur satis incōueniens. ¶ Tertio sic. quecunqꝫ sunt aliqua ꝓducibilia successiue. quibᵒ ex se non repugn̄t siltas illa. ds simul pōt ꝓducere. sed infinitis aiabus que sunt successiue ꝓducibiles. non repugn̄t simultas ex se qꝛ non sunt in loco. hoc patet. qꝛ q̄tumcūqꝫ multitudinē aliquam accipias sil'. nullā inuenies repugnantiā. ¶ 4ᵒ sic. In re finita impossibile ē ꝓcedere i infinitū ꝑ ptes eiusdem q̄titatis. s3 in indiuiduis ꝓducibilibᵒ simul ꝛ ꝓ sil'. ꝓcedere ē possibile i infinitū3 Dato enī3 quacūqꝫ multitudine finita simul' ds pōt illam simul. ꝛ adhuc non ē possibile dare tm̄ q̄n adhuc poterit tm̄. ergo uidetur ꝙ possit infinita sil' ꝓducere. ꝛ non soluꝫ simul. s3 etiam pro sil'. ¶ Id uidetur aliquibus dicendū. ꝙ ds pōt facere siml' multitudinē3 actu infinitā. qꝛ non uidet' repugnātia. Sed ꝓ quolibet solis radio uel instāti temporis ds unam aiam creat ꝛ ꝯseruat eam. ꝛ tunc eēnt infinite. ¶ S3 tn̄ ꝯtra istaꝫ sniaꝫ instatur 4ᵒʳ. Primo sic. qꝛ omis multitudo creabilis ē nūs. s3 nūs est multitudo mensurata ꝑ unuꝫ. multitudo aūt infinita mēsurari non pōt. ergo ⁊c. ¶ 2ᵒ. illa multitudo signata erit unuꝫ indiuiduū multitudinis in re. ꝛ ꝑ ꝯñs erit in aliqua spē. ꝛ sic sb aliqua spē nūi ꝯstituta ꝑ unitatem erit dare nūeꝝ infinitū. ¶ 3ᵒ. qꝛ si ds sbtraheret unuꝫ denariū a tali multitudine de uno denario eēt diminuta. ꝛ tūc aut eēt finita. aut non. Si non. tunc infinitū eēt maiᵒ infinito. qꝛ plus ꝛ maius erat an̄ ablationē dnarii ꝙ̄ prius. Si aūt sit diminuta. tunc erit finita. ꝛ sic seq̄tur ꝙ unus dnarius ꝯstituebat multitudinē infinitā. ¶ 4ᵒ. qꝛ tali multitudini adhuc uidet' ꝙ deus possit addere unā aiam. cum possit eaꝫ sbtrahere. ꝛ manēte tota uel eadeꝫ multitudine reparē. ꝛ eadē rōne duas ꝛ tres. ꝛ sic in ifinitum. ergo ultra infinitā multitudinē potest aliaꝫ infinitam creare. ꝛ sil'r duas. ꝛ ꝑ ꝯñs infinities infinitas i infinitū. ¶ Ad pⁱmū dico. ꝙ licꝫ multitudo creabilis sit nūs. ꝛ sit finita. nō tn̄ si est infinita. Un̄ talis multitudo non est nūs. nec ē in genere q̄titatis discrete. nisi ꝑ reductionē. sicut unitas. qꝛ tunc eēt necessario sb aliqua eius spē. ¶ Et si dicatur ꝙ infinitū rō q̄titati ꝯgruit. Dico ꝙ ueꝝ ē reductiue. sic diuisibile ꝛ indiuisibile ptinēt ad q̄titatem soluꝫ reductiue. ita finituꝫ ꝛ infinitū unuꝫ ꝑ se. s. diuisibile ꝛ finitū. aliud aūt reductiue. ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ ille nūs nō eēt indiuiduū generis q̄titatis. nec alicuius spēi illiᵒ generis formal'r ꝛ quidditatiue. s3 tm̄ reductiue. sic unitas hec non ē ꝑ se in illo genere. nec in aliqua spē. reducit' tn̄ ad illud. ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ facta sbtractione q̄tecūꝫ multitudinis finite. adhuc rēanet multitudo infinita. ꝛ nullo penitᵒ minorata. sicut nec quo ad nos mare ꝑ mille guttas minoratur. Simil'r dico. ꝙ q̄tumcūꝫ apponatur non augmentat'. Et rō oim istoꝝ ē que dicta ē sup. qꝛ equale ꝛ inequale sunt passiones q̄titatis finite. et magis ꝛ minᵒ sunt spēs inequalitatis. Et id isti multitudini nō possunt iste passiōes ꝯpetere. s. equalitas ꝛ inequalitas. ¶ Ad 4ᵐ dico d aiabus ꝙ pōt unam aiam creare. ꝛ unā illaꝝ sbtrahere. tn̄ adhuc remanēt infinite. sic in ꝯtinuo sūt infinite ptes. ꝛ si una illaꝝ in qua sunt ifinite auferatur. remanēt infinite. ita ꝙ sunt ibi infinities ifinite. sic in ꝓposito. ¶ S3 ꝯtra. qꝛ si sic. semꝑ ds ultra oēm multitudinem pōt facere plures. Dico ꝙ in tali multitudine non hꝫ locū hᵒ signū ois. Dico tn̄ ꝯñter ad ꝓdicta. ꝙ ds infinitas multitudines pōt facere. s. infinities. sicut pꝫ in ꝯtinuo ¶ Sed h sunt diffi. ¶ Prima ē. ꝙ cum maior sit ꝑfectio in plibus aiabus ꝙ̄ in una, ita in infinitis ꝙ̄ finitis. ergo i infinitis ē infinita ꝑfectio intēsiue. sed illa ꝑfectio ifinita est qua aliquid maiᵒ cogitari non pōt, ꝛ hoc ē idē ꝙ ds. ergo ⁊c. ¶ Dico ꝙ ista infinitas ꝑfectiōis est ifinitas ꝑm q̄d. qꝛ i finito genere. ꝛ in limitata spē ꝑm ḡdus indiuisibiles. ꝛ non ē sicut dei infitas que ē trāscendēs ꝛ total'r alteriᵒ rōis ab ista infitate.

¶ 2ᵃ diffi. est. si in ista multitudine infinita
sunt infinite spēs nūoꝝ. ¶ Dico ꝙ sic. ⁊ ideo
quoscūqꝫ ultra faceret deus. non distinguerentur
nisi nūal'r ab istis. ⁊ ultra spēm nūi hic
ꝯtentā deus non pōt facere nisi indiuidua.
¶ 3ᵃ diffi. qꝛ oīa spēs que ē subiectiua ps mul
titudinis. uidetur finita. sꝫ ista singularis
multitudo ꝯtinetur sꝰ multitudine ut ps
subiectiua. ergo ⁊c̄. ¶ Dico. qn̄ multitudo di/
uiditur p finitā ⁊ infinitū. sꝰ finita cadūt
spēs nūi infinite. Sub infinita aūt sola una
ps subiectiua. que non ē ꝓprie spēs. sic in ens
te diuiso p finitum ⁊ infinitū. solus deus ca/
dit sꝰ infinito. Licet ergo infinite spēs nūeri
sint sꝰ finita multitudine. non tn̄ multitu
do ipsaꝝ spēꝝ infinitaꝝ. ¶ 4ᵃ diffi. qꝛ ui
detur ꝙ posita illa infinita multitudine. ꝙ
oporteat ponere i uno ꝑticulari sꝰo infinita
actu accīa. cum qōlibet indiuiduū ad qōli
bet hēat respectū silitudinis ⁊ distinctiōis.
¶ Dico ꝙ isti respectꝰ non multū onerant.
oportet eni ponere in quolibꝫ indiuiduo uni
uersi ad oīa alia m'tos respectꝰ. imo i uno
ꝯtinuo uidenī infiniti respectꝰ infinitatis.
qui tn̄ destruūtur p unicam diuisionē. Sic
ergo dico. ꝙ non ē incōueniens ꝙ talia m'/
ta ponātur. Sꝫ quō infinitū est ex cuiꝰ q̄/
titateꝫ semp ē aliquid accipere ex̄. ¶ Dico ꝙ
illa ē diffinitio quo ad intellectū nr̄m. cui
accipienti q̄tamcūqꝫ multitudinē. semp ꝯtin
git accipe ex̄. qꝛ nunq̄ accipit nisi multitu/
dinē finitam ⁊ non infinitā. ¶ Quan/
tum ad 2ᵐ principale uidendū est. si deus pōt fa
cere infinitā magnitudinē actu. ¶ Dicunt
aliqui ꝙ non. qꝛ de rōne infiniti est. ꝙ sit in
actu ꝯmixto cū potentia. ⁊ ꝯn̄s sibi repu
gnat eē in actu sine potenᵃ. ¶ Sꝫ ꝯ arguo
4ᵒ. Primo sic. sꝫ ꝙ patuit infinitā multitudi/
neꝫ actu deus pōt creare sil'. ponamꝰ ꝙ creet
infinitas guttas aque. ⁊ eas pōt ꝯiungere.
ergo infinitā aquam creare. ¶ 2ᵒ sic. In re
finita non ē possibilis ꝓcessus i infinitum.
si ergo deus non pōt infinitā multitudinē si
mul creare. erit aliquā dare magnitudineꝫ
ultra quā deus nihil poterit creare sil'. hoc est
falsū. qꝛ tunc in re finita eēt possibil' ꝓces/
sus i infinitū. nā q̄tacūqꝫ deus creat. adhuc mi
noꝛa pōt creare. ⁊ n̄ ē eētnal'r i possibil'e. et so
lum finitū posset creare. ¶ 3ᵒ. qꝛ illa q̄ti
tas que ē ultra oēm finitam ē infinita. sꝫ illa
magnitudo quā deus ultimate pōt simil' fa
cere. est ultra oēm finitā. ergo est infinita.
Probatio minoris. qꝛ ultra oēm magnitu/
dinē finitā quam deus creat pōt maiorem cre
are. ergo illa que oēs excedit est infinita.
¶ 4ᵒ sil'r diuisiuo. Aut illa quaꝫ deus ulti/
mate pōt ꝓducere ē finita uel infinita. Si
infinita hētur intentū. Si finita. hoc ē im/
possibile. qꝛ eodem eēt status in quocūqꝫ a/
lio gradu. cum sit eiusdē rōnis. ¶ Ideo uidetur
aliquibꝰ eē dicendū. ꝙ deus magnitudinē actu
aliter infinitam pōt ꝓducere ⁊ simul creare. qꝛ
nullus effectꝰ negandꝰ est possibil' a poten
tia diuina. nisi manifestā repugnātiaꝫ inclu
dat. Sꝫ ꝯ arguo quadrupl'r. Primo sic. nā
illa magnitudo ꝯstat ex ꝑtibꝰ aliquotis
finitis aut infinitis. si finitis. ergo infini/
tū eēt ex infinitis. Si dicas ꝙ ex infinitis.
tunc infinitum eēt maiꝰ infinitis. ¶ 2ᵒ. ubi/
cūqꝫ ē ꝯtinuū. ibi ē pars ⁊ ps. qꝛ ꝯtinuum
est diuisibile in ptes. sꝫ ipsa magnitudo eēt
ꝯtinua. ergo in ipsa eēnt ptes. ⁊ sic ps eēt in
infinito. quod ē impossibile. qꝛ semp totius
ad ptem est aliqua ꝓportio. ¶ 3ᵒ sic. omne
corpus ē figuratū. sed illud non posset esse
figuratū. ergo non eēt corpus. ¶ 4ᵒ. qꝛ ꝓ/
pria passio corporis ē mobilitas. sꝫ corpus
illud eēt imobile. qꝛ ex̄ ipm nihil eēt. ergo
⁊c̄. ¶ Ad primū dico. ꝙ illud corpus non
hēt partes aliquotas. Et sil'r ad 2ᵐ. ꝙ nō
hēt partes. de rōne eni corporis finiti ē ha
bere partes ⁊ partes aliquotas. Rōni aūt
infiniti repugnat utrūqꝫ. ¶ Sꝫ nunqd in
illo infinito sunt partes. Dico ꝙ semp pars
est respectu totiꝰ. si ergo intelligatur ꝙ ali
qua pars sit i isto infinito. ita ꝙ infinitūꝫ
sit totum respectu istiꝰ ptis. sic dico ꝙ nihil
est i isto ꝯtinuo qd̄ sit ps. Si aūt itelligatur
pars non illiꝰ infiniti. sed alicuiꝰ certe q̄tita
tis accepte in isto infinito. Sic dico ꝙ multa
sunt quibꝰ ꝯueit eē ptem. qꝛ ibi etiam sunt
multa tota. Ad 3ᵐ dico. ꝙ illud corpꝰ non
eēt figuratū. ⁊ p ꝯn̄s non eēt diuisibile. ille
eniꝫ sūt passiones q̄titatis finite. ¶ Ad 4ᵐ
dico. ꝙ ex natura sua eēt mobile. ⁊ quodli/
bet ipsiꝰ eēt mobile. ipm aūt rōe infinitatis

non. ¶ Sꝫ hic sunt aliqua dubia. Primũ
Utrũ ds tale corpus posset diuidere. Et ui
detur ꝙ non. qꝛ diuisio ẽ in ptes diuisi. sed
illud non hꝫ ptes. Dico ꝙ ds non posset il/
lud infinitũ diuidere in ptes suas. qꝛ nul/
las hꝫ. sꝫ bñ in ptes alteri⁹ q̃ntitatis. in eo
terminãte creando unaꝫ nouã supficiẽ i ali
qua cõmunitatis acceptiõe. ¶ Sꝫ eẽt ne i loco.
Dico ꝙ eẽt pñs deo bñ. sꝫ non eẽt in loco
quia mobilitas ⁊ uisibilitas ⁊ figuralitas
sũt passiões corpis finiti. qꝛ istud corp⁹ nõ
habet supficiẽ nec colorẽ. tñ eẽt ubiqꝫ pm
assistentiã. ¶ 2ᵐ dubiũ est. utrũ creata aqᵃ
infinita. ds ultra illam possꝫ aliam creare.
Dicunt aliq̃ ꝙ non. qꝛ tũc nulla aqua eẽt
adequata i actu. ¶ Cõtra. qꝛ certũ est ꝙ pos
set illi⁹ aque admiulare unam guttaꝫ. ⁊ tñ
adhuc remaneret infinita. ⁊ postea illã ean
dem guttam repare. ¶ Jõ dico. ꝙ ultra oẽm
illam aqũ i de⁹ põt aliam aquã creare. sicut
fuit dictũ ð multitudine infinita. ¶ 3ᵐ dubiũ
utrũ creata infinita aqua posset infinitam
aliam aquã creare. Dico ꝙ sic. qꝛ posset ali/
am infinitã creare. ⁊ adhuc maiorẽ. ⁊ sic ifi
nitã. sicut fuit argumentũ de prima aqua in
finita. ¶ 4ᵐ dubiũ. si creans infinities ifini/
ta. q̃ntũ ñ ds põt sibi sꝫ h. statim. ita ꝙ ultra
non possit addere. Dico ꝙ non. qꝛ eadẽ rõ
ne habuisset statũ in sꝫ infinita. cũ infiniẽs
infinitum non excedat simplr semel infinitũ.
¶ Sꝫ rema. dubiũ. si ds possꝫ t indiuiduũ cõti
nuũ sꝫ diuidere i infinitas ptes. ¶ Dico ꝙ
non. qꝛ ptes infinite cõtinui non sũt imedia
te. sicut si eẽt sꝫ infinita multitudo aut ma/
gnitudo. in q̃bus facit ds infinitas ptes i
actu. diuisio aũt cõtinui ꝓcedit in infinitũ.
ordinate ꝑueniendo a maiorib⁹ ptibus ad
minores. ⁊ iõ illud infinitũ est successiuũ.
¶ Quantũ ad 3ᵐ pricipale uidendũ est. utrũ
ds possit aliquid itensiue infinitũ creare
actualr. ¶ Ad declarationẽ aũt ptis affirma
tiue istius. 4. sunt notãda. que pñt hiri ex p
missis. ¶ Primũ est. ꝙ ds põt infinitas ani
mas sꝫ in actu creare. ut patuit ex prio ar
ticulo. ¶ 2ᵐ est. ꝙ in singulis aiabus põt
caritatẽ infundere. qꝛ infinitas non magis
repugnat caritatib⁹ q̃ aiabus sꝫ. ¶ 3ᵐ est.
ꝙ caritates ipse possũt ab aiabus separi. a

deo. qꝛ forme q̃to sunt nobiliores. tãto mi
nus dependẽt a materia. ⁊ p cõñs pñt facili⁹
separi. Et iõ cum grã sit nobilior accñtibus
sensibilib⁹. uidetur ꝙ sit magis sepabilis a
sbo. ¶ 4ᵐ est. ꝙ caritates separe a sbo pos/
sũt deo uniri. qꝛ quecũꝫ sunt eiusdẽ rõnis
sunt equalr unibilia. cũ unitas sit p se pas/
sio eoꝝ. sicut naturalr aptitudo. ¶ Istis pre/
missis. pꝫ per quẽ modum posset ds facere
infinitam caritateꝫ itensiue. qꝛ ex infinitis g̃di
bus infinitis intẽsio cõstat uel caritas infinita
itensiue. Alr tñ declararẽt eaꝫ Artiste. sup
posito enĩꝫ 2ᵒ articulo. ꝙ sit infinita magni
tudo. i infinita magnitudie non põt eẽ uir
tus finita. ergo necessario infinita uirtus est
intensiue. ergo ⁊c. ¶ Sꝫ j. tale infinitũ in
tensiue eẽt equale deo. cum ds sit infinit⁹ intẽ
siue. ¶ 2ᵒ. qꝛ tale accñs infinitũ eẽt perfe/
ctius sba. cum sba sit finita intensiue.
¶ 3ᵒ. qꝛ cum oẽs aie sint eiusdẽ rõnis. posset
ds unã aiam infinitã creare. ¶ 4ᵒ. qꝛ tũc grã
que ẽ in xpo. non esset sũma creabil̃. ¶ Ad
primũ dico. ꝙ illa infinitas est solum b̃ quid.
Ista eni infinitas clauditur ⁊ limitat ad ali
quod determiatũ gen⁹. non sic de infinita/
te dei. ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ infiniti asini nõ ua
lent unius hoĩem. nec infiniti grad⁹ coloris
unum g̃dum caritatis. nec infinita caritas
finitam sbam. ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ si aie hẽrent
g̃dus distinctos realr eiusdẽ rõnis. ideꝫ se/
queretur. sed non hñt. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ grã
xpi est summa iter illas que aie pñt infude
sed que pñt creari separate non. ¶ Quan/
tum ad quartũ pricipale uidendũ est de in/
finitate durationis. si dubiũ sit ð duratione
successiua. tũc patet q̃d sit dicendũ. qꝛ illud
ds non põt sꝫ creare. qꝛ hẽt partes repugn
ãtes. huiusmõi est oẽ successiuũ. ergo ⁊c.
¶ Sed si queras de duratiõe sꝫ tranea. utrũ ds
poterit talem durationẽ infinitam creare. Di
citur ꝙ non. qꝛ infinita duratio non põt hẽe
terminũ. sed ds nihil põt facere q̃n postea
possit illud admiulare. ergo ⁊c. ¶ p. ds nõ
põt aliq̃d nunc creare q̃d non hẽat sue du/
rationis principiũ. sed infinite durationi repu/
gnat hẽe pricipium. ergo ds non põt infini
tam durationẽm creare. ¶ Ad rõnem i oppo
sitũ patet. ¶ Sed h sunt duo dubia. q̃rum

ad rõnem potentie diuine. Primũ est si ds
possit facere mundũ antiquiorem. ¶ Hoc du
biũ põt habere duplicẽ intellectũ. uel q̃ i/
telligat q̃tum ad eẽ materiale uniuersi. ⁊ sic
nulli dubiũ debet eẽ. q2 oẽm fbam quã de⁹
creauit, potuit añ creasse. ¶ Si aũt dubiũ
querat formal'r q̃tum ad oia, tam absolu/
ta q̃ relatiua. ita q̃ q̃cquid creauit in mun/
do potuit añ creasse. Sic apparet mihi dicẽ
dum q̃ non. ¶ Hoc aũt pbo sic. Primo. q2
impossibile est ɔdictoria d eod uerificari. s3
si ds non pduxisset mundũ qñ pduxit. sed
añ q̃tum ad oia. tunc fuisset idem respcũs
pñtialitatis q̃ fuit qñ ds creauit. ⁊ sic ɔdi/
ctoria. q2 creasset mundũ qñ non creauit.
q2 in eodem qñ. Si dicas. q̃ non fuiss3 ið
respcũs. tunc hẽtur ppositũ. q̃ scil3 q̃tu3 ad
oia tam absoluta q̃ respectiua ds non potu
isset prius creasse q̃ creauit. ¶ 2°. q2 respe
ctus distantie semp arguit diuersitatẽ. sed
pri⁹ ⁊ posteri⁹ sunt respect⁹ distantie. ergo
o3 q̃ inter pri⁹ quo ds creasset mundum. ⁊
posteri⁹ in quo nũc creauit eẽt uarietas. ⁊ p
ɔñs oẽm respectũ non creasset añ. ¶ 3°. q̃a
incõpossibilia sil' creari non possũt. s3 prius
in quo mund⁹ fuisset creat⁹. ⁊ posterius i
quo nunc fuit creat⁹ sunt incõpossibilia. sic
p3. ergo cum nũc fuisset creatus illud prius
istud posteri⁹ non potuisset tũc creari. ¶ 4°.
q2 aut in eode3 nũc fuisset creatus mund⁹.
aut in alio ⁊ alio. Si in eodem. ergo nõ pri
us. Si in alio ⁊ alio. ⁊ duo nũc non pñt sil'
creari. ergo ⁊c. ¶ Jõ apparet mihi q̃ intelli/
gendo p mundũ oia que sunt in mũdo ta3
absoluta q̃ respectiua. ds non potuit creare
mundũ antiquiorẽ. nec simpl'r anteq̃ crea/
uit. Et de hoc alias. ¶ 2ª dubitatio. ds po/
tuit facere mundũ meliorẽ q̃ sit. ¶ Dic o3
distinguere sic in dubio pcedenti. quia illa
melioritas põt intelligi dupl'r. uel meliori
tas absoluta. que ẽ sm uniuscuiusq3 fbam
Alia scil3 melioritas respectiua que ẽ in ɔpa
tione ad determinatum agens uel obiectum
Primomõ mus ẽ melior pane. q2 corp⁹ aia
tum meli⁹ est corpe non aiato. ¶ 2°mõ pa/
nis ẽ melior mure. q2 in ɔpatione ad natam
hũanam panis ẽ melior. q2 nutrit hoiem.
¶ Si primomõ intelligas. sic dico. q̃ ds po
tuisset mundũ meliorẽ creasse. q2 de stel/
las potuit facere angelos. Si aũt 2°° intelligat⁹
bonitas ɔsistit in ordine re3 in uniuerso.
dicendũ est q̃ non. ⁊ ita dicit Augus. q̃ q̃li
bet p se bonu3 est. s3 tñ oia bona sil'. ualde
bona. Et iõ magis ɔsistit decor uniuersi in
uarietate re3 q̃ si omia eẽnt uni⁹ nature ⁊
fbe. quia sic non eẽt ordo. ⁊c.

¶ Distinctio 44ª.

QIRCA distinctionẽ 44ᵃᵐ ⁊ 45ᵃᵐ in quib⁹ tractatur d uolũtate. Quero utr3 uolũtas diuina sit prima regula oĩm ɔtingentiũ. q̃ non. q̃a ps. oia in sapia fecisti. sed sapia ptinet ad i/ tellectũ. ¶ Cõtra, in ps. oia quecũq3 uoluit ds fecit. ¶ Hic sũt quattuor mõi dicẽdi.
¶ Prim⁹ est. q̃ eẽntia diuia est prima regula
oĩm. tam necessarioꝝ q̃ ɔtingentiũ. q2 ipa
est primũ obiectũ intellectus diuini. in quo
oia relucent. ita q̃ nulla potẽtia in ipsã in/
tendẽs põt obliquari. ¶ Alii dicunt. q̃ pri
ma regula tã necessarioꝝ q̃ ɔtingẽtiu3 est
diuĩa intelligẽtia. q2 sic uoluntas nr̃a regu
latur ab itellectu nostro pr̃ctico. ipm in agẽ/
tibus dirigen⁹. ita in deo. Sic enĩ diuina
intelligen̄ᵃ cognoscit eẽ faciẽda. ita uolũtas
diuĩa exequit. ¶ Alii dicũt. q̃ oĩm tam ne/
cessarioꝝ q̃ ɔtingentiũ uoluntas diuia est
prima regula ad ex. q2 s Augus. d trini. di
uina uoluntas est oim que fiunt prima ⁊ sũ
ma cã. sed prima cã uidetur eẽ prima regl'a.
ergo ⁊c. ¶ Alii dicũt. q̃ intellect⁹ iformat⁹
hitibus intellectualib⁹. q2 ei⁹ ut sic ẽ infor
matus. pprie ẽ dirigere. s3 ad regulã ptinet
dirigere. ergo ⁊c. ¶ Sed null⁹ istoꝝ mõꝝ
stare põt. Prim⁹ non. q2 obiectũ in ɔpacõe
ad potẽtiã non h3 rõem regulãtis. sic nec
bonũ agibile in morlib⁹ d3 regula actiuo
rum hituu3. sed pruden̄ᵃ. ¶ Nec 2°. q2 cu3 in
tellect⁹ diuinus reguleт necessario ex se q̃c
quid regulat. eo q̃ poten̄ᵃ mere naturalis ⁊
natura sit semp ad unũ determiata. sequeret
q̃ nulla res posset al'r fieri q̃ fiat. cu3 tam

contingat fieri idem pluribus modis. ¶ Nec
¶ 3° q2 obiecta necessaria et contingentia pri° co/
gnoscuntur a deo q̄ possint appeti. ut alibi pz
et in illo priori cor. percipitur certitudo. et sic
a uolūtate sequēte non prio regulaf. ¶ Nec
4° q2 sicut intellect° ex se mere agit natu/
raliter et determinatur ad unū. sic intellect° infor/
mat° quocūq3 bitu intellectuali. ¶ Ideo dicit
Doc. ni aliter. q2 uolūtas diuia ē regula oim
contingentiū precise. necessaria aūt aliunde re
gulantur. ¶ Hoc aūt cōfirmo 4or. Primo sic.
Ois alia regula a uoluntate diuia est mere
necessaria et naturaliter regulans. si ergo ali
quid aliud a uolūtate regularet. mere neces
sario regularet. et sic īpossibile eēt eam aliter
regulari. Istud aūt est falsū. immo qd uno
tempore est regulatū. in alio tempore est irregu
latum. sic pz de circūcisione in ueteri testamē
to. ¶ 2° sic. illa potētia que ab aliquo regu
latur. si ab eo deuiet obliqua est. si ergo uo
lūtas diuia regulatur ab intellectu. uel ab
aliquo alio necessario regulāte. cuz omne ta/
le necessario determinatur ad ptem alterā cō
tradictionis qn̄ sit obliqua. sz hoc ē falsuz.
uidem° enī q2 uoluntas recte pōt in utrāq3
ptem cōdictionis. ¶ Cōfirmatur. q2 uolun
tas diuia dz eē inobliquabilis. ergo etc.
¶ 3° q2 aliqua sunt phibita q2 mala. Aliqa aūt
iō mala q2 phibita. si ergo in istis fiat reso/
lutio ad uolūtatez. hētur intentū. Si ad a/
liquid aliud ut ad itellectum. cū necessario
intelligat talia. necessario ernt mala. nō q2
phibita tm̄. ¶ 4° q2 aliqua sunt bona q2 p̄ce
pta. Alia io precepta q2 bona. si ergo fiat
resolutio ad uoluntatē hētur intentū. si ad
itellectum. cum necessario itelligit. oia erūt
necessario bona ex se. ¶ Sz cō instatur 4or.
Primo sic. Ois pruden° est regulatiua suo
rū actuuz sequentiū actus uolūtatis. cuz sit
recta rō agibiliū. sz in deo est formaliter pru
dentia que ptinet ad intellectū. cum ibi sit
ars que est inferior ea. ergo etc. ¶ 2° ars ē
prima regula factibiliū. sz ds agit p modū
artis. sm Ans. in mono. c. ¶ 3° q2 ois electō
psupponit actū intellectus regulātis. sz ds
agit p electionē. ergo etc. ¶ 4° q2 ois cōpacō
uoluntatis ut cōpatur ad ex est p̄xis. sz ois
p̄xis preexigit actū intellect° regulātis. er/

go etc. ¶ Ad primū cōcedo q2 prudētia est in
intellectu diuio. sz tm̄ intelligendū est d pru/
dentia d i quātum ad contingentia. q2 ipsa est i
intellectu postq̄ uolūtas est determiata cir/
ca ea. Uñ post determinacōez uolūtatis sequi
tur actus intellect° p determinationē uolūta/
tis. et etiam prudentia. ¶ Et si dicas. q2 tunc
prudentia erit. et nihil erit p prudentiā re/
gulatū. cum tñ hoc sit cōtra rationē prudentie.
¶ Dico q2 lz uolūtas non regulet ur q̄tuz ad
contingētia. sz sit prima regula. tñ pote° exe
cutiua regulatur. cui° actum p̄cedit pruden
tia illa. ¶ Sz nunqd prudētia aliquē actū
hēt circa incōmutabilia. ¶ Dico q2 si ponat
q2 sic. tūc oz dicere q2 prudētia regulat in p̄/
ceptis prime tabule. uel soluz ut sequitur de/
terminationē uolūtatis. ¶ Potest dici. q2 circa
p̄cepta prime tabule in priori aū actuz uo/
lūtatis. in p̄ceptis 2e tabule ē posterior. Et
de hoc alias. ¶ Ad 2m de arte eodē mō dicen
dū est. Ars enī non regulat uoluntatē. sed
sequitur determinationē uolūtatis. regulat tñ
potentiā executiuā. Nisi forte dicaf q2 facti
bilia ut sic fiant. sunt necessaria. et tunc est
regula uolūtatis. ¶ Ad 3m de electiōe dico.
q2 executionē electōis pōt rō regulare. et ista
aliqn̄ accipitur pro electiōe. i. uolitio ut cō
paratur ad ex. tñ electio ut ē determiatio uo
lūtatis diuie. sic dico q2 p̄cedit rōnem. ¶ Ad
¶ 4m dico q2 p̄xis ē regulabil' ab intellectu se
quēte actū uolūtatis. loquen° de p̄xi que
est contingentiū. sed d illa que ē necessarior.
illa regulaf p itellectū precedentē oēm actū
uolūtatis. ¶ Sz hic sunt diffi. ¶ Prima. q2
si non ē aliqua rō illor. que fiunt. Quare
Ans. et alii sācti iuestigant rōnem eor. que
fiunt. utpote de incarnatiōe et aliis. ¶ Dico
q2 alibi augus. dic. q2 illor. que fiūt libere a
uolūtate diuia. non ē querenda cā. Uñ qn̄
ipsi querūt cām incarnatiōis. non querunt
nisi quo ad nos. simpliciter aūt aliter fieri potuis
set. Nam ds aliter facere potuisset redēptio
nem hūani generis q̄ fecerit. ut patet 3°. de
tri. ¶ 2a diffi. si fuisset aliter factum. quam
rōem redderem°. ¶ Dico q2 ubi apparet co/
gens rō aliter fieri non potuisset. sz tñ ubi
rō non ē cogens. aliter fieri potuisset. et tūc cō
gruitates adducerētur. ¶ Tertia diffi. est.

q2 ꝫ.n Ans. de casu diaboli, omnis volun/
tas sicut hꝫ quid. ita hꝫ cur. sed illud cur acci/
pitur a rõne regulãte. Dico ꝙ forte inten
tio eiꝰ est applicare illam regulã ad sola cre
ata. Uel si ad diuiã. tunc oꝫ dicere ꝙ volũ/
tas ut exequẽs regulat. ⁊ hꝫ cur in pruden
tia sequẽte actũ diuinũ volendi. ❡ Sꝫ tunc
sequit eque magis diffi. si voluntas diuia
oppositũ huiꝰ qd nũc est determiasset. rõ que
redditur a factis huiꝰ determinationis iã facte
que accipitur a prudẽtia sequẽte voluntatẽ
non valuisset. ❡ Dico ꝙ in ꝯtingentibꝰ est
potenᵃ ad opposita in sensu diuisiõis, nõ in
sensu ꝯpõnis. ⁊ iõ rõnes vel ꝯgruitates sicut
dictũ est ꝯcurrerẽt. ❡ 4ᵃ diffi. est. q2 si de
opposita coꝝ que ordiauit ordinasset. tota
potenᵃ que est tota prudẽtia que ẽ de ordia
tis a deo. fuisset ad opposita. ⁊ tñ ita disso/
narent itellectui nõ sicut nunc dissonãt. cuꝫ
eiꝰ determiatio eẽt nobis ignota. ❡ Dico sicut
dictũ est, ꝙ illa que oĩno itellectui vere itel
ligenti dissonãt. videntur necessario sic a diui
na rõne regulata. ❡ Ad argumentũ pꝫ.

UTRUM diuia volũtas pos
sit aliqd ꝯtra ꝑiudicatũ a rõne.
❡ ꝙ sic. q2 aliquid põt de potẽ
tia absoluta qd non põt de po/
tentia ordinata. ❡ Cõtra. q2 videtur ꝙ si
sic eẽt. tunc irrõnabilr faceret. ❡ Hic intro
ducũtur. 4. ꝯclões. ❡ Prima ẽ. ꝙ non põt
ꝯ prẽiudicatũ ab intellectu diuio. ꝯpãte bo
nuꝫ simplr ad malum simplr. ❡ 2ᵃ est. ꝙ
põt ꝯtra ꝑiudicatũ ut intellectꝰ ꝯpat bonuꝫ
ad meliꝰ. ❡ 3ᵃ est. ꝙ volũtas diuia põt pre
ter ꝑiudicatũ a rõne. ❡ 4ᵃ est. ꝙ põt ꝯ preiu
dicatũ iuditio rõnis sequẽte actũ volũtatis.
❡ Prima ꝯclo ꝓbatur sic. Nam si intelle
ctꝰ diuinꝰ iudicet. ꝙ bonũ est diligere deũ. et
maluꝫ ẽ odire. tunc volũtas non põt in op
positũ. q2 tunc eẽt obliqua. Nam ois poten
tia que non ẽ ꝯformis iuditio recto. ẽ obli
qua. talis eẽt volũtas. ergo ⁊c. ❡ Cõfirma
tur. q2 qñcunqꝫ itellectus diuinꝰ iudicat hᵒ
eẽ maluꝫ simplr. ⁊ hᵒ eẽ bonum simplr. illõ
necessario iudicat. sed in iuditio necessario
intellectꝰ est regula volũtatis. ut prius ostẽ
sum ẽ. ergo ꝯpante bonũ simplr ad maluꝫ

simplr. volũtas non põt ꝯtra ꝑiudicatuꝫ.
❡ 2ᵃ ꝯclo ꝙ põt ꝯpando bonuꝫ ad melius.
declaratur. Non ẽ necessariũ ꝙ elemẽta sit
ordinata sicut sunt. sꝫ põt fieri ecõuerso. ⁊ tñ
demonstramꝰ ꝙ melius ẽ ꝙ ita sint. s. ꝙ aer
sit sub igne. q2 itellectꝰ diuinus hoc iudicat.
Similr in corporibꝰ supioribus demõstra
bile ẽ. ꝙ sol potuisset fuisse quadratus. q2
ptes eiꝰ sunt eiusdem rõnis. ergo nulli par
ti eiꝰ repugnat eẽ in oppositũ alteri in direc/
ta linea. ⁊ tñ demõstrabile est ꝙ hoc sit meli
us. s. ꝙ figure rotũde ⁊ sperice. ❡ 3ᵃ ꝯclo ꝙ
deus põt aliquid ꝑter preiudicatũ a rõe. ꝓba/
tur sic. volũtas enĩ diuia preordiauit unuꝫ
ad beatitudinẽ ⁊ non aliũ. in aũt ista determia
tione non occurrit rõ intellectui diuio. qua
re hunc ⁊ non illuꝫ. q2 tunc eẽt grã. ergo vi
detur ꝙ volũtas possit ꝑter ꝑiudicatũ.
❡ ꝑ. si daretur cã. non esset rõ magis de cã
illa qꝫ de ista. ⁊ ita quereret de cã. ⁊ sic i in/
finitũ. Similr de pena dãm non põt assi/
gnari cã. lꝫ de pena sensus bñ posset. ❡ 4ᵃ
ꝯclo ꝙ diuia volũtas põt ꝯtra ꝑiudicatum
a rõne sequẽte. ꝓbatur. q2 volũtas ꝯtingen
ter se determiat. ⁊ ita se determinat ꝙ põt in
oppositũ. Uñ sicut ista ꝯtingẽter in determia/
tione volũtatis stat. antixps erit. ita põt in
oppositũ velle. ⁊ tunc rõ sequens volũtatis
determinationẽ. oppositũ iudicabit. Sꝫ tñ 1ᵃ
ꝯclo ẽ intelligenda i sensu diuisiõis. sꝫ i sen
su ꝯpõnis ẽ falsa. ❡ Sed ꝯ ista arguo. Pri
mo ꝯ primã ꝯclonem. q2 itellectꝰ pcedit vo
luntatẽ in necessariis. ⁊ est eiꝰ regula. sed in
moralibꝰ est regula. ꝙ ois bonus ẽ premi/
andus. ⁊ tñ volũtas põt in oppositũ. ❡ Cõ
tra scdam sic. voluntas que põt in melius ⁊
non vult. non videtur optima. ❡ Ad pᵐ di
co. ꝙ voluntas diuia põt in oppositũ de po
tentia absoluta. sꝫ tñ ꝙ aliqd sic fiat ẽ ꝯtin
gens. ꝙ aũt hoc sit meliꝰ. illud ẽ necessari/
um. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ meliꝰ faceret fm regu
las naturales. sꝫ in ordine ad volũtateꝫ sic
determinatã. sic debet. Nam meliꝰ est sic fieri
sicut actus baptizãdi melior est in ordine ad
volũtatẽ diuinã qꝫ dare elemosinã. sed i se
dare elemosinã est melius. ❡ Sed hic occur
runt alique diffi. ❡ Prima ẽ. si ex volũtate
diuia possumꝰ ꝯcludere talem idifferentiã

in uoluntate nostra in appetitu sensitiuo. Patet q non. qz nō pōt in oppositū ut patet i brutis ꝯ iudicium sensus. ¶ Eodem° dicunt aliq̄ de uolūtate nr̄a. q si ponāt duo bona equalia uł non equalia. si unum corp̄ i intellectū meli° preiudicet. Dicunt q uoluntas nr̄a non pōt in oppositū. sed tū ꝯ hoc aliās. saltē q̄tum ad ppositum spectat. totū oppositum ē in itellectu diuio. Et ex h° uidetur. cum uolūtas nr̄a min° sit ꝯiūcta rōni q̄ uoluntas diuia. si uoluntas diuia potest aliquid sine aliquo dictamie rōis. imo potest in illud ferri quod itellect° diuin° iudicat min° bonuz. multomagis uolūtas nr̄a. Uñ dicūt. q uolūtas nostra non pōt aliq̄d. nisi sit p̄determiatuz a rōe. Et si esurias ad mortem. ppositis tibi trib° panib°. non poteris aliquē eligere. nisi rō determiet morieris fame. ꝛ iuste. Non itellego ista dicta. saltem in uolūtate diuia non pn̄t h° dicere. q̄n ppositus sibi duob° oīno equalib°. unuz p̄ꝯstinet ꝛ aliuꝫ dimittat. nec ē ibi aliqua ꝯ̄miatio a rōe. ergo uidetur q uolūtas aliqua poterit in non p̄iudicatū a rōne. ꝛ etiā ꝯ preiudicatū. ut saltē meli° dimittat ꝛ minus bonū eligat. Et eodem° uidetur q possit eē in nobis. De hoc alias. ¶ Ad argumentum patet.

UTRUM uolūtas signi ꝛ bn̄placiti in deo distinguātur. q non. qz utraqꝫ ꝑtinet ad potentiā ordiatā. ¶ Cōtra. qz uolūtas bn̄placiti semꝑ impletur. non aūt uoluntas signi. ergo ꝛc. ¶ Hic sūt. 4. uidenda. Primū est ꝯ distinctiōe signi ꝛ bn̄placiti. ¶ 2m est ꝯ distinctione uolūtatis añcedentis ꝛ ꝯn̄tis. ¶ 3m est ꝯ distinctiōe uolūtatis agētis ꝛ possibilis. ¶ 4m est ꝯ distinctiōe uolūtatis p̄ctice ꝛ speculatiue. ¶ Quantū ad primū est sciend. q uolūtas bn̄placiti dz uoluntas dei efficax respectu cuiuscūqꝫ effect° pducibil' uel producti. Sz uoluntas signi ē uoluntas dei nō efficax respectu eorund. Exm si rex aliq̄s uult efficacit aliquid. sic est illd ad qd conatur pro posse implend. uult aūt non efficacit. sz uolūtate signi illa de quib° dat statuta ꝛ leges. Et ideo dz q uolūtas bn̄placiti diuini semꝑ impletur. qz ē efficax. et nullus pōt ei resistere. teste Aplo. Uolūtati eius q̄s resistet. uoluntas uero signi non semꝑ ipletur. qz non ē efficax. ut pꝫ. nam sepe leges trāsgrediūtur. Et sic pꝫ quid sunt. ¶ Nunc uidend est. utrū distinguātur. Et q̄tum ad h° dico. q ꝑ eādem uiam ꝑ quā pōt pbari q poten° absoluta ꝛ ordinata differāt eād uia pōt pbari q uoluntas signi ꝛ bn̄placiti differūt. Nam uolūtas bn̄placiti sꝑ impletur. non tū uolūtas signi. ꝛ sic ꝯ multis ꝯdictionib°. ex quib° sufficiēter ꝯcludit distictio. ¶ Sz ꝯ sunt diffi. Prima diffi. est. si ista distictio sit oīno ead cum illa ꝯ potentia ordiata ꝛ absoluta. Dico q non. qz tas uolūtas signi q̄ uolūtas bn̄placiti respiciunt potentiā ordinatā. qz respectu eorum que sūt possibilia absolute. ds nullū habet uelle. ꝯ multis itelligen°. ¶ Scda diffi. si est ead distinctio cū illa ꝯ uolūtate ꝯditionata ꝛ absoluta. ¶ Dico q uidetur ead. qz uoluntas ꝯditionata uidetur uolūtas signi ꝛ antecedens. qz uult q̄tum ē ex se oībus bonū uł oībus bn̄ uelle. si seruāt eius mandata. Uolūtas absoluta uidetur bn̄placiti ꝛ ꝯn̄s ad uoluntatē signi. s. ꝑmissio ꝛ impletio ad bn̄placiti uoluntatem. cū sit uelle efficax. ¶ 3a diffi. est. que sunt signa uolūtatis diuine. ¶ Dico q plura ponūtur. s. p̄ceptuz ꝯsil. phibitio. ꝯsiliuꝫ. monitio. ꝯminatio. punitio. remuneratio. ¶ Alii duo ponunt que ꝑtinent ad uolūtatem signi. s. ꝑmissio ꝛ impletio admin° 2m. cum sit uelle efficax. ¶ 4a diffi. si diuia ꝑmissio sit act° uolūtatis positiuus. ¶ Dico q sicē in nobis ē duplex act°. Unus qui ē uelle efficax. q̄ ꝑficit rem cū potest. ꝛ non efficax. qui non ꝑficit. Ita ē nolle efficax. qd phibet cum pōt. ꝛ non efficax. qd non phibet sz ꝑmittit. Eodem° dicend est in deo suo mō. ¶ Sz diffi. est. utrū ꝑmissio sit actus. ¶ Dicūt aliqui. q soluꝫ ē negatio act°. qz ꝑmittere non ē nisi non phibere. ¶ Alii dicūt q est act° positiu°. qz null° pōt peccare nisi uolūtas dei ꝯcurrat. sz n̄ cōcurrit nisi ad actū positiuū. ¶ Pōt ergo dici. q ꝑmissio ē act° positiu° cum circūstantiis. si circūstantia sit defectus. tunc ds ad positiuū actus ꝯcurrit. ꝛ non ad ꝯformitatem.

⁊ sic non ad peccatum. Eodem enim mō di/
cendū est de illo actu uolendi, sic de adulte/
rio uel aliis actib⁹ malis. ¶ Quantū ad
2ᵐ uidendū est de distinctiōe inť uoluntatez
añcedentē ⁊ ꝯñtem. ¶ Et ꝗtum ad hoc dico
ꝙ uolūtas añs dr ut refertur sup regulas
iustitie legalis in uli. Uoluntas uero ꝯñs
dr illa. ut fertur sup huiusmōi regulas i p
ticulari ⁊ efficiēnť. De p⁹ dicit Apl's. ꝙ uult
oēs hoies saluos fieri. h⁹ est ꝗtuz ē d se. nū/
ꝗ dampnationē uellet. Uolūtate aūt ꝯñte qz
talis peccat. uult ꝯñter eum punire ultione
efficaci. ⁊ ista semp impletur. ¶ Quantū
ad 3ᵐ uidendū est. quō distinguitur in do
uolūtas agens ⁊ possibil'. ¶ Hic sciendū.
ꝙ intellect⁹ agens ponitur non solū ꝑpť
fantasmata. sic aliqui dicūt. ſ; idē non pōt
eē actiuū ⁊ passiuū. ⁊ qz act⁹ cātur ⁊ recipiť.
id oz ponere distinctionē. ¶ Eodem⁹ apparet
mihi ꝙ sit distinguendū ex pte uolūtatis po
tentiale ⁊ actuale. Potēiale ut receptiuū
uolitiōis. Actuale ut ꝓductiuū. Nec pono
duas potētias. ſ; duas rōes formales eius/
dem poten' real'r. Quantū ad diuia oz po
nere utrūqz. abstrahen⁹ hic a recipe. ita ꝙ i
isto ē sapia ⁊ ars ⁊ huiusmōi pfectiōes. Di
ctuz etiā fuit. ꝙ intellectus agens ē ibi ut ꝓ
ductiuū uerbi. Eodem⁹ dico ex pte uolūta/
tis. Est enī ibi īuenire uoluntatē in qua ē
iustitia legal' formal'r. ⁊ ipse actus uolendi
diuin⁹. ⁊ ꝑ hoc ē ibi uolūtas possibil'. 2° est
est ibi uolūtas ut productiua spūs sancti. et
sic uolūtas agens. Eodem⁹ in creatis dico
ex pte sensus. qz oz ponere sensū agentē. in
ꝗtum sensus ē ꝓductiu⁹ uisiōis. ⁊ h⁹ oz. qz
aliqñ actus uidendi ē nobilior obiecto. er/
go oz ꝙ ab alio dependeat in gñe cause effi
ciētis ꝗ ab obiecto. sic qz sensus ē receptiu⁹
uisionis. Oportet etiā ibi ponere sensū pos
sibilez. ⁊ sic potentiā sensitiuā. ⁊ oēm aliaz
ꝓductiuā sui act⁹. ⁊ receptiuā oz distingue/
re in agentē ⁊ possibilē. non ut in duas po/
tentias. ſ; ut in duos respectus formales
eiusdē potētie. ¶ Quantū ad 4ᵐ uidendū
est de uolūtate pctica ⁊ speculatiua. ¶ Hic est
intelligendū. ꝙ aliqñ praxis accipitur pro
opatione alteri⁹ poten' ab itellectu. ⁊ sic nū
ꝗ est dare uoluntatē practicā ⁊ speculatiuā.

sicut intellectū practicū ⁊ speculatiuū. ſ; ille
intellect⁹ ē speculatiu⁹ q est gr̄a sui. Ille pc/
ticus qui ē gr̄a alteri⁹. In uolūtate aūt ista
distictio ñ h; locū. Uer; est tñ ꝙ actus fruē
di est sui grā. actus aūt utendi ē gr̄a alteri⁹
S; tñ ꝑpter hoc non oz ponere talez disti/
ctionē. qz oēs tales actus uolūtatis sūt pra
xes quedā. ſ; aliq̄ sint ꝑpter se. aliqui nō.
Si uero accipitur pcticuz qd extenditur ad
posteri⁹. siue sit eiusd potenť. siue sit alteri⁹
diceretur tunc ꝙ oīe qd eēt sui gratia eēt spe
culatiuū. qd aūt non eēt pcticum.

UTRUM in actib⁹ moralib⁹
intellect⁹ pcedat uoluntatem.
Hic sūt dua uidenda. Primū
est ꝓpositū. ¶ 2ᵐ est. utrū uolun
tas possit aliqd uelle non pcognitum.
¶ Quantū ad primū dicit un⁹ Doc. ꝙ i mo/
ralibus uolūtas pcedit intellectū. ⁊ act⁹ uo
lendi ut moralis ē prior actu itelligēdi. ois
aūt actus moral' specificatur a fine. ſ; non
nisi inqtum pordinatur in ipm. ſ; nō por/
dinatur nisi ꝑ uoluntatē. ergo ipsa pcedit.
Sequiť etiā ꝙ actus itellect⁹ ut pcedit ac/
tum uolūtatis. non ē mere moral'. ſ; tñ na
turalis. ¶ 2° sic. ois extensio ꝑ quaz aliqd
fit practicū precedit actum q fit pctic⁹ ꝑ eā.
ut practicus est. ſ; ista fit a uoluntate. ergo
⁊c. ¶ S; d actu impato. quō pōt eē prius
impatum ꝗ cognitū, dubium ē. Diciť h ꝙ
pri⁹ cognoscitur sb rōne ul'i. ¶ Cōtra. qz sb
rōe pticulari impatur. ergo impatur sb ista
rōne sb qua non pcognoscit. ¶ Dī ꝙ illa rō
pticularis ē precognita in gñali. Non uide
tur mihi ꝙ al'r possz pfecte saluari. nisi di/
cendo ꝙ ē alia rō occulta que psupponitur i/
quirēda. Dico ergo ꝙ oz necessario ponere
ꝙ ſ; obiectū sit pcognituz. s. talis actus im
patus. non oz tñ oēm ꝯditionez obiecti pco/
gnosci. sic etiā dū ageretur de mōis. quō a do
cognoscunť. ⁊ quomō nō. fuit sup⁹ dictum.
¶ Quantū ad 2ᵐ uidendū est. si uoluntas
pōt aliqd uelle non pcognitum. ¶ Dicit un⁹
doc. ꝙ ꝑ poten' sua absoluta posset facere.
Et h⁹ declarat sic. Act⁹ intelligēdi non uide
tur pexigi nisi a rōne alicui⁹ cause respectu
actus uolēdi. sed non pōt h⁹ intelligi nisi i

ratione cause extrīsece ⁊ efficientis. Et tūc clarū est ꝙ deus illas poterit supplere. q2 tūc i/mediate p seipm̄ cabit. ¶ Si dicatur ꝙ non. q2 sunt effect⁹ eēntialr ordinati. sic̄ agēs naturale ꝑexigit approximationē sui ad pas/sum necessario. Hoc dicen⁹. hētur ppositum ꝙ in eēntialr ordinatis ⁊ realr distictis deus posteri⁹ poterit facere sine priori. si sint ab/soluta. sic̄ pz de alteratiōe que ordine eēn/tiali p̄cedit gn̄atione. ¶ Si dicatur. ꝙ inter uelle ⁊ itelligere ē ordo eēntialis simplr. in ter ista aūt ē qd tm̄. Sz tūc petitur p̄ncipiū. q2 ista sunt disticta ⁊ absoluta. ¶ Alii aūt dicūt. ꝙ uolūtas non pōt ferri ī obiectū ni/si sit sibi repn̄tatū. act⁹ aūt intellect⁹ repn̄tat obiectū. ¶ Sz quare deus non possit repn̄tare. non uideo demonstracōez. Teneo tn̄ op/positū ppter auctoritates Augus.

UTRUM uolūtas creata teneatur se ꝯformari uolūtati diuine in mō uolendi uel uolito.

¶ Hic introducūtur. 4. ꝯclones. Prima ē. ꝙ uolūtas creata tenet̄ ꝯformari uolūtati diuie. ꝙtum ad uoluntatē signi. q2 uolūtas nr̄a legi diuie est obligata. ⁊ ipsa lex ptinet ad uoluntatē signi. ¶ 2ª ꝯclo ē. ꝙ uolūtas creata non tenetur ꝯformari uolūtati bn̄placiti. q2 null⁹ tenet̄ uelle suā dāpnationē. ⁊ tn̄ deus uult dāpnationē reproboꝝ uolūtate bn̄placiti. ¶ 3ª ꝯclo ē. ꝙ uolūtas nr̄a tenetur ꝯformari uolūtati diuie. ꝙtum ad uoluntatē añcedentē. q2 sic deus uult oēs hoīes saluos fieri sm̄ hanc uoluntatē. ⁊ ad agnitionē sue ueritatis puenire. ⁊ nos ita debemus hoc uelle. ¶ 4ª ꝯclo ē. ꝙ uolūtas nr̄a non tenetur ꝯformari uolūtati diuie ꝙtum ad uoluntatē ꝯn̄te n. q2 uolūtate ꝯn̄te uult deus mala fieri. aut scandala pmittere. cum tn̄ posset oia ꝓhibere. ⁊ tn̄ null⁹ debet uelle malū aut scandalū. q2 non solū ma/lum faciētes sunt digni morte. sed etiā qui ꝯsentiunt faciētib⁹. ut ait Apl's ad Ro. p°.

¶ Cōtra has ꝯclones instatur 4°. ¶ Primo. q2 non tenet̄ quilibz ad ꝯsilia ⁊ ad monita sz tm̄ ad p̄cepta. ⁊ tn̄ ꝯsilia sunt de uolūtate signi. ¶ 2°. q2 illa uolūtas ē rectissima. que est simil' rectissi. nz uolūtas que ē prima regula. sed uolūtas bn̄placiti est rectissima. ¶ 3°. q2 deus añcedent̄ noluit mortē xp̄i. ⁊ tn̄ mors xp̄i ē nobis sū uo amabil'. ¶ 4°. q2 impossibile ē duos actus ꝯrīos circa idē obiectū eē bonos. cū non ꝯtrariat̄ bonum ei bono. h aūt est sic. si oppositū ei⁹ qd de⁹ ꝯn̄ter uult uelim⁹. ¶ Ad pm̄ dico. ꝙ non est obligatio ad uolūtatē signi. nisi eo mō quo ē manifesta. ut teneatur qs ad ꝯsilia. nō ad ꝯsilia seruanda. sz non sp̄ucēda. ⁊ ad p̄cepta ut ad implenda. ¶ Ad 2m̄ dico. ꝙ ī moralib⁹ actus similes ad ꝑsonas dissiles applicati. sūt mo/ralr̄ dissiles. sic̄ actus magnificētie q est ī principe uirtuosus ē. et in rustico uiciosus. multo aūt maior distantia ē in pposito.

¶ Ad 3m̄ dico ꝙ noluit mortē xp̄i eē ꝙtum ad malum culpe qd ibi fuit in ei⁹ occisiōe. sed bn̄ añcedent̄ ⁊ ꝯn̄ter. ꝙtum ad bonū redēptionis hūane. Et isto mō uoluit eā eē beata uirgo. ¶ Ad 4m̄ dico. ꝙ uerū assumit statibus uniformit̄ oībus circūstantiis. cū una uariet totā spēm act⁹ moralis. sic̄ pz in politicis. in quib⁹ non licet filio uelle mortē p̄ris ex debito nature. quē iudex uult mo/ri ex debito iustitie. Sic dico in pposito.

¶ Sz hic rema. diffi. de uolūtate diuia. utrū sic uelit mala fieri. ¶ Dicunt aliq̄ ꝙ sic. ꝙtum ad positiū. sed non ꝙtum ad deformitatē uel priuatiuū ꝯsequēs illō positiuū. ¶ Cōtra. q2 poten⁹ uolens obiectū. eās necessitate uult ꝯditiōes necessarias illi obiecto. po/sitiua aūt aliquoꝝ sūt talia ꝙ ea necessario ꝯsequūtur priuatiōes ⁊ deformitates. Unū non uidetur eē ꝯtra itentionē Agus. ꝙ deus uelit mala ut mala sūt. Aliquis eni bn̄ pōt uelle malū in ordine ad penā. q2 decor uniuersi ꝯsultat in ordine iustitie. uolendo ergo sic mala uult bn̄ mala. ordinādo ipsa ad a/liquod bonum.

¶ Distinctio. 46ª.

QIRCA distinctionē 46am Quero Utrū uolūtas diuina pducat obiecta sua in eē uolito. ꝙ non. q2 in diuinis n̄ sunt nisi due pductiōes ad

mēt a. ꝛ solum duo pducta. ꝫ Augus. in 5°.
ō tri. ſ; multa ſūt uolita in diuīs. ergo ꝛc.
¶ Cōtra uolūtas est pductiua uerbi ꝫ hyla.
ō tri. ꝛ illud non pōt itelligi nisi ī eē uolito
cuꝫ ī eē ſimplr uolūtas ad nullā naturalē
pductionē ꝯcurrat. ¶ Hic ſūt duo ingren/
da. ¶ Primū est ō uolūtate creata. ¶ 2m ō uo
lūtate diuia. ¶ Quantū ad pm aliq dicūt.
ꝙ uolūtas non pducit ſua obiecta in eē uo
lito. qꝛ actōes eiꝰ ſūt imanētes ꝛ non trāseū
tes. ꝛ ſic non agit ī obiectū. ¶ Cōtra hꝰ itro
ducūtur. 4 rōnes ad ptem affirmatiuā. Pa
ſic. qn aliqd obiectuꝫ hꝫ aliquod eē qd priꝰ
non habuit. necesse ē ut p aliqd pducens ta
le eē ei attribuatur. ſ; obiectū uolūtatis no
stre hꝫ nūc eē uolituꝫ qd priꝰ non hēbat. er
go ꝛc. ¶ 2° ſic. qnciūꝫ ē aliqd receptiuū qd
recipit aliquid qd priꝰ non habuit. illud re/
cipit ab aliquo ipm trāſmutante. hoc pꝫ. qꝛ
ſusceptiuum recipiens aliqd qd prius non
habuit mutaꝛ. ꝛ ois mūtatio fit ab aliquo
mutāte. ſ; obiectū uoluntatis recipit aliqd
qd prius nō hēbat. non ſolū in aia ſ; in ſe.
qꝛ in ſe ē amatū ꝛ desideratū. non tm̄ ut in
aia. Hꝫ pꝫ. qꝛ mūtio ſemp tiniatur ad ali
quid ī ipſo mutato receptū. obiectū aūt mu
tatur ſic pꝫ. qꝛ trāſit de ꝯdictorio in ꝯdictori
um. ergo ꝛc. ¶ 3° ſic. ipoſſibile ē aliquā for
mā que priꝰ non fuit ī aliquo induci ō no/
uo. niſi p aliquā pductionē. ſ; respectꝰ uoli
ti ē quedaꝫ forma. ſ. quedā relatio. qꝛ oīe
uolitū est ab aliquo uolitū. ꝛ est iducta de
nouo in obiectū. Hoc pꝫ. qꝛ priꝰ obiectū nō
erat uolitū. ergo ē pductum. ¶ Cōfirmaꝛ.
qꝛ omis impſſio forme pſupponit eā eē. ꝛ
hꝫ forma que ē relatio quedā. ſ. eē uolituꝫ.
imprimiꝛ in obiecto. ergo pſupponiꝛ eē. ſ;
non pſupponiꝛ niſi ab aliquo agēte pducto
ergo ipm eē uolitū est pductū. ¶ 4° ſic. qn
cūꝫ ab aliquo cāꝛ forma aliqua. ab ea
cātur effectꝰ formalis eiꝰdē forme. ſ; uoli/
tio est cāta a uolūtate. ꝛ eē uolitū est effectꝰ
formal' uolitiōis. ergo eē uolituꝫ cābitur a
uolūtate ſic ipſamet forma. ¶ Iō apparet
mihi eē dicendū. ꝙ uolūtas obiectū ſuuꝫ p/
ducat ī eē uolito. Et hꝰ ꝯfirmo duplr. Pri
mo. qꝛ qd ꝯuenit alicui p accñs. non ꝯueit
ſibi a ſe. ꝛ p ꝯñs ab alio. ſ; eē uolitū ꝯuenit
alicui lapidi p accñs. ergo ab alio. ¶ 2°. qꝛ
qd ꝯuenit alicui ꝛ non a ſe. necessario ꝯueit
ſibi ab alio. ſ; lapidi ꝯuenit eē uolitū. ꝛ nō
a ſe. ergo ab alio. ſ; illud ē impossibile itel
ligi niſi p modū origīs. qꝛ eē ab alio nihil a
liud dicit. ergo ꝛc. ¶ Sꝫ ꝯ hoc arguo 4°.
¶ Primo ſic. nam ſi ita eē. ſic obiectuꝫ imu/
tat potentiā uolitiuā. ita ipſamet potenꝰ i/
mutaret obiectū. Sꝫ hꝰ est ꝯ ꝯiter dictuꝫ. qꝛ
obiectū in talibꝰ ē mouēs imobile. ergo ꝛc.
¶ 2°. qꝛ ds totiens accipiet eē a uolūtate
nrā. quotiens diligeꝛ ab ea. ¶ Cōfirmaꝛ.
qꝛ cū uoluntas ſit potenꝰ reflexiua ſup ac/
tum ſuū. tunc actꝰ uolūtatis pducēt ſeipm.
qd uidetur ipoſſibile. ¶ 3° ſic. ubicūꝫ est a/
liqua pductio. ibi ē aliqua exña. ſed multa
ſunt uolita que ſūt in ſola potenꝰ. ergo in
eis nō est aliqua pductio. ¶ 2°. qꝛ ipoſſibi
le ē idem duabꝰ pductiōibꝰ totalibꝰ pduci ī
eodem eē. ſed obiectum uolūtatis accipit eē
uolitū p te a uolūtate. ꝛ pōt diligi a duobꝰ
ergo accipit iō eē uolitū a duobꝰ. quoꝝ al/
tero non exñte. nihil minꝰ hēt illud idem
eē. ergo ꝛc. ¶ Ad pm dico ꝙ obiectū muta/
tione reali imutat potētiam. ꝛ tūc in ea cāt
formā absoluti. Et loquenꝰ de huiuſmōi i/
mutacōe. ipm obiectū est mouens imobile.
Loquenꝰ tn̄ de mutatiōe qua aliqd mūtur
ad respectū. cuiusmōi est eē uolitum. nō est
icōueiens ꝙ ipm obiectū ſic mutetur. imo
est necessariū. ¶ Ad 2m dico. ꝙ ſic respectus
rōnis mutanꝛ circa diuia ꝛ multiplicanꝛ et
miorantur. ſic ꝛ eē. ꝛ illa que ſuo mō dicunꝛ
illi respectꝰ. Unñ lꝫ ds ſit imutabil' realr. ñ
tñ ꝫ rōnem ut a nobis cognitꝰ. ¶ Ad ꝯfir
matione. qꝛ ſi actꝰ reflexus ꝛ actꝰ rectꝰ non
ſunt iō dino. tunc pꝫ qd dicendū. Si aūt ſūt
idē actus. tunc dico. ꝙ non ē icōueniens ꝙ
idem actꝰ pducat ſeipm in eē tali rōis. cuius
mōi est eē uolitum. ¶ Ad 3m dico. ꝙ pductō
ad aliqd eē ſimplr bñ ſupponit exñtiam. ſ;
pductio que ē ſolum ad ens ꝫm qd ꝛ rōis.
nō est necesse. Unñ eque bñ entia in potētia
pñt recipe tale eē ſicut exñtia. ſic pꝫ ꝙ entia
in potenꝰ intelliguntur. ¶ Ad 4m dico. ꝙ ꝙ
tum ad eē ſimplr ipoſſibile ē ꝙ idem accipi
at eē a duabꝰ pductōibus totalibꝰ. ſ; ꝙtuꝫ
ad eē ꝫ quid non ē icōueniens. ſic idē libet

plurib⁹ similitudinibus sit totalr' sil'e mul/ tis. ¶ Sʒ h' occurrūt diffi. Prima ē. si omi pote' hitali b' ueit. s. pducere obiectū in ta li eē ƀ quid. Dico q' oi poten' uitali obiecti ue. cuiusmōi sunt sensitia tā apprehēsiua q' appetitiua ⁊ itellectiua. ⁊ sic de oibus talibus ptenit p' ducere suū obiectū in tali eē ƀ qd. Auditiua eni pducit obiectū suū in eē audi to ⁊ gñatiua in eē generato. ⁊ sic d' aliis. et h' pbari pōt p easdē rōnes p quas pbatus est d uoluntate. ¶ 2ª diffi. q2 uidetur q' il/ lud eē uolitū sit reale, Nā ʒdictoria realis saluari non pōt p ens solus rōis. Dō ob/ iectū trāsit d opposito reali in oppositū rea le, sic obiectū qd pri⁹ non erat realr' uolitū nunc est realr' uolitū, ergo uidet' q' sit reale eē uolitū ¶ Dico q' q̄n dr eē uolitū realr' i. p realr' non determiat respectū in uolito. sʒ ac tu uolendi. ⁊ sic ē ibi real' mutatio actuus. a quib' obiectū denoiatur. sic uolitū. Et si dicatur. q' aliqñ ipm uolitū non ē realr' ipe actu uolendi. ¶ Pōt dici q' real' ʒdictio cir ca actus uolendi saluat' ex respectib⁹ ꝯñti/ bus ipsos necessario. ¶ 3ª diffi. q2 uidetur sufficere ad saluandū illud eē solus extriseca denoiatio. sic sufficit in deo ad h' q' dicatur creator sola denoiatio extriseca. ¶ Si aliqs sic dicat, soluat rōnes pri⁹ positas. ⁊ tūc ap parebit sufficiens denoiatio. alr' aūt non. 4ª diffi. utr̄ illud eē uolitū sit idē qd actus uolendi. Dico q' non. q2 tūc ois act⁹ uolēdi eēt reflexu⁹. q2 act⁹ uolendi ēmiatur ad uo litum. Si ḡ uolitū eēt actus uolendi, ēmia/ ret sem ad se. ⁊ sic fruens d' ut i actu ⁊ nō ut in se frueret creatura. qd uidetur incōue niens. ¶ Sʒ que est euidens necessitas ad ponendū illud eē uolitū pduci. Dicit quidā deo. in actu beatifico maior necessitas appa ret. Et h' sic. actu beatifico diligit' d's ⁊ cre atura. pōt ergo ds facere q' fruatur deo et creatura simi' uel deo tm̄. uel pri⁹ deo. ⁊ po stea creatura. semp manēte eodē actu. Hic supponit quod aliās hʒ pbari. ponendo er go q' diligat' nunc ds ⁊ nō creatura. postea creatura. hic trāsitur de ʒdictorio in ʒdictio riū. ergo ds q' aliqua mutio sit facta. nō in obiecto. q2 nullū absolutū acquirit' qd pri us non fuerit. nec i actu. q2 idē manet. ⁊ sic

acquiratur aliquid. uel erit absolutū ⁊ h' non. uel respectiuū. ⁊ h' uel reale. uel rōnis. Non reale. q2 reqreret ēminum realem. ḡ rōnis. ¶ Dico ergo q' beat⁹ dr uelle aliquid q2 non pri⁹ p h' qd p actum illū cum uolū/ tate dei ꝯcurrente p ducit' obiectus qd non est in eē uolito. ⁊ hoc sufficit. ¶ Quantus ad 2ᵐ. s. de uolūtate dei dicūt aliq' q' diuina uoluntatē pducere ea que uult in eē uolito est ficticiū. q2 cū diuina eēn⁹ sit prio uolita. ipsa eēt prio pducta a psona psona. Quat/ tuor rōes ꝯ introducunt' p pte affirmatiua. Prio sic. ex actu pdestinatiōis ab eterno ali/ quid erat pdestinatū. illud pdestinatū eē nō erat forma i deo. nec est eē simpr' ut p2. er/ go eē ƀ quid. h' al'r uoco eē uolitū. ¶ 2ª sic qñ est trāsit⁹ de ʒdictorio in ʒdictoriū. ds q' sit mūtio. sʒ ab eterno ds potuit pdestina/ re quos non pdestinauit. illa aūt determia/ tio qua se ad istos determiat non pōt eē ex pte dei. q2 mūtionē non recipit. nec aliquid pri/ gens cui⁹ est illa detmiatio. ergo ex pte crea ture non ē in eē simpr. q2 nō erat. ergo i eē simplr' ƀm qd. ¶ 3ª sic. qñ ds creauit mun/ dū. potuit non pducere. ⁊ sic pri⁹ uolebat et postea noluit. ⁊ sic ē ibi trāsit⁹ de actu uolē/ di ad actū nolendi. ille transit⁹ non ē ex pte dei sed creature. ⁊ h' est in eē ƀ qd. ¶ Eodes mō arguit' de aia antixpi. q' illud qd uult facere in aia antixpi posset non facere. ⁊ sic non uelle. ille transit⁹ est i deo. nec in aia ipa in eē simpr. q2 non ē. ergo necesse ē dicere i eē ƀm qd. ¶ 4ª. q2 non mīn⁹ est efficax uo/ lūtas diuia respectu obiectoꝝ suoꝝ q' uo/ lūtas nr̄a. sed uolūtas nr̄a ut ostēsum ē. pri⁹ pducit obiecta sua i eē uolito. ergo multo magis uolūtas diuia in eē ƀ qd. ¶ Sʒ dico q' uolūtas diuia pducit obiecta sua i eē uo lito. q2 nescio itelligere q' aliqd uelit nunc ⁊ postea non uelit. qn necessario obiectum pri⁹ uolitus fiat non uolitū. ⁊ p ꝯñs hēat eē ƀ quid. q2 qñcuns aliqd obiectū trāsit d' ñ eē in aliq⁹ ad eē sibi oppositū. trāsit p aliqd ipm pducens in tali eē. q2 non hēt a se. Sed oia obiecta a deo uolita transeūt de non eē uolito ad eē uolitū. ut declarat' de diuia ef/ sentia. que ut pcedit actū uolendi hʒ eē uoli tū. ⁊ postea ꝯseqtur ipm. ⁊ hʒ eē nō uolitū.

¶ Sed contra istud instatur. ¶ Primo. quia perfectiones diuine ut scilicet intellectus et uoluntas intelliguntur pullulare a diuina essentia ordine naturalis intelligentie ipsas precedente. et sic diuina essentia intelligitur transire de non esse tali ad esse tale et non per aliquod producens. ergo eodem. ¶ 2° sic. nulla actio immanens est alicuius termini productiua. cum per hoc distinguitur a transeunte. sed actus uoluntatis est immanens. ergo etc. ¶ 3°. quia uoluntas diuina ad extra non est producens necessario. cum ergo uelit quidditates in esse suo quidditatiuo necessario. sequitur quod necessario eas producit in esse uolito. ¶ 4°. quia deus uult se. ergo se producit. Hoc autem est falsum. quia tunc prius se produceret. Similiter deus uult essentiam suam. ergo producit eam. ¶ Ad primum dico. quod quando aliqua perfectio inest alicui intrinsece. illa inest sibi tanquam passio. sine sibi ab aliquo alio producto sine idem sit in producto. modo iste perfectiones intrinsece et ab intrinseco conueniunt essentie improducte. Et sic non oportet quod sibi aduenient per aliquod extrinsecum productiuum. non est sic hic. quia esse uolitum quod habuit mundus ab eterno et anima antichristi. non inest sibi ab intrinseco. sed ab extrinseco. et per consequens oportet quod ab alio. quod non potest intelligi sine aliqua productione uel origine.
¶ Uel potest dici. quod signum quo essentia diuina precedit. et signum quo tales perfectiones sequuntur. sunt signa permanentia. et per consequens ibi non intelligitur transitus nec aliquod productiuum. sed signa in quibus est anima antichristi uolita et nolita. sunt signa durationis successiua. et sic ibi intelligitur transitus. et per consequens aliquod productiuum. ¶ Ad 2m. quod licet actiones immanentes licet non sint productiue alicuius in esse reali. tamen sunt productiue obiectorum in esse secundum quid. quia sunt operationes obiectiue. ¶ Ad 3m quod non est necessitas productionis in esse simpliciter. hoc enim dicens repugnat. sed in esse secundum quid non est aliquod inconueniens. ¶ Ad 4m. quod non est inconueniens quod aliquid producat se in esse secundum quid. sicut patet quod uoluntas nostra producit se uolentem. multominus in esse diminuto et secundum quid. Similiter non est inconueniens. quod presupposito in essentia esse simpliciter. quod sibi detur esse secundum quid. tamen esse simpliciter impossibile est. sed quod recipiat esse secundum quid non est inconueniens. ¶ Sed hic sunt difficultates.
¶ Prima. utrum actus uoluntatis diuine concurrat cum actu uoluntatis nostre ad producendum obiecta in esse uolito. et uidetur quod sic. quia agens uniuersale ad productionem omnium concurrit. deus est huiusmodi. ergo etc.

¶ Contra. quia cum uoluntas diuina possit impedire effectum 2e cause. ex eo quod concurrit ad causandum tunc posito actu uolendi. posset impedire illam productionem. et sic esset actus uolendi et nihil uolitum. ¶ Hic potest dici quod actus uolendi quantum ad absolutum potest deus separare a respectu. potest ergo esse actus uolendi absque hoc quod terminetur ad tale obiectum. sed tamen actus intelligendi ut talis obiecti non potest esse sine respectu ad tale obiectum. ¶ Sed contra. quia in illo priori quo uoluntas habet actum erit uoluntas uolens. Tunc aut aliquid. aut nihil. ¶ Dico quod erit uolens sicut superficies alba absolute. ¶ Quando autem dicis. aut aliquid. aut nihil. Dico quod nec aliquid nec nihil. ¶ Potest tamen aliter dici. quod scilicet uoluntas diuina non concurrit nisi ad actum simpliciter. sed ad productionem talem secundum quid non concurrit. quia actus est sufficiens. ¶ Alia difficultas. quomodo actus beatificus potest producere obiectum creatum in esse uolito. et non prius. ¶ Dico quod illa est una uia satis euidens ad probandum uoluntatem diuinam concurrere. ¶ Ad argumentum patet.

UTRUM intellectus diuinus producat obiecta sua in esse cognito. quod non. quia deus non causat malum secundum August. de ci. dei. et tamen intelligit malum. ergo etc. ¶ Contra. quia secundum Dyon. de di. no. ca. p°. deus est uniuersaliter causa omnium. ¶ Hic sicut in precedenti questione duo sunt ingrenda. ¶ Primo de intellectu nostro. ¶ 2° de intellectu diuino. ¶ Quantum ad pm introducuntur. 4. rationes ad probandum partem affirmatiuam. quod sic. Potentia ad recipiendum aliquid non potest deduci ad actum nisi per aliquod agens. sed res antequam intelligatur est in potentia ad esse intellectum. non potest autem intelligi quod ad actum reducatur nisi per actum intelligendi. ergo etc. ¶ 2°. quando aliquod esse inest alicui quod potest amittere illud. necessario habet ab extrinseco. sed esse cognitum ab intellectu nostro potest lapis amittere. ergo illud quod habet ab extrinseco. habet non nisi ab actu intelligendi. ergo etc. ¶ 3°. quia secundum uulgatum sermonem intellectus causat uniuersalitates in rebus et est causa uniuersalia. non autem in esse reali. et sic in esse obiectiuo tamen. ¶ 4° quia omne quod dependet ab aliquo secundum aliquod esse. capit illud ab illo a quo dependet. sed dependet obiectum ab actu intelligendi. ergo etc. ¶ Ideo apparet mihi esse dicendum. quod intellectus noster producat obiecta sua in esse cognito.

Quod confirmo dupliciter. Primo quia esse quod convenit alicui et non ex se, provenit sibi ab alio. sed esse cognitum convenit obiecto. et non ex se. ergo ab alio. 2o quia secundum vulgatam doctrinam multa habent esse obiective in anima. sed illud esse obiectivum non potest habere nisi a potentia obiectiva. ergo etc. ¶ Sed contra instatur 4or ¶ Primo quia nullum prius producitur a posteriori. sed obiectum est prius actu intelligendi. quia eius mensura. ergo etc. ¶ 2o. quia tunc esset relatio mutua inter scibile et scientiam. quod tamen negatur. 3o. Hoc quod in melius videtur obiectum producere potentiam quam econverso. quia causat in ea actum realiter quo potentia accipit esse ¶ 4o. quia esse visum causatum in sola potentia sensitiva. esset esse reale. cum procedit de esse rationis. Ad primum dico quod obiectum in primo obiectum non causat actum. sed inquantum agens et producens et ut sic precedit actum. Sed tamen obiectum inquantum obiectum determinat. et sic videtur posterius ipso actu. non loquendo de determinatione applicabili. sed actuali. et si ut est mensura actus. tunc illud non est esse absolutum obiectivum. de quo hic loquimur nisi fundamentaliter. ¶ Ad 2m. quod scibile ad scientiam non ponitur realis relatio in esse simpliciter, sicut econverso. ponitur tamen inter scitum et scientiam relatio actualis. sicut inter scibile et scientiam relatio aptitudinalis. tamen ista actualis est relicta ab actu rationis. ¶ Ad 3m dico quod sicut calefaciens producit calefactibile in esse calido. quod est producere reale. tamen hoc quid. ita obiectum producit potentiam realiter dum causat eam intelligentem. quia esse intelligens non est esse simpliciter ipsius potentie. hoc tamen non obstante ipsa potentia producit in esse rationis et hoc quid obiectum ipsum. ¶ Ad 4m dico quod esse tale esse obiectivum a quacumque causetur potentia est esse hoc quid licet non sit proprie rationis. aut fugiendum ad denominationem extrinsecam secundum respectum ¶ Sed hic sunt diffi. Prima est. si illud esse cognitum sit idem cum actu ¶ Dico quod non. quia esse actus intelligendi est esse simpliciter et reale et formale. et non illud esse obiectivum ¶ 2o. quia esse cognitum prius actu. recte repugnat actui intelligendi. et per consequens non est idem ¶ 2a diffi. si tale esse est idem cum specie intelligibili representante obiectum ¶ Dico quod non. Primo quia species non primo terminat actum intelligendi. et sic non est intellecta. nec per consequens habet esse intellectum ¶ 2o. quia obiectum cognitum notitia intuitiva habet esse cognitum tamen sine specie ¶ 3a diffi. si tale esse est idem cum obiecto ut habet esse in actu intelligendi aut in specie intelligibili ¶ Dico quod non. quia obiectum in actu non differt ab actu. et in specie non differt a specie. ut procedit. Patuit autem quod tale esse differt ab actu et a specie. ergo esse obiectivum non ponitur in esse formaliter. sed obiective tantum ¶ 4a diffi. si tale esse est formaliter in sua quidditate sicut in obiecto. Dico quod esse productum semper est formaliter in producto. sed tamen non est idem cum ipso obiecto. sic esse hoc quid. et respectu consequens rationem ¶ Sed adhuc remanent diffi. Prima si actus intelligendi ordine nature precedit talem productionem. Dico quod sicut calor ignis est prior sua productione caloris activa et passiva. et termini productionis similiter tamen non sunt extrema illius habitudinis. ita hic actus et obiectum. et tunc pro illo priori erit absoluta intellectio. et tamen nullius obiecti ¶ 2a diffi. si quidditas in esse cognito et in esse reali sunt eiusdem rationis ¶ Dico quod sic. quia eadem ratio formalis que est in re est cognita. sed esse cognitum est esse intellectum. et ideo eadem ubique est ratio. sicut ens in potentia et ens in actu sunt eiusdem rationis formalis. cum tamen esse in potentia sit esse hoc quid ¶ 3a diffi. si quidditas cognita sit quidditas hoc quid. ut homo mortuus ¶ Dico quod non. quia sicut mors distrahit rationem formalem hominis. ita esse cognitum distraheret rationem formalem humanitatis. et sic homo distraheret cum cognoscitur. et per consequens sicut ratio formalis hominis non stat cum esse mortuus. ita ratio formalis hominis non staret cum esse intellecto ¶ 4a diffi. si quidditas ut precedit esse cognitum creature cum prius sit intelligibilis quam actu intelligatur a nobis. utrum sit in re ¶ Dico quod non est necesse quod quidditates rerum creabilium sint prius cognite ab angelo quam essent in re. sicut docet Augus. super Gen. ¶ Dicendum est ergo quod quidditas ut sic abstrahit ab esse in anima et extra. sed est tamen quidditas. et quodlibet illorum sibi convenit per accidens hoc dicta ¶ Sed que est necessitas ponendi illud esse cognitum ¶ Dicit idem doc. quod respondit ad dubium sicut in precedenti questione. quod maior necessitas huius esse apparet in actu beatifico. Nam si inveniamus pro statu isto aliquod obiectum transire de non esse cognito ad esse cognitum vel econverso. poterit salvari contradictio propter mutationem in ipso actu. sed in actu beatifico non sic. eo quod manet spiritus idem et non mutatur. Quando ergo illo actu videt obiectum secundarium quod prius non videbat. obiectum transit de non esse cognito ad esse cognitum. quero in quo sit mutatio sic

prius fuit deductum. & sic oportet ponere
eē cognitū. Quantū ad 2m de intellec/
tu diuio dicūt q̄ itellect⁹ diuin⁹ non pducit
res in eē cognito. q2 q̄cquid de⁹ pducit ad
eē. pducit ꝯtingēter. sȝ talia necessario pdu
cerēt. cū diuin⁹ intellectus necessario itelligat
& ignorare nō possit. Cōtra itroduco .4.
rōes p pte affirmatiua. Prio. q2 intellectus
diuin⁹ aliud potuit scire ab eterno q̄ illud qd̄
sciuit. q2 uolūtas aliud potuit ordiare. ista
mūno non pōt reduci in dm. ergo in eē ob
iectiuū. hoc g̃ erit p h⁹ q̄ aliqd pduceret ī eē
intellecto. si uolūtas aliud ordiaret. 2°. q2
itellectus diuin⁹ est tāte efficacie uel tāte uir
tutis sicut diuia uolūtas q̄tuȝ ad eē uolitū.
ergo &c. 3°. q2 itellectus diuin⁹ est tāte effi
catie sic nā. qui ut patuit pducit in eē cogni
to obiecta sua oīa. 4°. q2 q̄dditates ab e/
terno sūt cognite & hnt eē cognitū. non a se
ergo a deo. & p ꝯñs p actū intelligēdi diui/
nū. Sȝ ꝯ. q2 sic pr̄ pducit filiū in esse co
gnito. ita ecōuerso. & ita hēbit aliqd a filio.
sic pr̄ & fili⁹ a spūsācto. Dico q̄ non ē incō
ueniens q̄ aliqd eē rōis accipiat pr̄ a filio. et
utrqȝ a spūsācto. sic etiā nec dō a creatura.
Intelligend ergo ad euidētiaȝ isti⁹ eē ob
iectiui. p dō .4. extrema imagiari. Prio pri
cipiū pductiuū. 2° terminū pductū. 3° p
ductio actiua. 4° pductio passiua. Pri/
mū est act⁹ intelligendi. 2m est q̄dditas in
telligibil'. 3m respcūs rōnis i actu q̄ est p/
ductio actiua. 4m est respect⁹ rōnis q̄ est p
ductio passiua. Non g̃ intelligit p illd eē
cognitū nisi ille respect⁹ rōis fundat⁹ in q̄d
ditate. p quē refert quidditas ad cognoscē
teȝ. q̄ est ul' pductio passiua. ul' qd magis cre
do fundamentū ei⁹. Ad argumentū pȝ.

U TRUM intellectus diuin⁹ p
ducat quidditates in eē intelli
bili. q̄ sic. q2 ī eē intellecto. er/
go &c. Cōtra. q2 p̄int̄elligū
tur itelligibiles. Hic itroducunf .4. rōes
euident pbantes ptem negatiuā. Prima
est tal'. ab eodē hȝ res eē simpl'r & eē tale. sed
quidditas ex sua rōe formali hȝ eē simpl'r
& non ab extrīseco. ergo &c. Maior pȝ. q2
ueritas non dicit nisi respectū fundamēta/
lem intelligibilitatis obiecti ad potentiā.
Minor apparet. eē eētie uoco eē simplicit.
quidditas aūt ut q̄dditas non hȝ illd ab i/
tellectu. q2 intellect⁹ non dat nisi eē b q̄d et
diminutū. eē aūt eētie non ē eē b quid. nec
diminutū. 2°. q2 q̄ñcunqȝ aliquid ꝯuenit
alicui p se. non ꝯueit sibi a cā extrinseca. sed
itelligibilitas ꝯueit quidditati p se. ergo ñ
ab itellectu. 3°. qd pducit in eē itelligibi
li i illo priori quo suā pductionē p̄cedit. aut
fuit itelligibile uel non. Si non. īpossibile
est q̄ fiat itelligibile. Si sic. g̃ ipossibile ē q̄
accipiat itelligibilitatē p illam pductōeȝ. eo
q̄ an illaȝ pductionē intelligit hēe eaȝ. 4°
q2 nō pl⁹ accipit hd eē intelligibile q̄ eē pdu
cibile. sȝ non accipit eē pducibile. ergo &c.
Probo. q2 tūc in illo priori nō eēt pducibi
le. & p ꝯñs eēt ens phitum. ergo eodem⁹ i p
posito. Iō apparet mihi eē dicend. q̄ lȝ itel
lect⁹ diuin⁹ in eē intellecto pducat quiddi/
tates i eē intellecto. tñ non i eē intelligibil'i.
Et hoc ꝯfirmo dupl'r. Prio sic. illud nō
hȝ quidditas ab itellectu diuio. qd p̄hēt an
primū eē qd dat itellect⁹ diuin⁹. sȝ quiddi/
tas pri⁹ hȝ eē itelligibile q̄ hēat eē intelectū
qd tñ est pm eē qd dat ītellect⁹ diuin⁹. ergo
quidditas eē intelligibile nō recipit ab itel
lectu diuio. 2°. illud qd preitelligit in q̄d/
ditate ante q̄ ds itelligat intelligēs. non hȝ
quidditas ab itellectu diuio. Hoc patet. q2
nihil hēt ab intellectu diuio quidditas. nisi
inq̄tum itelligit. sȝ itelligibile eē intelligit
in quidditate anteq̄ ds itelligat intelligēs.
ergo &c. Minorē pbo. q2 pri⁹ intelligit
ds intellectiu⁹ q̄ intelligens. q2 p h° q̄ hēt
potentiā intellectiuā dr intelligēs. sed p q°
cūqȝ signo ds ē intellectiu⁹. quidditas ē in
telligibil'. ergo pri⁹ quidditas ē intelligibi
lis q̄ ds intelligat intelligēs. & p ꝯñs nō ac
cipit eē intelligibile a deo ut intelligēte.
Sed ꝯ quadrupl'r. Prio. a quocūȝ aliquid
hēt eē simpl'r. hȝ eē qd sequit illud eē. sed eē
simpl'r ꝯsequit quidditatē. & quidditas ē a
deo. g̃ &c. 2°. illd qd nō ꝯueit alicui ex sua
rōe formali. ꝯueit sibi ab alio. sed intelligi
bilitas nō ꝯueit creature ex sua rōe forma/
li. ergo &c. 3°. a quo aliquid dependet ab il/
lo indet eē. sed eē intelligibile indet depēdē

ab intellectiuo. q2 si non eēt intellectiuū, non ēēt intelligibile. ergo rc. ¶ 4°. q2 ꝫ Augus. scia nr̄a iō est uera q2 res sic sūt. sed sic ē in rebus. q2 diuīa scia sic nouit. ergo intelligibilitas est a diuina scia. ¶ Ad pᵐ ꝯcedo. ꝙ a quo eē simplr̄ hꝫ. ab eo hēt ꝯn̄s illud eē. et nō q2 a deo hēt eē existere. iō ab eo hēt eē ꝯn̄s ellu i eē quidditatiuū aūt eē ad qđ sequitur intelligibilitas. non hēt creatura uel q̄dditas ab aliquo. sed i illo eē ꝛ ꝫ illud eē abstrahit ab oī cāusitate. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ intelligibilitas ꝯuenit q̄dditati ex rōe sua formali. sꝫ in 2ᵒ. sic ꝙ hō sit risibil'. ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ al'r est i respectib⁹ fundamētalib⁹ q̄ in accn̄talibus. q2 fundamētalea non cāntur a fino. sꝫ ꝯsequūtur q̄dditatē nō i eē existere. sꝫ i eē abstrahēre simplr̄. ¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ augus. intelligit ď futuris ꝯtingētib⁹. q2 ueritas talium ꝯsequit uoluntatē diuinā. sꝫ non ē sic ď ueritate necessarioꝝ ꝛ incōmūbiliūꝫ. q2 ueritas taliū uidetur ꝯsequi eē quidditatiuū simplr̄ ex se. ꝛ non a cā extrīseca in rōe efficiētis. sꝫ aliqᵒ in rōe exēplaris uel finis poterit ꝯcedi. ¶ Ad argumentū pꝫ.

UTRUM productio reꝝ in esse itellecto sit prior generatione uerbi i diuīs. ¶ Hic sūt duo facienda. Primū est inq̄rere ď ordine illi⁹ productionis ad productionē uerbi. ¶ 2ᵐ de ordine productiōis in eē uolito ad productionē spūssancti. ¶ Quantū ad primū introducunt. 4. rōes probātea ꝙ productio uerbi est prior. ¶ Prima est tal'. qñcūꝫ aliqua ꝯpantur ꝫ pᵐ ꝛ 2ᵐ. primū in ordine prioris est pri⁹ prio in ordine posterioris. sꝫ eē reale ē prius q̄ eē rōis. ergo pᵐ reale ē pri⁹ pᵒ rōis. sꝫ productio uerbi ē prima realis. productio i eē cognito ē prima rōis. ğ rc. ¶ 2ᵃ sic. productio simplr̄ ē prior productiōe ꝫ quid. sꝫ productio uerbi ē productio simplr̄. productio q̄dditatuꝫ i eē cognito ē productio ꝫ quid. ¶ 3ᵃ. qñcūqꝫ aliqᵃ poten̄ ꝯpatur ad operationē intrinsecā ꝛ extrinsecā. prior ē ꝯparatio ad intrinsecā q̄ ad extrinsecā. sꝫ poten̄ intellectiua diuīa ut ꝯpatur ad productionē uerbi. ꝯpatur ad opationē intrīsecā. ut ꝯpatur ad productionē quidditatiuā in eē cognito ꝯpatur ad extrīsecaꝫ. ergo prior ē ꝯparatio ad productionē uerbi. ¶ 4ᵃ. ꝛ est rō Doc. qñ aliqua poten̄ ꝯpatur ad obiectū primariū ꝛ scđariū. pri⁹ ꝯpatur ad primariū q̄ ad secundariū. sꝫ productio uerbi ē ut ꝯpatur ad obiectū primariū. productio in eē cognito q̄dditatū est ut ad scđariū. ergo rc. ¶ Sꝫ ꝯ. pᵒ q2 in diuis cōia sūt priora ꝓpriis. sed productio creaturaꝝ est cōis. productio uerbi propria. ergo. ¶ 2ᵒ. q2 absolutū in diuis ē prius respectiuo. actus intelligēdi quo producit creatura ē q̄d absolutū. act⁹ generādi respectiuū. ergo rc. ¶ 3ᵒ. q2 oē infinitū in diuis est pri⁹ non ifinito. act⁹ intelligēdi est quid infinitū. act⁹ generādi non. ğ rc. ¶ 4ᵒ. q2 pfectio simplr̄ in diuis ē prior non pfectiōe. actus intelligēdi ē pfectio simplr̄. aliud nō. ğ rc. ¶ Ad pᵐ dico. ꝙ ꝯia ad ex̄ non ꝑcedunt propria ad itra. Un̄ ꝯia ad ex̄ sicut creare ꝛ huiusmōi. sunt posteriora ꝓpriis. ¶ Ad 2ᵐ ꝛ ad alia simlr̄ dico. ꝙ itelligere diuinū pōt accipi dupl'r. Prīomō ut dic̄ quid absolutū. ꝛ ut sic dico. ꝙ pri⁹ est q̄ gn̄are. q2 ut sic ē absolutū est infinitū. ꝛ dicit pfectionē simplicē. Alio mō pōt acipi non pro absoluto tm̄. sꝫ ut est tal' obiectū. sic non ē pri⁹. Cessant eni tunc oēs rōes. q2 ut sic nec ē aliq̄d absolutū. nec ē finitū. nec dicit pfectiōeꝫ simplicē. sꝫ solū isto⁹ ď2 productio quidditatis in eē intellecto ꝛ in eē cognito. ꝛ non pᵒ mō. ¶ Quantū ad 2ᵐ dicenď est eodem mō. s. ꝙ spirare ꝑcedit productionē q̄dditatuꝫ i eē uolito. ¶ Et hoc posset ꝯfirmari illis eisdē rōnib⁹ que adducte sūt ad pᵐ articulū de intellectu. ¶ Sꝫ ꝯ. q2 q̄cquid ē in pr̄e ꝛ filio. prius ē ordine nature q̄ illud qđ est in spū sctō. sꝫ producere creaturas ē in pr̄e ꝛ filio. ergo ē pri⁹ natura q̄ illud qđ ē in spūsācto. sꝫ in spūsctō est spiratio passiua que ē sil' natura cū spiracōe actiua. ergo producere creaturas in pr̄e ꝛ filio pri⁹ natura sūt q̄ spiracō passiua in spūsctō. ꝛ ꝑ ꝯn̄s q̄ spiratio actiua. ¶ 2ᵒ. q̄cquid ē in patre ꝛ filio. pri⁹ ē origine q̄ illud qđ est in spūsctō. sꝫ producere creaturas ē in patre ꝛ filio. ergo ꝑcedunt origine spm̄sctm̄. ¶ Dico ꝙ in eođ signo originis ꝯs imaginari multa signa nature. Duo ergo sunt sig̃ nature. unū in quo ꝯpantur 1ᵃ que

sunt ad intra. 2ᵐ in quo fit ꝯpatio ad ex.
Item signū nature ad itra diuidit in pla si
gna. sic pꝫ de intellectu ꝛ uolūtate. In diui
nis aūt non sūt nisi tria signa origīs. qꝛ nō
sūt ibi nisi tria realr distincta. sꝫ tm̄ tot pce
ssiōes sūt quot signa nature. nec ē circulacō
qꝛ illa sūt accñtalr ordinata. s. ordo origīs
ꝛ nature. ut patuit dis. 14ᵃ. ¶ Ad pᵐ ergo di
co. ꝙ prᵘ est ꝓductio tal' in pre ꝛ filio ꝙ̄ in
spūsctō. Sꝫ si ꝯpes eē cognitū ad spūsctū.
prᵘ ꝓducit spūsctūs in eē cognito. sic si hō
a se gñaret aliuꝫ i aliquo instāti. risibilitas
generātis bñ precedēt risibilitatē geniti. sꝫ
tn̄ non hūanitatē. Sic dico de pre ꝛ filioqñ
cōicant spūsctō deitatē. prᵘ sibi cōicant ꝙ̄
intelligātur ꝓducere res in eē cognito. ꝛ cō
pleto illo ordine i quo intelligit ꝯicatio na
ture. seqtur ordo illoꝝ. que ꝯsequunt natu
rā. cuiusmōi est ꝓductio creaturaꝝ in eē co
gnito. Et tunc dico. ꝙ pr ꝛ filiᵘ prius ꝓdu/
cant spūsanctuꝫ. ꝛc.

¶ Distinctio 47ᵃ.

CIRCA distinctionē 47ᵃᵐ. Queritur Utrū ydee sint i mē
te diuia. ꝙ non. qꝛ nihil iue
nitur i scriptura ð istis. g̃ &
Dyo. non sūt ponēde. ¶ Cō
tra. qð factū est i ipo uita erat. Io. pᵒ ¶ Hic
sūt duo facienda. Primū est de quesito.
¶ 2ᵐ de q̇dditate ydeaꝝ. quid. s. sūt. ¶ Quā/
tum ad primū est sciendū. ꝙ. 4. mōis diuersa
dicunt esse in deo. s. eminent sic oēs res. uir
tualr. sic res creabiles. Exēplarit. sic res i
tellecte. ꝛ forālr sic pfcōes simplr. ¶ Diffi.
g̃ qōis non ē primomō. qꝛ ydee sūt infinite. ꝛ
nullū tale ē eminent in deo. ¶ Nec 2ᵒ mō. qꝛ
sūt cause p quas ꝓducit. Nec 3ᵒ mō. qꝛ ipsa
sūt exēplaria. ꝛ exēplaris non ē exēplar.
¶ Difficultas ergo qōnis ē tm̄ 4ᵒ mō. Utruꝫ
ydee sint formalr i mente diuia. ¶ Et q̄tuꝫ
ad hᵒ ponunt ꝯditiōes ydee. quas ponit au/
gus. li. 83ᵒ. qōnuꝫ. in plibus locis ex q̇bus
patebit ꝓpositū. ¶ Prima ꝯditio ē ꝙ ydeit ē
fruendū. qꝛ obiecto btifico ꝯ frui. sꝫ ipe dic
ꝙ ydeaꝝ pticipacōe btificamur ꝛ beati effici

mur. 2ᵃ ꝯditio ꝙ ydee sunt adorāde. et lꝫ
ista sequat ex precedēti. ipse tm̄ expsse ponit
eaꝫ. 3ᵃ. ꝙ ðs est sapiēs p ydeas. qꝛ nullᵘ ut
dic August. debet tm̄ desipi ut cogitet ꝙ ðs
non sit sapiens p rōes quas hꝫ apð scipm.
¶ 4ᵃ ꝙ sunt rōnes incōmutabiles ꝛ eīne. qꝛ
ad ipsas reducit ois incōmutabil' ueritas.
¶ Istis suppositis deducit euident ꝙ sunt
in deo formalr. tū qꝛ nihil est adorandū qð
non ē in deo formalr. tū qꝛ nullo ðs est sa
piens qð non ē in ðo formalr. tum etiā qꝛ
nihil ē eternū nisi sit i deo formalr. ¶ In/
telligendū tm̄ ꝙ iste ydee ponūtur i deo ut
uidetur colligi ex dictis August. ꝓpter. 4.
ex quibᵘ aliq arguūt ꝙ ipse sūt formalr in
deo. ¶ Primū est ut rōes agēdi. ut. s. p ydeaꝫ
uniuscuiusqꝫ creature ꝓducat eā sic artifex
ꝓducit archaꝫ p silitudinē arche exñteꝫ in
mēte. Unð dicit ꝙ alia rōe ꝯditᵘ est hō. ꝛ alia
equᵘ. ¶ Aut ponit ꝓpter rōnes cognoscēdi
ut ðs quālibet creaturā cognoscit p ydeam
suaꝫ. sic aia nra p spēs quas hꝫ apud se co/
gnoscit ea que sūt ex. ¶ Aut ponūtur ut rō
nes assilāde. qꝛ cū omēs creature sint ad
imaginē dei aliqᵒ mō facte. ut dic August.
sup Gen. ad liaꝫ. oꝫ ꝙ ad singl'as hēat ima
gines suas. ¶ Aut ponunt ut rōes pticipan
de. qꝛ cū omē tale p pticipationē reducat ad
tale p eēntiam. ꝛ ois creatura sit participa/
tio bonitatis diuie. oꝫ ꝙ ois creatura redu
catur ad exēplar qð hꝫ i mēte diuia. ¶ Sꝫ
tn̄ iste cause assignate nō uident multū ne/
cessarie. ¶ Prima nō. qꝛ si artifex hēet ali/
qð unuꝫ obiectū qð ei sufficient archā repñ/
sētaret. non idigeret spē arche ipm in agenᵒ
dirigente. sꝫ diuia eēnᵃ est obiectū ei suffici/
ent p se repñtans eē creatū qð in se ꝯtinet
supeminēter. ¶ Nec 2ᵃ cā. qꝛ diuia eēnᵃ que
est pᵐ obiectū diuini itellectᵘ. repñtat suffi
cientissime oia que ꝯtinet i se. ꝯtinet aūt sup/
eminent omē creatū circūscripta oi ydea.
¶ Nec 3ᵃ. qꝛ creature non assilantur deo for
malr. nisi in pfcōnibus simplr que dicunt
attributales. nec etiā respectᵘ tales dicūtur
uel sūt ydee. ¶ Nec 4ᵃ. qꝛ si in deo eēt p eēn/
tiaꝫ tale eē qð ē in creatura p participacōeꝫ.
tūc cum hō sit aial p participacōeꝫ. i deo eēt
aial per eēntiaꝫ. ꝛ tūc ðs eēt aial p essentiā.

ſicut participacōe ſpēi oēs hoīes ſūt un⁹ hō.
¶ Ideo uidetur aliquib⁹. ꝙ nulla neceſſitas
ſit ponēdi illas ydeas euidens. nobis tñ ꝓ
pter dicta Auguſ. ponende ſūt formalr̄ in
deo. ut pȝ ex priori deductiōe. ¶ Quantū
ad 2ᵐ principale uidendū eſt. quid ſint ydee.
circa quod ad hoc introducitur. 4. cclones. Pri
ma ē. ꝙ non dicūt aliqđ abſolutū formalit̄
ſȝ reſpectiuū. Et h⁹ pȝ p̄io. qȝ ydea inq̄tum
ydea. formalr̄ eſt exēplar. ſȝ exēplar inq̄tū
exēplar formalr̄ eſt ad aliud. qȝ alicui⁹ ex/
emplar. ergo ¶ Cōfirmat. qȝ ꝑ Auguſ. de
doc. xp̄iana. Abſurdū eſt ꝙ imago ſit ad ſe.
rō aūt ydealis eſt rō exēplaris. Cū non ca/
pit h⁹ intellect⁹ ꝙ ydea ſit niſi ydeati. ¶ 2ᵃ
cclo eſt. ꝙ ſūt reſpect⁹ reales. non rōnis. qȝ
quicquid eſt in deo ꝑ rōem deficientē. eſt i deo
ex tempe. ſȝ ydee ꝑ Auguſ. ſūt in deo ab et̄/
no. Si dicas. ꝙ dicūt eēntiaȝ ⁊ reſpectū rō
nis ſupadditū. ¶ Cōtra. qȝ tunc cōſtitutū ē
ens rōis. ex q̄ altera ps ē ens rōnis ¶ Con/
firmat. qȝ Auguſ. ponit eas et̄nas ⁊ incor
ruptibiles. ¶ 3ᵃ cclo ē. ꝙ ydee nō ſūt reſpe
ct⁹ formales ſȝ fundamētales. Et ꝓbatur
ſic. illa relatio que ineſt alicui ꝑ ſe ⁊ non per
accn̄s. eſt fundamētalis ⁊ non formalis. ut
dictū fuit ſup. ydea aūt ineſt diuie nature ꝑ
ſe. nam rō repn̄tatiua ieſt diuie eēntie ꝑ ſe.
¶ Confirmat. qȝ ut dictū fuit ſupius dˢ ñ
hȝ relationē realeȝ actualē ad creaturā. ſed
ydea dr̄ ad creaturā. ergo non ē relatio real̄
actualis ⁊ formal̄. ¶ 4ᵃ cclo ē. ꝙ illa rela/
tio non ē temꝑalis ſȝ et̄na. non ſic r̄lo crea
toris que dr̄ ex tempe denoīatione extriſe/
ca. qȝ dˢ intriſece ⁊ formalr̄ eſt exēplar.
¶ Cōfirmatur. qȝ dˢ agit ꝑ ydeaȝ ad modū
artis ⁊ exēplaris. qđ non eēt ſi tm̄ denoia/
tiōe extriſeca. ¶ Sȝ ꝯ primā cclones inſtat.
Exēplar repn̄tatiuū in creaturis ē ꝑfectio
abſoluta ſic̄ ſpēs. ergo i deo. ¶ Cōtra 2ᵃᵐ
De⁹ relacōe reali non refertur ad creaturā.
ſȝ ꝑ ydeā dr̄ ad creaturā. ergo ydea non erit
relatio real̄. ſed rōnis. ¶ Cōtra tertiā. cui cō
uenit rō diffinitiua r̄lonis. illud ē relatio for
malis. ſȝ ydee ꝯuenit. qȝ hoc ipm̄ qđ eſt ad ali
ud eſt. ¶ Cōtra quartā. qȝ r̄lo non pōt po
ni ſine t̄mio. ſed ydee ꝑ te fuerūt ab et̄no. ꝗ
ꝯ ydeata. ⁊ ſic creatura. ¶ Ad pᵐ apparuit

mihi aliqñ. ꝙ in deo exēplaria eēnt abſolu
ta ⁊ ꝑfectōes ſimpl̄r ſic̄ ⁊ alie ꝑfectiōes. ſed
pn̄ſ non apparet mihi neceſſariū. ¶ Dico
ergo. ꝙ ſi ydea ponat dicere ꝑfectionē ſim/
plicit̄. pōt dici ꝙ ydea dicit aliq̄ ꝯſtitutū ex
eēn⁴ ⁊ reſpectu. Uel ſi non placet. pōt dici
ꝙ non ē incōueniens ꝙ relatio aptitudialis
dicat ꝑfectionē ſimpl̄r. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ dˢ
relacōe actuali non refert ad creaturā. ſed
fundamētali non ē incōueniens. ¶ Ad 3ᵐ di
co. ꝙ aliqñ entib⁹ in p̄nto d̄ne diffinicōes
traſcendentiū. qȝ ꝓprie ſūt nobis ignote.
¶ Exᵐ. dicim⁹ ꝙ ſb̄a eſt ens ꝑ ſe. certū eſt ꝙ iˢ
diffinitio non ē adequata p̄nto ſb̄e. qȝ etiaȝ
deo ꝯuēit. ſȝ appropriat̄ p̄nto ſb̄e. Ita dico
de diffinicōe relacōis. ꝙ ſcilȝ ipa ꝯuēit alus
que non ſūt in p̄nto. ⁊ iō non eſt ꝓpria p̄di
camēto. ſed appropriata. ꝯuenit eni p̄mita/
ti diuie. Cōcedo ergo ꝙ ydea ē ad aliud. ſed
non formalit̄. put formalit̄ dicit mihi ali/
quid ſupadditū qđ aduēit fundamēto per
accn̄s. qȝ iſta ꝯuenit fundamēto per ſe. Ad
4ᵐ dico. ꝙ non oȝ in eodē mō eſſendi ponere
fundamētum. relacōem. ⁊ t̄minū. nec i eadē
mēſura ſic̄ patet. qȝ relacō creature ad dm̄ ē
temporalis. ⁊ t̄min⁹ eſt etern⁹. Ad ꝓpoſitū
relatio bñ fuit et̄na. ſed t̄min⁹ non ab et̄no
per ſe ꝓprie. fuit tñ q̄dditas ab et̄no exem/
plata. ergo q̄dditas corrn̄der. ſȝ non i actu
ali exn̄tia. ¶ Sed h̄ ſūt alique diffi. ¶ Pri
ma. ſi ydea diſtinguat̄ a diuia eēn⁴ ¶ Dico
ꝙ ſic formalit̄ ⁊ diffinit̄. qȝ ſunt ad aliud.
ſȝ tñ non realit̄ lȝ ſint reales. tñ eadem rea
litate qua eſt realis diuia eēn⁴. ⁊ iō non di/
ſtinguat̄ realiter. ¶ 2ᵃ diffi. ſi ab inuicē dif
ferāt realit̄ ¶ Dico ꝙ non. ſed tm̄ formalit̄.
¶ Sed quare non pn̄t differre realit̄ ſicut
relacōes origis ¶ Dico ꝙ relationes origis
iō dr̄ūt realit̄. qȝ ſūt res diſtīctis realitati
bus. non ſic eſt h̄. ¶ 3ᵃ diffi. ſi ydee ſūt i dō
īfinite ¶ Dico ꝙ ſic. qȝ non apparet bñ q̄no
per eand rationē cognoſcēdi poſſet cogno/
ſci indiuidua ut diſticta. que ꝑ rationes idi
uiduales ſunt diſticta. ⁊ iō ſicut idiuidua
ſūt infinita in poten⁴. ſic ⁊ ydeas oȝ eē infi
nitaſ diuo. alioq̄n non poſſint cognoſci di/
ſtincte ⁊ inq̄tum ſūt diſtincta. ¶ 4ᵃ diffi. ſi
quilibet beat⁹ uideat oēs ydeas. Dico ꝙ ñ.

q: sicut dicit augus. non oportet uidentem deum creaturas uidē. q: ydea ut ydea cogno sci non pōt. nisi cognoscat ydeatū. ¶ Sz h est diffi. utrū ydee ꝟ ꝙ accepit plō sint eedem cum istis quas nunc ponim⁹. ¶ Dico ꝙ aliqñ plato fuit locutus sic theologus de ydeis. ⁊ sic ponit Augus. q: ponit exēplaria eē pricipi/um. Aliqñ aūt locut⁹ fuit ut metaphicus. ⁊ tunc ydea non ē aliud nisi rō quidditatia. ⁊ i illo itellectu psequtur eū ar. De illo aūt loquar in qōnib⁹ sequētibus. ¶ Sz unū du biū est loquēdo ut theologi loquūtur. ppt opionē Doc. q̄ uidetur ponere ydeas eē ob/iecta cognita. pducta in eē intelligibili. Sz n̄ uidet h⁹ stare posse. q: accipio unā ydeā. s. lapidez sic pductū. lapis sic pduct⁹ et a deo cognitus. non ē adorand⁹ ⁊ non ē fruend⁹. non ē eternus ⁊ deus non ē eo formal'r sapiēs. ergo non ē ydea. q: oēs ille ɔditiōes ɔueni/unt ydeis ꝟ ꝙ oñsum ē pri⁹ p Augus. ¶ Sz sūt diffi. Prima q: lz lapis in se nō sit ado rand⁹. tū in ordine ad dm pōt eē. ¶ Dico ꝙ res que de se non ē adoranda. pp̄ter hitudi nē ad qōcūq; non ē adoräda. Et p̄terea. mul tomagis creatura in eē reali que hitudines hz ad d n realem. eēt adorāda ꝙ̄ illud qd n̄ hēt hitudinē nisi rōnis. cuiusmōi sūt obie/cta cognita ut sic. ¶ 2ª. q: aliq̄ dicūt ꝙ illa obiecta in eē cognito non differt ab actu co gnoscendi diuio. ⁊ iō possūt adorari ⁊ bea/tificari. ⁊ ɔuenire eis ɔditiōes p̄dicte. ¶ Sz il/lud est ɔ eos. ipsi enī ponūt actū intelligēdi diuinum eē in deo formal'r. ⁊ non ipsa ob/iecta. ⁊ iterū. oia illa cognita sunt obiecta se cūdaria. ⁊ nō ille actus cognoscēdi. Et iterū obiecta hñt eē diminutū ⁊ sunt creabilia. ⁊ tñ actus itelligēdi hz eē nobilissimū. ⁊ est i/creabil. Et iterū. non sūt pfcōes simpl'r. et tñ actus itelligēdi sic. ¶ Ultio arguo sic. h lapis a deo cognit⁹ est idem ꝙ act⁹ intelligē di diuin⁹. h lapis pductus i eē reali ē hic la pis a deo cognit⁹. g. Ad argumentū pz.

UTRUM ydee sint in poten⁹ obiectiua. ¶ Hic ē intelligendū ꝙ sic̄ recitat Augus. 83. qōnū. illud nomē ydea fuit a Platone inuentū. ⁊ est idē qd forma. ¶ Forma aūt accipitur 4ᵒʳ. Prio accipit p pfectiōe que nō est ps rei. sic̄ accns dr eē pfectio. ¶ 2ᵒ mō accipitur forma p eo qd est pfectio ⁊ pars rei. sicut aia. 3ᵒ accipit p pfcōne que ē tota na/tural' uel totū ɔpositū. ¶ 4ᵒ mō accipitur p rōne diffinitiua. ⁊ sic Plato. Isto⁹ intelligen do dic̄ Scotus ut pri⁹ dictū est ꝙ quidditas pducta in eē intelligibili ē ydea. Illud ut dixi non capio. q: aut ipe loqtur theologice aut metaphice. Si theologice. sic pz ꝙ non est uerū. Nā illo mō ꝟ Augus. ē nobilissi ⁊ p̄stantissimū. quidditas aūt pducta hz so lum ꝟ qd ⁊ diminutū. Si aūt metaphice. cer tū est ꝙ ydea accepta 4ᵒ mō abstrahit ab oi pductione. ergo ut pducta non ē ydea.

¶ Oportet ergo imagiari. 4. signa in quiddi tate. Primū est in q⁰ est q̇dditas tm. ¶ 2ᵐ est in quo ē intelligibil'. q: itelligibilitas ē ueritas. ⁊ hec ē ei⁹ passio. ¶ 3ᵐ in quo adue nit sibi eē intellectū. eē enī intelligibile ɔue nit sibi ab intrīseco sic̄ ppria passio. sz eē in tellectū ab extrīseco ⁊ p accns. ⁊ p ɔñs po/steri⁹. ¶ 4ᵐ. q: itelligit a creatura. ⁊ hec ē ei accns ⁊ ɔtingēs. ⁊ iō in 4ᵒ signo q: ɔuenit si bi i 3ᵒ. lz ɔueniat sibi p accns ⁊ sibi ɔueniat ne cessario ab extrīseco. cū quidditas ergo pri us est ꝙ̄ sit in eē cognito uel intelligibili. ⁊ tunc hēt eē in poten⁹ obiectiua. ⁊ sic ē ydea. g.

UTRUM ydee sint in rerū na tura. ꝙ non. q: nūc eēnt separate. Cōtra. q: sūt q̇dditates rerū. g sūt in eis. ¶ Hic prio uidendū est d illis qui ponūt ydeas p̄cisas. Dicunt enī aliqui. ꝙ ydee ꝟ intellectū sunt p̄cise. nā quidditas in ptib⁹ semp est ɔiūcta ɔditiōi/bus induidualib⁹. ⁊ tunc nō hz rōem ydee. intellect⁹ aūt a talib⁹ ɔdicōibus eas p̄scin/dit. Et hoc pz. q: abstrahentiū non ē men/datiū. sic ergo p intellectū precisa q̇dditas hēt rōem ydee. ꝟ ꝙ plato ⁊ etiā Auicēna lo/quebātur de ydeis. ꝟ ꝙ equinitas ē tm eqni tas. non facien⁹ nūc mentionē de ydeis ꝟ in tentionē scōtū. ¶ Sed ɔ h⁹ arguo 4ʳ. Prio sic. qd ɔuenit alicui p accns. non ɔuenit ei sb rōne formali uel ydeali. ut h suppono. sz eē cognitū ɔuenit q̇dditati p accns. ergo p il/lud non ɔueit sibi eē ydeā uel rōem formalē.

¶ 2ᵘˢ sic. qꝫ ꝯuenit ꝑ rōem ydealem q̇ddita
ti. ꝯueīt sibi necessario. sꝫ eē cognitū non cō
uenit necessario q̇dditati. sꝫ ꝯtingent. ergo
ꝛc. ¶ 3ᵘˢ sic. itellect⁹ qui itelligit rem aliť q̄
sit. ē falsus. si ergo ē uer⁹. oꝫ q̄ ita sit ī re sic
cognoscit. sꝫ itellect⁹ intelligit q̇dditatē uł
rōem formalē. uel rōem ydealem sequestra
tā ꝛ ꝑcisam ab aliis. ergo ipsa est in re sic se
questrata. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝑcisa. uel itellect⁹ est fals⁹
¶ 4ᵘˢ sic. sic unūquodqꝫ itelligiť. sic aptuꝫ
natū est itelligi. ꝛ sic aptū natuꝫ ē intelligi
sic itelligiť. sꝫ illa quidditas uel ydea itelli/
gitur separata. sequestrata uel ꝑcisa. ergo sic
apta ē intelligi. ¶ Cōfirmať ꝑ primū prici
piū ꝯplexū. iō ꝫ eādē rationē non pōt eē co
gnitū ꝛ incognitū. sed itellect⁹ ēminatur ad
illā rōnem ꝛ non ad illa que ꝑ accñs insūt
sibi. ergo oꝫ q̄ ipsa sit sequestrata. h⁹ est di/
stincta aliq⁹ mō ab istis. talib⁹ ꝯditiōib⁹ acci
den talib⁹. ¶ Et iō dicūt alii magis sequē/
tes Auicennā. q̄ illa ꝑcisio non solū est ex ꝑ
te intellect⁹. sꝫ etiā ex ꝑte obiecti. ¶ Hoc aūt
declarať sic. q꞉ que insūt in pⁱo mō dicēdi
ꝑ se. priꝰ insūt q̄ que insūt in 2ᵒ mō ex na
tura rei. 2ᵒ. que insūt 2ᵒ mō. pri⁹ insunt q̄
ꝑ accñs. ¶ 3ᵒ. que insūt ꝑ accñs sic inferi⁹ ac
cidit supiori. sic homi accidit ꝫ hō. ¶ 4ᵒ. que
ꝑ accñs sic accñs accidit sbō. Et ꝑ h⁹ oꝫ dare
4ᵒʳ sig. ¶ Primū in quo 1ᵃ de pᵒ mō insūt.
2ᵐ in quo illa de 2ᵒᵒ ¶ 3ᵐ in quo 1ᵃ que ꝑ ac
cidēs insunt. sic inferi⁹ supiori. ¶ 4ᵐ in q⁹ ꝑ
accñs sic accñs accidit sbiecto. ¶ Prio ergo
signo i q⁹ q̇dditas ꝑcedit alia signa, ipsa est
ꝑcisa ab aliis sic itelligiť. Uñ lꝫ accñtal ab
stractio sit ꝑ itellectū. abstrahibilitas tñ in
est sibi añ oēm abstractionē intellect⁹ ꝛ ꝑci/
sio q̇dditatiua. ¶ 2ᵒ uidenō est in ista q̄ne
Utrū ydee sint ponēde separate. ¶ Et q̄tuꝫ ad
hoc ꝑmittenō est. q̄ Arist. iponit Platōi se/
ꝑationē realem. ꝛ Aris. attribuit ydeis. 4. cō
ditiōes. quas uideť negasse plato. Prima ē
singularitas. q̄m plato posuisset unū indi/
uiduuꝫ singulare eē ꝯmune plibus. ¶ 2ᵃ q̄
eēt ens actu existēs. ¶ 3ᵃ q̄ eēt separata localiť. s.
in aere. Quarta q̄ mensurareť tempe uł a/
liqua alia mensura, sicut exñtia. Plato aūt
uideť illas ꝯditiōes oēs negasse ab eis. De
prima apparet. q꞉ ponit ydeaꝫ eē iō qꝫ ulē.
qꝫ est ꝯmune plurib⁹. Cōstat aūt q̄ tale nō
est indiuiduū. ¶ De 2ᵃ etiā apparet. q꞉ non
ponit eā actu existentē. sꝫ q̄ abstrahit ab ac
tu ꝛ potentia. ¶ 3ᵃᵐ etiā non ponit. s. q̄ eēt ī
loco. q꞉ ponit ydeaꝫ ꝛ ulē idem. sꝫ ulē nusq̄
est. sꝫ abstrahit ab oī loco. ¶ Qui aūt grossi
sūt intellcūs difficuliť intelligūt. ꝛ solum ē
q꞉ nesciūt abstrahere. ¶ Siliť de quarta ap
paret. q꞉ ponit q̄ abstrahit ab oī duracōe. ꝛ
sic ab exñtia. ¶ Et iō q꞉ rōes quas fac Aris.
solum arguūt supponēdo aliqꝫ istoꝝ. iō nō
ꝯcludūt ꝯtra platonē. ¶ Sed quare aris. uo
luit sic facere. una assignať uolūtas. q꞉ ha/
buit inuidiaꝫ ꝯ eum. sic apparet i aliis. Im/
poit eni sibi. q꞉ opio platōis fuit. q̄ melius
eēt q̄ ois eēnt ꝯia. ꝛ arguit ꝯ eunō de uxori
bus. Et tñ certū est. q̄ plato illam opioneꝫ
teneret. q̄tum tñ ad uxores non tenuit. sed
solū de aliis. ¶ Aliť dr. q̄ aris. fuit optim⁹
phicus. sꝫ pessim⁹ metaphicus. q꞉ nesciuit
abstrahere. ꝛ iō pessimā metaphicā fecit.
Omisso ergo mō quē aris. iponit platōi. ad
declarationē ueritatis inducunť. 4. ꝯclonel.
¶ Prima ꝯclo ē q̄ necessariū est homī ponē
ydeas. ¶ Et hec ꝯclo pꝫ ex. 4. que mouerunt
ipm platonē ad ponenō eam, Primū est ꝑ/
pter ꝑdicacōēꝫ. illa aūt ꝑtio uera ē ꝛ eēntia/
lis. sortes est hō ꝛ in illo ꝑdicato. soꝛ. ꝛ pla/
to nullā hñt distinctionē, distinguunť autē
a seipsis. Et hec fuit necessitas ponē natu/
rā hūanam ꝑcisam a ꝯditionib⁹ materialib⁹
¶ 2ᵐ fuit ꝑpter diffinitionē. q꞉ eniꝫ hō uni
formiť diffiniť in poten ꝛ in actu. ꝛ ꝑ ꝯñs
diffinicōes sunt imꝑmutabiles. Hic ē q̄ ne
cesse fuit ponere illa ꝑpter distingui. s. na/
turas specificas ꝛ imꝑmūbiles ꝛ ꝑcisas ab
actu ꝛ poten. ¶ 3ᵐ est ꝑpter demōstracōes
que iuariabiles manēt, impossibile aūt ē q̄
sint iuariabiles nisi ꝛ pⁱcipia sint iuaria/
bilia. pⁱcipia aūt ꝑ se nota ꝛ necessaria de
pendēt a ēmis. ꝛ ꝑ ꝯñs termi sūt inuariabi
les. ꝛ ꝑ ꝯñs nature specifice que sūt signa/
ta ēminoꝝ. oꝫ eas eē inuariabiles ꝛ ꝑcisas
ꝛ absolutas ab oibus talib⁹ uariatiōibus
ꝯsequētibus indiuidua. ¶ Quartū est ꝑpť
diuisiōes ꝑdicatoꝝ. que sunt necessarie ꝛ i/
cōmutabiles. Fit aūt talis diuisio per q̇ddi
tates ꝛ oēs quidditatiuas. ¶ Ad hec aūt. 4.

aspiciens plato ydeas posuit cū ꝯditionib⁹
quas sibi attribuit, ut patebit inferius
¶ 2ᵃ ꝯclo ē. ꝙ suppositis ydeis necesse ē ponē
eas ꝑcisas. sic ponit Auicē. qñ dixit. ꝙ eqni
tas est tm̄ eqnitas. ¶ Et hᵒ pbatur. q2 omne
pri⁹ ꝑcindit a posteriori. s3 rō ydeal' uel q̇d/
ditaria qō ꝑ eodem hōō. in unoquoq3 ē pri
or omnib⁹ alijs sibi ꝯuenientib⁹ siue ꝑ se. si/
ue ꝑ accn̄s. ergo ꝛc. Minor p3. q2 iᵃ de pri
mo mō oīa alia ꝑcedunt. ¶ p. oē illud qō n̄
est alteri itraneū. pōt ab illo ꝑcindi. cu3 ꝑ
se etiā sit precisū inq̄tum extrinsecū. s3 oīa
que sunt in rōne formali ⁊ intrīseca ⁊ ꝑcisa
illa sunt intranea, oīa alia extrīseca. ḡ ꝛc.
¶ 3ᵃ ꝯclo est. ꝙ ydee non sūt imponēde plato
ni sic͡ eas iponit sibi arīs. ꝙ sc3 eēnt quedā3
mōstra i aere sbsistentia singularia. q2 pla
to eas ponit ul'ia ⁊ nō singularia. ¶ Itē po
nit eas simpl'r sepatas ab oi loco ⁊ tempo/
re. ⁊ ille pōit eas iponē⁹ pl'oni quasi i aere.
¶ Cōfirmat. q2 non ē uerisile ꝙ tam ꝑclar⁹
p̄hus quē Agus. ⁊ oēs sancti alij sil'r omēs
ꝯmendāt. hoc posuisset qō oino fuit absur
dū. ¶ 4ᵃ ꝯclo est. ꝙ necesse ē ponere ydeas
sepatas. non q̇de3 local'r. sed formal'r sicut
plato eas ponit ꝑ suū intellectū. q2 ubicūq3
est abstractio. ibi ē formal' distinctio ⁊ sepa
tio. cum illud qō abstrahit ab al. quo sit ab
eo absolutū ⁊ semctu3. s3 ille rōnes forma/
les abstrahunt ab hic ⁊ nunc. q2 ꝑ accn̄s eis
ꝯueniunt. ⁊ eodem⁹ ꝯditiōes oēs ꝯsequētes i
diuiduu3 ⁊ exn̄tiam. Simil'r q2 ille q̇ddita/
tes sūt ydee. non solu3 i actu sed etiā in po/
tentia. hinc ē ꝙ ille quidditates sūt ab exn̄ᵃ
sepate formal'r. l3 nō local'r. ¶ Cōtra istas
ꝯclones uistar 4ᵒ. ¶ Primo. q2 paucissimi po/
nūt ydeas. ⁊ tñ non negāt rōnes formales
inī theologos. eo ꝙ illa positio sit infamis.
¶ 2ᵒ. q2 precisio quā ponit Auicē. non nega
tur i mō ꝯtinuādi. s3 bñ negatur i re. cū ibi
talia sint impcisa. ¶ 3ᵒ. q2 credendū est in hᵒ
arīs. cū fuerit discipul⁹ platōis. ¶ 4ᵒ. q2 sic
ydee abstrahūt a ꝯiunctōe ꝯñte eas. eo ꝙ sit
quidā respectus. ita ⁊ a sepatiōe. Si eni3 ex
sua rōe formali diffinitiua eēnt sepata. nun/
q̄ posset eē ꝯiūcta. ¶ Ad pᵐ dico. ꝙ rō qua
re non ponitur ꝯiter ydee. non ē nisi ꝑpter
infamiā uocabuli. quā sortit⁹ est ex intelle/
ctu malo quē arīs. iponit platoni. sed dum
mō res sit manifesta. de uocabulo non ē cu
randū. sic docet augus. de ciuitate dei. ¶ Ad
2ᵐ dico. ꝙ circūscripto oi ope intellect⁹. equi
nitas est tm̄ eqnitas cū exn̄tia. et ista que cō
ueniūt sibi ꝑ accn̄s ⁊ non sūt quidditatis a/
liqō eo4. ⁊ illa est ꝑcisio auicē. ¶ Ad 3ᵐ qua
re arīs. iposuit platoni falsū. Dēb⁹ pōt dici
sic supius dictū est. ¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ ꝑ illā
sepationē non itelligim⁹ respectū distantie
aducientē. sed solam passionē que ē funda
mental' ꝑ quā abstrahit ab hic ⁊ nūc. ¶ In/
telligendū tm̄ ad declarationē eo4 que ꝯce/
dit plato de istis ydeis. ꝙ ille a quatuor ab
strahūt. illo mō quo dictū est. Primo ab hec/
ceitate que ponit induidual' ꝑprietas. quia
oē inferius accidit supiori suo. Rō aūt for/
malis ē ꝯis ad induidua. q̇dditas aūt cōis
ab eo qō sibi ꝑ accn̄s ꝯueit abstrahit. ¶ 2ᵒ
abstrahit ab hic ⁊ nunc. hᵒ est a loco ⁊ duratō
ne. hᵒ eni ꝯsequūtur induidua. ¶ 3ᵒ abstra/
hit ab omi exn̄tia ⁊ actualitate. q2 actus et
potenᵃ. existere ⁊ non existere. non diuersi/
ficant eēntiā. ⁊ sic cu3 eadē quidditas possit
eē in potenᵃ ⁊ in actu. abstrahit ab utroq3.
¶ Quarto abstrahit a sbsistenᵃ ⁊ realitate
q2 realitas ⁊ exn̄tia cū actualitate ponunt
mōi intrīseci. a quib⁹ abstrahit q̇dditas A/
ristoteles aūt imponit pl'oni ydeas ꝑ ꝙ ab
strahūt ab aliqua ista4. q2 iponit sibi ꝙ sit
singulares. ¶ 2ᵒ ꝙ sint local'r sepate. ¶ 3ᵒ ꝙ
sint exn̄tes ⁊ durātes. ¶ 4ᵒ. ꝙ res quedā. ꝑ
aūt platonē ⁊ ueritatē. ydee ⁊ q̇dditates ab
strahūt a quolibet illo4. ¶ S3 ꝑ sūt diffi.
¶ Prima. que fuit necessitas ponendi illas
Dico ꝙ sic fuit dictū a pricipio pōnis ea/
rū. ꝙ ꝑpter. 4. ad que ualent. ¶ Prīo ad sal
uandū cntiu3 ptcipationē. q2 oē ens ꝑ ptici
pationē o3 redire ad tale ꝑ eēntiā. cū oē ipse
ctū oporteat reduci ad pfectu3. ⁊ tō cum qō
libet suppositu3 homis sit hō participatiōe
nature specifice. ⁊ non prīo. o3 deueire ad il
lud qō seipso ē hūanitas prīo. ⁊ illud ē q̇d/
ditas ⁊ ydea hois. ¶ 2ᵒ ad saluanō cntiu3
gn̄ationem. l3 arīs. dicat ad hᵒ eas nihil ua/
lere. tñ pōt dici ꝙ ualeāt isto⁹. licet eni indi
uiduū generet. tñ tm̄ formal' prim⁹ est
prima natura et principiū productiuū ut

plurimū in omni generatione uniuoca. sʒ talis ē ipsa q̄ddītas specifica siue ydea. ¶ 3° ad saluandū uliūʒ ordinē ꝛ coordinacōem i generib° ꝛ spēbus. ꝛ ōēs p̄dicamētoꝝ coordinatiōes fuūt ꝑ quidditates p̄cisas. ut abstrahūt ab oibus que insūt p accn̄s. ¶ 4° ad saluanduꝫ sciaꝝ inuariabilitatē. qꝛ cū uarietates sēsibiles sint incōmutabiles. oꝫ ꝙ ꝯplexiōes scite hēant t̄minos qui non uarient. cum ex ipsis ꝯplexiōes dependeāt. sʒ t̄mini non sūt incōmutabiles ut existunt. cum sic quotidie uarientur. sed solū quidditates ab exn̄tia p̄cindunt. ¶ Sʒ diffi ē. utꝝ ille q̄dditates sint in aia uel in reꝝ natura. ¶ Dico ꝙ ꝑ se nec in aia nec in reꝝ natura. sʒ nusq̄ eo ꝙ abstrahūt ab omi ul't qualīcūqʒ acceptō. sunt tn̄ in aia obiectiue p accn̄s. qꝛ accidit eis ꝙ itelligunt. Sūt etiā in reꝝ natura p accn̄s. qꝛ accidit eis ꝙ actual'r existāt. Et iō ꝑm se dicunt separ. p accn̄s aūt sunt ꝯiūcte. ¶ Sʒ quō p̄nt talia eē in p'ibus. Dicitur ꝙ eis accidit eē in p'ibus. qꝛ h° eis ꝯuenit per ꝓprietates iduiduales. quib° p accidens ꝯiungūtur. ¶ Intelligend tn̄ ꝙ huius mōi quidditates lʒ possint dici ydee. non tn̄ uocant a theologis ydee. sʒ tn̄ illa que sunt in mēte diuia. ¶ Ad argumentū patet.

UTRUM ydee hēant eē in aia nr̄a siue ul'ia. ꝙ non. qꝛ non p̄dicant de aia. ¶ Contra. qꝛ in eē cognito sunt in nobis. Hoc supposito ꝙ ul'e siue ydea ē q̄d est aptum natum eē in plurib°. non ideʒ nūo sicut eēntia diuia in ꝑsonis. sʒ idem ꝑ rōem formalem. ¶ Fuerūt q̄tum ad istaʒ q̄onem. 4. opiones ¶ Prima. ꝙ ul'ia sunt tn̄ in aia ꝛ nulla tenus i re ex̄. qꝛ q̄cquid ē in reꝝ natura. ē singulare. ꝛ iō oꝫ ꝙ ul'ia sint ab aia fabricata ¶ 2ª. ꝙ ul'ia hn̄t eē in reꝝ natura ꝛ non i aia. sʒ ul'ia non sunt ex̄ sua ꝑticularia. cum totū non sit ex̄ suas ꝑtes. nec differat ab eis real'r. ꝛ iō sicut ꝑticularia sunt tn̄ in re ex̄. ita ꝛ ul'ia. ¶ 3ª. ꝙ ul'ia ꝑtim hn̄t eē in re ex̄. ꝛ ꝑtim in aia. ¶ 4ª. ꝙ hēt eē uno mō in aia scʒ obiectiue. ꝛ alio mō in reꝝ natura. s. sbiectiue. qꝛ inueniuntur in suis ꝑtibus eēntialiter. ꝛ obiectal'r in intellectu. ¶ Prima uia nō potest stare. qꝛ d̄ entibus creatis i aīa nulla ē scia realis. ꝛ tn̄ ois scia est de ul'i. n̄ eni est uerisimile ꝙ ueritates ꝑ se note ꝛ demōstrate depēdeant ab aia nr̄a. cum tn̄ oriatur ex suis termis. ¶ Nec 2ª. qꝛ priori non repugnat eē sine posteriori i aliquo signo. sʒ uniuersalia sūt priora ꝑticularib° ꝑ ordineʒ nature. ¶ Nec 3ª. qꝛ eadē simplex quidditas non pōt eē ens rōnis ꝛ ens reale. sed ul'ia hn̄t eē p diffinicōes entiuꝫ simpliciū ꝛ p se unū facientib°. ergo ꝛc. ¶ Nec quarta. qꝛ eodem° dr̄ de hac albedine singulari. qꝛ hēt eē obiectiue i aia ꝛ sbiectiue in reꝝ natura. hic aūt non querit nisi de rōne formali. ¶ Ideo uidet dicendū ꝙ ul'ia ꝑ se non hn̄t eē in aia nec in reꝝ natura. qꝛ tota coordinatio p̄dicamētalis uidetur eē incōmutabilis circūscripta omni ꝯsideracōe nr̄a. ꝛ etiā reꝝ actuali duracōe. cum in coordinacōe tali fūdent multe regule incōmutabiles. ꝛ 1ª duo scʒ in aia uel in reꝝ natura sunt pure ꝯtingētia. ¶ Et ꝯfirmat ista snīa. qꝛ accidit hoi ꝑ ꝙ hō est. eē in actuali exn̄tia. Si eni p se sibi inesēt. ipossibile eēt ipm non existere. et iō non ē p se in reꝝ natura. ¶ Item accidit homi ꝑ ꝙ hō est. ꝙ sit in nr̄o ꝯceptu. alioq̄n cū non intelligeret corrūperetur. si p se eēt in intellectu. Uñ ex istis pʒ ꝙ nullū tale est in aia nec in reꝝ natura. nisi p accn̄s. ¶ Contra tn̄ istaʒ snīam instatur. 4'. ¶ Primo. qꝛ ens rōnis ꝛ ens reale imediate diuidūt ens ꝛ ens rōnis est in aia. ꝛ ens reale in reꝝ natura. 2° qꝛ supiora inueniūtur formal'r i suis inferiorib°. sed ꝑticularia sūt in re ex̄ ergo ꝛ ul'ia. ¶ 3°. qꝛ obiecta cognita relucēt in suis rep̄ntatiuis. ul'ia cum sint obiecta cognita ab aia nr̄a. hn̄t in aia nostra rep̄ntatiua ¶ Quarto. qꝛ illō qō non ē in aia nec in reꝝ natura. uidet eē nusq̄. tale aūt uidetur simpl'r nihil. ¶ Ad primū dico. ꝙ uniuersalia p̄nt dici realia entia. eo ꝙ sūt apta nata eē actualiter in reꝝ natura ꝛ hēe realitatē. sʒ p accn̄s hēt eam actu. sicut hō lʒ per accn̄s rideat. est tn̄ risibilis p se. ¶ Ad 2m dico ꝙ uniuersalia sūt q̄dem in suis ꝑticularib°. p se q̄dem ex ꝑte ꝑticulariū. lʒ p accn̄s ex ꝑte ipsoꝝ uniuersaliū. sicut accidit homi

esse fortes. ¶ Ad 3m dico q universalia sūt quidē obiectiue et reprehensiue in aia nostra. sed hoc accidit eis. et ideo p se non sunt ibi. ¶ Ad quartū. rudis multū apparet qui nō pōt capere aliquod absolutū sine respectu cō sequēte ipm. et ideo cū eē hic uel ibi. in isto uel in illo. sint respectꝰ consequentes illud cui attribuunt. quidditas universalis ꝑ se nullo q est. sꝫ abstrahit ab omni hic uel ibi eē.

¶ Sed h sunt diffi. Prima est de illo ulī qd sic abstrahit ab aia et rez natura. utrū sic sit ens ab aia fabricatū. uel non ¶ Dico q non est fabricatum ab aima. q tale nunq̄ abstrahit ab eē in aia. sꝫ est non fabricatum ab aia. eo q abstrahit ab omni pductione. nec tū p hoc ē ens reale. sed solum natum eē ens reale. et sic creditur eē reale in potētia et non i actu. ¶ 2a diffi. q quidditas ꝑ se n est ulis. q ratio ulis est rō cōicabilitatis. illa aūt cōmunicabilitas ē quasi passio quiddita tis. Et ideo sicut sīm abstrahit a ppria pas sione. ita quidditas ultimate pāsa. ¶ Item ratio ulia est respectiua incōplexum talis. et dif finitur p suū tminum. et ab hac abstrahit ratio quidditatis. pticularitas aūt p accūs cō uenit ei. q pōt esse sine singularitate. non tū sine cōmunicabilitate. Et iō lꝫ ipsa quid ditas non sit ulis in pᵒ mō. tū bene in 2o di cendi p se. et illud abstrahit ab omni p acci dens. ¶ 3a diffi. est. cum ratio ulitatis et pti cularitatis sint opposite et p cōñs incōpossi biles. quō una p se et alia p accūs inesse pos sunt. cum alicui non possit inesse aliqd in compossibiliū p se. si alterū inee pōt p accns. tunc sequitur q eēnt cōpossibilia. ¶ Dico q eēntia p se in diuīs est cōmunicabilis. et p re latione fit incōmunicabilis ut est in psona. ita quidditas de se semp est cōmunicabilis. sed ut ē in idiuiduo est incōmunicabilis per hecceitatem. Ita et natura generis de se ē in determinata ad diuersas spēs. sꝫ tū p diam est determinata ad alterā. et tunc non insūt il la opposita ꝑ idem. sed cōmunicabilitas per naturā. incōmunicabilitas aūt per aliqd su pueniente cōm. ¶ 4a diffi. est. q quicquid est in singulari ē singulare qualitcunq. et ideo qualitcūq ponatur ule in aia uel i re rum natura. et cū in aia sit singularit. ule erit singulare. cum etiam ea que sūt ex sint singularia. sequitur q nulla ulia erunt ni si singularia. ¶ Dico q ulia in singularibꝰ sunt p accūs singularia. sicut illa que sunt absoluta ꝑ se. p accūs referūtur. Et quēad modū forma in materia dicit materialis. Unū et aia rōnalis lꝫ sit spēs. tū hec differen tia rōnalis sīalētnatur corporee. ¶ 5a diffi. q infinite auctoritates auctoz sonāt et di cunt. q intellectus facit ulitatē in rebus. et ulia sunt ab aia fabricata. ¶ Dici pōt ut ui tetur scandaluꝫ sequentiū eos. q itellectus noster pducit ulia in eē cognito. quod est ei se obiectiuū et ꝑ quid. et dat eis eē cognitum non eē simplr. et sic ꝑm tale eē potest dici eo rum cā. ¶ Et si dicatur. q idem ē de singula ribus. Potest dici q singularia ab intelle ctu nō ꝑm se non itelligūtur. ¶ 6a diffi. est q infinite auctoritates etiā uident sonare. q ule a quocūq causetur. hēt tū esse in aia ꝑ se. Dico q omnes ille auctoritates sūt ex ponende obiectiue. q ut sic non hnt eē uni uersalia nisi in aima. et pro tanto dicit ens rōnis denominatiue tm. et non quidditatie. ¶ Ad argumentum ptꝫ.

¶ Distinctio. 48a.

CIRCA distinctionē 48am Quero. utrū deus hēat in se formalr sciam speculatiuā. q sic. q Hugo in pricipio celestis hierar. ponit theologiam sīb speculatiua. ds hēt theologiā. g

¶ Cōtra. q hec scripta sūt ut credatis. er go ꝛc. ¶ Hic prio insistendū est circa tmi nos. ¶ 2o circa quesitū. ¶ Quantū ad pri muꝫ dico sic dicit Doc. q speculatio ē opacō intellectiua que non ē relatiua alterius. sed est gia sui. Primū est de se notū. 2m etiam patet. q ad nihil aliud ex se ordinatur.

¶ Sꝫ ctra 4o ¶ Prio. q nihil est gia sui nisi ultimus finis. ¶ 2o. q omis actus imma nens uidetur gia sui. q ois talis est finis. ergo non solum speculatio ¶ 3o. q ꝑ dfo. omnes scie ordinatur ad theologi i. sꝫ sicut

habitus ad habitum,ita actus ad actum.ꝙ
omnes actus aliaȝ sciaȝ ordinant̄ ad act⁹
theologie.⁊ p ɔ̄ns sunt non sui gr̄a. ¶ 4ᵒ.
qꝛ omnes actus ordinātur ad felicitatem.
ergo nullus sui gr̄a.⁊ sic nulla speculatio.
¶ Ad primum dico.ꝙ debet intelligi ꝙ scia
speculatiua non ordinat̄ ad aliud ut in ali/
quem actū ulteriorē regulandū. Uñ non ē
gratia alicui⁹ actus ulterioris quē regulat.
lis ordinetur ī aliud sicut in ultimū finē.
¶ Ad 2ᵐ dico.ꝙ lȝ actiōes que dicunt̄ operacō
nes imanentes.non sint alterius.sic ꝙ sint
alicuius termi eo mō quo actiōes trāscendē
tes.tñ possunt eē gratia alteri⁹ tanq̄ ab eis
regulati. ¶ Ad 3ᵐ ⁊ ad 4ᵐ eodem⁹ dico.ꝙ
lȝ actus aliaȝ sciaȝ ordinātur ad act⁹ the/
ologie.non tñ ut regulatiui. Simil'r lȝ oēs
actus ordinant̄ in felicitatē sicut in finē.nō
tñ ut regulatiui. ¶ Quantū ad 2ᵐ uidendū
est,quid sit speculatiuū. Ubi sciendū ꝙ sicut
opa dicunt̄ humana.non q̄dē ꝓpter aliq̄d
intrinsecum.sed denoiatione extrinseca.ita
speculatiuū se hȝ ad actuȝ speculatiōis. sic
eē intellectum ad actuȝ itellectiōis. Uñ si
cut intellectiuū non dicit nisi uim cātiuam
actus itelligendi. ita speculatiuū non dicit
nisi uim elicitiuā ⁊ cātiuā actus speculādi.
¶ Et p h° itelligendū ꝙ pfcō speculatiua dr̄
quadrupl'r. ¶ Aliqñ sicut potentia. Et isto⁹
diuiditur itellectus in speculatiuū ⁊ practi
cum. ¶ Aliqñ sicut hitus. Et sic scia specula
tiua diuiditur ɔ̄ practicaȝ. Aliqñ sicut spēs.
Et isto⁹ dicim⁹ ꝙ spēs arche in mente artifi
cis ē practica.spēs uero triangl'i speculatiā.
¶ Aliqñ sicut obiectū. Et isto⁹ dicim⁹ ꝙ mo/
ralis negociatur circa materiā practicaȝ. et
metaphicus circa speculatiuā. ¶ Sȝ hic oc
currit diffi. Quid addit rō speculatiua ul/
tra pfectionē speculatiuā.cum ille pfectiōes
ɔueniant in rōne speculatiui ⁊ non in rōni
bus specificis. Dico ꝙ solum respectū apti
tudinalem.qui ē p se passio eius.sic intelle/
ctiuus supra intellectū. ¶ Nunc uiden/
dū est de quesito. Et q̄tum ad hoc itrodu/
cunt̄ quattuor ɔcl'ones. ¶ Prima ē.ꝙ scia
quam d's hȝ de naturalibus ē speculatiua.
Hoc ꝓbatur.qꝛ scia que est de obiecto spe/
cl'abili est speculatiua.sȝ scia quā habȝ d's de
natura lib⁹.eque est de obiecto specl'abili si
cut nostra.ergo ē speculatiua. ¶ 2ᵃ ɔcl'o est
ꝙ scia quā d'us hȝ de rebus moralib⁹ ē spe
culatiua. Probatur. qꝛ illa scia est specula
tiua que est sui gratia. ⁊ non ordinatur ad
aliquid aliud regulandū,sed scia d'i de mo
ralibus ē huiusmōi,qꝛ non potest regulare
actum uoluntatis eo ꝙ in contingentibus
actus uolūtatis p̄cedit actum itellect⁹. omē
aūt quod ordinatur in aliud ut in regulā/
dum ab eo.est prius eo q̄ regulatur. ¶ 3ᵃ
ɔcl'o est.ꝙ scia quaȝ hȝ d's de mathematicis
est speculatiua.qꝛ illa scia est specl'atia que
est circa obiectū circa quod non pōt uolun
tas errare moral'r.sȝ circa obiectuȝ scie ma/
thematice nō ɔtingit aliquam uoluntatem
errare.utpote ꝙ triangulus habeat .3.⁊ sic
de singulis.ergo ⁊c. ¶ Quarta ɔcl'o est.ꝙ
scia d'i de metaphicis ē speculatiua.qꝛ q̄d/
ditates nō sunt talis circa que uolūtas pos
set errare.eo ꝙ non hȝ circa ipsa nisi actum
simplicis ɔplacentie.qui necessario ē rectus
¶ Sȝ ɔ̄ hoc arguitur quadrupl'r. ¶ Primo
sic.qꝛ omnis scia factiua est practica.scia d'
naturalibus ī deo est factiua.ergo ⁊c. Mi
nor pȝ.qꝛ d's naturalia p modū artis ꝓdu/
cit. ¶ 2ᵒ.qꝛ quecūȝ sunt eiusdem rōnis.q̄c/
quid ɔuenit p se uni ⁊ alteri.hoc pȝ ex sup/
dictis.sȝ scia moralis in d'o ⁊ in nobis est
eiusdem rōnis.⁊ in nobis ē practica sic pȝ.
ergo ⁊ in deo. ¶ 3ᵒ.qꝛ p sciam quam hēo d'
spera.utpote ꝙ omnes linee ducte a centro
usqȝ ad circūferentiam sunt equales. Pro
duco speram.⁊ tñ si non haberē hanc sciam
eo mō nescirem eam ꝓducere,ergo ⁊c.
¶ Quarto.qꝛ ⁊ uolūtas diuia sic diligit an/
gelos sicut itellectus diuin⁹ dictat eos dili/
gendos. Si enim frueretur eis moral'r essȝ
obliqua.eo ꝙ intellect⁹ dictat ꝙ utendū est
eis p̄cise ⁊ non fruendū. ¶ Ad pmū dico.
ꝙ d's de naturalibus hēt sciam ⁊ artem.⁊ iᵒ
differūt.qꝛ scia tractat de passiōibus ulib⁹
sicut ꝙ celum ē mobile.⁊ non de ꝑticl'arib⁹.
Ars aūt ɔsiderat de eis ut ꝓducibiles in eē.
⁊ p artem nouit q̄uo debent ꝓduci in eē.Et
dato ꝙ nesciret q̄uo deberēt ꝓduci in eē.ad/
huc posset hēe naturalem phiam ut distin/
guitur ɔ̄ artem. sicut multi forte sunt qui

cum habent et tñ non habent artem. ¶ Ad 2m dico ꝙ scia moralis ex rõne transcenden/ti in qua ꝯuenit cum scia que est in deo. non est practica. sz rõe illius qualitatis annexe sibi in creaturis. quã circũloquimur p sciaz moralem. et ideo non sequit ꝙ in deo sit pra ctica. ¶ Ad 3m dico. ꝙ mathematicus si fa/cere sciat sperã. hoc erit p artem. non p sciaz mathematicã. sicut dictũ est de naturalib9. Unñ in omnibus talib9 oz ponere cuz habitu scie quam hz habitum artis simul. ¶ Ad 4m dico. ꝙ accipien9 metaphicam ꝓprie ut ẽ de ente et quidditatibus abstractis. illo mõ eẽt dicendũ ꝙ nunꝙ talis eẽt directiua uo/luntatis. eo ꝙ uolũtas circa talia non hz nisi actum simplicis ꝯplacẽtie. Sed tñ de itel/ligentiis possunt alie ꝓprietates sciri. ut po te ꝙ sic debent cãri sicut sunt diligendi. Et sic de talibus non ẽ ꝓprie metaphica sz ars ut sunt factibiles et morales ut sunt diligibiles. ¶ Sz tunc ẽ diffi. qz sic dicendo uide tur ꝙ in deo sint due scie morales. qz una circa uñia. et alia circa pticularia. Dico ꝙ cir ca moralia necessaria põt poni ꝙ illa pcedit uoluntatẽ. circa ꝯtingentia non. qz seqtur

UTRUM in deo sit scia pcti/ca. ꝙ non. qz augus. diuidit sci/entiam in pcticam et speculati/uam. scia aũt dei uidetur redu/ci ad speculatiuaz. ¶ Cõtra. finis pcepti ẽ caritas. ¶ Hic sicut in pcedenti qõne est pce dendũ. Primo de finis. ¶ 2o de quesito. ¶ Quantũ ad pm oportet prio uidere. qd est praxis. ¶ 2o. quid practicũ. ¶ De primo multi modi sunt dicendi. Aliqui eñ dicũt ꝙ praxis ẽ actus uolũtatis tam circa finez ꝙ circa ea que sunt ad finem. Alii dicunt. ꝙ praxis non ẽ actus elicitus. sed tñ impa tus. ¶ Alii dicũt. ꝙ praxis non ẽ omis act9 ipatus. sz tñ ille qui ẽ in potentiis executi uis. ¶ Istis premissis pono quid ẽ praxis. bm ueriorem sniam. s ea que mihi apparẽt. ¶ Dico ergo. ꝙ praxis est opatio regulata a rõne. praxis in greco. idem ẽ ꝙ opatio. nõ omnis. sed inqtuz regulabil. qz nulla ope ratio dr praxis nisi regulabilis. Et iõ ois

opacõ hois ut est hois. preter actum ratiõis põt dici praxis. eo ꝙ ois talis sit regulabil a rõne. ¶ Sed ꝯ hoc instatur 4or. ¶ Primo in inaiatis. Nam actus rex inaiatarũ nõ sunt praxes. et tñ sunt regulabiles a racõe. sicut pz de sagitta que dirigitur a sagitan/te. et de gubernaculo nauis. p quod dirigit ipsamet nauis. ¶ 2o in aiatis. Nam actus eox sunt regulabiles. sic equus in curren/do et quiescendo. et tñ non sunt praxes.

¶ 3o in geometricis. Descripcões enĩ geome trice regulant a habitu illo. et tñ non sunt praxes. ¶ 4o. hitus astrologie regulat ope racões astrologie circa celestia. non obstante ꝙ tales opacões non sint praxes. ¶ Ad pm dico ꝙ actus inaiatox quatenus regulant eaten9 sunt praxes. qz sunt actus potentie executiue homis que sunt uerissime praxes. Unñ tales actus inaiatox ꝓut subiacent nře directioni. sunt etiaz potentie nře executie. Et illo mõ sunt regulabiles et praxes.

¶ Ad 2m de brutis dico. ꝙ bruta diriguntur p actum potentie executiue homis. et ille est uere praxis. qz tales actus ẽ impatus a uo luntate. ¶ Ad 3m dico ꝙ geometer acqui/rit duplicem hitum. s. artem et sciam. Unõ non sufficit hẽr sciam de archa in uñi ad h9 ꝙ sciat facere archam. sed oportet ꝙ hẽat a/lium hitum directiuum et regulatiuũ ꝓtra ctionis. applicationis manus ad instrumẽ ta. et talis hitus est ars. ¶ Ad 4m dico ꝙ a/strologus mensurat et facit tales operatio nes. non directus a scia in uñi. sed p partem. Unñ in talibus gñaliter oz semꝑ ponere du os hitus. unum directiuũ. et aliuz scialem. ¶ Ista ergo descriptiõe declarata. iducunt quattuor ꝯclõnes. ¶ Prima ẽ. ꝙ nulla ope ratio alia dr praxis nisi actus uoluntatis. qz nulla alia ẽ regulabilis a rõne nisi actus uoluntatis. Et hoc ꝓbatur. qz omne regu/latum ẽ posterius regulãte. sed nulla opacõ eẽntialiter est posterior actu intellect9. nisi actus uoluntatis. qz dato ꝙ alique opacõ/nes sequãtur que sunt aliax potentiax. tñ hoc est per accñs. qz nulla seqtur qn aliqua eiusdem rõnis potuerũt pcedere. Et sic ptz ꝙ p se non uidetur posterior. et p ꝯñs nec re gulabilis. ¶ 2a ꝯclõ est. ꝙ tam act9 ipatus

q̄ etiam elicitus uterqȝ est praxis.qꝛ uter/
qȝ est regulabilis a rōne.⁊ ꝯuenit errare cir
ca utrūqȝ.¶ 3ª ꝯclō est.ꝙ actus uolūtatis
tam circa finem q̄ circa ea que sunt ad finē
est praxis.qꝛ circa utrūqȝ ꝯtingit errare et
bene agere.⁊ omne tale ē regulabile .⁊ per
ꝯn̄s praxis.¶ 4ª ꝯclō est.ꝙ actus uolunta
tis elicitus ē primo praxis.qꝛ qn̄cunqȝ ali
quid ꝯuenit alicui ꝑ h̄itudinem ad aliud.il
li alteri prīo ꝯuenit eē tale.sed actus impa/
tus nunq̄ regulatur nisi mediāte actu elici
to.ergo sibi primo ꝯuenit regulari.sed cui
ꝯuenit primo regulari.sibi ꝯuenit prīo esse
p̄xim.ergo actui elicito prīo ꝯuenit eē pra/
xim.¶ Sed occurrūt.4.diffi.¶ Prima est.
si oīs actus uolūtatis est p̄xis.Dico ꝙ nō
qꝛ omnē actum intellectus pōt sequi aliqs
actus uolūtatis.⁊ si ille actus est praxis.se
quitur ꝙ quelibet sciā erit practica.¶ Dico
ergo ꝙ solus ille actus uolūtatis est praxis
qui est circa illa circa que ꝯtigit errare ⁊ bn̄
facere.Circa aūt ul'ia ⁊ quidditates ⁊ yde/
as non h̄etur nisi actus ꝯplacētie.in quo nō
cadit error.¶ 2ª diffi.si aliquis actus in
tellectus pōt eē praxis.Dicit Doc.ꝙ non
qꝛ practicum fit per extensionē ad praxim.
illa aūt extensio non pōt esse infra eandes
potēnaȝ.sed practicū est i intellectu.praxis
aūt in uolūtate.¶ 3ª diffi.ē qꝛ uidetur ex
dictis sequi.ꝙ omnis sciā erit practica.qꝛ i
omni sciā actus ꝯclōnis est act⁹ regulatus a
premissis.sed omnis sciā regularis ē practi
ca.¶ Dico ꝙ qn̄ dicitur q̄ actus ꝯclōnis re
gulatur a p̄missis.non accipitur ꝓꝑie re/
gulatio sed elitio.Un̄ omīa h̄itus ꝯpatus
ad ꝓꝑiuȝ actum.magis dicitur elicitiuus
q̄ regulatiuus.qn̄ aūt h̄itus ꝯpatus ad ali
um actum q̄ ad suuȝ ē regulatiuus.tūc dr
practicus.Sed si respectus sui regulatiu⁹
non est.nisi qꝛ elicitiu⁹ Un̄ sciā sbalternās
non ꝓꝑie regulat sbalternatā.Sȝ magis
cāt ⁊ elicit sicut premisse se h̄nt respectu cō
clōnis.¶ 4ª diffi.est de actu prudētie ⁊ de ac
tu artis.Prudentia eniȝ regulat actū sui.
⁊ ars actum artis.¶ Ad hoc dico.ꝙ prudē
tia respicit duplicem actum.unū qui est co/
gitare quid sit faciendū.⁊ istum non regu
lat prudentia.sed magis elicit.Aliū aūt

actum respicit.s.exteriorē.⁊ illum non eli/
cit sed regulat.¶ Similr dico de arte.ꝙ ars
actuȝ interiorem elicit ⁊ non regulat.actuȝ
uero exteriorē.utpote domificare regl'at et
non elicit.¶ Nunc uidendū est.quid est
practicuȝ.¶ Dico ꝙ practicū dicitur denoia
tione extrinseca ad praxim.Un̄ practicum
ꝯsistit in duplici h̄itudine.s.prioritatis ⁊ cō
formitatis.⁊ isti respectus non sunt actu/
ales ⁊ formales.sed fundamētales ⁊ aptitu
dinales.qꝛ q̄uis h̄itus talis nō regulet.nᶜ
potentia regulabilis opetur uere.h̄itus est
sciā practica.eo ꝙ h̄ȝ prioritatem ⁊ ꝯformi
tatē aptitudinalem.Sm̄ hoc seq̄tur ꝙ.5.sūt
genera pfectionū practicaꝝ.ꝑ Hug.¶ Pª est
potentis sicut patuit.s.intellct⁹ practicus.
2ª habitus.ut ars uel prudentia.¶ 3ª act⁹.
uel actus elicitus uel impatus ab arte uel
prudentia.¶ Quarta spēs uel similitudo
in mente artificis.¶ 5ª obiectum actus h̄ū
ni.¶ Sȝ tn̄ hic occurrūt quattuor difficul/
tates.¶ Prima ē.quare occurrūt.5.pfcōnes
practice.⁊ non nisi quattuor speculatie.
¶ Dico ꝙ actus non dr perfectio speculatiua.
qꝛ actus intelligendi ē speculatio ⁊ nō spe/
culatiuus.Actus aūt intelligendi potest eē
p̄cticus.eo ꝙ praxis non sit actus itelligen
di.sed alterius potentie ab itellectu.s.uolū
tatis.¶ 2ª diffi.quid addit ratio p̄ctici ad
pfectionem p̄cticam.¶ Dico ꝯñter ad p̄dicta
ꝙ ratio practici ꝯsistit in duplici h̄itudine
aptitudinali.scȝ in prioritate ⁊ ꝯformitate.
¶ Dico ergo ꝙ p̄cticum addit sup pfectionē
p̄cticam respectū aptitudinalem.unum uel
duos qui se h̄nt ad fundamentū sicut pas/
sio ad sbm.¶ 3ª diffi.a quo h̄itus h̄et ꝙ sit
p̄cticus.a fine uel ab obiecto.¶ Dico ꝙ p̄cti
cum sicut ⁊ omne respectiuū depēdet a dua
bus.scȝ a fundamento ⁊ t̄mino.sicut ubi
cātur a mobilitate ⁊ t̄mino.Si ergo queratᵣ
A quo h̄ȝ habitus ꝙ sit p̄cticus sicut a cau/
sa extrinseca.¶ Dico ꝙ h̄et ab obiecto ⁊ po/
tentia.¶ Et rō huius ē.quia a quocūqȝ res
habet entitatem ꝓꝑiam.ab eo h̄ȝ passionē
ꝓꝑiam necessario ꝯsequentem.p̄cticuȝ aūt
est passio h̄itus.¶ Si aūt queratur.respe/
ctu cuius dicitur p̄cticus.¶ Dicitur ꝙ respe
ctu finis dicitur p̄cticus.qui finis ē praxis

quia per extensionē ad praxim dicitur ha/
bitus practicus. ¶ Quarta diffi. si aliqui
ab eodem hēant φ tam intellellectus φ ha/
bitus uterqȝ eoꝝ dicatur practicus ¶ Di
co φ si queratur de cā extrinseca. certū ē φ
non est eadem cā. qꝛ intellectus nō ē cau/
sa quare bitus dr̄ practicus. Intellect⁹ autē
non est cā quare intellect⁹ est p̄cticus. sed il
lud quod est cā intellect⁹. Si aūt queratur
de t'mino ut pote de praxi. Dico φ ab eodē.
¶ Scd̄a pars istius q̄ōnis est de quesito
uidere. ¶ Et q̄tum ad hoc introducunt. 4.
ɔclones. ¶ Prima ē. φ illa scīa quā hēmus
de deo in uia est practica. Hoc p̄batur du
pl'r ¶ Primo sic. ille bitus est p̄cticus q̄ est
regulatiu⁹ opationis que est praxis. sȝ the
ologia nr̄a quam hēmus in uia est huius/
modi. ergo ⁊c̄. Minoꝛ pȝ. qꝛ regulat actus
uoluntatis circa finem qui ē uere regulabi
lis. quia potest recte ⁊ non recte fieri. Pōt
enī uiatoꝛ uti dō ⁊ frui. Theologia aūt do
cet. φ deo solo ē fruendum. ¶ 2°. qꝛ iª scīa
est practica que dirigit nos non soluȝ i acti
bus elicitis. sed etiam i actibus impatis. de
quibus ɔceditur φ sunt praxes. sed theolo
gia nostra est huiusmōi. ut pȝ de ritu seruā
do circa latriam ¶ 2ª ɔclusio ē. φ scīa quā
hn̄t sancti de deo in p̄ria est practica. qꝛ ōis
habit⁹ prioꝛ praxi ⁊ cui debet ɔformari ad
hoc φ praxis sit recta. est practicus. sȝ theo
logia beatoꝝ est huiusmōi. Uisio enīȝ ē pri
oꝛ fruitione ⁊ ɔformis. ergo ⁊c̄ ¶ 2° sic. qꝛ
si uolūtas beatoꝝ non eēt ɔfirmata. posset
circa finem recte agere ⁊ non recte. ⁊ p̄ ɔn̄s
tunc bitus directiuus eēt practicus. huius/
mōi eēt theologia siue uisio. ergo tunc esset
practica. et p̄ ɔn̄s oꝫ dicere φ nunc ¶ 3ª cō
clusio ē. φ scīa quā habet d̄s de sua eēntia ē
practica. ¶ Hoc p̄batur dupl'r. Primo sic.
Nam sicut d̄s se p̄cognoscit diligenduȝ. ita
se diligit. ⁊ si p̄ impossibile non sic se dilige
ret. haberet actum inoꝛdinatū. ergo illa p̄/
cognitio est practica ¶ 2° sic. omnis cogni
tio prioꝛ actu uoluntatis. ⁊ cui actus uolū
tatis si est rectus necessario ɔformatur. est
practica. sed cognitio de essentia sua ⁊ aliis
necessariis ē huiusmōi. qꝛ si se uteretur. essȝ
inoꝛdinata. qꝛ p̄cognoscit se eē obiectum
fruitionis. ¶ 4ª ɔclusio ē. φ theologia quā
hēt d̄s de futuris ɔtingentibus. s. de incar/
natiōe uerbi ⁊ similibus. non ē practica.
Hoc p̄batur 4° ¶ Primo qꝛ intellect⁹ regu
lat determinate. sȝ uolūtas pōt ad opposita.
ergo tunc uoluntas non erit recta. ¶ 2° qꝛ
null⁹ habitus posterioꝛ actu uolūtatis po
test eē regulatiuus actus uoluntatis. qꝛ re
gula semp̄ est prioꝛ regulato. sed actus itel
lectus quem hēt de futuris ɔtingentibus.
est posterioꝛ actu uolūtatis. ergo ⁊c̄. ¶ 3°.
qꝛ posito φ intellectus p̄cognoscat aīaȝ an
tichr̄i futuram. que cognitio sit practica. cer
tum ē φ uolūtas diuīa pōt oppositū. ⁊ sine
sui obliquitate. ergo illa p̄cognitio non ē re
gula. qꝛ tunc uolūtas oppositū non posset.
¶ 4°. qꝛ intellectus diuinus quoꝛumcūqȝ
est regula. illa determinate cognoscit. sed nihil
de futuris ɔtingentibus determiate cogno/
scit añ omneȝ actum uolūtatis. ergo nō po
test sua cognitio eē regulatia. qꝛ necessario
eēt prioꝛ. ¶ Sed ɔ̄ instatur quadrupl'r.
¶ Primo sic. Nam sequitur φ omis scīa eēt
practica ⁊ metaphīca etiaȝ naturalis. quia
actus uolūtatis ɔn̄s tales noticias pōt esse
rectus ⁊ non rectus. minus remissus ⁊ mi
nus intensus ¶ 2°. qꝛ illa scīa non ē practi
ca que respicit opationē inobliquabileȝ. sed
opatio uolūtatis in beatis non pōt eē obli
qua. quia necessario d̄m diligūt ⁊ recte. er/
go non indigeret regula. ergo ⁊c̄ ¶ 3°. qꝛ
ubi est mere inclinatio naturalis. ibi non ē
necessaria regula. sȝ d̄s natural'r diligit se
ex toto impetu. ergo ⁊c̄. ¶ Confirmatur.
qꝛ ubi ē actus innatus. ⁊ non elicit⁹. ibi nō
est necessaria regula. ergo ⁊c̄. ¶ Quarto
quia si uelle futura ɔtingentia sit prius φ̄
nosce ea. ⁊ p̄ ɔn̄s illa noticia non posset eē
regula uolitiōis. tñ illa noticia est prior φ̄
actus potētie executiue. s. creare. ergo respe
ctu illius pōt eē regula. ¶ Ad primū dico
φ circa uīa aut circa metaphīca ut t'lia sūt
non ē amicicia nec inimicitia. nec actus me/
ritorius nec demeritorius q̄tum est ex pte
obiectoꝝ. non enim uident diligi nisi actu
simplicis placentie. Si aūt ɔtingeret error
non eēt ex rōne talium obiectoꝝ. sȝ ex pra
uitate uoluntatis circa aliquod p̄ticulare.

ꝗ illis actibus forte ꝯtentum. ⁊ respectu il lius ponitur alii habitus directiui. respectu illoꝝ actuū obliquabilium. ¶ Ad 2ᵐ dico. ꝙ non est ex parte sanctoꝝ ꝙ sint determinati ad eliciendū ⁊ recte eliciendū. sꝫ ab extrinseco. ⁊ ideo ꝑpter tale q̄d nō oꝫ ponere aliq̄d uaria ri circa habitū de his que sibi insūt ꝑ se. cuiusmodi est eē practicū. ¶ Ad 3ᵐ dico. ꝙ licꝫ in deo non sit ꝯtingētia. tñ necessario ē conformitas dilectiōis ad cognitionē. ⁊ illa talis ꝯformitas necessaria sufficit ad ponendū cognitionē practicam. Unū si deꝰ aliꝰ se diligeret ꝙ cognoscit. peccaret. ¶ Ad 4ᵐ dico. ꝙ potētia executiua non est regulabilis nisi mediāte actu uolūtatis diuise. circa ꝯtingentia futura non pōt regulari ut ꝑbatum ē. hinc est ꝙ nec actus potentie executiue.

Sed h̄ remanēt alie diffi. ¶ Prima ē. utꝝ logica sit practica. Uidetur aliquibꝰ ꝙ sic. qꝛ regulat omnes scias. Dico tñ ꝙ non. qꝛ logica non regulat actuꝫ silogizandi. sed magis elicit illum. ⁊ ideo non est p̄ctica. Exᵐ. prudentia ad duo ꝯpatur. primo ad actum suuꝫ. ⁊ 2ᵒ ad actuꝫ aliū quē dirigit. Nunquid ē practica ꝑpter primū. uel ꝑpter 2ᵐ. certum ē ꝙ non ꝑpter primū. qꝛ ipm non regulat. ¶ Sed nōne metaphicus silogizans dirigitur a logica. Dico ꝙ qñ metaphicus silogizat. ꝯcurrūt ibi duo habitus elicientes .s. logica que elicit actuꝫ silogizādi. ⁊ metaphica actum ꝯsiderādi. Unū non regulat. sꝫ elicit. ¶ 2ᵃ diffi. est. ſm Augus. theologia ponitur ꝯtemplatiua. Dico ꝙ theologia dicitur ꝯtemplatiua. qꝛ elicit actum ꝯtemplationis. Sꝫ tñ dicitur p̄ctica. qꝛ regulat ⁊ dirigit ꝑxim. s. actum dilectōis. ¶ Sꝫ adhuc est diffi. qꝛ p̄cticus habitus uidet a nobis esse de opationibꝰ. ¶ Dico ꝙ uis ē in uocabulo. Tñ dico. ꝙ theologia est de opationibus a nobis. s. de intellectōe ⁊ uolitione. que sunt opationes nr̄e ⁊ cābiles a nobis. Si aūt dicas. ꝙ p̄ctica est de illis que ꝯtingunt alr̄ se hr̄e. Dico ꝙ non ē uerꝝ. imo nec aliqua scia est de talibus. Dico ergo ꝙ p̄ctica est eque de necessariis sicut specularia. aliter non esset scia. ¶ Sꝫ rema. diffi. qꝛ speculatiua est nobilissima. eo ꝙ ē sui gr̄a. ¶ Dico ꝙ h̄ Augus. sup Geñ. et deductionē suam oꝫ dicere ꝙ practica sit nobilior speculatiua. qꝛ p̄ctica est gratia alterius. ita ꝙ argumētuꝫ qd̄ alii faciunt ē ad oppositū. ¶ Sciendū aūt ꝙ Augus. sup Geñ. dicit ꝙ aliq̄n inferiora sunt in superioribus nobiliori modo q̄ꝫ in seipsis. Et ecōuerso de superioribus. si sint in inferioribus. Sꝫ si medio mō aliquid sit h̄ aliq̄d ī inferiori. uel ordinetur ad superius. melius est in superiori q̄ꝫ in se. 2ᵐ patet de aīa sensitiua in bruto ⁊ in homie. melior ⁊ nobilior ē in superiori. ¶ Ad ꝑpositum dico. ꝙ nobilitatē maiorem arguit in scia ordinata ad nobilissimuꝫ q̄ꝫ ipsa sit sui gratia. Theologia gͦ qꝛ ordinatur ad caritatē que est nobilior omni alio habitu. conuincitur ex hoc nobilior.

¶ Ad argumentum pꝫ.

UTRUM p̄cticum ⁊ speculatiuuꝫ sint dr̄e eēntiales scie. ¶ Dico ꝙ non. Et ꝑbatur 4ᵒ. Primo sic. Cuius rō formalis ꝯsistit in habitudine. non pōt esse de eēntia alicuius absoluti. sed rō speculatiui ⁊ p̄ctici ꝯsistit in habitudine ut uisum ē superius. scia autē est aliquid absolutū. ergo ⁊c. ¶ Confirmatur. qꝛ nunq̄ ex absoluto ⁊ respectiuo fit aliquid ꝑ se unuꝫ. qd̄ directe sit in genere. sꝫ scia est spēs generis qualitatis ⁊ absoluta. rō speculatiui ⁊ p̄ctici relatiua. ergo ⁊c.

¶ 2ᵒ sic. nullum posterius ē de eēntia prioris. hoc pꝫ. qꝛ oīa ꝯstitutiua eēntie alicuius sūt priora ipso ꝯstituto. sꝫ speculatiuū ⁊ practicum sunt posteriora scia cui ꝯueniunt. qꝛ oīs respectus ē posterior fundamēto. ergo ⁊c.

¶ 3ᵒ sic. q̄ñcunqꝫ aliquod cōe diuiditur ꝑ plures dr̄as diuersis diuisionibꝰ. oꝫ ꝙ alie altera subalternāt. sed habitus cognitiuus diuidit quidditatiue ꝑ euidens ⁊ non euidēs. diuiditur etiā ꝑ p̄cticum ⁊ speculatiuū. Si ergo utraqꝫ ē diuisio q̄ddiuatiua. uel p̄cticuꝫ uel speculatiuū subalternabūt euidens ⁊ non euidens. uel ecōuerso. Nec sic. nec sic. ergo ⁊c. Probo minorem. qꝛ euidens ⁊ non euidens non pn̄t subalternari p̄ctico. qꝛ multa speculatiua sunt euidētiora multis practicis. Nec speculatio. qꝛ multa p̄ctica sunt euidētiora multis speculatiuis. ¶ Nec ecōuerso. quia

euidētia sunt practica ꝛ speculatia. ꝛ nō eui
dentia sūt practica ꝛ speculatia. patet ergo
ꝙ nec sic. nec sic. ꝫ ¶ 4° sic. qñcunꝫ aliqð cōe
diuiditur p ðīas quidditatiuas. q̄cquid ca/
dit sb altera pfectiori. pfectius est quocūqꝫ
cadente sb altera ipfectiori. Si ergo illa di
uisio eēt eēntialis. uel omne p̄cticuꝫ eēt no/
bilius speculatiuo. uel ecōuerso. Nec sic. nec
sic. ergo ⁊c. ¶ Ido dico ppter istas rōnes ꝙ
p̄cticum ꝛ speculatiuū non sunt ðīe eēntia/
les scie. sed sunt respcūs fundamētales uel
apitudiales ipsi⁹ ɔsequētes sciam. sic ppie
passiones ɔsequūtur sbiecta. ꝙ ista ē passio
distincta scientie. ꝫ

VTRUM eadeꝫ scia possit eē speculatia ꝛ practica eadeꝫ spē. Dico ꝙ non. qꝛ q̄cquid ɔuenit uni indiuiduo alicui⁹ spēi p se. ɔuenit oībus. hoc ptꝫ. sed practicū ɔuenit p se illi indiuiduo cui ɔuenit. ergo ꝛ in oībus indiuiduis eiusdeꝫ spēi. Minor pꝫ. qꝛ ē re/ spectus fundamētalis qui est ppria passio. Eodem⁹ de speculatiuo. ¶ Sꝫ ꝫ. qꝛ dictuꝫ est ꝙ ðs de futuris ɔtingētibus non hēt sci entiā practicam. ꝛ si noticiā de futuris ɔtin gentibus reuelaret alicui sancto. tūc sanct⁹ de eis hēt noticiā practicam. ergo ⁊c. ¶ 2° qꝛ angelus mouens celum. uidetur ꝙ hēat sciam practicā de motu celi. nos tñ de eodē motu hēmus sciam speculatiuā. ¶ 3°. qꝛ si ðs infunderet in angelo prudentiā de mo ralibus. ipsa eēt speculatiua. qꝛ certū est ꝙ non practica. eo ꝙ non hēt qð regularet.

¶ 4°. qꝛ si ðs mihi daret potentiaꝫ cātiuam de rosa. scia de rose creatiōe que nunc in me exñs est speculatiua. eēt practica. ¶ Ad pri mus dico ꝙ non eēt noticia eiusdeꝫ rōis. qꝛ ibi ex uolūtate ðs nouit illa. nos aūt ul' il le sanct⁹ ex reuelacōe. ¶ Ad 2m dico. ꝙ ange lus hꝫ sciam de h⁹ ꝙ celum est mobile. ꝛ sīr de oībus que ɔsequūtur rōem speculatiuā quidditatiuā in cēli. ꝛ illa scia non ē directi ua. sed tñ cum hoc bñ hꝫ artem quō actus motus debeat fieri. ꝛ illa bñ est practica.

¶ Ad 3m dico. ꝙ non eēt repugnātia ex pre prudentie ꝙ non regularet. qꝛ ipsa eēt ꝙtū est in se regulatia. ꝙ aūt non possit in usu regulare. non ipedit. qn sit practica. Exm. si sim ipotens ad eundū ad bellum. dūꝫ tñ modo hēam sciam bellandi. non mīn⁹ ppt hoc ipsa scia eēt practica. Eodem⁹ de prudē tia in angelo. qꝛ q̄tum ē ex se eēt regulatia

¶ Ad 4m dico ꝙ ɔtingit hīe sciam de rosa ꝙ est flos ꝛ cetera ul'ta. ꝛ illa ē speculatia. sꝫ si daretur noticia de mō pducēdi rosaꝫ qua liter fit. ꝛ huius eēt alius hitus. et ille esset ars. ¶ Sed hic ē diffi. qꝛ quicūqꝫ cognoscit quidditatē alicui⁹. pōt cognoscere passionē. ꝛ eam demōstrare que p se inest illi. ꝛ iðo si scias qd est rosa. poteris scire quō est pdu/ cibilis. ¶ Hic dico. ꝙ non oēs ɔclones que pbant de uno sbo ptinent ad unuꝫ hitum. Unū illa que pbant de rosa in uli que non sunt applicabilia ad opus. talia ptinent ad sciam speculatiuā. Alia aūt p que hētur hu iusmōi applicatio ad opus. ptinēt ad alium hitum practicum. s. artem. Amen.

¶ Fratris Frācisci Maronis ordinis mi norꝫ. sacraꝝ litteraꝝ iterptis. theologiceqꝫ ueritatis pfessoris eximii. sup pmuꝫ sniaꝝ scriptuꝫ finit. Anno salutis nr̄e M°. cccc. Lxxvi°. p magistꝝ Michaelem mãzolo de Parma triuisii feliciter impressum.

¶ Deo gratias.

¶ Tabula questionuꝫ libri eiusdez.

¶ Utꝝ primū principiuꝫ ꝯplexum possit formari in theologia.

¶ Utꝝ obiectū primi principii ꝯplexi dictus de deo ꝛ creatura, hēat eundē ꝯceptum.

¶ Utꝝ obiectū primi pricipii ꝯplexi hēat eandez rōem formalē in deo ꝛ creatura ꝑ scias sermotionales.

¶ Utꝝ sbm primi pricipii ꝯplexi hēat eandē rōez formalē in dō ꝛ creatura ꝑ scias reales

¶ Utꝝ repugnet diuīe pfcōni una rō formalis dicta in quid de deo ꝛ creatura.

¶ Utꝝ ens dicatur q̇dditatiue de diuīa eēn° ultimate p̄cisa.

¶ Utꝝ rō entis sit precisa ab aliis rōib° formalibus que sunt in deo.

¶ Utꝝ a ꝯceptib° simplr̄ simplicib° ꝛ primo diuersis, possit abstrahi aliq̄s ꝯcept° ꝯis eis

¶ Utꝝ ab oībus que excludunt rōnem nl'is possit abstrahi aliq̄s ꝯcept° cōmunis.

¶ Utꝝ ens p eandē ratione formalez dicatur de omnib° creaturis.

¶ Utꝝ ratio entis sit racō generis.

¶ Utꝝ ens analogice dicat̄ de illis dō q̇b° dr̄i

¶ Utꝝ sit aliq° rō transcendēs ꝯior ente.

¶ Utꝝ theologia sit scia.

¶ Utꝝ uiatori poterit cōicari noticia abstractiua diuīe eēntie, ꝛ non de ei° exn̄tia.

¶ Utꝝ de diuīa eēntia possit hēri noticia abstractiua ex pte obiecti, nō cognoscēdo dm eē sup exn̄tiam eius.

¶ Utꝝ homi uiatori possit cōicari notitia intuitiua de diuīa eēntia.

¶ Utꝝ p potentiā diuiam de non exn̄te possit eē noticia intuitiua.

¶ Utꝝ potētia siue sensitia siue itellectia possit cognoscere naturalr̄ non exn̄s.

¶ Utꝝ in uia itellectus possit cognoscere aliquid intuitiue.

¶ Utꝝ theologia sit supnaturalr̄ reuelata.

¶ Questiones plogi finiunt.

¶ Distinctio prima.

FRuitio. ¶ Utꝝ ens aliqđ creatus possit eē obiectū fruicōis ordiate.

¶ Utꝝ fruitio ꝛ delectatio sint idem.

¶ Utꝝ act° fruēdi ꝛ utēdi sint eēnalr̄ distincti.

¶ Utrum obiectū fruicōis hēat plures rōnes uisibilitatis.

¶ Utruꝫ actus fruicōis sit formalr̄ liberū

¶ Utꝝ i deo sint plēs rōes fruibilitatis.

¶ Utꝝ apprehēso ultio fine p intellectū possit uoluntas non frui.

¶ Utꝝ uolūtas possit ab aliq° cā necessitari.

¶ Distinctio 2ª.

¶ Deus. ¶ Utꝝ dm eē sit p se notuꝫ,

¶ Utꝝ dm eē sit demōstrabile ꝓpter quid.

¶ Utꝝ dm eē sit dmōstrabile dmōstracōe qꝛ.

¶ Utꝝ dm eē unuꝫ sit dmonstrabile.

¶ Utꝝ ds sb rōne infinita possit eē obiectuꝫ alicuius scie create.

¶ Utruꝫ ꝯceptus entis infiniti sit ꝯceptus nobilissimus in uia.

¶ Utꝝ infitas sit de rōe formali deitatis.

¶ Utꝝ dm eē infinituꝫ sit demōstrabile.

¶ Utꝝ in diuis sint tres ꝑsone.

¶ Utꝝ trinitas ꝑsonaꝝ sit dmonstrabilis ꝓpter quid.

¶ Utꝝ tinitas sit dmōstrabil' demōstracōe qꝛ

¶ Utꝝ distinctio prima que ē in diuis sit distinctio ꝑsonaruꝫ.

¶ Utꝝ trinitas diuiaꝝ ꝑsonaꝝ possit stare cū oimoda idētitate eoꝝ que sūt in eadem persona diuina.

¶ Utrum cū unitate diuie eēntie stare possit pluralitas personaruꝫ.

¶ Distinctio 3ª.

¶ Cognoscibile. ¶ Utꝝ deus sit cognoscibilis a creatura.

¶ Utꝝ ds sit a nobis prio cognitus.

¶ Utꝝ i creaturis sit uestigiuꝫ trinitatis.

¶ Utrū imago trinitatis sit in aīma.

¶ Utꝝ lux eēna sit itellcūi nrō rō cognoscēdi

¶ Utꝝ lux creata sit itellcūi nrō rō cognoscēdi

¶ Utruꝫ actus cognoscēdi causet̄ totalr̄ a potentia intellectiua.

¶ Utꝝ omis actus itelligendi causet̄ ab istis duobus. s. potentia ꝛ obiecto.

¶ Utruꝫ in uia p intellectū possum° cognoscere aliqđ singulare.

¶ Utꝝ ad actū intelligendi req̇ratur species intelligibilis.

¶ Utrum plures actus intelligēdi sint ꝯpossibiles in eadem potentia.

¶ Utꝝ i actib° itelligēdi sit pcessus i infituꝫ.

¶ Distinctio 4ª.

¶ Generatio. ¶ Utꝝ in diuis sit generatio
¶ Utꝝ generatio ꝑ eandez rōem formalē dicta sit in deo ⁊ creatura.
¶ Utꝝ eēntia diuia sit pricipiū quo i gñatione ⁊ productiōe que in diuis ponitur.
¶ Utꝝ eēnᵃ diuia sit tīnᵒ formal' gñacōis diuie
¶ Utꝝ generatio uniuoca sit in diuis.
¶ Utruꝫ i diuis sit generatio obiectiua.
¶ Utruꝫ generatio diuia sit actus elicitᵒ.
¶ Utrum in diuis sit aliquid elicitum.

¶ Distinctio 5ª.

¶ Generare. Utꝝ eēntia diuia generet.
¶ Utrum eēntia diuia generetur.
¶ Utruꝫ ꝓprietas patris generet.
¶ Utrum ꝓprietas filii generetur.
¶ Utꝝ filiᵒ sit de sḃa pr̄is eēnal'r genitus.
¶ Utꝝ filiᵒ semꝑ generetur de sḃa pr̄is.
¶ Utꝝ eēntia diuia sit cā eoꝝ que sunt extra in genere cause finalis.
¶ Utꝝ eēntia ut ꝑcedit a uolūtate sit pricipiuꝫ ꝓductiuū alicᵒ ad ex̄ in rōe efficiētis.

¶ Distinctio 6ª.

¶ Deus. Utruꝫ d̄s genuit filiū uolūtate
¶ Utrum pr̄ ꝓducat filiuꝫ intellectu.
¶ Utruꝫ pr̄ ꝓducat filium necessitate.
¶ Utrum pr̄ genuerit filiuꝫ natura.

¶ Distinctio 7ª.

¶ Potētia. Utꝝ i diuis sit potā gñandi.
¶ Utꝝ potētia generādi i diuis dicat qd aut ad aliquid.
¶ Utruꝫ potētia generādi sit in filio.
¶ Utrum in diuis sint plures filii.

¶ Distinctio 8ª.

¶ Distictio ¶ Utꝝ i diuis possit eē distictio
¶ Utruꝫ i diuis sit aliqua non idētitas ante omnē distinctionez.
¶ Utꝝ due ꝑfectiōes distinguātur ex natura rei.s.distinctiōe ab aia non fabricata.
¶ Utꝝ ꝑfectiōes in deo distinguātur ꝑ rōem ab aia fabricatam.
¶ Utꝝ omēs ille ꝑfectiōes que sūt in deo possūt eē una res.supposita aliqᵃ nō idētitate. uel distictione ex natura rei inter illas.
¶ Utꝝ unitas entis possit saluari in deo cū distinctiōe formali istaꝝ ꝑfectionuꝫ.
¶ Utruꝫ ista distinctio attributoꝝ possit stare cuꝫ summa simplicitate.

¶ Distinctio 9ª.

¶ Generacō filii. ¶ Utꝝ gñatio filii sit eēna.
¶ Utruꝫ d̄s sit simpl'r immutabilis.
¶ Utruꝫ aliqua creatura sit immutabilis
¶ Utrum d̄s ꝓducat res naturali necessitate.

¶ Distinctio.xª.

¶ Spiritus. ¶ Utruꝫ diuia uoluntas sit principiuꝫ ꝓductiuū spūs sancti.
¶ Utꝝ eēnᵃ diuia sit formal' tīnᵒ spiracōis actiue
¶ Utrū diuia eēntia spiret aut spiretur.
¶ Utruꝫ spūs sanctᵒ sit amor spiratus.

¶ Distinctio.xiª.

¶ Spūs scūs. Utꝝ spūs scūs ꝓcedat a pr̄e ⁊ filio.
¶ Utruꝫ spūs scūs si non ꝓcederet a filio distingueretur ab eo.
¶ Utꝝ spiratio actiua differat real'r a pr̄nitate
¶ Utꝝ spiratio actiua sit ꝯstitutiua ꝑsone.

¶ Distinctio 12ª.

¶ Principiuꝫ. Utrum pr̄ ⁊ filiᵒ sint unū principium spūs sancti.
¶ Utruꝫ pr̄ eternus prius origie ꝓducat uel spiret spm̄ sanctuꝫ q̄ filius.

¶ Distinctio.13ª.

¶ Ordo nature. ¶ Utruꝫ sit ordo nature.
¶ Utruꝫ ordo origis sit prior ordie nature.

¶ Distinctio.14ª.15ª.⁊.16ª

¶ Ordo eēntial'. Utꝝ i diuis sit ordo eēntial'
¶ Utꝝ in diuis sit ordo accn̄talis.
¶ Utrū quales ordinē hn̄t aliqua ubi distinguūtur ꝑ eētalez hēant ubi distiguūt' ꝑ rōez
¶ Ordiata. ¶ Utꝝ in eēntial'r ordinatis ⁊ real'r distictis ꝑ diuinā potentiā prius possit fieri sine posteriori.

¶ Distinctio.17ª.

¶ Caritas ¶ Utrū necē sit ponē caritatē creatā
¶ Utruꝫ caritas infusa sit necessaria racō acceptandi illud in quo est passiue.
¶ Utruꝫ caritas acq̄sita in nobis sit pricipiū ꝓductiuū alicuiᵒ actus meritorii.
¶ Utrum caritas sit i nobis pricipiuꝫ ꝓductiuuꝫ alicuius actus.

¶ Distinctio.18ª.

¶ Utrū caritas sit augm̄tabil' in sua natura.
¶ Utrum augm̄tuꝫ caritatis fiat ꝑ gd̄us.

¶ Distinctio.19ª.

¶ Utꝝ caritas sit augmētabilis in infinitum.
¶ Utrū caritas possit diminui i infinitum.

¶ Distinctio.20ª.

¶ Utrum inter personas diuinas sit summa equalitas
¶ Utrum persone diuine sint equales in potentia.

¶ Distinctio.21ª.

¶ Circumincessio. ¶ Utrum persone diuine sint per se inuicem per circumincessionem.
¶ Utrum dictio exclusiua repugnet diuinis.

¶ Distinctio.22ª.

¶ Nomen. ¶ Utrum plura nomina sit deo attribuenda
¶ Utrum omnia nomina diuina sint sinonima.

¶ Distinctio.23ª.

¶ Persona. ¶ Utrum persona sit nomen prime intencionis.
¶ Utrum persona sit secunda intentio.
¶ Utrum persona dicatur uniuoce de tribus suppositis diuinis
¶ Utrum persona sit ad se uel ad aliud.

¶ Distinctio.24ª.et.25ª.

¶ Numerus. ¶ Utrum in deo sit formaliter numerus.
¶ Utrum in deo sit formaliter unitas.
¶ Utrum unitas sit intranea numero.
¶ Utrum numerus habeat aliquam unitatem.

¶ Distinctio.26ª.

¶ Suppositum. ¶ Utrum in diuinis sit aliquod suppositum absolutum.
¶ Utrum in diuinis sit aliquod absolutum indiuiduum.
¶ Utrum persona diuina formaliter constituatur per absoluta.
¶ Utrum persone diuine constituantur per proprietates relatiuas

¶ Distinctio 27ª.

¶ Verbum. ¶ Utrum uerbum nostrum sit actualis noticia.
¶ Utrum uerbum diuinum sit actualis noticia.
¶ Utrum uerbum secundum candem rationem formalem dicatur de deo et creatura.
¶ Utrum in diuinis sit uerbum essentiale.

¶ Distinctio 28ª.

¶ Ingenitus. ¶ Utrum ingenitum aut innascibile sint proprietates patris.
¶ Utrum ingenitum et innascibile sit proprietates patris
¶ Utrum ingenitum et innascibilitas sint extrema oppositionis priuatiue. constitutiue.
¶ Utrum ingenitum et innascibile sint extrema contradictionis.

¶ Distinctio 29ª.

¶ Relatio. ¶ Utrum relatio sit aliquid.
¶ Utrum relatio differat realiter a fundamento.
¶ Utrum relatio poterit fundari in relatione.
¶ Utrum relatio possit terminari ad relationem.
¶ Utrum relatio includat in suo conceptu quiddiutiue terminum.
¶ Utrum relatio aliqua possit esse sine termino.
¶ Utrum relationes causentur in creaturis.
¶ Utrum deus possit facere extrema relationis sine relatione
¶ Utrum semper innascatur relatio eiusdem rationis inter extrema eiusdem rationis ingeritum eiusdem rationis.

¶ Distinctio.30ª.

¶ Relatio. ¶ Utrum necessario sit ponere in deo relationes rationis ad creaturam que ex tempore conueniunt ipsi deo
¶ Utrum necesse sit ponere in deo relationes reales et actuales ad creaturam.
¶ Utrum respectus fundamentales sit in deo ad creaturam
¶ Utrum in deo sit respectus aptitudinalis.

¶ Distinctio.31ª.

¶ Utrum relationes communes sint formaliter in deo.

¶ Distinctio.32ª.

¶ Actio. Utrum in diuinis sit aliqua actio de genere actionis
¶ Utrum in diuinis sint actiones immanentes.
¶ Utrum pater et filius diligant se spiritu sancto.
¶ Utrum pater sit sapiens sapientia genita.
¶ Utrum pater et filius et spiritus sanctus dicant uerbo.
¶ Utrum actus dicendi in diuinis precedat actum intelligendi
¶ Utrum actus spirandi precedat actum uolendi.

¶ Distinctio.33ª.

¶ Proprietas. ¶ Utrum proprietas relatiua et essentia distinguantur secundum rationem ab anima fabricatam.
¶ Utrum essentia et proprietas distinguantur secundum rationem formalem non fabricatam ab intellectu.
¶ Utrum relatio ultimate abstracta predicetur de essentia diuina
¶ Utrum persona et essentia distinguantur ex natura rei.
¶ Utrum trinitas rerum possit stare cum unitate reali

¶ Distinctio.34ª.et.35ª.

¶ Perfectio simpliciter. Utrum intellectus. uoluntas. potentia et talia. sint perfectiones simpliciter in deo. Et hoc .12. articulos qui per ordinem declarantur. ut patet

¶ Distinctio.36ª.

¶ Intellectus. ¶ Utrum in deo sit intellectus formaliter
¶ Utrum intellectus agens et possibilis in deo realiter distinguantur.
¶ Utrum essentia sit obiectum primum intellectus diuini
¶ Utrum intellectus diuinus intelligat omnia.
¶ Utrum deus intelligat infinita actualiter.

¶ Distinctio.37ª.

¶ Deus. ¶ Utrum deus sit ubique. ¶ Utrum deus sit in omni tempore

¶ Distinctio 38ª.et.39ª.

¶ Utrum deus habeat certam noticiam de futuris contingentibus
¶ Utrum in futuris contingentibus actus uoluntatis diuine precedat actum intellectus.
¶ Utrum cum infallibilitate diuine scientie. poterit stare mutabilitas contingentium.
¶ Utrum futura contingentia ueritatem habeant determinatam.

¶ Distinctio.40ª.et.41ª.

Predestinatio. Utrum pdestinacō sit eťna.
Utrum ds poterit pdestinatū nō predestinare
Utrum pscia ⁊ pdestinatio sint idem in deo.
Utrum sit aliqua causa pdestinationis.

Distinctio. 42ª.

Quidditas. Utrum qdditates rerum creabiliū in potētia obiectiua hēant eē essentie.
Utrū quidditates sm illud eē eēntie positū hēant esse ab eterno.
Utrum iste qdditates hēant eē in mēte diuia.
Utrum mōi intrīseci sint i potentia obiectiua
Utrum eē eēntie realr differat ab eē exñtie
Utrum ad ueritatē ppōnis reqratur entitas finorum.

Distinctio. xliii.

Utrum ds possit aliqd impossibile facere.
U. incōpossibilitas rei fiēde sūat ex pte dei.
Utrum ds possit facē aliqd qd īplicat odcōem
Utrum ds possit facē qcqd n̄ includit odcōez.
Utrum i diuis pō uolitiua ⁊ executiua distiguāt
Utrum poten͛ absoluta ⁊ ordīata distiguant
Utrum ds ocurrat i oī effectu cāe 2ᵉ efficiētis.
Utrum ds possit supplere uicem cuiuscūqz cause scōe efficiētis.
Utrum i spēbus uniuersi sit pcessus i infitum
Utrum ds posit pducē aliqd actualr infiitum

Distinctio 44ª. ⁊ 45ª.

Regula. Utrum uolūtas diuia sit prima regula oium otingentium.
U. dia uolū͛ aliqd possit ō piudicari a roe
U. uolūtas signi ⁊ bn̄placiti i do distiguāť
Utrum i actib͛ moralib͛ ītellectus pcedat uoluntatem.
Utrum uolūtas creata teneať se oformare uoluntati diuie in mō uolendi uel uolito.

Distinctio. 46ª.

Volitū. Utrum uolūtas diuia pducat obiecta in eē uolito.
Utrum ītellcūs diuin͛ pducat obiecta sua in eē cognito.
Utrum intellcūs diuin͛ pducat qdditates in eē intelligibili.
Utrum pductō rerum i eē intellecto sit por gnā/cōe Vbi i diuis

Distinctio 47ª.

Idea. Utrum ydee sint i mēte diuina.
Utrum ydee sint in potentia obiectiua.
Utrum ydee sint in rerum natura.
Utrum ydee hēant eē in aīa siue uľia.

Distinctio 48ª.

Scia speculatia. Utrum ds hēat in se foialr sciam speculatiuā.
Utrum in deo sit scia practica.
U. pcticū ⁊ speculatium sit dīe eēntiales scie.
Utrum eadē scia possit eē pctica ⁊ spe͛ˡᵃ. eadē spē

Deo grās laus honorqz potestas imperium in secula seculorum.